

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
КЊИГА LI

ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
et
INSTITUT DE LA LANGUE SERBE DE
L'ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

RECUEIL
DE DIALECTOLOGIE
SERBE
LI

TRAITÉS ET MATÉRIAUX

Comité de rédaction

*Dr Nedeljko Bogdanović, dr Milan Dragičević, dr Aleksandar Mladenović,
dr Miroslav Nikolić, dr Dragoljub Petrović, dr Asim Peco,
dr Slobodan Remetić, dr Drago Čupić*

Rédacteur en chef

ALEKSANDAR MLADENVIĆ

BELGRADE
2004

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК

LI

РАСПРАВЕ И ГРАЂА

Уређивачки одбор

*Др Недељко Богдановић, др Милан Драгичевић, др Александар Младеновић,
др Мирослав Николић, др Драгољуб Пејровић,
др Асим Пецо, др Слободан Реметић, др Драго Ђујић*

Главни уредник

АЛЕКСАНДАР МЛАДЕНОВИЋ

БЕОГРАД
2004

Секретар часописа
др Никола Рамић

У финансирању ове књиге учествовало је
Министарство за науку, технологије и развој Републике Србије

Издају
Српска академија наука и уметности, Београд, Кнез-Михаилова 35
и
Институт за српски језик САНУ, Београд, Туре Јакшића 9

Израда програма и компјутерска припрема за штампу првога рада у књизи:

Давор Палчић
palcic@eunet.yu,
а другога рада:
Ненад Богдановић

Штампа:
ЧИГОЈА ШТАМПА
Београд, Студентски трг 13
chigoja@eunet.yu
www.chigoja.co.yu

CIP — Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

80

СРПСКИ дијалектолошки зборник — Recueil de dialectologie serbe / главни уредник Александар Младеновић. — 1905, књ. 1-. — Београд : Српска академија наука и уметности : Институт за српски језик САНУ, 1905 — (Београд : Чигоја). — 24 cm.

Годишње

ISSN 0353-8257 = Српски дијалектолошки зборник

COBISS.SR-ID 18167554

САДРЖАЈ

	Стр.
Светозар Гаговић: Из лексике Пиве (село Безује)	1—312
Властимир Јовановић: Речник села Каменице код Ниша . . .	313—688

СВЕТОЗАР ГАГОВИЋ
ИЗ ЛЕКСИКЕ ПИВЕ (село БЕЗУЈЕ)

УВОД

Основу лексичке збирке уоквирене корицама ове књиге чине ријечи које сам прикупио у Безују, своје родном селу. Безује спада међу највећа села Пивске планине и Пиве као цјелине. Смјештено на платоу изнад литица високо уздигнутог кањона ријеке Комарнице, на надморској висини од 615 метара (вјештачким пивским језером потопљени локалитет Илица) до 2094 м, колико је висока планина Буручковац, огранак Дурмитора, доживјело је судбину осталих насеља племена. Већ у вријеме почетка прикупљања грађе за овај рад, прије нешто више од двије и по деценије, Безује је почело стицати статус села старачких домаћинстава, у којему данас практично одумиру неколика преостала времешна домаћинства. Стварање вјештачког језера ради изградње Хидроелектране „Мратиње“ и потапање великих површина обрадивог земљишта у кањону Пиве само ће убрзати и поспјешити процес карактеристичан и за остала подручја српског језичког простора.

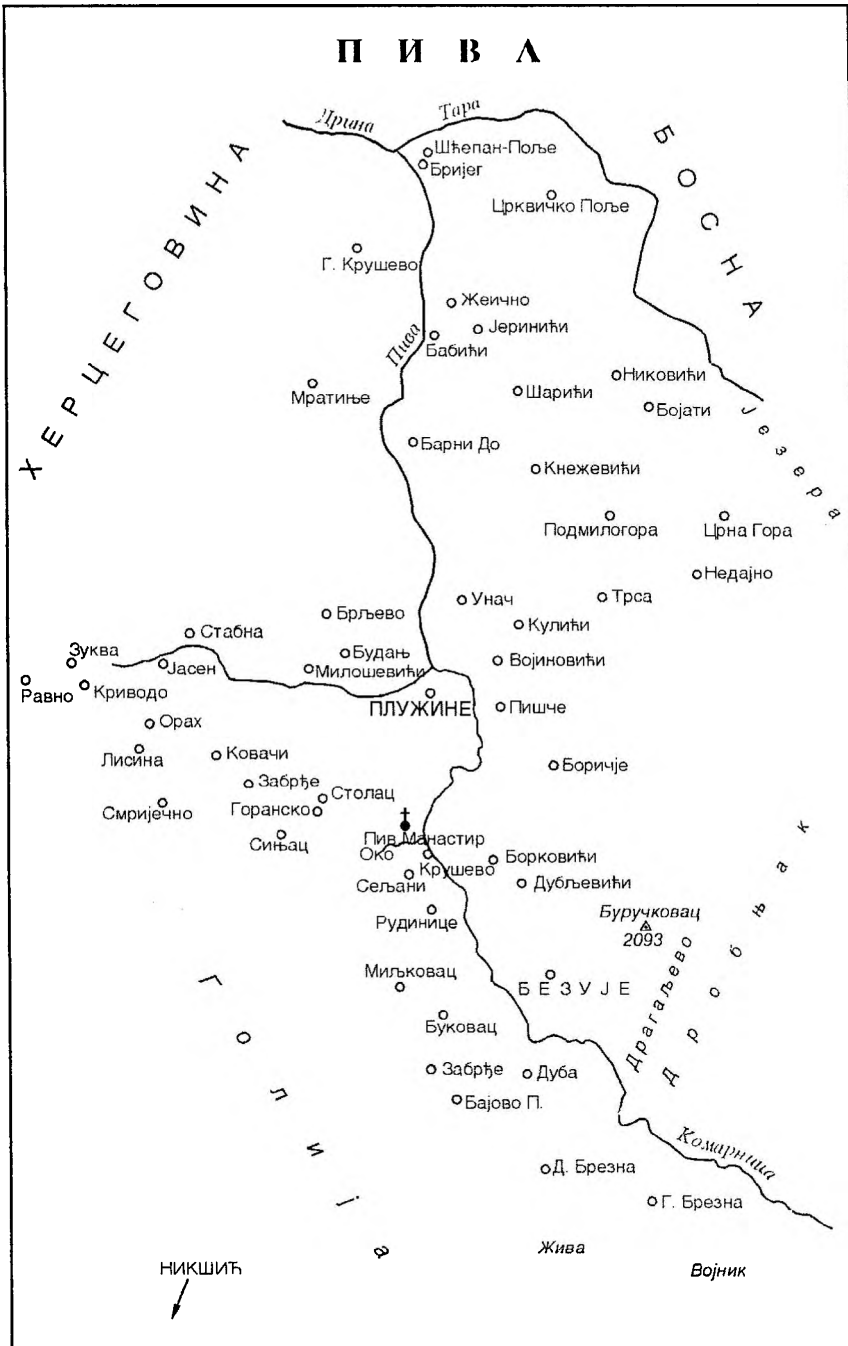
Задатак којег сам се прихватио знатно је олакшан чињеницом да су у Пиви извршена темељна етнографска¹ и језичка истраживања.² Захваљујући магистралној акцентолошкој монографији проф. Ј. Вуковића могао сам се одређити за акцентовање само одредница.³

Овај рад доноси око седам хиљада ријечи са око осам хиљада значења. Већ на почетку сам се свјесно определијелио за речник такозваног диференцијалног типа. Биљежио сам ријечи које одступају од онога што су савремени живот и савремени књижевни језик потисли и уједначили, ријечи умируће и увеле.

¹ Светозар Томић, *Пива и Пивљани*. — Српски етнографски зборник, Београд, 1949, књ. LIX, 379–530 + XXVI прилога (фотографија) + карта Пиве; Обрен Благојевић, *Пива. Природа. Историја. Етнографија. Револуција*. — Београд (Српска академија наука и уметности, Посебна издања, књ. CDXLIII, Одељење друштвених наука, књ. 69), 1971, стр. XI + 776 + 122 илустрације + карта.

² Јован Л. Вуковић, *Говор Пиве и Дробњака*. — Јужнословенски филолог, Београд, 1938–1939, књ. XVII, 1–113; Јован Л. Вуковић, *Акцентни говори Пиве и Дробњака*. — Српски дијалектолошки зборник, Београд, 1940, књ. X, 185–417. Личности и дјелу Ј. Вуковића посвећен је и научни скуп одржан у Београду 29. и 30. јуна 1998. године. Реферати са скупа штампани су у књизи *Личности и дјело академика Јована Вуковића*. — Београд (Удружење Дурмитораца у Београду), 1998, стр. 1–180.

³ Акцентовању потврда у самом контексту приступало се само изнимно ради специфичности појединих облика (статус кратког неакцентованог вокалног *p* уз вокал и сл.). Само изузетно су уз одреднице навођене и етимологије — да би омогућиле прецизније дефинисање значења дате ријечи.

Овакво опредјељење проистиче и из чињенице да је већ објављен обимни двотомни речник говора сусједних Ускока, а од пивскога говора није далека ни база Вуковог Рјечника (посебно његовог издања из 1818. године). Ако су, ипак, записиване и „обичне“ ријечи, чињено је то због њиховог специфичног значења или, пак, дијалекатског особеног лика, у смислу морфолошког и фонетског склопа. Обрађене одреднице по правилу прати одговарајући, обично краћи, а по потреби, ту и тамо, и нешто шири контекст, који доприноси што прецизнијем сагледавању семантике обрађене ријечи. Свјестан сам да нијесам умιο потпуно и цјеловито објаснити шта свака од тих ријечи значи, па су тако неке остале да о себи понешто и саме испричају, све док неко други не каже о њима оно што ја нијесам био кадар учинити. Вођен жељом да што прецизније дочарам значење прикупљених ријечи неријетко сам свјесно у други план стављао друге аспекте сложеног лексикографског поступка, за који ми, уосталом, недостаје и стручна компетентност. Читалац ће, исто тако, примијетити да сам у трагању за језичким средствима којима бих прецизирао значењске нијансе одреднице понекад посезао за дијалекатским, мени најближим ријечима.

Вјероватно се многе од овдје датих ријечи могу наћи у Вуковом Рјечнику или у до сада другим објављеним радовима. Оне, међутим, у овоме крају имају другачије значење, често и више различитих значења, другачији изговор, понеки глас више или мање, што је, наравно, карактеристично за говор Пиве или сусједног Дробњака. Међу њима, без сумње, има и туђица које су се у бурној прошлости народног живљења уселиле и удомаћиле и у овом крају, али, свакако, са другим или нешто другачијим значењем.

Иако диференцијалног типа, за ову прилику прикупљено лексичко благо требало би да вјерно одслика бар дио материјалне и културне, духовне баштине пивских горштака, херцеговачког племена, стицајем природних и друштвених околности временом хомогенизованог у изузетно уједначену и чврсту цјелину.

Конфигурација пивског земљишта, са околним планинским вијенцима, кањонима ријека Комарнице, Пиве, Таре и Сушице, затим врлетима, беспућем, оштром планинском климом и хомогеношћу становништва, била је велика и често непремостива запрека нежељеном туђину, па и сваком другом утицају на живот, обичаје и језик Пивљана. У средишту племена, крај чувенога Ока, извора плаховите ријеке Пиве, саграђен је још у XV вијеку Пивски манастир. Ту, крај манастира, тог пивског светионика, народ се редовно сабирао, зборовао, договарао и организовао у борби против турског освајача и опстанка свога ради. У тим континуираним зборовањима сазнавао је о судбини и поријеклу појединих пивских братстава, о њиховим особинама, животним проблемима, ко је и одакле ожењен, гдје је и која одива удата, колико ко има дјеце, каквог је имовног стања и све друго што их је занимало, а тога је, дакако, увијек било напретек. Та стална и заиста никад прекинута веза међу братствима и све већа тежња за зближавањем и организовањем у једну чврсту племенску заједницу, носиоца борбе против турског јарма и покора, условила је да се друштвени живот у пивским селима одвија подједнако и равномјерно. Разноврсни облици тога њихо-

вога начина живљења испољавали су се, поред осталог, и преко моба, сијела, вашара, пјесама у колу, чобанских, свадбарских и славских пјесама, пјесама уз гусле, разних игара као што су: играње прстена, кличка, клиса, бацање камена с рамена, пловкање, дићање, затим преко устаљених обичаја при удаји и женидби, рођењу и крштењу, гостопримству, поздравима при сусрету, дочеку путника намјерника, смрти, природним и другим непогодама и незгодама, вјерским обичајима, посебно оним у вези са крсном славом, Бадњим даном, Божићем, Новом годином, Савинданом, Васкрсом, Видовданом и другим празницима, постом сриједом и петком и осталим постовима, што их је још више зближавало и учвршћивало у тако насталој племенској заједници. Све то заједно узето објашњава наглашену уједначеност народнога говора Пиве, типичнога представника херцеговачко-крајишког дијалекта српског језика.

*

Прикупљање ријечи за овај рад трајало је двадесетак и више љета. Сакупљао сам их понајвише када сам долазио у Безује, што значи у љетним мјесецима скоро сваке године. Биљежио сам у првом реду ријечи које се све ређе чују у свакодневном говору. Вишедеценијска радозналост прерашће у организовању и континуиранији труд прије двије и по деценије, када сам укључен у рад на пројекту прикупљања топонимијске грађе за подручје Пиве. Тим поводом у једном разговору са академиком Обреном Благојевићем било је збора и о оним ријечима које се помање употребљавају у свакодневном разговору и које полако доживљавају судбину неких скоро заборављених или већ сасвим заборављених топонима. И тако, упоредо са прикупљањем топонима у родном Безују почео сам биљежити и понеку од тих ријечи. У почетку сам записивао само оне које су полако нагињале забраву и потпуном губљењу. Према њима сам се често односио као према живим бићима, јер је, бар за мене, свака од њих имала своју душу, свој крвоток, своје сузе и капљице зноја, своју патњу, чежњу или бол, или, пак, мржњу, љубав и наду. Можда се све то мени тако причињавало, као много штошта у животу, па сам баш те умируће и увеле ријечи прво и почео да биљежим, мислећи да им тако помажем да остану у животу, јер су оне носиле одраз давнине. Сакупљене у заједничку прегршт све су ми се учиниле једнако важним, неодвојиве једне од других, јер су подједнако одражавале родни живот и у себи носиле особености гледања и душу народа мога родног краја. Прикупљене и предате надолазећем времену отргнуће се коначном и безнадежном забраву.

Ријечи о себи и другима највише и понајбоље казују кроз спонтану причу која се води на изворишту њиховом. Такве приче сам и сâм покушавао водити, па овим путем изражавам своју велику захвалност свима онима који су ме својим разговором подсјетили на многе заборављене ријечи. У томе смислу посебно су ме задужили: Милосав Бајагић; Батрић, Крсто и Милорад Бајовић; Горан, Дуња, Милка, Милосава, Миодраг, Михаило, Родајка и Чедомир Гаговић; Да-

ринка и Слободан Дурутовић; Олга и Новица Крстајић и, нарочито, Вукан Медовић, који ми приликом прикупљања лексике или кроз спонтани разговор казаше многе ријечи и пружише објашњења о њиховом значењу, која су за мене била сасвим скривена или бар недовољно јасна. Па, ипак, без дугогодишњег сусретања и разговора које сам водио са својом добром и племенитом осамдесетогодишњом стрином, пок. Недом Гаговић, рођеном Караџић, тим непресушним извором ријетких народних ријечи, ја не бих био кадар сакупити ни половину овдје представљених лексема. Хвала јој на тако великом и незаборавном дару. Велику захвалност дугујем пријатељу проф. др Слободану Реметићу за сталну помоћ у раду и за акцентовање обрађених одредница.

Београд, фебруара 1998. године

СКРАЋЕНИЦЕ

Приликом рада на речнику употребљаване су неке техничке скраћенице, па их наводимо како слиједи:

аугм. — аугментатив, појачано значење	погрд. — погрдно
бр. — број	подруг. — подругљиво
в. — види	пош. — пошалица
дем. — деминутив	предл. — предлог
ж. — женски род	прид. непром. — пријдев непромјенљив
зам. — замјеница	прил. — прилог
изр. — израз	с. — средњи род
јд. — једнина	свез. — свеза
л. — латински	сл. — слично
м. — мушки род	узв. — узвик
мађ. — мађарски	тал. — талијански
мед. — медицински	тур. — турски
мн. — множина	фиг. — фигуративно, преносно значење
нем. — немачки	фр. — француски
несвр. — несвршени глагол	хип. — хипокористик.
оном. — ономотопеја	

А

а̇ узв. за *подстїицање*: *на̇пријед*. — *А̇* Млађо, срећо моја једина! *А̇* соколе сиви, пожури.

а̇ прил. 1. *чим*. — *А̇* смо се дигли из аљина, зачу се накав шапат испред врата. *А̇* је дошо, ручали смо.

2. *кад*. — *А̇* је киша почела падат, утрчали смо у колибу. *А̇* загрмље, скуписмо се под припећак.

3. *час*. — На власти је а Марко, а Јанко, а све исто.

а̇-а узв. са значењем: *не, не*. — Кад упитак Мајана оће ли се примит липа што је посадик, он мало застаде, одману руком и проциједи: „*А̇-а!*, *а̇-а!*“. Је ли се добро плаћају жита кумашине? *А̇-а*, куме!

а̇баз м *онај који је припроси, смушен*. — Удала се за нака база, куку јој у памет. Куд прође они абаз?

абатити, -им свр. (тал. *abbattere*) I. *наћи, поширевити*. — У Нишићу абатик на добра чојека, па ми поможе те продак стоку. Абатик у Вочи белеђију и узек је јевтино.

II ~ се *сресити се, сусресити се*. — Абатисмо се на сре моста, па нема куткамо но проговорисмо. На сијелу се абатисмо.

абашати, -ам свр. *изгубити на снази, интенсивити, жењати*. — Мраз је мало абашо, не требају ти рукавице. Чим југ поткочи, абашаће и вљетрина.

абет м *хаљиница за дјевојчице*. — Аи, како имаш лијеп абет! Нико нема такав абет ко ти.

в. *абетић*.

абетић м дем. од *абети*.

аблаћина м и ж *онај који је приглуй, проси, будаласи*. — Она аблаћина неће да се обуче ко други људи, но иде искајишан ко страшило. Пуш аблаћину, шта му се разумаш.

в. *аблећина*.

аблаћинас, -та, -то *приглуй, проси, будаласи*. — Сва су му ђеца аблаћинаста, сачувај боже. Мешчи и она је мало аблаћинаста.

аблаћинати, -ам несвр. *будалити, причати којешта*. — Не аблаћинај ту, но мучи. Иде од куће до куће и аблаћина.

аблећина м в. *аблаћина*.

аваш прид. *непром. ољенак, сиор*. — Није он аваш, но итра ко икака итреница. Волови су му аваш.

в. *авашли*.

авашли прид. в. *аваш*.

авгара ж *она која је црне љути*. — Море она авгара радити о зрака до мрака. Уватио се за неакву авгару, па се не умије од ње одлијепити.

авизан, -зна, -зно *бистар, досјетљив, довиљљив*. — Авизна је ко да је завршила све свљецке школе. Кад је неко авизан, лако му је.

авизати се, -ам се свр. *досјетити се, снаћи се*. — Новак се брзо авиза, па окренусмо правим путем. Ка чојека попану мукe, није се лако авизати шта и како радити.

авијаз, -је ж *приказа, стирашило, ушвара*. — Он, јадо, не личи на живо биће, но на неку авијаз. Измршо, изјадио, па она авијаз дошла ко Срђевића кусов.

в. *авијез*.

авијез ж в. *авијаз*.

ада прил. *него*. — Ада бога ти, како су код пријатеља Мрдеље? Ада причај нам како је тамо и веле ли оће ли се заратити?

адано прил. *него, како*. — Адано но га ошклапи, па ће боље учити. Тако је, адано како би друкчије било?

адум м (л. *apus*) *чмар*. — Што ће црни чоек, мора јес, није га Бог створио без адума. Не да пусти адум, па се мора јес.

ае узв. за *шјерање говеда*. — Ае вамо, вук ве изијо! Ае сиве, соколе мој!

аекати, аећем несвр. *шјерати говеда вичући: ае!*. — Коно рано аече катуном? Аеко, не аеко, волови се уморили и не могу крочити.

в. аѝкнути, ајѝкайти.

аѝкнути, аѝкнѝм, свр. *в. аѝкайти.*

аѝман м *онај који је снажан, развијен.*
— Засијо нолики аzman поре ватре, и неће ништа да ради.

аѝманка ж *она која је снажна, развијена, сѝасиѝа.* — Живи с оном аzmanком и ништа му не вали. Што његова аzmanка узме у руке све опаћи.

аѝ узв. *за исказивање дивљења, чуђења, изненађења.* — Аи, како ти лијепо стоји свиленица! Аи, колики си порасто, не било ти рока!

аѝ-лѝ узв. *за дивљење.* — Аи-ло, како си се наредијо, ко да ћеш у сватове! Аи-ло, како је лијеп!

ај узв. *за ѝожуривање коња у вршају.*
— Ај, соколе мој! Ај доро, украј, ај!

ај узв. 1. *за дозивање: о.* — Ај куме Милија! Ај Марко, иди одмак вамо!

2. *за изражавање сѝраха, безнађа, бола.* — Ај којевитез, има ли иђе икога живог!

ај узв. 1. *којим се неко ѝјера: иди, одлази.* — Ај, ватај тутањ отле, док није била друга!

2. *којим се неко ѝозива да дође, ириђе: хајде.* — Ај, дођи на ручак! Ај да попијемо каву!

аја узв. *којим се ваби коза.* — Аја вамо, аја! Аја, куј сте удариле кро жито, вуци вас појели!

ајам, ајма м *ојрема за коње (самар, седло и др.).* — Вазда су они имали добар ајам за коње. У пјесми: „У ајам је коње уватијо, / и танким иг прутом опуцијо, / коњи фрче, вршеницом трче, / у пљену им сапи окупане.“

ајати, -ем несвр. *водиѝти рачуна (о некоме, нечелу), обраћаѝти ѝажсју, имаѝти вољу (за нешѝо).* — Не аје она ни за рођењу мајку, а не за тебе. Ама, ко сад аје за кога.

ај бѝш *изр. (којом се ѝојачава негаѝија) са значењем узалуд, забладава, нишѝа.*
— Ударам овим клетим цапуном у илова-

чу али ај бош. Сављетово га не сављетово — ај бош.

ајда ж *арија, мелодија.* — Не егајте, но обрните другу ајду. Од те ајде, нема вајде.

ајдак м *баѝина, ѝојажина.* — Њијова је снага у ајдаку. То је ајдак о чоека.

ајдѝ узв. *са значењем: ма нека, хајде.*
— Ма ајде, немој да ти се смију! Ма ајде, немој да причаш којешта.

ајѝкати, ајѝчѝм несвр. *в. аѝкайти.* — Неко је ајѝко око поноћа.

ајкара ж *она која воли да скиѝа.* — Ударила по селу она ајкара и не окреће се ни на ѝецу. Прибеди ту, ајкаро једна.

ајла узв. *у значењу: ау.* — Ајла, шта учиње паси син! Ајла, ѝе се толико зачамаше!

в. ајло.

ајлѝ узв. *в. ајла.*

ајловина ж *заједничко добро (исѝаша, шума, вода и др.).* — Гони те овце из моје ливаде, није то сеоцка ајловина, но моја сиротиња. Сијеку шуму по државној ајловини, образа немали.

ајнути, ајнѝм несвр. *ѝоѝјераѝти (о сѝоци).* — Дако ми ајне овце са ѝиовијем. Ој ли ајнути и та моја говеда?

ајреуз м *онај који је небайли, без сређе.* — Тако је ка се чоек роди ајреуз. То је ајреуз отко га знам.

ајт узв. *са значењем: иди, хајде.* — Ево ти пе динара и са ајт куд гој знаш! Ајт отале, шта ту галамите!

ајтар, ајтра м 1. *обзир.* — Учинијо сам то из ајтра према његовом оцу.

2. *жеља, чежња, жудња.* — Имо је ајтар на рибу. Ако ти је ајтар на кокошињу јуву, ево имам и ѝе.

ајтерисѝти, ајтерисѝм несвр. *иѝи ѝо нечијој вољи, ајѝру, жељи.* — Сви ајтерисѝ старцу Вујадину, ко да иг је нечим омађијо. Ја му не ајтерисѝм, па нека се ѝути.

ајка ж *ѝрња, сѝарудија.* — Обука неаке аке, не би га ни рођена мајка познала. Да избацимо ове аке на гомилу, сметају нам.

а̀ка̀ти, а̀ка̀м несвр. *ићи којекуда, лу̀и-а̀ти*. — Сво драго љето коњи су нам акали око колибе. Научиле овце акати, па неће да обуну.

а̀кежина ж *дроњак, њрња, издерина одеће, обуће*. — На мене су акежине, а што мари, но да знаш да се ђаво море усрати и у сре новије гаћа. Баци те акежине, шта си то навуко на се.

в. *а̀лацине*.

а̀кетан, -тна, -тно (л. defectus) *који има недосајашака, 'манљив'*. — Има једно дијете и оно је акетно у ногу. Боље да је мртав, но што је нако акетан.

а̀кити, а̀ким свр. 1. *ударити, ошинути*. — А што нако аки чоска, рука ти се осушила?

2. *нагло њошећи (ишечност)*. — Аки вода низ поток. Провали се бадањ и иж њега аки расо.

3. *ударити, лу̀ити бацајући некога или нешто*. — Зграби га и њиме аки о ледину. Поштедио сам га да њим не аким по оној прабини.

4. *иасити*. — Оклизну се и аки у крш. Ништа не знадок шта би са мнош док не акик.

в. *а̀кнџити*.

а̀кламет м *множина, безброј*. — Кад седе нолики акламет чељади за трпезу: плану месоница и не обрну се. Има њиг божи акламет.

а̀кмоли прил. *камоли*. — Палијо би и крце, акмоли такије цингара. Дobar је и сув љеб, акмоли са сланином.

а̀кнџити, -нџм свр. в. *а̀кити*.

а̀коббгда прил. 1. *ако Бог да*. — Ићи ћу сутра у Гацко, акобогда. Мали ће најесен, акобогда, у гимназију.

2. *куда, камо*. — Акобогда Јоване, тако зором? Идем у Рисан. Акобогда, ти Стано? А ја идем под Острог, акобогда.

а̀кати се, а̀кџем се свр. *слијати се*. — Он се акће и кикоће, а кућа му гори. Развукла уста од уа до уа и акће се.

а̀куца ж 1. *резерва, уштеђевина*. — Ево, ово ми је сва акуца, а за њу не могу

купит ни квинтал урметиновице. Имам нешто акуце и то штедим за црне дане.

2. *број њонаша добијен њри саставау караша (у џгри „фирџика“)*. — Акуца се зове кад играч добије краља и жену од исте боје карата. — Пиши ми четерес поната акуце.

а̀куцати, а̀куцам несвр. *саставити, зарадити, скуџити*. — Дако некако акуцам који динар. Не море чоек акуцати ни пребијену пару, па да му је Бог отац.

а̀ла узв. *којим се исказује дивљење, чуђење: како*. — Ала ћемо славити ка ти се тајо врати из двомљесечара. Ала сам се изненадила ка сам те виђела.

алаба̀лук м *цабалук, мукџе, бадава*. — Једи из овог алабалука, шта се устручаваш. Ништа нема лакше но се служити из алабалука.

ала̀бурас, -ста, -сто *луџкаст, будалас*. — Није он алабурас, но се тако гради.

ала̀бурде прил. *на јуриш, јуримице, јурке*. — Ја оћак да му обљасним, а он алабурде да се бије.

ала̀вертити се, -џм се свр. *досејити се, разабраити се*. — Дај, алаверти се чоече! Увати ми се мрака на очи и једва се алавертик.

ала̀вија ж 1. *слуџња, њредосећање*. — Њега је вазда водила неаква луда алавија. Просто ми неокле каже алавија: не иди тамо, погинућеш!

2. *срећа, џаличност*. — Милосав је имо у животу алавију и она га никад није напуштала.

ала̀вичан, -чна, -чно *срећан, баџли, џаличан*. — Неко је алавичан, неко није, такав је живот. Није се опа алавична родила.

ала̀вџк м *онај који је окреџан, хџтар, живахан*. — Таког алавука нијесам срето у ово моје година. Поијо би они алавуку вас саксијан љеба.

ала̀исџти, а̀лаишџм свр. *снаџи се, ориџитисаџи се*. — А стигнеш до Калуђер-

ског моста, скрени лијево, па ћеш алаисати пут до Намастира.

а̀ла̀к м *галама, вика, арлак*. — Вазда је у њивој кући некакав алак. Какав је то тамо алак?

в. *а̀рла̀к*.

ала̀кати, -а̀м несвр. 1. *галамити, викайти*. — Алакају ћеца, не дају ништа чути. Престаните, шта толико алакате.

2. *луштайти, ићи којекуда*. — Алака по селу, а овце му још леже спраћене.

ала̀кнути, а̀лакнѐм свр. 1. *викнути, загаламити*. — Таман мало заспак, кад неко алакнѹ. Чим су чобани алакнули, вуци су се сјурили нис Козарицу.

2. *иобјећи, ушећи*. — Алакно је свезан про ждријела. Вала ће Пејо алакнути, на ко не биде жив.

ала̀мак м *џабалук*. — Осладијо му се аламак, губо га, ко е.

ала̀ма̀нка ж 1. *коса доброг квалитиџа*. — Ову аламанку сам купијо у Сарајево. Коси оном аламанком и не откива је.

2. *жена крине грађе, бриџка на језику*. — Силне оне аламенке! Е кака је она аламанка, кукали га јади.

ала пѝпала изр. *којим се исказује какав рад без видљивих резултата*. — Ваздуги боговетни дан крчим и јадим, и све је то ала пѝпала. А шта је то, ћедо, ала пѝпала? Па то ти је као: трла баба лан, да јој прође дан. Онда и ми радимо ала пѝпала.

ала̀уга ж *снијег са кишом уз вјеџар*. — Ама, болан, не излази напоље, велика је алауга. По овој алаузи не могу кући отић.

в. *лауга*.

а̀ла̀цина ж *дроњак, сѝарудија*. — Уритала се у наке алацине и оде на воду.

в. *а̀кеџина*.

а̀леп м *онај који је будаласѝ, недозрео, ириглуј*. — Шта ово нема оног алапа, но луња ко глува кучка?

алѝдати, -а̀м несвр. *луштайти, скиџайти*. — Научило алидати, и сад га не мош одучити, па Бог.

ало̀вит, -а, -о 1. *и́рождрљив, халаљив*. — Имам једну аловиту кобилчину, не би је село наранило.

2. *и́омаман, силовий*. — Кат Пива заучи, о њенијег аловитије таласа обујми те нека страва. Има барјактар аловита коња.

а̀љѝнка ж *хаљина, и́остељни предмет, веш*. — Попалише нам вашисти све што смо имали у кући, није остало ни једне једине аљинке. Нема у тој кући ни аљинке ни простирке.

а̀ма̀м узв. *за и́овраћање оваца*. — Амам, ку си тамо заврла, вук тизијо (те изијо).

а̀мба̀р м 1. *кош за жиџо*. — Стеван има амбар о штице, а Илија од прућа. Лако је њему: има пун тор и амбар.

2. *у игри и́рѝена мјесто гдје је и́рѝен мейнуѝ*. (*и́од кају, шољу, чарају и сл.*). — Милош диже капу, накашља се и узвикну: „Амбар, / тражио га ваздан, / бош, тражио га још!“

амба̀рнути, амба̀рнѐм свр. *означити мјесто гдје је и́рѝен (у игри и́рѝенања)*. — Ја сам амбарно ову капу, а ти ону чарапу. Ко ће први амбарнут?

амоз̀го прил. *амо озгор*. — Амозго, Рисоња, соколе мој. Оро сам на оној страни, па сам ваздан вико воловима: амозго, амозго.

амоз̀до прил. *амо оздо*. — Амоздо, Дивоња, амо.

ана̀лет м *и́роклеѝѝиво*. — Аналет га нашо ка је накав. Њега ће аналет пратити до гроба.

ана̀летнѝк м *и́роклеѝнѝк*. — Дошо они аналетник и све нешто кули на свеце. То није чоек, но аналетник.

анатѐња̀к, -а̀ка м *ђаво, враг*. — Не волим да ми они анатењак пролази кроз браве, сто пута сам ти рекла.

а̀нгѝр, -и́ра м 1. *и́омаман коњ, и́асѝух*. — Пуштијо оног ангира, па кобилама не да мира. Води бедевију нек се пасе под Божовијем ангиром.

2. *фиг. онај који је задрѝ, тѝврдоглав, и́омаман*. — Ко море живљети међ онјем

ангирима? Има жену од које се о јаду забавијо, то је ангир мимо све ангире.

ано узв. са значењем: *него*. — Ано што ћу људи радит, но ић плешке. Понијела сам ужину, ано што ћу.

ано зам. са значењем: *а оно, оно*. — Није твоје ово вође, но ано нође. Боготи чија је земља ано тамо?

ану узв. за дозивање: *еј, деде*. — Ану, помоли се на врата Ану, дођи да ти нешто дам!

в. *анудѐр, анудије*.

анудѐр узв. в. *ану*.

анудије узв. в. *ану*.

аог узв. са значењем: *куку*. — Аог мене, мајко! Аог, шта учиње, побогу брате.

аоли речца са значењем: *хоћеш ли*. — Аоли ићи сутра на Трсу? Аоли јес цицвара, аоли папуле, па сад бирај?

ар м 1. *сѝид, срамезљивосѝ*. — Никад он није имо ни ара ни образа. Ар га је било јести.

2. *ионос, образ, часѝ*. — Погинуће бранећи своје огњиште и свој ар.

3. *љуѝиња, увријеђеносѝ, жаовица*. — Ар ми је на њега што ми се никад не шће јавит. Старој је ар што си је заобишо кад си пролазијо овудај.

ара узв. за *повраћај оваца*. — Ара вамо, ђаво ви га изијо!

арар, *арара* м *велика врећа саткана од вуне или од вуне и козје длаке (у коју може да сѝане ѝреко сѝо килограма)*. — Имам ступчати арар ражи. У рату су нам сагорели пријесек, па сад држимо жито у арарима.

арати, *арам* несвр. *харати, ѝрочињаваѝи иѝеѝу*. — Немој арати туђу ливаду. Ено нечија стока ара жита.

в. *изарати*.

арлак м *вика, галама, смијање углас*. — Чу ли ти они арлак испре зоре? Узеше га на арлак, а он је прав ко стријела.

в. *алак*.

арлати, *-ам* несвр. *галамѝи, викаѝи, смијаѝи се углас*. — Шта толико арлате

ноћас? Не умију причати ко и други људи, но арлају из малог мозга.

арли прид. непром. *који је образли, ионосан*. — Планинштаци су арли људи. Арли је она ко јој и мајка.

армагани pl. тап. м *риѝе, ѝрње, сѝарудије*. — Баци те армагане, шта ће ти то. Каки су то армагани и бакрачи?

арѝија м *онај који је ионосан, образли, часѝољубив*. — Не ваља бити ни превише арѝија. Он је арѝија а није манѝија.

аси прид. непром. *који је осион, снажан, иомаман*. — У здравици: „Сачувај ме Боже, / из неба стријеле, / из брда стијене, / из мрака, дренова кијака, / аси цуре и бијесне кује.“

асија м и ж *силник, моћник*. — Допала влас ону сорту, па се не зна ко је виша асија. Асија је док му се море, а да не море, бијо би овчица.

в. *аслија*.

аслија м и ж в. *асија*.

асул прид. непром. *миран, ѝѝих, ѝовучен*. — То је асул младе, мајци живијо ка је наки. Та дивна и асул жена никоме није ни воду натрунила.

в. *асулан*.

асулан, *-лна, -лно* в. *асул*.

асулитн, *-ѝм* несвр. *ѝѝиројѝѝи, јаловиѝи*. — Марко зна да добро асули волове. Оће ли дој Пајо да нам асули пастува.

в. *уасулиѝи*.

аћула ж и м *будала, глуѝак, својеглав човјек*. — Немој се разумати оној аћули, но га размини. Велике аћуле, забога.

в. *аћулчина*.

аћулас, *-лѝаста, -лѝасто* *глуѝ, будаласѝ, својеглав*. — Мешчин она је мало аћуласта. Има једно аћуласто дијете.

аћулати, *-ѝм* несвр. *будалиѝи, луйеѝаѝи, ѝрочиѝи којешѝа*. — Не аћулај ка[д] те нико не вуче за језик. Лако је аћулати, но ајде реци што љуцки.

аћулчина ж *аугм. в. аћула*.

аѝу узв. у *значењу*: у. — Ау, шта си учинијо чоече! Ау, ено нешто гори ус кућу!

а̀уг узв. *са значењем*: у. — Ауг, колико си се посекала! Ауг, колика је јејина!

а̀цнџти, -нџм несвр. *измијениџти се, изгубиџти у квалиџеџу, џромијениџти раније особине*. — Кров на стаји је мало ацно, виш да је отруо. Сир је ацнуо и заудара.

а̀ч м назив за џалац у игри чалаге. — „Ала, ала, алаге, / вргоше ме чалаге, / или ач, или буљукач, / ...“.

в. чалаге.

а̀чкаџти, -а̀м несвр. *хваџаџти, вребаџти, џрежсаџти*. — Склони се у шуму, виш да те ачкају. Ачкали су комите, али узалуд.

в. уачкаџти.

а̀цаип м онај који је изнурен, изморен и истџрошен да џодејећа на „жива носила“. — У оног ацаипа изгледа да је све самрло, сем што му очи још горе ко у мачка.

в. цаип.

Б

ба̀бура ж *сџара овца*. — Има пешес бабура, неће моћ ниједна изај и зиме. Закло сам једну бабуру.

ба̀вка ж *сџарџна линија (о џакмичењу)*. — Пресро си бавку. Ако пресреш про бавке, не рачуна ти се бацање камена с рамена.

бавр̀љати, -а̀м несвр. 1. *луџаџти, иџи којекуда*. — Шта баврљаш по тијем цаврљама, ноге ти опале? Само ти баврљај, а кућа ти зјапи сама.

2. *брбљаџти, луџеџаџти, џричаџти којеџтиа*. — Млого и премлого баврљаш. Она ништа не зна но да баврља.

бага̀јлија м 1 *коњ сакаџи, багљив*. — Није кадар ови багајлија ишћерат ови говар дрва. Дошло вријеме да и велики војвода спане на багајлију.

2. *орао крџташ*. — У пјесми: „Пролећеше багајлије љуте, / дал на добро или на

зло слуте, / или им се висинама лети, / или иду у какве врлети.“

в. багараћ.

бага̀рати, -а̀м несвр. *храмаџти*. — Ама шта ти је, шта багараш?

бага̀раћ м *в. багајлија (1)*.

ба̀грџти, -џм несвр. *џећи, куваџти лоше и неквалиџеџно*. — Вади љеб из ватре, шта га толико багриш? Не зна она да кува, но багри и јади.

в. збагриџти, обагриџти.

ба̀гуз м *џосџрдан назив за човјека малог расџом*. — Удала се за нака багуза, нема јој до рамена.

в. багузан.

ба̀гузан м *в. багуз*.

ба̀гузати, -а̀м несвр. *иџи сџиџним корачаџима, вуџи се*. — Пожури, шта багузаш, нећемо стићи стаји ни за вида. Није кадар брже иџи, но багуза и стење.

в. забагузаџти, избагузаџти, набагузаџти, одбагузаџти, џробагузаџти.

ба̀дрџнути, ба̀дрџнџм несвр. *џобјећи, уџећи, несџаџти*. — Чим осети да је густо, ба̀дрџнџ у поток.

ба̀к, ба̀ка м *неушкоџљен во*. — Они твој бак избуцо ми је сво плашће. Држали смо краву под Пујовим баком.

бак̀елати, -а̀м несвр. *јестџи, ждераџти*. — Напо на неподметено зеље, па бакела ко да су га миши стругали. Не нагуђуј, но бакелај то што има.

в. бакелисаџти, набакелаџти се.

бак̀елиса̀ти, -ишџм несвр. *в. бакелаџти, набакелаџти се.*

ба̀ковати, ба̀кујем несвр. *бесниџти, биџти џомаман, снаговати*. — Ожени се наком џапикуром, па ће са мање баковати.

ба̀ковина ж 1. *месо од баковиџа вола*. — Тврда ли је ова баковина, не би је малџем стуцо. Кркају баковине, па се помамили.

2. *бијели и скоро увели дио сџабла*. — Штета што је кроз ови шуљ прошарала баковина. Не ваља ти за гредељ ова баковина.

3. *остарјела љрава или сијено измијеног квалитијетта, оштруло*. — Не коси ту баковину, видиш како је старолика? Не површик сијено, па струну, нема ништа но оне црне баковине.

в. бакуља.

ба̀крица ж суд од бакра, *кошљих*. — Да имам калаја и нишадора и ја би знао окалајисат ову бакрицу. За вријеме рата опљачкаше ми и потоњу бакрицу.

баксу̀зли прид. непром. *несрећан, који је зле среће*. — Баксузли је од настанка.

ба̀куља ж в. баковина (2. 3.)

ба̀куљити, -йм несвр. *штрулићи, мијењати се по квалитијету (о биљкама)*. — На овој кишовини морају сијена бакуљит. Стави дрва у сувоту, па неће бакуљити.

в. *обакуљити, њобакуљити*.

ба̀лавац, -а̀вца м *заразно обољење љаџака*. — Уз рат није било соли, акмоли шта друго, па клете овце добише балавац.

баламу̀тина ж *онај који је глуј, смушен, неодговоран*. — Ону баламутину нијесу шћели примити ни у војни стан. Каква ли се све баламутина скупила на сијело, сакрили пресвети.

ба̀ља ж *биљег*. — Од рођења има баљу на челу. Истукосе га и направисе му велику баљу поре носа.

ба̀љезган м *онај који луйети, љрича којешта*. — Не вљеруј ништа оном баљезгану, слагаће те из првке. Стиди се, ако имаш образа, баљезгане један.

ба̀љезгати, -ам несвр. *брбљати, љричаћи којешта*. — Ите кући, шта ту баљезгате, па са милети. Нека га, болан, нек баљезга, е ће му уста остат пуста.

ба̀љемез м 1. *оно што је велико, големо, крујно*. — Саћедоше сијено од четерес пласта, то је баљемез. Јесенас су заклали неколике овце и једног вола, то је била силесија, баљемез, и до поста су све то свићкали.

2. *фиг. онај који је шврдоглав, глуј, љрилитиван*. — Не море се са таким баљемезима изај на крај. За оног баљемеза

не пријања ништа, па причо му или пас лајо.

ба̀љузгати, -ам свр. *блебешати, брбљати, љричаћи којешта*. — Не баљузгај којешта, имена ти божијег. Не зна ништа но само да баљузга и у том вијек проводи.

ба̀нак, ба̀нка м 1. *џодањак, зараван у некој стирмени*. — Ено ти овце закрилиле по оном банку, па пасу ли, пасу. Уско сам добра два товара дрва, вође у овом банку.

2. *дио шавана испод којег нема џодрума (избе)*. — Сложи та лијес на банак, шта га туда ломаташ. Свака стаја има банак. Банак је вазда до листре и таванскије врата.

в. *џримак*.

ба̀нак, ба̀нка м 1. *клуја у џачкој учионици*. — За вријеме одмора остављо сам у ба̀нку ствари и никад ми ни гума није валила.

2. *улог у игри караша*. — У банку је стотину динара, ко се зове? Стави визу у банак. Ко држи банак?

ба̀ндати, -ам несвр. *вући наситрану, заситрањивати*. — Дај једном и ти не бандај. Вазда је она бандала.

ба̀ндане с *гл. им. од бандаши*. — Доће ти главе бандане, црни сине.

ба̀ндијерна ж *сџуб као носач елекџричне или шелефонске мреже*. — Кроз Буковац има око тридесетак бандијерна о стржева дрвета. Скупила се џечина, па гаџају камсџем у чаше на бандијернама.

ба̀р узв. за *умиривање овце џри мужи*. — Бар, сика моја, бар! Ма не ваља овци рећи бар, то је џаво, но јој реци стани!

ба̀рџ м 1. *замисљено биће којим се сџираше дјеца, сџрашило*. — Бљез, ето бареча из лијесака. Не плаши џецу баречом, уста ти се скаменила.

2. *фиг. неуредна, џриџросија женска особа*. — Загледо се у нака бареча, очи му испале.

ба̀рзас, -а̀ста, -а̀сто *који је шарен, ишаран (обично о козама)*. — Види ово

барзасто јаре како је рбатом црно, а по глави и трбуку бијело, упис прави!

б̄арјаковић м *барјакџар, њредводник, онај који је њрви.* — Они су се вазда упињали да биду барјаковићи. Раније су они били барјаковићи, а сад им не дају ни да биду чаје. Знаду барјаковићи да луда глава не носи барјак.

б̄арјаци м (обично у множини) *водена завјеса добијена од јаке кише њо вјештуру (о њаласању кайџица).* — Видер како се барјаци вију, ваљетна руко божија.

б̄арјачити, -џм несвр. *носити барјак, њредводити, њрвачити, бити њрви.* — Њему иде од куће да барјачи, па нека га. Дишло се оно чакарасто, па оће да барјачи.

б̄арјачење с гл. им. од *барјачити.* — Вала је доста његовог барјачења, па да је заузо Бардањолт.

б̄аркаџи, -џм несвр. 1. *задиркиваџи, дирџи.* — Не баркај у џецу, па те неће совати.

2. *узвикиваџи овци: б̄ар!* — Шга иг све баркаш, но иг ошине, опале ти! Баркала, не баркала бљека се лица, не да се помус.

в. *барнуџи.*

б̄арнџи, -нџм свр. в. *баркаџи.*

барут м *лојни чеџић у каналу лојне жлијезде.* — Сакрили ме Боже, који му је барут у образима. Од велике глади и сувотиње вас му је нос у баруту.

б̄асати, -џм несвр. 1. *ићи са најором, несигурно, џраџаво.* — Басали смо по карамлуку ваздугу ној. Немојте басати про тијег врлети, но окрените амо.

2. *јесџи, ждераџи.* — Стави им мајка нако клето зеље, нит је смочано ни подметено, па она гладна џеца басају и џуте, грога иг виђети.

3. *бојџи, кречџи како било.* — Како то басаш по зиду, јеси ли крштен? Баџи ту четку и не басај туда!

басрљати, -џм несвр. *луџаџи, ићи којекуда.* — Знаш ли ти ку басрљаш? Басрљам ку су басрљали и они прије мене.

в. *одбасрљџи, џробасрљџи.*

б̄астањ, -а, -о *радан, врџедан, џредузимљив.* — Нема бастанијег створа од ње. Морам бити бастана, треба дати цевап ноликој џеци.

в. *басташан.*

б̄асташан, -шна, -шно в. *бастан.*

б̄ат м *сређа, џаличност.* — Бољи је грам бата но грам злата. Њега џера бат од рођења. Више има бата но што има памети.

в. *батљив.*

б̄ата ж *мишоловка.* — Разапела сам бат у на тавану. Ено миш долију у бат у.

батацнути, батацнџм свр. *доћи изненада, нагло, неочекивано.* — Кад су пијевци запљевали, комити батацнуше у сре колибе. Таман бијасмо полијегали, кад кум Јагош батацну на врата.

батинас, -ста, -сто *који је рогобаџан, несимџричан, нескладно грађен.* — Преварик се и направик батинасте грабље и никако да иг уличим. Добра је џевојка, но је мало батинаста.

батити, -џм свр. 1. *џревиџи, наћи.* — Ако батиш који чаво на пазару, неј ли купити. Нијесам ниђе батију ни топ картица.

II. ~ се *сресџи се, сусресџи се.* — Ће се вас двојица батисте? Батили смо се неђе у Љесковачи.

батљив, -а, -о *који је баџли, сређан, џалик.* — Сава је батљив отко је насто. Ако је он батљив, онда батљивијег џуди и нема.

в. *баџ.*

батоња м *онај који је круџан, развијен, џуначак.* — Ко би они батоња што га сретете? Ототашна оног батоње.

батргати, -џм несвр. 1. *луџаџи, ићи којекуда.* — По цију боговетни дан батрга за говедима, док је јад јад у не убије.

2. *мрсџи, умоџавџи, гужваџи.* — Не батргај ту пређу, чујеш ли ме? Само ти батргај, па ка попијеш силе, све џеш одбатргат.

в. *добаџргаџи, избџргаџи, набаџргаџи, одбаџргаџи, џребџргаџи.*

батрљати, -ам несвр. *ићи којекуда и са найором*. — Море ли куд батрљати пријатељ Јеврем? Нема више, што је батрљо и батрљо, сад се савијо крај пријеклада и шути.

в. добатрљати, забатрљати, избатрљати, набатрљати, одбатрљати, пребатрљати, пробатрљати.

батуљати, -ам несвр. *ићи са найором, којекуда*. — Све каже да није кадар никуј, а по ваздуги дан батуља по селу. Да помало не батуљам, обезвијо би на овој самштини.

в. забатуљати, избатуљати, одбатуљати, пробатуљати.

батурица ж назив за мали *џрсџ* у игри чалаге. — „Ала, ала, алаге, / вргоше ме чалаге, / ... /, или копље, или штица, / или мала батурица.“

в. чалаге.

баул м (тал. *baule*) *ковчег од дрвета*. — Тома је некад градијо лијепе бауле. Баба је у баул слагала свакакије дрангулија.

баулати, -ам несвр. *крейџати се ѿбаучке, бауљати*. — Ка чоек почне баулати ко во ја, боље нека га нема.

в. бауљати.

бауљати, -ам несвр. *в. бауљати.*

бауљина ж *змија*. — Запали шта, неће ли бауљина измиљети из овог зида. Немојте ту сиђети, тудај има бауљина.

башамент м (тал. *basamento*) *бојадисани дио зида ѿри ѿду у собама и ходницима*. — Ка[д] оклачи собу, извуче башамент ширине лакта. Да није башамента зид би вазда био при дну качкав.

бѐ узв. оном. 1. *за ѿдражавање блејања оваца*. — Ка се изгуби која овца, стрина Зага би изашла на главицу и викнула: „Бе, сика, бе!, и овца би бекнула.

2. *за ѿдругљиво негодовање на неукусности и незавености*. — Бе, браву, бравцаги! Није знао рећи ни бе!

бегенисати, -ишѐм свр. *хијџи, жешџи*. — Ако бегенишеш провај од овога скорупа. Је ли ти бегенишеш ону девојку?

бедреница ж *бочна страна (креветџа, разбоја, самара и сл.)*. — А што си сломијо бедреницу от кревета, пасаконићу један? Сломијо бедреницу о самара, па ћути ко да је посо кобилу.

бѐдро с *буџ од брава*. — О пантама ви сијаше зачађело бедро од овна, реко би да је прогодишње. Никола донесе бедро, исече га, па кад почесмо јести узвикну: „У, па данас је безмрсан дан, људи!“

бѐдула ж *будала*. — Шта ти болан рачунаш на ону бедулу. Бедула отишо у војни стан, бедула се вратијо.

безајтрџ, -а, о који не говори ни ѿ чијој вољи, *ошворџ, необазрив*. — То је безајтрџ чоек: речи ће ти што мисли, па било ти мило или мрзно.

безбоштина ж *безбожности*. — Ко ме вљероват на овој безбоштини? Отко је завладала безбоштина, све је нагузичке кренуло.

безгаћић м *сиромџ, одрџанац*. — До скоро је бијо безгаћић, а ка се довати државнијег јасала, заборави и ко је и шта је бијо. Ако нас безгаћићи не усређе, неће нико.

безђетка ж *она која је бездјејџна, нерошќиња*. — Није она крива што је безђетка, тако је Бог стијо.

в. брежђетка.

безлијек м *оно чему нема лијека*. — Стиго ме безлијек ка сам се најмање нада. Кад безлијек закуца на врата, нема склањања.

безлијечан, -чна, -чно који је *неизлечив*. — Има безлијечну слабос у прсима, не би му могли помој ни бечки доктори. Зарадијо је безлијечну болес у тавници.

безмљечна прид. *која је без млијека*. — Одлучијо сам безмљечне овце да иг ћерам на пазар.

в. безмљечница.

безмљечница ж *в. безмљечна.*

безнање с 1. *непросејџености, одсуство знања, незнање, нестиручности*. — Безнање или незнање једно је те исто. Потље сваког рата незнање се свуда шири.

2. *бунило, њоремећај свијести*. — Крај Мирка пукну граната и од ње оста у безнању више од уре.

беј узв. *којим се шјера овца*. — Беј вамо, живина те раздрла! Беј, гара, беј!
в. *беја*.

беј-луч узв. *којим се излучују јагњад из оваца*. — „А шта му то значи беј-луч ђедо?“ „Па са беј вабим овце да уљгну у тор, а са луч ћерам јањад да иду у kotaц, паметна ђедова глава.“

беја узв. в. *беј*.

бекута ж *дошрајала бриџва, куштура*. — Имам једну бекуту, то је тупо, излизано, батал мимо батале.

беленити, *беленим* несвр. *гледајти шуо, не мислећи ништа*. — Шта белениш, узми нешто па ради?

берац, *берца* м *кружан, велики во*. — Има два вола, два берца, да ти оба око стану и гледају.
в. *бероња*.

берлати, -ам несвр. 1. *викајти, галамијти*. — Ај вамо, шта толико берлаш, смели те јади.

2. *блејати*. — Овце му берлају у тору по читав дан, а он и не мари за њиг.

бероња м в. *берац*. — Закло они погузије ноликог бероњу, па крка и прави ђецу.

бесегати, -ам несвр. *радијти најорно, секајти*. — Отко је настала ништа не зна нако да бесега. Не море се вође живљети што неј бесегати.

беслема м *онај који је незграјан, засу-кан, глуп*. — Само тако море беслема радити. Беслема је бијо, беслема је осто.

в. *беслемаћ*.

беслемаћ, -аћа м в. *беслема*.

бесрећан, -ћна, -ћно *који нема среће у живоју*. — Тако је ка је иксан бесрећан. Море се и бесрећну насмијати срећа.

бестимати, -ам свр. *слабо угостити, дочекати*. — Воли он да га стимаш, а кад одеш код њега, отићи ћеш бестиман.

бестрагати, -ам свр. *уйройасити, унишити, оштити*. — Све што им је

отац оставио бестрагали су прије но се изладијо. Бестраго би државу, какав је!

в. *бестрегајти*.

бестрегати, -ам свр. в. *бестрагајти*.

бесуд м 1. *бесуђе, безакоње*. — Нијеси ти живијо у бесуду, па не знаш шта је то. По бесуду му није раван ни Смаил-агин син Дед-ага.

2. *мали суд (кошао, шерпа и сл.)*. — Купик накав бесуд котла, ту не море стати ни пе кила варенике. То није суд но бесуд, ка је тако батал.

бесуђе м в *бесуд* (1). — У доба оног полома и бесуђа многи су заглавили и тамновали прави правцати ко свијећа.

бетан, -тна, -тно *одвратиан, одбојан, ружан*. — Бетна чоеска, побогу брата. Колико је бетан, не могу га гледати.

бетити, -им свр. *надмашијти, превазићи*. — Понеко вели да је краљ Никола у понећем бетито и самог Његоша.

бетли прид. *непром. који је батли, срећан, шаличан*. — Бетли је Миро мимо људе. Биди ш њом, она је вазда била бетли.

беут м 1. *несвјестница, омамљеност, занос, стињање кад се њомујти свијест*. — Периша и јадиша је у беуту, неће никад бити стари. Кад виђе вука, паде у беут.

2. *онај који је заосијао, љрипросит, умно ограничен*. — Брате Јанко, чу ли ти беута? Тек свануло, а они беут узо гусли и гусла.

в. *избеујити, убеујити*.

бецати се, -ам се несвр. *жацајти се, љрзајти се, осјећајти се нелагодно*. — Ништа се немој бецат, све што ти је реко гола је истина. Бецо се, не бецо се, али је тако.

в. *бецујти се*.

бецијти се, *бецнѐм* се свр. в. *бецајти се*.

беча ж *велика, јака врућина, жега*. — Упекла ова жива беча, па све спржи. Да не зађе сунце за облак, не могаше се дијати од велике бече.

бѣчак, бѣчка м 1. *нишѣа, ѣразно, ѣлац између два ѣрѣа*. — Добићеш бечак ка си таки. Ево ти бечак. Дала му је баба бечак.

2. *зорѣ, сѣрах, зебња*. — Нико није смијо да каже шта мисли, бечак пусти. Кад грми, свак се позива у Бога, бечак. Кад виђе полицајца на врата, замуца, бечак.

бѣчкѣти се, -ам се несвр. *ѣогледиваѣи се*. — Шта се бечкате људи, дај причајте слободно.

бѣчкѣње с гл. им. од бечкаѣи (се). — На сијелу је било и пјевања и бечкања.

бѣца ж она која је малог расѣа. — Окретна је она бѣца ко зврк. Не да бѣца но како она оће.

бѣша ж будаласѣа особа. — Ти си велика беша — одврати снаја свекрви. Кажу јој да је беша, а није но — видра!

бѣшѣти се, -ѣм се несвр. *чудѣиѣи се*. — Док се они у чуду беше, вук одвуче јање. Ништа се не беши, но оружје на сриједу.

бѣганица ж комад (меса, сланине, ѣиѣе и сл.). — Имаше у торби велику бѣганицу сланине. Крну бѣганицу пите и зали је ладном вареником.

бѣза ж 1. *кучка*. — Одбиј се дѣјете од бизе, ујешће те!

2. погрд. *ѣричљива и лајава млађа женска*. — Нагрди ми она биза и шукун-ђѣда.

бѣзѣн м ѣас. — Кад заурла бизин, ми поскакасмо из кућаре и забуљекасмо ко људи.

бѣзѣ-мѣ узв. *којим се ваби ѣас*. — Бѣзѣ-мѣ шаро, бѣзѣ-мѣ!

бѣјѣла ж замућење очног сочива, *сива мрена, кѣшаракѣа*. — Навукла му се бѣјѣла на очи, не види ни про прага преј. Има бѣјѣлу на једном оку.

бѣјѣлити, бѣјѣлим несвр. *крѣчиѣи, фарбаѣи*. — Намљеравате ли бѣјѣлити собу прије Никољдана? Не могу се наканти да бѣјѣлим кужину.

бѣкас, -ста, -сто *снажан, завраѣаѣиѣо (као бик)*. — Бикас је и јак у врату, прете-го би и зекоњу у јарму.

бѣкна ж *снажна и јака млађа женска*. — Силне оне бикне, кукали га јади!

бѣкота м *снажна и јака момчина*. — Они бикота ће усећи товар дрва док треп-неш.

бѣкѣља ж она која је снажна, *задри-гла, враѣаѣа*. — Виђе ли ти како је завра-татила она бѣкуља.

бѣло с 1. *дрвена гредица за коју се ѣричврѣиђују гране дрљаче*. — Утегни што боље те гране за било е ће ти се дрљача развућ у ширину.

2. *ѣѣречна ѣалица на брду разбоја из-међу којих се уграђују зуйци*. — Направи ми Благић дренова била, па сам сад сербѣз ш ѣима.

бѣљѣа ж *ѣјѣало на којем се ѣијѣјају дрва*. — Кака је бѣљѣа испре куће, такав је и домаћин. Ово није бѣљѣа но јад.

бѣљѣаница ж *ѣжињак на руци ѣѣѣо од ѣѣцовања ѣроѣив малих боги-ња*. — Види, види колике су му бѣљѣа-нице!

бѣљѣати, -ам несвр. 1. *ѣѣцоваѣи ѣроѣив малих богиња*. — Води ѣѣцу да иг доктор бѣљѣа.

2. *ѣѣљѣжаваѣи*. — Доћѣрај јањад да иг бѣљѣамо.

бѣњѣѣјѣти, -ам несвр. *ѣјѣѣѣо јаха-ѣи коња*. — Док је бијо млад, бѣњѣѣѣо је мимо људе.

бѣрѣница ж оно *ѣѣѣо је ѣѣабрано, ѣѣабрано*. — То је твоја бѣрѣница, срѣћо. Доћѣра овце на пазар, све бѣрѣница до бѣрѣнице.

бѣрекѣ прил. *рекао би, изгледа, као да*. — Нешто ме пробада у крста, бѣреко ће киша.

бѣриѣати се, -ам се несвр. *ѣѣѣи се, ѣјѣжбаѣи се, сѣиѣѣѣи ѣскуѣѣво*. — Бѣриѣко се којекуда, па се ѣскваријо ко нико ѣегов. Није се она бѣриѣкала ко ти, поко-роња јѣдан.

бистрòвид, -а, -о *бистар, оштроуман, ироницљив*. — Бистровид је, нема му краја без гусала. Овуда су људи маом бистровиди.

в. бистровидан.

бистрòвидан, -дна, -дно *в. бистровид.*

бистрòок, -а, -о *који брзо схваћа, зађажа*. — У пјесми: „Ој ђевојко бистроока, / виђели смо твога момка, / то је момак висок, лијеп, / из ливаде прави цвијет.“

бистрòкило м 1. *онај који има бистре и чисте очи*. — Ка ме бистрокило погледа, чини ми се да завири у ме.

2. *онај који је бистар, интелигентан, сналажљив*. — Не треба ти много причати бистрокилу, зна он шта треба радити.

бѝти, бѝдѝм, бѝдѝм аор. 1. л. јед. биг и бик несвр. У пјесми: „У Марка су црне очи, има, има, / да ме оће погледати ш њима, ш њима, / биг волија, биг радија, / него не знам да сам чија, / бијар, бирај Марко, кога ти је драго, / ако нећеш никога, ност те ђаво ис кола.“ Не биг ја то урадила да ми даш вас бијели свијет.

бицикѝр м *онај који је брзоилет, неѝромишљен, недозрео*. — Окле оном бицикуру паре, те иг олако троши? Не вљеруј бицикуру, па да се куне пот колом свете Богородице.

бицимѝлет м *лукава и ѝодла особа*. — Нема таког бицимилета куда људска нога краче. Одбиј се ти бицимилета и њене натре.

блѝвòр м *онај који је ѝодмукао, неискрен, лукав*. — Шта ти њему вљерујеш, па то је прави блавор. Нећу ја никака ортаклука са блавором.

блѝго м *надимак од миља за дјевера*. — Нема блага куда сунце грије.

блѝњас, -ста, -сто 1. *који је облањан, раван, гладак*. — Донеси ми једну блањасту штицу. Шувит ми је слабо блањас.

2. *који је ѝанка и висока сѝаса, узрасѝа*. — Ђевојка је висока, блањаста и мила, љевше одавно нијесам гледо.

блѝњати, -ам несвр. 1. *сѝругати, глачати (о дрвету)*. — Блањам наку кривоперу штицу, то не ваља ни за телечара.

2. *фиг. ѝодучавати, сјешовати, доѝјеривати, радиѝи да неко ѝосѝане углађен*. — Блањали су га, али о тога нема вајде. Блањаће га у војци све док му не изваде „кођи лој“.

блемѝзгати, -ам несвр. *ѝричати којеѝиѝа, луйѝѝати*. — Најпапетни си ка не блемезгаш.

в. наблемезгати, ѝроблемезгати.

блијѝска ж 1. *јак одсјај, одсјев, ѝренуѝно јака свјѝлост*. — Снождили се облаци са сваке стране и само се понекад јави блијеска од Војника.

2. (л. cataracta) *замуђеност очног сочива, бијела, мрена*. — Отко ме је снашла блијеска, нити шта видим, нит се добру надам.

3. *радосѝ на лицу, озареност*. — Чим нас виђе, појави му се блијеска у очима.

блѝгњѝти (се), -ѝм (се) несвр. *јагњѝѝи (се)*. — Ја блѝгњѝм овце сваке године, а ко би други. Таман ка[д] се блѝгњаше праменка, дуну велика међава.

блѝелача ж (обично у множини) *чараѝа од бијеле вуне која са унуѝрашње сѝране има ѝроз са врѝзом*. — Ка[д] је много ладно, ја навучем блѝелаче про блѝчава и по ваздан су ми ноге топле. Примотај подузе од блѝелача, вуку ти се за ногама.

в. блѝечве.

блѝеликас, -ста, -сто *субјел, субјелкастѝ*. — Сигуро сам оног блѝеликастог дивизца. Ој ли од овог блѝеликастог јечмењака или ћеш од урметиновице?

блѝелика ж *дио дрветѝа слабијег квалѝѝѝа (о субјелкастом дијелу)*. — Покријо кућу оном мртвом блѝеликом то ће струнути за три године.

в. блѝеликовина.

блѝеликовина ж *в. блѝелика.*

блѝелòгаћа м *онај који носи бијеле гаће (обично ѝрезриво)*. — Прòја на коњу на-

кав бљелогаћа. Више бљелогаће троше лоја но ми скорупа.

бљелоглав, -а, -о *сијед, ѿросјед*. — Сачекај моје дијете док и ти бидеш бљелоглав, па ће ти се све казати. Не задируј бљелоглаве људе.

бљелогрла ж она која је бијела грла (*врайша*). — У пјесми: „Е, кака је бљелогрла Мара, / њојзи нема на далеко пара.“

бљелолик, -а, -о *бијел, субјелкаст*. — Ово брашно је бљелолико. Још је бљелолика у лицу а превалила је седамдесету.

бљескавица м *јак одсјев, свијетло које засјени*. — Велика је бљескавица, море нај крупа.

бљескаџи, -ам несвр. *сијевати, свејилуцаџи*. — Бљескају муње, не патишу. Бљежи са брда, видиш ли како бљеска.

в. *бљецакџи*.

бљесовит, -а, -о *ѿомаман, бијесан*. — У пјесми: „Бљесовите коње јашу, / коње јашу, сабље пашу, / па на Турке журиш чине, / за слободу кад се гине.“ Још си ти бљесовита, па мореш да радиш шта ој.

бљецкаџи, -ам несвр. в. *бљескаџи*.

бљецнџи, -нџм свр. *јак синџи, зајџи*. — У том тренутку бљецну муња, затутње и разлијеже се оно логрњање.

бљечва ж (обично у множини; г. мн. *бљечавџа*) *чарайе од бијеле вуне*. — Обуј оне бљечве што су те ко полазника даровали.

в. *бљелача*.

бљешњати, -ам несвр. *јачаџи, снажџи, бујаџи*. — Бљешњаш ли соколе, бљешњаш? А што се бљешњало, бљешњало, сад само скончавам.

бљузгавица ж *киша и снијег кад истовремено ѿадају*. — Немате ку ићи по вакој бљузгавици. Неће ова бљузгавица престаяти данас.

бљуџи, -нџм свр. 1. *ѿвратџи на уста, ѿбљувати нагло*. — Ништа не знавак шта би са њим, док не бљуну на уста и поблијеје.

2. *линуџи, улиџи (о киши)*. — Бљуну киша из неба и земље. Тек што смо уљегли у кућу, кад бљуну киша ко из кабла.

3. *нагло ѿшећи*. — Паде киша и порет Митрове куће бљунуше потоци.

бобоњати, -ам несвр. *галамиџи, викаџи*. — Шта бобоњаш на ђецу, јеси ли сашо с ума? Вазда је бобоња на жсну, а она ћера своје.

в. *забобоњати*.

бобуљак, -љка м *омањи округао камен, облџак*. — Гађа опи срећо Милошев краву накијем бобуљком и погоди је у рог, а она се улегну и паде на земљу ко кап.

бобдо ж *божје давање, божџа ѿмоћ*. — Једи кад је бобдо да има. У здравици: „Чаша прва у добри час, / чаша друга у бољи час, / оба нам часа бобдо добра, / оба нам помога, / и нико нам бобдо, наудит не мого.“

богодџан, -вна, -вно *који је од давнина, сџари, давнашњи*. — Они су богодавни пријатељи, па запрдују један са другим. Богодавна је изрека: *ђе је врело ту ће и капати*.

богозаборџник м *онај који је заобиђен, одбачен, заборављен и од свог рода и од другог*. — Дајте људи помозите оном богозаборџнику, да се нако не мучи на голој равни.

бокати, -ам несвр. *кркаџи, много јесџи*. — Док је код мене боко, била сам му добра, а сад му не ваљам, рђа га изела.

бокотџан, -вна, -вно *богодаван, сџари*. — Зар не знаш да је између нас боко-тавно кумство, смело те ћорило.

бокснам узв. (изведено од Бог с нама) *да нас Бог сачува од несреће, врага, некога или нечега*. — Штано ради бокснам био ш њим! Биди бокснам међу нама!

в. *будибокснам*.

болџ, -а, -е *који је дарезљив, сџреман да ѿмогне*. — Колико је болећ, дао би и крви испо грла. Стара је изрека: Код болећа и сиромака на час, а код богатога на глас.

бољинак, -нка м *йобольшање*. — Има ли икака бољинка ко ђевера? Порадовак се бољинку, али мрка вајда.

бољинка ж *бољка*. — Вазда је она имала неку бољинку око срца, бојат јој се каку грдилу.

бџмболйце прил. *йолоако, лагано, на-шанане*. — Платио им је да му косе, а они бомболице арају ону црквицу траве. Све она нако бомболице ради, па вазда на ври-јеме стигне.

бџрати узв. са значењем: *богати*. — Ада борати како живе људи на те стране? Борами добро и предобро!

борија ж 1. *свирала најрављена од коре дрвџа (обично јасенова)*. — Микан се загледа у једну промезгалу јасенову младичу, извади бритвулин ис цепа, сврну кору са младиче и од тиг кајишева јасено-ве коре направи борију и даде нам да њом свирамо и боријамо.

2. *фиг. онај који не зна да чува тајну*. — Нашо си чоека коме ћеш повљеровати тајну, па то је сеоска борија, несретниче.

3. *фиг. онај који је йриглуй*. — Па он је глуп, права борија. Привали боријо и не жвали!

боријати, -ам несвр. 1. *свирати на борију*. — Сваког прољећа ми би свирали на дипле и боријали са боријама.

2. *брбљати, йричати којешта*. — Рече жени да мучи и да много не борија, а она јопет настави да ћера исту кајду.

боријање с *гл. им. од боријати*. — Не море се живљети од њијова боријања. Ите ћецо вамо, нека вам боријања.

борџнзати, -ам несвр. *йлакайти углас*. — Зовни ону керу да не боронза. Немој боронзати, па ћу ти дати гурабија.

в. доборонзати, заборонзати, изборонзати се, наборонзати се, одборонзати.

бџсџат, -а, -о *који је бос*. — Да знаш како је ићи бос бџсџат, другу би пљесму пљево. Како си доганцо про намета бџсџат, ђавољи сине?

в. бџсџит.

бџсџит, -а, -о *в. бџсџит*. — Што си бџсџит, камне мој?

бџш прил. *йразно, нишџа*. — Ка се пр-стенаш најприје добро ишћили, па онда реци: бош!

бравак, -вка, м погрд. *онај који је незнаван, глуј, смушен*. — Не зна они бравак ни окле је шупаљ, а не шта друго.
в. бравушан.

бравушан м *в. бравак*.

бравушџс, -ста, -сто *незнаван, йри-глуј*. — Мало је бравушаста, али није злочеста.

браџа ж *найрава од йрнових или гра-бових грана (дрљача) којом се йоравнава узорано земљишџе и заййрава сјеме (јечам, раж, овас) земљом*. — Кад ћедо узора и посије јечам, припучи браџу за јарам, поравна орање а онда разјарми волове и узвикну: нек је берићатно!

в. дрљача.

брашњевац, -вца м *врџа дрвџа на којем растџе йлод сличан рибизли (дрво је са бодљама)*. — У пјесми: „Ајмо мала код оваца, / да беремо брашњеваца, / брашње-ваца има доста, / на тебе ми жеља оста.“

в. руњевац, чмањак (2), шмањак.

брџнџти, брџнџм свр. 1. *додирнџти, шакнџти, дохвџишџи*. — Ко ли је брџно у саљевак, само да ми је знати? Оће она да брџне у свашта.

2. *йроговорити, йромрмљати*. — Не што је брџно, али га нико није мого разу-мљети шта каже.

брџљаџи, -ам несвр. *говорити нера-зумљиво, мумљати*. — Не брџљај у бра-ду, но причај да те сви чују.

брџило с *дио разбоја (найре) за йка-ње у коме је брџило*. — Ама, болан, напра-ви јој брџило, да не пукне грџило. Е куку ми ко ми је, па на сво ми се сломило брџило.

брџножицџ прил. *лицем йрема зе-мљи, главачке*. — Кад изађок на једну ко-су, окренук се и оћак да крочим низбрџи-цом, па ми се опузаше опанци и уждик брџножице у неакав мрџињ.

брега́да ж *бригада*. — Војвода Лазар је био комадат наше брегаде.

брѣгас, -ста, -сто је *бреговити*, *шала-саст* (о *земљишту*). — Пишче је брегасто, а Брезна су равна ко говеђа кожа. Иди право про тијег брегастијег вијутака, па ћеш изај на прави пут.

брѣжѣтка ж в. *бежѣйка*.

брѣзобразлук м *безобразлук*, *бесид-носий*, *дрскосий*. — Нема његова брезобра-злука није.

брѣзобразан, -зна, -зно *безобразан*, *бесидан*, *бесраман*. — Брезобразни је но је тежи.

брѣкиња ж (л. *Sorbus torminalis*) *шум-ско дрво на којем расће истоимени плод црвенкасте кошћунице (сличне мукињи)*. — Не једи те брекиње, убречићеш се, враг ти га изијо.

брѣков, -а, -о 1. који је *влажан*, *неосу-шен*, *сиров*. — Не ложи брекова дрва док се ватра не загори. Стрпасмо бреково си-јено, па се угрија.

2. *јак*, *живојан*, *снажан*. — Још си ти бреков ка тако радиш. Има про седанде-сет, а види како је бреков.

брѣљати, брѣљам несвр. *мустии досѣа млијека*. — Док је ова брча, брѣламо мли-јека да се моремо њиме купати.

в. *добрељати*, *избрељати*, *набреља-џи*.

брѣменица ж *бурило за воду*, *буренце*. — У пјесми: „Ја упртик брѣменицу, / у ша-рену упртицу, / прекиде се упртица, / ис-паде ми брѣменица, / сад пиј ага, Смаил-ага.“

в. *бурило*.

брѣњац, -њаца м *звечак*, *клајно* (о *звону*, *чакџару*, *чакалици*). — Не чује се чак-тар, мора да му је испо брѣњац.

брѣжѣ, брѣжѣа, брѣжѣе *брз*, *хиџар*, *екседџиван*. — Има брѣжѣу жену, нека му је Бог поживи. Вазда је она била брѣжѣа и прѣжѣа.

брѣзар, -ара м *кеса од овчије коже у којој се носи сир*, *скоруј*. — Лако је њима косити, кад им је брзар пун. Док је брзар

подускрајан мрсом, све ће бити берићатно и весело.

брѣзариј м *дем. од брзар*.

брѣтвуљин, -йна м *џејни ножџић на џреклајанѣ*. — Купијо ми ћико брѣтву-љин.

брѣтвуљиниј м *дем. од брѣтвуљин*.

брѣџав, -а, -о који је *крајке* и *ошџре вуне*. — Зараник наку брѣжаву шиљеж, не-ма на њима џаводнијо вуне.

брѣљати, -ајм несвр. 1. *брѣати*, *ме-стии*, *мијешати*. — Узми брѣљачу, па мало брѣљај та скроб, неће ти руке опанути. Ој ли ми дати твој стап, оћак да брѣљам ма-сло.

2. *фиг. брѣљати*, *џричати* *којешџа*. — Шта но они ћоро брѣља? Не брѣљај сва-шта, но се о свом послу.

в. *забрѣљати*, *избрѣљати*, *џробрѣља-џи*, *убрѣљати*.

брѣљак, -љка м *мали навџџак (сијена, сламе)*. — Дуну нака вљетрина, па све ис-претура оне брѣке сијена.

брѣдуш ж 1. *јестџива зељастџа биљка са крџолоастџом луковицом*. — У, давиш, колико је Милијана набрала брѣдуш! Најслађе су брѣдуше ка се скувају у варе-ници.

2. *фиг. онај који је малог расџа*. — О Милуша, Милуша, мала си ко брѣдуш. Ожени се, ојади се, е нема му жена коли-ко брѣдуш.

в. *брѣдушица*.

брѣдушица ж *дем. од брѣдуша*.

брѣквица ж *мала чџиџа*. — Имо сам неколике брѣквице и ништа не знам ће иг затурик. Укуцај једну брѣквицу воћен.

брѣћ м (л. *rubia tinctorum*) *биљка из које се џрвена боја (ализарин)*. — Оварбала вуну у броћ. Наша баба је вазда варбала јаја у броћ.

брѣћ прил. *нишџа*, *џразно*, *шиџак*. — Сви смо се надали ка Томаш изучи школу да ће нас помоћ, а оно: ево ти га броћ!. Тандара, мандара — броћ!

брѣћити се, брѣћим се несвр. *мргоди-џи се*, *мрџиџи се*, *дуриџи се*. — Немој

се ништа броћити, но иди напој она говеда.

в. наброћити се, уброћити се.

броћуља ж 1. *она која се броћи, мрштити, мргоди.* — Издиру сваке надимке, па и наку ђевојку назваше броћуља.

2. *назив за краву.* — Наша броћуља је добра на млијеку.

брс, **брсти** ж и м 1. *испаша брићењем шумских гранчица.* — Сву дугу зиму гони-јо сам овце у брс. Брс је невољна и јадна рана.

2. *гранчице са лишћем којим се сјока храни.* — Јасенов брс је најбољи. Усекли смо два лисника брсти.

брснүти, **брснѐм** свр. 1. *откинути и сјити (брст, лишће).* — Поћерај живо нек мало брсне. Оћагу ли јањад ишта брснути?

2. *фиг. мало заложити, грицнути.* — Брсни мало сира и љеба, са ће ручак. Нијесам брсно на своја уста, колико је ли мој покојни отац.

брстигора ж 1. *животиња која се храни брстом.* — Козе су највише брстигоре. На северу и овце су брстигоре ништа мање од коза.

2. *фиг. онај који много прича.* — Прича брстигора, не патише. Брстигора јој је била и мајка, па и она.

в. брстилица.

брстилица ж *в. брстигора.*

брүпац, -пца м *јовећи комад (меса, сланине, сира, хљеба и сл.).* — Поијо је еволничачки брупац сланине, па море да отпрдује.

брүсити, **брүсѐм** свр. *јурнути, гринути, загнати се.* — Ја му ништа лоше нијесам реко, а он бруси на ме, ко да је ван памети. Ено говеда брусише у овце, све ће иг искашати.

в. бруснути.

брүснути, **брүснѐм** свр. *в. брусити.*

брца ж *овца из јужних крајева које се љеши узимају на мљекарину или „пошћаре“.* — Изјавио буљук брца, па цора ко икад. Сиротиња је вада приваћала брце.

брча ж *сезона највеће муже (око Пећровдана).* — Уз брчу смо имали варенике, да је нијесмо могли освојити.

брчица ж *фиг. женска малог расћа.* — Чоечна је она брчица, колико је тешка.

бу узв. *оном. за подсјрекивање букања говеда.* — Вара, вара, бу! Бу, сивоња, бу!

буа ж 1. *буха (л. puleh irritans).* — У, ево буа усрала кошуљу. Закотиле се буе, има иг кастиженје. Не излази му жена ис куће колико ни буа.

2. *фиг. мали, кочоћеран човек који се „у свашћа меће“.* — Бијаше неки буа уђала људима на врат, и да га некуј ђаво не однесе, не могаше се од његова зулума ни мријети, ни живљети.

бүбина ж 1. *шек убран ћруд са дрвеша.* — На великој букви убро сам ову бубину, па ће бити труда за сву зиму.

2. (л. cestodae) *љоснаћа глиста, панћичара.* — Има наку бубину у дробу, неко вели панћичара, неко не, али га жива поједе.

3. *гљива.* — Ове јесени пуне су долине бубина, борами ће бити зима љута.

4. *иљесан.* — Ови љеб се укваријо, ево га је напала бубина и споља и изнутра.

5. *сир који се ћри варењу шек згроздио.* — Једи ове бубине, од ње те неће бољети глава.

бүбүлак, -љка м *мали обао камен, облүшак.* — Они ђавољи Перо запири бубүлком и преби пијевцу ногу.

будибокснам узв. *изведено од буди Бог с нама.* — Будибокснам, штано ради по мраку!

в. бокснам.

буђ прил. *како било да било, пошто-зашто.* — Продаћу шиљеж буђ зашто. Реци му нек купи мало беза за кошуље, па било буђ зашто.

бүѐр м *богашаш, имућан човек.* — Уда се она милетка за једног буера из Гацка, и сад ти живи ко баница.

буеркиња ж *богаишица*. — Не море се са оном буеркињом разговарати. Живи ко буеркиња.

бузѐрант м *хомосексуалац*. — Шапућу, напамет, да је он бузерант. — Бљеж од оне настраности, кажу да је бузерант.

буквањак, -њка м *омање буково сѝабло, грм, омарих*. — Осѝко сам они буквањак поре стаје. Спландуј овце у тај буквањак, па дођи амо.

буквара ж *фиг. незнавена, ѝрипроста женска*. — Налећеће на како буквара, па ће клети и мљесто ће сѝеди, попази што ти ја кажем.

букоглавас, -ста, -сто *ѝвердоглав, ѝуѝоглав, незавен*. — Живљело у оној самштити и до дан данас остало букоглавасто. Млого је букоглавас, а дако га иста-слачи војска.

букоња м 1. *во силовитѝ, немиран, букоѝа*. — Кад оно сво село оста бес пиће и подрије мал, ја ти узек шаку јечма, све ко кукољ, па пружим мом букоњи, митијући га: „Сокис воко букоња, / на ти шаку кукоља“, а он ће ти мене: „Бијо ми га давати, / док сам мого жвакати“, промрмољи, заковилѝи очима и крепа.

2. *фиг. онај који је бучан, букаѝија*. — Још ти не знаш колики је то букоња.

в. букоѝа.

букота м *в. букоња*.

булати, -ам несвр. *ѝаковати, уѝакивати*. — Ено Симо була паке, оће да га шиље сину у војни стан.

в. забулати.

буљекати, буљечѝем несвр. *ѝјерати* *вукове узвикујући: а ѝус остѝо!*. — Чобани буљечу и не престају.

в. буљукнути.

буљекнути, буљекнѝем, *в. буљекати*. — Изађи напоље, па буљекни неће ти се дроб просути.

буљукач, -ача м 1. *назив за кажиѝирстѝ у игри чалаге*. — „Ала, ала, алаге, / вргоше ме чалаге, / или ач, или буљукач, / или... /.“

2. *онај који буључе, ѝјера дивљач*. — Има Матије добре чобане, ка забуључу не зна се који је бољи буљукач.

в. чалаге.

буљукнути, буљукнѝем несвр. *в. буљекнути*.

бѝмбат, -а, -о *умртѝаљен, укочен, мртѝав*. — Ја мишљак да је бумбат, а он се искекечију па дринца. Кад уљегосмо у тор затекосмо бумбату ону крезубу овцу.

в. бунбай.

бѝмбулицѝ прил. *скуѝно, заједнички, у гомили*. — Наиђоше сватови нако бумбулицѝе и напојише нас ракијом, вазда је имали!

бѝнбат, -а, -о *в. бунбай.*

бѝнгарас, -ста, -сто *смѝјешан, намијешан*. — Дај да пречистимо јечам, нећемо га нако бунгараста мљести.

бѝнгур м *неѝречишићено жиѝио, мјешавина којечега*. — Самљек нажав бунгур од јечма, то је све сама зона. Није, јадо, то скоруп, то је бунгур од упрштеног сира и бучалине.

бунгурање с *гл. им. од бунгурати*.

бунгурати, -ам несвр. *ѝригушено, мукло, неразговоријетѝо говориѝи, мумљати*. — Једни нешто прикивају, други пуше, а Мићо бунгура за свој грош. Немој, брате, стално бунгурати, но реци шта ој.

бундоглав м *фиг. онај који има округлу главу*. — Заметно главу они бундоглав, па мисли да му је о челика.

бундоглавас, -ста, -сто *који је округле главе*. — Лијепа је у тијелу, само што је мало бундоглаваста.

бупати, бупаам несвр. 1. *луѝати*. — У изрци: "Свети Лука у каблове бупа, / свети Тома гони жене дома."

2. *фиг. јестѝи, кркаиѝи*. — Бупа скорупа, па му се црвени шија.

бурак, -рка м *кишне кайѝице које се сусѝијешу и чине млаз*. — Потури ламу под бурак испод стрѝе, да се зачека мало кишнице, па да се измијеме.

бурђија ж 1. *сврдао за бушење дрвѝа*. — Да немаш једну бурђију, оћак да избушим орлић?

2. фиг. *кост раздора, сילותка, интирига*. — Нско вљешто утура бурђије међ ове људе.
в. *бурђица*.

бурђица ж дем. од *бурђија*.

бурђијати, -ам несвр. 1. *бушићи бур-гијом*. — Шта то куме бурђијаш тако рано? Ево бурђијам гредел за рало, кумашине.

2. фиг. *мутићи, интиригираћи, уносићи раздор*. — Они су вазда бурђијали за поштенијем људима, па нека иг нек се сладе. Нека иг нек бурђијају, стићели се образа на којем седе.

бурило с *дрвено буренце за воду*. — А ку[д] си то пошла са бурилом на воду беш чепина, мозак ти не изводнијо.

в. *бременица*.

буриџ узв. *којим се ваби коза*. — Кад се Божо попе на бобију и викну: „Буриџ коза!“, он се вратише.

бурлати, -ам несвр. 1. *мијешаћи, мутићи, буричкаћи*. — Даница напуни пун стап повлаке и настави по њему бурлати све док се не указа масло. Не бурлај кроз млијеко, ценабете један!

2. *шећи, цурићи*. — Падосе велике кише, и одмак почеше потоци бурлати. Из прољеваче бурла вода ко икад.

в. *бурљати, забурлаји, забурљати, набурљати, пробурлаји*.

бурликати, бурличѐм несвр. 1. *викаћи, галамићи*. — Само полако причај и немој бурликати.

2. *букаћи (о говедима)*. — Ено нечија говеда бурличу. Сито, баковито, па бурличе по сву ноћ.

бурљати, -ам несвр. в. *бурлаји*.

буроћа ж *учестале њадавине (у сезони када љешина буја)*. — Код оваке буроће, веле, нема ни скупоће. Од прољетос је велика буроћа.

бурӯкати, -ам несвр. 1. *букаћи у ходу, нейрекидно*. — Чи но во бурука пољем? Окаочила се јунад, па бурукају ли бурукају.

2. *разбациваћи, расиураћи, букаћи роговима*. — Само ви седите, док ви туђа

говеда бурукају кладњу. Туја, шта ту бурукаш, црко дабогда!

бусати, -ам несвр. *преносићи бусен са једног на друго мјесто и тамо га присађиваћи*. — Оћак да бусам испре куће, а од ток ће бити слаба вајда.

в. *бусенаћи, избусенаћи, њобусенаћи*.

бусѐнати, -ам несвр. в. *бусаћи*.

бусика ж *иланинска шрава коју претезно њасу круйна грла (коњи, говеда)*. — Израсла је бусика ове године, кастиг! Одбиј коње у сампас, нек пасу бусике.

в. *бусичина*.

бусичина ж в. *бусика*.

бустин, -ина ж (тал. busto) *прслук који носе женске за њидржавање груди* — У пјесми: „Бустин моје груди крије, / све због очи гаравије, / очи моје премалене, / у кога сте заљубљене?“

в. *бустиић*.

бустиић, -ића м *бустин*. — У пјесми: „О бустиићу сакриј моје груди, / да иг голе не гледају људи.“

в. *бустин*.

бут, бута м *средиињи и задебљани дио јарма*. — Ка заврзок волове да повуку шуљ, они сегнуше и јарам пуче поре самог бута.

бутра ж она која је *буцмасћа у лицу или њуних буйина*. — У пјесми: „Ој ли моја мила бутра, / брат јагоде са мном сутра?“ / „Оћу, драги, моја надо, / у јагоде с тобом радо.“

бутнар, -ара м *сакагија, коњска астима са израженим кашљањем и нешто њовећаним оћоком исход грла*. — Не питај за ме, ено ми је кљусе обољело од бутунара. Дорат по одавно рипље, мора да га је сколаисо бутунар.

в. *гушунар*.

буца ж *згрушано, њокварено млијеко (дриљевина)*. — Заневољни сир је од буце. Кад нема скорупа добра је и буца.

в. *дриљевина*.

буча ж 1. *смјеша скоруја и дриљевине (њокварена млијека)*. — Имаше пуну једну

кацу буче. Не једи сув љеб, но присмочи те буче.

2. *узвишћало кисјело млијeko*. — Љуто, отров, ово је буча, а не кисело млијeko.
в. *бучалина*.

бучалина ж в. *буча*.

бучати, -џм несвр. *џосћајати кисео, вишћати, кварити се*. — Велика је спарина и ватра, па млијeko бучи, не море му се никака јада.

в. *збучати*.

буца ж 1. *руица, шуљина*. — Поглај кроз ову буцу, мешчин неко иде вамо.

2. *фиг. сћейен у неком реду власћи, џоложај*. — Прави се да је нека велика буца. Има сина, са ти је он, помози ми реј, нека велика буца у овштини.

бушимнїцѐ прил. 1. *изнебуха, изненада*. — У првомрачје седасмо испре стаје, ка[д] бушмице рпише Швабе.

2. *главом на доле, главачке, сћрмоглавце*. — Идући кроз наку ковражину, заплеток се и бушмице љуштик.

бушїти, -џм свр. 1. *изненадно доћи, руйити*. — Бушише трговце у сре села ко поручени. Ми идасмо путем, кад пред нас бушише наоружани људи.

2. *їаднући, їреснући*. — Шта но буши испрет куће? Кад бушик у они крш, мишљак неће од мене остати ни комада.

бушњак, -ака м *коловрати, врїлог, кружни вейтар*. — Бијасмо рано оврли јечам, али нам белајни бушњак не даде да га развијемо. Ка[д] се појави бушњак, треба три пута реј: „Пљу, пљу, бушњак, пљу, / ид у гору, ид у воду, пљу, / чујеш ли ме бушњак, чу!“ и он ће да се изгуби.

В

вāv узв. *оном. за їодражавање лајана џаса*. — Гаров заучиње: вāv, вāv, вāv, док из жбуња искочи еволничачки зец, а он ти за џим гон, гон и ништа.

вāvкати, -ам несвр. *їомало и исїрекидано лајати*. — Бизин нешто вāvкa, мора да је неког џавола наћуто.

в. *вавколићи*.

вāvкaње с гл. *им. од вавкати*. — Није шаровово вавкање без неке.

вāvколїти, -џм несвр. в. *вавкати*.

вāvнути, вāvнѐм свр. *ланући, ћвнући*. — Пашче ваднѐм вавну и ућута. Она шкеврија не смије вавнути а опази вука.

вāvган м *лопац, суд за јело или їиће*. — Лако му је кад му је пун вавган. Тешко вавгану који чека смок из села.

вāvдати, вāvдaм несвр. *водићи їамо-амо*. — Устроїјо пастува па га вада, неће ли му оток проћи.

в. *їзадаћи, їровадаћи*.

вāvђевина ж *зајам, їозајмица, враћање и одрада їозајмице*. — Узек у Сића сто ока јечма на вавђевину. Живи она поганчина на вавђевину и јађевину, јади га убили, ко ће.

вāvзданак, -дaнka м *цїо дан, дан од свaнућа до смркнућа*. — Бољи је уранак но вавзданак.

вāvздигнүти се, -нѐм се свр. *їонијетїи се, їрецијенїи се, не видјетїи од себе другога*. — Чим мало заима, вавздигну се она тањич о чоека, па ко ти је, он ти је.

в. *вавдићи се, вавздигнући се, вавдићи се*.

вāvздићи се, -дигнѐм се свр. в. *вавздигнући се*.

вāvздрагї, -a, -o *само у изразу: чїїав*. — Вавдраги дан сам била без иједне капи воде. Ће си, болан, чекам те вавдраги дан.

вāvина ж *врсћа, сорїа, сој, їасмина*. — Ја не знам како је то ваина љүдї, љүди моји!

вāvистину прил. *заиста*. — Неће она ваистину рећи ништа што није истина. Ваистину је тако.

вāvкетан, -тна, -тно (л. defectus) *који је богаљасї, с їелесним недостїаїком*. — Тимо и јадо је вавкетан у обље ноге отко га знам. Там у њега се рађају вавкетна ћеца, здравље се овудије казало.

вѣкман м 1. (нем. Wachtmeister) *зайовиједник жандармеријске станице у доба аустроугарске владавине*. — За вријеме Аустроугарске бијаше на Горанску неки вакман: жуто, заковрљило очима ко да гледа у два зеца, погурено, тирјанске душе, ни у сну га не снијо нико мој.

2. (нем. Fachmann) *стйручњак, мајстйор за све*. — Има Симат златне руке, није му, вљере ми, раван никакав вакман.

вѣлајбогу прил. *хвала богу*. — Валајбогу кад мењава утоли. Нико се, валајбогу, није валом обогатијо.

вѣлетати, -ам несвр. 1. *гайтаи, врачайи*. — Ој ли и ти да ти ова жена валета у грашке, или неј?

2. *говорити нејасно, неразумљиво (обично стйраним језиком)*. — Шта ли оно валетају они људи, валим те руко божија.

в. извалетайи, провалетайи.

вѣлетуша ж *гайшара, врачара*. — Она валетуша ми извалета: биће, бре, рата, па ће сваком бити дуго и широко, ко да ја то не знам.

вѣљас, -ста, -сто *вриједан, хиттар, сйрејтан*. — Ваљаста су му ђеца, свака иг срећа сретала.

вѣљаслук м *хитрост, сйрејност, ваљаност*. — Нема његова ваљаслука кудијен сунце грије. Ништа ми не причај о њијовом ваљаслуку.

вѣљевати, -ам несвр. *бити од користи, указивати йомоћ, ваљати*. — Ваљево му је отко је насто, а са му то ни познава ни узнава.

вѣљетни, -нѣ, -нѓ *хваљени, свевини, велики*. — О ваљетни госпде боже, што су ови људи вако олакомили!

вѣмпируша ж *она која рани из цик зоре; она која се сувиие йонијела у ненадном добру*. — Вазда се диже она вѣмпируша прије но пијевци заплѣвају. До јуче је била крепаница, а са се она вѣмпируша воздигла, па са јој рђа досмрђела.

вѣнзирати, вѣнзирѣм несвр. 1. *фанѣириати, машѣиати, санѣариати*. — Све не-

ког ђавола ванзира, ко да није у памети. Ванзира оно, не разумѣ му се.

2. *аванзовати, најредовати*. — Брзо је ванзирио, ено га десечар, све иде уз војводу, вљеру ти твоју.

вѣнтѣзија м *машѣа, уобразиља*. — Ништа не вљеруј његовој вантѣзији, ка ти ја луда вељу.

вѣнцати, -ам свр. *несѣиати, мањкайи*. — У тој богатој кући никада није ванцало ни каве ни ракије.

вѣњѣ, -ѣ, -ѣ 1. *који је у даљем сродстѣву*. — Ово ми је вањи ђевер. То су ми вањи рођаци.

2. *йобожњи, ко бајаги*. — Имали смо неког вањег учитеља, све је бијо сем што треба. Какв си ти вањи козбаша?

вѣра узв. *којим се йодстѣичу говеда да се боду, разобадавају*. — Вара, Галоња, мој, вара! Вара, вара, обад у јунад!

в. варакати.

варакати, -ам несвр. *йоред обичног значења значи: йодстѣрекивати говеда да се боду, обадају, тйрче*. — Остави та говеда на миру, шта иг варакаш, с тобом се ђаволи варакали.

в. вара, заваракати, наваракати, йодваракати.

варѣкача ж *варалица*. — Бљез, богати, прођи ми се оне варѣкаче, преварила би и мајку на дијелу.

варѣда ж *само у изразу: гомила, рѣа*. — На његовој трпези вазда је била варѣда меса, ту се није штеђело. Шта си изварѣдо толику варѣду леба, ко ће то појес.

варѣдати, -ам несвр. 1. *шуйњати, лѣврњати, логрњати*. — Таман мало заспак, ка нешто напољу поче варѣдати. По Тиној Варди вазда варѣдају громови.

2. *галамийи, викайи*. — Ми ручасмо ка Блажо поче варѣдати на ђецу. Не варѣдај, но причај ко остали људи.

3. *ложити йремного дрва на ваѣру*. — Не варѣдај толика дрва, виш да пламен лиже уз вериге.

4. *гомилайи, тйрѣйи*. — Шта варѣдаш толики леб, остаће непоједен.

5. *букшайи, йланшјейи*. — Наложити на-ку сувовину од клска, па ватра поче вар-дати све у вис. Ауг, како ватра варда, ка се што не запали?

в. *завардаиш*.

вårdача ж она која много *йрича, лар-ма, варда*. — Звали ме вардачом или не, али ви кажем да док родитељи ћеци дају нико то и не види, а кад ћеца нешто усту-ре родитељима сваки види.

вårdачина м и ж онај који много *га-лами, варда*. — Шта ради она вардачина? У пошалици: „У Микана вардачине, / жњесмо јечам до ужине, / од ужине, па до мрака, / везале смо сноплје свака.“

вårdупа ж она која *йремного једе*. — Не море вардупа што неће имати пун зоћ. Варака се са дупетом она вардупа.

вårdедан, -дна, -дно *вапредан*. — Ено дошо варедан позив Мајану, да иде у дво-мљесечаре. И мој чоек, ето, једва доби вар-редно осуство из војске.

вårdећак м 1. *брзарић, мала мјешини-ца од коже*. — Све што сам љетос укупи-ла мрса нема више од ова два варећака. Ови варећак ми је пун сира.

2. *кошћилић у којем се вари*. — Припази да не прекипи вареника из варећака. Дај та варећак нек иг гурбетни окалајишу.

3. *фиг. живоић, снага, здравље*. — У, како је Каро ослабио, нема от њега ништа, прно је у варећак.

вårdнӯти, -нѐм свр. 1. *узвариши (о млијеку)*. — Часком сам варнула оно мало варенике и отишла да попластим оне кле-те откосе.

2. *слагати, йревариши, обмануши*. — Млоге људе је варно досле, па ће и осле. Баста њему да варне.

вårdовати, вårdуем несвр. *уздржава-иш се од неке чинидбе због йразновјерја и одбране од зла*. — Имо је настав присан и отада варује и не једе месо за крсну славу. Стари људи су варовали: ко украде гужву са туђег тора, овце ће му се годинама ја-ловити.

в. *варчиши*.

вårdчити, -йм несвр. *гашайи, врача-иш, заварчивайи, варовайи*. — „Ко те ка-ро те се толико дерлаш, Бог те видио?“, упита пољак дјечачића. „Она бабетина што баје и варчи е јој нијесам уватијо жу-тог лептира и црног бумбара, да да крави да јој се не пиша у кабо кад је музе“, рече дјечак и настави да се дерла.

в. *варовайи*.

вårdи прил. *само у изразу: цио, сав, чи-йав*. — Васи вијек су та црна ћеца гладо-вала.

в. *васиљени*.

васиљени, -а, -о *само у изразу: цици-јели, васколики, чийави*. — Чекала сам те васи васиљени дан, а тебе ни у плећу. Ва-сиљену ноћ сам ти прејечо од ове клете костобоље и јадоболе.

в. *васи*.

вårdколик, -а, -о *сав, цјелокућан*. — Ево ти је помавенијо васколик скоруп, цр-на драго.

в. *васколичачки*.

вårdколичачки, -а, -о *сав, свеколик, васколик, цјелокућан*. — Ове године нам је вårdколичачки кумпијер струно, нијесмо се, вала, од њега вајдисали.

в. *васколик*.

вårdсјат, -а, -о *само у изразу: сав, чи-йав, цио*. — Ноћас су нам васцат купус појела нечија говеда. Васцат дан смо вр-ли, нијесмо патисали.

в. *васцић*.

вårdсјит, -а, -о *в. васцић*.

вårdтан, -тна, -тно *обухвайан, захва-йан, захвайљив*. — Ове грабље су ми ват-не, починула сам ш њима пластећи.

вårdтан, -а, -о *хвайан у јарам, јармљен*. — Овај во ми је ватан, а ови још није. Није то јуно још ватано, нећеш ш њим ништа урадити.

вårdтати, -ам несвр. *йоред обичног зна-чења значи ййрезати, ујармљивайи*. — Ако ћемо зекоњу продавати немој да га ватамо у јарам.

ватаћи, -а, -е *ватан* и *обучен у јарму*. — Имам два јунца и једног великог ватаћег вола. Ови во воћен је ватаћи.

ватачина ж 1. *поштра која се даје власнику њохараног добра*. — Окметовали су да дам Машану за ватачину пе товара сижена и педесет кила кумпијера.

2. *дрџање, шћийање*. — Није њој мрзна ватачина, само кад нико не види.

ватраљница ж *дрвена њолуга којом њолазник удара у бадњака на Божић*. — Кад мој полазник Прокопије удари ватраљницом по бадњацима и кад почне викати: „Колико синуло варница, толико у нашега брата домаћина било оваца, јагањаца и сваке добре среће...“, ја ти се почнем топтит од неке среће.

ватреник, -ика м *живахан, зајсет, хиттар човјек*. — Било иг је седам брата, све су то били живи ватреници.

вашка ж 1. *исејто, џашче*. — У пошалици са ловцима: „Да видите нашег ловца Драшка, / за њиме се наћулила вашка, / низ планину отисно је стоку, / примакнуо пушку десном оку, / и он гађа у даљину зеца, / не погоди — јебем ли му свеца.“

2. *лош човјек, лајавац*. — То је вашка, осим крста. Таке вашке нема на далеко.

вегурати се, *вегурам се* несвр. *љенствовајти око пријеклада, излежавати се, бесјосличити*. — Шта се вегураш око пријеклада, немала те мајка ка си таки!

в. *вегурчити се, довегурчити се, извегурчити се, одвегурчити се*.

вегурлица м и ж 1. *онај који се вуче, бесјослични, бадаваџија*. — Не надај се у ону вегурлицу, колико ни у лањски снијег.

2. *исејто које се савија око љрага и шћу куња, слабо оџажно исејто*. — Што раниши ову вегурлицу, ка не смије на вука ни ланути.

вегурчити се, -џм се несвр. *љенствовајти, бесјосличити, љроводити врејеме у бесјосличењу*. — Ништа не ради, но се туда вегурчи.

в. *вегурити се*.

ведити, -џм несвр. *в. векчати*. — Веди ли ћедо, веди?

вежгалица ж 1. *исејто које много лаје*. — Не да она вежгалица заспати, но по сву ноћ вежга и цичи.

2. *она који брбља, оговара, олајава*. — Мани се Рујове вежгалице, нагрдиће ти и мртве у гробу.

везичар м *онај који китћастіо, ошежући љрича*. — Наишо си ти на везичара, а мислијо си да је мачи кашаљ.

везичити, -џм несвр. *китћастіо и нејасно љричатити, изговарити мисли као да се љровлаче кроз илене уши*. — Немој, брате, да ми везичиш, но ми реци шта оћеш.

в. *завезичити, одвезичити, љровезичити, увезичити*.

везичење с гл. *им. од везичити*. — Не знаш ти како је зубато њено везичење.

век м 1. *века, вечаће, козји глас*. — Кад стаде козе век, ја ти не бидем лијен, но излетим ис кућаре, ка[д] тамо: вук сјамијо козу, а она једва даде још један век.

2. *глас, весак*. — Чу ли ти накав век испо пута?

в. *весак*.

векчати, -џам несвр. 1. *венујти, койћејти, сћарити*. — Све што га више гледам, све више векча.

2. *блиједјети, губити боју, свејезину*. — Брзо ти капут векча. На јакном сунцу и коса векча.

в. *ведити, вешчати*.

вџсак м *в. век*.

вџл, -а м *убрадач црне боје који носе удајте жене*. — Имаше новцит вел.

вџла ж 1. *фалинка, мана, недосћатіак*. — Има ли он наку вџлу у руци?

2. *врста, сорћа*. — На моби је било меса од сваке вџле. У варошима има људи сваке вџле.

вџлепрћити се, -џм се несвр. *размејатити се, љравити се важпан, не видјети никога од себе*. — Дана[с] се, болан, вџлепрћи свака шуша буша, па нека и њега.

вѣличачкѣи, -ā, -ō врло велики, голем. — Пробукаше тудај нечи величачки волови. Стрико је садијо величачко сијено.

вѣљи, -ā, -ē велики. — У пјесми: „Благо мене, имам благо веље, / благо веље, моје родитеље, / не бојим се шта ћу ноћас јести, / шта ћу јести и ће ноћ прове-сти.“

вѣна ж линија, жила, жица, љруга која се љровлачи кроз дрво, земљу, камен и сл. — А расцијепик јаворов трупац, указа се субљелкаста вена.

вѣнљив, -а, -о 1. који има вене. — Ове године кумпијер је много венљив. Права лучевина не море бити венљива.

2. љровенуо, љросушен. — Налози које венљиво дрво, дако се ватра загори.

верѣцек м договор, сѣоразум, заједнички рад, уговор. — Ко је ш њим имо верѣека, осто је краткије рукава.

верѣцик м в. верѣцек.

вериге ж мн. 1. ланац над огњишћем за који се закачи кошао. — Загрмље и гром удари у сре сриједе верига.

2. љораз у карѣању („фирѣика“) који се заврши шако шћо неки играч, у једној „руци“ (кругу), не добије ниједан „љонатѣи“ (љоен). — Е мој црни Бошко, па ти два пута заретке доби вериге.

Изр. *мāлѣ вериге: кад играч у једном кругу не добије ниједан „љонатѣи“ (љоен).* — У првој руци добијо сам мале вериге. *вѣликѣ вериге: кад у једној „руци“ (кругу) један од играча љонесе све „љонѣи“ (љоене) и још сасћав од чеѣрдесетѣи „љонѣи“, шада други играч добије велике вериге.* — Ето, на крају сам и ја добијо велике вериге.

версати, -ām несвр. ударѣи, шћући. — Одмори болан, шта толико версаш у ту пањину?

в. *изверсѣи.*

вѣртик м (нем. fērtig) крај, свршетак. — Имам још ови брупац сланине и вертика.

вѣсак м глас, вика, век. — Допире неа-кав весак с брда.

в. *вес.*

вѣћако љрил. са значењем: сем ако, већ ако. — Платићем за ово што си урадила, већако не цркнем.

в. *вѣћко, вѣћо.*

вѣћко прил. в. *вѣћако.*

вѣћо љрил. са значењем: већ ако, се ако. — Купићу и ја коња, већо не бидем жив. Испртљаћемо око Троичиндана, већо се нешто не деси.

в. *вѣћако.*

вѣшчати, -ām несвр. в. *векчѣи.*

вѣгањ м вика, љозивање у љомоћ. — Каки је то тамо вигањ, ако бога знате?

в. *вигањѣи.*

вигѣњати, -ām несвр. *зѣиѣи, виѣзѣи, љозивѣи у љомоћ.* — Одазови се, болан, оном љетету што вигања.

в. *довигањѣи, завигањѣи, извиганѣи, навигањѣи се, одвиганѣи.*

вигѣњѣње с гл. им. од *вигањѣи.* — Сину, загрмље и у том се зачу вигањање чељади.

вѣдати, вѣдām несвр. 1. *љѣчѣиѣи.* — У пјесми: „У горици родили љешници, / ја и драги обоје врсници, / здрави љешник ко-мушину скида, / права љубав наша срца вида.“

2. *љриѣзѣиѣи заврћући, завѣиѣи, заврѣиѣи.* — Како то видаш та завртањ, ко да си брес руку.

в. *довѣдѣи.*

вѣдоглѣд м земљини љросѣор са којег се може добро видѣиѣи, осмоѣриѣи; видно љоље. — Попни се на врг брда, има-ћеш бољи водоглед. Одавле је видоглед да не море бити бољи.

вѣђелица ж љѣшролејска ламѣа без цилиндра. — Отприје су биле вѣђелице, а са су извикли лампе са боцом, па им јопет није добро.

вѣјж прил. *више.* — Што си радијо, радијо: виж неј. Виж га неј живљети, ко што си живијо.

вѣјжла ж она која је живахна, хиѣра, несѣална, бисѣроока (обично млађа женска). — Таке вижле нијесам гледо својијем очима.

в. виљсока.

вијлѡв, вијлѡва м онај који је живахан, хиттар; онај који је несћалан. — Што си се прилијепила за Неђова вијлова, оба ти ока истркла!

вијлѡка ж *в. вијсла.*

вијлѡкин, -а, -о који се односи на вијлоку. — У пјесми: „Очи моје љубав крију, / вијлокине не умију, / ка[д.] с отворе, ко да проговоре.“

вијлѡкило м *младић живахна њогледа, хиттар, несћашан.* — Од вијлокила Живанина не море се ништа сакрити.

вијјарац, -рца м 1. *врх мањег ђревоја.* — Чим смо изашли на вијарац, пуче испре нас равница. Ено удари гром у вр вра вијарца.

2. *лагани вјетрић.* — Пре саму ној пуну накав вијарац, те ти ми, богами, некако развисмо жито.

вијјати, вијем несвр. *развијати жишо.* — Ајде, болан, шта си засијо, оћемо ли вијати ово чемерно жито?

Само у изразу: Не да на свеукра вљетром вијати.

вијјес м *ћривид, сјенка.* — О Стојана нема ништа, то је вијјес о чоеска. У, кака је она црна Митра, то је вијјес, од ње се нема шта укупати.

вијкнѡти, -нѡм свр. *навикнући, обикнући, свикнући.* — Викнули су људи да тако живе у овом патном мљесту. Вико је он ићи по снијегу и бос и го.

вијлѡнц м *финансијски њолицајац, њандур.* — Ћу ту, шта причаш о котробану, ето туј виланца, вићели те јади!

вијлѡман м *назив одмила за дјевера.* — У тужбалици: „Виломане зор делијо, / је л' ти ико долазијо, / да посети кућу твоју, / и да ријеч каже коју, / на кући ти врата није, / нит унутра сунце грије, / виломане зор делијо.“

виљѡс, -ста, -сто *вилорогаст, узврнућих рогова.* — Ево они виљѡсти шиљег сврнуо рог, убијо га Бог! У тору му све виљѡсти овнићци.

виљѡшити, виљѡшћим несвр. *ћрпѡићи тако да шћо више расће увис (о сијену, слами).* — Ражћеди сијено нека је шируљасто, шта га виљѡшиш? Не виљѡши ту сламу, однијеће је вљетрина.

вињ, виња, вињо *лијеј.* — То је једна добра и вина жена, на рану би је привијо.

вињћер м *нервоза, бијес.* — Уватијо га накав вињћер, па лута ко глува кучка.

виранија ж *зайушћена и оронула кућа.* — Ко ће зимус остати жив у овој проклетој виранији?

в. вићерина.

вирати, -ѡм несвр. *чиљетћи, несћѡјаћи.* — Ама нешто, болан, вираш, који су ти јади? Вирају жита на овој суши.

вирипѡзд м *онај који вири из ћрикрајка.* — Шта виркаш иза ћошка, вирипѡзде о чоеска? Е каки је они вирипѡзд, земља се под њим провалила.

виљсан, -сна, -сно *висок, сћасић, ћанковијаст.* — Висне мончине ће проће, јади га кукали!

виљсити, виљсћим несвр. *расћи у висину.* — У пјесми: „Сретне ти, дијете, превље биле, / здраво иг носијо, / друге промијенијо, / љевше, дуже, шире, више, / кисијо и висијо, / висок бијо ко јелен, / јак бијо ко мећед, / мудар бијо ко лисица, / у њима те ни прс не заболијо, / и што ћу ти даље, / Бог ти дао здравље.“

виљскати, виљштѡм и виљскѡм несвр. *ћрѡбадаћи, жигаћи.* — Виска ме нешто у крста, не да ми дијати.

в. виснући.

виљснути, виљснѡм свр. *в. вискаћи.*

виљстѡн м *ћанковијаст, висок, сћасић младић.* — А чи би они вистун, Даро? Ја млим да та вистун има своје име, Моле.

вистѡница ж *дјевојка висока, ћанковијаста, складно граћена.* — У пјесми: „Е кака је вистуница Ката, / баш ко да је о сувога злата.“

в. вистѡунка.

вистѡунка ж *в. вистѡуница.*

вѣтѣз м *вика, њозивање у њомоћ*. — Чу- је се витез из магле, мора да је неко зашо. Озови се, болан, на они витез.

вѣтѣзати, -ам несвр. *звѣйти, њозиваѣти у њомоћ*. — Ај, ко то тамо витеза ноѡас, кооо?

в. завѣтѣзати, извѣтѣзати се, одви- ѣзати.

вѣтмија ж *она која је лукава, ѡрепре- дена, неискрена*. — Таке витмије није кра- кало вуда. Она витмија би превела и жед- на жбира про воде.

в. вицмија.

вѣћерина ж *оронула и заѣушћена ку- ћейина*. — Уљегосмо у празну и пусту ви- ћерину, сагорела му. У оној вићерини и вода се мрзне.

в. вѣранија.

вѣцмија ж *в. витмија.*

вѣштати, -ѣм несвр. *кисѣти, љуѣје- ти*. — На овој живој ватри млијеко ви- шти, не могу му никака јада. Виштало, не виштало сркаћу те.

вѣрѣјбог и **вѣрѣјбог** прил. *заѣштиа (од вѣра и Бог)*. — Вѣсрѣјбог ћу ти изгули- ти уши кучкешу, да би ли кучкешу. То је вѣсрѣјбог дивно младе.

вѣетробој, -ѡја м *мјѣстио изложено вѣѣтровима*. — Бог га нагрди па направи кућу у оном вѣетробоју.

вѣласара ж *она која је чуѣава, длакава, маљева*. — Стари људи су казали: крава власара је добра на млијеку. Ка су овце власаре, пуне су и даре.

вѣласац, -сца м I. (л. *pervus*) *живац*. — Црна жена трчи и ради, а низ ноге јој вла- сци набрекли, реко би да ће попуцати.

2. *коријен, жила од дрвѣта*. — Од овог власца направићу сијенску куку. Не море се дрво примити ка му вако власце покидаш.

3. *влас, влакно косе на глави, длака*. — Поперчинаше се коншинице, па им вла- сци полећеше око главе.

вѣлаш, вѣлаша, вѣлаше *жидак, слабо сѣврднућ*. — Ови качамак је, богме,

влаш, дај га још мало промијешај на ва- три.

в. овлаш (1).

вѣлта ж *флотѣа*. — Ма шта ти причаш, болан, наша је вѣлта, кажу, међу најаче у Јевропи.

вѣленчѣница ж *вјенчѣница, водоравна греда дуж зида за коју се веже кров куће*. — Ој ли погледати каке сам усѣко двије вѣленчѣнице? Ова вѣленчѣница ми је отру- ла, морам је мијењати.

вѣерѣјбог *ѣрил. са значењем: збиља, заѣштиа, одѣштиа*. — Вѣерѣјбок ће киша, ка се вако муте облаци.

вѣетробитина ж *земљини ѣросѣор изложен вѣѣтру*. — Нијеси паметно ура- дио што си направио кућу у овој вѣетро- битини.

в. вѣѣтромаѣина.

вѣѣтробѡјан, -јна, -јно *јако изложено вѣѣтру*. — Вроштица је вѣѣтробѡјна, у њој моји зли живљели.

вѣетроглав м *лакомислен, нейроми- шљен, несѣалан човек*. — Еј ти, вѣетро- главе, шта се не јавиш?

вѣетромѣтна ж *в. вѣѣтробитѣина.*

вѣѣш, -шта, -што *који је сѣреѣан, умјешан*. — Вѣѣш је рђи, никад га не оставила, Ђедо ће ти направит зврк, вѣѣш је он.

вѣѣштопичка ж *погрд. она која је вѣѣштиа, сналажљива*. — Не ваља му жен- ска повучсна, не ваља вицмијаста, не ва- ља вѣѣштопичка, па која, кога ѣавола, ва- ља? Е како му је попила памет она вѣѣ- штопичка, кукала му мајка, кѡ-е.

вѣѡлѣ прил. *одавде*. — Е није, брајко- вићу мој, бавка за бацање камена отале, но водале. Водале су полазили регрути за војни стан.

в. водоле.

вѡдѣник, -ѣка м *удубљење у зиду, ѡ- лица, слијѣти ѣрозор*. — Стави те ножице у воданик. Отприје су стари људи у кућа- ма градили воданик, а са се то извикло.

в. водник.

вѡдник м *в. воданик.*

вѡдноглав, -а, -о фиг. *иразноглав, блесав, глуп*. — Све нам наки водноглави соле памет, куку им у науку памет.

в. водоглав.

водбѡлѣ прил. *одавде*. — Ево водоле су полећели орлови, ка ти кажем.

в. водале.

вѡздигнути се, -нѣм се свр. *ионијейи се, ирецијенији се, ваздигнуји се*. — Воздигла се она препред пређа, па никога свог и не познаје.

в. ваздићи се.

вѡздићи се, -гнѣм се свр. *в. воздигнуји се*. — Воздигло се јашући туда коња, а не зна да ће брзо сјат, кам га нашо.

вѡзник, -ика м *иуји који служи за ирогон (дрва, илаића и др.)*. — Ринула вода возником и ваља дрвље и камење.

вѡј м (фр. feuille) *лисѡи, шабак харѡије*. — Нудер ми један вој те карте, требаше ми нешто.

воликѡи, -а, -ѡ *оволики*. — Упртијо нос, има му, моје ми душе, волики!

в. волички.

воличачкѡи, -а, -ѡ *оволики*. — Није то бијо они ситни град, но су то биле све воличачке бобушке.

воличкѡи, -а, -ѡ в. волики.

волѡгонац, -ѡнца м *ируји којим се го не волови ири орању*. — Ка[д] први пут уватиш волове у јарам, протури им тељиг између ногу најмање три пута, и немој иг ударати вологонцем, но им, болан, пјевуши: „Иди, воко, за воком, / ко ђевојка за монком.“

волѡдер м 1. *онај који не шѡеди волове ири раду*. — Не дам Мићану волове, он је володер. Нема тијег пара за које бик радила код оног володера, жива га дерали ка је наки.

2. фиг. *онај који је јак и снажан*. — Ушапијо се са ноликијем володером да се тегли кличка, а не зна да ће га ђуланути ко каку черужину.

вѡлујина ж *волујско месо*. — Кркља волујину у великом бакрачу, па се сва соба размирисала. Тврде волујине за моје

зубе. Из народне пјесме „Прикупљање војске“: „... Па да видиш хитријег момака, / посекоше гору Леденицу / донесоше на Муратовицу, / све ривача и церова пања, / ... наложише пет стотина огњева, / приврѣше иљаду пецифа, / а у казан волујину густу, / Боже мили чуда великога.“

вѡљка ж *воља*. — Чини што ти је драго, вољка ти иди, вољка ти остани. У пјесми: „Шећеру се не би радовала, / младу монку не би вљеровала, / вољка му је ко лисната грана, / граном мани, цијо лис опани, / е така је вољка у момака.“

вѡма прил. *веома*. — Боли ли те рана вома? Еси ли се опрштијо вома, нудер да виђу?

вѡрца ж (тал. forza) *велика журба, ирка*. — Најлак радите, није вам, богме, никака ворца.

вѡрцати, -ам несвр. *кидисавати у раду, иожуривати, журији*. — Не дај моби да ворца и да се људи брес преше леме!

вѡрцање с гл. им. *од ворцати*. — Нека људи најлак косе и нека ти твог ворцања.

врагѡлисати, -ишѣм свр. и несвр. *уништији, иироасѡији, урнисати*. — Даде грабље оном анатењаку, па ће ми г врагѡлисати.

в. врагосати.

врагѡсати, -ам несвр. *врагѡлисати*.

врајијѡ кѡжа изр. са значењем: *со мойно илаино*. — На њему бијаше капут од врајије коже. Не смије он то урадити, па да су му гаће от врајије коже.

вранза ж 1. *лејра, губа*. — Вранза ме вранзала ако могу заложити. Превија се и јечи ко да га је напала вранза.

2. (л. scabies) *шуга, свраб*. — Никад у нашој кући није било вранзе но сад.

3. *злурадѡси, иакосѡи, мржња*. — Уљегла у људе вранза и јад, па то ти је. *в. вранзав, губа (1, 2, 5).*

вранзѡв, -а, -о *в. вранза*.

вранзѡти се, -ам се свр. 1. *обољѡи од лејре, губе*. — Лутало од немила до недрага, па се вранзо и са се распада, куку му у дом.

2. *ошугајти се, осврбајти се*. — Ама не довађај га, вранзаћеш се, белају један.

3. *џосџајти злурад, џакосџан, зави-дљив*. — Све се вранзало и изродило, да не мож вљеровати.

в. извранзајти се, овранзајти се.

врџногџ м онај који се осврбао. — Мич се отале, вранзогузе, виш какав си!

врџномудџ м онај који се осврбао. — А ће си се и ти умијешо у картаче, вранзомудаљу?

врањ, врања м *оџвор на густџијерни кроз који се вади вода*. — Позиђи ови врањ, вас се сасо. Не нагињи се, дијете, не врањ, е ћеш добити по туру!

вратати, -џм несвр. *омамљивајти, осјеђајти оџијеносџ*. — Ама не крцај толике љешнике, вратаћеш.

в. заврајџајти, оврајџајти.

вратџње с гл. им. од *врајџајти*. — Наједоше се буква жира, па иг нагрди вратање.

вратџлом м *земљџиџе врлејно, неџролазно*. — Ће си завро про тог вратџлома, врат ћеш сломити?

вращуле, -џта с (тал. *fazzoletto*) *црни убрадач са ресама који носе удаџе жене*. — Ако продаш шиљеж, купи ми вращуле.

в. врецуле.

врашџити, -џм свр. *ударџити, ошинуџи*. — Врашџи га једном, аманати!

врџ м *врх, највиши (крајњи) дио брда или џредмеџа (џиџџка и сл.)*. — Чобани ишћерали овце на врџ брда. Житко говно нема врџ. На врџ вреће се штеди.

врџнуџи се, врџнџм се свр. 1. *наслиједџиџи особине, врџи се*. — Врџо се на ујака, па не ваља чарапе луга. Шта причаш то, па не море се муж врџнути на жену, буда-ло.

2. *џокренуџи се, џоћи (обично суџроџно од смјера крџџања)*. — Ено ти се овце врџоше према брду.

в. врџи се.

врегати, -џм несвр. (тал. *fregare*) *ри-бајти, фрегати*. — Врегам ови црни под, и јопет је каљав.

в. изврџајти.

врџџија ж *усијек у вјенчаницу у који се углављује кровна констџрукџија куће, врџџије*. — Не умијете сјемџити врџџије ко Лале, па да вас је још толико.

врецџле с *в. врацуле.*

врџкогџојина ж *свјеже џубре*. — Сву смо ливаду пређубрили врџкогџојином. Из врџкогџојине букнула трава, то је кастиженије.

вријџесак, -ска м *цвијџџ за џашу џчела*. — Ове године вријџесак је некако по-сан.

врџџдела ж (тал. *forcadela*) *игла за ко-су, укосница*. — Направила сирота врџџе-лу о жице, па је загледује ко да је о сре-бра.

в. шџиџуда.

врџџача ж *крива и овеђа игла за џро-шивање сукниџиџа*. — Да немаш врџџачу, оћак да сашијем наке вреће?

врџџати, врџџџм несвр. *лиџи сузе убр-заним риџџмом (о џлакању)*. — Врџџу јој сузе, све једна другу стижу.

врџџница ж *фиг. женска мала, окрејџна, хџџџра, жџиваџна*. — Ожени се оном врџџницом и заима ко иједан у селу.

врџџџак, -џка дем. од *врлејџ*. — Не иди тијем врџџџаком, неј се жив корџалисати. У сре оног врџџџака уџатиг малог зеца.

врџџкџ прил. *џравке, џраво*. — Одоше ти овце врџџке на локву.

в. врџџџиџи.

врџџџити, -џм несвр. *ићи џраво и без засџџоја*. — Бог иг нагрџиџо, научиле ове овчине да врџџе, па неће ниђе да обуну.

в. врџџке, наврџџџиџи, уврџџџиџи.

врџџбаба ж *врџџање, моџџање, џу-џџањ, гужџање*. — У овој врџџбаби не море се чоск авизати, па Бог.

в. врџџбабиџи

врџџбабити, -џм несвр. *џуџџџајти, мо-џџајти, врџџџајти, гужџџајти*. — Шта врџџбабиш, дај присџеди!

в. врџџбаба, заврџџбабиџи, наврџџбаби-џи, одврџџбабиџи.

врнчати, -ам несвр. 1. *йосѣављаѣи врнчанице на ојанке*. — Ено баба врнча опанке, наком опутом.

2. *йрчати којешта, брбљаѣи*. — Умукни, шта све ту врнчаш којешта!
в. *наврнчати*.

врѡви м мн. *врхови*. — Ено се забијелели врѡви о снијега. У пјесми: „Врѡве је уватила тама, / овце чувам планинама сама.“

врђи се, врђнѣм се свр. в. *вргнуѣи се*.

вўга ж 1. *назив за овцу сиве, йейѣласте вуне*. — Неће ми га она вуга више блејати пре кућом, нако ја не бидем жив.

2. *базд, смрад*. — Испод овије крмади дере вуга, ђаво им у дроб. Не море се вође сиђети од наке вуге.

в. *вуиђија*.

вўгас, -ста, -сто *йейѣласѣи, сивкасѣи, сив*. — Што да мастим вугасту вањелу, нијесам сишла с памети.

вугијати, -ам несвр. *смрдјети, баздјети, заударати*. — Шта то тако вугија, кумим вас богом? Вугија нешто, ко да је сало о јазавца.

в. *завугијати, увугијати се*.

вўдā прил. *овуда*. — Не гази то жито тудај, но зађи вуда поре гомиле.

в. *вудак*.

вўдāк прил. в. *вуда*.

вўдāмо прил. *овуда*. — Што си загринто крос то грање, иди вудамо, смела те мајка божија!

вўдāр прил. *овуда*. — Вудар није пала ниједна кап кише.

вўдијен прил. *овуда*. — Вудијен су откоси дебели, дај да иг преврнемо.

вўдијер прил. *овуда*. — Ни ћу ићи тудијер, нити нудијер, но вудијер.

вўкна ж *фиг. женска брза, хийра, радна*. — Има жену вукну мимо вукне, па му је лако напрудвати.

в. *вукуља*.

вўкнўти, -нѣм свр. 1. *йроћи брзо, йро-йрчати, изгубиѣи се из видика*. — Ама куд поп вукну, зна ли ико од вас?

2. *йојести*. — Море та вукнути саксијан и да не мигне.

вукѡјѣбнѣк м *земљишни йростор, йу-сйара, гдје се йрѣѣежно „моѣају“ вуци*. — Ваздан сам дркто у оном вукојѣбнику, окле су и вуци побљегли.

вукѡјѣдина ж *месо од живоиѣиње коју је вук заклао или наклао*. — Не једи, јадо, вукојѣдину, кад си утигла, родићеш дијете црвено по образу.

вўкоклāн, -а, -о *клан од вука, наклан*. — Ово шиљске ми је вукоклано, па мало нарама. Напој ону вукоклану овцу.

вўкоѣсека ж *фиг. она која је бриѣика на језику*. — Оће вукоѣсека да каже што мисли.

вўкуља ж в. *вукна*.

вуљāрити, вўљāрим несвр. *оѣезати, развличѣи у раду, вући се*. — Ова моја ђеца вуљаре са школом, па не знам докле ће стићи.

в. *вуљачиѣи*.

вуљāчити, вўљāчѣм несвр. в. *вуљариѣи*.

вўнāс, -ста, -сто *који обилује вуном, вунаѣи, обрасѣао вуном*. — Руде су вунастије от праменка. Зарани ову вунасту шиљегвицу.

вўнути се, вўнѣм се свр. *нагло оѣићи*. — Знаш ли ти ишта ку се вуну ћана?

вўр узв. *којим се казује како се удара*. — Неће зијанћер да слуша, па га изудара по туру све: вур, вур! Добићеш ти вур, вур!

вўрмине мн. ж *шибице, фурмине*. — Имаш ли вурмине, оћак да заложим ватру?

вўс узв. *којим се казује како се удара*. — Ако неј да слушаш, све ћу по тебе овијем прutom: вус, вус!

вўснўти, вўснѣм свр. *ударѣи, шибнуѣи*. — Мало га вуснук по гузи, па му све скочише пожилице. Вусни га мало, опале ти руке.

вўц узв. *којим се неко ѣјера*. — Вуц се отале, да те моје очи не гледају!

вўцирѐп м онај који се вуцара, вуче, луња којекуда. — Ку се одвучара они вуцирѐп?

вўцирѐпаль м в. *вуцирей*.

вўчац, -чца м 1. *влага која се увукла у зид куће*. — Кад би она поплава, овлажише ови клети зидови, па никако иж њиг да извучем вучац.

2. *лучевина која настјаје у њкиву људи или живоџиња услијед зајалења, гној са сукрвицом*. — Ево од рата па досле још му из ране цури вучац, најпотље ће му о тога отић и глава.

вўцгара ж 1. *фиг. женска која се вуцара, иде којекуда, луталица*. — Шта ће ти она вуцгара, црнијо се?

2. *немирна овца или крава*. — Кака је она вуцгара, вуци је заклали.

вўштан м *дебље џлајно за рубље и џосћеџину*. — Имаше на њему кушуља о вўштана, није јој мане да је на бану.

вўштањ м в. *вушћан*.

вўштук м *рђав човјек*. — Од вуштука се не море родити ништа но вуштук.

вўшчија ж *сврад*. — Чим отворисмо врата, изнутра нас запуну нака вушчија.
в. *вуга* (2).

Г

габѐљати, -а̄м несвр. 1. *живјејџи габељски*. — Вљечито габељам, па са[д] види како ми је. Габељамо, и тако живимо ко за инат.

2. *једва ићи, вући се*. — Нијесам ти више кадар никуј, једва габѐљам вуда око куће. Мореш ли габељат?

габўљати, -а̄м несвр. *једва ићи, вући се*. — Ето, тако ти ја габуљам, габуљам док ми дук не дође у коталац.

в. *одгабуљати, џрогабуљати*.

гавѐљати, -а̄м несвр. *ићи ошежано, једва се вући*. — Ко но гавѐља одозгор? Док се гој гавѐља добро је.

в. *загавѐљати, изгавѐљати, нагавѐљати, одгавѐљати, џрогавѐљати*.

га̀гричав, -а, -о 1. *изгрисен од га̀грице*. — Ова мљешина је све га̀гричава, неј се њоме користити.

2. *болешљив*. — Узе нака ђевојка га̀гричава чоєка, мајка је немала.

3. *који је џвердица, цџиџа*. — Неће, не бој се, одријешити џасу она га̀гричава рђница.

га̀запрук м *рђаво вријеме, невријеме, газай*. — Не иди по овом га̀запруку, виш да међава не да изај никуј из куће.

га̀зибара ж 1. *женска неуредна, џрљава, лијена*. — Кака је она га̀зибара, не би јој узо ораг из руку?

2. *назив овце која луџа, џумара, заостјаје из сџада*. — Сигурала се бљєка га̀зибара. Спрати ону га̀зибару па ће мање тумарати.

га̀зирѐпа ж в. *га̀зибара*.

галакнути, галакнѐм свр. 1. *оџиснуџи, џошјерати, џокренуџи*. — Раније смо имали добре чобане, па би они из деве зора галакнули буљукџе, милина иг је било виђет.

2. *боцнуџи коња мамузом, мамузнуџи*. — Ка[д] галакну путаља, сва се замља поче да тресе.

гала̀тан, -тна, -тно *неуредан, нечистџи, џрљав*. — Ништа нема горе но ка је жена гала̀тна. Гала̀тна ли је, руке јој опале!

гала̀трук м *џрљавиџина, нечистџоџа, неуредностџи*. — Ако је гала̀трук у кући, гала̀трук је и у души, ошаше реџи мој покојни свекар, Бог да му душу прости.

в. *гала̀џан*.

гала̀тљив, -а, -о *џрљав, нечистџи*. — Све се прави чистуница, а гала̀тљивија је но иједна тудај.

гала̀тњик м онај који је *џрљав, нечистџи*. — Мичи ми се испре очи, гала̀тњиче један.

гала̀тница ж она која је *џрљава, нечистџа*. — Ђе је жена гала̀тница, ту је кућа гала̀тна.

гала̀туља ж *аугм. в. гала̀џница*.

галибарда ж *зайвореномодра, љуби-частиа боја*. — Молила сам Радоша да ми купи мало галибарде и један сапун, и не шће, колико је пашће!

галија ж (тал. *galia*) *йокрејина кућа на саонама коју су носили рајници при најаду на Турке у боју на Безују 1875. године, (најрава слична борним колима, шенку)*. — Из пјесме Освојење тврђаве Безуја „... / О Бјелане дрвени мајсторе, / Бил се могло болан поуздати, / Да направиш кућу на саони, / Ће стат може стотину војника, / Да је људи могу покретати, / Ал да пушка не може пробити? ... Браћо моја и дружино драга, / Још не прође ни неђељу дана, / А јапија сва готова била, / На саоне дрвене галија.“

гаљан м 1. *момак црне љути, гарав*. — У Дубљевићима се рајају гаљани, све ко од пања одваљени.

2. *гаран (ован црне длаке љо лицу)*. — Мој гаљан је најачи у селу.
в. *гараган*.

гаљас, -ста, -сто *црнйурасџ*. — Стави чактар на оног гаљастог овна. Ајде да удлажимо једно гаљасто јање, сломило је предњу ногу.

гаљупи мн. ж *устиа, чељустии*. — Што вуку прође кроз гаљупи не враћа се.

гамџ м 1. *оно што гамџе (о гмизавцима)*. — У, да виш, који је гамџ глиста! Ено се бљекоје учрво у паздру, има црва гамџ божи.

2. *сийнеж*. — Ове године није ђаво однијо родијо кумпијер, ево види, све гамџ.

ганћати, -ам несвр. *газџии љо води, блаш, снијегу и сл.* — Да ти сваки дан ганћаш про намета, другу би причо.

в. *доганћати, заганћати, изганћати, наганћати, одганћати, йроганћати*.

ганути, ганџем свр. *йожуриџи, йрегнуџи, заганџи се за обављање неког йосла*. — Ај и ти мало гани, љенчуго једна, да би ла љенчуго! Неће та да гане, па све да гори.

гањц прил. само у изразу: *нов, очуван*. — Бијаше обуко потпуно гањц капут. Ево ти гањц нове чарале.

гањцаџ, -а, -о само у изразу у значењу: *нов-новцаџ*. — Ове цревље су скроз гањцате. Продава гањц-гањцату белеђију.

гањцаџ, -а, -о в. *гањцаџ*.

гараган м *момак црне љути, гарав*. — У мом селу најбржи је Симов гараган. Дођи вамо, гарагане, да се пољубимо, пос ти се оладијо.

в. *гаљан* (1).

гаракнути, гаракнџем свр. *боцнуџи коња мамузом да брже иде*. — Ка[д] сам гаракно бедевџу, потрчала је да ми се чињело нећу жив скапулати.

в. *гарнуџи* (3), *йрогаракнуџи*.

гарџ, -џа 1. *штаркељ, изанћао чоџек*. — Умутијо се они гарџ међ младеж, баш ко да му је шврака мозак попила.

2. *ружан чоџек*. — Причаш ми за њега да је прави гарџ, а није но је љевши и о тебе и од млогије другџ.

3. *онај који је црнйурасџ*. — Овом гарџу је мљесто под чергом.

гарџи, -џм несвр. *џисаџи, сјенчиџи црном оловком*. — Овијем лаписом је гарџи ова слова, а овијем она. Они цртеж сам гарџи лаписом што ми га је џико купијо у Шавнику.

гарнуџи, гарнџем свр. 1. *шарнуџи у ваџру*. — Гарни мало у ту ватру, претраши се.

2. *шакнуџи, дирнуџи*. — Воли она поган да гарне у другог, па да се измакне и отудај сеири.

3. *боцнуџи коња мамузом*. — Гарни Кулаша, шта га штедиш? Гарно бик да имам мамузу.

в. *гаракнуџи, одгарнуџи*.

гасџ, -на, -нџ *који йријада гасу (йеџролеуму)*. — Та гасна боца није за ракију. Ово је гасна лампа.

гаџежине мн. ж *изношене гаџе*. — На њему бијагу наке гаџежине, све рита на риту.

гѣак м 1. *стѣар, дошрајао, онемоћао човјек*. — Ку је заборио геак кроз нолики намет, очи му стркле!

2. *онај који је нејасних, мућних мисли*. — Не мож уватити шта ти мисли они геак, вас је у некој корубини ко црвљив ораг.

3. *ћростѣак*. — Од геака ништа друго нијесам могла ни очекивати. Шта ту имам да причам са геацима.

в. *гемаљ*.

гѣмаљ м в. *геак* (1).

гѣнтѣв, -а, -о *млићѣв, нећокрећљив*. — Гентавијег створења није мајка рађала.

гѣпѣти, -им свр. *украстѣи*. — Гепиће тај и тамљан са сре сријече олтара. Ко ли гепи Иванове гете, валим те, боже?

гѣрељ м *стѣар човјек*. — Нијесам никуј приспѣла са онијем герељом. Шта ће млада жена герељу?

гѣреп м *мали, зловидан, ружан човјек*. — Поведоше у сватове герепа, с ће им свима нос окинути.

гѣтѣи м *онај који носи гѣше*. — Навалили гѣташи из планине, не зна се кои је от кога лѣвши.

гѣте ж мн. *докољенице без ћриглавака*. — У пјесми: „Моја мала плете гете, / у руци јој игле лете, / једна игла или двије, / ништа од ње лѣвше није.“

гѣбет м 1. *ситѣни и одвратѣни инсекѣи, глизавѣи*. — Да виш кон је гѣбет накијег мушица? У оној стрвини накотијо се гѣбет црва.

2. *ћокварењак, инћирганѣи*. — Неће у моју кућу гѣбет от чоска. Они гѣбет ништа друго не зна но да млати трње и глогније.

гѣган м *крућан ован*. — Требо си оставити гриву гѣгану а не потрагљивом гарану. Неј оваког гѣгана наћи ни у једном буљуку овудијен.

в. *гѣгоман*.

гѣгѣман м в. *гѣган, оман*.

гѣздати, гѣздѣм несвр. 1 1. *рећѣи, слагѣи, равнѣи (о стѣварима)*. — Жена му жње, а он за њом гѣзда све сноп до снопа.

2. *ошежући изговарѣи ријеч ѣо ријеч*. — Причај болан ко и остали људи, шта ми ту гѣздаш?

П ~ се *кићѣи се, кинћуриѣи се*. — Гѣзда се и гладуни, а исти час оће да се провлачи кроз грање.

гѣздѣње с гл. им. *од гѣздаѣи (се)*. — Обуци каке рите на овом кијамету, па ти нека твог гѣздања. Не море она бес гѣздања.

гѣлицати, -ѣм несвр. 1 1. *голицѣи, дражѣи додѣривањем до коже*. — Немој ме гѣлицати по табанима, јеси ли крштен? Гѣлица дијете, а оно се заценуло да цркне.

2. *скакућѣи са ноге на ногу*. — Обијѣљело и остарило, а још се гѣлица. Глабош му ка се нако гѣлица.

П ~ се *голицѣи се на додѣр*. — Само га мало такни до ребара, одмак ће да се гѣлица.

гѣлтати, -ѣм несвр. *газѣи, грѣиѣи*. — Гѣлтала је ваздуги дан по снијегу. Се ту, и не гѣлтај по том шокаћу!

в. *одгѣлѣиѣи*.

гѣнгати, гѣнгѣм несвр. 1 *љуљѣи, гѣгаѣи, клаѣиѣи*. — Гѣнга ми се зуб. Не гѣнгај ту лијенку, пануће.

П ~ се *љуљѣи се, гѣгаѣи се*. — Не ваља се гѣнгати на столицѣи на којој седиш, овце ће ти рамати.

гѣиц узв. *којим се ћодсѣиѣе коњ да се гѣица*. — Млаћо прије мркову и само што му рече: „Гѣиц, гѣиц!“, а он се поче чѣвѣати.

гѣицо м *онај који ћлаховѣио реагује*. — С тобом се не море разговарати, прави си правцати гѣицо.

гѣицорепѣљ м обично у пеј. значењу: *онај који се брзо љућѣи и ћлаховѣио реагује*. — Са гѣицорепѣљом не мож ништа ни радити, ни причати нако да радиш све по његовом.

гѣлѣвѣр, глѣвѣра м *ћредњи дио самара*. — Без глѣвѣра нема ни самара. Од овог глѣвѣра нема ништа до ревина.

главиња̀ти, -ām несвр. 1. *лушта̀ти*, *ићи* *којекуда*. — Има сина, неће ништа да ради но главиња ко муа без главе.

2. *брља̀ти*, *йрича̀ти* *којешта*. — Ништа ми није теже но слушати чоска ка свашта главиња. Ај не главињај, љеба ти.

в. одглавиња̀ти, *йроглавиња̀ти*.

гла̀вѡм прил. лично. — Ја сам брадом и главом изнијо врећу брашна уз Лакат. Па то сам ја главом, књаже.

гла̀дикоса м *онај који сѣално глади и дошјерује косу*. — Гледала сам гладикосу како вуче плашће, па за воловима вади чешаљ и глади косу, руке му опале дабогда.

гла̀дногѹз м *гладник, сиромаш*. — Прођи ми се гладногуза имена ти божијег. Навалили гладногузи, па поједоше и црно иза ноката.

гла̀днотрбаљ м *гладник, сиромаш*. — Имо је он велико имање, но га оглодаше бљелосвљецки гладнотрбаљи.

гла̀дуница ж *она која се глади, уљеишава, киши*. — Није гладуница за Тодорову кућу.

гла̀ђа ж *глад*. — У пјесми: „Ој јаворе горо густа, / што се моја суше уста? / Нит је глађа нит је жеђа, / но ме страшна љубав вр’јеђа.“

гланцијати, -ām несвр. *гача̀ти*, *равна̀ти*, *чинити* *што сјајним*. — Не гланцијај прозоре, истањи цкло, јадо моја.

в. гла̀ција̀ти, *загла̀ција̀ти*, *изгланција̀ти*, *нагланција̀ти*, *огланција̀ти*, *йрогланција̀ти*, *угланција̀ти*.

гласцијати, -ām несвр. *в. гланција̀ти*.

гле́дан, -дна, -дно *лијей*, *наочий*. — Гледан је ко вила. Није гледан али је вриједан, па шта му вали!

гле́дати се, -ām се несвр. 1. *йошйѡмага̀ти се*, *йодржава̀ти се*, *слагати се*. — Отко ја знам, њине се вамилије гледају нако-такo. Они се добро гледају, реко би — браћа су.

2. *симйа̀тиса̀ти се*, *вољети се*. — Одавно се њиг двоје гледају. Некад су се гледали а сад једно друго мрзе, не могу се виђети.

глибња̀к м *блайѡ*, *глиб*. — Не море се прој про глибњака.

гло̀ђа ж *свађа*, *неслога*, *раздор*, *мржња*. — Завладала је велика глођа међ људима. Ова глођа ће појес људе ка су ваки.

гло̀ђија ж *онај који граби све себи*. — Таке глођије не панти се отко је вијека и свијета. Она глођија и куком би ти издрла дроб.

гло̀ђијати, -ām несвр. *глода̀ти*, *гри-сѣти*. — Придендери то кљусе у ту орничину, па нек глођија, ако има шта.

гло̀мотан, -тна, -тно, *слабо йокреѣан*. — Нешто сам данас гломотан.

гло̀мотиња ж *йромосѣ*, *нейокреѣност*, *лењосѣ*. — Уватила ме гломотиња, па се не могу маћи.

гљѹнѹти, гљѹнѡм свр. *сйарушиѣти*, *несѣа̀ти*, *изгубиѣти сејезжину*. — Нема кише одавно и сва трава гљуну. А прокључа вода, сва жара у њој гљуну.

гмизати, -йм несвр. *ићи йолако*, *кора-ча̀ти* *сѣѡу йѡ сѣѡу*. — Нема од њега ништа, ено једва гмизи.

гнѣти, гнѣм несвр. 1. *гонити*, *шјера̀ти*. — Чобани рано гнаше овце уз Бурчковац. Немој ми гнати јањад. Не умије она гнати коње у вршеници.

2. свр. *йроћи*, *йрошећи*, *минути*. — Док наши стрпају велико сијено, ја вљерујем да ће гнати подне.

II ~ се *залеѣјети се*, *загна̀ти се*. — А потуриг цигерицу од рањка, гнаше се мачке, једва је одбраник.

гња̀тара ж *она која има дугачке ноге*. — Уморила се гња̀тара жњећи раж, па не море ни да се пресавије. Итрија је моја вркуница, но твоја гња̀тара.

гњѣцѡпизда ж погрд. *женска млиѣва*, *лијена*, *неошресѣта*. — Платиг унапријед оној гњѣцѡпизди да ми полласти откосе у Расовачи, а ено још није заграбила.

гњијев м 1. *љуѣња*, *бијес*, *гњев*. — Уватијо је накав гњијев, па се не море ш њом ни говорити. Пуна је нака гњијева.

2. *сийна, слабачка, богаљаста особа.* — Шути, гњијеву један, доста ми је тебе и твога нерада.

3. *мноштво, маса, безброј.* — Родијо је гњијев компијера. Има гњијев скакаваца.

гођ прил. *одакле год.* — Откуд гођ окренем не ваља, па не ваља.

гој прил. *год.* — У пјесми: „Пљевај моје грло јасно, / кад гој пљеваш није касно, / родила ми моја нана, / јасно грло за пљевања, / јасно грло за пљевања, / црно око за варања.“

гојголити, -џм несвр. *пјевајући уједначено, равномјерно, складно.* — По ваздуги дан гојголе и зевче планином.

в. угојголити (1).

голијен м *дио ноге од кољена до стојала.* — Ударик се у голијен, јој мене, мајко моја!

голинче, -ета с *јагње њек остриже-*но. — Ево града, па ће нам потућ ону голинчад.

голица ж 1. *овца њек острижена.* — Ено нечије голице запасале про страна.

2. *домина без ознаке.* — Ти имаш обље голице, по очима те познајем.

3. *необучена карта.* — Неће ме карта, ево види, све голица до голице. Ја имам аша и голицу, а ти?

голџв м *сиромах, бескућник.* — У потоње вријеме то је највиши голов у селу. Дигли се наки голови, па оће људима да соли памет.

гологуза ж *она која је гола; сиромашна.* — Не помалај се на врата, гологуза. Отко је знам вазда је била гологуза.

гологузаљ м *гољо; сиромах.* — Обуци се гологузаљу, је ли те стид од народа? Косе они гологузаљи не море бит боље.

голодер м 1. *земљиште огољело услед ерозије.* — Имам нешто земље, али све сами голодер.

2. *израбљивач.* — Није он голодер ко му отац. Ни моји мрзни не радили код Тима голодера.

голоман м *сиромах, голаћ.* — Кидисаше они пусти голомани и покосише оба велика дола прије но је роса опала.

голомет м *земљиште голо, без жуме.* — По Брезнима је голомет и ту нема није заклона, колико ни на говеђој кожи.

голометина ж *в. голомей.*

голомудаљ м *сиромах, одрјанац.* — Има пе[т] синчића, све голумудаљи, ко од мајке рођени.

голопизда ж *женска гола, одрјана, сиромашна.* — Згаланцала се голопизда, па скаче на очиглед свије. Дошла је голопизда у пуну кућу, и ено је са[д] ко баница.

голотрбаљ м *онај који је голотрб, слабо обучен, сиромах.* — Кат се голотрбаљи наједу и напију, заборавиће да могу јопет изгладњети.

голошија м 1. *пјевац без перја по шији.* — Заклаћу голошију, да ми такав пре кућом више не плева. Однесе јеина голошију.

2. *сиромах човјек.* — Није Кељо више голошија но најођевени и најимућнији чоек у племену.

голошијас, -ста, -сто *који је голе шије.* — Не иди тако голошијас по вој вљетрини е ће те пробити.

голубас, -ста, -сто *сивкаси, иргаси, боје голуба.* — Нема ђавоље пиле голубасто. Даде ми коншиница голубаста пијецца, вазда јој пре кућом пљевали.

голубати се, -џм се несвр. *лејришају се, голмилати се, скујљати се (сивкаси облаци).* — Ено се облаци голубају, линуће киша прије но мине подне. У пјесми: „Облаци се голубају, / говеда се обадају, / све мирише, биће кише.“

в. заголубати се, изголубати се, наголубати се, одголубати, разголубати се.

гомбати се, -џм се несвр. *прейирају се, надгорњавају се, сјоречкавају се.* — Немојте се гомбати, мој родо. Они су се нешто гомбали, а ја нијесам.

в. изгомбати се, њогмбати се, њрогомбати се.

гомуљица ж (л. акне) *бубуљица, гнојаница*. — Не пршти гомуљице, ђаволе је дан. По образу јој све гомуљица до гомуљице.

в. громуљица (1).

горјанџик, -џика 1. *онај који је вазда ђр-ви, међу ђрвима*. — Ка је бијо млад, причају, није таког горјаника пролазило овијем путевима.

2. *одмешник, усамљеник у гори (шуми)*. — Шта ћу и како ћу црни горјаник? Има кућу на самку, то је прави горјаник.

гџрјат м *в. горјаник*.

гџрнути се, гџрнџем се свр. 1. *загорјеш се, разгорјеш се*. — Је ли се ватра горнула? Потарни, неће ли се ватра горнути.

2. *угријаш се, ужегнуш се*. — Горнуло се сијено, дај да га мало сушнемо. Скороп ми се горно, бојим се да се не оштети.

гџрњача ж само у изразу: *крџа сланине скинуш са рбајша свиње*. — На пантама му висијаше горњача, а околом затулили комади мяса, шљеме се не види.

горџоломина ж *шума коју је скршио вјештар*. — До мало прије била је то зорна шума, а са ништа до горџоломине.

горџудина ж *аугм. гора, шума*. — Не иди бос крос ту горуџдину. У тој горуџдини има змијурина.

в. горушштина.

горџустина ж *аугм. в. горуџдина*.

гџт прил. *год*. — Док гот наки суде, нема среће. Ко ти је гот то казо, лаже ко ништа чоек!

в. гођ.

гџтовā штџта изр. са значењем: *маше-ријална штејта која је веђ раније ђричињена*. — Ку[д] ђеш на готову штџту, Бог те нагрдијо. Ја му вељу да не иде на готову штџту, а он завро, па нека га.

гџтовац, -џвца м *џицвара*. — Заложито мало гџтоваца, неј се отровати. За ручак скува гџтовац, све по њему плива мас.

гџћ прил. *год*. — Кад гоћ ођеш дођи. Бе гоћ бијо да бијо, пиши нам.

в. гођ.

грџљевина ж 1. *сијено или слама огрџљена око џлашћа*. — Немој ми под врг бацат грџљевину, но изабери који бољи џљљак.

2. *оно шћо је сћечено џрошћивћравно*. — Није то зарадијо поштењем, но грџљевиниом. Лако му је школовати ђџцу грџљевиниом.

грџг м (л. phaseolus vulgaris) *џасуљ*. — Дођџро сам доста притки за граг. Најџла се ђџца грага, па да виш како отпрдују.

грџд м 1. *сћешен загрејаносћи, сћашње шћоилоше организма (о шћемћерашћури шћијџла)*. — У, јадо, па сво Виломан има скоро четџрес гради, ну да му привијемо компрџес.

2. *сћушћан јачине алкохола*. — Ова ракија има преко дваџез гради.

3. *фиг. као ознака о душевном сћашњу*. — Он је луд стотину гради.

в. граделе.

грџделе ж мн. *шћоиломјер, шћермомештар*. — У Боја има тачне граделе, ај иг доноси мој родо да измљеримо ђџду ватру.

в. гради.

грџди ж мн. *шћоиломјер, шћермомештар*. — Ко је слонијо гради? Стави гради потпазу, па да видимо колико имаш ватре.

в. граделе.

грџзигџз м *грамџжљивац*. — Не море мене ништа запанути код оније грамзигуза. Све су то приграбили овшћински грамзигузи.

грампати, -џам несвр. *кидисавашћи, грабишћи*. — Научило грампати на туђу муку, на нос му искочила! Не грампај, но узимљи ко други џуди.

грампача ж *она која граби за себе*. — Не море нико више убрати џешника од Рундове грампаче.

гранати, -џам несвр. 1. *ићи лејршаво, весело, радосно*. — Како млада грана, јади је нашли, кака је!

2. *махашћи рукама ђри говору*. — Прикупи руке и не гранај чоџку испре очију.

3. *загледајти којекуда, колуштајти очима*. — Милетка је то, не знаш ти, зар не видиш како грана и колута очима.

в. догранати, изгранати, одгранати, програнати.

гр̄аница ж *кладњница пожњевена жица од шринаест сноја*. — Што не стави капу на ону границу? Ужњели смо у долу двадесет граница, нек је берићетно.

гр̄апколити, -јм несвр. 1. *бесјравно присвајати*. — Вазда је грапкилио туђе, губало га!

2. *помало грабуљати (о сијену, слами и сл.)*. — Грапкили ти окол, док неће ли стићи и пластилице.

гр̄ашнути, -нѣм свр. I *гранути, синути, засвијећљети*. — Грашну сунце из облака. Ево мало грашну, прељевшаће се.

II ~ се *озаријти се, овеселити се*. — Данас је стрина добро, мало се грашнула и одма распричала. Ка ме виђе, мало се грашну.

гр̄гоћати, гр̄гоћем несвр. 1. *ергољити, шумити, жуборити*. — Лако је њима ка им испот куће гргоће вода.

2. *шумно кључати, клокојати*. — Рас-тарни ватру, чујеш ли да вода у котлу гргоће.

гр̄дан, -дна, -дно *велики, голем, огроман*. — На ваширу се бијаше скупијо грдан народ. Држимо грдан мал, не моремо му цсвапа дати.

гр̄дан, -дна, -дно *ружан*. — Грдне ли ђсвојке, забога! Није он нимало грдан, чини ти се.

гр̄дуља ж *она која је ружна*. — Доћерала се грдуља, ко да је сад ис кутије. Грдуље вазда узимљу лијспс монке.

гр̄дуља̄в, -а, -о *ружан до извјесте мјере*. — Мало је грдуљава, али је боља и уљуднија од млогоје.

в. грдуња̄в.

гр̄дуња̄в, -а, -о *в. грдуља̄в.*

гр̄ба ж *нахвајани остаци хране по дну суда при кувању*. — Ја сам пљенијо млијеко, а он је гробо гребе са котла.

в. грбаница, огрбина.

гр̄баница ж *в. грба.*

гр̄бла ж *вајраљ од дрвџа којим се цара у жар земљаних ђећи*. — Ђе потури грбле, оћак мало да потарнем у жар.

гр̄дељ м 1. *гредица од рала за коју се причершћује жарам*. — Усеко сам грдељ прав ко стријела.

2. *фиг. висок и ђрав човјек*. — Колики је они грдељ за име божије!

гр̄жња ж *попадање у снијег при ходу*. — Није се добро снијег уповршчијо, но је велика гржња.

гр̄за ж *малџер ђек набацан на зид („ђрва рука“)*. — Данас ћу ударити грзу на преградни зид.

гр̄зати, -жѣм несвр. I 1. *попадајти ногама у снијег, блајо и сл.* — Про Драгаљсва смо грзали снијег чим је мало ојужило.

2. *фиг. грцати у дугу*. — Задужијо се, па са грже у дуговима.

II ~ се *сламати се површица снијега и при шом попадајти ногама куда се гази*. — Грже ли се снијег про Равног? Грже се, не море се крочити.

гр̄џтан, -тна, -тно *грешан, грехоћан*. — Није она грџтна, но земља те је држи.

гр̄иваљ м *ован поод гривом*. — Како ти јави гриваљ? Вук ми накло гриваља.

гр̄ивѣш, -ѣша м *древејан сџарији човјек*. — Богоми ће те стари гривеш преварити.

гр̄йзан, -зна, -зно *заједљив, ђакостјан*. — Види га како је: мало, мршава, гризно, права паса вријежа!

гр̄ија ж *грехоћа, грџех*. — Грџа ти је што просаку не даде решето жита. Не море се од грџа гледати ђена мука.

в. грџа.

гр̄јек м *грџех, грехоћа*. — Грџек ти је то радити, сине мој.

гр̄интати, -џм несвр. *џћи газећи снијег, блајо, високу шраву и сл.* — Ко но гринта про жита? Гринто сам про намета док ми није дошла душа у коталац.

грѣња ж 1. (л. *tinca*) *мољац*. — Не могу прежалити шарену веленцу што ми је појела гриња.

2. *себичњак*, *циција*, *тврдица*. — Оће она гриња да приграби све за себе, не требало му ни оно што има.

3. *онај који је чапгризава, заједљив*. — Чујеш, чујеш, како гриња чактара, језик прегризла!

грѣк, *грѣка*, -о *горак*. — Међ њеном браћом никад није било грѣке ријечи. Каликов род је лијеп гледати, но је грѣк јести.

грѣкача ж *кафа од јечма или без шећера*. — Ај, болан, сврати да попијемо по једну грѣкачу.

грѣлас, -ста, -сто *грличасић*, *са тамно-свијетлим њругама око грла*. — Налегла сам двије грласте кокошке.

грѣмаљ м *крућан*, *снажан*, *иљећаш* *човјек*. — Ка[д] се на сијело појавише планински грмаљи, сви умукнуше.

грѣмбати, -ам *несвр*. *радићии најорно*, *секаћии*. — Док ти мајка и јатка грѣмба, ти се тудај излежаваш, погани ој чоeka.

грѣоз м *крш*, *камењар*, *гроћ*. — Покрај омара има велики гроз и на врг њега међетково дрво. Не иди у та гроз, поломићеш се.

в. гроћ.

грѣзомѣрно прил. *грозно*, *ужасно*. — Грозоморно је гледати како му се ђеца паде од глади и голотиње.

грѣомбитан, -тна, -тно *громоносан*. — Ако ме очи не варају, облаци су громобитни.

грѣомбитина ж *грѣмљавина*. — Не иди по [о]вој громобитини, кумин те господом богом.

грѣмуљница ж 1. (л. акте) *гнојаница*, *бубуљница*. — По образу јој изашле громуљнице, све једна до друге, има ик чудо. На млада лете громуљнице, крв пуста!

2. *грудница*, *груменчић*. — Дај разбиј громуљнице тијем качамаљем, ако млиш залагати от тог жалоснога скрѣба.

в. голмуљница, грумуљница.

грѣнућти, -нѣм *свр*. 1. *свенућии*, *сила-снучии*. — Мико је до скоро лијепо изгледао, а оскорѣ гроњу, не би га позно.

2. *зайликаћии*. — Ка чу злу погибију, гроњуше јој сузе.

грѣот м *камењар*, *крш*. — Одавле па све до извора нема ништа но грѣота. Крос та грѣот вазда је било дивљачи.

в. грѣоз.

грѣота ж *грѣхоћиа*, *грѣјех*. — Грѣота је то што радиш.

в. грѣја.

грѣудина ж 1. *земља*. — Свашта ли корача нашом грудином.

2. *сијајско ђубре у грудвама, санћиама*. — Ништа не разбијај те грудине, саме ће се разбити чим киша улије.

3. *грудва сира, снѣјега и сл*. — Понијо грудину сира, не би је појело пет људи.

4. *фиг. угојена особа*. — Угријала се божија грудина од ноликок сала, па не може да дија.

грѣум, *грѣума* м *грумен*. — Немају у кућии ни грум сира, гром ит убијо, ко е!

в. грум.

грѣмуљница ж *в. громуљница*.

грѣун м *грумен*. — По цијо божи дан коси о груну сира и комаду јечмена љеба.

в. грум.

грѣуња ж *свежањ*, *букећ* (*о цвијећу*). — На овој лијесци има љешника, све груња до груње. Убро сам велику груњу докољена.

грѣушавипа ж *овчја вареника мужена с јесени, кад се угруша*. — Грушавина се прави о цијеле варенике. Крка грушавине сваки дан, па му шија расте на замљерке.

в. грушевина, јардум.

грѣушевина ж *в. грушавина*.

грѣшница ж *грло*. — Дај гукни, није ти кос у грѣшницама.

грѣшнућти, *грѣшнѣм свр*. 1. *коинућии*, *принућии*, *разгрнућии*. — Оћак да грѣшнем лију лука. Грѣшни мало око кумпијера.

2. *ћарнућии*, *гарнућии у ваћиру*. — Дај грѣшни мало ватру. Чим грѣшник жар, одмак се разгоре ватра.

г̃ршт̃ити се, -ѝм се несвр. *осјећаѝти одврајинос̃т̃ ѝрема неком јелу*. — Каже да му се гршти на сланину, а крка ли је крка.

г̃уба ж 1. *лејра, вранза*. — Појавила се губа, не било вође примијењено. Не дај боже губа да завлада.

2. (л. scabies) *свраб*. — Живи у оном јаду, па га ено и губа напала.

3. *скрама од ѝправе (накујљена ѝо коси ѝри кошењу)*. — Прво скини губу са косе, па је ондак наоштри.

4. *мноиш̃тво, ѝуно*. — Има јагода губа и живина, пријерод божи, ко ће толику силу обратити?

5. *мржња, злоба, ѝакос̃т̃*. — Бог иг нагрдио, па од губе и поганства не могу да живе.

в. *вранза*.

г̃убаљ м *онај који је завидљив, злурад, злочес̃т̃*. — Пуш губаље нек причају шта оће.

губодер м *мржња, злоба, ѝакос̃т̃, губа*. — Са свије страна сколајисо губодер, не море се живо остати.

в. *губодерина*.

губодерина ж в. *губодер*.

губотиња ж *злурадос̃т̃, мржња, ѝодлос̃т̃*. — Нема његове губотиње куда љуцка нога пјеже. Осушијо се од губотиње.

гузњлати, -а̃м несвр. *ићи ѝолако, ѝромо, гегайи се*. — Све ми се чини да нако чељаде гузњла про страна.

в. *изгузњлајѝти, нагузњлајѝти, ѝрогузњлајѝти*.

гу̀золѝз м *фиг. улизица, удворица, ѝузавац*. — Е, нећу, вала, да бидем гу̀золиз ко неки, па кат би крепо.

в. *гу̀золизац*.

гу̀золизац, -сца м в. *гу̀золиз*.

гу̀зњрук, -а, -о *који је неук, невјешѝт̃ у раду*. — Има гу̀зњруку жену, па сиромра ради и што треба и не треба.

г̃у̀ка̀в, -а, -о *чворугав, квргав*. — Прође несакав чоек вас гукав по челу. Ово дрво је много гукаво.

г̃у̀ла̀в, -а, -о и **г̃у̀ља̀в**, -а, -о *ѝреѝјера-но ш̃т̃едљив, с̃т̃ишиш̃ен*. — То је јадно, гулаво, појело би оно испо себе. Оно гуљаво не би дало ни Богу тамљана.

г̃у̀ља м *ѝвердица, циција, икрѝшица*. — Неће гуља да одријеси ћесу, пас му се у њу већ шта!

г̃у̀љати, -а̃м несвр. *халајљиво јес̃ти*. — Не гуљај тако, удави се. Научило да онако гуља и трапи, нема му одуке.

в. *ѝрезуљаѝти се, ѝрогуљаѝти*.

г̃у̀љевац, -ѓвца м 1. *онај који је ухрањен, угојен, удебљан*. — Има буљук јањадди, све гуљевци. Да је бијо гладан не би изгледо ко гуљевац.

2. *дрвена облица, балванчић*. — Усеко сам пуне саоне буковије гуљеваца. Ишегај ми ови гуљевац.

г̃у̀ндош̃ити, -ѝм несвр. *криѝти, гучиѝти, скриваѝти*. — Све гундоши наку прегрш каве, да јој се нађе кат ко стидан ба-не.

г̃у̀ндош̃ење с *гл. им. од гундошиѝти*. — Њено гундошење слуги на велику рђу.

г̃у̀рдош̃ити, -ѝм несвр. *криѝти, гучиѝти, скриваѝти*. — Све нешто гурдоши и јадди, не слуги никаком добру.

в. *гундошиѝти*.

гурема̀ти се, -а̃м се несвр. *гураѝти се*. — Ите лијепо, шта се све гуремате, баксузи, да би ли баксузи.

гурема̀ње с *гл. им. од гурема̀ти*. — Све је било мирно док наста свађа а онда гуремање око проклетѝје међа.

в. *одгурема̀ти се, ѝогурема̀ти се, ѝрогурема̀ти се*.

г̃у̀с, г̃у̀ста м *воља, жеља, х̃ијење*. — Ако ти биде гус, дођи да седемемо. Имо је гус на кокошињу јуву.

г̃у̀тоља̀к, -ѓљка м 1. *навѝљчић сијена или сламе*. — Стрпо сам једно десетак гу̀тољака сијена.

2. *смоѝуља̀к*. — Згучила испо руке несакав гу̀тоља̀к и занче између кућа.

гуту̀нар, -ара м *сакаѝја, коњска ас̃т̃-ма са ѝвећанѝм ош̃оком гуше, буйунар*. — Крепала ми је кобилчина од гутунара.

в. буџунар.

гуштѣрати се, -ам се несвр. *увијати* се. — Зобље га на ожичици, па се гуштѣра ко гуја.

гуштѣрање с гл. им. од *гуштѣрати* се. — Ама, болан, оно њено гуштѣрање вратило би ме из мртвијег.

Д

давија ж *џарница, сџор, џроцес код суда или другог органа јавне управе.* — Сво имање је скачко око неке давије, давијали му се ђаволи на сре гроба.

давијати, -ам несвр. I *џужити*. — Каро је давијо Танасија због неке потре, не требала му! Давијо ме Ђиро учитељу, па сам га измарисо.

II ~ се *џарничити се, џужити се.* — Има десе година како се давијају око неке горе, сагорела, ко е. Зар се још давијају око прогона?

давијање с гл. им. од *давијати*. — Шта ће ви свађа и давијање, смели вс јади божи! У давијању је вијек провео.

давиција м *џарничар.* — Не море се са давицијама изај на крај. Пуро је она мртва гњида и давиција, па се за свашта чапа, гроб му се цомбосо!

даворити, -им несвр. *издржавати, носити се са живојним недаћама.* — Још некако даворим с оно мало млива, а шта ћу кад] нестане, нек сам Бог каже? *в. дајарити.*

дајана ж *издржљивост, снага.* — Њевој скопости и дајани нема краја.

дајанисати, -ишѣм несвр. I *џодносити, исџрајавати, издржавати.* — Не могу више дајанисат ваки терет, па нек се мре. Радим, црнчим, трпим и јопет дајанишем некако.

II ~ се *в. дајанисати* (I). — Мореш ли дајанисати толиком измету око мала, кумим те богом? Дајанишем се некако, а да шта ћу.

в. данаисати, дојанисати, издајанисати, џродајанисати.

дајарити, дајарим несвр. *в. даворити.*

дамар м I. *било, џулс.* — Уморијо се, па му дамар цокоће, мож га слободно чути. На сре средине слијепог ока дамар му чини: бу, бу!

2. *живац, нерв.* — Ка[д] сам почео да дрѣм јање, још му се понеки дамар грчијо. Боли ме накав дамар у рамену.

3. *хитрина.* — Имо је Блажо дамар, ко иједан чоек, а са[д] је, сиромак, скурипсо, једва се креће.

4. *фиг. слаба „џачка“ (о човјеку).* — Нашо јој дамар, па ш њом ради што оће.

в. дамарли.

дамарли прид. индекл. *џокреџљив, живахан, хитар.* — Дамарли је то младе, ко иједно. Сви су они дамарли, нема шта.

в. дамар (3).

дананисати, -ишѣм несвр. *в. дајанисати.*

данути, дањѣм свр. I. *дахнути, учинити један удисај или издисај.* — Протисло ме нешто међ сама плѣћа, не могу данути.

2. *одморити, џочинутити, одахнутити.* — Шта си приокачијо косце, па им не даш данути? Дај људи, данте мало, кумим ве богом.

3. *исџустити из себе дио џојлоџе (о врелој води, храни и сл.).* — Чим чорба мало дане, па да ручамо. Је ли мало дано та ручак?

дања ж *велика врећа.* — Имам пуне двије даре неопране вуне, сво види. Прѣспи јечам из тијег малијег врећа у ове даре, па нека га.

даракати, -ам несвр. *наговарати, џодсџрекивати.* — Пуш ту џѣцу на миру, шта иг даракаш. Воли он да другога дараката и кад иг завади да се измакне.

в. надаракавати, надаракати, сџода-ракаџи.

даракане с гл. им. од *даракати.* — Оно пасој милети уљегло је даракане у крв.

да̑ти као *й̑д̑* (*нейрав. глагол од да̑ти*). — Једи колико ој, је ли идо Бог да има. Пуна је кућа, идо Бог.

да̑што прил. *дабогме, наравно, него ш̑та*. — Ка сам прошо про Плужина, дашто но сам свратијо до добре куће Ацића. Дашто, богами.

д̑вица ж *двојка, слаба оцјена*. — Даде ми учитељ ђетету двицу из мртвог рачуна а зна га, овога ми крста, и да спава.

двобојан, -б̑јна, -б̑јно 1. *двос̑ра̑тан*. — Имо је велику двобојну кућу, и, ка[д] оно би пета ованзива, запалише је Швабе.

2. *од двије боје*. — Ко ти закрпи гаће том двобојном стризом, забоба?

3. *фиг. дволичан*. — Одбиј се о двобојније људи.

двогрла ж 1. *јама са два отвора*. — У градама има једна двогрла јама.

2. *ловачка љушка са двије цијеви, двоцијевка*. — Ка Радоје опали двогрлом, вук копрчи све четири у вис. Ђе си купијо ту двогрлу?

двоенице ж мн. *дувачки инструменти са двије цијеви и два љиска, двојенице*. — Набавијо сам двоенице од бијеле јаворевине да им нема пара.

двојенице ж мн. *в. двоенице*.

двојити, -љм несвр. 1. *раздвајати*. — Чувај добро јањад, немој иг двојити. Нигда га нијесам двојила од мог ђетета, и на образ му све то што сат прича.

2. *двос̑ручии*. — Кад бидеш пошиво кућу, мораћеш двојити шавице, вако су ти танке.

3. *дволичии*. — Не мож му ништа знати шта ти прича, ка[д] све неког ђавола двоји.

в. двос̑ручии.

дволик, -а, -о *дволичан, двосмислен*. — Немај вљере у дволика чосека, да ти једна мајка није! Ко дволику вљерује, смете-но гине.

двоман прид. индекл. *из два дијела*. — Сабекли смо двоман вљенчанице за кућу, нема иг такијет у селу.

двомеља ж и м *онај који је двосмислен, дволичан*. — Удружио се са неком двомељом, док му врат не сломи.

двомишљено прил. *дволично*. — Ено колико је, тек промиљело, а већ је научило да снити и двомишљено прича, у причу му било.

двомиљесечар м *војни обвезник љозван у резерву на два мјесеца*. — Чоск ми јучер пође у двомиљесечаре.

двонитан, -тна, -тно *од двије ниљи, двос̑рук*. — Ово сукно вође је једнонитно, а оно нође је двонитно.

двоњак, -њка м *дио игре у игри чучкања*. — Лако је одиграти двоњак, но ај трумпу.

в. чучкаљи се.

двостручљти, -љм несвр. *в. двојљти* (2).

двостручица ж 1. *двос̑рука жиока која се сљавља крајем шаванице саони*. — Усеко сам двостручице за саони, ваљају најбољег шиљега.

2. *дрво које се рачва у два уљоредна крака*. — Од ове двостручице могу направити љестве.

д̑ узв. коњу за љожуривање. — Де, до-рате, де! Де, што дријемаш!

двеврати, -ам несвр. *носиљи се са љешикоћама и невољама*. — Сиротиња ме притисла, ђеца посула, и тако деверам док могнем.

в. издеверати (3), љредеверати.

д̑гција м *онај који је надмен, уображен, загледан у себе*. — Диго главу Јовов д̑гција, а иде закрпљеније гаћа.

д̑д̑р узв. *деде, дела*. — Дедер изађи ту на то брдо и поглај иду ли пластилице!

д̑жмек м *онај који је љруниљав, љраљав, млиљав, дебео*. — Оће д̑жмек да дуби на глави, па дроћи.

д̑жмекас, -ста, -сто *зед̑асљ, дебељушкасљ*. — У пошалици: „Жено моја д̑жмекастиг леђа, / све се каним, да ти леђа стањим, / да иг смањим и заметнем с тобом, / ко сиромак на путу са торбом.“

дѣкати, -ām несвр. 1. *пожуривајти коња да иде*. — Шта све декаш ту кљусину, но га ошину, опале ти. Штеди и дека коња, ко да ће од њега чорбу сркати.

2. *мољакајти, говориши*: „дела, дела“, „де, де“. — Боље је старо чекати, но младо декати.

дѣкати, дѣкām несвр. *кркајти, јесити*. — Он је деко изараменица а нама је ишла вода на уста. Сву драгу зиму су декали науку мековну ражаницу.

дѣкиг м (тур. dekika) *џренушак, џрен, часак*. — Иди пријечцем, па ћеш изај на пут за цигли декиг. Отрча дијете и донесе нам воде за декиг.

дѣламоте узв. *хајдемо, идимо, пођимо*. — Ја сам им вико: деламоте, деламоте, а они засели све док није сунце пресенило.

делбѣсати се, -ишѣм се несвр. *зориши се, њоносиши се, делијаши се*. — Појо седленика, па се делбеише и сунце не види.

делѣгати, -ām несвр. *носиши се са џешкоћама, радиши џреко мјере*. — Научила је делегати и не умије починути.

делијати се, -ām се несвр. *зориши се, кинђуриши се*. — У пјесми: „Ови момак челебија, / поноси се и делија, / а ој момче племениче, / три се села с тобом диче, / и четврто твоје село, / најљевши си на сијело.“

в. *џродилијаши се*.

делилук м (тур. delilik „лудост“) *зорење, кићење, кинђурење*. — Доста ми је њега и његова делилука.

дѣлирѣп м *онај који је загледан у себе*. — У пошалици: „У онога дѣлирѣпа, / свака овца зимус крепа, / па са нека косу глади, / и ко[д] другог нека ради.“ Загледо се дѣлирѣп у се, па мисли да му је све равно до мора.

дендѣрати, -ām несвр. 1. *радиши најорно, секаши*. — Ваздуго љето си дендѣро, па са дај себи мало одуке. Научило да дендѣра од малијег ногу.

2. *стијајши свезан (о волу, коњу)*. — Што ти болан дендѣра свезано кљусе, по-

једош га муге? Он седи са поланинкама, а волови му дендѣрају спучени у јарму, Бок га клео.

в. *дендечити*.

дѣндечити, -џм несвр. в. *дендѣраши*.

дѣније с *бденије, бдење, молишва у џоводу неке живошине џошребе*. — Дрнула се од удара грома, па су јој читали деније у намастиру Пиве и Острогу, али бадијава.

дѣњати, -ām несвр. *као жѣљеши, вољеши, симџајшисаши, смџираши достџоним*. — Није она њега дењала, па је нашла горег. Ако дењаш провај ове приганице од елдовног брашна.

дѣрѣвија ж *црно џлајно којим је наоколо џишивена црногорска каја*. — Сва му се дѣравија укацупала од зноја и неће да то мало очисти, руке му опале. Изнад ушију му висе дрѣнци од дѣравије, а он ни јаде.

дѣрѣндати, -ām несвр. *џлакајши углас (обично о дјеци)*. — Шта се дѣрендаш, уста ти се за врат неокренула, ка си таки. Вазда се он дѣренко док је бијо мали, а види сад колики је кучак порасто.

в. *џродерѣндаши се*.

дѣрѣп м *снажан, јак, развијен момак*. — Каки је оно дѣрѣп, издро би, душе ми моје, рѣп од најаче кобиле. Диш се дѣрѣпу, сунце је одавно огријало!

дѣрлати се, -ām се несвр. *драши се, викаши*. — Ко ли се дѣрла тако зором са Лежаковца? Не дѣрлај се, дијете, о јаду се незабавило.

дѣрлѣсати, -ишѣм несвр. 1. *најорно радиши, драши се у раду*. — Цијели се живот мучијо и дѣрлеисо и нико му неће реј ни вала ти.

2. *клајити се (сѣвар), џокрејшати се (сѣадо)*. — Низ ноге му дѣрлеише водијер, а он ти се забупо, па одбија откосе, ваљетна руко божија. Лако је Машуту ка испре њега дѣрлеише нолики буљук оваца.

дѣрна зѣма *изр. за дугачку и сњеговишју зиму*. — Потрошисмо сву пићу на овој

дерној зими. Не памте ни најстарији људи овако дерну зиму.

дѣрнути, -нѣм свр. I 1. *дуњуџи*, *џунуџи* (о вјеџру, меџави). — Дерну меџава, не да ока отворити. Кад отвори врата дерну ладноћа ко у сре зиме.

2. *ударџи* некога брзим *џокреџом*, *пагло*. — Дерну ме лактом у бок, мишљак да ми дроб ишћера вани.

3. *одаџи* *нейриџаџан* *мирис*, *засмрдџеџи*. — Нешто дерну, пи!

4. *надоџи* *силовџи*, *навриџеџи* (о во-ди). — Љусну прољевеније, па дернуше потоци црни ко орање.

5. *изврџиџи* *џродор*, *навалиџи* (о вој-сци). — Дернула војска са свије страна, има је ко плѣве.

6. *дем*. од *дриџеџи*, *драџи*, *дераџи*. — Ајде неј ли ми часком дернути оно трзле јањета.

II ~ се *наљуџиџи* се. — Нешто јој се дерну, па свекру скресе брк у брк све што јој је дошло на језик.

дѣшњак, -ака м во који се *хвџи* у *ја-рам* са *десне сџране*. — Што си ми прева-тијо вола, таван бијо, па он је дешњак?

дивка ж 1. (сiсoгiум, тал, сiсoгiја) *џикорија*, *додатџак* за *кафу*. — Отпријед није било каве ково сад, но смо пили дивку.

2. *дивља кафа*. — Посадила сам мало дивке, но ми је, клету, опали слана. Ој ли дој да попијеш једну дивку?

дџгоглав м *онај који у ходу дижсе гла-ву увис*, *који се загледао у се*. — Не види дигоглав никог од себе.

дџгоглава ж *она која је уображсена*, *која гледа увис*. — Узе наку дигоглаву, а она не умије ни овцу помус.

дија узв. *коњу да иде*. — Дија, ку си заџоријо упријeko, смело те џорило! Дија, црко дабогда!

дијаније, -а с *биће*, *живи сџвор*, *че-љаде*. — Шта је све поднијсела та црна мр-чојка и џевојка, не би могло издржати ни-како дијаније.

диљик м *џарче*, *комад*. — Поједе ево-личачки дилик сланине, а све прича како му се на њу гршти.

диљикати, *диљикам*, и *диљикџем* не-свр. 1. *дрхџаџи*, *џодрхџаваџи*, *џресџи* се. — Бијаше велики мраз, а Дуро зимомо-ран, па му све диљикā вилица о вилицу. Разболијо се, има велику ватру, па у оном бунилу диликају му вилице.

2. *свираџи*. — По читав боговијетни дан диљикā на дипле, плуно Бог на њ. Ко-но диљикā по засунцу, за име божије?
в. *диљикџаџи*.

диљикнути, *диљикнѣм* свр. 1. *украстџи*. — Замисли, неко ми диљикну косијер. Ди-љикнуће та из очију.

2. *свируџи*. — Ај диљикни мало на те твоје даворије.

диљиктати, *диљиктам* и *диљикџем* не-свр. в. *диљикаџи*.

дџм м 1. *дом*, *кућа*. — У Зукви има тридес димова, ако не и више.

2. *џренуџак*, *џрен*, *часак*, *секунда*. — Војо ће савити тељиг за дим. У дим му од-бруси.

3. *џуџањ*, *бијег*. — Чим је намирисо тврдо, даде дим. Не вљеруј свакој сорти људи, зна она у невољи дати дим табане.

дџмати, -ам несвр. 1. *дуваџи*, *џуваџи*. — Дима џавоља вљетрина, не да ока отво-рити.

2. *носиџи* у *себи љуџињу*. — Симо је димо на Рада све док није дук испуштијо.

дџмно прил. *дивно*. — Димно ли ме разговори, друго мила.

дџндати се, -ам се свр. *изгубиџи се*, *несџаџи*. — Ће ли ми се диндаше јањад?

дџпџити, -џм свр. в. *здиџиџи* (2). — Ба-ста њсму дипити, брајковџу мој!

дџплџити, -џм несвр. 1. *свираџи* уз *ди-џле*. — Док је монково није ништа радијо но само диплијо. Нек он дипли а ти џерај своје.

2. *џлакаџи* *углас* (о *дјеџеџу*). — Ој ли ти престати да диплиш?

3. *брбљаџи*. — Ништа јој се не разу-мај, нека дипли колико јој душа жели.

4. *сисаџи млијеко (из дојке, вимена).* — Нека је нека дипли, кад је Бог дао вако лијепу.

дићати, -ам несвр. I 1. *убацаваџи дугме у искојану руйицу у земљи.* — Ја ћу дићати вако, а ти ћерај по твом.

2. *јесџи, кркаиџи.* — Све каже како јој се одбило јело, а вамо дића залагај за запогајем.

II ~ се *учесџиваџи у игри дићања.* — Ајде, Павле, да се дићамо.

дићи, дигџ свр. само у изразу: *ђаво дигџа*, (ђаво однио, понио, дигао). — Нема траве *ђаво дигџа*. У пјесми: „Ова цура дивно игра, / а та момак *ђаво дигџа*, / раците му нек се крије, / кад играти не умије.“

дићкати, -ам несвр. *в. дићаџи.*

диуликати, диуликџм и диуликџем несвр. *свираџи на двојенице.* — По читав дан диуликџе, диуликали му изна главе.

длаг м и ж (мн. *длаџи, длагови*) *дрвена дашчица којом се блокира и чини нейо-креџним џрелом костџи.* — Направи, болан, длаџи да удлаџимо оно јадно теле.
в. длаг.

длаџити, длаџџм несвр. *џосџављаџи длагове (длаџи) око џрелома костџи учинивџи их нейо-креџним, неакџивним.* — Блаџо је знао длаџити ко иједан у овом крају.

в. удлаџиџи.

докаџати, -ам свр. I. *савладаџи, униџиџиџи, ухваџиџи.* — Како ли му доакаше, валим те боже? Доакали су му на спавању.

2. *џоџичиниџи, насвоџиџи, сџавиџи џод своје.* — Нико му није доако, но пушта жена, чоек не би реко да је они.

3. *докрајчиџи.* — Доакале су му године, ко и сваком што ће. Доако је и он своје.

доџарџи, -ам свр. *џохараџи већ џохарано, доџи на гоџову иџеџу.* — Ратко ми поара оно мало елде, а ти ми је јутрос доара и зацрни. Ко ли ми доара ону раж?

доџрчиџи, -џм свр. *исџроџиџи, исхарчиџи.* — Доарчиџо сам са купусом, нема, вала, само још неколике главице.

доџчкџти, -ам свр. *доџи коме крају.* — И тебе доачкаше борами. Е кад су доачкали Радовану, доачкаџе и Миловану.

доџагузати, -ам несвр. *доџи кораџајући сџиџним кораџима.* — Мож ли се икако доџагузати довле?

доџаљити, доџаљџм свр. *доџи избебуха, џоџавиџи се.* — Ми се таман спремили да лијежемо, ка она маџа добаљи. Окле Шћепо добаљи нако рано?

в. забалџиџи (1).

доџануџи, -нџм свр. *бануџи, доџи.* — Добану пре саму ној и Перо, па стрпасмо сијено.

доџасџти, -ам свр. *доџи басџајуџи, насумџице, луџајуџи.* — Окле ти добаса јутрос? Милосав рано добаса до наше катаве.

в. басџиџи (1).

доџатрџгати, -ам свр. *доџи баџтраџајуџи, насумџице.* — Ено бијаше и она стара одртина доџатрџгала на сијело.

в. баџтраџиџи (1).

доџатрџљати, -ам свр. *доџи несџгурним кораџима, са џеџкоџама.* — Доџатрџљау, па макар и на притку појо, да видим мог деведесетогодишњег болесног вршњака.

в. баџтрџаџи.

доџбџкати, доџбџкџм свр. *избџкаџи до краја, оконџаџи бџскаџе, џреџраџиваџе.* — Вала сам бџско и доџбџско кошуљу и није ми промакла ни једна једина гњџда. Војска бијаше заредила по шуми све док није доџбџскала и потоњи чечар.

доџборонзати, -ам свр. *доџи џлачуџи у глас.* — А јеси ли и ти доџборонзо, црночпра?

в. боронзџиџи.

доџбрџљати, доџбрџљџм свр. *домусџи варенику (млијеко) брџљајуџи.* — Дај да још мало добрџљам у та твој кабо.

в. брџљаџиџи.

добрйште с *доброша*. — Баци и добриште у воду, наћеш га кад-тад. О добришта нема боље ништа.

добровати, дѡврујем несвр. *живјејѣи* у *добру*. — Отко је та друга дошла у ови дом, само је добровала и за ништа тешко није знала.

доброран, -а, -о *слајкоран*, *сладак на јелу*. — Има наке мирне и доброране овце, то очима својијем нијеси видијо.

добрслутан, -тна, -тно *који слутѣи добру*. — Нико га није мого чути да се жали на живот, но је вазда бијо доброслутан.

добрчати, дѡврчам свр. *долушати*, *доћи изненада*. — Тек што смо сели да ужинамо, ка[д] добрча пољак.

довати се, -ѣм се свр. 1. *дограбиѣи се*, *ухваѣиѣи се у кошѣац*. — Доватише се она два јапалака у кости, па обрни, окрени, отуда, одуда док не падоше кокошке.

2. *сѡречкаѣи се*, *ѡсваѣаѣи се*. — Са-во и Јово су се гадно доватили око међа.

довегурчѣи се, -ѣм се свр. *довуѣи се*, *доћи шумовлаком*. — Довегурчијо се они пожмиреп и све нешто мотри и преже.

в. вегурчѣи се.

довигањати, -ам свр. *дозваѣи*. — Је-два сам некако довигањо до у Дубровско.

в. вигањати.

довидати, -ам свр. *заврћуѣи ѡриѣегнуѣи*, *довѣиѣи*. — На једвите јаде сам до-видала виду на млину.

в. видаѣи (2).

довидати се, -ам се свр. *домислиѣи се*, *досјеѣиѣи се*, *довѣиѣи се*. — Знавсна је то ђедова глава, па ће се сваком јаду дови-дати.

дѡвијечан, -чна, -чно *ѣрајан*. — Ако је ико довијечан, онда је то владика Раде. Ништа нема довијечно.

довѣстати, -ам свр. *доѣрчати*, *дојуриѣи*. — Само што се смрачило, ка одне-клен довиста Мируна.

доврѡнисати се, доврѡнишѣм се свр. *домислиѣи се*, *досјеѣиѣи се*, *снаѣи се*. —

Дако се ђеца доврѡнишу, па окрену пре-чицом.

дѡвргнѣти се, дѡвргнѣм се свр. *досјеѣиѣи се*, *снаѣи се*. — Сваком ће се јаду та друга довргнути.

довуљати се, -ам се свр. *довуѣи се*. — Довуљала се она галатуља и тражи кан-тар.

в. довуѣиљати се.

довутљати се, -ам се свр. *в. довуљати се.*

доганњати, -ам свр. *догазиѣи кроз сѣѣег*, *росу*, *блаѣо* и сл. — Море ли до-ганњати про тијег намета? Некако сам до-ганњо, а како ћу одганњати ни сам не знам.

в. ганњати, *одганњати*.

догерѣљати, -ам свр. *доћи герѣљајуѣи*, *са ѣешкоћама*. — На вашир бијагу доге-рељали и неки кешешѣи, па се ушанили да се турају с монцима.

в. герѣљ.

доглавити, дѡглавѣм несвр. *доказаѣи*. — Не мореш ти њему ништа доглави-ти ка[д] завре ко балија у ендск.

догој и догѡј прил. *докле год*, *док год*. — Догој не пане киша, моћи ће се прела-зити про скакала.

доголубати, -ам свр. *долејршати*, *до-лејѣѣи*, *доћи*. — Нешто си јутрос рано доголубала. А ја нако доголубала, мора да јој се нешто мило збило.

догранати, -ам свр. *доѣрчати раши-рених руку*, *долејршати*, *доћи са радо-шћу*. — Лако јој је догранати ка[д] је лак-ша от перушке.

в. гранати (1).

догузак, -ска м *краѣак кајуѣи*. — Ски-ни са себе та догузак, шта се цамалаш? Обукла накав догузак, па све врцка, врц-нуло јој у перчин.

дѡдер м само у изразу: *издер*, *ѡдер*. — Тијем опанцима нема додера.

додѣрати, дѡдерѣм свр. 1. *додриѣѣи*, *ѡдѣрати*. — Вала си до краја додро те га-ђетине.

2. *доврѣиѣи дѣрање*. — Ај помози ђе-ду додерати ону овцу, није он кадар.

в. додоријети.

додигнѹти, додигнѣм свр. *доселиѹти*, *доѹриѹвати*. — Њива вамилија је додигла из Бањана.

додријети, додрѣм свр. *в. додериѹти.*

доѣница ж овца која се исѹодојчила и доји јагње од друге овце. — Не шће бљека да приљуби јање, те ти је ми привезасмо поре пашчета, ка да видиш: приљуби јање и са[д] је најбоља доеница.

дѹзвѹн, -а, -о *уразумљен, освијешћен, сазрео, који је дошао себи.* — О, са је и он дозван, не би реко да је они.

в. дозвати се.

дѹзвати се, дѹзовѣм свр. *уразумиѹти се, оѹамейиѹти се, доћи себи.* — Оде у војни стан и борами се дозва. Неће се Глигор дозвати ни кад му биде глава бијела.

в. дозван.

дозврндати, -ѹм свр. *доѹрчаѹти, доћи, дојуриѹти.* — Они Максимов зврндов дозврнда вас мокар.

дѹзоја прил. *досѹа, ѹревише, ѹреѹјерано.* — То што су радили ш њима, дозоја је па да су свијет поморили.

дојамѹти, -ѹм свр. *дограбиѹти, докопѹати, зграбиѹти.* — Дојамију туђе имање, па заковрчију.

в. јамѹти (2).

дојан, дојна, дојно дојен (*храњен млијеком*) од друге овце. — Овом јањету крепна мајка, па је дојно по другу овцу.

в. дојче.

дојанисѹати, -ишѣм несвр. *исѹрајѹти, издржѹти, изаћи на крај са ѹешкоћама.* — Не могу се више дојанисати воликом раду.

в. дајанисѹати, ѹредојанисѹати.

дојдолѹти, -ѹм несвр. *дојѹти, дулићкаѹти, сисаѹти (из вимена, дојке).* — Коста се наљути и завика: „Ама, виде да није крепало оно мрко јање, шта си ту за сију?“ и ја ти пођем до тора, ка тамо оно дојдоли и вртука репом, да просто чоек не вљерује оном што види.

дојеница ж *в. доеница.*

дојиш узв. *крави да дође на ѹодој.* — Дојиш кава моја, дојиш!

дојче с *јагње дојенче* које задаја дојеница. — Ове године имам само једно дојче.

дојш узв. *крави да дође на ѹодој.* — Дојш, дојш кава!

докељкати се, -ѹм се несвр. *доћи ѹосве сѹоро, лагано, пашенане.* — Дако се докељка до ручка. Док се он докељка ручак ће се оладити.

докинѹти, -нѣм свр. *осјећи до коријена, краја, ѹрисјећи.* — Узми што оштро и докини ове патркољице да не вире и земље.

доклаптати, -ѹм свр. *доћи лагано, сѹићи „клаѹѹајући“.* — Не море се брате нукуј, једва сам доклапто про овије странчина.

в. клаѹѹаѹти.

доклѹнити се, доклѹнѹм се свр. *наклониѹти се, навраѹиѹти, ѹосјеѹиѹти.* — Доклони се до [о]не кукавуље што се смраморила у оној ледници.

докобељати, -ѹм свр. I *докоѹрѹвати, доваљѹти.* — Ако мореш докобељај ово камење до мужњака.

II ~ се *доћи са ѹешкоћама.* — Некако сам се докобељо довле, а како ћу се поврнути натраг, ни свети Василије не зна.

докрајисѹати, -ишѣм свр. *докрајчиѹти, ѹривесѹи крају.* — Докрајисо сам са сијеном, па са морам ударити у зајам. Вала сам докрајисо са дуваном.

дократѹљати, -ѹм свр. *доћи лаганим, краѹѹким корачѹима.* — Корак по корак и дијете дократуља до пута.

в. краѹѹѹати.

докрѹкати, докрѹкѹм свр. *доћи, досѹеѹиѹти, доѹријѹти, досећи до неког мјесѹа.* — Велика војска је докркала до у Мокро. Косци су докркали до сре средине дола.

докрѹкачѹти, -ѹм свр. *крѹкачке донијеѹти.* — У, како си докрѹчила толико бреме дрва, јадо?

докулачити, -ѿм свр. *докучиѿи, закучиѿи, закачиѿи*. — Ај донеси коминѿачу, дако њоме докулачимо ламу у бунару.

в. закулачиѿи.

долемати, долемам свр. 1. *доѿуѿи, докрајчиѿи*. — Паде велики град и долема оно мало љетине.

2. *сквасиѿи, смокриѿи*. — Долема ме сушњежица, сва дрктим ко прут над водом.

3. *покусаѿи, појестѿи, поскраѿи*. — Наклати се она студија божија на млијеко и долема пун сан, ко да је аждаја у њему.

в. лемаѿи.

дологѿз м *халаѿљив, лако*, са *прохѿјевом* за јело. — Поијо би они дологуз имање војводе Лазара. Не мош зајазити гузицу оном дологузу, но му је зинула ко долина.

дологуза ж *в. дологуз*. — Ништа није ушавнија она дологуза од онијег који се граде да нијесу алапљивци.

дољен прил. *доље*. — Видијо сам срндаћа ено дољен испо брда.

домаглирати, домаглирам свр. *дошрчаѿи, дојуриѿи, доћи*. — А је изгладнијо, одма је домаглиро колиби. Пуче прва пушка и он домаглира у запећак.

в. домаглиѿи, маглираѿи.

домаглити, домаглим свр. *в. домаглираѿи*.

домало прил. *замало, убрзо, ускоро*. — Домало ће ручак, немојте млого зачамати.

домишљан м *онај који је сналажљив, довишљив*. — Није свако домишљан, ко твој чоек. Нема више домишљана ко што иг је отприје било.

в. ѿредомишљан.

домодржница ж *жена на којој почива кућа, на којој лежи кућа*. — Није она домодржница, но највиша разорница. Лако му је кад у кући има наку домодржницу.

доноле прил. *донде*. — Ево доноле је моја косаница, а оно тамо је ђевера Мираща.

донедѿвати, -ѿм свр. *доћи кораѿима сиѿиним, краѿким, као ѿдео*. — Ено код

Мића допедѿла нака женска, није виша о куђеље.

в. одѿдељаѿи, ѿдељаѿи, ѿројдељаѿи.

допѿрјати, -ѿм свр. *дошрчаѿи, дошрјаѿи, доћи*. — Чим осети зорт одмако доперја. Није она без неке велике наком доперјала.

допркендати, -ѿм свр. *доћи ѿричајуѿи*. — А Мишо допркенда, Тривун замукну. Урош бијаше допркендо прије но су ручали.

в. ѿркендаѿи.

доранити, доранѿм свр. 1. *дохраниѿи*. — Мало метнук овцама за ужину, па ћу иг морати мало доранити. Дорани мало то јуне, па закољи.

2. *ѿришѿедјеѿи*. — За кошевину сам доранила и кафе и ракије. Ово стегно меса доранила сам ка бидете ѿскли рогове за кућу.

3. *доѿуѿи, докрајчиѿи*. — Доранила га је сваја и неслога у сре његове куће.

4. *рећи нешѿо у ѿрави час*. — Ка[д] је свекар нешто наљути, она му дорани што ни пас с маслом не би поијо.

дорѿљати се, -ѿм свр. *довуѿи се*. — Дорѿљала се она поганчина, па од њега људи не могу љуцки ни разговарати.

в. риѿаѿи се.

дорѿнтати се, -ѿм свр. *довуѿи се, дорѿѿљаѿи се*. — Ка[д] си се ти дорѿнто? Нијесам се ја дорѿнто но дошо ко што људи долазе.

в. дорѿѿљаѿи се.

дорѿтљати се, -ѿм свр. *в. дорѿнѿѿѿи се*.

досалиѿати, -ѿм свр. *дозидати, назидати*. — Досалицо наку сувомѿјину, па се ловрња, прави сров.

досмрђети, -дѿм свр. *дојадиѿи, додијаѿи, дозлогрдиѿи, досадиѿи*. — Какав је паѿа му рђа досмрђела. Његова вала је досмрђела и кусом и репатом.

достѿна ж *мношѿтво, већина, велики број људи*. — Достѿна је ноћивала у тој

домаћинској кући, вазда му у њој играло и пљевало!

дoстиња ж која даје достиа млијека (овца, коза, крава). — Ова достиња је давала више но друге двије. Ваке достиње није блејало пре стругом.

дотатулати, -ам свр. *дошрајати*, *доћи клашећи се*, *долушати*. — Окле Тале дотатула зором? Једва сам дотатуло про челопека.

в. *шайулати*.

дотегнути, *дотегнем* свр. 1. *доиријети*, *досегнути*, *дошрајати*. — Море ли ови обруч дотегнути око бадња?

2. *йовући наследне особине*. — Биће да је нешто дотего по мајчиној страни. На кога је дотегло кад је нако манито.

дотолѣ прил. *дошле*. — Ја нијесам кадар бацити ови камен ни дотолѣ.

дотогрљати, -ам свр. *доћи иричајући којешиа*, *лујешајући*. — Они тороглав дототрља са пазара и прича те ово, те оно, а не соли.

в. *шошрљати*.

дочагљати, -ам свр. *доћи чангрисаво иричајући*. — Што дочагља зврцо Миқанов тако рано?

в. *чагљати*.

дочакмачити, -им свр. *доћи вичући*, *галамећи*, *иричајући*. — „Шта оћеш?“, упита Раде Мојаша чим дочакмачи. Мојаш стаде, загледа га и прекрсти се.

в. *чакмачити*.

дочѣкан, -кна, -кно *чазбен*, *госиољубив*. — Нема мајчина сина који ће реј да Радоје није дочекан.

дочѣклија м и ж онај који је *госиољубив*, *дочекан*. — Мићун је велики дочеклија, а и от куће му ваља. Сиротиња је вазда права дочеклија.

дочурӯлати, -ам свр. *дочујати*, *још добрајати*. — Дочуруљај још мало жарѣ, па да идемо.

в. *чурӯлати* (1).

доцбрати, *доцбрам* свр. *довршити мужење*, *мужењем увећати йомузено мли-*

јеко. — Дај још мало доцорај у ови каблићак.

в. *цорати*.

дошкѣрати, *дошкѣрам* свр. *йосићено доћи*, *довући се*. — Зна кучак, да би ли кучак, да је крив, па се дошкѣро ко куповно керче.

драгòвѣтнѣй, -а, -ò 1. *чиѣав*, *циѣати*, *цијели* (о времену). — Падала је киша вас драгòвѣтнѣй дан. Сву драгòвѣтну ноћ сам кашљала.

2. *драг*, *мио*. — О[д] тог ђетета нема ништа драгòвѣтнѣй, само нека га Бог чува.

драгòкупа ж назив за *куйљену животињу* (овца, коза, крава и сл.). — Мало ка је драгòкупа добра на млијеку.

драгòљуба ж *женска која се умљавала*, *која је умилна*. — Ко је гој са драгòљубом оро, гузицом је влачијо.

дрангӯлије ж мн. *којекакве сивари*. — Имам у изби сто накије дрангулија, то све не ваља чарапе луга.

дрвāрити, *дрвāрим* несвр. 1. *снабдијевати дрвима*. — Дрваријо сам ик читаву боговѣтну зиму, па ми не рекоше ни вала. Нико ме није дрваријо но моје руке.

II ~ се *снабдијевати се дрвима*. — Ове године добро сам се дрваријо. Сву зиму сам се дрваријо из Орлује.

др̄венāс, -ста, -сто *крути*, *нееластичан*, *укочен*. — Лијепа је у лицу ко и једна, но је некако дрвенаста.

др̄нѣити, -им свр. *йасити*, *йреснути*. — Дај повири крос прозор, мешчин нешто дрепи. Опузаше ми се опанци, па дрепик колико сам дуг и широк.

др̄ѣвѣити, -им несвр. 1. *кр̄ишити*, *везати дрейвом*. — Научило да дрѣвѣи, па је о[д] тога не мореш одучити. Дрѣвѣи наке врећетине, а нове јој гризу гагрице.

2. *ш̄тедјети*. — На вакој злој зими дрѣвѣим са сијеном, па докле се стигне. Дрѣвѣимо са мрсом да издеверамо док се овце не изјање.

3. *шешко живејити*. — Никуј нијесам приспјела, но се каменим и тако дретвним у овој вишерини, док неће ли и крај.

дрето прил. *йраво*. — Иди дрето, па ћеш изај на пут.

дреш, *дреша* м *онај који је остарио, изнемогао, истрошен*. — Дуго се они дреш по сијелу, синуло му у перчин.

в. *дрешина, дрџина* (1).

дрешина м *старкељ*. — Себи руке, дрешино једна! Нема од њега ништа но дрешине, а окреће се за туђијем женама.

в. *дреш*.

држати се, *држџим се* несвр. *стјајатији* *йри сјаривању са биком (о крави)*. — Ка[д] моја зекуља води, она стане, сама се држи и бакови на њу скачу док јој не биде доста. Вилорога се сама држала неће око свете Тројнице.

држгора ж *назив за ситно, драчаво, закржљало жбуње*. — У селу нема висока дрвета, но све мртва држгора. Не иди држгором, вас ћеш се искајишати.

дријевно с *сандучић за сахрану мале дјеце (йрешешно шек рођене)*. — Питаш ме, дијете моје: „Шта је то дријевно?“ Е, па то је ковчежић за сарану мале ђечнице, склепан на брзину од какије дашчица и летвица.

в. *дријево*.

дријево с в. *дријевно*.

дринцати, -*ам* несвр. *дуго сјаватији*. — За онога који дуго дринца рекли би: носи мртвијем воду. Дринца до подне а оће да има пуну кућу, е не мере богоми.

в. *издринцајити (се), надринцајити се, йродринцајити*.

дркалица ж *йрдемџ без вриједности, нейошребна ствар*. — Шта ће ти којекаки починци и дркалице, баши то!

дрлија ж *голет настјала услјед ерозије, каменито земљиште*. — На овој ори родило је и у дрлијама а камо ли у доловима.

в. *дрло, одрлија*.

дрљача ж в. *брџа*.

дрљачити, *дрљачџим* несвр. *радијити шешке физичке йослове*. — Дрљачи о зрака до мрака и не чује се ни да је жив.

дрнда ж *стџава којом се гребена јарина а може и вуна*. — Дрнда је, болан, направа од једног дрвеног лука и тетиве у коју дрндар удара неаквијем тучком и тако је покреће. У пошалици: „Киша пада, сунце сија, / пуцар с дрндом јарину разбија.“

дрндџр, -*џра* м *онај који чешиља, дрнда јарину*. — Поранијо дрндар из цик зоре, па дрнда ли, дрнда.

дрндати, -*ам* несвр. 1. *чешиљатији, разбијатији јарину дрндом*. — Он је дрндо јарину, па су га назвали пуцар зато што дрнда пуцкара кад је у покрету.

2. *лајаратији, клојаратији*. — На овој вљстрини капци от прозора су дрндали читаву ноћ.

3. *говоритији којешта*. — Умукни туј, и не дрндај ка те нико и не слуша.

дрнут, -*а*, -*о* 1. *који је са душевним смџњама и йаитњама које нијесу израз душевног йоремењаја*. — Дрнут је сиром отко га је љетос муња опалила.

2. *укварен*. — Проспи ту варенику, дрнута је.

3. *разљућен, наљућен*. — Нешто је Саватије јутрос дрнут.

в. *дрнутити се, судрнутити*.

дрнути се, *дрнџем се* свр. 1. *уздрмајити се душевним йаитњама и смџњама*. — Дрнула се Граница шћер, здравље се вође казало. Он се дрно, куку му у младос.

2. *йокваријити се (о храни)*. — На успари и вареника се дрнула. Стрпасмо сијено бреково и одмак се дрнуло.

3. *љушћити се*. — Ти си се на свекрву нешто дрнула. Што се прото нако дрну, мора да си га нешто жбарно.

в. *дрнут*.

дрњкати, -*ам* несвр. *дрхитатији, йрешити се од хладноће*. — Дрњкџ сам ваздан на мразу. Приђи ватри, кукавуљо моја, шта ту дрњкаш, мајка те немала.

в. *дрњколитији*.

дрњколити, -*џим* несвр. в. *дрњкајити*.

дробље́нак, -нка м *йарченце, дробљен, дјелић*. — Немаше у торби нако један дробљенак ражанице.

дрђ̀пђ̀ти, -ђ̀м свр. *ђ̀реснуђ̀ти, луђ̀иђ̀ти*. — Неки ђаво дропи у савардаку. Дропила сам по леду колико сам дуга.

в. дрођ̀иђ̀ти (1).

дрђ̀ћђ̀ти, -ђ̀м свр. 1. *луђ̀иђ̀ти, ђ̀реснуђ̀ти, ђ̀аднуђ̀ти*. — Око поноћи нешто дроћи поред листре, кад ја тамо, а оно — пао капак от прозора.

2. *нагло се измијениђ̀ти, сђ̀ласнуђ̀ти*. — До скоро је изгледо добро, а оскоро дроћи, да га не мош препознати.

в. дрођ̀иђ̀ти.

дрђ̀пђ̀ти се, -ђ̀м се несвр. *квариђ̀ти се, згрушавађ̀ти се*. — Дрпи ли ти се вареника, планинка? Дрпи, богоми, но шта ће.

в. ђ̀редрђ̀иђ̀ти се, удрђ̀иђ̀ти се.

дрђ̀љевина ж *згрушана, укварена вареника (млијеко)*. — Успи крмку дрпљевине и нека му расте подвољак.

в. буца, дрђ̀а, дрђ̀ца.

дрђ̀па ж *в. дрђ̀љевина.*

дрђ̀тина ж 1. *изнурена, осђ̀арјела, онемоћала особа*. — Лако ти се натресати на једну дрђ̀тину, но ај на ме!

2. *мршава говедо, кљусе*. — Не оре се са дрђ̀тинама но са рањеницима, дијете моје. Натоваријо мливо на наку дрђ̀тину и само је дека.

в. дреш.

другђ̀крајак, -ђ̀јка м *онај који је дошао из другог краја, дошљак*. — Не трпи нико другокрајке, па ни ми, а грота је. У нашем селу има три другокрајка, сваког би могло на рану привијати.

дрђ̀жлица ж *веће врећено за ђ̀редење или ђ̀рејред (ђ̀ређе и сл.)*. — У пјесми: „Направи ми дружлицу, / кад већ имам прешлицу, / па ђ̀у сести, вуну прести, / о свиг руку руо плести.“

дрђ̀ца ж в. дрђ̀љевина.

дђ̀ узв. *којим се ђ̀одражава ђ̀уцање*. — Ми сидијасмо, кад се наједном зачу: дђ̀!

дђ̀а ж *каналђ̀ најрављен исђ̀од земље куда ђ̀ролазе крђ̀ине, миши и сл., руйђ̀ца*.

— А што си се завуко ко миш у дуу. От кртине до кртине све направљене дуе, то ђ̀уцки ум не би мого смислити.

дђ̀ати, дђ̀ам несвр. *дисађ̀ти, дихађ̀ти*. — Уватила ме ђ̀авоља сипа, па не могу дуати.

дђ̀аћ, -ђ̀ћа м (л. *apodemus sylvaticus*) *ђ̀ољски миш*. — Убик дуаћа на сре дола, има колико маче. За дуаћа није бата ништа, шта причаш ту?

дђ̀бина ж *шуйљина у дрвђ̀иу*. — Ја мишљак да је она буква здрава, а оно од ње нема ништа но дубине.

дђ̀бирђ̀г м *савардак, куђ̀иђ̀ца куђ̀асђ̀ог облика*. — Свака кућа има прозоре а дубирог нема.

в. дуборог, савардак.

дђ̀борђ̀г, м *в. дубирог.*

дубурђ̀ти, дубурђ̀им несвр. *сђ̀јађ̀ти на једном мјесту*. — Ај, болан, уљези у кућу, шта дубуриш на тој главичини.

дугљати, -ђ̀ам несвр. *ођ̀ширно ђ̀ричађ̀ти, дужђ̀иђ̀ти са ђ̀ричом*. — Реци укратко, шта дугљаш ког црног ђ̀авола.

в. дугђ̀иђ̀ти.

дугљђ̀јати, -ђ̀ам несвр. *в. дугљађ̀ти.*

дђ̀гулђ̀нца м *дугађ̀лија*. — Уморила се дугулђ̀нца, па не море ни да педеља. Вуче се она дугулђ̀нца ко цријево.

дђ̀душка ж *ђ̀јевђ̀иђ̀ца од ђ̀ирске*. — Ој ли да пијеш воде на дудушку? Ну, неј ли ће убрати једну дудушку.

дђ̀к, дђ̀ка м 1. *дах, дисање, знак живођ̀иђ̀а*. — Срљам и радим све док ми дук не испане. Испуштила је дук у саму зору.

2. *морална снага, морал, одважностђ̀и, храбростђ̀и*. — Је ли какав дук код војске? Док у чоску има дука, има и наде.

дуђ̀ићати, -ђ̀ам несвр. *дођ̀иђ̀ти, сисађ̀ти (из дојке, вимена)*. — Види како мали лијепо дулића, говно му под нос! Није ти ово јање болесно, кад вако дулића.

в. задуђ̀ићати, издуђ̀ићати, надуђ̀ићати се, одуђ̀ићати, ђ̀родуђ̀ићати.

дђ̀љван, -вна, -вно *ђ̀лешђ̀ив, мемђ̀ив, ђ̀ушђ̀ив*. — Ове године су жита дуловна.

Не ваља сјањим овцама метати дуловно сијено.

в. задулићи.

дѹма ж *листвра од куће ѿовића у горњем дијелу кровне конструкције.* — Оћемо ли поправити думу, богме је сва пропала.

дундул м *онај који је ѿригдућ.* — Ђе ту, дундуле један! Одредили нака дундула за старок свата, па не умије ни да наздравви.

дунстер м *незналица, нестврључњак.* — Није те Бог ни за што дао, дунстере један. Ови зид је градијо неки дунстер.

дупати, **дупам** несвр. 1. *ѿући, ударићи.* — Увати своје дијете, па по њему поче дупат, дроб ме за њим заболијо. (Прича се у шали како су неке двије циганке, кад су наишле на једну кућу, прекориле средњевјечног домаћина због слабих и ријетких бркова. При гатању на карте предложи једна од њих да му отпјева једну пјесму, па ће му убрзо брци порастати велики, на што он пристаде. Потом она узе велики сач, наднесе га домаћину над главу, а своју сапутницу упуту на таван, камо је о пантама висило пуно сувога меса. Кад је све припремила, почела је да удара машинама по сачу говорећи: „Дупа, лупа по сачини, / расли брци јуначини, / режи горе, бацај боље, / тур у моју, ко у твоју“. За то вријеме она друга је резала месо и стављала у торбу, а наивни домаћин није имао никакве користи, већ само штете.)

2. *јестћи, „кркаћи“.* — Ка[д] си дупо у врат, звао си је тетком, а са, ка[д] ти не треба, зовеш је баречом, пас ти се меса наијо.

дур узв. *за изазивање, зачикавање, ѿодстицање.* — Ево ти га дур и оцу и мајци, па ако смијеш доћи! И тебе ево дур о шаке до лакта!

в. дуркаћи.

дурдѹмет м *ствар, изнемогао, израђен човек.* — Прекустурчијо се они црни дурдѹмет, па ни ведри, ни облачи.

дуретан, -тна, -тно *издржљив, дугоштрајан, сћороносан.* — Ови опанци су ми дуретни. Бијо је то дуретан иксан.

в. дуровешан.

дуретити, -ѿм несвр. *ѿрајати.* — Још ми дурети стари скоруп, а ево за који дан ће Видовдан.

в. издурешити.

дуркати, -ѿм несвр. *чикаћи, изазиваћи, викаћи: дур, дур!* — Дурко га је, па добијо по репу! Не дуркај старе људе, јеси ли аветан?

в. дур.

дурновит, -а, -о *својеглав, ѿризирљив.* — Има дурновиту ђесцу, и не море им никака јада. Мораш ш њим налијепо, он је дурновит ко му и покојни ђед.

дурнути се, дурнѿм се свр. *ѿобољшати, имѿѿак, заимаћи.* — Приваћо је туђ мал на мљекарину, па се, богами, мало дурно.

дуровѿган, -тна, -тно *в. дурешан.*

дуса ж 1. *мука, ѿгѿоба, недаћа.* — Савила га дуса до земље. Ваздуги дан убија дусу, а дуса њега.

2. *средина хљеба.* — Изгладнијо, изјаднијо, па једе дусу и не жваће је. Ој ли дусе или окрајине?

дѹтина ж *дроњак, издерина одјеће.* — Обукла наке црне дутине, па јој се све виде бутине.

дѹћити, -ѿм несвр. *ѿоћи на ѿућ, зајућити се.* — Само дѹћи, па ћеш брзо кући.
в. издѹћити.

дѹћкати, -ѿм несвр. *сисаћи, дојити (ућорно, дуго).* — Ово дијете лијепо дѹћа, говно му под нос.

в. издѹћкаћи, одућкаћи, ѿродућкаћи.

душѿгубник м *ѿозлобник, ѿакосник из душе.* — Далеко ми кућа о душегубника, душа му отишла у пако.

Ђ

ђа узв. *за ѿјерање живѿићња.* — Ђа вамо, ђе сте заврле у грање не блејале дабогда! Ђа воко, ђа!

ђа прил. 1. час. — Уватише га, па га почеше бит ђа по глави, ђа по леђима. Иде и шеврда ђа тамо, ђа онамо.

2. да. — Ђа, Бог ти помого. Е ђа, оћак ти нешто реј, па сумак.

ђавџнијо прил. сложеница са значењем: *нимало, слабо, никако, ништа, ђаво њоно*. — Не могу јутрос на ноге ђаводнијо. Ове године није родило жито ђаводнијо.

ђавџлик, -а, -о *свакакав, наоћак, никакав, вражији, ђавољи*. — Ка се чокс ђавџлик роди, ништа ми о њему не казуј. Ово је ђавџлик рад.

ђавџлисати, -ишџм свр. *ујројасати*-*и*, *унишати*. — Само да ми је знати ко ли ми је ђавџлисо котар, куку би му било у вр главе.

ђавџџом прил. *ниједном*. — Није ђавџџом заложито на уста.

ђајати, ђајем несвр. *дувати*, *јувати*, *јирији* (о *вјетру*). — Затвори те прозоре, да не ђаје вљетар овом вићерином. Нака вљетрина ђаје о сџевра.

в. ђалији.

ђаљити, ђаљим несвр. *дувати*, *јувати*. — У пјесми: „Облаци се густе вију, / иж њиг ситне капи лију, / капи лију, вљетар ђали, / мог драгана киша нали.“

в. ђајати, изђајати.

ђама ж мноштво, *јуно*. — Навалила ђама ђеце на качамак, па га смазаше за час.

ђанути, -нџм свр. *ударити*, *ошамарити*, *ошинути*. — Ђану га про руке, док му крв лину из носа, ко ис заклана брава.

ђати, ђајем несвр. 1. *дувати*, *јувати*, *јирији*. — Ђаје накав ђавџли вљетар, не да ока отворити. У оној вљетробитини ђале, да срце у срцу бије.

2. *иричати* *којешта*, *брљвати*. — У изреци: „Да је ткати као ђати, / и моја би Ђана ткала.“ Нека она ђаје, ја је и не слушам.

3. *лућати*, *ићи* *којекуда*. — Шта све ђајеш по селу, имаш ли ти мозга?

ђевџрисати, *ђевџришџм* несвр. 1. *бити* *ђевџер*, *ђевџеровати*. — Шта га ти учиш како треба ђевџрисати, нијесу му првине.

2. *бити* у *иришти*, *иришати*. — Уза њ ђевџришу пандури, ко да је преврно и небо и земљу. Ђевџришу ли те, ђевџришу? Ево, ђевџришу.

ђџвка ж *ђевојка*. — Што научи ђџвком, не одучи невком.

ђџџе прил. *гдџгдџе*, *гдџе год*. — Ђџџе је родила трава, има је за кастиг, а ђџџе нема ђаводнијо.

в. џџџе.

ђџџе прил. *в. џџџе.*

ђџкад прил. *ионекад*, *кајкад*. — Ђџкад само кували качамак са кумпијерима. Ђџкад ме протисне међ плећа, да не могу дијати.

ђџко зам. *ионеко*. — Само ђџко у селу има лумбрелу. Богме, сад само ђџко пости велике poste.

ђџкоји зам. *ионеки*. — Ђџкоји кумпијер је позеленијо о сунца. Има ли ђџкоји лџешник?

ђџно прил. *гдџе оно*. — Ну, ђџено остави водијер са белеђијом? Ђџено занче Јанко нака рано?

ђџрез м *глиб*, *блашо*. — Како прође кроз нолики ђџрез, великом се јаду чудим?

ђџтна прил. *ирудна*, у *другом сџању*. — Како ђџтна јадо, ка нема ни чока? Стана је седми пут ђџтна, станула јој вода.

ђџшто прил. *ионешто*. — Ђџшто смо учили о Немањићима, ђџшто слушали о[д] старијиг, а ђџшто ис плџесама.

ђџиле, -та с *ирилук* (*као дио мушког одијела*). — На њему бијаше ганц ново ђџиле од меке робе.

ђџиликнути, *ђџиликнџм* свр. 1. *бацити*, *фрљакнути*. — Ђџиликну камен и претури га свима за укупо.

2. *скочити*, *јурнути*. — Ка[д] опази цандаре, зграби врећу са дуваном и ђџиликну про брда.

ђинђа ж женска која се кинђури. — У пјесми: „Ој ђевојко ђинђо моја, / ђинђала те мајка твоја, / рече тебе мени дати, / рече дати, па не даде, / убиле је грдне јаде.“

ђинђан м онај који се кинђури. — У пјесми: „Што ми нема мог ђинђана, / но ја овце чувам сама, / овце моје, моја туго, / без драгана ја сам дуго.“

ђинђати, **ђинђам** несвр. I *кићиићи*. — Ђинђа мајка шћер, а да шта ће? Није се она никад много ђинђала.

II ~ се *кићиићи* се. — Ђинђа се а заметно масну торбу про рамена.

в. *ђинђувати се, изђинђати се, нађинђати се.*

ђинђувати се, -ам се несвр. в. *ђинђати*.

ђипац, -пца м снажан, развијен, „засукан“ *младић*. — Подврискује ђипац ко пастуг. Смириће се ђипац ка се рпи са неком безданицом.

в. *ђипчина*.

ђипна ж снажна, развијена, *кршна млада женска*. — И, силне ли ђипне, кукали је јади!

ђипчина м и ж *јак, развијен момак*. — Лежи ђипчина по ваздан а отац му иде на наднице, губала га рана.

в. *ђипац*.

ђирати, **ђирам** несвр. (тал. *gigare*) *ски-ћайи, лућайи, ићи којекуда*. — Иди кући, смели те јади, шта ђираш туда!

ђирање с гл. им. од *ђирати*. — Не да му ђирање да напоји краву, па грдна риче ваздуги дан.

ђобда ж људска *грађа, ћијелсни склој, ћијело*. — То је, јадо моја, ђобда о чоека. Ђобдом личи на покојног му оца.

в. *ђовда*.

ђобдали прид. непром. *који је ћијелсно добро развијен*. — Да знаш да је Анто није ђобдали од Милосава

в. *ђовдали*.

ђовда ж в. *ђобда*.

ђовдали прид. непром. в. *ђовдали*.

ђозав, -а, -о *ћрајав, ћрањав, неуре-дан, зарозан*. — Дуго се про село нако ђо-

зав, Бо[г] га убијо. Придигни гете, шта тако идеш ђозав. Обука наке ђозаве гаћежине.

ђотлук м *глиб, блајо*. — Ку си наћоријо у та ђотлук, сулудниче сулуди?

ђуда ж *хаљиница за малу дјецу*. — У пјесми: „Шета, пета, / кошуља ти смета, / а ђуда ти машира, / попала је прашина.“

ђузина ж *најслабији квалитет дувана; лоша ћића (слама, сијено и сл.)*. — Ој ли запалити од ове ђузине? Слабо ми је сијено, све сама ђузина.

ђусто прил. *ћачно, ћаман*. — Измљери врећу и кантар стаде ђусто на педесе кила.

Е

ев узв. *ево*. — Ев ти вође љеба, па једи ако дењаш! Рекла сам му: ев ти сира, ев ти скорупа, ев млијека, па бирај шта ој!

евако прил. *овако*. — Евако се ради ко во Јованка, тутушице једна.

евеј узв. *ево, еве*. — Евеј накијег људи, иду право амо! Ђути, евеј вука!

евеј узв. *ево, ево*. — Евер ти га о шак до лакта! Мешчин евер Бошко иде и носи ћуму докољена!

евовај зам. *овај*. — Евовај јасен поче да се суши.

евовако прил. *овако, ево овако*. — Евовако се ступа жито, мрцино једна.

евови зам. *ови, ево ови*. — Евови волови су били у твоме житу.

евово зам. *ово, ево ово*. — Евово ти је донијо ђевер, па ако ти ваља и ваља, а ако не ваља, ваљаће ономе коме ваља.

евовољико прил. *овољико*. — Нешће куца да ми да ни евовољико опуте.

евовуда прил. *овуда, ево овуда*. — Сузбиј јањад евовуда, има им доста траве.

еводале прил. *одавде*. — Еводале па до на бадо је мој закос.

евóђе прил. *овдје*. — Јутрос сам своје наше кремењачу.

еволѝкō прил. *оволико*. — Он ни за еволико није крив, но на њега свашта обаљују.

еврѝзати се, *еврѝзāм* се несвр. *љуѝиѝи се, срдиѝи се*. — Ја бик дошо да се мало картамо, но ће се ђедо на нас евризати.

ѓгати, *ѓгāм* несвр. *ѝјеватиѝи уз паизмјенично ѝриѝиискање ѝрсѝиима у јабучицу грла (коѝшалац)*. — Ослушни како егају Родничанке, ране иг не нашле.

в. заегатиѝи, одегатиѝи, ѝроегатиѝи.

ѓда речца која са речцом „ли“ значи: *има ли, види ли се*. — Еда ли ће Кика? Поглај еда ли окле пољака, уватиће ти јањад уз забрану.

ѓдан бр. *један*. — Само је досле бијо едан књаз, и он ће се вљечно пантити.

ѓдва прил. *једва*. — Едва сам изашла уз ову страну.

ѓдно прил. *једно, око, оѝѝириликѝе*. — У оној празној кући једва има едно пе кила брашна.

ѓја узв. *за одзивање: ѝѝа је, ево ме*. — О куме Шћепане! — Еја! — И тако, ја га зовем, а он само каже: „еја!“

ѓкнуги, *ѓкнѝм свр. 1. јекнугиѝи*. — У сре ноћи зачук како екну, ја ти се дигнем, ка он само жив. Јеси ли ти екно?

2. ајекнугиѝи. — Дај екни ми на та говеда, неће ли се овамо накренуги.

ѓкнѝти, *-нѝм свр. ѝреснугиѝи, снажно ѝаднугиѝи, ѝуѝиѝиѝиѝи*. — Ако те једном екнем, све ће ти свици полећети испре очију.

ѓлда ж (л. *Fagopyrum esculentum*) *хељда*. — Док са мого орати, сијо сам јечам, сијо раж, сијо овас, па сијо и елду, све сам сијо, Бог ти помого, а са[д] сам заборавио и кака је елда.

ѓлдован, *-вна, -вно хељдован*. — На мој конат елдовно брашно није ништа горс о[д] шенишног.

ѓлдовњача ж *ѝиѝа од хељдовна брашина*. — Испечи једну елдовњачу за ручак.

ѓнако прил. *онако, па онакав начин*. — Енако се ради ко но Мајо, а не ко ти, смећењаче један.

ѓндѓкати, *-āм* несвр. *радиѝи без одмора, секаѝи*. — Не зна кимета свом животу, но ендека по ваздан.

в. ендѓратиѝи.

ѓндѓрати, *-āм* несвр. *паѝорно радиѝи*. — Ендѓро је сироме и што је мого и што није мого.

в. ендекаѝиѝи.

ѓнеј узв. *ене*. — Енеј, орлови се вију изна стрва! А који ти би оно, енеј?

ѓнође прил. *ено ондје, ондје*. — Није међа вође но енође. Енође је вазда рајало мукиња.

ѓнолико прил. *онолико*. — Енолико реоплана нијесам виђела у ево моје година.

ѓноличаккѝи прил. *онолики*. — И у пријатеља Мрдеље су еноличачки волови ко но у Лазара.

ѓнонако прил. *онако*. — Само ти ради енонако ко Лале, па ће бити добро.

ѓнондије прил. *ондје, ено ондје*. — Енондије се опузак, замало врат не сломик.

в. енондијѓр.

ѓнондијѓр пирл. *в. енондије*.

ѓнонолико прил. *онолико*. — Паде град и оби нам енонолико жито.

ѓнонудā прил. *онуда*. — Енонуда се види траг о лисице.

ѓнонудије прил. *онуда*. — Енонудије има доста и жарѝ и штира. Причувај јањад енонудије.

в. енудијѓр.

ѓнудијѓр прил. *в. енонудије*.

ѓрваилѝе прид. *непром. сличан, чиѝо*. — Вала ти је шћѓр ерваилѝе мајка.

ѓрђѝла ж *ѓргѝла*. — Колика је она ерђѝла коња?

ѓрѓнде прид. *непром. крив, накривљѝен, искривљѝен*. — Та орлић ти је ерѓнде, даћу ти ја бољѝи.

ѐс узв. за *пошврђивање*: *јесѝ, да*. — Ес, све је тако, како ти ја вељу, и не море бити никако друкчије!

есáпити, еса́пим несвр. *рачунаѝти, мислиѝти, смаѝтраѝти*. — Ја есапим да о[д] Милоша нема бољег косца у васколикој Пиви.

есенáс прил. *јесенас*. — Есенас ће Милован ић у регруге. Ој ли се есенас жени-ти, или неј?

ѐтѐр прил. *еѝо, еѝе, гле*. — Ваздан сам тражио коња по планини, а етер га поре колибе.

етòвáј зам. *овај*. — Есенас је етовај чоек ноћио код нас.

етонáлѐ прил. *оданде*. — Ја и Јаков смо етонале котрљали камење.

етонóлѐ прил. *ондје, еѝо ондје*. — Етоноле је било доста шмањака. Баш, етоноле, у они кук, ударио је гром.

етотáлѐ прил. *одатѝле*. — Ај потрчите етотале, да видимо ко је најбржи.

в. еѝоѝоле.

етотóлѐ прил. *в. еѝоѝале.*

ешпѐрлија м *зорѝја*. — Не мош ти Шују угодити, он ти је велики ешперлија. Ешперлија му је бијо и отац, па је и он.

Ж

жа̀гребица ж *онај који је сиѝничав, чангриљив*. — Дошла Митрова жагребица да ми проси шћер, е не да[м] му је, па да му је челенка на вр вра чела.

жа̀жоља̀к, -бљка м *сиѝан кромѝир*. — Узми заложу овије жажољака.

в. жаља̀к.

жа̀ља̀к, -љка м *в. жажоља̀к*. — Дијете моје ни у жаљцима нема кости.

жа̀овица ж *увријеђеносѝ, љуѝња*. — Одавно ми је жаовица на њега.

в. жаока.

жа̀ока ж *увреда која се ѝамѝти, носи у се*. — Ту жаоку ја никад нећу пребољети. Покојни ђедо, Бок да му душу прости, за

жаоку би реко: зец у гори, камен у води (било па прошло).

жа̀рка ж *жега, ѝрижара*. — Угријала божија жарка, не могу се очи отворити.

жгáм м *мношѝво, безброј*. — Који је жгам црва, пи! Навалилс мушице, читав жгам, оће да очи поваде.

жгáмтати, -áм несвр. *гмизаѝти у већем броју, врѝјеѝи се шуѝѝећи*. — Не доваћај до те стрвине, виш ли како у њој црви жгамтају.

ждѝти, ждѝм несвр. *ѝалиѝти*. — Ој ли ждѝти ноћас ту клету лампу? Кака је, ждили јој свијећу прије Божића.

ждрáкнүти, -нѝм свр. *грануѝти очима, овеселиѝти се, ухваѝиѝти ѝогледом*. — Ждракнула је оком на те, па сад како ој.

ждријебоња м *фиг. снажсан, развијен, немиран младић*. — Пуш ждријебоњу, то, бојан, не умије мислити својом главом.

ждрòкати, ждрòкáм несвр. *ѝиѝти хала-ѝљиво и нагло (воду, алкохол или неѝио иѝио је ѝечно)*. — Славу славе и ждрокају вино ко да је медовина. Док је имо ждроко је ко ико.

жѝвкати, -áм свр. 1. *лајаѝти једнолично, у иѝѝом рѝѝму, исѝрекидано*. — Сву ној је жевкало оно пашче, стрв му се утрла.

2. *фиг. добаѝиваѝти ѝолугласно, ѝрикривено, лајаво*. — Дај реци отворено, шта све жевкаш, никоговино једна!

женòбаша ж *женска која вили да сѝаруѝи*. — Треба тебе кака женобаша, па се не би чуо ни да си жив, јадико моја!

жено̀угоднѝк м *онај који слуша и све угађа жени*. — Нема таког женоугодника отко је сукња настала. Није он никакав женоугодник, но посулник.

жѝсно прил. *жесѝоко, силовиѝо, сѝѝрасно, ѝѝѝѝуно*. — Вољели су се жесно и обршише ко нико њијов.

жѝтѝца ж *сир ѝек згрожђен (ѝри сирењу)*. — Није му било никака бољитка док није поче јес жетицу, и отада сину, не би реко да је они.

живā нōсила изр. тако се каже за претјерано ослабљену и изнурену особу. — Ожени се накијем јадом, то су жива носила. Кад је изашо из ропства, изгледо је ко жива носила.

живинати се, живинām се свр. и несвр. *разбоље(ва)тии се од шешко излечиве болести*. — Узми провај од ове папуле, неће те живинати. Живинало ме ако могу заложити.

в. оживинатии се.

живо, живōга с *сйока*, *домаће живо-тише*. — Да је ласно чувати живо, чували би га и и цигани.

живовѣтан, -тна, -тно као појачање уз „жељу“ са значењем: *највећа, неописива, необјашњива*. — Обујмила ме нака живоветна жеља да га видим, па да заклопим очи.

живописак, -ска м 1. *шумске младшце* — Ама не сијечи та живописак, штета је, јадан. Побрстише козе живописак, ђаво им га изијо.

2. *фиг. мала и нејака дјеца*. — Има деветоро ђеце и да оном живописку само љеба пече доста би јој било, акмоли још и да помуже овце, планинује и сврк тога да пласти.

жигнүти, -нѣм свр. *боцнүтии, убосити*. — У пошалици: „Бљежи магло с маглићима, / ето попа с ножићима, / ђе те стигне, ту те жигне.“

жигнути, жигнѣм свр. *осјеитиши оштар бол (пробод)*. — Жигну ме нешто мећ плећа.

жиж узв. *дјеитишу да не дира ваитру*. — Жиж, шта тураш прсте у упрет, баксузе један! Жиж, изгоре се!

в. жижжа, жиши.

жйжа узв. *в. жижж, жиши.*

жими речца којом се шйю ойовргава, йориче, йроитивсйавља реченом. — Шалим се ја, жими, немој се љутити на твога ћика. Нијесам ја, жими, упантила бабу Невену но Тијану, па онда Мируну, Симану, Томану, пуно њиг што су помрјле прије онок потоњег рата.

жинћели прид. непром. *слабачак, нејак, крхак*. — Жинћели су ми вочићи, па морам све понајлак ш њима.

житара ж кафа од јечма. — Ој ли попити једну житару?

житкаћ, -аћа м 1. *блайо, глиб, глибаћ*. — Заврли про житкаћа, ко да су дрнути у сре сриједи мозга.

2. *шанак, жишйак йруш*. — Опуци га тим житкаћем, руке ти се позлатиле.

3. *паријетко скувано јело*. — Приготови науку чорбу, све сами житкаћ.

жиц узв. *говедима да се обадају*. — Жиц, жиц, Пруте, обади у те! Жиц ђаво у ве!

жйчар м *онај који одржава шелефонску линију*. — Ено се попо жичар Јеремије на врг вра бандијерне. Иж њиове породице вазда су били пивски жичари.

жиш узв. *дјеитишу да не дира до ваитре*. — Жиш, изгорећш се о ту жишку, белају белајни!

в. жижж, жижжа.

жишкати, -ам несвр. *осјећаиши йовремене болове у виду лаганих йробода, сијевања, жигања*. — Осећам да ме нешто жишка у крста, бојим се сваком јаду.

жмуктати, жмукћѣм несвр. *йроизводиши шумове йри ходу у расквашеној и надојеној обући водол*. — Шта ту, нијесу тебе жмуктале ноге у опанцима! Идасмо ноћу про нака блата и све се чуло како обућа жмукће.

жмукћати, -ам несвр. в. жмукћатиши.

жњѣтва ж жейва. — Жњѣтва је у јеку, немамо се кад ни прекрстити а не шта друго.

жѣљав, -а, -о *мришав, кржљав, слабе физичке грађе*. — Рат, глад, невоље, јад, па ђеца остала жољава, жалос од њиг.

в. жуљав, журав.

жѣљавче, -ета с *кад је шйю слабо оштрањено, развијено, закржљало*. — Нечије жољавче чучи испо стреје, уведите га нек се огрије.

в. журавче.

жољо м *кржљав, мршав, слабо развијен дјечак*. — Све му кажу жољо, а жољо најбољи ђак у селу.

жонтљати, -ам несвр. *јесџи*. — Дај жонтљај ту масоницу и не запрдуј. Жонтљају неподметену жару и ћуте.

в. жонћати, ѿжонћати.

жонћати, -ам несвр. *јесџи, жонџиљаџи*. — Ој ли то жонћати или неј?

в. жонџиљаџи, нажонћати се, ѿжонћати.

жонћо м *онај који много једе*. — Дај ти то жонћу, он ће то брзо лапити.

жувџати, -ам несвр. *учесџало јесџи, зубкаџи*. — По ваздан нешто жувеља, а ка[д] дође ручак, не море заложити.

в. ижувџати, нажувџати се.

жужан м *фиг. качамак*. — Скували жујана, па кркају, било им на здравље и на дуги вијек.

жуљити, жуљим несвр. 1. *гулиџи, корубаџи, џуџиџи*. — Не жули корубину са те липе, о јаду се свом забавијо!

2. *јесџи, кусаџи*. — Да ти жулиш сува љеба, мање би нагуђиво. Сву зиму су жулили јечменице без икака смока.

жуљ узв. *оном. за имџирање звука камџије, џруџа и сл.* — Оно црно дијете није кадро да иде, а она га ћера и све по њему прутом: жуљ, жуљ!

жуљав, -а, -о *в. жољав*. — Корито убило ону црну ћецу, па остала жуљава.

жуљнџти, -нџм свр. 1. *оџинуџи, удариџи*. — Жуљнула ме је по образу на правди господа Бога. А што га жуљну тако, рђа те убила?

2. *казниџи*. — А га жуљнуше по цепу, смири се. Нешто је сово влас, па га жуљнуше затвором.

в. журнуџи.

журав, -а, -о *в. жољав*. — Немој мус том журавом јањету, неће ли се мало ћокнути.

журавче, -та, с *в. жољавче*.

журимџе прил. *са журбом, брзо, хиџајуџи*. — Жене одоше журимџе колибама. Ено кмет оде журимџе на Горанско.

журнџти, -нџм свр. *в. жуљнуџи*.

журом прил. у *журби*. — Ће си се запуџио тако журом? Немојте се задржава-ти, но идите журом.

журколџти, -џм несвр. *ѿжуриваџи, ѿодсџицаџи, журкаџи*. — Шта журколиш ћецу, нека косе полагачке. Воли она да журколи другог.

жџтњикав, -а, -о *који је ѿмало жуџи, нажуџи*. — Гора је већ жутњикава. Учиње ми се да је у лицу жутњикав.

жџтњиковина ж *љџина ужуџијела (џрава, жиџо и др.)*. — Нећу косити ону жутњиковину, па ка се ни козом не би орало. Нема о жита ништа но жутњиковине.

жџгорџти се, -џм се свр. *скорјеџи се, усахнуџи, сасуџиџи се*. — Ставик опанке поре ватре, па се жџгорише.

жџгаричџти се, -џм се свр. *смрџаџи, свенуџи, изгубиџи сејежину и снагу, ослабиџи*. — Жџгаричџо се, па дошо ко подинара сира. А што си се тако жџгаричџо, јадан не бијо.

в. ижџгаричџи.

3

заарљакати, -ам, заарљачџм свр. *загаламџи, завикаџи, засмијаџи се углас*. — Ка неко заарљака, ја повирик на врата, ка оно: скупило се ко цркве пуно народа.

заашати, -ам свр. *скриџи, укриџи, сџаџиџи*. — Укро је намастирске паре, па иг је заашо у сто ћавољје греда.

забагрџти, -џм несвр. *џџи, куваџи невалиџџино*. — Забагри урметинову лџаницу, не би је ни нас примирисо. Е како забагри љџб, руке јој опале!

в. багрџи.

забагџзати, -ам несвр. *ѿџи несигурним кораџима*. — Држи то дијете, ето је забагџзало према тебе.

в. багџзати.

забажурати се, -ām се свр. *задржати се, забавити се, зачамати*. — Ће си се толико забажуро, забоба? Није се она забажурала без неке.

в. забезурати се.

забакрѝти се, -ѝм се свр. *указати се бакар испод калаја на бакреном суду (кошао, шава и сл.)*. — Котлови су забакрили и зајадрили, не море се у њиг ништа скувати.

забаљити, забаљѝм свр. 1. *банути, наићи, доћи изненада*. — Ми бијасмо пошли на лијегање, ка маија забали на врата. Окле Саво забали нако рано?

2. *забленуто гледаши*. — Забалила јеца у попа, па га гледају и не трепћу.

3. *залуѝаши, заћи*. — Ку си забалијо про тије крша, врћи се амо, јадан?!

в. добаљити.

забарусати се, -ām се свр. *уйрљати се око уста*. — Много си се забарусала око уста, црна друго.

забѝтинити, -ѝм свр. *затврдоглавити*. — Пасај се оне аветиње, виш како је забѝтинијо.

забатрљати, -ām свр. *йоћи којекуда, кренути се несигурним корацима*. — Забатрљо про шуме и занче злијем путем.

в. батрљати.

забатуљати, -ām свр. *доћи несигурним корацима*. — Досадило ми у оној самштини, па некако забатуљак довле, а како ћу одбатуљати назад, сами Бог зна.

в. батуљати.

забездурати се, -ām се свр. *в. забажурати се*.

забезѝкнути се, забезѝкнѝм се свр. *збуниши се, зајрејаситиши се, смести се*. — Забезекнук се ка га виђок. Пред нас искочи вук и ми се забезекнусмо.

забелѝнзучити се, -ѝм се свр. *сѝавити око руке белензуку (украсну гривњу)*. — Нанизала на конац минђушу до минђуше, па се забелѝнзучила, јад!

забелулати се, -ām се свр. *заговорити се*. — Забелулак се с путницима, па ми љеб загоре.

забешѝти се, -ѝм се свр. 1. *задржати се*. — Ће се, болан, толико забешѝ?

2. *загледаши се не мислећи*. — Забешѝјо се ко зна је.

забѝбати се, забѝбам се свр. *загибати се, заљуљати се, занијети се*. — А се жичани мос забиба, мени паде мрака на очи, умало не падох у сре воде.

забјел м *биљег, знак, обиљежје*. — Благоћ има забјел поре самога ува.

в. забјел.

заблемѝзгати, -ām свр. *зајричати се из свег гласа, залујѝаши*. — Полако причај, шта си тако заблемезго, није вође нико глуп!

в. блемезгати.

заблијѝшѝети, заблијѝштѝм свр. 1. *засјати, засјениши, јако засвијѝшѝети*. — Сину муња и све заблијѝшѝе по колиби.

2. *заблисѝаши, заискрѝти*. — Како му очи заблијѝшѝеше а ја виђе — пуста љубав!

3. *за шренушак обневидјети од сјаја, најорног рада*. — Не могу више прочита ни слово, оба ми ока заблијѝшѝеше.

заблѝкати, -ām свр. *уклиниши, учврстѝши клинима, сѝегама*. — Како си заблѝкоти о саони, свака ти час.

забљел м *в. забјел.*

забобѝвати, -ām свр. *загаламити, завикаши*. — Не умије он полако причати, но забобоња да га сво село чује.

в. бобоњати.

забора речца *забога, ѝобозу*. — Забора, што нема косаца? Ће се јеца зачамаше, забора?

заборѝнзати, -ām свр. *зајлакаши углас*. — Нијесам је вала ни дирнула, а она заборѝнза и све гласа.

в. борѝнзати.

забраз, забразда м 1. *ѝочешак орања, забразд*. — Зеко се родијо неђе уза забраз. Ове године је рано поче забраз.

2. *ѝочейна тѝачка од које се ѝочело ораши*. — О забраза, па довле има сто корака. Донеси ми капут, ено га на забразу.

забрѣзити, забрѣзим свр. *занијети се гледајући, унијети се у посматрање*. — Окрени се вамо, ку си забразијо!

забриждати, -џм свр. 1. *забркнати виме од млијека*. — Дај, јадна, измузи ону краву, све јо је виме забриждало.

2. *зајлакајти, зајшијајти*. — Потрч ђетету, чујеш како забрижда?

3. *нагло пошећи вода, зашикљати*. — Таман напунили бадањ купусом, кад има[ш] шта виђети: вода забрижда поре једне дуге.

забркљати, -џм свр. *забркати, замијешати, замести*. — Забркљала сам једну урмегиновицу за ручак.

в. *бркљати* (1).

забукати се, забучем се свр. 1. *букајти узасијојно*. — Јелоња се забуко, па риче и не престаје.

2. *зајасити се, ујусити се у пасење*. — Забукала се говеда у бусику, па кркају до миле воље.

3. *бити заокљен, занијети, сав се унијети у неки јосао*. — Ненад се забуко и копа пржину. Дани мало, шта си се толико забуко?

забукглавити, -џм несвр. *зајврдоглавити, забандоглавити*. — Забукоглавијо и неће да попушти ни за оволичко.

забулати, -џм свр. *зајаковајти, ујаковајти*. — Забуло вуну у нове вреће, реко би да ће ик слати у Шам.

в. *булајти*.

забуљекати, забуљечем свр. *зајустекајти, буључући најлашији звукове*. — А су вашке залајале, Перо је забуљекло.

забуљукати, забуључем свр. в. *забуљекати*.

забун м *онај који је смећен, збуњен, замлаћен*. — Нема таког забуна на далеко. Привали ту забуне, један!

забуњајчати, забуњајчим свр. *нанијети њрљавијину (буњак), зајрљати*. — Што сте тако забуњачили, рђа ви досмрђела!

забунати се, забунам се несвр. *усредсредити се, удубити се њи раду (којању,*

сјечи дрва, кошевини и сл.). — Забупо се и копа пржину без одмора.

забурљати, -џм свр. *замујити, замијешати*. — Забурљала сам штир и кумпијер, па нека се кува.

в. *бурлајти* (1).

забусати, -џм свр. *њренијети и умешити бусен са једног на друго мјесто*. — Забусо телечар, па ис њега шишнула трава, море се косити.

в. *забусенати*.

забусенати, -џм свр. в. *забусати*.

забусичити, -џм свр. *зарасити у бусику*. — Ка[д] је вако забусичило, пуш коње у сампас, па нег ђирају.

забуцати се, забучам се несвр. *зајасити се кроз гусију и одраслу шраву*. — Забуцале се овце кро жито, па им само главе вире.

забучати, забучим свр. *укваријти се, завишијати, засурчичити (о млијеку)*. — Млијеко је забучало, неће се мој сркнути.

в. *бучати*.

зававољити, -џм несвр. 1. *ваљати шћогод у устима (обично безуби)*. — Зававољијо кору љеба и никако да је сажваће.

2. *замумљати, изговарати нејасно, мукло*. — Нешто је зававољијо, али га не разумијемо шта оће.

завазда прил. *заувијек*. — Какав је, завазда му оца, већ шта! Завазда су они димали једно на друго.

в. *завазданке*.

завазданке прил. в. *завазда*.

завалит, -а, -о *забачен, зашурен, несручан*. — Завалито ти је ић про села. Завалита мљеста, мајко моја!

завалити, завалим свр. I 1. *заобићи околиним љушем*. — Чим изађеш на Седло, завали височије. Да си завалијо изна пута, лакше би прошло.

2. *јасити, најаднути (о снијегу)*. — Завалијо је снијег, не море се отиј кући.

3. *обалити, оборити*. — Уватише се монци у кости, па обрни, окрени и не може један другог завалити.

П ~ се 1. *захвалиџи се*. — Мали се завали на дочеку, баш ко велики чоек. Е са се лијепо завали тетки на дару.

2. *устуриџи се, џасџи на леђа (во, коњ)*. — Како се сивоња завалијо у оно грање, анате га било. Ено га дорат завалијо у намет, ајмо нећемо ли га некако диј.

3. *леђи, џочџи љенсџивоваџи*. — Диж се отале, шта си се туј завалијо, љенчуго једна!

завалак, -аљка м *мало коџилинасџо удубљење на земљи, завала*. — Запасле се овце у оном заваљку и неће да мрдну.

завалењ, -а, -о 1. *који је у лежећем џоложају*. — Бијаше сунце високо искочило а она ти још дринца завалења на неакој сламарици.

2. *лијен, џром, недовољно џокреџљив*. — Ка[д] му је дур гузици, није завалењ, но итар ко варница.

3. *зачачен, сџуџан, одвојен од џуџа*. — Њијов катун је завалењ иза онијег брда.

завалењик, -ика м *онај који је лијен, џром, неџокреџљив, склон леџкарењу*. — А што брате: бијо завалењик или итреник исто ти се вата.

завалењница ж *лијена, џрома, слабо џокреџна женска*. — Бије је глас да је завалењница, а није но итреница.

завараќати, -а̄м свр. *џодсџакнуџи говеда да се боду говоређи: вара, вара, бу!* — Они сметењак дође, па завараќа волове у јарму.

в. вараќаџи, завараќаваџи.

завараќавати, завараќавам несвр. *в. вараќаџи*.

завардати, -а̄м свр. 1. *зайџуџињеџи, зайџуџаџи, заоргаџи*. — Заварда нешто на тавану, и ја ти тамо, кад оно миши коло воде.

2. *загаламџи*. — Бијаше тишина, ка наједном Родо заварда.

3. *налоџиџи добру ватуру, расџламсаџи џламен додавањем дрва у њу*. — Дођосмо уморни, мокри, гладни, домаћница заварда ватру и јелом нас окријспи.

4. *неџресџано џиџо бацаџи*. — Завардо и котрља облуже, Бо[г] га нагрдијо.

в. вардаџи.

заварча ж *враџбина, гаџка*. — То је њијова заварча, па се ниједан не мрси на Петровдан. От присна држи науку џавољу заварчу.

заварчџи, -џм свр. *гаџањем, враќањем џосџиџи неки џиљ (излијечџи, доскочџи, сџријечџи и сл.)*. — Кад она заварчи, биће ти боље, ја ти вељу. Она вљсштица је заварчила накок џавола, и о тада му се проварује млијеско. Заварчџе ти да попијеш млијеско од кобиле и биће ти боље.

в. варчџи.

заватан, -тна, -тно 1. *заузетџ (о сџварима)*. — Дала би ти бронзин, но ми је заватан са млијеском. Ова вређа ми је заватана вуном, ено ти она.

2. *џросџран, џросџоран*. — У Брајана има заватан кош, море у њ стати десс квинтала јечма.

завезичџи, -џм свр. *сиџничаво џричџи, изговараџи ријечи као да се џровлаче кроз везиџку (иглу)*. — Ка[д] она завезичи, никат краја причџи.

в. везичџи.

завигањати, -а̄м свр. *завџаџи усџлахирено*. — Само што је загрмљело, чобани завигањаше и ми потрчи тамо, кад имаш шта виђет: гром убијо седам оваца.

в. вигањџи.

завид м *узор, џонос, џримјер за углед*. — Имаше сина што погибе на Скадру, то бијаше завид и селу и племену. Таког завида неће се дуго рађати.

завилашџи, завилашџм свр. *баџиџи, хиџнуџи вилама у вис (сијено, сламу, сной)*. — Ка[д] Милорад завилаши, пребаџи џиљак про сијена (стога). Полако ми то бацај, шта си завилашијо, ког џавола?

завиљашџи, завиљашџм свр. *усмјериџи крајеве рогова (јањџиу, џелеџиу) да расџу нагоре*. — Још док су били шиљези, завиљашџи сам им рогове, поглај како су зорни.

завирѣп м онај који свуда завирује, њушкало. — Па он је највиши завиреп кога сам видио дослен.

в. *завирейаљ*.

завирепаљ м в. *завирей*.

завируша ж она која свуда завирује, њушка, жели све да сазна. — Ка[д] се нађе жена завируша, о[д] ње не мож ништа сакрити на пот камен.

завитѣзати, -ам свр. *завитаи у њомаћ, зайомагати*. — Кад ћеца завитезаше, ми истрчасмо ис куће.

в. *вићезаи*.

завитиљити, **завитиљим** свр. 1. *засукаици, усукатици, увитици*. — Завитиљико бркове нагоре, а немају му колико у миша.

2. *бацитици, хитицици у даљ (камен, дрво и сл.)*. — Миладин и јададин завитиљили каменом и преби јањету ногу.

3. *ударитици, ојалицици, ошинутици*. — Пешо се наљути на Љубишу, па завитиљили оном ручуљином и љушти га ко крвника.

4. *зайутицици се некуда*. — Ку[д] си завитиљико прије сванућа, Бок с тобом?

завјесити се, -им се свр. *разастријетици се, заголубаици се (о облацима)*. — Било је ведро, док се наједном завјесише облаци.

зављет м свечано обећање, зарицање, заклейва, завјей. — Ако не мож одржати зављет, немој га ни давати.

зављетовати се, -тујем се свр. *заклеици се, зарећи се, даици завјей*. — Зављетово се испо Богородичина кола да ће осветити брата.

завојица м окука, кривина, заокреп (*о пуци*). — Слабо кљусе прави честе завојице. Иди ус брдо на завојице, лакше је.

заворљив, -а, -о 1. *засукан, усукан, чвороваици (о дрвцици)*. — Наједно све нака заворљива дрва, не б иг ђаво исцијепо.

2. *фиг. који је на своју руку, тврдоглав, својеглав*. — Причоч заворљиву чоекую или камену, исто је.

заврѣтати, -ам свр. *доћи у стање оијеносици, омамљеносици (кад се много њоједо љешника, жира и сл.)*. — Труља, а не-

ма кимета, па заврѣтато. Не једи толики жир, заврѣтатеш!

в. *враиѣици*.

заврѣтатици, -им свр. 1. *сићећи дебео враици*. — Крка млада скорупа, па заврѣтатици ко бик.

2. *фиг. осилицици*. — Данас су заврѣтатили скоројевитици, не море се од њиг живљети.

завратник м задњи дио враиѣа. — Има му завратник ко у вола. У пошалици: „Види врата, види завратника, / види мога три ти бога твога.“

заврза ж *фиг. смушена, сметена, заосиѣала особа*. — Нека га, нека, а ка се оже ни неком заврзом, на јаде ће му живот доћи ш њом.

заврзан м. 1. *шаљивцици, весељак*. — Таког заврзана није селом кракало.

2. *онај који је нејасан, мушан, иеиљанац*. — Што заврзан заврзе, нико не море одврс. Мани се ти заврзана и његове приче, он је шупаљ ко решето.

завријети, **заврѣм** свр. 1. *зайријечитици мотком враиѣа са сиољне сиѣране (код колибе, сиѣје, савардака)*. — Завријела сам врата о савардака једном сворином, дако иг шта не отвори.

2. *наирегнутици снагу, зайетици у раду*. — Што си тако завро, узе себе живот, кукавче Божи?

3. *зайврдоглавицици*. — Ама, шта си завро ко балија у ендек?

4. *ѡокушатици ѡроћи*. — Заври ође, заври онђе и не могосмо проѡ ус точило.

заврѣбабити, -им свр. *завриѣатици, загужваици, зайуицици*. — Заврѣбабици нечици мал крос пусту раж, па је сву ђаво-лиса.

в. *врѣбабитици*.

завриделѣцати, -ам свр. *зафрљачитици, завииљатици, бацитици хитрим замахом*. — Нико није мого заврнделѣцати каменом ко покојни Вуксан.

заврнути се, **заврнѣм** се свр. *зачекаици се, сакуицици се, слиици се (о води)*. — Па-

де велика киша и одмак се заврнуше локве по долама.

в. зачекајти се.

заврџе, заврџем свр. 1. *ухвајити волове у јарам.* — Е благо ти у памет ка си вако заврзо волове.

2. *привезајти, свезајти, увезајти.* — Јеси ли заврзо они плас у страни?

завугијати, -ам свр. *засмрдјети, забавдјети.* — Ко ли то тако завугија? И, што нешто завугија!

в. вугијајти.

завугљати се, -ам се свр. *завући се, увући се.* — Завугљо се у кућу ко жене, па не гледа бијела дана.

загавѣлати, -ам свр. *кретијати се отијасано, ићи.* — Ено Стануша бијаше загавѣлела ус Козарицу, неће жива изај ис ње.

загажен, -а, -о 1. *изгажен, йогажен.* — Жита загажена, трава потрта, све врак понијо, лише нас.

2. *фиг. зайосијављен, йрејушиен, йрегажен, йрогоњен.* — О[д] малена је загажен, па му се није чудити што је наки. Загажена сам била у роду, па и у дому.

загаланцати се, -ам се свр. *ојкрити се, разголитити се.* — Загаланцала се она кастигуља, па јој се указа природа ко од мајке рођена.

в. згаланцајти се.

загалатити, -йм свр. 1. *зайрљати, закаљати.* — Загалатила је и мљесто ђе се-ди.

II ~ се *зайрљати се, закаљати се.* — Што си се тако загалатила, чемер те очемерала.

загамбати, -ам свр. *загазити.* — Загамбаше про њива, па ид, ид и некако оварисаше на пут.

заганћати, -ам свр. *загазити.* — Ку си заганћо про тог ђотлука, Бог ти на помоћни?

в. ганћати.

загарас, -та, -то *црнјураси, загаси, гарав.* — Обукла сирота котулу, па јој задња пола загараста, а предња сивкаста, — жалос!

загингати се, -ам се свр. *заљуљати се.* — Дуну вљетрина, загингаше се љесе о тора и љуштише по ледини.

загладунити се, загладуним се свр. 1. *зачешљати се, уредити се, наредити се.* — Загладунијо се Кикилов син и занче на час и слас.

2. *освјежити се, йодгојити се, ойоравити се.* — Изисхо је и[з] зиме једва жив, и на вареници се одма загладуни, па са лијеп ко слика.

загланцијати, -ам свр. *загланцајти, заравнајти, засјакити.* — Зевак јој, па се она бутра загланицјала.

в. гланцијајти.

заглодавати, заглодавам свр. 1. *йасти, грисити.* — Доста си заглодаво моју ливаду, а неј више и квит.

2. *слабо одгојити, заморити, зайуцајти од малих ногу.* — Да си ти заглодаван ко он, не би ни жив бијо.

загојатити се, -йм се свр. *йодгојити се, йојхраниити се, физички ојачати.* — Мало надодасмо овцама младокосна сијена и одмак се загојатише.

заголубати се, -ам се свр. 1. *навући се облаци, заоблачити.* — Око подне заголубаше се облаци, лину киша, појмик да се и небо провалило.

2. *расванући се, развидјети се.* — Диш се, ево је и зора заголубала.

в. голубајти се.

загомилати, -ам свр. 1. *загаламити, зайомагати, завикајти.* — Отеше ми се јањад и закрилише про жита ђеда Милана, ка[д] он загомила з брда, би реко: пуцају громови.

II ~ се *зайрјајти се, йрејрјајти се.* — Боље би ти било да си отријебијо оно мало ливаде, сва ти се загомилала, но што туда зевзечиси.

заграбити, -йм свр. *йочети иласити, грабуљати.* — Само што сам заграбила, поче киша. Јутро[с] смо заграбили, молећи бога.

загрђети, загрђим свр. *йрејјерати, йревршити мјеру, йрекардашити.* — Све

је ишло добро док он не загрђе његовом причом.

загрѣбак, -пка м 1. *количина вуне која се сѣлави у гребене за једно гребенање*. — Узми мањи загрѣбак, шта ће ти толика сила.

2. *остѣаѣак вуне у зуйцима гребена (ѣри гребенању)*. — Очисти гребене да ти не смета толики загрѣбак.

загрѣз м *ѣакосѣ, мржња, злоба*. — Завладо је загрѣз међ људима, биће рата. Ваког загрѣза људи не панте.

загрѣзѣн, -а, -о 1. *задиркиван, изазиван*. — Не би он осово да није загрѣзан, ја ти јемац.

2. *заглодаван, ѣоѣкидан, ѣоѣкраћиван (о биљкама)*. — Годинама је загрѣзано ово јасење, па никако не море да се отргне.

загрѣзати, загрѣзѣм несвр. 1. *задиркиваѣи, дираѣи, изазиваѣи*. — Не загрѣзај ту ѣѣцу, ждрѣбчино једна!

2. *заглодаваѣи, ѣоѣкидаѣи (о биљкама)*. — Ниска ова горуштина, па је стока стално загрѣза.

загрѣнтати, -ѣм свр. *загазиѣи*. — Загрѣнто бос про жарѣ, куку му у празну памѣт. Загрѣнта кро[з] шиблиѣк, па му се ни глава не види.

загрѣнѣти, -нѣм свр. *насрнуѣи, јурнуѣи, загнаѣи се*. — Загрѣнула она срдобоља на ноликог чоѣка, па ка[д] га врашти, љуштијо је ко кап.

загѣљати, -ѣм свр. *заложѣи ѣревелик залогај*. — Ама што си загѣљо толику гуку качамака, неће побљећ испре тебе?

загѣљатиѣи, -ѣм свр. *завунаѣиѣи, заруњаѣиѣи, обрасѣи длаком*. — Загѣљатиѣе су овце и нека град пада колико оѣе.

загѣстати, -ѣм свр. 1. *израсѣи густо, начѣсѣаѣи*. — Тек се поче бријати, а брада му загустала. Како су загустале звијезде на небу?

2. *оѣиѣи ѣредалѣко у сваѣи*. — Ка[д] сам ја дошо: сваѣа је увелико загустала. Млого си загуство са том твојом причом, дај мало слади!

II ~ се *згуснуѣи се*. — Жита су се загустала, нек је бериѣатно. Загустали су облаци од Нишиѣа, мора се врѣеме промијѣнити.

задавијати, -ѣм свр. *ѣокренуѣи ѣарницу, ѣодиѣи ѣужбу*. — Вуле је задавијо Драга неѣе уза сами припос.

в. *задовијати*.

задајачѣи, -ѣм свр. 1. *заѣревриѣѣи, заѣриѣѣиѣи, заѣвориѣи враѣа са сѣоле не сѣране*. — Задајачи врата том дрѣзном и нека иг.

2. *засѣѣи*. — Иди куѣи, шта си ту задајачијо о свануѣа. Ка она задајачи, молиѣеш Бога да оде.

3. *заѣврдоглавиѣи*. — Задајачијо и не попушта.

задаќтати, задаќѣм свр. I *ѣочѣи убрзано дисаѣи, дахѣаѣи*. — Није баѣијо ни плас сијѣна, попаде га зној и задаќта.

II ~ се *задиѣаѣи се, задуваѣи се*. — Има јаку задуу, па се задаќто, мишљасмо дук му се окиде.

в. *задиќѣаѣи (се)*.

задаље прил. *надаље, убудуѣе, за унаѣријѣд*. — Данас ѣемо косити у Драгаљеву, а задаље како биде.

в. *задиље*.

задѣвѣзити, задѣвѣзѣм свр. *оснажиѣи, ојачаѣи, физички се оѣоравиѣи*. — Меѣе у пркно колико море, па задѣвѣзијо да пуца о[д] јѣдрина.

задѣљити, задѣљѣм свр. *задрѣѣѣи, заѣврдоглавиѣи, засѣраниѣи*. — Ај и ти попушти, шта си ту задѣљѣјо.

задиќтати (се), задиќѣм (се) свр. в. *задаќѣаѣи (се)*.

задиљѣкати, задиљѣкѣм свр. *засѣраѣи (двојѣнице, диѣле)*. — Како задиљѣкта, позлатијо се ка је наѣи!

задиље прил. в. *задаље*.

задњѣч м и ж 1. *ѣоследња врѣѣа људи, рѣа људска*. — Кад се задњѣч докопа власти, сѣди и кукај. Има ли ишта црње за ови јадни народ но кад га задњѣч води.

2. најслабији квалитетџији, уродица, џањич. — Ја ову задњич не би поново развио. Нема ту жита, то је све задњич.

задовџјати, -ам свр. в. задовијати.

задрибџтна ж онај који је задрџ, за-сукан, џвердоглав. — Убило је стотину Исусовије мука живљећи са наком задрибатином.

задрџнциати, -ам свр. фиг. засџати. — Задринцо је у девету. Чим наслони главу на узглавље, одма задринца.

в. дринџати.

задрмџати, -ам свр. заџочейџи са градњом, неким већим џослом. — Ено Тешови синови задрмали кулу на два боја. Да није имо пара, не би задрмо нолики убо.

задуа ж 1. (л. asthma) асџма, џешко дисање у насџуџима. — Није кум Бошко никуд кадар, гуши га клета задуа, Бог је убиџо.

2. неџријџни мирис. — Однекле долази задуа на трули купус. Чујеш ли ти каку задуу?

задулиџти, -џм свр. заџлешњивџџи, џо-џегнуџи влагу. — Што упушти јечам, те задули? Не осушисмо добро раж, па мало задули.

в. дулован.

задулиџнати, -ам свр. засаџи, саџи (из дојке, вимена). — Кад се овца ојањи, јање се оприје на ноге и задулиџа.

в. дулиџнати, задуџкаџи.

задуџкаџати, -ам свр. в. задулиџнати.

заџгати, заџгџм свр. заџјеваџи егаџу-џи. — У пјесми: „Ка[д] заџгам ја и мој ко-лега, / дигла би се цура да је легла.“ Заџга-ше чобани са вр Трескавца.

в. егаџи.

заџгџјати се, -ам се свр. разгорейџи се, расџламсаџи се (о ваџри). — Накланчаше сувије дрва, па се ватра заџгџја.

заендџрати, -ам свр. 1. заџочейџи рад (обично џеџи и дугоџрајниџи). — Заендџро Шпиро и копа подумијенте за кућу, нека му је са срећом.

2. биџи неџоџустљив, заџвердоглавиџи. — Ја му причам једно, а он заендџро друго.

заџрити, заџрџм несвр. гледаџи ра-зроко, зрикаво, врљаво. — Заерило, и ништа му не знаш куд гледа.

заџвати, заџвџм свр. I 1. заџсвакаџи, заложџиџи, џочейџи џсвакаџи. — Само што смо заџвали они пусти залогај, ка си-ну муња и пуче гром у сре средине вери-га.

2. добиџи оџок дџснџ (о сџоџи). — За-џвала јадна овца, не море ни да пасе, ни да пије, грога је гледати како се мучи.

II ~ се уклиџешџиџи се између зглобо-ва. — Заџвало ми се месо међ зглобове, не могу крочити.

заџџет, -а, -о радан, заузимљив, џоне-сен за рад. — Моја џеца су заџета у раду. Заџет је за књигу, нема му краја.

заџџвати, заџџваџм несвр. измудрива-џи, машџџџи, сањариџи. — Све наком џавола заџива и у томе му пролази мла-дос. Не заџивај ту, но засучи рукаве и не-што ради.

заџмџрити, заџмџрџм свр. заризика-џи, рескираџи, одлучиџи се, риџешџи се на неџџо. — Бијаше велика међава и ми ти, пос ти се твој оладиџо, заџмирисмо про Јаворка.

заџмџктати, -ам свр. џроизвезџи шум џри сваком џокреџу ногу кроз раскваше-но џило, у расквашеној и водом наџџоџе-ној обуџи. — Обуџа им се размелушила, вода између прста заџмџктала, а они се тресу о студени ко прут над водом.

в. заџмџкаџи.

заџмџкати, -ам свр. в. заџмџкџџа-џи.

заџло прил. неџраво, наџао, криво. — Е да ти знаш како му је заџло што си му претуриџо камена с рамена! Није му заџло на мали диџо, но му је заџло на криви диџо.

заџурлати, -ам свр. зазваџи, заџика-џи, заџрајаџи. — Ко но нако заџурла? Ур-небесно заџурлаше сијелиџе.

зѝймāван, -вна, -вно 1. кућан, сѝосо-бан у сѝицицању имовине, сѝреѝиан ѝри до-маћиновању. — Вико је займаван, краја му нсма.

2. *који је у вези са давањем зајма, који радо даје зајам.* — Займаван је, свака му час! Тражи коју пару од Неђа, он је займаван чоек.

зѝйран, -рна, -рно ѝлодан, родан, корисѝиан. — Ово земљиште вуда, јез да је кршевито, али је заирно ко иђе. Заирније и самирније краве нијесам имала у ово своје шесе година.

зајāглунити се, зајāглунѝм се свр. до-биѝи свјежину, биѝи свјежег изгледа. — Она се зајаглунила, а поглај јој чока: не море слану дочекаати.

зајāгорѝти се, -ѝм се свр. освјежѝи се, оѝоравѝи се, изгледаѝи ѝодмлађен. — Зајагоријо се отко су му ѝеца порасла.

зајāгрити се, -ѝм се свр. зарумењѝи се. — Зајагрила се у образе, па се румени ко јабука.

зајад прил. неѝраво, нажсао, криво. — Није ми, брате, зајад што причаш да си ми зајмијо товар сијана, но ми је зајад што причаш како си ми одржо живот.

зајадлук м мука, осјећај нанијѝе неѝравде. — О великог зајадлука пресвиснула је, кукала! Нико не море нанијѝти велики зајадлук ко свој.

зајāзити се, зајāзѝм се свр. јавља се, поред осталог и у фиг. значењу, као: *уѝо-лиѝи глад или жеђ, задовољѝи нечији захѝјев, жељу.* — Нит богата зајазити, нит сиромака наранн.

зајāприти се, -ѝм се свр. зарумењѝи се, зајāјуриѝи се. — Зајаприла се ко да иж ње бије нека скривена ватра.

в. зајагриѝи се, зајāјуриѝи се.

зајāпурити се, -ѝм се свр. *в. зајāјури-ѝи се.*

зајāрачѝти, -ѝм свр. *завладаѝи, заја-хатѝи, осѝилиѝи.* — Ђеца ме више не слушају, жена ми је зајарачила за врат; ето, брате, шта сам доживијо.

зајāчатѝти, -ѝм свр. *добѝи снагу, учврѝиѝи, оснажиѝи се.* — Ками сређе да сам зајачатијо, а нијесам но ороно и ојадијо.

в. зајашачѝиѝи.

зајāшачѝти, -ѝм свр. *зајачатѝиѝи.*

зајектати се, зајекћѝм се свр. 1. *зајла-катѝи углас.* — О жалости се зајектала и[з] све[г] гласа. Лако се женском створу зајектати и закукати.

2. *зајечатѝи.* — Прободе га нешто међ плѝа, па се зајекта ко рањеник.

зајокнути, зајокнѝм свр. *зауѝтавитиѝи волове говоређи: јоч.* — Чим размину ждријело, зајокну волове у јарму, ѝеде на један камен и запали цингару.

в. јокнутиѝи.

зајосати се, зајосѝам се свр. *зањихатѝи се, заљуваѝи се, зајаласатѝи се.* — Ка скочик са пласта, он се зајоса, мишљак претури се. Вљетар дуну, горе се зајоса-ше, све се смрачи, би реко неста свијета.

в. зајоцаѝи се.

зајоцати се, зајоцаѝам се свр. *в. зајоса-ѝи се.*

зајундачѝти, -ѝм свр. *забичѝиѝи, оја-чатѝи.* — Младо, незнавено, зајундачило и не зна ку[д] удара.

в. зајунчѝиѝи.

зајунити, зајунѝм свр. 1. *јурнутиѝи, на-валѝиѝи, кидисатѝи.* — Шта си зајунијо, смела те света неђеља?

2. *заѝвердоглавиѝи, заинаѝиѝи се.* — Зајунијо, па би од ината и главом кро зид.

зајунчѝти, зајунчѝм свр. *в. зајундачи-ѝиѝи.*

закадѝти, закадѝм несвр. *ићи од куће до куће у ѝосјеѝу или ѝо неком ѝослу.* — Шта си закадијо о куће до куће, није ти то парокѝја.

закајачѝти, -ѝм свр. *закачѝиѝи, заве-затѝи.* — Ајекни слободно, ја сам закајачи-јо влачег за шуљ. Мореш ли некако закајачити ову жицу за ту алку?

в. закулачѝиѝи.

закалабубѝити, закалабубѝѝм свр. 1. *за-иматѝи, сѝеђи, обогатѝиѝи се.* — Закала-

бућијо доста стоке и са живи ко бег на Ерцеговини.

2. *ѝриокуѝиѝи, ѝриокачиѝи, ѝјераѝи исиѝред себе*. — Закалабућијо буљук оваца и рано оћера на напој.

3. *увелико одмакнуѝи у зайочѝиом раду*. — Закалабућили су са радом увелико: још само да дигну кров и онда су на коњу.

в. *закаламбућѝиѝи*.

закалајисѝати, -јишѝем свр. 1. *окалаји-сатиѝи*. — Ко ти је закалајисо ови казан? Закалајисо калајђија а да ко ће.

2. *ѝрођи ѝоред, иза или око нечега, заобиѝи*. — Бљеште људи отале, ено Швабе закалајисале про Војника, све ће не живе поватати!

3. *фиг. замазатиѝи, замаскиратиѝи, скриѝиѝи*. — Шћаше да закалајише оно што је реко, али се сѝети изреке: кад се вареника усири не море се проварити.

закаламбўѝити, закаламбўѝиѝм свр. в. *закалабућѝиѝи*.

закаламўѝити, закаламўѝиѝм свр. 1. *замуѝиѝиѝи, узмуѝиѝиѝи, узбурљатиѝи*. — Паде велика киша, закаламуѝили се потоци ко орање.

2. *урадиѝиѝи шѝио на брзину и било како*. — Бијаше закаламуѝила науку чорбетину, нијесам о ње ни сркно.

3. *завадиѝиѝи, унијеѝиѝи раздор*. — Баста њему закаламуѝити, то је чудо о чоска. Ко је људе закаламуѝијо, нека раскаламуђује.

в. *каламуѝиѝиѝи*.

закамењати се, -ѝам се свр. *ѝочѝиѝи гађатиѝи камењем*. — Ишо сам путем и одједном се закамењаше ђаце, све једно другом да главу разбије.

закамљѝекати, закамљѝечѝем свр. *ѝражѝиѝи шѝио молеђи, мољакатиѝи углас*. — Ама шта си закамљѝеко, добићеш све што је твоје. Није закамљѝекала о добра, но о[д] велике невоље.

в. *камљѝекатиѝи*.

заканўѝти, -нѝем свр. *рашириѝи се мирис, замирисатиѝи*. — Кад смо ушли у кућу, занану нас мирис о кисела купуса.

закѝочѝити, -ѝим свр. *нарасѝиѝи ѝрва ѝрољеђња ѝрава*. — Чим мало закаочи, пуштићу коње у сампас.

закѝапѝити, закѝапѝиѝм свр. 1. *ѝонесѝаѝиѝи млијека (код оваца, крава, коза), смађиѝи млечносѝи*. — На овој ђавољој грмљавини овце закапише. Ка се овце стрижу, оне о стра закапе.

2. *засушиѝиѝи, дуго не ѝадаѝиѝи киша*. — Нема кише има мљесец дана, но је закапило да земља пуца.

закѝапѝити, -ѝим свр. 1. *ѝосѝаѝиѝи сной, љиљак (уѝресовано сијено) на границу, кладњу жиѝиѝа или ѝласѝиѝи, сѝиог сијена*. — Ја бик овѝијем снопом закапијо границу. Слабо си закапијо плас, струнуће ти.

2. *нанијеѝиѝи окаѝину на засијеч, нахерѝиѝи је ѝоѝуѝиѝи сѝѝрехе*. — Ка бидеш засијецо сијено, гледај неј ли што боље закапити засијеч.

закѝарити се, -ѝим се свр. *забринуѝиѝи се, онерасѝоложѝиѝи се*. — Закаријо се и не бијели зубе.

закѝасѝати, -ѝам свр. *залуѝиѝаѝиѝи*. — Ће сте закасали тамо побогу?

закацўѝпати се, -ѝам се свр. *замазатиѝи се, заѝрљатиѝи се*. — Обриши се, ва[с] си се закацупо.

закѝачак, -чка м 1. *кукица, кука*. — Ко ли сломи закачак од остви? Умијеш ли оправити закачак на плетићој игли?

2. *мјѝѝиѝи, ѝредмеѝиѝи, дјѝелиѝи нечега, чињеница и сл. за шѝио човјек може да се ухватиѝи, закачи*. — Не пењи се ус та крш, виш да нема ниђе закачка. Давѝија се она поганчина око међа и вата за сваки закачак.

3. *свађа, завађа, ѝовод за свађу*. — Међ њима је избијо неакав закачак још од есснас.

4. *недосѝаѝиѝаѝак, грѝшка, ѝроѝуѝѝиѝи*. — Нађиће ти накав закачак, па да ће га измислити. Ватају му сваки закачак, рђа иг убила.

закѝачкѝати се, -ѝам се свр. *заглибиѝиѝи, заѝрљатиѝи*. — Ништа та друга не море ура-

дити што се неће закачкати. Што си се толико закачко, црни сине?

в. качкаџи.

заква̀лити, *заква̀лим* свр. *изразити захвалност, захвалиџи*. — Не знам, црна друга, како да се том чоџу зақвалим.

заква̀лнос, -сти ж *захвалност*. — За све што је урадијо за моју кућу и ђџу, дугујемо му велику зақвалнос.

закла̀ник м *онај који је у џузи и болу*. — То је живи зақланик за оџем. Црни зақланик стално плаче и кука, никака му јада не мож.

закла̀ница ж *она која је у болу, џузи, жалостџи*. — Сви изгинуше у тој тавној ноћџи, сем што оста она црна зақланица.

закла̀нчати, -ам свр. *разгорџи, разбуќџаџи ваџру*. — Зақланичали ватру, грију се и слушају како им Ноко гуди и пљсва Балканску царицу.

в. кланчџи, кланџџи, зақланичџи.

закла̀нцати, -ам свр. *в. зақланичџи.*

закле́мбџити, *закле́мбџим* свр. *загледаџи се не мислеџи*. — Гледај испре себе, ку си зақлембџијо? Зақлембџијо у олтар, па се не умије ни прекрстити.

закле́чити, *закле́чим* свр. 1. *заградаџи собом џролаз, зақлонитџи*. — Помакни мало главу, зақлечијо си лампу, па ништа не видимо. Склони се мало, зақлечијо си пут.

2. *заузеџи џростџор стварима*. — Зақлечијо таван са лијесом, па не мож ни комин отворити.

за́клонак, -онка м *зақлон*. — Дођи у ови зақлонак, ту те бије вљетрина.

закобе́љати, -ам свр. 1. *закоџрљати, оџкоџрљати*. — Закобеља крљу сијена и откотрља право на торину.

2. *заџочџи неки џосао*. — Закобељо Стојан и увељико прави стају.

заковџ̀лити, *заковџ̀лим* свр. 1. *баџитџи, хитџнуџи удаљ (камен, дрво и сл.)*. — Заковиљџи каменом и погоди у врг бандијерне.

2. *заџуџитџи се, џоћи*. — Заковиљџијо по [о]вој међави про Муратовице, неће се корталисати.

3. *изненада се разбољџи, нагло заслабитџи*. — Јутрос је бијо на ногама, а ено са заковиљџијо.

в. заковрљџитџи.

заковр̀љати, -ам свр. *закоџрљати*. — Заковрљо јџдну зицу, умало нас грдом нагрди.

заковр̀љити, *заковр̀љим* свр. *в. заковџ̀литџи.*

заковр̀цати, -ам свр. *увџитџи џрамен косе у коврџу*. — Заковрцо косу у сто коврчица. Ђџвојке угријаше наку жицу и џом заковрцаше косе, не би г позна.

в. заковрџџитџи.

заковр̀чџити, -џм свр. 1. *заџуџитџи се, џоћи*. — Заковрчијо и о[н] на мобу, а није капац ишџерати ни два маа. Ђџ си заковрчијо без ујине, таван бијо?

2. *осџитџи се, џонијеџи се загледан у се*. — Заковрчила она тањевина и само се оуда шџпури. Нико не море заковрчџити ко рђа.

заковр̀цати, -ам свр. *в. заковрџџитџи.*

зако́лати, *зако́лаџм* свр. *залијеџитџи љџџилом (колом)*. — Ево сам ти направио колу о трџшњеве смоле, па заколај пљсмарџу е си је сву ижирко.

заколе́бати, -ам свр. *заџочџи какву градњу*. — Ено Пињови синови заколебали стају о десе метара дужине.

заколомáтити, *заколомáтим* свр. 1. *џочџи стџављџи коломџи на оџанке (оџуџу, иџаџ)*. — Ти ми заколомџи опанке, а ја џу иг наврнчати.

2. *заобиџи, иџи џоред, иза или око нечега*. — Не знају људи пут, па заколомџитџи про Балаче.

3. *џричџитџи изокола, нашироко, околишџитџи*. — Заколомџитџи о[д] Кулина бана и никако да каже шта оџе.

заколумбáрати се, -ам се свр. *заковиљџитџи се, залеџршџитџи се, заголубџитџи се (облаџи)*. — Нешто су се облаџи заколумбарали, могло би нај мало кише.

в. колумбарати се.

закоља̀вати се, закоља̀вѝм се свр. 1. *почеи говории брзо, жучно, са узбуђењем.* — Закољавила се она гњидица о чоєка, оће да се удави.

2. *зайлакаѝи јецајуѝи, зацењујуѝи се.* — Зовни то празно дијете, чујеш ли колико се закољавило.

в. закољедавиѝи се.

закоља̀к, -о̀лка м 1. (л. collum) *предња сѝрана враѝа.* — Коњ који има цвијет на закољку највиша је чивтелија и за се и за вамилију. Закла јарина по сре сриједе закољка.

2. *рана нанијеѝа од дивљачи (вука).* — Уцрво се гаран у закоља̀к.

закољедавѝти се, закољедавѝм се свр. *в. закоља̀виѝи се.*

закомѝдати, -ѝм свр. 1. *закоѝрѝати, закоѝураѝи, заваљаѝи.* — Нечија ђечина закомадала камење нис окучи, не мош прој да ти је мајка света Ђева Марија.

2. *залойарати снијег.* — И, како је снијег закомадо, кукали га јади!

3. *наломѝи, надробѝи, насјеѝи у комаде.* — За вечеру закомадаше свега и сва чега, па не знаш окле да почнеш.

4. *загаламиѝи.* — Ка Симат закомада, ни муа се више није чула.

закомѝтати, -ѝм свр. 1 *увѝи, умоѝаѝи, завиѝи, обавѝи.* — Закомотај товарину око главара, виш да се вуче.

II ~ се *замоѝаѝи се.* — Ено се теле закомотало, удавиће се. Змија се закомотала око гране и шиче.

зако̀нцити, -ѝм свр. *учинѝи јело уку- сним додавањем неког зачина.* — Бијаше законцила чорбу наком мирођијом, подрли смо се једуѝи.

зако̀питѝти, -ѝм свр. *биѝи нейоу- сѝњив, заѝвердоглавиѝи, осѝаѝи ѝри свом сѝаѝу.* — Ено колико је, закопитило и неће да претвори, нако би му уши изгу- лијо.

в. закоѝиѝиѝиѝи.

зако̀пиштѝти, -ѝм свр. *в. закоѝиѝиѝиѝи.*

зако̀птисѝти, -ишѝм свр. *кидисаѝи, навалиѝи, ѝрионуѝи.* — Закоптисо и копа, оће душа да му испане.

зако̀рак, -о̀рка м 1. *омлађена кора на ѝовријеђеном дрѝѝу.* — Ни ови јавор се неће осушити, поглај како му је подишо закорак.

2. *ожсиљак.* — Има Јања један закорак на челу. Остали су по њему закорци од буботића.

зако̀с м *почеѝак косидбе.* — За који дан ће закос.

зако̀чити, за̀ко̀чѝм свр. 1. *заусѝавиѝи, сѝријечѝи ѝродор (о вјеѝру).* — За- кочијо север, ја се надам да ће преведри- ти.

2. *осѝаѝи ѝри свом, нейоусѝиѝи.* — Закочили трговци са цијеном и неће да попуште ни за пару.

3. *ѝоѝкочѝиѝи враѝи (о говеду).* — Зако- чили бакови вратине, бучу, бацају земљу про себе и само да се рпе.

закрба̀вити, закрба̀вѝм свр. *усукаѝи се у чворове, крбе, кверге.* — Имак нешто стржеве шуме, али је закржљала и закрба- вила.

в. закрбас.

за̀крбас, -ста, -сто *крбав, квергав, чво- ровай.* — Стави то закрбасто дрво у ва- тру, па нека гори.

в. закрбавѝиѝи.

за̀крѝти, за̀крѝдѝм свр. *сѝеѝи веѝи број сѝоке (оваца, коња, говеда и сл.).* — Кад му приспљеше ђеца, заима и закрѝи и ено му данас пре овцама лупају два чакта- ра.

за̀крѝдати, -ѝм свр. *набрѝкнутѝи, на- бујаѝи виме од млијека.* — Овцу продаје јање, а краву виме, поглај је како је за- крѝдала. Измузи овце, закрѝдале су.

в. закрѝчѝиѝи.

за̀крѝсати, за̀крѝшѝм свр. *заградиѝи ѝуѝи, ѝролаз крешом (ѝрѝежсно ѝрњем).* — Ко је закрѝсо пут, пси му тра[г] гонили? Закрѝсо стругу трњем, на гробу му ница- ло.

закрѣчити, *закрѣчим* свр. *набујајати, набрекнути виме од млијека, закрендајати*. — Закречиле овце, па им вимсна попуцаше о[д] млијека.

в. закрендајати.

закрѣлити, *закрѣлим* свр. 1. *заобићи, захвајити једном сѣраном, крилом*. — Закрѣлиле су нам овце према Перову житу, оће га свога сатријети.

2. *посѣавити ред (крило) дасака по дну кровне конструкције куће*. — Док смо ми скувале и донијеле ручак, мајстори бнјагу закрилили стају са јужне банде. Закрѣлило је кућу лучевином.

закрмас, -ста, -сто *нейоустљив, задрѣи, својеглав*. — Ви, ви покороње, како је закрмас! Закрмасо је то створење и неће да претвори па Бог.

закрмачѣти, -ѣм свр. *зајрљати, забрљати*. — У, што си ово закрмачио тску, смели те јади Божи!

закрмити, *закрмим* свр. *осѣјати нейоустљив, задрѣи*. — Бијаше закрмио и неће да руча. Диш се отале, шта си закрмио!

закрочити, *закрочим* свр. 1. *закорачити ногом преко ужетѣ (повоца, оглави, ужетѣ у вршају и сл.)*. — Ено Рисоња закрочило, дај неј ли га откочити.

2. *засјестити предуго на једном мјесту*. — Цио дан закрочио они лужоња, па неће да иде.

закрпељати, -ам свр. I 1. *окрѣити како било*. — Закрпељај ми мало ове гаће, не могу ваки међ народ.

2. *ићи полако, ситним корацама се крећити*. — Ко ли је оно закрпељо про орнице?

II ~ се *присѣјати уз некога, прионути*. — Закрпељала се она роспија уза њ ко крпељ.

в. крпељати (1, 2).

закрупњати, -ам свр. 1. *заочетити прецирку уопштебом рјечи које изазивају већу свађу*. — Најприје су се нешто споречкали, док одједном закрупњаше и почеше један другог да сују.

2. *почетити падајати (крујне каљѣице кише, града)*. — Била је мирна и тија киша, па наједном закрупња.

3. *крујитије мљетити (брашно, кафу и сл.)*. — Чим млинар осети да је брашно закрупњало, одмак привида наку виду и испо плоче поче сукљати ситно брашно, пре кућом му вазда коло играло.

в. крујњати.

закрѣтати, -ам свр. *посѣјати крујѣњав, снажњији, развијенији*. — Мали су били ка су косили у долу, а са су порасли и закрутали, не било рока.

в. закрујѣњавити.

закрѣтити, *закрѣтим* свр. *посѣјати нейоустљив, крујѣ се држати реченог*. — Закрутили сељаци, неће да попуште у цијени у вратише шиљез кућама.

закрутуњавити, *закрутуњавим* свр. *ојачати, заснажњити, развити се*. — Крко сво љето младије саљевака, па закрутуњавио, ко да је арач купијо.

в. закрујѣјати.

закрчити, *закрчим* свр. 1. *помакнути влачег на јарму ближе јачем волу (кад су волови ухваћени у јарам)*. — Закрчи јарам према Прутоњи, јачи је.

2. *зајѣурити руку иза рамена и из пог положеја бацити камен*. — Бацај камен ђусто с рамена, шта си тако руку закрчио!

3. *прејријечити пролаз, просторију и сл.* — Закрчио пут, па не моремо прој.

закршак, -шка м *просѣор око крша*. — Нешто поскакује поре самог закршка.

в. закршељак.

закршељак, -љка м *в. закршак*.

закудравити, -ѣм свр. *закржљати, посѣјати кржљав, неразвијен, слаб*. — Рано одлучисмо јањад о сисе, па закудравише. Раније му бијагу ђеца закудравила, па ка им надода ране ижђикаше, не био им рока.

в. закудрѣјати.

закудрати, -ам свр. *в. закудрѣјати*.

закукљавати, *закукљавам* несвр. *замуцкивати, зајѣјати при говору*. — Ка

прича, мало заукљава. Заукљава отко је знам.

закуќљати, -ам свр. I 1. *закачиџи*. — Закуќлај куком за ту грану и тргни.

2. *зайлестџи некоме ногу*. — Закуќља му ногу и он сирома дрепи. Ка се јакате, не смијете један другом ногу закуќљати.

II ~ се *йаређи се осџаџи дуже сџојен (о йсима)*. — Закуќлала се она кучетина о јутрос и никако да се одкуќља.

закуљачџи, -йм свр. *закачиџи*. — Закуљачи куку за ту крљу, ајекни волове, па ћеш је одма ишчупати.

в. *докуљачџи, закајачџи, йојкуљачџи*.

закумбурати се, -ам се свр. *разгорјеџи се, зайламсаџи се (о ваџри)*. — Ка доста наложисмо сувије дрва, ватра се закумбура.

закурчџи, -йм свр. *зайвердоглавиџи, застираниџи, изгубиџи контролу над собом због неког јаког осјећања*. — Шта си болан закурчијо, па само гониш своје. И он закурчијо, па гони пулитуку.

закучица ж I. *кукица, закачка*. — На ти иглу самарњачу са великом закучицом, па љуцки окрпи стељу.

2. *йовод за свађу, задјевицу*. — У ничему данас траже закучицу. Измислиће ти они науку закучицу, то је љуцки милет.

залабрњати, -ам свр. *забрљаџи, залујетаџи*. — Залабрња ерави Никодим и унесе смуту међ људе.

в. *лабрњаџи*.

залагодџи, -йм свр. *умањџи, ублажиџи, йојравиџи, изгладиџи (оно шџо је негашивно)*. — Да не би паметног Вукана па залагоди свађу, оћаше крв леђи.

зџ лада, зџ лада у изразу: *јуџарњи йоздрав док је хладовине*. — А зџ лада, зџ лада, Миловане! Само што смо почели косит Јанко гракну: „А за лада, за лада!“, а Стојан му на то одговори ко ис запете пушке: „А за лада, за лада!“.

зџлазан, -зна, -зно *заобилазан, сџуџтан, йодаље од йуџа*. — Зџлазно ми је

свраћати ко твојиг, а радо бик дошо да се испричамо.

зџламџан, -а, -о *одламан са врха, закидаван, ломљен*. — Гора ти је ко чоек: заламана је и ломљена а стално расте.

зџламбати, -ам свр. I. *йрековаџи, йревезаџи*. — Како да заламбамо ову жијоку?

2. *окресаџи*. — Зџлаambo си ово пруђе ко ни себи ни своме.

зџламинџати, -ам свр. *зџзвекџаџи, зџчакџараџи, зџзвечџаџи*. — Овце се поплашише, чактари зџламинаше, чобани зџпустекаше, сви се на ногама нађоше.

в. *ламинаџи*.

зџлангџарџати, -ам свр. *йочетџи бучно и снажно луйџи, йуџињетџи, зџаџи, гџаламиџи*. — Нешто испре куће зџлангџара, чу ли ти?

в. *лангџараџи*.

зџлапанџдати, -ам свр. *загџаламиџи*. — Ништа му се не разумај: он зна зџлапанџдати и ка треба и ка не треба.

в. *лапанџаџи*.

зџласџити, зџласџим свр. *йовуђи се у себе због осјећања сџида, йосџидјеџи се*. — А ме виђе, одмак зџласџи. Не би он зџласџијо без неке.

зџлауџгџати, -ам свр. *йочетџи йадаџи (снијег са вијавицом)*. — Зџлауџгџало је, неће га прџстајати.

зџлачнџити, -йм свр. *загџладњеџи, изгџладњеџи*. — Зџлачнџило пашче, па се не море налокати.

в. *лачан*.

зџлепџирџати, -ам свр. I. *винуџи се лејџришајуџи крилима*. — Бијаше се лепџир умрџтвијо, па зџлепџира и одлеђе.

2. *йокренуџи се лејџришаво, живџахно*. — Чим виђе да монџци пролазе на сијело, и она зџлепџира за џима.

в. *лејџираџи*.

зџлџечџити, зџлџечџим свр. I. *зџклонџиџи собом йролаз, йрилаз*. — Пошени се, зџлџечџио си џудима пут.

2. *зайрѣаѣи* нечим одређени *простѣор*. — Носи отле самарину, залечѣио си њиме таван.

залигурати се, -ам се свр. *заклизати се*. — Залигураше му се опанци и дрепи.

зализати, *залижѣм* свр. *стѣрадаѣи*, *погинуѣи*. — Зализо је ко Смаил-ага на Мљетичку.

залијегати, *залијежѣм* не свр. 1. *простираѣи се*, *проѣзатаѣи се*, *захватаѣи се*, *обухватаѣи се*. — Његово имање залијеже од ове главице па све до на оно брдо онамо, а моје имање залијеже од оног брда па све до ријеке.

2. *изазиваѣи* *пријаѣан укус*, *годиѣи*. — О, како добро залијеже ова чорба.

залијек м 1. *незнаѣна количина нечега*, *врло мало*, *колико залијек*. — Немаше ни залијег брашна.

2. *за ѣренуѣак*. — Залијек ме не уједе жела. Е кукала јој младос, залијек сам је нашла живу у сре средине намета.

в. *залијечак*.

залијепити, *залијѣпим* свр. 1. *слијѣѣи* *житѣо* (о *врѣају*). — Не врши бреково жито, залијепићеш га.

2. *погинуѣи*, *нестѣаѣи*, *стѣрадаѣи*. — Залијепио је несретник испо Волујака. Трчи и не патише, а залијепиће долину ко и сваки други.

3. *ућуѣкаѣи*, „*зайуѣиѣи*“ *уста некоме*. — Нека си му залијепила уста, позлатила ти се.

II ~ се *чврѣѣо се везаѣи за некога*. — Залијепио се за ону бутру и са нема куд. Нечије ждребе се залијепило за нашу кобилу и неће никуд од ње.

залијечак м в. *залијек*.

заличити, *заличѣм* свр. *уљѣшаѣи*, *урѣдиѣи*, *доѣјѣраѣи*. — Заличила је и упаћила кућу, не би реко да је она.

залишити, *залишѣм* свр. *пошѣдјеѣи*, *причуваѣи*, *пружѣиѣи* *зашѣиѣи*. — Сна ме је залишила о сваког тешког рада. Залишио ми је ђецу у свакој нвољи, Бог му дао свако добро.

заловрѣти се, -ѣм се свр. *постѣаѣи лијен*, *зайаѣи* у *љеностѣи*, *разлијѣниѣи се*. — Заловрѣио се и не мрда ис куће колико ни међед из логе.

в. *уловрѣи се*.

залопарати, -ам свр. *поचेѣи* *ѣадаѣи* (*снијег круѣним ѣахуѣицама*). — А је ли залопарало, је ли?

в. *лоѣараѣи*.

залопити, *залопѣм* свр. *одговориѣи* *ошѣро*, *ућуѣкаѣи*, „*зайуѣиѣи*“ *уста некоме*. — Она поганчина се свакоме наруга, а ка му баба Живана спомену оглав што је укро, залопи га тијем и више нит је ведријо ни облачијо.

залудњѣи, -дња, -дњѣ *који је узалудан*, *залудни*. — „Мој залудњѣи ѣду на Савину воду.“ То што ја радим само је залудњѣи рад.

залудран м *онај који је нерадан*, *бадаваѣија*. — Уватио се са онијем залудраном и по читав дана салаца.

залучити, *залучѣм* свр. 1. *намакнуѣи*, *закачѣиѣи* *ѣоварнину* (о *самару*). — Поможи јој да залучи товарнину за крстине, шта си ставио руке у џепове!

2. *савѣиѣи* *врх косе*, *закрчиѣиѣи* (о *коси за кошење*). — Пружена ми је коса, нудер ми је мало залучи.

залошче, -ета с *умно заосѣало дијеѣиѣе*. — Има ли икака лијека за оно залошче? Одведоше оно залошче под Острог.

залоусак, -ска м 1. *љуѣска*, *ивѣр*. — Оскочи залоусак о дрвета и погоди у сре прозора.

2. *месо које се заљуѣиѣи* *приликом драња живѣиѣиѣе*, *месо осѣало ѣри кожи*. — Слабо брате дереш, ево ти остали залоусци ус кожу.

в. *заљуѣиѣак*.

залоуштак м в. *залоусак*.

замавѣњети се, *замавѣнѣм се* свр. *замодриѣи се*. — Дуну ладна вљетрина, лудима замавѣњеше усне, па дошле ко да су трњине јели.

замазлунити, *замазлунѣм* свр. *скриѣиѣи*, *прикрѣиѣи*, *зайаѣкаѣи* (обично *скре-*

ћући *пажњу на нешто друго*). — Кад они мазлован заљепоречи и замазлуни, не мош му знати ни шта ти мисли, ни шта смљера.

в. мазлунићи.

зәмала ж замлаџа, *џриглуџа особа*. — Ожени се једном замалом, не треба му виша куга но е.

зәманицѐ прил. у *једном замаху*, у *истом маху*. — Он је заманице пресеко дрво.

заманцукати, -ām свр. *џочейи говориџи неразумљиво (обично стџраним језиком)*. — Ја сва претрнук кад неко заманцука испо прозора.

в. манцукайи.

замарџњати се, -ām се свр. *забавиџи се, задржайи се, зачамайи*. — Замарџњак се берући јагоде, виш колико сам иг набро.

замаштракати, -ām свр. *сакриџи, џрикриџи, склониџи, забашуриџи*. — Оће мене да замаштрака, е неће! Баста њему замаштракати да очима својим не повљерујеш.

в. замашџракулаџи, замашџраџи.

замаштракџлати, -ām свр. *в. замашџракаџи*.

замашџрати, -ām свр. *в. замашџракаџи*.

замџзграти, -ām свр. *џусиџиџи биљни сок исџод коре*. — Ка[д] дрво замџзгра, ми би сврнули кору о дрвета и направили дилпе и борије.

в. мџзгра.

замџгати се, замџгѐм се несвр. *нахваџайи се (о скоруџу)*. — Како се замџге скоруп на овој северовини? Замџге ко иједне године досле.

в. замџгнуџи се.

заметнџти се, заметнѐм се свр. *в. замџгаџи се*.

замџждречџти, -џм свр. *заџиљџиџи, заџиџриџиџи, извџсти врх*. — Дај мало боље замџждречи ови колац.

в. мџждрек.

замџрџтати, -ām свр. *зарадиџи, заслужџиџи казну*. — Што је замџрито, то је и добиџо.

зәмџсѐ, -сли ж 1. *мисао, намџера, хџџење*. — Кака му је то замисо, ни црни џаво не зна. Заумиџо неку замисо и џера своје.

2. *брига, зебња, стџрейња*. — Велика ми је замисо што ми се оно дијете не јавља из војске.

зәмлата м и ж *онај који је заосџао, џримџиџиван, огранџчен*. — Шта ће замлата но да слуша туђа уста е су његова празна.

в. замлаџина.

зәмлатина м и ж *в. замлаџа*. — Присмрди ту, замлатино, неј нам још и ти солити памет.

замлаћѐнџк, -џка м *онај који је џримџиџиван, огранџчен, глуџ*. — То је такав замлаћеник да не мореш вљеровати. Биџо је и осто замлаћеник.

замлијѐчити, замлијѐчџм свр. *имаџи млијѐка (о овци, кози, крави)*. — Постили смо све док овце нијесу замлијѐчиле.

замџзгати, -ām свр. *загаламиџи*. — Ама што си замџзго, проби нам уши! Чи-тај усебе, шта си наглас замџзго!

заморџдавџти се, заморџдавџм се свр. *умџриџи се, замџриџи се, смџриџи се*. — Заморџдавиџо се косеџи, па увече жваће варенику.

в. морџдавиџи.

заморџдављѐн, -а, -о *замџрен, умџрен, џремџрен*. — Заморџдављѐн је, не море ни плеати.

замџтрљати, -ām свр. *замџгаџи, за-виџи како било*. — Замџтрљај ноге у те рите, опришџићеш се про Пинџча.

зәмрсак, зәмрска м 1. *завежљај*. — Пун јој је баул накије замрсака. Шта имаш у овом замрску?

2. *оно иџто је искидано, замршено, за-џлеџено, уџеџљано*. — Понеси ови замр-сак ужета, море ти ваљати. Не вуци за но-гама те замрске пређе.

замузен, -а, -о *заостѧао, ограничен, непросвећен*. — Има десетеро ђеце, свако му је замузено, да Бог сачува.

в. замузењак.

замузењак, -ака м *заостѧао, ограничен, глуп човек*. — Није он замузењак, како изгледа. У онијег замузењака вазда је бијо добар мал.

в. замузен.

замузолити, -йм свр. *зайворити* *устѧа, не говорити ништа*. — Замузоли та твоја уста, док ти г нијесу други замузолили.

замуљвѧјати, -ам свр. *скриѧи, ирикриѧи, зайаикаѧи (скрећући ѧажњу на нешто друго)*. — Не пође ми за руком да замуљвијам његову бруку.

замумуљити, замумуљѧм свр. *урадити нешто како било*. — На брзину смо замумуљили плашће, а у том паде киша. Замумуљила качамак ко ни себе ни своме.

заневѧљан, -љна, -љно *који произлази из нужде, невоље*. — То што радиш, заневѧљни је рад. Нема заневѧљнијег рада од нерада.

занијекати, занијечѧм свр. 1. *ућуѧати, умукнути, иресѧати иричати*. — У почетку је допиро нечи вигањ, а онда се утањи, док сасвијем не занијека.

2. *говорити: није, није*. — Ама шта си ту све занијекко, ђаво ти га зачепијо? Ја га нешто питам, а он занијекко, па све понавља: није, није!

заништа прил. *ни за ишта, за џабе, ни због чега*. — Продо је шиљеж заништа. Пољутише се заништа.

зѧкнути, зѧкнѧм свр. *замакнути, заћи (за, иза), изгубити се из вида*. — Ено зѧкнуше бурлице на југ.

зѧнога ж крајак земљиниѧа, парцелица земље која је слична људској ноzi. — Немам ти земље нако ону зѧногу поре гробља.

заобѧати се, -ам се свр. *почети се обѧати (о свѧетима)*. — Затвори врата од козиѧе, она су се говеда заобѧала.

в. обѧати се.

заоблѧтати, -ам свр. *почети баѧати облѧе (камење)*. — Заоблѧто у говеда ко да је поавето.

заѧд м *заобилазак*. — Немој ић иза брда, велики ти је заѧд.

в. заѧдан.

заѧдан, -дна, -дно *заобилазан*. — Одавле до Унча је црни и заѧдни пут.

заѧкаѧити, -йм свр. *зайјерати, загнати, ѧојјерати без засѧоја*. — Ку[д] си заѧкаѧио те браве, на јаде ти не дошло?

заѧловѧти, заѧловѧм свр. *ућуѧати, умукнути, ирекинути иричање, ѧлач, крик и сл.* — Заѧловијо је језик за зубе, ни клијештима му не би могло ријеч ишчупати.

заѧрничити, -йм свр. *остѧавити ѧиву неорану, залѧдинѧити ѧиву*. — Има више о пе година како сам заѧрничијо ѧиву по ре пута.

заѧтавити се, -йм се свр. *нарасити у ошѧаву (ѧраву која набуја ѧослије ѧрве кошевине)*. — Паде киша па се ливаде заѧтавише, могу се одма косити.

запалакаѧрисѧти, запалакаѧришѧм свр. *увезати ѧовар на коњу ѧалакаријем (ужетом)*. — Ка[д] сам гођ товаријо крље сијена или сламе, вазда сам иг запалакарисо да се не гингају.

в. ѧалакарија.

запа̀приѧити се, -йм се свр. *ѧоцрвѧѧити, зайламѧити у образима*. — Запа̀причи се ко да јој сва крв оде у главу.

запедељати, -ам свр. *почети ићи ситним и ошѧжаним корацима*. — Бијаше ми ова шѧер мала, па би за мном запедељала све про овијег ѧива.

в. ѧедељати.

запенѧати, -ам свр. *завезати, умоѧати, увити*. — Шта си запенѧала у те крпѧтине?

в. ѧенѧати.

запеѧузнути, -нѧм свр. *заимати, сѧѧѧи*. — Запеѧузно је нешто мало жива и сѧѧ богами, лејепо пролази.

в. зайѧоузнути.

запихдрити, -џм свр. *загледаџи не-
тпречице, џочейи буљийи*. — Запихдриџо
у ону попишуљу, па му се чини да таке
нема ку[д] сунце грије.

в. џиждриџи.

запиктати се, -џм се свр. 1. *засмијаџи
се, џраснуџи у смијех*. — Запиктала се па
јој све суза сузу стиже.

2. *згуснуџи се, џостџаџи џихџијастџи*.
— Поглај како се чорба запиктала. Ка се
цицвара окрене и запикта, кувана је.

в. зайкиџијаџи се.

запиктџјати се, -џм се, свр. *в. зайк-
џаџи се*.

запирити, запирџм свр. 1. *ударџиџи,
ошинуџи, звизнуџи*. — Ево вође је јучер
запириџо гром.

2. *баџиџи, хиџнуџи*. — Запири каме-
ном бѳ стрџа. Оману га око себе и запири
ш џим у грађе.

3. *зайуџиџи се, џоџи*. — Гојко је рано
запириџо за Жабљак. Те си то запириџо,
болан?

запитурати, -џм свр. *обојџиџи, офар-
баџи*. — Запитуро сам ти баул зеленом
питуром би реко је нов.

в. џиџура.

заплатити, заплатџм свр. *одужџиџи
казну за учињени гријех, шџетџу и сл.* —
Заплатиџо је за све што је урадиџо и са[д]
нека се сладе.

занлѳвати, -џм свр. *иџи са џешкоџом*.
— Заплео сам нешто; нијесам, вала, никуџ
кадар.

в. џлеаџи.

заплѳкати, -џм свр. 1. *заградиџи како
било*. — Заплекај мало стругу, само да ов-
це не изаџу.

2. *закачиџи, зайлестџи некога да џад-
не*. — Појакаше се, па му Мрдо заплека
ногу и Јашо џушти.

заплишити, заплишџм свр. *зайуџиџиџи
се, закрилиџи, „зайливаџи“ кроз џраву,
жиџо, куйус*. — Овце заплишиле про
јѳчма, само им главе вире.

заплотак, -тка м *џросџор око џлоџа*.
— Узми плетивачу и убери мало жаре око
оног заплотка.

заповѳвати, -џм свр. 1. *џочейи зваџи,
завваџи, заграјаџи*. — Ми смо сиџели,
ка[д] неко заповѳла и све виче: заратило
се, заратило се!

2. *џочейи, зайочейи, зайодјестџи*. —
Ено џедо Милија заповѳло куџу на два
боја.

заповрнути, заповрнѳм свр. 1. *џодви-
џи, џодавџиџи, засукаџи*. — Заповрни ру-
каве, дугачки су ти. Не умље оно белајно
дијете да заповрне ногавице но иг укачка
и џвалоласа.

2. *џовраџиџиџи, џовернуџи, сузбиџи (о
сџоци)*. — Заповрни тудијер ту јањад, ја
ћу дој да иг омрсимо.

3. *зайодјестџи, зайочейи, заметнуџиџи
разговор*. — Ишли смо заједно до Горан-
ска и он би заповрно да прича једно те
исто.

II ~ се *накуџиџи се, зачекаџи се (о во-
ди)*. — Паде велика киша па се заповрну-
ше локваџци.

заповршичџи се, -џм се свр. *ухваџиџи-
џи се џовршице (о снијегу)*. — Ођа је са[д]
иџи по снијегу ка[д] се вако заповршичи-
ло.

заподати, -џм свр. *зайочейи, џокрену-
џи (џричу, свађу, рад)*. — Увече би посе-
дали око вагре, слушали гусле и приче о
бојевима, а Дуле би заподо о женама.

заподријети, заподрѳм свр. *зайочейи,
џокренуџи, зайодјестџи, џочейи*. — Ка[д]
заподрије причати џегове муке и невоље,
сви се заплакаше. Иван би вазда заподро
причати о попадиџи.

заподрцати, -џм свр. *зайочейи џричу
(џретџежно из џрошлостџи)*. — Дође Урош
и заподрца причу Бог зна отка себе.

запомѳнути, запомѳнѳм свр. *џомену-
џи, најоменуџи, џодсјейиџи*. — Рајко за-
помену накав дуг, па ријеч по ријеч и око
тога загушаше.

запѳвача ж *дрвена моџка којом се
враџило на наџри (разбоју за џкање)*

према пошреби попушта и зауставља („кочи“). — Попушти мало запоњачу, много си је затегла. Усеко ми је чоек запоњачу, не бик је дала за најбољег дивизца.

запопеузиути, -нѐм свр. *в. зайеузнути*.

зѧпѧрник м 1. *онај који је заостѧо, ѧримитиван, ограничен у развоју*. — Изабраше оног запорника да иг преставља у име свог села, куку мајко!

2. *сморен, „умородављен“, закржљао човек*. — Живијо је у јаду и о јаду и осто вљечни запорник.

в. зайорче.

запѧрожити, -ѧм свр. *везати једним крајем ужетѧ једног а другим крајем другог вола*. — Запорожи волове и доведи, па нека твог запрдивања.

в. ѧорожје, ѧпорожити.

зѧпѧрче с *в. зайорник*.

зѧправо прил. *ѧправо, ѧточно*. — Неће ђедо казати ништа што није заправо.

запрѧгнути, зѧпрѧнѧм свр. *обезмилјечити, мање имати млијека (у оваца, крава, коза)*. — Запрѧгнуше овце на овој грмљавини.

запрѧдати, зѧпрѧдѧм несвр. 1. *уѧредаити (о ѧређи)*. — На прелу смо једне преле, неке плеле, а баба Петра је запрѧдала пређу за колане.

2. *говорити нешито увијено, нејасно, неодређено, мрмољити*. — Вазда он нешто запрѧда, мани га се.

3. *шалити се, измѧштавати се, необзбиљно ѧричитити*. — Не умије ко Марко нико да запрѧда.

запрѧчитити, -ѧм свр. *заградити, заѧлестити ѧрућем или грањем како било*. — Запрѧчи котар прућем, док нећемо ли оплести нови.

запрѧдати, -ѧм свр. *ѧочити ѧричитити било шита*. — Запрѧкенда нешто да прича, па се предомисли и зађута.

в. ѧркендаити.

зѧпрлче, -ета с *оно шито је слабо одгојено, заостѧало у физичком развоју*. — Ово дијете се родило у невакат, подизано у не-

вакат, расло у невакат, и шта је друго могло остати но запрлче.

запртљачити, -ѧм свр. *зѧлестити, закритиштити, зашишити како било*. — Неј ли мало запртљачит рукав о[д] кабанице, вас се ижѧрко.

в. ѧрпљачити.

зѧпршкати, -ѧм свр. *закѧтити сасвим ѧлишито*. — Запршкава ко мачка говно. Запршкај то цкло, да се ђечина не набуду на њ.

зѧпуктати се, зѧпукћѧм се свр. 1. *зѧдихаити се*. — Није крочијо стотинак корака, одмак се зазнојио и запукто.

2. *засмијатити се ѧукћуштити*. — Ја причам озбиљно, а они се запуктали, оће да се угуше.

зѧпунути, зѧпунѧм свр. *ујестити змија*. — Стално сам викала: баци те вражије игле и не боцкај ш њима на Благовијес е ће те змија запунути, а она ко мене за инат боцка и боцка, а са[д] ка[д] је змија запуну, сѧти се мога сављѧта.

запустѧкати, -ѧм свр. *зѧлашити вукове узвикујуштити: „А ѧус остито!“*. — Кико се попе на вр Плесма и из све снаге запустѧка, а вуци ни да мрдну.

в. ѧустѧкаити.

зѧпућити се, зѧпућѧм се свр. *зѧпућити се, ѧоћи на ѧућ*. — Лакше се младу запућити куд га ноге носе, но стару куд га памет води.

зѧпучити, -ѧм свр. 1. *ухватитиштити волове (у јарам)*. — Илија бијаше запучијо волове у јарам прије но су пијевци почели плѧвати.

2. *зѧпућитиштити се, ѧоћи на ѧућ*. — Најбоље је да рано запучимо за Жабљак. Нема чекања но појаша дора и запучи ку се ићи мора.

в. заврсити.

зѧрѧнкѧ прил. *зарана*. — Заранке спрадите јањад, најела су се да им више по чапру не море.

зарђаница ж *ѧушка зарђала*. — Пошо у рат са наком зарђаницом, а нема но два метка.

заријевити, заријевџм свр. *йочейши ла-јайши, кевџайши*. — Пашчад заријевџше, говеда забукаше, чобани запустекаше, наста читав каос.

в. ријевџиши.

зџријез м *дебље или џамније задебљање на роговима йреживара које одговара годишњем расту рога*. — Ако лаже коза, не лаже заријез на рогу.

заријепити се, заријепџм се свр. 1. *йрионуџиши, закачиџиши се са нечим*. — Ће те љаво носијо крос ту ковражину, ето си се вас заријепијо.

2. *чврџио се везаџиши, ухваџиџиши се за некога*. — Оно двоје се заријепило једно за друго, Бог иг смео.

зароваџити, зароваџџм свр. 1. *не йосџремџиши сџвари йо куџи*. — Немам времена ни да колибу уздигнем, но смо је зароваџили ко никад.

2. *држџаџиши сијено у ровинама*. — Зароваџили нолико сијено а само што киша није линула.

в. роваш.

зарожити, зарожџм свр. (л. *plęgujum*) *навуџи криласџу навлаку у очи*. — Зарожџијо ми је коњ и не види крочити.

в. рожац.

зарок м *ојклада*. — Ево под зарок да је вако како ја вељу.

зарумџити се, зарумџџм се свр. *зарумењейши се, зацрвењейши се, зајаџуриџиши се (од узбуђења, сџида, хладноће и сл.)*. — Зарумеџила се и не умије ни проговорити.

в. нарумеџиџиши се, румеџиџиши се.

заруџатити, -џм свр. *обрасџиши длакама*. — Заруџатијо ко мајмун.

зарупко м *дебелушкџаџиши дјечко*. — У пошалици: „Зарупко, зарупко, / широк ко клувко, / зоријо се ширином, / ко јела ви-сином.“

засавардачити, засавардачџм свр. *заошџџриџиши врх сџога, йласџа сијена дајуџи му облик кује, савардака*. — Засавардачијо плашће ко да ће му годиновати на ливади.

зџсијеч, -и ж *засјечен, зарезан дио (о сџогу сијена, дрвешу и сл.)*. — Нудер дијете донеси ону торбу да ужинамо, ено је на засијечу.

заскорупити, заскорупџм свр. 1. *засмочиџиши скорујом*. — Дај мало боље заскорупи качамак, нећемо га јес вако несмочана.

II ~ се *фиг. йодоџиџиши се, изгледаџиши ухрањен*. — Крка изараменица, па се заскорупила да јој образи пуцају.

заскочити, заскочџм свр. *уџи, ускочиџиши, уйасџиши у шкриј, греду и сл. (о овци, кози и др.)*. — Ено заскочили празови у гредама, дај донеси уже да иг извучемо.

зџсмок м *смок (сир, скоруј, масло и сл.)*. — Кад има доста засмока, ласно је спремит ручак.

зџсобниџе прил. 1. *засебно, йосебно, одвојено*. — Има два сина и оба живе засобице. Неће нико заједно, но све засобице.

2. *узасџојно, једно за другим*. — Ај три пута засобице изговори а да не погријешиш: раскисеше ли ти се опанци!

засоврљати, -џм свр. *ојлесџиши, окрџиџиши, увезаџиши како му драго, немарно*. — Засоврљо сам пешес љеса, па нек иг, ваљаће.

зџсрама ж *срамоџа, сџид*. — Не море га бит засрама кад нема образа. Безобразног и безочног није засрама ни о чега.

зџсрати, зџсерџм свр. 1. *найдаџиши (о снџјегу)*. — О синоћ је засро снџјег про Јаворка, не море се проћ нако са крилима.

2. *урадиџиши нешџио рђаво*. — Све је Милашин својом причом засро и загрдијо.

зџстава ж *облак кроз који йролази залазеће сунце*. — А пане сунце у заставу или по засунцу, немој тако ти бог помого: да ти лаје џскира на пању, одлијеже пракљача по прању или лупа брдило у ткању; немој ни да ти ко износи про прага што му у зајам оћеш дати, нит пашчету уливати.

в. заседа.

зџстапница ж *сџиџница којом се неко изазива за сукоб, неойравдан разлог*. — Отко је дошла у та дом, стално је ставља-

ла застаницу међ браћу, црн траг од ње осто.

в. заштаица, заштиаица.

застиђе с онај који треба да се сџи-ди, срами. — То је застиђе читаве рође. Шу ту, застиђе једно.

засука ж 1. оно што је засувано, сџи-рално, завојито. — Доћеро сам један то-вар дрва, све кврге и засуке.

2. особа својеглава, тврдоглава. — Са засуком се не море изај на крај, па Бог.

засуруљати, -ам свр. 1. замоштаици, умоштаици, увийици, замрсџици вукући. — Уз-дигни гете, шта си г засуруљо! Засуруљај рукаве е ти сметају. Засуруља наку ћузину дувана у новине и поче да одбија димове.

2. закуљати дим, засукљати. — Ено засуруљо дим из Обренове колибе. Засу-руља дим ис угарака, мора се промијени-ти вријеме.

в. суруљати (1, 2).

засуручџи, -џм свр. џусџици суруч-ку из млијека. — Млијеко је засуручило, мора да му је неугода.

засјајак, -ајка м одсјај, сјај, бљесак. — У саму зору виђесмо како про брда заи-скри засјајак, те ти ми потрч тамо, кад имаш шта виђети: колиба гори, пламен лиже, а свезано пашче цичи.

заседа ж облак кроз који џролазе зра-ци залазећег сунца. — Оће ли пануг сунце у заседу? Ако пане у заседу вријеме ће се промијенити.

в. засјава.

засера ж 1. југов снијег, лайавица. — Ојужило, оводњело, расквасило, засера, крочити се не море.

2. масна и гусџа чорба. — Ставише на трпезу пуну ћасу оне засере и ми ти бупа, бупа док јој дно не виђесмо.

засерџи, -џм свр. 1 нахваштаици се жуџоцрвенкасиа маџерија из зноја (ље-џици у овчијем руну). — Овце су добро засе-рили, па иг је ласно стриџи.

II ~ се нахваштаици се зној џо џијелу. — Ваздуги дан је копо, па му се сва леђа за-серила о зноја.

затавничиџи се, -џм се свр. заџвори-џици се између чеџири зида, осамџици се. — Затавничиџо се у ону виђерину, не треба му друга тавница.

заталаушџици се, -џм се свр. биџици обу-зетџи осјећањима сџици, џосџидџеџици се. — Микан ћути, гледа испре себе, заталауш-џо се и пуши криу.

затаслачиџи, -џм свр. заџсесџици дрво. — Таман бијаг затаслачиџо јарам, ка[д] на-џије она маџја.

зататуљати, -ам свр. иџици шраџаво, на-сумџице, којекуда. — Мокри, презебли, гладни зататуласмо про Милогоре право у један збљег.

в. штаџулаџици.

затетичџици се, -џм се свр. обуџици се уредно, џеданџино, заџегнуџици одјећу, обу-ћу. — Затетичџила се и забелензучџила се, па се увија ко гуштерица.

в. уџеџицици се.

затешчати, -ам свр. заџрудњеџици, за-чедџици. — Отпријед се никад није десило да нека џевојка затешча прије но дође у дом.

затијок, -ока м задњи дио лобађе, за-џиџаџак, џоџиџаџак. — Пипну ме у бабину рупу и, овога ми нимета, рече: причувај ови затијок, море ти џаво прнути у њ. А ја њему на то: нико нема раоник на затијоку, па се у ламет.

затишак, -шка м мјесто које није у вјеџиру, завјеџирина. — Претурили смо тор у затишак крај омара.

затонтати, -ам свр. 1. завезџици, увеза-џици, џрџмоштаици како било. — Затонтај тим уривџицима око пласта и не преуређуј што ти кажем!

2. закрџиџици, заџиџици, заџријечџици на брзину и како било. — Ево сам ти затонта-ла колијер от кошуље, па обуци ако де-њаш.

затопрачиџи, -џм свр. заџсесџици не-гдје, задржџици се. — Затопрачиџили око пријеклада, грију се и нагуђују, а она црна џеца дркћу поре врата.

затра̀вити, **затра̀вѝм** свр. 1. *насадиѝи косу на косиѝиѝе (да ѝеѝа легне ѝод ѝоде-сним углом)*. — Испружена ми је коса, ој ли ми је мало затравити? Дај неј ли ми мало затравити косу, расплећак се ваком косећи.

2. *фиг. изазваѝи ѝријаѝиан укус дода-вањем зачина*. — Затрави, бона, чорбу старијем скорупом, не море се вака сркати.

затр̀нити, **затр̀нѝм** свр. *заградиѝи ѝрњем*. — Затрнула она поган пут, пукла му па̀са погибија.

затр̀оцати, **затр̀оца̀м** свр. *заѝрљаѝи*. — Што си затроцо теку, глибоња?

зату̀лити, **зату̀лим** свр. 1. *заузеѝи ѝпростор, учиниѝи га неѝрисиѝуѝачним*. — Затулијо ждријело свозом дрва, па људи не могу прој.

2. *ѝојавиѝи се са сваке стиране, масовно се ѝрикуѝиѝи на неком ѝпростору*. — Бљеж да бљежимо, ено војска затулила са сваке стране.

зату̀рити, **-ѝм** свр. *ѝрећи ѝоред, око или иза нечега, некога, заобићи дужим ѝуѝем*. — На мосту је стража, а ви затурите околу, сигурније ви је.

зату̀ца̀ти, **-ѝм** свр. 1. *закуцаѝи, укуцаѝи*. — Не умије Стево ни чивију затуцати, кад ти кажем. Затуцај ови колац што дубље у земљу.

2. *ударањем заравниѝи*. — Узми маљ и затуцај мало они камењар.

зату̀цати, **зату̀ца̀м** несвр. *ѝроклињаѝи, клеѝи*. — Учинијо јој нешто нажао и са[д] му затуца и мјесто ње седи.

заћа̀ну̀ти, **-нѝм** свр. *исѝусѝиѝи, раѝи-риѝи неѝријаѝини мирис, смрад, засмрдјеѝи*. — Ау, шта но заћану, пи?!

заћа̀оја̀кати, **-ѝм** свр. *ѝоѝјераѝи гове-да вичући: ћаја, ћаја!*. — Натрча воловодница поре снијезнице и Мируна заћаојака и свег гласа.

в. заћа̀оја̀каѝи, ћоја̀каѝи.

заћа̀оја̀кати, **-ѝм** свр. *в. заћа̀оја̀каѝи.*

заћа̀лума̀ти, **-ѝм** свр. *заћа̀уѝаѝи, за-мукнуѝи*. — Бед седи, заћалумијо, баба и

она заћалумила, остали нешто шапућу и само се чује како мачак преде.

заћа̀ну̀ти, **-нѝм** свр. *в. заћа̀нуѝи*.

зау̀глина *ж мјесто у каквом углу*. — Лако му је сеирити из зауглине, но нека дође на чистац.

зау̀име предл. само у изразу у значењу: *ради, због, у име*. — Зауиме Бога, немој гријешити душу.

зау̀јати се, **-ѝм** се свр. *завадиѝи се, ѝосвадиѝи се*. — Заујале им се жене, па и они, куку људи!

в. зау̀јести се.

зау̀јести се, **зау̀једѐм** се свр. *в. зау̀јаѝи се*.

зау̀кати, **-ѝм** свр. I *заимаѝи, стиѝи, окућа̀риѝи се*. — Мал по мал па и он заука велико имање.

II *~ се ѝочети радиѝи свом снагом, без одмора, креѝаѝи се брзо*. — Ка[д] сам ја поче вријећ, он је бијо увелико зауко.

зау̀кнѝти, **-нѝм** свр. *завзѝи неочекивано, ненадано, завикаѝи*. — Ми седасмо испре куће, ка[д] дијете заукну, помислисмо: неко се зло десило.

зау̀лити, **-ѝм** свр. 1. *ѝочети хулиѝи, клеветѝаѝи*. — Свак живи ће реј да њена уста никад нијесу заулила ни на кога.

2. *мажући заѝвориѝи ѝукоѝине на улиѝиу (о ѝчелама)*. — Гледо сам ка[д] Дуња узе мало плеве и глиба, додаде воде, замијеша и заули улишта ко прави чепар.

в. улиѝи.

зау̀ну̀ти, **-нѝм** свр. *раѝириѝи се ули-јед влаге, заѝиснуѝи шуѝљине, сасѝаве (о дрвеним ѝредметѝима)*. — Бадањ је добро зауно и са[д] моремо метнути купус у њ.

зау̀пѝти, **-ѝм** свр. *стивориѝи у машиѝи ѝредстиаву о нечему и од ѝога не одѝуѝаѝи*. — Алекса је заупио да има јевтику и о томе прича једно те исто.

в. зау̀пѝуѝиѝи.

заурнебѝсати, **-ѝм** свр. *загаламиѝи*. — Шта си, болан, заурнебесо, дај се разуму?

зау̀ту̀пѝти, **-ѝм** свр. *в. зау̀пѝиѝи*.

заушак, -шка м *шамар*. — Нико не зна колико је он примио заушака. Ако ти опалим заушак звониће ти уво до подне!

зацаклити, зацаклѝм свр. *засѝаклиѝти*. — Донеси прозор, па ћу ти га зацаклити. Нема ниђе срце да зацаклѝм шкрљетке прозора.

зацегељати, -ам свр. *йочетѝи йричайѝи брзо, џангризаво*. — Чим дође, одма зацегеља, уши нам проби. Не умије оно да прича код други иксан, но зацегеља, Бог га нагрдио.

в. *џегељатѝи*.

зацѝликтати, зацѝликтѝм свр. *зайуцаѝти*. — Зора није била ни опучила, а пушке зацѝликташе.

зацѝцварѝти се, -ѝм се свр. *добѝѝи румену боју у лицу, йодоџоѝѝи се*. — Крка шта оће, па се зацѝцварила, само што не пуца.

зацкварѝти се, -ѝм се свр. *йрекрийѝи масним слојем, умасѝѝѝи се*. — Ласно је зацкварити чорбу масном говедином, но је зацквари беж ње.

в. *цквара*.

зацмѝлити, зацмѝлѝм свр. *зайвориѝи, закложѝѝи*. — Зацмоли та врата, сине. Мали кучкеш би зацмолио капке, ко чини да спава.

зацукати, -ам свр. 1. *укуцаѝти*. — Не умије мој Перо ни чивију зацукати, а ти ој да ти направи калуп за опанке.

2. *ударајући изазваѝѝи луйу, даѝѝи знак куцањем*. — Око поноћи зацука неко испре куће и ми се сви нађосмо на ногама.

3. *йотѝјераѝѝи, ради лучења, јагњад из оваца вичуѝѝи: цуке!*. — „Цуке, цуке!“, зацука Неда, и јањад се излучише из оваца и одоше у kotaц.

зачабулити, зачабулѝм свр. *искорѝѝѝѝи, уграбѝѝи*. — Једва сам зачабулио сто кила урметина. Нијесам вала зачабулио ни један једини залагај од прсвратуше.

в. *учабулиѝѝи*.

зачавељати, -ам свр. *йочетѝи живахно и брзо говорѝѝи, зачаврљатѝи*. — Зача-

вељали сви углас, па ништа не знаш ко са киме шта прича.

в. *зачаветѝатѝи, чавељатѝи*.

зачаветати, -ам свр. в. *зачавељатѝи*.

зачагељати, -ам свр. *йочетѝи йричайѝи брзо, џангризаво*. — У млину бијаше зачагељало нако мало, дебелушкасто, необријано, ни чактало му није равно.

в. *зачагљатѝи*.

зачагљати, -ам свр. в. *зачагељатѝи*.

зачајати, зачајѝм свр. *задржатѝи се, забавѝѝи се дуго*. — Ће зачаја толико, Бок ти свети Јован.

в. *чајатѝи*.

зачакљунѝти се, зачакљунѝм се свр. *занијетѝи се у йричању, зайричайѝи се*. — Морам ићи, јадо, много сам се зачакљунѝла.

зачакљунѝти, зачакљунѝм свр. *закачѝѝи шѝѝо, узетѝи, искорѝѝѝѝи нешѝѝо за себе*. — Зачакљуну ли да ће и десе кила соли?

в. *зачакнѝѝи (1)*.

зачакнѝти, зачакнѝм свр. 1. *йрибавѝѝи нешѝѝо, домоћи се, узетѝи за себе*. — Почо рат, војска оступа, народ купује со, жито и ја ти, у оној гужви, зачакнем мало соли и евоје превље.

2. *закачѝѝи, намакнѝѝи, натѝаћи, сѝојѝѝи (куком или сличном најравом)*. — Зачакни уже за ту пречагу, шта си се туј удрђио?

3. *додѝрнѝѝи, окрзнѝѝи*. — У рату га мало зачакно гелер и са на то прима грдне паре.

в. *зачакљунѝѝи*.

зачарлѝјати, -ам свр. *йочетѝи йириѝѝи, зайухатѝи, задуватѝи (о вјетру)*. — Зачарлија вљетар и некако развијасмо јечам.

зачекати се, -ам се свр. *сакуѝѝѝи се, слиѝѝи се, заврнѝѝи се (о води)*. — Стави коју калицу испно стрее неће ли се зачекати мало воде.

в. *заврнѝѝи се*.

зачепѝ речца само у изразу, са значењем: *наведе*. — Ћаво ми га зачепи, па про-

говорик, а могла сам бес тога. Враг ми га зачепи, те узвикнук: бљеште!

зачмарјити, -јм свр. *уйоуиши у дрије-меж, заморност, учмалост*. — Отприје су монци пљевали да све горе јече, а са[д] све нешто зачмарило, ко да ни слане воде није пило.

зачупити, **зачупјм** свр. *биши чуйав, неошшан*. — Ошишај се, шта си тако зачупио?

зацагари, -ам свр. 1. *йочейи бучно йричайи, загалмиши*. — Шта сте зацагарали прије зоре, Бог вас клео ако га иђе има.

2. *завечайи, заклейейи, зачакйи-раши*. — Зацагараше нечи чактари испре буљука и пренкоше у катун.

в. *цагарайи*.

зацамали се, -јм се свр. *зайуейиши се, занемарйи се (о облачењу)*. — Нико чоека не море зацамалити но он сам.

в. *цамала*.

зацангари, -ам свр. *йочейи цанга-йи, гласно йричайи, разбрбљайи се*. — Чим учитељ заврши час, ђаци зацангараше и излећеше и школе.

зацогелати, -ам свр. *йочейи бучно йричайи, йрейирайи се*. — Мирно су се прстенали, док одједном зацогелаше, мишљак лећи ће крв међ њима.

зацоблати се, **зацоблам се** свр. *обући се у рише, дроњке, „задроњайи се“*. — Остаријо, ојадијо, зацоло се, тешка је и земља која га наког држи.

в. *цола*.

зацомргати, -ам свр. *йочейи говори-йи неразумљиво (обично стираним јези-ком)*. — Неки људи зацомргаше, ми се погледасмо, слегосмо раменима и тако оста-смо гледајући један другог.

в. *цомргайи*.

зацобрати, **зацобрам** несвр. *мушии мли-јека у изобиљу*. — Имају велики мал, па зацорали и музу ко у сретне године.

в. *цорайи*.

зашамити се, **зашамјм се** свр. *увийи шал, мараму или какву крју око главе*. —

Сунце упекло да оба ока стркну, а он се зашамико, нек му је на здравље.

зашапица ж сийница којом се неко изазива на сукоб, *йовод за свађу*. — Чувај се оне погани, изнаће каку зашапицу само да се посвађа.

в. *застайица, зашйица*.

зашврачати, **зашврачјм** свр. 1. *зани-јейи се неким или нечим*. — Зашврачила за њим, па ни шта види, ни шта зна, ками јој у памет.

2. *ићи йогрешним йушем*. — Не иди про тијег жита, шта си туда зашврачила?

зашепица ж сийница. — Радије бик пластила но што се по ваздан носим које-какијем зашепицама.

зашетљати, -ам свр. *исйлесейи, закр-йиши, зашйиши како било*. — Зашетљај, запетљај, окрпи, прикрпи, па јонет кољена гола.

в. *шейљайи*.

зашишкати се, -ам се свр. *обмои-йи се, обавийи се, завийи се (у нешио)*. — Зашишкај се пољавом иза леђа, помете се.

зашкамутати, -ам свр. *йочейи шка-мушайи, цвичайи, скичайи, шйекйиши, мрмољийи*. — Нешто у јами зашкамута, баш ко мачад.

в. *шкamuшайи*.

зашкерити, **зашкерјм** свр. *загледайи се не мислећи, гледайи йолузайворених очију*. — Зашкерило и гледа у сунце. Шта си зашкерила очима, стријела те раскочи-ла?

в. *шкерийи*.

зашкогрљати, -ам свр. *зачегрљайи, зачегрйиши, зачангрљайи*. — Само што заспак, зашкогрљаше миши исно кревета.

зашкопорати, -ам свр. 1. *йочейи бри-дјейи, сврбјейи, зайецайи*. — Нешто ме зашкопора по леђима, ој ли ме почешати?

2. *йојавийи се йрохйјев йрема нечему*. — Зашкопорала му гузица на цицвару и ја ти не бидем лијена па му је зготовим.

3. *доћи у стиње које изазива радозна-лост, биши радознао*. — Зашкопорало ме

нешто, па све питам: ко је направио копиле у оној Круновој кривоноги?

4. *йочейи грейсийи, койкайи*. — Зашкопорала по ламетини и неће да престане, у причу јој било.

зашо́кати, **зашо́кām** свр. I *исйсовайи, нагрдийи, наружйи*. — Што тако зашока чоека ни крива ни дужна?

II ~ се *зайрљаи се, углубайи се*. — Ће си се тако зашоко, за име Божије?
в. зашокаћийи, шокаћийи.

зашока́йти се, **зашо́каћийи** се свр. *в. зашокайи* (II). — Она јадна ћеца зашокаћила се, па нити се умивају ни обувају, а свако ко о пања одваљено.

зашоке́лати, **-ām** свр. *закрийи, окрйийи, зайријечайи како било*. — Зашокељала сам ти чаране, док нећу ли нове оплес.

в. шокељаи.

зашо́тљати, **-ām** свр. *окрийи, ойлесйи, исйлесйи како било*. — Дај ми те гаћетине да иг мало зашотљам.

заштапица ж *в. засйайица, зашайица*.

заштрика́ти, **-ām** свр. *заковайи дрвене лейице дужином преградног зида*. — О јутрос смо заштрикали чатму и доста ко ладне воде.

в. штрикайи.

зашушак, **-шка** м *загонейка, йајна*. — Зашушак ми је бијо како се он тако брзо обогатијо. Вала ми је зашушак ко ли навелега ону гњидицу да проси попову шћер.

зба́грити, **-йм** свр. *исйећи или скувайи како било*. — Лако је њој, само збагри за ручак шта било и нико јој не каже ни дур, ни бре.

в. багрийи.

збатр́гати, **-ām** свр. *саћи са найором*. — Издале ме нусте ноге и једва збатргак нис те странчине.

в. збайрљаи.

збатр́љати, **-ām** свр. *в. збайргайи*.

зблйзна прид. ж *која носи двојке (нйр. јагњади)*. — Калоперка је и ове године зблизна.

збља́гња прид. ж *која йреба да се ојагњи, сјагња*. — Овце су се мркале испре Томиндана и све су збљагње.

збо́нчити, **-йм** свр. *неквалййейино и на брзину исйећи, скувайи, умйесйи*. — Збончила си ову урметиновачу, не море се јес. На брзину запретак љеб у ону шупрагу, па се збончи и подбучи, нећу се од њега вајдисати.

збу́нтати се, **-ām** се свр. 1. *осйейиши малаксалосй, клонулосй, изгубйи снагу, онемоћаи*. — Само што сам села, збунта ми се.

2. *йочейи се облачийи, наоблачийи се*. — У сре подне збунташе се облаци, ули киша а онда се разголуба.

збу́рвати се, **-ām** се свр. *сурвайи се, развалийи се, соргайи се*. — Кад им умрије отац, све им се збурва. Не мош ту дај прој, збурво се зид.

в. збурдаи се (1).

збу́рдати се, **-ām** се свр. 1. *сурвайи се, соргайи се, срушийи се*. — Нема о школе ништа: збурдала се клета.

2. *згрушайи се, згрудвайи се, згуснуйи се, уквариыйи се (о млијеку)*. — Прође она вљештица кроз овце, па се збурда вареника.

в. збурвайи се, убурдаи се.

збу́рљати, **-ām** свр. *урадийи како било*. — Збурља науку чорбетину од кумпијера, не би је срко да су ми дошле виле очима.

збу́цати се, **збу́ца̄м** се свр. 1. *збуљукайи се (о говедима)*. — Чим омирисаше крв, говеда се збуцаше око стрвине и почеше да се криве.

2. *сакуйи се на једно мјесто*. — А доприје глас да се Турци примичу, сво се село збуца испре цркве.

звекёрнути, **звекёрнѐм** свр. *ударийи, млайиийи, расйалийи*. — У оној тутњави звекернем ја њега, звекерне он мене и нико никоме није дужан осто.

звй́здоре̄п м *онај који је лакомислен, незнавен*. — Какав је они звиздореп, звизнула га змија међ оба два ока.

в. звиздорей.

звѣздорепа ж *в. звиздорей.* — Оће звиздорепа у све нити.

звѣјѹк м *који је лакоуман, вјејройи-расѣ, несѣалан.* — Приседи ту звијуче један и не лабрњај ка те нико ништа не пита!

звѣјѹкача ж 1. *в. звијук.* — Виђело се да је звијучака а је доведена у та клети дом.

2. *немирна овца.* — Неће сингава звијучака да примири нако би је спутијо у све четири.

зврѣкнути, зврѣкнѣм свр. *брзо ѣроћи, ѣројурѣи, одлуѣаѣи.* — Он је још лакац на ноге кад онако звркну.

зврѣдати, -ѣм свр. *ѣричаѣи којешѣи.* — Не зврндај ту, но мучи!

зврѣца ж *она која је хѣтра, жѣвахна.* — Ама понтај се зврце и њене катавасѣје.

зврѣѣати, -ѣм несвр. *ѣогледѣваѣи, „глећколийи“.* — Иде ку[д] га ноге носе, а очи зврѣају.

звѣкнути, звѣкнѣм свр. *ѣроизвѣсѣи звук, одаѣи звук.* — А нешто звукну, комити нађулише уши и поскакаше.

згалаѣцати се, -ѣм се свр. *в. загалаѣцаѣи се.*

згѣбеније с *ѣогибија, несрећа.* — Тако згѣбеније, ко што је њега задесило, не до Бог ником мом.

зглајзати, -ѣм свр. *фиг. биѣи лишен ѣоложјаја у власѣи, имаѣи неусѣјех.* — Био је велика патарица у овштини све док није зглајзо. Имо је велико имање док није поче да тргује стоком, а онда зглајза и све ѣаволиса.

зграѣпати, -ѣм свр. *шчѣаѣи, зграбиѣи, докоѣаѣи.* — Неће ништа да учи, но чим дође и школе, зграпа комадину љеба и излети у ѣирање.

в. зграмѣиѣи.

зграѣпѣти, -ѣм свр. *в. зграмѣаѣи.*

зграѣна ж *ѣомама, лудило, ѣомахниѣалосѣ.* — Размини га, видиш ли да га је уватила зграна.

згрѣѣпѣти, згрѣѣпѣм свр. *обухѣаѣиѣи јѣдним захѣаѣиом руку.* — Рашири оне ручуљине и згрѣапи навѣлак сијена.

згрѣмѣти, згрѣмѣм свр. *изгрѣиѣи некога ошѣро, бурно.* — Не пуштај у забран док те Грубан није згромијо.

згрѣѣнити се, згрѣѣѣм се свр. *згуснуѣи се, добро ѣонијеѣи род (о биљкама).* — На овој ођи жита су се згрѣѣила, не било рока!

згрѣѣнѣти се, -нѣм се свр. *смучѣиѣи се, згаѣиѣи се, осјеѣиѣи одѣрајносѣи, изазѣаѣи ѣовраћање.* — Кад уљегосмо у собу, задану нас накав смрад и мене се згрѣѣну.

в. згрѣиѣиѣи се.

згрѣшѣти се, -ѣм се свр. *в. згрѣѣнуѣи се.*

згугуљѣти, згугуљѣм свр. 1. *сѣрѣаѣи, садјесѣи како било (о сијену, слами и сл.).* — Е како је згугуљѣо сијено, синуло му поре главе.

2. *увѣиѣи, згучѣиѣи, згрчѣиѣи ѣод ѣазухо.* — Згугуљѣо нешто у завежљај и чува ко да је злато.

в. згугуљѣиѣи.

згугучѣти се, -ѣм се свр. *шћућуриѣи се, згучѣиѣи се, згуриѣи се.* — Киша лије ли лије а он се згугучѣо испод букве и чува браве.

згудѣлѣти се, -ѣм се свр. *савѣиѣи се, ѣовѣиѣи се, усрѣиѣи се као гудало.* — Убило га стотину јада кро живот, па се згудѣлијо, би реко га земља вуче.

згузѣљѣти, -ѣм свр. *саѣи са најором, гегајуѣи.* — Вала сам јѣдва згузѣљѣо низ ове проклете цосе, цомбосале се.

згурѣмати, -ѣм свр. I *сѣрѣаѣи, садјесѣи, снаѣѣчѣаѣи како било (о сијену, слами).* — Само мало згуремај те ровине да иг не залије киша, па нека иг.

II ~ се *згомѣлаѣи се, ѣоѣаѣи јѣдно на друго (о људима).* — У оној гужви и тучи згуремаше се, мишљак нико жив остати неће.

згугуљѣти, -ѣм свр. *в. згугуљѣиѣи (1).*

здѣкати, здѣкѣм свр. I *испећи, скувајти како било*. — Здекала велики саксијан љеба, не би га јео наоко да ми је од глади дошла душа у коталац.

II ~ се *угојиши се љреко мјере*. — Све што је било љевше у тој кући, све је он метно у врат, па се здеко ко рањеник.
в. *здендајти*.

здѣндати, -ѣм свр. в. *здекајти* (I).

здѣндерјити, -јѣм свр. *привезајти, све-зайти*. — Здендеријо коња за плот, па лега да спава.

здјѣгнѣти, -нѣм свр. *сјрѣљѣјти са љланине, из кайуна*. — Застује много рано, па ове године здигосмо у зијане.

здјѣмити, -јѣм свр. *ојворено и јасно рећи, скресајти око у око*. — А што ти шће да онако здимиш чоѣку брк у брк?

здјѣпјити, -јѣм свр. 1. *љобјећи, ушећи, изгубијти се*. — Здипијо је у шуму прије но су поћере стигле у село.

2. *украјти, дићи, љрисвојити*. — Здипиће та из очију, но се у памет.
в. *дјијити*.

здѣљети, здѣљѣм свр. *нагло ослабијти, ојстарити, смршати*. — Нема о[д] Шећана ништа, здолијо је и изнемоћо, не море ишчекати прву слану.
в. *издољети*.

здрајжити се, здрајжѣм се свр. *скујити се у буљук, у гомилу (о сјоци)*. — Што ли ми се овце здражише, за име божије?

здрѣпјити, -нѣм свр. *сазрејти, зренујти*. — Жита ће брзо здренути. Неће он никад здренути.

здрнѣв, здрнѣва м *онај који је у сјању душевних смејњи и љајњи*. — Они несретни здрнов све нешто прича сам са собом, белаж му живот понијо.

здрнѣвит, -а, -о *који је са љајњама и душевним смејњама*. — Ни сам не знам како она црна жена изви вијек са оном здрновитом засуком.

здрнѣти се, здрнѣм се свр. *бијти у сјању душевних смејњи и љајњи које нијесу израз душевне поремећености*. —

Мсни се чини да се Цака мало здрнула а јој чоѣк погибе.

здујја ж *крујан, висок, тјрајав, гломазан чоѣвјек*. — Колика је она божија здујја!

в. *сјујја*.

здуљанути, здуљанѣм свр. *дајти се у бјексјво, несјајти, изгубијти се*. — Нико и не виће ку[д] дуванције здуљануше, а спазише поћеру.

здумпати, -ѣм свр. *сјрчајти, саћи низ сјрмен*. — Кад нас дивокозе вићоше, одмак се здумпаше нис точило.

здуѣвит, -а, -о *бијесан, сумануј, љо-маман, суљуд, усукан, нејокоран*. — Све причају да е Зарије здуѣвит и да га збок тог неће љевојке. „Како то здуѣвит лиле?“, упита дијете. „Па, ако се дијете роди у опни, опна се мора одмак уштавити и чувати, и то ће дијете бити вазда у добру и са срећом, а ако се опна баѣи, онда ће оно остати здуѣвито“, рече баба и настави да преде.

здурипати се, -ѣм се свр. 1. *сјојтакну-ти се, љосрнујти, љастити изненадно*. — Лако се стару и нејаку здурипати. Здурипа ми се кљусе низ оне окучи, мишљак неће се имати шта од њега дићи.

2. *саћи низ сјрмину*. — Ја се, вала, не могу здурипати нис ту странчину, па ка би о мене свијет зависијо.

здућјити, -јѣм свр. *ојићи некуда журно, зајујити се*. — Здућјо је за Црквице из деве бијелије зора.

зевкали прил. *лако, угодно, мирно, без љешкоћа*. — Зевкали му, па се румени у образима ко јабука.

в. *зевкли*.

зѣвкли прил. в. *зевкали*.

зѣвнѣти, зѣвнѣм свр. *мало засјати, љренујти, дремнујти*. — Ај ти мало зевни, док неће ли и ручак приспјети.

зелѣмбаћ, -ѣћа м I. (л. *Lacerta viridis*) *гушћер живозелене боје*. — Не загрзај за зелѣмбаћа е ће ти скочити за врат, па се неће отле скидати док не посѣш деве кобила.

2. *фиг. онај који има зелене очи.* — Е те твоје зелене очи, зелембаћу ли, зелембаћу ли!

зѣље с 1. (л. *Urtica urens*) *којрива*. — Дај, бона, убери мало зѣља. У пјесми: „Зѣље моје зелено, / срце моје весело, / не једем те о глади, / но те једем од сласти.“

2. *назив за дуван лошег квалитетиа.* — Ој ли запалити од овог зѣља?

зѣманиле прил. *некад*, у своје *вријеме*. — Земаниле је бијо најачи чоск у овс наше крајеве.

зѣвит м (тур. *zift*) *никојинска смола настала при њушењу дувана, зифт*. — У лицу је црн ко зивит.

в. зивѣи.

зѣвт м *в. зивѣи*.

зијенути, *зијенѣм* свр. *умријети*, *издахнути*. — Мучим се вако док нећу ли зијенути, у над Бога. Они црни роб сека, ради и што море и што не море, док не зијене коно пиле.

зиндати, *-ам* несвр. 1. *звати* у *сав глас, ѡзивати*. — Неко зинда и шуме, јавите се.

2. *биѣи ѡразан, зјајиѣи* (о кући). — Побљегоше у збљег да спасу главе о Шваба и оставише кућу да зинда ко кака пећинчина.

зиндаћ, *-аћа* м 1. *мјесто каменито и нејодесно за обраду*. — Неј зар орати они јадни зиндаћ? У овом зиндаћу нема ни травке.

2. *кућа неуредна за живљење*. — Живи у наком зиндаћу, пашче би цркло.

зѣпа ж *омањи камен* (обично *рајав*). — Пасај се ти њега, е ће ти разбити главу зѣпама. Баѣи ту зѣпу, *ѣнабете* један!

злѣд, *-и* ж *киша са ледом, градом* (невријеме). — Велика је грмљавина и тутањ, само нек се размине бе зледи. Стави на праг мало соли и љеба, дако злед мине.

злѣкати, *злѣкѣм* несвр. *јурѣи*, *ѣрчѣи ѣамо-амо, обијати којекуда*. — Сво драго љето је злико за козама, док је с ногу спао.

в. назликаѣи се, одликаѣи, ѡрозликаѣи.

злѣ прил. *нејраво, нажао, криво*. — Зло ми је на тебе што ми се нијеси јавијо ка си пошо у тазбину.

злѣбер м *љѣшина лошег квалитетиа* (*жито, ѣрава, воће*). — Злѣбер жито, празно сито. Злѣбер зрно, брашно црно.

в. злѣбериѣа.

злѣвидан, *-дна*, *-дно неизгледан, неразвијен, ненаочѣи*. — Сна ми је на очи зловидна, а у души је чоечна ко иједна.

злѣјѣб м *онај који је незрио, неискусан, наиван, жуѣољкунаѣ*. — Дошо накав злѣјѣб да расѣјеѣа реквѣзиѣију, а не зна ни слину отѣријети.

в. злѣјѣбиѣа.

злѣјѣбиѣа ж *в. злѣјѣб*.

злѣјутро с *зла ура, зло јуѣро, несрећа*. — Није њему добројутро, но злојутро, с му гром кућу изгоре. Не бива злојутро свако јутро.

злокотлѣкрп м *онај који лоше ради, крѣи, калајѣше, слаб мајѣтор*. — Ајде, ѣѣѣо, ко ће од вас више пута засобиѣе изгворити да не погѣријѣши: Ја виѣок злокотлѣкрпа, ѣе носи котлове злокотлѣкрпове и са ѣиме тѣоје злокотлѣкрпѣади, ѣе крпе котлове злокотлѣкрпове

в. злокотлѣкрпѣе.

злокотлѣкрпѣе, *-ѣта* с *дијѣѣе које учи занѣи* (*лимарски, обућарски, и сл.*). — Неће се јес ис котла кога крпи оно метѣљаво злокотлѣкрпѣе.

в. злокотлѣкрпѣи.

злѣкрп м *рѣав мајѣтор* (*занѣѣѣија*). — Дође накав злѣкрп, па ми окрпи и ојади казан, боље би било да сам га баѣијо нис Караказан.

злѣкрпљѣвина ж *оно што је лоше урађено, окрпљено*. — Нема од овијег љѣса ништа но злѣкрпљѣвине.

злѣмљѣка ж *она која даје мало млијѣка, зломужница*. — Смакнућемо ону бљѣку зломљѣку е од ње нема никаке користѣи.

злѣподѣжан, *-жна*, *-жно* *који слабо једе, ѣробѣра храну, има лош ѣѣѣѣѣи; који*

се са *тешкоћама* *пидиже*. — Беца су јој злоподижна, па је око њиг убило стотину живијег жада.

злџпутити, -џм несвр. *ићи*, *џушовати* *лошим џуџем*, *бесџуџем*. — Сву ној смо злопутили про гудура и обијали китину.

злџпутица ж *рђав* и *слабо џроходан џуџи*, *бесџуџица*. — Ништа чоска не море сморити ко глад и злопутица. Ово није пут но злопутица.

злџродница ж *љейина лошег квалиџеша*, *лош род*. — На овој злородици морали смо смакнути и велике волове.

злџсаница ж *несаница*, *рђав сан*. — Уватила ме злосаница, па проводим ноћи у јаду и размишљању.

злоталичан, -чна, -чно *који нема среће*, *усџежа*. — Роди се неко злоталичан и то га прати све до гроба.

злџтравница ж *слаба џтрава*. — Нема се ове године шта покосити нако неке злџтравнице.

зџкне ж мн. (ген. зџканџ) (нем. *Socke*) *крајике женске чараје* (до чланка). — У пјесми: „Ова цура црне косе, / бирани је монци просе, / на ногама зџкне носи, / делија се и поноси.“

зџна ж *слабо наливено зрно жџиша*, *џањич*, *уродица у жџиџу* (*кукољ* и *сл.*). — О зоне се не пече погача. Натакни коњу зџбницу те зоне, па ако ће нек зџбље.

зџнљив, -а, -о *који се односи на зону*. — Овог љета жита су много зџнљива.

зџром прил. *силом*, *на силу*. — Немој, болан, радити зџром, но овладом.

зџћ, зџћа м *џрбух*, *сџмак*. — Није ње-му празан зџћ кад онако запрдује.

зџбалица ж *зџбна*, *завидљива*, *џако-сна*, *зџједљива особа*. — То је ништа створ, подмукла зџбалица што иза леђа све нешто ђућколи и глођија.

зџботка (г. мн. зџботџка) ж *ријейка* и *слабо одрасла џтрава*, *џравчица*. — Скалајисо овце ђе нема ни једне једине зџботке. Све спржи свети Илија, не оста ни зџботке.

зџботрити, -џм несвр. *џричаџи џолу-гласно*, *крџз зџбе*, *неразговџейџно говориџи*. — Вазда он нешто гунђа и зџботри, то му је у крви.

зџквџс, -ста, -сто *зџџворено сивкасџе боје*. — Има једну зџквџсту кобилчину а и она му је мрчава ко сува грана.

зџкнути, зџкнџм свр. 1. „*џронијеџи*“ *глас*. — Е, та њџјова несрећна џубав зџкнуту селом ко гром.

2. *виснуџи*, *сијегнуџи*, *џиџрецуџи* (*о болу*). — Некакав ђаво ми зџкнуту у уво, ођу д умрем од бола.

3. *досџјеџи* у *сџање сазријевања* и *џо-годносџи* за *уџџребу*. — Прџбери о тијег крушака мркаљуша које су зџкнуте.

зџмба (г. мн. зџмбџ) *кружсно удубљење у ноздрвама коња*. — Стари џуди кажу: не купуј коња коме је зџмба на бијелом пољу ноздрве, е ће бити кратког вијека, но оног коме је зџмба на црном пољу.

зџндати, -џм несвр. *луџаџи*, *ићи које-куда*. — Слџго се свијет на пазару, а пандури зџндају, ко да на њима вас свијет стоји.

зџнкџти, -џм несвр. *зрицкаџи*, *зрисџи*, *зрицколиџи*. — Савијо главу стари и ислужени ратник и зџпка комад суве јечменице.

зџнколиџи, -џм свр. *в. зџукаџи*.

зџрлати, -џм несвр. 1. *луњаџи*, *базаџи*, *ићи без одређеног циља*. — Сваки сваковџтни дан та чџек зурла по овџјем главичинама, баш ко да је судрнут.

2. *гласно говориџи*, *галамиџи*. — А што толико зурлаш, ође ли те бити. Научило да зурла, па се о тога не море отарасити док је гођ жив.

3. *гледаџи неодређено*, *џуџо*, *муџно џиљџиџи*. — Вазда она зурла и мотри, ками јџј у празну памет.

зџрлов, зурлова м *онај који луџа*, *луња*, *галамџија*. — Не разумај се зурлову колико ни лањском снијегу.

зџчка ж *сџлџейка*, *смџиња*, *исџредена џрича*. — Чује се зџчка по село да је Толе и јаде изитро вола на картању, ками му у

дом. Зучка данас, зучка сѹтра и та зучка море чоеску дој главе.

И

и предл. *из*. — Ено поп дошо и Шавника. Јутро[с] се јавијо Марко и Жабљака.

ибрет, **ибрѣта** м 1. *брука*. — То је ибрет мимо све ибрете.

2. *ругоба*. — Види какав је оно ибрет, немало га ка је наки.

3. *ѣакосно сѣворење*. — Таког ибрета није рађала мајка.

ибрѣтница ж *ѣакосна, зла, рђава женска*. — Не бик с оном ибретницом живијо за вас бијели свијет.

иђе прил. *издје, било гдје, гдје год*. — Виђе ли ми иђе јањад? У пјесми: „Ој ђевојко моја мила, / стријела те погодила, / погодила ако иђе, / ђе те мајка прво виђе.“

иђелицѣ прил. 1. *највише, најбоље, колико год је могуће*. — Радијо је колико је иђелице мого. Упри у плас колико иђелице мореш!

2. *мало, бар мало*. — Има ли иђелице брашна у овој празној кући?

иж предл. *из*. — Она издрије иж њега сваки динар, кукала му она жалосна јатка.

ижђајати се, **ижђајем се** свр. *издувати се, исѣухати се (о вјетру)*. — Ижђајо се вљетар, дако са[д] стане.

в. *ђалићи, ижђалићи*.

ижђалити, -ѣм свр. в. *ижђајати се*.

ижђѣсти, **ижђѣдѣм** свр. 1. *сѣрпати, садјести (о сијену)*. — Од јутрос смо ижђѣли два сијена.

2. *дати име, надимак*. — Како сте новорођенчету ижђѣли име? Ижђѣли су им ганад надимак.

ижђѣнђати се, **ижђѣнђѣм се** свр. *украстити се, искривити се*. — Доћерала се и ижђѣнђала, ко да ће на свадбу.

в. *ђинђати се*.

ижѣгати се, **ижѣгѣм се** свр. *радећи ојачати, свикнути се на рад*. — Најлак ра-

дите, док се мало не ижѣгате. Ижѣго се радећи сво љето.

ижљемѣзати, -ѣм свр. *исѣјући љемезом, ишѣајом, изударати, измлаштити*. — Докопа неакав љемез и ижљемеза га, ја мишљак да га уби на мртво.

ижувѣлати, -ѣм свр. *изјести, ѣојестити, ѣокусати*. — На злој зими и дугим ноћима ижувѣлаће коњи и млаћевину.

в. *жувѣлати*.

ижѣагарити, -ѣм свр. *ѣостѣити врло мршав, измршати, ослабити*. — Ижѣагарѣјо, изјадијо, сатро оно мало живота ради туђе столице.

ижѣјгаричѣти, -ѣм свр. *измршати, изнуриши, изнемоћи*. — Оболијо у сепет, ижѣјгаричѣјо, ено га ко сињи кукавац.

в. *жѣјгаричѣти се*.

ижѣилѣтати се, -ѣм се свр. *изиграши се, исѣрчати се*. — Иди, ижѣилѣтај се ж ђецом, шта си упрето ноге у луг?

в. *ѣилѣтати се*.

ижѣолати се, **ижѣолаѣм се** свр. *носити дроњке, рише, издроњати се*. — Остаријо, занеобрѣјанијо, зачупијо, ижѣоло се, е нема куђ виша награда.

в. *ѣола*.

ижѣобрати, **ижѣобраѣм** свр. *измусити, измлазити из вимена (о млијеку)*. — Ижѣора сваку кап и јањадима не остави ни зерицу.

в. *ѣорати*.

ижѣркати, **ижѣркаѣм** свр. 1. *искидати на комаде, ѣоѣјѣјати*. — Што си то тако ижѣрко, за име Божије?

2. *изровити роговима, исѣреѣурати, исѣреврѣшати (о говедима)*. — Нечија говеда синој ижѣркаше сијено, вуци им дроб просули.

изајѣкати, **изајѣкаѣм** свр. 1. *исѣјѣрати говеда навѣше вѣчући*: „Аје!“ — Једва сам изајѣко говеда уз оно вражије ждријело.

II ~ се *ѣровѣстити досѣта времен ѣјѣрајући говеда и вѣчући*: „Аје!“ — Вала сам се изајѣко данас више но икад.

изѣкрѣкѣ прил. *замахнувши изамах, иза, ѣреко рамена (замахнути и баѣити)*

камен и сл.). — Јаки и спучени људи добро бацају камен изакрчке. Удари секиром изакрчке и расцијепи ћепаницу по сре сриједе.

в. *изамае*.

Њамае прил. *замахнувши, замахом, преко рамена*. — Омаче ми се, па бацк пловку изамае и она занче упријеко.

в. *изакрчке, изамаице, изомае*.

Изамаице прил. в. *изамае*.

Њамљерке прил. у *изобиљу, доста, обилаш*. — Е било је да се једе и пије изамљерке.

Изараменица прил. у *изобиљу, обилаш*, *ћуно*. — Јели смо меса изараменица.

Изараменице прил. *иза, преко рамена (замахнувши, бацивши, хитнувши иза рамена)*. — Кад Мирко удари маљем изараменице, камен прште у сто комада. Утрнула ми је рука бацајући камен изараменице.

Изарати, -ам свр. *ћричињети штећу ћуштајући стоку у љетицу, похарати*. — Сву ми је њиву неко изаро, па са га рђа гомила.

в. *арати*.

Изарчиги, -им свр. *ћоћрошићи до краја*. — Купи ми један лапис, ови сам изарчијо.

в. *изврчићи*.

Изасобице прил. *узасћојице, једно за другим*. — Изасобице сам ишћеро три тоvara дрва ис Козарице.

Изасукe прил. *замахнувши, изамах, преко рамена*. — Кад баци камен изасукe, одбаци га она засука преко петнес корака.

в. *изосукe*.

Изагузати, -ам свр. *изаћи ћолако, са најором*. — Добро си изагузо ус те цаврљс.

в. *багузати*.

Изабјети, **изабдјим** свр. 1. *заслрдјети, одаћи нећријатан мирис*. — Нешто изабјe из избe, баш ко трула мљешнна.

2. *фиг. изаћи, оћићи*. — Куд је они кешеш изабздијо тако рано?

Изабаљити, **избаљим** свр. 1. *изненадно се ћојавићи, доћи изнебуха*. — Ми бијасмо у збљегу, кад учитељ избаљи и шумe.

2. *избечити, избуљити*. — Шта си избаљијо у чоeка, присeди ту, баксузе баксузни.

Избарусати се, -ам се свр. *заћрљати се око уста*. — Е, дијете, дијете, како си се избарусало!

Избасати, -ам свр. 1. *изаћи, доћи басажући, сћићи*. — Како избаса уза скалине, све се грдном јаду чудим?

II ~ се *умазати се око уста*. — Ва[с] се избасо, ко да су му уста шупља.

Избатргати, -ам свр. 1. *изаћи баћргајући, незигурно, заћињући у ходу*. — У мојим годинама није лако избатргати од рике довле.

2. *измрсити, изгужвати, искидаћи*. — Ко ли ми је прећу избатрго, ж ћаволима коло игро!

в. *баћргати*.

Избатљати, -ам свр. *изаћи са најором, са шeшкоћом*. — Има осамдесет љета а сваке године на Ђурћев уранак избатуља на вр вра Буручковца.

в. *баћуљати*.

Изабацити, **избаћим** свр. I 1. *објавићи цијену, одредићи вриједност робе изложене ћродаји*. — Трговци не бијагу избацили цијену.

2. *ћобацити мрћав ћлод (о сћоци)*. — Крава је избацила, мора да је појела мишоједину.

3. *хитнући, бацити нешћо високо*. — Они дереп је од јутрос избацијо на сијено око четерес пласта.

4. *издвојити, излучити, исћурићи (о сћићној сћоци)*. — Избацијо сам слабију шиљеж да ћерам на празар.

5. „*насликаћи*“. — Избацило те је на слици не море бит нако тако.

II ~ се *искривити се, извћићоерити се*. — Грабљиште ми се избацило, мора да је било много сирово.

в. *избачити, исћурићи*.

Изабачити, **избачим** свр. в. *избацићи*.

избедулати, -ām свр. *исиричаџи много којечега, найричаџи*. — Лука дотрча ко без душе и избедула неаке лажи у које ни он не вљерује.

избѣкнути, избѣкнѣм свр. *изговорџи, избрбљаџи, казаџи неку џајну*. — Избекно се да су комити долазили код њега, па га сад прогоне.

избестрагати, -ām свр. *учинџи неујоџребљивим, џоквариџи*. — Ко ми је избестраго саони, бес трага му глава.

в. бестрагаџи.

избеутигн, избеутигм свр. *гледаџи ошамуѣно, омамљено, са несвјесџициом*. — Једанак му се нешто смучи, па избеуги очима, мишљак умрије.

избирак, -џрка м *узорок, џримјерак, најбољи квалиџет*. — Приграбијо је за себе избирке, а њој оставијо ону рђу.

изблемѣзгати, -ām свр. *исиричаџи којџџа, найричаџи*. — Пот каул то је Мијага изблемѣзго. Умије за другим свашта изблемѣзгат, уста му се за врат окренула.

избљѣшњати, -ām свр. *дођи у најоно снаге, занијџи се снагом*. — Младо, здраво, избљѣшњало, па не зна ку[д] удара.

изборонзати се, -ām се свр. *исџлакаџи се углас (о дјеци)*. — Изборонзала си се ако је за каку вајду.

в. боронзати.

избрбнути се, -ѣм се свр. *ређи неџио несмоџрено, нейромишљено, излануџи, одаџи џајну*. — Избрбно се да имамо карабин, па сѣ мора да га преда.

избрѣљати, избрѣљам свр. *измусџи, измлазиџи млијeko*. — Дај, бона, избрѣљај овце, закрендале су.

в. брѣљати.

избреновати, избренујем свр. *исковраџи (о коси)*. — Угрија на пламену неаку двоструку жицу и њоме избренова косу, не море бити боље.

избркљати, -ām свр. 1. *измијџаџи, измуйџиџи*. — Узми качамаљ и избркљај скроб, шта га брчкаш кашиком?

2. *исиричаџи збрда-здола, найричаџи којџџа*. — Ма шта оно Алекса избркља?

в. бркљаџи.

избрчати, избрчѣм свр. *џојавиџи се изненада, искрснуџи, бануџи, хруџиџи*. — Ваздуги дан сам тражила телад, кад она избрчаше из долине.

избубнѣти, -нѣм свр. *ређи неџио несмоџрено, нейромишљено, излануџи*. — Шта но нако избубну о оној џевојци, језик прегризо.

избубрѣгати, -ām свр. *исџуџи, изудараџи, измлаџиџи*. — Избубрѣгали су га више но једном, а он све дебљи.

избуљукаџи, -ām свр. 1. *исџјераџи буљук (о овцама, козама)*. — Избуљукај овце на Продановац, па нек тамо пасу цијеле траве.

2. *издијелиџи буљук (оваца, коза) на више дјелова, џодијелиџи*. — Ка[д] су се издијелили, избуљукаше оно мало брава, и са су дошли ни за шта.

избѣпати, избѣпам свр. *исџуџи, исџребијаџи, измлаџиџи*. — Ту скоро Шћепан избупа жену да она изгуби свијес.

избусати, -ām свр. *облоџиџи бусеном, бусенаџи*. — Дај избусај колибу, не море се от прашине уј у њу.

в. бусаџи.

избусати се, изббусам се свр. *хвалисаво исиричаџи о себи, размѣџи се, исирсиџи се*. — Млого се избусо како је ускако у ровове, а није никуд мрдо о жене.

извадати, извадам свр. *џроводаџи, џрошеџаџи, водџиџи џамо-амо (коња, вола и сл.)*. — Извадај мало оног уштројеног шишака, мошње су му зајађено затекле.

в. вадаџи.

извалѣтати, -ām свр. *изгаџаџи, џроређи гаџајуџи*. — Једна габелка ми извалѣта да љу погинути от пракљаче.

в. валѣџаџи.

изванђати, -ām свр. *доџрајаџи, оџиариџи*. — Имам ови изванђали капут и то ми је и от поља и от кола.

извањѣ, -а, -ѣ 1. *који је даљњи џо крвном сродџиву*. — Мој извањѣ џевер погинуно је на Скадру, то је била срма љуцка.

2. *вањски, сѿољашњи, сѿољни*. — Мо-
рамо окријепити извањи дијо куће, потпу-
но је пропо.

в. извањски.

извањскѣ, -а̄, -о̄ *в. извањи* (2).

изварадати, -ам свр. I *налолнѣи, на-
сјећи, нагомилаѣи*. — Шта си извардо во-
лики љеб, болан? Изварда дрва ко на Бо-
жаћ.

II ~ се I. *исѣуѣињѣи се*. — Ноћа[с] су
се громови извардали, нијесам ока мого
склопити.

2. *изгаламѣи се, извикаѣи се*. — Из-
варда се на оног старкеља, грота! Баста
њему да се изварда на нејачег.

в. вардаѣи (1, 2, 4).

изварлѣтати, -ам свр. I. *исѣричаѣи,
избрбљаѣи, брзо нешѣо казати*. — Из-
варлета како ће бити ово, како ће бити
оно, а не зна да празна прича не смочи ка-
чамак.

2. *исјећи, искомадаѣи, изломиѣи како
било*. — Изварлета сира и љеба, има за де-
сеторо. Лако му је изварлетати нолике ко-
маде меса кад има ис чега.

извегурати се, -ам се свр. *изаћи вуку-
ћи се*. — Изверуго сам се до колибе са сто-
тину великијег мука.

в. вегураѣи се.

извѣрсати, -ам свр. *обасуѣи ударци-
ма, избѣиѣи, измлаѣиѣи*. — Ако га извер-
сају, сѣтиће се мога сављета.

в. версаѣи.

извѣшчати, -ам свр. *исѣирошиѣи се
због дуге уѣоѣребе, дугог живоѣа*. —
Чим чоек извешча у живот, извешча и у
ум.

извигањати се, -ам се свр. *вичући до-
зиваѣи у ѣомоћ, ѣозиваѣи*. — Да[ј] једном
умукни, вала си се извигањала колико је
доста.

в. вигањаѣи.

извијѣстити се, **извијѣстѣм се** свр. *из-
губиѣи ѣрисѣбносѣ, сѣособносѣ владања
собом, довѣсѣи се у сѣање ѣресѣрављѣ-
носѣи*. — Чамећи на овој самштини, изви-
јестила сам се и опањила. Заноћила сам у

овој вићерини сама, и да није било пашче-
та те се гласне, ја бик се извијестила.

извѣкѣн, -а, -о *чувен ѣо нечему ло-
шем, ѣо рђавој особини*. — Заслужено је
извикан, нема Бога. Није он извикан од
људи, но от погани.

извикнѣти, -нѣм свр. *уобичаѣиѣи, ѣо-
сѣѣѣи навика, обичај*. — Извикосе кре-
паћи да славе рођендан, па се о њиове по-
маме не море живљети.

извѣтѣзати се, -ам се несвр. *вичући
дозиваѣи, ѣозиваѣи*. — Извѣтѣзала сам се
колико ме је грло носило.

в. виѣтѣзати.

извѣтиљити, **извѣтиљѣм свр.** I. *окре-
ћући извући, извѣиѣи, издужѣиѣи фиѣиљ
(о ѣѣѣролејци)*. — Неће баба да извѣтиљѣ
лампу но је увила па цмили.

2. *нагло израсѣи, развѣиѣи се*. — Извѣ-
тиљѣио је от прошле године за подланицу.

извише предл. *изнад, ѣоврх, ѣовише*.
— Мијушкова кућа је извише села. Оста-
вила сам плетивачу извише оне иве.

извољирати, **извољирѣм свр.** *изаћи из
воље, моде*. — Изволирала је шпагајлије и
са неће да иг носи.

изврѣжити, **изврѣжѣм свр.** *избѣчиѣи,
гледаѣи сѣрого*. — Кад му рекок да ћемо
постити Велики петак, изврѣжи очи ево-
личачко.

в. изврѣжѣиѣи.

изврѣзати се, -ам се свр. I. *обољѣи
од лејре, губе*. — Ће се изврѣза, кукала
му мајка и јатка?

2. *добѣиѣи шугу, свраб*. — Није се из-
врѣзо о чисте покривке и простирке, ја
ти јемац.

3. *ѣосѣѣѣи злурѣд, ѣакосѣан*. — Из-
врѣзала се и она у потоње вријеме. Сад
су се људи изврѣзали, вако отпријед није
било.

в. врѣзати се.

изврѣгати, -ам свр. *ѣрљајући очѣсѣиѣи-
ѣи, орибаѣи*. — Док сам изврѣгала оне
пусте тренице, остала сам у голој води.

в. врѣгати.

извријежити се, извријежѝм се свр. *в. извращиши се*.

извријећи, изврѝшем свр. *обавиши вршидбу, овријећи (о жици)*. — Ено Божо изврѝо из једне вршенице осам стари јечма.

изврљити, изврљѝм свр. *гледаши врлаво, разроко*. — Оно кривошијасто покојног Зарије изврљило очи, па ништа не знаш гледа ли у исток или север.

изврнчати, -ам свр. 1. *исѝрейлести врнчанице, наврнчати (ојанке)*. — Изврнчала сам један опанак, а потље ћу и ови други.

2. *брзо исѝричати*. — На Савиндан је изврнчала декламацију и да не трепне. Е ништа јој не знам шта ми оно изврнча.

изврѝс(ти), изврѝзем свр. 1. *развезаши, ѝустииши (волове из јарма)*. — Таман шћак да изврѝзем волове из јарма, кад ули киша ко ис кабла.

2. *извући конац из игле*. — Изврзи конац, па ми дај иглу нећу ли чир провали-ти.

3. *измислиши нешићо, исконѝруисаши, слагати*. — Он ће ти изврѝти да си из јалове краве извадио живо теле.

4. *наѝјерати на ѝромјену мишљења и ѝонашања*. — Изврѝће му све „бубе“ из главе. Нико му досле није мого изврѝс из главе оно што му је науам.

изврчѝти, -ѝм свр. *в. изарчѝти*.

извршкѝ прил. *у врх, до врха*. — Обље вреће су извршке напуњсне брашном. Ево ти извршке пуна кутија котробана.

извўљати се, -ам се свр. *вукући се изаћи*. — Мореш ли се извўљати до на гувно да мало седимо?

изгавѝљати, -ам свр. *изаћи гавѝљајући, клаићеи се*. — Ево богами је гавѝљ, гавѝљ, и некако изгавѝљак.

изгалатѝти се, -ѝм се свр. *исѝрљати се*. — Зар не видиш да ти се ово дијете изгалатило, Бог с тобом!

изганћати, -ам свр. *изаћи газећи (снијег, блаићо и сл.)*. — Како изганћа про то[г]

глибаћа? Пао снијег до паса, једва смо изганћали про Драгаљева.

в. ганћати.

изгвоздак, -оска м *чавао који је уѝо-ѝребљаван*. — Немам више но ово изгвоздака, па ти г ево.

в. ѝочинак.

изгерѝљати, -ам свр. *изаћи уз најор*. — Кад ме снаја упита како са[м] мого изгерѝљати, ко да ме удари маљем по глави.

изгланцијати, -ам свр. *гланцајући учиниши иѝћо сјајним, свијејлим*. — Тако ти Бога, чим изгланција шпорет те ти се нако саји?

в. гланцијати.

изголубати, -ам свр. I *изаћи весело, леѝршаво, доѝрчати*. — Изголубала је весела и шта јој би те се намрачи ни црни љаво не зна.

II ~ се *ѝојавиши се, ѝодићи се високо, залеѝршати се (о облацима)*. — Неће око подне изголубаше се облаци од Војника, а онда се смрачи, реко би смак ће.

в. голубати се.

изгомбати се, -ам се свр. *исѝрейраши се ѝреко мјере*. — Те[к] кад су се изгомбали, оканише се један о другога.

в. гомбати се.

изгранати, -ам свр. *изаћи весело, блисѝаво*. — Она Мирашева вркуница изгранасмијана, мора да је нешто наћутала што јој годи.

в. гранати.

изгрѝбѝнати, -ам свр. *ишчешљати вуну грѝбѝнима*. — Синој сам изгрѝбѝнала сву ову вуну евовође што видиш.

изгуб м *узалудно, неѝоѝребно ѝрошење времена, губљење времена*. — Изгуб је радити то што ти радиш. Трчимо, радимо и ништа, све сами изгуб.

изгузељати, -ам свр. *изаћи гузељајући се, гегајући се, вукући се*. — Јес, моје ми душе, и Вељо изгузељо. Добро је ово дијете изгузељало ус те стране.

в. гузељати.

изгурѝмати се, -ам се свр. *гурајући се изаћи, изгурѝати се*. — Оћагу да затуре

кавгу у сре куће, па се изгуремаше напоље.

изг̀слати, -ам свр. I 1. *ошїјевати ије-
сму гуслајући*. — Ево ти, брате, гусли, па
нам изгуслај ону о Бају Пивљанину.

2. *фиг. исїричаїи*. — Чим је своје из-
гусло, одмак се умусијо. Изгусло је он
своје!

П ~ се *издувати се, њродувати, њроїу-
хати (о вјетру)*. — Изгусло се север читав
боговетни дан.

издајанисати, издајанишѐм свр. *їод-
нијети, издржати, исїрајати*. — Ка[д]
си издајанисала љетошњи рад, треба ти
честитати.

в. дајанисати.

издашићи, -їм свр. 1. *издржати, ис-
їрајати*. — Издашиће та друга што неће
друга.

2. *исїећи, доїећи, доїрајати*. — Је-
два сам издашијо с пићом до Ђурђевдана.

в. издешиїи.

издѐрати, -ам свр. 1. *измислиїи,
їроїуриїи из неког догађаја или їриче
шїо не одговара їом догађају или їричи*.
— Умије свијет да издевера што се ни у
сну не море уснити.

2. *исїући, издеветати, измлаїиїи*.
— Ни сам не знам како је осто жив, кад су
га нако издеверали.

3. *издржати, исїрајати*. — Издеве-
рала сам сваког ђавола, па ћу и ово. Још је
јака, па ће некога издеверати и ови терет.

в. деверати.

издѐнечїти се, -їм се свр. *извалиїи
се, исїружїи се, лећи*. — Издѐнечїо
се поре шпорета и спава. Диж се, шта си
се туј издѐнечїо!

издерак, -ѐрка м *оно шїо је издерано,
їохабано, доїрајало*. — Обуко наков из-
дерак капута, а нов чува за гагрице, гром
га згромијо.

издерѐдати се, -ам се свр. 1. *вичући
дати одушка љушњи, гњеву, нерасїоло-
жењу и сл., драїи се вичући*. — Издерѐ-
до се колико га је грло носило. Кад се до-
бро издерѐнда престаће.

2. *исїлакаїи се гласно*. — Издерѐдо
се сиромак и одма отишо да спава.

в. дерѐндаїи.

издерѐчити, издерѐчїм свр. 1. *избечи-
їи, изрогачїи, избуљїи*. — Издеречи
очи на свекрву, али није прокаменила ни
једну једину.

2. *исїаїи се врло уїадљивом бојом,
изледом*. — Омасти ми ову вањелу, много
је издеречила. Смршо, издеречијо, ко да
није они.

издешїти, -їм свр. *в. издашиїи*.

издиглица м и ж *онај који је издигао,
исїрїљао у кайун*. — Издиглице вазда
добро чувају чаире, но и[г] сеоске лужоње
немилице арају.

издѐлити, издѐлїм свр. *наїравийи
удолину, удубљење*. — На овој подини ле-
жо је во, па је издолијо еволичачку долу.
Тешући гредељ издолијо сам га на једно
мљесто, али не мари.

издѐлелї, -а, -ѐ *који је доїрајао*. —
Обуко наку издољелу кабаницу, очи му
стркле, ко су.

издѐлети, издолїм свр. *доїрајати*. —
Богме је издолијо, у њему нема жива ду-
ка. Вала ти је издољела та роба на тебе,
има ли ишта боље обућ.

издрѐвити, издрѐвїм свр. *исїући, из-
млаїиїи*. — Требало је њега давно издр-
вити, па би мање сово поштене људе.

издријѐти, издрѐм свр. 1. *исукаїи,
їоїегнуїи, извући, извадиїи (о сївари)*.
— Ка[д] Мирко издрије нож иза гете, сви
ућуташе.

2. *на вјешїї начин измаїиїи, извући,
доћи до неке їајне*. — Они лукавац је из-
дро од ње сваки динар.

3. *измислиїи и їроїуриїи неку їри-
чу*. — Баста њему издријети сваког ђавола.
Што он издере, то не море појес ни пас с
маслом.

4. *фиг. извадиїи, искоїаїи (о очима)*.
— Издријеће ми дијете оба ока ако му не
донесем парицу шећера. Каки су издрли
очи један другом.

издринцати се, -ам се свр. *исйравити се*. — Добро се издринцај, па дођи да стрпамо ону сламу.

в. дринцајти.

издрљатити, -јим свр. I *осйарјетити*, *изнурити*, *ислабити*. — Издрљатијо, реко би: има стотину година.

II ~ се *разголитити се*, *раздрљити дио тијела* (обично *јрси*). — Издрљатијо се, па се тудај шепури, би реко је нака велика патарица.

издулићати, -ам свр. *јосисајти* (из дојке, *вимена*). — Престани, вала си издулићо сваку кап. Побљегоше јањад у овце и издулићаше оно мало млијека, па ћемо посркати шипак.

в. дулићати.

издупати, *издупам* свр. *задајти некоме више удараца*, *исйући*, *излујати*. — Издупо га неко, па ено привијо сировицу на убоје.

издуретити, *издуретим* несвр. *издржати*; *исйрајати*. — Издржи, издуретијо си и теже! Са раном могу издуретити до Васкрса.

в. дуретити.

издућити, -јим свр. *изаћи уз усйон*, *брдо*, *јроћи дуг јућ*. — Ђаци су досле издућили до у Живу. Мешчи ено Лазар издућијо на врг Буручковца.

в. дућити.

издућкати, -ам свр. *јосисајти* (из дојке, *вимена*). — Издућка покороња сваку кап. Нећу ноћас мус краву, па пуш теле нек је издућка.

в. дућкајти.

изељити, *изељим* свр. *избечити*, *избуљити* (очи), *јогледајти забезекнућо*. — Погледајте како је они пуљез изељијо, неће ни да трепне.

изес(ти), *изедем* свр. *изјестити*, *јојесити*. — У пошалици: „Ти мали, изели те мрави, / ти виши, изели те миши.“

јзијешан, -шна, -шно *који много једе*, *јрождрљив*. — Добре су ми краве на млијеку, но су млого изијешне.

изјажити, *изјажим* свр. *избечити*, *избуљити*. — Изјажило очима и све наком јавола мотри.

изјаричати се, -ам се свр. *добити осје*, *красити око усйа*. — Уватик назеб, па се изјаричак око уста.

в. ојаричајти се.

изјармити, *изјармим* свр. *јусити* *волове из јарма*. — Чим чуше да је Брајан умро, сви изјармише волове.

излагодити, -јим свр. *умањити*, *ублажити*, *изгладити* (оно *што је негодно*). — Имају мудра и разумна оца, па но излагоди њијову свају.

изласити, *изласим* свр. *гледајти јоситидно*, *јоситидјетити се*. — Рече му нешто и он поцрвене, изласи, и више ти га није проговаро.

в. излисити (1).

излачнити, -ним свр. *изгладњетити* (о *јсу*). — Пашче излачнило, цвили и буљи у врата.

в. лачан.

излептирати, -ам свр. *изаћи весело*, *лејршаво*, *радосно*. — Није она излептирала брез неке. Лако је младу излептирати, а кад дође у моје године другу ће пљесму пљевати.

излијкати се, *излијкам* се свр. *ићи којекуда*, *исйрчајти се*. — Паде киша, па овце неће да се обуне, но се изликаше, јаво иг изијо.

излисити, *излисим* свр. 1. *јогледајти јоситићено*, *јоситидјетити се*. — Осећа се кривијем, па излисијо ко куповно керче.

2. *омршавити*, *измршати*. — Нешто је Саво излисијо, нема у њему четерес кила. Излисијо, изјадијо, у њему дука нема.

в. изласити.

излитати, *излитам* свр. *исйрскајти*, *јролитити*, *јрошицајти*. — Напасла се говеда каоца, па излитала око тора, не мош крочитити.

измаглірати, *измаглірам* свр. *изгубити се неојажено*, *ојићи*. — Опсадирала поћера село, а не зна да су комити давно измаглирали.

в. *измаглићи, маглираћи*.

изма̀глити, *изма̀глим* свр. в. *изма̀глираћи*.

изма̀злунити, *изма̀злуним* свр. *изговорићи китњасио, мазно, одабраним ријечима*. — Димно ли изма̀злуни и зави трице у кучине, по рђи му се трак познаво.

измандрљати, *-ам* свр. *урадићи како било*. — Није урадио ко други људи, но измандрљо ко ни себе ни свом.

изманђупати, *-ам* свр. *фиг. њојесћи, њокраћи*. — Наклати се и изманђупа подускрајну таву неподметена зеља.

в. *манђуаћи*.

изманцукати, *-ам* свр. *изговорићи неразумљиво, нејасно (обично страним језиком)*. — Наиђоше на ки људи, нешто ми изманцукаше, а ја у њиг убеутила и не умљек бекнути ни једну једину.

в. *манцукати*.

измарџати, *-ам* свр. *исџући, изударати*. — Измарали су га више но једном, а он јопет сиче на ове свеце што седоше на грбачу народу.

в. *марати*.

измѣсити, *измѣсѣм* свр. *исџући, изударати, измлаићи*. — Измесили су га док су му одбили кости од меса.

измет м (тур. *hizmet*) *рад, њосао, ше-рей*. — Има она велики измет ђко-жива, распаде се жива.

измиждречити, *-им* свр. *зашиљити, заошћирити, шиљити*. — Измиждречио коље, реко би ш њим ће у бој.

в. *миждрек*.

измирник м *измиришељ*. — Покојни Саватије био је велики измирник, нека му је лака црна земља.

измородавити, *измородавим* свр. *исџрѣсти, довести у стиње ѡреморености*. — Измородавила га косидба, па ено дошо ко жива носила.

в. *мородавити*.

измо̀пати, *-ам* свр. 1. *изгубићи снагу, малакати*. — Измо̀па сам и онекадро, нијесам ни за шта.

2. *изгубићи свежину, исџустити из себе хемијске састојке, влагу и сл.*. — Кумпијери су измо̀пали, нијесу за јело.

измулвијати, *-ам* свр. *обманући, излукавити, преварићи*. — Он би и лисицу измулвијо, јадо мој. Измулвија га она милетка, па се сад жив живцат поједе.

в. *мулвијати*.

измутина ж *оно што је измуњено, изанђало, осџарјело*. — „Ће ћемо сијати кумпијер, бако?“ „Ја не знам“, одговори баба. „Најбоље у влаку“, додаде дијете. Баба га погледа, довати се по дну трбуа и рече: „Не сије се, дијете моје, у измутину но у дебелицу“.

измуча ж *оно што је сѣчено са мучком*. — Извео је на пут десетеро ђеце најтежом љуцком измучом.

измушкетати се, *-ам* се свр. *убићи се, усџријелити се*. — Дошла му нака црна ура па се измушкето.

изнајбоље прил. *што боље, што је могуће боље*. — Ишегали су платице што су изнајбоље могли.

изнаодити, *изнаодим* I несвр. *проналазити, изналазити, измишљати*. — Изнаоди некаке трице и кучине, само да се не би помирио са њом.

II ~ се свр. *исџадаћи се, излити се (о киши)*. — Изнаодила се киша што није одавно.

изнијети, *изнесѣм* свр. 1. *снијети (о кокоши)*. — И моја ће кока изнијети јаје. Ено кокош изнијела јаје у сре жаре.

2. *бити „насликан“ (добро или лоше)*. — Ова слика ме је добро изнијела. Лијепу жену ће и слика лијепо изнијети.

износак, *-ска* м *оно што је изношено, изведјело, њохабано, доштрајало*. — Нећу ја да носим његове износке. Обуци ови износак вањеле е је ладно.

изобадати се, *-ам* се свр. *исџрчати обадајући се (обично уз брдо)*. — Ено се говеда изобадала на врг Лежаковца.

изђбјчити се, *-им* се свр. *измијенити свој однос ѡрема ѡрошлости, деформиса-*

ићи се, исквари́ти се. — Натакоше му зоб-
ницу, па се она рђа изобојчила.

в. изојанчи́ти се.

изојка́ти се, -ам се свр. *кука́ти вичу́ћи*
„ој, ој!“ — Из тужбалице: „Чујете ли дру-
ге миле, / како пуче срце моје, / од жало-
сти за ђевером, / ој, ој, ој!“ Ајде, кукала,
престани; богме си се изјадила и изојкала.

в. изојока́ти се.

изомаѐ прил. *в. изамае.*

изопанчи́ти се, -им се свр. *в. изобој-
чи́ти се.* — Кад се опанак изопанчи не
слуту добро. Куку људи, па видите ли да
се све изопанчило!

изопрвкѐ прил. *испрвѐ, ошпрвѐ.* —
Момчило је скочио изопрвке деве стопа и
пдопреку.

изор м 1. *давање шеглеће стоке (во-
лова) у најам уз обавезу њиховог изимље-
ња или уз другу накнаду.* — Нијесу то моји
волови, но сам иг узео на изор.

2. *изорано камење.* — У њиви про пута
изор је да Бок сачува.

изосукѐ прил. *в. изасуке.*

изранчи́ти се, -им се свр. *ојагњити се*
рано. — Не пушћај рано празове у овце е
ће ти се све изранчити.

изрепѐљати, -ам свр. *изаћи са шешко-
ћама, доћи.* — Дај неј ли некако изрепѐља-
ти до катуна. Ено и Синја изрепѐљала на
вр вра брда.

в. рејѐљати.

изринта́ти, -ам свр. 1 *изаћи, ошћи.* —
Ану реци ђетету да се отудај изринта, е
ако му дођем, оба ћу му ува ишчупати.

II ~ се *радити без одмора, прѐшјерано*
рини́ати. — Изринтала сам се данас, што
нијесам отко сам дошла у ови дом.

в. изришља́ти.

изригља́ти, -ам свр. *в. изрини́ати (I).*

изрѐмати, -ам свр. *срубити, изруби-
ти, сажвакати.* — Лако му је изрѐмати
рскавицу кад му је Бог дао нако добре и
здраве зубе.

изѐјести се, изѐједѐм се свр. 1. *изри́ти*
се, добити неравнине, бразде, пројасити
(од времена, дуге ујошребе и сл.). — Не

море се онијем несретнијем путем дој е се
вас изѐјио и излоко.

2. *ојести се, ушри́ти се.* — Ау, па ево
се дијете изујело око препона, Бок те уби-
јо!

в. ојести се.

изѐкрасти се, изукра́дем се свр. *кра-
дом се удаљити, изаћи, ошћи.* — Ако се
икако изукрадем ђечурлији, дошла би да
се мало испричамо.

изули́ти, -им свр. *исклеветати, изо-
говарати, говорити ружно.* — Изулијо је
сваку ђевојку редом, па ће и тебе, црна
друго.

в. ули́ти.

изѐлник м *онај који ружно говори о*
другоме, клеветник. — Е какав је они из-
улник, дабогда ис пасега корита локо!

изупка́ти, -ам свр. *изгрисити, исии́ни-
ти, исјецкати грицајући.* — Ујавили се
миши у сијено, изупкали га, нема од њега
ништа но мишоједине.

в. изуйколи́ти.

изупколити, -им свр. *в. изуйкати.*

изѐрдати се, -ам се свр. *згрушати се,*
здрити се, ђоквари́ти се (о млијеку). —
Милијана и јадијана, ево ти се сва варени-
ка изурдала!

в. урда́ти се.

ија узв. 1. *узвик за шјерање (о козама*
и коњима). — Ија вамо, коза моја, ија! Кад
би Милета увео коње у вршеницу, прекр-
стијо би се и узвикно: „А, доро, ија у крај,
ија!“.

2. *узвик момка кад игра у колу.* — Ија,
ија, оја! Ај, ај, ија!

в. оја.

ија́мо узв. *кози да се враши.* — Ијамо,
вук те изијо!

ијед м *љушња, бијес.* — Уватијо га не-
акав ијед, не море се ш њим говорити.

в. наиједити се.

ијоткуд прил. *одакле, ошкуда.* —
Имаш ли ијоткуд да ми узајмиш десе ди-
нара?

икада̄р прил. *икада, ма када, било ка-
да*. — Јеси ли се икадар закло пот коло
свете Богородице?

икса̄н, -ана (тур. insan) м *човјек, чеља-
де*. — Није иксан ничија кутија, па да му
затворе уста.

ила ж 1. *неискреност̄и, подмуклост̄и,
лукавост̄и*. — Свуда је завладала ила, ово
великом злу слути.

2. *оно што̄ ироне̄ по коси за кошење*.
— Стара травуљина, па се навукла ила на
косу и не мореш је наоштрити да ти је Бог
отац.

илина ж *оно што̄ се нахваџа̄ иоврши-
ном устџале воде*. — Не ваља пити ову
воду, виш да је по њој илина. Бијаше пуно
корито воде, а по њој плива зеленкаста
илина.

илиншта̄к м *сунце о Илиндану*. —
Упекло божи илинштак, све живо спржи.

имбуља ж погрд. *она која је ружна,
дебела, ирприросџа*. — Кака је она имбу-
ља, од ње трага не остало!

интелирати, интелџира̄м свр. *интерни-
рати, ирогнати*. — У оном ранијем рату
чоеска су ми интелирали за Мацарску, је-
два је жив укапуло.

интрати (се), -ам (се) свр. 1. *сусре-
сти*. — Интрак се са учитељом на сре Ка-
луђерског моста.

2. *наћи, ипрефити*. — Ако ће интраш
чавала, купи ми једну кутију?

ис узв. *којим се иџерају овце*. — Ис ва-
мо, кџ си се тамо зашикала!

исалицати, -ам свр. *озидати слабо,
неквалиџетно*. — Исалицаше зид око
снијежнице, ко ни себе ни своме.

в. салицаџи.

исилетати, -ам свр. *изударати шама-
рима, ишамарати*. — Велико си чојство
урадиџо, ка исилета оног јадног богаља.

в. силе.

исичџати се, -ам се свр. *бити у сџа-
њу брижност̄и, иинервирати се, исџеки-
рати се*. — Исичџала сам се чекајуџи џе-
цу док се нијесу вратила и школе.

искаблиџати, -ам свр. *искомадати, и-
сџеџи, изрезати*. — Искаблиџај та сакси-
јан џеба и нек џуди сити једу.

в. каблиџати.

искалџчити, -им свр. 1. *иостџати врло
мршав, изгубити ириродно руменило, и-
блиједџети*. — Завладала глад и џуди из-
немоџали, ослабили, искалџчили, ко да су
на веригама сушени.

2. *широко оџговорити, избечити, избу-
љити (о очима)*. — Искалџчила очи на ме,
ко да сам јој крв дужан. Измршало, испи-
јено, изјадило, очи искалџчило, не зна се
на што личи.

искаменџти, -им несвр. *изговорити,
ироговорити, реџи*. — Уватиџо ме страх,
па не могок искаменити ни једну једину
ријеч.

искарџцати, -ам свр. *исџеџи на кома-
де, исџијетати*. — Што искарџца нолика
дрва, није Бадњи дан?

в. карџаџи.

искарпџати, -ам свр. *исџеџи, искида-
ти, искомадати, раскомадати*. — Закла-
ше рањеника и онда искарпџаташе месо у
комаде. Искарпџата џеб на орлове главе и
вучије залогаје.

в. карџаџаџи.

искаџупати се, -ам се свр. *заџрљати
се око уста*. — Дијете развукло уста од уа
до уа, искаџупало се, ништа џевше није-
сам виџела.

искаштрџти, -им свр. *исџеџи на кома-
де*. — Ај искаштри које дрво да скувам ру-
чак, шта си се туј залуџиџо.

в. кашџирџи.

искевџчити се, искевџчим се свр. *ис-
кривити се, икосити се*. — Забољело га
нешто у крста и ено се искевџчиџо.

искекџати, искекџам свр. *исџуџи, изуда-
рати, измлаџити*. — Искекали су га док
му је вода стала.

искекџчити се, искекџчим се свр. 1.
*бити у лежеџем иолоџају, ойруџити
се*. — Диш се, шта си се ту искекџчиџо?

2. *крейтаћи*. — Дако Бог да да се што прије искекчим, па ће вам бити свима дуго и широко.

искељати се, -ām се свр. 1. *изаћи полагано, извући се*. — Није кадар, сиромак, ни да се искеља ис куће а камоли да чува браве.

2. *измиљети, извући се (о ухоложи)*. — Окле се искељаше толике кељаче, ђаво у њиг?

искилавити, *искилавић* свр. *рећи нешто до тада нешто, скривено, измиљено*. — Радојица вазда нешто искилави. Свашта она искилави и остане жива.

искиткати, -ām свр. *одвојити јагњад од оваца вичући: „кић луч!“*. — У засен сунца Лука би стао на стругу понављајући: „кић луч!“, и за тили час би искитко јањад из оваца.

в. *кићкаћи*.

искланчати, -ām свр. *изложити, пошрошити дрва ложећи*. — Неће да штеди ова пуста дрва, но иг искланча без милости.

исклангати, -ām свр. *изаћи клаијајући (о рђавој обући)*. — Ја сам некако препљешачио бос, а он је исклапто у мокрој обући.

в. *клаијаћи*.

исклијештити, *исклијештић* свр. 1. *избуљити, избечити*. — Бљеж отале, шта си туј исклијештији те твоје очи, пексине један.

2. *развући усња да се виде зуби*. — Исклијештији зубе ко бијесна лисица. Поглај како је исклијештило зубе, враг би се од њега препо.

искобељати се, -ām се свр. 1. *клизећи исцапати, исклизнути*. — Стадок на накав камен а он се искобеља, па дрепик.

2. *извући се из неке нејриликe, тешке ситуације и сл.* — До скоро је бијо љута сиротиња, а оскора се искобељо и са ти је на коњу.

искокотити, -йћ свр. *избуљити, избечити*. — Шта си искокотији, иди нешто ради, смели те јади божи.

ископиљачити, *ископиљачић* свр. *обманути, излукавити, преварити*. — Лако је поштена чоeka ископиљачити, но ај ископиљачи грацког калцакана.

ископина ж пројаси, *ископина*, *недаћа, несрећа*. — Е, браћо моја, виђесте ли ове њијове ископине! Нема му више ископине но што га је снашла.

ископрљати се, -ām се свр. *извући се, избавити се из какве настале кризе (животне, материјалне и сл)*. — Бијаше привијо од неакве болести и ено се ископрља. Понесе година ко икад досле, па се, како-тако, ископрљасмо.

искотарити се, *искотарић* свр. *нестати, угасити се*. — Искотарили су се ко шарени коњи. Донијели закон да се искотаре козе, благода га нама.

искратуљати, -ām свр. *изаћи, доћи сиорим корацима*. — Ишо сам све најлак, најлак и ево некако искратуљак.

в. *краиуљаћи*.

искркати, *искркатић* свр. 1. *истући, ударити, измлатити*. — Јесу ли те добро искркали? Искркаше га жандари на правди Бога.

2. *изаћи, продријети, појавити се негде*. — Ено нечи коњи искркали на врг брда. Синоћ је искркала војска на Волујак.

искрпељати, -ām свр. *изаћи са најором крећући се краићим и сиорим корацима*. — Нијесам кадар искрпељати ни до цркве, па са кад би ми дао вас бијели свијет.

в. *криљаћи (1)*.

искумбуљати (се), -ām (се) свр. 1. *јако и нагло избити дим*. — Кад отворик врата от колибе, акну дим иж ње и на једвите јаде искумбуља.

2. *појавити се, надријети, надвићи се (о облацима)*. — Искумбуљаше се облаци пуни крупе.

исна прил. *из сна*. — Скочи исна и изрогачи очи. Исна је чоек помало ошамућен.

испедељати, -ām свр. *изаћи, ићи краићим корацима*. — Ено ти дијете испедеља-

ло према ублу, потрчи да не кљукне у воду.

в. њедељати.

испенцати, -ам свр. *И исилести, искр-йити, извезати.* — Ништа немој да слажеш прут на прут, но те љесетине испенцај како му драго.

II ~ се *исенџрати се, исейти се* на више мјесто. — Нема више но пе година, а поглај како се испенцало на врг букве?

в. њенцајти се.

испиждрити, -йм свр. *избуљити, избечити, гледати нејремице.* — Ђе си испиждријо, гледај у свијећу, виж главе ти не горела.

в. њиждрити.

испизмити се, -йм се свр. *џосџати злбан, замрзејти се, џонашати се освје-џољубиво.* — Испизмијо се народ, не пише му се добро.

в. њизма.

испијучити, -йм свр. *развијти се, узрасити.* — Тек је испијучила, па одмак оће да наређује. Ето, ту је Васкрс, а трава тек мало испијучила.

испијушкати, -ам свр. *изударати шамарима, ишамарати.* — Испијушка га мајка чим зачу да је сово стару чељад.

в. исџријушкати.

испиликати се, -ам се свр. *исмијати се.* — Јесте ли се испиликати, пасаквићи једни!

испиљити, испиљим свр. 1. *избечити, избуљити.* — Испиљило очима и прати ми сваки корак. Како је оно дијете испиљило у те, поглај!

2. *џек се џојавити, развијти се.* — Жита су мало испиљила. Тек испиљило, а оће да старуши.

исплачати, исплачам свр. *исџлакати.* — Ринуше воде и сву земљу однијеше и исплачаше. Не гријеши душу, имо му се о чега и мозак исплачати.

испо предл. *исџод.* — Неће се ни он дићи испо земље, колико ни они прије њега. Јесам ли ти лијепо рекла: ако мушко прође испо кишне дуге, одмак ће се пре-

творити у женско, а ако тако уради женско, постаће мушко, па са или крој гаће или остани ђе си. Лаком чоек би појјо и ногу испо себе.

исповељати, -ам свр. *исџричати.* — Све што сам знала, све сам ти исповељала.

в. исџоврљати.

исповрљати, -ам свр. *в. исџовељати.*

испонова прил. *џоново, исџочейка.* —

Ој ли да се испонова дићамо, па да видимо ко је ко?

испопругати, -ам свр. *снажно изударати, ишибати (обично џрушом, каишем).* — Испопругаше га каишом, а он стисно зубе и не проговара.

в. исџоџружати.

испопружати, -ам свр. *в. исџоџруга-џи.*

испоравити се, -йм се свр. 1. *изаћи навише, џојети се.* — Ка се испоравик на брдо, лакну ми.

2. *џодићи се.* — Дај испорави главу, шта си се саго ког врага. Љушти о ледини и брзо се испорави.

испорџрити се, испорџрим се свр. *џовити се накости, џорџбарке.* — Исправи се, шта си се испорџријо?

испостџда прил. *џомало сџидљиво, сусџидно.* — Испостџда ми је тражијо коња да оћера мливо. Све се нешто снебива и испостџда прича.

испре предл. *исџред.* — Чује се неко испре куће. Беарка снијела јаје испре прага. Кад смо били испре школе зачу се школско звоно.

испријушкати, -ам свр. *ишамарати, изударати џџуске џо лицу.* — Испријушка сам је, а она упечобразила, па ни да заплаче.

в. исџијушкати.

испрнџти, -нџм свр. *џронијети глас, џричу, глас који не одговара џом догађају и џој џричи.* — Није истина што причају, то је неко испрно.

испрожџмати, испрожџмам свр. *џро-жџети џрободима, боловима, жџиговима.*

— Нешто ме испрожимало испо ребара, не могу се окренути.

испрòмицати, испрòмицѐм свр. *избацивши жсидак измеи, имаиши њролив*. — На овој каочини све ми овце испромицаше. Оно јаће што је испромицало није кадро ни да блекне.

в. њромакнуиши (2).

испрџати, испрџам свр. 1. *изјурииши, њриморатиши некога да изађе*. — Што испрџа коначаре, казна те божија стигла? Ако бидете ударљиви испрџаћу вас напоље.

2. *изгнаиши, њошјератиши (на њашу)*. — Дај, мој Мајо, испрџај она говеда на брдо, па нек мало пасу. Испрџај те овце ис тора.

исталагијати, -ам свр. 1. *изошјериши, наошјериши*. — Кад ми исталагија косу његовом белеђијом, не могао је препознати.

2. *очистишиши чешагијом, уредишиши (о коњу)*. — Исталагија и опреми парипа, њипи на њ и некуђ одјури.

в. њшалагијатиши.

истамбурати се, -ам се свр. 1. *изиграиши се, нашјрчатиши се*. — Приседи ту, истамбуро си се колико је доста.

2. *јуришиши њамо-амо, лушатиши, мошатиши се (о облацима)*. — Облаци су се истамбурали, дако се прољевша.

истарашити, истарашим свр. *учеишиши, ушабанатиши снџег њшјерајући њо њему буљук оваца*. — Приокачик овце испре себе и истарашик торину не море бити боље.

в. њшарашитиши.

истезалица ж *ручни каншјариш на ошругу*. — На ову моју истезалицу могу измљерити до дваес кила, и доста ко воде.

истелечити се, -им се свр. *леши ошругжено, ошругжитиши се*. — Потуријо руку по главу, истелечијо се и кућа.

њстесан, -а, -о *дошјеран, обучен, васњишиши, њривикнуш на савремени начин њонашања*. — Гледам ови свијет што прође на вашир, све ми се чини да је истесани но што је бијо раније.

истојагати, -ам свр. *изударатиши њојагом*. — Нека што су га истојагали, но што га сад сви зову тојага.

истòнтати, -ам свр. *исшлеситиши, искршитиши, исшријечатиши*. — Све се грдном јаду чудим како умље вако истонтати плот од котара.

в. њшоншатиши.

истотрљати, -ам свр. *исшричатиши, избрбљатиши*. — Нешто ми истотрља, а шта, ни сама ти не умијем реј.

в. њшотрљатиши.

истракати се, -ам се свр. *њтракатиши се исшрљатиши, изглибатиши*. — Ознојо се и истрако, па дођо цеверас. Умиј се, болан, вас си се истрако по образу.

истрапуљати, -ам свр. 1. *исшраишиши, њовадитиши из штраја (обично кромшјир, кушус и сл.)*. — Проклијо ми кумпијер у трапу, па сам га истрапуљо.

2. *фиг. њојесити, њокркатиши*. — Загладњела њеца, истрапуљаше полукувано зеље.

истрбушити, -им свр. *разголититиши, раздрљитиши (о њрбуху)*. — Дигло главу, истрбушило, зурла тамо-амо, ко кака манита шешина.

в. расштрбушитиши се.

истркнати, -нем свр. 1. *излишиши се, исшњиши, искашјатиши (о очима)*. — Не питај за њ: нагази на мину и истркнуче му обадва ока.

2. *исшрчатиши, изашиши брзо, штрчеши*. — Истркни, болан, на главницу и поглај иду ли сијелције.

3. *мазнутиши (о млијеку)*. — Истркла сам сваку кап, па ће телад посати еово! Нешто га је око поболијевало, па му млада у њ истркну неколике капи млијека и ено га сад здрава здравцита.

истрòпити, истрòпим свр. *њришишиискајући смекшатиши, исшиснутиши шечну садршјину, сок*. — Провај ове дрњњине, но су се мало истропиле.

истрњшити, -им свр. *изашиши шњшуратујући се, клашњиши се, несигурно корачатујући*.

— Које су те муке нагнале те си тако рано истрешијо?

истулијегати, истулијегам свр. *исџући*, *измлаићи*, *изударати*. — Шут, не причај, уватили га комити ноџас и истулијегали, руке им се позлатиле.

в. ишулијегати.

истунути, истунем свр. *угасићи*, *исџулићи*, *истрнући*. — Шта би: ко истуну лампу, свијећа му се истунула.

истурак, -урка м оно *што је избачено као најгоре, шарџи*. — Ка смо се подијелили, узо је за себе најбоље овце а мене допануше прегуљенице, сам истурак.

истурити, -им свр. *в. избацити* (2, П).

истуркесати се, -ам свр. *изгаламићи се*, *издраћи се*, *исџуићи се на некога*. — Истуркесо се на ме ко да у њему има турске крви.

в. итуркесати.

исћаласкати се, -ам се свр. *забављати се ћаскајући, шалећи се*. — Мало се исћаласкак и просто ми лакну. Јеси ли се исћаласко, поганћеру један?

в. ћаласкати.

исћурукати, -ам свр. 1. *иџући исцрпнићи*, *иџићи*. — Са би он исћуруко плоско ракије и да се не намршти.

2. *иџрошићи улудо, сџраћићи*. — Исћуруко је сво очево имање, па са гледа ко ће му дати комад љеба.

исћускијати, -ам свр. *извадићи камење ћускијом*. — Његове руке исћускијале су сво ово камење што се туда види.

исуруљати, -ам свр. 1. *извући, исџргнући из нечега (нож и слично)*. — Наљути се, скочи до плота и иж њега исуруља на ку кочину, па узвикну: чик приђите!

2. *нагло и јако избити, шикнући (о диму)*. — Отвори, бона, врата неће ли ови клети дим исуруљати.

исцебати, исцебам свр. *излићи се, испадати се киша (на некога)*. — Исцебала га је киша, ено га мокар ко пијевац.

в. цебати.

исцегљати, -ам свр. *исџричати које-шта, избрљати*. — Наиђе пољак и исце-

гља како је повато овце у зијанима и ку-сог и репатог.

в. цегљати.

исџипарити, -им свр. *израсићи, развићи се нагло у висину*. — Ћеца здрава, добро једу, па исџипарила, не било им рока.

исџопати се, исџопам се свр. *иољубићи се (обично више џућа узасџојно)*. — Кад се сретосе, исџопаше се ко да се нијесу гледали годинама.

исџугуљити, исџугуљим свр. 1. *издужити, исџегнући*. — Шопав нам је плас, дај да га мало исџугуљимо. Исџугуљио шију, пребијо би је млаком приганицом.

П ~ се *издужити се*. — Постијо велике посте, па се исџугуљијо. Нешто ти се нос исџугуљијо.

в. ишџугуљити.

итар, итра, итро *хиџар, живихан, брз*. — У изреци: „Свети Лука у каблове бупа, свети Митар у мљешине итар.“ Итар је мој Војо ко жива муња.

в. иџоштина.

итоштина ж журба, хиџња, брзина. — Вође ти је итоштина, нема чоек времена ни да умре.

итреник, -иџа м онај који је *хиџар, брз, сџреџан*. — Нема таког итреника пођ капом небеском.

итреница ж она која је хиџра, брза, сџреџна. — Има жену итреницу, Бог јој дао сваку срећу.

иџмилет м онај који је *иџреџеден, лукав, лош, рђав*. — Сачувај ме Боже таког иџмилета. Нико не зна шта је женски иџмилет док га за срце не уједе.

иш узв. *са значењем иди, бјежи, губи се, марш*. — Иш испре моје куће, кујин сине! Иш отале док се није џаво оженијо!

ишандрџати, -ам свр. *неуредно исџисати, ишврљати, ишарати*. — Неко ми је ишандрџо теку. Лијепо напиши домаћу задаћу, како си то ишандрџо.

ишџицати, -ам свр. *избацити џиџак измет, иролићи*. — Вође се нако ишџицало, с пашчадима се у коло вато.

в. ишџати.

ишкѣрити, ишкѣрѣм свр. *погледаѣти ѿоуријеко, знаѣти жељно, избечѣиѣти*. — Ишкерило очима, па ме гледа ко шврака на југовини.

ишклѣнати, ишклѣпѣм свр. *избиѣи, ишибаѣи (обично мало)*. — Ка[д] ме мајка ишклапа, повикаше: мајка била, мајка мила!

в. *ишклеѣаѣи*.

ишклѣпати, ишклѣпѣм свр. в. *ишклеѣаѣи*.

ишмрѣкати, ишмрѣчѣм свр. *ишмрчуѣи исиѣиѣи воду из грумена снијега*. — Подиже грумен снијега и ишмрка из њега сваку кап.

ишѣкати, ишѣкѣм свр. I *изгрдѣиѣи, исоѣоватиѣи*. — Ишока нас она бабетина, кости јој земља не шћела.

II ~ се *исѣрѣаѣи се, изглибаѣи се*. — Идуѣи про шокаѣа, сви смо се до за врат ишокали.

ишѣкѣљати, -ѣм свр. *исѣлестѣи, искрѣиѣи, исѣриѣѣатиѣи*. — Ишокељала сам и свекру рукавице да ми ту стално не приговара.

в. *шокељаѣи*.

ишпуриѣти се, -ѣм се свр. *ојагњѣиѣи се, ошѣлиѣи се ѣрије ѣриродног рока*. — Ишпурила се овца, нема јој јаѣе ко рука ѣеба.

ишћѣнати, -ѣм свр. I *исуѣиѣи, исѣарѣиѣи, ѣретѣворѣиѣи се у ѣару*. — Приспи мало воде у то јело, свака је кап ишћѣнала.

2. *ѣосенилиѣи, излаѣиѣи*. — Године притисле, па је, богме, ишћѣно. Не дај боже да ишћѣнам у памет.

в. *ишћуѣиѣатиѣи*.

ишћуѣиѣати, -ѣм свр. в. *ишћѣнатиѣи*.

ишчулиѣгати, ишчулиѣгѣм свр. в. *исчулиѣгатиѣи*.

ишчагорѣти, -ѣм свр. *измрѣаѣи, ослабиѣи*. — Много је ишчагорѣо од наке болести, преполовиѣо се ко нико његов.

ишчајати, -ѣм несвр. *много слабиѣи, несѣаѣатиѣи, видљиво койѣѣиѣи*. — Ишчајо

је, пожутиѣо, смљежуро се, јатѣрниј се копају.

в. *чајаѣи*.

ишчакарѣти, -ѣм свр. *добѣиѣи ѣоглед бледуѣав, ѣреморен, одсуѣан*. — Радиѣо сам док су ми оба ока ишчакарила.

в. *чакарас*.

ишчаќљати, -ѣм свр. *извадиѣи койа-јуѣи (о земљѣ)*. — Од јутрос смо ишчаќљали само ова два кашуна пржине. Ај, доста си ишчаќљо и не самари себе без невоље!

ишчаќмачѣти, -ѣм свр. *избрѣљаѣи, исѣриѣатиѣи којеѣиѣа*. — Којишно је а зна сваког ѣавола ишчаќмачѣти.

в. *чаќмачѣиѣи*.

ишчаќтарѣти се, -ѣм се свр. I *излуѣаѣи брѣнѣѣм о чаќтар*. — Ноѣас су се ишчаќтарали овнови под чаќтаром, мора да се дивина привијала око тора.

2. *ѣревише гласно изговориѣи којеѣиѣа*. — Нема тог скупа ѣе се он неѣе ишчаќтарати до миле воље. Пуш га нека се добро ишчаќтара.

в. *чаќтаратиѣи*.

ишчадрљати, -ѣм свр. I *изграбиѣи, ѣоѣласѣиѣи (о оѣкосѣма)*. — Ишчадрљала сам из оног камењара два највиша пласта сијена.

2. *гребуѣи одвоѣиѣи, одѣтраниѣи, уклониѣи*. — Успи мало воде у та неопрани кото, па кад се добро раскваси, ишчадрљај га.

ишчаплуѣскати, -ѣм свр. *исѣриѣатиѣи, избрѣљаѣи којеѣиѣа*. — Неѣе она ништа утајѣти што све неѣе ишчаплуѣскати.

в. *чаѣлуѣскатиѣи*.

ишчеѣизѣти, ишчеѣѣизѣм свр. *ѣосѣаѣи јако мршав, смрѣаѣи, ослабиѣи*. — Није она ишчеѣизѣла од имања но од немања. Ишчеѣизѣла га празна трпеза.

ишчаќљати, -ѣм свр. I *чаќкајуѣи извадиѣи, одѣтраниѣи (из неѣѣга)*. — Не могу никако да ишчаќљам трн ис пете. Ишчаќљај глиб испо ноката, налете један.

2. *оѣкрѣиѣи, ѣронаѣи, сазнаѣи*. — Ишчаќљаѣе она све шта је и како је било, или је неѣе бити.

ишчкиљити, ишчкиљѝм свр. 1. *гледа-ти разроко, њолузайвореним очима*. — Ишчкиљила очима она џамала и некуј одзврнда ко муа бес главе.

2. *слабо давати свјетлосѝ (о лампи)*. — Лежи на парама а лампа му ишчкиљила ко у каке сиротиње.

ишчугуљити, ишчугуљѝм свр. в. *ишчугуљити*.

ишчугуриги се, ишчугуриѝм се свр. *наднијети се, навийти се, њомолийти се*. — Ево ти трупина па седи, шта си се ту ишчугуријо? Ишчугурило нако на презори и дрежди.

ишчуруљати, -ѝм свр. 1. *ишчурити, њобраити, њовадити*. — Оплијеви и ишчуруљај та коров из кумпјеришта, мој родо.

2. *издубсити, издубийти*. — Да виш како су миши ишчуруљали љеб! Ишчуруљај кочањ ис те главце купуса, па је онда исецкај.

в. *чуруљати*.

Ј

јааћѝ, -ѝ, -ѝ који служи за јахање (о коњу). — Не бик дао моју косу и белеђију за најбољег јааћѝга коња.

јавкѝ прил. *јраво, дирекћино*. — Ено ти овце јавке занкоше про брда.

в. *јавчийти*.

јаврик м *мјестѝо гдје се дјеца играју*. — Примири туј, није ти ово јаврик.

јавчѝње с гл. им. од *јавчийти*.

јавчитѝ, -ѝм несвр. *јавийти, ићи јавке, дирекћино*. — Стави чактар на гарана, боље јавчи. Неће ми га гриваљ више јавчит.

в. *јавке, ујавчийти*.

јагљитѝ, -ѝм несвр. 1. *јјеваийти*. — У пјесми: „Јагли моје грло мило, / ти си вазда јасно било, / јагли нек те свако чује, / шта им пљесма поручује.“

2. *илакаийти уелас*. — По читав боговетни дан јагли и тужи, просто излуђе.

јагменѝк, -ѝка м *онај који се граби да нешто узме, добије*. — Неће мене ништа запанути од онијег пустијег јагменика.

јад узв. за *изражавање сажалења, жалосийти, џуге и сл.* — Јад о те жалосне чељади! Нема у тој празној кући ни мрвице брашна, јад!

в. *јаде*.

јадѝ узв. за *изражавање сажалења*. — Снијег опрлийо а она иде скоро боса и гола, јаде! Ђеца су им гола и боса, јаде!

в. *јад*.

јадија ж *сирошиња, биједа, јад, џуга*. — Ђе му се налази она вамилија и јадија. Налила киша ону јадију, па дркти ко прут над водом.

јадика ж *невоља, јад, биједа, несрећа*. — Ој јадико, јадико, ја сам на те навико. Е шути кад ништа не разумијеш, јадико моја.

јадитѝ, јадѝм несвр. *радийти како било, мучийти се, њодносийти џешкоће (о раду)*. — То се не ради, но се јади. Нешто му је радијо и јадијо и без смока и оброка.

јадобрат м 1. *брайѝ сѝрадалник, мученик, несрећник*. — Је ли му они јадобрат изнијо главу из ропства?

2. *лош брайѝ*. — То није брат, но јадобрат, кад је наки.

јадовит, -а, -о *силан, добар, развијен*. — Ове године трава је силовита и јадовита. Јадовита коња, кукали га јади!

јадовица ж *удовица која живи у јаду, ѝаийњи и сл.* — Рано је остала удовица и јадовица. Не гријешѝ се од ону јадовицу, ку ће ти душа.

јадѝјка ж *дјевојка коју је ѝрийиснуло сиромашѝтво, бол, џуга, несрећа, болесѝ и сл.* — Што се не скупите, па оној јадојки не окријепите кућу?

јадѝмајка ж *мајка несрећна*. — Лако ти је јадѝмајку уцвијелити ка[д] нема није никога.

јадѝпреља ж *она која ѝреде како било*. — Па ће даде оној јадопрељи да ти преде толику вуну?

јадосан, -сна м *лош сан, несаница, бесаница*. — Уватио ме јадосан и ока не могу склопити.

јадоткаља ж она која *тика како било, лоша тикаља*. — Није то никака ткаља, но јадоткаља.

јае с *јаје*. — Даде ми једно јае, кад оно мућак.

јаећак, -ака м *јахаћи коњ, седланик*. — Појо јасћака и не окреће главу на сиротињу.

в. *јаићак*.

јаићак м в. *јаећак*.

јајока ж *женска крујних очију*. — У пјесми: „У јајоке очи црне боје, / жали монче што нијесу твоје, / кога њене очи погледају, / мађије му друге не требају.“

јакнути, -нѐм свр. *ојачати*. — Пригледајте то дијете док неће ли мало јакнути. Дако јакне трава потље кише.

јак прил. *шек*. — Јако је свануло, спавај још. Ми смо кренули на пут јако око подне.

јакороче с *новорођенче*. — У здравници: „Испијмо ову чашу монче, / нек ви је срећно јакороче, / живљели, Бог вам свијема помого, / а јакорочету нико ништа не могло.“

јал(и) везн. или. — У пјесми: „Ој ћевојко окле ти је мајка, / јал из Пиве, јали из Дровњака.“

јалак м 1. *дјечак, момчић*. — Види, види колики је ови јалак!

2. *дроњак, рийа, издерина*. — Обуко накав јалак от капута, па дошо ко џамала.

3. *јарак, удубљење, удолица, неравна*. — Ама ће си зајунио про тијег јалака, јеси ли здрав?

јалакнути, јалакнѐм свр. 1. *бацити, хићнути*. — Узе камен, одмљери га и јалакну преко петнес метара.

2. *ионијети, однијети (о вјетру)*. — Дуну вљетар и јалакну му капу з главе. в. *јаланути*.

јаланути, јаланѐм свр. в. *јалакнути*.

јамити, -ѝм несвр. 1. *стављати у јаму, закопавати, трајити*. — Шта то јамиш јутрос, јеси ли у чистој памети?

II ~ се *узимати за себе, грабити, грамжљиво присвајати*. — Нећу ја да се јамим око пе кила урметина, па нек се крепа. Вазда се јамијо, док није завалијо ледину.

јамлим речца, *по мом мишљењу, мислим*. — Јамлим другачије но ти. Јамлим да они poste и ове poste.

в. *јамним*.

јамним речца, в. *јамлим*.

јањошкопац, -пца м 1. *јањац ушћиројен*. — Заранијо сам два јањошкопца, есапим даће ми руку.

2. *који у њонашању и изгледу има више женских него мушких особина*. — Видиш ли ти да они јањошкопац нема ниће длаке на бради.

јаџг узв. *бола, туге, жалост*. — Јаџг мене, мајко моја!

јапалак м *снажан момак*. — Чи ли је они јапалак?

јаргати, -ам несвр. 1. *јавити, шјерати (о овцама)*. — Сваки дан јарга овце планином, а горе су од мојије постреуша.

2. *причати којешта, изражавати негативан однос према нечему и некоме*. — Јарга о[т] куће до куће, рђа јој косто излела.

јардум м в. *грушевина*.

јарѝн, -ѝна м *јарчић, јарић*. — Види како ми је лијеп јарин.

јармити, јармиѝм несвр. *ућрезати у јарам*. — Ој ли јутрос јармити волове?

јармљен, -а, -о *хвѝтан у јарам*. — Шароња није још јармљен. Код нас досле нијесу краве јармљене и неће ни осле.

јаруџ, -уџа м *суви снијег, сјеверац, ѝрљуг*. — Пао је велики јаруг.

јарцати, -ам несвр. *љућити квоцајти, изражавати незадовољство (полугласно)*. — Жена му стално неког ђавола јарца.

јасак м *снажан и кружан момак*. — Силна јасака, кукали га јади. Пусти јасак јак ко масак.

јасенџште с *мјесто гдје је расло јасеново дрвеће*. — Искрчио сам сваки јасен и у јасениште посијо јечам.

јаслача ж погрд. *женска сувише развијених ситних дјелова њијела*. — Увати-жо науку јаслачу и не море од ње да се одријепи.

јасногрла ж *женска звонског гласа*. — У пјесми: „Сад ћевојко бирај ти, / с киме волиш играти, / и не бирај њега више, / јасногрлу симпатише, / јасногрла црне косе, / бирани је монци просе.“

јат узв. *бола, шуге, жалосији*. — Јат од оне ћеце, покрепаше о глади. Осто безз ноге у цвијету младости, јат.

јатар ж *мала и широина кућица*. — Камени се у некој јатари безз иће икога.

јатџран, -рна, -рно 1. *који је физички крејак, још јак*. — Још си ти јаторан ка тако косиш. Ђеца му још нијесу јаторна.

2. *бројан, велики (бројем), многобројан*. — Средином села вазда су живљеле јаторније породице.

јач, -и ж *одрасла чељад (сујрошино од нејач)*. — Дођоше Њемци, поваташе сву јач и стрпаше у логор.

јаче прил. *више, љеко, изнад (као мјера)*. — Јамлим да је јаче от поноћи. У овом волу има јаче от пе квинтала.

јачити се, јачиј се несвр. *љавити се јаким, гордији се, шејурити се*. — Не ваља се јачити ни ће треба, ни ће не треба.

јебигуз м погрд. *онај који је шкрџица, циција, инџережџија*. — Они мртви јебигуз не би дао ни Богу тамљана.

јебигузлук м *џицијашење, шкрџарење, себичњашџиво*. — Доста ми је њсга и његова јебигузлука.

јегуба ж само у брзалици: Јегуба уз букву, јегуба низ букву, за њом иду мали тићи јегубићи, стан јегуба да се појегубамо.

в. јегубић.

једам̄а прил. *једном, једанџуи*. — Само сам једама бију у Сарајеву. Зима је дошла некако једама.

в. једаман.

једам̄ан при. *в. једама*.

једандџр прил. *једанџуи, једном*. — Дођи и ти једандер код мене, ако дењаш. Једанред ме слаго и неће више.

једаничџити, -јим несвр. *јесџи једанџуи дневно*. — Велика сиротиња иг притисла са сваке стране, па једаниче отко иг знам.

в. једноничџији.

једвачак прил. *једва, са мукој*. — Једвачак смо дочекали младо жито.

в. једвечак.

једвџчак прил. *в. једвачак*.

једно прил. *око, оџџриликџе, близу (као мјера)*. — У мом Јелоњи има једно пе квинтала. Ој ли ми зајмити једно пешес кила соли?

једном̄а прил. *једанџуи, једном, некада, једанред*. — Једнома сам овуда прилазијо.

једноман, индекл. *из једнога дијела, из једнога комада, изједна*. — Усеко ћико Радоје једноман жиоку. Она дугачка атула је једноман.

једноничџити, -јим несвр. *в. једаничџији*.

једноњак, -њка м *дио игре у игри чучкања*. — Једноњак се, болан, зове ка[д] се играч чучка само са једнијем камичком.

в. чучкаџији се.

једноокило м *онај који има само једно око*. — Они крупни и лијепи једоокило пјево је и игро више но иједан момак.

једрушан м *онај који је снажан, једар, добро развијен*. — Видијо сам два Мушова сина, два једрушана, није им мане да су не знам чи.

јекнути, јекнџм свр. 1. *нагло букнути (о болесџији)*. — Нога му нагло јекну, има, душе ми моје, ко улиште.

2. *нагло се џрошириџији, рашириџији (о гласу)*. — По селу јекну глас да ће се гло-

бити сваки домаћин који не биде кулучијо на путу до школе.

јѣктати, **јѣкнѣм** несвр. 1. *говорити ошћиро, јетико, сикћайи*. — Не јекћи ка ти нико не стоји на реп. На њега жсна јекће а он ћути.

2. *хучайи, бучайи*. — Пива јекће, сва се брада тресу. Комарница се од јучер смирила и више не јекће.

3. *илакайи углас*. — Жене ојокају и јекћу за старијем и добријем Ђаћом.

јокнути, **јокнѣм** свр. *уставити волове ухваћене у јарам узвикујући „јоч!“*. — Неки Ђиро се једном ражљутијо, па јокну волове и не размишљајући рече: „Јоч, пуко гром у небо!“

в. зајокнути, љријокнути.

јѣмужа ж *млијеко (вареника) од оваца, умужено у љосуду са снијегом (као на ийшај)*. — У пјесми: „Ој љевојко руке пружи, / одгојене на јомужи, / на јомужи и скорупу младу, / ја те иштем, али те не даду.“

јѣ узв. *волу да сћане*. — Јѣ, Милоња, јѣ! Јѣ, воле, јѣ!

јѣпѣ прил. *ојетѣ, љоново*. — Јѣпе ће киша. Одбила сам га и он ме јѣпе иште. Ено се јѣпе побили пијевци.

в. јѣетѣ.

јѣпѣт прил. *в. јѣје*.

јѣцнути се, **јѣцнѣм** се свр. *доћи у кос љоложај, нагнути се*. — Јѣцнуло ти се сијено према долини, па сам га мало подупро.

јѣчити се, **јѣчѣм** се несвр. *држати се осино, љравити се важан, гордити се, шейурити се*. — Ђе си ти видијо паметна чѣска да се јѣчи?

јѣндачѣти, -ѣм несвр. *јачаји, бујаји, расѣи*. — Јѣш он јѣндачи. Јѣндачи и буче, благош му у памет.

јѣрдупача ж *она која је љјелесно добро развијена, снажна, јака*. — Поја јѣрдупача на ону рагу и она се под њом уви. Ожени се, јадан, каком јѣрдупачом, па неск ти ради, е ће ти пропас толико имање.

јѣркѣти, -ѣм несвр. *гурайи, гуркаји, ћушкаји*. — Не јѣркај старе људе, грота ти је.

јѣрнути, -ѣм свр. *ћушнути, гурнути, ћурнути*. — Јѣрну ме с леђа и ја се скотрљак у јарак.

јѣртисѣти, -ишѣм свр. *јѣрнути, кидисаји, насрнути, навалији*. — Ама шта си јѣртисо на нејач, рђа те убила? Јѣртисо да покоси сву ливаду за дан.

јѣрцуп м *онај који је љјелесно добро развијен, снажан, јак*. — Ђе ћу ја да се носим са ноликијем јѣрцупом? Поијо би онолики јѣрцуп по јањета.

К

кабљаћина м и ж *онај који је љром, сѣороходан, млишав, неуредан*. — Како нако Бог умље створити ону кабљаћину, видер како се вуче?

кабљѣћак, -ћка м *мали кабао, кабљѣћ*. — Свако јѣтро намузем у Срнаве по ови кабљѣћак варенике.

кабљѣћати, -ѣм несвр. *сјећи на комаде, комадаји, резати*. — Немој више кабљѣћати љеба, ево има доста.

в. искабљѣћати.

каблоглѣв, -а, -о *онај који има велику и округлѣту главу*. — Не шће Перин каблоглав да ми купи који чаво, поткивали га ш љима.

каблоглавѣс, -ста, -сто *који има округлѣту и велику главу*. — Вргла се каблоглаваста љеца на оца.

кабул м индекл. *могућан, моћан, сѣособан*. — Нијесам кабул изај ни пред врата а камоли шта друго.

кабулити, -ѣм несвр. *ризикаји, рескираји*. — Смијеш ли кабулити про Ивице на овој мећави? Не бик кабулијо ноћу љећи у цркву за вас бијели свијет.

в. укабулитѣи.

ка̀ва̀н, -ана 1. *мјера (о шежини)*. — Богме си се много удебљо, дај некако се врати на стари каван. Није то мој каван.

2. *џлан, намјера*. — Имо сам каван дој да се прстенамо, па ме ометоше. Какав ти је каван за сутра.

ка̀вга̀ра ж 1. *она која је склона свађи*. — Е како је она кавгара дабогда у једној кошуљи промијенила девет домова.

2. *фиг. њрејџесна кућа*. — Није то кућа, но кавгара, од грома изгорела!

ка̀вец узв. *којим се вабе говеда*. — Кавец вамо, џомбо се! Кавец кава, кавец!

в. кавеш, кави́с, кавуш.

ка̀веш узв. *в. кавец.*

ка̀ви́с узв. *в. кавец.*

ка̀вуш узв. *в. кавец.*

ка̀дгој прил. *кадгод*. — Могла би наљећ кадгој. Кадгој ти пане на ум да запалиш слободно ишти.

ка̀дило с *зајањена крџа којом се џчеле излажу диму (џриликом вањена меда и сл.)*. — Немој ти вадити мед, што прво неј запалити кадило е ће те челе грдом нагрдити.

в. кадина.

ка̀дина ж *в. кадило.*

ка̀ин м суд за *уливање, лавор*. — Узми они каин, па се измиј вас си се утраћко. Отприје се, богоми, и каин употребљавао као суд ис кога се јело.

ка̀ја̀сити, ка̀ја̀сим несвр. *шџедјети*, *умјерено џрошиџи*. — Омало само укупили бијелог мрса, па смо кајасили и тамјесили више но икад.

ка̀кити, ка̀ким несвр. *врџиџи велику нужду (о дјешџу)*. — Иди каки, па пајај, благош мајци.

ка̀кџнџ прил. *како, како оно*. — Како-но рече Благо? Ја ништа не знам како-но се нас два погодисмо?

ка̀коће прил. *џрема, ка*. — Кад смо били какоће Жабљаку, зачуше се пијевци.

ка̀ла̀вет м *лакомислен, џромишњен, несџалан, џреврџљив, несџуран чџвјек*. — Удружио се са онијем калаветом, најпотље ће му доћи главе.

ка̀ла̀мида ж 1. *налага на коси нахваџана џри кошењу сџарије џраве*. — Очишти ту губу и каламиду са косе, зар не видиш колико се наватала, аман!

2. *фиг. боја лица (насџала џри сунчању, од вјешџа и сл.)*. — Добио је бакрену каламиду, па изгледа ко нов. Ёе си то добио ту каламиду?

ка̀ламџтити, ка̀ламџтим несвр. 1. *мијешаџи, џравиџи смјесу, мјешавину*. — Не каламути се тако, но вако, мртви курепу!

2. *бунџи, изазиваџи свађу, раздор, завађаџи*. — Каламуте они црни народ, траг им се утро. Да немају неки интерес не би овуда ишли и каламутили.

в. закаламџџиџи.

ка̀ла̀нка ж (тал. calance) *најслабији квалиџети џмучне џканине*. — Ко је тог вакта мого купити мало каланке био је сретан и пресретан.

ка̀ла̀ш м *нечистџоћа, неред, сров*. — По колиби нам је велики калаш, дај да ово мало уздигнемо!

ка̀лика (л. Sorbus aucuparia) ж *врсџа шумског дрвџа на којем расџе џлод*. — Имам прут и од калике и од улике, па би-рај који ој.

ка̀ликов, -а, -о *који џриџада калики*. — Каликов плод је лијеп гледати али је грк јести.

ка̀лџвит, -а, -о 1. *врлеџан, брџовџи, сџрмениџи; врџложан, бучан, са великим валовима и џаласима, каџкад замуњен (о џекућој води)*. — Ту бијагу и кршни монџи и брадом и главом ис Пиве каловите. У пјесми Пивско коло: „Пиво, Пиво, што те зову, / поточљивом, каловитом, / кад ти с правом заслужујеш, / да те зову гласовитом.“

2. *који је са одсјајем сивила џланинског и шумовџџог џредјела*. — Ја млим да је Муратовица каловитија од иједне планине што се могу овудијен замотрити.

3. *фиг. злосрењан, кобан, жалосџан, несрењан*. — Стан, постан, и џему ће доћи каловита субота.

ка̀лоп м 1. *калуј*. — Натакни опанак на калоп, лакше ћеш га наврнчати.

2. *род, сорџа (о људима)*. — То је чудан калоп људи. Сви су они на исти калоп.

калцакан м *йреврѣлѣвац, лукавац, йокварењак, смуйлѣвац, лажлѣвац*. — Наиђе тудај накав калцакан, превари људе и — нокат у ледину.

калчѣте ж мн. *крайке сукнене чарайе*. — Пао велики снијег, а он обо калчете брез гета, па ето му памети.

калчинав, -а, -о 1. *неурадан, зазоран, немарно одјевен*. — Калчинава монка, забога!

2. *йуѣногастѣ (о коњу)*. — Ено изијо вук нечије калчинаво кљусе.

в. *калчинас*.

калчипас, -ста, -сто в. *калчинав*.

каљак, -љка м *зуб очњак код коња*. — Каљци ничу четврте године. У млада коња зуби су жућкасти, а ка остара, онда су му и каљци бијели.

каљутак, -тка м *оно шѣо је йрљаво, блашњаво, каљаво*. — На њему бијаше накав каљутак капута. Поставијо на главу каљутак капетине, па се њоме зори, Бог му узо памет.

каменѣти, -ѣм несвр. 1. *шѣедљиво йрошиѣти, йвердичиѣти*. — Шта све каменѣти, камене мој. Удри рђом о камен и не камени.

II ~ се *биѣти међу чеѣири зида, осамиѣти се, чалиѣти*. — Каменим се међ ова чеѣири зида и у томе ми живот оде.

каменица ж *йприродно удубљење у камену, сѣијени*. — У пјесми: „Сећаћу се док сам жива, / чобаница ка сам била, / ка сам била чобаница, / пила воду с каменица, / сећаћу се ја чувања, / и чобанског уживања.“

камлијекати, камлијечѣм несвр. *нейрѣстѣано молѣти, мољакати, йтражиѣти*. — Камлијечу јој жеца по ваздан, а она и не мари.

в. *закамлијекати, камлиѣти*.

камлѣти, -ѣм несвр. в. *камлијекати*.

камѣнѣ прил. *куда оно, камо оно, гдје оно*. — Камоно оде Душан?

камрик м (нем. Kambrik) *фино, йпанко, квалиѣетно йлаѣно бијеле боје*. — Ћико је имо вину кошуљу о камрика.

канава ж *канай од лана*. — Дану ми мало канаве. Понеси оно клувко канаве, море устребати.

канавѣт м *онај који изводи шалу, сѣрдација*. — Одби се од мене, канавѣту један.

канавѣта ж *ковчег од дрвѣѣа*. — Имаше два канавѣта пута пунцата руса.

канатѣти, -ѣм несвр. *шѣедљиво йрошиѣти*. — Нема же да купимо гаса, па ово мало канатимо како знамо и умијемо.

канда прил. *изгледа, као, ваљда, све су йрилике*. — Канда же престати киша. Он се, канда, спрема да иде на Горанско.

каница ж *йречица, йријечац*. — Пресијѣци овом каницом, па жеш изаћ на главни пут.

канѣ при. *као*. — У пјесми: „Огријала мљесечина кано бијел дан, / а у колу старца игра кано буков пањ, / на ме мајка руком ману, да ме старцу да, / а ја велим: нећу мајко, нећу старца ја!“

кантарати, -ѣм несвр. 1. *мјерѣти, размјерѣти*. — Стално нешто кантара и размјера, будибокснам.

2. *њихати, клаѣѣти, йокреѣѣти йламо-амо*. — Не кантарај ногама, нијеси се учрво.

3. *луѣѣти, скиѣѣти, ићи којекуда*. — Научијо да кантара по селу, и од тога се не море одвићи.

4. *зачикавати, „одмјерѣти од шаке до лакѣа“*. — Ма ништа му вала нијесам рђаво реко, а он поче да ми кантара о шаке до лакта.

канура ж 1. *йређа исѣредена од најслабије вуње*. — На овој зими не дења да обује чарапс от канурс, но све нешто запрује и тражи ово и оно.

2. *фиг. најслабија сорѣа људи*. — Нема ту чоека, то је, јадан, канура љуцког рода.

канчѣлање с *гл. им. од канчѣлати*.

канчелати, -ām несвр. *намоћавати* *поређу на канчело*. — Док сам ја канчелала, ти си дринцала ко топ.

в. одканчелати, расканчелати, сканчелати.

канчело с 1. *дрвена мойка за намоћивање пређе (са ракљама на обје стране)*. — Ко наложи канчело на ватру, ватали га манита!?

2. *предиво намоћано у пурбицу*. — Облеси то канчело о та клин е ће се сво замрсити.

в. моћовило.

канцијача ж *женска неуредно обучена, неуредна, која лупа којекуда*. — Доћерај се мало и не иди ко кака канцијача. Усмудала се канцијача и иде о куће до куће, куку јој у памст.

канцорепа ж *она која је неуредно одјевена, зарозана, са поцијејаном одјећом и обућом*. — Умљела је канцорепа да пружи руку и ће треба и ће не треба.

кањеровати, *кањерујем* несвр. *оклијевати*. — Ај, болан, крени, шта ког ђавола вазда кањерујеш.

каоли прил. *као*. — Уреди каоли он, па ће бити добро. Биди чок каоли он, па ће бити добро.

каочина ж *извор из којег повремено истрече вода*. — У јесен се туда појаве каочине, не море чок лџуцки проћи.

в. шишијалина.

капавица ж *фиг. кућа која прокишњава*. — У изреци: „Сачувај ме Боже куће капавице и жене лајавице, покриј кућу неће ти капати, удри жену неће ти лајати.“

каплансати, -ишѐм свр. *навалити, сийаднути, салетијети, кидисати*. — Каплаисале подрепне муе, оће оба ока да изваде.

каплевина ж *кишница ухваћена са сирехе*. — Стално пијемо каплевину, и никог да заболи глава. Сврдла му рог што пије каплевину.

капулати, -ām свр. *избјећи, проћи, изаћи, пребродити (ојасносити, незгоду и*

сл.). — Јамлим да је Милијана капулатала про Равног.

в. прекајулати, укајулати.

капурица ж *горњи дио врџа (о менајом дијелу)*. — Лајеш на свакога, а ако те увате за капурицу нећеш знати ни како се зовеш. Пас који цичи, кад га увате за капурицу и подигну, није за рану.

караван, -ана м 1. *поворка, мноштво људи у покрету са и без коња или запрега*. — Про Студене је рано прошло караван некакијег људи.

2. *округли суд (обично бакрени) из којег се једе*. — Пун му је амбар и караван, па море да отпрдује. Убио га празан караван, па му се врат прегулио. Најгора је мана бити празна каравана.

карадим м *густ и црн дим*. — Ка[д] се увече седи крај ватре, чељад би рукама ћерала дим говорећи му: „Тамо диме, карадиме, / тамо су ти врата, / и шарена јаја, / и невљеста млада.“

карамлук м *тамурно, магловићо, мрачно (о времену кад је мрачно, облачно, кишовито, кад пада снијег или ноћу)*. — На овом карамлуку и ђаволи се жене. По овом карамлуку немате куд ићи, но сете да ноћимо.

карамлучина ж *аугм. од карамлук*. — По карамлучини смо ишли читаву боговетну ноћ, док нас је јад у јаду убио.

каретити, -йм несвр. 1. *кажњавати у игри (прстена или каквој другој игри)*. — Побиедише нас у прстенању, па нас онда каретити да лајемо на звијезде.

2. *поучити, ојамеити, извући поуку*. — Ништа га није каретити што је ишо бос по трњу.

кариока ж *столица са наслоном*. — Засијо у кариоку и дума. Не ваља ни кариока без ногу.

карицати, -ām несвр. *комадати, сјећи, резати*. — Не карицај толики љеб, црн бијо. Кад има нека га нек карица.

в. искарцијати, накарцијати.

карлісати, *карлішѐм* несвр. *скиџаџи*, *луџаџи*, *џрчкараџи*. — Иди кући, и не карлиши туда, гибете један.

карпџати, -џм несвр. *комадаџи*, *сјеџи на комаде*. — Закло рањенике, па карпџа меса ко срећнијег дана.

в. искарџаџи, накарџаџи, џрекарџаџи.

карџа ж један *џремаз (слој) кречом, малиџером*. — У ову собу сам навукла двије карте и јопет се слабо бијели.

карџ м онај који је *ружбан, незграџан, „кланџурав“, неуредан*. — Е какав је они карџ, мајка га немала! Нака ђевојка оде за онога карџа.

в. карџчина.

карџчина м *в. карџ*.

каса ж *рам за џрозор, шџок*. — Отруле су касе о прозора, морамо иг мијењати по сваку цијену.

кастиг м 1. *брука, срамотџа*. — Шта уради чоече, од твог кастига не могу изај међу људе. Стиди се од твог кастига.

2. *мношџво, безброј, џуно*. — Види који је кастиг мрџава!

кастига м и ж онај који *служи за руџло, за бруку*. — Дође она кастига и уплаши ми ђецу. Не причај, кастиго једна!

кастигати се, -џм се несвр. *брукаџи се*. — Кастиго се ко и сви црни. Кастигала се сва рођа ш њим.

кастиженије с 1. *брука*. — Окле наиђе оно кастиженије тако рано?

2. *безброј, џуно, много*. — У Драгаље-ву има кастиженије јагода. које је кастиженије звијезда.

3. *зло, несређа, чудо*. — Мора да се десило неко кастиженије, док га нема.

катаџа ж *куђица, скровишџе, земунџа*. — У овом пошљедњем рату, Њемци попалише и појадише, па људи шта ће, ку ће, они ти направише катаџе и ту се наста-нише.

в. кџаџица.

катаџаџија ж *џрича (истџиниџа или измишљена)*. — Питају ме, испитују, пљу-

ју, бију, прљају и шта већ не раде, а ја им причам једну те исту катаџаџију.

катаџица ж *дем. од кџаџаџа.*

каџџати, -џм несвр. 1. *гаџиџи џо снџе-џу, роси, блаџу*. — Чија су оно ђечина што каџају по оном ђотлуку?

2. *маџаџи некаџиџиџно, брљаџи (о кречу, фарби и сл.)*. — Ма шта ми ти причаш за Алексу и џегов рад, он само зна каџати.

каџкалџн, -џна м онај који је *несџа-лан, џреврџљив, манџуј, неозбиљан*. — Ко се уздо у каџкалуна осто је краткије рука-ва.

каџкаџи, -џм несвр. 1. *скакуџаџи, сџиџним кораџима касџи, иџи*. — Богдан не да да се одмори, па ја за њим каџкам, док ми замало дук не испаде.

2. *гаџиџи кроз снџеџ, воду, блаџо, ро-су, слану и сл.*. — Каџкали смо читаџу ноћ кро заџеру о снџеџа.

3. *сџално излаџиџи џа улаџиџи; дола-џиџи једно џо једно*. — Прибедите на једно мљеосто и не каџкајте туда.

4. *даџаџи џомало, с времена на врије-ме*. — Неће љуцки да нам да који динар, но све каџка пару по пару.

каџкаџаџ, -џња м *блаџо, глиб*. — Про села је грдни каџкаџаџ, неће се ђеца кор-талџсати.

в. каџкаџ.

каџкаџати, -џм несвр. *џрљаџи, глибаџи*. — Ану, смири се и не каџкај по зиду.

в. закаџкаџи, џрокаџкаџи.

каџкаџ, -џња м *блаџо, глиб*. — Не иди у та каџкаџ, вас ћеш се окаџкати.

в. каџкаџаџ.

каџше, г. мн. *каџеџа с сандук од дрве-џа, кашун*. — Ено барџактар дођеро пуно каше цукра.

в. кашеџ.

каџшет м *в. каше*.

каџиџрати, *каџиџрам* несвр. и свр. *из-дваџаџи, избаџиваџи оно шџо је неџоде-сно, сувџино, уклањаџи*. — Каџирај ту слабију шиљеж и гони на пазар. Најприје

му дадоше да нешто ради у овштини, а онда га кашираше.

каштрѣти, -ѣм несвр. *сјећи, кресати, њодсијецајти*. — Не каштри младо јасење, јеси ли сишо с ума!
в. *искашѣриѣти*.

квѣрат, квѣрта м (тал. quarto) *чеѣврѣи (о шежсини, дужини, времену)*. — Имам кватрат ракије. До намастира има три кварта.

квѣртѣл, -ѣља м *сѣан и храна (сѣановање и хранење на једном месту)*. — Ђе си ове године на квартѣљу? Дијете ми је у Нишићу на квартѣљу код једне удовице.

квѣкер м *брз и јак захвајт руком око врати ѡрошѣвника*. — Увати му главу у квекер и обори га. Забрањено је ватати чока квекером.

кѣбара ж *сѣара крезуба овца*. — Имам десетак кебара и то ми је сва имовина.

кѣга ж 1. *грба, чвор, израшѣјај, задебљање (о дрвѣћу)*. — Насекок нације кега и са се о јаду забавик како да иг исције-пам.

2. *гука, ошѣклина*. — Има кегу на врату, па то сирома укрива ко змија ноге.
в. *кегав, кегас*.

кѣгѣв, -а, -о *који има досѣа кега, чворуга, гука*. — Нијесам ја кадра исцијепати оно кегаво дрво па ка се не би огријала.
в. *кега, кегас*.

кѣгѣс, -та, -то в. *кега, кегав*.

кѣљача ж (л. *Forficula auricularia*) *ухолажа*. — Ове јесени најавиле кѣљаче, слуте оштрој и патној зими.

кѣљкѣв, -а, -о *сѣор, лијен*. — Из њиове куће су сви кѣљкави. Кѣљкава створа, забога.

кѣљкѣти, -ѣм несвр. *радиѣти сѣоро*. — Научијо да кѣљка и ту нема никака лијска. Шта све кѣљкаш, ђаволе!
в. *кељкаѣти*.

кѣљо м 1. *онај који је мали, сѣан ра-сѣом*. — Ушапијо се твој кѣљо, па оће да се бије са двојицом.

2. *себичњак, ѣврдѣца*. — Не мореш у кѣља ишчупати динар, па сѣ кад би бумбат.

кѣнгѣти, -ѣм несвр. *радиѣти ѣреко мје-ре*. — Бог га нагрдијо па кенга, док неђе не завали долину.

кѣнѣти, -нѣм свр. 1. *ударѣти*. — Кад га кену у ребра, он се стропшта.

2. *ѣојесѣти*. — Кени ову оцапину љеба и ћути.

кѣњкѣти, -ѣм несвр. в. *кељкаѣти*.

кѣп м *моѣка, дебљи ѣруѣ*. — Ошину га кепом. Врезни га кепом по туру, па ће слушати.

кѣпнѣти, -нѣм свр. *ударѣти, млаѣти-ѣти, ошинуѣти*. — Кепни га тим љемезом, вуци му дроб просули.

кѣра ж *мало женско дијете*. — Чија је ово кера?

керѣтина ж *ѣовеће женско дијете*. — Ако ој да те ђевојчице замрзу зовите иг керетинама.

кѣрица ж дем од кера.

кѣц узв. *којим се ѣодсѣиче бик ѣри ѣарењу са кравом*. — Кат крава води, баку се узвикне: „кец!“ и он скочи повр ње.

кѣцкати, -ѣм несвр. *ѣодсѣицајти бака (бика) да скочи на краву која води (ѣра-жи бика, ѣари се)*. — Ама шта га, болан, кецкаш, виш како скаче и не промашује.

кѣч м *удар ѣловке у ѣловку ѣри игрању ѣловкања*. — Погоди туђу пловку и узвикну: кеч!

кѣчѣти, -ѣм свр. *ударѣти ѣловком ѣрошѣвничку ѣловку у игри ѣловкања*. — Кечи у моју пловку и сву ми је смрска.

кѣца ж погрд. *одраслија дјевојчица*. — Није лијепо ђевојчице звати кецом, послушај ме што ти кажем.

в. *кеѣца*.

кѣница ж дем. од кеца.

кѣшеш м *сѣаркељ*. — Кажу му да је кешеш, а он види ко јејина и чује ко голуб.

кѣштра ж *млада, живахна, снала-жљива женска особа*. — Не море се од

оне кештре ништа сакрит, па са кад би вречо ко јарац ка се дере.

кија́мет м *рђаво вријеме, олуја, вје-ирина*. — Вије ко вук на кијамету. Не иди по овом кијамету.

кй́кйт м *гласни и звонки смијех*. — Сваког дана иж њиове куће допире ђсти-њњи кикит.

киљан м *камен њобијен у земљу као мейта (о њловкању)*. — Не море оно пого-дити киљан, виш да је ђораво.

кимак, -мка м *крмак*. — Гу́с кимак ма-ли, гу́с.

ки́мет м *мјера, осјећај дозвољеног, дојушишеног*. — Ждере, све би стрпо у се, то кимета нема.

кй́нүти, -нём свр. *нагло њорастии, на-бујаии (о биљкама)*. — Кинула жита, има-ју до паса.

кй́пија ж *киша која њада млазом, чије се кайи сусџижу*. — Не да кипија нос по-молити. Љушти кипија, ко да је смак сви-јета.

кй́сити, кй́сй̄м несвр. *бујаии, расџи, развијаии се*. — У пјесми: „Сретна ти ђу-да била, / здраво је носила, / другу проми-јенила, / у њој кисила, висила, / и шта ђу ти даље, / Бог ти дао здравље.“

кй́т узв. *за излучивање јагњади из ова-ца*. — Ка се јањад излучују из оваца, каже се: „кит луч!“ Кит амо, кит!

кй́ткй́ти, -а̄м несвр. *лучиџи јагњад из оваца узвикујући: „кй́т-кй́т!“*. — Ај ти стани на стругу и киткај јањад, а ја ђу ов-це нагонити.

в. искиџкаџи, кй́т.

кй́џ узв. *којим се њодсџиче бик њри њарењу са кравом*. — Шалывџија Тале дражио би бака да скочи на краву, подви-кујући: „Кй́џ сиве ев ти шуге у твоје дру-ге!“

в. кеџ.

клантара́ти, -а̄м несвр. 1. *њкреџаџи се шамо-амо, њихаџи се, љуљаџи се; климаџи се, дрмаџи се*. — Кад иде, клан-тара рукама и нешто шупотри. Приобуј обувачу да не клантарају за тобом.

2. *џи којекуда, срљаџи*. — Клантара за бравима о зрака до мрака.

клантати, -а̄м несвр. *џи без одређе-ног џиља, базайи, луњаџи*. — Не зна шта ће о себе, па по ваздуги дан кланта ку га ноге носе.

в. кланџараџи.

кланту́рав, -а, -о *који се њомјера ша-мо-амо, расклиман, разглављен, лабав*. — Заглавио сам ногаре от кариоке, па сад није клантурава.

в. клаџурав.

кланџара́ти, -а̄м несвр. *в. кланџара-џи*.

кланџоку́р м *онај који је млиџав, без хиџирине, клаџурав*. — Примири ту, клан-џокуре један! Они кланџокур није служи-јо ни војни стан.

кланџати, -а̄м несвр. *ложџиџи и суви-ше дрва у ваџуру*. — Не кланџај толика др-ва, смела те мајка божија.

в. закланџаџи, закланџаџи, кланџаџи, накланџаџи.

кланџати, -а̄м несвр. *в. кланџаџи*.

кланпати, кланпџем несвр. *сџално џи, креџаџи се, биџи у њокреџу*. — Ја више нијесам кадра кланпати за овцама, па са чу-вајте како знате и умијете.

в. клаџаџи.

кланпџти, -џм свр. *мало ударџиџи, ошклаџиџи, шклаџнуџи*. — Клапи га ти-јем кепом, па ће мање примати оглушке.

кланпџти, -џм несвр. 1. *имаџи горац укус (џеџи, џалиџи у усџима и сл.)*. — Богме ти скоруп мало клапи. Жито нам је било мековно, па љеб помало клапи.

2. *изазиваџи надраџај (у очима, но-су)*. — А смо се појавили на врата, поче да нас „шטיפа“ и клапи устајали ваздук.

кланпати, кланпџем несвр. *џи, џјеша-чиџи (обично дуго)*. — Није ласно кланпа-ти сваки дан за ноликијем буљуком оваца.

в. доклаџаџи, ишклаџаџи, клаџа-џи, наклаџаџи, оџклаџаџи, џроклаџа-џи.

клапѹсан м онај који брбља, брбљивац. — Научијо клапусан да брсти и не увлачи језик у уста.

клапѹсати, -ам несвр. брбљати, причати којешта, лугешати. — Боље да причамо о чега живимо, но што клапусамо о свљецој пулитици.

в. *шклапѹсати*.

клапчина ж брбљивац, причалица. — Никад она клапчина неће здренути. Причо клапчини, не причо, тупа мотика се не море наоштрити.

в. *шклапчина*.

клатурѹв, -а, -о в. кланѹрав.

клатинѹр, -ѹра м мјесто гдје се налази (или гдје је била) кречана. — Пођи у клатинар па ако нађеш клака, узми колико ој.

клатница ж мјесто гдје се гаси живи креч, мућница. — Ој ли замућити једну клатницу пржине и клака?

клатњати, -ѹм несвр. ићи неуредан, ритав, дроњав, вући се. — Клашња онако ритав и јадан, па му се посмијавају и куси и репати.

клатесина м погрд. онај који је млићав, ојромбољен, мривуљав, неојресити. — Притрбуши ту, клатесино једна!

в. *клејесина, клејешина*.

клатесити, -ѹм несвр. гледати ојушено, одсујно, не мислећи ништа. — По читав дан клатеси на ћепалу и блене.

клатесина м в. клатесина. — О, клатесино једна!

клатетина м в. клатесина. — Макс е отале клатетина једна.

клат, клѹта, -о 1. несрећан. — Погибе јој клат муж потоњег дана рата.

2. ѹроклет (као израз жаљења). — У пјесми: „О младости, замало си клѹта, / ко зелена гора преко љета, / ил цвијеће, мој драги невена, / једном дође и брзо увена.“

в. *клетан*.

клетан, клѹтна, -о в. клей. — Вазда се клѹтан чоек мучијо да нешто уради.

клат, клѹка м криш, кришељак. — Иди право поре тог клѹка и неј слободно заћи.

клатковати, -кујѹм несвр. зваћи, викаћи. — С Буручковца клатковала вила и бијела раширила крила.

клатцорѹпа ж она која је висока, мршава, а уз то лијена. — Неће се клатцорѹпа предријет у послу, биди сигуран.

клатчак, -чка м игра у којој два шамичара одмјеравају своју снагу. — Е вала не море Мрдељу нико натеглити клѹчка. Потегну се клѹчка Новица и Блажо, па га Новица пребаци про себе ко каку черужину. (Игра клѹчка се одвија тако што два момка закаче велики прст за велики прст, па се тегле, засукују, вуку и онај који према себи одвуче противника сматра се побједником. Или кад два младића сједну на патос тако што један према другоме испруже ноге, саставе табане уз табане, испруже руке, ухвате за мотку, која се постави средиштем, и онај који претегне противника сматра се побједником.)

клатчати, -ѹм несвр. 1. намотавати ѹређу у клѹко. — Клатчѹ ту пређу и нека твоје помаме!

II ~ се савијати се, грчићи се, лежати у крушцу. — Забоље га дроб и ево се клѹвча ко љута гуја.

клатвнѹти, -нѹм свр. 1. ојковати косу како било. — Ој ли ми клѹвнути ови ско-сак? Не зна ни косу клѹвнути, а ушапио се да иде на мобу.

2. исцѹјѹвати, исцѹје дрва. — Није стијо ни дрво клѹвнути, а први је зграбио кашику да руча.

клатѹк, клѹка м кружац, зрченост, савићост, сѹтегнућост (услијед болести, сѹтарости и сл.). — Склѹвчо се и онако у клѹку живи ко сваки несретни. Да му није било жене, и дан данас би бијо у клѹку.

в. *кружац*.

клат прил. као. — Биди ти ко Дуња, па ћеш стећи добар глас.

клатѹвати, -ѹм несвр. коѹрлати (о камењу). — Шта то клѹваљаш, угурсузе јѹдан!

в. *наклатѹвати*.

кòвā прил. као ова. — Нијесу ти сва јањад кòвā вође. Кад би била остала жита кова у долу, били би на коњу.

кòвāран, -рна, -рно *вриједан, ваљан, окрејтан*. — Има коварну ђецу, то јој је велика срећа.

ковèлї прил. као, *шобожсе*. — Ковели и ово је чорба. Држи књигу испре себе, ковели чита.

ковїстати се, -ам се несвр. *увијати се, коирцаџи се, ѓревијати се*. — Забоље га нешто међ плећке, па се поче ковистати.

ковишљати, -ам несвр. *ровишкатаџи*. — Не ковишљај сламу, но узимај с реда.

кòвнї, -ā, -ō *који ѓријада кову за косу*. — Понеси ми ковни алат, оћак косу да откујем.

ковртљив, -а, -о *који је засукан, усукан, вијугав*. — У великог овна рогови су ковртљиви.

коврцати, -ам несвр. 1. *ићи вијугаво, вијугати*. — Она потрча и поче коврцати, а ја за њом трк, трк и никако да је стигнем.

2. *савијати у увојке (косу), увијати*. — Не коврцај косу том врућом жицом, сву ђеш је белајисати.

кòвтисаџи, кòвтисџем свр. *кидисаџи, навалиџи*. — Одмори се, шта си ковтисала свом животу?

в. койџисаџи.

кòжоња м *мршав во*. — Ђаја амо, кожоња, вук ти дроб просо!

кòй зам. *који*. — Имаш ли кои динар? Кои бише оно људи?

койшан, -шна, -шно *колик*. — Јесу ли коишна Милосављева ђеца?

кòјāk, -āка м *од које руке, са које сїране се уїреже (о волу)*. — Којак ти је зекоња? Мој зекоња је дешњак, а твој рудоња? Рудоња је љевак.

којїшан, -шна, -шно *в. кошан*.

кокрљив, -а, -о *који је са увојцима, кудрав, грзурав (о коси, длаци)*. — Имала је, у причу јој било, крупне, плаве очице и густу коврљиву косу.

кòбла ж *љейило, лијейило*. — Дао ми тајо двије бочице коле о трешњеве смоле.

коликòнò пирл. *колико*. — Коликоно Млађен има година?

колицина прил. *колико*. — Колицина вас има на преноћишту ко ђевера Симата?

кòло с *дио игре у игри чучкања (игра са каменчићима)*. — У игри чучкања прво се игра једноњак, па онда двоњак, троњак, трумпа, обилазак, па тек коло.

в. чучкатаџи се.

коловòзница ж 1. *иуїи куда се ѓревози*. — Море се сербез вући плашће коловозницом. Ркнула вода коловозницом.

2. *фиг. велики хљев исїечен исїод са-ча*. — Кад извади ис торбе јечмену коловозницу и дебе скорупа, кину ми вода на уста.

кòломāt м *оїуїа којом се обрубљују, оїшивају оїанци*. — Да немаш који растегљај коломата, оћак да овточим наке опанке?

коломātити, колòмātїм несвр. 1. *обрубљивати оїанке оїуїом (коломатїом)*. — Или љуцки коломати те опанке, или се мани белаја.

2. *їричаџи изоколо, околишаџи*. — Реци нам шта је по сриједи и немој ништа коломатити.

3. *ићи изокола, наоколо*. — Иди право, шта коломатити туда?

колòплет м *сїлейїка, замка, засїеда*. — Направише му колоплет и он тако сиромашта заглави.

кòлорог, -ога, -о *који има у круг савијене рокове*. — Ено колороги шиљег сврно рог.

в. колорогас.

кòлорогās, -та, -то *в. колорог*.

колумбāрати се, -ам се несвр. *креїаџи се, вријейи се у ковиїлац (о облацима, магли)*. — Колумбарају се велики облаци, ево кише.

в. заколумбарати се.

колутача ж 1. *иїїа савијена у кругове*. — Кад направе шенишну колутачу, сви се огуле једући.

2. *змија савијена у круг*. — Бљез отале, зар не видиш колика је колутаца!

кѡљѣчкѣ прил. *с кољена на кољено (о ходу)*. — Доћу да се видимо, па да ћу кољечке ић.

комѡдѡт, -ѡта м *команданћ*. — Ко ви је комадат баталијона?

комѡњѡча ж 1. *дугачка дрвена моћка*. — Жижо ми је извадијо комињачом ламу из густијерне.

2. *фиг. висока, вићка женска*. — Кад ме погледа она комињача, ја се изгубим.

кѡнат, кѡнта м само у изразу: *на мој рачун, ѡ мом мишљењу*. — На мој конат њега није нико натлајисо.

кѡната ж *суд од ѡлеха за ѡијење воде*. — Бијаг ижеднијо и у душак попик пуну конату шњежанице.

кѡнѡ као оно. — Направи ми зврк коно Гају. У пјесми: „Ово двоје стално скачу, / коно миши по колачу.“

кѡну као ону. — Купијо ми тајо капу кону што има Пекеш.

кѡншија м *комишија*. — Видак је мој први коншија.

коншијати се, -ѡм се несвр. *комишија-ћи, бићи у комишлуку*. — У пјесми: „Коншије су праве моје, / они воле друго двоје, / коншије се коншијају, / једно друго не дирају, / ништа нема љевше кажу, / но коншије кад се слажу.“

коншилук м *комишлук, сусједств*. — У његовом коншилуку сви дишу ко један.

кѡншињница ж *комишница*. — Ваке коншнице нема колико је свијета.

коњштина ж *коњско месо*. — Уз ови потоћи рат јели смо коњштину.

копилица ж *набор између обрва, мр-гуда*. — Кад моја жена набије копилицу међ очи, ја се вас следим.

в. рња.

кѡпље с *велики ѡрсћ од руке у игри чалаге*. — „Ала, ала, алаге, / вргоше ме чалаге, / ... / или копље, или штица, / или мала батурица.“

в. чалаге.

копѡрнути се, кѡпѡрнѣм се свр. *ѡ-сћайћ снажан, јачи, имућнији*. — Бијо је нешто болесан и са се мало копорно. Зарадијо паре на цади, па се добро копорно.

копѡрчити, кѡпѡрћим свр. *ѡсћи, сћро-ѡшћайћ се, љушћићи, ћреснући*. — Удари га нечим и копрчи ко пијевац.

кѡптисѡти, кѡптишѣм свр. *в. ковћиса-ћи*.

кѡсак, -ска, -ско *који је мекан, резак, ѡдесан за кошење*. — Испо горе трава је коска.

кѡсан, -сна, -сно *љућ, изнервиран, нерасћоложен*. — Не задири за њ кад је косан.

в. коснући се (1).

кѡсијер, косијѣра м 1. *алаћка са ѡвн-ћим врхом за сјечење ѡрућа, гране и сл.* — Илија пови прут и фикну га косијером ко да је батурица.

2. *нагнућа сћрана бријега, ѡланине, ѡадина, коса*. — Кад изађеш на раскрсницу, обрни десно и иди право косијером.

3. *фиг. издужени и ѡвнћ нос*. — Назебо па му из оног косијера пури као ис каке пишталине. Упртијо косијер између очи, има ко глис.

косимѡићѣ прил. *искоса*. — Не зна да цијепа дрва косимице, но бије животом.

кѡсица ж 1. *врћца на дну геће*. — Упала ме косица у пету, не могу крочити.

2. *хрскавица, еластично ѡшћорно ѡкиво*. — Удари га и сломи му косицу у носу.

кѡснути се, -нѣм се свр. 1. *љућнући се*. — Косну се на ме пуница, могло би бит гована и пређ кадијом.

2. *фиг. ослабићи, уздрмаћи се због неке душевне ѡшћје*. — Није се Милуша коснула од вруће погаче, но од нака велике невоље.

в. косан.

кѡт предл. *код, ѡред*. — Ено пољак дринца у ладу кот оне велике лијеске.

котѡлац, -ѡлац м (л. *jugulum*) *ждри-јелна шућњина грла са говорним и другим околним органима*. — У пјесми: „Трчи

старац комита да спаси, / па им рече поруку што гласи: / 'Бљеште, монци, ту вам спаса нема, / швапска војска голем покод спрема', / Једва успље да поруку јави, / јер га умор по коталцу дави, / у коталцу душа му се кида, / ал усправно оста кано чида.“

кòтланица ж *дрвена облица која се провлачи кроз повраз или ушице кошла.* — Убери једну котланицу, ова се сва пречоктала.

кòтòман м *јак, снажан, чврст, одлучан човјек.* — То је љуцки котоман, ако га иђе има. Има два сина, два котомана.

кòтòрача ж *долинца, вршача.* — На једвите јаде успљек да покосим ону которачу.

в. котòрачица.

кòтòрачица ж *дем. од котòрача.*

кòтура̄с, -та, -то *округао, округласи.* — У гриваља су котурасти рогови.

кòту̀рнути, кòту̀рнѐм свр. *о̀йко̀т̀р̀ља̀ти,* *зако̀т̀р̀ља̀ти.* — Ану, котурни ми то клувко!

ко̀ћ узв. *којим се ваби коза.* — Коћ вамо, ђавоља марво! Коћ коза, коћ!

ко̀ћ прил. само у изразу: *колико, колико-толико.* — Дако роди елда коћ имало.

ко̀ћета ж *креветцац за новорођенче, бешика.* — У ову коћету су се повијала и љуљала сва ђеца од шукунђеда па досле.

ко̀цак̀нути, ко̀цак̀нѐм свр. *по̀м̀јерити* с *мјеста, по̀мак̀нути,* *по̀кренути.* — Има у мјешини осамдесе кила скорупа, нијесам је мого коцакнути с мјеста. Поледило, па се не море коцакнути.

ко̀чиѝ прил. *као.* — Прође поре мене и кочини да ме не види.

ко̀ше, кошѐта с *буи од брава.* — Поијо би највише коше меса и најмање двије руке љеба.

ко̀шта̀нац, -нца м *онај који је мршав, кошчати, сувоњав.* — Они пусти коштанац трчи ко срна. Надуо се коштанац ко цријево на жару.

ко̀шч̀али прид. *непром. који има крујине, јаке косици, кошчуњава.* — Сердар

је бијо висок, сувоњав, кошчали чоск. Планинштаци су крупни и кошчали људи.

к̀ра̄ем предл. *крајем.* — Иди краем њиве и не гази ми жито.

к̀рати, -а̄м несвр. 1. *кр̀ати,* *јести.* — Како му неће бити нака шија кад кра изараменица. Кро је и за врат мето од ка зна за се.

2. *каш̀ати,* *хрѝати.* — Уватила ме прелада, па крам ли, крам.

к̀рату̀лати, -а̄м несвр. *ићи крашким, ситним кораџима, лагано се крѐати.* — Немају му ноге колико чеперак, па она гњидица једва за нама кратуља.

в. док̀рату̀лати, *иск̀рату̀лати,* *одк̀рату̀лати,* *по̀кр̀рату̀лати.*

к̀рбу̀ља̄с, -та, -то *који има неравну површину, храйав, чворновит, усукан.* — Ова крбуљаста дрва спалите у кречану.

к̀ре̄вѐцкѝ, -а̄, -ò *који припада кревету, уз кревет.* — Ово је кревѐцки ленџун.

к̀ре̄к м (мед. mastitis) *акутно или хронично зајалење млијечних жлијезда (виме, дојка).* — Измузи краву, видиш ли да јој је виме обузо крек.

к̀ремѐшталица ж *особа која говори иискавим гласом.* — Нијесам мого слушати ону кремешталицу, па сам се диго и отишо.

к̀ремѐштало с *в. кремешталица.*

к̀ремѐштати, к̀ремѐшѐм несвр. *крѐшати,* *испу̀шати* *продоран, оштар и храйав глас.* — Вуљај се отале и не кремешти испо мојег прозора.

к̀ретина ж 1. *дрвено коришо за прање и кујање.* — Успи мало млаке воде у кретину, оћак да дијете окупам.

2. *онај који је блесав, глуп, шууголав.* — Таке кретине мало је ко видијо.

к̀ретина̄с, -та, -то *који је поначак, дебељушкаст, шируљаст.* — Имали смо кретинаста пса, па га неко отрова, дабогда лајо мјесто њега.

к̀рз̀манити, к̀рз̀манѐм несвр. *изражавати негативан однос према некоме, износићи рђаве ствари, осуђивати.* — Кад не би на другог крзманијо, црко би.

в. крзмати.

кр̄змати, -ām несвр. *в. крзманиџи.*

кр̄вити се, кр̄вџм се несвр. *букаџи, рикаџи, кричаџи (о говедима).* — Ко није слушо како се говеда криве кад наиђу на стрв и крв, та не зна шта је кривљење и туга.

кр̄воногаљ м *онај који има криве ноге.* — На кога се метну они кривоногаљ?

кривопер, -а, -о *крив, искривљен.* — Шта ће ми кривоперо грабљиште.

кр̄рка ж *обилно и љреџжерано једење, крканлук.* — На моби је вазда велика крка и варда.

кр̄канац, -анца м *крка, крканлук, љреџжерано једење.* — Код њиг је вазда крканац, ко да је Божић.

кр̄ркањ, -кња м *крканлук, кркање, обилно једење.* — У тој кући је кркањ и ка се пости и ка се мрси.

кр̄ркиџи, -џм несвр. *носиџи неџиџо на леђима.* — Крки дијете од откоса до откоса, планинује и јопет им не ваља.

в. укркиџи.

кр̄кмас, -та, -то *који је разгранат, гранат, густ.* — Немој, болан, сџи то кркмасто дрво, штета ти је.

кр̄кмаџ, -а, -о *в. кркмас.*

кр̄крна ж *женска особа снажна и развијена.* — На крило му засела нолика кркрна, па не море ни да се пошене.

кр̄крнаџ, -а, -о *снажан, јак, развијен.* — Била је то кркрната и радна жена, а са је пала на постељу.

крлијеџшти, крлијеџштџм свр. *засџаџи, закуњаџи, задријемаџи.* — Крлијеџшти од умора прије но вечера. Вазда крлијеџшти поре ватре.

кр̄ља ж *увезано бреме сијена, свежањ, дењак.* — Има осамдесе година, а свако вече износи овцама велику крљу сијена.

кр̄љетак, -тка м *џарче, дио нечега.* — Боли ме крљетак зуба. Узми овни крљетак сапуна и опери руке.

крмељаџи, -ām несвр. 1. *дремуџкаџи, дријемаџи.* — Иди спавај и немој ту да крмељаш.

2. *џричаџи сџоро, безвољно, исџрекидано.* — Нешто крмеља а ни сам не зна шта.

в. џрокрмељаџи.

крмеуџкати, крмеуџкџм несвр. 1. *говориџи, џричаџи.* — Ама, шта оно крмеуче, разумијеш ли ти?

2. *молиџи, кумиџи.* — Крмеуче и јади неће ли како одробити сина, али о тог ништа.

в. крмеукнуџи.

крмеуџкнати, крмеуџкнџм свр. *џрогово-риџи, огласиџи се ријечју.* — За вријеме његове владавине ко је гој крмеукнуо пошо је по злу путу и суду.

в. крмеуџкаџи (1), крмлијекуџи.

крмлијекуџи, крмлијекуџнџм свр. *в. крмеукнуџи.*

кр̄рник, -џка м *онај који је џочинио убисџво, крвник, заклеџи неџријаџељ.* — То је крмник и мог рода и дома.

крмниџити, крмниџџм несвр. *оџиу-живаџи за џроливену крв, убисџво.* — Немој га крмниџити кад није крив.

кр̄нца ж *она која стиално неџиџо носи, сека, џреноси.* — Мани се крнце и џене натре.

кр̄рцаџи, -ām несвр. *носиџи, џреносиџи, џријаџи једно на друго.* — Научила да сека и крнца и о тога је нико не море одуџити.

в. накр̄рцаџи, одкр̄рцаџи, џрокр̄рцаџи, џрекр̄рцаџи, џрокр̄рцаџи.

кр̄рцо м *онај који стиално неџиџо носи, сека, крнца.* — Убила крнца празна торба, па се сека што море и не море.

кр̄рнуџи, кр̄рнџм свр. *кануџи, џастиџи киша у ријетџким каџљицама.* — По селу је киша само мало кронула.

кр̄росплотњаџа ж *она која је лаког морала.* — Нема плота крос који се није орњаала она кросплотњаџа.

кр̄реж м *крџење.* — То је велика сиротиња и само иг је крреж и трреж одржо.

крпељати, -ам несвр. 1. *ићи полагано, вући се*. — Крпеља ко да му је сто година.

2. *крџити*. — Стално крпељам час ово, час оно, одмора немам.

3. *носити се са тешкоћама, најезаити, мучити се*. — Крпељамо некако, а богами тешко. Крпељамо дан за дан, док неће ли и смрт за врат.

в. закрьељати, искрьељати, накрьељати, ойкрьељати, йокрьељати.

крпељгӯз м *онај који је мали расџом*. — Дуго главу они јадни крпељгуз, па ко је, он је.

крпељгуза ж *женска малог расџа*. — Боже мој, Боже мој, коишна је она крпељгуза!

кртож м *гомиле, хрџа*. — Уздигни кртож по кући, руке ти не опале. Свикло да живи у кртожу и о тога се не море одвићи.

крџац, -шца *в. кљук*. — Моја невољна баба била је сво љето у крушцу. Вако ти се патим и живим у крушцу.

крџокас, -та, -то *који је са полокружним шарама око очију (о овцама)*. — Изгубила сам једну кружокасту шиљегвицу.

крџпати, -ам несвр. 1. *падаити све крујнија киша*. — Најприје је падала тија и мирна киша, а онда поче крупњати.

2. *крујније мљеити*. — Ако умијеш, привидај трумпу од млина, много крупња.

3. *йрейраити се, водити разговор све јачим џоном*. — Да много не крупњаш? Ријеч по ријеч, док почеше крупњати.

в. закрујњати.

крџнути, -нџм свр. *сломити, скркнути*. — Све ми се чини да нешто крцну кроз омар. Ој ли ми крцнути који љешник.

крџошија м *онај који је загледан у себе*. — Не знаш ти колики је то крџошија. Кад виђоше густо и велике крџошије нико м поникоше.

крџаљ м *крујан, расан, шируљасити шиљег, ован*. — Бијаше доћеро шиљег на пазар, све крџаљ до крџаља.

кувер м *куфер, кофер*. — Ови кувер сам носију у војни стан и ево није ацно.

кувет м *снага, моћ*. — Вала сам нешто онемоћо да у мене кувета нема.

кудџан прил. *куда*. — Кудан је прошла војска? Кудан ћу сад сињи кукавац?

кудџар прил. *куда*. — Кудар са[д] да окренем? Кудар оно одлећеше нолики орлови?

кудијен прил. *куда*. — Оно је моја земља кудијен залијеже она шума, па све до воде.

кудрет м *новчана могућност, шрошак*. — Ишо бик у Нишић да купим мало гаса, но немам кудрета.

в. куџей.

куђ прил. *куд*. — Куђ гледаш тамо, очити не испале?

куђ прил. *куд, куда*. — Куј оно прође Јагра? Знаш ли куј се ђеде Мило?

куђа ж *кучка*. — Нечија куђа вуче вериге про села.

куђкамо прил. *куђкамо, куда*. — Пошто није имао куђкамо, јопет се вратију на топрак.

куђкодроба ж *она која је лакома, себична, йохлейна*. — Има жену куђкодробу, не би дала ни Богу тамљана а не шта друго.

куђкодробџ м *онај који се одликује йохлейношћу, лакомством, себичношћу*. — Ријетко ћеш ђе срес таког куђкодробџа ко што је он.

куљати се, *куљам се* несвр. *уздизаити се, гомилаити се (о облацима)*. — Око подне почеше се облаци куљати.

куљина ж *гомилца од камена озидана у виду кује*. — Знаш ли ти да има на вр вра Буручковца кулина. Чобани су вољели да на вр брда зију кулину.

кумбџ м *нагомилана маса дима, йаре, магле, облака и сл.* — Из Макове стаје закуља кумбџ дима, а онда се појави пламен.

кумбати, -ам несвр. *излазити, сукљаити, мојџити се (дим, йара, облак и сл.)*. — Кумба дим, ока нам не да отворити.

ку́мити, **ку́мѝм** несвр. *моли́ти, ѝре-клива́ти*. — Кумила је и гору и воду.

кумпѝјерѝш, -ѝшта м *земљѝштиѝ на којем је био ѝосијан кроми́р*. — Ове годи-не посијаћу раж у кумпијериш.

ку́мс м (нем. Kunst) *вјешти́на, мај-сторија, вјешти́о изведени ѝоси́ујак*. — То је кумс урадити. Кумс се оће у свему, ка ти кажем.

ку́нуздра ж (л. colostrum) *ѝрво млије-ко ѝомузено након шѝо се овца ојагњи или крава ошѝели*. — Ако не мрзанчиш, провај ови сир от кунуздре.

ку́рањ, -рња м *дрвени клин за који се зайи́ње (везује) гу́жва и гредѝ од рала*. — Ће си пошо на орање бес курња, тетри-јѝбу један?!

ку́рѝп м *онај који је лијен, ѝром, сла-бо ѝокреѝан*. — Шта си запро, курѝпу мр-тви, ај мало крочи? Оди курѝпу да се поја-камо и у кости окушамо.

в. *курѝина*.

ку́рѝпина м в. *курѝ*.

ку́рловина ж *коров, ѝравуѝина*. — Укосио сам два пласта наке курловине. Шикнула курловина ис кумпијеришта, има ми до паса.

ку́розѝб м *мјѝсто у вјѝтромѝѝини*. — Не ћерај овце у куроозѝб, смрзнуће ти се и то мало живота у сре гаћа.

куропáлина м *онај која је ости́арио, исти́рошен*. — Морам купити млада коњи-ћа, а ову куропалину ћу продати.

куротрѝсина м *који је ости́арио, сти́ар-кељ*. — Нема више о њѝга ништа, то је ку-ротресина.

ку́рћелина м *онај који је висок, мр-шав, шѝркљоног*. — Изгладњѝла курћели-на, па навали на пуну таву засмочана ка-чамака и запљѝва: / Качамаче, сити боче, / а ти скропче, гладни дропче.

ку́рѝа ж 1. *злочѝста, задрѝта, нейоѝу-сиљѝива сти́арија женска особа*. — Нико ме тако није уијо за језик кона курѝа.

2. *сти́ара, мршава овца*. — Зараник све наке курѝе, неће ниједна изаѝ и[з] зиме.
в. *курѝѝина, курѝока, курѝосиса*.

курѝѝтина ж в. *курѝа*.

ку́рѝока ж в. *курѝа*.

курѝосиса ж в. *курѝа*.

ку́тла г. мн. *ку́тлā ж овца ѝолукру-жних рогова*. — Кутла је добра на млије-ку, краја јој нема.

ку́тлāљ м *ован ѝолукружних рогова*. — Стави чактар на кутлаља, па да видиш како ће да јави.

ку́тлорог, -а, -о *који има ѝолукружне рогове*. — Немој, болан, ранити кутлороге овце, е ће да се бију на металима.

в. *куѝлорогас*.

ку́тлорогāс, -та, -то в. *куѝлорог*.

ку́ћара ж *чобанска кућѝца ѝоред шѝо-ра, шѝорарица*. — Отприје су кућаре плели от прућа, а са[д] су извикли па иг граде о штице.

в. *кућарица, шѝорарица*.

ку́ћарица ж *дем. од кућара*.

ку́ћѝца ж 1. *урезано удубљѝење, жли-јѝб на вјѝнчаници (о кровној консти́руци-ји)*. — Јеси ли сасеко све кућѝце? Колико има рогова, толико мора бити и кућѝца.

2. *улишиѝе, кошница за ѝчеле*. — Гледо сам Станушу кад запали кадило и кроз дим викне: „У кућѝцу, мајко, медна уста, мајко!“, и челе се сашикаше.

ку́цкати се, -āм се несвр. *уздаѝи се, надаѝи се у некога или нешѝо*. — Куцка се он у неко велико познанство, али му о тога не би вајде колико ни од лањског снијега.

ку́цо-ма̄ узв. *којим се ваби ѝас*. — Кѝ-цо-ма̄, мали, кѝцо-ма̄!

ку́чара ж *дрвена моѝка са куком на врху, која служи за чуѝање сијѝна из сти́о-га*. — Не чупај сијѝено голијем рукама, ка[д] ти је Бог дао таку кучару.

ку́чело с *угао, куѝѝак, ћошак*. — У ку-челу имаше стотину неакѝје тантара. Пу-шни та трица у кучело, па нека иг.

ку́чити, **ку́ѝм** несвр. *узимаѝи за се-бе, грабиѝи, ѝрикучиваѝи*. — Чуо си за ону: сваке себе кучи и гучи, а други нека се мучи.

кучкеш, -ѐша м *несѝашан, немиран, враголастѝ момчић*. — Платићеш ми, кучкешу, за све твоје несташлуке, добро упанги што ти кажем.

кўчконоса ж она која је зловна, ѝако-сна, заједљива. — Оженише се накијем кучконосама и међ њима неста и брацке слоге и љубави.

кўчкопрѐж м онај који вреба, чека (*час, згоду, ѝрилику*) да нешѝо уради, осѝвари. — Превариће те кучкопреж, несретнице моја.

кўчкосиса ж немирна музара. — Оба лежи се ова кучкосиса у сре кабла. Примири, кучкосисо, виме ти опало!

кўцет м новац, *ѝрошак, средсѝво за ѝлаћање*. — Немам ја куцета ни за жито, а камоли за којекаке тантаре, мантаре.

в. *кудрей* (2).

кўштруља ж она која је крујна, снажна, јака. — Узе виле она куштруља, за-сука рукаве, и избаци десе пласта на сије-но, јача је, моје ми душе, од најачег мон-ка.

Л

лабрњати, -ам несвр. *ѝричати које-шѝа, брбљати*. — Она мајја не зна ништа друго но да лабрња. Најпаветније ти је да не лабрњаш.

в. *залабрњати*.

лāvација м и ж онај који говори увер-дљиво. — Данас има више лавација но ку-сије паса. Није она лавација, но су лаваци-је они који лају за љом.

лаврњати, -ам несвр. 1. *ѝроизводиѝи, одавати* јак звук; *ѝрешѝати, ѝролама-ѝи се*. — Ма ко оно лаврња камењем нис Трескавац? Лаврњали су громови читаву ној.

2. *луѝати, ићи којекуда, ѝрчкарати*. — Ама шта тудај лаврњаш, дај се једном смири! Лаврња про онијег крша док врат не сломи.

3. *говориѝи којешѝа, брбљати*. — Знаш ли ти шта лаврњаш, забуне један?
в. *ѝролаврњати*.

лāvро м онај који је лијен, *нерадник*. — Испружијо лавро ноге ус пријеклад и куња.

лāд м у изразу: *зā-лāда, зā-лāда!* — *ју-ѝарњи ѝоздрав којим се изражава жеља за усѝјешан рад ѝо хладовини*. — Само што смо почели косити, Јанко гракну: „А зā-лāда, зā-лāда“, а Марко ће њему ко и[з] запете пушке: „А зā-лāда, зā-лāда!“

в. *зā-лāда*.

лажовина ж 1. *лаж, лагарије*. — Ово-га ми крста, с којим се крстим, данас је више лажовине но икад от Косова.

2. *лажљивац, варалица*. — То је лажо-вина от чоeka. Не вљеруј оној лажовини па да се куне у сре цркве.

лажорек м онај који је *лажљив*. — Вљерује лажорек а оно не држи гране. Кажи ти дијете оном лажореку: скини говно са носа, па нек дума шта си му ре-ко.

лāздек м *издерина, доѝрајала, ѝохо-бана сѝвар*. — Пригрно накав лаздек ка-пута и цвокоће од ладноће.

лāзнўти, -нѝм свр. *зложѝиѝи, ѝоје-сѝи мало, на брзину*. — Лазни мало овога скорупа, брзо ће и ручак. Јеси ли ишта ла-зно?

лајара ж особа која је *лајава, брбљи-ва*. — Шта има она сеоцка лајара да се ми-јеша у моју кућу? Подупире му лајара ку-ћу с горње стране.

лāјауија м в. *лајара*.

лајгуз м *дијете које је склоно ѝсовка-ма*. — Дођи вамо, лајгузе један, да ти дам шарену лажу.

лакāчак, -чка, -чко 1. *лак, хиѝар, жи-вахан*. — Мила је лакачка на ноге коно ла-ставица. Лакачак је стићи и утећи.

2. *мале ѝежине, лак*. — Она је ла-качка ко перушка.

лāкомница ж *сѝрмо мјесто, сѝрмен, „сломивраѝ“*. — Одбиј браве ис те лако-мице е ћеш иг сатријети.

лакòран, -а, -о који не *йробира* храну, *слашкоран*. — Лакорани је от крмка.

лакòрек, -а, -о 1. који *лако даје* обећање. — Лакорек и лажорек иду руку под руку.

2. који се с *лакоћом изражава*. — Марка одредите за старог свата, он је лакорек.

лакòс, *лакости* ж *лакоћа*, *осјећај олакшања*, *моћи*, *снаге*. — Има наку лакос у ногама, би реко му је дваес година.

лакòсен, -а, -о *йријашан*, *доброћудан*, *мио*. — Лакосен је вазда бијо отко га знам.

лакмина ж *метални йредмет найрављен од слабог материјала*. — Отприје смо куповали косе о добра челика, а са[д] су све наке ламине.

ламйнати, -ам несвр. *одавати звуку*, *звечати*. — Ено нечи чактари ламинају про страна.

в. *заламинайи*, *наламинайи*, *йроламинайи*.

лангàрати, -ам несвр. 1. *бучно звечати*, *луйати*, *йуйињати*, *логрњати*. — Шта но лангара про омара? Сву ној је напaso овце и лангаро долинама.

2. *сувише гласно говорији*. — Косци иду на рад и лангарају у сав глас. Не лангарај, ђеца спавају!

в. *залангарайи*.

ландàрија ж *скийиња*, *луйање*, *йумарање*. — Није она мислила о вамилији, но о ландарији.

лапàндати, -ам несвр. *говорији много* и *бучно*, *брљати*, *лебејати*, *галамити*. — Ма шта ту лапандаш, створа ти твог!

в. *залайандайи*.

лапйти, -йм свр. *йојести*. — Наиђоше путници много гладни, нешто с ногу лапише и одоше.

ласа ж *хйи*. од *ласица*. — „О ласо, ласо, ласичице, / пријете ти наши миши, / да огризу твоје уши.“ (Тако су мајке плашиле ласицу мишевима, страхујући да ласица не откине уши дјетету остављеном у

колијевци крај ливаде или њиве, док су оне пластиле или жьеле.)

ласичица ж *дем*. од *ласица*. — У пјесми: „Ласичица скакуће, / драга, драгом шапиће: / 'зашто драги, зашто тако, / забораваш љубав лако!“

в. *ласа*.

ласногүз м *онај који се много не ойтеређује радом*. — Не бој се ти ласногузу, неће се предријети у раду.

ласнòрек м в. *лакорек*.

ластйњак, -њка м 1. *дем*. од *ластйика*. — Узми ови ластйњак, ваљаће ти да подвешеш гете. Нијесам има ни круну да купим мртви ластйњак.

2. *лакоћа*, *осјећање олакшања*, *угодности* и *сл*. — Ластйњак је њему усећ товар дрва. Она ће за ластйњак изај на вр Буручковца.

ластрèњак, -ака м *йредмет найрављен од ластйре (лима)*. — Купијо сам накав ластрèњак шпорета, то ће прогорети о[д] прве ватре.

лауга ж *снијег* и *киша са вјетром*. — Ла, како пада лауга!

в. *алауга*.

лаугати, -ам несвр. *йадайи обилно* и *с вјетром (о снијегу)*, *међавији*. — Данас лауга горе но иједан дан досле.

в. *налаугайи*.

лачан, -чна, -чно *гладан (о йсу)*. — Улиј пашчету, лачно је.

в. *излачнийи*.

лебетас, -та, -то *лијен*, *йром*. — Немој тако, није она лебетаста но итра ко ластавица.

в. *лебетинас*.

лебетина ж *онај који је лијен*, *йром*, *слабо живахан*. — Пријонула она лебетина за наком ђевојком, ко кила за дроб.

лебетинас, -та, -то в. *лебетас*.

лебећети, *лебећем* несвр. *йодрхйавайи*, *љуљати се*. — Лебеће му подвољак о[д] дебљине. У дробу ми нешто лебеће.

лèг узв. *кокошки да легне*. — Баба Митра изађе прет колибу, прије квочки и уз-

викну: „лег кока, лег!“ и она, квочући, оде и леже у гнијездо.

лѣга ж 1. *лога, скровиѣно мјесто гдје је нешто лежало.* — Поћера је нашла комитску легу. У оном кршу има зечија лега.

2. *гнијездо са јајима гдје је кокош наложена.* — Двије кокошке имам на леги, а двије ћу налећи за који дан.

лѣга ж *дрво које расѣе (јузи) површином земље.* — Осијечи те леге, да ти не сметају.

лѣдер м (нем. Lederger) *кожни ђон.* — Ударио ми је на цревље најбољи ледер што је имо.

лѣдеритн, -ѣм несвр. *ѣосѣављаѣи ђонове на циѣеле.* — Умије ли она, очију ти, ледерити цревље?

в. ѣоледеритѣи.

лѣдојка ж *дјевојка коју је задесила несрећа.* — Сва су му ђеца помрла за вријеме шпањолице, сем што му је остала једна ледојка.

лѣјо м *ѣром, лежеран младић.* — Неће лејо да потрчи, па са[д] ка[д] би громови пуцали.

лѣлија ж *сѣрма сѣиѣена, греда, лиѣиѣа, лиѣиѣја.* — Испо нашег села диже се све лелија до лелије.

лѣмати, лѣмѣм несвр. 1. *ѣадаѣи, ѣљушѣаѣи, лиѣи веома обилно (киша ѣо некоме).* — Уљези вамо, да те киша не лема.

2. *јесѣи жѣиѣко јело (млиѣко и сл.).* — Лемај тога скроба док има, а сѣutra неће бити ни њѣга.

3. *ѣуѣи, млаѣиѣи.* — Немој га, болан, лемати.

налемати се, ѣолемати.

лѣмина ж *доѣтрајао, ѣоломѣен ѣредмѣи.* — Старе су ми љесе, нема од њиг ништа до лемина.

в. ломине.

лѣнтрати се, -ѣм се несвр. *сликаѣи се, фѣиѣографисаѣи се.* — Чоек ми се лентро у двомљесечарима, поглај како га је лијепо истурило.

лѣнѣун, -уна (тал. lenzuolo) *кревѣиѣски ѣрекривач изаѣикан од вуне.* — Како је лијепо изаткала ленѣун, руке јој се позлатиле.

лѣпара ж *ѣредмѣи наѣрављен од лошег маѣеријала (искључиво гвожђа или челика).* — Нећу вала љетос косити оном лѣпаром, па ка[д] се не би закашало.

лѣпирати, -ѣм несвр. *ѣи живахно, брзо, лѣираво.* — Лѣпира му жена, благош му ш њом. Што је лѣпирала, лѣпирала, са багара.

в. залѣириати, налѣириати, одлѣириати, ѣролѣириати.

лѣтка ж 1. *осјећај болног ѣиријења зуба и десни кад се ѣије одвише хладно.* — Попик саплак шњежанице, па ми удари летка у зубе.

2. *језа, зебња, осјећај хладноће око срца.* — Уватила је нака летка око срца.

лѣтрика ж 1. *елеѣтрична сијалиѣа.* — У Нишићу летрике саје по читаву боговетну ноћ.

2. *ѣѣйна ламѣа.* — Изгуби летрику, па се са[д] са угарѣима ломата низ окучи.

лѣвадак, -тка м дем. *од ливада.* — Имам један ливадак земље и то ми је сва баштина.

ливсѣник, -ѣка м *онај који је слабо ухрањен, мршав, изнемогао.* — Не гријеши душу о[д] тог ливсаника. У логору су били све ливсаниѣи.

ливсѣница ж *мршава и слабо ухрањена женска.* — Нијесам могла о[д] туге гледати ону јадну ливсаниѣу.

в. ливсара.

ливсара ж *в. ливсаниѣа.*

ливсѣти, лѣвѣѣм несвр. *лиѣсаѣи, креѣаѣи, скуриѣсаѣи.* — Не ливши, магарче, док не стигне параѣина.

ливсѣћ, -ѣћа м 1. *глад, креѣаћ, живѣи у којем се скаѣава од сиромашѣва.* — Онакав ливсѣћ људи панте и у прошлом рату. На овом ливсаћу спаси нас штир и жара, вазда им вала.

2. онај који скайава од глади, гладник. — Дуго се по селу они ливсаћ, па се карта. Дај ћикару варенике оном црном ливсаћу.

в. ливсо.

лѝвсо м в. ливсаћ (2).

лѝга ж 1. дрво ѝраво и без чворова. — Види колико је ова лига шинула у небеса.

2. сѝаза за клизање, лигурање. — Ајте да се сат пролигурамо оном лигом. Не иди том лигом, полигураћеш се, ђаволе један!

3. лиѝница, сѝрма сѝијена. — Мореш ли се попети ус ту лигу? Ова лига је равна ко кожа.

лѝгати се, -ам се несвр. возиѝи се на лигурама, клизати се. — Шта се туј лигаш, иди кући, па узми ону омрчену књигу.

лигѝрати се, -ам се несвр. 1. возиѝи се на лигурама, санкаѝи се. — Направијо ми ћико лигуре, па ај са[д] да се лигурамо.

2. клизати се, биѝи клизаво. — Лигура се на овој сувоти, не море се крочити.

3. фиг. живјеѝи како-ѝако. — Досле се некако лигурало, а осле како биде.

в. ѝролигураѝи се.

лѝздуп м погрд. онај који се улигује, удвара. — Он је вазда бијо лиздуп и биће. Зна лиздуп да им држи медени прс око уста.

в. лизогуз.

лѝзѝв, -ѝва м злизица, удворица, ѝодрейаш. — Е, мој сине, лизова је вазда било и биће иг.

лѝзогѝз м погрд. удворица, улизица. — Лизогуз је вазда бијо обојак под туђим опанком.

в. лиздуй.

лија ж издужен и мало издигнуѝ комад земље засијан луком, лијеха. — Усијала је баба двије лије лука.

лѝјас прид. само м који је са једним јајцем. — Чи ли је они лијаста воловодак? Од лијаста овна је тврдо месо.

лијјаћ, -јаћа м који је остѝао неуѝиројен у једно јаје. — Слабо подметнуше шишака и оста лијаћ.

лијек м 1. незнатијна количина, мало, колико за лијек. — Немаше но лијек кафе. Ево ти ови лијек тамљана.

2. часак, ѝренуѝак, ѝрен. — Сачекај ме један лијек. За који лијек ће и ужина.

в. лијечак.

лијенка ж 1. обла дугачка дрвена гредица, крајевима углављена у рачвасѝе сошке; на њој се суше веш и ѝосѝељина. — У мом селу свака кућа има лијенку. Прострла аљине на лијенки па иг суши.

2. фиг. висока и виѝка женска. — Прућила се по сламарици она божија лијенка, има у њој скоро два метра.

лијепја ж лице, сѝољна сѝрана ручног веза, ѝлеѝења. — Не види, ћораво, па једну гету обо како треба, а другој лијепу окрено унутра, Бог га убијо.

лијес м алаѝ за ѝољске радове (виле, грабље, косе, лоѝаѝе, јармови, ѝељизи и сл.). — Има у кући лијеса за читаво село. Сложи лијес на панте да се тудај не разноси.

лијечак м в. лијек.

лијѝмѝд м 1. који је остѝао неуѝиројен у једно јаје. — Ено се пасе кобила под Ђоловијем лијѝмѝдом.

2. фиг. онај који је ѝром, лијен, недољољно живахан. — Неће они лијѝмѝд ни да мрдне. Све они лијѝмѝд, лијѝмѝд, а ено сад лијѝмѝд најбогати.

в. лијѝмѝдаљ.

лијѝмѝдаљ м в. лијѝмѝд.

лијѝмѝдас прид. који је остѝао неуѝиројен у једно јаје. — Заклали смо оног лијѝмѝдастог гарана.

лика ж назив одмила за мајку, баку. — Лика ме је вазда сѝтовала: немој да те језик посијече. Е, лико моја, прије зарасте рана од ножа но од језика.

лиќше предл. сем, осим, изузев. — Нека га ђаво носи ликше оне ђеце. Ради ти што ој, ликше нас.

в. лише.

лїмāv, -а, -о 1. *који је шром, млишав.* — Жена му је много лимава. Како си тако лимав, чоече!

2. *мекан, недовољно чврст.* — Испеког љеб о[д] ражена брашна, па ми оста некако лимав. Ово је месо лимаво би реко да је гњило.

3. *климав, слабо учвршћен.* — Сви су јој зуби лимави. Утврди лијенку, много је лимава.

в. линшав.

лїнтāv, -а, -о *в. лимав.*

лїнтросїти се, -їм се свр. *ослободити се нечега.* — Једва сам се линтросила великог жива. Линтросила сам се његове самовоље.

лїња ж *лишница, сїрма сїијена.* — Не вери се ус ту лињу, е ћеш врат сломити. Про тијег лиња нико није прово коња, па неј ни ти.

в. лишија.

лїсман м *онај који је лукав, їреїреден, вјешї.* — Сва[к] га зна ко великог лисмана. Мисли лисман да ће преварити мога дождуника, ево му га на!

лїсмāнка ж *она која је лукава, їреїредена.* — Преварила би лисманка и лисцицу на дијелу, а не тебе, јадо мој.

лїстати, -ām несвр. *ликоваити, радоваити се, блиставо изгледаити.* — Жена му јутрос листа, па је лијепо виђети. У лицу цапти и листа ко прољећна гора.

лїтија ж *сїрма сїијена, лишница.* — Бријегом Пиве дижу се литије у небеса. Не пењи се ус ту литију, чујеш!

в. лиња, лишница.

лїтица ж *дем. од лишија.* — Не ишле моје ноге про онијег литица. Сијече лучеве шуљева у онијем литицама и гледа глави мљесто.

лїцати се, -ām се несвр. 1. *лигураити се, возити се на лигурама, сенкаити се.* — Ама ће ћеш ти да се лицаш, кешешу један!

2. *клизати се.* — Велика је поледица, па се лица.

лїцање с *гл. им. од лицаити се (2).* — Не иди у тим скорелцима опанака е је велико лицање.

лїшати се, -ām се несвр. *їроћи се, разминуити се, уздржаити се (од неког чињења).* — Лишај се ћорава посла. Дај се лишај те твоје неслане шале.

лїше предл. *в. ликше.*

лї узв. 1. *за изражавање дивљења.* — Аи, ло, како ти лијепо стоји капутић! Ло, лијепо ли си оклачила собу!

2. *за изражавање жаљења.* — Ло, велике штете што те снађе ноћас! О ло, његове погибије.

лїгалїште с *мјесто гдје је нешто лежало.* — У пећини бијаше једно овеће вучије логалиште.

лїгрњ м *логрњање, шїињава.* — Стаде оваца логрњ, а ја ти, брате си га мој, скочиг ис кућаре, ка[д] у тору — нема ћавоља!

логрњати, -ām несвр. *оргаити, шїињети.* — Ама не логрњај то камење, о јаду се свом забавијо! Логрња ми нешто у дробу.

в. їрологрњати.

лојаница ж *лојни чейић у каналу лојне жлијезде (на површини коже лица).* — Вас но[с] су му обујмиле лојанице, не мореш полгедати у њ.

лїмина ж *доштрајао, їломљен їредмет.* — Немам од овијег жалоснијег зуба ништа но ломина.

в. лемина, ломушїна.

ломутина ж *в. ломина.* — Није то самар но ломутина о самара. Затамничили су га ко срндаћа, а пуштили ко ломутину.

лопарати, -ām несвр. *крујним їахуљїцама їадаити (о снїјегу).* — Цијелу ноћ лопаро је снїјег. Лопара ли, лопара!

в. залойарати, налойарати.

лопушина ж *врста їаразитїске и саїрофїїске гљиве (облика лойше), чија је унутрашњост (їо зрїјевању) исїуњена їрахом.* — Ударик ногом у лопушину, и иж ње засукља прак у небеса.

в. їрїа, їушина.

лотиња ж *нашаложена нечистиоћа настала сјајањем зноја и љрљавишине*. — Не мореш му прићи колико базди од лотиње. Убила га и лотиња и сиротиња, жалос.

лотњача ж *она која је неуредна, нечистиа, љрљава*. — Не бик лего с оном лотњачом да ми даш најбољег ждријепца.

лоћикав, -а, -о *њезан, слабачак, нејака, неошћоран*. — Жена ми је лоћикава ко лобода. Лако је косити лоћикаву траву, но провај чипац.

лүвтигүз м (нем. Luftikus) 1. *лүфтигуз, нерадник, бадаваџија*. — Поваздан лүња и овуда се излежава они лүвтигуз.

2. *сиромах, голаћ*. — Ако неј да останеш вљечити лүвтигуз, засуци рукаве и ради. Заимаше некако они лүвтигузу и ено иг сад на коњу.

лүдман м *онај који је на своју руку*. — Е, лүдомане, лүдомане: бес главе не ваља ни чивија.

лүжара ж 1. *кушџија (од шћореша или љећи) у коју се сакуљља луг љри сагоријевању огрева*. — Само ти очисти лужару, па ће се ватра разгорети ко икад.

2. *она која се много врзма око љријеклада (ваштре)*. — Неће она лужара да се макне од упрета. Није то лужара, но жива муња.

лүжогүз м *нерадник, бадаваџија*. — Није он лүжогүз но највиши радник што га земља море дати.

лүжокүр м *љеништина, нерадник, бадаваџија*. — Ко ће волике лүжокуре рани ти не би Босна. И отац им је бијо лүжокур, па и они.

в. *лүжомуд*.

лүжомүд м *леништина, бадаваџија*. — Знаш ли ти лүжомуде, кад се пушти мозак на отаву, ту ни трава не ниче.

лүжопизда ж *она која је неуредна, лијена, нерадна*. — Неће она лүжопизда ни кућу да помете.

лүкшија ж *љрокувани љейео у води за љрање и куљање*. — Ка[д] оперем прање у

лүкшији, бијели се ко снијег. Купали смо се у лүкшији и ево нас живијег.

лүпопрд м *онај који љрича којешија, лүјеша*. — За лүпопрда све је равно од мора па до брда.

лүпопрдати, -ам несвр. *љричаши којешија, лүјешаши*. — Лүпопрдати му дође коно лупати и прћети, па шта изађе. Или он лүпопрдо или пас лајо, све ти је исто.

лүспара ж *овца која је љошрагљива (која се издваја из сћада)*. — Ку[д] се угарјипи она лүспара, вуци јој виме издрли?

лүспарак, -арка м *окрајак од сћабла*. — Купијо сам неке лүспарке штица, ваљаће ми за понешто. Дај сложи те лүспарке поре дрвљаника, даће руку.

лүспарчић м *дем. од лүспарак*.

лүтор, -а м *онај који је неваљао*. — Присмрди туј, лүторе један!

лүцпрда ж *она која је ћакнуша*. — Ожени се наком лүцпрдом, мешчин да је и глува.

лүчарник м *мјесто у кући гдје се држи луч*. — Не суј на лучарник, свијећа ти се не угасила!

Љ

љанүти, -нём свр. 1. *усахнуши, увенуши, сћарушиши се*. — Како брзо љану нака љевојка? Стави та букет у воду док није љано.

2. *ударити, ошамарити, ошинути*. — Крвнички га је љано про руке. Ну га љани да не жевка!

в. *љунути*.

љебити (се), -јим (се) несвр. 1. *јестити хљеба, хранити се*. — Како се љебијо народ у те црне ратне дане. Оби град сва жита, па ће се народ патити и тешко љебити.

2. *јунити, наливаши зрневље љри зрењу (о жшју)*. — Жита су почела љебити. Маћа уби жита ка[д] су почела љебити.

в. *наљебити се*.

љепиште с *љейоша*. — У изреци: Љепиште на буњиште, добриште на огњиште. Љепиште дође и прође, а добриште је ко огњиште, док траје, остаје.

љепорек, -а, -о који *прича кишњасио*. — Ако је љепорек и слаткорек, не мора и да је доборек.

љепоречити, -џм несвр. *говориши лијепо, кишњасио*. — Ка[д] прича, љепоречи, па ми се то не свиђа. Немој ништа љепоречити и околишати, но кажи шта је и како је.

љеторас, -ста м *гранчице на сџаблу узрасле у џоку љеџа, године*. — Грота је кидати љеторас. Шино јасиков љеторас, има пола метра.

љџши, -а̄, -џ љеџши. — У пјесми: „Ој џевојко чобанице, / што ми вале твоје лице, / што је Пиве и Дровњака, / да ниједна није така, / што је Пиве и Голије, / нема љеше ни згодније.“

љиља ж *назив одмила за овцу*. — Ис моја љиља, ис! Одок да напојим љиљу.

љиљак, -љка м *количина ујресованог сијена у џласе, која се одједном може захватиши вилама*. — Баџи ми који љиљак за врг ис тог пласта. (Прича се како су у неком селу једнога дана садијевали сијено свекар и снаха; свекар је газио сијено а снаха му је бацала; она је била здрава и снажна али и припроста; у неко доба дана свекар ће рећи снаши: „Вала, снашо, добро ти ватам ове љиљке!“, на што ће снаха, кроз змијех и при замаху вилама са љиљком, сасвим мирно и без имало стида одговорити: „Говно би, свекре, уватијо, да ти ја добро не бацам“.)

љокнути, -нџм свр. *удариши џо носу (обично говедо)*. — Љокну га, и јуне устукну.

љобнути, -нџм свр. 1. *џасиши, џреснуши*. — Оклизаше му се опанци и љобну колико је дуг и широк.

2. *удариши, млатиши, ошинути*. — Одлази отале е џу те љобнути, па неј умљети врата нађи.

3. *џасиши на исџиши*. — Љобно је из рачуна. Не зна она тука ништа, па љобну на годину.

в. љоснуши, љошишиши.

љобнути, -џм свр. *в. љобнутиши.*

љобштити, -џм свр. *в. љобнутиши.*

љуљак, -љка м *дубак од дрвета у који се сџавља мало дијеџе, сџалац*. — Стави дијеџе у љуљак, па нека дуби.

љуњути, -нџм свр. *в. љанути.*

љусак, -ска м *џлусак (о киши)*. — Бљеж у кућу, док те није уватијо љусак! Излијо се велики љусак.

љуџска, љуџсак̄ ж *јаје (жене ће из џри-сџојности рећи љуџска умјесџо јаје)*. — Прича се како се нека жена пожалила свом попу ријечима: „Оне кучке (кокошке) престаше да носе, па те сво не могу ни љуџском понудити“. — „Нека, Бог ти помого, поп не ровита така јаја.“, рече поп и насмија се.

љуџак, -џка, -џко љуџски, са љуџским *врлинама*. — Љуџак је колико је тежак.

љуџки прил. *љуџски, на љуџски начин*. — Причај љуџки или пришапи!

љуџкиџ, -а̄, -џ љуџски. — То је била права љуџка прича.

љуџкос, -сти ж *љуџкосџи*. — Његова љуџкос никад неће умријети.

љуштимиџе прил. *с лицем џо земљи, ниџице*. — Паде љуштимџе, ко да га пушка погоди.

М

ма̄, ма̄а м 1. *мах, џокошени ред који остџаје иза косџа*. — Не ћерај широк ма̄, расплећаћеш се. Ови ма̄ је много узак.

2. *размак од врха једне руке до врха друге у раширеном џолоџају, расџегљај*. — Дај ми један ма̄ дретве. Немам нако један ма̄ опуте.

ма̄вати, ма̄ва̄м несвр. *махаџи, џокреџаџи нечим џамо-амо*. — Неко нам мава

руком с брда. Она мава руком да се утишамо, а ми цагрљамо.

маглирати, маглира̄м свр. *йобјећи, йовући се, изгубити се*. — Ка[д] су наше чете стигле на Јаворак, Турци бијагу маггирали у Оногош. Маглиро је прије зоре.

в. *домаглирайти, одмаглирайти, йромаглирайти*.

маглица ж *врста народног кола*. — Ка[д] се игра маглица, сви у колу пљевају: „Маглица се пољем повијала, / лале, миле, мацарине, / пољем повијала. / То не била ни маглица сама, / но то била Ђурђевића млада, / лале, миле, мацарине, / Ђурђевића млада.“

маговина ж *йодуже дрво, шoјага, башина*. — Ако те превегарим овом маговином, нећеш знати ни како се зовеш. Не биј јањад маговином, анђели с тобом.

в. *омаговина*.

мађупац, -пца м *круџан и снажан момак*. — Колики је они мађупац, претего би вола у јарму. Види мађупца колико је порасто, благош лили.

в. *мађуџина*.

мађупчина м в. *мађуџац*.

маечкак, -чка, -чко *мали, мајушан*. — Маечка је она, немој да је караш.

маечко прил. *мало*. — Немам нако маечко брашна. Ево ти маечко соли.

маешан, -шна, -шно *мали, ситан*. — Беца су ми још маешна и нејака. Маешан си ти за пушку.

в. *маишан*.

мазлован м *онај који је лукав, лије йорјечив, йрејреден, вјешт, сналажљив*. — Уљеће они мазлован у сваке нити. Кажу да је то мазлован, они подмукли лукавац, који би ис жене извадијо копиле.

в. *мазлун*.

мазлун м в. *мазлован*.

мазлунити, мазлун̄им несвр. *лукавити, љејорјечити, йрејварити се*. — Ја не умијем мазлунити, но што ми је на уму, то ми је на друму.

в. *замазлунити, намазлунити*.

маија ж 1. *дрезина, шoјага, башина*. — Шта си упртијо ту маију, баци то! Не раздваја се од маије нако кад спава.

2. *горња ивица кровне конструкције зграде (која се йружса шљеменом)*. — Постави теже притискове маијом, е ће тиг дићи вљетар. Прокапава ми стаја тачно маијом.

3. *онај који је „засукан“, йврдоглав, својеглав; нейознайт*. — Ми седасмо око ватре ка се однекле појави она маија. Прође ту да нека маија.

маињавати се, -ам се несвр. *клонити се, остављати на миру*. — Ја бик се маињавала сваке незгоде, само неће она да ме маињава.

маиџ узв. за *йозивање мачке*. — Маиџ, моја маца, маиџ!

маишан, -шна, -шно в. *маешан*. — Немој га, он је маишан.

мајава ж *мајка која шeжси да у свему доминира у дому*. — Избечила мајава, па не мореш од ње ни проговорити. Оће мајава да се у све меће.

мајовача ж *кћерка која у свему ойонаша мајку*. — Е, чу ли ти шта ти рече она мајовача?

мак м *йромашај у игри клисање*. — Еј, па ти си мак, е нијеси ударијо токачом по клису.

макиња ж *машина за шивење*. — Ову макињу ми је купијо покојни свекар, Бог да му душу прости.

максул, -ула м (тур. mahsul) *йриход од сйоке, доходак*. — Ове године имам велики максул. Није лако баратати са толикијем максулом!

малинка ж *ситница, безначајност*. — Малинка је за њега покосити нолико имање.

маложив, -а, -о *слабачак, који се брзо замара*. — То је маложиво чељаде.

малокавица ж *сусејчица*. — На овој малокавици нијесмо приспљели ниђе. Ништа ми није теже но путовати по малокавици.

малђран, -а, -о *који шроши мало хране*. — Имам краву мирну и малорану. Овце су ми мирне и малоране.

маљ-маљѝ узв. *којим се ваби коњ*. — Ико узне зобницу, мало тресну њоме и узвикну: „маљ-маљѝ! маљ-маљѝ!“, дорат ману репом, срза и дотрча.

в. маљома.

маљђглав, -а, -о *глуп „ко маљ“*. — Засијо они маљоглав на овштинске јасле, па мисли да му је Бог Свети Јован.

маљома узв. *в. маљ-маљѝ*.

маљуга ж 1. *онај који је шијоглав, глуп*. — Не зна она маљуга колико ни она на којој седи.

2. *фиг. глава*. — Умијеш ли ишта промислити том твојом маљугом? Узалуд на раменима носе нолику маљугу.

мама ж 1. *клопка, навођење на нешто да се уради*. — Поставише му маму и тако га уватише. Мама му је дошла главе.

2. *ошров*. — Потрова лисице мамом. Склони ту маму отале. Не играј се том мамом, виђело те ћорило!

маңдалија ж *црни убрдач са ресама који носе удаше жене, врецуле*. — Млоге жене сад носе ђкруге умјесто маңдалија. Маңдалије имају ресе, а округе немају.

маңдркнути, маңдркнѐм свр. 1. *појесити што на брзину*. — Маңдркни једну мазу остојке и иди.

2. *пошрчати, помакнути, брзо проћи*. — У сумрак маңдркну туда наку чељаде.

3. *зграбити, ошети, украсити*. — Маңдркно је туђе паре, остале му пуксте. Оће та да маңдркне.

маңдрљати, -а̄м несвр. *покрепаити штомо-амо, млатарати*. — Шта маңдрљаш рукама, примири! Баци то дрво и не маңдрљај!

маңђупати, -а̄м несвр. *јесити, кркати*. — Маңђупа он колико му море у гушу.
в. измаңђуити.

маңѝтак, -тка м *онај који се не понаша разумно, неумјерен, будаласт*. — Ва-

зда је оно било маңѝтак. Укrade земља оног маңѝтка, здравље се вође казало.

в. маңѝѝађ.

маңѝтати, -а̄м несвр. *правити или говорити којешта, будалити*. — Не маңѝтај туј, но приседи! Из пјесме Освојење тврђаве Безуја: „Не маңѝтај Пивјанин Лазаре, / нако си Дригну прегазео, / и фукару царску попалио, / градови се лако не примају.“

маңѝтађ, -а̄ћа м *в. маңѝѝак.*

маңтрак м *нишѝа, ѝразно, шѝѝак*. — Ево тебе ово, а тебе ево маңтрак. Кад неј да претвориш, маңтрак ћеш добити.

в. маїтрак.

маңнути, маңнѐм свр. I 1. *махнути*. — Неће пас док куца не мане репом. Маңниту мани, маңѝт се зграни.

2. *покренути, ошиснути, пошјерати (о живојинѝама)*. — Прије но смо изашли у катун, чобани бијагу маңули овце планином. У пјесми: „О планинске вите јеле, / чувајте ми овце бјеле, / маңућу иг преко страна, / а ја одок код драгана.“

II ~ се *окањити се некога или нечега*. — Мани се ћораво посла. Мани се њега и његовијег бакрача.

маңцувати, -а̄м несвр. *говорити неразумљиво (обично сѝраним језиком)*. — Шта но маңцука, чу ли ти? Неко маңцука поре воде.

в. измаңцукаити, наманцукаити, помаңцукаити.

маңѐвати, маңѐвѝа̄м несвр. *недостајати, мањкавати*. — Није нам зимус мањевало ни сира ни скорупа.

в. мањиваити.

мањѝвати, мањѝвѝа̄м несвр. *в. мањеваити*.

мањкати, -а̄м несвр. *учинити грешку, погрешно нешто урадити или не урадити*. — Мањко си што нијеси дошо на славу. Мањко сам што јесенас не продак ждребицу.

маңађун, -уна м *мајѝтор, сѝручњак неког посла*. — У мом селу Тома је бијо

највиши марагун за тишлерај, Симат за гвождарију, а Радоје за шњајдерај.

мאַрџати, -ам несвр. *клесати камен*. — Како зна марати камење, ваљетна руко божија!

в. измарати.

мאַрџити, -им свр. 1. *ударити, ошклатити, ошинути*. — Немој да те марим овом омаговином. Мари га канцијом, па му скочи еволичачка пожилица.

2. *задесити, снаћи*. — Мене је марило једном, и не до Бог више никад. Није тебе марило те тако причаш.

маса ж *дем. од масоница*. — Ој ли да ти приготвим једну масу? За доручак смо јели масе.

в. масоница.

масак, -ска м *снажан, развијен и издржљив млађи човјек*. — Ће ћу ја да се носим с ноликијем маском. Увати ме они масак и баци ко каку черужину.

2. *тврдоглав, „засукан“ човјек*. — Задро масак једно те исто и не попушта. Неће да свати масак да се у усијаној глави најприје језик опече.

маскарџија м *шаљивџија*. — Јанко је вазда бијо маскарџија. Маскарџија јес, али злочес није.

маслеш м 1. *онај који је имућан*. — Имају и масла и брашно, но маслеш укрива. Не зна маслеш шта је сиротињска торба.

2. *угојен човјек*. — У оног маслеша прикипијо дроб про каиша.

масло с *фиг. инџрига, њодвала, замешајтељство*. — Пот каул да је то Ђуканово масло! Сви мисле да је то моје масло, а није крста ми.

масница ж *онај који је лукав, љрејреден, вјешит, слајкорјечив*. — Што одаље од маснице, док те није марило. Умије се она масница у свако коло ватати.

масџница ж *удробљен хљоб у засмок од скоруја, њојара*. — Трошни, бона, једну масџницу, мртви смо гладни. Колико сам појо масџнице и дроб ми је пробила.

в. маса.

мато м *торбар, торговац који носи робу у торби*. — Натоваријо мато дућан на вр вра трбука, потуријо штап испо њега и пазари. Ено дошо у село мато и продава сваког ђавола.

матрак м *в. манџрак*.

маћа ж *ламањача (истовремено грејање сунца и њадање кише)*. — Уби маћа жита, неће бити ни ручка. Ло, шта уради ова вражија маћа!

маћати, -ам несвр. *обољети (житија од маће у фази зријевања)*. — Ове године нијесу маћала жита. Оће ли маћати жита? Оће чим овако крос кишу сунце грије.

в. омаћати.

маџас, -та, -то *сивозајворене боје, субјелкаси*. — Изгубијо сам једну маџасту јуницу, да је тудар није ко опажо?

мачка ж *танко кончасто љкиво од којег је састављено сџабло*. — Ови трупац неће се моћ разбити бес кастига, виш како су му се мачке усукале! Стави клин у прслину трупаца, гађај маљем и мачке ће се покидати ко ништа.

машакати, -ам несвр. *махати*. — Шта машакаш ручуљинама, стријела те у њиг враштила!

в. машукаџи.

машина ж *длачице њо лицу младића који се још не брије*. — Дај, црнијо се, обриј ту машину, шта си тако заруњатијо?

машинаџ, -а, -о *обрасџао длачицама њо лицу*. — Машинаво, мршава, зачупило и заерило у наку ђевојку, а не види да га и не бенда.

маштва ж *она која је нестџашна, немарна, обијесна*. — Она маштва ради свашта. Кака је она маштва, ко да је са ђаволима тикве садила.

машукати, -ам несвр. *в. машакаџи.*

ме узв. *за њодражавање козјег гласа*. — Кад Боро узвикну: „ме, коза, ме!“, козе завсчаше и дотрчаше ко на солила.

мегара ж *мала и љримџивно најрављена кућница*. — Живимо у овој мегари, ево има дваез година.

медежина ж 1. медицина. — Син јој штудира медежину. Ка[д] заврши медежину, он ће нас видати, нако се изопанчи.

2. лијекови. — Пије наку медежину, но му од ње нема никакве вајде.

медоња м 1. онај који је *йошкуйљив* јелом, *йићем* и сл. — Скувај ти медоњи добру цицвару, па се не бој да ће ти записати јањад у туђој брањевини.

2. онај који је *слајкорјечив*, *медоусан*, *лејршав*. — Ослушни оног медоњу како маже, реко би мед му из уста иде. Зна се медоња на вријеме турити натраг.

медоњица м дем. од медоња.

медоусан, -сна, -сно који је *слајкорјечив*, *медоустан*. — Сна јој је медоусна, али ја не бик вољела ш њоме чорбати.

међ предл. *међу*, *између*. — У пјесми: „Дивна ти је наша снаша, / кат појаше на кулаша, / наша снаша међ ђеверсе, / кано јела међ борове.“

међара ж *женска лаког морала*. — Ожени се једном међаром, а не зна, кукала му мајка, да је сваку међу гузицом обиљежила.

међеђак м *љешник од међејке*. — Ја нијесам капац скркнути ни обичан љешник а не међејак.

в. *међејка*.

међер речца *можда*. — Ти, међер, неј ићи на пазар. Међер Милка неће зеља.

међетка ж (л. *Corylus colurna*) *врста лијеске (медвеђа лијеска) на којој расту љешници у чврстој жлездастој љуштиури*. — Родиле међетке, биће, кажу, шпеговита зима.

в. *међејак*.

мезгра ж *сок исјод коре дрвета*. — Нигда Сако не би сврто кору з дрвета за дипле и борије што не би зајавушијо: „Мезгра, мезгра, мезгарица, / свако дрво промезгало, / а најбоље јасеново, / тебс дрво, мене кора.“

в. *замезграји*.

мекѡван, -вна, -вно који је *мекан, љељив (о жийу, брашну)*. — Још нико није

умијесијо погачу од мековна брашна, па неј ни ти.

мекѡвртина ж *мекано земљиште у врћу*. — Шиша ралом кроз ону мековртину, ко кроз луг.

мекѡдушан, -шна, -шно који је *добре нарави*. — Мекодушан је ко ико.

мекѡпутан, -тна, -тно који је *осјељив у сѡйјала (о волу, коњу)*. — Немој ћерати волове про те тврђе, много су мекопутни.

мекѡсан, -сна, -сно који се *лако буди*. — Вичи и галами колико те грло носи, није он мекосан.

мела ж *брашно од жиѡа најслабијег квалиѡеѡа*. — Самлијо сам квинтал наке меле.

мелемити, -јм несвр. *говорити одабраним, бираним ријечима, уљешавати*. — Ама шта ми ту мелемиш, ко да си млада невљеста.

мелемлук м 1. *народни лијек, мелем*. — Ослабијо, ојадијо, нема му мелемлука. За моју рану нема мелемлука ни код Пелагића.

2. *усјјех, окрејљење, душевни лијек*. — Његов сѡт за све нас је прави мелемлук.

мелеѡн, -ѡна м *милион*. — У пјесми: „Нас и Руса триста мелеѡна, / не бојмо се браћо авијона.“

мѡнѡти, -нѡм несвр. *идаѡи снѡјег уз међаву*. — Кад Вроштицом почне да мене, реко би ђаволи се жене.

меѡра ж *љеѡиѡица*. — Од Миланове мере нема љевше у свијет.

мерѡтати, -ѡм несвр. *уѡрављати, водити домаћинство*. — Ја више не меритам са имањем, то су презели млађи и памѡтнѡи.

в. *мириѡати*.

мертек м *имање, земља, ѡсјед*. — Није то алајбегова слама, но мој мертек. Војвода Лазар је имо велики мертек.

мертечитѡи, -јм несвр. *међитѡи, граничитѡи се имањем*. — Не до ти Бог ш њим мертечити.

мёртѣн, -йна м кукуруз. — Доћеро сам товар мертина, жути се ко злато. Пошто је мертин код Панга Рунда?

мертѣновача ж *ишѣ* од кукурузна брашна. — Испечи нам једну мертиновачу, шта си се стисла ког ђавола?

мѣсити, мѣсѣм свр. *шѣћи*, *млашѣћи*. — Причувај се језика и ђавола, ка[д] те почну месити, пожељећеш д[а] умреш.

мѣсити се, мѣсѣм се несвр. *шрошишѣ* месо. — Није се та вамилија месила од Божића.

месѣједан, -дна, -дно мрсан, у који се може *јестѣ* мрсно јело. — Месоједан дан је вазда кад има мира и слоге међ људима.

месѣје с *вријеме између Божића и великог њоста*, *месѣје*. — Неће уз месуеће заклали смо вола рањеника, било је у њему двљеста кила.

в. *месујеје*.

месѣјеје с в. *месујеје*.

метаљка ж 1. *просѣор учейаног снијега њо којем се меће сијено овцама*, *шорина*. — Овце му цоје на метаљци без иједне трунке сијена, а он вири жени по[д] сукњу.

2. *игралшѣ гдје се момци бацају „камена с рамена“*. — Скупила се мончадија на метаљци и међу се камена с рамена, бубреге обише.

3. *земљини просѣор изложен вјешѣру, гдје вјешѣар њонајвише меће, брише*. — Ће сајдеде сијено у метаљку, великијем те Богом кумим?

метанѣсѣти се, -ишѣм се несвр. *прешварашѣ се*, *њонашашѣ се* неискрено, дволично. — Криво збориш ако у души мислиш да се метанишем.

метѣриз м 1. *шавански просѣор сѣаје*, *исѣод којег није изба (њодрум)*. — Сложи лијес на метериз и нека га док се не вратимо.

2. *међа*, *мргињ*. — Не ваља, болан, подоравати метериз. Донеси торбу да ужинамо, ено је на метеризу.

мѣтљати, -ѣм несвр. I *јестѣ халаљѣиво*. — Гладан чоек, па метља и не пробира. Облимице метља оног качамака.

II ~ се *ишѣтљашѣ се*, *ушѣтљашѣ се*, *ушѣтљавашѣ се* у *нешѣо*. — Не метљај се ће ти није мљесто. Оће она да се метља и да биде мирођија у свакој чорби.

мѣшипркна ж она која је халаљѣива, *њрождрљива*, која само за себе граби. — Она мѣшипркна све метну у врат.

мецеија ж *незасѣта особа, изјелица*. — Петра је вазда била мецеија. То је вљѣчита гњѣда и мецеија.

мѣштер м (тал. maestro) *занашѣлија*, *мајсѣор* свог њосла. — Милинко је бијо велики мештер за дрвенарију. Таког мештера мајка није рађала.

мѣшче, -ѣта с *брашно*. — Не живи се, душе ми, брез мало мешчета. Родило жито, биће мешчета, а остало што Бог да.

мѣшчѣ речца *мислим, чини ми се, вјеровашѣно*. — Мешчи ће снијег запанути. Оно двоје, мешчи, једно друго воле.

в. *мешчин*, *мешчини*.

мѣшчѣн речца в. *мешчи*. — Мешчин ти се спава.

мешчѣнѣ речца *чини ми се, вјеровашѣно*. — Мешчини је изведрило. Није трава, мешчини, никако родила.

в. *мешчи*.

мѣждрек м (тур. mizrak) *колац или шѣо друго шѣо је љраво и љри врху заошѣрено*. — Носаше у рукама накав мѣждрек. Баци мѣждрек, па дођи да се окушамо.

в. *измѣждречѣши*.

милѣтѣсѣти се, милѣтишѣм се несвр. *прешварашѣ се*, *лукавшѣ се*, *љравѣши се* другачѣјѣм. — Ништа се не милѣтиши, знам ја тебе. Све нешто милѣтише и увија.

милѣпѣчић м онај који жени угађа, *женоугодник*. — Ис те куће су се вазда рађали милѣпѣчићи. Велики је то милѣпѣчић.

мѣлосан, -сна, -сно који је *умѣшѣи*, *мио*, *љубазан*. — Свако ми је дијете мило-

сно, Бог и[х] поживио. У њој нема ништа милосно, но губаво и осорно.

ми̋лће с *земљишће око куће, окућница, башта*. — Све што има земље, то му је ово мало милћа.

ми̋мољећи (се), ми̋мољежѣм (се), ми̋мољегнѣм (се) свр. *проћи мимо, поред кога или чега, мимоићи се*. — Мимољегли смо се на самој раскрсници. Мимољеже ме аут на цади, одма крај Јашова ана.

ми̋мо̋то̋ предл. *сем, осим, више од*. — Стимали су нас, мимото не море бити.

ми̋р м фиг. *брашно*. — „Кога имаш жевојко?“, упиташе пролазници чобаницу. „Имам оца, брата и снају“, одговори и загледа их. „А је су ти они?“, припиташе. „Отац ми је отишо на неповратни зајам, брат да доћера мир, а снаја је отишла да оплакује минуле радости“. Путници се погледаше, насмијаше се, а један од њих припита: „Тако ти Бога, што ти то значи?“. Жевојка мало застаде, прибра се, па рече: „Е, ко да ви то не знате... Па, неповратни зајам је кад се некоме иде на сарану, јер умрли не море да врати зајам. Мир је брашно, мливо, јер кад га има, има и мира и среће. А оплакивање минулијег радости је порођај. Ка[д] се жена порађа, трпи порођајне муке за све минуле радости.“

ми̋ри̋тати, -а̋м несвр. в. *мери̋та̋ти*.

ми̋рити се ми̋ри̋м се несвр. *замирива̋ти се (о рани)*. — Рана ми се почела мирити.

ми̋са̋н, -а, -о 1. *брижан, окуиран којекаким мислима*. — Мисан ми је твој пут про Крнова, зар не видиш какав је кијамет?

2. *уман, љамешан, си̋особан да разумно промишља*. — Људи из овије крша су млого мисани. Мисана је то жена.

ми̋со̋, ми̋сли ж *зебња, си̋рейња, си̋раховање*. — Велика ми је мисо да се што рђаво деси оној жеци. Обија му се о главу скакака мисо.

ми̋тити, ми̋ти̋м несвр. *примамљива̋ти лијејим ријечима, одобрава̋њима, молба-*

ма или дава̋њима. — Вола и брата држи на миту, а коња на житу. Мити се ко крава вименом.

ми̋ш-ми̋ш узв. *којим се подстиче дијете да прождре залогај од којег се загрцнуло*. — А би се Марија загрцнула, мајка би јој рекла: „Миш-миш Ма̋ро, око моје мало!“, и она би прождрла залогај, насмијала се и замаала ручицама.

ми̋шобр̋к м *онај који има ѿанке и ријетке бркове*. — Заметно они мишобрк неколике длачице, па иг суче и тегли, јад, жалости!

в. *мишобркаљ*.

ми̋шобрк̋аљ м в. *мишобрк*.

ми̋шо̋једина ж *огризина коју су мишеви осѿавили грицајући сијено, сламу и сл.* — Отури и[з] сијена мишоједину с ће се од ње исподојчити овце.

ми̋шорепа ж *она која је висока и ѿанка*. — Доћерала се мишорепа, не би је чоек позно.

ми̋шореп̋аљ м *онај који је висок, ѿанак*. — Пошла мишорепала карта, па окрени мауза једном, па другом, и опељуга нас до коже.

ми̋шореп̋ас, -та, -то *који је сувише висок, шиљаст, дугачак*. — Оно мишорепасто измишља сто нације таклица.

мла̋дачан, -чна, -чно (у женском роду) *која је отишела, ојагњила, окозила доста касно (знајно касније од природног рока)*. — У Рода је крава младачна. Не купуј ту младачну овцу.

мла̋дик̋ас, -та, -то *младолик*. — Има Ристо педесе[т] година и до̋о, само што изгледа младикас.

мла̋дљика ж *младо дрво*. — Не ломите младљике, смели те јади!

мла̋ћеница ж *кисјело млијеко из којег је извађена масноћа*. — Не могу ти ја сркнути о те млаћенице. Лема оне млаћенице и сува љеба, а оће да коси, ок!

мли̋јечити, мли̋јеч̋им несвр. *има̋ти, дава̋ти млијека (о стиоци)*. — Како ти овце млијече на овом невремену? Умлијечиле би да је добра паша.

млїјечница ж *скроб збркан и скуван у млијеку*. — Направи једну млијечницу од урметинова брашна. Накрка се млијечнице и заспа ко топ.

млїногуза ж *она која је сувише развигене стїражњице*. — Прекипљели гузови код оне млиногузе, па ка[д] иде, све се размимонлазе.

млїнтāv, -а, -о *шром, лијен, без чврстїне, ойушїен*. — Зачудо ми је на кога се метну нако млинтаво. Млинтаво, тупо-главо, безбрижно, неуредно, само што му Бог није дао рогове.

млїнто м *онај који је шром, лијен, без чврстїне*. — Не шће млинто да ми посули бритвулин. Буљекни млинто јаче, вукови се не шале!

в. млиншогуз.

млїнтогӯз м *в. млиншог.*

млїнтогуза ж *она која је лијена, шрома, млишва*. — Кад је жена по природи млинтогуза, не мореш је измијенити па не знам шта да урадиш.

млѡгѡш прил. *много, достїа, ѡуно*. — Она те млогош воли. Пролеће млогош тїца.

млѡжити, -їм несвр. *множити*. — Досле се нијесу могле мложити крушке и јабуке, а осле нек биде како оће.

млѡзїна ж *множина, мношїво, већи број*. — Млѡзина је ноћивала у њивој кући.

млѡкарнїк м *колибица у којој се држи млијеко и мљечни шроизводи*. — Прегосмо те направисмо мљекарник, ваља нам пара. Не ложимо у мљекарник, па се скоруп замеће ко икад.

млѡсечār м (л. *sonnabuligmus*) *онај који хода сїавајући*. — Он је мљесечар, па се у сну диже и шета по соби. Ка мљесечар ноћу тута по кући, не буди га е му се море нешто покидати у памети.

млѡчилица ж *она која даје достїа млијека (овца, крава, коза)*. — Имам овце и родилице и мљечилице, не било им рока.

мѡзгати, -ām несвр. 1. *размишљати, шромишљати*. — Мозга читав дан, па не море да се сети кад је бијо бој на Безују.

2. *галамїти, звати из свег гласа*. — Чујеш ли како неко мозга? Не мозгај толико, нијесам глува.

мојасил м (л. *eszeta*) *врстїа кожне болестїи, мајасин*. — Вуче мојасил на ноzi има та земан. Не рњај у та мојасил, море ти главе доћи.

момашка ж *дјевојка снажна и развијена*. — Силна је то ђевојка, права момашка. Нема таке момашке у Пиви.

мѡнковати, мѡнкујем несвр. *бићи момак, шроводити момачке дане, момковати*. — Дуго је монково и чобаново. Друкчије је било ка[д] смо ми монковали.

морѡдавити, морѡдавїм несвр. *моришїи, замарати радом*. — Мородави ону црну ђецу, ко да душе нема.

в. измородавїти се.

мѡскѡвка ж *шуска московске (руске) шроизводње*. — Заметно они пожмиреп московку и ко тетријѡб понавља: јуначку пушку и поштену кућу нико не море затворити.

мѡтка ж *младица дрвеша забодена међом (да означи да је настїуио шериод забрана и најасања стїоке шо ливади)*. — Ено јутрос побѡде гњїдо мѡтке испре колибе, побили му иг изна[д] главе, акобогда.

мрāка ж *изненадна обневїдјелостї*. — Наједаред ми се увати мрака испред очїју.

мрѓуда ж 1. *набор између очїју*. — Направијо мрѓуду међ очї и ћути.

2. *неравина, исшїучење*. — По овој ливади има много мрѓуда. Поравни, болан, те мрѓуде.

мрѓудāv, -а, -о *нераван, храйав, коришасї*. — Вуда је земљшште мрѓудаво. У старијег људи руке су мрѓудава.

мрзна ж *она коју мрзе, која је омражена*. — Ај ти мрзна види како је ка[д] се мрзне код оваца.

мрзија ж *мржња*. — Између њиг је одраније завладала превелика мрзија. Најпотље ће иг појести мрзија.

мрзотљив, -а, -о *који нешто мрзи*. — Мрзотљив је Зеко на рад. Она је мрзотљива на масна јела.

мријеска ж 1. *подмаглица, танак слој магле, облака*. — По Голији се уватила мријеска магле. Уватила се нака мријеска по небу, могло би се промијенити вријеме.

2. *мрена, замућење очног сочива*. — Аперисала је мријеску на лијевом оку.

мријештити се, мријештџм се *несвр. гомилајти се, надолазити, ројити се (о облацима)*. — Мријеште се облаци, биће кише.

мркаљуша ж *крушка се црнџурастџом кором (о џлоду)*. — Успаванка за дјевојнице: „Е кака си, џевојнице, / однијеле те тигце, / у питоме Рудинице, / тамо џе цикђу пушке, / и рађају мркаљуше крушке, / и главе мушке.“

мркџтати, мркџтџм *несвр. блекуџаити, џушитџити испрекидани глас блеее (о овци)*. — Чим овца виђе јађе, одмак поче мркџтати и репом вртџкати.

мркџтање с *гл. им. од мркуџаити*. — Легок у куђару ко тора, по ми мркутање и блекутање није дало ока склопити.

мрлџдина ж *месо лошег квалитџета, мршаво*. — Не море се скувати ова мрлџдина.

мрљанути, мрљанџм *свр. 1. џрестџаити живџетити*. — Нема од њега ништа, само што није мрљано. Ама лако је мрљанути, но је тешко бијели свијет мијењати.

2. *засџаити*. — Уморно дијете, па одма мрљану. Једва чека да мрљане.

3. *изгубити се, оџићи негдје*. — Мрљануше ми телад у шуму.

мрспџти, -нџм *свр. 1. омрсџити на брзину (о сџоци)*. — Ја сам мало мрснула овце, а ти иг напој, мој родо.

2. *изгубити се, оџићи некуд*. — Некуд си синођ мрсно у сами мрак? Мрснуше ти брави у шуму.

П ~ се *омрсџити се*. — Постили смо чисту међељу и ево се јутрос мало мрснусмо.

мртвина ж *немођ, џромостџ, осјеђај џремора*. — Спарно је и жалосно, свог ме обујмила нака мртвина.

мрђвогџз м *онај који је лијенчина, мрђивуљав*. — Ко даде коња мрђвогџзу, дрепиће ш њега једанак.

мрђвогџза ж *она која је лијена, нерадна, џрома*. — У оној мрђвогџзи ко да нема дамара.

мрђвџдук, -а, -о *који је сџуџтан, џром, слабо живахан, сџоромислеђ*. — Сачувај ме Боже мрђвџдука створа. Гледајуђи је би реко да је мрђвџдука.

мрђвџкџр м *онај који је лијен, џром, нерадник*. — Иди отале, мрђвџкуре. Неће они мрђвџкур ништа да ради.

мрђворепџљ м *онај који се вуче кад иџто ради, џенчуга*. — Мрђворепџљ крцка очевину, а ка[д] све то смири, ландарађе подеранијег гађа.

мрџинлук м *мрђвило, изнемогостџ, осјеђај џромостџи*. — Уватиђо ме накав мрџинлук, па нијесам капац крчитити.

мрџџка ж *несређна дјевојка*. — Бијаше ли куђи она мрџџка?

мршче, -ета с *јађе мршаво, слабо*. — Ну, неј ли задојити оно клето мршче, виш да не море блекнути.

муанат, -а, -о *џлашљив, џризирљив (о живџићџи)*. — Најлак са воловима, муанати су. Имам нако муанато кљуесе, нека га сто мутнијег вода носи.

мџнџти се, -нџм *се свр. изгубити се, оџићи неџаџжено*. — Ку[д] се мугну учитељ?

мџдројеба ж *она која мудрује, рачуна, смишља, одмјерава, џрађи свој инџерес*. — Нема тога ко је изашо на крај с оном мудројебом, но је сваком живом доакала.

мџђњак м 1. *џор намијењен за мужу оваца и коза*. — Поре колибе имам велики камени мџђњак.

2. камен (на коме се сједи при мужи) *йосџављен крај струге за мужу оваца*. — Сто пута сам ти рекла да не ваља стајати на мужњак, с ће овце бољети вимена, а ти за инат!

мўз м (само у изразу: што у муз, то у гуз) *онолико колико се умуже млијека при једној струги*. — Овце скоро закапиле, па што у муз, то у гуз. Нема млијека да се купи скоруп, но што у муз, то у гуз.

мўздек м 1. *дрво чворновашо, усукано*. — Наложити неакав муздек, сву ној је држо ватру.

2. *онај који је тврдоглав, припрости, нейоусљив*. — Он је вазда бијо задрти муздек.

мўзница ж *овца која се музе*. — Лако ти је ка ти пред кућом блеји стотину музница.

мўзнўти, -нѐм свр. 1. *йомусџи на брзину*. Музните те овце док није љуснула киша.

2. *високо израсџи, ижђикаџи*. — Музнуле младе јасичице, не зна се која је от које правија.

мўк, **мўка** (л. *Sorbus aria*) *шумско дрво на којем расџе јесџиви йлод црвене кошџунице (мукиње)*. — На овом муку родиле мукиње, да гране не могу држати.

в. *мукиња*.

мўкавица ж *извор који йресушује за вријеме суше*. — Није то живи извор, но мукавица, што жмари ка су кише.

мукастѐли индекл. *заинџересован, йажљив, обазрив*. — Вазда је та чоек бијо мукастели према мојој сиротињи, прет кућом му вазда коло играло!

мўкиња ж в. *мук*.

мўков, -а, -о *који је од мукова дрвџа*. — Ну, убери ми један муков прут!

мўковина ж *дрво од мука*. — У оном кршељку има обличје муковине.

мулвијана ж *она која је йрејредѐна, лукава*. — То је масло оне мулвијане, зли јој се траг утро.

мулвијати, -аџ несвр. *лукаво йосџу-йати, йрејварати се*. — Ништа он није

мулвијо, но се владо ко и сва његова суврс.

в. *измулвијати, умулвијати се*.

мулѐгин, -йна 1. *дрвени дирек узидан у йреградном зиду*. — Ласно је чатмити ка[д] се ударе добри мулѐгини. Усеко сам стржеве мулѐгине за чатму.

2. *йразан йросџор између чайме и йовиџог дијела кровне конџрукџије зграде*. — Донеси ми ков, ено га у мулѐгину. Набацо у мулѐгин сто неаквије тантара.

мўроња м *назив одмила за мушко дијџе*. — А, мој муроња, донеси ми мало воде.

мўс, **мўзем** несвр. *мусџи*. — Оџемо ли сад мус овце? Имате ли што мус љетос?

масавир м (ар. *musafir*) *йуџник, намјереник, гост*. — Ено врабац чврка на прозор, доџе нам мусавир.

мўтвак м 1. *кориџо од дасака у којем се размўђује, мијџа креч са йрџином и сл.* — Није кадро замутиџи ни мутвак малтера а камоли да ти баци четерес пласта сијџена.

2. *мала, влажна, йрошна, йримџивно найрављѐна куџица*. — Живим ти у овом мутваку и ту џу самријџети. Није то куџа, то је обичи мутвак.

в. *муџважџина*.

мўтважџина ж в. *муџвак*.

мўтљика ж 1. *дугачак и йрав йруџ*. — Заџико се у чџестар, па насеко мутљика, свака је права ко стријџела.

2. *ймурно, мрачно, облачно вријџе*. — Навукла се мутљика, миџе зрачка сунца. Велика је страшивоџа жуву на овој мутљики.

3. *мржња, смуџа, омраза*. — Ваке мутљике није било Бог зна отка. Чувајте главе људи, видите ли кака се мутљика навџла!

мўтљикаџ, -а, -о 1. *йомало ймуран, мрачан, облачан (о времеџу)*. — Не смџџемо вријџџи жито, виџ да је мутљикаво.

2. *који је са мржњом; нејасан*. — Е, мој пријатељу, шта дочекасмо: да нам му-

гљикави коло воде, немало нас ка смо ваки.

в. мушљикас.

мутљикѿс, -та, -то *в. мушљикав.*

мутљиковина ж 1. *ѿмурностѿ, мрачностѿ, облачностѿ (о временским ѿјавама).* — Није вајде што косимо по овој мутљиковини, от откоса ће само остати трулеж. Не вршите жито на овој мутљиковини.

2. *несигурностѿ, нестѿбилностѿ, ровишостѿ (о ѿриликама у друшћиву, држави и сл.).* — На овој несретној мутљиковини није чоек сигуран изаћ ни пре кућни праг.

3. *онај који воли да мушћи, завађа, мушћиша.* — Намложила се, јадан, свакака мутљиковина, па више ара и носи но мутна вода.

муто м *онај који је наизглед мушћав а у сћвари је врло сћрешћан и сналажљив.* — Пути муто и све тијо слаже паре у такулин. Варате се ако мислите да муто не зна тоне ли мутно јаје у воду.

муч узв. *којим се ућушћује.* — Муч ту, смели те јади, ко ће!

мучалица ж *особа које је ћушћива.* — Шта ће јадница но да сегента и ћути ко и свака мучалица.

мушавѿра ж *договор којим се нешћо скрива или усмјерава у жељеном ѿравцу.* — Ко ће знати кака им је то мушавѿра. Њијовој мушавѿри не море се наћ ни краја ни почетка.

мушница ж *сандук од млина (воденице) у који сћић брашино ѿри мељави жишћа.* — Забијо главу у мушницу, па га спопо паспаљ, не би га рођена мајка познала.

Н

наајѿкати, -ѿм свр. *наћјѿрати говеда узвикујући: „аје!“.* — Само што је мљесец огријо, Мићо наајѿка волове и оде да вуче плашће.

нааќати, -ѿм свр. *наћјѿрати, наћлашићи, нагнаћи.* — Нааќај ми овце нис ту страну, тако ти Бог помого.

наарлаќати, -ѿм свр. *наћјѿрати, нагнаћи, наћлашићи.* — Наарлаќај на вране, поћукаше ти оно клето жито.

в. наарлаћи.

наарлати, -ѿм свр. *в. наарлаќати.*

набаѓузати, -ѿм свр. *наћћи вуќући се, без журбе.* — Окле набаѓуза она маија. Набаѓузали смо на једну катаву у сре Јаворка.

в. баѓузати.

набакѿлати се, -ѿм се свр. *најесћи се, накрќати се.* — Набакела се неподметена зеља и заспа.

в. бакелаћи.

набакѿлисаћи се, -шћм се свр. *најесћи се.* — Набакелисо се и сад море до вѿчере.

в. бакелисаћи.

набѿљити, набѿљћм свр. *наћћи, ѿјаћи се.* — Окле набаљше носалице? Набаљше путници пре саму ној.

набарѿчити се, набарѿћћм се свр. 1. *ѿјаћи се изнебућа, неочекивано.* — Окле набарѿчи она цамала? У цик зоре набарѿчише дрвари.

2. *нароѓушћи се, наќосћријешићи се на некога.* — Зна он да се набарѿчи на нејачег, а кад види да је тврдо подвије реп.

набарјачћти се, -ћм се свр. 1. *сћјаћи нећомићно, осмаћрати сћојећи (обично са уздигнућијег мјестћа).* — Набарјачије се народ на вр брда и осматра. Ите отале, шта сте се туј набарјачили.

2. *исћурићи барјак наћријед, ѿодићи га више.* — Набарјачили сватови барјак и воде ћевојку.

набас прил. *ѿригодно, најменски, засебно.* — Милијана ми је набас исплела чарапе. Набас ми испече каву.

набасрљати, -ѿм свр. *набасаћи, наћћи случајно.* — Не види сирота баба ћаводнијо, па набасрља на трн и сва се изгреба.

набатлати, -ѿм свр. 1. *наћи, ћревићи.* — Да нијеси ће набатло на моје коње?

Ако набатлаш на добар дуван купи ми једну оку.

2. *набасати*, *наштрајати*. — Набатлак на глиб и ва[с] се нагрдик. Како набатла на заседау?

П ~ се *накуйити се*, *прионути* (о *снијегу*, *блату* и сл.). — Набатло се снијег на доратове копите, па не море да крочи.

набатрџати, -ам свр. *наићи*, *набасати*, *наштрајати*. — Набатрџо сам на један изворчић испо саме греде.

в. *бајргати* (1).

набатрљати, -ам свр. *наићи*, *набасати*. — Са[д] тудај набатрља Саво и рече да му је неко запалио кућару.

набатуљати, -ам свр. *наићи*, *налушати*, *наштрајати*. — Набатуљасмо на једну пећину пуну накијег старудија.

набигуз м онај који једе и *ије мукше*. — Научио набигуз да крка цабе, а кад му ко дође у кућу, стисне се ко камен.

наблемезгати, -ам свр. *најричати*, *набрљати*. — Наблемезга нешто, а ја га, ако ми вљерујеш, нијесам ни слушао шта прича.

в. *блемезгати*.

наборонзати се, -ам се свр. *ислакаати се углас*. — Зови оно дијете, наборонзало се, стркоше му очи, јадо.

в. *боронзати*.

набрѣлати, **набрѣла̄м** свр. *намусити доста млијека*. — Брча је велика, па бијагу набрѣтали два велика кабла варенике.

в. *брељати*.

набритвити, -им свр. I *насјећи*, *нарезати*, *искајити*. — Набритвио меса за ручак ко на Покладе.

П ~ се *најестити се*, *накркаити се*. — Набритвио се меса и купуса, нека му је наздравље!

наброћити се, **наброћим** се свр. *намргодити се*, *најмуриити се*, *намришиити се*. — Чим се појависмо, домаћица се наброћи. Наброћио се ко зла година.

в. *броћити се*.

набрчати, **набрча̄м**, свр. *наићи*, *набасати*. — Набрчасмо на костур неког не-

срећног ратника. Набрчак босом ногом на срчу.

набубуљити, **набубуљим** свр. *набубриити*, *набујати*, *набрекнуити*. — Трава је тек мало набубуљила. Ђевојчица расте, ено су јој и сисићи набубуљили.

набуљукаати, -ам свр. *најјерати* *буљук*. — Набуљукај ми те овце, мој Риле.

набурљати, -ам свр. *пошећи* (о *шечности*). — Паде киша, па набурљаше потоци. Откопај каналић, вода ће набурљати у колибу.

в. *бурљати* (2).

набуцати се, **набуца̄м** се свр. *најестити се*, *накркаити се*. — Моба се набуца овнујине и настави да коси. Како су се говеда набуцала бусике, само што не пуцају.

набуцити се, **набучим** се свр. *набосити се*. — Умало се набучик на они шиљак сно ноће.

нава̄йзе прил. *засебно*. — Све је за њега наваизе спремано: ручак, вечера, све. Оће за њега да је све наваизе, шипак!

навалице̄ прил. *с неким циљем*, *с неком намјером*, *намјерно*. — Није она то урадила навалице. Навалице је преградио пут, да тудијен не би пролазио.

наваракати, -ам свр. *поодшакнути говеда да се боду узвикујући*: „*вара, вара!*“ — Божо наварак волове и ка[д] се рпише, мишљак да се испод њиг земља провали.

в. *варакати*.

навардати, -ам свр. I *сџавити шишо више дрва на вајру*. — Шта си навардо толика дрва, неј гријати долину!

2. *нагаламити*. — Кад наварда жена на њега, он заласи.

3. *нашуйињети*. — Наварда ергела коња у сами сумрак. Око подне наварда воловодница, да се све ломило.

4. *нашријати*, *нагомилати*, *насјећи*. — Ама ку[д] си навардо толики љеб, Бог ти свети Јован!

навардиш м фиг. *огревно дрво*. — „Које дрво најбоље гори, стрина?“ „Навардиш, богоми.“ „Е, вала, нема тако

дрво.“ „Има, има. Ка[д] се доста наварда на ватру, свако је дрво навардиш.“

навѣгнути, навѣгнѣм свр. *найоменути*, *подсјејити*. — Добро си ми навегнуо за чивије, ја бијаг заборавио.

навѣден, -ѣна, -ѣно 1. *накривљен*, *нагнути*. — Сијено ти је наведено на доњу страну, подупри га нечим.

2. *намамљен*, *преварен*, *навучен*. — Наведена је, сирота, на танак лед.

3. *луцкаси*. — Ништа се на њега не љути, па он је мало наведен. Наведен је сваком вљетру на помету.

навѣзати, навѣжѣм свр. *сѣјавити* у *ѣов говедо ради клања*. — Навезо сам вола за клање. Лако је њему кад је навезо рањеника.

навеланити се, навеланѣм се свр. *наводити се*. — Навеланио се на врућу варенику, ко мачка на цигерицу.

в. *нашевеланити се*.

навелегати, -ам свр. *навесити*, *наговорити*. — Навелегало ону незнанију, па лају на добре људе.

навѣљушити се, навѣљушѣм се свр. *надићи се*, *подићи се* (о сијену, слами, грању и сл.). — Мало боље погази плас, некако ти се много навѣљушио. Сабиј то грање, виш како се навѣљушило.

в. *навѣљушити се*.

навигањати се, -ам се свр. *дуго звати*, *вигањати*, *виѣзати*. — Умакни, вала си се навигањо, ако је од вајде.

в. *вигањати*.

навѣдати, -ам свр. 1. *ѣриѣгнути* заврћући. — Дај навидај вође једну виду.

2. *ѣодсѣакнути*, *наговорити*, *навесити*. — Бојим се да ми навидају оно дијете на како поганство. Лако је манита навида-ти.

3. *навѣдати* (о саѣу). — Ој ли ми навидати сат?

навѣљушити се, навѣљушѣм се свр. в. *навѣљушити се*.

навлачити, навлачѣм несвр. *наносити*, *нагомилавати* (о земљи, камењу и

др.). — Ово је добар комад земље, само што вода туда навлачи камење.

нављаш прил. 1. *ѣанко*, *ѣанким слојем*. — Немаше скорупа да се крка ко сретнијег година, но би навлаш размазали по јечменици и тако све док се не отели Ми-лава.

2. *житико*, *без гусѣине* и *чврѣине*. — Скувај качамак а да биде навлаш.

навранисати се, -шѣм се свр. *навадити се*, *сѣћи навѣку*. — Навранисала се вражија говеда на купус у врту, неће од њега остати ни ручка.

навријѣжити се, навријѣжѣм се свр. *љуѣити се* *окомити*. — Ђаво ме надари, па поменук потру, а он се навријѣжи на ме, мишљак свашта ће бити.

наврљачити, наврљачѣм свр. *нарогушити*, *надићи*, *учинити да шѣрчи*. — Наврљачио дрва једно на друго, умљесто да иг је лијепо сложио.

наврљчити, наврљчѣм свр. *ѣоћи ѣраво* и *без засѣоја*. — Ено говеда наврљчила право на воду. Знаш ли ку си наврљчио?

в. *врљчѣити*.

наврмбабити, -ѣм свр. *наѣуѣѣѣти*, *ѣћи ѣуѣѣѣти*. — Пре[д] саму зору наврмбабише путници са коњима.

в. *врмбабити*.

наврнчати, -ам свр. 1. *ѣосѣавити* *врнчанице* на *оѣанке*. — Немам добре опуте да наврнчам опанке, па морам овом рђом.

2. *наѣричати* *којѣшѣа*, *набрљати*. — Наврнчаѣ ти оно и што зна и што не зна.

в. *врнчати*.

навѣкати се, навѣкѣм се свр. *најѣстити се*, *накркати се*. — Навукаше се ђечина ко гладни вуци.

нагавѣљати, -ам свр. *наѣћи*, *довући се*, *доћи са ѣѣѣѣѣама*. — Нагавѣља Јагода мокра и уморна, једва некако дук поврати.

в. *гавѣљати*.

нагалатѣти, -ѣм свр. *оѣрљати*, *исѣрљати*, *зайрљати*, *загадити*. — Онако чи-

сту и уредну кућу нагалатијо је за циглу нећељу дана.

наганћати, -ām свр. *наићи, ићи кроз снијег, блаио, барушићину и сл.* — Куд наганћаше про ноликог намета?

в. ганћати.

нагеачити, нагеачим свр. *зайутићии се, кренути.* — У вр вра главе има деведесед година и нагеачијо на сијело, мозак му изводнијо дабогда.

в. геак (1).

нагланцијати, -ām свр. *гланцањем учинићии ишио сјајним, изгланцаћии.* — Нагланцијала сам шпорет, ај види како се саја.

в. гланцијати.

наглумити, наглумитим свр. 1. *наумити, намјерити, одлучићии.* — Наглумијо да се жени наком распуштеницом.

2. *зайутићии се.* — Те си то наглумијо, болан? Наглумијо нако јадан и сакат и оде на пазар.

наголо прил. *само за себе, без иримесе.* — Читаву зиму тукли су кумпијер наголо. Нијесу имали никака смока, па су јели љеб наголо.

наголубати се, -ām се свр. *наоблачићии се, њојавићии се бијелосиви облаци.* — До подне је било ведро, а онда се наголубаше облаци.

в. голубаћии.

наготово прил. *гошово, на гошово.* — Научијо се па све оће наготово. Нема ништа наготово, но засучи рукаве.

нагрдан, -дна, -дно *који је грдан.* — Нагрдан је па да му је челенка још оноличка.

нагрдити се, нагрдитим свр. *обавићии велику нужду, њокакићии се (о дјетету).* — Очисти ово дијете, ево се нагрдило у сред бешике.

нагрђе, -а с *нагрдно створење.* — Е како је оно нагрђе за име великога господа Бога.

нагребак, -пка м *количина вуне колико могу иримићии гребене ири једном гребенању.* — Вође нема но један нагребак.

нагрести, нагрежѐм свр. *нагреснућии, набубрићии, надоћи.* — Нагресло је тијесто, давиш. Кође месо нагресне ка[д] се кува.

нагринути, нагринѐм свр. *навалићии, насрнућии, масовно се њојавићии, доћи.* — На вашир нагрино бијели свијет. Војска нагринула са сваке стране, земља је не море држати.

нагроњити, нагрѐњим свр. *бићии њун гроња (о љешницима, воћу и сл.).* — Нагроњили љешници, има иг кастиженије. И шљиве нагроњиле ко иједне године.

нагрувати се, нагрүвām се свр. 1. *нагрмјети се, наиутићеейи се.* — Ноћас су се награвали громови, сва је земља подрктавала.

2. *најесћии се, најждерати се.* — Нагруво се, па све мисли да неће огладњети.

нагугучити, -јим свр. 1. *скуићии у гуку, избочићии, умоићии ишио у гуку.* — Бијаше му се у обрамници нешто нагугучило.

2. *ићии нагнувиши флашу, балон и сл.* — Нагугучијо боцу варенике и само чујеш како ждрокће.

в. надудучићии.

нагуђивати, нагуђујѐм несвр. *домишљаћии, иремудриваћии, изводићии шалу.* — Не нагуђуј но седи за трпезу па жонћај!

нагузѐљати, -ām свр. *наићи гегајући, вући се.* — Нагузѐља туда нако сакато створење, прође и не назва ни Бога.

в. гузѐљаћии.

нагузичкѐ прил. 1. *наипрашке, уназад.* — Не иди нагузичке, панућеш, сметењаке један!

2. *фиг. рђаво, нагоре, како не ваља.* — У потоње вријеме све ми се окренуло нагузичке.

нагуљати се, -ām се свр. *најесћии се, најждерати се.* — Сви су свати јели бе[з] журбе, само што се чајо брзо нагуљо и оде да бије кокоши.

нагуслати се, -ām се свр. 1. *наиричаћии се, исиричаћии се.* — Нека је, нек се добро нагусла, па ће сама престати.

2. *надувајти се* (о *вјетру*). — Неће вљетрина престајати док се добро нагусла.

на́д, *на́да* м *вјера*. — Биће добро, у над Бога. Још имам накав над у ђевера, и више ни у кога.

на́дан, -дна, -дно *који набуја, надође, нагрзне*. — Немој много стављати ориза, он је надан ка[д] се кува.

надарака́вати, *надарака́вām* несвр. *в. даракајти*.

надара́кати, -а́м свр. *иодсїрекнуйти, иодговорийти, наговорийти*. — Лако ти је луда надаракати.

в. деракајти.

на́дарити, -и́м свр. (обично у изразу: *ђаво му га надари*), *навесийти*. — Ђаво ме надари те проговорик за проклету међу и одмак се затури свађа.

на́дасе прил. *ионавише, изнад мјесїа на коме је неко*. — Од манастира према Горанску све је надасе.

на́дати се, -а́м се свр. 1. *сїојасїти, задесийти, снаћи*. — Сваки дан ми се надала нека штета. Нешто ми се надало, па ме гони незгода за незгодом.

2. *и́рисїајти, ићи за неким*. — За мноме се надало неако пашче, оће да ми дроб проспе.

на́дбити, *на́дбијем* свр. *на́дјачајти у ијучи (ионајвише о овновима)*. — Мој Бљекоје је надбијо сваког овна у селу.

надва́рати, *надва́ра́м* несвр. *надгледајти, водийти бригу о некоме, нечему, брижйи*. — Док сам ја ишла за мливно, ђецу ми је надварала јетрва.

на́дватити, -и́м свр. *заобићи, ићи изнад, више, и́оврх*. — Не иди про села но надвати планином, брже ћеш стићи у Шавник.

в. наїтурији (3).

надвига́њати, -а́м свр. *надвикајти, надговорийти*. — Тамо сви у један глас причају, па ко ће кога надвигањати ни сам враг не зна.

надво́јичїти, -и́м несвр. *радийти и́осебно, жијејти обашка, одвојено*. — Рас-

тржно нам је имање, па морамо надвојичити.

надво́јичење с *гл. им. од надвојичийти*. — Сморило нас је лјетошње надвојичење више но вас рад.

на́дво́р прил. *вани, найољу, изван, сїоља*. — Изнијеше клупе ис куће и надвор поседаше. Не изласте ис куће, надвор је вљетрина.

в. наизван.

надгомба́вати се, *надгомба́вām* се несвр. *надмудривајти се, и́акмичийти се у духовийосїима, знању и сл.* — Млади се почеше надгомбавати о свему и свачему.

надежме́кати се, -а́м се свр. *најесий се, насийийти се*. — Они су радосни што су се надежмекали јечмена скроба, а ти неј ни да га окусиш.

надерен́дати се, -а́м се свр. *наїлакајти се углас (о дјецї)*. — Утјешї то дијете, вала се надерендало.

в. дерендајти се (2).

надијевка ж *надимак (честїо и́огрдан) који се даје и́ојединцу или и́ородици*. — Издијевају људи свакојаке надијевке. Свакоме ће она ижђес надијевку.

на́дво́ат прил. *близу, и́ри руци, на дохвай руку*. — Све је тој друзи надоват. Надоват руку јој је и дрво, вода, све што јој треба.

надовра́тити се, *надовра́ти́м* се свр. *надовезајти се, сїојасїти*. — Уби му гром вола, па онда сигура два брва, па му се надоврати ово, па оно.

в. найовелајти се, найодерийти се, наїодајти се.

надодата́к, -тка м *додаїшак, насїшавак, домешак*. — На обље атуле ставијо сам надодатак.

надо́лмити, *надо́лми́м* свр. *додајти, надодајти у довољној мјери*. — Не би надолмијо оној ђеци да падају комади с неба.

надо́плести, -плетем свр. *накнадно наїлестий, додајти на већ оїлешено*. — Надоплети котар, много је низак. Ако мо-реш надоплети ми рукаве на вањелу.

надржавати, надржāvām несвр. *придржавати ову при мужи*. — Ево коишан је, а надржава овце ко велики.

надринцати се, надринца̄м се свр. *увелико се насававати*. — Диш се, полужино једна, надринцо си се па да нијеси спаво два чела.

в. дринцавати.

надрт, -а, -о љуш, *надмен, груб, својеглав*. — То је надрта делија. Нешто је јутрос надрт.

надрћити (се), надрћим (се) свр. *надигнути (се)*. — Нешто ти се надрћило у торби. Надрћио нос и оде.

надујачити, -им свр. *бити на већој висини у поређењу са нечим другим*. — Ка[д] се победе Сивоња и Медоња, наста рика и тутњава, али кад га Сивоња надујачи, одмак га саби наниже и надбоде.

надулићати се, -ам се свр. *найтии се шечности, надојити се*. — Надулића се ладне шњежанице, па му удари легка у зубе.

в. дулићати.

надупати се, надупам се свр. 1. *најесити се, накркати се*. — Надупо се цицваре и нек му је Бог на помоћи.

2. *нарадити се ударајући у нешто*. — Почини, болан, вала си се надупо ударајући у те букове засуке.

надућити се, надућим се свр. 1. *уздићи се, надигнути се, надићи се*. — Увати ми љеб јака ватра, па му се кора надућила, нећемо се од њега вајдисати.

2. *наљућити се, расрдити се, бити љуш*. — Надућио се на нас ни због те, ни због ове.

надућкати се, -ам се свр. 1. *мало се уздићи, надигнути, надићи*. — Надућкали јој се сисићи, а тек јој дванес година.

2. *найтии се*. — Она се надућкала варенике и баш је брига.

нађести, -едем свр. 1. *ставити насад, насадити*. — Нађеде ми Драго држалицу на секиру, сад ваља не знам шта.

2. *раширити основ или средишњицу штога сијена при шрипању, раздјести*. —

Нађеди мало по лијевој страни, богме си млого побљего!

3. *дати некоме име, надимак*. — Ко јој нађеде тако име, ни свога немо!

нађинђувати се, -ам се свр. *накиити се*. — Нађинђувала се е има, а да нема — не би, колико ни ја.

в. љинђувати се.

наегленисати се, -ишѐм се свр. *напричати се, испричати се*. — Да се није шњом наегленисала, опала би од ње кокош меса.

наендекати се, -ам се свр. *радити преко мјере, „насекаати се“*. — Наендекала се радећи за другога. Синови му седе, а он копа ли, копа, и ка се наендека леже у лад и копрчи.

наеренде прил. 1. *накриво*. — Мож ли истесати ову штицу, наеренде је по лијевој страни. Ово косиште ти је наеренде.

2. *наојако, настрано*. — Вазда он оће нешто наеренде.

наерити, наерим свр. 1. *гледати разроко, наикиљити*. — Наерио се очима, ко да гледа у два вука.

II ~ се *накривити се, нагнути се, накосити се*. — Ама нешто си се наерио, која ти је невоља? Све ми се чини да ти се сијено наерило.

наести се, наедѐм се свр. *најесити се*. — Народ је загладнијо и заједнијо, па се не море наес.

наждити, наждиѐм свр. *зајуити се, брзо ићи, журнути*. — Ће си наждио у деве зора? Паде киша и овце наждише ко луде.

нажувѐлати се, -ам се свр. *најесити се*. — Љуцки смо се нажувѐтали елдовнијег приганица.

в. жувѐлати.

назад м *назадак, назадност*. — Оваког назада нема није на свијету. О назада нема горег јада.

назамљерке прил. *примјешно, на видљив начин, убрзано*. — Паде киша и трава поче рас назамљерке.

назбијати се, **назбијам се** свр. *најестии се, накркайти се*. — Назбија се сира и ско-рупа и обори све четири у вис.

наздравио прил. *само од себе, без видљивог сјољног ушницаја (о болести)*. — Скочије му чир наздрово, има ко ораг. Забољеде га руке наздрово.

називало с фиг. *оно што сиварно не-коме пријада али га други користи*. — То је твоје називало а моје прождирало.

назликати се, **назликам се** свр. *изиграйти се, напчрати се*. — Узми, ђаче, књигу за реп е си се, вала, доста назлико!
в. *зликайти*.

назло прил. *слабо, рђаво*. — Ће ћеш тамо, назло ти не свануло? Назло му је све пошло а се уватијо са оном кастигуљом.

назопут прил. *на зли љути*. — Оде тог јутра от куће, назапут му било, ко е!

назорице прил. *назор, на силу, зором*. — Назорице оде у сватове. Ништа не ваља радити назорице.

назочас прил. *на зли час*. — Назочас оде у планину и тамо га опали муња.

назукнути, -нѐм свр. *укисити, ѝромијениити укус*. — Назукла вареника па белајни мачак неће ни да окуси.

наивѣрати, -ам свр. *насјећи, нацијейати*. — Наивѣро дрва ко за Божић.

наизван прил. *вани, најољу, изван*. — Наизван је млого ладно. Изађи наизван, траже те наки људи.
в. *надвор*.

наиједити се, **наијѣдѣм се** свр. *наљуштити се*. — Наијѣдијо се они поганац, па неће да претвори.
в. *ијед*.

наиндивид прил. *ѝособно, засебно, обашка*. — Нек свак ради наиндивид, па да видимо ко ће више урадити.

наниндивин прил. *оѝириликѣ, насумице, унеглейшке*. — Тај све наниндивин ломѣ про кољена.

нантац прил. *на брзину*. — Нантац ручам, нантац вечерам, нантац сам се родијо, е дабогда нантац и умро.

нај свр. 1. *наћи*. — Одок планином не-ћу ли нај коње. Ну, неј ли ми нај везитку, вође је пала.

2. *ѝасти (киша, снијег и сл.)*. — Оће ли нај киша? Неће нај ђавоља кап.

најаде прил. *на јаде, на зло, на несрећу*. — Најаде ти свануло ка[д] си така. Што си пуштијо овце у зијан, најаде ти, ко е.

најарачити, -ѝм свр. *ѝјерати без за-стѝоја, најјерати, гонити*. — Најарачијо коња про крша, сломиће га.

најѣврѝзити се, **најѣврѝзим се** свр. *наљуштити се, насрдѝити се, набуриити се*. — Најѣврѝзијо се они поганац и не да никоме проговорити.

најлак прил. *ѝолако, лагано*. — Само ви најлак пластите, па ће се, трица, попластити, ако се биде здраво.

најмисанѝ, -нијѣ, -нијѣ *који изазива најѣћу бригу*. — Најмисани су ми његови јади у тамници и јадици.

најнарѣднѝ, -нијѣ, -нијѣ *који је најизгледнији, најѝићенији*. — На сијелу су наши монци били најнарѣдни. Ја млим да је попова шћер била и најзгоднија и најнарѣднија.

најпокоњѝ, -ѣ, -ѣ *крајњи, задњи*. — Није му се угасила ни најпокоња нада. Не дај Боже да му то биде најпокоња ријеч.

најприје прил. *недавно, мало ѝрије, малочас, ѝрије један ѝренушак*. — Најприје сам ручо, ка ти кажем. Вође су најприје била гвожда.

најунити, **најунѝм свр.** *јурнути сило-виѝо, насрнути, навалиѝи*. — Она незна-нија најунила, па оће прије да прождре но зине.

наказница ж *наказна жена*. — Пи, ка-ка је она наказница!

накалабућити, **накалабућѝм свр.** *на-гнати, најјерати, сѝјерати*. — Почѣ киша и ја накалабућим овце право коли-би.

в. *накалабуцаѝи, накалабучѝти*.

накалабуцати, **накалабуцам свр.** в. *накалабућити*.

накалабучити, *накалабучим свр. в. накалабућити*.

накапати, *-ѿм свр. надвиѿти се, надниѿјети се, имаѿти стѿрм, кос ѿложасј (у односу на нешто)*. — Накапио чело изнад очију. Дај накапи који љиљак на сијено по јужној страни.

в. наѿкаѿити.

накапулати, *-ам свр. наѿјерати, заѿјерати (о домаћим животињама)*. — Накапулај ми те овце поре пута да не уљегу у Ноково жито.

накапуљити, *накапуљим свр. ѿстаивити на главу нешто (кају, кајуљачу и сл.)*. — Киша лије, а она накапуљила врећу на главу и дрежди.

накарада *ж ругоба, наказа, грдоба*. — Ај, сѿ ту, накарадо једна, шта се мијешаш ђе ти није мјесто.

накарицати, *-ам свр. накомадаѿти, насјећти, наѿијеѿати*. — Планинка накарица пун казан сира, принесе мљешину и назбија је пуну пунциту.

в. карѿѿати.

накарпатаѿти, *-ам свр. исјећти на комаде, изломити*. — Накарпата сира и љеба, најела би се десетина.

в. карѿѿѿати.

накасаѿти, *-ам свр. наѿћи, наѿраѿѿати, набасаѿти*. — Бијаше велика магла и ми по прилици ѿд, ѿд, док накасасмо на колибе.

накатунити се, *накатуним се свр. настѿјаниѿти се*. — Накатунили су се у Локвине још пред они потоњи рат.

наквѿрити, *наквѿрим свр. ѿмолиѿти*. — Наквѿри главу кроз прозор, оћак нешто да ти ренкем.

в. накмолиѿти се.

накевечити, *накевечим свр. I ѿодићти, наѿравити како било*. — Запалише нам колибу у рату, те ти ми брже боље накевечи катаву у сре[д] шуме.

II ~ се *накривити се, искривити се, бити у косом ѿложасју*. — Накевечило ти се сијено, иди подупри га. Ова љеса ми се накевечила.

в. накекечити се.

накекечити се, *накекечим се свр. в. накевечити се (II)*.

накланчати, *-ам свр. наложити што више дрва на ваѿру*. — Накланчо дрва, па пламен лиже уз вериге.

в. кланчати, накланѿати.

накланцати, *-ам свр. в. накланчати*.

наклапати, *-ѿм свр. наѿјерати шибајући, ошинути*. — Наклапи коња и пожури док није линула киша.

наклапгати, *наклапћем свр. наѿћи ѿјешачећи (обично дуго)*. — Наклапта Петро вас мокар о[д] зноја.

в. клаѿѿати.

наклатити се, *наклатим се свр. 1. окомити се на некога*. — Наклатио се на нејачег и оће живот да му узме.

2. *јесѿти ѿреко мјере*. — Дај престани, шта си се наклатио на ту цицвару, пукнућеш!

наклепесити, *наклепесим свр. раширити, надниѿјети изнад нечега*. — Киша лије а он калепесио изрешетану лумбрелу и доји.

наклѿсати се, *наклѿсам се свр. 1. наѿграѿти се клѿса*. — Иди, Томо, узми они клети буквар, доста си се наклѿсо.

2. *ићи којекуда, ѿреобићи*. — Читав боговетни дан наклѿсали смо се про овијег долина тражећи коње.

накмолити се, *накмолим се свр. в. наквириѿти се*.

накобѿљати, *-ам свр. накоѿрљѿати, наваљѿати, нанијеѿти*. — Ко ли је ово накобѿље камење, кости му се кобѿљале по гробу.

в. кобѿљати.

наковати, *накујем свр. измислиѿти какву инѿригу, ѿдвалиѿти*. — Млозини је наково и што јес и што није, па ће и тебе.

накондоба *прид. која је у ѿрудноћи након дугог ишчекивања*. — Вала Богу, Дуња је накондоба потље толико година.

накопѿштити се, *накопѿштим се свр. наљуѿити се, насрдѿити се*. — Накопѿштио се на ме и неће ни да проговори.

накрџати, -ām свр. I 1. *најасџи*, *најадаџи* (о *снијегу*). — Накрџ је грдан *снијег*, неће се моћи *крочити*.

2. *најунџи*, *наслагаџи*, *назбијаџи*. — Накрџ је пуне *цепове* *љешника*. У ту *врешу* *накрај* *још* *вуне*.

II ~ се *најесџи се*, *накркаџи се*. — Накрџ се, па *мисли* да је *свак* *сит*.

накрџити, *накрџџим* свр. *навестџи*, *навуџи некога на нешџо*, *насјесџи*. — Који ме *враг* *накрати* да се ја *мијешам* у њи-*јову* *работу*.

накрџнути, *накрџнџем* свр. 1. *џовраџиџи*, *услјерџиџи* *креџање* (о *сџоци*). — Накрени *јање* *према* *колиби*, па ај *вамо*. Ено су се *говеда* *накрџнула* *према* *локви*.

2. *нагнџи*, *накосџи*. — Ка[д] ти је *с* *руке*, *накрени* то *бурило* и *уточи* *мало* *воде*.

накрџвац прил. *накрџиво*, *укосо*, *криво*. — Ови *јасен* *расте* *накрџвац*. То је *накрџвац* *насађено*.

накрџити, *накрџџим* свр. I *наднијеџи*, *надвиџи*, *имаџи* *сџрм*, *кос* *џоложај* (у *односу* на *нешџо*). — *Киша* *лије* *ко* *ис* *кабла*, а он *накрџиџо* *врешу* *изнад* *главе* и *ђуби*.

II ~ се *навиџи се*, *накрџџи се*, *завиџи* *једном* *сџраном* (*крилом*). — *Накрџи* *ле* *су* се *овце* *према* *локви*, *дако* *иг* *Киџо* *напоји*. *Виш* *како* *су* се *облаци* *накрџиџи* *према* *Крнову*.

накрџењати, -ām свр. I *обуџи*, *навуџи*. — *Шта* *си* *накрџењо* *на* *се* *толике* *џоке*, *Бог* *те* *нагрџиџо*?

II ~ се *најесџи се*, *џреждерџи се*. — *Накрџењај* *се* *тог* *купуса* и *не* *гунђај*. *Накрџењале* *су* се *овце* и *прежвају*.

накрџцати, -ām свр. *наслагаџи*, *наџрџаџи* *како* *било*. — *Накрџцаше* *на* *коња* *сто* *накијег* *дрангулија*.

в. крџаџи.

накрџељати, -ām свр. I *наџи* *џолако*, *вукуџи се*. — *Накрџељај* *амо* *ако* *икако* *мореш*.

II ~ се *накрџиџи се*, *крџиџи*. — *Од* *јутрос* *крпи* *ово*, *крпи* *оно*, и *ако* *се* *нијесам* *накрџељала* *данас*, *неђу* *никад*.

в. крџељаџи (1, 2).

наламинати, -ām свр. *завечџи*. — *Наламинаше* *ђеца* *на* *коње* и *они* *протут-*
њеше *пољем*.

в. ламнаџи.

налаугати, -ām свр. *џадаџи* *киша* и *снијег* *исџовремено*. — *Налауга* *нека* *су-*
шњежица и *преста*.

в. лаугаџи.

налемати се, *налемџам* *се* свр. *најесџи* *се*, *накркаџи се*. — *Налемо* *се* *млијека*, па *му* *бурљају* *џријева*.

в. лемаџи (2).

налемџити, -џм свр. *сџојиџи*, *сварџиџи*, *слемџиџи* *неки* *џредмеџ* (о *меџалима*). — *Море* *ли* *се* *икако* *налемџити* *пета* *от* *косе*, *виш* *да* *је* *вође* *џикнула*!

налепџрати, -ām свр. *наџи* *леџршаво*, *живахно*. — *Налепџраше* *ђевојке* *ис* *Црквичког* *Поља*, *не* *зна* *се* *која* *је* *от* *које* *љевша*.

в. леџраџи.

налет м *џроклеџник*, *враг*, *смуџљи-*
вац. — *Ку[д]* *ће* *ми* *они* *налет* *у* *куђу*? *Мак-*
се *отале* *налету* *један*!

в. налетџник.

налетан, -тна, -тно *џроклеџ*, *нагрдан*. — *Налетан* *је* *он* *от* *повоја*.

налетџник м *ђаво*, *баксуз*, *обешењак*, *сџадало*. — *Сакрџи* *ме* *Боже* *таког* *налет-*
ника.

в. налетџ.

наџлијепо прил. *на* *лијеј* *начин*, *са* *џу-*
но *џакџа*. — *Само* *наџлијепо* *ш* *њим*, па *ће*
ти *дати* и *крви* *испод* *грла*.

налимџцати, -ām свр. *наоџџриџи* *ли-*
миџом. — *Новица* *ми* *је* *добро* *налимџиџо*
секиру, *свака* *му* *час*.

налџтати, *налџтџам* свр. *избаџиџи* *џидак* *измеџ*. — *Налџтала* *говеда* *по* *пу-*
ту, *не* *море* *џоек* *крочити*.

наџлиџати, *наџлиџџем* *несвр*. *џо* *изгледу* *наликовати*, *слиџиџи*. — *На* *кога* *ли* *нали-*
че *ово* *дијете*, *забога*?

налопџрати, -ām свр. *наџадаџи* *круџ-*
ним *џахуџиџама* (о *снијегу*). — *Од* *јутрос*
је *снијег* *налопџро* *про* *џарапе*.

в. лојарати.

наљебѣти се, -ѣм се свр. *најестѣи се хљеба*. — Они гладници дођоше на влас, наљебише се и почеше да се проводе ко нико њијов.

в. љебѣти (1).

наљемезати, -ам свр. *изударати љемезом, байином*. — Наљемезали су свакога ко није игра онако како су они свирали.

наам нама *у углед, глас, ѿоуларностѣи*. — У Обрада су ђевојке биле на гласу и наму.

намазало *с масло којим су жене мазале косу (исѿоуљен скоруј и неосољен)*. — Ишчешља се и намаза косу намазалом, па јој се коса саји не море бит боље.

намазаница *м скоруј намазан на кришку хљеба*. — Дај ђетету једну намазаницу, шта си се стврдла?

намазлунити, намазлунѣм свр. *исѿричати лукаво, љејорјечиво*. — Умије те намазлунити мимо сваког живог створа.

в. мазлунѣи.

наманђупати се, -ам се свр. *најестѣи се, накркати се*. — Ооо, ђецо моја, мешчин сте се добро наманђупали ка[д] тако отпрдјуге!

в. манђуѣи.

наманути се, наманѣм се свр. *наѣћи, навратиѣи*. — Чувај, бона, та завежљај каве, море се неко стидан наманути.

намачица *ж омча, ѣѣља, замка, вјешала*. — Дошло ми је да намачицу наметнем на врат и да ме више нема.

в. нанчице.

намезгати, -ам свр. *исѿући, ишибати*. — Намезгала му је гузицу, па се сад жив не чује.

намезграти, -ам свр. *ѿојавѣи се (о соку исѿод коре дрвѣи)*. — Вала, чим дрва намезграју, сврнућу ти борију или ме неће бити.

намека, -а, -о *мекан, смекшан, омекшан*. — Сир ти је намека. Ова коса је много намека.

намѣнути, намѣнѣм свр. *доћи узгред, свратиѣи, наѣћи*. — Намину мокар и јадан, огрија се и оде.

намиран, -рна, -рно *намирѣн, обезбијеђѣн, снабдјѣвен*. — Намирна је са раном до Васкрса.

намлѣдо прил. (*док је*) *младо, на младом*. — Намлѣдо рана брзо зарасте.

намртво прил. *смртѣно, насмртѣ, до бесвијѣсти*. — Убише чоєка намртво, па са им рђа досмрђела!

намугати се, намугѣм се свр. *„наѣљакати се“, оѣљачкати, украсѣи*. — Намуго се, па сад море да продава муда за бубреге.

нанижице прил. *ѿонаниже, низ брдо*. — До Крєца имате да путугете све нанижице.

наноге прил. *само у изразу (за дозивање): а наногѣ, наногѣ (о ранораниоцима)*. — Није било сунце још ни грануло, Крєто застаде и узвикну: „А наногѣ Стеване, наногѣ!“, а Стеван му, ко ис пушке, одговори: „А наногѣ Крєто, наногѣ!“.

наногу прил. *наѿодногу, нанизбрдо, низ сѣрану, ѿонаниже*. — Чим изађете на ово брдо испред вас, онда ви је све наногу.

наноћ прил. *увече*. — Ја млим да је то било јуче наноћ.

нанчица *ж в. намачица*.

нанчице прил. *ничице, ѣредњим дијелом ѣијѣла, с ѣѣѣм ѿо земљи*. — Паде нанчице колико је дуга и широка.

в. ничице.

наовдан прил. *исѿоѿ дана, наобдан*. — Ранијег вакта људи су ишли у млин наовдан. Мирко је наовдан ишо из Безуја у Гацко.

наовѣснѣи прил. *само у изразу (наовѣснѣи час): на ови час, сад, одмах*. — Ког ђавола зивкаш, доћу наовѣснѣи час. Како се наовѣснѣи час наоблачи.

наовѣце прил. *одмах, сад, овоѿ ѣрећућка*. — Чим је загрмљело, наовѣце сам изашла ис колибе. Дођи наовѣце амо.

нао̀гњи́ти, нао̀гњи́м свр. I *наош̀ири-ти* (обично брусом, огњи́лом). — Иступи-
јо се ови нож, дај га мало наогњи. Баста
Јоју неогњи́т ножице.

II ~ се *наљу̀и́ти се*, *насрд̀и́ти се*, *на-ош̀и́ри́ти се*. — Наогњи́ла се баба, па са-
мо сикће.

нао̀дмет прил. *сувишно*. — Ја млим да
ти неће бит наодмет ако мало притврдиш
лекцију за школу. Покоси оно мало лива-
де поре-стаје, неће бити наодмет.

нао̀дмoркe прил. *одмарајући*. — Иди-
те наодморке, па ћете за вида стићи до у
Шавник.

нао̀качи́ти, -и́м свр. *гонећи наш̀јера-и-ти*. — Наокачи́јо јањад по овој живој ва-
три умјесто да иг спландује.

наокла̀гијe прил. *без реда, без везе, како било, несистемајски*. — Не плети ту
љесу наокла̀гијe. Све она ради наокла̀гије.

нао̀коси́це прил. *наокосо, њорeбарке, бoчнoм с̀ираном*. — Не бацај љиљке нао-
косице. Ко коси наокосице мора се рас-
плећати.

нао̀круга́лац прил. *наоколо, около, уoколо, кружно*. — Развуко, па коси нао-
кругалац. Иди право, ку си заврo нао̀кру-
галац!

нао̀м прил. *наум*. — Једном заплeво
ћед пред бабом овако: „Ој, ђевојко, душо
моја, / чим миришу њедра твоја, / ил су
крушке, ил јабуке, / дај да пипну моје
руке“, нашто ће му баба рећи: „Чуј ђеда,
Бог га клео, и њему пало наом на ђево-
јачку душу“.

нао̀пoслу прил. *ѡслом, о свом ѡслу*.
— Иди нао̀пoслу, а ја ћу да радим како
знам.

нао̀рлити се, нао̀рлѡм се свр. *би́иши*
гњеван, срдѡиш, наѡмурен, насрђен. — Но-
вак се бијаше нешто наорлијо.

нао̀пакoс прил. *на несрећу, на жа-лосѡ*. — Шта се то десило, напакос? Ђе си
се посеко, напакос?

нао̀памeт прил. *изгледа, ѡричају, ка-жу, говоре*. — Дошле, напамет, дуванѡије

кот кума Милана. Напамет је Брајан доби-
јо ливор от краља.

на̀папар прил. *на брзину, муњевитио, у једном замаху*. — Скочише и на̀папар по-
пластише откосе. Не море се учити на̀па-
пар.

напeдeља́ти, -а́м свр. *наићи вукући се, идући ситним кораѡима*. — Боле га, јадо,
кости, па једва напeдeља овуда.

в. ѡдeља́ти.

напeнцати се, -а́м се свр. *наилестѡи се, наѡријeчаѡи се, накрѡиѡи се*. — Ако
се нијеси напeнцала отко си се удала, неј
никад.

в. ѡeнцати.

на̀пeрица ж *онај који се због каква усѡјeха „наѡрави важним“*. — Кад му до-
бро роди година, он ти је права на̀пeрица,
а кад не роди, онда је рђица.

на̀пирeп м 1. *рђица, јадо*. — Уортачик
волове са онијем на̀пирeпом, па шта биде,
да биде.

2. *ѡрчкарало*. — Не мореш ти ићи за
сеоцким на̀пирeпима, на̀ко да спанеш с
ногу.

на̀пигу́рати, -а́м свр. *ѡремазѡи бo-јом, обојѡи*. — Бијаше баба за Васкрс на-
пигурала пуну ђасу јаја.

в. ѡишурa.

на̀пишманчѡти, -и́м свр. *ићи журно, брзо*. — Ђе си то на̀пишманчѡи тако ра-
но?

на̀плeати, -а́м свр. *наићи вукући се*. —
Ја ко̀сак порет пута, кад на̀плeаше ра̀е-
ниѡи. По̀секла га глад и жеђ, па једва на-
плеа.

на̀повeља́ти се, -а́м се свр. *задешава-и-ти, ѡјављиваѡи се, ѡнављаѡи се*. — На-
повeљо му се таксират, па све има штету
за штетом. Кад се на некога наповeља не-
срећа, неће да га пушћи.

в. на̀довраѡиѡи се, на̀ѡврнуѡи се, на̀ѡдаѡи се, на̀шевeљаѡи се.

на̀пoдарѡти се, -и́м се свр. *сѡѡѡастѡи, на̀ѡвезаѡи се*. — На̀пoдарѡло му се, па
му се сваког мљeсеца сигура по брав.

в. на̀ѡвeљаѡи се, на̀ѡдаѡи се.

наредити се, наредѝм се свр. *договорити се, споразумјети се*. — Како су се наши људи наредили, и ми то поштујемо.

нарепелѝати, -ам свр. *наићи йолако, вући се идући*. — Ништа не виђок окле нарепелѝа шањо.

нариљати се, -ам се свр. 1. *најестити се, накркајити се*. — Чим се нариља, одма оде у скитњу.

2. *наићи, наврајити усјуи*. — Оће ли се они сметањак нариљати вуда?

в. *нариљѝати се, риљати*.

наринѝти, -нѝм свр. *жестѝоко, силовито насрнути, навалити, јурнути*. — Наринуше пащчад испре зоре, мора да су наћутала дивљач.

в. *ринѝти*.

наритљати се, -ам се свр. в. *нариљати се*.

наровѝштити, наровѝштим свр. *наиравито роваш, неред*. — Наровашито по кући, па не зна ће му је шта.

нарук, -а, -о *који је сруке, на руку, од руке*. — Вазда сам му бијо нарук, али није сам имо коме. Сва су му чељад нарука.

нарѝку прил. 1. *близу, у дохвају руке*. — Додај ми ту дружлицу ка ти је нарку.

2. *с руке, од йомоћи*. — Апелира на вријеме, и горе му би неко нарку, па се спаси.

нарумати се, -ам се свр. *најестити се*. — Има добре зубе, па се нарумо коромана.

нарумѝжити се, нарумѝжим се свр. *зарумењетити се*. — Чим те је угледала, одмах се нарумѝжила.

в. *зарумежити се*.

наручљив, -а, -о *који је сѝреман да йомогне, да се нађе йри руци*. — Наручљива му је жена, све јој пљевало и играло!

насавардѝчитити, насавардѝчим свр. 1. *најријатити, наслагатити нешито у висину (како било)*. — Насавардѝчито зид у небо, па се сорга. Богме си насавардѝчито оно сијено, ћушнуће ти га вљетар.

II ~ се *сѝајатити нейомично*. — Насавардѝчито се људима изна главе и не мрда.

насаврљѝати, -ам свр. *најријатити, нагомилајити, насложити како било*. — На брзину насаврљѝасмо кладњу, па се сорга.

в. *насоврљѝати*.

насад м 1. *држало*. — Нема туј ни насада ни косе. Ови насад на мотици је ко бабин зуб.

2. *йолог јаја исйод кокошке*. — Налегла сам кокош на насад од двадесет јаја.

насеќати, -ам свр. *навалити, йреойтеретити*. — Насеќала бреме дрва, па не море да крочи.

насијѝнати, насијѝнам свр. *наслућивати*. — Не море он живљети што неће насијѝнати оно што не ваља.

в. *насећи, насеќнути*.

насичѝјати се, -ам се свр. *насеќирајити се*. — Нешто сам се насичѝјо, а ни сам не знам зашто.

в. *сичѝјати се*.

насоврљѝати, -ам свр. в. *насаврљѝати*.

наспрд м *онај који је шалѝвѝија, сѝрдаѝија*. — Они наспрд нема мира, па измишља стотину накијег таклица, док га неко не опијучи про леђа.

насре прил. *насред, на средину, у средишту*. — Сирома Зеко бијаше леко насре собе и ту заспо. Њена прича ме је ујела насре сриједи срца.

насриједу прил. *на видјело, на чистац*. — Изнеси све насриједу, па да видимо ко је ко.

насртан, -тна, -тно 1. *йохлейан, грамзив, незасий*. — Нијесу му ћеца насртна. Што си тако насртна на туђе, Бог те не убијо?

2. *који насрће на другога*. — Рђав чоек је насртан на нејач.

настарѝјати, -ам свр. 1. *йреузетити старјешинсѝво, власит*. — Жена, мал по мал, настарија свог чоeka, само што неће да то јавно каже.

2. *битити изнад, више у односу на нешито*. — Богме ти је десни зид настаријо лијеви, дај то поправи.

3. *надговорити*. — Она је настаријала у причи сваког, па ће и тебе.

на̀старо прил. (*које се односи*) на *ста̀ро*, *оста̀рјело*. — Побече се они баксуз, тешко ће настаро зарас.

на̀стрекну̀ти, -нѐм свр. *на̀йрсну̀ти*, *на̀укуну̀ти*. — Од велике ладноће настрекну срча на прозорима.
в. *ста̀рекну̀ти*.

на̀стријети, на̀стрѐм свр. 1. *про̀ста̀ријети*, *ра̀шириџи* (*о млаћевини кад се по̀шива кућа*). — Они вуци настријеше млаћевину по жијокама, па за час ста̀јају по̀шише.

2. *на̀сло̀жџиџи*, *уба̀циџиџи* (*о млаћевини која се налаже у ста̀љу*). — Дај настристељу о самара, не море се вака гледати.

на̀су̀збити, на̀су̀збијѐм свр. *за̀су̀ста̀виџиџи*, *за̀држаџиџи*, *по̀враџиџиџи* (*о овцама, говедима*). — Насузбиј ми ту јањад, вљерети. Ужидле овце не мореш иг насузбити.
в. *на̀у̀збиџиџи*.

на̀су̀лиџи се, -џм се свр. *на̀годиџиџи се*, *ста̀ора̀зумјети се*. — Ми би се лако насулили, но не знам оће ли шћети жене.

на̀су̀мице прил. *оста̀риликџе*, *невидјелице*, *неглетџе*. — Ништа се ту ној није вићело, па смо ишли насумице.

на̀су̀ру̀љати, -џм свр. 1 *по̀чеџиџи јако и нагло избијаџиџи*, *шикљаџиџи* (*дим, џара и др.*). — На димљак насуруљаше велики колотови дима, мишљак запали се кућа.

II ~ се *најестџи се*, *наждераџи се*. — Насуруља се скроба и, сирома, задовољан ко да је јео овнујине.

в. *суруљаџиџи* (1, 3).

на̀сеџи, на̀сецѐм свр. *на̀слуџиџиџи*. — Она му је насекла да ће му жена родити сина. У плећу је насеко нешто што таји.

в. *на̀сијеџиџи*, *на̀секуџиџи*.

на̀секу̀ни, -нѐм свр. *на̀слуџиџиџи*, *про̀видјети*. — У пјесми: „У длану му судбу насекнула, / да ће му се обурвати кула, / жени прича што је у сну било, / брацко му се саломило крило.“

в. *на̀сијеџиџи*, *на̀сеџи*.

на̀т м *над*, *нада*, *надање*. — У на̀т Бога, биће боље. У на̀т тебе, лако нам је.

на̀така̀риџи, -џм свр. *на̀вуџи*, *обуџи*, *обуџи*. — Натакаријо капетину на главу и не скида је ни ка[д] спава.

на̀тала̀гијати, -џм свр. *на̀ошџиџиџи*. — Узми ову моју белеђију па њом наталагијај ту твоју аламанку.
в. *ста̀лагаџиџи* (1).

на̀тала̀риџи, на̀тала̀риџм свр. *на̀вуџи*, *обуџи*, *обуџи*. — Што идеш бос, зар немаш ништа наталарити.

на̀тање прил. *ста̀анко*, *оста̀анко*, *омање*. — Натање режи то месо, о јаду се не забавијо!

на̀тата̀у̀лати, -џм свр. *на̀иџи*, *набаџилаџиџи*. — Нататулак на рој чела у једном припећку.

в. *ста̀та̀у̀лаџиџи*.

на̀тевѐла̀нити се, на̀тевѐла̀ниџм се свр. в. *на̀вела̀ниџи се*.

на̀тевѐљаџи се, -џм се свр. в. *на̀по̀вељаџи се*.

на̀те-ма̀те узв. *којим се исказује чуђење, изненађење или ојомена*. — У пјесми: „Нате-мате ђавола, / кака игра цамала, / двадес, деветнес, / ... / ... пет, четири, три, / пољупте се ви, / да видимо ми!“

на̀тѐтрчиџи, -џм свр. *иџи крећуџи се* обично једно за другим (*о ста̀оци*). — Нате-трчили нечије овце право на снијежницу.

в. *ста̀трчиџиџи*.

на̀тка̀пити, -џм свр. *на̀днијеџиџи изнад нечега*. — Наткапијо снијег изна[д] врата и неће да га очисте, Бог иг клео.

в. *на̀ка̀иџиџи*.

на̀тла̀исџи, -џџм свр. *на̀дмашиџиџи*, *на̀двисиџиџи* у *нечему*. — Натлаисо га је у памети, нема збора.

на̀то̀мршџиџи се, -џм се свр. *на̀џмуриџи се*, *на̀мриџиџи се*. — Немогањ је нешто на очичицу, па се натомрштијо ко облак.

в. *ста̀мриџиџи се*.

на̀то̀нтати, -џм свр. 1. *додаџиџи*, *доилеџиџи*, *доџријеџиџи* како било. — Ократик ове гететине, па сад морам на њиг натон-тати неколика обрљаја.

2. *навући, обући, обући*. — Нека ти манисања но натонтај на се шта му драго.
в. *шонштаи*.

натоталити, *натоталім свр*. 1. *набасати, набайлати, наићи*. — У оној помрчини натоталик на збљег.

2. *навући, обући, обући*. — Натоталила белензуке и не скида иг ни кад кида испо крава.

натотрчїти, *-їм свр. йокондирићи се, не видјети од себе друге*. — А се рђа најезде, одмак натотрчи и заборави и босотињу и голотињу.

натпамѣтити, *натпамѣтїм свр. надмудрићи, превазити у мудрости*. — Натпаметило ме је ово твоје дијете.

натрапити се, *-їм се свр. најести се, најждерати се*. — Он ништа не мисли но само како ће се натрапити.

в. *наїраїуљати се*.

натрапуљати се, *-ам се свр. в. наїраїићи се*.

натријети, *натрѣм свр. I добиїи одређену чврстину мијешењем (о тијесту)*. — Додај, бона, мало више брашна и још натри е ти је тијесто вома влаш.

II ~ се *ојести се*. — Ево се дијете натрло између ногу, Бог те сами убио!
в. *ојести се*.

натрѣшїти, *-їм свр. ићи, зайуїићи се*. — Натрѣшијо стари Аљо и занче про брда.

натрѣшкѣ прил. 1. *окренуїо леђима у правцу креїања, уназад*. — Не иди натртушке, сломићеш се.

2. *наоїачке, преврнуїо*. — Ако ме очи не варају, обо си гете натртушке.

3. *како не ваља, слабо, рђаво*. — Све му је кренуло натртушке.

натрѣпати се, *-ам се свр. најести се, најждерати се*. — Натрѣпта се они килоња, па не море ни да пјеже.

натурити, *-їм свр. I 1. додаїи, йридодаїи, надаїи (у диоби)*. — Њега западе мањи дијо, па му натурисмо једну њивицу, да се никоме не крива.

2. *захватїићи једним замахом (кад се коси їрава)*. — Он зна натурити косом ко иједан косац овудїјен.

3. *заобићи, ићи изнад, више, йоврх*. — Натури про Теош дола, па ћеш брже стићи у Шавник.

II ~ се 1. *гонїићи, їјераїићи, зайуїићи се*. — Натуријо се за њим и не да му ока отворити.

2. *стїећи наваду, навуку, навићи се, наручићи се на нешїо*. — Натурила се на грушевину ко мачка на цигерицу.

3. *їонудїићи већу цијену (о лицїиацији)*. — Мого сам купити јевтиније лијеп комадић земље, но се натура они од кога се нијесам надо.

натуркесати се, *-ам се свр. нагаламиїи, изгаламиїи се, навикаїи*. — Ја му пуштила јањад по сред чаира, он се најприје натуркеса на ме, па се онда насмија и помила ме.

в. *їуркесати*.

натући, *натућѣм свр. 1. йогодиїи, йоїрефиїи*. — Учитељ га упита кад је била битка на Марици, он не натуче ни у ком је вијеку била, а камоли у којој години.

2. *навући одјећу, обућу*. — Натуци на се шта му драго, неј у сватове.

наћвогѣз м *онај који је йрождрљив, халаїљив*. — Наклати се они наћвогуз и полема пун бакрач зеља.

наћвогуза ж *она која је халаїљива, йрождрљива*. — Научила наћвогуза да поједе најљевше залогаје, па ено у њој има сто кила.

наћојокати, *-ам свр. наїјераїићи говеда вичући: „ћоја, ћоја!“*. — Ми бијасмо порет пута, кад Радисав наћојока говеда и оћера на локву.

в. *ћојокаїи*.

наћупница ж *омања йростїорија йодигнуїа уз листру, гдје се йече и кува, мећупница*. — Не избїја та из наћупнице, но тамо кра у врат све што му допане.

наћурдити, *наћурдїм свр. наићи јездећи, јашући*. — Наћурдила сила и сватови. Ку си болан рано наћурдијо?

нађускијати, -ам свр. *навадиџи камење ђускијом*. — Јеси ли од јутрос нађускије све то камење.

в. *ђускијати* (1).

наудба ж *ђокуда шџо остјаје као срамоџа, обиљежје, жиг, морална шџеџа*. — Вољела је она да нанесе наудбу и мојој њиви и трпези, а не види себе кака је.

наузбити, наузбијем свр. в. *насузбити*.

наузвишит, -а, -о који је више (*височије*) *ђостављен*. — Наузвишити је Војник од Јаворка.

наузгори прил. у *усђравном сђању* (о сђогу сијена, сламе, кладњи и сл.). — Погледај з брда је ли ми сијено наузгори. Подуприје ми кладњу и на овој вљетрини оста наузгори.

наузџети се, наузџем се свр. *накуџиџи се, акумулирати* (о *хладнођи, шџојлођи и др.*). — Наузо се студени и дркђе ко прут над водом.

наузо м (осеђа се и као прилог) *узао који се увезује на задњи крај мјешине*. — Ова чапра је наузо. Ево прогризо миш мљешину наузо.

наузовањ прил. *на зли час, у зли час*. — Кажем му ја: не иди на овој међави, а он оде наузовањ му било, кô е. Примирити ту, наузовањ ти било.

в. *наузовањ*.

науљити, -џм свр. *изнијеђи џокуда којом се наноси морална или мађеријална шџеџа*. — Нека га, нека прича шта ође, ништа ми то неђе науљити.

в. *уљити*.

науман, -мна, -мно који је у *нађери, замисли*. — Науман сам отпутовати за Подгорицу, да неј и ти којим добром?

наупрџчу прил. за *ђричање, казивање, говорење*. — Погибе на срет кутњег прага, наупрџчу му било.

наурнџти, -нџм свр. *насрнуђи*. — Наурно је на сиротињу, паса му рђа досрђе-ла.

нацакарати, -ам свр. *наложџи шџо више дрва на вађуру*. — Нацакарали ватру, све пламен лиже уш черјан.

нацебати, нацебам свр. *наквасџи, џокуснуђи, налиђи се* (о *киши, снијегу и др.*). — Нацебала је киша, дако се жита џокну.

в. *цебађи*.

нацкварен, -а, -о *замашђен, масђан*. — Засела моба да руча, а испред њџг нацкварена чорба и овнујско месо.

нацкварџти, -џм свр. *замасђиђи*. — Млого си нацкварила ову цицвару, не могу је од јакоте жвакнути.

нацџпати се, нацџпам се свр. *намазађи се, умазађи се*. — Отри браду, ето си је сву нацџпо повлаком.

нацрквичџти, -џм свр. I *накуџиђи, скуџиђи* (мало џо мало). — Љетос сам је два нацрквичила ову мљешину скорупа.

II ~ се *наузеђи се, накуџиђи се, акумулирати* (о *хладнођи*). — Огриј се, доста си се нацрквичила, ако је за каку вађу.

нацуљати, нацуљам свр. *навуђи, обуђи, обуђи шџа му драго*. — Нацуљо наку вањелчину и не скида је ни љети ни зими.

в. *нацуђађи*.

нацупати, нацупам свр. в. *нацуљађи*.

начакмачџти, -џм свр. *нађричађи, избрбљађи*. — Начакмачи нам те ово, те оно, а кад све сабереш, смуђкај и проспи.

начандрљати, -ам свр. I. *насђругађи, нагресџи скидањем нахваџане хране џо дну суда*. — Загоре вареника па сам начандрљала греба, има за двоје.

2. *наџласџиђи, награбиђи* (о *сијену, слами*). — Од јутрос смо начандрљали само неколика гутољка.

3. *набрбљађи, нађричађи*. — Дај престани, женска главо, вала си се начандрљала.

в. *чандрљађи*.

начапљускати, -ам свр. *нађричађи, набрбљађи кођеђиђа*. — Све што нам је начапљускала уљегло је на ово, а ижљегло на ово уво.

в. *чађљускађи*.

на̀чинка̀ти, -а̄м свр. *берући мало њо мало достја убрајти*. — Узми ову плетивачу и иди неј ли начинкати мало жаре.

на̀чиња̀с, -та, -то *који је изгледан, складно грађен*. — Мало ко има онако начињасте гусле. Код њега је свака алатка начињаста.

на̀чпало с *оно које је ружно, грдно, неугледно*. — Кад видим оно начпало, смучи ми се.

на̀чпалити се, -й̄м се свр. *на̀йравити се ругобом, нагрдом, зайусити се*. — И досле је био начпало, а сад га је старос још више начпалила.

начу̀гел̄ити се, **начу̀гел̄й̄м се** свр. *стајти њовито, њеомично*. — Начугел̄ијо се изнад ватре и дркће, би реко неће се никад повратити.

в. начугу̀лити се, начугу̀рити се.

начу̀гу̀лити се, **начу̀гу̀л̄й̄м се** свр. *в. начугел̄ити се.*

начу̀гу̀рити се, **начу̀гу̀р̄й̄м се** свр. *в. начугел̄ити се.*

начу̀ру̀лати, -а̄м свр. *набрајти, убрајти*. — Начуру̀латала пуну торбу штира и лободе и однесе да кува.

начу̀чу̀рити, **начу̀чу̀р̄й̄м свр.** *на̀йр̄јаити, наслагатити нешто у висину*. — Што обузи и начучури кладњу, очи ти не испале!

на̀цага̀рати, -а̄м свр. *завечайти, назвечайти, залујайти*. — Нацагара неаком звечком и коњи отутњеше пољем.

на̀цил̄итати се, -а̄м се свр. *наскакајти се, находити се, на̀йр̄чајти се*. — Нацил̄итала се ђеца, па заспаше ко иза молитве.

в. цил̄итити се.

на̀цоб̄лати се, **на̀цоб̄ла̄м се** свр. *обући се у ритје, удо̀ро̀јаити се*. — Нацоло се не би га рођена мајка познала. Неће да се обуче ко и други људи, но се нацоло ко какав просак.

в. цола.

на̀цоб̄рати, **на̀цоб̄ра̄м свр.** *намустити достја млијека*. — На једну стругу бијагу нацорали три велика кабла варенике.

в. цорайти.

на̀шандр̄цати, -а̄м свр. *написати неуредно, ишврљати*. — Нашандрцо писмо, не би га враг прочито.

в. нашвагајти.

на̀шва̀гати, **на̀шва̀га̄м свр.** *в. нашандрцајти.*

на̀шк̄и прил. *на наш начин*. — Говори наши.

на̀шо̀кати, **на̀шо̀ка̄м свр.** I *ујујити некоме оштре ријечи њрекора, обасујти га грдњом*. — Нашокала ми је и косу на глави.

II *~ се исврљати се*. — Идући про тијег њиветина, вас сам се нашоко.

на̀шо̀кел̄ати, -а̄м свр. *исврјечайти, исврлестити, искрјити како било*. — Е, како је нашокел̄ала ове рукавице, црна је вода однијела.

в. шокељайти.

на̀штив̄ати, -а̄м свр. *наслагатити једно уз друго*. — Наштиво дрвљаник, има у њему педесе товара.

в. штивити.

на̀штук̄н̄үти, -н̄ем свр. *чујти нешто што још није њознајто*. — Наштукла сам да ће доћи просци за Милијану.

на̀шү̀кати, **на̀шү̀кк̄ем свр.** *наисити, најадајти (о снијегу)*. — За ноћ је нашукто снијег, има про кољена.

н̄е̄а̀ка (у женском роду) *њрудна, у другом стању*. — Жена му је неака има два мљесеца.

н̄е̄ак̄и, -а̄, -о̄ *некакав, неки*. — То је неака књига о вараонима и њијовијем робовима.

н̄е̄ака̀в, -ква, -кво *неки*. — Отприје је неакав чоек говоријо: ко кука бес невоље, никад пљевати неће.

неа̀сулан, -лна, -лно *који је немиран (о животињама)*. — Имам нако неасулно кљусе, вуци му дроб просули!

н̄е̄ба̀ст̄ан, -а, -о *који је неодлучан, неумјешан у њослу, лијен*. — Сви су, богме, у њивој кући некако небастан.

н̄е̄бат м *несрећа*. — Небат је та чоек бијо и осто. То је њиов небат.

небеси́ло м *фиг. онај који је нереалан, занесен, сањар.* — Е мој небеси́ло, дијете моје, благош мене с тобом, ко просаку с торбом.

на́боре *узв. за дозивање (у магли, веја-вици и сл.).* — А неборе, неборе! Ево ме, неборе, ево! А ђе си то, неборе, ђе?

невели́чак, -чка, -чко *омањи, осред-њи.* — Невеличак је то иксан, али је добре душе.

неве́нко м (л. *Calendula officinalis*) *назив одмила за невен (који се обично уйо-йребљава у љубавним йјесмама).* — У пјесми: „Мала моја, мој невенко, / носијо те коњ зеленко, / носијо те преко гора, / до мојега бљелог двора, / носијо те брду томе, / Дурмитору високоме.“

невидбра́в м *онај који је будаласт, глуп.* — Не зна невидбрав да се коњ товари са двије стране (за пријатељство је потребно двоје).

невиђелице́ *прил. неглетџке, насумице, оййриликe.* — Ој ли да се ћорнемо бритвулинима невиђелице? Раније се невиђелице просила ђевојка.

в. неглетџке.

не́вка ж *невјестџа.* — Не одучи невом, што научи ђевком.

невријџдак, -тка, -тко *нејак, слабчак.* — Још су му ђеца невријетка, па се мучи Исусовије мука.

неглетџке́ *прил. в. невиђелице.*

недо́дер м (и као непромј. придјев) *који је дугойтрајан, йтрајан.* — То је недодер од чоека. Имам недодер опанке.

недо́зов м (и као непромј. придјев) *онај који је нејослушан, нејоиправљив, својеглав.* — Кад се неко роди недозов, остаје недозов до краја живота.

недо́таван, -вна, -вно *несйрејшан, смушен, збунљив.* — Таког недотавна створа нијесу виђеле моје очи.

недо́тупа́ван, -вна, -вно *који је ограничен, несйособан да схвайи и расуђује.* — Жив се поједе због оног недотупавна ђетета.

не́днџак, -а, -о *неједнак.* — Све је у животу нееднако.

в. неједначиџ.

не́збор м *неговорење (кад ко не говори са неким).* — Од незбора нема горег збора. Завладала је незнанија и незбор.

незнанија́ ж 1. *незнање, неискусџво, неуйћућеност у нешто.* — Нема горег зулума за чоека од незнанија. Незнанија је највиша тиранија над људима.

2. *нејознаџ свијеџ.* — У потоње врије-ме узмудала се тудај свакојака незнанија.

неизјешан, -шна, -шно *који слабо је-де.* — Она је вазда била неизјешна.

нејаку́шица ж *нејака, слаба, неойй-йорна.* — Њиво братство је вазда била она мртва нејакушица. Није ова земља ву-да нејакушица, но дебелица.

в. нејачица.

нејачица ж *в. нејакушица.*

не́једначит, -а, -о *в. нееднак.*

не́кудијен *прил. некуд.* — Одлећеше бурлице некудијен.

не́куђ *прил. некуд.* — Одавле се морамо некуђ премљештат, чујеш како громови тутње.

не́куј *прил. некуд.* — Ено прође некуј велика војска.

не́летка ж *женска која не одржава чистоћу, йрљавуша.* — Оној нелетки не бик узо ни љешник из руке.

не́лок м *без йрохџјева за јелом.* — Дошо му накав ђавољи нелок.

не́машан, -шна, -шно *сиромашан.* — Ако је немашне ћесе, богате је доброте.

не́мотањ, -тња, -тњо *болестџан.* — Немотањ ми је свекар још од Видовдана.

не́нађе с *оно што изненада дође (лоше, рђаво и сл.).* — Какав је, ненађе га нашло! Нико не море унапријед знати окле ненађе долази.

не́обичај м *осјећај йразнине, неугод-ности.* — Умрије ми свекрва, па је у кући велики необичај.

неока́драти, -ањ *свр. изгубиџи снагу, онејачаџи, осийарјеџи.* — Неокадрало се и нукуђ се не море.

неоклѣ прил. *однекле, однекуда*. — Издрије неокле пуну шаку дувана и даде ми.

неомрѣзан, -зна, -зно *који је драг, мио, неомражен*. — Нема вишег богатства но бити неомрѣзан међ људима.

неотично прил. *нехотиично, ненамјерно, нейромишљено*. — Неотично пребик јањету ногу. Некако се неотично спотакок и љуштик.

неоткуђ прил. *однекуда, однекуд*. — Сирота је неоткуђ скупила трошак, да води дијете код некије видара.

непомѣник м *враг, ђаво, звијер*. — Далеко ми непоменик от куће. Старе жене никад неће рећи ђаво, но непоменик.

непомѣница ж *змија*. — Извуче се и[з] зида непоменица, има у њој метар.

непретвѣран, -рна, -рно *који је нейослушан, својеглав*. — Што си тако непретворан, настрану један!

непросијаница ж 1. *џиџа од нейросијана брашна*. — Испече наку непросијаницу, не би је јео нако да су ми дошле виле очима.

2. *глуђа, ограничена женска особа*. — Имо је жену непросијаницу и свак се чудио како је извијо вијек ш њом.

нерѣт, -на, -но 1. *који је невесео, нерасположен, без радосији*. — Много је нерат отишо у двомљесечаре. Нешто је јутрос ђедо нерат.

2. *који се не радује некоме, нечему*. — Нерата сам његовом доласку. Нерат је он свачијем добру.

несатѣван, -вна, -вно *несѣреѣтан, смеѣшен, збуђен, несналажљив*. — Несатовна створења, Боже мили!

в. несотѣван.

неситка ж 1. *она коју је ѣешко засиѣиѣи, ждѣра, изјѣлица*. — От подоја до покрова била је неситка.

2. *која има слабу исхрану, ѣука сирѣиѣица*. — Била је неситка док јој ђѣца не приспљеше, а сат је сита и оком и трбуком.

несклѣтан, -тна, -тно *који није складно грађен*. — Богме му је шћер некако несклатна виђети, но ће ти се срцу свиђети.

несновица ж *вријеме од Преображења до Мале госѣојине*. — Стотину пута сам ти рекла: за вријеме несновице не ваља на ново почињати никакав рад, а ти јопет гониш своје.

несолица ж *несѣиѣиѣица соли*. — У рату је због несолице много стоке страдало. На овој несолици ко да и ове црне овце друкчије блеје.

несотѣван, -вна, -вно *в. несѣиѣован*.

несрук, -а, -о *који није с руке, близу руке, несручан*. — Имам једно парче земље поре[д] саме ријеке, но ми је некако несруко.

в. несручан.

несручан, -чна, -чно *в. несрук*.

нетѣлик, -а, -о *који је без сређе, коме се догађају невоље, незгоде*. — Нетѣлика је отко је помиљела.

нетѣличан, -чна, -чно *в. нетѣлик*.

нећо м *онај који се нећка, који скоро за све каже: „нећу“*. — Ако неће нећо, оће оћо. Занећо се нећо у грушевину.

науѣсуљен (у мушком роду) *неушкољен*. — Пробука тудај нечи неуасуљен воловодак.

неузвишит, -а, -о 1. *низак расѣом, онизак*. — Овуда је гора неузвишита. Опали раж нака муња, па оста неузвишита.

2. *који се не ѣрави важан*. — Син јој је прос и неузвишит, ко да није завршио све свѣѣцке школе.

неулијѣгати, *неулијѣжѣм несвр*. 1. *радиѣи без одмора, сѣално*. — Ради та од звијезде до звијезде и неулијѣже.

2. *ѣриѣаѣи, брбљѣаѣи*. — Приѣа, приѣа, језик јој неулијѣже.

неумало прил. *замало, умало, за ѣрен*. — Данас је посан дан, а ја се неумало омрсиѣ.

неумјѣтан, -тна, -тно *неѣјѣши, неук, неискусан*. — Са неумјѣтнијем се и брод куша. Ласно ти је неумјѣтне навес на танак лед.

неумље с незнање, неухћеносћ, неумијеће. — Е, наше нас је неумље уназадило и упропастило. Неумље је горе но зла година.

неутрт, -а, -о 1. који је несвикнућ, без кондиције, „неужиган“. — Неутрт у раду брзо посуста. Најлак се воловима, богме су неутрти.

2. неухћројен. — Оста и љетос они во неутрт. Нећемо клати неутрта вола, нћ дб Бог.

неучињен, -а, -о 1. који је нейречишћен, неурећен (о житћу). — Зајмио ми је стар неучињена јечма. Оста ми неучињено жито.

2. који је себичан, недрушћивен, без социјалног смисла. — Мајка ме је често сављетовала: „Немој, сине, бити неучињен, а све што учиниш, вратиће ти се“.

неушаван, -вна, -вно који је нейрестиојан, неухјудан. — Од како поштенијег родитеља не море бити неушавни пород но што је њиов.

нечјисати, нечјишћем свр. скайаћи, умријети. — Кака је, нечјисала дабогда! Боље је нечјисати но овако живљети.

нећесов, -а, -о некакав. — На плаци бијаше нечесова скорупа, то и не сликује на ови нашки.

нећис, -ти ж изметћ, йоган, балега. — Немој станути на нечис. Очисти нечис испрет куће.

нићеси прил. ни близу, ни издалека, ни сублизу. — Није Милијана нићеси Олга. Моја јањад нијесу нићеси твоја.

нијекало с онај који каже: „нећу“, кој се одриче нечега (обично дјеча). — Еј ти мало нијекало! Неће оно нијекало да претвори.

нијекати, нијечћем несвр. говоритћи „нећу“, нећати се, одрицаћи. — Шта све нијечеш ког ђавола, реци једном оћу!

никоговина ж рћа, слаб човјек. — Никоговина је бијо и осто. Кака је она никоговина у камен му се име заметнуло.

никудијен прил. никуд. — Нијесам да нас крако никудијен.

никућ прил. никуд. — До своје петнесте године никућ нијесам ишо из мог села.

в. никуј.

никуј прил. в. никућ.

нилијек прил. ни за лијек, нимало. — Немам нилијек брашна у кући.

нимет м хлеб, храна уошћиће. — Губо ме ови нимет ако сам те вићела. Тако ми Бога и овог нимета никад тако нешто о свекра нијесам могла чути.

нинати, нинћам несвр. љуљати, њхати. — „Нина мајка сина Радована, / сутра му је четрдесет дана.“ (У шали се прича да тако жена ставља мужу до знања да су престале послјије порођајне сметње око редовних обављања супружничких обавеза.)

ниоклћен прил. ниодакле. — Уз рат нијесмо могли скучити ниоклен завежљај соли акмоли шта друго.

ниокбшта прил. ни због чега, ни око чега, без разлога. — Посваћаше се ниокошта. Окривише поштена чоека ниокошта.

нитити, -ћм несвр. 1. уводитћи йрећу у нитћи. — Данас ћу нитити, па ако мореш скокни да ми мало помогнеш.

2. йричати слатћкорјечиво, шечно. — Чули га како умије лијепо да нити? Зна она нитити ко јој и мајка.

3. везати крај с крајем, шћедљиво йрошитћи. — Некако нитимо са бијелим мрсом, док неће ли се и Зекуља отелит.

4. измишљати, „изнаодитћи“ које-шћа. — Зна тај нитити, што живи створ не зна.

ниуштћ прил. ни за шћа, шћо је йрениске цијене. — Слаби су пазари и шилеж неће ниушта. Продо сам једно јуне ниушта.

ницћна ж (л. furunculus) велики чир. — Привиј боквицу на нитину, брже ће се провалити.

ничичћ при. в. нанчице.

ништћвчина, -е м некаракћеран човјек, нишћта човјек. — Лаже она ништћвчина ко пас.

новѧка ж *ошйши* назив за храну (*жито, месо, мрс и сл.*). — У здравици: „Здрово десно и лијево, / све ви било срећно и лијепо, / ракија је рана, / а љеб новака, / вазда новаке имали, / па другога стимали“:

в. *новакли.*

новѧкли прид. (непроменљив) *који има усйјеха у стйицању свега шйшо је йошйребно за живойй.* — Кад је неко новакли, роди му и на камену.

в. *новака.*

ногѧстопѧц м *шйраг, ошйсак стйойала у смрзнушом снйјеу.* — Ишли смо ного-стопѧцем, док смо се рашчеречили.

нодѧр узв. *којим се неко йозива да дође.* — Нодер вамо часком! Нодер да ти нешто кажем!

нодѧца ж *дио мјешине (йредио око ногу).* — Тек смо потрошили скоруп до предњйјег ножица.

ној, ноћи ж *ноћ.* — Читаву боговетну ној падала је киша.

нокат м 1. *ошйрица раоника.* — Орем ти ја, кад наједном запе раоник за некакав камен, волови кинуше, наста шкрипа, кад имаш шта виђети: нокат прсно ко да је од леда.

2. *доњи дио рога куће.* — Слабо си ужглијебијо нокат у вљенчаницу, нудер да то поправимо.

ноли вез. *него ли.* — Волим ићи по овом газѧпу ноли остати у том зиндаћу. Више волим крушке ноли јабукѧ.

ноликй, -ѧ, -ѧ *онолики.* — Купус није нимало живно, нолики је бијо има петнес дана.

ноно прил. *на оно, на оно ондје.* — Ноно брдо сидијагу два виланца. Ено ноно мљесто ноње вазда смо се турали камена с рамена.

ноње прил. *ондје.* — Ено Јованке ноње порет крушке. Уз ону плочу, ено ноње, по читав дан ѧдим сама и ту се каменим.

носак, -ска, -ско *који може дуго да се одржи, шйрајан.* — Ништа нема тако носко ко вражија кожа.

носалица ж *женска која носи и йро-даје робу йо селима.* — Купила сам чешаљ и мало карабоје у носалица.

в. *одалица* (1).

носѧм (контамирана синтагма) *него сам, него шйшо сам.* — Нећу бити ни гори ни бољи носѧм. Зар могу бити гладни носѧм?

носка непр. прид. *који достѧа носи (о кокошкама).* — Имам једну носку кокош, сад ваља дѧвизице.

нодѧскѧ при. *ноћас.* — Чу ли ти оно којевитезање ноћаске?

нугѧ, нугла м *земљйшйше у углу, угѧо-но йарче земље.* — Добијо је на дијо нуго и једно парче поред[д] стаје.

нудѧј прил. *онуда, нуда.* — Ја сам мало прије нудѧј прошла и никог нијесам тамо виђела.

нудѧ узв. *којим се неко йозива да дође.* — Нуде вамо турска поглавицо!
в. *нудер.*

нудѧр узв. *в. нуде.*

нудијер прил. *нуда, онуда.* — Ено нудијер, поред Бајове Стругѧ, вазда су се окупљали комити.

нуђе прил. *ондје.* — У оном кршу, ено нуђе, има једна велика каменица.

нужден, -а, -о *који је у нужди, йошйре-бийй.* — Никад не ваља нуждена чоѧка искоришћавати.

нуодѧр узв. *којим се неко йозива да дође.* — Нуодер вамо да ти дам нешто! Е дијете, нудер дођи.

нутколйти, -йм *несвр. нудиййи.* — Ја нећу никога нутколйти, па нек једе ко оће. Узми ово паре, немај да те нутколйм.

Њ

њйков, -а, -о зам. *њйхов.* — Није то наша но њйкова ливада. Скупљи је њйков динар но нечија два.

њински зам. *њихов*. — Њински скоруп је вазда првачијо. Провај од њинског сира, виш како је мавен.

њупати, *њупам* несвр. *јестии* (обично о *дјешету*). — Ево ти пун сан качамака и млијека, па њупај.

њутрав, -а, -о *који је ћуиљив*. — Она је много њутрава и стидећа.

њутравко м *онај који мало ћрича*. — Не умије они њутравко рећи ни двије унакрс.

њутро м *онај који мало ћрича али врло вјешито и усјешино осћварује свој интерес*. — Ко би реко да ће њутро доспљести до таког положаја.

њуцав, -а, -о *који муца, замуцкује*. — Не море проговорити, видиш ли да је њуцава.

њуцаги, -ам несвр. *муцајии, исћрекидано говориии, замуцкивајии*. — А се застиди, одмак почне њуцати.

О

о предл. *с, са*. — О много живијег мука сам пожњела ову баксузну раж. Ову зиму смо издешили о мало мрса.

ô узв. *за дозивање*. — О Вукота! О Милијана и јадијана!

ô узв. *за исказивање чуђења*. — Ô, и ја бик могла постити једући пастрмке. Лаком је и све оће за себе да приграби, ô!

ooo узв. *за исказивање чуђења*. — Ooo, има он испо главе рођаке на власти! Ooo, лако је за њега кад му је вазда пуна торба!

oođ узв. *којим се исказује дужина времена или количина нечега*. — Одавле до намастира има најмање три сата и oođ! У твојем волу има пет квинтала и oođ.

обагрџити, -џим свр. *скувајии или исћећи како било*. — Е како си обагрила ову пугу пугу, оће ли те бити.

в. багрџити.

обадати се, -ам се свр. *ћрчати, бјешајии гоњен обадом (о говидема)*. — Грдни је обада навалијо, па се говеда обадају.

обажњети, *обажњем* свр. *пожњети око(ло) њиве, почети жњети около*. — Ја ћу мало обажњети око њиве, а ти потгле дођи.

обајатџити, -џим свр. *ошећи, нарастџи џикиво (обично на мјесту посекојине, удара и сл.)*. — Нога му је обајатила, не море се погледати.

обакуљџити, -џим свр. *осћарјети, измијениџи квалиџетџи, оштрулиџи (о биљкама)*. — Трава је обакуљџила и није више за кошње. Огури са сијена све што је обакуљџило.

в. бакуљџити.

обамџтати, *обамџтам* несвр. I I. *омџтајии, сметџајии*. — Немој обамџтати џаке, виш ли да уче. Не обамџтај жену ка че.

2. *одвратиџи од најмјере, поколебајии у некој замисли*. — Да ме не обамџте Вељко, ја бик досле бијо на вр Крнова.

II ~ се *уздржавајии се у извршењу неке намјере*. — Све се нешто обамџто да иште, а мене ни у врг памети да је дошо да тражи мало брашна у зајам.

обамџтнџити, -нџем свр. *обрубџи, оџточиџи*. — Обамџтнџи часком те опанке. Виш како је она лијепо обамџтнџула рупицу за кошчицу.

обамиљавати се, *обамиљавам* се несвр. *испољавџи љубав, пошповање, обавијџи се због неког интереса*. — Обамиљава се око његове куће због шћери. Има накав интерес па се обамиљава око њега.

обамиљавџе с *гл. им. од обамиљавџи се*. — Богоми је сумљиво црдупино обамиљавџе око твојџег довратника.

обамљџркџе прил. *погледом, одока*. — Обамљџрке сам је осмотријо и учиње ми се да је ко бијела вила.

обаскџкати, *обаскџчџем* несвр. 1. *околишајии, џрилазиџи изокола*. — Обаскџко је око његове шћери све док га није сиктерисала.

2. *не биџи њо мјери, ократиџи се (око нечега)*. — Обо неке гететине, па му обашкачу око голијени, очи му испале кад је наки.

обашити, обашџм свр. *омекшати, обнеразити, разведриџи*. — Вријеме је обашило и морете комотно на пут.

обашкати се, обашкџм се свр. 1. *одвојити се, живејити обашка*. — Чим се оже-нијо, одмак се обашко.

2. *свикнути се, љривикнути се*. — Дијете се обашкало код нас, па не мари ни за оца, ни за мајку.

обезвијати, -џм свр. *осјејити се изгубљеним, осамљеним, изгубиџи сјособност љ мирног расуђивања*. — Обезвијо сам у оној брежини без иђе икога. Да је ма ко на њеном мљесту досле би обезвијо.

обезмлијечити, обезмлијечџм свр. *смањити мљечност, љнесити мљјека (о музницима)*. — Залада и овце одмак обезмлијечеше.

обезнађити се, обезнађџм се свр. *остати без наде*. — А сам чула како туку топови, обезнађила сам се сваке добре помисли.

обџр м љовиџо узвишење, нагнуџа *стирана бријега, љадине*. — Чим изађосмо на обер, пуче испред нас дугачка продо обрасла шумом.

обескађрати, -џм свр. *ономоћати, ослабити, остарјети*. — Ја се некако и држим, а баба ми је много обескађрала. И држава кад обескађра рамље.

обџсолица ж *вријеме несџашице соли*. — У овој обџсолици стока обоље од балавца. Кад је била обџсолица, ја сам даво овна за пет кила соли.

обџсољен, -а, -о *који је без соли, нео-сољен*. — Омрси овце, обџсољене су. Обџсољене пуге, па блеје.

обџстрмити се, -џм се свр. *иђи низ стџрмен*. — Од Безуја према Газу не мореш крочити што се неј обџстрмити низ оне урвине.

обџстрмљен, -а, -о *који је кос, стџрм*. — Одавле па до моста много је обџстр-

мљено. Не ите тудијен, млого је обџстр-мљено.

обџушка ж *игла обла око ушица, облоушка*. — Зађеди неђе ту обџушку да се не затури.

в. *облоушка*.

обџчити, обџчџм свр. 1. *гријати око мџио (о сунцу)*. — Обџчијо божи суд, све спржи.

2. *биџи стџрм, нагнуџ, кос*. — Обџчила стрмен од вра па све до дна, страг ме погледати.

3. *усрџити, окренуџи класје земљи (о жиџи)*. — Жита су обџчила, треба иг одма жђеџи.

обџинџти, -нџм свр. *обухваџити једним ошварањем усџа (о храни)*. — Бијаше загладњела и ојађела, па кад обџину пуну кашику масонице прогута је бе[з] жвакања.

обџид м *кружни љростџор који се љо-времено љојављује и назире у љуном мјесецу*. — У мљесецу се скружо обџид, вријеме ће се, вљера и Бог, промијенити.

обџјати, обџјџм несвр. *иђи којекуда љреџражујуђи и љтражеђи нешџо*. — Обијо сам дрвље и камење тражеђи коње. Сво драго љето обијо сам чувајуђи овце.

обџјање с *гл. им. од обијати*. — Најаде ми је дошло обијање брда и долина тражеђи ону кобилчину.

обџити, обџијем свр. в. *обијати*.

обџколиџи, -џм свр. 1. *оџколиџи, оџсадираџи, заобиђи*. — На Јаворку је наша војска обџколила окупаторску и до ногу је потукла.

2. *салеџејџи, окучиџи*. — Обџколијо је око мене, мора да му нешто требам.

обџчан, -чна, -чно *који је доброг изгледа, чио, здрав*. — Јучер ми је изгледо обџчан, а сво нођас, кукала му мајка, заклопи очи.

обџгаџи, обџгађем свр. 1. *слагџи, љреварџи*. — Нема тога чоџка кога о[н] није обџга.

2. *говорити ружно о некоме, облајати, оклеветати*. — Чим неко окрене леђа од њега, одмак ће га облагати.

обламати се, *облама̄м се* несвр. *обигравати, обиснути, умиљавати се са одређеним циљем*. — Нешто му требаш док се облама око тебе.

обламитрати, *обламитра̄м свр. осрамотити, обрукати, изнијети на рђав глас*. — За ништа ће те та створ обламитрати, па се сад у памет.

облединити, *-им свр. ирешиворити у ледину, залединчити*. — Сву сам земљу облединио, па нек прележи.

облединчити, *-им свр. в. облединити*.

облизак, *-ска м 1. фиг. залагај*. — Што си тако мало напекла љеба за нолику мобу, неће им бити ни облизак.

2. *дио игре у игри чучкања*. — Ја тек играм облизак, а он још има само да одигра трумпу.

в. чучкати се.

облимице прил. 1. *уобло, без обликовања (о дрвету)*. — Приби[ј] жиоке облимице, шта иг ту редиш?

2. *без жвакања, уобло (о храни)*. — Ждери то облимице, док нијеси добио ћутек.

в. обличке.

облићак, *-ћка м обао камичак*. — Накупио се облићака, па гађа у бандијерне, мајка га немала е је наки!

обличје прил. *велики број, много, љуно, безброј нечега*. — Дођи амо да видиш које је обличје голубова. У присојној страни има обличје јагода.

обличкѐ прил. *в. облимице*.

облождер м *онај који је ирождрљив, слајкохран*. — Оног облождера не би зајжила Босна.

облоповати, *облопујем* несвр. *прешварити се, лукавити, домишљати се*. — Ништа немој да врдаш и облогујеш, но кажи ко чоек.

облоушка ж в. обеушка.

облутница ж облутак, *камен обао*. — Мраз, да се цркне, а ми поседали крај ри-

јеке, и кад се дигосмо, ђеду Перку се бијаше следила облутница за костретну кабаницу.

облагњеница ж овца ојагњена. — Напој облагњенице и нека твог запрдивања!

облагњити се, *-им се свр. ојагњити се*. — Моје овце су се облагњиле прије Цвијети.

обљед м *објед*. — Кака је, обљеда немала!

обљедовати, *обљедујем* несвр. *обједовати, јести*. — Ђеца мала, пиште гладна, а нема се шта ни обљедовати.

обназадити, *обназадим свр. омесити, сметати*. — Идем да ти не сметам, е ћеш потље реј како сам те ја обназадио.

обнедати се, *-ам се* несвр. *немати усјеха, недати се*. — А се чоек обнеда, нема лијека. Нешто му се обнедало, па му крепавају јањад.

обнеразити, *обнеразим свр. ошолити, разведрити, иромијенити се набоље (о времену)*. — До подне је било тмурно и ладно, а онда обнерази.

обнијемљети, *обнијемим свр. иосити нијем*. — Обнијемило му је једно дијете, боље да га је муња спржила.

обомотрљати, *-ам свр. замотати, омотати, обавити*. — Обомотрљај товарнину око главара и придендери ту кљуцину за плот, па нек доји.

обџсти, *џбодџем* несвр. 1. *оштити, зайушити се, ићи убрзано*. — Куд ли оно кмет обџсте, забога? Обџсте у девет зора намастиру.

2. *гледати љогнуће главе, сневеселити се, обрижити*. — Прекори га ови ђаво, и чоек обџсте главу. Није он обо нос бес неке велике преше.

обџчити, *џбочим свр. ирићи искоса, бочно, усмјерити са стране*. — Чим обџчише лијевим крилом према утврђењу Њемци се повукоше. Обџчило сунце по десној страни да оба ока истркну од врућине.

обравњик м *узица на шорби ирићењачи, обрамници*. — Натакаријо наку торбе-

тину са искиданијем обравником, све се јаду чудим како је не изгуби.

ѡбравно прил. *равничаво*. — Одавле до Дубровска све је обравно. На овом обравном земљишту нема није лада.

ѡбражњѡк м *кожа са главе (образи-на)*. — Учињела сам опанке од Галоњиног ображњака.

в. образина.

ѡобразан, -зна, -зно *који је ѡошћен, часћан, образли*. — Миђун је образан ко иједан живи створ. Не мореш замислити како је то часан и образан чоек.

в. образли.

ѡобразина ж *в. ображњак*.

образли прид. непром. *в. образан*. — Постиди се гузице, кад образли нијеси.

ѡбрвило м *онај који има велике обрве*. — Дуго се обрвило по селу, па завирује туђе жене, а не море ни својој цевап дати.

ѡбрискати, ѡбрискѡм свр. *искорисћити некога, нешћо*. — Обрискали су га они у које је вљерово да су му пријатељи. Обрискала га је и окренула му леђа.

ѡбритвити, -ѡм свр. 1. *одријети, заклаити (о живошћини)*. — Од јутрос је обривтијо вола. До подне ти неће моћи они шиљег ни бритву дочекати, но га одмак обривти, ако ме питаш.

2. *ѡјесћи, изјесћи*. — Обривтила би нолика ђама да сам им ставила печена овна.

ѡбртљѡј м 1. *дршка од млина за кафу*. — Загурик неђе обртљѡј од млина.

2. *ѡређени ѡућ од једног круга око сћојжера (о вршају)*. — Нијесмо окренули неколика обртљѡја са коњима, кат поче да роси киша.

3. *један круг уљешене нићи (ѡређе, шѡга и сл.) кад се шћо ѡлети (чарѡја, гећа, рукавица и др.)*. — Не зна та уплести ни обртљѡј у чарапу а не да ти исплете вањелу.

ѡбртѡшкѡ прил. *кружно, укруг, кружном линијом*. — Не иди обртѡшке, јади те не смели!

ѡбрѡчѡк, -чка м *коћлић*. — Закувала цицвару у обрѡчѡк, ко сретније година.

в. обрѡчан.

ѡбрѡчан м *в. обрѡчѡк*.

ѡбршити, ѡбршћим свр. *окончати, доживјети нешћо ѡрагично*. — Сви су они обршили јадно и жалосно. Ко не слуша старијег, злијем путем ће обршити.

ѡбуљак, -љѡка м *камен ѡбао, облѡшѡк*. — Дијете ко дијете, накупило се обуљѡка па гађа у реване онијег лѡса.

в. обуљан.

ѡбуљан м *в. облѡшѡк*.

ѡбуљѡс, -га, -то *који је ѡбао (о камену)*. — На ѡбали Пиве било је обуљѡстог камења вас бијели свијет.

ѡвакниче м само у вок., и то у значењу: *ѡе ѡваки си, ѡе ѡнаки си, ѡе ѡво си, ѡе ѡно си*. — Прођок јутрос испред Рутове куће, кад иж ње излеће она му језикача жене и поче да баца на ме дрвље и камење и све ѡно: те ѡвакниче, те ѡнакниче, док ми не нагрди и шукунђеда.

в. ѡнакниче.

ѡвалито прил. *ѡлако, лагано, ѡвалитом*. — Ложи ѡва сирова дрва и нека ватра ѡвалито гори. Немојте трчати и пишати но ѡвалито радите.

ѡвалом прил. *в. ѡвалито*.

ѡвѡгарити, -ѡм свр. *ударити, ѡшинути, ѡшклатити*. — Ако те ѡвѡгарим, неће ти помој ни Огњена Марија.

ѡвѡкчати, -ѡм свр. *извешчати, ѡшарјети*. — Мора ѡвекчати кад му је скоро сто година. ѡвекчала ме свака невоља и боље да одма зажмирим.

в. ѡвешчати.

ѡвѡљити се, ѡвѡљћим се свр. *задржати се, забавити се негђе дуже но ѡреба*. — Ђе си се ѡвѡљћио толико, за велико име Божије?

ѡвѡрчћити, -ѡм свр. *ѡредосјетити, ѡроцијенити, ѡгодићити*. — Брзо сам ѡверчћио шта ѡна лисица смљера. Ко ће ѡверчћити шта га и кака невоља чека.

ѡвѡшчати, -ѡм свр. *в. ѡвекчати*.

òвит м новчана накнада за коришћење изнајмљене куће, *сїана, сїановање уз одговарајуће услуге*. — Живљела је у Нишићу и издавала собе под овит. Ће си на овиту?

òвићак, -ћка м *нешїто мало, мрвица*. — Док сам ја стиго, они су све појели и мене није осто ни овичак.

òвкòлити, òвкòлїм свр. *оїколийи, оїсадираїи, оїкружїи*. — Овколише Турке на буљуке.

òвкúчити, òвкúчїм свр. *салейїейи, їриїїјератїи, їриїїјесниїи*. — Овкучили су га са сваке божије стране. Овкучише ме те им продак они комад земље.

в. *оїкучїи*.

òвлãдом прил. *лагано, їолако, без журбе, наїенане*. — Ништа немојте итати, но све радите овладом. Ко овладом ради све лијепо гради.

òвлãш прил. 1. *жиїко, кашасїо*. — Натри што боље тијесто, видиш да је овлаш. Тијесто ти је овлаш, дај га још мало натри.

2. *мало, оїанко*. — Намажи око ране што више овлаш. Немој трошити толики скоруп, но помажи овлаш.

в. *влаш*.

òволичакї, -ã, -ò *оволики*. — Ове године родили су све оволичачки кумпијери. По брдима је пао оволичачки снијег.

òвоштити, òвоштїм свр. *наїоїиїи вoском*. — Баба Дуња овошти једну крпу и даде ми је да у њу увијем вљечити календар.

òвранзãти се, -ãм се свр. в. *вранзãи се*.

òврãтати, -ãм свр. в. *вратãи*.

òвратина ж *месо и кожа око вратãа*. — Открој ми неколико растегљаја опуте од овратине.

òврлє прил. *оїїриликe*. — Све он прича оврлє. Ајде оврлє кажи колико је тежак Пругоња?

òвровина ж *сијено са сїољне сїране сїога*. — Ограби овровину са сијена и стрпај у навилчак, даће руку.

òврчно прил. *омало, їомало*. — Зимус су се оврчно мрсили, па им земља уљегла у образе.

òвршан, -шна, -шно *узан, узак*. — Даде ми овршне рукавице, па ми се у њима укљавише руке о студени.

òвудãк прил. *овуда*. — Крени овудак про овог потока, лакше ти је.

òвудијен прил. *овуда*. — Овудијен је вазда рађо пелин.

в. *овудијер*.

òвудијер прил. в. *овудијен*.

òвујати, -ãм свр. *омечãи, смекшãи, омекиãи*. — Бијаше затврдоглавијо, па кад виће злу уру пред очима овуја, не би реко да је они. Овујали су откоси, нека иг, нек се мало сушну.

в. *омечãи*.

òвчина ж *сїара овца*. — Ено нечије овчине уљегле у раж, сву ће је белајсати.

òвштина ж *оїштина*. — У нашој овштини има преко педесет села.

òвштїнãр, -ãра м *оїштински службеник*. — Нико не зна да се воздигне ко какав маљоглави овштинар.

òвштїнски, -ã, -ò *оїштински*. — Завртатијо ко да је на овштинскијем јаслама.

òг узв. бола: *ој*. — Ог мене, црној кукавици! Ог, шта ћу од свог живота!

òгаиретїти се, -їм се свр. *освєжїи се, окријейи се (јелом, їићем)*. — Уморни људи поједоше нешто и мало се огаиретише.

òгалатїти, -їм свр. I *оїрлãи, заїрлãи*. — Ко је огалатију ову тавају?

II ~ се *обавїи велику нужду*. — Очисти дијете, ено се огалатило. Неко се огалатију на сред пута, пукла му паца погибија!

òгерелãти, -ãм свр. *остãрїейи, онемоћãи*. — Је ли пријатељ Митар много огерељо? Он је мислио да неће никад огерељати.

в. *герелã*.

òглавина ж *кожа и месо око главе*. — Најнеспори су опанци од оглавине.

òгланцијати, -ãм свр. в. *гланцијати*.

оглушак, -шка м оно што се намјерно избјегава чути. — Неће да претвори, но прима оглушке, пасакловић један.

оглушити се, **оглушим се** свр. *бићи незаинтересован, неајжљив, ошухен (од некога и нечега)*. — А што си се оглушио од оне црне мајке, немала те? Не оглуши се од оног ђетета, за велико име Божије.

огнојити се, **огнојим се** свр. *бићи љути на некога*. — Нијесам му ништа рђаво рекла и он се без разлога огнојио на ма.

оголицати, -ам свр. *огољети*. — Дуну вљетрина и оголица снијег про страна. Оголицаше га до коже и стрпаше у ћузу.

ограисати, **ограишем** свр. 1. *награбуцији, настрадаји, најайији се*. — Ограисо сам ко нико мој. Ограисо је кад се најмање надо.

2. *салетјети, обиграји, обиснути*. — Ограисала ђеца око бабе да им да парицу шећера.

огрљац м (обично у множини) *чарапе од којих су остала само грла (услијед дуге ношње)*. — На њему бијагу неакви огрљаци чарапа.

огробијати се, **огробијам се** свр. *бићи љун гроња (о љодовима)*. — Огробијали се љешници, гране не могу држати.

огулина ж *сиљашњи дио, кора (нечега)*. — Покупи огулине от кумпијера да се тудај не вуку.

од узв. (*скраћен императив оди!*) *којим се коза ваби*. — Од коза, од! Од ама кза, од!

одавлѣн прил. *одавде*. — Одавлен до Трсе има три уре и о-о-џ!

одавначки, -а, -о *давни, досѣа давни*. — Богоми је ови наш калуђер одавначки.

одад узв. *којим се ваби коза*. — Одад бара, одад! Одад амо, ђаво ви га изијо!

одадути, **одаднѣм** свр. 1. *одморити, одахнути, љредахнути*. — Реци моби нек мало одадне, није пао шећер у воду.

2. *одушити, даји одушка (о осјећању)*. — Чим је сазнала да јој је син жив и здрав, одадуло јој је нешто у души.

одајекати, **одајечѣм** свр. *џјерати говеда узвикујући: аје, аје!* — Ма кућ она Сава одајска говеда?

одалица ж 1. *она која иде љо селима и љродаје робу, носалица*. — А дође јесен, овидијен навале одалице и продавају свакојаку робу.

2. *љућалица*. — Велика си ти одалица.

3. *ријеч*. — Одалица је бржа од икакe муње. Једном ме је опржила одалица и неће више.

4. *облак који кружи, хода џамо-амо*. — Узмуале се одалице по небу, мора нешто наћ.

5. *фиг. јабука (у љошалици)*. — Није, раније, вазда ни воћа било, па би старе жене држале у баулу по јабуку или неку другу воћку. Ка[д] се, прича се, нека жена разбољела, ова која је имала јабуку понесе је болесници и рече: „Ево, отри уста“. Болесница је узела јабуку, завила је у јагљук и кад се касније нека друга жена разбољела, однесе јој ту исту јабуку, рекавши: „Ево, јадо, отри уста“. И ова жена је урадила што и она прије ње, па је, тако, та јабука одала од болеснице до болеснице, док поново није дошла код прве жене, у чијем је поседу најприје била. Кад је виђела јабуку, узвикнула је: „Ау, па ово је права одалица!“. Од тада би, у шали, за јабуку говорили: „Да то није јабука одалица“.

в. *носалица*.

одасрати се, **одасерѣм се** свр. *најустији, занемарити (некога, нешто)*. — Имају седморо ђеце и свако се од њиг одасрало, па нешто кажи: род[и] иг!

в. *осраји* (II).

одаћи, **одаћѣм** свр. *ошти*. — Ако дође и одаћи ће. Кад он заведе, не умје одаћи.

одбагузати, -ам свр. *ошти љолако, одгегаји*. — Може ли одбагузати про тијег цоса?

в. *багузати*.

одбалати, -ам свр. *разићи се, ошти*. — Скупити се на сијело велики свијет и никад да одбала.

одбасегати, -ām свр. *оџићи, одбасати*, *одгегати*. — Ће то одбасега под ној?

одбасрљати, -ām свр. *оџићи, одсрљати*. — Нијесам ти кадра одбасрљати ни до оне бобије, ено ноје.

в. басрљати.

одбатрѓати, -ām свр. *оџићи, одгегати*. — Ништа не знам куд пољак одбатрга.
в. батрѓати (1).

одбатрљати, -ām свр. *оџићи вукући се*. — Ће оно дијете одбатрља?

в. батрљати.

одбатуљати, -ām свр. *оџићи, креџати се са шеикоћама*. — Сакато, обневиђело, оглувљело одбатуља планином, неће му се стрв наћи.

в. батуљати.

одблемезгати, -ām свр. *оџићи љричајући*. — Ја га опоменук да не једе качамак са качамаља е ће га пашче ујес, а он се наљути и некуј одблемезга.

одборац, -орца м *йосебно сйремљен објед за некога*. — Није та чоск никад сијо за трпезу са осталијем, но су му вазда спремали одборац.

одборонзати, -ām свр. *оџићи љлачући углас*. — Ишиба је мајка и одборонза про поља.

в. боронзати.

одбрчати, -йм свр. *одлуџати, оџићи*. — Одбрчаше ми овце иза Колибишта, па кад изађеш на брдо, биди им мукајет.

одбуљукати, одбуључем свр. *оџјерати буљук (о овцама)*. — Велика је жега, па су чобани одбуљукали овце прије сванућа.

одвардати, -ām свр. *оџићи лујајући, џуџићећи*. — Нечи коњи одвардаше про ждријела.

одвеѓурати се, -ām се свр. *оџићи са шеикоћама, ићи вукући се*. — Ако могнем, и ја би се одвеѓуро на славу код Милете.

в. вегурати се, одвеѓурчати се.

одвеѓурчати се, -йм се свр. *в. одвеѓурати се*.

одвезичџти, -йм свр. *оџићи љричајући*. — Одвезичи ли Милуша, ђаво јој језик прегризо?

в. везичџти.

одвигањаџати, -ām свр. *оџићи виганајући*. — Само што сам га мало шклапила по туру, заплака се и одвигања. Куд оно одвигања они баксуз, баксузни.

в. виганаџати.

одвитезати, -ām свр. *оџићи виџезајући*. — Шта би ћани те у сав глас одвитеза кући? Посигуро браве, па одвитеза колиби, куку ми га ко е.

в. виџезаџати.

одвр предл. *од врха*. — Скини мало сижена одвр пласта. Одвр вра па до дна миши су прогризли врећу.

одвр предл. *в. одвр*.

одврмбабити, -йм свр. *оџуџићећи, оџићи*. — Појо Тоша на јайћака и одврмбаби право у овштину. Одврмбабише ђаци на уранах, благош њима.

в. врмбабити.

одврнчати, -ām свр. 1. *расљесати, развезаџати, развалиџати*. — Одврнчај та пријеплет, па то наврнчај да ваља. Мош ли одврнчати ови чвор?

2. *оџићи љричајући углас*. — Ми седијасмо код гомиле а поред нас предијући одврнча баба Сава.

одврести, одврзем свр. 1. *одвезаџати, одријеџиџати, љустџиџати из веза*. — Одврзи коња ис припона и нека иде у сампас.

2. *одјаџиџати (о води)*. — Ко одврзе воду из локве, крв му се одврзла дабогда.

II ~ се 1. *йошећи*. — Наједном ми се одврзе крв из носа, мишљак неће се зауставити.

2. *одвезаџати се*. — Одврзо се Зekoња, ајмо да га свежемо.

одвуковати, одвукујем несвр. *одвлачџати, односиџати*. — Одвуково је његову имовину сваки ђаво.

одвутљати се, -ām се свр. *оџићи, одвући се*. — Одвутљај се отале што прије, то боље.

одгабуљати, -ām свр. *оџићи са ње-шкоћама*. — Ја ћу полако, одгабуљати, а ти пођи кад ој.

в. габуљати.

одгавѣљати, -ām свр. *оџићи гегајући се, једва се вући*. — Дако, у над Бога, одгавѣљам на ови потоњи причес.

в. гавѣљати.

одганћати, -ām свр. *оџићи газећи (снијег, блајо и др.)*. — Одганћо је кро[з] снијег потпуно бос.

в. ганћати, доганћати.

одгарнџти, -нѣм свр. *обосџи, лако додирнуџти коња (мамузом), гарнуџти*. — Чим виђе злу уру пред очима, одгарну ђогине и отутње.

в. гарнуџти (3).

одгерѣљати, -ām свр. *оџићи сџа-рачким кораџима*. — Није кадра одгерѣљати ни до гувна, а не да се усуги ићи на тако далеки пут.

в. герѣљ.

одгџгати, одгџгām свр. *оџићи гегајући, клаџећи се*. — Што одгџгаше просџи нако шутке? Погнџо главу и замишљено одгџа.

одгџлтати, -ām свр. *оџићи газећи (снијег, блајо и др.)*. — Да сам кадра, и ја бик одгџлтала про тијег намета.

в. гџлтати.

одглавињати, -ām свр. *одлуџати, оџићи*. — Не смета га памет, па одглавиња про села.

в. главињати (1).

одголџбати, -ām свр. *одлеџришати, оџићи (о облаџима)*. — Облаџи су порано одголџбали про Голије.

в. голџбати се.

одгранати, -ām свр. *оџићи весело, леџришаво, радосно*. — Одграна невѣста ни свѣстлица јој није равна.

в. гранати (1).

одгринџати, -ām свр. *газећи оџићи (снијег, блајо и др.)*. — Одгринџаше ђаци про намета, неће се жива корталисати.

в. гринџати.

одгурѣмати се, -ām се свр. *гуркаџи се идући*. — Не могу та ђеџа с миром, но се одгурѣмаше, пас им траг гонијо.

в. гурѣмати се.

одгџслати, -ām свр. 1. *оџијеваџи уз гугле*. — Једва смо га премолили да нам одгугла једну плѣсму.

2. *џроџуриџи, џроџуџињџи, џроџи (обично вџџар, облаџи и сл.)*. — Меџава гугла неџељу дана и никако да одгугла. Одгуглаше облаџи према Дрини.

3. *реџи, исџриџаџи, каџаџи*. — Она је своје одгуглала, па ти сад размишљај.

одџгати, одџгām свр. *оџићи гегајући*. — Ено монџи одџгаше на сијело. Чујеш ли како одџгаше чоџаниџе?

в. гегаџи.

одџер м рад који исџриџује, *наџор, џе-реџи*. — То није рад ко и други, то је одџер. Уџиџо га одер у младости.

одџерина ж 1. *оно шџо је исхаџано, остарџело*. — На њџму биџагу све наке одџерине, грота га виџет наког.

2. *мџџџо са коџег је меџава одниџела снијег*. — По косама се виде одџерине и прошариџе. Дуну меџава, понесе снијег и уџаза се одџерина.

3. *земџишџџе које су воде (кише) мно-го исџлакале*. — Имам нешто одџерина, то је голи крш и ништа више. Спраџа киша земљу и остала одџерина.

одџвиџукати, -ām свр. 1. *оџићи зви-џдући, фиџукџући*. — Узе двоџениџе и одџвиџука про тијег долина.

2. *брзо некуд одџуриџи, оџићи*. — Она кросплотњаџа одџвиџука некуџ а се смра-џи.

одџзлиџкати, одџзлиџкām свр. *одџуриџи, оџрџаџи*. — Наџуги се и одџзлиџа, пас му се мџса напоџезе.

в. злиџаџи.

одџигнџти, -нѣм свр. *одселиџи, џре-сџаџи сџановаџи*. — Одаџле су Таушани одџгли има пџдесе година.

одиџјаниџа ж *незнаџено сџџворење, џри-миџишџаџа*. — Одиџјаниџа је то, зар не ви-

диш? Не море се са оном одијанијом изај на крај.

òдина ж *сијено ошруло од земље (са дна сйога)*. — Отури ту одину, па нека се суши.

одлāгати, òдлāжēm несвр. *ошресайи, шрескайи ногама (о сйоци)*. — Чим говеда одлажу ногама, мора застуђети.

одлапирати, -ām свр. *одлетјейи; ошйи лейришаво, живахно, брзо*. — Не могок уватити оног жутог лептира, но одлепира. Ај ти мала одлепирај до косаца и однеси наковањ.

в. *лейрайи*.

òдломина ж *дио од неке цјелине, парче, остйайак*. — Имаше једну одломину старог чешља.

одљевача ж *ошвор куда се вода излијева из чайрње*. — Паде киша па шикну вода на одљевачу. Поведи коња на густижерну и напој га на одљевачу.

в. *прољевача*.

òдмāг прил. *одмах*. — Шта зиндаш, одмаг ћу дој. Одмаг ужинајте, па да идемо.

одмаглирати, одмаглирām свр. *йобјећи, несйайи, йовући се кришом*. — Одмаглирала му је жена, није за њим ни десе дана остала.

в. *маглирайи*.

òдмак м *йомјерени рок, одлагање, одгод*. — Одмак је назадак. Одмак је рђав друг ко и дуг.

одмлāзити, òдмлāзим свр. *одмусйи млазом, измусйи*. — Закрендала је крава, иди одмлази је.

òдмљёркē прил. *од шаке до лакйа (кад се „одмјера“ некоме)*. — Добро се усрећио стари Драгутин кад га снаја дарива одмљерке.

одмозгати, -ām свр. 1. *размишљајући одгонейнуйи*. — Умијеш ли ти, болан, одмозгати шта се ово збива у свијет? Ко, болан, море одмозгати како се земља окреће?

2. *ошйи галамећи, йричајући углас*. — Уђа на јанћака и одмозга про поља.

òднекуј прил. *однекуд*. — Намиљеше мрави однекуј. Однекуј дува паса вљетрина.

òднијети се, òднесēm се свр. *остйайи сумња на некога*. — Однијело се на њега да је посеко манастирску шуму, а није колико ни моја покојна баба.

òднйк м 1. *йути, одлазак*. — Нема му више одника међ људе. Ишћера кучак пуницу ис куће, па му сад нема одника у тазбину.

2. *ходник*. — Млогу му је узак одник, не море се окренути.

òднòктити, òднòктйм свр. *ушећи, йобјећи*. — Одноктијо је прије но је настала гужва.

òднуд прил. *одонуда*. — Ај да развијемо јечам, ево однуд дува вљетар.

одобадати се, -ām се свр. 1. *расйрчайи се бјежећи од обада*. — Одобадаше се говеда про ждријела.

2. *ошйи љушйишо, демонсйрайивно*. — Нешто му рекоше и он се одобада.

в. *обадайи се*.

òдовуткē прил. *одовуда, са ове сйране*. — Одовутке није нико ни ријеч проговоријо.

òдом прил. *йолако, лагано, без журбе, лаганим ходом*. — Иди одом, па ћеш прије стићи. Не умије она ићи нормалним одом, но све трком.

òдондāј прил. *од онда*. — Били смо заједно на моби и одондај се нијесмо гледали. Јео сам меса на Ноковој моби и одондај га нијесам туро на моја уста.

òдонуткē прил. *одонуда, са оне сйране*. — Ено одонутке иду наке жене.

òдотрāг прил. *йозади, остйраг*. — Одотраг су ти прсле чарапе. Приобуј обуваче, вуку ти се одотраг.

одрепēљати, -ām свр. *ошйи йолако, лагано*. — А Периша виђе да га сви гледају попријеко, узе штап и одрепеља.

в. *репелайи*.

одриљати се, -ām се свр. *ошйи*. — Куј се одриља она бестија? Боље ти је одриљај се, море ти потље бити касно.

в. одриниџати се, одриџати се, риџати (II).

одрингати се, -ам се свр. в. одриџати се.

одрингати се, -ам се свр. в. одриџати се.

одрлија ж *земљиште огољело, камењар*. — У одрлијама се неће ове године ни откоса откосити. Елда најбоље роди у каквој одрлији.

в. дрлија.

одрбити, одробим свр. *ослободити ројства*. — Заробише нас Угари, али нас вљешто одроби баталијон војводе Мончила.

одртина ж *оно што је исхабано, поцијено, старо*. — Обуко сам наку одртину капута. Види како она одртина загледа туђе жене.

одртинавити, одртинавим свр. *омршати, ослабити, остаријети*. — Убијо га слаб ваган, па је одртинавио и ојадиво.

в. одртинити.

одртинити, -им свр. в. одртинавити. — Да ти је слаб ваган и ти би одртинио ко и сваки други.

одуа ж 1. *промаја, проух*. — Ушурко и удесио кућу, ниће у њој одуе. Сви су прозори затворени и нема вала никакве одуе.

2. *предах, одмор*. — Дај мало себе одуе, шта си кидисо за живот.

одувријети, одуврём свр. 1. *подувријети, увријети у врати (да ко не уђе)*. — Неко је одувро ногама у врата, па не могу да уљежем.

2. *изазвати бол, надражај, иренијети бол на другу страну, суйројно од надражаја*. — Забоље ме у врат, па одуврије у мозак, мишљак нећу ни данути.

одука ж *одвика, одуча*. — Код вука нема одука. Тежа је одука не обука.

одулићати, -ам свр. *поисати, одојити (из вимена, дојке)*. — Пуш јање нека мало одулића па га одлучи.

в. дулићати.

одумнути, одумнём свр. *минути, пресјати, смањити се (о боловима)*. — Болио ме зуб, па ставик ракије на њ и сад ми болови одумнуше.

одумице прил. *неглејке, одока, по ирилици*. — Неће он ништа да ради одумице. Измљери, па што каже кантар, а не одумице.

одундај прил. *од оне стране, с оне стране*. — Захњите, бестијо, одундај, жито је здрелије.

одућкати, -ам свр. *поисати (из вимена, дојке)*. — Одућкаше телад сваку кап, па ћеш посркати евово!

в. дућкати.

ође прил. *овдје*. — У пјесми: „Шарено се коло креће, / ње је ноћас моје цвјеће, / мој драгане што не дође, / на сијело ноћас ође?“.

ођек прил. *овдје*. — Ођек је мало прије ударио гром. Дођи ођек да се клисамо.

в. ођека, ођекан.

ођека прил. в. ођек.

ођекан прил. в. ођек.

ођен прил. *овдје*. — Ођен је вазда бијо обичај да пуница изнесе пре зета пун пљат куванијег јаја, а сад ни тога нема.

в. ођенај.

ођенај прил. в. ођен.

ођести, ођедём свр. *оштићи, поћи, зайути се*. — Поп Милета уђа на бедевију и некуј ођеде.

ођогатити, -им свр. *остарјети, осидјети*. — Ништа нема грдније но ка чоек ођогати. Ко се гођ родио та ће и ођогатити.

оживипати се, -ам се свр. *разбољети се од тешко изљечиве болести*. — Оживило ме мајчино млијeko, ако ћу заложити.

ожица ж 1. *кашика од мейала*. — Раније нијесмо имали ожице, ково што сад имамо, но смо иг градили о дрвета.

2. *средишњи дио између груди и шибурине дуље*. — Забољело га је нешто на сред ожице.

в. ижичица.

џичица ж в. *ожица*.

ожуљ узв. *оном. за имитирање звука (шамара, камџије и сл.)*. — Није лако трпљети кад почне: ожуљ, ожуљ! Увати оно дијете па по њему ожуљ, ожуљ!

ожуљегати, -ам свр. *дићи у игри на коцку; ойљачкайти*. — Прода вола па га грацки калцакани увукоше у коцку и ожуљегаше му сваки динар. Неко га је ожуљего до голе коже.

џурнџти, -нџм свр. *ударити, ошинути, ошклайити*. — Поја алата, џурну га и стиже у Црквике прије но је сунце пресенило.

џзабога прил. *џобогу, забога*. — Озабога, што не би косаца? Па зар озабога нијеси чула да језа (језик) прича а гуза плаћа (бију по њој).

џдџ прил. *одоздо*. — Ништа оздољ нијесам могла виђети шта је вамо било.

џидина ж *оџици зидова од џорушене зграде*. — Зјапи џидина и прича многе приче.

џунђурити, -џм свр. 1. *оџарјеити, оронутити*. — Ови клетки живот брзо пролази, па чоек и не осџети колико је џунђуријо.

2. *осџромашити*. — Раније су лијепо живљели, а са су џунђурили. Оџунђурили смо, па нас сад мало ко и познаје.

џилати се, -ам се свр. *џосити неискрен, џодао, џакоситан, завадљив, себичан*. — На овом мутном времену народ се оило и завадијо.

џич м *више џари волова ујармљено у једну вучу*. — Одебљо је, не би га повуко оич волова. Упрегосмо волове у оич и извукосмо уз ону страну пешес шуљева.

џј узв. 1. *за одазивање: ево ме*. — Машан стави руке око уста и узвикну: „О Миљољка!“, а она се одазва: „џј!“

2. *којим се исказује бол, џуга, жалост*. — Ој мене данас и занавијек! Ој мене, црној друзи!

џја узв. *момка кад игра у колу*. — Кад момак заигра у колу и узвикну: „Оја!“, џевојке му отпљеваше: „А што вичеш ија,

оја, / кад џевојка није твоја, / она има џевше младе, / на сијелу није саде.“

в. *ија* (2).

џјађелик м *сџрадалник, несрећник, ојађеник*. — Шта ради они ојађелик?

џјађелица ж *сџрадалница, несрећница, јадница*. — Немој цвијељати ојађелицу, доста јој је и џенијег јада.

џјаричати се, -ам се свр. *добити акутно зајалење коже (у виду џлиха) око уста*. — Ојаричо се око уста, не море се ни насмијати.

в. *изјаричаити се*.

џјевтињати, -ам свр. *џојефџинити*. — Ојевтињала су шиљез, не иду ни у шта. Више је, болан, сад ојевтињо живот но отприје.

џједнојаричити се, -џм се свр. *ојарити једно јаре*. — Пџока се ове године оједнојаричила, а досле се вазда близнила.

џјемчитити, -џм свр. *обиљезжити, размјерити, уџрџаити, „џланџратити“*. — Ојемчијо сам шуљ и са ћемо да ге шџгамо. Ћико је ојемчијо кожу за опанке, па ако ој одрежи једне.

џјести се, џједџм се свр. *уџрџити се, изујестити се*. — Милуша и јадуша, па ево се дијете ојело између ногу.

в. *изујестити се, наџријџити се* (II), *окинуити се*.

џјкати, -ам свр. *кукаити, узвикиваити: „ој, ој!“*. — Умрије јој дијете, па тужи и стално ојка, ископа се.

џјрад узв. *кози да се вџаити*. — Ојрад, коза, ојрад! Ојрад амо, џаво џ ве!

џјс узв. *којим се џјџера во*. — Ојс, воко мој, ојс!

џјстамо узв. *волу у јарму да се оркене другачије него иџио је у џом џренуџку*. — Кад Сићо доћера до краја бразде, узвикну: „Ојстамо, соколе мој!“, волови засташе и вџаити се натраг.

џк узв. *за исказивање невџерице*. — Ок, та слота а се појави, сви ће се разбљџати! Ок, рђо једна, ти да ми прџкочиш.

òк узв. *бола*. — Ок мене данас и за навијек! Боли ме туј, ок!

òкавица ж *навојница на налив-йеру*. — Ко ми сломи окавицу, оковали га пасијем веригама.

в. *оковица*.

ока̀лап̀ити, -й̄м свр. *ошину̀ти, ударѝти*. — Ако те окалапим овом омаговином, другу ћеш кајду пљевати.

окалап̀урити, *окалап̀ур̄им* свр. *малак-сати, омлѝшавѝти, изнемо̀ћи*. — Нешто сам ти окалапуријо, све мртвачки зној излази из мене.

ока̀лач̀ити, -й̄м свр. I „ударити“ *калац, млада йрава*. — Око Ђурђевдана вазда је окалачила трава сем ове године.

II ~ се *найас̀ити се младе йраве*. — Јесу ли ти се овце окалачиле?

в. *окаочити*.

òкан̀үти, -н̄ем свр. I *одморити, йочину̀ти*. — Окани мало, душа ти испаде.

II ~ се *омразити се, осјећати одвратности (о јелу)*. — Окануло ми се ступано жито, не могу га очима виђети.

ока̀оч̀ити, -й̄м свр. в. *окалачити*.

òкап̀ати, -љ̄ем свр. I. *кайити, цурѝти кай йо кай*. — Леденице су рано окапале. Ојужило је и ево свака стреја окапала.

2. *йрезрену̀ти (о жити)*. — Немој чекати да жита ўсрп̄е и окапљу, но иг жњи на вријеме.

3. *скайити од глади, жеђи*. — Куку мене, окапаше ми ћеца од глади.

4. *чамити у невољи*. — Окапо је несретник у тавницама овог пасег режима.

òкапина ж *нанос снијега изнад мјестиа на којем је неко или нешто*. — Соргај ону окапину снијега изнад врата, е ће се некемо сручити на главу.

òкап̀ити, -й̄м свр. *наднијетити, искосити, учинити косим*. — Окапијо си сијено по јужној банди. Млого је окапила греда изна самс кривине, само што се није сручила.

òкар̀ити се, -й̄м се свр. *биити брижан, йужан, снујден, забрину̀т*. — Срце му

се за њом окарило. Неко ми је снашу наљутијо, па се јутрос млада окарила.

ок̀есити, *òк̀ес̄им* свр. *биити брижан, забрину̀т, замишљен, йогну̀те главе*. — Шта си окесијо, дај се мало тресни, јадо мој!

в. *окечити*.

ок̀еч̀ити, *òк̀еч̄им* свр. в. *окесити*.

òкеш̀трѝти, -й̄м свр. *засјестити негдје, задржасити се*. — Окештријо око пријеклада и не мрда.

òкину̀ти се, -нем се в. *ојесити се*.

окла̀ница ж *мали снијег*. — Иде бос по окланици и ено га здрав ко дријен.

окла̀нути, *òклан̄ем* свр. *йасити мало (о снијегу)*. — Ено снијег оклано брдима. Го ни овце у пашу, снијег је само мало оклавно.

в. *олуњити, ойрлитити, ойрљитити, ойршељитити*.

òклапак, -пка м *окрајак, дјелић нечега*. — Узми ови оклапак коже, море ти ваљати. Наложити ове оклапке о дасака.

окалап̀урити, *окалап̀ур̄им* свр. *биити забрину̀т, невесео, йужан, снујдити се*. — Окалапуријо Шћепо е му је празан такулин.

в. *оклемити*.

òклаген, -а, -о I. *који је окречен*. — У школи су оклачене све учioniце.

2. *који је „ударан, ошину̀т“*. — Отишо је оклачена репа, а вамо прича како је урадијо ово и оно.

òклагити, -й̄м свр. I. *окречити*. — Немам нимало клака да оклагим портник, не могу га ваког гледати.

2. *ошину̀ти, ударити*. — Оклачи га тијем прутом, тако ти крста и славе.

оклеб̀есити, *оклеб̀ес̄им* свр. *биити снујден, йокуњен, ойсу̀ити се (о изгледу лица)*. — Оклебесијо доњу усну и само што не плаче. Нешто је оклебесијо, би реко да је сисо у кобиле млијекко.

в. *оклембесити, оклейесити, ойорбитити*.

òклѐм прил. *одакле, окле*. — Оклем ми паре, црño моја? Оклем ти је мајка, бого ти?

оклембѐсити, **оклѐмбѐсим** свр. *в. оклебесити*.

оклѐмпити, **òклѐмпим** свр. *в. оклајуриши*.

оклѐпати, **-ам** свр. *ошковаши (о коси за кошење)*. — Ој ли ми мало оклепати косу?

оклљнити, **òклљнѐм** свр. *биши забринути, снужден, погнуто гледати*. — Глобили га овштинари, па оклљнио нос.

окобрљавати, **-ам** несвр. *ошкошрљавати (о камењу и сл.)*. — Не смета га памет, па по ваздан окобрљава камење.

окобрљати, **-ам** свр. *ошкошрљати, ошкобелати*. — Неко окобрља камен низ влаку, умало нас не поби.

òковица *ж в. оковица*.

òкок узв. *за одобравање у значењу: нека, тако му (ми, ти...) треба*. — Окок, тако му и треба! Окок, поганћеру један!

околаисати, **околаишѐм** свр. 1. *заобићи, обићи, поћи дужим заобилазним путем*. — Околаисали смо изнад села и избљегли заседе.

2. *фиг. околишити у шриповиједању*. — Причај отворено, шта си околаисо ко мачка око вруће варенике.

околоматити, **околоматим** свр. *обрубити колوماتом*. — Како си околоматила опанке, ђаволи се с тобом околоматили.

òкомак, **òкòмка** *м* 1. *оно што није добро окомљено*. — Дао ми је окомак од урметинова класа, па мисли да ми је спаса живот.

2. *мало узвишење, брежуљак, стирмина*. — Видиш ли, бона, да се нако чељаде начугурило на оном окомку поре школе?

окомòтити се, **окòмотим се** свр. *расшремити се, раскомòтити се*. — Окомотите се људи ко у својој кући. Неј ноћас ић одавле, но се окомоти и да ноћимо.

òкòнчити, **-им** свр. *размјерити концем (канайом), уштити ушврћену мјеру*. — Јеси ли оконччио јапију за кућу?

в. ојемчити.

окопијерити се, **окòпијерим се** свр. 1. *ошоравити се, побољшати се (здравствено, физички)*. — Потље прележане шпањолице мало се окопијерила. Е, са се он окопијерио, ишчупо би кобили реп.

2. *заимати, стићи, повећати добро*. — У потоње вријеме окопијерио се и држи велико живо.

в. окупијерити.

òкорак, **òкòрка** *м* *о крајак од дрвета*. — Купио сам наке окорке о штица, даће руку.

в. ошерак.

òкòшта прил. *зашто, због чега*. — Окошта идосте у Нишић. Окошта се свађате, рђа ве гонила!

окр̀акати, **òкр̀ачѐм** несвр. *дочекивати, угошћавати, служити*. — Окракала сам око њега годинама, па ме сад облајава. Не могу више окракати око кусог и репатог, доста ми је свега.

окр̀акње *с гл. им. од окракати*. — Узалудни јој је рад и окракање, нико јој за то нити знава нити узнава.

окр̀ачивати, **окр̀ачивам** несвр. *в. окракати*.

окр̀ижити, **òкр̀ижим** свр. 1. *одсејти, одрезати кришку*. — Дед ми окрижи од љеба ако је печен да ваља. Окрижи ми једну оцапину сланине.

2. *бацити некога или нешто да се кружно покреће, закрижити*. — Окрижи ш њим по ледини ко са каком черужином.

окр̀илатити, **-им** свр. *шргнути се из учмалосић, добити снагу (као да крила добије)*. — Кад је чула да јој се син вратио из војног стана, окр̀илати ко да није она.

òкр̀њак, **òкр̀њака** *м* *оно што је крње, окрњено*. — Узми ови окр̀њак сапуна па се изми, е си се вас изглибо.

окр̀оштити, **òкр̀оштим** свр. 1. *добити велики стџомак*. — Што си тако окр̀ошњио, побого брата?

2. *развиити велику крошњу, разгранати се, истицати се великом крошњом (о*

дрвѣиу). — Она шљива је окрошњила, дај да је мало поткрешемо.

Ѡкрпѡн, -а, -о *дошрајао, руиниран*. — Богме ти је листра о[д] стаје сва окрпана.

Ѡкруга *ж црна марама без реса, којом се удаѣа жена забрађује, убрадач*. — Нигда се та друга није забрађила ни врецулетом, ни велом, но каком округом, што није ни за шта.

округѡлац *округѡлца м онај који је у виду круга, округао*. — Сва му је имовина један мали округалац земље испот куће.

Ѡкршак *м мали криш*. — Напасле су се овце око окршка, па кукуријечу.

в. окршањак.

окршањак, -њка *в. окршак*.

окуљати, -ѡм свр. *добити куљу, поштати куљав, шрбав*. — ОкуљѠ ко стеона крава. ОкуљѠ, па не види од дроба ни кудијен краче.

в. окуљатиши.

окуљатити, -ѡм свр. *в. окуљати*.

Ѡкуп *м 1. скуй, састѡанак већег броја људи ради договора, дискусије и сл.* — Какав је оно окуп испре школе?

2. *фиг. онај око кога се окуљѡ својѡа (обично родитѡељи, вићени људи и др.)*. — Мајко наша, наш окупе, ка те неѡта, све нам неѡта. Сердар је бијѠ окуп у селу и племену.

окупијерити се, *окупијерѡм се свр. в. окоијерити се*.

Ѡкѡч *ж сѡрмен којом шролази шуй са више кривина, окука, вијугави шуй у сѡрани*. — Одмарасмо у окучима, кат поред нас протутње вук, има ко брав.

олаѡдати, -ѡм свр. *шѡјестити*. — Олаѡдаће све што му се да, само нек огладни.

оледити се, *оледѡм се свр. 1. охладити се, расхладити се*. — У, ова ти се клета цицвара сва оледила, неће нико од ње жвакнути.

2. *фиг. лоше се оженишити или удашити*. — Није се оженијѠ, но оледијѠ, куку му кѠе!

Ѡлити се, *Ѡлѡм се несвр. зорити се, дичити се*. — Оли се ко свитац с гузицом.

Оли се она мртва тањич и мисли да је шеѡница бљелица.

Ѡлуњити, *Ѡлѡњѡм свр. в. окланушити*.

Ѡљенак, -ѡнка, -ѡнко *лијен, сѡор, шром*. — Није она Ѡљенка, но пржећа мѡмо сваког живог.

Ѡмагањити, -ѡм свр. *лоше урадити*. — Шта гођ узме у своје руке све то Ѡмагањ и бестрега.

Ѡмаговина *ж шѡдуже дрво, дебљи шруш*. — Нудер ми ту Ѡмаговину. Удри то јуне каком Ѡмаговином, да се тудаж не кочи.

в. маговина.

Ѡмакнути, *Ѡмакнѡм свр. ошѡити шѡдаље од мјестѡа на ком је неко, одмакнушити, измакнушити шѡдаље*. — Богоми су коњаници Ѡмакли испре вас за сат и оѠѠ!

Ѡмаѡ, *Ѡмаѡа м (л. inula helanium) биљка са јаком айѡшроејском моћи чији се коријен ушава дјецѡ у шѡјас, коњима у хам, сѡѡци се даје у со и сл.; шѡшребљѡва се и као чај шроеѡив кашѡѡ, шѡнѡљичаре, свраба а чѡбани шѡређују овна шѡд чакѡшаром са Ѡмаѡом шјевајући: „Ѡј ова не, мој Ѡмане, / Ѡман, Ѡман Ѡ гѡгѡман, / чакѡшар звекну, овѡа блекну, / Ѡман, Ѡман Ѡ гѡгѡман, / Ѡј оване кошѡмане.“*

Ѡмаѡњак, -ѡка *м шѡрче, дјелић, мрвица*. — Сломи се они несретник низ греде и од њега не ѡста ни Ѡмаѡка.

Ѡмаћати, -ѡм свр. *ѡѡѡешити од маће, шламењаче (Ѡ жѡшѡу)*. — На овом паѡсем времену и жѡта Ѡмаћаше, неће бити ни ручка.

в. маћати.

Ѡмаштрачитѡ, -ѡм свр. 1. *ѡшамарити, ударити, ѡшинушити*. — Бљѡж ѡтале док те нијесам Ѡмаштрачила овом Ѡмаговином.

2. *шѡјестити мало и на брзину*. — Јуче смо с ногу нешто Ѡмаштрачили и више ништа нијесмо стављали на уста.

Ѡмѡчитѡ, -ѡм свр. 1. *ѡмѡшѡити, смѡшѡити*. — Овлажи ѡеб нек мало ѡмѡчи. Подгрија питу и ѡмѡчи.

2. *ојужийи, ойойлийи*. — Дако данас мало омечи, не море се трпљет ова студен.

3. *бийи йойустљивији, предусрејљивији, йойушійаји у свом тврдом сјау*. — Трговци су, мешчин, мало омечили. Кад смо увече просили Ђевојку, нијесу сћели ни да нас чују, а ујутру омечише.

омісити се, *омісім се свр. замисли-ти се, бийи брижан, сјетан, нерасіоложен*. — Бије га сто грднијег јада, па није чудо што се омисијо.

омјерати, *омјерам несвр. 1. мјериши, узимати мјеру*. — Добро је, шта му толико омјераш рукаве.

2. *йосмайраши некога, йроцењиваши га*. — Омјера га и ћуги. Омјерала је не омјерала је, што јој је ту јој је.

омрџ м *мржња, омраза*. — Нема ништа теже од омраза. Омраз је голема љуцка болес, којој нико досле није доако.

омрџан, -зна, -зно *омражен*. — Остала је ријеч: тешко јадну и омразну.

омраморјити се, -јим се свр. *бийи осамљен, ћушійи*. — Најтеже ми је љети ка сви оду на рад, а ја се вође осамим и ораморим ко студени камен.

омрс м *мршење*. — Сиротиња нема омрса сем за славу и свадбу.

омудина ж *дио око мошњица*. — Обула опанке од сивоњине омудине па поскакује.

омуњити, *омуњим свр. 1. ударийи муња, гром*. — Ђе муња омуњи, ту трава не ниче. Само што је крено про једне влаке, загрмље и муња га омуњи.

2. *фиг. урадийи брзо, сирейино, добро*. — Жетелице пожњеше жито и све омуњисе.

онокниче при. *в. овакниче*.

ондале прил. *оданде*. — Ондале је бавка а не отале.

ондарке прил. *онда*. — Ондарке си ми рекла да ћеш ми убрати уликов прут.

онђенак прил. *онђе*. — Онђенак измиље зелембаћ и шмугну у зид.

онеклен прил. *однекуд*. — Онеклен га ђаво нанесе, па се ш њим заговорик. Болес онеклен наиђе ко на коњу, а отиђе ка на пужу.

оничас прил. *онај час, одмах*. — Свекар оком, а снаја оничас — скоком, Бог је поживијо ка је нака.

оно зам, у *йогрдном значењу за некога*. — Оно би ишло без гаћа кро[з] село, како је памети. Дигло се оно да соли људима памет.

оногај зам. *оног*. — Сачувај ме боже оногај зла. У оногај пожмирепа вазда добро роди раж.

онођен прил. *онђе*. — Онођен сам набро велику киту јагода. Онођен смо се турали камена с рамена.

оноишан, -шна, -шно *који је мали, омањи*. — Ја сам оноишан поче чувати туђу стоку и ево ме здрава и весела.

ономо прил. *онамо*. — У оном виру ономо има пастрмка ко жутијег мрава. Кака је то граја ономо?

ононђе прил. *онђе*. — Ононђе је букнула вода и[з] земље. Нашо сам дуванску кутију ено ононђе.

онудар прил. *онуда*. — Онудар је било траве до кољена. Никад онудер није било јагода.

онударке прил. *онуда*. — Онударке имаше доста мљечике. Слазили смо низ оно точило онударке.

онудијен прил. *онуда*. — Онудијен, по онијем превијама, има кремењача колико те воља.

в. онудијер.

онудијер прил. *в. онудијен*.

онча ж *омча*. — Она је ставила ончу око врата чим се за њега удала.

оњањ узв. *кози да се враши*. — Оњањ, коза, оњањ!

оње прил. *онђе*. — Ено оње, испод оно[г] камена, извире ладна вода.

оп узв. *йри замаху*. — Миле узвикну „оп!“ чим баци велики љиљак на вр сијена.

òп узв. *при скоку, замаху и сл.* — Антоније никад није бацио камен с рамена што није узвикнуо: „òп!“.

òпáжан, -жна, -жно који благовремено *опази (о њсу)*. — Имамо опажна и преопажна пса.

òпалит, -а, -о *љуи, нагао, пријек*. — Од опалита чојека море се чува, а од подмукла тешко.

òпалица ж она која је *љуи, нагла, ошира на језику*. — Богоми је и она опалица, ко јој и мајка.

òпалич м *жега, оморина, сјарина*. — Завладо је накав опалич, све спржи.

òпанчар, -ára м *калуј дрвени за ојанке*. — Овом опанчару има сто година и море бити још која.

òпанчара ж *игла за израду ојанака*. — Ево ти једна опанчара, ваљаће ти. Ће ми затури ону опанчару?

òпарлаиса̀ти, *òпарлаишѐм* свр. *ударити, ошинути*. — Опарлаиса вола дреновием вологонцем, па му скочи пожилица низ рбат.

òпартосити, -ѝм свр. 1. *уѝшити за мјерку, осудити, ѝриговорити, рећи*. — Тако ме је опартосила, да нијесам умијо бекнути.

2. *ударити, ошинути*. — Ако те опартосим по туру, ватаћеш се за њ док си жив.

òпачило с *мржња, злоба, неслога, расјор, раскол*. — Неко је унијо опачило међ људе, траг му се утро ко шаренијем коњима.

òпáчкѐ прил. *наојачке*. — Обо чарапе опачке а иде да проси ђевојку.

òпаши узв. *воловима у јарму да „окроче“ (око онога ишго ѝреба да се ѝрикачи ради вуче)*. — Ај опаши, соколе! Опаши, опаши, воко!

òпѐ прил. *ојет, ѝоново*. — Ено опе кокоши напале на простирала. Он ће опе да ради по свом.

òпѐљешити, -ѝм свр. *узети џабе, ојљачкаити*. — Засретоше га на срет пута

и опељешеше до коже. Многе је опељешито, али му доакаше.

в. ојѐљушити, ѝѐљешити.

òпѐљити, *òпѐљим* свр. *омањити, сузити, обузити*. — Три пута мљери ако мислиш да се опељиш. Опељила ми је капуљачу.

òпѐљушити, *òпѐљушим* свр. *в. ојѐљешити.*

òпер, -а, -о који је *крив, искривљен*. — Ово дрво је оперо. Издвој побанди те опере штице.

òперак, -ѐрка м *в. окорак*.

òпѐт узв. *коњима у вршају да се окрену другачије него ишго су у шом ѝренушкѝ*. — Опет, маљи, опет! Кад коњи у вршају привију уже око стожера узвикне се: „опет, опет!“, коњи се окрену на другу страну и наставе трчати по вршеници одмотавајући и замотавајући уже.

òпѐћак м *мало улегнуће у греди, ѝѐћиница*. — Склонијо се от кише у опећак и куња.

òпизмити се, -ѝм се свр. *ѝостити ѝакостан, зао, завидљив*. — Опизмијо се и опакостијо, па о[д] злоће и сам себе појде.

в. ѝизма.

òпијушкати, -ам свр. *ѝокрасити, ојљачкаити*. — Вазда су вољели да другог опијушкају, мало им било црне земље, па се немали ђе укопати.

в. ѝијушкаити.

òпити, *òпијем* свр. 1. *окренути на личје сѝоља, ѝреврнути, изокренути*. — Напила се пљандура, па опила капутину и онако пљано понавља: ко пије и напиће се!

2. *открити карѝу да се види (о карѝању)*. — Подијели љуцки те карте, пола си иг опијо!

òпитурати, -ам свр. *ѝремазати бојом, обојити*. — Да немаш мало питуре да опитурам они клетки баул?

òпкучити, *òпкучим* свр. *в. овкучити.*

òплинѹти, -нѣм свр. *исѹойийѹи се брзо (о снијегу)*. — Паде мали снијег и брзо оплину. Чим грашну сунце снијег оплину.

òпљуснѹти, -нѣм свр. *ошинуйѹи, ошамариѹи (обично и с једне и с друге стране)*. — Опљусни га, аманати Божи, па ће мање нагуђивати.

опòганѹти се, -ѹм се свр. *обавиѹи велику нужду (о дјетету)*. — У, ево се дијете опоганило у сре сриједе коћете, дај га, јадо, очисти.

òпрденò пѹце изр. *шѹио је сувишно, безначајно, до кога нико не држи*. — Не пита се оно ништа, то је опрдено пуче у рођи.

òпрежина ж 1. *ѹойруг, колан, ѹојас од седла, самара*. — Притегни му побоље опрежину, е ће ти товар на кљусету кривати уз окучи.

2. *кецеља*. — Опасаћеш ти опрежину а се ожениш, попази што ти кажем.

3. *фиг. онај који је ѹром, лијен*. — Најмик наку опрежину, па први дан сигура два брала.

опрèчавина ж *исечена кожа у каше за ѹријечање ојанака*. — Да немаш мало опрèчавине, оћак да испријсчам наке трање опанака. Ова опрèчавина је од говеђе коже.

опрèчаница ж *в. оѹрèчавина*.

опр̀знити, òпр̀знѣм свр. *нехоѹиично ѹробуѹиѹи желудац или цријево (кад се коље стока)*. — Ето, ѹаво се усро, заборавик да прометнем узо кроз летњак, па опр̀зник сву лубину од јањета.

в. ѹр̀зно.

опр̀лија ж *снијег који је мали, ѹр̀љуг*. — Брзо ће се истопити ова опр̀лија.

опр̀лити, òпр̀лѣм свр. *в. оклануйѹи, ѹоѹр̀лиѹи*.

опр̀љити, òпр̀љѣм свр. *в. оклануйѹи, ѹроѹр̀љѹиѹи*.

опр̀стити, òпростѣм свр. *учиниѹи лабавиѹм, олабавиѹи, оѹустѹиѹи, ѹоѹсѹиѹи шѹио је ѹриѹегнуѹио*. — Опрости Зскоњи тељнг, млого си га притего. Ој ли

ми мало опрстити завој око руке, не умијем ти казати колико ме стеже.

òпруђити се, -ѹм се свр. *исѹр̀жѹиѹи се*. — Прикупи ноге, шта си се тако опруђијо! Опруђила се пуста, ѹвѹша је о сунца.

опр̀шѣљити, опр̀шѣљѣм свр. *в. оѹр̀лиѹи*.

òпсѣг м *ѹлод, сјеме бијелог јасена*. — Окитила се гране опсигом, би реко да су се по ѹима излегли пљевчићи, репићи.
в. ѹѹјевац.

опу̀вати, òпу̀вѹм свр. *фиг. ѹојестѹи*. — Говеда су опувала све што сам им метно. Да су гладни опували би и пошљедњу мрвицу.

òпузлѹти, -ѹм свр. *овлажѹиѹи, ѹустѹиѹи влагу, оѹкравиѹи се*. — Јутрос бијаше смрзло и чим отопли одмак опузли. У кући му опузли зидове од влаге и у тој мугљезини живи годинама.

òпутан, -тна, -тно *хѹиѹар, жѹивахан*. — У нашем селу нико није опутни од Марка. Свако му је дијете опутно.

òпутња̀к м *ојанак ѹреѹлеѹен оѹѹѹом*. — Обула опутњаке па иг загледује. У потоње вријеме извикосе шпагајлије умљесто опутњака.

òпуча ж *саѹѹирање у раду, најоран рад*. — йускијање је једна велика опуча. Није то рад ко и други рад но црна и жалосна опуча.

òпучѹити се, -ѹм се свр. 1. *добѹиѹи кѹлу, окулавѹи се*. — Само што сегну да ишчупа камен, опучи се.

2. *радиѹи најорно, саѹѹираѹи се*. — Опучијо се радећи за другог, па му сад то нико и не познаје.

3. *оѹѹкачиѹи се, одломѹиѹи се, оѹѹиснуѹи се, склизнуѹи се*. — Опучи се камен из греде и откобеља право у ријеку.

4. *фиг. ѹреждераѹи се, ѹрејестѹи се*. — Опучили смо се једући ране о[д] сваке врсте.

òраг м (л. *Juglans regia*) *орак*. — Баба Дара оћаше да унуку пљевуши: „Шетала шетка, ораге рска, на букову листу, лис се

провали, баба се помами, сву ћецу помлати, само моје дијете остави.“

ѓрагов, -а, -о који је од ораха, орахов. — У пјесми: „Мој драгане, орагова грано, / још се мене удавати рано, / мој драгане цвијете у гори, / брзо дођи па ме разговори, / брзо дођи па ме разговори, / остали ти пусти твоји двори.“

ѓраговина ж дрво ораха. — Направио дуванску кутију од ораговине.

ѓрад узв. *кози да се враћи.* — Орад амо, орад! Орад, мала моја, орад!

в. *орјад.*

ѓра̇нчи̇ти се, -̇им се свр. *ојаг̇ни̇ти се и̇рије уобичајеног рока.* — Бљека се рано мрка, па се оранчила међ првијем.

ѓрда узв. *којим се и̇јера ован.* — Орда гриве, орда! А орда, соколе мој!

орда̇кнути, орда̇кнѓм свр. *и̇о̇и̇јера̇ти овна узвикујући му „орда!“*. — Умијеш ли ти ордакнути или не?

орези̇лити, орези̇ли̇м свр. *изложити ружењу, кри̇ти̇ци, срамо̇ти.* — Орезилијо га је и пред селом и пред племеном.

в. *резили̇ти.*

ѓрепак ж *окрајак.* — Узми евои орепак љеба, шта ће ти та дуса. Наложиле на ватру ови орепак даске. Кад развијамо жито на гувну, па ону та̇нич што вјетар однесе подаље од пуног зрневља, назива се орепак, разумијеш ли или не.

ѓрепица ж в. *орейак.*

ѓриз ж *фиг. облик украсних шара и̇ри и̇лешѓњу.* — Исплела сам вањелу на ориз, ваља стотину динара.

ѓрја̇д узв. в. *орад.*

ѓрли̇ћ, орли̇ћа м *назубљени дио грабаља.* — Бијаше кум Шурко затаслачијо нако дрво за орлић. Сломик орлић по сре срјѓде.

ѓрожак, -шка м *рошчић и̇рирасѓао уз рог.* — Донеси ми шегу да ошегам орожак Гриваљу.

ѓрожити, ѓрожи̇м свр. *обољети у очи навлачењем крилате навлаке (о живо̇и̇њама).* — Орожи ми кљусе, нагрди ме грдом.

в. *рожац.*

ѓру̇ба̇н, -а, -о који је *изрован, издубљен, избраздан.* — По зидовима о[д] собе вас клак је орубан.

ѓсваклѓ прил. *одасвуд, са сваке сѓра-не.* — На пазар се бијаше освакле окупијо грдни народ.

ѓсвитити, -̇им свр. *оит̇очити̇ концем, чохом, свилом.* — Освитили му ѓамадан позлаћенијем концем, па се у њему коко-ти ко паун.

ѓсвићен, -а, -о који је *обрубљен свићом, чохом, концем.* — Чувај то освићено одијело за излаз.

ѓсебе прил. *од самог себе, у и̇рироди сѓвари.* — Осебе су јој ѓеца злорана. Мршав је осебе.

осева̇пити се, осева̇пи̇м се свр. *учинити севай, добро дјело.* — Осевапијо си се ка[д] си наранијо гладне. Ако мислиш да се осевапиш помози ону несрећну удовицу и јадовицу.

ѓсијек м *ивица, руб.* — Ну, неј ли поправити та осијек от котла, видиш ли да се вас потковрно.

оси̇легити, -̇им свр. *ошамарити, уда-рити и̇луску и̇о лицу.* — А, што нако осилети оног тужног рајетника, јуначино љуцка, рече баба и пљуну.

оси̇чијати, -̇ам свр. *и̇реит̇ије̇ти много нервозе, брига и сл.* — У пјесми: „Мене мајко осичија, / прва љубав и кончија, / мој драгане, мој коншија, / што ме тако осичија?“

ѓскокѓ прил. *скачући, с ноге на ногу.* — За тако младе и здраве оскоке је одавле до Жабљака. Оскоке је стигла у Зукву.

ѓсланица ж *мала слана.* — По нугловима бијаше јутрос мало осланице. Ће ћеш бос по тој осланици?

осла̇чати се, -̇ам се свр. *и̇осѓѓити сла-дак.* — Ослачала му се туђа мука. Ослачала му се грушавина.

ѓсле прил. *од сада.* — Осле ћу и ја другу плѓсму плѓвати. Што је било досле, неће осле!

òсмокē прил. *йомало* (о سموу). — Осмоке, снашо, са скорупом, осмоке!

осòвати, òсујем свр. *ойсовати*, *наружийи*. — Ја никога нијесам ни криво погледала а камоли осовала.

осовр̀лати, -ām свр. *исйлести* како било. — Осовр̀лај ми један шал, уши ми опануше о зиме.

òсòњик м *осојна сїрана, осоје*. — Преобишла сам све чечаре и осојнике, а ждријепца нема, па нема.

òсока м *сок који се циједи (о сиру, скорују, месу); вода која се лучи из ђубреџа*. — У јесен би заклали вола и месо би држали у осоки док је добро не упије. Од-јажи ону осоку испод бањине, не море се од ње проћи.

òсолак, -òлка м *осољај, онолико колико је йошребно за једно сољење јела*. — Потрошила сам сву со, немам више о[д] два осолка.

в. осољај.

òсољај м *в. осолак.*

òсрати, òсрēm свр. I фиг. *родити*. — Осрала га је, па се сад ње стиди, рђа га убила. Не слуша ме ни дијете које сам осро, а не туђе.

II ~ се *оставити, напустити некога, нешто*. — Сва се својта осрала од њега, па сад живи у једној јатари. Неко усеко два шуља и од њиг се осро.

в. одасрати се.

òсред предл. *од средине, са средине*. — Поји осред средине ливаде, па раскоси.

останòвити се, останòвим се свр. *настїанити се*. — Какав си, ниђе се не остановијо, но ти свукуј било тијесно.

остарòковити, -йм свр. *биити йод сїарим йойковом*. — Коњи су нам остароковили, нијесу поткивани о[д] Спасовдана.

в. сїарокòван.

òстви ж мн. *гвоздене бодље које се међу шелећу на њушку да не йосе краву*. — Метни теладима остви, па иг слободно пушти нек иду куд оће.

òстојбаша м *косац који се налази на зачељу мобе*. — У пошалици: „Здрав козбаша, / Ђе си остојбаша, / коси брже, / козбаша те стиже!“

òстрижак, -шка м *осїаїац, дио неке цјелине*. — Упандрчијо острижак кажипрста па њиме пријети.

òсўк м *йодуже дрво, баїшина*. — У рукама имаше дрвени осук. Ђу ту, ценабету један, док те нијесам врзнула овијем осуком.

осу̀кати, òсўчēm свр. 1. *одмотаїти, размотаїти*. — Ко је засуко, нека и осуче. Умотало дијете пређу, па је једва осукал.

2. *йјерати осуком, гонити*. — Узо на-кав кеп па осуко овце, оће да иг поломи.

òсумицē прил. *ойїрилике, неглейке, насумице, одока*. — Боље да измљеримо ово жито, но да осумице нагађамо.

осу̀нути, òсўнēm свр. 1. *одлиити йечностї*. — Осуни мало воде из котла, виш да прелијева.

2. *йросуїти, засуїти (о житїу и сл.)*. — Кад насијеваш жито осуни што више крајевима њиве.

осу̀ручити, -йм свр. *йустїити бисїру жућкастїу йечностї, суруїку (о млијеку)*. — На овој живој ватри осуручило је кисело млијеко, ево поглај.

òсўти, òспēm свр. I 1. *йросуїти, расїлесити ойлейено*. — Обузик грло от чарапе, па га морам осути.

2. фиг. *намножити се, йосуїти, рађаїти једно за другим (о дјецї)*. — Осула га ђеца, па нолику ђама није лако ранити.

II ~ се *йросуїти се, исхабаїти се, расїасїти се*. — Све су ми се љесе осуле, морам иг поплес. Осо се котар са јужне стране.

ос̀св̀ерити, ос̀св̀ерйм свр. *осјеверити, йревладаїти сјевер (о врелену)*. — Ос̀св̀ери, па кише одмак престаше.

ос̀сн̀авити се, ос̀сн̀авйм се свр. *наїруниїти се шїрином, шїруњем од сува сїјена*. — Очисти се, вас си се ос̀сн̀авијо.

ос̀ср̀авити се, ос̀ср̀авйм се свр. *умазаїти се сјером (жућкастїоцрвеном маїе-*

ријом која љети настаје и задржава се у овчијој вуни). — Стриго је овце, па се читав осеравио.

о́сећати, о́сећам несвр. 1. *осећајати*. — Одавно осећам велике болове у крстима.

2. *наслућивати*, *предосећајати*. — Осећала сам да међ њима има неки распор, али нијесам ни у сну вљеровала у оно што иг одведе злијем путем.

о́сећи, о́сечем свр. 1 *одсејати* (*нешито*). — Осекли смо они велики јасен испред старе куће.

2. *исклијати*, *изнићи*. — Усијали смо кумпијер нема неђељу дана, и ено сваки је осеко.

3. *рећи нешто оштро*, *реско*. — Осече му брк у брк и он ућута.

о́сечито прил. *оштро*, *одсјечно*. — Кат прича, прича о́сечито.

отамáнити се, отамáним се свр. *настијати се*, *улогорити се*. — Ено дошли гурбети и отаманили се у сре сриједи Магарина дола.

о́танко прил. у *малој количини*, *недовољно*, *мало*. — Отанко вечерасмо, ћико, отанко. Ове године смо отанко са бијелијем мрсом.

о́тање прил. *в. ојанко*.

отапáвити, отапáвим свр. *посијати несавиљив*, *нееластичан*, *крути*. — Отапавиле јој руке, па не море да увезе конач у иглу.

о́тарак, о́тарка, г. мн. о́таракá м *угарак*. — Запрећи неколика отарка у ту ватру и нек тињају. Удри је тијем отарком, соли ти!

о́тарасан, -сна, -сно *који добро служи намјени; који на вријеме завршава послове, уредан*. — Имам шпорет отарасан, нема збора! Зага је отарасна жена.

отатúлати, -ам свр. *ошћи*, *одлућати*. — Ће отатула дијете, Бог ти на помоћи?

отворíзати, отворíжем несвр. *стијално отварајати-затварајати*, „*шклайирати*“ (о *позорима*, *врашима* и *сл.*). — Ћеца отворижу па не море ова клета соба да се загрије.

о́те узв. *којим се коњ тијера*. — Оте, вук ти просо цријева! Оте амо!

о́те (2. л. мн. импер.) *ходиће*. — Оте вамо да се поиграмо. Ану, ћецо, оте да вам бака да мазу.

о́тел м *хошел*. — Заноћисмо у један отел и нек им је алал оно што смо им платили.

отељеница ж *крава њек ошељена*. — Јеси ли ишта метнула отељеници?

о́тећ, о́тећа, о́теће *који се ојорави, ојме*. — Јечам је о́тећ жито, само нек му мало налије. Млад је и о́тећ, дако брзо оздрави.

о́тиднути, о́тиднем свр. *ошћи*. — Не мој ти отиднути без мене, тако ти Бог помого.

о́тјесак, -ска, -ско *који је тијесан, узак, тијескобан*. — Он је отјесак чоек, па полако ш њим. Његова кућа је отјеска.

о́тканути, -нем свр. *одлићи шечност*. — Ако ти је препун саплак са водом, ти откани коју кап.

отканчелати, -ам свр. *одмојати прећу са канчела*. — Ко је ово отканчело, ж ђаволима у колу играю!?
в. канчелати.

отка-себе прил. *одавно, ко зна ошкад*. — Отка-себе чекамо брашно из млина.

откеречити, откёречим свр. *одломити, одљушити, одврнути (о дрвету)*. — Паде велики снијег и откеречи двије грање с оне велике шљиве.

откијати, -ам свр. *одлежати, одболовати, тиријети посљедице*, „*ошјагати*“. — Откијо је за све оно што је урадио. Иде бос по снијегу, а не зна да ће једног дана све то откијати.

о́ткиткáти, -ам свр. *одлучити, излучити, издвојити (обично јагњад из оваца)*. — Откиткајте јањад од оваца и ајте да ручамо.

отклаптати, -ам свр. *ошћи, ошћјешачити (обично дуго)*. — Некад је јао најбољег јанићака, а сад отклапта пљешке.

в. клайитати.

отклапүсати, -ām свр. *оџићи, одлуња-
џи*. — До мало прије ту је сидијо они лу-
њо, и куд отклапуса, враг му га зна.

отко прил. *оџкад, оџкако*. — Није та-
ког чуда настајало отко се зна за ови сви-
јет.

откобелјати, -ām свр. *оџкоџрљати,
скоџрљати*. — Откобело се један велики
камен с вр вра Обле главице.

в. окобрљати.

открати, -ām свр. 1. *одвојити дио од
цјелине, одбити, одвалити, одломити*. —
Мореш ли открати чвор о[д] тог балвана?

2. *прећи, прејешачити*. — Они су от-
крали до у Комарницу. Војска је одавно
открала до Гацка.

откратуљати, -ām свр. *оџићи љолако,
лагано*. — Док он откратуља до у село,
сунце ће пресенити.

открмелјати, -ām свр. *оџићи љокуње-
но, одлуџати*. — Ће открмелја оно дијете,
знаде ли ти? Ништа не знам куд открмелја
она крмелуша.

открнцати, -ām свр. *однијети*. — Је-
два сам открнцала аљине до кућаре.

открочити, отрочим свр. *суџроџно
од закрочити*.

в. закрочити (1).

открпелјати, -ām свр. *оџићи лагано,
оџићи са најором*. — Све каже: боли ме
вође, боли нође, а ено открпелја про
ждријела. Они крпелј открпелја да пласти.

в. крпелјати (1).

откукљати, -ām свр. *оџкачити не-
шито шито је закукљано, закачено, сџојено
са куком или на други начин*. — Ну неј ли
откукљати куку, виш да се закачила за
жијоку. Пас се закукља са кучком и ника-
ко да се откукља.

откулачити, -им свр. *оџкачити, од-
везати, одврџити*. — Дај, мој Муру, отку-
лачи ми влачег о[д] те крље.

отго прил. *од што, од штолико*. — Не мо-
рс бити паметније дијете ото година. Ото
доба се не креће на пут.

отоблити, отоблим свр. *оџоџлиити*. —
Било је много ладно и ево мало отоли. А
отоли, дођи мало амо.

отонтати, -ām свр. 1. *исџлесити, окрџи-
џити, оџријечити како било*. — Оџак да
отонтам приглавке но ми се неђе игле за-
турише.

2. *одвезати, одријешити, одмотати*.
— Не могу ову мртвоузлицу никако отон-
тати.

в. оџиенцаџити.

отопрачџити, -им свр. *засџестити*. — Иди
кући, шта си ту отопрачџила! Отопрачџио у
туђој кући ко да му је бабовина.

оторбити, оторбим свр. *снуждити се,
џокуњити се*. — Оторбијо ко да су му са-
мљели све кости у мљешини.

в. оклембесити.

ототашан, -шна, -шно *који је џозама-
шан, гломазан, одебео*. — Ототашне жене,
кукали га јади! Сашијо ми је ототашну ка-
баницу.

в. оџуџашан.

отпагавати, отпагавам несвр. *џрџје-
џити, осџеџати џосљедице, одболовати*. —
Живљела је јадно и жалосно, па са[д] све
те невоље отпагава.

отпалакарисати, отпалакаришем свр.
*скинуџи уџе којим је џовар на коњу џри-
чврџен*. — Прво се товар отпалакарише,
па се онда отовара, незнанијо једна.

в. џалакарија.

отпанути, -нем свр. *оџрчџити, оџићи,
џркнуџити*. — Ану, дијете, отпани часком
до колибе и донеси једну боцу воде.

отпањити се, отпањим се свр. *оџуџи-
џити се, оџџадити се*. — Нас двоје старо
вијемо се на имању, а џеца, ко и свуда, от-
пањила се и не ају за нас.

в. ошвањити се.

отпеделјати, -ām свр. *оџићи корачају-
ћи сџоу џо сџоу*. — Коишно је и отпе-
делја да поврати јањад.

отпенцати, -ām свр. *в. оџонџити*.

отпншманчџити, -им свр. *оџићи, одју-
риџити*. — Бијагу трговци заказали пазар, па
кад виђоше да су сељаци закрутили са ци-

јенама, нешто се здоговорише и отпишманчише без ријечи.

отплѐати, -ам свр. *одгегати*, *једва ойтићи*. — Уморни су и једва отплеаше кући.

в. йлеати.

отплѐнати, -ам свр. *одмоџати ѿоварнину којом је коњ ѿоџлећан*. — Отплећај ту кобилчину и пупгти је нека глође.

в. ѿоџлећати (I).

отпо̀шити се, ђтпо̀шим се свр. *скинути мараму, убрадач, или какву ѿовеску са главе*. — Оба око изгореше од врућине, а она неће да се отпоши.

ђтпрвашњи, -а, -е *који је ранији, некадашњи*. — Отпрвашњи људи били су много поштенији.

ђтпрвѐ прил. *од ѿрве, из ѿрве*. — Вуксан нам отпрве пребаци камена с рамена. Амбарну и отпрве нађе прстен.

в. ѿѿрвице, ѿѿрвке.

ђтпрвице прил. *в. ѿѿрве.*

отпрвкѐ прил. *в. ѿѿрве.*

отпрџети се, ђтпрџим се свр. *оџавити, наѿуџити некога, неџио*. — Та се давно отпрдијо и о[д] дома и од рода.

в. ѿѿрднути се.

отпркендати, -ам свр. *ѿрчајући оџићи*. — Сад је бијо туј и некуј отпркенда.

в. ѿркендати.

отпрнути, ђтпрнем свр. *одрасити, ојаџати, осамџалиџи се за живљење*. — Са[д] су му ђџца отпрнула, па је мало почино. Кад мало отпрне вратиће ти мило за драго.

ђтпрнџти, -нем свр. *одморити, ѿредахнути*. — Што си кидисо са копањем, отпрни мало.

отпрнути се, ђтпрнем свр. *в. ѿѿрџети се*.

ђтресит, -а, -о *који је хџтар, живахан*. — Она је отресита и дамари жена. У тој кући нема отресита створа.

отрзлити се, ђтрзлим се свр. *ојагњити се касно*. — Калоперка ће се отрзлити око Спасовдана.

отр̀лити, ђтр̀лим свр. *разићи се*. — Не гурај се, но сачекај мало док неће ли отрлити ова гужва.

ђтрџв ж *фиг. јело, ѿиће*. — Узми о[д] те отрови, ако ти се не гади. Јеси ли јео каку отров?

отромбџити, отрџмбџим свр. 1. *ѿосџати млохав, млиџав, ѿѿџити се*. — Подвољак му отромбџијо и све шеледа тамо-амо.

2. *фиг. снуџдити се, бити забринуџи*. — Пропала му апелација и ено отромбџијо ко да му је дошо смак.

ђтртешџти, -ѿм свр. *оџићи гџгајући се*. — Ђе ли је отртешила она куропалина?

отсегџтати, -ам свр. *секаџи, носџити са најором, одниџети неџио џио је џешко*. — Ка[д] сам дошла да јој помогнем одниџети жито, она бијаше све отсегџтала.

ђтџрдити, ђтџрдим свр. *оџићи*. — Ђе џетџијо да му гори под ногама, одмак је ђтџрдијо.

ђтџ прил. *ѿџуда*. — Чује се ђтуј неаџав тутањ. ђтуј пири неаџа вљетрина.

ђтурак, -џрка м *ѿо џио је за ђбацивање, шкарџи*. — Изабро је за себе најбољу јањад, а џој дађ отурке.

ђгутџан, -џна, -џно *в. ѿѿџашан*.

ђтџкѐ прил. *ѿџуда*. — Ено ђтџке улеће вук у сре моџџег ѿваца.

ђтџџати, ђтџџам несвр. *сисати млиџеко (џдарајући џушџом у виме)*. — Одлучи јањад из ѿваца, да не ђтуџају ѿне скубе.

ђџ *узв. кози да се врати*. — ђџ коза, ѿџ! ђџ, бара моја, ѿџ!

ђџо м *ѿнај који све хоће*. — Ако неће неџо, ѿће ђџо. Пђдај ти то ђџу, па ће ѿн све покрџати.

ђџџк м *ѿџгрд. за ђџџ*. — Јеси ли џџџ или ђџџ? Јесам борами и џџџ и ђџџ.

ђџџџџати, -ам свр. *ђлуџати, ѿџићи, ѿџи којеџуда*. — ђџџџџ је некуј ђ је сунџе грануло.

в. џџџџџати.

оцапарити, -й̄м свр. *одрезати, осејати*. — Оцапари ми један брупац сланине, вадза је имо!

в. оцапарити, оцайити.

оцапина ж *комад, парче (о храни)*. — Имаше у торби руку љеба и једну оцапину меког сира.

оцапити, -й̄м свр. *в. оцапарити.*

оцегѣлати, -а̄м свр. *ошићи причајући, галамећи*. — Сад је оцегѣло про тијег страна.

в. цегѣлати.

оцапарити, -й̄м свр. *в. оцапарити.*

очавѣлати, -а̄м свр. *ошићи причајући углас*. — Пре[д] саму ноћ очавѣла према колибама.

в. чавѣлати.

оцајлије ж мн. *наочари*. — Нудер ми те оцајлије. Сломик оцајлије и са[д] сам ко хорав.

в. очарлије.

очандрљати, -а̄м свр. 1. *осиругаџи, скинуџи нешто са неке џовршине*. — Очандрљај ту таву и поједи гребе.

2. *џойласиџи каменџу ливаду*. — Једва сам очандрљала оно мало откоса у Кремењачи.

в. чандрљаџи.

очапљити, -й̄м свр. *оџкинуџи, очуџкаџи, очуџаџи џргајући*. — Ко је вако очапљџо ове кости, пос му џегов?

в. очоџлиџи.

оцајрије ж мн. *в. оцајлије.*

очеврљити, очеврљџм свр. *оџкинуџи заврђуџи, одврнуџи*. — Увати кокош и очеврљџи јој шију. Како је ови јањац очеврљџи роџ?

оцапити, оцапџм свр. *кренуџи у исџи мах, ошићи, разџи се*. — На ваширу се слеџо силни народ и у сами мрак очепи она сила на све стране.

оцаинак, -й̄нка м 1. *слабо наливано зрно (о жџију)*. — Прикупи те очинке на једну гомилу, па ћемо иг потље развити а вљетар пуне.

2. *чуџерак, оџџадак од вуне (кад се сџригу овце)*. — Не купи очинке, од џиџ

нема среће. Оџак од овије очинака да исплетем које уже.

оцапкџн, -а, -о *који је оглодан, очуџкан*. — Очинкана је свака травчица од црне земље. Шта ће ми очинкано плеће.

оцапкџати, -а̄м свр. *оглодаџи, очуџкаџи*. — Очинко мал сваку травчицу, нема вала ни зуботке.

в. очинкоџлиџи, чинкаџи.

оцапкоџити, -й̄м свр. *в. очинкаџи, чинкоџлиџи.*

оцапит, -а, -о *виђен, изгледан, наочџи*. — Има крупну и очџу шћер. То је очџо младе, узалуд не стано ни на студени камен.

оцапкџнџт, -а, -о *који је оџворен, одшкринуџи*. — Ка[д] смо прошли поред џегове куће, бијагу му очкинута врата.

оцапкџнути, оцапкџнџм свр. *оџвориџи, одшкринуџи*. — Очкини врата неће ли уљегнути ова јадна пилад.

оцапкџн, -а, -о *који је оглодан, излизан, омрџао*. — На очоктаниџем веригама крчкаше, у старом бакрењаку, купус са месом.

оцапкџтати, оцапкџнџм свр. 1. *оглодаџи*. — Баџи те кошчурине, вала си иг очокто.

2. *дугоџтрајном уџџребом, џрењем и сл. ошџеџиџи, излизати, изгрџити*. — Очоктала му се она јадна белеђија и неће да купи нову, прнем му у ћесу.

3. *веома измрџаџи, ослабиџи*. — Очокто му се врат, ко да је сушен на черјану.

в. очоџаџи.

оцапкџмити, оцапкџнџм свр. 1. *окомушаџи, окорубаџи, огуџиџи*. — Набро пуну вређу џешника, никад иг очомџи.

2. *одломџиџи*. — Очоми џетету мало џеба, гладно је.

в. чомиџиџи.

оцапкџмџен, -а, -о *који је окомџен, огуљен, одломџен*. — Донеси од ониџег очомџениџег џешника. Ови џеб је очомџен.

оцапкџпати, оцапкџнџм свр. *в. очокџаџиџи.*

оцапкџплџити, -й̄м свр. *в. очоџлиџиџи.*

очуруљати, -ам свр. *очујаџи*, *обраџи*. — Нема вуда ни стручка сријемуше, сву је неко очуруљу.

в. чуруљати (1).

очуручити, -јим свр. *осакаиџиџи*, *обаљивиџи*. — Имала сам зорна коња, но очуручи кад ми је највише послово.

оцагаџи, -ам свр. *оџиџи галамеџи*. — Нешто му не би право на кметију, па ђалану ону капутину про рамена и некуд оцага.

в. оцагљати, цагаџи.

оцагљати, -ам свр. *в. оцагаџи.*

оцигаричити се, *оцигариџи се* свр. *разбољети се на џлуџима*. — А чоек оцигаричи, боље, брате, да га није.

оцилитати се, -ам свр. *оџиџи џирчеџи, расџирчаџи се*. — Ено се говеда оцилиташе ниш чајире, дабогда иг гром побидо.

в. џилиџаџи.

оцогаричити, -јим свр. *оџариџи, џромиџениџи се физички*. — Оцогаричиџо је и сневеселиџо се, једва сам га препозно.

в. оцогџиџи.

оцогити, *оцогџи* свр. *в. оцогариџи.*

ош узв. којим се неко сикџерише. — Ош испре моје куће, неваљали сине! Ош осим крста, крстоломе један!

ошаврчити, -јим свр. *ударџи, ошинуџи*. — Немој да те ошаврчим овом прутином, пасаковиџу од пасакоковиџа.

ошајсовати, *ошајсуџем* свр. *џроникнуџи, џроциџениџи, оциџениџи*. — Ошајсово сам да је метно прстен под бијели приглавак.

ошвањити се, *ошвањим* свр. *в. оџиџањџи се*.

ошвице ж вез низ џрса на женској кошуџи. — Ове ошвице ми је извезла покојна свекрва, лака јој земља била.

ошклапџи, -јим свр. *ошинуџи*. — Џандари га мало ошклапише, а све прича да су га мучили ко неког Тантала.

в. џклаџиџи (1).

ошкòмрачџи, -јим свр. *џришџедџиџи*. — Ошкòмрачи мало маслинова уља, нек се нађе за лијек.

ошòтгљати, -ам свр. *оџлесџи, окрџиџи, оџриџечаџи*. — Ошотгљај те чарапчине како му драго, шта иг ту личиш!

оштрија ж она која је ошџира на језику. — Није такве оштрије, ко што му је снаја, препишавало кутњи праг, тог поштенòг дома.

оштрикав, -а, -о 1. *који је ошџар (на језику)*. — Оштрикава је на језику али је по души добра ко добар дан.

2. *хладан (о мразу)*. — Оштрикава јутра, Боже благи! Је ли надвор оштрикаво?

оштримџе прил. *ошџриџом, сџечивом*. — Удари га оштримице и грдом нагрди. Заману оштримице и осече младицу.

оштрòвун, -а, -о *који је ошџре, грубе длаке, вуне*. — Закољџи оно оштровуно јање. Овце су ми оштровуне.

оштрòвунас, -та, -то *в. ошџровун*.

оштрòкòнџа ж женска особа ошџра на језику. — Нагрди му оштроконџа и девето кољено. Ожени се наком оштроконџом, па шта му Бог да.

ошупòтриџи, -јим свр. *зашуџиџи, умучаџи са осџеџањем нелагодносџи*. — Ошупотриџо и не проговара. Ја га нешто припитак а он ошупотриџо и не мрмори.

П

пагати, -ам несвр. *осџеџаџи џосљедџице, џриџеџи*. — Накупила му се у животу свака невоља и сад пага.

пагрисковати, -уџем несвр. *сџално нешџо јесџи, грџикаџи*. — Сачекај ручак, шта све ког ђавола пагрискујеш!

паклиџи м *куџија дувана (о џаџирној куџији)*. — Некад сам радиџо читав дан за десе[т] динара, рану и паклиџ дувана.

в. џакло.

пакло с *в. џаклиџ*.

палака̀рија ж *уже којим се превезује шовар на коњу (обично бале сијена, сламе).* — Понеси палакарију и добро палакариши товар е ћеш га претурити.

в. йалакариса̀тии.

палака̀риса̀ти, палака̀рише̄м свр. *превезати йалакаријом шовар на коњу.* — Сто пута сам те се́тово: ка[д] товариш сијено или сламу палакариши товар да стране не кривају, а ти неј да претвошиш но ћераш своје.

в. зайалакариса̀тии, оййалакариса̀тии, йалакарија, йрейалакариса̀тии, расйалакариса̀тии.

палама̀р, -ара м *йарче, дио.* — Оклизну се низ једну плочу и згули с руке еволнички паламар коже.

паламе́т м *невријеме, лоше вријеме.* — Падe снијег, а онда окрену мећава, паламет мимо све паламете. Кад сунце јако грије уз вјетрину, то му дође ко какав суви град, паламет који ватром пали.

паламети́на ж *йаламей, лоше вријеме.* — На овој паламетини о жита неће бити ни ручка.

в. йаламей.

паланџу́р, -ура м *мјесто изложено вјетру.* — Имаг нешто земље у оном паланџуру, и од ње нема никакe вајде.

пала́ц, пала́ца м *владарев двор, йалаџа, вила.* — Ка[д] смо ми учили, гимназија у Нишићу је била у палцу књаза Николе.

пала́ија ж 1. *овећи йруй, мойка.* — Врезну ме наком палијом, пала туга на њ.

2. *онај који је сваџалица, инџирганџ, йодџирекивач.* — Не знаш ти њега, велика је то палија и тулија. Таког палије није било отко ватра гори.

пала́ина ж *онај који је осџарио, изнемогао, доџрајао.* — Ој ли продавати ову палину коња?

пала́инати, -ам несвр. *крейџати се са џешкоџама.* — Нијесам више кадар ни живљети ни палинати.

пала́ити, пала́им несвр. 1. *йушиџи дуван.* — Пали о[д] своје седме године.

2. *имати горак укус, клайџиџи.* — Богме ти скоруп пали.

пала́, пала́ м *дрвена йалица којом йаланка сабија йврди сир у мјешину.* — Кад је моја покојна свекрва доведена у ови дом затекла је ови пала, па са види колико му је љета.

пала́еника ж *йовеџа зубља луча.* — Ако имаш зажди једну палаенику луча, не виде чељад вечерати.

в. йаљенка.

пала́енка ж *в. йаљеника.* — Ево ти ова паљенка луча, ваљаће ти.

пала́оска ж *ознака, значка на каји као обиљезје йријадности неког сџалезу, организацији и сл.* — Пришијо паљоску, па ни Бога не види, а не сиротињу, јадо мој.

паме́та̀р, -ара м *мудар и йамеџан чо-вјек.* — Он је бијо риједак паметар. Рече, богоми, паметар, да и добру мачку понекад миш превари.

паме́тлија м *онај који је мудар, йамеџан.* — Богоми је сад омање паметлија. Мој џевере добро моје, паметлијо села свога.

пана́та ж *дрвена греда која йовезује рогове кровне конџрукције.* — Обљесијо месо на панте, има га кастиг.

панту́ра ж *йромаја, йройух.* — Дела, дела, само ти сеџи на тој пантури.

па́пак м *рожнаџи дио на нози йайкара.* — У рату немасмо ни соли да омрсимо клете овце, па обољеше у папке.

в. сџайка.

па́пула ж *йире кромџир.* — Обезубијо сам, па ми најбоље пасује папула.

па́ра ж *урезоџина, бразгоџина, жли-јеб.* — Ови гумеџаци немају ниједну пару, свака се излизала.

па́раџина ж *исџаша (кад сама сџока иде йланином и найаса се).* — Отиснули смо коње у параџину. Не ливши, магарче, док не стигне параџина.

па́раџип м *онај који је неуглађено йонашање, йросџи, „засукан“.* — Уда се за нака параџипа, ками јој у сре[д] срца.

пѣрађипац, -пца м в. *ѡпарађий*.

пѣрапоган м и ж онај који ништа не врједи, ништавило, рђав човјек. — Путем се проритља она парапоган и нико га и не погледа колико ни оног са веригама.

пѣрати, пѣрѣм несвр. *расијецайи цријева уздуж, чистећи их (о живошњи)*. — Чим закоље шиљеже, одмак ти парај дроб, а ја ћу гледати ручак.

2. *ѡравији бразгојине, огреботиине*. — Не парај по зиду, зло те не нашло!

пѣрмак м *грубо ошесан колац, ѡрошцац*. — Измијени, болан, на љесама она отруле пармаке.

пѣрожак, -шка м 1. *рошчић ѡрирасѣао уз рог*. — Откини, јадан, парожак оном двисцу, виш да се савијо па га жуља.

2. *дио вила (о алајки)*. — Скрати мало парожак о тијег вила, много је упандрчијо увис.

пѣсѣти, пѣшѣм несвр. *одговарѣи, ѡристајѣи, ѡсовѣи*. — Паше јој надима, не море бити боље. Обуци докољенице, баш ти добро пашу.

пѣсѣти, пѣсѣм свр. 1 *минуѣи, ѡроћи, заћи*. — Ка[д] сам се пробудијо било је пасало подне.

П ~ се *мимоћи, ѡроћи се, ошавѣи на миру (некога, нешто)*. — Пасај се, Миладине, ћорава посла. Дај се једном пасај чоeka.

пасѣрати, пасѣрѣм несвр. *одговарѣи, ѡристајѣи, ѡсовѣи*. — Ако ти пасира ови орлић, узми га. Њему пасирају моји опанци.

в. *ѡсенѣ*.

паскѣ прил. 1. *ѡасући (о сѣоци)*. — Не мој, била тавна, ћерати овце, но нек иду паске.

2. *фиг. с часѣи на часѣ, од куће до куће, све ѡлагано*. — Научијо па иде паске от куће до куће, куку му у вр главе.

паспѣљ, -ѣља м *брашно накуљено око витѣла млина (ѡточаре)*. — Навато се по њему паспѣљ, ни очи му се не виде, а он ни јаде.

пѣстѣв, -ѣва м *ѡстѣух, нешторојен коњ*. — Има Мираш пастува, море опасти све овшгнске кобиле, и да му се ништа не позна.

в. *ѡстѣу*.

пѣстѣг, -ѣга м *ѡстѣув*. — Није, дијете, важно ће је пастуг кобилу пасо, но ће се ождријебила.

пѣстѣшат, -а, -о (у мушком роду) 1. *који је нешторојен, недошројен*. — Привило се нечије пастушато кљусе око кобилчине, па неће да се одвоји.

2. *који је још сексуално сѣособан, живошан*. — Нема ћавољи зуб у глави, а пѣстѣшат је ко бик.

пѣсака ж *сѣина и ошѣра длака (о овцама)*. — За сваку длаку прионуће варба, а за пѣсаку се није така варба још пронашла.

в. *ѡсакас*.

пѣсѣкас, -та, -то 1. *који је од длаке ѡсакасе*. — Ја би реко да је ово руно пѣсѣкасто или ми се тако претвара.

2. *који је љуѣи, својеглав, шѣрдоглав*. — Пѣсѣкасто је оно, не знаш ти. Колико је пѣсѣкасто, неће да претвори.

пѣсотрага м она која носи у себи *шраг рђавих ѡредака*. — Кака је она пасотрага, од ње ни трага не остало.

пѣтаљак, -љка м *дио нечега, ѡрче, ѡѣрљак*. — Она је кљакава у руке, нема нако два пѣтаљка от прста.

пѣтан, -тна, -тно који је *ѡћенички, ѡѣнички*. — Није лако живљети у патнијем крајевима. Ови патни народ свако грдило трпи.

пѣтарица ж 1. *ѡлица, ѡруѣ*. — Врашти га том патарицом, амана ти.

2. *онај који има какву власѣи, који је на ѡоложају у власѣи*. — Сад ти је он велика патарица у началству.

пѣтеније с *ѡѣиња*. — Овог патенија није било от Косова. Живота без патенија нема ниће.

пѣтина ж 1. *обојена ѡресвлака и наслага на мѣталним ѡредмеѣима*. — Ува-

тила патина бакрењак, не море се иж њега више јес.

2. *масѝ за чишћење и одржавање обуће, ималин*. — Да немаш окле мало патине да ове клете цревље мало доватим?

п`атлук м *п`аѝѝња, п`аѝѝеније*. — Завладо је велики патлук и јадлук. Није научио живљети у добру но у патлуку.

п`атљика ж 1. (л. Cestodae) *п`ракуља, п`анѝљичара, глицѝа (живи у п`анком цријеву)*. — Дијете ми има патлику, крв му попи. Причају да има нака горка со от које патлике поцркавају.

2. *п`анѝљика са ниѝима од гуме, п`од-веза*. — Ево ти патљика и подвези гете е су ти се зарозале.

патр`кољица ж *д`јелић нечега, ост`а-шак*. — Набоде се босом ногом на патр`кољицу от крчевине, ено му сва нога набрекла.

в. *п`аѝр`љак*.

патр`љак, -љка м в. *п`аѝр`кољица*.

п`аћан, -ћна, -ћно *који је уредан, радан, чистѝ*. — Паћна је мимо све друге. То је чиста и паћна кућа.

в. *п`аћница*.

п`аћница ж *она која је уредна, радна, чистѝа*. — Има жену паћницу, свака јој час. Нема таке паћнице куда сунце грије.

в. *п`аћан*.

п`ачек речца *осим, п`оред п`ога*. — А да, заборавио сам пачек да ти нешто кажем. Оћак пачек да ти дам они дуг, па некако преумик.

п`ачина ж *п`ечностѝ испод масноће (обично у чорби)*. — Плива мас по пачини, има дебљине унча.

паш`ајлија ж *женска одважна, храбра, одлучна, бријка на језику*. — У ту-жбалици: „Јеси ли се одморила, / пашајлијо рода мила, / женски створе, мушки зборе, / женски пасу, мушки гласу.“

п`евељ-шевељ м индекл. *оно о чему се мисли да је без врједностѝ*. — Све ово што радимо је певељ-шевељ. Оплео наке јадне љесе, то је певељ-шевељ.

в. *шевeљ-п`евељ*.

пед`ља̀ти, -`ам несвр. *п`и, крeш`аѝѝ се крајким корачајима*. — Гледо сам у Бр-дима ситне људе, па кад иду педeљају, би реко су ђеца.

в. *доп`едељаѝѝ, зај`едељаѝѝ, исп`еде-љаѝѝ, нап`едељаѝѝ, п`роп`едељаѝѝ*.

п`едог`уз м *онај који је мали*. — Који-шан је они педогуз, мого би му пијевац кљунути у тур.

п`еик м и ж *онај који је брз, окрeш`ан, врједан*. — Пантим ја његову бабу, то је била пеик жена.

п`ека ж 1. *п`аѝѝња, грѝжа, п`ишѝѝање, п`ечење у души*. — Оставио на голој равни и ђецу и жену, па га тек сад једе пека.

2. *жаовица, уврѝеђеностѝ, љушѝња*. — Вала ми је на њега остала велика пека.

пелев`ентати, -`ам несвр. *брб`љаѝѝ, п`ричаѝѝ збрда-здола*. — Пелевента и стално понавља како јој је баба говорила: нек причају уста, да нијесу пуста.

пел`емис`ати, пел`емиш`ем несвр. *ради-ѝѝ лаички, нест`ручно, како било*. — Сти-јо би он да ради и нешто пелемеше, али не зна.

п`ељ`ав, -а, -о *п`ијесан, узак, скучен*. — Обуко пељаву кошуљу, немају му рукави до лаката.

п`ељеш`ити, -`им несвр. *узимаѝѝ мук-ѝѝ, п`љачкаѝѝ*. — Пељеше га годинама, рђа им кости појела.

в. *оп`ељешѝѝѝ, п`ељушиѝѝѝ, п`оп`ељешѝ-ѝѝѝ*.

п`ељ`ити, п`ељ`им несвр. *радиѝѝ нешиѝо п`о мањој мјери, узѝѝѝ, крајѝѝѝѝ*. — Ражђеди сјјено што више, немој га, болан, пељити. Не пељи ђетету аљине, оно расте.

п`ељуш`ити, п`ељуш`им несвр. в. *п`еље-шиѝѝѝ*.

п`ен`ца ж *женска која се са лакоћом п`енѝра кршевиѝѝѝм и неравним п`росѝо-ром*. — Куда пенца прође, једва се море дивокоза провући.

п`ен`цати, -`ам несвр. I *п`лестѝѝ, крѝѝѝѝѝ, п`ријечатиѝѝ*. — Било би боље да си грабила оне откосе, но што пенцаш те чарапчине.

II ~ се *йенїраїти се*, *ићи неравним йросїорима*. — Што си пуштила ћецу да се пенцају онијем цосама?

в. зайенцаїти, исїенцаїти, наїенцаїти се, йроїенцаїти се.

пењало с *чейїка*, *чейїкица*. — Јадан клак а јадније пењало, па сат клачи собу ако мош.

пердо с *лисїра од брвана*. — Оћерај та говеда да се не рњају о пердо. Код нас свака колиба има пердо.

перѣтак, -тка м *йарченце*. — Немају нако један перетак земље. Добро му роди-јо јечам у оном перетку.

перити, *пѣрим* несвр. *нишаниїти*, *уйравїиїи нешїо* (на некога). — Не пери пушку на људе, па нека је празна.

перница ж *држалица за йерце* (о ма-сїишлу). — Ову перницу сам купио још прије рата и ево је ко нова. Сад нема ниђе да се купи перница.

перчїнати се, -ам се несвр. *хвайїиїи се за косу*, *йрзайїи косу* (йерчин). — Ништа нема јадније и жалосније но гледати како се жене перчинају.

в. йойерчинаїти се.

пѣста ж *жеља*, *жудња*, *воља*. — Отко сам заслабио немам, вала, песту ни на шта.

петака̀ти се, -ам се несвр. *играїиїи се чучкања са йейї камичака*. — Чобанице се петакају а овце им занкоше бестрва.

в. чучкаїиїи се.

пѣтлиги се, *пѣтлїм се* свр. *дичїиїи се*, *йоносїиїи се*; *размеїаїиїи се*, *йравїиїи се вајсан*. — Нико се не зна петлити ко скоројевићи. Не пегли се туј, фукаро једна.

пѣц узв. *којим се сїраше говеда од обада*. — Пец, обад у јунад, пец!

пѣча ж 1. *дењак*, *увезано бreme*, *све-жањ*. — Доћеро ми синовац једну печу дрва, дао му Бог сваку срећу.

2. *у коїур умоїано сукно*, *йлаїино*. — Имаше у кући двије пече сукна.

3. *сасїав*, *грађа*, *консїрукција* (о љу-дима). — То је жива печа о[д] чока. Таке пече се мало ће рађало.

4. *йромјене на лицу у облику крвних йодлива*. — Наљути се, па му скочише еволичачке пече по образу.

пѣчїти, -їм свр. *ујестїи*, *йециїиїи*, *жацнунїи*. — Кака си, поганац те печијо! Најсретнија би била да ме сад печи змија међ оба ока.

пѣшкати, -ам несвр. *красїи*. — Баста њему пешкати, ко му и оцу, губало иг, ко ће.

пѣшнїти, *пѣшнѣм свр. украсїи*. — Људи су давно рекли: ако пешнеш туђе пиле, вежи своју кокош за плот.

пї узв. *кад се гнуша нечему срамном*; *кад се осјећа смрад*. — Пи, срам га било, зар је он то мого тако урадити! Пи, како нешто забажђе!

пїждрїти, -їм несвр. *буљїиїи*, *гледа-їиїи неїрремїце*, *избечених очију*, *бленуїи*. — „Шта пїждриш у жену, аветињо једна!“; узвикну отац на тек ожењена сина. „Оћу да приждим, оћу да приждим!“; пот-комољено одговори син, не знавши тачно ни да изговори ријеч пїждрїти.

в. исїйждрїиїи, *уййждрїиїи*.

пїждрење с гл. им. од *ййждрїиїи*. — Море те пїждрење у туђу жену ску-по коштати.

пїждрѣка ж *она која неїрресїано за-гледује*, *буљи*. — Не море се од оне пї-ждроке ништа сакрити.

пїжуља ж *ламїа йейїролејска без ци-линдра*. — Ко је отприје имо и пїжуљу, бијо је задовољан.

в. ййжуљуїца.

пїжуљуїца ж дем. од *ййжуља*.

пїзди, *пїздїм* несвр. 1. *фиг. йлака-їиїи углс* (о дјечи). — Ај престани, шта ту пїздиш, рђо једна!

2. *фиг. брбљаїиїи*, *йрїчаїиїи којешїа*. — Стално нешто пїзди, досадни је от подгу-зне мусе.

пїзма ж *мржња*, *омраза*, *завидљї-восї*. — Ја ти кажем: пїзма је што и вран-за. Појела га пїзма, па ено дошо ко поди-нара сира.

в. исїйзмиїиїи се, *оййзмиїиїи се*.

пнјѐвац, -вца м *плод бијелог јасена, ојсиг*. — Набрала ђеца пијеваца, па иг бацају небу под облаке.

в. ојсиг.

пијушкати, -ам несвр. *узимати џабе, ѿошкрадати*. — Кућа му је на оној санштини, па су га пијушкали знани и незнани.

в. ѿијушкаати.

пѝк м 1. *чежња, жудња, ѿрохѝјев, жеља*. — Вазда сам имо пик на превратушу, али оћеш.

2. *шежња, намјера да се некоме учини каква шѝеѝа (морална, маѝеријална)*. — Одавно он има пик на мене.

пѝктати се, пѝкћѝм се несвр. *смијати се*. — Ништа се немој пиктати, но ме послушај што ти вељу.

в. ѝиликѝаати се.

пилиќтати се, пиликћѝм се несвр. *в. ѝикѝаати се*.

пилиптик м *конац од тврдох влакана*. — Не ваља ти ови танки конац, но ти мени нађи пилиптика. У овој кући нема пилиптика има та земан.

пиљити, пиљѝм несвр. *жуљити, изазивати бол ѝриѝиском*. — Нешто ме пили крош чарапу. Пили ме обувача, не могу крочити.

в. ѝрейлиѝи.

пиљак, -љка м 1. *каменчић, камичак*. — Потријебили су ливаду и не мош у њој наћ ни пиљка.

2. *оно шѝо је сѝѝно, мало, закржља-ло*. — Слабо су родили кумпијери, нема ништа но пиљака.

пиљѝти, пиљѝм несвр. *уѝорно гледаѝи, бечѝи*. — Пиљѝ у њу, не умије поглед сметнути.

пиљотипа ж *ѝѝевина, сѝругоѝина од дрвѝа*. — Потоће дѝје године робијања лежали смо на сламарицама са пиљотином, па нам се чињело да таког добра нема ни у једном свљецком затвору. На-ложи о те пиљотине, дако се разгори.

пићнути, пићнѝм свр. *умријѝти, издахнути (о дјѝѝѝу)*. — Пиону сирото дјете и без крста.

пић узв. *дјѝѝѝу да не дира, ѝѝѝа, дохѝѝа (нешѝо)*. — Пип, ђавољи створе! Пип, ку ћеш за угарак, црњо моја!

пићпав, -а, -о 1. *који је сѝор у раду*. — Пипава створа, забога! Они су по природи пипави.

2. *који захѝѝѝеѝа да се ради мало-ѝо-мало, ѝосѝѝеѝено, ѝосѝѝуѝно (неки ѝосао)*. — То је пипав посо, да га Бог убије. Ништа нема пипавије но чињети жито за млин.

в. ѝѝѝак.

пићпавко м *онај који је сѝор у раду, без брзине, недовољно ексѝѝѝѝиван*. — Док се пипавко обује и спреми, други ће стићи на кошевину.

пићпак, -пка, -пко *в. ѝѝѝав*.

пић-пћган м *лош човјек, свашѝѝоѝиња, нико и нишѝа*. — Прича се за њега да је пи-поган, а није, но су му узнијели сваког ђавола.

пићпољак, -бљка м *сѝѝан кромѝир*. — Скува пуну калицу неоструганијег пипољака. Дај крави тијег пипољака.

в. ѝишмољак, ѝѝѝољак.

пићрга, пићрги ж *кокош шаренкасѝѝе боје*. — Пирга ми је највиша носиља. Ђук, пирга, ћук!

пићргас, -та, -то *који је грахорасѝ, сивкасѝѝѝѝѝел*. — Ови твој пиргаси пилин, плѝева ко манит.

пићс узв. *само кад ко кија (обично дѝѝѝе)*. — У пошалици: „Пис кијо, мачку лизо, / уочи петка, испод репка, / у суботу по рбату!“

писаница ж 1. *ожиљак на руци који је осѝао од ѝѝѝовања ѝроѝѝѝѝ малих богиња*. — Мене се примила само једна писаница. Она има на мишицама три велике писанице.

2. *јаје које је ишарано*. — Ко ће да се туцнемо писаницама? Отко умрије баба, неста и писаница.

пис-милет м погрд. *свѣтина, багра, олош*. — Окле се накоти велики пис-милет великијем те Богом кумим?

писнути, **писнѣм** свр. 1. *ѣроговорийи, рећи, изговорийи коју ријеч*. — Не смије он о[д] жене ни писнути. Писно би та, па са кад би га обљесио за језик.

2. *издахнути, умријети (о дјетету)*. — Писну она Мушова тица и не даде ни гласа. Чим се родила, одак је писнула.

3. *ѣоникнути, ѣроклијати из земље, ѣонићи, ѣек се ѣојавиши*. — Огрија мало боље и трава одмак писну. Жита су тек писнула.

4. *вриснути*. — Повири на прозор, мешчи неко писну. Кад дијете писну, ја се следик.

питник м *дијети које још ѣишају, хране*. — Немој га, ћико, он је још питник.

питура ж *боја, фарба*. — Да имам имало питуре вала би опитуро клете прозоре, не могу се ваки гледати.

в. *ѣишурати, најишурати*.

питурати, -ам несвр. *ѣремазиваши бојом (ѣишуром)*. — Ја не бик питурала ову клупу, но нек остане бијела.

в. *ѣрейшурати*.

пића ж *храна за стоку*. — Ура пићу плаћа. Све што имам пиће ено је у котару-глави стоке.

пиће с *крсна слава*. — Оћемо ли на пиће за Јовањдан? Бијо је у тазбини на пиће.

пичкопреж м 1. *онај који се ѣрешјерано увара женама*. — Салетијо је они пичкопреж и не море жена да га се отараси. А шта туј прежеш, пичкопрежу?

2. *онај који није у стању да уради нешто квалијетно*. — Муч ту, пичкопрежу, ка[д] ти ништа не баста урадити!

пишигаћа м *онај који мокри у гаће, ѣосићу (о дјетету)*. — Немојте га звати пишигаћа, но га ноћу одведите у каку шуму, па нек мало засијече неко дрви и одмак ће га пиша проћи.

пишмољак м в. *ѣишљак*.

пишталина ж 1. *ѣисак, свирала, дијле*. — По засунцу дијуличе на пиштали-

ну, благо му у памет. Ја имам куповну пишталину.

2. *извор који жмари, ѣовремено се јавља и ѣресѣјае да ишѣиче*. — Покрај саме густијерне има пишталина кастиженије.

в. *каочина*.

плам, **плāма** м 1. *ѣламен*. — Нацакарили ватру и плам лиже уш черјан. Разгрни ватру, виш да плам лиже шљемѣну.

2. *скица, ѣлан, нацрт*. — Лијеп му је плам за кућу, срећна му била.

3. *црвенило у лицу*. — Ја јој нешто рекок, па јој се по образу разлеже плам.

пландовати, -ујѣм несвр. *лежати у хладу*. — У пјесми: „Овце моје, јади дуги, / доћи ће ви чобан други, / ја вам одок, пландујте се саме, / ко вас пита, не казујте за ме.“

в. *сѣландоваши*.

планка, г. мн. **планкѣ** ж *ѣројланак*. — У сре[д] шуме има једна планка. Посадила дивљу каву у сре сријѣде планке.

планћија ж *она која сувѣше гласно говори*. — Нијесам могла заспати от планћије и ѣне диваније.

планћѣјати, -ам несвр. *говориши сувѣше бучно*. — Не планћѣј толико, није пао шећер у воду! Мозга и планћѣја ко да смо сви глуви.

плао прил. *ѣлаховишо, ѣлахо*. — Синоћ је пала плао киша. Он је и плао и зао чоек.

пласни, -а, -о *који ѣријада ѣласиу (о сијѣну, слами)*. — Донеси пласно уже и нека ти твоје приче. Мишљак сколутала се змија од пласног ужета.

платица ж *дугачка даска (о ѣоду од куће)*. — У пјесми: „Скочи, монче, не скочијо, / обље ного саломѣјо, / нит је лед нит је мед, / но платице лучеве, / зулума ти не чине, / поскочи, потруди се, / са ѣвојком, пољуби се.“

платичас, -та, -то *који је вићка сѣаса, вићак*. — У пјесми: „Ова цура дивна стаса, / платичаста преко паса, / руке су јој ко два крила, / коме не би мила била, / коме не би мила била, / живина му очи

пила, / ко је не би пољубијо, / језик му се огулио.“

плѣчко м онај који *плаче углас* (о дјаци). — Кад дијете учестало плаче подражавали би га плевајући му: „Плачко чува говеда, / и бабину јуницу, / закла баба јуницу, / даде плачку гузицу.“

плѣшак, -шка м *стїрейња, стїрах, застїрашеностї*. — Уватијо ђецу нажав плашак, па не смију изаћ ни прет кутњи праг.

плѣати, -ам несвр. *ићи йолако и са наџором*. — Једва плеам, ако ми вљерујеш.
в. *зайлеати, ошїлеати, љроїлеати, уїлеати*.

плѣкати се, -ам се несвр. *уїлиїати се, мијешати се*. — Воли она да се плека ђе јој није мљесто.

плѣскати, плѣскѣм несвр. *брбљати, луїешати, љричати којешта*. — Научило да плеска и о[д] тога га не мош одучити, па сат кад би пуко.

плѣско м онај који много *љрича, луїешта*. — Прича плеско како је неки чоек направио влачег от камена, језик му се скаменијо кад је наки.

плѣча ж фиг. *огњишће, дом*. — Не мене нико заповиједати на мојој плочи. Не дају ми живљети на мојој рођеној плочи.

плештимѣ прил. *лицем њо земљи, ничице*. — Паде плештимице на сре сријезде бијеле равни.

плештѣнкѣ прил. в. *їлошїтимице*.

плѣсмарица ж збирка *їјесама* (књижица). — Ој ли ми купити једну плѣсмарицу?

плѣшња ж она која је *неуредна, нечиста, без осјећаја за личну хигијену*. — Испроси се плѣшња, па са[д] ви причајте шта оћете. Доћерала се плѣшња цакум, пакум.

плѣшњив, -а, -о који је *ухваћен ѓлијесном, бућав*. — Ништа ти неће шкодити плѣшњив сир, но једи колико ти душа оће.

плѣштїти, -їм свр. *їастїи, љреснуїи, луїиїи*. — Наједном јој се опузаше ноге и плешти на сре[д] средине пута.

плѣ узв. *којим се негодуже*. — Чим Родо зачу како се коншије псовињају, мало застаде, заврће главом, плѣну у ваздук и узвикну: плѣ, каки сте!

плѣнїти, -ѣ, -ѵ који *їо изгледу и особинама љодсећа на некога, сличан*. — Вала је Милосав плѣнути Шундо. Шћер је плѣнута мајка. Све то што кажете је лијепо, али не могу никако да сватим како чоек море бити плѣнута жена.

поѣјли прил. *досїа, љодосїа*. — Имамо поѣјли и сира и скорупа. Метно је меса за вечеру поѣјли.

поѣрник м онај који је *їохарао* имање. — Не моремо никако да прокљувимо ко је поарник.

поѣсити се, поѣсїм се свр. *ојачаїи, љосїаїи снажан; љресилиїи*. — Бијаше скурипсо, а ено се сат поасијо. А се мало окућари, одмак се поаси.

побакуљити, -їм свр. *измијениїи се сїоља, оїрунуїи, осїарјеїи* (о биљкама). — Оставијо штице на голој равни, па ено свака побакуљила. Сијено ти је побакуљило са северне стране.

в. *бакуљити*.

побаул прил. *їобаучке, љогурено, љузећи*. — Нема ми живота чим овако побаул пјежем.

побрдњача ж *горња љоїречна даска у брдила* (која држи ниїи разбоја). — Сломи се побрдњача, у њену главу, дабогда.

побрс м *шаваница од љрућа у шорињу гдје се јањад сїраћају*. — „Што плетеш побрс у коцу, ћико?“ „Па да јањад не оболе у папке, јање моје.“

побўсати, -ѣм свр. *їосїавиїи, љосадїи убокороно бусење на неком мјестїу*. — Побўсали смо телечар по крову и више не море прокишњавати. Ајте часком побўсајте колибу, шта се ту излежавате.

в. *бусати*.

побуцакати се, -ѣм се свр. *сїоречкаїи се, љосваћаїи се*. — Побуцакали су се

ни те ни ове. Нешто су се око потре побуцакали, сагорела им.

в. њоцагаџи се.

повађати, повађам несвр. *њоново џражии бика (о крави)*. — Крава ми повађа по други пут, крепала дабогда!

повољу предл. *због, ради, шџо се џице*. — Повољу мене, немој ни ручак кувати. Повољу њега ја бик се згаланцала.

повра ж *сијено осџављено за њовришвање*. — Ја млим да је доста да оставимо ова два пласта за повру.

повразица ж *имейак, имовинска маса*. — Воли чоек да има своју повразицу. Ко нема повразицу, нема ни живота.

поврџтан, -тна, -тно *који се брзо њовраџи*. — Колико је љут, толико је и поврџтан. Стави цвијеће у воду, оно је повратно.

повтџрити, повтџрим свр. *њоновџи, изнова њочейи*. — Ове године мора повтџрити други разред. Нека ти скакања, но дај повтори уну лекцију.

в. њокџорџи.

повукуша ж 1. *змија*. — Сколутала се повукуша на сре[д] пута и само је стоји шика.

2. *огај који се вуче, скиџа којекуда*. — Па ти се, повукушо једна, само излежаваш!

погаџац, -нца м 1. *неизљечива болест, рак*. — Какав је, погаџац га раздро. Мори је накав погаџац.

2. *фиг. нечовјек, њоган*. — Да ми каже чоек, па да се замислим, но ми то прича они мртви погаџац.

3. *фиг. змија*. — Печијо те погаџац, ка си така.

погаџсуз м *огај који је немиран, њеџслушан (о дјеци)*. — Дај том погаџсузу да жонђа и нек иде да спава.

в. њоганђер.

погаџђер м *в. њогансуз*.

поговџрати, поговџрам несвр. *изражавати негаџиван однос џрема нечему, џриговарати (обично о дјеци)*. — Воле џеца да поговарају о ономе што им се каже.

погџвнати се, -ам се свр. *њосвађати се, заваџи се*. — Све док се нијесу поговнали, живљели су у слози.

погџдбаш, -аша м *куџац*. — Слаб је он погодбаш. Оста коњ пот погодбом и пот погодбашем.

погџодем, -а, -о *џрилично голем*. — Богме ти је ова повозница поголема, мораш је добро стесати.

погџмбати се, -ам се свр. *сиџоречкаџи се око нечега, њосвађати се*. — Мало су се љетос погџмбали око међа, али су и даље у лијепу.

в. гџмбати се.

погџрда ж *срамоџа, брука*. — Чим почне дијете да пљеже учено је да не прави погџрде. У страу од погџрда џетету би пљевали: „О дијете, дијете, / кокошке ти пријете, / да не једеш јаја, / за годину дана.“ (Прича се да је џеци забрањивано да једу јаја за годину дана, вљерујући да ће, ако се те забране буду придржавала, у браку остати вљерни, а ако прекрше забрану, правиће брачне погџрде и вљеролмства.)

погџрешница ж *она која је родила ванбрачно дијете*. — Нећемо је, јадо, каменувати што је погџрешница!

погџрмљети, погџрмљим свр. *џурнуџи, џуџиџи се џурно*. — Кад се појавише вуци, овце погџрмљеше да се поломе.

погџузија м *огај који је њохлеџан на јело*. — Отко је свијета и вијека било је погџузија.

погурџмати се, -ам се свр. *њџџискаџи се, њогураџи се*. — Кад учитељ даде одмор, џаци се погурџмаше на врата.

в. гуремаџи се.

подавиђати се, -ам свр. *њокренуџи џарницу код суда или другог џџравног џргана*. — Подавиђали су се око бабовине, губала иг!

подавиђати, -ам несвр. 1. *џџируџи гурџи наџријед*. — Сагну се она љуцка слота, подавије раменом испо[д] саони, подиже иг и преврну.

2. *подливати, пошницати (о води)*. — Дај седи туј, не подавири ти вода под вршницу.

в. *подавријети*.

подавријети, *подаврѐм* свр. в. *подавирајти*.

подаракати, *-ам* свр. *подстрекнути, најујдати, навести*. — Лако је манита подаракати. Подаракаше дијете и оно поче да иг сује.

подарачити, *-им* свр. I 1. *присвојити, узети мукте, користијити се њуђим добром*. — Подарачијо туђе имање и врути га. Нема у кући мушке главе, па су јој подарачили сву сиротињу.

2. *обујмити, обухвајити (о вајри)*. — Подарачијо пламен око котла, па лиже ус вериге.

3. *завадити, посвадити ња владати*. — На вљеш начин је подарачијо људе и са[д] њима влада.

II ~ се *пошкојати се, подузети се не коме*. — Што ли му се кмет подарачијо, ваљетно име Божије?

подастријети, *подастерѐм* свр. *простиријети испод (некога, нечега)*. — Подастри мало сламе испо[д] телади.

в. *прејодастријети*.

подасати, *подасѐм* свр. *засјати испод облака*. — Подасало је сунце, дако прољевша.

подбаран, *-рна, -рно барљив, подводан*. — Ови комад земље је подбаран. Вудијен је подбарно.

подбирак, *-јрка м остиашак јела иза објода*. — Кад ти вршница изгладни тражишеш и подбирке.

подбити се, *подбијем се* свр. *направити набој (на стоголима)*. — Волови су ми мекопутни, па се бојим да ће се, у тој тврђи, подбити.

подбраздити, *подбраздѐм* свр. *заорати њрву бразду*. — Раније ми није нико треба да иде пред воловима да подбраздим, но су они ишли сами, а сад не умију ни рало потегнути.

подбуђекати, *-ам* свр. *подстрекнути, наговорити, најујдати*. — Неко га је подбуђеко, није то иж његове главе.

подбујарити, *подбујарѐм* свр. *обујмити, обухвајити, обузети (о вајри)*. — Наложу науку сувљад, па пламен подбујари око котла.

подбурити се, *подбурѐм се* свр. *подбучити се, одвојити се кора од средине (о хљебу)*. — Нагло се загоре ватра, па се љеб вас подбуријо.

в. *подбучити се*.

подбучити се, *подбучѐм се* свр. в. *подбуријти се*.

подвала ж оно што се пошурити, подмешине, подвуче испод нечега; подлога, подмешач. — Не умије да подметне једну дрвену подвалу испо[д] ћепала, па му ћепало колеће ђа тамо, ђа амо.

в. *подвлачак*.

подваракати, *-ам* свр. *подстакнути говедо да се боду узвикујући: вара, вара бу!* — Подварака бакове и одмак се рпише.

в. *варакајти*.

подвирѐн м *онај који се подвуче на тврд (од некога, нечега)*. — Чим осети тврдо, одмак подвирѐп устукну.

подвлачак, *-чка* м в. *подвала*.

подвој м *нарче сукнишиа које се ставља волу на врати, да му јарам не повриједи кожу*. — Вилоња је осетљив у врат, па му стави подвој.

подврнути, *подврнѐм* свр. I *подвијти у сујројном правцу, посуврајити (нешто)*. — Подврнула ми је Милуша рукаве от кошуље. Подврну му руку и обали.

II ~ се I. *немати усјеха, ићи направише (о раду и живоју)*. — Подврнула му се штета за штетом.

2. *зауставити се, зачекајти се, слити се на неком мјесту (о води)*. — Паде велика киша, па се вода подврнула по долама.

подгарнути, *-нѐм* свр. *обосити, подбосити, царнути коња*. — Подгарни коња, па нек иде.

подгоруша ж оно што расте испод шуме (*траве, јагоде и сл.*). — Лако ти је косити подгорушу, но дођи у ови чипац. Румени се ко јагода подгоруша.

подгуркавати се, подгуркавам се не-свр. *гуркајти се из пољаје*. — Све ш њим лијепо причају, а тијом се подгуркавају.

подгучити, -јм свр. *смотајти нешто у звуку и стајити под изазух или гдје друго*. — Подгучијо испот капута накав завежљај и однесе га.

поди м мн. *првиче, први одлазак родбине невјестии у њен нови дом*. — Оће Вуле да иде у поди. Ка су ми долазили у поди била сам сва сретна.

подижан, -жна, -жно који се брзо подигне, одрасте, *сташе*. — Највиша је срећа ка[д] су ђеца добро подижна.

подистински прил. *истинитио, иачно, без величавања*. — Марко ће нам подистински испричати шта је и како је било.

подјавити, подјавим свр. *оштићи, кренути се ионавише, уз брдо (о стиоци)*. — Тек бијагу овце подјавиле ус Кременачу, ка[д] сину, загрмље, а ми заучињесмо: „Свет господ Бог!“.

подјармити, подјармим свр. *подвијти јарам у сујројном правцу (испод враћа)*. — Брже испушти волове из јарма, ено су подјармили.

подлачак, -чка м онај који је подао, *подмукао*. — О, јадан, јадан, још ти не знаш колики је он подлачак!

подлигурати, -ам свр. I *подметнути, пошурити, подвући испод (нешто)*. — Ако мореш подлигурај коју грану испот пласта, вас ће одоздољ отрунути.

II ~ се I. *подвући се, увући се испод нечега*. — Подлигура се испот плоче ко мачка.

2. *улазити се, бити подрејаш*. — Подлигуро се власти, па са[д] ради шта оће.

подлизивати, подлизујем не-свр. I. *обуљивајти, обухвајти (о иламену)*. — Скини лој са верига, да га пламен не подлизује.

2. *помало прелијевајти преко ивице (којла, кофе и сл.)*. — Насо препун ражљевак, па вареника подлизује ђа тамо, ђа вамо.

подлијенити, подлијепим свр. I. *залијепити, завијти, улијепити влажно жито при вршидби или мељави*. — Немој, болан, вријећ бреково жито подлијепићеш га и белајисати. Не осуши јечам како ваља, па млин подлијепи и све бестрага.

2. *имати неурјатносћ, неурлику, незгду*. — Нешто му се ове године подлијепило, па га ћера штета за штетом.

подметнути, -нем свр. *ушпоројити (о стиоци)*. — Пајо има лаку руку и најбоље је нека он подметне ждријепца. Подметно шишака, прекријо га покровцом и вода га тамо-амо.

подмира м I. *исилаћи, ошйлаћи дуга*. — Тежа му је подмира но не знам шта.

2. *ојскрба*. — За подмиру сам утрошила све што сам имала, па сам са мирна до Бурђевдана.

подмуклице прил. *исподмукла, исподшаје*. — Не ваља ништа подмуклице ради-ти. Ко из подмуклице ради, радило му се о глави.

поднарамачити, -јм свр. *подујријети нарамак (бреме)*. — Поднарамачијо једну дугачку врљику и отсегента је колиби.

подногу прил. *на низ брдо*. — Идите право све ви је подногу.

подојчити се, -јм се свр. *побацити, ојањити мртво јагње*. — Нема, брате, у овцама никака бата, све су се подојчиле. Поједоше овце мишоједину, па се све подојче, Бог иг клео.

подотавак, -вка м *ливада под ошавом*. — Немој пуштати браве у тај подотавак.

подотавити, -јм свр. *порастити права по кошоеној ливади*. — Подотавиле су ливаде ко икад.

подража ж *надраживање, изазивање*. — Не ваља метати подражу ђе јој није мљесто. Међ њима је подража, белају белајни.

подргати, -ам свр. 1. *йодлийи, йошећи, йодлизайи (о води)*. — Паде велика киша и вода подрга на све стране. У, ево подргава вода испо врећа брашна!

2. *йроцарайи вайру*. — Подргай у ту клету ватру, утули се!

3. *йодстакнуџи (расйру, свађу и сл.)*. — Она воли да подрга, па да се повуче. Не подргавај под туђе подумијенте.

подрепити се, подрепим се свр. *йовући се од каква йосла (обично йоражен)*. — Ђ је чуо да сам купијо јайћака, одмак је подрепајо. Није му ишо пазар како ваља, па је подрепајо.

подріјекло с *йоријекло*. — Ама људи: причали ми или не, било нам криво или не, чоек бес подріјекла је ко дрво бес коријена.

подријети, подрем свр. *довести до крейаћа, сморийи, йоморийи (о сйоци)*. — На овој злој зими неста пиће и људи подріјеше стоку, а многи само чактаре у торбама донијеше.

подробац, -пца м *зайио од живойињске уйробице заварен у лоју*. — Накрко се подропа, па му се пуши глава.

подуза ж везица, *йодвеза за чарайе*. — Исплела сам подузе о[д] три боје. Не вуци подузе за петама!

подујачити, -йм свр. 1. *йодујријети*. — Бијаше ти се сијено нагло, па сам га мало подујачијо.

2. *йомоћи гурањем*. — Волови запрли, никако не могу да извуку плас уз једну страну, те ти ми подујачи, подујачи и некако извукоше.

в. *йодуслонийи*.

подујести се, подуједем се несвр. *сийничарски се свейиџи некоме, инсисйираџи на нечему ради неког личног инйереса, хвайџи се (за нешйо)*. — Није се тебе подујео учитељ, но ти нећеш да отвараш књигу, паса погани! Подујео се он нама, а ево му га о[д] шаке до лакта.

подумљестице предл. *близу, йокрај, на мјесту*. — Наклони се и поглај ми јањад, подумљестице ти је. На подумљести-

це ти је оно моје плашће, па ако ој, шћерај га, нећу ти дужна остати.

подупетити се, -йм се несвр. *засјесџи чекајући да други уради оно шйо је сам йребало да уради или онај крај њега*. — Све се то подупетило, па чека да други уради његов посо.

подуплинути, подуплинем свр. *йойлавийи*. — Подуплинула је вода све до прага от колибе. Надошла вода, па је Пива подуплинула сваку луку.

в. *йодусйлинуџи, йошйлинуџи*.

подускрај прил. *до йодврх, уврх*. — Умузла сам у краве подускрај ове краљаче.

подускрајан, -ајна, -ајно *који је до врха, скоро йун*. — Врећа је подускрајна са јечмом. Напунила ми је стрина подускрајну плетивачу љешника.

подускрајнути, подускрајнем свр. *йосйремийи, уздигнуџи, средийи (обично йо кући)*. — Подускрајни аљине, ево иду наки људи.

подуслонити, подуслоним свр. в. *йодујачийи*.

подуспара ж сйарина, зайара. — Потље кише наиће нака подуспара, не могаше се дијати.

подуспарити се, -йм се свр. *йошйарийи се, угријайи се*. — Подуспари кожу од овна, па ћеш је лако опуљати.

подусплинути, подусплинем свр. в. *йодујчинуйи*.

подустати, подустанем свр. *надоћи, накуйиџи се, йовећаџи йришок (о води)*. — У јесен све ријеке подустану, па се не могу прегазити без грдила.

подушити се, подушим се свр. *смијаџи се углас и дуго*. — Подушили смо се о[д] смијека. Ђеца се подушила па кикоћу.

подуштунути, подуштунем свр. *йодујријети*. — Велика је вљетрина, па што боље подуштуни љесе о[д] тора. Ако наићеш поре кладње, подуштуни је одоздољке.

пођед м *основ, ширина, база сѣога* (о сијену, слами). — Обузи пођед, па се сијено наже, само што се није сорвало.

пођеђен прил. *йонегдје, ѿу и ѿамо*. — Пођеђен је жито никло не море бити боље.

пођилица ж 1. *крвни суд, вена*. — Како су му се надуле пођилице низ слепочнице, само поглај?

2. (л. haemolysis) *ѿраг ѿо кожи* (од удара). — Виђе ли оног несрећника, ено га цијелог у пођилицама. Ошину вола канцијом, па му скочи пођилица низ рбат.

пођмирѣп м *онај који је лош, злобан, злонамјеран*. — Изабраше за кмета највишег пођмирѣпа у селу, куд им се памет ђеде?

пожднћати, -ām свр. *йојесѣи, йокусаѣи*. — Пожонћашеш што ти се да, ка[д] ти гузица изгладни.

в. *жонћати*.

позамрцати, -чѣм свр. *зашѣи се негдје у ноћи, смркнућу* (двоје, троје или више њих). — Позамрцаше ђеца тражећи јањад, ђаво им вајду понијо.

позасунцу прил. *йо заласку сунца*. — Позасунцу прође поштијер. Дођи позасунцу да се прстенамо.

поздраво прил. 1. *ојейѣ, йоново*. — Наплатише ми порез поздраво. Поздраво су ме казнили, казнијо иг Бог.

2. *неочекивано, изненада, ненадано*. — Ове јесени продасмо јањад поздраво. Дувандија ми даде поздраво пуну ову ћесу дувана.

3. *сигурно, йоуз дано*. — Он ће ти све рећи поздраво, ништа се ти не сѣкирај. Поздраво ти причам, ко да се исповиједам.

позлобан, -бна, -бно *који је злобан, рђав, лош*. — Позлобан је, колико је тежак. Не зна се ко је од кога позлобни.

познѣн, -и ж *који се йрејознаје, сличи, наличи*. — Дође ис тавнице и од оног великог чоека нема ни познани. Говеда су поарала купус и од њега нема ни познани.

познавати, пзнѣјѣм несвр. *йризнавати, йамѣиѣи* (добро дјело). — Чинијо му, не чинијо му, ништа ти неће познавати. Данас нико никоме ништа не познава.

поиш узв. *којим се ваби шеле на йодој*. — Поиш, тела, поиш!

пођјаван, -вна, -вно 1. *који је наочий, виђен, развијен*. — То бијаше пођјавна и лијѣпа ђевојка. Горштаци су пођјавни људи.

2. *који иде йред сѣадам*. — Нема пођјавнијег овна од мог гриваља.

појадити се, -йм се свр. *йојзалиѣи се*. — Појадила ми се на муке своје. Појадила ми се на снају, живот јој, каже, узе.

појадити се, појадѣм се свр. *биѣи у ѿузи и жалосѣи*. — Немаш кућ кракати код њиг, они су се појадили због оног ђетета што им погибе.

појекѣвати, појекѣјѣм несвр. *исѣушѣиѣи дубоке и болне гласове, сѣењатиѣи* (о болу, ѿузи и сл.). — Неко је сву драгу ноћ појекѣво.

појекѣвање с гл. им. од *йојекѣватиѣи*. — У тору се чује појекѣвање, ну види да није то зрња.

појѣкуша ж *она која йојекѣје, јѣчи* (обично о сѣоци). — Закољи појѣкушу, не море се више нака гледати.

појѣсти, појѣдѣм свр. *сузиѣи, окраѣиѣи, найравѣиѣи йо мањој мјери*. — Што ми не сашѣ гаће по мљери, но иг појѣде и нагрди.

појмати, -ām свр. 1. *йомислиѣи, заумѣиѣи, хѣјѣиѣи казатиѣи*. — Појма нешто да каже, па шипак: утече му клета мисо.

II ~ се 1. *йорасѣи, нарасѣи, кренуѣи* *набоље*. — Од лањске године Вуле се појмо, машала.

2. *йоћи, крочиѣи, найравѣиѣи који крорак*. — А сам се појмала про прага, зачу се црквено звоно и ја се просто одузек.

3. *досѣјѣи до неке границе, йојавѣиѣи се, досегнуѣи*. — Чим појмасмо уз брдо, неко нас зазва.

покакити се, покѣкѣм се свр. *обавѣиѣи велику нужду* (о дјѣиѣиѣи). — Очисти дѣјете, ено се покакило.

покарабасити, покарабасим свр. *йоремейиши, йокварити, нарушиши (нешто)*. — Ко ли ми је покарабасио они плас, пас му се мяса наијо?*

пѡклѡпан, -пна, -пно који је лаком, *халайљив*. — Поклапна је на јелу, то очима нијеси видијо.

поклѡпач, -ача м онај који је лаком, *йоклапан на йуђе*. — Не причај ми за њега, то је поклапач мимо људе.

поклепавати, поклепавам несвр. *йонављати истје ријечи иза некога (обично дјеча)*. — Окани се дијете, шта све поклепаваш моје ријечи.

в. йоклейшавати.

поклептавати, поклептавам несвр. *в. йоклейшавати.*

поклисѡр, -ара м *йирчкарало, слуга, извидник*. — Мани га се, не море он бити ни жени поклисар а не шта друго. То је поклисар бијелог свијета.

поклисѡрити, поклисѡрим несвр. *йирчкарати, иши којекуда*. — Ама, се ту, зар не видиш за кога поклисариш, јадо моја.

поклисѡрење с гл. им. од *йоклисариши*. — Зар ти није дојадило поклисарење за туђ интерес, црнијо се!

пѡколико узв. *йри коликању (У игри коликања један од играча, кад уишита другого, колико има љешника у сѡиснујој йесници, узвикне: „йоколико!“; овај други одговара: „йолијо или йѡшако!“)*. — Оћаше Обрен да узвикне: „Поколико, Блажо, поколико!“, а Блажо би из истијег стопа одговоријо: „Потако, Оле, потако!“.

пѡкорак, пѡкѡрка м *дио сѡабла исјод коре*. — Дај да купимо оне покорке дасака, нек се нађу за сваки случај.

в. йрикорак.

пѡкѡроња м онај који се нечим *осрамоити*, који је за *йрекор (о младићу)*. — Приседа ту, покороња један. (Прича се у шали да је нека жена, кад је чула да јој је суд, због напастовања неке жене, казнио сина са стотину динара, узвикнула:

„Зашто даде стотину динара, покороња један!“.)

пѡкошкѡти се, -ам се свр. *сйоречкаити се, йосвађаити се (обично о уздржљивој свађи)*. — Вала, међ њима није било ништа израније, али су се са[д] само нешто покошкали.

пѡкрѡти, -ам свр. *йѡјестити, йокркаиши*. — Покрѡ јој је све што је имала, па је сад и не познаје.

пѡкрѡвити се, пѡкрѡвим се свр. 1. *смѡјаити се, исмѡјаити се до суза*. — Покривили смо се слушајући Перова нагуђивања.

2. *скупѡити се уз рику (о говедима)*. — Ништа жалосније нијесам гледо но кад се говеда покриве на траговима крви.

пѡкрѡвка ж *йокривач (йѡњава и сл.)*. — У тој клетој кући нема ни покривке, ни простирке.

пѡкрѡнѡти, -ам свр. *йѡнијешити, йѡије-раити, йѡшварити (о сѡварима)*. — Шта си покрѡнѡла толике суде, јеси ли мани-та?

пѡкрѡрити, пѡкрѡрим свр. *в. йѡшѡри-ши.*

пѡла ж *дио, йоловина сукње*. — Свака катула има предњу и задњу полу. У, јадо, па ето ти је исцијепана задња пола, а ти тако идеш гола.

пѡлагати се, пѡлажѡм се несвр. *слага-ити се, йомагати се*. — Те двије вамилије су се вазда полагаале, ко да је једна кућа.

пѡлагѡчкѡ прил. *йѡлагано*. — Ите уз брдо полагачке, а низ брдо како ви драго.

в. йѡлачко.

пѡлазник м *йѡложајник*. — У току рата дошла редица на једног ђетића да биде полазник ко[д] стрица. Спремо се он и из деве зора ти улети у стричеву кућу, заспе иг житом и узвикне: „Христос се роди!“, а онда узме ватраљ да скреше бађѡке који су били скоро сагорјели и утуљени, говорећи: „Колико синуло варница, толико у нашега брата домаћина било оваца, јагањаца, коња, волова ... шенице бљелице а највише мушкијег глава“. Док је скресаво

утуљене бадњаке домаћин је, видећи да не сијева ни једна варница, понавља: „Не до Бог! Не до Бог!...“

поландати, -ам свр. *појестии*. — По-
ландај то и мучи!

полаптати, -ам свр. *полокайи*. —
Успи пашчету, све је полапто.

пoлѣачко прил. в. *полагачке*.

полегуша ж *оно што полегне по зе-
мљи (шрава, гране од дрвета и сл.)*. —
Шума зачестала и од полегуша се не море
прој.

полегушити се, *полегушѣм се* свр.
ићи повишо, сагнушо. — Полегушија се ко
мачка и провуче се испод љесе.

поледерити, *поледерѣм* свр. *пођони-
ићи цијеле*. — Нема вође нико да умије по-
ледерити ове клете црвље.

полѣђушкѣ прил. *леђима, на леђима*.
— Докобѣља се до шуме полѣђушке и не-
куј шмугну. Спава полѣђушке, па крче
и[з] све снаге.

полѣмати, *полѣмам* свр. *појестии, по-
кркайи (о кашасѣом јелу, млијеку и сл.)*.
— Бијаше загладнија и зајаднија, па поле-
ма пуну ћасу киселине.
в. *лемати* (2).

полѣнуѣти, -ѣм свр. *изазвайи надра-
жај у грлу, надражѣйи на кашљање*. —
Полѣну му се од језгарице, па га обузо ка-
шаљ да цркне.

поливоња м *љенчуга*. — Дошо нажав
поливоња да је проси и она га не шће ни
погледати.

пољѣјо прил. *нейарно*. — „Поколико,
чѣк погоди!“ рече Митар и испружи руку
пуну љешника. „Потако!“ узврати Петар
и кад пребројише било је полијо.

в. *поколико, полико*.

пољѣко прил. в. *полијо*.

политати се, *политѣм се* свр. *пороли-
ићи, избаѣићи жидак измеѣ*. — Неко се
туј полито, немало га.

полица у изр. *на полица* прил. *на ре-
дѣци за удају (о сестрама)*. — Прошле је-
сени удала јој се старија сестра и са је она
на полици. У пјесми: „На полици са си ти,

/ монци ће те просити, / а не твоју сестру
млађу, / да међ вама ставља свађу, / адет
сејо код нас није, / просит млађу кот ста-
рије.“

пољбж ж 1. *назив за равно земљиште,
равница*. — Лако је орати у тој положи.
Најлак идите, све ви је полож до њиве
куће.

2. *полегла шрава, жишо*. — Паде киша
у ову полож, све ће иструнути.

пољачина ж 1. *накнада пољаку за
рад*. — За пољачину морам дати нешто
жита, десе[т] динара и рану по редици.

2. *накнада која се исплаћује на име
ошћећења (о усјевима)*. — Потрије ми
мал туђу ливаду, па дајем за пољачину и
капом и шаком.

помавењети, *помавењѣм* свр. *помо-
дриши, добиѣи модру боју*. — Бијаше вас
помавенија од ладноће. Ево ти је скоруп
помавенија!

помазлунити, *помазлунѣм* свр. *поми-
ловайи, помазийи*. — Само је ти мало по-
мазлуни, па ће је љутња прој.

помалац, -ѣлца м *оно што се даје по-
мало (обично да се дијете придобѣје)*. —
Помалац баби говеда чува.

помѣмина ж *обузѣиости (неким, не-
чим), помама, ненормална сѣрасти, жуд-
ња, занос*. — Не би ја то урадила ни у по-
мамини.

помамуша ж 1. *дрво на којем расте
сѣйни ѣлод црвене боје, облика дивљег
грожђа, која, ако се поједе, ѣрема вјеро-
вању, изазива помаму*. — Баѣи те помаму-
ше, помамићеш се, Бог с тобом!

2. *она која се помамила, коју више но-
си снага него разум*. — Не би с оном по-
мушом мого изаћи на крај ни војник под
опасачом.

пометѣник, -ѣика м 1. *онај који је на-
сѣрадао од мећаве, помео се*. — Сазнали
се ко ли је они пометеник?

2. *велика ладноћа, зима*. — Не море
се по овом пометенику никуђ. Данас је
прави пометеник.

пòметина ж (л. placenta) *пòстїєльица* (о живоїшињи). — Напој краву млаком водом а побаци пометину.

2. фиг. *онај који се вуче, иде тїромом*. — Вуче се она пометина, баш ко кака пребијена вашка.

пòмр̄к м *пòмрчина*. — Ја нећу ићи сама кроз ваки помрк. Обезвијала сам у оном помрку.

помр̄квати, помр̄кујем несвр. *пòново се мр̄каїти, тїражїи тїраза*. — У читавом овом буљуку само се једна овца помр̄кивала.

пòмута ж *смуйња, завађа, мржња*. — Не дајте људи да вас поједе помута, великијем ве Богом кумим.

понанижїцѐ прил. *пòнанижсе*. — Није успрто одавле до на Дужи, но све понанижїце.

пона́се прил. *пòсебно, обашка*. — Има њиг шез брата и сваки живи понасе. Ако мислите да сте заједно, живите понасе.

понеа́ри прил. *у неверїјеме, у невакаїт*. — Он вазда коси понеари. Поћеро сам стоку на пазар понеари.

пòнебї прил. *мало пòтїраја, тїроће*. — Понеби неко вријеме, а ево ти и сердара. *в. тїронеби*.

пòнешен, -ена, -ено *који је брижан, осјећајан*. — Понешена је за књигом, то нијесам виђела тако нешто.

пòниско прил. *мало нијесе, ниско*. — Пушти овце пониско, па нек пасу.

пòнтати, -ам свр. *тòћи, крочиїти, на тїравиїти који корак*. — Таман понтак уз брдо, кад ме зазваше да се вратим.

пòњински прил. *пò њиховом*. — Поњински грушавина се зове јардум.

попардусити се, попардусїм се свр. *пòказати се надмен, охол, тїрсиїти се, ше тїуриїти се*. — Упантите: никад се не треба попардусити у добру, ни понизити у невоља.

попѐљешїти, -їм свр. *в. тїељешїиїти*.

поперчїнати се, -ам се *в. тїерчинаїти се*.

попијевчити се, попијевчїм се свр. *тїрецијениїти се, не виђети од себе другог, тїонијети се усїјехом*. — Натакоше му зобницу, па се попијевчијо.

пòпиш м *мокрење, исцїушїтање мокраће*. — Он не смије изаћ ни на попиш.

пòпрека ж *мјера за дужину (људско сїоїало пò ширини)*. — Скочијо је седам стопа и попреку.

попрѐкача ж *тїорба са тїоїречним ша-рама*. — Упртијо попрекачу и у њој пуно дебе скорупа и рука љеба.

попр̄лити, попр̄лїм свр. *оснијезиїти, мало тїасїи (о снијегу)*. — Прошо је Никољдан, а снијег није ни попрлијо.

в. оїрлїиїти, тїроїрлїиїти.

пропр̄лїти, пропр̄лїм свр. *в. оїрлїиїти, тїоїрлїиїти*.

пòпружина ж 1. *колан, тїоїруг, тїојас којим се самар веже за коња*. — Ето ти га дѐ: пуче попружина, самар се слиза ни[з] сапи и товар оде по долини.

2. *онај који је сїоро тїокреїтїив*. — Је ли ти рече да су га назвали попружина? Јес, вала, права попружина.

пòр̄ад предл. *ради, због*. — Помага сам му пошивати кућу порад себе, а није за-служијо. Ово сам ти урадијо порад твог доброг и поштеног оца.

пор̄ђати, -ам свр. *смршати, тїомршати*. — Нешто су ти шиљез порђала. Што си порђо тако забора?

пòре предл. *пòред*. — Припни коње поре куће. Поре оваца промиље бауљина, имаше у њој метар и више.

пòрез м *унуїтрашњи дио тїовршине зи-да зграде (дужинном листїре)*. — Додај ми велике виле, ено иг на порезу. Искористила сам ови порез за полицу.

пòрезати се, пòрежѐм се свр. *догово-риїти се о удјелу, учешћу (у нечему)*. — Порезите се и помогните чоeka у невољи. Сељаци се порезаше и скупише нешто пара да оправе школу.

пориквати, порикујем несвр. *рика-иїти са тїрекидима (о говеду)*. — Има више о[д] сата, како порикује нечија крава.

порѝкуља ж *крава која ѝорѝкује*. — Смакнуће на јесен порѝкуљу, па да ваља сувог злата.

порѝљати, -ам свр. *ѝојестѝи*. — Узе комадину пите лојанице и порѝља је без замљерке.

в. *рѝљати* (I).

пòрѝнта ж 1. *женка ѝса, куја, керуша*. — Пера се нечија поринта, дроб јој се исуко!

2. *фиг. скиѝница, луѝалица која ѝони-ре којекуда*. — Дигла се она поринта по селу, па не да људима мира.

пòрòжје с *уже којим се вежу (истио-времено) два вола (један једним, други другим крајем) ѝа се ѝако ѝовезани воде*. — Узми како порожје и упорожи волове.

в. *зайорожѝиѝи, уѝорожѝиѝи*.

поругáница ж *женска којој се ругају, ѝосѝрдују*. — Она је поруганица рода свога.

пору̀гуља ж *она која воли другоме да се руга*. — Неће поругуља да престане лајати, нако би је за језик обљесијо.

пòс, пòста м 1. *ѝосѝ, вријеме кад се не мрси*. — У тој сиротној кући пос је и кад се мрси и кад се пости.

2. *фиг. мајчино млијеко*. — Ћу ту, пости се оладијо! Бљеж отале дијете, пости твој!

в. *ѝошњак*.

пòсад прил. *од сада, унаѝријед*. — Шта је досад били и било је, а посад има да биде како ја вељу.

посатáриѝи, посатáрѝм свр. *саѝријеѝи, униѝиѝиѝи, нанијеѝи ѝѝеѝу (о сѝо-ѝи)*. — Како посатаристе нолики мал, Богом вас кумим? Посатарили су му вуци сву јањад.

в. *ѝосѝгураѝи, саѝариѝи* (1).

пòсвòјче с *дијете усвојено, усвојеник*. — Имам троје моје ђеце и двоје посвојчаци.

посèкати, -ам свр. *ѝонијеѝи неѝѝо доста ѝеѝко, ѝреголемо*. — Посекала те же бремене о себе.

посèкати се, -ам се свр. *ѝојакати се*. — Посекала се она два дарепа и падоше кокошке.

посѝгурати, -ам свр. в. *ѝосаѝариѝи*.

пòсијеч ж 1. *ѝосјекоѝина*. — Нико не ставља со на посијеч, нако ти, луда главо.

2. *фиг. ѝаѝња, ѝуга, бол*. — Не треба нам виша посијеч од његове тираније. Умрије јој дијете, то јој је посијеч по сре сриједе срца.

посѝкѝвати, посѝскујем несвр. 1. *уѝорно молиѝи, досађивати молећи*. — Посѝкивала је од немиле до недрага, тражећи да јој јединца пуште из тамнице.

2. *сисати час једну, час другу сису, час једну, час другу овцу (ѝрчећи ѝо буљуку)*. — Побљегоше јој јањад у туђе овце и само посѝскују час ову, час ону.

поскикѝвати, поскикујем несвр. *исѝуѝѝати оѝѝре, ѝродорне крикове, вриѝѝатиѝи*. — Не смета га памет и нек поскикује.

пòскур̀ник м *дрвени ѝечати, шаралица (за хљеб, колаче и сл.)*. — Раније је скоро свака кућа имала поскурник а сад га неј наћи ни у плећу.

в. *ѝрекадница, шаралица*.

посмèрчити, пòсмèрчим свр. *ѝојестѝи*. — На брзину нешто посмерчише и то им је све о[д] сванућа.

пòспѝјешан, -шна, -шно *који брзо и добро оѝарашава намјенске ѝослове*. — Имам посѝјешан котлић, не бик га дала за не знам шта.

пòсрè предл. *ѝосред, средином, средиѝиѝем*. — Раскоси посре ливаде. Прође ми она вљештица посре средине оваца.

пòсрòпета ж *погрд. женска ѝрљава, неуредна, заѝуѝѝена*. — Трчи за посрòпетом ко овца за мрсном руком.

пòставак, -áвка м *дио рала*. — Оће да оре а струо му поставак, па види колико зна. Затаслачијо наку дрвезину за поставак, то не ваља ни за паѝи колац.

постѝмати, -ам свр. 1. *мало ѝочасѝиѝи, дочекаѝи гостѝе без много ѝрошка*. —

На брзину сам иг постимала онијем што сам имала.

2. *ѝроцијениѝи* (*ѝежину и сл.*). — Пристајем како гођ постимају два чоeka. *в. сѝимайѝи* (1).

пѝстопица ж 1. *оѝписак сѝојала на смрзнутој снијегу, ѝраг*. — Идући про планине ловци најѝоше на смрзнуте постопице. Иди постопице за њим, биће ти лакше.

2. *ѝонављање веђ реченог*. — Ударијо у постопицу, па понавља: што је младу мило није ружно.

постреуша ж *фиг. ѝосѝренуша, оваца која се најаса исѝод сѝреха (око куће)*. — Има десетак постреуша и то му је сва имовина. Неће оне постреуше никуј од колибе.

постреушица ж *в. ѝосѝреуша*.

пѝстриж ж *вуна од оваца оѝстрижена са ѝрбуха и око задњих ногу*. — Исплела мужу вањелу од пострижи, благо му ш њом, ко му је.

в. ѝочина, ѝочисѝиѝи.

пѝстриѝи, *пострижем свр. ѝочисѝиѝи, ѝодишиѝаѝи овце (ѝо ѝрбуху и око задњих ногу)*. — Постригли смо овце прије но су се окачиле.

пѝсулан, *-ѝлна, -ѝлно који је миран, ѝовучен, ѝодесан за сарадњу*. — Нема посулнијег створа од Мике, широки траг осто од ње! То је једна посулна и добра вамилија.

пѝсулити, *пѝсуљим свр. ѝосудиѝи, ѝо-зајмиѝи*. — Ако ти нестане пара, наће се људи па ће ти посулити.

пѝсуљник м 1. *онај који даје зајам, ѝо-зајмљује*. — Лако вам је кад имате добра посулника пот главом. Драгиша је бијо посулник читавог села.

2. *миран, ѝих, ѝовучен човјек*. — Ува-тили оног Божијег посулника, па га муштрају. Не море живљети посулник међ онијем вуцима.

пѝсуручити, *-ѝм свр. ѝусѝиѝи суруѝи-ку (о млијеку)*. — Ако није угода, млијeko

одмак посуручи. Какав је мозак му посуручијо.

в. ѝросуручиѝи.

пѝсути, *пѝспѝм свр. намножиѝи се, родиѝи се једно за другим (о дјеци)*. — Посула га ѝеца, све једно другом до уши-ју.

пѝс узв. *ѝелеѝу да дође на ѝодој*. — Пос тела, пос! Пос, мало моје, пос!

пѝсек м 1. *мјесѝо ѝосјеклине, ѝосијеч, рана*. — Разјапијо му се посек, не море се о[д] туге гледати.

2. *клање сѝоке за зимницу*. — Око Ми-тровдана вазда је посек и крканција до за врат.

3. *фиг. увреда која боли, за срце „уједа“*. — Носим посек од онога от кога се нијесам надала.

пѝтако прил. *ѝарно, суѝроѝно од ѝо-лијо (неѝарно)*. — „По колико, Миливо-је?“ — узвикну Драгиша. „Потако, пота-ко!“, одговори Миливоје.

пѝталаушиѝи се, *-ѝм се свр. ѝосѝи-дјеѝи се*. — Поталаушијо се ко куповно керче. Покријо се ушима и поталаушијо ко и сваки кривац.

в. ѝоѝлаушиѝи се.

пѝталаушице прил. *сѝидљиво, ѝоку-њено, са осјећањем неѝријажности*. — Поталаушице прође мимо нас.

пѝтарашити, *пѝтарашим свр. газеѝи уѝабанаѝи, ѝочейѝи снијег ѝјерајуѝи ѝо њему буљук оваца*. — Нијесам мого сам почепати нолику торину, па сад заокачијо буљук и потарашијо је.

в. ѝарашѝиѝи.

пѝтаркавати, *пѝтаркавам несвр. 1. ѝаркаѝи у ваѝру, ложиѝи*. — Сѝјо по-ре[д] ватре и потаркава. Потаркаваш у ва-тру а не видиш госта, ено ону жишку што усправно стоји.

2. *вјешѝо ѝодсѝиѝаѝи свађу, сѝаваља-ѝи костѝ раздора, инѝригу*. — Сад свак потаркује свађу и мржњу. Кад он не би потаркаво, не би бијо жив.

в. ѝоѝаркиваѝи, ѝоѝарнуѝи.

потаркивати, потаркујем несвр. в. *пошаркаваши*.

потарнути, -нѐм свр. в. *пошаркаваши*.

потѣжан, -жна, -жно *који добро шегли*, *вуче (о живојињи)*. — Волкови су ми добро потежни, не било им рока.

потѣжити се, потѣжим се свр. *одлучиши се*. — Неће се она потежити на тако дуг пут.

потипарцу прил. *лагано, полако, нашенане*. — Немојте трчати, но све радите потипарцу.

потирача ж *погрд. за онога који служи да обавља „ниске“ послове*. — Он је бијо потирача свакој власти. Присмрди туј, потирачо једна!

поткаитити, -йм свр. *ујутишиши оштре ријечи (некоме), прекорјетиши*. — Добро си га поткаитијо, ако је каке вајде. Кад га поткаитише ушуће.

поткаримити се, поткаримим се свр. 1. *бити огорчен, гњеван, љути, џун мржње (према некоме, нечему)*. — Поткаримијо му се и обалиће га из рачуна. Поткаримијо му се, па га чека на стругу.

2. *ћушати погнуће главе*. — Сијо поре шпорета, сјадидо се и поткаримијо главу, ко да је све покопо, анђели ш њиме.

поткаштрићи, -йм свр. 1. *пошкачиши некога, сийничарски инсистираши на нечему ради неког личног интереса, мржње и сл.* — Неће да шути, па су га поткаштрили са сваке стране.

2. *зауставиши, усјорити, сјријечити даљи поглед, крејтање (о вјетру)*. — Поткаштријо југ, и не да да се прољевша. Дакко север поткаштри и рашћера ову облацину.

поткивити се, поткивим се свр. *поштайши киван, џун мржње, огорчења, љушње*. — Бијаше ми се један каплар поткивијо, па ме гонијо ко Бог ђавола.

поткикачити се, -йм се свр. *смијаши се гласно, звонко, необузвано*. — Поткикачила се ћеца, па се са мном ћосају и поспрују.

поткинути се, -нѐм се свр. 1. *прејући кожа испод прста (о ноzi)*. — Јад, види како су му се прсти поткинули, све крвцури. Она сиротиња иде боса, па им се прсти поткинули.

2. *имати немоћ у ногама*. — А виђок како Њемци пале, ја ти се дадок у блежање док ми се ноге поткинуше.

поткожњак м 1. (л. *fungulus*) *чир*. — На врату има поткожњак колико ораг.

2. *фиг. удворица, ласкавац, улицица*. — Увуће га они поткожњак у сто ђаволијег нити.

поткомобљити, поткомобљим свр. *поцагнути главу и ћућити*. — Поткомољити главу и ћути, ко да му је дошо црни петак.

поткопунити се, поткопунѐм се несвр. *пошкочити се, пошкочити некога*. — Поткопунули су им се и кад тад нанијеће им зло.

поткрилити, поткрилим свр. *поштивити ред дасака по дну кровне конструкције зграде*. — Поткрилили су обље стране појате и са[д] оће да је пошвају.

поткрмити, поткрмим свр. *погнуће главе погледивати, ћушати*. — Дај проговори, шта си поткрмио? Види га како је поткрмио.

поткулачити, -йм свр. *поухваитиши, закачитиши*. — Поткулачи ћускијом за та камен и кини нагоре, шта га гладиш! Чим поткулачи комињачом, једанак извуче ламау из бунара.

в. *закулачитиши*.

поткуп м 1. *оно што је пошкочиљено по и тамо*. — Клас по клас и плас, па са[д] види како се и от поткупа море умјесити погача.

2. *давање (нечега) ради поштивања циља, пошмињавање, пошкочиљвање*. — Поткуп је најачи судија кога земља панги. За њега је гласо поткуп, па је побиједијо на изборима.

потлашњи, -а, -о *који је поштивити*. — Оћераше ми краву музару испре[д] гладне ћеце, дабогда им била потлашња, ко ће.

пòтури̑ти, -ѝм свр. *мање бацѝти* (камена с рамена но обично). — Данас си потурио за највишу стопу. Потурио је за укуп.

пòтури̑ти се, -ѝм се свр. *оставѝти се неког ѝосла, забављати̑ неки ѝосао*. — Раније је и прела и плела, а сад се потурила и предења и плетења.

пòтурнѝти, -нѝм свр. *завѝстави̑ти*. — Потурнули су га има та земан.

пòшушнѝт, -а, -о *који је одбачен, наѝушѝен, скрајнуѝ*. — Она је, празна, пошунута и од рода и од дома. Некад је ведрио и облачио, а са је пошунут.

поўчати, поўчам свр. *ослабѝти, омршати̑*. — Одавно је она поучала. Волови су вукли плашће на оној врућини, па поучаше клети.

пòчина ж *вуна најслабијег квалиѝеѝа, шкарѝ*. — От почине се нико досле није обогатио, па нећу ни ја.

пòчиња̑к, -ѝња̑к м *чавао исѝрошен, ѝохабан*. — Ево ти неколика почиња̑ка, па поткуј кљусе да не иде босо.

в. извоздак.

пòчѝс, пòчѝсти ж *в. ѝосѝриж*.

пòчистѝти, -ѝм свр. *в. ѝосѝриѝи*.

пòцагати̑ се, -ам се свр. *в. ѝобуцакати̑ се*.

пòша ж *фиг. марама, шал, крѝа* (увидена око главе). — Седи крај ватре и неће да одмота пошу с главе. Дај ми каку пошу, да завијем уши на овом мразу.

пòшав м *ѝрви ред млаћевине ѝосѝављен ѝо дну кровне конѝтрукције зграде*. — Кад има доста млаћевине, стави дебљи пошав и немој ту да штедиш.

пòшав предл. *ѝрема*. — Таман ми кренусмо пошав ану Мићовића, а оно дуну мећава, једва укапуласмо.

пошатѝлати, -ам свр. *уздрмаѝти се душевни̑ ѝаѝњама и смеѝњама*. — Убило га сто јада, па је пошатѝло.

пошашати̑, пòшашам свр. *ѝиѝнуѝи, ѝомиловаѝи, меко додирнуѝи*. — Бијаше љут и да га жена не пошаша по затијоку, не могоше се ш ѝим зборити.

пòштијер м *ѝошѝтар*. — Ево поштијер донио писмо од Вула, благош мајци у дом!

пошѝрлија ж (обично у множини) *сѝѝнарије, разне ѝошѝреѝиѝине за кућу*. — Пуна ми је кућа неакцијег пошурлија.

пошѝшња̑р, -ара м *онај који свуда залази, шѝо се меће у сваке ниѝи*. — Шта се врти они пошѝшња̑р око куће?

правица м *земља суха, ѝрашњава, без бокора*. — Не море се проћ кроз правицу. Дако пане мало кише, да покупи ову правицу.

правке прил. *ѝраво*. — Иди правке и не бој се да ћеш заћи. Ку си навалио тако правке?

празан, -зна, -зно *који је сирѝтан, немоћан*. — Запалише му кућу, па оста, празан, на голој равни. Нема, празан, напо пешес брва.

празнѝрук, -а, -о 1. *голорук*. — Не иди празнорук про те шуме!

2. *који иде у ѝосѝету без ѝоклона (ѝразних руку)*. — Не иде се, јадан, на бабине празнорук. Шта ће сиромак, оде празнорук, а празна рука нема пријатеља.

празнѝтрб, -а, -о *који је ѝразна ѝрбуха, гладник*. — Не море се празнѝтрбо ни косити ни воду носити.

празнѝтрбаль м *онај који је сирѝмах, гладник*. — Ко ће наранити нолике празнѝтрбаље?

пракљача ж 1. *ѝраѝљача, дрвена лоѝаѝица којом се удара ѝо вешу кад се ѝере*. — Чују се пракљаче како лају. Нема више бруке за чоеска но кад га жена врзене пракљачом.

2. *фиг. онај који много ѝрича, луѝеѝа*. — Прича она пракљача и не престаје.

п्राпогѝн ж *онај који је лош ѝреко сваке мјере*. — Ама, болан, таке прапогѝни нема куда је ѝуцка нога чепала.

пращтина ж *дугачко дрво (грѝа, врљика, жиока и сл.)*. — Усеко сам церовијег праштина, свака је права ко стријела.

првљенчѝти, -ѝм несвр. *биѝ ѝрви, ѝрвачѝи*. — Док је мого првљенчѝти, пр-

вљенчијо је како је стијо. Оће свака рђа да првљенчи.

првљешка ж *крава која се њрви њуџи џели*. — Имам једну стару краву и једну првљешку.

првомрачје с *њрви мрак, сумрак*. — Кокошке вазда поседају у првомрачје. Спратијо је браве у првомрачје.

прга ж 1. *кафа од јечма*. — Попиј, болан, ову пргу, цукрана је.

2. *она која је ускогруда, која брзо џлане*. — Чу ли ти како прасну она прга?

прдек м *онај који џрича збрда-здола, брбља*. — Сви су га звали прдек, прдек, а прдек у овштини и ведри и облачи.

прдено-врдено прил. *збрда-здола, без реда, како било*. — Никад ти та чоек неће на питање одређено рећи, но све нешто прдено-врдено, па ај га разуми.

в. *јрдено-вржено*.

прдено-вржено прил. в. *јрдено-врдено*.

прдечма ж *јричалица*. — Сачувај ме, Боже, прдечме и њене приче.

прдлати, -ам несвр. *јричаџи које-шџа*. — Ај не прдлај, тако ти вљере. Прдла како су вазда волови орали, а коњи зобали.

прдњача ж *фиг. коса слабог квалитете-џа (о коси за кошење)*. — Не мош ти са том прдњачом ишћерати ни два откоса.

прдогласа ж *особа која не умије да чува џајну*. — Не причај пред прдогласом, уста ти се закаменила!

прдогласица м и ж в. *јрдогласа*. — Мучи ту прдогласице, да те ко не чује шта причаш!

прдокељати, -ам несвр. *лудеџаџи, џричаџи које-шџа*. — Сви му се подсмџавају, а он и даље прдокеља. Не прдокељам но кажем да је гора густа, али није пуста.

прбантати, -ам свр. *јрерасџи (о јрелому косџи)*. — Сломила је кржава ногу и никако да прбанта.

пребатрјати, -ам свр. в. *баџргаџи* (1).

пребатрљати, -ам свр. *јрејјешачџи уз најор*. — Уватила ме сипа у прси, па сам једва пребатрљала ево довле.

в. *баџрљаџи*.

прџбити, прџбијџм свр. *усџџниџи новчаницу*. — Дао бик ти који динар но нема нико да ми пребије џладарку.

превактџти, -џм свр. *јроћи врејеме, јрестарџи, у неврејеме џочетџи нешџо*. — Најстари син ми је превактџио за школу. Богами је она џевојка превактила.

преватџти, -џм свр. *јогрешно јјрмиџи вола*. — Таман да ајекнем, баба завика: преватијо си волове, Бок с тобом!

превегарџти, -џм свр. *ошинуџи, уда-риџи*. — Превегарићу и тебе и њу, само ако не бидете мирне!

в. *јревегарџиџи, јреверегаџи* (1).

превегарџити, -џм свр. в. *јревегариџи*.

превегурати се, -ам се свр. *јроћи, јровуџи се, јревуџи се*. — Неј се моћи превегурати про тијег крша, но окрени околo. Једва се превегуро кроз основну школу, а са се прави да све зна и умије.

в. *јревегурџиџи се, јровегурџиџи се*.

превегурџити се, -џм се свр. в. *јреве-гураџи се*.

превеличачкџи, -а, -б *који је јреголем*. — Да ти није ови курањ превеличачки? Не режи превеличачке комаде џеба!

преведма прил. *јрмногo, врло много*. — Дијете му се превеома поскло и нагрдило.

преверегџти, -џм свр. 1. *ошинуџи, удариџи*. — Преверегџи јунца наком кочинoм, мишљак уби га на мртво.

2. *имаџи болове у леђима, ушинуџи се*. — Преверегџило ме у крстима, не могу мрднути.

в. *јревегарџиџи*.

превијојла ж *женска лијепо грађена*. — Посматрам Милушину превијојлу, па се чудим како вако лијепу шћер роди.

превијутак, -тка м 1. *јревој, јревија*. — Нешто се види на оном превијутку.

2. *ивица, руб, ѿоруб*. — Ево ти прсно колијер от кошуље по самом превијутку.

превилати, -ам свр. *ѿреврнути вилама (о сијену, слами)*. — Само што смо превилали откосе, љусну киша.

превилија м 1. *Свети Илија*. — У пјесми: „О Илија, превилија, / превиј небо, да је ведро, / да огрије сунце, / да рашћерам Турке, / низ попове луке.“

2. *огај који је свемоћан (о власти)*. — Некад је био превилија, а сад је подвијо реп и ћути.

превирати, -рѣм несвр. 1. *ѿрелазити ѿреко руба, ѿреграде и сл. (о ѿчностии)*. — Паде киша па вода превире про прољевање.

2. *имаѿи више но је ѿѿребно*. — Да му не превире про чанка другу би плѣсму плѣво.

превирач, -ача м *дрво којим се затѿва-рају (ѿревиру) враѿа са сѿолне сѿране*. — Преври врата о[д] савардака оним превирачем и нека иг.

в. ѿреворач, ѿреворница.

превластити, превластити свр. *ѿреузети власт*. — Њега је жена одавно превластила.

превљеровати се, превљерујѣм се свр. *ѿокрстѿити се, ѿромијениѿи вјеру*. — У оне несрећне и тужне дане гонили су народ у Босни да се превљеравају у другу вљеру.

превљесина м 1. *огај који је мртѿв-љав, ѿром, слабо живахан, који се вуче*. — Види како се вуче она превјесина, баш ко пометина.

2. *ѿредметѿ који је ѿребачен ѿреко нечега, ѿа се клаѿи, виси*. — Натоваријо на коња сто накијег превјесина, па им се не зна ни крај ни почетак.

превборач, -ача м *в. ѿревирач*.

превборница ж *в. ѿревирач*.

преврата ж *ѿромјена, смјена, ѿре-враѿи*. — Сијева и грми на овој преврати, би реко да ће смак.

превратити се, превратити се несвр. *ѿромијениѿи се (о времену)*. — Мљесеѿ је

заокрено трбук, превратиће се вријеме колико је сутра.

преврјети, преврѣм свр. *затѿријечити враѿа са сѿолне сѿране*. — Преври врата од савардака том сворином, да не уљегне како живо.

преврнчати, -ам свр. 1. *ѿрејлесити врчанице (о оѿанцима)*. — Нема ми шта чоек обути, па оћак да преврнчам оне црне траће опанака.

2. *исѿричатѿи како било*. — Ево, она ће нам најбоље преврнчати шта је и како је било на ваширу.

прегавѣљати, -ам свр. *ѿрећи, ѿревући се*. — Толико сам скурипсо да сам једва прегавѣљо тијем путељком.

в. гавѣљати.

прегалисти, прегалим свр. *разведрити, ѿреведрити*. — Чим поткочи сѣвер одма ће прегалити.

прегнасти, -ам свр. *ѿрестѿити, ѿроћи, минуѿи (киша, снѿјег и сл.)*. — Има сјајка од Голије, дако прегна ово невријеме. Прегнала је мећава, мореш сад комотно ићи.

прегнѣти, -а, -о *који је одлучан, уѿоран, смион*. — Крсто је био прегнѣти мимо људе. Прегнѣтија је од сваког љуцког створа.

в. ѿрежѣн.

преграбити, -им свр. *ѿоѿластити дио оѿкоса ѿмећаша*. — Нијесам знала меће, па сам преграбила. Што си преграбијо туђе откосе, црѿо моја?

прегријешити, прегријешим свр. *ѿогријешити, учинити грешку*. — Немој ти прегријешити, па да се омрсиш, сутра се пости.

прегуљати се, -ам се свр. *ѿрејестѿи се*. — Прегуљо се они лакомаѿ, па ено бљује.

в. гуљати.

прегуљеник, -иѿка м *огај који је израбљен, исѿрошен, исѿриљен, сморен радом*. — Ради, трчи, слабо се издржава и ено га ко какав прегуљеник.

прегуљеница ж *женска која је израбљена, исѿрошена, исѿриљена*. — Није

она прегуљеница от дилилука, но од невољног живота.

предајаниса̄ти, предајанишѐм свр. *йоднијетши, издржашти, йрејријетши*. — Ови јадни чосек море свашта предајанисати и јопет оће да живи. То што је она предајанисала не море никакав живи створ.

преданичити, -ѝм свр. *йрескочити један дан (да се нешто чини, не чини)*. — Кокошке ми носе добро и само су једном преданичиле. Нијесмо преданичили, што на трпези нијесмо имали скорупа.

предвојити, предвојѝм свр. 1. *исцијетши, йресјећи (о дрвима)*. — Предвој које дрво, ако мислиш ручати.

2. *имати болове у леђима, ушинути*. — Предвојило ме у леђима, не могу ни обувачу привезати.

3. *раздвојити (о стиоци)*. — Била је велика магла, па ми се овце предвојише и никако да иг саставим.

предевѐрати, -ѝм свр. 1. *йребродити шешкоће, невоље*. — Не могу вљеровати како смо предеверали оне несрећне дане за вријеме рата.

2. *йроћи, йромијенити се (о времену)*. — Све су прилике да ће предеверати ово невријеме.

в. девѐрати.

предѐречити, -ѝм свр. *ошинути, ударити*. — Предеречија сам га једнијем љемезом, неће му више падати на ум да ми се подругује.

предѐшити, -ѝм свр. *исирајати, издржати*. — Предешила је сваког ђавола, па ће и то. Како предеси живе муке?

предигалац, -ѝца м *онај који се доселио, додигао*. — Упамти: предигалац је ваза странац. Ови црни предигалци су мирни ко јањци.

предиклица ж *йридика, йоука, йоучавање*. — Зна другом казати сто предиклица, а не види себе. Дај те предиклице оној твојој жени, а нас остави на миру.

предѝћи, предѝгнѝм свр. *йреселити*. — Много народа је предѝгло одавле за Србију. Мило је давно предѝго у Нишић.

предојаниса̄ти, предојанишѐм свр. *издржати, исирајати, йоднијетши*. — Како сву драгу зиму предојанисаше боси, великом се јаду чудим.

в. дојанисати.

предомишљан м *онај који је домишљати, досјетљив, довишљив*. — У селу има неколика предомишљана, не зна се који је от кога умни.

в. домишљан.

предријети, предѐрѝм свр. I 1. *йреведријити, йромијенити се вријеме*. — Дако уз мијену предѐре ово невријеме, Бог га нагрдија!

2. *йрећи, доћи (до неког мјеста)*. — Предрла је војска про Равног.

3. *йојетити (о стиоци)*. — Предријеће говеда и сламу на северовини. Метни ти коњима и бусике, предријеће то они од љепоте.

II ~ се *йојрошити се (йодругљиво)*. — Даде јој пе[т] динара, е вала си се предро. Неће се та предријети.

предрпѝти се, -ѝм се свр. *уквартити се, згрушати се (о млијеку)*. — Вареника се предрпила, мого би је ножем резати. Салијевај ово млијеко, сво се предрпило.

в. дрпѝти се.

предуванити, предуванѝм свр. *фиг. йрезалогајити, заложити, заварити глад*. — Сваки је понешто предуванија, па ручак ка[д] стигне.

прѐђе прил. *йрије*. — Пређе су људи били много разложнији но ови садашњи.

прѐжен, -а, -о *в. йрегнућ*.

прѐбран, -рна, -рно *који је наочѝй, виђен*. — Имо је шћер зорну и презорну, но је муња опали ка[д] се није надала.

прѐкадница ж *в. йоскурник*.

прѐкалити, прѐкалѝм свр. I *очврснути, ојачати кађењем (сѝављањем усѝаног гвожђа у хладну воду)*. — Понеси ови наковањ код ковача нека га прекали, много је мек.

II ~ се *ојачати, оснажити, очврснути*. — У првијем борбама бија је помало

бојажљив, а са се прекалијо, то је, вљеру ти твоју, права јуначина.

прекапулати, -ам свр. 1. *ѿребродити*, *ѿрећи*; *избјећи какву велику ојасност*. — Бијо је добро болесан, па, борами, некако прекапула. Њему успље и прекапула про Крнова.

2. *ѿромијениити се (о времену)*. — Дако прекапула ови кијамент.

в. *капулати*.

прекарпатати, -ам свр. *исјећи на комаде, искомадати* *ѿревише*. — Узе љеб, па поче да карпата, док ја не рекок: доста, прекарпато си, па да нас има још волико.

в. *карпатати*.

прекељати се, -ам се свр. 1. *ѿрећи са ѿешкоћама, гегајући*. — Једва сам се прекељо по овој слисци. Ноге су ме издале, па нијесам капац прекељат ни до мужњака.

2. *ѿрејесити се, ѿрекусати се*. — Прекеља се затопа и оне дробушине, па га уби и нагрди она јакота.

прекерепити, -ѿм свр. 1. *забољети крста, ушинути*. — Прекерепило га у крста и ни макац. Сегну да нешто узме, па га прекерепи по сре[д] средине.

2. *ударити, ошинути*. — Прекерепили су га про рбата и о[д] тада стално побољева.

преклачити, -ѿм свр. 1. *окречити, ѿрекречити*. — Од јутрос сам преклачила собу и доста ко ладне воде.

2. *ошинути, ударити*. — Преклачи га тијем кепом, образа ти! Узе баба варјачу и оћаше да га преклачи по репу.

прекрнцати, -ам свр. *ѿренијети*. — Прекрнцали смо у катун на сами Спасовдан.

в. *крнцати*.

прекулапити, прекулапѿм свр. 1. *заложити, ѿрезалогати*. — Оћете ли што прекулапити? Прекулапи једну мазу, па ручак кад сташе.

II ~ се *срмшати, ослабити*. — Изанђо и прекулапијо се, тегобно је погледати у њ. Шта си се прекулапијо, ко да ни слане воде нијеси пијо.

прекурлати, -ам ср. 1. *ѿребродити, ѿрејећи, ѿреживјети*. — Бијо је тешко рањен и борами прекурла.

2. *ѿрељешати, ѿреведрити (о времену)*. — А прекурла ово вријеме, гонићемо шиљеж на пазар.

в. *ѿрокурлати*.

прекустуричити се, -ѿм се свр. *биити ѿовијен од јаке срмшавости, ослабити*. — Не могу својем очима вљеровати да се море чоек нако прекустуричити за циглијег неколико дана.

прележати, прележѿм свр. 1. *оштаити необрађен, засијан (о земљишту)*. — Прешлог љета прележо ми је они дочих испот куће, па ове године иж њега шино јечам, то је сиње море.

2. *оштаити нейѿрошен у шоку зиме, ѿрељешити (о сијену)*. — У овом сијену што ми је прележало има, на сваки кантар, четерес товара.

преливода м и ж *онај који не држи до рјечи, несигуран, несћалан, ни вода ни вино*. — Ако ишта имаш у памети, немој се спуштати на уже преливоде, е ћеш остати краткијег рукава.

прелѿетак, -тка м *сћог сијена који је оштао ѿреко зиме нейѿрошен*. — У овом прелѿетку има сублизу трисе товара.

преманути, преманѿм свр. *ѿретјерати ѿреко, иза, ѿро брда, ѿућа и сл.* — Премани овце про пута и нека, болан, пасу цијеле траве.

премељѿбно с *лоше, нишћавно сћворење*. — Свак ће ти казати да таког премељѿбна није вуда кракало.

прѿмина ж *слабо наличено зрнеље жића, ѿањич*. — Боље би било да си натако коњу зобницу премине, но што се туј излежаваш.

премѿтити, -ѿм свр. 1. *дајући мѿто ѿридобити, ѿѿкуити дајући новац или какву другу вриједност*. — Митила сам и премитила и кусе и репате, не би ли се како одбранила од пашајлија, али ај бош!

2. *ѿрећи мѿмо, размѿмити се, минути*. — Кад бидеш опасиво бадањ, гледај

да крајеви обручева премите најмање за подланицу.

премлијечити, **премлијечѝм** свр. *не-сѝаѝи млијека (о музницама)*. — Ове године овце су рано премлијечиле.

премљенак, **-ѝнка** м *надимак*. — Не презивају се они, бестијо, Прдигаће, то им је премљенак.

в. ѝридимак, ѝримљенак.

премородавити се, **премородавѝм** се свр. *ѝремориѝи се, исцврѝи се радом*. — Премородавили смо се гонећи балване нис Комарницу.

пренавиљчати, **-ам** свр. *сѝврѝаѝи од ѝосѝојеѝих навиљака друге, ѝреѝврѝаѝи (о сијену, слами)*. — Идемо да пренавиљчамо оно мало сијена, све се слијепило за земљу.

преневољити се, **преневољѝм** се свр. *ѝасѝи у сѝање безвољностѝи, замишљеностѝи, ѝоѝиѝиѝеностѝи*. — Не пише Шујо ис регрута, па се закарала и преневољила.

в. ѝресанијеѝиѝи се.

прѝнкнути, **прѝнкнѝм** свр. *заѝи, за-макнуйѝи, ѝреѝи ѝреко (брда и сл.)*. — Сватови су давно прѝкнули про Муратовице. Сунце је прѝкло про Леденице.

преновѝрати, **преновѝраѝм** свр. *ѝре-ѝравиѝи, реновираѝи*. — Морамо јесенас преновирати кућу, сва је пропала.

прѝносак, **-ска**, **-ско** *који је сѝор, дуго-ѝтрајан*. — Купи, јадан, гаће од вражије коже, оне су носке и преноске.

прѝобити, **прѝобијѝм** свр. *ѝребѝиѝи, ѝреѝјешачѝиѝи, иѝи којекуда*. — Преобили смо сву планину тражећи линцуре.

преображавати се, **преображавѝм** се несвр. *мољакајуѝи доводиѝи себе у ѝоложај који не ѝрија*. — Нећу се вала преображавати пре[д] сваком рђом, па нека биде како биде.

преоизма прил. *сувише, одвише, ѝреко мјере*. — От кога је да је, преоизма је.

в. ѝроизма.

препалакарѝсѝти, **препалакарѝшѝм** свр. *развалиѝи ѝа ѝоново ѝалакарѝсѝи ѝтовар на коњу*. — Слабо палакарѝсѝсте

они товар, па сам мора да га препалакарѝшем.

в. ѝалакарѝсѝиѝи.

прѝпануѝти, **-нѝм** свр. *скокнуйѝи, ѝркнуйѝи, оѝиѝи*. — Ај часком препани до катуна и донеси један бронзин варенике.

прѝпѝнцати (се), **-ам (се)** свр. *в. ѝенцаѝи (се)*.

прѝпѝлити, **прѝпѝлѝм** свр. *нажуљѝи ошѝирѝм врхом, ѝриѝиѝскаѝѝм нанијеѝи ѝовреду*. — Прѝпилила ме обувача, морам је попушћити.

в. ѝилиѝиѝи.

прѝпитуѝрати, **-ам** свр. *в. ѝиѝураѝиѝи.*

прѝплетѝаши м (обично у множини) *оѝанци са веѝим ѝреѝлеѝом*. — Обула прѝплеташе, па поскакује ко ластавица.

прѝповѝјети, **прѝповѝдѝм** свр. *ѝровје-риѝи, ѝоново размоѝриѝи, накнадно ви-дјеѝи*. — Док му то не прѝповиди жена, не рачунај на ѝегово обећање.

прѝподаѝтријети, **прѝподаѝтрѝм** свр. *ѝреурѝдиѝи, обновиѝи ѝосѝојеѝу ѝро-сѝирку (ѝосѝељу, ѝросѝирку исѝод сѝо-ке и сл.)*. — Прѝподаѝтри кревет, богме ми је тврда сламарица. Дај прѝподаѝтри испо краве, море се отелити.

в. ѝодаѝтријеѝиѝи.

прѝпред м *назив за ѝреѝредѝу ѝређу*. — Смотај та белајни прѝпред и обљеси о ту жијоку, да се тудијен не мотља.

прѝпрѝдати, **прѝпрѝдаѝм** несвр. *уѝреда-ѝи двије жиѝе ѝређе у јѝдну*. — Бог јој узо и оно мало памети, па прѝпреда прѝју вретеном а не дружлицом.

прѝпред прѝђа ж само у изразу: *онај који је лукав, који се међе у свакојакѝ ни-ѝи, сваѝѝочиѝа*. — То је она мртва прѝпред прѝђа, ко му и отац. Кака је она прѝпред прѝђа, реко би да није рођен ко и други створ, но на г...цу.

прѝпрѝцати, **прѝпрѝцаѝм** свр. 1. *ѝреѝје-раѝи, оѝјѝераѝи, заѝјѝераѝи*. — Наша бре-гада је на јѝдвите јаде прѝпрѝчала Швабе про Дрине.

2. *џрећи, доћи (негдје), сџанићи се*. — Перко је лакац на ноге и он ће прије мрака препрцати про Бајове струге.

преријевити, преријевим свр. *лајаћи нејресџано или уз мале џрекиде*. — Вашке су преријевиле сву драгу ноћ. Преријевило је оно пашче сву ној, није ми дало кока затворити.

в. *ријевити*.

прерипићи, -им свр. *џрескочити*. — Он ће про тог ендека прерипити док тренеш.

в. *рипићи*.

преритљати се, -ам се свр. *џрећи*. — Не шће она вегурлица да се преритља код нас, но чека да му се дође на ноге.

в. *рићљати*.

пресаламантати, -ам свр. *џридобити, џреобраштити*. — Ај са нама, ај са нама и тако ме пресаламанташе.

в. *џреселементати*.

пресалдумити, пресалдумим свр. 1. *џрекинути, џресјећи*. — Пресалдуми које дрво, ако ти није тешко.

2. *џреумити, заборапити*. — Бијак заустити да ти нешто кажем и пресалдумик.

пресалицати, -ам свр. *развалити џа џоново урадити (обично зид)*. — Ајте да пресалицамо листру, нагнула се.

в. *салицати*.

пресанијетити се, пресанијетим се свр. в. *џреневољити се*.

пресврнути, пресврнем свр. *изокренути, изврнути, окренути наојачке*. — Пресврсно си гете, господине војвода!

преседлаћ, -а, -о који је *џреседлан, на коме је замијењено седло другим седлом (о коњу)*. — Зекан ти је преседлан и само џипи на њ и иди.

Изр. преседлана зима зима која је у другом календарском дијелу са много *џадавина*. — Сачувај нас Боже преседлане зиме. У нашем крају свака преседлана зима је дерна.

преседлати, -ам свр. *замијенити седло на коњу другим седлом*. — Ану, болан,

преседлај коња е је оно на њему ко без њега.

преселементати, -ам свр. в. *џресаламентити*.

пресентати, -ам свр. 1. *џреселићи из једног мјеста у друго (насилним џућем)*. — У рату нас Швабе пресенташе у друго село, да им бидемо на оку.

2. *џренијити*. — Упртила пун чувал соли и пресента про ријеке ко каку черужину.

прескакала с мн. *мјесто гдје се џрелази џреко џошока или џлићака ријеке (кракајући с камена на камен)*. — Море ли се преј про прескакала? Надошле воде, па прескакала само вире.

прескубити се, -им се свр. *џосити јако мршав, ослабити*. — Слабо је раније овце, па се, пуге, прескубиле, грота игледати. Постиге је велике посте, па се прескубије ко Срђевића кусов.

пресоврљати, -ам свр. *развалити (нешто), исџрећурити, исџреметити (џа џоново урадити)*. — Дај да пресоврљамо ову листру, много се нагла.

в. *соврљати*.

пресрати, пресрџем свр. 1. *џресџуити џреко означене границе (о џакмичењу)*. — Јес, прескочијо ми је, а што је пресро бавку, не рачунате.

2. *џреџјерити у џричи, кришци*. — Вала га и ти пресра са твојом причом.

пресрнути, пресрнем свр. *џрећи, замаћи џреко (џревоја, брдашца и сл.)*. — Овце су ти пресрнуле про главице и накрнуле се на низбрдо.

прџставити, -им свр. *домџнути, додати, џридодати*. — Ова атула је ократка, па је морамо прџставити за метар и више.

пресуканџ, -џка м онај који је јако измршавио, ослабио, изнемогао. — Какав је они пресуканџ, ко да ни слане воде није пијо!

пресукати, пресукџем свр. 1. *џремошати*. — А ти ли си пресукала ово клувко, стријела те раскочила!

II ~ се *омришати*, *ослабити*. — Ено се бијаше пресуко ко пребијена кучка.

пресѹти, преспѣм свр. *обновиши*, *замијениши оѿруле дјелове*. — Прегнуше и пресуше кров, сад је ко нов.

претаракати, -ам свр. *ѿреобићи*, *ѿрекрстиарићи*. — Претарако сам сваку долину и није коња нема. Претаракали су сваки жбун тражећи комите.

прѣтарнѹти се, -нѣм се свр. *угасиши се*, *уйрнути се*. — Што си пуштио да ти се ватра претарне, мајка те немала?

претвѣрити, прѣтворѣм свр. *ѿслушати*, *ѿосѹиши*. — Ој ли ти, дијете, претворити или неј?

претеслѣмити, претеслѣмѣм свр. I 1. *раскинути*, *ѿрекинути* (о односима). — А си видио да нема ш њим ортаклука, требо си претеслимити.

2. *ѿрекинути*, *ѿресјећи*. — Претеслими ову штицу напола, ако ти је при руци кака шѣга.

3. *урадиши како било*. — Није оклачила собе како ваља, но само мало претеслимила.

II ~ се *савиши се*, *ѿовиши се*, *изгледаши скрушен*. — Сустигле га године, па се претеслимио и погрбио.

претѣвати се, -ам се свр. *ѿрејеси се*. — Претиво се цицваре, па му се на њу гршти.

претѣнтати, -ам свр. I *ѿреѿравиши*, *искриши*, *исѿријечати*. — Претонтај ђетету обућу, да не вуче оне издерине.

II ~ се *ѿреѿраиши се одјећом*, *обућом*. — Претонтала се неаким цокама, Бог је убио, па не море крочити.

в. *шонѿаши*.

претрѣвити, претрѣвѣм свр. I 1. *насадиши косу на косиши* (ѿод *нейовољним углом*). — Па зар не видиш, јадико моја, да си косу претравио.

2. *осолиши*, *ѿосолиши*. — Немагу у кући ни зрно соли да претраве ону јадну рану.

3. *ѿрезалогајити*. — Узми и мало претрави, неће ручак брзо.

II ~ се *нарасти* (*велика ѿрава*). — На овој ори, па су се ливаде претравиле ко иједне године.

прѣтрѣвљен, -а, -о *који је насађен ѿод нейовољним углом* (о *коси за кошење*). — Претрављена ти је коса, чојече Божи!

претрапуљати се, -ам се свр. *ѿрејеси се*. — Бијагу ђеца огладњела и ојадњела, па се претрапуљаше наке чорбетине, док не почеше да се превијају.

прѣтраши се, -ѣм се свр. *угасиши се*. — Гледај да се ватра не би претрашила, мој родо. У, ево оће ватра да се претраши!

в. *ѿреѿрнути се*, *ѿреѿулиши се*, *ѿреѿунути се*.

прѣтрнѹти се, -нѣм се свр. *ѿѿроошиши се дарујући некога* (ѿодругљиво). — Стриц ми даде десе динара, ала се претрго. Претргла се доносећи дарове.

прѣтрзати, -тржѣм свр. *ѿрекидаши*, *ѿравиши ѿрекиде у раду*. — Од ујутру до увече пласти и не претрже, Бог је клео.

прѣтрзати се, -тржѣм се свр. *несѿајати*, *ѿремичаји* (обично *ѿѿроошни арички*). — Код њега никад не претрже ни каве ни ракије. Мало куписмо ориза, па нам се претрже уз кошевину.

прѣтрнѹти се, -нѣм се свр. в. *ѿреѿраиши се*.

претрѹпити, претрѹпѣм свр. 1. *исјећи*, *исѿијѣјати*, *исѿресијѣјати*. — Не да мећава ни дрво претрупити. Дај мој Миле неј ли претрупити један нарамак дрва.

2. *умукнути*, *ућушати*, *ѿрекинути ѿричу*. — Чим ме виђеше, одма претрупеше разговор. Дај претрупити, језик претгризла!

3. *ишчезнути*, *несѿаши* (о *боловима*). — Попик некав лијек, па ми болови претрупеше, ко да иг руком сманук.

претрѹлити се, претрѹлѣм се свр. в. *ѿреѿраиши се*.

претрѹнути се, претрѹнѣм се свр. в. *ѿреѿраиши се*.

прѣцѣнути, прѣцѣнѣм свр. *ѿреѿегнути*. — Кад смо мљерили на кантару, пре-

ценуло је да ће и дек. Крива ти товар, виш да је лијева страна преценула.

преча̀вина ж *ѿрака од коже (за кр- ѿљење оѿанака)*. — Испријеча му опанке говеђом пречавином, реко би да су нови.

преча̀гљати, -а̄м свр. *ѿрејричаѿи, из- брбљаѿи*. — Њиг двије пречагљале су сву драгу ноћ.

в. *ѿрочагљаѿи, чагљаѿи*.

пречѝњети, пречѝнѿм свр. 1. *оѿрави- ѿи, ѿрејравиѿи (о обуѿи)*. — Ако ми не пречиниш опанке, сѿutra морам иѿи бос. Пречиње ми стрина опанке и ево иг ко да су нови.

2. *ѿречисѿиѿи, уредиѿи (о жиѿу)*. — Ај, дијете, донеси от Њика решето да пречиним мало млива.

пречѝца ж 1. *наметѿ, наслага снијега*. — Дуну меѿава, па се наваташе пречице. Има на путу много пречица, неј се с коѿи- ма корталисати.

2. *краѿи (ѿојречни) ѿуѿељак којим се брже излази на заобилазни ѿуѿ*. — Пречицом ви је прече а наоколо ближе.

пречѝктати се, пречѝкѿем се свр. *ис- ѿаѿиѿи се, изјести се, изгрисѿи се, из- глодаѿи се*. — Пречокто му се врат, није дебљи од батурице. Јарам се пречокто про сриједе, само што се није скршио.

преш̀то прил. *ѿрије, уочи, исѿред, ѿри- је него*. — Прешто ће крсна слава купили смо мало медовине. Унијег аљине прешто ће линути киша.

преш̀тула̀с, -та, -то *који је исѿаѿен, изглодан, сужен ѿреко средине*. — Лијепа ли је она прештуласта ѿевојка, јади је не убили!

пржѐћ, пржѐћа, пржѐће *који је са- жеш у ѿослу, радан, одговоран, брижан*. — Пржећ је да не море бити пржећ. Да је имало пржећ, могло би, на наком имаѿу, живљети ко буер.

пржига̀ћа м и ж *онај који је несѿр- ѿљив, осјетљив, нервозан*. — Не море се пржигаћа обунути на једном мљесту, нако би га свезо.

прѝ предл. 1. *ѿрема*. — Ама болан, шта је Муса при Марку: ништа ка ти ја ве- ѿу.

2. *уз, ѿри себи, уза се*. — Имаш ли при теби коју пару? Јован је вазда носио при себи бритвулин.

прѝазу̀рити, -ѿм свр. *сѿремиѿи, ѿри- ѿремиѿи, ѿригледаѿи*. — Шта си приазу- рила за ручак?

прѝарити, прѝарѿм свр. *зашѿедјеѿи, ѿришѿедјеѿи*. — Лако је потрошити, а те- шко приарити.

прѝбочити, прѝбочѿм свр. *ѿригради- ѿи бочно, са сѿране*. — Прибочијо тор ус колибу, па му се купе муве.

прѝва̀тан, -тна, -тно *који је склон ло- ѿовлуку*. — Приватне је руке, а по коме му је дошло, нико не зна.

прѝваткѝња ж (обично у множини) *овце ѿрхваѿене на чување (за ѿаре или на мљекарину)*. — Да му није било приватки- ѿа, крепко би о[д] глади.

в. *ѿриваѿшуша*.

прѝва̀туша ж в. *ѿриваѿкиѿа*.

прѝвега̀рити, -ѿм свр. 1. *ѿривезаѿи, свезаѿи*. — Привегаријо коѿа за плот, па му ваздуги дан „чита новине“.

2. *ошинуѿи, ошамариѿи, ударѿи*. — Кад му привегари силе, скоро га помљери са мљеста.

в. *ѿривегарчиѿи*.

прѝвега̀рчѝти, -ѿм свр. в. *ѿривегари- ѿи (2)*.

прѝвисну̀ти, -нѿм свр. *ѿрисиѿаѿи, ѿрионуѿи уз некога*. — Пре[д] саму него- ву погибију бијаше привисно уз мајку, ко да се опрашто.

привитѝљити, привитѝљѿм свр. *ѿри- виѿи, увиѿи фиѿиѿ (о ламѿи)*. — Немамо гаса, па вако привитиљимо ову јадо лам- пу.

прѝвла̀ка ж *земљишѿе уз влаку, ѿри влаци*. — Стрпали смо лисник у привлаци.

приво̀дити, приво̀дѿм несвр. 1. *ѿра- жѿиѿ бика ѿрије ѿриродног рока*. — Она мала јуница приводила је испред Иваѿда- на.

2. *сводићии врх, завршаваћии (о сѣогу сијена, сламе и сл.)*. — Немој још приводити, има плашћа и на претек.

привоштити се, *привоштѣм се свр. ѿрилицейѣиши се, ѿрионутѣи, ѿрѣсѣиши (уз некога)*. — Привоштила се ђеца уз бабу, па неће ником другом.

приглувити, *приглувѣм свр. ѿричутѣи нешѣо шѣо није речено*. — Приглувио је да му се спредају, а нијесу, крста ми.

пригредина ж *земљѣиши ѿред гредѣ (камењара, литѣице)*. — Пригредини има доста жарѣ. Склоник се од града испод оне пригредине.

придавак, -авка м *додаѣак*. — Да се мијењамо дуванскијем кутијама и ево ти придавак ови чакмак.

придадријети, *придадерѣм свр. 1. надаѣи, ѿридодаѣи, додаѣи (о снази)*. — Придадери гузици, па ћеш покосити сво имање. Не ће та да придадере, но све најлак.

2. *свезаѣи, ѿривезаѣи*. — Придадро клусѣ за плот и ту му читав дан дрежди.

приденгерѣти, -ѣм свр. *ѿривезаѣи, свезаѣи*. — Приденгери кобилчину за та плот и сврати да запалиш.

в. *ѿридендерѣиши, ѿридеречѣиши*.

придендерѣти, -ѣм свр. в. *ѿриденгерѣиши*.

придеречѣти, -ѣм свр. в. *ѿриденгерѣиши*.

придијелити, *придијѣлѣм свр. одредѣиши (о судбини)*. — Судбина ми је придијелила да се вако мучим, вала јој. Бог молосни је тако придијелио.

придимак, -ѣмка м в. *ѿримљѣнак*.

придиречѣти, -ѣм свр. *ѿривезаѣи, свезаѣи*. — Придиречѣио пастува, а он копа у земљу и врѣшти. Умљесто да напасе краву мој ти је срећо придирекѣио за колац и ено се клиса.

придурнѣти, -нѣм свр. *надоћи унуѣрашњи вољни ѿдѣшрек, жеља, чежња*. — Чим њему нешто придурне, урадиће то или неће бити жив.

придушити, *придушѣм свр. заклаѣи*. — Ој ли ми придушити једно трзле? Он ни кокош није капац придушити.

прижара ж *врѣћина, ѿриѣка*. — На овој прижари ни се море радити ни живљети. Оба ока стркоша на овој прижари.

в. *ѿриѣка*.

прижулити, *прижулѣм свр. 1. ѿривољѣи, ѿрихваѣиши (нешѣо)*. — Кад изгладње, прижули и суве јечменице.

2. *ѿрионутѣи на ѿсао, ѿриснажѣиши у раду, ѿривољѣи се ѿслу*. — Чим се одијели, пружули да ради, не би реко да је они.

3. *ошинуѣи, ударѣиши*. — Прижули му шамарчину и он — ни јаде.

призѣвати, *призѣвѣм несвр. узимаѣиши у зашѣиши, ѿреузимаѣиши бригу (о дјѣци)*. — Умљесто да иг призива он иг прогони, рђа га убила.

призѣбак, -пка м *нахлада, назѣб, озеблина*. — Нешто старос, нешто призѣбак, елем ти ја заглавик.

призубак, -пка м *мали зуб (никао уз зуб)*. — Нарасто ми је призубак, ружно га је виђети. Насмија се и указа јој се призубак бијел ко снијег.

пријавити, *пријавѣм свр. дошѣјѣраѣиши, дојаѣиши, ѿришѣјѣраѣиши, ѿривѣиши (о сѣоци)*. — Чобани су рано пријавили овце колибама.

пријамѣти, -ѣм свр. *узѣиши себи, ѿриграбиѣиши*. — Пријамио је туђе добро, не требало му ни његово!

пријѣбој м *ѿриземље (о кући)*. — Вазда су они зимовали у пријѣбоју.

пријѣглоб м *средѣиши дѣо јарма (крѣз који се ѿровлачи клин)*. — Замотај влачег око пријѣглоба и узгори јарам уза зид, па нека га.

в. *свођ*.

пријѣгној м *ѿрезнојѣно земљѣиши*. — Најбоље да посијем кумпијер у пријѣгној.

пријѣлог м *земља која је одлежала (која није обрађивана неколико година)*. — Велике су биле кише, па је у пријѣлогу

жито полегло, нећемо од њега имати никакве користи.

пријепуки, -ā, -ō *који живи у биједи и сиромаштву*. — Не знаш ти како је то била пријепука вамилија. То је пријепуки сиромак, али поштен ко најпоштени.

пријерод м *род изнад очекивања, велики принос (о љетини)*. — Родила жита, пријерод незапанћени.

пријесек м *остава за житио, амбар*. — Ласно му је запрдивати кад му је пун пријесек.

пријокнути, пријокнѐм свр. *усиавити волове ухваћене у јарам узвикнувши: „Јоч!“*. — Чим зачу црквено звоно, ђед Машут пријокну волове и прекрсти се.
в. јокнути.

прикајити, -ѐм свр. *приисаити, приододати, оишужити*. — У памет се еће ти прикајити и што је истина и што није.

прикалапачити, -ѐм свр. *мало доијерати, средити, уздигнути, иошравити*. — Доста зноја сам излијо док сам ови путељак мало прикалапачијо.

прикинџти, -нѐм свр. 1. *ошинути, ошамарити, ударити*. — Ако ти прикинем силе, синуће ти варнице испред очју.

2. *осјећи, ирисјећи до земље*. — Кад бидете секли купус, прикините што више до земље.

прикобѣлати, -āм свр. *прикошрѣати, доваљати*. — Прикобѣлај који камен до мужњака.

прикблати, прикблāм свр. *прилијетити, залијетити (о љејку)*. — Приколај ми ови лис карте, ако имаш коле.

прикоптисати, прикоптишѐм свр. *кидисати*. — Прикоптисо да приоре, па нема кад ни да запали.

прикорак, -орка м *в. йокорак*.

прикрок м *залет из једног корака (кад се баца камен с рамена)*. — Само сам направио један прикрок и више се ништа не сећам. Погодили смо се да се турамо

камена с рамена из мјеста, а не ис прикрока.

прикрпељити, -ѐм свр. 1. *приисаити, придати, ставити на шереи неку кривицу*. — И њему су прикрпељили сто ђавола, па ај се одбрани ако мореш.

2. *приграбити, при својити*. — Само гледа како ће што прикрпељити за себе.

II ~ се *прионути, ирсиаити, биити уз некога*. — Прикрпељио се уз јачег и шутити.

прикулачити, -ѐм свр. *сиојити један иредмеи са другим, прикачити, приојити*. — Прикулачи том куком за крљу, па да тргнемо, нећемо ли ја издријети и [з] земље.

прикуцати, -āм свр. *прикуити, иршиедјетити (обично новац)*. — Јеси ли прикуцо који динар?

приљева ж *вареника са које је скинућ скоруј*. — Успи му те приљеве и нек лема колико му душа оће.

приљеворити, -ѐм свр. 1. *свезати, иривезати*. — Приљевори коња за плот и ај, болан, за врућу варенику.

2. *ирековати*. — Дај неј ли приљеворити насад от пале, немам чим покидати испот краве.

приљубити, приљубѐм свр. 1. *сиојити једно уз друго, ужлијебитити*. — Приљубијо платицу за платицу, реко би све су изједна.

2. *иривољетити*. — Приљубиће и суве јечменице а огладни. Кад овца неће да прими јање на подој, ја ти је, ко мој покојни ђед, привежем порет пашчета, па да видиш како одмак приљуби и не мрда.

приљџт, -а, -о *ирилично йлах, љуш*. — Снаја ми је приљута, али је добра ко добар дан.

примак, -мка м *дио шавана исџод којег није йодрум (изба), банак*. — Ај донеси виле, ено иг на примку о стаје.

в. банак (2).

приметак, -тка м *додашак (о сиоочној храни)*. — Изнеси овцама један приметак сијена, богме су ти огладне.

прѣмљенак, -енка м в. *ѣремљенак*.

прѣмријети, прѣмрѣм свр. 1. *урадиѣи без ѣредаха (не дижуѣи главу)*. — Примрли па раде, ко да ће им њива некуђ побљећи. Примро па ради и сунце не види.

2. *уѣустѣиѣи се у ѣасење, ѣримриѣи ѣасуѣи*. — Јањад примрла по оној ѣтелини и не мрдају. Гладни брави, па примрли, реко би нијесу пасли има та земан.

прѣмукајѣти, -ѣм несвр. *ѣриѣазѣи, ѣригледѣи, обраѣиѣи ѣажњу (на некога, неѣиѣо)*. — Примукајѣти ми на ѣцу, док се не вратим.

прѣнова ж *новорођенче*. — Срећна ти принова, конѣија! Има ли каке принове у кумашина?

прѣокачѣти, -ѣм свр. *ѣоѣјераѣи, ѣјераѣи (обично скуѣивѣи у гомили)*. — Приокачили вуци коње, па иг гоне.

прѣпаша ж *ѣрхранѣвање сѣоке уз ѣашу*. — Скоро читаву зиму гонили смо овце у припашу.

прѣпека ж в. *ѣрижара*.

прѣпећак, -ћка м *мала ѣећина, улегнуће у греди*. — Паде киша те ти се ми прибиј уз накав припећак. У оном припећку има гнијездо од јаребице.

припећкара ж в. *ѣрипећак*.

припијучѣти се, -ѣм се свр. *ѣрилијеѣи се, ѣрисѣѣѣи, ѣривѣи се (уз неѣиѣо, некога)*. — Припијучила се машина по камену, ко да си је приколо.

припланути, -ѣм свр. *изгорјѣи, осуѣиѣи (од сунца, вјеѣѣра)*. — Припланула су жита на овој жеги. Приплано си у лицу.

приплотак, -тка м *ѣростѣор око ѣлоѣѣа*. — Немојте сиђѣти око тог приплотка, тудијер има бауљина.

припљунути, -нѣм свр. *урадиѣи ѣуном снагом, ѣрилегнуѣи на ѣосао*. — Припљуни ус књигу, па ћеш научити, туко да била туко.

припор м 1. *уѣон, сѣрмен*. — Велики је припор одавле до Брљева. Није лако изај ус они припор.

2. *ѣјескоба, скучени ѣросѣор*. — Живимо у овом припору дваез година. Не мо-

ре се више живљѣти у овом јадном припору.

припорац, -ѣрца м в. *ѣриѣор* (1).

припос, припоста м 1. *вријеме ѣостѣа*. — Уз припос смо имали мало шенишна брашна и зеитина, па смо некако издеверали.

2. *вријеме јажњења оваца*. — Не пуши у ватру на Бадњи дан е ће се јањад надимат ус припос.

припрнути, припрнѣм свр. 1. *збиѣи се у гомилу, згрнуѣи се (о буљуку сѣине сѣоке)*. — Таман што сам бијо уватијо први сан, овце припрнуше и ја запустекак.

2. *ѣек мало ѣрираѣи, сѣасѣи (о дјѣци)*. — Само што су ми ѣѣца мало припрнула, а оно се зарати.

в. *ѣрнуѣи*.

припрт, -а, -о *који је ѣонавише, изнад мјесѣа на којем је неко*. — От Крсца па до Пишча, све је припрто, да не море бити припртје.

припуз м *онај који се ѣриклања, улизује, удвара*. — Умије припуз уврсти у сваку везитку. Нека припуза, нек се улизује, а, богоми, све ће му то на нос искочити.

припус, -ста м *вријеме ѣуѣиѣања ѣразова у овце (ради оѣлођења)*. — До припуста морамо обашка чувати празове.

прирепити, прирепѣм свр. *смирѣи се, улириѣи се*. — Измлатише га, па се мало прирепијо. Прирепијо је, жив се не чује.

приријепити се, приријепѣм се свр. 1. *ѣрионуѣи ријѣѣ (за некога, неѣиѣо)*. — Ево ти се ријеп приријепијо на затѣоку. Шта ти се то приријепило за кабаницу?

2. *ѣрисѣѣѣи, ѣривѣи се, иѣи (за некога)*. — Приријепило се иза нас нечије пашче и неће да се одвоји. И оно се приријепило за Јерезу, а не зна окле је шупље.

приринути, -нѣм свр. *кидисѣи, насрнуѣи, навалиѣи (о ѣсу)*. — Пре[д] саму зору приринуше вашке, те ти се ја дигни, кад имаш шта виђѣти: вук докопо једну шиљегвицу и одвуче.

в. ринутии.

приритљати се, -ам се свр. *пририћи, доћи, довући се*. — Приритљај се, па једи, шта си ту затего!

в. рийљаићи.

прирођен, -а, -о који је од рођења. — Што је чоку природжено, то га прати док је гој жив.

прирожак, -шка м *рошчић (прирасла уз рог)*. — Дај да ошегамо овну прирожак, виш да му смета.

присавити, присавијем свр. *приијераићи, доијераићи (обично скуйљањем у буљук)*. — Присавијте овце раније да их помуземо за вида.

присан, -сна м *сан (сан у који се вјерује као у судбинску јоруку)*. — Њина кућа вазда пости на Спасовдан, то им је присан ко зна от кад. Не причај никоме присан, неће ти се остварити.

присисак, -ска м *сисица (прирасла уз сису)*. — Кад бидеш стриго шиљегвицу, причувај да јој не окинеш присисак. Има присисак колико сису.

присмок м *храна која служи као смок*. — На моја уста нијесам узимо присмока отко је крава закапила.

присмочити, присмочим свр. *прииисаићи, надодаићи, налагаићи (на некога, нешто)*. — Присмочиће ти он па да ће нешто из прста исисати.

приспљенак, -ѐнка м *наследник који сисава*. — Ово је мој приспљенак.

присузбити, присузбијем свр. *сузбиићи, зауставиићи (о стоци)*. — Присузби[ј] овце по тијем орницама и нек пасу.

в. приузбијићи.

присукати, присучем свр. 1. *примошати, домошати, иривиићи*. — Присучи ту узицу, што је вучеш?

2. *наијераићи, заијераићи*. — Присукала га да призна ће се крију комити, оће живот да му узму. Присуко овце и заћера иг про брда.

присенак, -ѐнка м *мали хлад, заладак*. — Оданимо мало у том присенку.

присести, приседем свр. 1. *присјести, сјести*. — Приседи, дијете, док нијеси добило ћортек!

2. *застаићи у грлу (о гуиљају, залогажу)*. — Приседе му јечменица, умало се не задави.

3. *фиг. имаићи нейрилике*. — Не шичи на влас, море ти присести.

притабанити, -им свр. *примириићи*. — Притабани и нека твоијег враголија.

притакнути, притакнем свр. 1. *шарнуићи, царнуићи (о ваири)*. — Притакни те угарке, неће ли се та клета ватра разгорети.

2. *подстиакнуићи (некога), најравиићи интиригу*. — Она поганчина притакну и унесе смуту међ људе.

3. *нашакнуићи зобницу (о коњу)*. — Притакни бедевии зобницу, богме ти се нешто утањила.

приталамарити, приталамарим свр. 1. *пришиићи, закрийићи, закуцаићи како му драго*. — А што му приталамари бијелу закрпу на црне гаће, црна друго?

2. *обући, обуићи шиа било*. — Приталамаријо масну капетину, и не скида је ни ка[д] спава.

3. *прииисаићи, надодаићи, налагаићи*. — Приталамарише му да је његово копиле, а није колико је ли покојног.

4. *привезаићи, свезаићи*. — Приталамари, болан, волове за ту лијеску и ај да ужинаш.

в. пришамариићи.

притамарити, притамарим свр. *в. пришаламариићи.*

притандарити, -им свр. *привезаићи*. — Притандаријо ждријепца за неакву кочину и ту му дрежди о зрака до мрака.

притарнути, жгарнуићи свр. *прицарати, тарнуићи, есгарнуићи (о ваири)*. — Дај притарни у ту црну ватру, угули се.

притворизати, притворижем несвр. *ошварати, зашварати, пришварати неизмјенично (о враиима или прозорима)*. — Смири се дијете, шта притворијеш тијем прозорима!

притѣнтати, -ам свр. *увезајти, завезајти (о ствари)*. — Притенто оне јадне обуваце и не море да иг размрси.

в. љриѣнтѣјати.

притѣнтати, -ам свр. *в. љриѣнтѣјати.*

притрбушјати, -јим свр. *љримирјати, гледати свог љосла, бијати миран*. — Притрбуши ту, није ти раоник на трбуку!

притулјати, притулјам свр. 1. *љригње-чијати*. — Подигни даску, притулијо си ми прсте!

2. *љријјерајати, љригнајати, ојколијати са сваке стране*. — Притулише га отуда, притулише одуда, и нема куд но се нако скамени.

3. *љрилегнујати на љосао, рад*. — При крају године притулијо па учи. Притулише жетелице и пожњеше раж орано.

прићићати се, -ам се свр. *љрићјајати се, љричиујјети се, љрићућуријати се*. — Њемци наиђоше изнад јаме, а ми ти се унутра прићићасмо и не открише нас.

в. љрићућумјати се.

прићућумјати се, -јим се свр. *в. љрићи-ћати се.*

прићућурјати се, прићућурјам свр. *стјиснујати се, савјати се, скујати се, шћу-ћуријати се*. — Није послушо бабу, па се, пасаковић, прићућуријо, жив се не чује.

приузбити, приузбијем свр. *в. љрису-збијати.*

приузјети, приузјем свр. 1. *љрикујати, докујати, снабдјети се*. — Имам нешто жита, нешто ћу приузети и до младог биће доста.

2. *јаче љрихвѣјатијати рукама (нешто), хвѣјатијати се за нешто*. — Кад сам мало више приузо за коноп, потего сам и из ја-ме извадијо јарца.

3. *затјерајати, гонити*. — Приузо тућ буљук и некућ га заћера. Жандари га приузели и одведоше злијем путем.

приушак, -ушка м *шамар*. — Мируј, док нијеси добила приушак! Ако ти опалим приушак звониће ти уво до сутра.

прицапјати се, -јим се свр. *љридржати се, хвѣјатијати се (за нешто)*. — Да се

нијесам прицапјо рукама за једно дрво, не би од мене остало комада.

приципјати се, -јим се свр. *бијати узак, стјегнујати уз тијело (о одјећи)*. — Приципиле се уз њ гаће, па му ноге изгледају криве ко гудало.

в. сцијатијати се.

причапати се, причапам се свр. *ухвѣјатијати се, држати се за нешто*. — Причапак се за један, па онда за други камен и тако, мал по мал, испузак се на вр крша.

причјети, причнем свр. *љривољети, љрихвѣјатијати, добити вољу (за нешто)*. — Кад нема друге, приче јес ражаницу од љепоте. Није га дењала, па га сно причела.

причугуљати, причугуљам свр. *на-љравијати, љодићи, стјријати нешто како било*. — Немасмо јапије, па причугуљисмо бајту уз један припећак. Причугуљи те брљка, шта иг висииш.

приш, пришта м *фиг. онај који је љуји, љргав, нагао, који брзо љлане*. — Чу ли ти како сикну они приш? Запишта они приш ко жмира на ожегу.

пришалатити, пришалатјам свр. 1. *љривалијати (шамар), ударити*. — Пришалати му једну шамарчину, тако ти Бог по-мого!

2. *љријисати, љридодати, окривити за нешто*. — Живимо у земану ка[д] свакоме море пришалатити како му образу ваља.

пришапак, -пка м *закрјљали дио шаје (о љсу)*. — Види, јадо моја, колик је пришапак у мог бизина.

пришапјати, пришапјам свр. *љримирјати, умјирјати се*. — Пришапи ту, ку[д] си се диго по селу, угурсузе један!

пришкрјбити, пришкрјбјам свр. *скоро љошрошијати, љрикрајчијати*. — Пришкрбили смо скоруп, нема, вљеруј ми, нако једна гука на дну мљешине.

пришуљати, пришуљам свр. *ошамаријати, ошинујати*. — Нешто му жена рече, а он издерачи очи и пришули јој шамар.

пркѣндати, -ам несвр. *йрчатайи којешиа, найрдиватайи, изводиыйи шалу, измошаватайи се*. — Идући про Вроштице, поче да се шали и пркѣнда Којо, сретнем ти ја вука на сре сриједи пртине; гледам ја њега, а гледа и он мене; ја ти не бидем лијен но му опалим шамар ис све снаге; вук ме погледа; преблијеђе кова крпа, скрајну ми се с пута и стрлијекну нис брежину.

в. дойркендатайи, зайркендатайи, найркендатайи, одйркендатайи, расйркендатайи се.

пркљати, -ам несвр. *йрчатайи којешиа, блебешатайи, йейљатайи*. — Не пркљај ту, кад не знаш да није преслано оно што ваља, но оно што не ваља.

прљуг, -уга м *сийни снйјег, сјеверац*. — Мећава диже прљуг, да чоек не море очи отворити.

в. йршеш (1).

прнуги, прнѣм свр. *в. йрирнуыйи*.

прнциати, -ам свр. *йейљатайи, брбљатайи, йрчатайи којешиа*. — Прнца нешто, реко би је побљегла памет од њега.

прнциање с *гл. им. од йрнциатайи*. — Ни-ко ништа паметно не рече, но се чуло само неако јалово прнциање.

прнцо м *онај који много йрчича*. — Није прнцо чистије ноката, баста њему пешнути.

прњак, -ња м *йрња, дроњак*. — Избаци те прњке ис куће! На њему бијаше неакав прњак вањеле.

про предл. *йреко*. — У пјесми: „Киша пада, земљом тама, / ја ти мајко остак сама, / ја ти мајко остак сама, / про планине за овцама.“ Преврело му про каиша, па не зна куд удара.

проајекати, -ам свр. *йрошјератайи говѣда узвикујући*: „Аје, аје!“ — Неко проајека целеп говеди.

прѣакати, -ам свр. 1. *истйрошиыйи (обично већу суму, вриједностй), сйраћити, йѣйрошиыйи узалуд*. — Проако је све што је имо, па са[д] гледа ће ће купити кришку сира.

2. *йрошјератайи, загнайтйи, зайшјератайи (о сйцоци)*. — Миливоје рано проака буљук јавади.

прѣаптати, -йм свр. *доћи до обавјештења о нечему, сазнайтйи, чуитйи*. — Сваког врага је она проаптала. Проапташе ли ко ли је оној јадници направиво копице?

прѣагузати, -ам свр. *йрејјешачитйи, йрећи*. — Може ли прѣагузати про тијег цаврља?

в. багузатайи.

прѣасрљати, -ам свр. *йролушатайи, йробазатайи, йролуњатайи*. — Било ми је досадно сиђети у колипчини, па сам прѣасрљо овијем долинама, док нијесам скурисо.

в. басрљатайи.

прѣатрљати, -ам свр. *в. байрљатайи*. — Мало сам прѣатрљала и то ми је вас од данашњи.

прѣатуљати, -ам свр. *байшуљатайи*. — Мош ли прѣатуљати до котара, ено се тамо сабрало сво село да мало просијели.

прѣблѣк, -ака м *йреобука*. — Нема она сиротиња ни прѣблѣка, жалос од њиг.

прѣлемѣзгати, -ам свр. *в. блемезгатайи*. — Прѣлемезгаше мало и куд који, мили моји.

прѣбрзити се, прѣбрзйм се свр. *йосйатайи вриједан, хийар, ексийедиыйиван*. — Осоро се прѣбрзијо, ваља му гузици. Отко се ожеино, прѣбрзијо се, бржи је, моје ми душе, од пашчета.

прѣбркљати, -ам свр. *йромијешатайи, йромушйитйи (о храни)*. — Чим прокључа скроб, прѣбркљај га да не загори.

прѣбрчати, прѣбрчйм свр. *йроћи*. — Нако дијете прѣбрча тијем путем и умаче према чечарима.

прѣбуљукати, -ам свр. 1. *зајавийи, йрошјератайи, йрогнайтйи (заокуљено сйадо у гомили)*. — Чобани рано прѣбуљукаше овце према Буручковцу.

2. *найлашйитйи вукове узвикујући*: „А йус остйо!“ — Прѣбуљукај мало, велика је страшивоћа.

в. йробуључитйи.

пробуључити, -ѝм свр. в. *ѝробуљукаѝти* (1).

пробурлати, -ам свр. *ѝромѝјешаѝти*, *ѝробркаѝти*, *ѝромуѝиѝти*. — Пробурлај мало крос ту чорбу е се граг стињо по дну.

в. *бурлаѝти* (1), *ѝробурлаѝти*.

пробурљати, -ам свр. в. *ѝробурлаѝти*. — Пробурљај кашиком, вазда је чорба гушћа на дну.

провадати, провадаѝм несвр. *ѝрводаѝти*, *ѝрошейаѝти*. — Јутрос смо уасулили ждријепца и неће кучкеш да га провада.

в. *вадаѝти*.

провалетати, -ам свр. 1. *гаѝаѝти*, *ѝрорицаѝти*, *гледати* у *грашке*, *карѝе* и сл. — Ај да ти снајка провалета, Бог ти срећу подаријо!

2. *говорѝти нејасно* (обично *сиѝраним* језиком). — Провалета ми нешто, али га ништа не разумљек.

в. *валеѝаѝти*.

провардати, -ам свр. 1. *ѝроѝуѝиѝеѝти*, *залогрњаѝти*. — Чи[ји] су оно коѝи што провардаше поре[д] снијежнице?

2. *ѝрогаламиѝти*. — Он мало проварда на нас и смири се.

провати, проваѝм свр. *ѝробатиѝти*. — Оћеш ли провати од ове водњике?

провегурати се, -ам се в. *ѝревегураѝти* се.

провезичити, -ѝм свр. *ѝрозборѝти* (*мјереѝи сваку ријеч*). — Шта ти оно провезичи Мрдова мудријашица? Нема тог седника на ком она није нешто провезичила.

в. *везичѝти*.

провречати, -ѝм свр. 1. *одаѝти* звук *сличан* *вечању*. — Неј ноћас ићи, па да ћеш провречати. Од велике муке је провречо.

2. *вечаѝти*, *вречаѝти* (о *кози*). — Шкопи јарца а он сиром провречо од бола, жалос га слушати.

проврнчати, -ам свр. *брзо* *исѝричаѝти*, *избрљаѝти*. — Ама шта оно проврнча, уста јој се не закаменила! Ну, проврнчај ми шта је и како је било.

проврпољити се, -ѝм се свр. *ѝромешкољѝти се*, *немирно сједјеѝти*, *врѝјеѝти се* *ѝамо-амо*. — Рекок му да ми плати потру, он се проврпољи и не рече ни оћу ни нећу.

провррсти, провррѝм свр. *фиг.* *реѝи ѝиѝо* *околиѝно*, *недовољно јасно*, *узгред ѝоменуѝти*. — Провррзи му кроз уши шта му се све спрема, па нек биде на опрези.

в. *ѝроћесѝти*.

прврртан, -тна, -тно *који је сналажљив*, *вјешѝи*, *сиѝреѝан*. — Нијесам видијо проврртнијег створа од ње.

провуљати се, -ам се свр. 1. *ѝроћи шуѝке* и *не скрећуѝи ѝажсју* *на околину*. — Ку[д] се провуља она погана поринта? Провуља се тудај нако чобанче.

2. *без већег ѝруда* и *наѝора* *усѝјеѝти* *како-ѝако* у *неком ѝослу*. — Провуљо се кроз разред ко пас кроз росу. Провуљаће се он, вићећеш!

в. *ѝровуѝаѝти се*.

провутљати се, -ам се свр. в. *ѝровуљаѝти се*.

прогабуљати, -ам свр. *ићи са ѝешкоћама*. — Нијесам, вала, кадра прогабуљати ни до оног котара ноће.

в. *габуљаѝти*.

прогавељати, -ам свр. *ићи ѝолако*. — Прогавељо сам оном пртином, а како ћу одгавељати, Бог сами зна.

в. *гавељаѝти*.

прогалити, прогалиѝм свр. *ѝроведриѝти*. — Са севера је прогалило, дако се прољевша.

прргалица ж *ѝроведрица*. — Смијем ли натурити вршеницу на овој прогалици?

проганћати, -ам свр. *ѝрогазиѝти* (о *води*, *снијегу* и сл.). — Не море се проганћати про намета нако да имаш крила.

в. *ганћаѝти*.

прогаракнути, прогаракнѝм свр. *ѝроѝѝјераѝти* *коња додирујуѝи га* *мамузом*. — Прогаракну коња и одјури пут Брезана.

в. *гаракнуѝти*.

проглавињати, -ам свр. *ѝроћи без циља, ѝролуѝаѝи*. — Проглавиња они каблоглав на сијело.

в. главињаѝи.

прогланцијати, -ам свр. *ѝроѝрљаѝи ради давања сјаја, ѝроглачаѝи*. — Прогланција шпорет, па се саји ко нов.

в. гланцијаѝи.

проголишати, -ам свр. *ѝроглодаѝи, ѝрогрисиѝи*. — Ево вражи[ји] миши проголишали врећу, све жито сипи иж ње.

прогомбати се, -ам се свр. *сиѝоречкаѝи се*. — Није ту била нека велика свађа, мало су се прогомбали и то је све.

в. гомбаѝи се.

прогон м земљишни *ѝролаз за ѝрогон сиѝоке*. — Давијају се око прогона, прогно иг Бог злијем путем.

програнати, -ам свр. *ѝроћи, ѝролеѝшаѝи, ѝроѝрчаѝи*. — У пјесми: „Мени драги на јабуку пише, / ни на папир не би стало више: / ’Куд програна, те ми се не јави, / шта би драга од наше љубави, / ој љубави, свакоме си мила, / многе ли си у црно завила“.

в. гранаѝи (1).

прогрија ж *ѝрогријевање сунца између облака*. — Сушни, болан, то мало жита на овој прогрији!

прогузељати, -ам свр. *в. гузељаѝи*. — Прогузеља нако чељаде про страна.

прогуљати, -ам свр. *лакомо ѝрогуљаѝи, ѝрождријеѝи*. — Прогуља пуну кашнику купуса и само трепну. Мање заваћи, неј моћ то прогуљати.

в. гуљаѝи.

прогуремати се, -ам се свр. *ѝоѝискаѝи се узајамно, ѝробииѝи се кроз масу, свјеѝину*. — Прогуремаше се ђечурлија према школи.

в. гуремаѝи се.

продан прил. *ѝреко дана, дању*. — Прилегни мало продан.

проделијати се, -ам се свр. *ѝоносииѝи се (нечим), дичииѝи се, киѝошиииѝи се*. — Нека га, јадан, нек се мало продилија са левором, вратиће ти га.

в. делијаѝи се.

продерендати се, -ам се свр. *исѝлакаѝи се, драѝи се ѝлачући*. — Дај умукни више, продерендо си колико је доста.

продринцати, -ам свр. *дуго и чврсиѝо сѝаваѝи*. — Продринцо је више о три дебела сата.

в. дринцаѝи.

продулићати, -ам свр. *дојиѝи, сисаѝи (не ѝако дуго)*. — Нека теле мало продулића, па га одлучи.

в. дулићаѝи.

продућкати, -ам свр. *сисаѝи, дојиѝи*. — Јањад мало продућкаше и почеше да се играју.

в. дућкаѝи.

прдђалићи, -ѝм свр. *ѝродуваѝи (о вјеѝиру)*. — Дако прођали ова вљетрина, па да помуземо овце.

в. ђалиѝи.

прођести, прођедем свр. *в. ѝроврсиѝи*.

проегати, проегам свр. *ѝроћи егајуѝи*. — Проегаше монци на сијело. У пјесми: „Кад проегам ја и мој колега, / дигла би се цура да је легла.“

в. егаѝи.

проз предл. *кроз*. — Лука рече да ћемо прос који дан спртљати у село. Ко је прошо проз ливаду, само да ми је знати.

прозликати, прозликам свр. *ѝројуриѝи, ѝроѝуѝиѝеѝи*. — Љут на коншију прозлика мимо нас и не изустни ни једну једину ријеч.

в. зликаѝи.

прозоран, -орна, -орно *који је ѝрозрачан, ѝровидан*. — Помак се са виђела нијеси прозоран.

в. ѝрозрачан.

прозрачан, -чна, -чно *в. ѝрозоран*.

прдзукб, -кли ж *особина, караѝиѝери-сиѝика, обѝвезје људског рода*. — У њему се наслуђује прозуко добре и честите мајчине рође. Све више се код њиг назире прозуко старог времена.

прдзупколѝи, -ѝм свр. *ѝрозуѝикаѝи, ѝојесиѝи*. — Прозупколѝите шта било, док неће ли и ручак.

в. зуйколићи

произма прил. *сувише, одвише, без иошребе*. — Произма је говорити да је бољи један пријатељ, но десет познаника.

в. њреоизма.

продилати се, -ам се свр. *јонашати се злурадо, подло, неискрено, подмукло*. — Проило се, па му је свачије добро мрзно.

прокалашити се, *прокалашим се свр. њромангуирати се, њроскијати се*. — Неће ништа да ради, но се прокалацијо, ђаво му срећу понијо. Било је то добро младе, али се у потоњи крај прокалацијо.

продкаменити, -им свр. *њроговорити, рећи, казати*. — Ану прокамени и ти једну, камене мој! Збуни је и не умље ни прокаменити.

продкачкаћи, -ам свр. *ојрати рубље како било, њровући га кроз воду*. — Оћера аљине на Јасеницу да иг мало прокачка.
в. качкаћи.

проклантати, *прокланћем свр. њро- њјешачити, њроћи (обично на дужи њућ)*. — Са пуном торбом на леђима проклапта поштијер про села и оде за Шавник.
в. кланћати.

проклештина ж *њроклейство*. — Ту кућу прати нака проклештина, па им се ништа не да.

прокмолити, *продкмолим свр. њромолити, измолити, њровирити*. — Прокмоли се на врата да ти нешто кажем.

прократуљати, -ам свр. *њроћи лагано, кратким корачајима*. — У цик зоре прократуља Тале према Плочастом гувну.
в. кратуљаћи.

прокркати, *продкркам свр. њроћи, њродријети, доћи (обично њреко или до неког мјеста)*. — Мучи јадна, шта ту слиниш, па ђаци су давно прокркали за Нишић.

прокрмељати, -ам свр. 1. *засјати, одријемати (мало)*. — Док се плоча млина оркетала, ми смо прокрмељали на неаквијем врећетинама.

2. *њроговорити безвољно, усјорено, са сјрахом, болом и сл.* — Прокрмеља нешто и свали се поре[д] шпорета.

в. крмељати.

прокрнцати, -ам свр. *њронијети, носити нешто како било*. — Прокрнцаше носалице пуну врећу неке робе.

в. крнцати.

прокрпељати, -ам свр. *њроћи корачајући ситним и лаганим корацима*. — Ено они „крпељ“ прокрпеља ис цик зоре да жње јечам.

в. крпељати (1).

прокужити, -им свр. *доћи до обавјештења о нечему, чући, сазнати, наслућити*. — Не море од ње ништа остати што неће прокужити.

в. њројћати, њрошувити, њроћукати, њроушати.

прокурлати, -ам свр. *в. њрекурлати.*

проловрњати, -ам свр. 1. *њрошутњећи, њрошрчати шутњећи*. — Мало проловрњаше муње и престаше.

2. *њролућати, ићи којекуда*. — Проловрњајте мало по селу и дођите на ручак.

3. *исјрчати, избрбљати*. — Ама шта ти то проловрња они пожмиреп?

в. ловрњати.

проламнати, -ам свр. *завечати уда- рајући у метални њредмет (канћу и сл.)*. — Проламинај мало неће ли се коњи плашити.

в. ламинати.

пролепирати, -ам свр. *њроћи лејришво, живахно, брзо, њоскакујући*. — Не сме- та јој сало, па пролепира.

в. лејирати.

пролигурати се, -ам се свр. *њроклизати се*. — Ајде мало да се пролигурамо низ рт, снијег се добро заповршичијо.

в. лигурати се.

проловрити се, *продловрим се свр. њролијенити се, олијенити се*. — Млого си се ти проловријо. Иди, ради нешто, шта си се туј проловријо.

в. уловрити се.

прологрњати, -ам свр. *њрошутњећи, њрооргати*. — Прологрњаше реоплани према Подгорници.

в. логрњати.

прољевача ж *ошвор на чајрњи (куда вода ошиче)*. — Има ли воде на прољевачи? Има доста и од јуче вода прелијева преко прољеваче.

в. *одљевача*.

прољевеније с *обилна њадавина (о киши, снијегу, граду)*. — Ваког прољевенија није било не знам от кад. Ку си крено по овом прелевенију ако Бога знаш?

промаглирати, промаглира̄м свр. *проћи, пројуришти, ошћи*. — Несмље да навраги овуда, па промаглира изокола.

в. *маглирашти, промаглишти*.

промаглити, промаглӣм свр. в. *промаглирашти*.

промакнути, промакнѣм свр. 1. *проћи, замаћи, ирећи*. — Неко промакну про оне косе. Чије оно кљусе промакну про брда?

2. *имаћи пролив*. — Доватише се говеда каоца и свако промакну. Дијете ми је нешто промакло на дроб.

проманџкати, -а̄м свр. *исџичашти, рећи (обично стираним језиком)*. — Габелка нешто проманџука и оде.

в. *манџукашти*.

промелуштити се, -ѣм се свр. *ѣосѣашти мекан, омекшашти се*. — Идући по роси, опанци нам се промелушише. Покваси ту опуту неће ли се мало промелушити.

прометуша ж *дио изре чучкања*. — Не умије никако да одигра прометушу.

в. *чучкашти се*.

промоли рl. t. ж *пролаз, проскок, ошвор (за ѡаван)*. — Попни се на таван крос промоли и додај ми једну наруч сијена. Изнад јасала су промоли, Бог с тобом!

в. *проскоп*.

промузолӣти, -ѣм несвр. *проговоришти*. — Кад је била млада невјеста, реко би да не зна промузолити, а са[д] да чујеш кака је то чактаруша.

промумӯлити, промумӯлим свр. *измијешашти, промијешашти*. — Ну, промумӯли нечим то млијеко, виш да је посуручило.

прѣнебӣ прил. в. *ѣонеби*.

прѣној прил. *преко ноћи, ноћу*. — Прѣној ме боле ови шкрљеди зуба, па не могу ока склопити.

в. *ѣроној*.

прѣној прил. в. *ѣроној*.

прѣдељати, -а̄м свр. в. *ѣдељашти*. — Оно мало и жгољаво прѣдеља, би реко да је данас мањи но јуче.

прѣпѣсан, -а, -о у изразу: ~ дан (свѣца) у *који се не смје радишти*. — У овом мљесецу имају прописана два свѣца: Ваведеније и Никољдан. Не плети, данас је прописан дан.

прѣплати, -а̄м свр. в. *ѣлеашти*. — Једва сам прѣплео про потока. Немам дамара у ногама, не знам како ћу прѣплати до колибе.

прѣптати, -а̄м свр. *доћи до обавештѣња о нечему, сазнашти, чушти*. — Да нијеси пропто има ли се ће купити котробана.

в. *ѣрокужисшти*.

прѣпелјати, -а̄м свр. в. *рејелјашти*. — Прѣпелја Кићун вуцијући некав синџир, синџирали се ѡаволи ш ѣим.

прѣрѣчати, -а̄м свр. *ѣосѣашти риједак, разриједисшти се*. — Магла је прѣрѣчала, дако сунце гране. Прѣрѣчо се народ уз ови потоци рат.

прѣритљати се, -а̄м се свр. *проћи, провуцашти се*. — Пре[д] саму ноћ прѣритља се тудај она кастигуља.

прѣс, -та, -то *једносѣаван, скроман*. — Завршијо је велике школе, а види га како је прос, Бо[г] га поживијо. Знавени људи су прѣсти ко и сви паметари.

прѣсипача ж *женска која много проши, расија, лоша кућаница*. — Слушај ме, сине, вамо: ако се ожениш оном просипачом нећемо заједно чорбати.

прѣскок м в. *промоли*.

прѣспа ж *ѣросијање, расијање (добара)*. — У тој кући је нечувена прѣспа. Нема више прѣспе но ка се жње прѣзрело и суво жито.

в. *ѣросија*.

прѣспина ж в. *ѣросија*.

прости́рало с разасу́то жи́тто по *про-*
стирици (кад се суши на сунцу). — Ено ко-
коши на простиралу, рече Тијана и зајука.

прѐсто прил. *оiproшѝен*. — Нека му је
просто мајчино млијеко кад је наки. Да
тије просто.

прѐструга ж *улегнуће* између два су-
сједна узвишења, *стируга*. — Мак се са те
проструге, убиће те пантура.

прѐсуручѝти, -ѝм свр. в. *исуручѝти*.

прѐсек м *остѝава* за жи́тто од дасака,
амбар. — У Стевана је бијо велики прѐсек
од буковијег дасака.

проталагијати, -ѝм свр. *наошѝриѝти*
(о сјечиву). — Проталагијај нож каком
брусином, много се иступио.

в. *ѝалагијати* (1).

проталамарѝти, проталамарѝм свр.
ипролуѝати, *ипроскиѝати*, *иѝи којекуда*. —
Проталамаријо сам про Дровњака и не
могок није купити добру бедевѝју.

в. *ѝаламарѝти*.

прѐтуви́ти, -ѝм свр. в. *ипрокужѝти*.

протуркѝсати, -ѝм свр. *сувише гласно*
викаѝти на некога, *галамиѝти*. — Протур-
кеса на ме ко да у њему има турске крви.

в. *ѝуркесаѝти*.

прѐћердѝти, -ѝм свр. *ипрошѝиѝти* *улу-*
до, *стираѝти*. — Они срећо проћердо све
што је имо, и сад иде подераније[г] гаћа.

прѐћетати, -ѝм свр. *фиг. иосѝати* *си-*
јед, *осиједјѝти*. — У пјесми: „У Вукана
проћетала глава, / ко у пољу љетелина тра-
ва.“

проћојѝкати, -ѝм свр. *ипроѝјерѝти* *го-*
веда вичући: „*Ћоја, ћоја!*“. — Ама ље про-
ћојока та говеда, оће ли те бити?

в. *ћојокаѝти*.

прѐћука́ти, -ѝм свр. в. *ипрокужѝти*.

проћулумѝти, -ѝм свр. *ипрошуѝјѝти*.
— Дође, мало проћулуми и оде без ријечи.

в. *ћулумѝти*.

проурдати се, -ѝм се свр. *ипровариѝти*
се, *уқвариѝти се* (о млијеку). — Наставик
пун казан варенике да се вари, па се ноли-
ка сила проурда, грота гледати.

в. *урдати се*.

прѐдушати, -ѝм свр. в. *ипрокужѝти*.

проѝкнутѝ, проѝкнѝм свр. 1. *ипрозу-*
јѝти у ушима. — Нешто ми је лијево уво
проѝкнуло, ништа на њ не чујем.

2. *ипрснуѝти*, *наипрснуѝти*. — Наиђе вели-
ки мраз, па проѝкну срча на прозору.

проѝмиљак, -ѝљка м *зрачак*. — Вазду-
ги дан је била нака облачина, није се ви-
дијо ни проѝмиљак сунца. Какав си, заже-
лијо небески проѝмиљак!

прочѝагљати, -ѝм свр. в. *ипречагљати*.

прочѝакмачѝти, -ѝм свр. *ипроѝричѝти*,
исѝричѝти, *избрљѝати*. — Прочѝакмачи
нешто, шта си се, болан, скужијо!

в. *чакмачѝти*.

прѐшара ж *мјѝсто* на којем је *снијег*
искоѝнио, „*ипроћелавио*“. — Планином се
види ту и тамо прошара. После су ми овце
по онијем прошарама.

в. *ипрошарица*.

прѐшарица ж в. *ипрошара*.

прошкогрљати, -ѝм свр. 1. *ипроизве-*
сти *звук додиром иредмеѝа о иредмеѝ*,
зашкриѝати. — Нешто испре[д] саме зоре
прошкогрља на врата и онда преста.

2. *ипроглодаѝти* *неки иредмеѝ* *гребуѝи*.
— Прошкогрљали миши шувит, море се
шака провуѝи.

в. *ишкогрљати*.

прошкопѝрати, -ѝм свр. *доћи до оба-*
вјѝшѝења о нечему, *чуѝти*, *сазнаѝти*, *на-*
слуѝиѝти. — Нема тог живог створа који
би прошкопоро о ономе о чему они
ћућколе и шта све гуче.

в. *ишкопѝрати*.

прѝпа ж 1. *фиг. стирах*, *зебња*. — Је ли
те прѝпа ка[д] сијева и грми?

2. *гљива* (која се, кад сазри, *исѝуни* *не-*
ким ирахом). — Узе прѝпу, подиже је, баѝи
а иж ње се диже прашина.

прѝпош ж *козја балѝга* (*ипрѝтворена у*
ипрашину). — Нико се досле није вајдисо
от кође прѝпоши, па неће ни осле.

прѝпѝкати, -ѝм несвр. (л. *coitus ani-*
malium) *иполно оѝиѝтиѝти* (*ипѝјевац* и *ко-*
кош). — У сами сумрак налеће јејина и за-
гна се на врг вра кокошке, а она закреке-

та; ка[д] у том дотрча они велики пијевац па, причам ти, скочи на врг јеине, све перушке одлијећу. Ја мишљак да пијевац прпошка кокош, али, оћеш, она јопет закрекета ко рањена, те ти ја не бик лијена но пуштимице бацик тојагу према оном прпошкању и перутању и она се гука размаче. Искекчена кокош оста ће је и била, глувара јејинчина одлеће, не виђела се, а пијевац изнад кокошке замаа крилима и закола очима час десно, час лијево, ко кав побљедник.

прсалук м *кајиш од седла који се сџаваља коњу љреко груди (љрса)*. — Закитијо прсалук на ђогину, ваља му најбољег чкуља.

прслача ж *љош. за женско дијетје*. — Не прскочи, прслача, про јарма, е ће волонима пуцати кожа на врату.

пртџен, -а, -о 1. *који је од вуне (вунен) или од лана*. — На њему бијаше ново новцито пртџено одијело.

2. *учејан, угажџен (о снијегу)*. — Про Јаворка је пут пртџен, море се сербез проћи. Торине су биле пртџене, но иг међава замете за евоволико.

пртџенице ж мн. *гаће*. — Ја пантим ка[д] су људи носили пртџенице от кучина.

пртџиџ м *онај који носи (љрши) на леђа (обично нешићо мукџе)*. — Дође, вако, суботом они пртџиџ из вароши, па понеси ране онда, понеси онда, а оно нестаје и нема кад тако стално омиче. Ја оном пртџиџу реко: врати, коко, што си поћукала, а он ме погледа, насмија се и — ништа.

пртџачиџи, -џм несвр. *љлестџи нешићо како било*. — Како пртџачиџ те љесе, сагореле дабогда.

в. заљрџљачиџи.

прћикубура м и ж *онај који се љрави ваџан*. — Не море прћикубура сакрити своју рђу колико ни свитаџ гузицу.

прћикубуриџи с *они који се љраве ваџни*. — Нијесу то прћикубуриџи но чувџени и виђени људи.

в. љрћикубура.

прћкубура м и ж *в. љрћикубура*.

пруга ж *аућобус*. — Још прије рата пролазила је пруга о[д] Шавника до Жабљака.

прућити се, -џм се свр. *исљружџитџи се, љружџитџи се, ољружџитџи се*. — Онако уморан и јаџан пручи се на сламарицу и заспа.

прцољак, -ољка м *мали, сџијан, жгољав човјек*. — Ко ли би они прцољак што прође?

в. љрчвољак.

прчвољак, -ољка м *в. љрцољак*.

пршеш м 1. *сџијни снијег, сјевераџ (обично звјездастџог облика)*. — Измиџе се пршеш испод ногу, па чоџек не море слободно да краџе.

2. *сир љрљо (умрвљџен и без масноће)*. — Ставише на трпезу наџог пршеша, да га у ватру баџиш не би засмрдијо.

в. љрљуг, љршо.

пршо м *в. љршеш*.

псовињати, -џм несвр. *љсовати, грдиџи*. — Зачџпи, бољан, те уши и не слушај га шта све псовиња.

пљ узв. *којим се нешићо гнуша, кад се чуди или љроћесџивује због смрада*. — Снуџдило се чоџеку на срет пазаришта, па паде љушгџимице, а нико да му приђе у помоћ: пљ, људи, људи! Пљ, како неко забажђе, с пашчаџима у колу игро!

пљваљка ж *играџка за дјецу*. — Ево ти, дијете, пуваљка па је растеџи и њоме пуши, док ти се не досаџи.

пљзаљка ж *мјесџо гдје се дјеџа клизају. клизаљка*. — Нис површицу направише ћџечурлија пузаљку, па се пузају о[д] зоре до мрака.

пљј узв. *којим се зове џиљад*. — Пуј, пиле моје, пуј!

пљкџ, -џа, -о *изуџетан*. — То је пуки сиромак. На сијелу би запјевала јџдна група момака и ћевојака: „Ко ће пуку сироту узети, / кад му нема ни дукат донијети“, а друга група би одговорила: „Дукати се не међу на цвјеће, / но на цуре које нико неће“. Само му пука сређа море сачувати главу.

пула ж *дугме*. — Кад баба виђе како снаја пришива пулу на њетету, зграби је за руку и љутито рече: „Не пришивај пулу на њетету, но му скини робу, па је приши, или му стави сламку међу зубе, па на њему пришивај и ушивај и уздуж и попречијеко“: Дијете погледа бабу и упита: „А што сламку да држим у зубе, бако?“. Баба се насмија, помилова унука по глави и кроз смјешак промрмља: „Да ти не зашпије памет, паметна ђедова главо“.

пуљез м *слабачак, неухраћен (о дјештецу)*. — У оног пуљеза порасто дроб о[д] глади и сваке рђе, има ко куђеља.

в. *йуцоџрб*.

пуљка ж *џачкица, шара на сџаром коњу (зелене или бијеле длаке)*. — Чим зслено кљусе остара, одмак га обузму пуљке по плећима. Ако му кријеш године, не крију пуљке.

пуњичић м *онај који се умиљава йуници*. — Нема му по коме доћи да је лош пуњичић.

пунорук, -а, -о *који йодноси йрошак, йрошкали, широке руке*. — Стрина ми је била пунорука жена, да јој Бог душу прости.

пунош прил. *благош, благо*. — Пољу-би ме, пунош баки. Пунош мајци у њему срећу, кад је така.

пурењак, -ака м *кромџир зайреџан и испечен у жару*. — Сачекај док неће ли пюрењаци, упола су печени.

пуромет м *дрво којим се мијеша качмак йри кувању, качамаш*. — Ама куд за-турисмо пуромет, живијем те Богом кумим?

пустаија ж 1. *кршевиџо и слабо йроходно земљиџие*. — Широка је ова пустаија, па стока нека ђира.

2. *найуџиџена кућа, земљиџие и сл.* — Нема у овој пустаји ништа до четири гола зида.

пустекати, -ам несвр. *џјерати вукове узвикујући*: „А йус остџо!“ — У само свануће чобани су пустекали, па ништа не знам шта је било.

в. *зайуџсџекаџи, найуџсџекаџи*.

пустењковати, -ујем несвр. *ударати, џући, байинаџи*. — Не пустењуј та мал, пасим те сириштем ударали про зуба.

пустџи, -а, -џ (често у изразу: ко ~) *кобаџаги, џобожњи*. — Е они пусти чоек, штета што га не ставише на чело совре. Упреподобио се они пусти чоек, реко би цури му меј из уста.

пусула ж *исправа, објава*. — Ама, болан, има он пусулу у рукама, па ви причајте шта оћете.

пуџ предл. *йрема, у йравцу, ка*. — Сви завикаше пут њега. Ништа није крив, а они скочише пут њега.

пућ(и) узв. *којим се йас йодсџиче за найадање*. — Пућ, мали, пућ! Пући га, пућ!

пуџотрб м в. *йуљез*. — Море ли ис овог пуџотрба икад изаћ чоек?

пуџина ж 1. *йрашина*. — Разврши сџено, а иж њега се диже пуџина.

2. в. *лоџуџина, йрџа*. — Не гази ту пуџину но је размини.

пуџкарица ж *играчка за дјецу којом се йуца*. — Направио ми ђико Саво пуџкарицу о[д] зове и велики дренов кундак, па доћи да пуцамо и сеиримо.

пуџкетати, -ам несвр. *йуцаџи*. — Неко је сву драгу ноћ пуџкетато. Она мрчипушка стално пуџкета.

пуџкетане гл. им. *од йуџкетати*. — Чује се нако пуџкетане.

пуџкогњатас, -та, -то *кој је дугачких гњайџова*. — Не гледа се више кака је, од кога је, но је пуџкогњатаста.

пуџконога ж *она која има дугачке ноге*. — Како гази она пуџконога, пуџка је не убила!

пуџконогаљ м *онај који има велике, дугачке ноге*. — Има неколика шиљега, све пуџконогаљи.

пуџтеница ж 1. *расџуџиџеница, разведена жена*. — У мом селу, прича се, била је само једна пуџтеница.

2. *огранак сџабла који се йруџа ниско йо земљи*. — Прича се у шали како су

поп и ђак ишли један за другим кроз шуму, па је ђак, идући први, ухватио грану од неког жбуна, окренувши се попу рекао: „Попе, чувај се путшенице!“ „Пушти је ти мене!“, рече поп, мислећи на распуштеницу. Сиромах ђак испуни попову заповијед и пушти пуштеницу која попа ошину по лицу и направи му дугачку пожилицу.

пуштимйцѐ прил. (*бацйици*) из замаха (*нешйто*) љрема некоме или нечему. — Радоје поћера пијевца и, кад виђе да га не море уватити, баца тојагу пуштимйце, погоди га у рбат и сирома пијевац копрчи. *в. йушйицице.*

пўштйти, -йм свр. *йусйици*, као *йўш* (2. л. једн. имй.) *йусйи*, *йушйи*. — Пуштрица, шта га дираш! Пуш ту будалу и немој да му се разумаш.

пушћимйцѐ прил. *в. йушйицице.*

пўшчица м фиг. *дио ноге од кољена до коријена сйойала* (о овци, кози и сл.). — Дошо, једном, отац да посети сина у граду који је, као ђак, био на квартиљу код неке вамилије. На самку припита сина: „Је ли ти кака рана, болан?“ „Добра је, добра је!“ „Изговори син скоро полу-гласно. „А има ли меса?“ „припита отац. „Има, вала, и меса. И мене вазда запане по једна пушчица.“ „Па ђаво се усро, одкле толике пушчице“, рече отац и почеша се иза ова.

Р

рāvān, -āна м *врсиа коњског хода*. — Мој пугаљ је знао раван, ко иједан јайћак у пивском удуту. Кад поигра на бедевйи раван, море држат у руци пуну чашу воде и да не проспе ни једну кап.

равāнисāти, *равāнишѐм* несвр. *йои-гравайи раваном* (о коњу). — Појо на багљиво кљусе и оће, смело га ћорило, да шњим раванише.

равйјбјла ж *женска лијеја као вила*. — Чија је оно равйјбјла?

рāvић м *мала сйелажа* (обично без *врайиа*). — Остави ћикаре у равйић, док иг ђеца нијесу поломила.

рāvњāk, -āка м *онај који је безбрижан, хладнокрван, равнодушан*. — Жена му је љута ко осица, а он је велики равњак.

рāд, индекл. *који је весео, радосйан, задовољан*. — Стара је рад и прѐрāд што си дошо да је видиш.

в. райи.

рāдин м *радник*. — То је велики радин. У радина — комадина.

ражāница ж *хљоб или йишйа од ражана брашна*. — У пошалици са дјецом: „Јете, ђецо, љеба ражанице, / и напијте воде шњежанице, / па слушајте плѐсму од стражнице:, / тутњи, пуца све док има чиме, / док је тако нема за вас зиме.“

ражћести, *ражћедѐм* несвр. *в. развесйи* (1)

ражћбзати се, *ражћбзāм* се свр. *расквасйици се*. — На овој југовини ражћбзана је пртина, не море се крочити.

ражењāvати се, *ражењāvāм* се несвр. *разводици се*. — Нико му га не зна колика се пута женијо и ражењаво.

ражљевāk, -āка м *завйика којом се захвайи и разлијева млијекo* (*вареника*). — Ја пантим, ко да је јуче било, кад је баба Митра разлијевала варенику бакренијем ражљеваком.

ражцилитати се, -āм се свр. *растйрчати се, разиграци се, разобадати се*. — Нападоше коње подгузне муе, па се пусти разцилиташе ко помамни.

в. цилицицици.

ражцркати, *ражцркāм* свр. 1. *исције-йаци, искашйаци*. — Ражцрко тепелук от капе, па му они пусти ритољци тандркају око ушйу.

2. *разбуцаци, избуцаци*. — Нечија говеда су ти сијено ражцркала. Ко ми је ражцрко теку?

в. цркаци.

разја́мити, **разја́мѝм** свр. *скинућу ајам* (о коњу, волу). — Чим коњ мало одмори, разјајми га.

разба́шити се, **разба́шѝм** се свр. *раширићу се, раскомочићу се*. — Прикупи ноге, шта си се тако разбашијо!

в. разбашкарићу се.

разбашка́рити се, **разбашка́рѝм** се свр. *в. разбашићу се.*

разбити, **разбијѝм** свр. 1. *уситнићу новчаницу*. — А разбијем стотинарку, одмак ми је ђаво понесе.

2. *одвратићу од неке замисли, наума*. — Оћак на пут по мећави, али ме салећеше и разбише.

3. *фиг. разриједићу* (о кисјелу млијеку). — Ој ли ми разбити ово млијеко, млого је густо.

4. *обићу, ошворићу на силу* (о кући). — Неко разбијо врата от њикове куће и однијо узду, уздали га манита.

разбљел м *свићање*. — У сами разбљел залајаше вашке, реко би сва се доли на запалила.

разбра́ствити, **разбра́ствѝм** свр. 1. *унијети нелмир и расјор међу браћу*. — Поже нише се о[д] слабијег људи, па иг жене разбраствише.

II ~ се *разгранати се, проширићу се, размножићу се брајсјиво*. — Они су били мало браство, па су се разбраствили и сад иг има на све стране.

развѝсти, **разведѝм** свр. 1. *поставићу шири основ кад се ѝрја* (сијено, слама и др.), *раздјести*. — Разведи сијено што више, треба ту да сађедемо најмање четерес пласта.

2. *поименично расјоредићу и одвести на конак код домаћинсјава* (о свайовима, војницима). — Ја ћу развести сватове ко[д] свадбара и ти о томе нема шта да бринеш.

в. разђести, расјорести.

развлáчити, **развлáчѝм** несвр. 1. *бити сувише благонаклон ѝрема дјецу, угаћати им, ѝоушићати*. — Развлачијо је ђецу, па га сад уврстила и неће да слушају.

II ~ се *умљавати се, мазити се*. — Зна он да се развлачи код жена, да не мош повљеровати својијем очима.

развѝрсти, **развѝрѝм** свр. *одријешити, разријешити* (некога, нешто). — Нечија ће кучка крепати кад је и он разврзо ћессу.

развѝћи, **развѝчѝм** свр. *размазити* (о дјецу). — Развукла ђецу, па се сад од њик ојаду забавила.

развѝчен, -ѝна, -ѝно *који је размажен*. — Она је млого развучена, па да је из ока канула.

разгáлити, **разгáлѝм** свр. *в. ѝрегалићу*.

разгалица ж 1. *разведрица*. — Има ли иђе разгалице? Неће киша посигур, ено се појавила разгалица.

2. *веселост, ведрина у лицу*. — Из ока му зрца разгалица.

разгнијездити се, **разгнијездѝм** се свр. *раселићу се*. — Каки су дабогда се разгнијездили! Невоља иг разгнијездила на све стране.

разголубати се, -áм се свр. *разведрићу се, расјрићу се* (о облацима). — Бијаше облачно и за тили ча[с] се разголуба. Ај да вршемо жито, ево се разголуба.

в. голубати се.

разгрáнати, -áм свр. *расјричати се, говорићу*. — Разгранала и не патише, стријела је у језик погодила.

разгүлити, **разгүлѝм** свр. 1. *исцијѝати, искидати, избуцаћу*. — Разгулијо ногавицу и онако ландара по селу, ко кака шешина.

2. *уијећи, ѝобјећи*. — Млого се он јуначи у завјетрини, а први је разгулијо а је запуцало. Узе јадну капу у жалосну руку и разгули куд га ноге однијеше.

раздан м *свануће*. — Устајте, раздан је! У сами раздан пошли смо на кошеви-ну.

разданица ж 1. *свануће, одвајање ноћи од дана*. — Почели смо вријећ јечам прије но се разданица иђе појавила.

2. *раздвајање оваца ради чувања и храњења* (ѝо коју овцу код једног, ѝо коју

код другог домаћина). — Од велике невоље моро сам дати бравс на разданицу, па шта биде да биде.

раздвојица ж 1. *раскрсница*. — Ајде, болан, да мало починемо и запалимо на овој раздвојици!

2. *живљење обашка (због одређених услова)*. — Један син ми живи у Вочи, један у Нишићу, остали су вође, и ваку раздвојицу не би нико мого издржати.

3. *одвојено чување јањади и оваца*. — Бес два чобана нема раздвојице. Раздвојица траје, побрантиковићу, о[д] Спасова до Илина дана и онда ти пуштамо јањад у овце.

раздвојичити, -џм несвр. *живјејити обашка*. — Пола нас живи у планини и чува стоку, а пола у селу и тако раздвојичимо.

раздрпџан, -а, -о *који је џоцијејан*. — Вазда оно иде раздрпанијег лактова.

раздрпати, раздрпџм свр. *џоцијејити, џодерати*. — Чим што обуче, одмак то џаволише и раздрпа.

разјамити, -џм свр. *разграбитити, разјамитити, разнијејити*. — Све џеца разјамити. Чим осети да ће рат, народ разјамити жито из магацина.

разлепџити се, разлепџити се свр. *џовити се, џолећи џовршином земље (о биљкама)*. — Паде велики снијег, па се лијеске разлепџише по земљи.

разлимити, разлимити свр. *исџољити џрохитјев за џрисвајање нечега, џожелејити нешито*. — Она поган разлимила гузицу на моју сиротињу, па је ара и ради од ње шта ође.

размелџити се, размелџити се свр. *џосити мекан, смекшити се*. — Размелџише ли ти се опанци? На овој југови снијег се размелџишо.

в. *размолити, размолушити*.

размир м *сукоб, свађа, размирица*. — Чим међу браћом настане размир, нема ту више ни сређе ни џубави. Размир је тежи од зле године.

размиран, -рна, -рно *свадљив*. — Ма немој му се, болан, разумати, зар не видиш да је он размирам чоек.

размолити, размолити свр. в. *размелушити*.

размолџити се, размолџити се свр. в. *размелушити се*.

разобадати се, -џм се свр. 1. *бјежити од обада (о говедима)*. — Ено се говеда разобадала, џаво иг обадо дабогда.

2. *фиг. бити захваћен осјећањем џутиње, увријеђености и сл.* — Лако се њему разобадати.

разормати, -џм свр. *скинути орму са коња*. — Чим смо стигли на Пошћење, одмак су нам разормали и наранили коње.

разоћати се, разоћџм се свр. *имати вољу, џодситицај, моћив, џовод за нешито*. — Ове године нешто му се разоћало, па коси и не патише.

разречати, -џм свр. *разрједити, џррједити*. — Разречај купус, много је начестан. У дваестој години разречала му се коса.

разур м *разарање, раскућивање*. — Ако коме чиниш разур, чиниш самом себе.

разура ж *развалина, рушевина*. — Имо је добро имање и чим умрије, оста иза њега права разура.

рајетник м *онај који је миран, џослушан, џокоран*. — Лако је њој с онијем рајетником.

рака м *фиг. џолни орган у дјечака (о џејању)*. — Покри се, немој да ти миши окине раку.

в. *ракија*.

ракија ж в. *рака*.

раматизам, -зма м *реуматизам*. — Има раматизам, па привијо врућу трину да се њоме вида.

рансуз м *онај који је баксуз, зле сређе*. — Какав је они рансуз, трага од њега не остало.

в. *рсуз*.

рањак, рањка м *рано јагње*. — Заклали смо рањка а је сломијо ногу.

ра̑ња̑к, -ња̑ка, -ња̑ко који је *сла̑йкоран*. — Блажо је вазда држо ра̑нке овце. Ова крава је мирна и ра̑нка.

ра̑ња̑ка ж *рана ја̑гњица*. — Ево накло вук ону чуласту ра̑њу. Ра̑нка има два присиска.

ра̑па̑ти се, -а̑м се несвр. *па̑руша̑ти се, љуши̑ти се, гули̑ти се*. — Нешто му се ра̑па кожа на образу. Вас се зид ра̑па, не знам који му је белај.

ра̑сипан, -пна, -пно који је *па̑рошкали*, *склон па̑рејераној па̑прошњи*. — Расипна жена не кући но раскућује.

ра̑ска̑зати се, -а̑зим се свр. *ра̑шири̑ти се, указа̑ти се, рази̑ти се* (о рани, *лишају* и сл.). — Расказо му се лишај по образу, не море чоек у њега погледати.

ра̑ска̑зати се, -а̑зим се свр. *в. расказа̑ти се*.

раскала̑јисати се, -шѐм се свр. *скину̑ти се* (о *калају* на бакреном суду). — Нијесмо калајисали суђе одавно, па се сво раскалајисало.

раскал̑чинати се, -а̑м се свр. *па̑оције̑па̑ти, па̑одера̑ти одјећу, па̑осџа̑ти дро̑нав, па̑охаба̑ти се*. — Раскалчино се верући се по гредама. Иди обуци се, шта си се раскалчино!

раскан̑челати, -а̑м свр. *одмо̑па̑ти па̑рећу намо̑па̑ну на канчелу*. — Кад сам се вратила кући, имала сам шта виђети: ђеца ми расканчелала прећу са канчела.

ра̑ска̑пати, -им свр. *развр̑ши̑ти, скину̑ти врх* (о *стиогу* *сијена*, *слами*, *кладњи* и сл.). — Раскапио сам сијено нек се мало сушне.

раскарва̑нити се, раскарва̑ним се свр. *распа̑рем̑и̑ти се, раскомо̑па̑ти се, разба̑шкари̑ти се*. — Раскарванио се ко у својој кући. По селу се бијаше војска раскарванила.

в. раскарваши̑ти се.

раскарва̑шити се, раскарва̑шѐм се свр. *в. раскарвани̑ти се.*

раскер̑ечити се, раскер̑ечѐм се свр. *разпроко гледа̑ти*. — Раскеречио очи, препо би се ђаво од њега.

раскол̑етати, раскол̑ѐћѐм несвр. *расклима̑ти па̑окре̑ша̑њем час у једном, час у другом па̑равицу*. — Ајмо да заглавимо стожер на гувну, много се расколето.

раскома̑дати се, -а̑м се свр. *сувише гласно говори̑ти, граја̑ти, вика̑ти*. — Чим нас виђе како му газимо по трави, раскомада се, мишљасмо све ће нас у топ бацити.

раско̑чити, раско̑чѐм свр. *разније̑ти, распа̑ви̑ти* и сл. — Кака си дабогда те стријела раскочила. Види ти ње, поганац је раскочио.

раскра̑љачити се, -им се свр. *обухва̑ти̑ти ногама кра̑љачу (па̑ри мужи), ра̑шири̑ти ноге (око кра̑љаче)*. — Чим седе на мужњак, стави кра̑љачу испре[д] себе, раскра̑љачи се и поче да музе овце.

распалака̑рисати, -шѐм свр. *скину̑ти па̑лакарију којом је па̑овар на коњу „па̑лакарисан“ (увезан)*. — Прво се, па-метњаковићу, распалакарише товар, па се тек онда отовара.

в. па̑лакариса̑ти.

ра̑спас м. *неред, намар неодговорност*. — Дошло је вријеме нерада и распаса, да тако нешто свијет не панти.

распаши узв. *коњу у вршају да се обрне другачије него па̑то је у па̑ом па̑рену̑тицу*. — Кад узвикну: „Ај распаши!“, коњ се обрну и почне распасавати уже окомотано око стожера.

распе̑дити се, распе̑дѐм се свр. *крака̑ти кора̑цима до кра̑јње могуће границе, испружа̑ти кораке па̑то дуже*. — Распеди се што гој мош, неј ли стићи оног дугоногаља.

распи̑здити, распи̑здѐм свр. 1. *фиг. удари̑ти, оши̑нути*. — Умукни док те није распиздио, виш, кукавче, да је љут ко рис.

2. *фиг. раскоси̑ти ливаду*. — Чим козбаша улеће у ливаду, одмак распизди по сре[д] сриједе, а остали косци поређаше се за њим.

3. фиг. *ићи насумице*. — Попесмо се на једну бобицу и отале распиздисмо право до ријеке.

4. фиг. *распирчајти се*. — Распиздио се пред женама, а оне се кикоћу у један глас.

5. фиг. *расилакајти се (о дјеци)*. — Нијесам га ни тако, а он распизди у сав глас.

6. фиг. *раширијти, развући (уста, ноге и сл.)*. — Смије се и распиздио уста до ува. Шта си распиздила ноге, јадо!

распилавити се, *распилавӣм се свр. учинијти се блажим, нежнијим, разњежити се*. — Сијо поре[д] жене, ва[с] се распилавио и нешто јој шапуће.

распластити, *распластӣм свр. разграбити (о ошкосима) средиштем ливаде*. — Одмак распласти откосе, па нек туда проћерају стоку.

расплаћун, *-уна м раздерина, њохабани дио обуће, одјеће и сл.* — Имаше на себе расплаћун неког капута. Роба ми је сва дотрајала, нема ту ништа до неакијег расплаћуна.

расплаћунати, *-ам свр. скидајти на комаде, раскомадајти, издерајти*. — Расплаћуно кошуљу, нема од ње ништа но рита. Како неко расплаћуна они црни ленцун?

расплећати, *-ам свр. I скинујти њоварнику са коња којом је њојплећан*. — Кад сам се вратио из млина, одмак сам коња расплећо.

II ~ се *добити болове између њлећа (џри раду)*. — Данас сам се расплећо косећи ону ковражину.

расплити се, *-им се свр. разићи се*. — На сијелу се бијаше скупио велики свијет и ника[д] да се распли.

распођести, *распођедѣм свр. в. ражђести*.

распор м *неслога, свађа, сукоб, сјор*. — Рат је унија распор међ ови несретни народ. Распор је њина стална бољка. Ђе је распор, ту кућа гори изнутра.

распрандусити се, *распрандусӣм се свр. рашчешљати, исправијти власи (о ву-*

ни, длаци, коси и сл.). — Прођоше овце кро[з] шибуће, па се распрандусише. Распрандусила косу низ леђа.

распркендати се, *-ам се свр. распрчајти се*. — Ка[д] сам дошо кући, Спасоје се бијаше увелико распркендо.
в. њркендајти.

распрүгити, *распрүтӣм свр. режући раздовојити, исјећи, раскројити, распоријти на дјелове, комаде*. — Узе оштар нож, рашири суву говеђу кожу и распрути је од главе до репа.

распучити, *-им свр. њустити из јарма (о воловима)*. — Кад сунце приведе брду, Марко распучи волове из јарма и оде кући.

расталаванити се, *расталаванӣм се свр. раскомотијти се, распремити се, распјосајти се*. — Расталаванили се комити, ко да су најмирнија времена.

растракулати, *-ам свр. устјујити дио њо дио нечега већем броју лица, дајти, раздајти*. — Растракулаше сву бабовину, па са им рђа досмрђела.

растрани, *растранӣм свр. њодијелити на два дијела, сјране (о њовару на коња)*. — Усече товар дрва, растрани иг и натовари.

растрбушити се, *растрбушӣм се свр. разголијити се, раздрљити одјећу (дио око џрбуха)*. — Растрбушила се она рђа, реко би да је нека силесија.

растржан, *-жна, -жно који није с руке, њеодесан за рад због удаљености, несручан*. — Имају велику земљу, само им је растржна.

растрлити се, *растрлӣм се свр. разићи се ошћи*. — Не иди унутра док неће ли се народ растрлити.

растропити се, *растропӣм се свр. смекнајти се, њосијати мекан, њрејворити се у џрой*. — Ужежла жива живоветна ватра, па се скоруп у мљешинама растропијо.

расцињцати, *-ам свр. разбијти, разлупајти, размрскајти*. — Паде ничице и расцинца кољено, све иж њега лину крв.

в. расцоџаџи.

расцџпати, расцџпам свр. *сџицџаџи.*

раџ, -на, -но (ар. гаџат) *који је весео, рад.* — Добро продо вола, па раџ оде кући. Раџ сам његовој среџи, ко мојој.

в. рад.

раџ пред. *ради, џоради.* — Раџ њега ја бик се загаландала гола голџита, но ме стид о[д] другијег људи.

раџлук м. *радосџ, веселе, забава, расџоложење.* — Раџлук је са њим живљети. Уватио је раџлук ко оно јутро кад је уџала на сватовског коња.

раџа ж *џоријекло, лоза.* — Још ти не познајеш њиг, то ти је једна погана раџа.

раџа ж *сукња.* — Неће он међ људе, но се привијо уз женину раџу, и отуда се-ри.

раџиркџ прил. *раџирених руку.* — Тетка нас је вазда раџирке дочекивала, нека јој Бог душу прости!

раџпа ж (нем. Ra'spel) *круџнозуба џурџија за дрво.* — Дарива ми Периша нову раџпу, вала му је чуо и не чуо!

раџта прил. *зашџо, ради чега.* — Раџта му то рече тако ти Бога? Зна ли ти раџта Мујо иде у Подгорицу?

раџџакулати, -ам свр. *џоџроџиџи, сџираџиџи.* — Велико Митрово имање могло је ранили двадес роба, али му га синови раџџакулаше.

раџчакулати, -ам свр. *раџџакулатиџи.*

раџчалапиги, -ам свр. *искидаџи, исџргџи, раскомадаџи, разнијегџи.* — Вуџи заклаше и за тили час раџчалапаше ждријепца.

в. чалаџаџи.

раџчеврљиги, -ам свр. *І разџасниџи, расџумачиџи.* — Најбоље ће нам то Зелен раџчаврљати.

II ~ се *расџричаџи се.* — Раџчеврљало се и неће да престане, уста му се закаменила!

в. чеврљаџи.

раџчџпиги, раџчџпџим свр. *І раџшириџи, раскрџчиџи ноге.* — Прикупи ноге, шта си иг раџчџперијо!

II ~ се *заокуџиџи се којекаквим џословима, биџи уџослен на више сџџрана.* — Раџчџперијо се ко врана на два коџа.

в. раџчџиџи се.

раџчџпиги се, раџчџпџим се свр. *в. раџчџиџи (I).*

рџбат м *1. леџа.* — Чувај рџбат док је млад.

2. нагнуџа сџџрана бријега, џадине, косе. — Ите рџбатом и издуџићете у катун.

рџбатња м *коџа или месо са рџбаџи.* — Направи, болан, опанке од рџбатњака, шта ће ти мртва потрбуџина.

рџбина ж *1. оно шџо је исхабано, остџарјело.* — Нсмам од овијег грабаља ништа до рџбина. Не могу жвакнути на ове рџбине од зуба.

2. неравнина, улегнуће. — Није то равна и отријебљена ливада, но су то све рџбине до рџбина.

рџвиги се, -џм свр. *хрваџи се, бориџи се.* — Рџвим се са куџијем и репатијем, па докле ћу не знам.

рџгати, -ам несвр. *1. жубориџи, клокоџаџи, шумџи, гргоџиџи.* — Паде велика киџа, па је вода грџа читави боговетни дан.

2. џовраџаџи. — Поједе циџвару, па је од ње сву ноћ рџо. Стави прс у грло и поче рџати.

3. џараџи џо унутрашњем дијелу неког џредмета (одсџирањуџи наслаге). — Рџо сам овом жиџом кро[з] сулундар и не моџо очиџити ти половину гараџи.

рџџавџтина ж *сиромашџиво, невоља, наџасџи.* — Не да им рџџавџтина да изађу из дуга.

рџџслуга ж *особа коџа слуџи сиромашџиву.* — То је, јадан, вазда била она рџџслуга од које туга бије.

рџџро с *сџџрана кућног крова.* — Дуњу вљетар и диже ребро по северној страни.

рџџвине ж *сџџвари које су остџарјеле, исхабане.* — Нема од љеса ништа до реџвина.

редити, **редѝм** несвр. *школийѝти, јаловийѝти*. — Ко ти је редијо празове? Нек Милош реди бака, рука му је лака.

резѝлити, **резѝлим** несвр. *ружѝти, блаѝти, срамоѝти*. — Да има ишта у глави, не би резѝлијо старе људе.

в. орезѝлиѝти

реја ж *реса* *испод грла* (о овци, кози). — Кад будеш стриго Калоку, чувај јој реје. Бљека има двије реје.

в. рејас.

рејас, -та, -то *који је са рејама* (*израшлинама испод грла*). — У читавом овом буљуку само је једна овца рејаста.

в. реја.

реоплан ж *авион*. — Ено се обалијо реоплан у сре[д] Трескавца. Све се јаду чудим шта то реоплане држи у ваздуку да не пану на земљу.

репача ж 1. *посуда са дршком за кување кафе*. — Ево, купијо сам ти репачу, па дај испечи једну каву.

2. (л. *Forficula auricularia*) ф. *ухолажа, кељача*. — Нема гаднијег створа од баксузнијег репача, Бог иг клео.

репелѝати, -ам несвр. *ићи сѝћним корацима, ѝолоако*. — Које су му године репеља и пререпеља.

в. изрепелѝати, нарепелѝати, одрепелѝати, ѝорепелѝати.

репелѝуша ж *мршава и слабачка женска*. — Поштена је моја репелѝуша колико је тешка.

рећи, **речѝм** свр. *са значењем обећаѝти*. — Он је реко, па пореко. Реко је да ће нам зајмити мало жита.

рецати, **рецаѝм** свр. *обећавати, давати ѝристѝанак*. — Е не ваља тако: јуче си рецала једно, а данас друго.

рзѝлѝ прил. *часно, ѝошѝено, образно*. — Је ли ово рзѝле или није? Казаће ти она рзѝле.

в. рзно.

рзно прил. *образно, часно*. — Не зна та другачије но рзно, а они му узеше и црно испод ноката.

в. рзѝле.

рѝбница ж *лейвица која везује главар са крѝтином самара*. — Закачи товарнину за рибицу и не зијевај у небеса!

рѝваљ м *земљѝште са ѝуно неравнина, руйчага*. — Ама ће си завро у та риваљ, смели те једи Божи.

ривотчина ж *неѝроходна сѝрмен, урвина, ѝочило*. — Не иди низ ту ривотчину, неј се жив корталисати.

ријевити, **ријевѝм** несвр. *убрзано лајати, лајати уз режање и цику*. — Пашчад ријеве, ану буљекни!

в. зарѝјевѝти, ѝорѝјевѝти, уријевѝти.

ријевѝње с гл. *им. од ријевати*. — Ноћашње ријевање пашчади није без неке велике. Пред саму зору зачу се паће ријевање, а онда се говеда збукаше, коњи зарзаше, чобани забуљекаше.

риљати, -ам несвр. *јесѝти*. — Риљаљто и не маниши! Да си гладан, риљо би што било.

П ~ се *оѝићи, одвући се*. — Риљај се испре цркве и не ометај службу Божју!

в. дорѝљати се, нариљати се, одриљати се, ѝорѝљати.

рѝмац, **рѝмца** м *снажан, јак, развијен младић*. — У младости је бијо прави рѝмац, а са се прекустуричијо и једва пјеже.

рѝнгас, -та, -то *који је ѝругасѝ, зѝбрасѝ*. — Купијо је једног рѝнгастог телца, то је прави уметак.

рѝнѝти, -нѝм свр. *жесѝоко насрнути, кидисати, јурнути*. — Рину на њ нечија вашка, умало му дроб не просу.

в. наринути, ѝриринутѝти.

рѝпа ж *мањи камен*. — Издрије рѝпу и [з] земље и узвикну: чик са [д] доћи!

рѝпѝти, -ѝм свр. *скочѝти*. — Сидијо је мирно и одједном рѝпи, помислик: дрно се.

в. ѝрѝрѝѝти.

рѝтљати се, -ам се несвр. *одлазитѝти*. — Рѝтљај се отале, паѝа ти рѝа досмрђела.

в. ѝрѝрѝљати, ѝрирѝљати.

рѝтољак, -бљка ж *дроњак, рѝѝа*. — Лијепом створу и рѝтољак добро стоји.

ррка ж 1. *хркање, хрка*. — Од његове рке нијеса[м] могла очи склопити.

2. *шуйњава, ломњава*. — Стаде рка коња и сватова.

3. *ирња, дроњак, сџарудија*. — Навуко стотину неакијег рка, па изгледа шири но дужи.

р̀кнӯти, -нѐм свр. *јурнӯиши, грунӯиши, навалииши*. — Ркну вода и нанесе низ ливаду дрвље и камење. Кад ркне војска другу ћеш пљесму пљевати .

р̀ковит, -а, -о који није добро ујаловљен. — Зекоња је осто рковит.

р̀мбати, -ам несвр. *радииши шешке њо-слове, неуморно радииши*. — Да си ти рмбо од малијег ногу другу би пљесму пљево.

р̀мпалија м онај који је снажан, развијен. — Скупише се рмпалије, па се тегле кличка. Има они рмпалија метар про леђа.

в. *р̀нијалија*.

р̀мпалија м в. *р̀мјалија*.

р̀рња ж 1. *ирња, дроњак, сџарудија*. — Држи у кући сто рња, Бог је убијо, ко е.

2. *набор између очију*. — У пјесми: „Набијо је рње на обрве, / свака би реко да је гуја љута.“

в. *којилица, рњага*.

р̀рњага ж 1. *ирња, дроњак, сџарудија*. — Висе на њему рњаге, баш ко да је како страшило.

2. *рја, гомила*. — Бијагу оврли и скупили велику рњагу јечма.

в. *рња (1), рја*

р̀рњажина ж *сџарудија, рња*. — Покриј се овим рњажинама.

в. *рња (1)*.

р̀рњкач, -ача м који није добро ујаловљен. — Усуко се нечи рњкач и по сву драгу ноћ буче.

р̀рваш м 1. *неред њо кући*. — Остала ми је кућа у ровашу. Дај да уздигнемо ови роваш.

2. *ровине (о сијену, слами, жиију)*. — Боље да стрпамо сијено, но да га оставимо у ровашу.

в. *заровашииши*.

рогајлија м са великим роговима. — Увати тог рогајлију да га опипам. Закољи оног рогајлију да не разгони јањад.

ро̀гља ж *мојка са ракљама*. — Шта си ми упро ро̀гљом за врат, дај се себе.

ро̀дилица ж 1. *калем од конца*. — Направио од родилице зврк, па се игра ко како дијете.

2. *она која достја рађа, родна*. — Све су ми овце родилице, нек иг Бог чува.

в. *рокељ*.

ро̀до м надимак од миња за сџаријег човјека. — Док је Родо бијо жив, у тој кући је и јео и пијо и куси и репати.

ро̀до м *нежно се њако њеиша мушком дјешетју*. — Ај, нађи гнијездо от кокошке, мој родо.

ро̀довати, ро̀дујем несвр. *осџаиши дуже у роду*. — Ове године родовала сам мљесец дана, и Бог зна кад ћу више.

ро̀жац, -шца м (л. *ptegugium*) *крила-сџа навлака у оку, очно обољење код коња*. — Дна отале, рожац ти очи ископо! Обољела му је бедевија од рожца.

в. *зарожииши, орожииши*.

ро̀кељ м в. *родилица (1)*.

ро̀љав, -а, -о који је неуредно обучен, зарозан, задроњан. — Спале му гете па иде нако рољав. Отко га знам бијо је вазда рољав.

ромџгати, -ам несвр. *роморитиши, мрмољитиши, говориши неразумљиво*. — Нека га нек ромига, престаће а му се досади.

ро̀нчити, -им несвр. *ишиши, ијјанишиши се*. — Би да рончи, али нема кудрета. Ко има нек рончи, ко нема нек дипли.

ро̀савити се, ро̀савим се несвр. *иши кроз росу, росииши се*. — Неће да иде возником, но се росави кроз нолику травуљину.

ро̀сопад м 1. *вријеме у њоку дана кад роса није још ојала*. — Не пласти по росопаду, завићеш воду у откосе!

2. *шрава у шумској хладовини*. — У пјесми: „Ово ми је ливада, / ово ми је трава, / ово ми је буков лад, / и у њему росопад.“

3. *фиг. онај који је шек почео живје-
ти, млад.* — Вали се да се удала док је
још била росопад, а имала је година, да је
ни слана није могла опалити.

рѡта ж свађа, неслога (обично *йоро-
дична*). — Међ њима је вазда владала рота.
Завадила се губа и рота, слути неком ве-
ликом грдилу.

рѡтан, -тна, -тно *који је несложен,
свадљив, нејтрјељив.* — Бије иг глас да су
ротни.

рпа ж в. рњага (2).

рпѡти се, -ѡм се свр. *сударити се, йо-
хрвати се.* — Ка[д] се волови рпише, ја
мишља да ће један другом дроб просути.

рсуз м човјек зле среће. — Не море они
рсуз ништа добро дочекати. Рсуз се роди-
јо, рсуз ће умријети.

в. рансуз.

ртан, -тна, -тно *снажан, јак (о волу).*
— Лако му је орат кад има онако зорне и
ртне волове.

рудеж м длака на сукнишћу. — Има
нов капут, још са њега није ни рудеж опо.

**рудина ж најквалитетније власи ву-
не.** — Неј зар о[д] те рудине плес колане,
нако си полуђела.

руј м (л. *ghus cotinus*) *дрво чије се ли-
шће уйошребљава за фарбање вуне и ву-
нених йканина.* — Она неколика руја пара
ми вриједе. Не сијечи та руј, враже!

в. рујевина.

рујевина ж лишће од руја. — Лако је
њој кад има доста рујевине.

рука ж (само у изразу: *рука љеба век-
на, хљеб дугуљастог облика.* — Умијеси
ми једну руку љеба.

в. ручица.

румѡжити се, румѡжѡм се несвр. *до-
бијати румену боју у лицу, црвѡтити се.*
— Чим га виђе, одмак се поче румежити.

в. зарумѡжити се, нарумѡжити се.

румѡштавац, -ѡвца м (л. *perichonpi-
um*). — Има добре зубе па рска румѡшта-
вац ко меки сир.

рунѡти, -нѡм свр. *остарити, орону-
ти.* — Како чоек брзо руне, ваљетна руко
Божија. Није баба нимало рунула.

руњевац, -ѡвца м *врста биљке чији је
йлод сличан йлоду рибизле.* — У пјесми:
„Грло моје јекни, јекни, / знаш ли драга
да смо рекли, / да идемо код оваца, / и бе-
ремо руњеваца.“

*в. брашњевац, чмањак (2), шмањак
(2).*

рупѡти, -ѡм свр. *изненада доћи, бану-
ти, йојавити се.* — У саму зору рупише
сијелције на наша врата.

рута ж 1. *йрња, дроњак.* — До јуче је
прибирала руте и одерине, а данас ћера
свѡецку моду.

2. *длакавост.* — Не треба му кошуља
кад му је нолика рута по леђима.

ручица ж в. рука.

рушпа ж златни новац, дукай. — Ли-
јепа је ко што је рушпа лијепа.

ругара ж погр. *женска лоше грађе,
гломазна.* — Ожени се једном ругаром,
има јој рука ко у најачег чојека.

рушити, -ѡм свр. 1. *јурнути, йојури-
ти, силовито навалити.* — Ама шта си
ршијо на ноликог рмпалију, Бог с тобом?

2. *йастити нагло, дрејити, шреснути.*
— Кад рши ни[з] скалине, мишља да се
од њега неће имат шта покупити.

С

сабља ж биљег на коњу (исйод гриве).
— Оћак ти рећи, слушај ти: сабља испот
коњске главе побија све остале биљеге.
Ако коњ има с обље стране врата једну,
двје или више сабаља, које се размимои-
лазе, то је добра вајина, упанти што ти ве-
љу.

сабрати се, саберѡм се свр. 1. *скуйити
се, доћи на једно мјесто, слѡти се.* — При-
је но смо дошли цркви бијаше се сабрало
млого народа.

2. *ѝромислиѝти наѝенане, размислиѝти*. — Ништа немој на итњу обећавати, но се сабери, па онда реци.

Сав̀от м *Бог, ѝворац свега ѝостојећег*. — Питај Бога Саваота шта ће и како ће бити.

сав̀ард̀ак и **сав̀ард̀ак**, -а́ка м *колиба куѝастог облика*. — Ја млим да се ниђе не замеће скоруп ко у савардацима. Запалише нам Њемци и савардак, савило се на њиг свако зло.

в. дубирог.

савард̀ачити, сав̀ард̀ачѝм несвр. *ѝрѝаѝти у високу гомилу (једно на друго)*. — Шта савардациш дрва, дај лијепо то слажи!

савѝтак, -тка м *мјестѝо гдје се човјек може савѝти да живи, кућа, дом*. — Има свој савитак, па нек придере и ради.

савѝти, савѝјем свр. *сјавѝти, дојавѝти, доѝјерати (о сѝоци)*. — Ој ли ми савити говеда?

савѝца ж *суд за ѝиће*. — Дај ми једну савицу воде. Попијо сам пуну савицу јо-муже.

сав̀љесан, -сна, -сно *који ѝамеѝно, савѝјесно ради*. — Сављесна је ко да је старила па младила.

сав̀ра ж *нервоза, мучнина*. — Савила му се савра на ожичицу и не море дијати. Размини је док неће ли је прој савра.

сав̀гоња м *онај који је назграјан, угојен, ѝром*. — У сагоње има врат ко у кака рањеника.

сагр̀аило м *онај који је насрѝан, несѝрѝљив, склон некониѝролисаном ѝонашању*. — Салетијо је саграило са сваке стране, а сијевају му очи ко у вука.

сагр̀аисати, -шѝм свр. *салѝјѝјѝти*. — Саграисо ме да му дам наполеон и неће да се окани. Одбиј се дијете, шта си ме саграисало.

сав̀дек прил. *сада*. — Ој ли садек ручати или потље? Ајмо садек да претуримо тор.

сав̀ден прил. *сада, одмах*. — Сачекај ме, саден ћу и ја доћи. Ку се угајипи, саден је бијо ту.

сав̀денак прил. *сада*. — Да ми је саденак једна чаша ракије, ћурукно би је ко ништа.

сади прил. (само у изразу: *сади лудо*) *сасвим, ѝоѝѝуно*. — То је створење сади лудо. Размини га, то је сади лудо.

сав̀дљив, -а, -о *који је ѝовријећеног ѝкива, коже (од седла, самара, јарма)*. — Не могу ти дати коња, много је садљив. Шароња је у врат садљив.

сав̀дријети, сав̀дерѝм свр. *сјуриѝти, саѝти (низ сѝѝрмен)*. — Не морете туда садријети, па да ви је Бог отац.

сажа̀јлија м *који се сажали на ѝуђој невољи*. — То је, јадан, сажајлија от чоeka.

сај̀очило м *онај иѝто све види, чује, сазна*. — Не мош од сајочила ништа сакрити, па да ти је мајка Јања.

сакр̀илити, сакр̀илѝм свр. *зашѝѝѝѝти, сѝавѝти ѝод окрѝље*. — Сакрили ме, Боже, сваке невоље. Сакрили свевѝшњи, ако те иђе има!

саксѝј̀ан, -ана м *хљѝб исѝечен ѝод саксијом*. — Отприје су мијесили и пекли велике љѝбове, саксѝјане, а не колачиће, ко што сат пеку.

сала̀цати, -ам несвр. *луѝаѝти, скиѝаѝти, ићи којекуда*. — Неће ћѝца да узму књигу у руке, но по цијо дан салацају.

сал̀тацина м *онај који је аљкав, неуредан, дроњав*. — Нико му не каже да је салтацина, ни до Бог.

са̀љевак, -ѝвка *скоруј замеѝнуѝ у једној калици*. — Домаћница одли варенику са калице и стави на трпезу ва[с] саљевак, а ми бупа, бупа и поједосмо га ко и[з] шале.

са̀мак, -мка м *усамљено мјестѝо, самоћа*. — Кућа му је на самку и да се нешто деси, не би му имо ко ни свијећу запалити. На самку и мачку рђа убија.

в. санак.

самарњача ж игла којом се самари шију. — Додај ми самарњачу да закрпим ову клету стелу.

самаштеније с онај који „улази у сваке ниш“ — Шта да ти причам о оном самаштенију, ка[д] све знаш.

самдруга ж у другом сјању, шрудна. — Жњела сам самдруга на два дана прије но сам родила дијете.

самир м онај који је миран, тих, доброћудан. — То је самир о[д] жене.

самиран, -рна, -рно који је миран, доброћудан. — Лако је њему кад има нако самирну вамилију.

самирник м онај који је миран. — Самирник је био од рођења.

самирџија м в. самирник

самовџан, -тна, -тно који је васколик, свеколик. — Нећу ти сркнути о те чорбе, то је самовџан мас. Није равнице, но све сам самовџан крш.

саморас, -ста м самонико њлод (кромџир, лук и др.). — У лањском кумпијеришту никли самораси, имају еволничачки. Љут је ко лук саморас.

самсара ж снажна и рогобајна женска особа. — Колика је она самсара, не би је коњ мого носити. Упртила самсара грумен снијега има у њему педесет ока.

самштина ж кућа у самоћи, самоћа. — Досадила нам је велика самштина. Извијо је вијек у самштини.
в. саништина.

сан м бакрени шањир. — Донесе нам пун сан приганица. Појели смо подускрајан сан меда.

санак, -нка м усамљено мјесто, самак. — Научили су да живе на санку. У оном санку стално вуци вију.

в. самак.

санџап, -вна, -вно који је сањив. — Легни то дијете, зар не видиш да је сановно.

санталет м уређај, најрава, сирава, алай. — У његовој кући има сваки наред и санталет.

сантрач, -аца м сандук од дасака у којем је уграђено огњиште. — Направијо сантрач и у њ ложи ватру.

санштина ж самштина. — Подивљаше у оној санштини.

в. самштина.

сапара ж женска јако развијеног сиражњег дијела. — Уморила се сапара, па иж ње зној љушти.

сапат, -а, -о који је развијен у сиражњем дијелу (крстима). — Сапату коњу товар не смета.

сапетљив, -а, -о који се сивоиче, саплетљиве. — Има коња призирљива и сапетљива.

сапрт, -а, -о који је шјескобан, у шјескоби. — Кућа му је много сапрта.

сарлати, -ам свр. I шјерати, најшјерати (сјадо обично скуљено у гомилу). — Сарлати су овце прије но је сунце преценило.

II ~ се скујно се насмијати уз грохош. — Чему се оно сарлаше, знаш ли ти?

сародан, -дна, -дно доброћудан. — Сародне су јој шћери, ко иједне у селу.

сародник м онај који је доброћудан. — Није таког сародника оудијен чепало.

сасијеч ж дрвенарија сиремљена за монџажу (грађа). — Дође Милинко из Дубљевића, створа ти твог, и часком шчачи сасијеч о[д] стаје.

сасламџи, -џим свр. скујити, скуђарити, шришедјети. — Продасмо нешто жива и једва сасламисмо мало пара да окријемо кућу.

саспљети, саспљем свр. ослабији, шројасији. — Довијали су се док нијесу саспљели на голе гране. Некад су добро живљели, а са су саспљели.

сатанџија м шаљивџија, весељак, шрдаџија. — Ће год дође они сатанџија, ту мора бити и смјека и суза.

сатарити, сатарим свр. I сатиријети, унишијети, сигураји, имаји штејети од дивљачи. — На оном карамлуку сатарик најбољег овна.

2. *затпуришти, забацишти (нешто)*. — Ама ће сатарџи водијер са белеђијом, белају белајни.

в. йосаишаршти.

сатке прил. *сада*. — Сачекај ме, сатке ћу и ја кренути.

саћак, -ћка м *йренушак*. — Прическај ме један саћак, одмак ћу доћи.

саулитџи, -йм свр. *умиришти, смиришти, сштишати*. — Не море се он саулити, па не знам шта да урадим. Ка се ожени саулиће се ко и млоги.

сауцгати, -ам свр. *смришати, ослабити*. — Сауцгали смо постећи волике посте. На овој рорини људи сауцгаше.

сваќ, сваќа м *женине сестре муж, йашеног*. — Муштулук: дошо ти је сваќ!

сваќле прил. *од свуда, са свих сйрана*. — Са сваќле се облаци смутише. Сваќле ме притисле бриге и невоље.

сваќовѣтан, -тна, -тно 1. *који је сваќа-кав, од сваке руке*. — На вашир се бијаше скупијо сваќовѣтан свијет, то земља не могаше држати.

2. *сваќодневни*. — Сваки сваќовѣтни дан иде боса за овцама. Изедоше ме сваќовѣтне бриге.

сваћитџи, -йм свр. *сйаршти (волове у јарам) (о оршаклуку)*. — Они су сватили волове, па ће некако узорати. Мој Дивоња је љевак, а његов Медоња дешњак, па сватисмо волове, супашисмо овце, љепота божија.

свеќрива ж фиг. *свеќрва*. — Свеќрива сам е сам жива. Није она свеќрива, ни до Бог.

свеќсве прил. *йойшуну, коначно, заувијек*. — Он се свеќсве одијелијо од мајке.

свеќсебица м *онај који је себичан, лаком*. — Ја сам ти вазда говорила да је то она стипса, проклета свеќсебица.

свеќков, -а, -о *који йриѣада свецу*. — Данас је свеќков дан. У пјесми: „Овце моје јади дуги, / доћи ће вам чобан други, / овце моје чувајте се саме, / нарочито у свеќкове дане.“

свићача ж *она која је самодоѣадљива, обузѣта сама собом*. — Свићача никад не зна своју цијену. Шта свићачи да кажеш, кад јој ни море није равно до кољена.

свићан м *онај који је сам себи довољан, који се свића самом себи*. — У пјесми: „Мени моја мила мати, / за свићана неће дати, / у свићана коса плава, / а ја нећу но гарава.“

свићѣти, свйдѣм свр. *свршшти, завршшти, обавишти (нешто)*. — Јеси ли свидијо у овштѣни шта си намљѣраво?

свићѣтѣ, -тла, -тло *који је физички доброброг изгледа, здрава изгледа*. — Стари ти је добро свијето. Свијето је у образу, ко да је арач купијо.

свилѣник, -йќа м *йарче йлајтна од свиле*. — Узми ово парче свиленика, море ти нешто затребовати. Јачи је пеленик, но свиленик.

свилѣница ж *женска кошуља од свиле*. — Бијаше приранила и свиленицу за укоп, нек јој је лака црна земља.

свићнути, свйнѣм свр. 1. *одједном јако синувти, засјати*. — Свину о[д] Трескавца, велика ће суша.

2. *освѣжшти се у лицу*. — Чим се мало одмори, одмак свину. Ожени се и несако свину.

в. свићнувшти.

свићтак, -тка м *йренувтино йѣављена свѣјшлосш, одсјев, одсјај*. — У првом јутарњем свитку залајале су вашке. Онамо се види некакав свитак.

свићтице ж пл. т. *мушке доње гаће (дугачке)*. — Пантим ја ка[д] су људи ишли и бе[з] свитица, па су некако остали живи. Сашијо свитице од беза, ваљају му најбољег пијевца.

свићтичко м *онај који носи свићтице*. — А ко би они свитичко? Није он свитичко но чоек, поганћеру један!

свићтнути, свйтнѣм свр. *в. свићнувшти*.

свићкѣти, -ам свр. 1. *йѣсшти*. — „Мој мекуте, мој могу те, / даше ми те за два дана, / ја те свићкак за по сата“, пјевушили су војници следовау хљеба.

2. *посјећи, срубити, исјећи* (обично о шуми). — Узе косијер и свићка јасенове младице, душа ме за њима забољела.

3. *попрошиши улудо*. — Он би свићко ва[с] свијет, кад би му дали.

свиштити, -џм свр. I. *ударити, ошинути*. — Докопа зипу па свишти њом вола у вр вра главе. Какв је гром га свиштијо!

2. *поћи, кренути неким пућем, упућити се*. — Петар је свиштијо за Жабљак прије но су пијевци заплевали.

свјетилица ж I. *свјетлост, муња*. — Осуј Бога, ако смијеш ка[д] свјетлице небом запарају, крстоломе један!

2. *фиг. онај који је хитар, брз, окрешан*. — То је земаљска свјетилица од чоска.

свљецки, -цкѧ, -цкѢ *свјетски*. — Ишо је он по Америци и Јевропи, то је свљецки чоск.

свљештити, -џм свр. I *саставити, склопити, вјешто урадити*. — Милош ће ти најбоље свљештити јапију о[д] стаје.

II ~ се *увјезбаити се, ситећи рушину, извјезбаити се дугом љраксом*. — Свљештијо се па ено жиочи кућу.

свѡђ м *средишњи, задебљани део јарма (куда се љровлачи клин)*. — Немој, болан, скидати вљачег, но га окомотај око свођа и нека га.

в. *љријезлоб*.

свѡз м *скуј нечега што је свучено, свезено на неко мјесто (љлашће, грађа и др.)*. — Ово је мој своз плашћа. Починимо код овога своза.

свѡјан, свѡјна, -о *који је љриврђен роду, својљив*. — Мираш је вазда бијо својан чоск. Више нико никоме није својан, све се нешто распарило, разродило, пи!

свѡјгѡз м *онај који само мисли за себе и свој инђерес*. — Отац му је бијо својгуз мимо људе. Они својгуз узо би ти и црно иза ноката.

свѡлтати, -ѧм несвр. *озидати волаи, свод, засводити*. — Сволто је Илија толико лукова за мостове, а не да не сволта твоју густијерну, пас ти се у њу већ шта.

свѡрина ж *дрвена моћка*. — Попријечи сворином љесе и нека иг. Не бију се јањад сворином, гибету да би ли гибету!

свѡрѡд с *дјеца од једног оца а више мајки*. — Гледа она сворѡд ко да је свако родила. Има једно своје дијете и троје сворѡди.

в. *сворѡд*.

свѡрѡцати се, -ѧм се свр. *брзо се скујити, окујити се (обично ради љрошестја, захљјева и сл.)*. — Сворѡцаше се око мене, мишљак линчоваће ме.

свѡѡд с в. *сворѡд*.

свѡрг предл. *сврх, љоврх*. — Испо се сврг њега. Ено неко зове сврг Јаворка.

свѡрснѡти се, -нѧм се свр. *надоћи унушрашњи вољни љодстрек (за нешто), љрохљјети се*. — Одједанпут му се нешто сврсну, узе свијећу, зажди је и поче да се крсти.

свѡкуј прил. *свукуд, свукуда*. — Свукуј је уватила магла. Овуда свукуж у шали кажу: ожењено и удато, суво дрво прешегато.

свѡљати, -ѧм свр. I *свући*. — Дај неј ли ми свуљати одозго они шуљ е ће струнути на голој равни. Једва сам свуљо они плас сијена ни[з] странчине.

II ~ се *саћи*. — На једвите јаде свуљо сам се нис оно вражије точило. Лицају ми е опанци, па сам се једва свуљо низ брдо.

свѡној прил. *сву ноћ*. — Свуној смо врло жито. По свуној завијају вуци.

свѡтке прил. *свуда*. — Свутке је пала берићетна киша. Вала ове године има свутке траве.

сѡбет предл. *због, ради, љовољу*. — Себе[т] тебе је долазијо, а не себет мене.

сѡв предл. *због, ради, љовољу*. — Немој ти косити сев мене. Сев мене ради шта ти је драго.

сѡв м *љревид, заборав*. — Он је у грдном сву. Ако не бидеш сев, купи ми један топ картица.

сѡвити се, -џм се свр. *љреумити, љребациити се*. — А, севијо сам се, а било је вако, а не како сам ти мало прије реко.

сѐвте прил. *нашће, на гладан стомак*. — На севте запалијо наку ђузину котробана. Пијо сам воду на севте.

сегѐнтати, -ам несвр. *секаћи, радићи* *ѓреко мјере*. — Не сегентај толико, очи ти нестрекле!

сѐдев пред. *због, ради, ѓовољу*. — Седев себе слушај старијег, а не иди за њим. *в. себей*.

сѐдѐвник м *свједок, учесник, очевидац*. — Он је бијо седевник тог ђела.

селеврѓта ж *сићни ѓоћрци ѓри раду*. — Све ово што радим обична је селеврѓта.

селѐотка ж *женско чељаде које лућа, скића ѓо селу, залази којекуда*. — Није она никад била селеотка, но одмјерена и мудра жена.

сѐнт м 1. *кућа, дом, завичај*. — Иди своме сенту, ту ти је најтоплије. Чоек бе[з] сента исто је ко и дрво бес коријена.

2. *ѓравац*. — Идите тијем сентом, па ћете изаћ на пут. Запутијо се сентом који не ваља и зализо ко сваки несретни.

3. *ѓредосјећање, слућња*. — Имо сам нажав сент пред очима, и нијесам се преваријо.

сѐпет м *ѓрса, грудни кош*. — Одавно он има неку слабос у сепету.

сѐрнѓти, -нѐм свр. 1. *ѓасћи нагло, с ѓреском, ѓреснући, ѓућийићи*. — Не гледа куд иде, па серну у срет камењара.

2. *наѓасћи (о великом снијегу)*. — За ноћ серну снијег про метра.

3. *рећи нешћо сувишно, шћо није ѓребало*. — Што нако серну пред ѓудима, те ми образ узе? Серне он и остане жив.

сѓвоклица ж *она која је хѓѓра и брѓшка на језику*. — Вала ће ми платити мала сивоклица или ме неће бит.

сигѓрати, -ам свр. 1. *имаћи шћейу од вукова*. — Да је боље чуво овце, не би сигуро најбољу јаловушу. Сигурало се нечије ждребе, па навалили орлови на стрв, има иг кастиженије.

2. *сѓремийи, ѓриѓремийи, ѓриѓѓовићи (о јелу)*. — Ласно је сигурати ручак ка[д] су пуне каце сира и скорупа.

сѓјер, сијѓра, -о *који је сивкасѓ, ѓеѓѓѓасѓ, зеленкасѓосив*. — Пробука путем нечије сијѓро јуне.

сијѓрма ж *враћна жила, мишићни дио враћа*. — Боли ме сијѓрма. „Ишчиљеће ко сијѓрмина ђеца“, каже се за болест кад се масирају обољеле вратне жиле и додаје: „Од деветоро сијѓрмине ђеце остало осморо, од осморо седмеро... од четворо троје, од троје двоје, од двоје једно, од једно ниједно“, што ће рећи да ће болест нестати, ишчиљети ко и сијѓрмина ђеца.

сѓкнѓти, -нѐм свр. *викнући, издѓраћи се на некога*. — Ка[д] сикну на свекрву, ја мишљак да би јој то могло бити потоње. *в. сикћайи*.

сѓктати, сѓкћѓм несвр. *в. сикнући*.

сѓле, -ѓта с *шамар, ѓриушак, ѓѓуске*. — Примире док нијеси зарадила силе! Присилети му једно силе, аманати! *в. ѓасилѓйићи, силѓйићи*.

силѓтати, -ам несвр. *ударати шамаром, ѓѓуском*. — Што силѓташ нејач, руке ти се осушиле! *в. силе*.

силѓна ж *снага, сила*. — О[д] силине се под њим земља тресе.

сѓлобѓтан, -тна, -тно *који је осѓон, груб*. — У млаћим годинама бијо је силобѓтан, да се није мого подносити.

сѓлодрѓно прил. *безвољно*. — Све што ради, ради некако силодрѓно.

силодрѓтина м *безвољник*. — Он је бијо силодрѓтина и ка[д] се славило и ка[д] се свѓдбовало, па се на то не осврѓи.

силѓман м *силник, насилник*. — Народ панти млоге силомане, али ваког нико није запантијо.

сиљѓпѓти, сиљѓпѓм свр. *одјурѓићи, оѓићи, ѓѓийићи*. — Устављали смо га на конак, али он сиљѓпи и оде.

сѓнгѓв, -а, -о *сив, ѓеѓѓасѓ*. — На ѓѓе му бијаше новцато одѓјело о[д] синѓва сукништа.

синој прил. *синоћ*. — У пјесми: „Ој ђевојко душо моја, / кад ја синој с тобом стоја.“ Синој је грмљело, реко би небеса се проломила.

в. *синоћ*, *синоћке*.

синоћ прил. в. *синој*.

синоћке прил. в. *синој*.

сипа ж 1. *астма*, *задуха*, *зайтиване* *bronхија йлућа*. — Има ми чоек сипу, душу му узе.

2. *сијац*, *инсектй тврдокрилац* *чија ларва буши дрво*. — Уселила се сипа у дрвенарију от куће, сву је враголиса.

в. *сијац*.

сиџац, -пца м в. *сија* (2).

сипљив, -а, -о 1. *асмајичан*. — Нема ништа горе но кад је створ сипљив.

2. *који је ошћећен од ларве сиџа*. — Ово косиште је сво сипљиво, мореш га слободно бацити.

сирјада ж *йовраз на шорби од вуне*. — Имаше торбу са четворбојном сирјадом.

сирница ж *йића са сиром*. — Испече наку сирницу, тврђа је от камена.

сирџица ж *свјеже месо које се йривје на мјсејо убоја*. — Привише му сирџицу на убој и богами мало ћокну.

сисешка ж *са великим сисама*. — Кад заигра она сисешка, све јој сисе поскакују, реко би чоек е ће искочити.

сиџа ж *бијело брашно најбољег квалитетја*. — Ми немамо ни јечменице, а не сите, синуло му у перчин.

ситнозрнас, -та, -то *који је ситних зрна*. — Не мари што је жито ситнозрнасто ако је здраво.

ситноперас, -та, -то *који је ситних йера (обично лук)*. — Баба Мара усијала двије лије ситноперастог лука.

сић, сића м *већа канџа за воду*. — Напуни један сић воде и донеси.

сиџати, -ам несвр. *викајти*, *сикџајти*, *дерајти се*. — Он проговори једну, а она се исковрџежи, па на њега сиџа ли сиџа.

сичан м 1. (тур. *sican*) *ошров*, *мишомор*, *арсен йтриоксид*. — У пјесми: „Ово двоје што играју, / као да се не познају, /

заиграјте по подници, некадашњи љубавници, / ко завади вашу љубав, / нек у народ иде губав, / нек му сичан језик смори, / да не море ни да збори.“

2. *фиг. брига*, *сјетја*. — Посече јој се дијете по нози, па је сичан изијо за њим.

в. *сичија*.

сичија ж в. *сичан* (2). — Сваковјетна сичија ми узе ово мало живота што га имам.

сичијати се, -ам се несвр. *сјекирајти се*, *сйраховати*, *имати бригу*. — Нек све иде како иде, а што брате да се сичијамо.

в. *насичијати се*.

сјазити, сјазим свр. 1. *усмјерити шок воде*, *слићи*. — Нудер нећемо ли некако сјазити воду низ ону влаку. Љусну киша и сва се вода сјази у до.

2. *скујити*, *доћи*. — На Госпођиндан бијаше се сјазила код намастира сва пивска младеж.

сјамати, -ам свр. *зграбити*, *докојати*, *ичејати*. — Сјама комадину љеба и поче да је руби.

в. *сјамити*.

сјамити, -им свр. в. *сјамати*.

сјаранити се, сјараним се свр. *везати се осјећањем љубави*. — Она се, јадо, сјаранила ш њим, има отка себе.

сјаргати, -ам свр. *сјавити*, *сагнати (о овцама)*. — У пјесми: „Ој ђевојко, мој мелеме, / сјаргај овце ти до мене, / сјаргај овце ти до мене, / за тобом ми срце вене.“

сјџвак, сјџвка м *йренуџак јаке свјетлости која засјени, одсјев, одсјај*. — Чим иза Продановца бљеџне сјџвак, преведриће.

сјџмчити, -им свр. *размјерити*, *ујасовати*. — Позови, болан, Симата да ти сјџмчи ту јапију, шта се мучиш бес потребе.

сјџргати, -ам свр. *сйрчати низ сйрмен*, *сјуријти*, *саћи*. — Запуцаше Швабе а ми ти, ко дивокозе, сјџргасмо низ точило.

скалабџцати се, *скалабџцам се свр. скујити се брзо*, *сйрчати (на неко мје-*

сио). — А овце осетише вука, скалабуцаше се у долину.

в. скалабучићи.

скалабучити, скалабучим свр. *в. скалабуцајти се.*

скалати се, -ам се *скинути са себе одјећу, свући се.* — Нешће цицвара да се окрене, па наћсрак дијете да скала гаће и потрчи око колибе, кад да видиш: цицвара поче окретати се у масти, мишљак полеће.

в. скалимати се.

скалимати, -ам свр. I 1. *истрошићи, стираићи, поћрошићи улудо.* — Све што имо, то скалимо. Скалимо би најбоље имање.

2. *скинути, свући.* — Скалима гаће и иде онако гологуз.

II ~ се *свући се.* — Кад се скалимаше ижљубише се. Пијано се скалимало, Бог му памет узо. Шта си се скалимо, грдан бијо?

сканути се, -нем се свр. *омразити се, имати одврајности (о јелу).* — Једи кумпијер данас, једи сутра, па ми се скано, не вогу га жвакнути.

сканчелати, -ам свр. *намоћати око канчела или на други начин (о љрећи).* — Сканчелала сам ону пређу да се тудијен не суруља.

в. канчелати.

скаптисати, -шѐм свр. *досијети у сћање истрошености, бићи на измаку снаге.* — Скаптисо је, познат га не мош.

скарабучити, скарабучим свр. *смијешати.* — Скарабучијо је и брашно, и масло, и аљине, торбе и грабље, никака се ту реда не зна.

в. скарлабучићи.

скарлабучити, скарлабучим свр. *в. скарабучићи.*

скачкати, -ам свр. I 1. *скувати заједно којекаву храну, најравити бућкуриш.* — Скачка и кумпијер и жару и штир и понеку грашку гра, па коме се једе нек једе.

2. *орати како било.* — Направи пун казан цијеја и у њ скачка оно мало дроњака.

II ~ се *уљрати се, оглибати се.* — Скачкала се и убрљала, не зна се шта је.

сквара ж масти која љлива љоврином јела (чорбе, суйе и др.). — Стави испред нас пуну ћасу чорбе, по њој се уватила сквара дебљине унча.

в. цквара.

скјкнүти, -нѐм свр. *несити, љројати, ишчезнути.* — Мнозина је скјкнүла у овом потоњем рату, па им се не зна ни гроба ни мрамора.

складити се, -им се свр. *ћасити нагло, љреснути, љошићити (као клада).* — Иш чиста мира склади се на сред голе равни.

скланчати, -ам свр. *сагорјети, изгорјети (о дрвима).* — Зимус смо скланчали грдна дрва.

склебүтати се, -ам се *скућити се, окућити се (око некога, нечега).* — Само што је вабно јањад, она се склебуташе око њега, да једва оста наузгори.

склепүтати, -ам свр. *ударити крило од крило (љицие, кокошке).* — Налеће јединчина а црне кокоши склепуташе крилима и побљегоше кут која.

склијештити, склијештим свр. *најравити (нешито) уско, мало, сузити, обузити.* — Израдијо је доста добру кућу, сем што је портик склијештијо. Склијештијо тор уз неакав крш и туј му овце дрежде.

склөпит, -а, -о *који је склољен, састављен, љодешен да служи на најбољи начин.* — У нако склопитој и топлој соби море једном дневно јес и да каже: нек Бог помогне!

склүвчати, -ам свр. I *смоћати ишио у клуко:* — Опрела сам и склүвчала два велика клувка и за данас је доста ко ладне воде.

II ~ се *савити се у круг, скружати се.* — Таман бијак пружиља руку да са гране уберем једну ћуму љешника, ка[д] се на њој склүвчала шарка.

скљөчит, -а, -о *који је шјескобан, сужсен.* — Немој правити скљөчиту собу, послушај ме.

скобељати, -ам свр. *оџкоџрљати*. — Ми сидијасмо испот пута, а неко скобеља камен, умало нас грдом нагрди.

сковинче, -ета с *несџашно дијете*. — Од онога сковинчета не мош ни пот камен ништа сакрити.

сковитлати, -ам свр. 1. *свиџлати*, *савиџи*, *смотџати*. — Дуну вљетар и сковитла гору до црне земље.

2. *сколиџи*, *оџколиџи*. — Поћера га сковитлала са сваке стране и он нема куд но се преда.

сковрџати, -ам свр. *оџколиџи*, *салеџиџи*, *скуџиџи се*. — Сковрџо се у образе, баш ко кријево на жару.

сколџтати, -ам свр. *оџколиџи*, *салеџиџи*. — Сколећеше ђеца око њега, па ово тражи једно, оно друго, а он се само смије и маше рукама.

сколиџџтати, *скџлиџџем несвр. в. сколеџиџи*.

сколоврџити, *сколоврџитим свр. 1. скуџиџи у голџлу (о сџоџи)*. — Шта си сколоврџиџо та говеда, пушџи иг нек ђирају тиџем долинама.

2. *дуватиџ круџно (о вџеџру)*. — Сколоврџиџо вљетар, ока не да отворити.

сколоврџити, -им свр. *савиџи*, *скрчиџи (некоџа, неџиџо)*. — Сколоврџиџо чоџку врат, оће да му га сломи. Омаџиџо и сколоврџиџо теџиг за вола, ко да ће га ставлати зеџу око врата.

сконатџити, -им свр. 1. *доџеџи до краџа*, *везатиџ краџ са краџем*. — Имали смо доста скорупа и јопет смо једва сконатили до прве струге.

2. *измислиџи*, *исконсџруисатиџ иџиџо на основу лажних докуменатиџа*. — Сконатиџе оно што други неће ни у сну уснити.

скџпџс, -ти ж *снага*, *моћ*, *моџућностџ*. — У мени нема никакџ скопости, но вас дрктим од неке бољке.

скџпосан, -сна, -сно *коџи је џун снаге*, *моћи*. — Скопосан је то момак, не било му рока.

в. скоџџан.

скџпотан, -тна, -тно *в. скоџосан.*

скџптџниџе с *скаџавање*, *креџавање (од глади, жеџи и сл.)*. — Нема се чему ови грдни роб надати, дошло је скоптсџниџе и нек се мре.

скџптисџти, -шџм свр. *изџубиџи снаџу*, *моћ*, *исџрџиџи се*, *изнуриџи се*, *малак сатиџи*. — Поче да коси и одмак сирома скоптиса од умора.

скџрељак, -љка м *оно иџиџо се скџрело*, *сџврџло*, *осуџило*. — Узми та скџрељак љеба. Мош ли обути ове скџрељке?

скџрџети се, -им се свр. *осуџиџи се*, *сџврџнуџи се*, *биџиџи џоџиџуно сув*. — Скорџели су ми се опанци. Скориџо се у лицу, нема ништа до чапре.

в. скџрчати се.

скџрчати се, -ам се свр. *в. скџреџи се.*

скџруџпан м *оџаџ коџи јеџе досџиџа скоруџа*. — Научиџо скорупан да крка код маџке, па му амо необично.

скџруџпача ж *женска коџа јеџе досџиџа скоруџа*. — У пјесми: „Оџ ђевоџко скорупача, / ево тебе удварача, / бираниџег све момака, / за њима би пошла свака.“

скџџсак, -ска м *коса коџа је доџраџала*, *излиџана*. — Не мореш са скџоском у ону полож, но узми нову косу, јадо моџа.

скџџсан, -сна, -сно *коџи је џодесан за кошење (о ливади)*. — Има земљу скџосну и сручну.

скџџсци, *скџџсџа* (обично у множини)

1. *дио наџре за џкање за коџу се џривезуџу ниџи*. — Богме ти се скџџсци много шледаџу, нудер да иг мало притегџемо.

2. *окраџци од ливаде*, *слаба ливада*. — Ја пантим ка[д] се и у скџџсцима косило баш ко и у доловима

скџраџчити, -им свр. 1. *оџесатиџ*, *срезатиџ (о дрвеџу)*. — Скраџчиџо сам јапиџу за поџату и нека чека боље дане.

2. *сџџџиџи*, *сџџавиџи*, *сџџучиџи (краџ са краџем)*. — Једва сам скраџчиџо пасове око дебета. Да је биџо обруч краџи, не би[к] га мого скраџчити око бадња.

3. *урадиџиџи како било*. — Ко ти тако скраџчи одиџело, руке немо!

скр̀кнѹти, -нѣм свр. I *сломиѹти* (*орак, љешник и др.*). — Ој ли ми скр̀кнѹти који љешник? С чим да скр̀кнем кад немам зуба ђавољега.

II ~ се I. *згуснуѹти се*. — Скр̀кла се шума, па је сад лако ајдуцима. Кани мало воде у чорбу, е се сва скр̀кла.

2. *скуѹиѹти се, доћи, слећи се на једно мјесто*. — На Горанско се скр̀кно силни народ, да земља не море држати.

скр̀љати, -ам свр. 1. *истѹрошиѹти се, имаѹти ѹрошак*. — Скр̀љали су имање градећи кућу. Богме је скр̀љо сву земљу школујући синове.

2. *умањиѹти, учиниѹти мање вриједним, срозаѹти, лишиѹти ѹложаја, враѹиѹти у нижи ѹложаја, ранг, чин*. — Није он бијо данас ваки, бѹтра наки, па су га скр̀љали више но икога.

в. *скр̀јаѹти* (2).

скр̀љѹти се, -ѹм свр. *имаѹти одузетости, уכותености ѹиѹјела, биѹти у кружѹу*. — То је неопожени гроб, скр̀љѹио се у гуку и тако се мучи.

скр̀пнати, скр̀пам свр. 1. *исхабаѹти, издѹраѹти*. — Скр̀по је робу носећи је сваки дан. Брзо ли скр̀па те опанке.

2. в. *скр̀јаѹти* (2). — Скр̀пали су га ни крива ни дужна. Једну рече и скр̀паше га.

скр̀нцати, -ам свр. 1. *сир̀иљаѹти, враѹиѹти се са кашѹна*. — Ако икако могнемо скр̀нцашемо прије Илиндана.

2. *сиѹстиѹти, снијеѹти (одозго)*. — Скр̀нцај све те тантаре са тавана. Једва смо скр̀нцали нолико жито нис оне скалине.

ску̀ба ж *сиѹара овца или крава*. — Ги-ко је заранијо неколике скубе, неће му ни једна изаћи и[з] зиме.

ску̀бара ж аугм. в. *куба*.

ску̀жѹти се, -ѹм свр. *ѹредаѹти се мислима, забринуѹти се, ѹасѹи у бригу*. — Она се кикоће и шепури, а свекрва јој се скужила поре[д] шпорета и ћути.

ску̀лѹр, -ѹра м *мала и ѹреѹиѹјесна кућѹица*. — Са женом сам вијек извијо у овом скулару.

ску̀ларѹић м дем. од *скулар*.

ску̀љати, -ам свр. I *сабиѹти (нешѹио) ѹискајући, ѹриѹајући*. — Ску̀љај вуну у те вреће и носи на таван.

II ~ се *сиѹиѹјесниѹти се, биѹти сиѹиѹјешњен у каквом ћошку, ѹростѹору и сл.* — Ску̀љо се сирома иза врата и беѹи.

ску̀нѹторити, -ѹм свр. *скуѹиѹти, ѹриѹиѹеѹјети (нешѹио)*. — Бијаше сирота скунѹторила и кафе и ракије.

в. *ску̀цаѹти*.

ску̀рипсати, ску̀рипшѹм свр. *изгубиѹти снагу, моћ, исѹрипѹти се, изнуриѹти се*. — Ску̀рипсо сам ко ико мој, само још што ми Бог није узо ово мало памети.

ску̀рити се, ску̀рим се свр. *ѹасѹи у бригу, забринуѹти се, ѹредаѹти се мислима*. — Што си се ску̀ријо, мрѹу један, дај се мало тресни!

ску̀цан, -ѹна, -ѹно који је *сналажљив, сиѹособан да (нешѹио) ѹрикуѹи, ѹриѹиѹеѹди, снађе*. — Ску̀цна је то друга, ко иједна.

ску̀цати, -ам свр. *скуѹиѹти, ѹриѹиѹеѹјеѹти (нешѹио)*. — Ску̀цо сам нешто пара да купим мало урметина.

в. *ску̀наѹторѹиѹи*.

сла̀бица ж I. *онај који је слаб, нејак, неѹиѹоран, незнавен*. — Да прстом такнем ону слабицу не би од њега остало комада.

2. *који је лошег квалиѹеѹта (земља, шума, стока и др.)*. — Отко је вода нанијела слабицу з брѹа, ова њива ми слабо рађа. Смакни те слабице и набави каку бољу сорту брава.

сла̀бос, -сти ж *болест*. — Завладала слабос, све сатрије.

сла̀вѹр м *учесник у слави*. — Он је добар славар и стимуѹр, нема збора.

сла̀дак, слѹтка, -о који је *ѹриѹеѹжан у раду*. — Нема нико тако слатке волове за рад ко што има Периша.

сла̀днѹти, -нѣм свр. *дјелимично загорјеѹти и ѹромијениѹти укус ѹри кувању (о млијеку)*. — Вареника ми је мало сладнула. Наложѹи јаку ватру, па млијеко одмак сладну.

сладун м фиг. *йруи, камџија*. — Ој ли примирити, или ће те сладун умирити?

сландобитан, -тна, -тно *који је изложан слани*. — Моја њива је сланобитна. Вас је та крај тудијен сланобитан.

сландобитина ж *оно што је слано „ојалила“*. — Види како је поцрњело жито, а како ће бит брашно од ове сланобитине, црни га ђаво зна.

слаткорек, -а, -о *који на ријечима све хоће и може*. — Слаткорек је што и лажорек. Има једну ману, много је слаткорек.

слезинаћ, -аћа м *онај који је слабо йокрећив, мривуљав, издужен*. — Пријоно слезинаћ за сламарицу ко слезина за дроб.

слизак, -ска м *оно што је истрошено, дошрајало, докрајчено*. — Узми ови слизак сапуна. Имам један слизак бритвулина.

сликовати, сликујем несвр. *йо изгледу или особинама йодсјећати (на некога, на нешто), наликовати, сличити*. — Два брата много сликују један на другога. Она сликује на мајку.

слимити, слимим свр. 1. *скинути (одјећу, обућу и др.)*. — Слимиме ш њега оне црне дрошке и онако полугола убацише у апсану.

2. *лишити неког йоложаја, звања, чина и сл.* — Бијо је велика буца у срезу, па су га слимили отале и ено га кида испод говеди.

слинавац, -авца м *заразно обољење йайака, балавац*. — Ударијо слинавац у браве, па набадају на оне црне папке — жалос!

слиска ж 1. *клизаво йло, клизавица, йоледица*. — Лигурају ми се опанци на овој слисци.

2. *фиг. ојасност, несигурност, одсујност йрава и йравичности*. — На овој слисци море да одлети глава за трен.

слишити, слишим несвр. *одговарати, слагати се, йасовати*. — Њему боље слиши качкета, но ова нашка капа. Нико ме не слиши вел ко тетка Вемији.

слџница ж *она која је йодесна за сарадњу*. — Нема вишег дара за кућу, но ка[д] су јетрве кућанице и слџнице.

слџман, -мна 1. *йреморен, расшрзан, са осјећајем болова због йремора и сл.* — Некако сам слџман, не могу се окренути. Садјева нако ђавоље сијено и ено га вас слџман и нервозан.

2. *йежак и неугодан (рад, йуи и сл.)*. — Сломан рад сатре чојека. Одавле до у Голију пут је слџман, зли ишли њиме.

слџмиврат м 1. *земљини кршевито, йешко йроходно*. — Не иди тудијер ка[д] ти кажем, то ти је прави слџмиврат. Није то пут ко и други, но слџмиврат.

2. *фиг. онај који и себе и другога ненамјерно сјава у йоложај великог искушења и йосједица*. — Ку[д] се дружиш са онијем слџмивратом, кукала ти јатка?

слџпак м *оно што је йоломљено, слујано*. — Ево ти ови слџпак косе, па је превежи. Нађок један слџпак коњске плоче.

слџворити, -им свр. *урадити како било*. — Слџворијо је ено јадне саони, ко ни себе ни своје. Умијеш ли ми слџворити једну дружицу?

смамуљати, -ам свр. 1. *вјешито скријати*. — Они учкопиљан зна смамуљати што други не зна.

2. *урадити како било*. — Смамуљај те навилје и да идемо.

в. смандрљати.

смандрљати, -ам свр. *в. смамуљати*.

смарлаисати, -шџм свр. *йоврино урадити*. — Смарлаиши ту љесетину, па да идемо колиби док је вида.

смџтно прил. *заобилазно, на заобилазан начин, заобилазним йушем*. — Радо бик свратијо кот кумова, но ми је много смџтно.

смџнитраг м *онај који вјешито ушпире йрагове (нечега)*. — Таког смџнитрага није мајка рађала. Треба се родити па бити наки смџнитраг.

смјјалица ж *јамица на образу (йри смјјању)*. — Пољуби је у сре[д] смјјалице, а она убеути.

смйра ж 1. *мир, слога*. — Ђе нема смире, нема ни среће. Смира је највише благо.

2. *почивак, одмор*. — То чељаде нема смире ни дању, ни ноћу. Дај себе мало смире, баксузуљо једна!

в. смирак.

смйрак, смйрак м *в. смира*.

смйрити, смйрйм свр. *уредићи, на-мјесћити, довести у ред*. — Ви[д]ти ње, како је лијепо смирила по кући.

смйсѧн, -а, -о *који зна на најбољи начин да йромисли (о нечему)*. — Шујо је један смисани домаћин. То је смисано и пре смисано младе.

смисѧнйк, -йка м *онај који има сйособност йравилног расуђивања и размисљања (о нечему)*. — Смисаник је мимо вас бијели свијет.

смлѧтина м и ж *незграјан, йтрайав, йриглуј човјек*. — Кака је она смлатина, ко да је ударена мокром чарапом по глави.

смљѧста прил. 1. *смјесѧа, из мјесѧа, у мјесѧу*. — У пјесми: „Све невљеста, по невљеста, / а ја јадна никуд смљеста, / све година, по година, / изађе ми сто година.“

2. *одмах*. — Смљеста је отишо, чим си га позвала. Не оклијевај, но смљеста иди.

смбница ж *земља у којој има досѧа глине, иловача*. — Слабо рађа у овој смоници. Спекла се смоница, па јој ни раоник ништа не море.

смрдѧти, -ѧм несвр. *йроводићи вријеме у нераду (обично својевољно), бесйосличити*. — Са[д] смрда и нагуђује, а ка[д] стегне зима питаћу га пошто је сије-но.

смрдљика ж (л. *Sorbus aucuparia*) *шумско дрво које има нейријѧтан мирис*. — Е неће се на моје огњиште ложити смрдљика, па ка[д] се не би огријо.

смрдљиков, -а, -о *који је од смрдљике*. — Ово је смрдљиково дрво.

смрдљиковина ж *дрво од смрдљике*. — Смрдљиковина, болан, није ни за ватру, а не за шта друго.

смрѧо, смрѧли ж *смрзлина*. — Рушти смрзо испод ногу, чује се на пушкомет.

смрѧак, -ска м *смотуљак*. — Донеси један смрѧак пређе.

смрѧкача ж *йорба обрамница*. — Лако му је кад му је смрѧкача пуна ране.

смумуљити, смумуљйм свр. *урадићи (нешйо) како било*. — Смумуљи тијесто и стави га испо[д] саксије, па шта му Бог да. Смумуљила оне навилѧке ко ни себе ни своме.

смута ж 1. *сйлейшка, смутйња, инйрига*. — У пјесми: „Љесковина вито пруже, / ово двоје разминуће, / ко међу вас смуту тури, / судијо му облак сури.“

2. *ймурно вријеме*. — Данас је велика смута. Велика је страшивоћа на овој смуту.

3. *немир, завађа, сукоби*. — Завладала је велика смута међ народом. У свакој смуту највише ће прави да страда.

смутина ж *в. смутја*.

снавильѧти, -ѧм свр. *сйриѧти навильѧке*. — Само што снавилѧсмо потоњи навильѧк, усукша ко ис кабла.

в. снавильѧчиш.

снавильѧчи, -ѧм свр. *в. снавильѧши*.

снагѧча ж *женска снажна, јака, добре физичке грађе*. — Ка[д] се родила Каја снагѧча, била је шеста шћер по реду, па баба Милојка увати пијевца, отковрну му главу, да не би тог дана запљево.

снагѧвати, снагѧујѧм несвр. *решавати све снагом*. — Ко снагује, та[ј] војује. Бог му дао снагу а узео памет, па нек снагује.

снадљив, -а, -о *који се сналази, незналази, йрибавља, снаоди*. — Она је снаодљива, са[д] ће из ништа створити нешто.

снаѧрити, -йм свр. 1. *урадићи нешйо како било*. — Снатријо је један кревет, нема му замљерке.

2. *смислити, констйруисати, уобличити некаку фикцију, замисао, йредсѧаву и сл.* — Умије он снатрити сваког љавола. Питају га шта је ово, шта је оно, а он им нешто снатри.

в. сниййиш (2).

снерук, -а, -о који одсџуа од љраве линије, заобилазан. — Сва је њиова земља снерука и несрадна. Снеруко ми је свраћа-ти код пријатеља.

снџити, -џм свр. 1. увесџи љређу у ниџи (о разбоју). — Поможе ми Зага, па смо рано снитили и сџтра ћу почети тка-ти, у над Бога.

2. смислиџи, измислиџи некакву љри-чу, шалу, љредсџаву и сл. — Шта он сни-ти, то пас с маслом не море појес.

в. снаџриџи (2).

снџжити се, снџџим се свр. 1. нао-блачиџи се, смрачиџи се. — Одједном се снождише облаци и љусну киша из неба и земље.

2. џосџаџи брижан, џйсједнуџ брига-ма, намргодиџи се, намрџиџи се. — Скупиџо се и снождиџо се, реко би чојек да је све покопо.

снџкта прил. на брз начин, хиџро. — Дође ми снокта, па му зачепик уста. Одго-вориће ти она снокта.

сџблити, сџблџм свр. најравиџи зао-бљено, заоблиџи, сџсесаџи ивице (нече-му). — Мало боље сџбли крајеве о[д] тог рога.

сџбџм прил. сам, особно, без џосред-ника. — Ми собом правимо сукно. Све што видиш у тој кући, све је он то собом урадиџо.

сџбразан, -зна, -зно који је џоџиен, увиђаван, срамежљив, сџидљив. — Со-бразан је колико је тежак. То је собразна друга мимо све друге.

сџвати, сџјем несвр. џсовати, грдиџи, блаџиџи. — Не суј људе, паса погани. Су-је ко погана женетина.

сџвање с гл. им. од совати. — Чу ли ти ону причу и совање, рђа иг убила.

сџврљати, -џм несвр. гомилаџи једно на друго, џриџи. — Сложи дрва лијепо, шта иг тако сџврљаш? Сџврљо је зид и ено му се слогрњо.

в. љресџврљати, сџврњати.

сџврњати, -џм несвр. в. сџврљати.

сџдов м висок снијег. — Који се содов сручи, мајко Божија! Кад је падо велики содов, морали смо излазити кроз прозор.

в. сџса.

сџјевић м онај који је доброг џорије-кла. — Ожени се о[д] сојевића, па му се љеца уметнуше на ујчевину.

сџјш узвик којим се вабе говеда. — Сојш моја кава, сојш! Сојш тела, сојш!

в. солиш.

сџљарка ж сливник, олук за воду од дрвџи. — Направиџо сам добру соларку од јасиковине.

сџлиш узв. којим се говеда вабе да до-ђу. — Солиш воко, солиш!

в. сојш.

сџмић м листра. — Прокишњава му клета кућа поре[д] самог сомића, а он ни да мрдне.

сџмџн, -џна м округли колач (хљџб) од бијелог брашна исџечен у љекари. — Ку-писмо по сомун у Гацку и срумасмо га без смока, ко да је меден.

сџрвати, -џм свр. 1. сруџиџи, сорга-џи, развалиџи. — Неће да поправе стају, но чекају да се сва сорва. Нешто дрепи, кад ми тамо има се шта виђет: сорво се дрвљаник.

2. џоџроџиџи улудо, сџраџиџи. — Сорва наџо имање, куку му у памет. Отац му је сорво сво имање школујуџи га, а он осто тука мимо све тукџ.

сџса в. содов.

сџчити, сџчим свр. љронаџи. — Сочила сам ти добру и лијепу љевојку и одмак да је иштемо.

сџџица ж дем. од соха, моџка којом се џиџо џодуџице. — Усијџицу коју соџицу, даће руку.

спадљив, -а, -о 1. који је оболио у ноге (о балавцу). — Нећу да купујем спадљиву јањад, балавац иг је грдом нагрдиџо.

2. који је љромјџњив, несџалан. — Имаш људи који су по природи спадљив-ви: час су дебџли, час мршави. Сна ми је неакве спадљивџе сорте.

спл̄а̄иште с мјесто на којем је некада била шума, ња је сјаљена. — У оном спалишту родило је ко икад.

спантовати, спантујем свр. *уградиџи ианџе* (*иојречне дјелове кровне конструкције*). — Од јутрос смо сјемчили, са-секли и спантовали све панте от појате.

спан̄ути, -нѣм свр. *брзо саџи, сјуриџи, сџрчайџи*. — Спано је Бањо у село, прије но смо овце помузли.

спанка прил. *сџимом, џуџуре, одока*. — Продали смо шиљеж спанка. Шта мљерите те овнове но се нагодите спанка.

в. *џаџак*.

спарак, спарка м оно шџо је сџарено (*обично жиџо и сл.*). — Маџаше жита и никако да се они спарак поврне.

спартати, -ам свр. *закрџаџи, забиџи, уџјерџи*. — Зашиљи клин, па га спарта у шуљ и разби на два дијела.

спеазурити, спеазурџм свр. *сџрелиџи, скуџиџи, џриџџедјџи*. — Јеси ли спеазурила што за вечеру?

спенцати, -ам свр. *І свезџи, увезџи*. — Спенцала обуваче, па сад не море да иг одријџи да јој Бог свети Јован.

П ~ се удружџи се, *сџриџаџељиџи се, везџи се* (са неким). — Спенцо се са оном мудраџицом и не море бреж ње, ко ни риба без воде.

спѣчак, -чка м оно шџо је џреџечено, *сасушено, сџврднуџо*. — Имаше у торби спечак љеба, не би га маљем стуко.

спѣшкати, -ам свр. *украџи*. — Што му је гођ дошло до руку, све је спешко, не требало му.

спѣрњача ж *судоџера, оџирњача*. — Узми, бона, спѣрњачу у руке, неће те ујес.

спѣчџити, -џм свр. *1. забиџи, набиџи*. — Спѣчи кобилџини она пастувџина и дрепи нагузџичке ко покошен.

2. *фиг. звизнуџи, ударџи* (*обично џесниџом или неким џредмеџом*). — Спѣчи га шаком у чело. Завџитиљи каменом и спѣчи вола у вр главе.

3. *фиг. џоџи, кренуџи*. — Спѣчио је за Горанско прије пијеваца.

спѣчкати, -ам свр. *фиг. џоџроџиџи улудо, сџраџиџи*. — Продо је среџо шиљеж и одма спѣчко паре на картаџу.

спл̄андоват, -ујѣм свр. *савџиџи сџоко да леџи у хладовини*. — У пјесми: „Овце моје, бијеле боје, / ви не знате љубав што је, / ви за љубав кад би знале, / саме би се спландовале.“

в. *иландоваџи*.

спл̄инути, спл̄инем свр. *истџоџиџи се, сџласнуџи* (*о снијеџу*). — Паде мало снијега и чим сунце огрија, одмак сплину.

спл̄асан, -сна, -сно *који је џодесан за џлаџење, грабуљање* (*о ливади*). — Лако јој је пластити у спласној ливади, но нека пласти у овјѣм цаврљама.

сподаракавати, -ракаваџм несвр. *џодсџиџаџи некога да нешџо уради шџо иначе не би урадио*. — Стално су га сподаракавали, а он је џуто ко залуен.

сподаракати, -ам свр. *џодсџаџи некога на неку чинџбу*. — Не би мој Стојан ни на кога бациџо камен да га нијесу сподаракали.

в. *сџодаракавџи*.

сподбити, сподбиѣм свр. *окривџиџи некога ни крива ни дужна*. — Сподбише чоека да је стиџо да обали државу. Она га је сподбила да јој је направиџо дијете.

сподрад предл. *ради, због, џоред*. — Спора[д] тебе и куџа би изгорела.

спотакљив, -а, -о *који се сџоџиче, саџлиће*. — Пази се кад јашеш на коњу, млого је спотакљив. У коња су четири ноге, па је и он спотакљив.

справан, справна, -о *који је џрав* (*о дрвеџу, џредмеџу*). — Справно је ово дрво ко стрџјела.

спрам предл. *џрема, сџрема, сџроџу*. — Поџи тудиѣр спрам школе, па њеш изаџ на прави пут. У пјесми: „А ој монче шеџере, / шеџер мене и тебе, / бирај цуре спрам себс.“

спрдљати, -ам свр. *збркџаџи, збурљаџи, урадиџи као било*. — Спрдљала му наку чорбетину, и он куса и џути.

спрѣман, -мна, -мно *који може да љрими доста, љростѣран (о суду)*. — Ова торба је добро спримна. Имам спримно дебе.

спрѣнѣти, -нѣм свр. 1. *измислити нешто на основу неѣачних љодаѣака*. — Е, јадо мој, то је неко спрно, дај смири се. Неко спрно, а сви то приватише ко да је истина.

2. *фиг. извадиѣи зуб, избѣиѣи зуб*. — Да виш, ево му је баба спрнула зуб. Ко ти је спрно зуб?

спрѣѣти се, -ѣм се свр. *скуѣиѣи се, савѣиѣи се, смаѣиѣи се*. — Ладно, вљетрина, а он се спрчиѣо и дошо ко по динара сира.

спуѣјалина ж (л. *helix pomatia*) *љуж мекушац*. — Паде киша и одмак се појавише спужалине.

спуѣтан, -тна, -тно *који одсѣѣа од љраве линије, заобилазан (о љѣѣу, земљѣиѣу и сл.)*. — Да ми није спутно, отишла би у Овђине да уберем коју јагоду.

спуѣѣати, -ѣм свр. *фиг. љојесѣи*. — Спуѣо је пола саксијана, нека му је алал.

спуѣч, спуѣча м *ѣѣјелесна грађа, склоѣ, сасѣав*. — Вуксанова спуча није било у овом вакту. Има он невиђени спуч.

спуѣча ж *койча за закоѣчавање одијела, обуђе и сл*. — Откинула му се горња спуча на цамадану.

спуѣчалина ж в. *сѣѣча*.

спуѣчен, -а, -о *који је добре консѣрукције, једрине, чврсѣине*. — Има Марко добре и спучене волове, нек су му берићетли.

спуѣѣити, -ѣм свр. 1. *ухѣиѣиѣи, љѣрегнѣиѣи (волове у јарам)*. — Повири, је ли ѣико спучиѣо волове. Ону јунчину не море никако да спучи у јарам.

2. *оѣасѣиѣи, сѣојѣиѣи крајеве, обухѣѣиѣиѣи*. — Једва сам спучиѣо обручеве на каѣи. Прекипиѣо му трбуѣ про гађа, па не море да спучи каѣиш.

3. *љођи, кренѣиѣи неким љѣѣем, љѣѣиѣи се, заѣѣиѣиѣи се*. — Спучиѣо је за Нишић прије но су пијевѣи запљевали.

срѣван, -вна, -вно *који је раван*. — У Брезнима је земља сравна. Има сравно имање.

срѣдан, -дна, -дно *који је лак за обраду, љодесан за рад*. — Има добру и срадну земљу. Овај комад земље и срадан и родан, ваља неког имања.

срѣг, срѣга м *веђа дрвена моѣика која служи за мијешање, љреврѣање ужарене масе и дрва (љри љаљењу креча)*. — Ође да пали клачину, а нема срг. Ево ти срг, па гурај дрва нека горе.

срѣг, срѣга, -о *који је сив, боје као кад се осѣједи*. — На њему бијаше срѣо одијело. Зараниѣо сам једно срѣо ждребе.

срѣѣѣн, -а, -о *који је болешљив, слабачак*. — Оно је срѣѣѣо отко је запљезало.

срѣѣѣнѣк, -ѣка м *који је болешљив, слабаѣан*. — Узе они срѣѣѣѣнѣк кршну ѣевојку.

срѣѣѣѣница ж *женска болешљива, слабаѣна*. — Одбиј се од оне срѣѣѣѣнице, кумим те Богом.

срѣѣѣѣнѣш, -ѣша м 1. *онај који се држи злаѣне средине*. — У овом паѣем времену приклони се срединашима и не помаљај се из вљетрометине.

2. *који живи, сѣѣанѣје у средини села*. — Неђе срединашѣи да испртљавају у катун, но доље љетују и арају људима ливаде.

срѣзак, -ска м *дио какве ѣјелине, дио нечега, љарче*. — Висаше им о пантама један срезак сланине. Узми ови срезак сукништа.

срѣтнѣкање с *чесѣиѣиѣање*. — Како је то сретнѣкање? У барјактаревој куђи чује се нечије сретнѣкање.

срѣћо м *подр. неѣослуѣан, својеглав дјечак, младѣћ (о насљеднику)*. — Је ли то твој срѣћо? Не смије од срѣћа уста отворити, а не шта друго.

срѣјѣпити се, срѣјѣпѣм се свр. 1. *сѣојѣиѣи се, љриљубѣиѣи се, љрилијѣиѣи се*. — Срѣјѣпиѣо му се ријѣп за гађетине, па га не мореш разријѣпити без великог јада.

2. фиг. *везати се једно за друго, бићи близак*. — Сријепила се уза њ она аламанка, па му не да квркнути.

срџеш, -и ж *крстџалоидна наслага леда по површини земље или пахуљице по дрвећу настале услед ниске шемџерајуре*. — Велика је сријеш осванула, не море се бос никуђ. У пјесми: „Огриј сунце светога ти Луке, / да угрије чобанима руке, / и отопи сријеш преко страна, / да оћерам овце до драгана.“

срџдати се, -ам се свр. 1. *угојити се*. — Крка млада скорупа и меког сира, па се срџдала. Срџдо се ко во рањеник.

2. *саћи низ сџрмен, џонаниже*. — Срџнда се низ точило, баш ко козорог. Они лакац се срџнда низ ждријело за тили час.

срџалица ж *онај који једе и џије мукџе*. — Ама, болан, сваког џета навале вуџијен оне варошке срџалице, не море им се цевапа дати.

срџв, срџва м *гомџла, хрџа, роваш (нечега)*. — Оста нам нестрпан сров сијена. У кући им бијаше велики сров.

срџљати, срџљам свр. 1. *џовлачећи наборати, нагужвати, зарозати*. — Срџљо гете до чљанака и тако иде по селу. Уздигни те гаџетине, шта си иг тако срџљо.

2. *лишиџи некога џоложаја, звања, чина и сл.* — Срџљали су га а су виџели да више зна од џиг. Сваког џе срџљати ко им смета.

срџцати се, -ам се свр. *окуџити се, доџћи, слеџи се на једно мјестџо*. — Велики се народ срџцо на сре села. Што се срџцаше нако брзо?

срџчан, -чна, -чно *који је на дохвату руке, близу*. — Све им је око куће сручно и срадно. Сручна им је и гора и вода.

срџчали прид. непром. 1. *осјеџајан, душеван*. — Нема нико од џега срџчали, па да вас је знам колико. Сва су џегова џеца срџчали.

2. *храбар, хџијар, одважан*. — Ка[д] се појавише вашџтички тенкови према чети

командира Вуксана, срчали момка, он скочи према оном чуду, баџи једну или двије бомбе и поџбе.

срџаница ж *даска ошегана из среџине сџабла*. — Ево ти неколике срчанице. Купи срчаница, шта џе ти оперџи.

сџавџти, -џм свр. *оџијенџи, даџи оџјену*. — Шта ти је ставиџо учитељ из рачуна? Ставиџо ми је двиџу.

сџавџти се, -џм се несвр. *уџравџиџи, усмјерџиџи џажњу на неџиџо*. — Вала џу се ставџи да напишем заџаџу за најбољу оџјену. Каџ се он ставџи, зна да направи и најљевше гусле.

сџаџити, сџаџџм свр. *скрџиџи, држати у сџрогој џајностџи*. — Она је то стаџила у сто стоветнијег јама.

сџаклџвидан, -џна, -џно *џровџдан, џрозрачан*. — Мак се отале, нијеси сџаклџвидан!

сџакнути, сџакнџм свр. 1. *смаџи, смакнути, скинути*. — Сџакни коњу зобницу, позобо је, па да је безуб.

2. *скресати бадњаке*. — Каџ улеџе полазник, засу нас житом и сџакну бадњаке.

сџамепџти, -џм свр. *сравниџи са земљом, униџиџиџи*. — Паде град и сву џетину сџамени.

сџамнити се, сџамнџм се свр. *смрачџи се*. — Сџамнило са сваке боговетне стране.

сџаниште с *мјестџо сџановања, кућа, дом*. — Немо станиште, какав је. Зна ли му ико џе му је станиште.

сџан-пџстан узвик *којим се изражава сумња у џеураџеностџ раџовања, бриге, сџреџње и сл.* — Поче да вали снају, а још није ш џом поштено ни со окусила, а ја јој узвикнук: „Стан-пџстан, па онда кажи!“ Стан-пџстан, па се потље раџу!

сџап, сџапа м *дрвено буренџе у којем се метџе масло*. — У овој сџап море станути пун кото повлаке. Измела сам три сџапа масла.

сџар, сџара м *мјера од шесџесџ килограма*. — Бијаше натовариџо на коња два сџара соли.

ста̀риков, -а, -о који је *и́резрео, ости́арио*. — Мрезга, мрезга, мрезгарица, свако дрво промезгало, које није стариково. Одсиједи то стариково дрво.

ста̀риковина ж оно *што је старо* (обично *биљке*). — Нема младе шуме, но све стариковина. Не коси ту стариковину, није она ни за шта.

ста̀ровр̀тина ж *земљишће у којем се неи́реситано сије*. — У ону старовр̀тину јопет сам посијо кумпијер. Оставијо сам ону старовр̀тину да прељети.

ста̀рогнојина ж *гној (који је и́рељеи́шио)*. — На мој конат много је боља старогнојина но врешкогнојина.

ста̀рокован, -бвна, -о који је са *ста̀арим и́ошковым (о коњу)*. — Кулаш ми је старокован, морам га прековати.
в. *остароковити*.

ста̀рокосан, -сна, -сно који је *остарао (о и́рави, сијену и сл.)*. — Имам нешто старокосна сијена, па овце неће ни да га жвакну.

ста̀руга ж *и́резрела и́рава*. — У невакат закоси, па сад искаша и старугу.

ста̀ру̀шити, ста̀ру̀шим несвр. *ста̀арјешиноваити, газдоваити, уи́рављаити*. — Ђе се жена у кући пита и старуши, ђе овца носи чактар и ђе прет кућом не плева пијевац, ту нема ни куће ни кућишта.

ста̀тарити, -им свр. *одбрусити, рећи, казати (што не годи)*. — Статари му пре[д] свима да је облајаво људе.

ста̀тулати, -ам свр. *саћи низ стирмен, на низ брдо*. — Ако мореш статулај низ ту страну.

ста̀в̀рен, -а, -о који *ио изгледу и особинама подсеја, сличи (на некога, на нешто)*. — Ама, ови твој млађи син створени је покојни ђед.

ста̀гга ж *звездени оквир за мейке, шаржер*. — У, он има пуну стегу вишека од московке!

ста̀гжан, -а, -о који је *и́шедљив*. — Не ваља бити превише стежан, па нек се крпа.

ста̀идац, сти́ца м *осташтак хране (при обједу)*. — Људи изобичајили па остављају стидце при сваком јелу. Неће, јадан, гости појес све што им ставиш на трпезу, но оставе стидац.

ста̀идећ, -ећа, -с који је *стиидљив, срамежив*. — Стидећ чоек није приспјо никуђ.

ста̀ијење с *фийиш* за *свијећу*. — У пјесми: „Срце моје нема мира, / кад спомену Радомира, / Радомире ране љуте, / заборавит не могу те, / заборавит тебе нећу, / од стијења ждиј ми свјећу.“

ста̀има м 1. *часи, дочек*. — У тој доброј и лијепој кући вазда је велика стима, и на камену им дабогда родило.

2. *и́роцјена од ока*. — Ми никад нијесмо мљерили сијено на кантар, но смо пристајали како је гођ стима казала.

ста̀имадур, -ура м 1. *онај који је добар и гости́аримљив домаћин*. — Вазда је сиромак чојек бијо добар дочеклија и стимадур.

2. *онај који добро и́роцјењује од ока*. — Кајо је бијо стимадур мимо све људе у увијем нашијем крајевима.

ста̀иманица ж *она која добро дочекује и испраћа госте*. — Не море јој нико рећ да је слаба стиманица.

ста̀имати, -ам свр. 1. *угости́ити (угои́ћаваити), дочек(ив)аити*. — Стимали су нас ћер дотле. Они стимавају и кусе и репате. Добра чоека је лако стимати.

2. *од ока и́роцјениити, и́роцјењиваити (нешто)*. — Зна он стимати кило у кило. Умијеш ли стимати ово сијено?

в. *и́остимаити*.

ста̀имање с гл. им од *стимаити*. — Моје имање, моје стимање.

ста̀ињати се, -ам се свр. *избиситриити се, и́асити и́руње на дно, сти́аложити се (о и́ечности)*. — Ка[д] се стиња вода, завати ми једну конату.

ста̀м̀орити се, ста̀м̀орим се свр. 1. *наоблачити се, смрачити се*. — Изненада се стмори и свеза небо и земља.

2. *најмурићи се, намрачићи се, по-сјаићи брижан*. — Стморијо чело и у њему није веска.

в. *стџомришићи се*.

стогуља ж онај који друге материјано искоришћава, гуликожа. — Огулиће вам и кожу она стогуља. Има она стогуља и тичијег млијека.

стојник м мјесто сџановања, живљења. — Ако урадиш то што си заумијо, неће ти у овом селу бити стојника.

стојсер м велики снијег. — Паде снијег у пас, па на овом јадном стојсеру, не мош ни нужду обавити ко чојек.

стокамѣнка ж она која је окренућа себи, себична, шврдица. — Не рачунај на стокаменку колико ни на камен на који седиш.

столик, -а, -о који једно говори, друго мисли (са сџо лица). — Није он дволик но столик.

столичња̋к м в. *столик*.

стомеља м и ж онај који је лицемјеран, неискрен, дволичан. — Не знаш ти шта се у оној стомељи кува.

стџомрштити се, -јм се свр. в. *стџомрићи се*.

стра̋а, -ѣ ж бајање којим се жели уклонићи нека болест, осџварити шџа се жели и сл. — Излила јој је страу са угљевљем и сад не мокси у аљине. Неће ми га она излијевати страу, па нек умрем.

стрављивати се, стрављујем се несвр. *илашићи се, ирејадаћи се*. — На оној самштини стрављивала сам се и от кусог и од репатог.

страна ж мјера од седамдесет илџ килограма (сијено, житио и сл.). — У овом пласту има два товара и страна. Имаш ли ми зајмити једну страну жита?

стра̋оба ж *сџрахоџа*. — Не знаш ти шта је страоба, кад ниси бијо свезан. Каке је страобе препатијо та чоек, све се јаду чудим ако није изишо ис памети.

страшивџа ж *ојасносџ од дивљачи (вукова)*. — Завладала је велика страшиво-

ћа. На овој страшивџи пуштите га у планину, рашћераће сву дивину.

стрвџдер м онај који другога искоришћава, гуликожа. — Нема тијег пара за које би радила код онога стрвџдера.

стрвџдерство с искоришћавање без граница (о живом бићу). — Таквог стрвџдерства није свијет запамтијо. Радити код њега је стрвџдерство.

стрџкнџти, -нѣм свр. *најкнунџи, ирснунџи*. — Ево стрекно косијер по сре сриједе. Нема прољећа док туцањем не стрекну „српска“ јаја.

в. *настџрекнунџи*.

стријељѣнка ж немирна, живахна, шалџива дјевојчица. — Неће она стријељѣнка да ме послуша.

стркнџти, -нѣм свр. 1. *јомустџи на брзину (обично мало)*. — Ајде да часком стркнѣмо овце. Стркнула сам краву прије но је сунце ждракнуло.

2. *одскочићи (одломак од нечега)*. — Прекиво сам косу, па ис пете стркну једно парче и закачи ме по уву.

3. *јџбјећи, одмџнунџи се*. — Нико не зна ку[д] та чоек стркну.

4. *сџркнунџи (о киши)*. — Оће ли мало стрцнути клете кише?

стрлијѣкнџти, стрлијѣкнѣм свр. *оџићи, удаљити се, несџаити са одређеног мјеста, ишчезнунџи*. — Стрлијѣкну једна дџвица из оваца, стрва јој се не зна.

стрмоглавина ж *земљшиће сџрмо*. — Бије сѣвер у ону стрмоглавину, оће да чојеку дук однесе.

в. *сџрмоглавица (1)*.

стрмоглавица ж 1. в. *сџрмоглавина*. — Чија је ово стрмоглавица? Е та стрмоглавица нема никога ко би се повалијо да јој је газда.

2. *јџследњи ред млаћевине којом се јџдџшџва кућа*. — Остави бољу млаћевину за стрмоглавицу.

стрџпѣм, стрџпѣм свр. *иреџворити у згуснунџу, иџхџијасџу масу, здрозгаити*. — Презреле су јагоде, па сам иг некако стрџпила.

стрпѐћ, стрпѐћа, -е који је *сїрїљив*. — Буди стрпѐћ ако мислиш себе добро. Стрпѐћ, спасећ.

стрўга ж 1. *шїјснац, кланац*. — Пало је сунце на Бајову стругу.

2. *враћиа од шора кроз која њролазе овце кад се сїраћају, њушїћају или музу*. — И плашива овца мора дој на стругу. Упан-ти: ка[д] спраћаш овце у први прољећњи тор, стави њускију на стругу, па нек про ње пролазе овце, е ће ик то чувати од уро-ка и дивљачи.

3. *вријеме одређено за дневну мужу*. — Дневно овце муземо на првој и другој струзи. Прва струга је јутарња мужа, а друга струга се зове вечерња мужа. Кад овца наиђе на другу стругу са каквом травком у устима, вазда ту травку стави у кабо са млијеком, е је она берићатна.

4. *размак између зуба (у глави)*. — У њиове вамилије свако чељаде има стругу између зуба.

5. *фиг. ред, редица*. — Доће и он на своју стругу.

6. *шарена сїруга (њомијешано сїадо оваца и коза), мужа*. — Нема мрса бе[з] шарене струге.

стрўгнути, стрўгнѐм свр. побјећи. — Чим виђоше да смо под оружјем стругнуше кут који.

стрўка ж *њокривач за мало дијете*. — Изаткала је двије струке за бешику.

струкўлин, -їна м *огрїач, сїрука са дугачким ресама*. — Раније су људи носили струкулине, па би један крај забацили про рамена, а други нис прси, а ресе би поигравале тамо-амо.

струловина ж *оно шїло је шруло, ошруло*. — Од нашег сијена у Орлуји нема ништа но струловине.

струња ж *њосїицка од шрске*. — Сад нико нема струње но сламарице и кревете.

стрцати, -ам несвр. 1. *мусїи овце, краве или козе кад скоро закаје, кад њонесїане млијека*. — Стрцаш ли, стрцаш? Стрцам али мало устрцам.

2. *їадаїи (о киши)*. — Ево киша стрца.

стуаћ, стуаћа м *онај који је ѡлаховїи, својеглав, задрїи, шердоглав*. — Прођи се стуаћа и његове натре.

стуїја ж *који је велики, ѡреїјерано голем*. — Има два вола, двије стуїје. То је стуїја от чојека.

в. здуїја, сургија.

стўкнути, стўкнѐм свр. *засїаїи, заусїавїи се*. — Кад виђе заседа одмак стукну, мало се поврати и онда скочи низ некаку стрмину.

в. суїрегнуїи се.

студовит, -а, -о *в. здуовїи*. — Стуовита је то работа, дај размини и мљесто ће се-ди.

стўпа ж 1. *ваљаоница сукна*. — Код нас у Пиви, Машо је држо ступу више о[д] седамдесет година.

2. *дрвена ѡсуда за сїуїање јечма*. — Ој ли ми дати ступу, оћак да оступам мало јечма?

стўпчят, -а, -о *који је ѡн до врха (обично о врећи)*. — Имаше ступчату врећу шенице.

стуркѐсати, -ам свр. *ошїро викнуїи, издријети се, ѡродерати се (на некога)*. — Кад је видио како она нешто мрмља, стуркеса се на њу, ко да је кућу запалила.

стўцати, -ам несвр. *срицати ѡри чиїању*. — Нешто је чито, стуцо и замуцки-во, ништа га нијесмо могли разумљети.

сў предл. *ради, због, ѡводом*. — Су чега сте се посваћали? Ја не знам су шта су ишли на пазар.

сувињав, -ава, -аво *мршав, окошїи*. — Сувињав је ко грана.

сўвљад, -и ж *сува дрва*. — Накупи је-дан нарамак сувљади и донеси за ватру.

сувовина ж 1. *сува дрва*. — Укупи мало сувовине. Дедер наложи о[д] те сувовине.

2. *суша, сувойа*. — Не море се крочити на овој сувовини.

сўвогўз м *онај који је мршав, слаба-чак*. Није кадар они сувогуз усећ товар дрва, а не да осїјече нолику букветину.

сувогузаљ м в. *сувогуз*. — У рату је осто они сувогузаљ ко кап на листу.

сувоџетина ж *вјештар сјеверац (који носи, мейте)*. — Окрену сувоџетина и сва жита осуши.

сувомудаљ м *онај који је мршав, слабачак*. — Горе очи у оног сувомудаља, ко у каке звљерке.

сувопоточина ж *земљиштије које је разорила вода и најправила кориџо*. — Тутњи вода сувопотоцином, реко би све однесе.

сувореп м *онај који је мршав*. — Ушгавијо се они сувореп и не мијења се.

сувотан, -тна, -тно *који једе џосну храну*. — Прича се у шали како је једна удовица подстицала бака да скочи на краву, која води, говорећи му: „Кец Милоња, кец Милоња, неј ли јој га спартати, три су ми године ђеца сувотна!“

суврата ж *ковитлац (о води, ваздуху, џрашини и сл.)*. — Налеће суврата и све диже небу под облаке.

сувратити, *суврати*м свр. I *џоврати*и-и, *врати*и-и. — Суврати овце да иг мало мрснемо.

II ~ се *џоврати*и-и се, *врати*и-и се за *џрену*и-ак. — Суврати се да ти нешто кажем.

сугарас, -та, -то *који је црнџурас*. — Тражим једну сугурасту воловотку, да је нијесте ђе виђели?

сугреб м *мјестио гдје су џси или лисице гребле земљу*. — У оној влаци бијаше сугреб, ђе је лисица запршкавала измет.

судрнут, -а, -о *који је са душевним смејњама (али не и душевним џоремењајима)*. — Остави га на миру, видиш ли да је мало судрнут.

в. *дрну*и (1).

суженица ж *мушкарац који џо неким особинама сликује жени (говор, ход и сл.)*. — Види, види, како иде она суженица.

сузубачке прил. *одмах, у исти* мах, *зуб у зуб (рећи, одговори*и-и). — Са џом се не море причати, он све оће сузубачке.

сујмити, *сујми*м свр. *сузи*и-и (*према врху*) *кад се ишћо џлетије, ирџа, зиђе и сл.*

— Дај сујми то сијено, зар не видиш колико си га раширијо. Кад виђе колико је раширила чарапу, сујми је за коју жицу.

в. *сумакну*и-и (1).

сујс *узвик којим се ишћера овца*. — Ај сујс! Сујс вамо, ђаво те изијо.

сујкати, *сујс*ем несвр. 1. *намош*аваи-и, *мош*аи-и. — Сукала сам синој ону ђаволу пређу, све док ми се није задријемало.

2. *џрави*и-и *сијенско уже од свежје џокошене ир*аве (за *џлаи*ше). — Ите, сучите које уже за плашће, доста је сџдника.

3. *ву*и-и *неишћо иза себе*. — Шта сучеш обуваче за петама, приобуј се, невиде један. Накло вук овцу, па се за џом сучу црева.

4. *бурно и*еи-и, *кови*и-и, *су*и-и (*вода, дим и сл.*). — Наиђоше велике кише, па потоци сучу. Из народне пјесме: „Прикупљање војске“: „Ној је тија, мјесечина сија, / сва се Пива у сребру прелива, / а по сребру таласии сучу, / па се Пиви о бријегу тучу, / бријег бруји, ко да чела зуји.“ Много суче дим ис попове куће, да се што није запалило.

сујкнати, *сујк*нем свр. *џобје*и-и, *уи*еи-и, *брзо се изгуби*и-и. — Чим виђе жандаре, сукну ко међава. Не бој се ти њега, сукно је он прије но су први пијевци запљевали.

сујкуренко м *мршав, џрош*ежен, *неси*реи-ан *човјек*. — Наоштријо сукуренко косу, па одваљује откосе ко сретнијег вакага.

сумакнути, -нем свр. 1. в. *сујми*и-и. — Ка сам виђела да ми је вањела широка, одмак сам мало жице сумакла.

2. *џре*и-и *џреко (косе, брда и сл.)*. — Испратили смо га от куће, довикујући му док не сумакну про повије.

3. *џома*и-и *влачег на јарму џрема јачем волу*. — Сумакни влачег на јачег вола, ништа му неће бити.

в. *суми*цаи-и.

сумати, -ам свр. 1. *џреуми*и-и. — У оној брзини сумак се и не купик мало каве.

2. *предиомислиши се*. — Шћели су да продавају вола, па се нешто сумаше.

сумица̀ти, сумиче́м несвр. в. сумакну́тии.

сумлатина ж 1. онај који је глуи, зао-сџао, неразбориш, задрш. — Как је она сумлатина, мајка га немала ка је наки.

2. *осџаџак млаћевине на грабљама (кад се раж млаиши)*. — Дај да ову сумлатину још једном претресемо, у њој има још доста ражи.

сумпреш м *џегла за одјећу (на жар)*. — Дотури још мало жара у та сумпреш, оџак нешто да исумпрешам.

сумпрешати, -ам несвр. *џеглаиши*. — Не зна она сумпрешати ко ни она што на њој беџи.

сумрк, -а, -о који је џомало мрк. — Спало је с ногу оно сумрко јаџе.

сумрсан, -сна, -сно који је џомало мрсан, масџан. — Сумрсан је бијо читаву зиму и нек се завали оној кравици.

сундуриса̀ти, сундурисе́м свр. *џиро-џасишии, бесџрагаиши*. — Како сундуриса водијер са белеџијом, Бок с тобом?

сунту̀лија ж *слабо џроходно земљи-шиџе*. — Не би га анатењак нашо у онијем сунтулијама. Не вери се крос те сунтулије, погинућеш!

сунути, суне́м свр. 1. *јурнутии, џоџр-чаиши*. — Чим отвори стругу о[д] тора, овце сунуше.

2. *сиџаиши, џаџаиши, лиши (о киши, сни-језу и сл.)*. — Суну киша и брзо преста. Суно је добар плусак.

3. *усути (мало)*. — Суни ми мало воде да се умијем. Дај мало суни о[д] те чорбе.

сунча̀рица ж *сунчев зрак (кад џродрџе кроз џукоџину)*. — Јутрос ме је пробудила сунчарица. Затвори ону шугу кут пролази сунчарица.

супаша ж *удруживање о заједничком чувању сџоке (орџаклук)*. — Да нијесмо у супаши стрва нам се не би знало.

супашити, -џм свр. *удружиши чување сџоке*. — Добро би било да ове године супашимо.

супашни́к м *друг, орџак (о суџаши)*. — Вазда су нам супашници били добри.

супијерна ж *џосуда од керамике за суџу*. — Увати ми се мрака испре[д] очи, и ја испуштик ону пуну супијерну чорбе.

супре́гнути се, супре́гне́м се свр. *зау-сџавиши се, засџаиши*. — Коњ се одједном супрегну а вије испре себе ону гуку жежа како се кобеља.

в. *сџукнутии*.

сунурдати, -ам свр. *оџућуиши, џрода-иши како било, џироџасишии*. — Нема ко да чува ону клету шиљеж, па сам иг сунурдо буђ зашто.

в. *суџурдисаиши*.

сунурдиса̀ти, сунурдише́м свр. в. *су-џурдаиши*.

сургџа ж в. *сџуџа*.

сурдүкнүти, сурдүкне́м свр. *забишии, заришии, забосиши, џродрџеџиши унуџар не-чега*. — Прдржи краву нек јој бак сурдукне они његов осук, и ако биде повађала прекољи ме џе сам најтањи.

суривак, -џвка м *уже скидано, до-џрајало*. — Дај ми какв суривак узице. Замотрљај та суривак товарнине око глава-ра.

в. *суруџак, уривак*.

суривас, -га, -то који је боје сијеџе ко-се. — Јашаше на наком суривастом кљусе-ту. Обуко неакву суривасту вањелчину.

сүрөван, -вна, -вно који је груб, нељу-базан. — Сурован је вазда бијо и таки је осто. На кога се метну наком сурован.

сүртүк м *човјек зле сређе, злосређан*. — Рођен је ко суртук, и таки џе умријети.

сүруџак, -џљка м в. *суривак*.

сурүлати, -ам несвр. 1. *јако, нагло ку-љаиши (дим, џара и др.)*. — Наложџи сувијет дрва, па дим неће тако суруљати.

2. *вуђи иза себе (нешиџо)*. — Суруља за собом подузу и неће да је окомота око но-ге.

3. *јесџи лакомо, халаџљиво*. — Неће полако да јеџе, но суруља, ко да га неко џера.

в. засуруљаџи, исуруљаџи, насуруљаџи.

суручџи, -џм несвр. *џушџаџи суруџку (о млијеку)*. — Млијеко је почело суручити. Промијениће се вријеме чим млијеко вако суручи.

сусталица ж особа која је радом измучена, изморена, исцрпљена, изнемогла. — Ништа ми немој за њу причати, није то више ђевојка но сусталица.

сустопице прил. из *стиоје у стиоџу, истџим тџрагом*. — Про Ивице нападао је велики снијег, па идите сустопице.

сутраг прил. 1. *наџтрашке, уназад*. — Ама шта идеш сутраг, врат ћеш сломити.

2. *истџим тџрагом (враџиџи се истџим џушџем)*. — Неђу иђи сутраг, па куд пукло да пукло.

сутрашке прил. 1. *наџтрашке, са леђима у џравцу смјера креџања*. — Само ти иди сутрашке, па ћеш обршити како не ваља.

2. *назад, наџраг*. — Идите сутрашке, све путем окле сте дошли, па са прве раскрснице окрените лијево.

сутџрисаџи, сутџришџем свр. *бесџрагаџи, унишџиџи, урнисаџи*. — Нико ми није сутџрисо грабље но Милосав.

суч, суча м *крај, смак*. — Шта си пријоно да радиш, ко да ти је суч закуцо на врата? Дошло наком вражије вријеме, суч је, шта ли је.

сушило мјесто гдје се суши жиџо. — Поглај на сушило, кокошке ће белајисати жиџо.

сцџпџи се, -џм се свр. *биџи узак, стиегнуџи, џриљубиџи се*. — Обуко наке гаћегине, па га сцџпиле, не море кратати.

в. џриџиџи се.

сајак, сајка *јак одсјев, свејџлосџ*. — Са севера се види сајак, дако преведри. Велики је сајак и тутњава, свашта ће бити.

сајан, -јна, -јно *који сија*. — Имаше сајну спучу на прсима, па се ш њома позорила ко свитац са оном ствари. Очи су јој сајне ко сунце.

сајкаџи, -џм несвр. *одаваџи сјај, одсјајиваџи, свејџлуцаџи*. — Кроз омар се виђаше како ватра сајка, те ти ми право према сајку, кад тамо се окупијо збјег из два села.

сајкање с гл. им. од *сајкаџи*. — Ово ноћашње сајкање слути киши.

сајкоџи, -џм несвр. *в. сајкаџи*. — Сајколе му она два ока ко да је у њима ватра.

сајока ж она која има бистре и сјајне очи. — У пјесми: „У сајоке очи сајне, / за љубави рођене су тајне.“ Нико не зна шта се крије у сајокином срцу.

сајокило ж онај који има бистре и чисте очи. — Еј ти мали сајокило, ој ли ме нешто послушати?

сапо-ма *узвик којим се ваби џас*. — Сапо-ма амо, сапо-ма!

саро-ма *узвик којим се џас ваби*. — Саро-ма мали, саро-ма!

седа ж *јастуџић на који сједају стиарије жене*. — Ово је бабина седа.

седећке прил. *сједећи, сједећке*. — Седећке се ништа не море урадити.

седник м *сједник, сијело*. — Иди кући, нека ти твог седника!

седница ж *сједница*. — Довече ће бити седница школског одбора.

сеђети, сеђџм несвр. *сједеџи*. — У загонци (о сиреу): Седи вила покрај вира, чека сина Јездимира, док се роди, да ш њим оди. Вала му образу на коме седи (кажу ономе који не држи до образа).

сеђење с гл. им. од *сједеџи*. — Сеђење је при лежању опуча.

сека ж *сој, врста*. — Не знаш ти њега, то је посебна сека људи.

секиранџија ж *сјекираџија, брига*. — Има она велику секиранџију.

секирати се, -џм се несвр. *сјекираџи се, осјећаџи бригу, стираховаџи*. — Не секирај се, белају један.

сеќнуџи, -неџм свр. 1. *усјећи, одсјећи*. — Ну, неј ли сеќнути које дрво, оћак да пригледам вечеру.

2. *дунути ледени вјетар*. — Ђекну се-вер нема се куд излазити.

3. *имати бол, њробод, жигнути*. — Нешто ме у бубреге ѡскну.

4. *ударити, згодити*. — Ми таман ве-черасмо кад ѡскну гром поред колибе.

5. *викнути гласно, ѡдвикнути*. — Кад Петар ѡскну, жене се покупише и одоше.

се́ме, -ена с *сјеме*. — Оставио сам пе-десет кила црвеног кумпијера за се́ме. Траг се́ме води. Бадава је добро се́ме кад је слабо орање.

се́мења́к, -а́ка м *кромир заосѡао у њиви (из којег је наредне године насѡао ѡлод)*. — Нијесмо прошле године добро повадили кумпијер, па кроз кумпијериште поникли се́мења́ци.

се́н м *наследна или сѡечена особина*. — У њему је, вала, осто очев се́н, више не-го и у једном његовом ѡтетету.

се́нокос м *ливада, сјенокос*. — Само у овом и оном тамо се́нокосу укосио сам двадесет товара сијена.

се́ња́к, -а́ка м *кошар гдје се сакуѡља и шрѡа сијено, слама, ѡљева и др*. — Огра-дио сам сења́к, не море, вала, бити боље.

се́њати, -а́м несвр. *имати ѡредосења-ње, наслушивати, закључивати ѡрема ин-ѡуицији*. — Прогонила ме је и сењала нака слутња о његовој погибији и би како не ваља.

се́ра ж *сјера (наѡаложена жућка-сѡоцрвена маѡерија у руну оваца)*. — По-дишла је се́ра, па ће бити лако стрићи бра-ве.

се́рљив, -а, -о *који је наѡоѡљен сје-ром, сјерљив*. — Немој сењети на се́рљивој вуни, чоече Божи.

се́т м *савјеш*. — „Дај ми кажи потоњи се́т“, рече син оцу, који је био на умору. Отац га погледа и рече: „Мој ти је се́т ва-ки: вазда јаши добра коња, вазда једи по-гачу и вазда ѡуби ѡевојку.“ Син се насми-ја и запита: „Па како, оче?“ „Јасно, ласно сине. Јаши коња, па га пушћи нек се од-мори; једи ѡеб кад добро изгладниш; ѡу-би своју жену кад се добро ужелиш“, рече

отац, погледа около и заклопи очи, Бог да му душу прости.

се́тан, -тна, -тно 1. *који је брижан, не-весео*. — У пјесми: „Ој ѡевојко са сре села, / што си се́тна, невесела, / невесела морам бити, / теби драги нећу крити, / синој ме је моја мати, / за недрага шћела дати, / во-лим с тобом умријети, / недрагим ја жи-вљети.“

2. *који се одговорно односи (ѡрема не-коме, нечему)*. — Она је се́тна мимо ѡуде. Живљела му, кад је нако се́тна.

се́цавац, -а́вца м *рибанац (о куѡусу)*. — Укиселили смо пуну једну кацу се́цавца.

се́ча ж *сјеча*. — То су била времена кад се вршила се́ча и ѡудскије[г] глава.

се́чѡвица ж *звездана алаѡка којом се ошѡри и ѡдсијеца камена ѡлоча млина за мељаву жиѡа*. — Направио се́чѡвицу о(д) добра челика и посијеца млин ко ни-шта.

се́ок *узвик којим се вабе говеда*. — Се́ок воко мој, се́ок!

в. се́окис.

се́окис узв. в. се́ок.

се́утра прил. *сјуѡтра*. — Ако биде лије-по, се́утра би заорали уз помоћ Бога.

Т

таба́нати, -а́м несвр. *шрчкарати, че-ѡукати, ићи којекуда*. — По читав дана та-бана, ко да нема свог топрака.

таба́ниса́ти се, -шѡм се свр. *ѡдбиѡи се (у шабанае)*. — Гонио сам грађу про ждријела, па су ми се волови табанисали.

таба́чина ж *овча кожа наѡијењена за оѡуѡу*. — Немој дерати овцу на шилјак, но на табачину.

та́ван, -вна, -вно *који је јадап, несре-ћан, забринуѡи, ѡужан, мрачан*. — Не број звијезде, тава[н] не бијо, е ће ти ска-кати брадавице по образу.

тава́нак, -нка м *зараван, йодањак у брдовийом йростйору*. — Бијаше нарасла бусика у таванку, то је сиње море.

та́ворйти, -йм несвр. *живејйи без бољийка и найрейка, оздрављења, йобольшања*. — Ето тако ти годинама таворим и никако да скончам ови клети живот.

таврља́ти, -ам несвр. *йрйчаййи које-шйа*. — Не таврљај, тако ти Бога! Не таврља он, богоми, но добро каже: пијевац не плєва мрсне гузице.

таву́лйн, -йна м *кухињски сйо*. — Тома нам је направијо тавулин, да га таког није нема.

таја́ц, -јца м *нагли йрекид разговора, ййишина*. — Чим смо се приближили кући, пас залаја а унутра наста тајац.

тајо́ м *дем. од шайа*. — У пјесми: „Чувам овце таја мога, / читам писмо од драгога, / то сам писмо дуго крила, / ал га нађе мајка мила.“

таќ м *йар (обично љешника, ораха и сл.)*. — Убрала сам неколика така љешника. Дај ми један так орага.

таќлица ж *којешйарија, ййричарија*. — Зна она стотину разнијег таклица. Засијо и све прича наке таклице и бесмислице.

таќмак м *шакмичар, шакмичење, нашйечај*. — Он је добар такмак на језику. Иди на такмак, па тамо покажи колико знаш.

таксирѧ́т, -ѧта м *шйешйа*. — Снашо ме јопет таксират, шта да ти причам. Закло је таксират по заклану грлу.

таксирѧ́тлија м *онај коме се йојављује шйешйа за шйешйом*. — Сломи се Миру во нис Караказан, баш је таксиратлија.

таку́лйн, -йна м *новчаник*. — У пошалици са дјецом: „Иди у камару, тамо је тавулин, / извуци шкрабију, у њој је такулин, / узми фијурин и купи бритвулин.“ Тежи је празан такулин но пун.

талагйјати, -ѧм несвр. 1. *ошйришйи*. — Јадан је то мобѧија кад по ваздуги дан талагија ону црну косурину.

2. *уређивашйи, уљеишавашйи*. — Талагија коња, ко да ће у сватове. Ено Бојо талагија гувно, оће сутра да врше.

в. *исйалагијаййи, найшалагијаййи, йрошйалагијаййи, ушйалагијаййи*.

талама́нути, талѧмѧнѧм свр. *одјуришйи, ошйишйи, ййишйи, йобјећи*. — Куд таламану оно дијете?

в. *шаланушйи*.

талама́рити, талѧмѧрйм несвр. *лушйашйи, шйишйа којекуда*. — Таламари по селу ко кака скитница.

в. *йрошйаламарйшйи*.

тала́нути, тѧлѧнѧм свр. в. *шйаламанушйи*.

та́ли прид. непром. *који има усйјеха у свему, срећан*. — Она је тали од нестанка. Кад је неко тали, све му иде од руке.

в. *шалик*.

та́лик, -а, -о в. *шали*. — Бог му дао па је талик.

та́личан, -чна, -чно *који има усйјеха, среће*. — Таличне си ти руке. Више је таличан, но знавен.

в. *шалишан*.

та́лишан, -шна, -шно в. *шаличан*. — Свако његово дијете је вазда било талишно.

тамбу́рати, -ѧм несвр. *фиг. дрхшйашйи, йресшйи се*. — Бијаше ладно, све се мрзне, а њему тамбурају вилице чаз горе, чаз доље.

та́мјесйти, -йм несвр. *шйедјетшйи, умјерено шройшйи*. — Некако смо омало са скорупом, па смо тамјесили како знамо и умијемо.

в. *шамљесйшйи*.

та́мљесйти, -йм несвр. в. *шамјесйшйи*.

та́мнйк м *дубоки вир*. — Не пливајте у тамник, е ће ве појес тама, кукала ви црна јатка.

та́н узв. *којим се имйшйира йуцање из вайреног оружја*. — Сво јутро пушке само праште: тан, тан!

тананијјати, -ѧм несвр. *љуљушкашйи колијевком уз йјевушење (о дјетешу)*. —

Научило дијете да га тананијам, а ја не могу ни да дијам а не да га ту тананијам.

тандарије ж (обично у множини) *старе ствари, старудије*. — Пуна ми је изба тандарија. Шта ће ми те тандарије.

тандрљати, -ам несвр. *причајти којешта, брбљати*. — Не тандрљај, но затвори та твоја уста.

танколóзовина ж *онај који пошче од слабе лозе, породике*. — Е мој си га лијепи брате: нема ти ништа горе но ка[д] се танколóзовина докопа власти.

в. *танколóзовић*.

танколóзовић м в. *танколóзовина*. — Док танколóзовићу требаш и биће с тобом, а осети да ти тону галије, одмак ће ти окренути леђа.

танкомислѐћ, -ѐћа, -ѐће *који је оскудан љамећу, љићкоуман, лакомислен*. — Добар је и поштен, но је танкомислѐћ.

танкопређа ж *онај који је слабих карактериних особина, рђица*. — Нема му по ком дој да је танкопређа.

танкóсен, -а, -о *који је танког хлада, сјенке*. — У пјесми: „О, јасико танкóсена, / што по[д] тобом лада нема, / нит га има, нит ће бити, / иако си ко бор вिति.“

тантара ж 1. *бесмислица, глупост, будалаштина*. — Прича којекаке тантаре, само да му прође вријеме.

2. *шричарија, безначајна ствар*. — Скупи све те твоје тантаре и старудије и баци на буњину.

тантáрисати, -шѐм несвр. *брбљати, причајти којешта*. — Тантаришу по читав боговетни дан о једној те истој ствари.

тантуле ж (обично у множини) *обућа доирајала, неуредна, кланљурава*. — На-такаријо наке тантуле и не скида иг сем кад легне да спава.

танчица ж 1. *онај који је лош, слаб као човјек*. — Нема ту чоска, то је, јадико моја, танчица от чоска.

2. *оно што је лошег квалитетта (земља, шума и др.)*. — У оној танчици не море родити ништа но елда.

в. *тањевина, тањич*.

тањевина ж в. *танчица*.

тањич ж в. *танчица*.

тара-вара узв. *са значењем збрда-здола, горе-доле, тамо-амо*. — Прича нешто тара-вара, цицвара попара. Удариле овце потље кише, па само оргају: тара-вара!

тарáкнути, -ѐм свр. 1. *жгарнућти, шарнућти (у ватру)*. — Кад мало таракну у ватру, пламен бућну уз вериге.

2. *жгарнућти, боцнућти, жбацнућти*. — Поја на коња, таракну га и он потрча ко муња.

3. *подстáкнућти, навесити, наћујдаћти*. — Воли она да таракне у незамирене ране, ко да је бес душе и срца.

тарáнга м и ж *љљанац, брбљивац*. — Она таранта је шупља ко решето. Поуздала се у таранту и остала празнијег шака.

тарáћија м *онај који много прича, брбљивац*. — Повљерово тајну тарачији и заглавијо ко сви несретни.

тарачијати, -ам несвр. *брбљати, говорити којешта*. — Не тарачијај светок ти Васлија Острошког!

тарáшити, тарáшим несвр. *газећи шабанашти, чљашти снијег (шјерајући буљук оваца да чљу)*. — Лако му је тарашити кад има нолики буљук оваца, а да има десе[т] скуба видијо би.

в. *истарашити, љошарашити, ушарашити*.

тарáшење с гл. им. од *шарашити*. — Таман бијасмо завршили тарашење, кад залопара снијег, дуну мећава и сравни нам сву торину.

тарлáкати, -ам несвр. *скићати, лушати, ићи којекуда*. — Не смета га памет, па тарлака поваздан.

в. *шарлашти*.

тарлáкање с гл. им. од *шарлакашти*. — Није тарлакање ником умјјесило колач, па неће ни тебе.

тарлати, -ам несвр. в. *шарлакашти*.

тáслак м *онај који је неук, необразован, нейросвијећен*. — Окупијо око себе таслаке и са[д] само ведри и облачи. Није

они таслак мого ни основну школу завршити.

в. *таслацина*.

тасламција м 1. *лош мајстор (обично онај који само појравља, крџи), злокрџи*. — Нема вуда мајстора да ваља, но све наке тасламције.

2. *онај који воли да се шали, шаљивција*. — Нема смијања бес Туја тасламције и његове натре.

таслацина м в. *таслак*.

татук м *глуј, ограничен човек*. — Уортачијо се са накијем татуком и ето ти његове памети.

в. *туйук*.

татулати, -ам несвр. *ићи клашећи се, гегати се*. — Татулам још, па докле ћу не знам.

в. *дошатулати, зашатулати, нашатулати, ушатулати*.

творизати, тврџѣм несвр. *ошварати и зашварати узастойно (враћа, прозор)*. — Шта твориш тијем вратима, умижеш ли се смирити!

творизање с гл. им. од *творизати*. — Се дијете, како ти не досади творизање!

тврдачак, -чка, -чко 1. *који је шврџ*. — Ево узми ову корицу љеба, није, богме, много тврдачка. Тврдачко је то за њене зубе.

2. *који је олакомио, постојао себичан*. — Тврдачка је на ћеси ко му и отац. У потоње вријеме некако је тврдачка.

в. *шврдукав*.

тврдукав, -а, -о в. *шврдачка*.

тебијат, -ата м *посејен, постојан рад, без журбе*. — Радите по тебијату, па ћете стићи на вријеме.

тегара м и ж *љенчуга*. — Диш се отале, тегаро једна, шта си се туј истелечијо!?

теготиња ж *тегоба, тешкоћа*. — Научили смо ми живљети у теготињи, па нам ништа није необично.

тежина ж *коноља*. — На њему бијаше кошуља о[д] тежине. Изаткала, богами, Стоја десе метара од тежине.

тека ж *свеска, биљежница*. — Како брзо изврчи ту теку, пас ти траг гонијо. Тајо ми је купијо теку с линијама.

тѣкнути, тѣкнѣм свр. 1. *повући, надоћи (о жељи)*. — Текнула је мајчина жеља, па дошла да је види прије но очи затвори.

2. *пошећи, појавити се (о влази)*. — У, па ево текнула влага низа зид, зар не видите!

телѣр м *оквир за прозор*. — Купијо сам телѣре за прозоре. Оварбај, болан, те телѣре да не труну.

телѣчар, -ара м *кућица за шелаџ*. — Неће да побуса телечар но капље теладима за врат.

темѣгало с *онај који брбља, који много говори*. — Еј ти мало темѣгало, немој темѣгати.

темѣгати, -ам несвр. *брбљати, говорити којешта*. — Ако ћеш ићи са нама у прошевину ђевојке, немој темѣгати.

тенећа ж *љех, лим*. — Није та кого од бакра но о[д] тенеће, очи ти не испале.

тењати, -ам несвр. *лежати, лешкарити, љенситивовати*. — Испружијо се по ливади и тења.

тепелук м *сиљна сѣрана дна каје (о црногорској каји)*. — По црвеном тепелуку извезена су златнијем кончињима прва слова српског зова: само слога Србина спасава.

тѣркови м (обично у множини) *калуј помоћу којег се обликује оно што се прави, појравља, дошјерује и сл.* — Какав си ти мајстор кад немаш ни теркове!?

терција ж (тур. *terkiya*) *завежљај ојреме (џераџа, кабаница и сл.) који се кашевима привезе за задњу сѣрану седла*. — Ану, неј ли што боље привезати терцију е ће се чоеску исклизнути кабаница.

тетива ж *ошута на дрнди (разбоја са чешљање јарине)*. — Таман поче да дрнда јарину, оде му тетива у сто комада.

тетријѣб м *фиг. онај који је глуј*. — Ама, шу ту, тетријѣбу један!

тѣтрчѣти, -ѣм несвр. *ићи, креѣтаѣти се, обично једно за другим (о сѣоци)*. — Ено ти јаѣад тетрче према Благову житу, ну поврати иг.

в. најѣтѣрчѣиѣи, уѣѣтѣрчѣиѣи.

тѣћа ж суд од ѣлеха (шѣрѣа). — Имаш купуса у тѣћи, па га подгри, једи и не за-прдуј.

тѣчно прил. *јасно, разговѣјѣино*. — Ај ако мореш течно изговори: раскисѣлише ли ти се опанци.

тѣшкоѣен, -а, -о *који је суморан, одбо-јан*. — Живѣела је читавог вијека поре[д] тѣшкоѣена чоекa.

в. ѣѣшкоѣенас.

тѣшкоѣенас, -та, -то *в. ѣѣшкоѣен.*

тѣвати, тѣвѣм несвр. *јѣсѣи*. — Само т тивај и ништа се немој ченити.

тѣјати, -ѣм несвр. 1. *ѣриѣјајено се раз-вијаѣи (о болѣсѣи, мржњѣи и сл.)*. — У њѣму тѣја некака неижљѣчива бољка. Мржња је ко болѣс: тѣја, тѣја и најѣдном бук-не.

2. *ѣињаѣи, горѣиѣи ѣолако (о вѣѣри)*. — Нека ватра тѣја, док ја дођѣм.

тѣљѣпити, тѣљѣпѣм свр. *баѣиѣи, хиѣнуѣи, фрљакнуѣи*. — Што тѣљѣпи опушак у сре[д] жита, анђѣли с тобом!?

тѣнтара ж фиг. глава. — Нѣма у њѣго-вој тинтари ништа до сламе. Дигло ону тинтару у тудијѣн лута.

тѣнтор м *онај који је незнавѣн*. — Про-ђѣи се тинтора ако Бога знаш. Тѣ нађѣ тог тинтора?

тѣпак, -пка, -пко 1. *који је сѣор у ра-ду*. — Бољѣ је типко радити, но поново радити. Типка је у раду, али оно што уради, уради како ваља.

2. *који се мора лагано радиѣи (неки ѣосао)*. — Не волим ја, братѣ, радити тип-ке послове.

тѣпољак, -бљка м *сѣѣан кромѣир*. — Изручи пред нас пуну калицу скуванијѣк типољака.

в. ѣѣѣољак.

тѣре узв. *којим се коза ѣјѣра*. — Тирѣ коза, тирѣ! Тирѣ, немало ве!

тѣрек м *врѣца са уѣиканим гуменѣм ниѣиѣма за ѣридржѣвање гаћа*. — Дроб му прошо про гаћа, па носи тирѣке. Да ми нијѣ тирѣка не бик мого гаћѣ носити.

тѣрѣнта ж дио какѣѣ ѣјѣлине, ѣарче. — Кад јој испадѣ плѣат ис руку, сломи га у сто тирѣнта.

тируѣшити, тѣруѣшѣм несвр. *доѣјѣри-ваѣи, уређѣваѣи, ѣѣкоѣиѣи*. — Читав сат тируши јѣдну бразду кумпијѣра, а ја сам окопала три.

тиѣ узв. *кажѣ се дјѣѣѣиѣу да не дира (нешиѣо)*. — Тит, не дирај у ватру, изгоре-ћѣш се! Тит, што чачкаш у та прозор!

тиѣа узв. *в. ѣѣиѣ*.

тиѣус м (тур. titiz) *себичњак, егоѣсѣа, ѣѣврдѣца, грабљѣвац, окренуѣ себи*. — Ку-ку ѣѣиди, кад ви титус суди.

тић м *мали, нејак (о дјѣци)*. — Треба ранит ноѣике тићѣ. Лако је натресати гаћѣ на тићѣ.

тићѣти се, -ѣм се несвр. *множѣиѣи се, размножѣваѣи се*. — Тићѣ му се мал, ко икомѣ.

тиѣоглѣв м 1. *онај који је малѣ главе*. — Нѣма у оног тиѣоглава глава колико у тиѣѣ.

2. *онај који је незнавѣн, слабоуман, нез-рио, „ѣѣиѣиѣје ѣамѣиѣи“*. — Не умијѣ они тиѣоглав дати ѣѣвап ни свом животу, а не да дѣ другом ѣѣт.

в. ѣѣѣѣомозгаљ.

тиѣоглавѣс, -та, -то *који је малѣ гла-ве*. — Јѣс да је мали, тиѣоглавас, али је итар ко стријѣла.

тиѣѣомозгаљ м *в. ѣѣѣѣоглав (2)*. — Они тиѣѣомозгаљ ми рѣѣѣ да је сит чоек опа-снији од гладна вука, па се сад у памѣт.

тиѣшкаѣти, -ѣм несвр. *умирѣваѣи, уѣѣ-шкѣваѣи, смирѣваѣи*. — Има добру и ѣѣ-ститу жену, и да иг она нијѣ тишкала, у тој кући би бијо зѣвк.

тиѣшкаѣѣ с *гл. им. од ѣѣишкаѣи*. — Ба-бино тишкаѣѣ иг је одржало, ка ти ја, ова-ко луда, кажем.

тмђл, тмђла, -о који је изгубио основну боју, *пошамнео*. — Није јој скоруп ове године бијел, но је некако тмол.

в. *шумол*.

тмђр м *шама*, *шмина*, *шмуша*. — Велики је тмор пао на земљу, реко би смак ће.

тмђрац, -рца м *мјесто гдје сунце слабо доири*. — Ама ће направи колибу у тморцу, побогу?

тмђрина ж *шама*, *шамнина*. — Данас је велика тморина, мора киша наћ.

тму̀ро м *онај који је намршиен*. — Не мош ис тмура извућ ријеч, па да ти је Бог отац.

тоишан, -шна, -шно који је мали, *малешан*. — Кумпијери су слабо родили, немају тоншни.

тојагати, -ам несвр. *шући*, *ударати*, *бајинаати*. — Тојагали су га пред лицем васколика села. Тојагићи друго и не знају како да тојагају људе, па са им рђа досмрђела.

токача ж *шојага*, *мачуга*. — Нудер ми ту токачу. Ударик јуне по роговима наком токачом и оно затресе главом, мишљак готово је.

толикачкђ, -а, -о *шолики*. — Шпер му је толикачка, ко та твоја.

тђмрштити се, -им се несвр. *мришиати се*, *мргодиши се*. — Кад ме виђе поче да се томршти.

тђнота ж *уривак*, *испрекидано уже*. — Превежи ту тоноту, виш да се сва враголнисала.

тђнтати, -ам несвр. *поправљати*, *крђиши*, *пријечати* (*о одјећи*, *обући*, *илошу* и сл.). — Не тонтај та котар, но то лијепо исплети.

в. *исђонђати*, *нађонђати*, *пређонђати*, *уђонђати*.

тђпек м *дјечак који ђрима оглушке*, *чује*, *а не чује*. — Чује он но се прави топек.

тђпрак м *кућно огњиште*, *дом*. — Јесте ли сви на топраку?

торђрица ж *кућица код шора*, *кућара*. — Исплео сам торарицу од љескова прућа. в. *кућара*.

торбђлити, *тђрбђлим* несвр. 1. *просити*. — Панте људи кад је торбалија, а ми га помоз онда, помоз онда и ено га сад најбогати у племену.

2. *брбљати*, *причати којешта*. — Затвори та твоја уста и не торбали.

в. *шорбарђи*.

торбђрити, *тђрбђрим* несвр. в. *шорбалиши* (1).

торбђмља ж 1. *суша*. — Не пада киша има три мљесеца, све спржи ова ужасна торбомља. (Тако се предвиђа да ће, због велике суше, бити слаб род, па ће се жито носити у млин у торбама.)

2. *велики*, *нейроходан снијег*. — На овој торбомљи покрча ови црни народ носећи од себе жито у млин (због великог снијега не може се жито тјерати на коњима, па људи на леђа упрте по торбу жита и носе у млин).

торбђљак, -ђка м *шорба*. — На леђима носаше искрпљен торбуљак.

торњђк, -ђка м *ис шорни*. — Купијо сам добра торњака.

торђглав м *онај који је ђлишке ђамеђи а велике главе*. — Диго главу они тороглав, па не зна куд удара.

торђтати, *тђроћем*, *торђтам* несвр. *брбљати*, *причати којешта*. — Не торотај да ти се људи смију.

торђтђати, -ђм несвр. в. *шорђаши*.

тђтђлико прил. *онолико колико има*. — Узеше ми тотолико жита што сам имо.

тђтрљан м *онај који много ђрича*. — Не тђтрљај, тђтрљане, језик прегризо.

тђтрљати, -ђм несвр. *брбљати*, *причати којешта*. — Скупиле се жене на густђјерни, па тђтрљају те ова си, те она си, те овакниче, те онакниче.

в. *дођђтрљати*, *исђђтрљати*.

тђчило с 1. *земљиште у сђрмени ђуно камења* (*као у гомили*). — Ама, ку[д] си заблесија про ток точила, зар не видиш да ћеш сломити и себе и коња!

2. *фиг. онај који не умије да чува шај-ну.* — Не причај пред њим о томе, велико је то точило.

тпрже узв. *којим се коњ шјера, њожу-рује.* — Тпрже отале! Тпрже ђаво те одни-јо дабогда!

тпрђ узв. *коњу да иде.* — Тпро соколе мој, тпро! Тпро мали, тпро!

тпрђмаљ узв. *којим се коњ ваби да дође.* — Тпромаљ, тпро! Тпромаљ доро мој, тпромаљ!

тпрђмич узв. *којим се њодсиче коњ да иде шјо брже.* — Тпромич ђаво ти у ноге! Тпромич, ђускијо једна!

тпрђћ узв. *коњу да сјане.* — Тпроћ маљи, тпроћ! Тпроћ, оћеш ли га доћ!

тпруже узв. *којим се коњ шјера.* — Тпруже, шта се ту рњаш, враг се о тебе рњо!

тпрује узв. *којим се овца шјера.* — Тпрује, вук те одро прије зоре!

тпрус узв. *овци да дође.* — Тпрус благо моје, тпрус! Тпрус мала, тпрус!

тпруснути, *тпруснем свр. вабнути овцу да дође.* — Тпрусни браве да иг напојимо.

тпрући узв. *овци да сјане, да се вра-ти.* — Тпрући вамо, шта си тамо заврла!

тпруцкати, -ам несвр. *вабити овце.* — Ма шта стално тпруцкаш?

в. шпруцкнуйи.

тпруцкнуйи, *тпруцкнѐм свр. в. шпруцкайи.*

трабунити, *трабуним несвр. 1. ма-ишайи, уображавайи, заносийи се.* — Ови дуковни авијатичари трабуне о свему и свачему, па никако на земљу да пану.

2. *бунцайи.* — Дијете има велику ва-тру, па све неаквог врага трабуни.

травеза ж *кецеља.* — Припасала би она чојеку и травезу, ето колико има образа. Сашила је травезу на округалац.

травѐлати, -ам несвр. *брѐлаји, не-јресјано јричайи.* — Ја га и нијесам слу-шала шта травѐља. Отко је свануло све је нешто травѐљо.

в. шравулаји.

травнина ж *једногодишњи закуј не-јокрејности ради осјваривања корисји (о кошењу ливаде).* — Ој ли ми дати да покосим Биоштицу, па ћу ти за травнину остриј и овце и јањеце.

травуљати, -ам несвр. *в. шравељати.*

трамбуљати се, -ам се свр. *ковийла-ти се, шаласати се (о облацима).* — Ве-лики се облаци трамбуљају, мора киша улити прије мрака.

в. уштрамбуљати се.

трампати, -ам несвр. *ићи клашураво, гегайи се, незграјно корачайи.* — Неко иде брзо, неко се вуче, а неко трампа, све како ко.

трамповијес, -сти ж *слућеноси, оша-мућеноси, бунило.* — Има велику бољку, па је у трамповијести. Шта бунцаш, јеси ли у трамповијести?

трање ж (обично у множини) 1. *шра-гач на којем се носи какав шерей.* — Нема сиромак волове, па са женом разноси гној на трањама.

2. *дошрајала обућа.* — Не могу више вућ ове трање на ногама.

трапара ж 1. *мала кућа.* — Имам једну њивицу, пешес оваца и трапару, не могу се у њој окренути.

2. *женска која шрајаво иде.* — На ко-га се метну она трапара, змија јој у нос умиљела!

трапйити, -йм несвр. *обилно јесйи.* — Не умије да једе ко други људи, но гуља и трапи.

в. шрајулаји.

трапогүз м *онај који је много јохле-јан, јрождрјив.* — Они трапогуз разли-мијо гузицу, па би поијо за годину васко-лико манастирско имање.

трапуљати, -ам несвр. *в. шрайиити.*

трас узв. *којим се казује каква луйа.* — Дуну вљетрина, нешто паде и проломи се: трас, трас! Дијете плаче, а мајка по њему: трас, трас!

траскати, -ам несвр. *ударати, луйа-и.* — Не траскај по бадњу, јеси ли поаве-то?

тр̄а̀тоља̀к, -џька м *уже исхабано*. — Да немаш један тратоља̀к ужета? У, па ово нијесу товарнине, ово су тратољци!
в. *џрајторак*.

тр̄а̀торак, -џрка м в. *џрајтоља̀к*.

тр̄а̀чк̄ати, -ам несвр. *ићи кроз снијег, блајто и сл.* — Не трачкај се по том ђотлуку, јеси ли поманито.

тр̄ба̀љ м *онај који је сиромах, одриан*. — Дуго се мртви трба̀љ по сијелу а крава му риче придендерена.

тр̄веж м *неџриџеливост, неслога, свађа, џрвење*. — Били су, брате, сложни, а ето сад међу њима избри трвеж. Ану људи, смирите се, шта вам оће такав трвеж?

тр̄в̄ити се, тр̄в̄им се несвр. *сиорити се, свађати се, живјети у неслози*. — Зар је лијепо да се трвимо, а браћа смо?

тр̄г̄ло с *слој земље који се укаже џри копању кроз кречња̀к*. — Копали смо пржину бијелу ко снијег, ка[д] се наједном појави тргло.

тр̄е̄в м *џрен, џренуџак*. — У прави трев усплек да продам шиљеж. Тог трева сину муња, загрмље, кад имаш шта виђет: гром убијо кобилу!

тр̄е̄в̄ити, -им свр. I *зашећи, наћи, џојавити се (неко или нешто) на одређеном мјесту или у одређеном стању, џоложају*. — Тревијо сам на пазару лијепа дувана. Јеси ли ђе трвијо ђецу покојног Максима?

II ~ се *задесити се, наћи се на одређеном мјесту или у одређеном стању*. — Кад је била капитулација ја сам се трвијо у Подгорици.

тр̄е̄шељ м *антирешељ, мјесто између двије стране џовара на коњу*. — Спути кокошке и стави у трешељ.

тр̄е̄шт̄ити, -им свр. I. *ударити, ошинути*. — Трешти га силетом по образу, на правди Бога јединога.

2. *лутити, џреснути*. — Пушти коњу трку, и кад се коњ спотаче, трешти у један ендик колико је дуг и широк.

тр̄зе, тр̄зета с *доцно јагње, јаре и др.* — Крсточела се доцкан мрка и ојањи ово трзе. Лијепо ли је оно трзе, прави упис.
в. *џрзле*.

тр̄зимачна прид. *која се касно ојагњила (о овци)*. — Напој ону трзимачну овцу, мртва је жедна.

тр̄зити се, тр̄зим се несвр. *јагњити се, јарити се, џелити се доцкан*. — Имам неколико оваца и тек ће се трзити потље Ђурђевдана.

тр̄зла̀в, -а, -о *који је искидан, исхабан (обично о ужету)*. — Узми ово трзлаво уже ако ти ваља.

в. *џрзланак (2)*.

тр̄зла̀нак, -нка м I. *доцно јагње, џеле, ждребе и др.* — Стари људи оћаку рећи: Ништа нема бес вола рањка и коња трзланка (теле оранчено, отељено у првој половини године, сиса млијека у изобиљу, па напредује, а ждребе трзланак, ождријебљено кад ливаде озелене, сиса доста млијека, јер је кобила у „сампасу“).

2. *џарче ужетца, искидани део ужетца*. — Прекиде ми се накав трзланак уже-та и лама ми оста у сред бунара.

в. *џрзлина, џрзоља̀к*.

тр̄зле с в. *џрзе*.

тр̄злина ж в. *џрзланак (2)*.

тр̄злити се, тр̄злим се несвр. в. *џрзити се*.

тр̄зоља̀к, -џька м в. *џрзланак (2)*.

тр̄инго прил. (обично у изразу: тринго нов) *сасвим, џоштоуно*. — Душко има тринго нов капут. Ка[д] се појави у тринго новом одијелу, сви у њега погледаше.
в. *џринко*.

тр̄инити, -им несвр. I. *ситити, дробити, џреџварити у џрину*. — Немој то сијено да триниш!

2. *фиг. џричити џангрисаво, брзо*. — Не умије она друкчије да прича, но све трини и не улијеже.

тр̄инко прил. в. *џринго*.

тр̄интати се, -ам се несвр. I. *играити се чучкања, чучкаити се*. — Ја сам се трин-

то прије но си се ти родио, па сад ој да ме учиш.

2. *поигравајти се са неким, бијти су-йериоран*. — Марко се са вама тринта ко мачка са мишем.

в. *чучкајти се*.

тркелѐци м (обично у множини) *безначајне, неважне ствари, штричарије*. — У колиби натрпала старе чарапе, опанке, којекакве дрошке, све само тркелеци, који нијесу ни за ватру.

в. *штрелице*.

тркелице ж в. *штркелеци*.

тркимицѐ прил. *штрком, брзином*. — Тркимице сам отишо да им помогнем попластити жито.

тркопиш м *назив за рад у журби*. — На овом јадном тркопишу не море чоек ништа урадити да ваља. Код њега је вазда тркопиш.

трла ж *гужва, гомила свијета*. — У њивој кући је по читав боговетни дан трла. Ја ћу дој да седим, кад очепи трла.

в. *расшрлиши*.

трло с *шрло, шрлуга*. — Поћерај јањад у цијелу траву, шта иг сузбијаш по том трлу!

трљанути, **трљанѐм** свр. *нагло ошши, шииши*. — Ђе ли трљану оно дијете, знаде ли ишта?

в. *шрљаиши*.

трљапити, **трљапѐм** свр. в. *шрљануши*.

трнободина ж 1. *земљиште гдје има шрња ил ошшрог растиња*. — Не иди бос крос ту трнободину, нагрдићеш се.

2. *мјесто гдје је некога шрн убоо*. — Ама не манитај болан, зар не видиш да то није трнободина но посѐклина.

трнокопица ж *дем. од шрнокој (ца-йун)*. — Сломијо сам трнокопицу у оној тврђи.

трожђел м *онај који је много шрождрљив, шохлејан*. — Не море чоек да гледа колико потрапи они трождел, ко да је вук у њему.

трѐклѐт, -а, -о *који је шроклѐт (најмање шри йуша)*. — Она није проклета но троклета.

трѐмболос м *широки и дугачки шал од разнобојне свиле*. — Обуко црногорско одијело, опасно се тромболосом, а иза тромболоса задијо ливор, па онако шереле оде на седник.

трѐмеља ж *особа која једно мисли а друго ради*. — Немај вљеру у тромељу. Само ти послушни како тромеља прича и завија у кучине.

трѐњак, -њака м *дио игре у игри чучкања*. — Не умије одиграти троњак, па Бог.

в. *чучкајти се*.

трѐпѐти, -ѐм *несвр. гњечити, шриши-йи*. — Ено Мика тропи кумпијер, оће да прави папулу. Немој тропити те шљиве.

трѐћѐти, -ѐм *свр. йасити, шоснути*. — Чим закорачи на поледицу, троћи. Крупна људина, оклизну се и троћи.

трѐчка ж *она која је дебела*. — Набрекла трочка, очи јој се не виде.

трошкали *прид. непром. који је сувише склон шрошењу*. — Трошкали је мимо сву своју браћу.

трпѐж м *шриљење*. — Кућу не држи имање, но крпеж и трпѐж.

трпигуз м *онај који шри, који је шшр-йив*. — Не учи трчигуз, но трпигуз.

трсѐти се, -ѐм *се свр. ослободити се, ошарасити се, лишити се*. — Само ка[д] сам се трсијо њијова зулума, па нек биде шта оће.

трт-врѐт *узв. са значењем нишша*. — Кад га упита учитељ о бици на Косову, он поче све околу, па трт-врѐт, а онда се смете ко кокош кад је ћера јејина.

тртчицо м *онај који је шоследњи у кавом йослу, који се налази на крају*. — (Приповијета се како се на једној моби у Језерима догодио овакав случај: На ручку, према обичају, козбаши је припала кувана глава од јагњета, а остојбаши тртица. Козбаши том приликом подругљиво остојбаши ослочи: „тртчицо“ и то понови неколико пута. Послије одмора ућу косци по-

ново у ливаду и козбаша који је косио у свитицама окрену се остојбаши и повика: „А тргичко!“ Пошто су се косци уврстили у ливаду — остојбаша, као последњи у реду, појача темпо и поче да избацује из реда једног по једног косца. Полако се приближавао козбаши и у следећем кругу се нађе иза њега као други косац. Настаде риједак двобој — остојбаша да пређе козбашу а козбаша да очува прву позицију. При томе је остојбаша често понављао: „А, свитичко, гони те тргичко!“ Козбаша је очувао част првог косца, али је то платио животом. Слиједио дана умро је од великог напора.)

в. свитичко.

трѹбаљка ж 1. *ѡруба ѡређе, ѡлаина, сукна.* — У тој кући и сад има најмање двије трубаљке најљевшег сукна. „Е кад све знаш, чик погоди ову загометку: ’Сто кобила пољем иде, једној плоча спаде, све стотину стаде’“, рече отац сину. „Па то су нити са трубаљком, ка[д] се че са натром“, рече син и насмија се.

2. *борија, врста ѡрубе, свирала.* — Ој ли свирнути на ову моју трубаљку?

3. *ваљкасти смолуљак земље, ѡраве и ситних ошљадака од дрвета који се ѡјављује кад се нешто вуче ѡ влажној ледини.* — Паде киша и одмак се указаше трубаљке кудијен Пајо проћера плас.

4. *фиг. онај који не зна да чува тајну.* — Па то је сеоска трубаљка, јадо мој. Понадо се у трубаљку да му сачува тајну, куку му у памет.

трѹбоса прид. *непром. која има развијене брадавице на сисама (овца, коза, крава).* — Немој, јадан, смицати те трубосе, но смичи оне чине овчине.

трѹловина ж *ѡрулина, ѡрулеж.* — Од овог јавора нема ништа но трѹловина. Ко је залијо у трѹловину и осушиће.

трѹљати, -ам *несвр. јести лакомо, ѡхлейно.* — Не трѹљај дивље крушке, убречиће те! Свашта оно трѹља.

в. ѡрунѡити.

трѹмпна ж 1. *ваљак у млина за кафу.* — Ови млин има трѹмпу од најбољег челика.

Мореш ли ми икако наоштрити трѹмпу, тупља је од ишта.

2. *дио игре у игри чучкања.* — Ако одиграш трѹмпу бес грешке, одбиј ми шклемпу.

в. чучкаѡи се.

трѹнтати, -ам *несвр. в. ѡруљаѡи.*

трѹтешка ж *она која је гломазна, ѡрома, слабо ѡкрећљива.* — Неће трутешка да потрчи, па да кућа гори. Поглај како труташка пласти, руке јој опале дабогда!

трѹчигѹз м *онај који ради на брзину.* — Они трчигуз иде и пиша, вода му стала кѹће.

трѹѡман, -ана м *ѡреводилица уживо.* — Кажу да је бијо трѹѡман у некој страниој вирми.

трѹѡманити, трѹѡманѡм *несвр. ѡреводити уживо.* — Окле ћу ти ја трѹѡманити, кад не знам ни свој језик, а не њијов.

тувѡрати, тѹвѡрам *несвр. ѡстѡйено чѡвѡѡи, мршаѡи, губѡѡи снагу, моћ.* — Ова овца нешто тувира, виш колико се смањила?

тѹвити, -ѡм *свр. I ѡрефѡѡи, наћи, наѡрефѡѡи.* — Ако тувиш на пљаци добар косијер, купи ми га.

II ~ се *срѡсти се, сусрѡсти се.* — Потље толико година тувисмо се код Намастира.

в. ѡуѡљаваѡи (се).

тувѡвати (се), тѹвѡваѡм (се) *несвр. в. ѡуѡѡи се.*

тѹдумѡти, -ѡм *свр. схѡѡѡѡи, ѡѡѡѡѡи.* — Тудуми оно што му користи, а неће да тудуми оно што му није интерес.

тѹка ж *незналица, слаб ѡак.* — Отко је школа закопана таке туке није прекркали њен праг.

тулаѡнути, тѹлаѡнѡм *свр. ѡѡѡѡи, изгубѡѡи се, ѡѡѡѡи.* — Тулаѡну у горуштину баш ко да је помаман.

тѹлија м *онај који мѡри, ѡсредује ѡри измирењу.* — Не вљеруј ти њему ништа, то је и тулија и палија.

туљак, -ља м *угао, ћошник, окрајак*. — Види бона у том туљку да ми нијесу ђе опанци. Набацали у туљак сто накијег рита.

тумацнути, тумачнѐм свр. *умаћи, замачнути, ући (негдје, преко)*. — Нешто тумачну у шуму. Ено ти јањад тумачнуше пре Превије.

тумџгати, -џам несвр. *шући, ударајући*. — Не тумџгај овце љемезом, белају један!

тумол, -а, -о в. *ћмол*.

тун прил. *ћу*. — Ено тун је шмигнула вљсерица.

в. *ћунек*.

тунек прил. в. *ћун*.

туњкав, -а, -о који је *сјор у раду*. — Туњкав је да се то не море описати.

туњкати, -џам несвр. 1. *радију сјоро*. — Млого, брате, туњкаш кад радиш.

2. *муцајући, говоријући на нос*. — Има наку ману, па туњка кат прича.

тупа оном. узв. за *ударање (по некоме, нечему)*. — Она по њему: тупа, тупа, а он ни да писне!

тупећ, тупећа, -е 1. *који је сћидљив, срамежљив*. — Припази ми ово дијете, тупеће је.

2. *ћриглуј, ћуј, ограничен*. — Не разумај му се, он је тупећ ко му и отац.

турати, турџам несвр. 1. *бацајући, избацивајући (ћри ћријању сјјена, жича и сл.)*. — Ти гази сјјено а ја ћу турати. Добро ли тура љиљке, ваљетна руко божија.

II ~ се 1. *бацајући се камена с рамена*. — У свој вакаат Микајло је туро камсна с рамена ко иједан.

2. *мијешајући се у ћуђе ћослове*. — Нећу се ја турати у њијове ствари. Немој да тураш нос у свашта.

турбомеља ж *суви вјетар*. — Вала ништа нема горе за усџе но кад окрене турбомоља.

туркџсати, -џам несвр. *галамијући, викајући (на некога)*. — Не умије он што неће туркџсати.

туркуља ж *врџа ћушке (ћурске ћроизводње)*. — Заметно про рамсна туркуља и ко ти је, он ти је.

туртати, -џам несвр. *ћи ћамо-амо, бићи у сћалном ћокрећу (о ћоћрцима)*. — По читав боговетни дан тута по колиби.

туртук м в. *ћаћук*.

туртукнући, -нѐм свр. *ћодсћакнући, навџсћи; наћујдајући*. — Тутукнуше луду работу, па поче да напада људе. Воли он да тутукне пашче.

туртумиша ж *игра везаних очију, ћоромиша*. — Оћемо ли да се играмо тутумише? Мани се тутумише и ћорава посла.

в. *ћоромиша*.

туртумраќ м *мрак кроз који се скоро нићића не назире*. — Не види се прс пред носом кроз ови туртумрак.

туртучити, -ћим несвр. *ћићи (воду, ракију и сл.)*. — На овој живој ватри тутучи воду по ваздуги дан.

туртучење с гл. им. од *ћућучићи*. — Његово тутучење досадило је и Богу и народу.

туртуж м *назив за особу глују, ћрићро-сћу*. — Е какав је они тутуж, вода му се свџзала! Жена му је велики тутуж.

тући, тућем несвр. *фиг. јџсћи*. — Тукли су јџменицу док им нијесу нарасле зазубице. Сву драгу зиму тукли смо сува љеба и сира.

туц-муц узв. *којим се ћоказује замуцкивање или се ћокушава скрићи незнање, какво скривање и сл.* — Не море он ни да прича ко други, но све нешто туц-муц. Кад га пита учитељ он би поткомољјо главу и све нешто туц-муц натуцо.

тућан, -чна, -чно који је *кршевий, нећроходан*. — Ово је тучан крај, у њему није лако живљети.

в. *ћучњикав*.

тућњикав, -а, -о в. *ћучан*. — Тучњикаве ливаде забоба.

тућица ж 1. *вуна од заклане овце (кад се кожа од заклане овце ћоћићари, вуна се очуја или обрије)*. — Да очупам ово мало тућице, море дати руку.

2. *фиг. мрѣвуѣаво, шромо, сѣороход-но чеѣаде (обично женско)*. — Нема у оној тушици ни жива дука, акмоли што друго.

в. тушичица.

тушичица ж *дем. од тушица.*

Ћ

ћаш узв. *којим се ваби говедо*. — *Ћаш, кава, ћаш! Ћаш, воко мој, ћаш!*

ћак м *ћредмет шале, изругивања, ћоруге*. — Кад поче нешто да прича дигосе га на ћак. Не дозволи да бидеш сеоски ћак.

ћакүлати, -ām несвр. *ћричати које-штиа, брбљати*. — Док смо ми ћакүлали, они су спавали. Да добро радиш ко што ћакүлаш, не би те било ниђе у свијету.

ћалакати, -ām несвр. 1. *јурцати, ићи шамо-амо*. — По читаву ноћ ћалака, а дању спава. Ћалакала је о[д] сијела до сијела.

2. *ћрошийти улудо, расијати*. — Још има нешто бабовине и њоме ћалака.

ћалакнүти, ћаләннēm свр. 1. *однијети, ћушнүти (о вјетру)*. — Дуну вљетар и ћалакнү навилке.

2. *фиг. бийти захваћен душевним сметњама и ийтињама*. — Убило га стотину јада, па је имо от чега ћалакнүти.

в. ћаланүти.

ћаләнкүр, -үра м *онај који нема осјећај сѣида, безочан, ћорочан (обично младих)*. — Смијем се кладити да ће они ћаланкүр ићи про село и без гаћа, само ако му се ћевне.

ћаләнкура ж *она која нема осјећај сѣида, безобзирна, ћорочна (обично средњовјечна жена)*. — Попила му је памет она ћаланкура.

ћаләнпра ж *она која много ћрича, бесѣидница*. — Узнијеће му ћаләнпра и што јес и што није. Не ватај се у коло са оном ћаләнпрдом.

ћаләнүти, ћаләннēm свр. *в. ћалакнүти* (1).

ћаләскати се, -ām се несвр. *шалийти се, шегачийти се*. — Не зна оно ништа друго но да се ћаласка и изругује са старијем људима.

в. исћаласкайти се.

ћаловина ж *очевина, очево имање*. — Лако је њему док му још траје ћаловине.

ћанац, ћанца м *жеља, чежња, воља за нечим*. — Имо је ћанац на кокошињу јуву, али оћеш: нема кокошака ни у плећу.

ћапикүра ж *ћогрд. женска лаког морала*. — Давно је сѣла на образ она ћапикүра. Прилијепиће се и за њега кака ћапикүра.

ћапокүснүти, ћапокүснēm свр. *ћојесити на брзину*. — На итњу ћапокүснү наку цркавицу и оде. Дај ћапокүсни мало од овог саљевка.

ћарлијати, -ām несвр. *дувайти, ћиркайти (о вјетру)*. — Са сваке стране ћарлија нака вљетрина.

в. ћурлијати.

ћарлијање с *гл. им. од ћарлијати*. — Дај док је ово ћарлијање, да развијемо оно мало јечма.

ћасәти се, -ām се несвр. *шалийти се, шегачийти се, ћричати којештиа*. — Не ћасә се са мном тако ти Бога. Ћасә се са твојом суврси, а мене размини.

ћасләмција м и ж *онај који се шали, шаливција*. — Велика је то ћасләмција, не знаш ти.

ћевњак, -ака м *гњай, голијен*. — Она ћевојка је танкијек ћевњака, пребијо би иг батурсом од чаплијеста.

ћевногаљ м *онај који је дугоног*. — За ноликог ћевногаља треба исплес гете от по метра.

ћевчија ж *кућлача, завайка*. — Успни ми једну ћевчију тог жалосног скроба е сам скапо о[д] глади.

ћевчица ж *дем. од ћевчија*. — Додај ми ту ћевчицу.

в. ћевчија.

ћелѣтак, -тка м 1. *ћела*, *коса која се прориједила*. — На глави има један ћелетак косе. Лијепо му стоји они ћелетак.

2. *онај који је излизан, ѿцијејан, сѿтар, исхабан (обично о одјећи)*. — Обуко наков ћелетак капута, па дркће.

ћепало м *клада на којој се цијејају дрва*. — Види ћепало, па ћеш одма знати какав је домаћин.

ћепак, -пка, -пко *које се лако цијеја*. — Букове лиге су ћепке. Убери које ћепко дрво.

ћепчић м *дем. од цијејац (уско и дугачко ѿарче земље, земљишина ѿрцела)*. — Дали су ми приде ови ћепчић земље.

в. цијејац.

ћер дотле *изр. за сначењем: нако ѿако, не може бити боље, домаћински*. — У Миладина има ћер дотле лијепа ђевојка. Дочекали су нас ћер дотле.

ћертити, -ѿм *несвр. мјерити, размјерити*. — Ко ће ви ћертити јапију? Оће да ћерти грађу, а нема појма.

в. ућертити.

ћесак, -ска, -ско *који је узак, ѿијесан, скучен*. — Кућа му је много ћеска. Оплела ми је ћеске пригавке.

в. ћескоѿан.

ћескин, -ѿна м *онај који је брз, оѿрешити, дамарли*. — Не мореш ти ни опелелити са онијем ћаскином.

ћѣскотан, -тна, -тно *в. ћесак*.

ћѣга ж *ѿрамен (бијеле косе)*. — У пошалици: „У сеоског кмета, / на срет чела ћета, / испот ћете боре, / па га жене дво-ре.“

ћѣгоносѣљ м *онај који има бшѣг на носу*. — Рођен је ко ћѣгоносѣљ.

ћѣкара ж *шоља*. — Немаше у кући ни ћѣкару варенике.

ћѣла ж *женска лакомислена, нейромишњена, несѣјална*. — Не уздај се у ћѣлу да ти јадна мајка није.

ћѣлаш м *коњ ѿеѣљасѣе, сиве длаке*. — Пошалица о похари пшенице која се десила у селу Безују: „Славу слави деветоро коња, / на главици, Станковој шеници, /

наздрављала Сићова ждребица: / 'Здрав си брате, Машутов дорате, / и Племенко, Богданов зеленко, / здрав Ћилашу, Тодорев брњашу, / да се ове славе не минемо, / док пошљѣњи сноп не преврнемо!“

ћѣлдисѣти, -шѣм *свр. изгубити снагу, исцрѣити се, малаксати, онемоћати*. — Ћилдисо сам, крочити не могу.

ћѣлимати се, -ѿм *свр. изводити шалу, шегачити се (са неким, нечим)*. — Нашо си да се ћѣлимаш са старом бабом, што не тражиш своју сувре, погани једна.

ћѣлипѣрка ж *женска лакомислена, несѣјабилна, нейромишњена*. — Благо ти у памет, ка[д] тражиш от ћѣлиперке да ти дѣ сѣт.

ћѣнтѣрци м (обично у множини) *које-какви ѿаѿирићи, харѣиѿице, сѣиси*. — Вала си дозлогрдијо и Богу и народу се тијем твојијем ћѣнтерцима.

ћѣпрана ж *женска која је дрска, безочна*. — Ћѣму ће ћѣпрана запржити чорбу.

ћѣја *узв. којим се гони говеда*. — Ћоја, врат сломијо! Ћоја амо, ћоја!

ћѣјакати, -ѿм *несвр. ѿјерати говеда узвикујући: „ћоја!“*. — Немој иг само ћѣјакати, но узми прут, па иг ошини.

в. заћѣјакати, наћѣјакати, ѿроћѣјакати, ћѣјакати.

ћѣјамо *узв. говеду да се враћи*. — Ћојамо, соколе мој, ћѣја!

ћѣјкати, -ѿм *несвр. в. ћѣјакати*.

ћѣк, *ћѣка* м *род, ѿоријекло, сродсѣво, лоза*. — Платићеш ми нако те не уватим, ћѣк ти материн. Удари ме по руци, ћѣк му ѡегов.

ћѣкнути се, *ћѣкнѣм* *свр. оѿоравити се, кренути набоље*. — Паде киша у прави час, па се жита ћѣкнуше. Бијаше дијете слабуњаво и оскоро се ћѣкнуло.

в. ћѣнути се.

ћѣнути се, *ћѣнем* *свр. в. ћѣкнути се*.

ћѣпѣти, -ѿм *свр. 1. ударити, ошинути, ошамарити*. — Ако те једном ћѣпѣм, пантићеш ме док сам жива.

2. *узети крадом, присвојити њуђе*. — Прича се да је ћопијо нечије паре, па ено заендо кућу на два боја.

ћор узв. *којим се позива на ѿрамљу, размјену*. — Ој ли ћор са бритвулинима?
в. *ћорнући*.

ћорбуџак м *буџак, ћошак, мјестио у каквом ћошку*. — Згучила се кукавуља у оном ћорбуџаку и ту ти проводи живот, куку јој, ко е!

ћорџак, -тка м *фиг. око које је издао вид*. — Не видим на ове црне ћорџке ни бијелу мачку, а камоли што друго.

ћорџати, -џам несвр. *ићи неглейке; крећати се кроз ѿмушу, ћорати*. — Зажмирило, па ћорџа кроз оне крше, док се неђе грдом нагрди. Неће да уждију лампу, но штеде ону црквицу гаса и ћорџају у мраку сву драгу ној.

ћорило с *слейило, ћоравоси, обневидјелоси*. — Какав је, дабогда га снашло ћорило.

ћорлук м 1. *обневидјелоси, ћоравоси*. — Остаро сам, оцогито сам, уватио ме ћорлук, е нијесам ти приспијо ни за шта.

2. *незнање, нећорсјећеноси, неискуство*. — Ћорлук нас је довео до просачког штапа.

ћорнүти, -нџм свр. 1. *замијенићи, ѿромјенићи, ѿрамјинићи*. — Ћорнули смо кресива.

2. *узети крадом, украси*. — Нико не зна шта је та досле ћорно.
в. *ћор*.

ћорџмиша ж *игра у колу у којој се играч завезаних очју (ћорџмиша) креће унутрашњом страном кола, ѿијка играче и ѿрејознаје их*. — Ћорџмиша пипколи играче а они му пјевају: „Ћорај, ћоро, слушај сада, / како пљева српска млада, / сад погоди ко је то, / не би л дошо на мљесто.“ Ако ћорџмиша препозна играча, онда се замјењују и тако док им се игра не досади.

в. *ѿуѿѿумиша*.

ћортек м *ударац, шамар*. — Вала, ако ти не накујем ћортек, не била која сам!

в. *ћушек*.

ћџсати се, -џам се несвр. *ћасати се*.

ћџшник, -џка м 1. *ћошак, угао*. — Стави бурило у ћџшник. Свали се у ћџшник и сџде.

2. *камен узидан у ћошак зида, угаони камен*. — Није добро, ноћас сањам да се сорго ћџшник от куће.

ћубајлија м *младић са великом косом*. — Ану ти ћубајлија: колико је два пута два?

ћубити, ћубџм несвр. *сџајати са осјећањем нелагодности, чекаћи на једном мјесту*. — Ид у кућу, шта ћубиш на тој вљетрометини, таван не бијо.

в. *ћубџети*.

ћубљети, -џм несвр. в. *ћубићи*.

ћувуље узв. *говеду да иде*. — Ћувуље отале, црџева ти се не сукала!

ћуја узв. *говеду да иде*. — Ћуја амо, баксузе један!

ћук узв. *којим се маме кокоши да дођу*. — На Божић оћаше баба Томана от поројжа (ужета којим се волови пороже и воде) направити круг и у њ просути жито, а онда некако молећиво узвикнути: „Ћук, кока, у једно јато одиле, у једно гнијездо носиле!“, и ако кокошке уђу у круг неће се разгнијежћивати, а носиће јаја у једно гнијездо.

ћукнути, ћукнџм несвр. *вабнући ѿса*. — Ако не биде овако како сам ти реко, ћукни ме ко онога иза коца.

ћукнүти, -џм несвр. 1. *позвати, намамићи кокошке да дођу*. — Кат ћукну кокошке, оне се све сјатише око ње.

2. *фиг. ѿјесити нешто на брзину*. — Ћукни то часком и не нагуђуј.

ћу-кџка узв. *кокоши да дође*. — Кад би стрина викнула: „ћу-кџка, ћу-кџка!“, кокоши потрче да се полеме.

ћуланак, -нка м *дио сулундара од земљане ѿећи који улази у димњак*. — Остави та луч на ћуланак да се не затури у те тантаре.

ћуланути, *ћуланѐм* свр. 1. *ћревалићи*, *ћрећурићи*, *однијети* (о *вјетру*). — Ћулану га вљетар ко перушку.

2. *баџићи*, *ћушнући*. — Ћулани те гра-не са пута. Докопа га они јурук и ћулану.
в. *ћуликнући*.

ћулијати, -*ам* несвр. *ћиркаћи*, *дуваћи* (о *вјетру*). — Кад изађосмо на превију, вљетар поче да ћулија.

в. *ћурлијати*.

ћулићнути, *ћулићнѐм* свр. в. *ћулану-ћи* (1).

ћулумџти, -*им* несвр. *ћушати*, *муча-ћи* са *осјећањем* *нелагодности*. — Не ћу-луми он без неке велике невоље. Остави га на миру, па нека ћулуми.

в. *ћроћулимјићи*.

ћума ж *букећ*, *свежањ*, *кића*. — До-неси ми једну ћуму јаблана.

ћунати се, *ћунам* се несвр. *играћи* се *шућирањем* у *кају* (о *дјеци*). — Скини твоју капу, па се ћунај колико ој, а његову остави на миру.

ћунџти, -*нѐм* свр. *одаваћи* *нећрија-ћан* *мирис*, *смад*, *смадјети*. — Богме ти сир ћуне. Ово коше меса ћуне.

ћупџти, -*им* свр. *јојести*. — Ћупи ову мазу и иди врати телад е ће у зијан.

ћурлијати, -*ам* несвр. в. *ћарлијати*.

ћурлукнути, *ћурлукнѐм* свр. 1. *дуну-ћи*, *ћунући* (о *вјетру*). — Да не ћурлукну мало вљетра не могаше се живљети.

2. *исјићи* до *јоследње* *каји*. — Бијаше се расушијо од жеђи и у душак ћурлукну ражљевак шњезанице. Ћурлукни ову ча-шу ракије.

ћускијати, -*ам* несвр. 1. *радићи* *ћу-скијом*. — По ваздуги дан ћускија оно ка-мење, Бо[г] га нагрдијо кад је наки.

2. фиг. *јадаћи* (о *киши*, *граду*). — На-љути се Бог на нас, па ћускија ли, ћускија. Ћускија град, све помлати.

в. *наћускијати*.

ћутек м 1. *бајина*, *дрезина*. — Да ми не би овог ћутека оћаше ми вашка просу-ти вас дроб.

2. *ударац*. — Добићеш ти ћутек, нако-ти не бидем жива. Попијо је он доста ћу-тека.

3. фиг. *злућ*, *ћрићросић* *човек*. — Уза-луд је ћутеку причат, ћутек остаје ћутек. Не море ћутеку ништа под капу, па Бог.

ћутџкати, -*ам* несвр. 1. *ударати* *ба-јином*. — Кат почну ћутџкати по врсноци, неј знати ни како се зовеш.

2. *ућућкаваћи*, *ћућкаји*. — Ћутекају људе на сваком кораку, пут им се затро.

ћућкалица м и ж *особа* *која* *много* *бр-бља*, *води* *ћрач* (*а* *све* *ћо* у *ћола* *гласа*, *да* *се* *кобајаги* *не* *чује*, *не* *сазна*). — Не отва-рај уста пред оном ћућкалицом, све ће ти наопачке изврнути.

ћућкаћи, -*ам* несвр. *ћричаћи* *шаја-ћом*, *шајућати*. — Ама, шта толико ћућкате, смели вас јади божији!

в. *ћућколићи*.

ћућколићи, -*им* несвр. в. *ћућкаји*. — Кад не би њиг двије ћућколиле не би биле живе.

ћућорџти, -*им* несвр. *ћричаћи* *ћихо*, *шајућати*. — Нека жене ћућоре, Бог им је тако оставијо. Причајте да вас сви чују и не ћућорите туј.

ћућурити, -*им* несвр. *савијати* у *гуку*, *скриваћи*, *гучићи*, *ћискаји* на *скривено* *мјесто*. — Убила га сиротиња, па сад ону „крв“ што је стеко ћућури да му не измак-не из руку.

ћушпџти, -*нѐм* свр. *ћродаћи* *будза-шићо*, *оћућјићи* *ћо* *нижсој* *ћјени*. — Мо-рам ћушнути јањад како било, е нема ко да чува. Би ми нужда, па сам цабе ћушно вола.

У

ууу узв. *којим* *се* *исказује* *чуђење* *или* *изненађење*. — Ууу, Милуша и јадуша, да виш колик ти је трбук у снаје!

уајрити, *уајрим* свр. *сиремјићи*, *ћри-ћремјићи*, *скуваћи* (о *јелу*). — Ка[д] стиго-

смо кући планинка бијаше уаирила вече-
ру.

уајáрити, уáјáрим свр. *умјериџи*, *џачно размјериџи*, *идидјелиџи на једна-ке дјелове*. — Уајари стране товара е ће коњ кривати. Неће тај ништа урадити, што све неће уајарити.

уáлатити се, -им се свр. *доџјерáџи се*, *уредџи се*. — Уалатила се, с ње би се и муа сломила.

уáрити, уáрим свр. *уредџи*, *довесџи* у ред. — Уарила је кућу, позлатила се, ка[д] је нака.

уáсулити, -им свр. *ушџроџи*, *ушко-џиџи*, *ујаловиџи*. — Слабо уасули ждри-
јепца, па оста пастушат, ђаво у њ.

уáсуљен, -о *ушкоџљен*. — Трчеџи у го-
мили говеди, за кравом која води, обре-
цну се један бак на уасуљеног вола: „Ће ти
трчиш са нама, ка[д] си га давно угаси-
јо?!“, рече и царну га роговима у трбук.
„Не идем ја ће и ви, но идем, ако провали-
те купушњак, да се наједем купуса“, рече
уасуљени во и настави да трчи.

уасуљеник, -ика м *уасуљен во*. — Не-
чи уасуљеник пробука пољем.

уáчкáти, -ам свр. *ухвáџиџи*, *увреба-џи*. — Чуво се стари комита от потáјнијек
поћера, али га цандари уачкаше ка[д] се
најмање надо.

в. ачкáџи.

уáкгáн, -а, -о *који је учейан, уџабан*.
— Пут је убактан не море бити боље.

уáкгáти, уáкгáм свр. *учейáџи*, *уџа-
банáџи*. — Дај да убакћемо пртину, неће-
мо ли проћерати браве до котара.

уáрјáчџи, -им свр. 1. *ујериџи неки
џредмеџ (џрема некоме, нечему)*. — Спу-
шћи ту дрвезину, шта си је убарјачијо чо-
еку између очију!

2. *џи џраво и без засџоја*. — Убарјачи-
чијо про долова и не окреће се. Жедна
стока, па убарјачила право на воду.

уáрусáн, -а, -о *који је ујрљан око
уџа*. — Обриши се, ето си убарусан по
бради.

убаруáсати се, -ам се свр. *ујрљáџи се
око уџа*. — А што си се тако убарусо, цр-
нијо се?

убауљáти, -ам свр. 1. *уџи џобаучке*. —
Готово је, готово: једва сам у кућу убау-
љала!

2. *умиљеџи (о гмизавцима)*. — У та
зид убауља она проклетница, зар је не ви-
ђосте.

убеу́тити се, убеу́тим се свр. *џреџи у
сџање ошáмућеносџи*, *несвјесџице*, *ома-
мљеносџи*. — У, Бок те убијо, зови дијете,
ено се убеутило от плача.

в. беуџи.

убе́чити, убе́чим свр. 1. *узренуџи*,
џрезренуџи (о жџиу). — Жита су много
убечила, ите нећете ли пожњети даће и
пола.

2. *грџáџи окомиџо (сунце око џодне)*.
— Убечило сунце, оба ока изгореше. Кад
сунце убечи овце се спландоваше.

убџоже џрил. *са значењем: убиј бо-
же*. — Убџоже што ћеш од њега имати
користи.

у́блага ж *ублажење*, *олакшање*, *џо-
бољшање*. — Попи ову ћикару чаја, биће
ти ублага. Привише ми компрес на прси и
одмак ми би ублага.

убљеница ж *овца убијена (обично од
грома)*. — Удари гром у овце и на мљесту
оста десет убљеница. Нијесу клете убље-
нице ни грома чуле.

у́бо, у́бла м *бунар, убао*. — Утопило се
нечије дијете у убо.

убо́љети се, убо́љим се свр. *биџи лоше
џечен, завиџи воду џри џечењу (о хљебу)*.
— Неће да тарне у ону клету ватру, па јој
се љеб уболијо и ујадијо.

убо́нтџи се, -им се свр. *убречџи се*,
надуџи се. — У, ево змија ујела јање, да
виш како се убонтило и ујадило!

у́брзо прил. *скоро, ускоро*. — Убрзо ће
и жита здренуги, ако Бог да. И ми ћемо
убрзо пушћити празове у овце.

у́бркљáти, -ам свр. *замџешáџи*, *заму-
џиџи*, *умџешáџи*. — Убркљáј које јаје у
пити, шта си се стисла ка зла година.

в. бркљайи.

убрѠћи се, *убрѠћим се свр. намрго-
дији се, намришији се, надурити се.* —
Уброћи се, реко би све му је покопано.

в. броћити се.

убрѸдати, *-ам свр. уризикайи, усуди-
йи се.* — Убрузда оно црно дијете и занче
у школу по овој међави.

в. убуздайи.

убрѸсити, *убрѸсім свр. I уризикайи.*
— Како си убрусико по овом кијамету, Бог
ти свети Јован?

II ~ се *надуји се, ошкнуйи, йодбуну-
йи.* — Кад отворик тор, одмак виђок једну
овцу како лежи, ја се загнук према њој,
кад виђок зло: она се сва убрусико и балу-
ша на уста.

убрчати, *убрчйим свр. ући, хруйити из-
небуха.* — Ено ти брави убрчаше у гору,
на потрч, неј ли иг вратити. Убрчо сам у
колибу прије но је киша љуснула.

убѸдати, *-ам свр. в. убуздайи.*

убуључити, *убуључйим свр. сврсйайи*
у буљук (о сйаду). — Убуључико оно мало
оваца и оћера да напоји.

убурдати се, *-ам се свр. згрушайи се,
згрудвайи се, згуснуйи се, укварийи се (о*
млијеку). — Ево се убурдала вареника.

в. збурдайи се (2).

увајдити се, *-йим се свр. корисйийи*
се, имайи бар какву корисй. — Увајдили
се се приваћајући туђ мал.

в. увардисайи.

увајр м *корисй, добий.* — Иди коси,
увар ти је укосити да ће и навиљак сијена.

увардисати, *ушём свр. в. увајдийи.*

увегнути, *увегнем свр. изеубийи све-
жину, боју, сјај, осушийи се.* — Бијаше та
чоек јак и животан и некако брзо увегну.
Лишће пожуће и увегну за нећелу дана.

увегурчити се, *-йим се несвр. улијени-
йи се, излежавайи се, љенсйивовайи.* —
Увегурчико се и неће ни да се пошене от
шпорета.

увезичити, *-йим свр. йричайи китйња-
сйо, изговорити йолако (као да се мисли*
йровлаче кроз везикју). — Увезичила ко и

свака млада, и везе ли везе. Увезичила, би
реко ни уста не отвара.

в. везичийи.

увеликѠ прил. *увелико, навелико.* —
Одмакла је њијова љубав увелике. Поми-
рише се и са се слажу увелике.

увеличати, *-ам свр. 1. дайи нечему*
већи значај, улогу, йоложај или број и сл.
— Увеличали су његово јунаштво. Нема
он толико имање, увеличали су.

2. *увећайи (о слици).* — Ој ли ми уве-
личат ову слику?

увилушити, *увилушйим свр. сйрйайи*
да шйо више иде у висину (обично сијено,
жйишо). — Нијеси треба нако увилушити
сијено, бојим се да га вљетар не ћушне.

увисйнкѠ прил. *високо, увис.* — Пу-
штик лептира и он одлече увисинке. Ба-
цико сам му капу увисинке.

увитйљити, *увитйљйим свр. 1. засука-
йи, усукайи (о брковима).* — Увитиљико
мишореп брчиће и стално и[г] глади и су-
че.

2. *увитйи фийиљ ламје.* — Извитиљи,
бона, ту пижуљу, шта си је тако увитиљила.

3. фиг. *ослабитйи, смршайи.* — Нешто
си млого увитиљико. Увитиљико је ко да
болује јевтику.

увйштати, *увйштйим свр. биши много*
кисјел, кисийи. — Млијеско ти је увйшта-
ло, не море се сркнути.

увљештичйти се, *-йим се несвр. 1. йре-
йтворити се, улукавитйи се, лукаво йостйу-
йийи.* — Ка[д] се она увљештичи, ништа
јој не знаш шта оће.

2. *са сйеченом вјешйином нешйо ра-
дийи.* — Увјештичила се Дара да прави
шпагајлије.

уво с фиг. *људско биће, живи сйвор.*
— Ка[д] су налећели реоплани, у селу није
било ни малог ни великог ува. Не вљеруј
ниједном, само ако је то њиово уво.

увоштити, *увоштйим свр. I биши ово-
шйен, надојен воском.* — Поглај како је
увоштила корице од вљечитог календара,
би реко су куповне.

П ~ се фиг. *не старити, не мијењати се*. — Увоштила га мука и невоља, па му не да ни да стари.

Ћвр̄ прил. у врху, на врху. — Попео се увр вра брда. Тица направила гнијездо увр јасике.

Ћвр̄аз м *неваљалство, недођуштена радња, грешка, погрешка*. — Увраз је опоганити се испре[д] куће. Ника[д] то младе не направи какав увраз, живљело мајци.

увр̄лчити, увр̄лчим свр. *ићи право, крећати се, обично једно за другим (о стиоци)*. — Упекла живоветна ватра, па овце увр̄чиле једна за другом.

в. *вр̄лчийи*.

Ћвр̄ш̄ат, -а, -о *који је љун до врха*. — Даве ми увр̄шату торбу урмегинова брашна, жути се ко злато.

увугијати се, -ам се свр. *усмрдјети се, „убаждјети се“*. — Увугијала се она поган, пи! Осџаш ли ти да се неко увугијо?

в. *вугијати*.

увур̄љати се, -ам се свр. *ући, увући се*. — Увурља се пашче у колибу, дај ишћерај га. Ено се змија увурља у зидину.

Ћг узв. *изненађења, чуђења*. — Уг, сно гори Неђова кућа! Уг, поглај доље, шта се оно црни!

угаипити се, -им се свр. *ишчезнути, оићи у нејознајом љравцу*. — Ће ли се коњи угаипише?

угалатити се, -им се свр. *уљрлати се, ујоганиити се*. — Неће да се опере но се угалатијо, руке му опале кад је наки!

Ћгарас, -та, -то *који је црниураси*. — Болесно је оно угарасто јање.

Ћгетити се, -им се свр. *обући геће*. — Угетити се у сред љета, очи му изгореле.

угишити, угишим свр. 1. *идаити истим љемјом, улаганиити (о киши, снијегу и сл.)*. — Угишила киша и не престаје.

2. *биити у стињу омалњености, занесености, иредати се уживању (обично о љубави)*. — Ставијо на крило ону чуљноногу, а она угишила и не трепће.

в. *угојголиити (3)*.

угланцијати, -ам свр. *углачити, уравнати, учиниити сјајним*. — Угланцијо гувно, море мед ш њега лизати. Како је шпорет угланцијала, благо дому у који је дошла.

в. *гацијати*.

Ћгодница ж *одмјерена и љактична женска особа*. — Лако му је кад има наку угодницу.

Ћгојголити, -им свр. 1. *ићи право и без засија*. — Угојголила колона војника и замакну про брда. Ама шта си угојголило ту јањад, пушти иг нек сама иду.

2. *ијевати сложено, уједначено, складно*. — Извјежбале се, па угојголиле, реко би један је глас. Не умију да угојголе, но једна Скадру а друга Бојани.

3. в. *угишиити (3)*. — Он је пипка и штупка, а она угојголила и само преврће очима.

в. *гојголиити, узгојголиити*.

угологлавити се, -им се свр. *ићи гологлав*. — Што си се угологлавијо, ако Бога знаш?

уголопѣндити се, -им се свр. *обући се сувише лагано*. — Уголопѣндила се на овом мразу, па дркти.

Ћгриза ж *расира, свађа, љуиња; омраза, смуиња*. — Међ њима је велика угриза. Сачувајте, ђецо, то мало образа на овој јадној и жалосној угризи.

угријешити, угријешим свр. *ишчезнути, оићи у нејознајом љравцу*. — Ће угријеши ромица, без ногу остала, кѡ је!

угринтати, -ам свр. 1. *угазити, загазити*. — Што угринта у та глиб, јеси ли ђор?

2. *ући изненада у неки љпросиор, средину*. — Ишли смо про једне шуме и угринтасмо у сре швапског логора.

Ћгркнѹти, -нѹм свр. *иосијати нагорак, мало горчийи*. — Скувала би качамака за вечеру, но ми је брашно угркло. Месо је угркло, не море се заложити.

угрумѣнати се, -ам се свр. *ирейворити се у груменчиће, угруменчаити се*. —

Мијешала сам колико сам умљела, и јопет се скроб угрумено.

Ћгучићи, -џм свр. *најравићи шуљину у гуку качамака и у њу сџавићи скоруја*. — Сеџам се ка сам бијо мали, оџаше баба Пека да ми угучи гуку качамака, и ја ш њом излетим напоље ко метак.

Ћдава ж вријеме кишовићо и сњеговичо. — Пада, не престаје — права јесења удава. Досадила је ова удава, помори нас живе.

Ударљив, -а, -о *који је немиран, не сџашан*. — Ђеца су ми ударљива, никака им јада не могу.

Удендечићи се, -џм се несвр. *излежавати се, џроводићи вријеме у нереду*. — У вамилији ђе се свако удендечи па седи, не море бити пун амбар.

Удерепићи се, -џм се свр. 1. *угојићи се, „заврајатићи“*, *знајно џовеџати килажу*. — Удерепијо се ко да једе мед и масло. Бијо је сув ко чачкалица а ено се, борами, сад удерепијо, па дошо ко чоек.

2. *уредно, џеданићо се обући и доијерати*. — Удерепијо се, заличко и са[д] суче бркове.

Удилдичићи се, -џм се свр. *ићи исџрављено, зајтегнући се, укочићи се*. — Е, џуди моји, вите како се удилдичијо они крепоња, ко да оџе и сунце да довати.

в. удиличићи се.

Удилчићи се, -џм се свр. *в. удилдичићи се*.

Ћдићати, -џм несвр. *добити у игри дићања (дугме, кошчицу и сл.)*. — Удићо сам му сваку пулу. Коју ти гођ кошчицу удићам, нећу ти је вратити.

Ћдлаг ж дрвена дашчица којом се блокира и чини неокрејним џрелом кости. — Ђе ли ми затуристе оне удлаге, створа ли вам нашега?

в. длаг.

Удлајжити, *удлајжим* свр. *џосџавићи удлаге око џрелома кости, учинићи их неокрејним*. — Удлажијо сам овну ногу, али никако да прероне.

в. длажичићи.

Ћдобричас прил. *збогом*. — Моја стри-на би вазда рекла при испраћају кога на пут: ајте *Ћдобричас*.

Ћдобричас прил. у *добри час, са срећом, срећно*. — *Ћдобричас се ожени нако честитом женом*. У здравици: „Помози Боже, весели Боже, / *Ћдобричас ћемо ову попиту, / Богу се помолити, / за здравље мене, / мужа моје жене, / сина моје мајке, / мужа њене снајке, / унука ђеда мог и бабе моје, / који се ни грома не боје, / Ћдобричас јели и пили, / а душмани нам под ногама били*.“

Ћдолинка ж дола, долиница. — У тој удолинки има доста воде, дај, болан, нећемо ли некако напојити коње.

Ћдрвенићи се, -џм се свр. *џосџаићи круи, укочен, нееласџичан*. — Удрвениле су ми се ноге, не могу се на њиг ослонити, па Бог.

Ћдријети, *Ћдерџм* свр. *ући, уљећи*. — Колико ми очи помажу баш ко да нечије овце удријеше у оно клето жито. Кад је наша војска удрла у Скадар, мој стриц је бијо међу првијем.

Ћдробица ж јело од живоџићске изнуџирице заџољено у лоју. — Навалијо, па стално једе ону вражију *Ћдробицу*, оџе, душе ми, рикнути од ње.

Ћдрпићи се, -џм се свр. *уқварићи се (о млијеку)*. — Ево ти се варника у овој калици удрпила. На овој живој ватри удрпило се сво млијеко.

в. дрџићи се, удрцаћи се.

Ћдрђити се, *Ћдрђим* се свр. *уқруџићи се, учврсџићи се, бити несавићљив*. — Иди, помози му отоварити коња, шта си се туј удрђијо!

Ћдрцати се, *Ћдрцам* се свр. *удрџићи се, уқварићи се (о млијеку)*. — Неће та друга салити ни једну калицу док јој се вареника не удрца.

в. удрџићи се.

Ћдубоко прил. *дубоко*. — Не копај јадна много *Ћдубоко*. Стари џуди вазда нешто тумбају по глави и *Ћдубоко* промишљају.

удџбурџити, -џм свр. *стајајџи дуго и пейомично на једном мјесту*. — Удубурџио на оној главичини и све цупка са ноге на ногу.

в. удуйчиџи.

џдугџ прил. *уздуџ, дуџином*. — Дај савиј ту поњаву удугуџ, шта је тако носиш. Ишџеро је, уз Божију помоћ, прву бразду удугуџ.

в. уздуџуџ.

удџндуџити се, -џм се свр. *дрџаџи се незнаџиџересовано, џасивно џосмаџираџи*. — Ватра обуџмила ус казан, вареника кипи, а он се удџндуџио и гледа.

удџприџети, џдупрџм свр. *уџриџеџи*. — Шта си ми удџпро рогџом за врат, дај се окани.

џдупчиџити, -џм свр. *в. удубуриџи*.

џдџт, -џта м *земџиџи џросџор (домаџинџива, села и сл.)*. — Ово земџиште одавље, па док очи залиџежу, вазда је биџо манаџтирски удџт.

уџџумџити, -џм свр. *шуџеџеџи са осџеџаџем nelaџодносџи*. — Ама, шта си уџџумџиџо, дај проговори. Уџџумџиџо и не биџели зубе.

в. уџџумџиџи.

уџндечџити, -џм свр. 1. *уџрегнџиџи, уџармџиџи, уџеџџџиџи*. — Нашо неке мирне радниџе, па иг уџндечџиџо да му копају од зрака до мрака.

2. *копаџи џраво (џарак, ендек)*. — Неџе та скренути, но уџндечџиџо па копа ли право, копа.

уџепџити се, -џм се свр. *заџасџи у заџбуну, недоумџу, смесџи се*. — Уџепџила се и не умиџе да проговори.

уџџигати се, уџџџам се свр. *биџи доџбро физички џриџремџен за неки џосао*. — Чим сам се уџџиџо, било ми је лакше радџити.

уџбешџити се, -џм се свр. *уџлаџиџи се, сџирекнџиџи*. — Узбешџиџо коџа и не море да га увати.

уџврчиџити, -џм свр. *заокренуџи, усмџеџиџи нагоре (неџиџо)*. — Наџутиџо се на

ме, па узврчиџо нос. Узврчиџо сам рогове шиџезима.

уџврџити, уџврџџм свр. *уџиџџиџи врх (о сиџену, слами)*. — Узврџили сиџено, не би тиџа могла станути на џ.

уџџоџоџити, -џм свр. *в. уџџоџоџиџи*.

уџџр м *узвиџиџа, усџон*. — Велики је узгор одавље па до у село.

уџџигџити, -џм свр. 1. *измџислиџи, смџислиџи, конџструисаџи лаџ*. — Ништа ја не вџеруџем што о џему причају, то су му узџигли зли јеџиџи.

2. *џосџремџиџи џо куџи*. — Само мало узџигни аџине и нека иг.

в. узџиџеџи.

уџдугџ прил. *в. удугуџ*.

уџџтан, -џна, -џтно *коџи је крџџав, неџразвиџен, заосџао у развоју*. — Богме су му џеџа мџого узетна. Слабо су имали издрџавања, па су остали узетни.

уџџтиџа ж *оџузетџосџи, уџкоченосџи џиџела, губџиџак сџособносџи за џокреџаџе*. — Каџак је даџогџа га узела узетџиџа. Разџоџиџо се од узетџиџе.

уџџтџик м *онаџ коџи је оџузетџи, уџкочен, џарализован*. — Опали муџа оног узетџиџа, неџе се никад оприџети на своје ноге.

уџџтџиџа ж *она коџа је уџкочена, џарализована*. — Од роџџа је узетџиџа.

уџмакнџити, уџмакџм свр. *смаџџиџи мџечносџи (о овџама, кравама, коџама)*. — Слаба паша и краве одмак узмаџоше. Стриџли смо овџе и јеџанак узмаџоше.

в. усџегнџиџи.

уџмџцати се, уџмџџам се свр. *узмуџиџи се, узмуџати се, џиџи џаџмо-џмо*. — Нешто се полиџиџа узмуџала, не слути на доџбро. Узмуџали се орлови, мора да има неџе стрв.

уџнаџати, уџнаџам неџсвр. *сазнаџаџи, дознаџаџи, биџи обавџеџиџен*. — Не велџе о томе ништа ни знати ни узнаџати.

уџнаџиковџити, -уџџм свр. *слиџиџи, лиџчиџи, налиџчиџи*. — Ако узнаџиџуџеш на уџаџа неџ ваџати ни чарапе луџа.

уџнеџрити се, узнеџрџм се свр. *уџлаџиџи се, узнеџмириџи се (о волоџима џри*

орању). — Волови му се нешто узнеорили, па не зна како да иг смири.

Ѕнијети, *Ѕнесѐм свр. измислиѝи, конструиисаѝи неку неисѝину.* — Узнијели су му те ово, те оно, а лажу ко пашчад.

в. уздигнуѝи.

Ѕѓ, *Ѕзла м чвор, узао.* — Посла ме баба да јој донесем пржун од коншинице и рече: завежи узо на јаглуку, да не заборавиш шта тражиш. На језику нема узла, рекој.

Ѕѓвањ прил. *у зли час, ѝо несреѝи.* — Оде на цаду да нешто заради, и никад се не врати, узовањ по његову главу.

Ѕѓчас прил. *у зли час, на несреѝу.* — Ку[д] ћеш тамо, узочас ти било!

Ѕѓчашњѝ, *-ā, -ѝ који је баксузни, вражји, ѝавољи.* — Загаламила узочашња ѝеца и не дају заспати. Узочашња говеда се разобадаше и испретураше сво плашѝе.

в. узочешњѝи.

Ѕѓчес прил. *в. узочас.*

Ѕѓчешњѝ, *-ā, -ѝ в. узочашњѝи.*

Ѕзукнути, *Ѕзукнѝм свр. омекишѝи услѝед ферменѝације или ѝрезријевања (о вођу).* — Нијесу крушке остојале у слами ни десе[т] дана, одмак су узукнуле. Провај мукиње, узукнуле су.

Ѕитѝи, *-ѝм свр. заѝрудѝеѝи.* — Уитила је ко запета пушка. Тек јој је шеснес година а ено уитила.

Ѕја ж 1. *љуѝња.* — Надуо се од ује. Из очију му бије уја.

2. *жеља, жудња, воља за нечим.* — Имо сам ују на приганице, али немасмо ни мрве шснишна брашна.

Ѕјавчѝи, *-ѝм свр. иѝи, креѝаѝи се, јавѝи једно за другим (о сѝоци).* — Нечи брави ујавчили на воду.

в. јавчѝи.

Ѕјажѝи, *-ѝм свр. уѝовришчѝи, сѝврднуѝи се (ѝокорица ѝо снѝежу).* — Ујајчило је про Јаворка и море се комотно иѝи без грезања.

Ѕјажѝи м *онај који личи на ујака.* — По свему је прави ујаковић.

Ѕјамѝи, *-ѝм свр. уграбиѝи, дочеѝаѝи.* — Нијесам вала могла ујамѝи ни кило брашна од онијег гладногуза.

Ѕјдуисаѝи, *-шѝм свр. оријѝѝисаѝи се, снаѝи се.* — Ој ли се умљѝети ујдуисати кад уљегнеш у Вочу?

в. ујдуисаѝи.

Ѕјдурисаѝи, *-шѝм свр. в. ујдуисаѝи.*

Ѕједнѝман прил. **1.** *изједна, из једног комада.* — Усеко сам атулу уједнѝман.

2. *у иѝи мах, одједном.* — Вукоман море уједнѝман појес стегно од брера.

Ѕјкаѝи, *-āм несвр. ѝјѝераѝи узвикујуѝи: „Уј!“ (о кокошкама, вранама, орлови-ма и сл.).* — Ама шта ујка прије зоре, је ли у памети. Ено ѝетету испо први зуб, па неко ујка понављајуѝи: „Уј врана, головрана, / дај ти мене гвозден зуб, / ја ћу тебе коштан зуб! (Кад дјетету испане први зуб, неко од чланова породице баца тај зуб преко крова куће и три пута понавља горе наведене ријечи. Ако пребаци зуб преко куће, дјетету ће ниѝи зуби и вјечно му трајати, а ако не пребаци, нападаће му.)

Ѕјкање с гл. *им. од ујкаѝи.* — Није нам помагало ујкање, јастреб однесе црну пиргу небу под облаке.

Ѕјколѝи, *-ѝм несвр. узвикиваѝи уј, ујкаѝи.*

Ѕјмити, *Ѕјмѝм свр. узѝи ујам за мѝлаву жѝиѝа.* — На сто кила жита млинар ми је ујмијо пет кила.

Ѕјѓлити, *Ѕјѓлѝм свр. иѝи ѝраво не осврћуѝи се.* — Ујѓлила нечија телад возником и одоше.

Ѕјс узв. *којим се ѝјѝера овца.* — Ујс вамо, живина те живинала!

Ѕјстамо узв. *волу да се окрене у ѝравцу у којем се усмјерава.* — Ујстамо сиве, Бог ти помого! Ујстамо, куд си завро упријексо, оће ли те бити!

Ѕјсто узв. *волу да сѝане.* — Кад Мирко узвикуе: „Ујсто, соколе мој!“, волови се зауставише.

Ѕјстукнути, *Ѕјстукнѝм свр. зауставѝиѝи, усѝавѝиѝи (о волу).* — Ујстукни волове, нек се мало одморе.

Ѹк, -а, -о који је искусан, увјежбан. — Није он ук за та поса. Имам ја добре и уке волове.

укабулити, -Ѹм свр. *ризиковати*, *ресирирати*. — Добро си укабулијо да идеш на пут по овом кијамету.

в. *кабулити*.

укажевати, укажујем несвр. I *објаштавати*, *давати* ујујисѸва, *казивати*, *поучавати* (*усмено*, *Ѹсмено*). — Укажевали смо му и помагали да учи, али бадијава.

II ~ се *Ѹказивати се*, *указивати се*, *Ѹојављивати се*. — Укажују се вуци, па причувај то мало брава.

ука̀нѸити, -Ѹм свр. *наумити* *нешѸо* и *Ѹога* се *Ѹврдоглаво држати*. — Ка[д] он нешто ука̀ни нема те силе која ће га у то разувљерити.

укамѸијати се, -Ѹм се свр. 1. *исѸијепати се*, *Ѹодерати се*, *Ѹохабати се*. — Идући кроз грање сва се укамѸијала. Закрпи те рите, зар не видиш како си се укамѸијала.

2. *фиг. ѸосѸати јако мршав*, *веома смршати*, *ослабиѸи*. — УкамѸио се, ко да не пије ни слане воде.

в. *укамѸијати се*.

ука̀нтарити, ука̀нтарѸм свр. 1. *уједначити*, *Ѹодијелити на једнаке дјелове*. — Пуш ти Ѹега, он ће то најбоље ука̀нтарити.

2. *фиг. ѸреѸуриѸи ногу Ѹреко ноге и Ѹом вриѸеѸи*, *ѸокреѸати је горе-доље*. — Ука̀нтарио ноге, па не могу проћи од Ѹиг.

ука̀нѸти се, -нѸм се свр. *омразити се*, *имати одвраѸносѸ* (*о јелу*). — Стално смо једи ражани Ѹеб, па нам се ука̀но.

в. *ускануѸи*.

ука̀нцаѸи се, -Ѹм се свр. *исѸрљати се низ ноге* (*о сѸоци*). — Најела се говеда каоца, па се ука̀нцала, да Бог сачува.

укамѸијати се, -Ѹм се свр. в. *укамѸијати се*.

ука̀пулати, -Ѹм свр. *избјеѸи*, *ѸроѸи*, *изаѸи*, *Ѹребродити* (*оѸасносѸ*, *незгоду* и

др.). — Дунула меѸава, једва смо ука̀пулали. Оврјесмо жито и ука̀пуласмо ш Ѹим на вријема.

в. *ка̀пулати*.

ука̀ра̀рити, ука̀ра̀риѸм свр. *уједначити*, *уравноѸежити*. — Добро укарари стране о[д] товара, да ти кљусе не крива. Укарарио кантар па му не мрда.

ука̀рати се, ука̀рам се свр. *Ѹоносити се*, *угледаѸи се*, *служити за ѸримѸер*. — Био је дивно мла̀де, да се ш Ѹим укарало читаво племе.

ука̀рѝмити се, ука̀рѝмиѸм се свр. 1. *замислити се*, *ѸреѸусѸити се мислима*, *ѸуѸати не обраѸајуѸи ѸажѸу на ѸрисуѸне*. — Проговори, шта си се туј укаримио!

2. *омрзнути*, *имати одвраѸносѸ Ѹрема нечелу*. — Вала ми се кисели купус укаримио, не могу га виѸети.

у̀кати, у̀кѸем несвр. *уздисати у знак Ѹуге*, *умора*, *глади* и *сл.* — Војвода Лазар Сочица заноѸио у савардаку код једног сељака. ГледајуѸи у објешене лубине меса заупита га: „Боготи, како живиш?“. Сељак мало проѸута па рече: „Како могу живљети у савардаку но сиромашно“. На то ће војвода: „Боље је у савардаку пупати (кркати), но у кули укати“.

ука̀трѸити, -Ѹм свр. *иѸи Ѹраво* и *без засѸоја*. — Ука̀трѸили путници и неѸе није да сврате.

в. *уѸа̀трѸити*.

ука̀цупати се, -Ѹм се свр. *замазати се*, *умазати се*. — Једе лакомо, па се ука̀цупо, бо[г] га клео.

у̀кваса ж *квасац*. — Немак ни мрве клете уквасе и запретак Ѹеб пријесан.

укѐкати, укѐка̀м свр. *убиѸи*. — Комити зачекаше турске зулумѸаре и укекаше им злицу поглавицу.

укѐлати се, -Ѹм се свр. 1. *уѸи*, *уѸуѸи се*. — Они пожмиреп воли да се укеља ће треба и ће не треба. Укељо се ће му није мљесто.

2. *умиѸеѸи*. — Укељала му се кељача у уво, па пишти ко гуја у трну.

в. *уклеѸати се*.

укељкати се, -ам се свр. *улошати се, ушойлићи се, ушукаћи се*. — Укељко се поњавама са сваке стране и дринца ли дринца.

укивити се, **укивѝм** се свр. 1. *омразити се, имаћи одвраћеност (о јелу)*. — Више ми се укивило ступано жито, не могу га ни замислити а камоли јес.

2. *бити љуп мржње, огорчења, гњева, љутиње (према некоме)*. — Одавно се он њима укивијо. Укивијо се на ме без икака разлога.

укилавити, **укилаѝм** свр. фиг. *истући, изударати, избити*. — Што нако укилавише чоeka, рђа иг појела?

уклепати се, -ам се свр. *в. укељати се* (1).

уклепесити, **уклепесѝм** свр. *ићи пра-во, крешати се, обично не размишљајући*. — Уклепесијо за коњима и гега. Кмет рано уклепесијо, ко да му нијесу све на броју.

уқлин м *проклејство*. — На њему је довијечни уқлин.

уқлипити се, **уқлипѝм** се свр. 1. *сиајати нејоично на једном мјесту*. — Уқлипијо се и неће да се помакне. Нудер ми то клувко, шта си се туј уқлипијо!

2. *уқлипити се, ући између (нечега)*. — Уқлипијо се миш између ракаља и ту се шћућуријо. Ено се наша војска уқлипила кроз њиов положај.

уқлувчити, -ѝм свр. 1. *намошати у клувко, смошати округалац*. — Од јутрос сам уқлувчила сву пређу коју сам имала. Уқлувчи то мало опуте, да се туда не мрси.

II ~ се 1. *савити се у круг, сколушати се (о змији и сл.)*. — Уқлувчила се змија на једној плочи и сунча се.

2. *превијати се у крушцу, грчити се од болова, хладноће и др.* — Уқлувчијо се у гуку и јечи ко рањеник.

в. уқлувчићи се.

уқлупчити се, -ѝм се свр. *в. уқлувчићи се*.

уқлавити се, **уқлаѝм** се свр. *смрзнути се (о рукама)*. — Уқлавили му се прсти и не море да се приобује.

уқлецаћи, -ам свр. 1. *уқосити мало права*. — Ове године уқлецали смо свега десе товара.

2. *усјећи (о дрвима)*. — Иди, уқлецај које дрво, да ручак пригледам.

3. *уқресати, изазвати вајру*. — Има слаб труд, па једва уқлеца, те ватру запалисмо.

4. фиг. *ојлодити*. — Ожени се по старос и ено богоми уқлеца сина.

уқључаничити се, -ѝм се свр. *јосиати јако мршав, смршати*. — Уқључаничијо се ко да је на веригама сушен.

уқнути, **уқнѝм** свр. 1. *дунути, љухнути (у нешто)*. — Укну ђетету у руке, виш да су му се прсти смрзли!

2. *узвикнути*: „Ууу!“ — Ко то тако укну за име Божије?

в. уқшати (2).

уқов м 1. *мјесто гдје је коњ љовријеђен, уқован*. — Дао би ти коња у вршај, али је под уқовом.

2. фиг. *слаба сѝрана, слабосѝ, мана*. — Ако си јој пронашо уқов, онда је ш њом готово. Показо је и он свој уқов.

уқован, -а, -о *који је љовријеђен љри љошкивању (о коњу)*. — Брњаш ми је уқован, не море крочити.

уқовати, -ујѝм свр. *љовриједити коња у ногу љри љошкивању*. — Уқова коња и ено багара.

уқовѝзнути, **уқовѝзнѝм** свр. 1. *омршати, ослабити*. — Кад виђок како је уқовезно, следик се. Богме ти је ово ђетић уқовезно, припази га.

2. *изгубити свјежину, бујност, усахнути (о биљкама)*. — Жита су уқовезнула на овој злој години.

уқоликати, -ам свр. *добити у коцкању (о љешницима)*. — Она узе пуну шаку љешника, диже је увис, па упита: „поколико!“, а Радојица једанак узвикну: „потако!“ и уқолика јој петнес љешника.

уко̀лӯ̀ћен, -а, -о који је кружног, *пр-сїенастїог или завојитїог облика*. — Осигеји ово уколӯћено дрво. Болесан је, па лежи уколӯћен.

уко̀љенчи́ти се, -їм се свр. *їрекрстїи-їи ногу їреко ноге и їако лењсївоватїи*. — Укољенчијо се крај пријеклада и дрије-ма.

укоп м 1. *одјећа и обућа умрлог*. — Приранила је за упок црногорско одијело.

2. *фиг. дужина њоложеног їијела њо земљи*. — Прошле године, кад су се турали камена, пребацијо му је за највиши упок.

уко̀пити́ти се, -їм се свр. *ушанчи́ти се, ушврдити́ се на неком мјестїу*. — Укопитијо се у један ров и отуда пуца. Укопитијо се стари пушконоша и не мрда.

укопи́ца ж онај који је радан, *їредузи-мљив, уїоран*. — То је упопица, којој не море доћ гладна година.

уко́с м оно *шїо је укошено у једној сезони, шїо и колико може да се укуси за дан*. — Какав ти је укус ове године? Ово ми је данашњи укус.

уко̀рај узв. коњу да *їрчи крајем вршенице (о вршају)*. — Кад Новица ошину коња, па му викну: „украј!“, коњ се растрча крајевима вршенице и поче да отпрдује.

уко̀рвити се, *уко̀рвїм се свр. досадити́ се, дојадити́ се, омразити́ се*. — Више ми се укврвио ови рад, не могу га замислити. Сваки дан једем сир, па ми се више укврвијо.

уко̀рви́во прил. *нейраво*. — Што причаш о чоку укриво? Не кун се укриво, Бог те убио!

уко̀ри́жити, *уко̀ри́жїм свр. бацити́ не-шїо да се креће кружно*. — Укрижи шњим по ледини и сву траву огули.

уко̀ркачи́ти, -їм свр. *носити́, їреноси-їи на леђима*. — Укркачила бешкику са ђететом, иде и плете чарапе.

уко̀рки́ти, -їм свр. *носити́, їреноси́ти на леђима*. — Што си укркила толику керетину, ко да не море ићи сама?

уко̀рљити се, -їм се свр. *одузети се, укучити се*. — Уко̀рљїо се и тако ћути. Кад се чоек уко̀рљи и ујади, боље да га није.

уко̀рмачи́ти, -їм свр. I *уїрљатїи, умрљатїи, ушїрокатїи*. — Неко ти је укрмачијо буквар. Укрмачијо сам кошуљу вукући жоке.

II ~ се *уїрљатїи се, умрљатїи се*. — Оро сам по овом глибу, па сам се вас укрмачијо.

уко̀тати, *уко̀ћем несвр. 1. хучатїи, хук-тїатїи, шїћи бучно (о води)*. — Падосхе велике кише, па потоци уко̀ћу и носе и дрвље и камење.

2. *дуватїи, уухатїи (обично у руке ради загријавања)*. — Укљавиле му се руке о[д] студени, па у њиг укће.

в. *укну́ти (2)*.

уко̀ђељити, -їм свр. I *наїравити́ ку-дјељу, смотїатїи вуну у кудјељу*. — Укуђељила сам десе куђеља и сад нек чекају прешлицу.

II ~ се *фиг. ѡовући у се, окренути́ се самом себи, замукнути́*. — Нешто се укуђељїо ко да му нијесу све на броју.

уко̀умити, *уко̀умїм свр. измолити́, умо-литїи, молећи нешїо ѡосїїићи*. — Једва је укумила комадата да јој пушћи сина на допус.

уко̀умити, -їм свр. *наумити́ нешїо и шїога се шврдоголаво држатїи*. — Укумијо је да ће умријети на Петровдан, и то му нико из главе не море ишчупати.

уко̀ундачити се, -їм се свр. *држати́ се укучено*. — Укундачијо се ко гредел и неће да се пошене.

уко̀упан, -пна, -пно који је *їодесан за рад, їосједује свеукујне особине (о сїо-ци)*. — Јоаким има укупне и асулне воло-вс.

уко̀упљати, *уко̀упљам несвр. 1. куїити́ у се животи́не шїгобе и недаће*. — Уку-пљала сам у се сваку муку и чемер, змија би се од моје патње отровала.

2. *сакуйљати*. — Сирота жена, мал по мал је укуплала скоруп и ено напунила пуну кацу.

укурјити се, -џм се свр. *улукавијити се, џријајити се, најравијити се невјешити*. — Укурјито се они варисеј, па му не знаш ни шта ти мисли.

укустуричити се, -џм се свр. *измршавијити, ослабијити, излизати се (као сџара бришва, кусџура)*. — Укустуричито се, нема у њему педесет кила.

укутан, -тна, -тно *који је вриједан, радан, брижан за кућу*. — Млада је укутна и умиљата. Ђе чељад нијесу сложна и укутна, ту кућа изнутра гори.

укучкиити се, -џм се свр. *улукавијити се*. — Укучкио се кмет и само мисли на реквизицију.

укуштријати се, -џм се свр. *бијити јако мршав, ослабијити*. — Укуштријо се и згудаличијо, неће прву слану дочекати.

в. укушџријити се.

укуштријити се, -џм се свр. *в. укушџријајити се*.

улагодити се, -џм се свр. *џонашајити се џокорно, умиљавати се, угађати се (некоме)*. — Улагодио се властима и слуша. Воли он да се улагоди.

улактити се, улактџм се свр. 1. *обуђи се лагано*. — Боље би ти било да се добро обучеш, но што си се тако улактила.

2. *иђи лагано, нечуђо, кређајити се на џрсијима*. — Она се умије улактити ко мачка. Улактио се и поскакује.

уламјнати се, -џм се свр. *уђрљати се, угаравијити се, умрљати се*. — Уламино се, угаравијо се, не би га, душе ми моје, ријека опрала.

улапсјити се, улапсјџм се свр. *бијити влажан, мокар, уквасијити се*. — Улапсијо се ко пас кроз росу.

уледити се, уледџм се свр. *лецнујити се, узнемиријити се, џргнујити се (обично услџед нечега неђријајитног, неугодног)*. — Уледик се кад виђок да су сватови окренули барјак наопачке.

улегнути, улегнџм свр. 1. *џријајити, учинијити добро, угодијити*. — Улегну ми врућа вареника, просто ме окријепи.

II ~ се *увити се џо средини, слегнујити се*. — Улегну се ко мачка и провуче између решетака.

в. улијегнујити.

улелечити се, улелечџм се свр. 1. *осјејитијити узетџосџ џослије каквог немила гласа, џџресџити се*. — Пребече ме џен врисак, па се улелечик ко да ме кап згоди.

2. *улијенијити се, осјејитијити се џромим, слабо џокређљивим*. — Неће да се размрда, но се улелечијо, пас му траг гонијо.

улемати, улемџм свр. 1. *задајити много удараца, избџити, исџребијајити, измлајитијити*. — Нођу га уватише и улемаше. Ја му кажем да се чува, е ће га улемати, а он ће-ра своје и обрши ко сваки несретни.

2. *излијити се на некога обилан џљусак кише или града*. — Остригосмо јањад, па ону голинчад улема град.

улијегати, улијежџм несвр. *радијити без одмора; чинијити неиђто без џрекида; неђрекидно џрајајити (радња је увијек негирана)*. — Ради од звијезде до звијезде и не улијеже. Језик јој никад не улијеже. Ево има мљесец дана отко му пусти болови не улијежу.

улијегнути, улијегнџм свр. *в. улегнујити*.

улијепо прил. *добро, сложно*. — Ми смо са нашим коншијама вазда улијепо. Ради и биди улијепо са џудима.

улињати се, -џм се свр. 1. *добџити џролив, избацијити жџидак изметџ*. — Напала се говеда младе траве, па се улињала. Нешто су се јањад улињала.

2. *џромијенијити, обновијити длаку*. — Чим се коњи докопаше сампаса, одмак се улињаше. Свако му се јање улињало, ево види да немају длаке на грудима.

улисичити се, -џм се свр. *улукавијити се*. — Улисичијо се и мисли да ће извуђ и теле из јалове краве.

улітати се, *улітām се свр. добити иролив.* — Поједе, сиромак, масну цицвару, па се ено улиито до за врат.

уліти, -їм несвр. *кудити, хулити, обљаваити.* — Ули она поган на сваког, а од њега није могло остати ничије гнијездо, што иж њега није дипијо и потоње јаје.

в. заулиити, изулиити, наулиити.

улобу́рити се, *улобу́рїм се свр. надоїти се знојем, озноїти се.* — Промијени, болан, ту кошуљчину, виш да се сва улобурила.

уловрїти се, -їм се свр. *улијениити се, иосїаити иром.* — Нешто се шаров уловрїо и неће ни да лане.

в. заловрїити се, ироловрїити се.

уловрица ж ленчуга. — Не рачунај ти на ону уловрицу колико ни на лањски снїјег.

ултаина ж број иона који ириіада играчу кад иоследњи ионесе карїу у једној руци (у игри фирица). — Са ултином је однијо осамдесет поната. Додај му дес[т] поната ултине.

улу́бити, *улу́бїм свр. изазваити удубљење ударом.* — Украчила кото про онијег крша, па ка[д] дрепи, улуби га ко да је од ластре.

улубу́рити се, *улубу́рїм се свр. скоретїи се, сїврднуити се, иосїаити сух.* — Улубурили му се опанци и не море да иг обује.

улу́пити се, *улу́пїм се свр. фиг. олршайи, ослабїити.* — Сєкō читаво љето и ено се улунијо ко да није ни слане воде пијо.

уљев м иљусак (о киши). — Пао је велики уљев.

умаму́рити, -їм свр. *удесїити, уредиити, доїјерайи (обично кућу).* — Умамурила кућу, па јој цапти.

уман, -мна, -мно *који је благ, иїоїао (о клими).* — Шћерај овце око ријеке, доље је умно и топло.

в. умина, умнина.

умасла́чити се, *умасла́чїм се свр. умасїити се, уирљайи се, бїиїи неуре-*

дан, зайустїиїи се. — Умаслачијо се, па око њега зунзају мус. Нешто си ми се умаслачијо и наоблачијо. (Остала је прича како се договорио муж са женом да свог умаслаченог и удроњаног оца одведе у неку долину и тамо га остави док гости не оду. Кад га је син довео у једну долину, отац га запита: „Шта ћеш то сине са мном?“. Син га погледа, мало застаде и кроз зубе процїједи: „Па, остани ту, док гости оду, видиш ли како си се умаслачио, Бог т убио?“. Стари лисац се поново осмјехну и рече: „Добро, сине, добро, само немој ме остављати овако умаслачена у овој долини. Знаш, ја сам још давно, ту остављо умаслаченог оца, но ме остави у ону другу долину, а тебе ће, ја се надам, твој син остављати у ону трећу долину“, сасвим тихо заврши и поче да се смеје. „Па зар ће и мене мој син...?“, некако дрхтаво изговори син. „Оће, сине, оће. То све иде по реду, па што видиш на другоме, надај се на себе.“ Након тога син узвикну: „Е кад је тако, онда идемо кући!“, па кад тамо дођоше, син убрзо припреми воду, окупа оца, обрија га и пресвуче, тако да је старина освајала све присутне својим старачким ликом.)

умасу́рити се, *умасу́рїм се свр. умасїиїи се, умазайи се, зайрљайи се.* — Умасуријо се ко удовац. Опери се кад има воде, виш како си се умасуријо.

умєртечїти, -їм свр. *омєїиїи, оградничїи, обиљежїи.* — Ове међе умертечили су стари људи прије стотину година.

умєсити, *умєсїм свр. фиг. изударайи, исїуїи*, „одбїиїи“ *месо од костїи.* — Ако те уватим, умесићу те, зијанћеру један!

уметак м који се уметїнуо на добру расу, расан. — Има ждријепца, прави је уметак.

умєтати, *умєћєм несвр. скидаїи иљєву са жїиїа ири развијању.* — Како то умєћеш, зар не видиш да трина оста у жигу. Стави врећу на главу и поче да умєће.

умїлница ж умїљайа, омїљєна женска особа. — Не море онаку умилницу ни-

ко опањкати. Не могу ја бити за сваког умилница.

џумимогред прил. у *џролазу, џоред, џролазећи мимо*. — Виђели смо се умимогред. Прошли смо умимогред.

в. *умимогредице*.

џумимогредница прил. в. *умимогред*.

џумина ж *умјерена и блага клима*. — Вође је велика умина. У овој умини и вода је слатка.

в. *уман, умнина*.

џумир м *џомира, џомирење, измирење*. — Били су у завађи, и кад дође до умира ко да прогледаше. Оће ли међ њима икад дој до умира?

џуминна ж в. *уман, умина*.

џумородавити се, *џумородавџим се свр. сморити се у раду, исџирџети се, изгубити снагу*. — Умородавијо сам се оруђи са слабијем воловима.

џумртвогледџти, -џим свр. *имати џоглед безживоџтан, џром, „угашен“, без зрачка енерџије*. — Умртвогледџио и никако да се поврати. Убило га стотину грднијег јада, па ено умртвогледџио ко сваки покојни.

џумуаџи се, -џам се свр. *џцрвати се, умухаџи се (о живоџињама)*. — Умуо се коњ у садно, па не могу да га самарим. Ено се и ови шиљег умуо у пуздру.

в. *џуљувати се*.

џумуљџјати се, -џам се свр. *џлукавити се, џреџворити се*. — Умуљџјала се она поган и не проговара. Само га ти осмотри како се умуљџјо.

в. *муљџјати*.

џумуљџти се, -џим се свр. *биџи нерасџоложен, џуџи, џозбиљџити се, заџуџаџи, мрџодно џосмаџраџи*. — Умуљџио се и гледа ко млада првијег дана. Сијо међ џуде и умуљџио се. Умуљџио се ко мула.

в. *умусџити се*.

џумусџити се, *џумусџим се свр. уџуџаџи, мрџодно џосмаџраџи, заџуџаџи, биџи нерасџоложен*. — Нешто се пољак умусџио, мора да је данас поџио слабу џицвару.

в. *умуљџити се*.

џунавоџице прил. *около, уоколо, завоџицом*. — Ено неки џуди иду унавоџице.

џунакараџити, *унакараџим свр. учинити накараџним, ружним, нагрџити, унакаџити*. — Ударијо га неко у нос и унакараџио га. Свак себе унакараџио.

џунаџљерице прил. *намјерно*. — Најгоре је ка[д] се нешто унаџљерице чини. Унаџљерице заваџише џуде.

џунач, *џнча м унча, џалац џо ширини*. — У твом крмку има метар ширине и два унча.

џуначинити се, -џим се свр. *сџићи све услове за рад и живоџи*. — Направијо куђу и уначинио се, ко ико џегов.

џуневарке прил. 1. у *невријеме, није у џрави час*. — Уневарке сам посијо јечам. Све та чоек ради уневарке.

2. *без џлана, џо џрилици, одока*. — Што се ради уневарке, мора бити килаво.

џунеглџгке прил. *одока, џо џрилици*. — Отприје су просили џевојку унеглџтке. Нема ништа унеглџтке.

џункнути, *џункнџм свр. изгубити се из видика, удаљити се (иза заџиуџџка, у шуми и сл.)*. — Сватови ункнуше у шуму. Са[д] су ти јањад ункнула про брда.

џунџти, -џџм несвр. *базџџџи, заудараџи, исџуџиџаџи нейриџаџан мирис*. — Тијана и јаџана, па ово месо уне, Бог с тобом! Нешто уне из избе!

џубло прил. *обло*. — Угучи јој уобло једну гуку качамака. Нико не зна да сађеде сијено уобло, ко он.

џублџтити се, *џублџтим се свр. надуџити се, уоблиџи се*. — Појеле овце наку траву, па се уоблџутиле. Не једи дивљаке, уоблџутиће те.

џублџћен, -џа, -џо *који је надувен, уобљен*. — Напасла се јањад у питомини, па дошла уоблџћена.

џубрџчити, *џубрџчим свр. сџаџити обрџчеве (на неџио)*. — Уобрџчио је баџањ, не море бити боље.

џордовити се, -џим се свр. *џдебљати се, уџџити се*. — Уордовио се на туђој

муци. Што си се уордовијо тако, пексине један?

џотка ж *увоџка, овца сџара тџри гондине*. — Немој, јадан, клати ту уотку, јазук ти је.

в. *уоџкиња*.

џоткиња ж в. *уоџка*.

џпађа ж *џапа у којој сџока њушком рови снијег и тџражи тџраву да је џасе*. — Они су уштеђели велико сијено гонџи браве у упађу.

упандрџити, упандрџим свр. *држати* (нешиџо) *тџраво, уџериџи*. — Упандрџијо дрвезину и оће људима да проспе очи.

в. *уџандрџити*.

џ-пас прил. *до џаса*. — Жито се дигло џ-пас. Пао је снијег џ-пас.

упађити, упађим свр. *уредиџи, доџје-рати, сџремиџи, очисџиџи*. — Упађила је куђу, па сија. Воли она да све упађи, живџела мајци ка је нака.

упенџати, -ам свр. *умоџати, увезати, завезати*. — Упенџај товарнину око самара да се тудај не вуче. Како си упенџала ову упртицу, белају један!

упечобразџити, -им несвр. *гледаџи некога у лице без осјеђања сџида или кривице*. — Упечобрезијо погани гибет, па старом чоку каже да лаже. Упечобразијо и не стиди се колико му ни врсница.

упешкаџи, -ам свр. *украсти, тџрисло-џити*. — Баста њему упешкаџи, ништа га немој бранити.

упиждрџити, -им свр. *буџити, гледаџи неџремице (у некога или нешиџо)*. — Упиждрџи у њу, па мисли да љевше нема куда љуцка нога гази.

в. *џиждрџити*.

упиљити, упиљим свр. *жуџати, изазвати тџјелеси бол тџриџиском*. — Попушџи кођу предњи колан, много га је упиљито.

в. *уџиљити*.

упиљити, упиљим несвр. *гледаџи неџрекидно у нешиџо, буџити*. — Максе отале, шта си упиљито у ватру. Упиљито у жену и не трепће.

упиљити, упиљим свр. в. *уџиљити*.

џпис м фиг. *слика*. — Лијеп је ко упис. То је упис од џевојке.

џписан, -а, -о *који је ишаран*. — Док бијаше жива баба, вазда смо за Васкрс имали уписанијег јаја.

џпитан, -а, -о *који се свесрдно иџтересује и иџија о другима*. — Упитан је за сваког свога. То је један упитан дук, нек је бог поживи мајци.

џпити се, џпијем се свр. *биџи обузеџи наклоџићу тџрема некоме и нечему*. — Упиџо се у стари скоруп, и не море без њега, па Бог. Упила се у књигу од малијег ногу.

уплџати, -ам свр. *иђи, дођи гегајуђи се, једва се догегаџи*. — Е да би још десе метара не бик мого уплеати.

в. *џлеати*.

уплџкати се, -ам се свр. *умџешати се у нешиџо*. — Уплџко се џе му није мџесто.

в. *усекаџи се*.

упљешњивџити се, -им се свр. *џосџати буђав, уџлесниџити се*. — Скоруп се упљешњиви џ у мџешину продре ваздук.

упљувџати се, -ам се свр. в. *умуџити се*.

упођанџити се, -им се свр. *обавиџи велику нужду (обично о малој дјеци)*. — Очисти бешику, ето се дијете упођанило.

упорођити, -им свр. *везати једним крајем ужеџа једног, а другим крајем другог вола за рогове и тџако их водиџи*. — Упорођи волове, са[д] џу и ја дој. Умијеш ли упорођити ту белају јунад?

в. *зайорођити, тџорође*.

џпремаџе прил. *насџрам, тџрема, наџремасе, један насџрам другога*. — Поглај упремаџе да ми џе не видиш говеда. Пита-смо се упремаџе.

џпрџичу прил. *за иџиџађе нечега иџи се џомиње као џоука: за џрџичу, у џрџичу*. — Остала је упрџичу та џијова велика љубав што се смрђу заврши. Свратише у једну куђу да пију воде, па ик ту поваташе, упрџичу им било.

џпрџица ж *уже за ношење времена*. — Обљеси упрџицу, нек се мало сушне.

у̀пуздри́ти се, -ѝм се свр. *уцрвати се у љуздру (о стиоци мушког љола)*. — Упуздро се ови мали овнићак.

упу̀љати се, -а̄м се свр. *ийосијати буђав, уйлеснивити се*. — Сијено се угријало и упуљало. Немој трпати бреково сноплѣ, упуљаће се.

в. уйушљати се.

упу̀шљати се, -а̄м се свр. *в. уйуљати се.*

у̀рв̄а м *обрушена маса снијега, усов која се сурвала низ стѝрмину*. — Сручи се урав низа страну и све сравни испре[д] себе.

в. усов.

у̀рда ж *укварено, згрудвано млијеко*. — Ну, неј ли усуги те урде пашчету, па нек лоче.

у̀рдати се, -а̄м се свр. *згрушати се, удријати се, љокваријати се (о слајком млијеку)*. — Немој, јадна, носити суд са вареником око ватре е ће ти се вареника урдати,

в. љоурдати се.

у̀редити, у̀редѝм свр. *уширојити, кастирирати, ујаловити*. — Зови Жижа нек ти уреди шишака, он има лаку и прелаку руку.

у̀ривак, у̀ривка м *дио ужетѝа, скида-но уже*. — Опасо се накијем уривком, па изгледа ко помаман.

в. суривак, уруљак.

у̀рива̄с, -та, -то *кји је сивоейељастѝ, боје сиједе длаке*. — Протутње нечије уривасто кљусе. Обуко наку уривасту вањелчину.

у̀ријевити, у̀ријевѝм свр. *убрзано залајати, лајати уз режање*. — Уријевиле вашке и не престају.

в. ријевити.

у̀ријепити се, у̀ријепѝм се свр. *залијепити се, љрионити, стијити се са ријепом*. — Прође крос ковражину и ва[с] се уријепи.

у̀риљати се, -а̄м се свр. *ући, увући се*. — Уриљај се у кућу, безобразниче један!

у̀риндати се, -а̄м се свр. *угојити се*. — Уриндо се, не море уљећ на та врата.

в. сриндати се (1).

у̀ринути, -ѝм свр. *убрзано лајати, усрнути лајући*. — Уринуше вашке, реко би смак је. Кад урину вашка према мени, свака ми длака стаде дупке.

у̀рметѝновица ж *хљѣб, љиша од кукуррузна брашна*. — Сву зиму смо имали урметѝновице.

у̀рв̄ан, -вна, -вно *који је осоран, груб*. — Уровна чоѣка, о људи моји, људи! Уровно је колико је тешко.

у̀рок м *зло које се „љреноси“ ријечи-ма, љогледом, несрећа*. — Само јој какав урок море доћи главе. Уроку је само пушка равна. Предаће ти она вљештица урок.

уруљак, -уљка м в. уривак.

у̀рундовити се, у̀рундѝм се свр. *угојити се, љосијати дебео (обично о љсу)*. — Урундовило се пашче и неће ни да лане.

у̀ручица ж *оно што је уручено дјевојци љри вјеридби (љрсиен, новац и сл.)*. — Ка[д] смо испросили љевојку, дали смо јој уручицу и запјевали: „Ој љевојко бљела лица, / ево тебе уручица, / нек се чује, нек се зна, / да си данас вљерена.“

у̀савард̄ачити се, у̀савард̄ачѝм се свр. *стијати усѝравно на једном мјесту, усѝравити се*. — Усавардачило се нако чељаде на вр брда и љуби има више од уре.

у̀саксијан, -а, -о *који је уѝабан, уравњен, углачан*. — Одавле па све до Зукве пут је усаксијан.

у̀саксијанити, у̀саксијанѝм свр. *уѝабанити, уравнити, углачити*. — Испрет куће све је усаксијанијо, руке му се позлатиле. Пртина се смрзла и усаксијанила.

у̀салѝмпити се, -ѝм се свр. *међусобно се стијити, љрионити, слијепити се (обично суво и влажно)*. — Натурисмо сирово жито да вршемо, па се сва вршеница усалѝмпи, неће од ње бити ни ручка.

у̀салу́так, -тка м *оно што је усало, увенуло*. — Киша није падала одавно и од жита нема ништа до усалутка.

усамòпрдїти се, -їм се свр. 1. *образити се, бити довољан себи, загледајти се у се, занијети се собом*. — Усамопрдила се она рђица, а не зна ни нос отријети.

2. *збунити се, сместити се, поместити се*. — Чим нас је видијо, одмак се усамопрдијо.

в. *усамїрдиити се*.

усампрдїти се, -їм се свр. в. *усамойрдиити се*.

успањати се, -ам се свр. *фиг. ознојити се, бити јако обливен знојем*. — Најарачијо коња а он се у бијелу пљену успањуо.

усекати се, -ам се свр. *ући без извињења, умјешајти се у нешто*. — Вазда се оно усекла ће му није мљесто.

в. *уїлекајти се*.

усјениити се, усјеним се свр. *исушити се и имајти изглед сијена у сїогу*. — Што не пластиш те откосе, виш да су се усјенили.

усканути се, -нѐм се свр. в. *уканути се*.

усклисити, усклисїм свр. *обрадиити нешто у уздуженом облику, обузиити, ушљивити*. — Усклисијо навилџак до навилџка, муа би слећела ш њиг.

ускòврчїти, -їм свр. 1. *закренуити што нависше*. — Усковрчијо шиљегу роговс, па му врови расту увисинке.

2. *фиг. прецијениити се, не видјети од себе другога, уобразити се*. — Усковрчила нос она гњидица, па неће ни помоз Бог.

ускопїштити се, ускопїштїм се свр. *бити љућ, гњеван, срдити се понашајти*. — Шта му је, што се ускопштитијо јутрос?

ускркнути се, -нѐм се свр. *згуснути се, поспити густ (о траву, житију, шуми и сл.)*. — Ускркла се трава, не море се проћи. Озелњела и ускркла се горе, реко би сиње море.

ускубет м *који је мршав, недовољно ухрањен, сув, жилав*. — На оном ускубету нема ни дека меса. Оће да коље нако јање, то је мало, јадно, ускубет прави.

усмуцати се, усмуцам се несвр. *крејити се у већем броју и на одређеном простору, покрејити се мојрећи околò, узмувајти се*. — Усмучала се жандамерија, траг јој се утро.

ўсов ж *обрушена маса снијега, лавина, усовишїе*. — Таман ми полијегали, ка[д] се усов сручи поре[д] стаје.

в. *урав, усовишїе*.

ўсован, -вна, -вно *који је са добрим особинама наслијеђеним од предака, сојевит*. — Усовни су то људи, јадан. Њиове овце усовније су од ичијиг.

ўсовїште с в. *усов*.

ўсовље, -а, -о *који је са одликама високог квалифїетна наслијеђеног од предака*. — Оженијо се од добре куће, па су им и ћеца усовљена.

ўсперак, -ѐрка м *ћошак од сїеље самара*. — Ау, ево миши прогризли усперак о[д] самара!

ўспрдати се, -ам се свр. *бити у недоумици, двоумиити се између могућих рјешења*. — Дај смири се мало, шта си се ког ћавола успрдо.

ўспрнүти, -ѐм свр. *измислиити, ископсїруисаити, поспїиити поспрдан глас*. — Ништа се не љути, нијеси ти први коме су успрнули оно што није истина. На овом вакту успрнуће ти свашта.

ўспрџт, -а, -о *који је сїрмен, са усїоном*. — Успрто ви је ићи ус ту страну, но идите околò.

ўсркљāj м *оно што се одједном сркне, гушљāj (о тачностїи)*. — Немаше у кући ни усркљāj млијека.

ўсрпити се, усрпїм се свр. *повиити се, савиити се у луку*. — Жита се усрпила, треба иг одмак жњети. Смршо је и усрпијо се.

устаклити, устаклїм свр. 1. *спавиити спакло, заспаклиити*. — Устакли ми ову слику, па ћу ти исплести најљевше бљечве.

2. *добити сјај у очима*. — Устаклијо очима, буљи у њу и топи се ко снијег на југовини.

3. *успјектайти шарући (нешито)*. — Устаклила прозоре, море се на њ огледа-ти.

ўсталалац м њрегалац, раноранилац, радан човјек. — Вазда је он бијо усталалац. Диго се они усталалац прије зоре.

ўсталачан, -чна, -чно *који је радан, њрегалац, раноранилац*. — Вође мора чоск бити усталачан, ако мисли да живи. Тог усталачног створа никад није пијевац зато у аљинама.

ўсталица ж она која је радна, заузимаљива. — У пјесми: „Он усталалац, она усталица, / прије ране, но што зора сване.“

устамборити се, устамборим се свр. усправити се, заштурити се, њодићи главу нагоре, навиеше. — Засијо у сто и устамборио се.

ўстан, -а, -о *који је радан, врједан, усталачан*. — Срећа је његова што се оженијо устаном женом.

устегнути, устегнем свр. в. узмакнути.

устићивати се, устићујем се несвр. имаити осјећај стида, бити стидљив. — Неће да једе но се устићује. Устићује се ко да је у туђини.

устрамбуљати се, -ам се свр. усталасити се, усковитлатити се (о облацима, водама). — Облаци се устрамбуљали, ево кише. Пива се устрамбуљала, па дошла ко орање.

в. шрамбуљати се.

ўстрижак, ўстришка м мјесто гдје је овца њосјечена при стрижји. — Уцрвала се овца у устрижак. Остриго је сву јањад и ниједно није са устришком.

устријељенка ж женска особа духовита, шаљива, довитљива, сналажљива. — Кака је она устријељенка, стријела је устријелила.

ўгурити, -им свр. I 1. њребациити њреко главе (узду, оглав и сл.). — Устури му оглав про главе и нека га.

2. *њоспремити, уздигнути, средити (обично њо кући)*. — Чим устури по кући, доћи ћу да пластимо.

3. *измислити, њусити какав њоспрдан глас*. — Оно ће свашта устурити и за мртве а не за живе.

4. *даити најгори дио (нечега)*. — Они су узели за себе најбољу шилеж, а њој су устурили шкарт.

II ~ се 1. *усправити се, заштурити се, њодићи главу навиеше, нагоре*. — Устурио главу у небо а цријева му цврче о[д] глади.

2. *искренути се на леђа, изврнути се*. — Устурила му се кобила у намет и не море да се дигне.

усукати се, усучем се свр. 1. узмуваити се, моћити се којекуда, крстиарити шамо-амо. — Усукали се орлови а су остели ствр.

2. *усковитлатити се, узмоћити се (о облацима)*. — Усукали су се облаци, мора љуснути киша па Бог.

3. *фиг. нагло омршати, ослабити*. — Обија пастуг за кобилчињама, па се усукло, би реко није они.

усулити се, усулим се свр. њредузети нешто уз ризик, рескирати. — Добро си се усудијо да поћеш на пут по оваком времену.

усургјати се, -ам се свр. 1. њонашати се са њуно шреме, њоказати узнемиреноси. — Бијаше се нешто усургјо, па није да нађе смире.

2. *њосити јако мршав, ослабити, смршати*. — Усургијо се ко изорски во.

3. *истегнути се, развући се, оѡружити се, лећи исѡружен*. — Усургијала се змија на срет пута, има колико колаца.

успенути се, успенем се свр. нагнути се уназад, завалити се, забациити се. — У столу се усценуо сердар, гледа у шувит и наког ѡвола претура у памети.

усајити, усајим свр. учинити сјајним. — Добро си усајо и окалајсо кото.

в. усаќити, усаќијати.

усаќтати, -им свр. в. усајити.

усаќтијати, -ам свр. в. усајити.

у́сєвѣрити, у́сєвѣрѣм свр. *осјевѣриѣти, ѡпревладаѣти сјевѣр (о времени)*. — У́сєвєрило је, неће бити кише. Ка[д] добро у́сєвєри, почећемо вријећи.

у́сєкиричѣти, -ѣм несвр. *гледаѣти некога у лице и без имало сѣида ѡнашаѣти се безочно*. — У́сєкиричила му жена и не да му извезати. Неће да попушти, но у́сєкиричијо и ћера своје.

у́сєња́вити се, у́сєња́вѣм се свр. *наѣруниѣти се ѣрином, ѣруњем од сува сијена*. — А што си се тако у́сєњавила, црна друго?

у́сєра́вити се, у́сєра́вѣм се свр. *умазаѣти се сјером*. — Стриго сам наку овчину и вас се у́сєравијо и одлакавијо.

у́сєсти се, у́сєдѣм се свр. *скамениѣти се, окамениѣти се, осѣаѣти неѡкреѣтан*. — Какав си у́сєо се, кѡ ћеш! Она се у́сєла док је пала на те гране.

у́сєћи, у́сєчѣм свр. *одсјећи*. — Није он кадар у́сєћи ни товар дрва.

у́такмѣти, -ѣм свр. *ѡравнаѣти, слојжиѣти у складном реду*. — Утакмијо дрвљеник, реко би да га је кончијо.

у́такнути, у́такнѣм свр. *I увући, уврѣсти, удјенуѣти (у нешѣо)*. — Ја не видим утакнути конач у иглу, па са[д] кад би ми оба ока издрла.

II ~ се *умијешаѣти се, ѡсредоваѣти*. — Не море она што се неће утакнути у причу, нако да јој језик окинеш.

у́тактѣти, -ѣм свр. *радиѣти ѡ ѣакѣу, равномјерно, одмерено*. — Утактила је, реко би сваки јој је корак одмљерен. Кат прича утакти, Боже благи.

у́талаги́јати, -ѣм свр. *1. наоѣириѣти, набрусѣти ѣарући (брусом, белећѣјом и сл.)*. — Уталагија косу, па му носи ко бријећа бритва. Дај талагијај и ову моју косу.

2. уредѣти, уљейшаѣти, уравниѣти. — Уталагијо коња ко да ће ш њим у сватове.

в. ѣталагијаѣти.

у́талу́мити, у́талу́мѣм свр. *умириѣти, смириѣти, кројиѣти, доведѣти у ред (некога)*. — Дај уталуми га, па ти ево најбољег овна.

у́тамничѣти се, -ѣм се свр. *фиг. усамиѣти се*. — Ево вако ти проводим ови баксузни живот: утамничим се међ ова четири зида и туј дреждим.

у́тандрчѣти, у́тандрчѣм свр. *в. уѣандрчѣти*.

у́тарак, -ѣрка м *угарак*. — Ако те превегарим овијем утарком, све ће варнице скакати око тебе.

у́тарашѣти, у́тарашѣм свр. *газећи уѣтабанаѣти, учейаѣти (о снијегу)*. — Утарашѣо сам торину и метно овцама.

в. ѣтарашиѣти.

у́тату́лати, -ѣм свр. *ући гезајући се*. — Уморно, гладно, мокро, једва утатула у кућу.

в. ѣтаѣулаѣти.

у́тва ж *фиг. она која је лукава, превејана, искусна*. — То је утва која ће се прометнути у сто нити.

у́тељѣжен, -а, -о *1. који је усмјерен ѡ жељи, ѡслушан*. — Људи су утељѣжени и раде како им се заповиједа.

2. који је ујармљен, ухваћен у јарам. — Јесу ли ти волови утељѣжени?

у́тељѣжити, -ѣм свр. *1. ухваѣиѣти у јарам*. — Утељѣжијо јунад, па им не да данити. Утељѣжијо волове и удара оног који боље вуче.

2. фиг. навикнуѣти некога на ѡслушност. — Младо је лако утељѣжити, но ај старо.

у́тетѣљити, у́тетѣљѣм несвр. *гледаѣти широко ѡѣворених очѣју, избечиѣти*. — Утетѣљило дијете у змију, па је гледа ко у каку цицу.

у́тетичѣти се, -ѣм се свр. *обући се, доѣјераѣти се уредно и ѣеданијо*. — Лијепо га је вићети кад се утетичи и појаше на зорног ѳогина.

в. заѣтеѣичѣти се.

у́тетријѣбити, у́тетријѣбѣм свр. *гледаѣти ѡѣворених очѣју, неѣремѣце, уѣшѣиѣти, зуриѣти*. — Кад она пастувчина види сукњу, одмак утетријеби у њу.

у̀тетрчи́ти, -ѝм свр. *ићи љраво, крейа-ти се обично једно за другим*. — Утетрчила нечија говеда и занкоше на локву.

в. шейрчи́тии.

утиши́јати се, -ѝм се свр. *уишишати се*. — Чујаше се велика граја у Радојевој кући и одједном се утишијаше.

у̀ток м 1. *залазак (о сунцу)*. — До утока сунца има колико најдуље товарнина.

2. *сѝас, лијек*. — Од његове болести нема утока. Тражила је утока и под Острогом.

у̀то̀лити, у̀то̀лѝм свр. 1. *ѝоѝустѝитии, умукнутии, смањити се (о боловима)*. — Попик некав лијек, и одмак ми болови утолише.

2. *оѝоѝлиити, ѝоѝустѝити хладноћа*. — Данас је добро утолило. Окрену југовина и одмак утоли.

у̀томе́н прил. *ѝог ѝрена, часа, баш ѝада*. — Ми нешто причасмо, кад утомен наљегоше дуванџије.

у̀то̀нтати, -ѝм свр. *увезати, уѝлестѝи, скрѝити*. — Ко је вако утонто упртицу, загранута га у њу тонтали.

в. ѝонѝити.

у̀топа́лац, -ѝлца м *уѝоѝљеник*. — Ку[д] си потрчо, ко утопалац у воду? Кат почне да пада град, одмак изађи на праг от куће и узвикни: „О утопалце (изговори име потоњег утопалца) врађај војску на-траг!“, врати се у кућу, затвори врата и грат ће да престане.

у̀тога́лити, у̀тога́лѝм свр. *ићи љраво, крейаши се један за другим*. — Колона војника утогалила и занче на вр брда.

у̀трачка́ти се, -ѝм се свр. *уѝрљати се, умазати се*. — Што си тако утрачкала људу, прџела се?

у̀трѝт, -а, -о 1. *који је обучен, исѝраксиран, кондиционо ѝриѝремљен*. — Ко не оре са утрѝјем воловима, та не зна шта су муке и невоље.

2. *који је угаѝен, учейан, уѝабан*. — Сва је трава утрта од нечије стоке.

у̀трѝ́жити, у̀трѝ́жѝм свр. *ићи без за-стѝоја*. — Још се не бијаше свануло а ста-

ри Брајан утрѝжио и занче на племенску воду.

у̀ту́нути, у̀ту́нѝм свр. *угасити (о ва-ѝри)*. — „Немој да се ватра утуне!“, рече снаја свекрви. „У душмана се утунула“, рече баба и жгарну у ватру.

у̀ту̀нити, -ѝм свр. *уобразиѝти*. — Кад он нешто утупи у главу, не мореш му то ишѝерати, па да ти је Бог отац.

у̀ту̀рѝти се, -ѝм се свр. *ѝредстѝавити се лажном особом за коју се издаје, о којој је ријеч*. — Шу[т] туј, он се утурио. Утурио се да је трговац, а није но највиши лупеж.

у̀ту̀рање с гл. им. од *уѝураѝти се*. — Утурање је, јадан, извикнуто отко постоји свијета и вијека.

у̀ћерѝзан, -зна, -зно *који је уредан, миран, ѝодесан*. — Има ућерезну шѝер, и најбоље да је просимо. То је једно ућерезно створење.

у̀ћерѝ́ти, -ѝм свр. *размјерити, одмјерити*. — Све сам ућерѝто: рогове, бедренице, врѝнѝје, а са[д] само да све споји-мо како ваља.

в. ћерѝити.

у̀ћѝјати се, -ѝм се свр. 1. *биѝти укуван*. — Месо се ућѝјало и упиштало, мртви би га јео.

2. *ѝресѝаѝти, ослабитѝи, умукнути (о вјеѝру)*. — Идите чим се вљетар ућѝја.

в. ућѝѝаѝи.

у̀ћѝ́нати, -ѝм свр. *в. ућѝјаѝи*.

у̀ћке узв. *кози да иде*. — Ућке, амо! Ућке, јаро, ућке!

у̀ћу́гумѝти, -ѝм свр. *в. ућу́гумѝити*.

у̀ћу́лумѝти се, -ѝм се несвр. *ућуѝѝаѝи, снуѝдѝити се, сневеселиѝти се*. — Има му неки љаво, док је нако ућу́лумѝо.

у̀ћу́нути се, -ѝм се свр. *добити ѝеѝри-јаѝан мирис, усмрдѝеѝи се*. — Слабо осолисмо месо, па се одма клето ућу́нуло.

в. уѝћу́нутии.

у̀ћу́стечѝти, -ѝм свр. 1 *сѝуѝѝити ѝред-ње ноге коњу да не може бјежѝаѝи*. — Ућу́стечѝи брњаша да куд не оде.

П ~ се *стајајати* на једном мјесту, *бити* непомичан. — Ућустечило се нечије кљусе на сре гувна, ко да је свезано.

уцаклијати, -ам свр. I *ћрљајући учиштии сјајним, углачаним*. — Уцаклијала прозоре, па бљеште. Природа јој уцаклијала зубе, реко би да су бисери.

П ~ се *сијајати се, блистајати, цаклиштии се*. — Монци се доћерали, уцаклијали, ко и сваке нећеље, и одоше на сијело.

в. *уцаклиштии*.

уцаклићи, -им свр. в. *уцаклијајати*.

уцегѣлати, -ам свр. *ћричајати које-штиа, говоришти брзо, џангризаво*. — Уцегѣло Тимотије, па прича и оно што ни ђаволу не би на ум дошло.

в. *уцегѣлати*.

уципићи се, -им се свр. *битии обучен у уској одјећи*. — По овој новој моди сва се младеж уципила, сакрили велика мајко Богородице.

уцицварјати се, -им се свр. *битии ухрањен, бујан, обузети руменилом*. — Уцицварјо се стари Мимо, па ће седе снијег се испод њега топи.

уцмѣкати, *уцмѣкām* свр. *фиг. убитии*. — Уцмѣкаше чоeka на правди Бога.

уцврорџити, *уцврорџим* свр. I *инсистирајати ћврдоглаво на нечему, заћврдоглавиштии*. — Уцврорџијо они дереп једно те исто и каже: што више имаш, мање си свој чоек.

П ~ се *уцрвајати се у рогове*. — Уцврорџијо се гаран и све врти главом ко да је помаман.

учабулити, *учабулим* свр. *имајати неку користи, уграбиштии нештио у ћоследњем ћренуштику*. — Они бијагу увелике за ручком и ја ти само учабулик наке огриске.

в. *зачабулиштии*.

учапјити, -им свр. *размјерити, одмјерити, умјерити, узети мјеру*. — Зна Лале сасећ јапију и све учапити чап у чап.

в. *учајорити*.

учапорјити, -им свр. *размјерити, одмјерити, узети ћраву мјеру*. — Ко ви је учапоријо јапију за кућу?

в. *учајити*.

учевјизити, *учевјизим* свр. 1. *ћостјати јако мршав, веома омршати, ослабити*. — Учевизијо радећи, не би га мајка познала.

2. *умукнушти, ућујати*. — Дошо му црни петак, па и он учевизијо.

в. *чевизити*.

учѣнути, *учѣнѣм* свр. I *ћригњечити (обично ћрсти руке, ноге и др.)*. — Како учену ногу, бслају један?

П ~ се *ћригњечити се*. — Помакни руку испот плоче, ученућеш се. Ено се Вукан и јадан учено и грдом нагрдијо.

учетвѳрити, *учетвѳрим* свр. *ућрегнушти два јарма волова да заједно вуку неки ћежак ћерей*. — Учетвори волове и оћера звоно право цркви.

в. *четворити*.

учивтјити, -им свр. *ићи ћраво, ућравити*. — Учивтјијо пртином и занче на густирну.

ућин м *урок*. — Кому је ућин учинијо за паћи га колац везали.

ућињас, -та, -то *који је складно наћрављен, лијейо ураћен*. — Милош је вазда имо учињасте опанке. Сва ју је јапија учињасто срезана.

ућињен, *ућињѣна*, -о *који хоће да учини, ћомогне, ћредусретше*. — Сви су они у тој кући учињени, да ти се то не море описати.

ућкопиљан м *лукав, ћревејан, ћрейреден чољек, домишљан*. — Набиросе ућкопиљан ћевојака, ко мећед зрелије крушка. Пуш тамо ућкопиљана, та ће у сваке нити.

ућмати, -ам *несвр*. 1. *губити свејезину, боју, сушити се (о биљкама)*. — Трава је учмала на овој проклетој суши. Учма лишће на замљерке.

2. *губити снагу, слабити, мршавити*. — Ништа брже не учма од младости. Нешто ти јањад учмају.

учугуљити, учугуљим свр. 1. *стајајти скоро нейомично, бијти у вертикалном положају*. — Учугуљио људима изнад главе и неће да се пошене.

2. *стирајти, озидати, наслагајти како било*. — Учугуљио навилјке ко ни себе ни своје. Моро му се соргати они зид кад га је нако учугуљио.

в. *ушчугуљити*.

учукундријти, -јим свр. *ујравити, ујерити (нешти)*. — Учукундрио у ме рачвасту кочину и поче да изводи његове ђаволије.

в. *учукундричити*.

учукундричџити, -јим свр. в. *учукундријти*.

уцгара ж мала кућа. — Паде велики снијег и сурва ми оно мало уцгаре.

уцилијтати, -ам свр. *брзо ући, умакнути (негдје)*. — Напале муе коње, па уцилијтише право у гору.

в. *цилијати*.

уцимријти се, -јим се свр. *посијати швердица, шкријица, бијти велики шпедина*. — Не мореш вљеровати колико се та чоек уцимрио. Уцимрила се, па јој је жао и јести.

уцблати се, уцблām се свр. *обући дроњке, цоле, ђоцијейану одјећу, обућу*. — Уцоло се без икакве преше.

уцбрати, уцбрām свр. *досија умустити млијека*. — На овој ори бијаше уцорала пуна два кабла варенике.

в. *цојити*.

уш ж 1. *ваш, инсект паразит (на чојеку)*. — Прљави, јадни, пуни уши, грота иг виђет.

2. *фиг. лош човек*. — То је уш о чоека. Јади су кад једу уши испод опанка.

ушāван, -вна, -вно *који је уљудан, ђрисијојан, одмјерен, скромног ђонашања*. — Ушавна је та ђевојка, ко да је старила на младила.

ушāпити се, ушāпим се свр. *ђоредити се, стијавити се у исти ред, изједначити се*. — Ушапио се они богаљ да се рви са

ноликом љуцком слотом. Сад би се он ушапио да прича са краљем.

ушачкјинити, ушачкјиним свр. *доћи у стијање збуњеностити, смејеностити (услијед стираха, какве неочекиване ситуације и сл.)*. — Воде га цандари везана а он ушачкинио и само вљетри.

ушећерити, -јим свр. *фиг. имајти у очима исјуњен осјећај среће, задовољства, радостити*. — Пригрлио је, а она ушећерила и не трепће.

ушипилити, -јим свр. *углавити у жљџ, удубљење, урез*. — Ушипилио штицу у штицу, реко би једна је.

ушипчџити, -јим свр. *ићи ђраво и без застоја*. — Ушипчио про Јаворка ис цик зоре.

в. *ушишатијити*.

ушицати се, -ам се свр. *добити ђролив, избацити жидак измет*. — Омрсисмо јањад по роси и одмак се ушицаше.

в. *шицати*.

ушишатџити, -јим свр. в. *ушијчитити*.

ушкјати, -ам свр. *стијавити биљег, знак, обиљезити каквим знаком уха (о животињама)*. — Кад себе смо ми ушкали нашу шилеж. Ушкали смо наше теле у лијево уво.

ушкблати, ушкблām свр. *научити некога, обучити, довести га у ред*. — Њега је ушколала невоља, па зна шта ваља а шта не ваља. Ушколо је ону јунад, па ору ко велики.

ушкјурити, ушкјурим свр. *ђрикрајчитити, скоро ђитрошитити, ујитрошитити*. — Још снијег пада на замљерке, а ми смо већ ушкјурили са сијеном.

ушљо м *који је вашљив*. — Вазда је бијо крепо, јадо и ушљо.

ушмољак, -бља м *онај који је мали растом, сијан*. — Пазити колики је они ушмољак, нема виши од овог бурила.

ушокаћити се, ушокаћим се свр. *ујрљати се, укаљати се, забрљати се*. — Ушокаћио се идући про њива.

уштва м и ж *ситничар, рђица, слаб човек*. — То је мртва уштва, која би те продала за евово!

уштавити, **уштавѝм** свр. I *привремено сѝтавиѝи расад (куѝус, реѝу, дуван и сл.) у ѝрипремљено земљишѝе, да ѝу остѝане док се не ѝосади*. — Чим сам донијо купушњи расад, одмак сам га уштавијо.

II ~ се фиг. *изгледаѝи у лицу без ѝро-мљена, наизглед не сѝариѝи*. — Уштавијо се ѝед, реко би млађи је но има пед година.

уштукнѝти, -нѝм свр. *узануѝи, ишчашиѝи, навѝи (о зглобу)*. — Уштукно сам зглоб од лијеве ноге, крочити не могу.

уштунути, **уштунѝм** свр. 1. *изгубиѝи свјежину, боју, осушиѝи се (о биљкама)*. — Уштунула су жита, нешто им није ођа.

2. *обузѝи, сузѝи, окрайѝи*. — Шијо му капут, па му уштуно рукаве, очи му испале. Много си уштуно плас, дај то мало ражђеди.

3. *ѝригњечѝи дио ѝијела (обично ѝрсѝ, ногу и др.)*. — Уштунук прс између платица, сву кожу шљуштик.

ушћунѝти, -нѝм свр. *в. ућунуѝи се*. — Ова пршуѝа ти је ушћунула, не море се заложити.

ушћугѝити, **ушћугѝѝм** свр. *в. учу-гуѝиѝи*.

Ц

цаварика ж *кисјело млијеко од обра-не варенике*. — У тој празној кући кад има цаварике ко да има и цијеле варенике.

цавуњати, -ѝм несвр. *луѝаѝи, ѝћи ко-јекуда*. — Цавуња по читав дан без да ишта стави на уста.
в. оцавуњаѝи.

цагрија ж *голомразица*. — На овој ца-грији сва ми се крв следила.

цак оном. *ѝодражавање гласа, звука, шума и сл.* — Чу ли ти како неко реч:

цак, цак! Кад нешто прође поред нас, ми смо само чули: цак, цак!

цакаљин, -ѝна м *ѝуцањ изазван удара-њем у жишкѝу*. — Наложили ватру, па уда-рили жишкама у цакалин. У пјесми: „Око ватре скакуѝе, / а цакалин цакуѝе, / цака, цака, жишка пуца, / да ли ти се драги шту-ца?“.

цаклијати, -ѝм несвр. I *ѝрљајуѝи чи-ниѝи сјајним, глачаѝи*. — Мало пребри-ши срчу на прозорима, шта је цаклијаш. Цаклија пушку, ко да ће на смотру код го-сподара.

II ~ се *сијаѝи се, блисѝаѝи се од сја-ја*. — Да јој није добро не би се нако ца-клијала.

цаклити се, **цаклѝм** се свр. *сијаѝи се, биѝи сјајан*. — Нешто се цакли порет пу-та.

цакнѝти, -нѝм свр. 1. *мало наѝрсну-ѝи, ѝрснуѝи*. — Ево стакло цакнуло од ве-ликог мраза.

2. *исѝустѝиѝи, одаѝи звук, звекнуѝи*. — Ко но цакну на прозор?

цакум-пакум прил. *сасвим, ѝоѝѝуно*. — Ненад је вазда имо цакум-пакум алат за рад. На ѝему бијаше све цакум-пакум но-во.

цаңгрија ж *особа која је чандрљива, која много ѝрича*. — Ка[д] се закољодави она цаңгрија, сва позелени од злоће.

цаңцати, -ѝм свр. *скаѝаѝи од глади, жеђи и сл.* — Не однесе ништа за ужину, па ће цаңцати о[д] глади.

цапа узв. *кози да сѝане*. — Цапа вамо, дабогда ниједна не вечала! Цапа јара, ца-па!

ца̋р м (л. *talus seu os tarsi tibiale*) *ѝеѝ-ни ваљак, скочна костѝ (код ѝаѝкара)*. — Ево ти цар, па се царајте до миле воље. Дај ми та цар, болан. (Петни ваљак има шест страна, али због симетричности не-ких страна имају само четири назива, и то: цар, добар, магарац и бака. „Царом“ се зову двије дуже, наспрамне и симетричне стране; „баком“ друге двије, такође, на-спрамне стране, знатно краће и нессим-

тричне; „добар“ означава испупчену, а „магарац“ удубљену страну.)

в. царайи се.

ц̄ар̄ати се, -ām се несвр. *играйи се игре царом*. — Ви се два клисајте, а ми ћемо се царати. Ка[д] смо били мали, стално смо се царали. (Играчи се царају тако што један од играча баца цара увис, питајући: „Шта је?“, а други погађа и изговара једну од четири стране цара. Ако цар падне на страну која се зове „бака“, онда онај играч који је изговорио „бака“, стиче тај назив и дужан је да преузме вођење игре све док неки од играча не преузме његову улогу на горе иписани начин.)

в. цар.

ц̄бати, ц̄б̄ам несвр. *йадайи киша обилно, умлазевима, йљушйайи*. — Киша је цебала читав боговетни дан.

в. исцебайи, нацебайи.

цег̄џалица м и ж *особа која много брзо йрича, брбљивица*. — Каже да много не прича, а она је највиша цегџалица у селу.

цег̄џати, -ām несвр. *йричайи које-шйа, говорйи брзо, брбљайи*. — Кад он почне цегџати, никад краја.

в. зацегџайи, исцегџайи, уцегџайи.

цег̄џање с гл. им. од *цегџати*. — Досмрђело ми је њијово цегџање.

цег̄џуша ж *женска која много брбља, брзо йрича*. — Сачувај ме Боже жене цегџуше. Све је то замутила она цегџуша.

ц̄џа ж *врста, сој, йасмина*. — Ама то је иста цџа људи. Не мож од оне цџе ништа друго ни очекивати.

в. чџа.

ц̄џати, ц̄џ̄ам несвр. *йокрешйайи се у лежшйу без јаког йрења и ошйора додирних йовршина*. — Окређе млин а он цџа ли, цџа и никад да самеле шаку каве.

ц̄н̄гати се, -ām се несвр. *ценкайи се, йогайи се, йрейирайи се (око нечега)*. — Ја сам истуријо цијену, па ако ој купи, и немој се цџгати.

в. цџкайи се.

ц̄н̄кати се, -ām се несвр. *в. цџгайи се*.

ц̄поња м *назив за изузетно круйна вола*. — Лако му је орати кад има наке цџпоње. У Јолова цџпоње има пет квинтала.

ц̄џрот м *кувана борова масй, народни лијек йрошйив реуме, убоја и сл.* — Ето туј има цџрове смоле и плаве карте па направити мало цџрота да привијем на ове клете убоје.

ц̄џати, ц̄џ̄ам несвр. *радийи найорне йослове*. — Откад је стала на своје ногс, вазда је цџцала и сегентала.

ц̄џн̄ути, -н̄џм свр. *йргнуйи нагло, енергично*. — Цџцну јако и прекиде уже. Ко то тако цџцну?

ц̄йбати, -ām несвр. *изазивайи љуљање, йодрхйавање нечега*. — Кад дуну вљетрина, почеше да се цџбају и савијају грање од омара.

в. цџбнуйи.

ц̄йбн̄ути, -н̄џм свр. *в. цџбайи.*

ц̄йвар рl. t. ж *мале саоне*. — Натури пуне цџваре сијена, седе на врг и нис површицу се слиза право до котара.

ц̄ига̄нац, -нца м 1. *мали коњ, коњићак*. — Коишан је они цџганац, не море носити више од педесет кила.

2. *фиг. особа загрџљива, заједљива, свадљива, нейрйељива (обично млађа)*. — На кога се метну они цџганац, то нико живи не море ишћилити.

ц̄йганйти, -й̄м несвр. *дирайи, изазивайи, загрџзайи*. — Немој, болан, цџгани, но да се љуцки договоримо. Нос те сто врагова и не цџгани!

ц̄йганлук м 1. *оскудица, сиромаштво*. — У рату је владо цџганлук на сваком крају. Живи у цџганлуку отко је помиљело.

2. *особина онога који је заједљив, йакосйан, неваљао*. — Она је сва саздана од цџганлука.

ц̄йџпац, -пца м *уско и дугачко йарче земље*. — Има један цџџпац и то му је сва бабовина.

џију-вију узв. којим се исказује нечија неспасљивост, њевријљивост. — Зна Шуту да се гиба џију-вију! Тај умије џију-вију!

џиквџати се, -ам се несвр. учесџивоваџи у игри џиквања. — Да, немају шта друго радити, но се џиквати у шклемпе. Ено се џиквају и млате празну сламу. (џиквати се значи погађати бројеве у игри у којој два играча истовремено испруже прсте и изговарају један од италијанских бројева: до (due), тре (tre), кватре (quattro), џикве (cinque), шије (sei), сето (sette), ото (otto), нове (nove) и ријеч тути (tutti-sve), па играч који, кад се саберу истовремено испружени прсти оба играча, има збир који одговара броју што га је изговорио, постаје побједник.)

џикнути, џикнџем свр. 1. џрснуџи, наџрснуџи, наџукнуџи. — Отко је пала има велике болове у нози, мора да јој је кос џикнула. Врешке даске, па на овој суши џикнуше.

2. виснуџи, сијевнуџи, џробосџи, шиџреџнуџи. — џикно ми бол у ушима, не могу дурати.

3. фиг. умријџџи. — У рату су многи џикнули преко ноћи. џикно је та има двије године.

џилиџкнути, џилиџкнџем свр. заџјеваџи џискавим гласом, разлеђи се, одјекуџи. — У пјесми: „Кат џиликнем, имам једну ману, / стално мислим о моме драгану.“

в. џирикнуџи.

џинга ж сандучић од џлеха за џушчану мунициџу. — Ова џинга је отета о[д] Турака, још у Првом свџецком рату.

џип џредмеџак за џојачање уз џио, џијели. — Ја сам га чекала џип џијели дан.

џипан в. џиј. — џипан-џип дан сеџи.

џипун м 1. џисак у свирала. — Сврни ми од овог јасена један џипун.

2. дио млина (џоџочара). — Ама, дођи себе: џипун није џапун, но оно мјесто од млина кроз које пролази брашно ка[д] се жити меље.

3. фиг. онај који воли да се гизда, облачи џо моди, киџош. — Дођеро се џипан и занче на сијело.

џириџкнути, џириџкнџем свр. в. џиликнуџи.

џиџати, џиџам несвр. џалиџи, смудиџи (о длаџи). — Немој надносити изнад пламена, виш, јадо, да џиџаш обрве.

џквџара ж месни слој нахваџан џовршином јела (обично чорбе и сл.). — Накрџај се ти џкваре и нек ти шија расте.

в. заџкварииџи се, наџкварииџи, сквара.

џквџарџв, -а, -о који је масџан. — Клао браве за зимницу, па је вас џкварав.

џклџанџе, -џета с мало џарче сџакла, дио сџакла. — Купи ми једно џкланџе за ови прозор. Ево ти ово џкланџе огледала.

џклџен, џклџена, џклџено 1. који је сџаклен, од сџакла. — Полако иде, ко да је џклен.

2. који је сјајан, углачан. — џклени су јој прозори ко сунце.

џклџ с сџакло. — Ко је сломијо џкло от ђеџовије прозора, куку му га?

џмџздрџи, -џм несвр. џлаџииџи џихо, исџрекиџано уз јеџај (обично дјеџа и жеџне). — Дај престани, шта туј џмџздриш! Она је и милостива и жалостива, па џмџздри и кад не треба.

џобџгати, џобоџџем несвр. дрџиџаџи од хладноџе. — Ите у кућу, шта ту џобоџете.

џџкнџти се, -нџем, се свр. џољубииџи се. — Сретоше се и џокнуше о оба образа.

в. џоџииџи се.

џџнтџв, -а, -о који џорамљује, храмље, саџаџи. — Ка[д] се оженио џџнтавом жеџном сви су се поглеџивали, а сад му на џу заведе.

џџнтати, џџнтџам несвр. храмџии. — Укова коња и ено џџнта, грота га виђети.

в. џоџаџи.

џџњаџ, -њаџ м ниџиџа, џразно, џалаџ између џаџииџрџиџа и великог џрџиџа. — Добииџеш џџњаџ, ка[д] си таџи.

џџџити се, -џм се свр. в. џокнуџи се.

џџџџ м онај који је саџаџи. — Немој говорити чоеку да је џџџџ, сваког та невоља море снађи.

в. џџџо.

џџџати, џџџџам несвр. в. џџџџџи.

цџо м в. *цџаљ*.

цџаљ м *момчић, момчуљак*. — Чи је ови цџаљ? Синови су му велики цџаљи.

цџвџати, -ам несвр. *захвајтајти неким судом воду у мањим количинама*. — Нема мало воде у ублићу и ево црквам шкуделу по шкуделу.

цџвоглав м *лако увредљива мушка особина*. — Нико не зна како је манит они црвоглав.

цџвоглава ж *женска особа лако увредљива*. — Мани се црвоглаве док нијеси добијо по врсници.

црвџдер м *онај који искористићава друге људе, користићи њихов рад до исцрпљења*. — Боље ти је скочити низ Караказан, но бити у најму код онога црвџдера.

црвџед м *који је цангрисав*. — Како неће прегрис језик она црвџеда.

црвџљак, -џљка м *сићан, мали, најнижи степен неке величине*. — Накувала пуну калицу кумпијера, све они црвџљци.

црвџљити, -им несвр. *сићинићи, мрвићи, сјецкајти у комаде*. — Не црвџљи та љеб, Бок с тобом.

црвџреп м *онај који је лако увредљив, раздражљив, љгав*. — Максе отале црвџрепу док нијеси добијо оно што тражиш! Нећу да чорбам са црвџрепом, па нек се крепа.

црвџрепа ж *она која је осјећљива, раздражљива*. — Пуш, па нска црвџрепа прича шта јој гођ на језик дође. У загонци: Цијелога љета репа, па и она црвџрепа. (Кад је ко нервозан и још нејак, па је сав рад у току љета пао на њега.)

цријевџа м *онај који је сџор, који се вуче као цријево, млићав*. — Надуо се цријевоња ко цријево на жару. У, Милуша и јадуша, ево они цријевоња јопет начинијо дијете!

црклџив, -а, -о *који је осјећљив, брижан, осјећајан*. — То је црклџиво створење за сваким својим.

црџно прил. *слабо, рђаво, никако*. — Ове године црџно је родило. А шта да ти

причам о њему: црџно учи, црџно ради, црџно слуша.

црџногуз м *онај који је црне ћући (обично о дјецџу у шаљивом џону)*. — Увати ми оног црџногуза, да му ја накујем ћутек.

црџнозврџка ж *дјевојчица живахна, покрећљива, окрећина као зврџк*. — Избечила у ме црџнозврџку и не трепће.

црџнојџка ж *дјевојџка која живи у сиромашћџу или ћузи*. — Оста након њега једна црџнојџка и јадојџка. Не гријешите душу о ледојџки и црџнојџки!

црџночапра м *дјечак црне ћући*. — Није, вала, нико други пребијо ногу пијевцу но црџночапра.

црџкајти, -ам несвр. 1. *ударајти, луцајти, произвођићи крајџке ошћре звукове*. — Неко цуџка на прозор. Немој цуџкати кат чељад спавају.

2. *лучићи јагњад од оваџа узвикујући: „Цуџке!“, кићкајти*. — Кад ђед Машан стане на стругу, па почне цуџкати, јањад се излуче и оду право у котаџ.

цуџке узв. *јагњетџу да иде*. — Цуџке мало, цуџке! Цуџке враголане један!

цуљати, цуљам несвр. *носићи са собом или на себи (нешћо), вући*. — Има једно одијело и цуља га годинама.

цурак, -рка м *кајџице које се сћиџу и чине један млаз*. — Лије велика киша, све цурак до цуџка.

цуцати, цуцам несвр. *љуљајти, њихајти, усџављивајти дијете*. — Баба цуџа унуџа и пљевуши му: Цуџу миле кобиле, товар соли носиле.

Ч

чавџалаша ж *игла за шивење самара, самарџица*. — Забоди чавџалушу у клџвко и нска је. Прошиј стељу том чавџалушом, ето се сва распала.

чавѐлати, -ām несвр. *брзо и живахно говориши, љричаши*. — Чавѐлале су дан и ној и јопст им је мало.

в. зачавѐлаши, очавѐлаши.

чāvрк м *дјечија играчка, зврк, зујалица*. — Назубијо чаврк, па га растеже и ш њим пуше, пуно ђаво у њ!

чагѐлати, -ām несвр. *брзо и живахно љричаши*. — Много чагѐлате за ваше годи-не.

чагѐлуша ж *она која много љрича*. — Шта ти чагѐла она чагѐлуша?

чагљати, -ām несвр. *љричаши брзо и живахно*. — Воле оне да чагљају, па нека иг.

в. дочагљаши, љречагљаши.

чагљив, -а, -о *онај који је љричљив, досадан у љричању*. — Чагљиве жене забора!

чађа ж *стѐара љушка*. — У нашем селу скоро свака кућа има чађу. Потпраши иг чађом и они побљегоше.

чазбен, -а, -о *који је добар домаћин, дочеклија*. — Она је чазбена ко иједна друга.

чајанисѐти, -шѐм несвр. *издржаваши, љријешши, љодносисши*. — Како чајанишеш са толикијем малом, ако Бога знаш?

чајати, -ām несвр. *љашисши, очајаваши, брижисши, слабисши*. — Питали су шта јој је, а она је и даље чајала све док није дук испуштила.

в. ишчајаши.

чајати, -ѐм несвр. *закаснисши, каснисши, не стѐизашши на вријеме, доцнисши*. — Сачекајте ме, неђу ја дуго чајати.

в. зачајаши.

чајисѐти, -шѐм несвр. *живјешши*. — О Чедо, не чајисо дабогда!

чаќалица м *фиг. брбљивица, љричалица*. — Прича она чаќалица, не улијеже. О жени се наком чаќалицом, заглуши читаво село.

чаќарѐс, -та, -то *који има разнобојне очи*. — Узалуд сам вико мојој жени: жено, кад стављаш љѐб у ватру не разгрњи жар десно и лијесво, но само према једној стра-

ни, е ћеш раћати чаќарасту ћѐцу, а она све у мој инат обрну супротно, па видер како нам је свако дијете чаќарасто!

в. ишчаќарисши, чоќарас.

чаќљунити, чаќљунѐм несвр. *брбљашши, љричашши којешши*. — Ви чаќљуните, а ја одок на спавање.

чаќмечѐти, -ѐм несвр. *говорисши бесмислице, којешшиарије, брбљашши*. — Чаќмаче о свему и свачему.

в. дочаќмачисши, ишчаќмачисши, чаќмисши.

чаќмити, чаќмѐм несвр. *в. чаќмачисши*. — Чаќми, клета, не улијеже.

чаќтарати, -ām несвр. 1. *звечашши, одавашши звуку, оглашашши се звуком*. — Чујеш ли ми овце да чаќтарају? Некад су нашом планином чаќтарали велики буљуци, а са[д] се не чује ни чаќалица.

2. *фиг. љујешши, љричашши у љразно*. — Ама, шта оно чаќтара, виђели је грдни јади!

в. ишчаќтарашши се.

чаќтаруша ж *женска особа која много љрича*. — Само ти то испричај пред оном чаќтарушом, па ће ѐутра све село знати шта си реко.

чаќлага ж (обично у множини) *кад се ишио у висину дијеже (као чекрк или у игри кад човјек зајаше на човјека)*. — Ај да се играмо чалага! (Игра чалаге изводи се тако што један играч зајаше на леђа другог играча, подигне руку увис, испружи један од прстију и изговара: „Ала, ала, алаге, / вргоше ме чалаге, / или ач, или буљукач, / или копље, или штица, / или мала батурсица“, а други (појахани играч) погађа који је прст пружен и, ако погоди, тада играчи измјењују улоге.)

в. ач, бајшурсица, буљукач, којље, шисшица.

чалѐкнути, чалѐкнѐм свр. *љјесити на брзину, с ногу*. — Наићоше комити и нешто чалакнуше на брзину.

чалѐндрка ж *она која љуђа, љумара, иде којекуда*. — Не море чалѐндрка нађ

смире свом животу, но стално луња од немила до недрага.

чаланиса̑ти се, -шѐм се несвр. 1. *имати користити, извлачитити користити, вајдисаити се*. — Мало смо се чаланисали убљеницама, што и[г] гром спржи. Нијесмо се од жита чаланисали, но га град оби и нагрди.

2. *снаћи се*. — На вријеме се он чаланисо, па прије јачем. Не умије свака да се чаланиса, говно пасе.

чаланкура ж она која се бесџидно њонаша, безочна, њорочна. — Е кака је она чаланкура за море се станула. Превариће га она чаланкура, попази што ти кажем.

чалапати, -а̑м несвр. *кидаити, цијејаити, њргаити, комадаити*. — Ево ти нож, па изрежи то месо, шта га чалапаш зубима? Гладна ђеца, па чалапају љеб, би реко су иг миши стругали.

в. *рашчалайаити*.

чалџа ж *земљишће њанко, кршевитио, одрџо*. — Читав дан сам пластила у чалијама, док ме јад јаду убијо.

чалучити, -џм несвр. *доводити у ред, усавршаваити, њоџраваити, дошјериваити*. — Ми смо прошли рано кроз Макро, а Миро увелико чалучаше коња.

чамколџти, -џм несвр. *џолако јесџти, грџкаити (о сџоци)*. — Пушти овце нека мало чамколе, док има росе.

в. *чамлџити*.

чамлџти, -џм несвр. *чамколџити*.

чамлџца ж *џравџца, најмањи сџеџен величине за џраву*. — Све спржи суша, не оста, вала, ниједна чамлџца.

в. *чамџџца*.

чамџара м *ланџић на узди којим се џодвезују коњске жваље*. — Притегни зекачу чамџару, па ће мање скакати.

чамџати, -а̑м несвр. 1. *граџити, узимати на брзину*. — Чамџа за себе и не окреће се на друге.

2. *махати, млаџараити рукама (обично џри говору)*. — Не умије проговорити, што све неће рукама чамџати.

в. *чаџити*.

чамџџца ж в. *чамлџца*.

чандрљати, -а̑м несвр. 1. *сџџругаити, скидаити нешџо са неке џовршине*. — Неки ђаво је сву ноћ чандрљо по тавану.

2. *џричаити, брбљаити, говориџти којеџиџа*. — Вљере ти немој чандрљати, о дај мало умукни.

3. *џластџити џо каменџиом земљишџу*. — Чандрљала сам од јутрос по онијем чалијама, и једва успластила два-три навџлка.

чантра ж 1. *кожна дресивача, кеса за кресиво (чакмак, џџруд и кременџачу)*. — Стави чакмак у чантру е ђеш га тако неђе затурити. Нудер ми ту чантру, оџак да запалим.

2. *кожни џуџач (шаржер) гдје се сџављају меџи*. — Имам пуну чантру вишека за карабин.

чантрџти се, -а̑м се несвр. *џеџти се, џенџраити се*. — Чантра се по кршима ко коза.

чанџара ж *долинаџа (округла као чанџак)*. — Ено се заврнула локва у Пајовој чанџари.

чап, чапа м *мјера за џодударностџи (нечега)*. — Подудари ми се поклопац са дебетом у чап. Обручеви на каџи пасују чап у чап.

в. *чаџити*.

чапџати, -а̑м несвр. в. *чамџаити (1)*.

чапџити, -џм несвр. *мјериџти, размјераџти (о граџи за кућу и сл.)*. — Од јуче чапи јапију за стају и никако да је упасује.

в. *чаџ. чаџорџити*.

чапљускџти, -а̑м несвр. *џричаити којеџиџа, брбљаити*. — За име Божије, престани више чапљускџти.

в. *ишчаџљускџти, начаџљускџти*.

чапџор м *осџџџџак од неке џјелине, дјеџлић нечега*. — Осече пола прста и сад упандрџију они чапор. Набасак босом ногом на чапор о[д] дрвета.

в. *чаџорџак*.

чапџорџак, -џрка м в. *чаџор*.

чапџорџити, -џм несвр. в. *чаџити*.

ча̑прогуза̑љ м *мршав мушкарац*. — Нема на оном чапрогузаљу меса ко да је сушен на веригама.

ча̑промуд м *мршав мушкарац*. — Ко би реко да ће они чапромуд накотрљати нолику ђецу.

в. ча̑ромуда̑љ.

ча̑промуда̑љ м *в. ча̑ромуд.*

ча̑пронога̑љ м *онај који је у ногама мршав*. — Брз је чапроногаљ, ни срна му није равна.

чара̑гати, -а̑м несвр. *царати, разгр-џати жар у ва̑три*. — Не чарагај у ватру, ка[д] тако лијепо гори.

чараге ж (обично у множини) *џрње, сџарудија*. — Нема у тој празној кући ништа но неаквијек чарага.

чарапуша ж *женска малог расџа*. — Нолики чок узео једну чарапушу, е нема му испот пазуа.

ча̑сприје прил. *кад џрије*. — Часприје узора њиву. Ти часприје отуда но одуда.

ча̑чконоса̑љ м *онај који сџално чачка, која у нос*. — Стално је наког ђавола копо и чачко по носу, па га сад зову чачконосаљ.

чво̑ка̑ти, -а̑м несвр. *куцати, куцколити, џроизводити шумове*. — Прије зоре чвокала је киша по крову. Сијо на један крш и чвока тојагом у њ.

в. чвокнуги.

чво̑кнуги, -нџм свр. *в. чвока̑ти.*

чворо̑глав м *незгодан, задрџи, ограничен, најрасиџ човјек*. — Закукричијо чвороглав, и ради како је њему ђев.

чвр̑ка ж *ударац џрсиом одаџиџм од џалца*. — Окладили смо се у двадесет чврка. Не ударај га чвркама у главу.

чвр̑кати се, -а̑м се несвр. *ударати џрсиом одаџиџм од џалца*. — Да им нијесу тврде главе не би се чвркали.

че̑бр̑цнуг, -а, -о *који је мало џоврије-ђен, озребан*. — У рату је мало чебрцнут, а са[д] се прави велики мученик и рањеник.

че̑бр̑цнути, че̑бр̑цнџм свр. *озребаџи, мало џовриједиџи*. — Оскочи каменчиџ и мало га чебрцну.

чев̑изити, чев̑изџм несвр. 1. *биџи све мршавиџи, слабиџи*. — Чевизи и неџаје, неџсе се имати шта од њега укопати.

2. *ђуџаџи, мучаџи*. — Дошо му накав нелок и све нешто чевизи.

в. учевизитиџи.

чџв̑ра ж *шарена марама за косу*. — У пјесми: „Лице моје чевра крије, / све због очи гаравије, / очи црне и зелене, / у драгана и у мене.“

чевр̑љати, -а̑м несвр. *џричаџи, разговарати о којечему*. — Дај једном престани, шта све чеврљаш, чеврљала манита.

в. рашчеврљати (II).

чегр̑тати, -а̑м несвр. 1. *шкриџати, џуцкеџати, џроизводити узасџојне звукове*. — Неко узо пржун, неко шерпу, неко ово, неко оно, па скупно чегртају и плаше коње.

2. *многo џричаџи, брбљаџи*. — Не чегртај толиком амана ти. Шта чегрташ уста ти се скаменила, ко ће.

чџк узв. *са значењем сџани, чекај, са-чекај*. — Чек ме мало, имак нешто да ти кажем! Ја му рекох чек, а он побљеже!

чџк-пџчек узв. *којим се изјављује сумња у џреурањено радовање, бригу и сл.* — Немој ништа унапријед говорити, но чск-почек, па ђеш виђети! Чек-почек, пријатељу!

в. сџан-џосџан.

чскр̑ка̑ши м (обично у множини) *оџанци са више џреџлетџа*. — Направила сам чскркаше о[д] шпага, ваљају дуката.

чџктало с 1. *дрвена џалица која удара у камену џлочу млина џоџочара*. — Нема села без спрдаџије, колико ни млина беш чектала.

2. *онај који много џрича, брбљивац*. — Привали туј, чектало једно!

челе̑бр̑цнути, челе̑бр̑цнџм свр. *џоје-сџи, џрезалогаџиџи*. — Челебрцнули смо нешто с ногу и то нам је било све.

чело̑пек м *земљшиџе каменџи, џан-ко, одрџо*. — Ништа нема горе но косити у челолеку.

в. чолопек.

чeмeрати се, -ам се свр. *добити балу, забалити (једући чемерику)*. — Ево се једна шилегвица чeмeрала, ђаво јој га изијо, дабогда.

чeнити се, чeним се несвр. *устезати се, уздржавати се (од нечега)*. — Једи, болан, шта се чениш, нијесмо ти јабана.

чeпeргуза ж она која је мала, ситна. — Види ти оне чeпeргузе, нијесу јој ноге дуже от чeпeрка.

чeнeрити се, чeпeрим се несвр. *држати се осино, истицајти се својим држањем, правити се важан, шејуријти се*. — Све се чeпeри, а не зна ништа, колико ни свака тука.

чeпpљак, -љка м *дио нечега, ѓарче*. — Оскo прсте на руци и само му остали чeпpљци. Баца та чeпpљак тојаге.

чeпpљција м онај који је ситничар. — Чуо некав чeпpљција да се говеда неће раздвајати ако претури смолу из ува једнога у уво другога, па ено вади и тура говедима смолу, уста му се засмолила.

чeра ж *сродство, род, њошомство*. — То је нарочита чeра људи. Од какe је чeре, забога. Није то од нашкe чeре, сво да се кладим под каул.

в. *цeка*.

чeрeк м 1. *стигно, њлеће меса од брава, кошeй*. — Ка[д] смо дошли и мало се одморили, донесе нам чeрeк меса и саксијан љeба.

2. *физички склоп, грађа, конструкција*. — Поглај твој, а поглај његов чeрeк. Њeгове овце имају добар чeрeк.

3. *чeтвpшина од рала земље*. — Нема ти он ни два чeрека земље.

чeрeкли прид. *непром. који је добре конструкције, чeрека, крујан, развијен*. — Држе ти људи расан и чeрeкли мал. Види како му је шпeр чeрeкли.

чeрeбaкe прил. *њобаучкe, њузећи, гуцeћи се*. — Доћи ћу да те видим, па макар ишла чeрeбaкe. Чeрeбaкe је дошо на причeс.

чeрјан м *чeрјен, дрвене облице њоста-вљене изнад огњитија (као заштитија од*

вајпe). — Не таркај у огањ, виш да варнице сикћу уш чeрјан!

чeрјен м в. *чeрјан*.

чeрјина ж 1. *комад тканине, дроњак, крја, рија*. — Обуко некакe чeрјинe, све му вире гола кољена, сагоријо кад је наки.

2. *фиг. човјек који служи за све и свашта*. — Нема, болан, ту чeокa, то је чeрјина којом потиру куда су сплачинe присутe.

чeрјутати, -ам несвр. *њродирајти у дубину нечега, койати, рити, дујсити*. — Не чeрутај љeб, но га режи с рeда. Узe главичу купуса, па у њу почe чeрјутати.

чeса зам. (ген. од шта) *чeга, штио год*. — Чeса све нема у тој пуној кући.

чeста ж *мјесто гдје је шума густа и честа*. — У здравци: „Ово је слађано винце, / домаћину свијетло лице, / живљели, у здравље, / душмани у грање, / у густој чeсти, ђевојку срести.“

чeтвoрац, -рца м *њлајно ткано у чeшири нији*. — Мeшчин је ово чeтвoрац. Чe чeтвoрац, увелико.

чeтвoрити, чeтвoрим несвр. *њрезати у јарам два ѓара волова*. — Не могу да извуку корито, па ено оће да некако чeтвoре ону јунад.

в. *учeтвoрити*.

чeтвoрднитан, -тна, -тно *који је у чeшири нији*. — Ово је чeтвoронитно сукниште, ако мe очи не варају.

чeтина ж *грана од чeйшнара са лисничком*. — На злој зими поједoше гладна говeда чeтину и сва поцркаше.

в. *штитиње*.

чeчaр, -ара м *густа шума, жбуње*. — У пјесми: „Жалим ти се гoro мила, / з драгим сам се посвадила, / у чeчарe, покрај пута, / на њeга сам млого љута, / ал се надам бoрe вити, / чeчар ће нас помирити.“

чeчeрaв, -а, -o *који је густ, бујан, начeштан*. — Ови момак има дугу и чeчeрaвy косу, Боже благи!

в. *чeчурaв*.

чѐчӯр м онај који је мали, жгољав, слабе грађе. — Лако ти је дријешити гаће на онога чечура, ај испрси се на ме!

чѐчурāv, -а, -о в. чечерав.

чешљарица ж она која чешља вуну. — У пјесми: „Чешљајте ми чешљарице, / убићу ви шарку коку, / и плевчића без репића, / биће и још стиме друге, / ка[д] се чешља, ка[д] се преде, / увијек су ноћи дуге.“

чѐшомӯд м погрд. онај који не воли да ради, леничина. — Неће чешумуд да мрдне, но се опрућио крај пријеклада.

чивтати се, -ām се несвр. бацакаџи се, гицаџи се, риваџи се. — Не прилази коњу, чивта се.

чивтелија м онај који је злосрећан, баксузми, кобан. — У пјесми: „Ој ђевојко чивтелијо, / та се момак оженијо, / оженијо оће двије, / немој мислит једини је.“

чивуљица ж бубуљица. — Све му по образу изашле чивуљице.

чйнкати, -ām несвр. глодаџи, чуикаџи. — Неће овце да пасу, но све нешто чинкају. Немој чинкати ту кошчуруну.

в. очинкаџи, чинколиџи.

чйнколити, -йм несвр. в. чинкаџи.

чйп, -а, -о који је ситан, мали, најмањи сџейен величине (за нешџо). — Ти музи трубосе, а ја ћу чипе овце. Овудијен је трава много чипа.

чйпац, -пца м врсџа краџке, џврде, врсџенасџе и гусџе џраве. — Лако је косити џтелину, но окушај у чипац. Припни коња у они чипац, има му да буца колико оће.

чйпкати, -ām несвр. сийниџи, мрвиџи, дробийџи, сјецкаџи у комаде. — Немој тако чипкати та љеб, ето ти бритва, па љуцки оцапари и једи колико ој.

чйпоносџ м онај који има мали нос. — Причају да је њу просијо један чипоносџ, а она ода њ не би ни ногу отрла.

чйтџ прил. налик, истџи, сличан. — Син је чито отац.

чйчвџ м кромџир који је џо размјерама изнад џросјечног. — Накопа онијек чичваља, имају ко шака.

чйчвољак, -џљка м мањи израшџај на кромџиру, џрираслица. — Нема ниједан кумпијер раван, но уза сваки има да ће по један чичвољак.

в. чичворак.

чйчворак, -џрка м в. чичвољак.

чкаљати, -ām несвр. чачкаџи, чејркаџи, койкаџи. — Не чкаљај у ту рану, ране те не нашле. Мичи прсте ис носа, шта га чкаљаш ко да су црви у њ.

чкӯљ, чкӯља м ушкојљени ован, џредводник, чакџароноша. — У пјесми: „За чактара мрка чкӯља рани, / да ти овце од наудбе брани, / и нека га, нека води браве, / у наплетку све за њим нек јаве.“

чмањак, -њка м 1. врсџа биџке чији је џлод сличан рибизли. — Неће бити на одмет ако уберемо коју прегрш чмањака.

2. мали рог, израслина уз рог. — Бљекоје сврно чмањак, па иж њега линула крв, би реко да је наклан.

в. брашњевац, руњавац, шмањак.

чобанија ж надокнада за рад чобана (најамниша). — Не до Бог никоме мо да рани вамилију чобанијом.

чџбановати, -ујџм несвр. биџи чобанин. — Он је много монково и чобаново.

чџбановџње с гл. им. од чџбановати. — Дојадило ми је чџбановџње, под старос и јадос.

чџва ж чоха. — На њему бијаше капут от чове.

чџвити се, чџвим се несвр. дрџаџи се осино, истџицаџи се својим дрџањем, џравиџи се важан, шеџуриџи се. — Чови се она рђа, пас му траг гонијо.

чџек, чџџка м муж, сујруг. — Ја се не питам но мој чџек. Чџек ми је послат у двомљесечаре.

чџџковати, -ујџм несвр. жиџвџџи људски, џоносно, џошџено. — У тој породици вазда се чџџковало. Не да рђа ни жиџџети ни чџџковати.

чо́кара ж *йовећа шоља за бијелу кафу*.
— Попијо сам пуну чокару варенике.

в. чоња.

чо́карас, -та, -то в. *чакарас*.

чо́лāv, -а, -о (л. *valgus*) *који је са избоченим чланцима на великим прстима ноге*. — У пјесми: „Да виш Риста чолавијек прста, / како краче у даљину скаче, / по два копча и још стопе двије, / те итрине рађало се није.“

чолòпек м в. *челойек*.

чòмљèње с гл. им. од *чoмиши*.

чòмити, -й̄м несвр. 1. *одвајати, скидати сйòлни оmoйач (комушину и сл.)*. — Ја ћу брати, а ти чоми љешнике.

2. *кидати, ломити на сй̄не дјелове*. — Немој чомити те гране о[д] шљиве, грота ти је. Неће да одреже љеба, но наког ђавола чоми и мрви.

чòмрга ж *oйеклина, чворуга, кврга*. — Удари челом у довратник, па му једанак скочи чомрга.

в. *чoмчула, чoнчула*.

чòмргāv, -а, -о *који је гукав, чворовай, квргав*. — Чомргав је по ногама. Ова јасика није чомргава.

чoмргyша ж *она која је намршйена, са скуй̄веним мишићима између вјећа*. — Беште ђецо ето чомргуше. Вљетар пуше ето чомргуше!

чòмчула ж в. *чoмрга*.

чòнчула ж в. *чoмрга*.

чо́ња ж в. *чокара*.

чòп, **чòпа**, -о *који је сакай̄*. — Забоље га нога наздравно и оста чоп.

в. *чoйав*.

чòпāv, -а, -о в. *чoй*.

чòпати, **чòпām** несвр. *храмати*. — Лаже кучка, није му ништа, но се улукавијо па чoпа.

чòпкāти, -ām несвр. *oйкидайти, чуйкайти, иргайти*. — Чопка траву рукама умље-сто да узме косу па је покоси.

в. *чoйлийи*.

чòплйти, -й̄м несвр. в. *чoйкайти*. — Шта чоплиш о тијег ребара, узми, болан, о тог стегна.

чòрбāти, -ām несвр. 1. *јесити, хранийти се*. — Читаву зиму сам чорбо, више ми се дојадило сес за трпезу.

2. *фиг. дијелийти судбину, са неким живјейти*. — Не до ми Бог ш њим заједнички чорбати.

чува̀дур, -у̀ра м *онај који се чува, йази, негује*. — Неће се та много предријети у раду, чувадур је то.

в. *чyвогуз*.

чўвогўз м в. *чувадур*.

чугу̀рити се, **чўгурим се** несвр. *йoмаљайти се, дјелимично се видјейти (исход, изнад, иза) нечега, надносити се, шйрчайти*. — Нешто се чугури на превии. Приседи ту и не чугури се.

чўдо прил. 1. *због чега, зашйо, ради чега*. — Чудо иде нако изненада у Подгорицу? Не знам чудо су се посвађали.

2. *кад се указује на велики број, количину или обим нечега, много, йуно*. — Види које је чудо рсоплана. Има чудо облака.

в. *чyдовеније*.

чyдовèније с в. *чyдо* (2).

чўјати, -ām несвр. *йoболијевайти, имайти болове*. — Крава ми нешто кашље и чуја, неко јој је грдило.

чўкāти, -ām несвр. *куцайти, куцакйи, йроизводити крайке и oшйре шумове*. — Неко чука на врата, дај поглај!

чyкљòног м *онај који има дугачке ноге, дугоног*. — Најбржи је Бојов чукљòног.

в. *чyкљòногас*.

чўкљòнога ж *она која је дугих ногу*. — Види кака је она чукљòнога, јадо мој!

чўкљòногāљ м *онај који има дугачке ноге*. — Има два сина, два чукљòногāља, нека му иг Бог поживи.

чўкљòногāс, -та, -то в. *чyкљòног*.

чyкундрук м *назив за некакву биљку која расте йо усјевима*. — Уселијо се чукундрук у жито, па га освоји и умори.

чўљати, -ām несвр. *брайти, oйкидайти, чуйайти*. — Цијели дан чуља коров голијем рукама, ојадила се, ко е.

в. *чyрујайти* (1).

чумити, -ѿм несвр. *биѿти у самоћи, чамитиѿи*. — Чумим сама поваздан међ ова чстири зида.

чупљежина ж *ѿправуљина ѿчучиана у усјевима*. — Изнијели смо и[з] жита два нарамка чупљежине.

чурук, прид. непром. *који је сакаѿи*. — Имам коња чурука. Па он је стар и чурук чоек.

чуруљати, -ѿм несвр. 1. *браѿи, чуѿаѿи, оѿкидаѿи*. — Наз двије чуруљамо штир још од јутрос.

2. *ѿродираѿи у дубину нечега, коѿаѿи, риѿи, дуѿиѿи*. — Оѿак да направим један чанак, па ево чуруљам у ову дрвезину.

в. *дочуруљаѿи, ишчуруљаѿи, очуруљаѿи, чуљаѿи*.

чус, чуста, -о *који је складно обучен, уредан, заѿтегнуѿи*. — На њему је вазда све често и чисто. Види како је чус, Бок га поживијо ка је наки.

чучкаѿи се, -ѿм се несвр. *играѿи се чучкања*. — Чобани се поваздан чучкају. Чучкати се или тринтати се једно је те исто. (Играчи се чучкају каменчићима тако што их бацају увис, хватају, пребацују, протурају кроз седам раличитих фаза игре, и то: једноњаѿ, двоњаѿ, троњаѿ, трумпа, облизак, коло и прометушу. Играч који изведе без погрешке свих седам дјелова игре сматра се побједником.)

в. *једноњаѿ, двоњаѿ, коло, облизак (2), ѿѿѿакаѿи се, ѿромѿѿуша, ѿинѿѿаѿи се (1), ѿроњаѿ, ѿрумѿа (2)*.

Ц

цабалугија м *онај који бесѿлајно, бадава долази до нечега*. — Свуда има цабалугија, сине мој. Неђу ја да бидем цабалугија.

цаврља ж (обично у множини) *земљишѿе каменитѿо, неравно, врлетно*. — Велике су цаврље овудијен. Не море се прој про овијег цаврља.

цаврљати, -ѿм несвр. 1. *ѿричаѿи којешиѿа*. — Цаврљала, не цаврљала, исто ми се вата. Приседи ту и не цаврљај.

II ~ се *ѿенѿираѿи се, ѿѿи кроз лоше ѿроходно земљишѿе*. — Не цаврљајте се про тије греда, е ѿете се поломити.

цагараѿи, -ѿм несвр. 1. *бучно ѿричаѿи, галамѿиѿи*. — Не цагарајте, стрико спава. Скупила се младеж, па игра, пљева и цагара.

2. *одаваѿи звуку, оглашаваѿи се звуком, луѿаѿи*. — Не цагарајте тијем ламетинама, паѿа милети.

в. *зацагараѿи*.

цагати, -ѿм несвр. *галамѿиѿи*. — Са-стале се жене потље толико времена, па само неког врага цагају.

в. *оцагаѿи, цагљаѿи, цакаѿи, цаंगाѿи*.

цагљати, -ѿм несвр. в. *цагаѿи*.

цаип м *онај који је изнурен*. — Какав је онај цаип, жалос од њега. Нема од њега ништа, то је цаип мимо све цаипе.

в. *ацаѿи*.

цакаѿи, -ѿм несвр. в. *цагаѿи*.

цалатаѿи, -ѿм несвр. 1. *разбаѿиваѿи, расѿураѿи*. — Немој тако цалатаѿи то сијено, но лијепо узми љиљак по љиљак. Ено нечија говеда цалатају плашће.

2. *ѿрагајуѿи оѿкидаѿи, одвајаѿи, комадаѿи (о јелу)*. — Лијепо једи то месо, шта га тако цалаташ, болан! Напали орлови на стрв, па цалатају.

цамала м и ж *онај који је неуредан, заѿушѿен, дроњаѿ*. — У пјесми за коло: „Нате, мате, ѿвола, / кака игра цамала, / двадес, деветнес, осамнес, седамнес... шес, пет, четири, три, / пољупте се ви, / да видимо ми.“

в. *цамалчина*.

цамалчина м в. *цамала*.

цаигати, -ѿм несвр. в. *цагаѿи*.

цандрљати, -ѿм несвр. 1. *сиѿругаѿи, гребѿи, скидаѿи нешѿио са неке ѿврши-не*. — Не цандрљај кашиком по празну котлу, баксузе баксузни.

2. *ѵрчаѵи, брбљаѵи*. — Бог му дао је-зик, а узо памет, па нека цандрља шта оће.

3. *ѵласѵиѵи ѵо каменѵиѵом земљи-ѵиѵу*. — Није лако цандрљати по оном ка-мењару.

ѵапати се, ѵапам се несвр. *свађаѵи се, ѵрейраѵи се*. — Он је паметан чоек, па неће да се ѵапа.

ѵапње с гл. им. од *ѵаѵаѵи*. — Њијово ѵапање ми је про вр вра главе.

ѵаратати, -ам несвр. 1. *разбаѵиваѵи, расѵураѵи, разоргаваѵи*. — Пушти вола пот сијено, а он, јуначки сине, поче ѵаратати, реко би бијесан је.

2. *разгараѵи, ѵараѵи у ваѵру*. — Не-мој ѵаратати у ватру ка[д] тако лијепо го-ри.

в. *ѵараѵи*.

ѵарати, ѵарам несвр. в. *ѵараѵаѵи*.

ѵардан м сир од *ѵрвог млијека ѵо јаг-њењу, шељењу и сл.* — Уз јањење бијаше нестало бијелог мрса, те ти ми намузи ку-нуздре и усири ѵардана, па да видиш како замичу залагаји.

в. *ѵардаѵи*.

ѵардати, -ам несвр. *ѵравиѵи сир ѵар-дан*. — Дотужила ми сувотиња, па ево ма-ло ѵардам, не могу више сув љеб тући.

в. *ѵардан*.

ѵеверас, -та, -то који је ширан ѵруга-ма сиве боје. — Бијаше ту једно ѵеверасто јуне.

ѵевра ж женска која је својеглава, са-мовољна, тврдоглава (о сѵаријој жен-ској). — Не да се, богами, ѵевра, но како је њој драго. ѵевра туђу чује, а своју смиру-је.

ѵевелати, -ам несвр. *брбљаѵи*. — Ка[д] спава, онда не ѵемеља. Она стално нешто ѵемеља.

ѵенев м велики *снијег*. — Не море чоек да се одбрани од воликог ѵенева. Раније је падо ѵенев до у вр паса.

ѵида ж ѵрава моѵка, дрво (обично за барјак, комињачу, жиоку и сл.). — У пје-сми: „То је момак танак ко но ѵида, / швапске ланце са руку покида.“

ѵидати се, -ам се несвр. *њихаѵи се, љуљаѵи се, клаѵиѵи се*. — На Пиви је би-јо жичани мос, па се ѵидо ко бабин зуб. У пјесми: „Ови момак силно игра, / све се таван под њим ѵида.“

ѵизнути, ѵизнѵм свр. *брзо се удаљи-ѵи, оѵићи, ѵобјећи*. — Он је прије зоре некуј ѵизно.

ѵилит м 1. *моѵка, ѵалиѵа, шиѵка и сл.* — Рину вашка на њ, а он ти се довра-ниса, па оману на њу ѵилитом и она по-бљеже.

2. *фиг. висок, виѵѵак, сѵасиѵи чоѵјек*. — Ко ће се носити с ноликијем ѵилитом!

ѵилитати се, -ам се несвр. *играѵи се, ѵрчаѵи, јуриѵи*. — Ја млим боље би било да узмеш мотику за реп, но што се читав дан ѵилиташ. Напали обади говеда, па се ѵилитају, оће да се полеме.

в. *ижѵилиѵаѵи се, наѵилиѵаѵи се, одѵилиѵаѵи се, ражѵилиѵаѵи се, уѵили-ѵаѵи се*.

ѵилитуша ж 1. кафа од јечма, ѵрга. — Ој ли попити једну ѵилитушу? Неј ли ис-пећ једну ѵилитушу, мртав сам уморан.

2. *фиг. хиѵра и живахна женска*. — Иде она ѵилитуша, не би је стиго да сам на јајићаку.

ѵимрија м *шкрѵиѵиѵа, тѵрдиѵа, ѵиѵи-ја*. — Поуздо се да ће му ѵимрија посудити мртво сто динара, па цоњак.

ѵиѵара ж она која се кинђури, киѵи, доѵјерује. — Нациѵала ѵиѵара сто ѵиѵа. У пјесми: „Срце моје вени, вени, / докле гора озелени, / а кад гора озелени, / ти ѵиѵара дођи мени.“

ѵовити, ѵовѵм несвр. *сѵајаѵи са осе-ћањем нелагодносѵи, куњаѵи*. — Читав дан је цовијо на главиѵи.

ѵога ж сѵара овѵа, крава, коза. — Смакнули смо све старе цоге и заранили младе и здраве овѵе.

в. *ѵогара*.

ѵогара ж в. цога.

ѵоглан м *онај који има досѵа година, сѵар, маѵор*. — Помамијо се стари цо-

глан, па задијева туђе жене. Изведи погла-на ис вршаја, виш да га коњи вуку.

цогрдан м *рђав сир, скоруй, дуван и сл.* — Провај од овог цогрдана, баш је лијеп. Стави ђеци наког цогрдана и она све то покрасе.

цока ж *стџара обућа, одјећа, рипа, дроњак.* — Навуко на се сто неакије цока.

в. *цокља.*

цокља ж в. *цока.*

цoла ж *дроњак, рипа, издерина.* — Тресе се о[д] студени у цолама и ено га здрав ко дријен.

в. *зацолаџи, ижцолаџи се, нацолаџи се.*

цoмба ж 1. *земљиштије неравно, јамо-лико, са љуно руйчага.* — Не иди про тијег цомба, сломићеш се, јадо мој!

2. *фиг. љрождрљив, незасиџи (човјек, живоиштиња).* — То је цомба од чоска. Ко ће нананити онолику цомбу!

в. *цоса.*

цoмбас, -та, -то *који је нераван, љун ја-мица и удолица, џаласасџи (о земљи).* — Зађи амо, цомбасто је тамо. Про Забрђа је много цомбасто.

цoмбати се, -ам се свр. 1. *несџаџи, љројасџи, ишчезнуџи.* — Ку[д] се они чо-ек цомба? Са[д] сам је видијо и ко да се неђе цомба.

2. *имаџи велики љрохџџев за јелом, биџи љрождрљив.* — Цомбо се отко је аперисан.

в. *цoмбосаџи се.*

цoмбосати се, -ам се несвр. в. *цoмба-џи се.*

цoмргати, -ам несвр. *говориџи нера-зумљиво (обично стџраним језиком).* — Цомрга нешто, не би га ђаво разумијо.

в. *зацoмргати.*

цoмргџе с *гл. им. од цoмргати.* — Ја не разумијем твоје цомргџе, но ти при-чај нашкијем језиком.

цoрати, цoрам несвр. *муџи досџа млицека.* — Има велики буљук оваца и цо-ра ко икад. Лако му је цорати, кад има двљеста музница.

в. *доцорати, зацорати, ижцорати, нацорати, уцорати.*

цoрање с *гл. им. од цорати.* — На до-број брчи, добро је и цорање.

цoса ж в. *цoмба (1).*

цoрати, цoрам несвр. 1. *буцаџи, раз-бациваџи, расџураџи.* — Најели се бако-ви, па цокају ледину.

2. *цијеџаџи, каишаџи.* — Немој, бо-лан, да ми цокаш ту књигу.

в. *ражцорати.*

цуана ж *она која је ружна, неугледна.* — Наке цуане нијесам видијо пот капом небеском.

цyлуп м *глуп, ограничен човјек.* — Док је свијета, биће и цулупа. У канцеларија-ма, јадан, седе паметни и учени људи, а не цулупи.

цyлyс м *немир, свађа, љошрес.* — Они су досле живљели ко два ока у глави, а оскора међу њима завлада цулус.

цyмбyс м *веселје љраћено буком, љје-смом, узвицима.* — Скупијо се бијели сви-јет, па пљева, игра, весели се, прави цум-бус. Таког цумбуса нијесам запамтила.

цупелег м *цyја, сукња од вуне.* — На њој бијаше сингави цупелег.

в. *цyјелеџа.*

цупелета ж в. *цyјелег.*

Ш

шавица ж *гужсва исцлешена од љрућа, жице и сл. којом се везују жиоке са љо-шивачом (љри љокривању кућа млаћевин-ном).* — Најбоље су шавице од лозе пуза-вице. Ну, неј ли направити коју шавицу.

шаврљав, -а, -о *који је смеџен, несна-лажљив, несџалан, љоводљив.* — Не уздај се у шаврљава чока колико ни у врбов клин.

шакетати, -ам несвр. 1 *ударати, џући шакама, љесницама.* — Шакетали су га док му нијесу одбили месо от кости.

П ~ се 1. *зачикавайти одмјеравајући „од шаке до лактиа“*. — Тек помиљело а ено се шакета. У, јадо, ће си видио да се женске шакетају?

2. *ударайти се шакама у груди (о жалости, болу и сл.)*. — Не шакетај се у прси, о јаду се своме не забавила.

шаламанути, шаламанѐм свр. *украсти, узети крадом, присвојити*. — Шаламануће та из очију, а ево попази што ти вељу. Не би та нешто шаламанано, па кад би му о тога живот висију.

шандрцати, -ам несвр. *шкрабайти, шарайти, йисайти како било*. — Ништа му милије но шандрцати по туђијем књигама.

шантати, -ам несвр. *храмайти, шейайти*. — Заболела га нога а ено шанта.

шанто м *онај који храмље*. — Изгубио је ногу у борби на Јаворку, и сад га зову шанто.

шанторог м *који је сломио један рог, са једним рогом (во, ован, јарац)*. — Боде шанторог ђецу, е неће дуго нако му ја не бидем жив.

в. шанџорогас.

шанторога ж *која је сломила један рог (крава, овца, коза)*. — Напој шанторогу, мртва је жедна.

шанторогас, -та, -то *в. шанџорог*. — Чи је та шанторогасти озимак?

шањо м *в. шанџо*.

шапотрити, -йм несвр. *йричайти шајућући, шајућайти*. — Вико иг не вико, а оне шапотре. Не ваља у друштву шапотрити.

в. шајућрийти.

шапутрити, -йм несвр. *в. шајућрийти*.

шаралица ж *дрвени йечай са шарамом, йоскурник*. — Имали смо тисову шаралицу и сагоре клета пете ованзиве.

в. йоскурник.

шарет м *йокреш неким дијелом шијела (оком, руком и сл.) којим се скреће йажња, даје миг, сигнал, знак*. — Е, моје ди-

жете, понекад шарет ваља живота. А ми даде шарет оком, ја умукко.

шаркати, -ам несвр. *дирайти, додиривайти, йийкайти*. — Не шаркај око пушке, море рикнути. Ко шарка око змије, ујешће га.

шатулас, -та, -то *који је смећен, блесав*. — Она је мешчи шатуласта. Гради се да је шатуласта, а није.

шатулати се, -ам се несвр. *ићи клайећи се, гезајући се, крейайти се йамо-амо*. — Не шатулај, но иди ко и други људи.

шашољак, -ољка *кромџир много сићан*. — Не стружи те шашољке, но иг скувај. Ситни ови шашољци, сваког би мого провућ крос пушчану цијев.

швраќас, -та, -то *који је ћакнућ, шашав, луќкаси*. — Пушћи га нека прича шта оће, он је швраќа.

швраќоглав м *онај који је йлићкоуман*. — Није она крива но швраќоглав, швраќа му мозак попила.

в. швраќоглаvas.

швраќоглава ж *она која је йлићкоумна*. — Ожени се и ојади наком швраќоглавом, Бог га нагрдију ко е.

швраќоглаvas, -та, -то *који је йразноглав, йлићке и йоврине йаметити*. — Није он швраќоглаvas како се теби чини, но паметнији од многије тудијен.

швраќомозгљ м *онај који је йлићке йаметити, малоуман*. — Богме јој је и муж некав швраќомозгљ.

шевељати, -ам несвр. *ићи крећући се йамо-амо, клайићити се*. — Мора да је пљан, док нако шевеља.

шевељ-пёвељ м *в. йевељ-шевељ*.

шега ж 1. *йодметач исјод седла*. — Даћу ти седло, само му је шега много пропала.

2. *шала*. — Не ваља, болан, водити шегу са старијем људима.

3. *йестјера*. — Дај наоштри ону шегу, тупа је.

шегачити се, шегачим се несвр. *изводити шалу, шалићити се, комедијаити*. — Се

ту, погани једна, шта се шегачиш са чоеком!

шѐготина ж *сїругоїина од дрвѣѣа, ѣѣевина*. — Наложите мало о[д] те шеготине, дако се ватра разгори.

шелѣдати се, -ам се несвр. *клаїиїи се, гигаїи се, љуѣаїи се*. — Утврди они колац, много се шеледа. Ево се ђетету зуб шеледа.

шѐма ж оно *шїо је ошїећено, слабо уїоїребљиво, доїрајало, за одбацивање*. — Ова буква је трула, нема од ње ништа до шеме. Шиљез су ти сама шема.

шѐнити се, шѐнім се несвр. *биїи по-слушан, сервилан, ѣокоран*. — Он се вазда шенијо око власти, паће га корито убило.

шѐпати, -ам несвр. 1. *храмаїи, нара-мљиваїи*. — Ама све ми се нешто чини да она ђевојка шѐпа.

2. *застајаїи, заїњаїи у говору, ис-їрекидано говориїи, муцаїи*. — Кат прича, стално шѐпа. Има једну шѐер, па му шѐпа.

шѐреїле прил. *широм, ширином, ко-моїно*. — Пуштијо јањад по житима шѐреиле.

шѐста ж *калуї којим се обликује оно шїо се їрави (о сводовима за мосїове, волїове и др.)*. — Не море се, чоече, ради-ти без добријег шѐста.

шѐстарити, шѐстарїм несвр. *круж-иїи*. — Ваздуги дан су орлови шѐстарили, мора да се нешто сигурало.

шѐтљати, -ам несвр. *крїиїи ошїеће-ну одјећу, обућу, уоїшїе їоїрављаїи їо-дерано, доїрајало*. — Не зна, сирота, шта ће, па ено шѐтља наке гаћетине.

в. *зашѐїљаїи*.

шѐшина ж онај који не умије реално да расућује, који је глуп, својеглав, задрїт. — Дао паре некој шешини, па ту чуј, ту види. Велика је то шешина.

шѐшнїти, -нѐм свр. *биїи уздрман ду-шевним їаїњама и смѐїњама*. — Дошла је шешнута ђевојком, само је то вљешто прикривала.

шѐшње-пѐшње с оно о чему се мисли да је без вриједности. — Њїјова шиљез су при нашијем најобичније шешње-пешње.

шїбекнути, шїбекнѐм свр. *узвикнуїи їсу „шїбе!“*. — Шїбекни на пашче да се тудијен не вуче.

шїватка ж *игла за шивење*. — Дај му ту шиватку.

шївкати, -ам несвр. *удараїи їрушом їо сїражњици, їїйкаїи, баїинаїи*. — Умукни, ђаво ти у језик, док те нијесу шивкали. Шивкају људе, зла иг ура нашла.

шївкaње с гл. им. од *шивкаїи*. — Ко је гој извико шивкање, траг му се по злу помињо!

шївкогїз м онај који је *шїикан, ба-їинан їо сїражњици*. — Није шивкогуза опаметило шивкање, па се јопет дао у поганлуке.

шїљкати, -ам несвр. *шалиїи се на їућ рачун, дїраїи, задијеваїи, їецкаїи*. — Шиљкају један другог, а не могу један без другог.

шїнда ж *шїндра, дашчице којима се їрекрива кућа*. — Прскријо је кућу шїн-дом има та зѐман.

шїпчити, -їм несвр. *ићи на дуж-иїи, їуїоваїи*. — Море он још да шїпчи. Нијесам ја кадар шїпчити на далек пут, па коме се шїпчи нека шїпчи.

шїром-мїром прил. *широко, широм, неомѐїано*. — Овце му бијагу запасале по орницама шїром-мїром. Скинула са себе робу, па се сунча шїром-мїром.

шїц узв. *їри їїјерању говеда*. — Шїц, воко, шїц! Шїц отале, вук ти чапру згу-лијо!

шїцати, -ам несвр. *имаїи їролив, из-бациваїи жсїдак измѐї*. — Поједе нешто, па шица, мира нема. Ово дијете стално шица.

в. *ишїцаїи, ушїцаїи се*.

шїша ж *сїара їушка*. — На зиду му бијаше облѐшена шїша. Заметно шишу

про рамена, па мисли да има раоник на трбуку.

в. шишњаача.

шишња̋к, -а̋ка м 1. *ждријебац*. — Ну, нећемо ли како уватити шишака.

2. *фиг. младић бујан, снажан*. — Заби-чијо они шишак, па неће ништа да ради.

шиши̋кати, -а̋м несвр. *услављивати, њихати, љубати мало дијете*. — Ништа је не шишикај, нек плаче.

шишља̋к, -а̋ка м *шибик, густа шума*. — Не иди бос крос та шишљак, тудијер има непоменица. Ако икако мореш неј ли запалити они шишљак.

шишман м *онај који је кружан, велики, добро развијен*. — Има он два сина, два шишмана, нека су му живи и здрави. Узеше у гарду све оне шишмане.

шишња̋ча ж *сџара љушка*. — Не држим ја ову шишњачу због диллука, но да браним себе и свој кутњи праг.

в. шиша.

шишта̋њ, -шња м 1. *шум (воде љри шоку, јела љриликом кувања и сл.)*. — Чујем ја неки шиштањ, погледам, кад оно исбадња шикља расо. Из народне пјесме „Прикупљање војске“: „... Стаде шиштањ на ражањ волова, / стаде кркањ у казан волова, / па потачу пање под пециво, / пање стичу, пецива примичу, / коци крче, а пецива цврче, / а око њих соколови трче.“

2. *исјрекидано шиштиање змије*. — На шиштањ змије скрајнусмо се од гомиле.

шиштати, -й̋м несвр. *ђроизводити шумове*.

а) *о води и другим љтечностима*. — Шишти вода из литије и не престаје.

б) *о људима кад говоре једноличним љоном*. — Неће да прича ко чоек, но само неког љавола мумља и шишти. Наљутијо се на жену, па около шишти а пред њом не смије ни да шклапне.

в) *о љишцама, змијама и сл.* — Склепутале се орлушине на стрв, черупају га и шиште. Змија шишти из зида.

шкãмӯт м *нејасно брујање љојединачног или већег броја гласова, мумљање*.

— Из јаме допире некакав нејасан шкамут. Чујеш ли ти накав шкамут?

шкãмӯтати, **шкãмӯћем** несвр. *ђроизводити мукле, дубоке, обично једнолике гласове, скичати, шићекџати*. — Нешто нејасно шкамуће поре[д] саме шуме.

в. зашкãмӯћати.

шкãтула ж *куџија*. — Купи ми једну шкатулу дувана. Ђе је шкатула од вурмина? У тој шкатули су кошчице.

шкãврија ж 1. *йсетџо од слабе љасмине*. — Привуче се нечија шкеврија и полока оно мало сурутке ис корита.

2. *фиг. рђава врста људи*. — Не вљеруј оној шкеврији, па да се заклинје испот кола свете Богородице.

шкãрити, **шкãрим** несвр. *гледати љолузаџворених очију*. — Немој, јадна, шкãрити кат причаш са људима. И отац му је нако шкãријо.

в. зашкãрити.

шкãкнӯти, -нџем несвр. *имати љрохџјев за нешто, жсудџети за нечим, неким*. — Шкãкнӯла му гузица на младу јањетину, е нек се испрди ко коњ.

шкãлãнтати, **шкãлãнћем** несвр. *клаџити се, гигаџи се, љубати се*. — Заглави ступце о[д] саона, сваки шкãланће.

шкãлãпџити, -й̋м свр. 1. *ударџити, ошинуџи*. — Само сам га мало шкãлапијо, а он поче да цмиздри.

2. *фиг. љојесџи нешто на брзину*. — Шкãлапијо је неколика залогоја остојке. Узмите и шкãлапите о[д] тог саљевка.

шкãлапӯсати, -ãм несвр. *брбљати, љричати којешџа*. — Најгоре је кад иксан нема мљере, но шкãлапуса којешџа. Шкãлапуса да ће се од камена правити свила, да ће се рађати јањад са црвеном или плавом длаком, да ће бити ово и оно, нос га белај тамо!

в. клапӯсати.

шкãлãпчина ж *онај који брбља, који много љрича*. — Затвори та твоја уста, шкãлапчино једна!

в. клапчина.

шљѡп̄ас, -та, -то *који је ѿљоснаѿ, сѿљошѿтен*. — Неко му расцопо нос, па му осто шљопас.

шљѡнѡти, -нѣм свр. *изгубиѿи свјежину, сѿаруиѿи се, свенуѿи*. — Како брзо шљуну они чоек, за име божије? Шљунуле су ливаде за циглу неђелу дана.

шмања̄к, -њака м 1. *дрво чији је ѿлод сличан рибизли*. — Ове године није родијо ни један једини шмањак.

2. *назив за много сѿиѿан кромиѿр*. — Има овије шмањака и нека ђеца једу колико оће.

в. брашњевац, руњавац, чмањак (2).

шмоља ж *она која је мала растѡм*. — Оженијо се наком шмољом, а, овогај ми нимета, итрија је од ластавице.

шмоља̄в, -а, -о *мали*. — Док идаше у школу бијаше шмољава, а види сат колика је кучка порасла.

шмркѣљуша ж *она која је слабе физичке грађе*. — Није кадра она шмркѣљуша ни да жње, па сам морала ићи да оно клето жито пожњем.

шмр̄кнѡти, -нѣм свр. 1. *брзо ѿѡиѡнуѿи у воду (о живом бићу)*. — Само што смо загазили у вир, он шмркну у воду ко да га је нешто одвукло.

2. *ишчезнуѿи, замаћи, изгубиѿи се из видика*. — Чије оно овце шмркнуше у лијешће, све ће се посатарити.

шње̄гѡвит, -а, -о *који је изложен великим ѿадавинама снѿега*. — Наше је село шње̄говито и прешње̄говито.

в. шње̄гоѿадан.

шње̄гоп̄ад м *велики снѿег, снѿег који наѿада изнад уобичајеног*. — У пјесми: „Полећела тица славна, / са Језера поља равна, / на Дурмитор тица пала, / своја крила одмарала, / кад је крила одморила, / Дурмитору говорила: / 'Дурмиторе, мој дуг јаде, / мој велики шње̄гопаде, / у теби су преко зиме, / равна брда и долине, / ка кад благо љето стигне, / с планина се снѿег дигне, / и настане мирис цвјета, / куда дивна младеж шета.“

шње̄гоп̄адан, -дна, -дно *в. шње̄говѿиѿ*. — Вође је јадно и шње̄гопадно.

шѡг̄ав, -а, -о 1. *који је шугав*. — Шогав је и грдан, поглај му руке.

2. *који је рђав, злобан, злонамјеран, ѿакосѿан*. — Само шогав чоек море тако нешто да мисли.

шѡг̄аљ м 1. *шугавац, онај који се ошугао*. — Немој се мијешати са шогалјима, огубаћеш се, црнијо се!

2. *онај који је ѿакосѿан, злонамјеран, злобан*. — Не до ми Бог што ми они шогалј био рад.

шѡкати, шѡк̄ам несвр. 1. *срамотѿиѿи, грдиѿи*. — Они исти који су га валили сад га шокају на сва уста.

II ~ се *ѿрљаѿи се блаѿом, каљаѿи се*. — Иди вуда, немој се шокати тијем глибаћем.

в. зашокаѿи.

шѡк̄аћ, шѡк̄аћа м *глиб, блаѿо*. — Не море се проћ другијем путем што неј про шокаћа.

шѡкѣљати, -а̄м несвр. *крѿиѿи, ѿлѣсѿи*. — Поваздан шѡкѣља наке дроњке.

в. зашокељаѿи, ишокељаѿи, нашокељаѿи, шѡћљаѿи.

шѡкѣља̄ње с гл. *им. од шокељаѿи*. — У шокеља̄ње је провела читав вијек.

шѡкѣљица ж *вр̄сѿа ледене кише, сусње̄жица*. — Од јутрос пада и бали шокељица.

шѡк̄ѿти, -ѿм свр. *ѿасѿи, оклизнуѿи се*. — Опузаше му се опанци, па шоки на сред голе равни.

шѡрати, шѡр̄ам несвр. *ѿишаѿи, исѿушѿаѿи мокраћу*. — Ђечурлија воле да шорају по снѿегу и шарају сто ђавола.

в. ѿокељаѿи.

шпагајлије ж (обично у множини) *ѡѿанци наврчани и ѡѿѿочени ѿѿагом*. — Бијеле му се шпагајлије ко снѿег.

шп̄арлија м *онај који је шѿедљив, шѿедѿиша*. — На овом тешком времену чоек мора бити шпарлија. Ако је шпарлија, за себе је.

шпѧтан, -тна, -тно *који је кваран, укварен, ѿруо*. — У житу има много шпатнијег зрна. Наложито шпатно дрво и оће чоек да се огрије.

шпијуда ж *игла за косу, укосница*. — Не тражи шпијуду у пласту сијена, Бок т убијо.

в. *вркадела*.

шпиљкаѿти, -ѧм несвр. *задиркиваѿти, дираѿти, задијеваѿти, ѿцакаѿти*. — Уцрво би се ако не би шпиљко у слабијег. Не шпиљкај је, кад мирно седи.

в. *шпиркаѿти*.

Шпиридан м дан у који, *ѿо ѿправо-славиом календару, ѿада Шпиридон Чудоѿворац*. — Неаква жена мијесила љеб на Шпиридан и одмак се згранула, па је остала клетва: „Кака је дабогда мијесила љеб на Шпиридан!“.

шпѿркаѿти, -ѧм несвр. в. *шпиљкаѿти*.

шпѿрла ж 1. *заглавак кјим се нешпѿо ѿричвршѿује, углављује*. — Забиј једну шпирлу, па мотика неће кланѿати.

2. *фиг. сѿлетиќа, смуѿња, инѿрига*. — Оће она да свуда завуче шпирлу. Немој стављати шпирлу међ људе.

в. *шпирлица*.

шпѿрлати, -ѧм несвр. *уносиѿти, сѿва-рати смуѿњу, завађаѿти, муѿиѿти*. — Куд је гођ ишо, свуда је шпирло и трово људе.

шпѿрлица ж *дем. од шпирла*.

шпѿца ж 1. *дрвени шиљак којим се ѿричвршѿује ѿељиг за јарам*. — Мој чоек не зна начињети ни шпицу за јарам, ко да му је Бог руке узо.

2. *фиг. сѿлетиќа, смуѿња, инѿрига*. — Ће је гој била нска смута, тамо је он баци-јо своју шпицу.

шпѿт, -а, -о *неразвијен, кржљав*. — Њијова су сва јањад шпот.

шпѿтица ж *женска малог расѿа*. — Ожени се једном шпотицом, а богоми више итренице моје очи нијесу виђеле.

шпѿка м и ж *ругло, накарада*. — Ва-зда је он бијо сеоска шпрка. Седи шпрко, усијо се!

в. *шпркало*.

шпѿкало м и ж в. *шпрка*.

шпѿркаѿти се, -ѧм се несвр. *ругаѿти се*. — Шпрко се читавом селу, а са се ѿему сви шпркају.

штавѿјача ж *она која је мршава*. — Како је мршава она штавѿјача, не би је имала кучка за шта угристи.

штѧворѿп м *мршав мушкарац*. — То је таки штавореп, да иж ѿега не би мого ис-циједити ни кап зноја.

в. *шѿтаворейѧл*.

штѧворепѧл м в. *шѿтаворей*.

штѧкати се, штѧкѧм се несвр. *иђи са шѿтакама*. — Сломијо ногу, па не умије да се штака.

штѧмп ж *шпѿка од челика која слу-жи за врђење у камењу ѿри минирању*. — Узми штампу и копај рупе, шта си туј за-сијо!

штѧнѿ прил. *зашиѿо, шѿа оно, ради чега*. — У пјесми: „Штано тамо свако ве-че, / пивска брда тако јече, / јече брда и долине, / да м од плѿсеме жеља мине.“

в. *шѿноно*.

штѿка ж *реза на брави, дио браве ко-јим се враѿа закључавају са унутрашње сѿране*. — Прије но легнеш повуци ште-ку. Ја сам замандалила врата и повукла штеку.

в. *шѿтекавица*.

штѿкавица ж в. *шѿтека*.

штѿнац, -нца м *кука на шѿељигу за чакѿар*. — Ће си видијо тељиг бе[з] штен-ца, црњо моја. Они имају тељиг са два штенца.

штѿтљавина ж 1. *оно шѿо је остѿло ѿо учињеној шѿиѿи (обично усјеви, ѿра-ва и сл.)*. — Потријеше нам жита и само оста она јадна штетљавина.

2. *укварена храна*. — Њѿ осолѿ добро месо, па од ѿега нема ништа но штетља-вине.

штѿва ж *слој сѿијене, наслагане ка-мене ѿлоче у камењару (једна на другу, једна уз другу и сл.)*. — Кад смо откопали само мало с вра земље, указа се штива. Испо[д] Смријечна има кастиг штиве.

штџивати, -ам несвр. *слагати* једно *пород другога, једно на друго, ређати*. — Нека дрва у гомили, не мораш иг штџивати.

в. наштиивајати.

штџиглић, -ића м фиг. *дјечак мршав, слабачак, неухрањен*. — Е мој мали штџиглићу, како ти се виде ребра.

штџикас, -та, -то који је *ишаран њругама, њругаст*. — На њему бијаше штикаста вањела. Прође нечије штикасто јуне.

в. штииџас.

штџим, штџима м *вуна слабијег квалитетша*. — Ама рудина је најбоља вуна, какав штџим и трица. Од штџима је најбоље правити колане за коње.

штџиње ж *грање од чејшинара*. — Мал неће да брсти штџиње, нако му дође зла ура.

в. чејшина.

штџитас, -та, -то *в. штиикас*.

штџица ж *џрстџ руке (до малог) у игри чалаге*. — „Ала, ала алаге, / вргоше ме чалаге, / или ач, или буљукач, / или копље, или штџица, / или мала батурица.“

штџо зам. *са значењем чега, чега, штиогод*. — Што све нема у тој пуној и сретној кући.

штџок, штџока м *оквир, рам за џрозор*. — Стари, отрули штокови, љуљају се ко бабини зуби.

штџонџ прил. *заштио, због чега, ради чега, на основу чега*. — Штоно звона рано звоне? Штоно пуца у срет села?

в. штиано.

штџрбљача ж *џек обарен сир*. — Наједи се штџрбљаче, па да видиш како ће ти се цигерица подмладити. Штџрбљача је лиџек мимо све свџецке љекарине.

штџригља ж *женска љуџа и бриџка на језику*. — Еј ти, штџригљџ штџригљаста, дај умукни! Опака је то штџригља.

штџрика ж *леџва за штирикање џреградних зидова (о кућама и сл.)*. — Припремили су доста штџрике; могу, вала, сву кућу оштџрикати.

штџрикати, -ам несвр. *стиављати, џрикивати леџве, штирике (о џреградним дџе-ловима куће и сл.)*. — Оће да штџрика кућу а нема чивија, усро му се пас у чивију ће вљџша кабаницу.

в. заштирикајати.

штџрк, штџрка, -о који је *дугачких, великих ногу*. — Има штџрку шилџеж, не било рока. Како је штџрк ови пијевац, ни орлушина му није равна.

в. штиркљоног.

штџркљан м *онај који је врло дугачких ногу, дугоног*. — Еј ти мали штџркљане, доноси коју јагоду! Краче штџркљан ко срндаћ.

в. штиркљоногаљ.

штџркљоног, -а, -о *в. штирк*.

штџркљоногаљ м *в. штиркљан*.

штџрпкати, -ам несвр. *кидајући одвајати, оџкидајати, одламајати*. — Не штџрпкај то месо но једи ко и друга џџца.

в. штирпколимџи.

штџрпколџти, -џм несвр. *штирикајати*.

штџук, штџука м *џаваница (џлафон) од малџџера*. — Ама, бено једна, шувит се гради о[д] штџица, а штџук од малџџера.

штџуцати се, -ам се несвр. *говоркајати, зуцкајати, џреносиџи гласове, злурадо џричајати*. — Дуго се штџуцало да је његово копиле. Кроз село се штџуца да ће му побљџџи жена.

штџуцнџти, -нџм свр. *клекнуџи, џосрнуџи, сџустџиџи се савијајући колена*. — Мој коњ џџаше изненадно да штџуцне, кад се на њему јаше.

штиџнати се, -ам се свр. *сакриџи се, склонџи се, џриџајати се*. — Ништа не вљџруј оној сорти људи која се час штиџа, час исплази језик, час вако, час нако.

штиџриџи се, штиџриџи се свр. *штиџуриџи се, згучџи се, савриџеџи се*. — Киша пада, а она се штиџуриџа испод једне плоче и куња. Што си се туј штиџуриџо, ај ритљај се кући.

шувџели прил. *лоше, слабо, збрда-здола*. — Ради та шувџели, пасај га се.

шўвит м *шаваница (џафон)*. — Овом шувиту има више о[д] стотину година и сво није ацно.

шувитати, -ам несвр. *сшављаџи, џри-киватиџи даске џо шаваници*. — Ушапиџо се злокрп и оће да шувита, куку јади, па се згади!

шўга ж *мали ошвор, руйица, шуйљина*. — Поглај кроз ову шугу, ко да неки људи иду вамо!

в. шугара.

шўгав, -а, -о *који је џун злобе, зао, за-видљив*. — Далеко ми кућа о[д] шугава створа. Она је шугава отко је знам.

шўгара ж *в. шуга*.

шўжбина ж *осушено лишће*. — Ајде, болан, да накупимо мало шужбинс, ваљаће за кровину.

в. шужгор.

шўжгор м *в. шужбина*. — Даће руку и ови шужгор.

шўк, -а, -о *који је шуџи, без рогова*. — Рани шуке овце, шта ће ти рогате.

шўкуље ж *саонице без горњих дјелова сшџуџаца*. — Само што сам ајекно воловс, кад се испред нас појави нечија вашка, волови кинуше и шукуље одоше у сто комада.

шўмовлџк м *неџримјеџни начин џосшџуџања, вјеџшџ џосшџуџак џри осшџвари-вању нечега, вјеџшџина*. — Више има шумовлака данас но јуче, а више ћс иг бити сшџтра но данас.

шўпкара ж *џуначка млађа женска особа*. — Није лоша она шупкара, вљере ми очине.

шўпџити, -џм свр. 1. *ударџиџи, ошинуџи*. — Ђед мало викну на унучића, а он ти се испрси испре њега, погледа га, па га шупи по челу и побљеже, а џед се насмија.

2. *слегнуџи се, сабиџи се (о сиџену, слами и сл.)*. — Сађедосмо влажно сиџено, па навиљџи шупише и прионуше за земљу.

3. *џасџи нагло, џпреснуџи, џоснуџи*. — Он шупи ни[з] скалине ко свијећа.

4. *џојесџи, џокркаџи*. — Шупили су нолики скоруп, џомбали се дабогда.

шўпотрџити, -џм несвр. *џолугласно, неразговџеџно и нејасно говорџиџи, ша-џуџаџи, мрморџиџи*. — Ама шта то шупотрите, смели ве јади божи. Све нешто џути и у браду шупотри, ко да му је дошо црни петак.

шўпрага ж *жар заџреџан лугом*. — Разгрни шупрагу и у њу запрета неколика чичваља.

в. шуйражина, шуйреџи.

шўпражина ж *аугм. в. шуйрага*.

шўпрет м *в. шуйрага*.

шўркџаџи, -ам несвр. *радиџиџи сшоро и без џлана, џиџколиџи, дошџериваџи (не-шџо)*. — У крви му је да пџпколи и шурка. Идемо, шта све туј шуркаш!

в. шурколиџи.

шўрколиџи, -џм несвр. *в. шуркаџи*.

шўрнџџи, -нџм свр. *урадиџиџи брзо*. — Шурни те брљке како било, неће туј годиновати.

шўруп м *вошџи сок (зусџи)*. — Направила је доста шурупа о[д] дрењина. Провај ови шуруп о[д] шипурака.

шутуњав, -а, -о *који је џуџљив*. — У њивој кући скоро су сви шутуњави.

шўшколџити, -џм несвр. 1. *дошџериваџи, уљешаваџи, џоџрављаџи (нешџо)*. — Ама шта шушколиш око тора, неће туј вљсковати.

2. *шаџуџаџи (о некоме и нечему)*. — Одавно се шушколи како ће Мргуду побљећ жена, а ено јој трбук до зуба.

шўшнџџи, -нџм свр. *џојесџи, џокркаџи*. — Шушно си у врат све што је имала, па сад за њом лајеш, погани једна.

шўшње-бобушње с *оно о чему се мисли да је без вриџдносџи*. — Наша жита су шушње-бобушње према њџовиџем. Она је шушње-бобушње при Мирјани.

шчџгорџити се, -џм се свр. *смршаџи, свенуџи, скорјеџи се*. — Трава се шчџгорила, нема ни зуботке. Опанци су ми се шчџгорили.

шчáпати, -ām свр. *зграбитии, докояйтии*. — Шчапа *секиру* и некуд занче.
в. *шчейайтии*.

шчáпорйти, -йм свр. *йремјерйтии, размјерйтии, узейти мјеру* (*о грађи за кућу и сл.*). — Шчапоријо нам је Симат кров от куће, да му нема краја без гусала.

шчáрапé прил. *до чарайе, до на врх чарайе*. — За ноћ паде снијег шчарапе. Лако ћете проћи про Милогоре, није снијег ни шчарапе.

шчèлити, -йм свр. *йосйавийтии нешйио на једно мјесто* (*једно уз друго, једно йоред другога, чело уз чело*). — Шчели плашће поред пута, и нека га до трпања.

шчèпати, -ām свр. в. *шчайайтии*.

шчóпити, шчóпйм свр. *изгубитии снагу, ослабитии, искойњейтии*. — Невљеста се нешто шчопила, да што не чуја? Убијо га тежак рад, па се шчопијо.

шчугуљити, шчугуљйм свр. I *сйрйаити како било* (*обично сијено, сламу и сл.*). — Шчугуљијо навилке, нема у њима по двадесет кила.

II ~ се *шћућурийтии се, савријейтии се, скуйити се, згучийти се, згрбити се*. — Док је киша лила ко ис кабла, чобанице се шчугуљиле испод неакве букве и подрктавају.

ВЛАСТИМИР ЈОВАНОВИЋ
РЕЧНИК СЕЛА КАМЕНИЦЕ КОД НИША

*Поштованом прејку
МИЛОЈУ ЈОВАНОВИЋУ
вођи великог народног устанка
(Нишке буне) 1841.*

Завршавајући рукопис Речника Каменице, села надомак Нишу, остајем с благим сећањем на свог деду Илију Јовановића (1887-1957), учесника балканских ратова и Првог светског рата, праука Милоја Јовановића (?-1841), вође Нишке буне из 1841. Средином педесетих година он ми је, као школарцу, говорио како је другујући "с вранцуски марвењаци" научио "вранцуски", а њима је, пак, било много занимљиво да слушају како он говори каменички. Добро би било да је тај језик у књигама. Ево, овим као да се његов аманет испуњава.

Уз ово иде и моја захвалност свима онима који су на било који начин помогли да урадим речник свога родног говора.

Најпре, хвала мојим драгим Каменичанима, који су увек имали времена да ми разјасне по неку реч коју сам већ почео да заборављам, а и да допуне оно што сам можда и сам знао.

Велику захвалност дугујем свом школском другу, сада покојном, др Вилотију Вукадиновићу, за помоћ, бодрење, литературу и "налог" да започети посао "морам" завршити.

Захвалност дугујем и проф. др Недељку Богдановићу, рецензенту.

Највећу захвалност дугујем проф. др Слободану Реметићу, који ме је упутно у начин рада на речнику, указао ми поверење, прегледао сваку реч и саветима довео до решења многих дилема.

Захвалност и дуг осећам и према својим спонзорима, без чије помоћи не би дошло до објављивања ове књиге.

Мојим укућанима хвала на стрпљењу, разумевању и одрицању које су морали подносити због вишегдишњег рада на Речнику.

Ниш, 1999. године

Властимир Јовановић

САДРЖАЈ

Извори и литература	319
Упутства за руковање Речником	320
Техничке скраћенице	321
Увод	323
Особености говора Каменице	324
Речник	333

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Поред личног познавања говора села и бележења речи у говору са људима, коришћена су или консултована следећа дела:

1. Белић, Александар: *Дијалекти источне и јужне Србије*, Српска краљевска академија, Српски дијалектолошки зборник I, Београд, 1905;

2. Богдановић, Недељко: *Говори Бучума и Белог Потока*, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Српски дијалектолошки зборник XXV, Београд, 1979;

3. Динић, Јакша: *Речник тимочког говора*, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Српски дијалектолошки зборник XXXIV, Београд, 1988;

4. Елезовић, Гл.: *Речник косовско-метохијског дијалекта*, Српска краљевска академија, Српски дијалектолошки зборник IV, Београд, 1932, Српски дијалектолошки зборник VI, Београд, 1935;

5. Живковић, Новица: *Речник пиротског говора*, Музеј Понишавља-Пирот, Пирот, 1987;

6. Карацић, Вук: *Српски рјечник (1818)*, Просвета, Београд, 1969;

7. Марковић, Миодраг: *Речник црноречког говора*, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Српски дијалектолошки зборник XXXII, Београд, 1986;

8. Митровић, Брана: *Речник лесковачког говора*, Библиотека народног музеја у Лесковцу, Лесковац, 1984;

9. *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, књ. I до XV, Београд, 1959-1996.

УПУТСТВА ЗА РУКОВАЊЕ РЕЧНИКОМ

Овде износимо неколико објашњења која ће корисно послужити читаоцу да се лакше снађе у руковању Речником.

Све речи имају своје граматичке одредбе (врсту, род, број, глаголски вид) и тумачења значења која су описног или синонимног карактера, или, по потреби, и једног и другог.

Уз речи су дати примери и изрази који илуструју њихову употребу у говору села. Мало је одредница (речи) које су поткрепљене примерима из народних песама (сем оних где то није могло да се избегне) из разлога што оне не оличавају дух народног говора села, већ настоје да опонашају књижевни језик.

Именице су дате у номинативу једнине, а у множини ако се само, или најчешће, у том облику употребљавају.

Придеви који немају сва три рода дати су у родовима које имају.

Код заменица дати су сви облици номинатива једнине и множине.

У говору Каменице нема инфинитива, па су глаголи забележени у трећем лицу једнине презента.

У азбучном реду полугласник (ə) је стављен испред а, а s (дз) иза з.

У речнику нема речи под словом х.

Факултативно изговарање неког гласа означено је његовим писањем у загради.

Све речи у одредницама, примерима и изразима су акцензоване. Акценатски знак (˘) означава само место у речи, а не и његову природу. Има доста речи у којима се акценатски знак налази на полугласнику (ə).

Неке одреднице су остале неакцензоване, јер се не могу акцентовати (неки предлози и везници).

Речи истог облика и акцента различитог значења даване су као засебне одреднице (слáга се 1. сагиње се, 2. слаже се; изедé 1. поједе, 2. уједе).

Изрази су давани код главне речи која је носилац радње.

Синтагме, тј. сложене речи, састављене од две-три речи, обично од придева и именица, даване су као посебне одреднице (нпр.: дóбља малá, мéшеп лéб, прéсно млекó,...).

Упућивање и повезивање речи вршено је помоћу скраћенице "в." (видети значење те и те речи или исправнији облик).

У облој загради давани су: подаци о промени речи, синтаксичне особине и допуна дефиниције, и објашњења изрази.

На крају, дате су и уобичајене техничке скраћенице.

ТЕХНИЧКЕ СКРАЋЕНИЦЕ

<i>акуз.</i> <i>анатѡм.</i> <i>ауџ.м.</i> <i>аџр.</i>	акузатив анатомски аугментатив агрономски	<i>мн.</i> <i>муз.</i> <i>нар. пѣсма</i> <i>нейром. ѿрид.</i>	множина музички народна песма непроменљиви придев
<i>бѣзл.</i> <i>боѡ.</i> <i>бр.</i>	безлично ботанички број	<i>несвр.</i> <i>нѡр.</i>	несвршени глагол на пример
<i>в.</i> <i>везн.</i> <i>вок.</i> <i>в. ѡ.</i>	видети везник вокатив верски празник	<i>одн.</i> <i>оном.</i>	односно ономатопејски
<i>џен.</i>	генитив	<i>ѡеј.</i> <i>ѡерф.</i> <i>ѡл. ѡѡ.</i> <i>ѡм. џл.</i> <i>ѡоим.зам.</i>	пејоративно перфекат плуралија тантум помоћни глагол заменица са именичним значењем придев са именичним значењем
<i>даѡ.</i> <i>дем.</i> <i>деч.</i>	датив деминутив дечији говор	<i>ѡоим.ѡрид.</i>	придев са именичним значењем
<i>енкл.</i>	енклитички		пословица предлог придев прилог показна заменица
<i>ж</i>	женски род	<i>ѡосл.</i> <i>ѡредл.</i> <i>ѡрид.</i> <i>ѡрил.</i> <i>ѡок. зам.</i>	
<i>заџ.</i> <i>зб. бр.</i> <i>зб. им.</i> <i>зоол.</i>	загонетка збирни број збирна именица зоолошки	<i>релиџ.</i> <i>р. ѡр.</i>	религијски радни придев
<i>изр.</i> <i>имѡ.</i> <i>индекл.</i> <i>индекл. ѡрид.</i>	израз, изрека императив индеклинација индеклинација придева	<i>с</i> <i>свр.</i> <i>сл.</i> <i>суѡерл.</i>	средњи род свршени глагол слично суперлатив
<i>инсѡр.</i>	инструментал		
<i>јд.</i>	једнина	<i>ѡѡј.</i> <i>ѡѡрѡ. ѡрид.</i>	то јест трпни придев
<i>комѡ.</i>	компарација	<i>узв.</i>	узвик
<i>л.</i> <i>лок.</i>	лице локатив	<i>фиџ.</i>	фигуративно, у преносном смислу
<i>м</i> <i>мед.</i> <i>м и ж</i>	мушки род медицински именица која означава мушки и женски род	<i>хиѡ.</i> <i>шаљ.</i>	одмила шаљиво

УВОД

На ободу Нишке котлине у подножју Каменичког вуса налази се село Каменица. Од давнина је оно ту.¹ И то под тим именом. У селу нико не зна када је оно постало.

Под именом Каменица село се помиње у првим пописним књигама (дефтерима) које је далеке 1498. године устројила турска власт према затеченом стању у нишком вилајету (нахији).

Речник Каменице садржи само оне речи које су својом употребом везане за језичко подручје села,² а не налазе се у Вуковом речнику, нити у књижевном језику, или се, пак, налазе, а у говору села имају друго значење.

¹ О томе да је село било ту сведоче остаци античког наслеђа, остаци римске каптаже и делова аквадукта подигнутог крајем II и почетком III века, неколико споменика које помињу Ладек, Премерштајн и Вулић, стара српска црквица, а посредно и најстарији турски подаци (прве пописне књиге и др.).

² Суседна села - Горњи и Доњи Матејевац имају одлике каменичког говора, па се Речник Каменице може сматрати и њиховим речником.

Основни мотив за писање речника јесте да се од заборава сачува говор села, говор, који је, после Другог светског рата, услед друштвено-економског развоја, почео брзо да нестаје, што се може закључити по томе да и најстарији људи који се суштински нису изменили, почињу да се колебају у казивању речи које су пре четрдесетак година биле у употреби, а неке су им “на вр език”, али не могу да их се сете.

Речник садржи 12.000 речи, што свакако није целокупни фонд, јер се данас и после завршетка рукописа појави нека незаписана реч.

Говор Каменице је мој матерњи језик.

Да би читаоцу, особито оном са другог говорног подручја, речничка грађа била разумљива, дајемо кратак преглед особености говора Каменице, који нема претензију да буде некаква граматика, већ само назнака и позив за његово изучавање.

ОСОБЕНОСТИ ГОВОРА СЕЛА КАМЕНИЦЕ

Целином својих одлика Каменица припада типу сврљишко-заплањских говора призренско-тимочке дијалекатске области српског језика.

1. Чува се полугласник, реда “а”, најтипичнији под акцентом: *дán, сán, зэл, дэнáс, вэдэн, опэнци, големчэк, брашэнцé.*

2. Вокали се изговарају као чисти звуци, али има замене вокала: *е/а гребуља, чéс, черáпа; о/а мого́ре, попри́ка, собо́р, одо́вде, одо́нде; е/и шиће́р, оми́та, сми́та; а/о мати́ка, ква́чка, апате́ка.* Супституције су обично резултат различитих асимилација и дисимилација или тенденција изазваних еспираторним акцентом.

3. Замена јата је екавска: *детé, сéно, гњездó, бéл, цéл, несéм, овде́, онде́,* али: *сикі́рче*, поред: *секі́рче.*

4. Чести су паралелни облици с покретним вокалом и без њега: *мéн-мéне; она́к-онакó-онакóј; наго́р-наго́ре; по́д-по́да; на́д-на́да; наку́д-накуде́.*

5. Финално *л* на крају слога остаје непромењено: *во́л, со́л, петáл; зréл, дебéл; работи́л, плати́л, виде́л, дошáл; дéлба, зéлва, ко́лки, то́лки.*

6. Вокално *р* уз други вокал, кад на њему није акценат, обележавано је као *р*.

7. Сугласник *х* губи се из свих позиција: *ле́б, арти́ја; страбо́та, гребо́та; вр́, кожу́.* У хијату, на месту изгубљеног *х* јавља се *в* или *ј*: *о́чуви, сна́је,* али се јавља и супституција са *к*: *плéк, ко́дник, па́зуке, Тико́мир.*

Група *хв* > *в*: *ва́ла, дова́ти,* или > *ф*: *фа́ли се.*

У новијим речима, иначе несигурно, може се *х* и изговарати: *пархéт, плаха́та, келихóптер.*

8. Сугласник *ф* > *в*: *ва́рба, вити́љ, вла́ша,* али: *фри́жидер, фење́р,* код млађих особа.

9. Говор Каменице познаје африкату *с* (дз): *си́д, свéр, свóно, охéбне.*

палања, Сижула, мада се ове речи могу чути и са *з: звоно* итд.

10. Сугласник *ј* није увек стабилан: *едé, едвá, езѝк, ту е, чѝ си*, али: *јексёр*.

11. Честа су упрошћавања сугласничких група

а) иницијалних: *ћёрка*,

б) финалних: *грбз, мѝлос, рáдос, вѝш, приѝш*.

12. Унутрашње и почетне сугласничке групе често се трансформишу: мн > мл: *млбго*; мн > вн: *гúвно, тáвно*; тл > кл: *пёркла*; тљ > кљ: *пéкља, запéкља*; дм > гм: *Гмѝтар*; пч > вч: *клúвче, скóвча*; мб > нб: *анбасáда, бонбóна, децѝнбар*.

Позната је африкатизација неких сугласничких група: *грацки, белосвѝчки; оцúтра < од сúтра, нáсорник, посáд; пцѝто, липцóтина, пченица*.

13. Позната су, такође, разна сажимања: *д-ѝдем, д-ѝм, н-умѝм*.

14. Неке се групе поједностављују испадањем сугласника: *жáлосан, рáдосан, прѝседник; остáља, опрáља*.

15. Асимилација по звучности је потпуна: *свáдба, тобѝѝја, откудé си, пот-куђу*.

16. Истрвени су резултати јотовања трпног придева: *кóсен, гáзен, смлáтен, упáлен, крпен, истрѝбен, усáмен*. Тако је и у глаголским именицама: *солѝње, волѝње, крпѝње, топѝње, славѝње*. Јотовање завршног *-н*, међутим чува се, јер је то морфолошки знак ових именица. Јотовања има и у речима: *зѝље, браћа, трње*.

Група *јд* код глагола на *-ити* такође није јотована: *дóјде, нáјде*.

17. Метатеза се јавља у: *гáрван, крушúм, лóјзе, грбóје*.

18. Акцент је експираторни, без квантитативних и квалитативних опозиција, а у неким случајевима место акцента обележава разлику у значењу речи: *седлó* (коњска опрема): *сѝдло* (радни придев); *ра́на* (повреда): *ранá* (храна); *кóчина* (живинарник): *кочѝна* (кост).

У неким сложеницама акценат прелази на предлог: *нáпролет, прѝвечер, дóзам, ўзам*.

У морфологији су присутне балканистичке одлике, а има и црта сопственог развоја.

19. Напомена о роду. У женском роду су: *áпса, бицѝкла*, а у мушком: *пóрез, пѝјац*, док облике оба рода имамо у случају: *белѝг-белѝга*.

Именице женског рода на сугласник овде су прешле у мушки род: *потѝкал крв, умрѝл од голѝм жáл, нѝма нѝкакав спáс, голѝм мѝлос, намазáл мáз и посолѝл са[с] сóл, такáв влáс, нѝкакав пóмоћ*.

20. Напомена о броју: Множина се од бројних именица средњег рода гради суплетивним наставком *-нѝ*: *девојчѝнѝ, момчѝнѝ, кубѝнѝ, јелѝчиѝнѝ; јáриѝнѝ, пáлиѝнѝ; бúриѝнѝ*.

21. Напомена о творби: Врло су чести деминутиви: *мóмак > момчѝ, момчѝнце; ўсница > ўсничка; брѝтва > брѝтвица > брѝтвичка; јáк > јáкачак*;

убав > *убавачак*; *полэк* > *полагачке*; *оволко* > *оволицко*. Нису ретки ни аргументативи: *водá* > *водурíна*; *коњ* > *коњи́на*; *женá* > *женети́на*; или пејоративи: *детишља́к*, *старчуљи́на*, *бабешља́к*.

Релативно је богат систем творбе назива за особе са негативним карактеристикама, придевског значења: *глупча*, *вэшља*, *шугља* (шугав); *ћорна* (ћорав ж. особа).

Глаголске именице с јотованим завршетком, а трпни придеви од којих се граде су без јотовања сугласничке основе: *месече*, *бесече*, *апсече*.

22. У творби придева за ознаку приближне вредности основног значења користи се *-ас*: *белкас*, *жуткас*, *риђас*. Неки придеви творе се од именица наставцима *-ив*, *-ав* с променом сугласника основе пред њима: *зејтиња́в*, *гасља́в*, *песукља́в* и *песукља́в*, *блатња́в* и *блатња́в*, *прашња́в* и *прашња́в*.

23. Деклинација именица је аналитичка, са општим падежом у облику акузатива (у једнини) и номинатива (у множини) и предлозима: ген. *оста́л без ле́б*; *оста́ло му од башту́*; *оста́ли без дете́*; дат. *купи́л на си́на кошу́љу*, *на снау́ бочу*, *а на уну́че бочку*; акуз. *има́м си́на*, *жену́*, *дете́*; инстр. *с козу́ на ора́ње*; *сáс Мила́на не врѐи*; *сáс Вуку́ иде*; лок. *би́л у Ни́ш*, *би́л на поја́ту*; *ски́та по се́ло*; *за ње́га се сва́шта при́ча*; *изми́слил при́че од вампи́ри*.

24. У вокативу наставак *-е* је код именица типа: *Новке*, *снајке*, *коза́ре*, *Јелице*. Наставак *-о* код именица: *Јело*, *Стани́јо*, *тётко*, *ба́бо*, *ма́мо*, *на́но*.

25. Неки облици инструментала сачувани су као прилози: *пошли́ тэвнино́м*, *мрклицом добди́ дѐм*, *јутром ра́но иде у ва́брику*.

26. Заменице. Личне заменице имају такође аналитичку деклинацију и у њој краће и дуже наглашене облике, као и енклитике:

ОП *ме́н(е)*; *те́б(е)*; *ње́г(а)*; *на́с*; *ва́с*; *њи*.

Енклитички облици за датив: *ми*, *ти*, *му*, *ју*; *ни*, *ви*, *им*.

Енклитички облици за акузатив: *ме*, *те*, *га*, *ју*; *ни*, *ви*, *и*.

Заменица *се́б(е)* у дативу има енклитику *си*, а у акузативу *се*.

27. Именичке заменице имају ликове: *ко́ј*, *ко́й*, *ку́ј*, *куи́*, у дативу: *коме́* и *куме́*; у ОП *кога́*, *куга́*. Одрични ликови су: *нико́ј*, *нико́г* и *нико́га*.

Заменица *што* употребљава се у значењу “*зашто*”: *што́ не купи́ш*; *што́ га кољу́штиш*, а кад треба употребити заменицу са значењем “*шта*”, у употреби је: *какво́*; *какво́ сте купи́ли*, *кекво́ има́ ново́ до́м?*

Остале именичке заменице: *не́што*, *ни́шта*, *сва́шта*. Уместо *свако*, у употреби је *сва́к* (*сва́ког*, *сва́ком*).

28. Заменице *мој*, *твој* имају облик: *моје́га*, *мое́га*; *твоје́га*, *твое́га*; а у мн. *моји́*, *твоји́*; *моје́*, *твоје́*; али чешће без *-ј*: *мое́*, *твое́* и сл. али: *моја́*, *твоја́*.

29. Присвојне заменице трећег лица су: *њего́в*, *њего́ва*, *њего́во*; *њего́ви*... Уместо заменице *њен*, или *њезин*, овде је: *њо́јан/њо́јн*; *њо́јна*, *њо́јно*: *па и*: *њо́н му́ж*, *њо́на ће́рка*, *њо́но има́ње*. У множини: *њи́н де́да*; *њи́ни слива́ци*.

30. Показне заменице су: *ова́ј*, *та́ј*, *оно́ј*; *ови́ја*, *ти́ја*, *они́ја* за м. род; *ова́ј*, *та́ј*, *она́ј*; *ове́ј*, *те́ј*, *оне́ј* за ж. род, и: *ово́ј*, *то́ј*, *оно́ј*, *ова́ј*, *та́ј*, *она́ј* за средњи род.

За каквоћу: *овэкѣв, тэкѣв, онэкѣв*, мн. *овэкѣи* итд.: за ж. род: *овэкѣа, такѣа*,...; за средњи: *овэкѣб, тэкѣб* итд.

Придевске заменице за количину су са синкопом: *овѣлки, тѣлки, онѣлки; овѣлка, тѣлка, онѣлка; овѣлко, тѣлко, онѣлко*...

Неодређене заменице: *некѣкѣв, некѣкѣва, некѣкѣво*...

Односно-упитна: *чий/чи* (*чи* ли бѣше ти; по *чи* њ траг љдемо).

31. Код **придева** изгубљен је осећај за употребу *е* иза палатала те су у употреби аналошки ликови: *крѣо, чуљо, говѣђо, кѣзјо, ѣвчо, црешњѣво*.

32. Помоћу *-ав, -ив* гради се један број придева од именица, са значењем да је појам њиме означен понео нешто од значења именице од које је изведен: *гасљѣв* (суд упрљан петролејом), *зејтињѣв* (умрљан зејтином), али као дублети: *блѣтњѣв/блатњѣв; песукљѣв/песукљѣв; прашњѣв/прашњѣв*.

33. Остатака неодређеног вида има у случајевима: *дѣвалѣ, сѣђан, прѣђан, послѣђан*, ОП: *дѣвљѣга, послѣђѣнога*. У широкој употреби су облици одређеног вида: *голѣми, бѣли, љбави, јѣки, добри*.

34. Компарација придева је аналитичка: *гѣр, пѣгор, најгор; зѣл, пѣзѣл, најзѣл*; али постоји и систем оваквих компарираних облика: *најдобѣр, понѣјдобѣр; нај-најдобѣр; најѣубав, понѣјубав, нај-најѣубав*.

За истицање старосне разлике чувају се компаративи: *старѣј, старѣја; млађѣј, млађѣја*.

35. Компарација обухвата и:

именице: *Мѣрко е пѣгазда од мѣн; он је најгазда у сѣло*,

бројеве: *најпрѣви стѣгал*,

глаголе: *Рѣтко пѣработи од мѣн*,

заменице: *ми смо пѣсвои*;

прилози: *ѣјде пѣбрзо; тѣг ми е билѣ најтѣшко*.

Познат је редупликован облик: *бѣл бѣлцѣт; цѣл цѣлцѣт; сѣм сѣмцѣт/сѣмцѣт*.

36. Бројеви у зависности од фонетских и морфолошких законитости локалног говора имају у појединим случајевима измењене облике: *ѣдан/ѣдѣн, чѣтри, шѣс, едина(ј)ѣс, двѣ(ј)ѣс, трѣ(ј)ѣс, чѣтерѣс, шѣсѣт, двѣста, трѣста; чѣтрѣсто и чѣтрѣстѣтин* итд. као и: *ѣљѣду, милијѣн*.

Број *ѣдан* чује се увек кад се говори о времену: *дојдѣ у ѣдан нѣћум; појдѣ у пѣла ѣдан*.

Збирни бројеви употребљавају се уз именице плуралиа тантум: *дѣѣја кѣла; двѣје канѣте, двѣји волѣви*.

За скуп особа различитога пола обичније су збирне именице: *дѣѣјѣца ѣду по пѣт; трѣјѣца ѣји ни помѣгоше; шѣстѣна билѣ на пѣлѣчу*.

37. **Инфинитив** је у говору непознат и замењује се конструкцијом да + презент: *пѣче да ѣка; морѣл је до сѣг да стѣгне*.

38. У презенту се чувају облици типа: *знаје, тѣѣје; жутѣје, старѣје*,

ветреје, односно: *знае, ткае; жуте, старе, ветре*.

У 3. лицу мн. аналошки се јављају резултати палатализације: *печу, сечу, стрижу, вршу*.

Аналошки су и облици: *лежу, пишту*, али се чује и: *људи беже од кишу; овце леже у ладовину*.

Такође су карактеристични дублети: *уму/умеју; сму/смеју*.

Глаголи типа *снове, кове* имају ликове: *ковем, ковеш, кову; снову*.

Глагол *може* има презентске облике: *могу, мог, могнем; можеш, могнеш; можеју*.

39. Помоћни глаголи: Глагол *јесам* ретко се употребљава у пуном облику, а одрични облик је чест: *окопал сџм; несџм окопал*. У 3. лицу јд. *не и није; не се одала; није такој*. У истом лицу: *јесте, јес, јесје*.

Глагол *буде* има такође дублетне облике: *будем/буднем; будеш/буднеш; будемо/буднемо; будете/буднете; буду/будну*.

Глагол *ће* уопштава облик *ће* за сва лица у творби футура, сем првог: *ћу га видим*, али: *ће дојдеш, ће прџде; ће идемо; ће наврну воду*. У конструкцији са *се* долази до сажимања и упрошћавања: *оце (оће се) наједџ; неце (неће се) врне*.

У 3. лицу мн. у употреби су облици *оћеју, нећеју*.

40. Имперфекат је у употреби и то тип са *-о*, без *-х*: *плетео, плетеше, плетџе; плетеомо, плетеосте, плетеоше; седео у сливак кад се тој чудо дџси; чувџомо га ко кџпку воду на длџн*.

41. Имперфекат помоћних глагола има ове облике:

а) *бео/бџ, бџше, бџше; беомо/беомо, беосте/бџсте, беоше; јџ бџ на чџшму, а ви бџсте туј на свџдбу*,

б) *тео, тџше, тџше; теомо, теосте, теоше; теомо д-идемо на копџње; теоше га одведџ у џпсу*.

в) *ћџо, ћџше, ћџше; ћџомо, ћџосте, ћџоше; ћџомо уџбаво да прџјдемо; ћџоше ни бију*,

г) *тејџ, тејџ, тејџ; тејџмо, тејџсте, тејџше; тејџ се превџрим; тејџмо да дојдемо;*

д) *оџејџ, оџџше, оџџше; оџејџмо, оџејџсте, оџејџше; оџџа га прџјдем, ал не мога; оџејџше од џџг да напраџе чџвџка*.

42. Аорист је у широкој употреби, без *-х* у једнини, а на *-(х)мо* у множини: *клџ свињу; идџ о лџзе; појџмо у сџв глџс*.

43. Аорист помоћних глагола такође има своје обличке карактеристике:

биџа сва лица једнине и множине;

тедо, теде, теде, тедомо, тедосте, тедоше, или: *те, тџше, тџше, теомо, тџсте, тџше; те* да паднем у бџру; *темо* да прскамо лџзе; *тџше* да и[х] побџју; одрично: *јџ не те* д-идем; *не темода* едемо, и: *не темода* се предамо.

44. Футур се образује по обрасцу *ћу (да) + презент*, при чему се:

- а) за остала лица уопштава *ће*: *ће да дојдеш, ће да дојдете*;
 б) често испушта *да*: *ће се видимо; ће видите; ће осете* и он^и.

45. Императив. Постоје облици за друго лице једнине и множине, при чему се : а) губи *ј*, кад је иза *и*: *пи, ши; бите, пи́те; сави́, завите*. б) глаголи с основном на *к, г, х* имају аналошке резултате прве палатализације: *ле́жи, пе́чи, се́чи*. Постоји и скраћивање облика типа: *бе́ж, др́ж, тр́ч, ид, дојд*, и у множини: *бе́ште, др́ште, тр́chte*.

Императив за прво лице множине има ретке изузетке: *пи́мо* у здравље домаћина: *чу́книмо* с прс у дрво; *остајмо* га на мир; иначе се заповест изражава конструкцијом са *има* и *ајде*: *има да рабóтиш; ајде да рúчамо; ајд-идемо*.

46. У потенцијалу се уопштава *би* за сва лица: *тél би да рабóти; могли́ би да ко́памо*.

47. Радни придев је с неизмењеним *-л* у м. роду: *видéл, копáл, носíл, чу́л; појáл, спáл*.

48. Радни придев помоћних глагола гласи: *би́л, билá, билó*, итд. док глагол *о́ће* има три обрасца:

- тéл, тéла, тéло; тéли, тéле, тéла;*
тејáл, тејáла, тејáло; тејáли, тејáле, тејáла;
ћа́л, ћáла, ћáло; ћáли, ћáле, ћáла.

49. Трпни придев носи ове карактеристике: истрвени су резултати старог јотовања: *заробен, исто́пена, зауста́вен, ура́мен*, сем код *т, д*: *пого́ђен, наре́ђено, скра́ћен*, али: *ослобо́ден, поро́дени*.

Постоје аналошки јотовани облици: *истре́шен* или: *укра́ћен, избóћен*.

Глаголи на *ну* имају облик на *-т*: *преврну́т, сма́кнут, дигнут*. Код неких глагола јавља се двоструко изражавање: *ујет-ујéден; збра́т-збра́н; смлét-смлéвен*, код неких троструко: *увит-увíен-увíјен; жét-жњét-жњéвен*, а код неких четвороструко: *убит-убíвен-убíен-убíјен; умит-умíвен-умíен-умíјен*, при чему није у питању повећање броја наставака, већ варијације долазе од чувања, односно нечувања интервокалног *ј*.

50. Глаголски прилог садашњи чест је и има облик типа: *работéећи, идéјећи, пла́кајћи, седеу́ћи*.

51. Глаголски прилог прошли не постоји.

52. Прилози се, углавном, слажу са стањем у књижевном језику. Овде ћемо навести само оне који су карактеристични за говор села.

Прилози за време:

- *дэнэс* има млого да копам; и *дэндэнэс* не вреје; *дóвечер* ће се врнемо; *зајтре*, на светáц, ће ми дојду пријатељи; *јутре; јутредан; јучер* беше úбаво; *јучерке* се одмарамо; дојди *кно́ћи; комај* слабéје; тој беше *не́кња; овáг; онáг; óвáг-óнáг* добди да ни погледа; *отóч* пи́мо; *отóчке* се бише; а *сáг (сáг)*

вреје; *оцўтра* неће бۇде такóј; *пóпре* стíгни, немóј да бۇдеш послéђан; *пóпосле* дојде и óн; тóј бéше *пóлани*; *јóш прéклани* му дадо пáре на зéјэм и *јóш* ми и[х] не врта; *прíвечер* се врнуше из град; *рáначко* (нешто раније) си дојде дóм; *тé* се дóгоди нешто страшно; *топрв* има да рабóти.

Прилози за место:

- *оздóл* нека бۇду ораси, а *озгóр* прáскве; едни íду *одозгóр*, а дрўги *одоздóл*. íде *нагóр*, а не *надóл*; *прíкај* плóт; били су *туј*.

Прилози за начин:

- óн мýсли да рабóти *áле-мáле*; рабóти *áле-пáпе*; *бадава* продава; *бађав* се мýчи; *бајгím* рабóти. *башкá* едý; *зóрле* рабóти; *жмичкí* ће тóј да прерíпи; рíпају *измéсто*; *удари* га *изрáмице*; (*ј*)*едномáн* улази-излáзи; íде *клáј-клáј*; *жне* *клечечкí*; ће излéгне *на дебéло*, прóдаде свé *накуп*, *одеданпўт* рíпну и óтиде си; *побашка* си живé; рабóте *полэгáчке*.

Прилошке речи за количину:

- собрáло се *бéлисвет* лýди; потрошí *гоцá* пáре.

Прилошке речи за поређења:

- *áс* бéло; *алис* мóкар.

53. Предлози су у живој употреби. Њима се изражавају падежне форме. Овде наводимо оне које имају локални карактер: затекомо и[х] едно *врз* дрўго; оré *дўж* њиву; нáши су доодíли *кред* вáс на светáц; íде *нáкуд* Нíш; отидóше *нáкод* Брéницу; íди *óкол* бару, прé ће стíгнеш; седé *лода* дрвó и одмáрају се; вíди *лоза* врáта; *сэс* (*сáс*) козý на орање; *скрáј* óко га нећу поглéдам; *спрóм* свецá и тропáр.

Неки се предлози обједињавају са именицама и изговарају као једна реч, као једна целина: бóље пијáн *врззам* (изнад земље), нéго мртáв *ўзам* (у земљи); слагиња се *дóзам* (до земље); свé што е *нáзам* (на земљи) трéба се зберé; немóј ти пáда *нáзам* (на земљу); *нáсам* (над земљом); рáстрви пченицу *пóзам* (по земљи); за врéме рáт лýди су *пóсам* (под земљом) кутáли пченицу.

54. Од везника наводимо само два која се у локалном говору изразито и често користе: *тé* и *тíке*, а у стандардном језику их нема (дојди *тé* си набéри грóјзе; глéдај *тé* га пíтај да л' мóже да дóјде на Велигден; *тíке* ме *удари* по обрáз; *тíке* се побíше).

Овај други везник је више речца за појачање сензације него везник.

55. У локалном говору налазимо и **речце**:

а) за потврђивање и одрицање: *éсје* и *јéсје* се употребљава у значењу *да* (*éсје*, óн је то казáл; *јéсје*, óн је); *не ли* значи *зар не* (*не ли* ти казá; *не ли* такóј билó); *пá*, *пáку* значењу *опет* (*пá* ћу дóјдем; *пá* ћу се лýтим; *пáк* ће плáти; *јá* си га *пáк* вóлим).

б) за показивање: речце *ево*, *ено*, *ето* имају облик: *евé*, *енé*, *етé* (*евé* га куд нáс; *енé* га óде у Чукéр; *етé* и[х] пá дојдóше).

Речца *етé* има свој скраћени облик *тé* (*тé* га, пá дојде; *тé* га туј).

в) за скретање пажње мушкарцу: *брé* (и тí ли, *брé*, дојде; *кэвó*, *брé*

оћеш) и жени: *морй* (што ју, *морй*, не окну; кеквб, *морй*, туваш по мбј кбвчег).

г) речца *кѧм* има више нијанси и значења: *кѧм га* (где је), *кѧм* да видим (дај да видим), *кѧм* тој овѧм (донеси то овамо), *кѧм* пѧре (изнеси новац, имаш ли новац).

56. Наводимо само локалне узвике:

а) за обраћање животињама: *бѧри-бѧри* (вабљење патака); *гудѧррр...* *гѧци*, *гѧци* (вабљење прасади и свиња); *квѧц-квѧц* (вабљење квочке); *кбш*, *кбш-кбш* (кад се волу ставља јарам на врат); *бѧс* (наредба воловима да скрену на леву или десну страну); *ббб* (заустављање волова); *пѧли-пѧли*, *тѧку-тѧку* (вабљење кокошки); *пѧми* (наредба коњу да дигне предњу ногу); *ѧррѧ* (за терање оваца), *бсс*, *бсс*, *бсс*, *Зѧлко* (пујдање пса); *сѧки*, *сѧки* (вабљење коза); *стѧ* (наредба воловима да се крећу уназад); *тѧррр* (дозивање оваца); *тѧта* (одбијање свиња од себе); *цѧрик* (наредба коњу да се креће уназад); *чѧбе* (терање пса од себе); *шбш* (одбијање свиње од себе).

б) за подражавање: само се чу: *бѧп* (нешто падне, ударац у леђа); *дѧууу...лѧууу*, *дѧууу...лѧууу...* (звоњење звона); *ди-дѧии* (звук сирене на ауту); *сѧррр* (звоњење часовника); *сѧуу* (зујање пчела); *пѧу*, *пѧче* *пѧшка* (шамѧр); *фѧк*, *оцѧко* *гѧнѧку*; *фѧке-фѧке*, *исѧко* *сѧи* *младарѧ*; *цѧк*, *пѧкну* *чѧшка*; *тѧке* *кѧче* *њѧга* *цѧп* за нѧгу.

в) и други: *сѧк* (кад се деца играју); *јѧ*: *кѧвб* *тој* *нѧпраи* (чућење); и *кѧит* (доста, нећу да чујем); прво *рѧпни*, па *кѧжи* *бп*: *опѧѧѧ*, *почел* и он да *лѧже* (чућење); *тѧ* (кад се деца играју стављањем и дизањем руку са очију); *ѧта-тѧѧѧ* (кад неко краде ради застрашивања или исмејавања и зачикивања ако нешто друго ради); *цѧ* или *бѧ* (добиле или изгубиле); *тѧке* *почеше* *цѧв-цѧв* (да се свађају).

На крају, још једна напомена:

У овом речнику фонетске варијанте појављују се као засебне одреднице: *ѧ/ѧ*: *данѧс/дѧнѧс*, *в/ѧ/ѧ*: *правѧ/пѧрѧи/пѧри* итд. Знајући да танане разлике данас могу бити велике разлике у будућности, ми смо их оваквим оставили, иако то није најекономичније.

РЕЧНИК

А

á узв. 1. за одазивање. - Тóшо! - Á!: 2. кад неко не чује он ће умесити: "нисам чуо", "ишћа кажеи" и сл. речи "á". - Á, кáквó рече? Несэм те чул!; 3. за преишњу. - Á! Ене га пудáр. Сá[г] ће те увáти; 4. Изр.: Ни á (нишћа не зна, ни речи не каже, ни да бекне).

áаа узвик за присећање. - Áаа, сáг се сéхам. Беше тóј на Божíћ.

á-á узвик за позишван одзвор. - Áл' свé уработи? - Á-á

á...á прил. час... час. - Вукал се á тáм, á вáм, и едвá стíгал дóм.

абёр м *џлас, весић, порука, појам*. - Ни абёр нéмам од нéг. - Já га пýтам, а он абёр нéма о[д] тóј.

áблап м *вeома крућна накисела јабука*. - Ујка Рáка ни донéл по еднóм áблан.

áбре узв. *служи за обраћање у значењу: еј ти, је ли ти, чуј*. - Áбре, кáквó работиш у моé лóјзе?

áбре-убре прил. *на брзину, поврино*. - Не мóж то такóј, áбре-убре и гóтово. Мбра ползк да се работи.

абулáнта ж *здравствена сћаница за указивање лекарске помоћи*. - Нéшто ми нé добрó, мóра д-ím у абулáнту ку[д] лóктура.

áва ж деч. *пас*. - Лáс áва. - Нéће áва да те уáпе.

áвед м *ушвара, приказа, сипрашило*. - Нацршл се како áвед.

áведап -дна, -дно *има велики ашећинић, незасишћ*. - Колкó е áведан, свé ће поедé.

áведник м *човек који има велики ашећинић, незасишћник*. - Не óкај га, áведник је, ако дóјде, не мó[ж] се наедé.

áведница ж *незасишћа жена, џладница, жена која има велики ашећинић*.

áвка несвр. *моли*. - Ће áвка како кúче за лéб.

авкáће с *досадно лајање (о псу)*. - Рáзбуди ме Шáрково авкáње.

áвлација м *бонбонција*. - Сврши куд áвлацију, па за дéцу кúпи бонбóне и чибúчићи.

áвне свр. *уједe, уџризе*. - Авнýло га кúче за нóгу, па ју преглобíло.

аврúг м 1. *коров на њиви, виноџраду*. - Аврúг се напатíл на њíву. - Пченица му нé чíста, íма аврúг у њý; 2. *џомила неспособних живих бића (поџошво живине, сипоке и људи)*. - Бóг му дáл свé сáм аврúг и у обóр и у кúћу; 3. *олош*. - Не дрúжи се з-бóљи од нéг, него с аврúг.

áвте узв. *бежи, само у коншекшпу*: Áвте, Мíко, да не вíди нíко.

áвтобус м. *аушобус*. - Мóј сín иде с áвтобус на работу.

автомобíл м *аушомобил*. - По дрúм вуждéкамијóни и автомобилí

áвуто с *в. авшомобил*. - Збрáл пáре, па купíл áвуто

агэлáк м *уживање, живош на високој нози*. - Куд Јовáна агэлáк, нíшта се не работи.

áга м *човек који живи на високој нози*. - Доживéл, живíи како áга.

агалок м в. *агалек*.

агалише несвр. *живи као ага*. – Агалише, други рабóте за њег.

адом м *неспособњак*. – Нарађали се све адóми, никој за ништа не.

адет м *обичај, ред*. – Узни малко, кóлко за адет

аздише несвр. *побесни од изобиља, пома-ми се*. – Аздисали о[д] добрò, па беснеју.

ај узв. *хајде*. – Ај д-идемо. – Ај ка(д) ти кáжем. – Ај што чекаш, пóјди.

аја узв. *не*. – Аја, неће тóј да видиш.

ајат м *неограђен п̄рем испред шпале и плевње који служи за остављање кола и круиноџ алаӣа (п̄луџ, дрљача...)*. – Испрегнул волóви под ајат, па и[х] увел у кошáру да и[х] заврже.

ајде узв. *хајде*. – Ајдемо брe! Кугá чéкамо?

ајдук м пеј. *непоштен човек, лопош, врдалама*. – Ајдук је он, ће те претупа.

ајдучка трава ж бот. *хајдучка т̄рава Achillea millefolium L.*

ајдучко грóјзе с *врста белоџ, ситиноџ и збијеноџ жрoжџа*. – Остáви у óдбир и ајдучко грóјзе

аје несвр. *мари, брине, хаје*. – Изр.: Чýе, ал' не аје.

ајка ж *жоњење дивљачи на ловачке заседе, вика хајкача*. – Напрайли ајку на курјаци, па и[х] све побíли.

ајлук м *п̄лаӣа*. – Изр.: Слýга без ајлук.

ајмо узв. *хајдемо*. – Ајмо на рабóту.

ајцэг узвнк *којим се нешп̄о изразишп̄је наглашава*. – Ајцэг на рабóту, дóста смо се одмарали.

ајцад узв. в. *ајцэ̄*.

акэл м *п̄амет̄, разум*. – Мбзак íма, акэл нéма. – Íмаш ли акэл у главу?

ака несвр. 1. *јакó удара некоџ, п̄оглавишп̄о*

п̄есницама или ноџама. – Видел сам кэкó га áка у мешину; 2. *иде насумице*. – Целу ноћ смо акали по путíње.

áка се несвр. *п̄умара, вуцара се, иде без циља*. – Нíшта си не зна, сáл се áка по селó.

акáње с 1. *јакó ударање некоџа или нечеџа ноџама или п̄есницама*; 2. *идење насумице, ломаӣање*. – Дбсади ми тóј твоe акáње по путíње.

áкне (се) свр. 1. *удари (се) снажно, удари (се) у незгодно месп̄о*. – Ка[д] те áкнем у рéбра, свítке ће ти полетe; – Акнýл се у мешину, па изгубил вáздук. 2. *уӣадне, улеӣи*. – Акнýл у неку бáру, па се све замазáл.

акобóгда узв. *куда ћеш*. – Акобóгда? Идем на њиву да ју окóпам.

áкреп м 1. *шкорпија*. – Бóље да сам áкрепи нарађала, а не вáс; 2. *фиг. мршава и ружна особа*. – За резил, онакóј убáв, а оженил се с áкреп.

áл везник 1. *али*. – Бíстро винó, áл' слáбо. – Добра њива, áл' је долéко. 2. *да ли*. – Áл да дóјдем, áл да не дóјдем.

áл узв. – Áл' ћу га биeм, па ћу га осушим од биeње.

áла м и ж. 1. *будала*. – Áла се роди́л, áла ће и остáне. – Áла не види да је лóжу; 2. *халаӣљива, ненасӣӣа особа*. – Áла, све поeл, за нас ништа не остаи́л. 3. *жрдосија*. – Тóј не кóн, тó е áла. – Колки е голeм, áла от човeка.

алавáнта ж *жрџа, жалама*. – Дíгла се нека алавáнта усрeд селó, кэквó ли е тóј билó.

алавúжда м *варалица, п̄окварењак, врдалама*. – Голeма е он алавúжда, ће те извáра.

алајбрег м *језик*. – Заг.: Одовúд брег, одонуд брег, а у средíну алајбрег.

алáл прил. *срећно, од срца, са срећом, п̄росп̄о п̄и било, о̄п̄рошп̄ено п̄и*.

- Алал да ти е. – Алал véра. – Нéка ти е алал.
- аламан м *џошовац, ленишина, бадавашица*. – Дождоше аламан и свé поёдоше и попише.
- аламуња м *неозбиљан човек, ветрошир*. – Буди човек, а не аламуња. Поведи рачун, син ти се дружи с аламуње.
- аланача ж *торокуца, женска особа која мно̀го прича и о̀жвара*. – И међу мџи има аланаче.
- алаунав -а, -о *халаљив*. – Млóго сам алаунав. Насдém се, па ме по̀сле боли мeшина.
- албáтни м *пошкивач*. – Волóвн су обoсéли, мóра да и[х] вóдимо куд албáтна.
- албатлóк м *пошкивачки занаш*. – Изучи́л албатлóк и од нéг има голém кóрис.
- албáтница ж *пошкивачка радња*. – У наше село су билé две албáтнице.
- алé с *нужник, клозет, заход*. – До сòг смо ишли́ на̀поље поза кúћу, а оцџ у алé.
- áле и врáне ж (често у множини) *фиг. перидници, прождрљивци, намепљивци*. – Позвáл на свáдбу áле и врáне.
- áле-мáле прил. *површно урађено, шобож урађено, није важно како је урађено*. – Нави́кал да куд сви рабóтн áле-мáле. И нé га срмотá.
- áлeп -а, -о *црвен*. – Продáва áлену попри́ку.
- áлeпкас -та, -то *црвенкаст*. – Нóсн се у áленкасто.
- алибéгов -а, -о у *изр.*: Ми́сли да е тóј алибéгова слáма, па сáмо узима (*ничија имовина, имовина без ђосподара*).
- алис прил. *пошћуно, сасвим*. – Бил је алис гóл.
- áли сс несвр. *лази се*. – Дeтe трéба да се учи́ на рeд, а нe да се áли
- áлка ж *само у бла̀гој клешви*: – Áлке га изéле.
- áлкокол м *прећерана ушо̀требa алкохолних пића*. – Нéма ништа од нéг, увати́л га áлкокол.
- алкобóличар м *човек који се одао пићу*. – Проши́л се, постáл голém алкобóличар.
- алоси́ја м *џрдосија*. – Колки си е голém, па де бeл, алоси́ја от човéка.
- алоше сс свр. 1. *остáви на миру, окане се*. – Нeк се алоше од мeн. 2. *запустити се, занемари се*. – Алосáл се, па се напраи́л на ништа.
- áлуга ж *џуситици, шибље, честар*. – Немóј да ула́зимо у áлугу, ће залу́тамо и ће се свé ицeпимо.
- аљи́на ж *женска одећа исцела, блуза сативена заједно са сукњом*. – Голéма гб-спа, скину́ла за́прег, обукла аљину.
- аљи́нка ж *дем. и хиш. од аљина*. – Сáма си саши́ла аљинке за девојчи́ни.
- аљи́нче с *дем. и хиш. од аљина*. – Мáти за сви́ купи́ла по нeшто, а за Милéву аљинче да има у кeквó да се премeни на Вeли́гден.
- амóш *узвик преклињања и ваи́ја: побoџу, помоћ, милост*. – Амóн, пушти ме да живи́м.
- амáл м *улични носач*. – За амáла не трéба нeка шкóла, него добрá грби́на.
- амáлиш м *в. амал*.
- амбóлија ж *врста вуненоџ чу́павоџ прекривача*. – О[д] тeтку сам на свáдбу доби́л амбóлију.
- амeтóм прил. *пошћуно, сасвим*. – Амeтóм пропáл. – Амeтóм се пропи́л.
- áмза м *просити човек, злушак, будала*. – Зину́л кeко áмза.
- амини́је свр. *одлучно каже, само тако може да буде*. – Код мóега дeду не мóже овакóј, онакóј. Кeд óн кeже, óн амини́је.
- андрáк м *ђаво*. – Кóј му е андрáк?
- андрамóљ м *сшвар без вредности*. –

- Нледну крупну ствар нема у кућу, него све неки андрамолни.
- андула́ција ж *п̄рављење женске фризу́ре у облику валова (п̄паласа) помоћу нарочи́тиџе п̄технике.*
- андули́ра (се) несвр. *п̄рави (се) женска фризу́ра у облику валова (п̄паласа) помоћу нарочи́тиџе п̄технике.* – Идем на сва́дбу, мо́ра да андули́рам ко́су; – Го́спе се са́мо андули́рају, а не сеља́нштуре.
- а́нџел м а́нџео.
- а́нтерија ж *крап̄ки мушки или женски део одеће с рукавима или без њих.* – Антерија му сва́ штро́кава.
- а́нтери́ка ж дем. и хип. од а́нтерија. – Обукáл се у но́ву антери́ку.
- а́нтери́че с дем. и хип. од а́нтерија. – Тури́л антери́че на се́б и отишóл на њиву.
- апа́тека ж а́поп̄ека.
- апа́ш м *манџу́и, враџо́лан.* – Онóј мо́ј апа́ш по це́л дóн се ју́рца.
- а́пе несвр. *уједа.* – Ку́че ко́е мло́го ла́е не а́пе.
- а́пе-па́пе прил. *п̄оврино, на брзину, а́љкаво, неуредно.* – Немóј то́ј са́мо а́пе-па́пе и гото́во. Ће се вр́нете по́ново да га урабóтите.
- апе́ра́ција ж *о́пера́ција.* – И́де на апе́ра́цију.
- аперису́ван -а, -о *онај који је ви́ше п̄у́па о́перисан.*
- аперисува́ње с *о́пера́ција.* – И́де на аперисува́ње.
- аперису́је (се) несвр. *обавља (се), врши (се) хиру́шки захва́т.* – Дэ́нóс ће га аперису́ју у во́јну бо́лницу; – Не мо́[ж] се ви́ше овако́ј, мо́ра се аперису́јем.
- аперису́ше (се) свр. *обави (се), изврши хиру́шки захва́т (о́пера́ција) над неким.* – Дэ́нóс у два́ ће га аперису́; – Апериса́л се, па награна́л.
- а́пља м пеј. *замла́па.* – До́ста бр́е, а́пльо. рацака́л си се како́ Ци́ганин.
- а́пне свр. *уједе, уџри́зе.* – А́пну ме за пр́с, па ми га о́ткину.
- а́поља́к (два́ а́пољка) м *оџри́зак, ости́па́к од пейо́једене јабу́ке, кру́ике, п̄арче́па хлеба и сл.* – Ел чу́сш, не́ћу ви́ше твој а́пољци да еде́м.
- а́пса ж 1. *зап̄вор.* – Отера́ше га у а́псу, кра́л не́што; 2. *казна која се примењивала у школи у 19. и п̄рвој п̄оловни 20. века. Односила се на ученике који нешп̄о нису урадили код куће (нису написали домаћи задатак, нису увежбали читање или научили реципицију) па су морали п̄осле наст̄аве да ости́пану у школи да п̄о ураде.* – Учи́тељ га остави́л у а́псу да на́учи.
- а́псапа ж *зџрада зап̄вора.* – А́псапу чу́вају ца́ндари.
- а́псени́к м *зап̄вореник.* – Не́ки а́псени́ци пушти́ше, а мо́г си́на остаи́ше.
- а́пси несвр. *сп̄авља у зап̄вор.* – Сва́ки дóн а́псе, мо́ра се па́зши,
- а́ра несвр. *п̄љачка, п̄усп̄оши, хара.* – Зна́ да а́ра, а лу́ти се кад га а́рају.
- а́рам м *оно шп̄о је п̄рокле́то, п̄рокле́тство.* – А́рам да ти е. – Од ме́н с ала́л, од Бо́га с а́рам.
- а́рам и катра́н м у *кле́тви:* Не́ка му е а́рам и катра́н (*црно и п̄рокле́то*).
- ара́мба́ша м *фиг. разбојник, веома лош човек.* – Он је голéм ара́мба́ша, ће те бие и све́ ће ти у́зне.
- ара́то́с *п̄рилоџ за п̄роклењање, ошклањање нечеџ пейри́па́ноџ.* – Ара́то́с ти га и та́кóв живóт.
- а́рација м *онај који наноси шп̄еп̄у.* – А́рација, сви́ пиште́ од не́г.
- а́раци́ка ж *жена која наноси шп̄еп̄у.* – А́ј, мо́ри, а́раци́ке, ка́да ће се опамéтиш?

- него кúј га íма.
- áтреса ж *адреса*. – Писáл би му, ал' му не знам áтресу.
- áу *узвик заïреïаишења*. – Áу, кáквó тóј на-прайше? Зéштó ли се побíше?
- афíра (се) несвр. *брука (се), исказује (се) у нежаïивном*. – Нéћу га афíрам пред лúди. Тóј ћу му кáжем нáсамо; – Нéћу се афíрам.
- афíраће с *брукаће*. – Његово ме афíрање више не интересује.
- áх *узвик бола, ïуђе*. – Бóже, áх, Бóже. – Узни ме, да се смíрим.
- а-хá *узвик за ïресећање*. – А-хá, сáг се сéћам. Тó е било на Велигден.
- а-ха-хá *узвик за ïодражавиње смеха*. – Расмејáл се: а-ха-хá, а-ха-хá, па му слóзе потéкоше на óчи.
- áц *узв. деч. за исказивање да нечежа нема више, да је несíпало*. – Попíли смо мле-кó. Нéма више, áц!

- ачéље с *намерно изолочени зóвор, неïриродан зóвор*. – Нé áчи се, не áчи. С твоé ачéње ме сáмо резíлиш код лúди.
- áчи се несвр. 1. *измóйава се, ïренемаже се*. – Кáд нéко дóјде, óдма пóчне да се áчи; 2. *уздиже се, зледа са висине*. – Не áчи се, не áчи, знáмо те кáкóв си.
- áша ж *неред, лом*. – Напраíли áшу у сóбу.
- ашáв м *воће*. – Кэт стíгне ашáв, нéма зимá.
- ашавчóк м *дем. и хий. од ашав*. – Донéла сам на децу мáлко ашавчóк.
- ашóв м *в. риљач*. – Мíи казујемо риљáч, а гређáни ашóв. Нíе шíја него врат.
- ашóвче м 1. *дем. и хий. од ашов*. – Имá врéме, па с ашóвче изриляá градíнче; 2. *војнички ашовчић*. – Кóј слúжи војску у пешáдију, он на опасáч нóси и ашóвче.
- аштó прил. *због чежа, ради чежа*. – Аштó пíташ, кáд знáш.

Б

- бáба несвр. *халайливо једе*. – Кáд сéдне уз остáл, сипује и óдма пóчне да бáба.
- бáгремáр м. *бажримова шумица*. – Улéгли смо у едн бáгремáр, па смо се свé избóли и ицепíли.
- бáгрен м бот. *бажрем Robinia pseudacacia*
- бáгрén -а, -о, *који се односи на бажрем, који је од бажрема*. – Бáгрéне дачице су млóго лúте, брзо се цепе кэт се кову.
- бáгрен бáња ж шаљ. *жробље*. – Сáмо бáгрен бáња мóж да га излéчи. – Иде у бáгрен бáњу.
- бáгренóвина ж *бажримова дрво (као одрев и жраћа)*. – З-бáгренóвину се греје. – Напраíл бúрићи од бáгренóвину.
- бáгрепче с *дем. и хий. од бажрен*. – Штó си оцéкал бáгренче у обóр? Штó га неси остáил да растé?
- бáгрења́к м 1. *бажримова шумица*. – Немóјте д-йдете кроз бáгрења́к, ће се свé поцéпите; 2. *суве бажримовае жране и жранчице*. – З-бáгрења́к лóжи казán.
- бáгрења́р м *в. бажремар*.
- бáгрење с *зб. нм. од бажрен*.
- бáд м *мешални шилáк на врху шíпáиа којим се ïерају волови*. – Турí бáд на остóн да не бíем волови, него да и[х] бáцнем кáд íду полéгóчке.
- бáдња́к м *сирова храсíмова жрана која се уочи Божића лóжи на ваïтуру*. – Отишли у шíбу да оцечу бáдња́к.

бѡѡавција м *онај који време проводи бадава, не радећи ништа, беспосличар, нерадник, љотиован.*

бѡѡавцика ж *жена бадавацкија, беспосличар.*

бѡѡавцише несвр. *не ради ништа, проводи време у нераду, беспосличш.*

бѡз м бот. *зова Sambucus nigra L.*

бѡздѡж м *смрад, одвратиан задах.* – Отвори пенѡер, овѡј бѡздѡж не мѡг да истрпи.

бѡзѡј несвр. *смрди, заудара.* – Бѡзѡј му из уста кѡко из бѡчву.

бѡзѡвина ж *зовино дрво или шиѡље.* – Од бѡзѡвину се праѡ цѡвке за мѡтање конѡц и прѡђу.

бѡзѡвка ж *в. бѡз.*

бѡкѡе се несвр. *пейља се, ради нешта али без успеха.* – Само се бѡкѡе, а ништа не мѡж да направи.

бѡлван м *велики комад камена.* – Искѡблили смо се док смо утоварили онѡј бѡлван у кѡла.

бѡлванче с *дем. и хит.* од бѡлван.

бѡп *узвик за подражавање звука (обично пошмулоѡ) који се чује, при наѡлом ѡаду нечеѡа или при удару тупим предметѡм.* – Бѡп, паде нешто. – И бѡп на зѡмљу.

бѡпа несвр. 1. *удара ѡде сѡиѡне.* – Не глѡда кудѡ га удара, неѡо сѡмо бѡпа; 2. *в. бѡба.*

бѡпа се несвр. *буса се.* – Зѡшто ли се бѡпа у грѡди, кѡд га знамо кѡкѡв је.

бѡпе-бѡпе узв. *шапе-лупе, удри-удри.* – Дигну се, ѡвати детѡ, и бѡпе-бѡпе по дѡпе, те га зѡчѡс ѡмири.

бѡпе-бѡпе узв. *в. бѡпе-бѡпе.*

бѡпне свр. 1. *изненада удари.* – Бѡпну ме у мешину, па ме изнеспѡсѡби; 2. *падне, пресне.* – Бѡпнѡл од вр дрѡв; 3. *фиг. луше, изѡвори бесмислицу.* – Бѡпнѡл, па едѡа ѡстѡл жив.

бѡће се несвр. *пирѡди се узалудно, пейља се, бакѡе се.* – Само се бѡће, а ништа не мѡж да направи.

бѡцка несвр. 1. *боцка.* – С трнѡк га бѡцка у дебѡло мѡсо; 2. *фиг. пейца, заједа.* – Брѡо се ѡѡти и затѡј га стѡлно бѡцкају; 3. *сади.* – Само што сам почѡл да бѡцкам арѡаѡик. Брѡо ѡу га избѡцкам.

бѡцне свр. 1. *боцне, убоде.* – Кѡкѡ га бѡцне, такѡј рипне; 2. *фиг. пейне, дирне.* – Ако ме бѡцне јѡшампѡт, гѡтов је; 3. *посади (ѡ поврѡу).* – Бѡцнѡл овдѡ, ондѡ, и мисли да му мѡлоѡ рѡди.

бѡчѡа ж 1. *велико буре с враѡаницима.* – Ми, деѡа, смо улазили у бѡчѡу да ју перѡмо; 2. *један од божитних хлеѡова.* – На Бѡдњѡ вѡче и деѡа пију винѡ из бѡчѡу.

бѡчѡѡина ж *аѡѡм. од бѡчѡа.*

бѡш узв. *баи.* – Е, бѡш, неѡу да му дѡјдем на свѡдбу.

бѡш прил. *баи.* – Тѡ е билѡ бѡш на Велигден.

бѡшкѡ прил. *пѡсебно, одѡјено.* – Бѡшкѡ они живе.

бѡштѡ м *ѡѡац (за ѡкаѡив се ѡпопреѡлава: ѡѡѡ).* – Ђу ти кѡжем на бѡштѡ да зна кѡкѡв си.

бѡштѡѡина м *аѡѡм. и пей. од бѡшѡа.* – Бѡштѡѡина му е бил голѡм пиѡаниѡа.

бѡбѡц м 1. *добро држеѡа баба.* – Кѡд мѡј бѡбѡц заигра, земљѡ се тресе; 2. *пей. од баба.* – Онѡј мѡј бѡбѡц ѡе од ина-тлѡк у грѡб да ме ѡѡера.

бѡба ж. 1. *ѡѡиѡа.* – Баба звѡла зѡта на ручѡк; 2. *жена (сѡпруѡа).* – За мѡн и моју бѡбу ѡе ѡма; 3. *баба-марѡѡа.* – Обѡкла се бѡба у деѡет коѡѡа. – Не дѡва се бѡба, не попушта.

бѡба-лѡза ж *ѡсѡба који мора све да пробѡ, све да ѡкуси, свуда да завири.* – Баба-лѡза, и тѡђи грнѡи ѡтклѡпа да види кѡкѡо се вѡри.

- бабáчко прил. *мно̀го, како ваља*. – Наели смо се бабáчко.
- бабетина ж *ауџм. и пeј. од баба*. – Пројдe една бабетина кроз нашу малу.
- бабешља́к м *пeј. од баба*. – Тeкáв ми бaбешља́к не трéба у кúћу. – Тóј ће бaбешља́к да ме поeдe.
- бабина недeља ж *послeдња недeља у марту*. – Бабина недeља, не дá се бáба, пáда снeг.
- бабине двeтeтине ж *пpичарије, пpазне пpиче*. – Вóздeн ми пpичa бáбине двeтeтине, не мóг вишe да га слúшам.
- бабин зуб м *бот. врста коро̀ва са карактеристичним бодљикавим плодом Tribulus terrestris L.* – Убóдо се на бáбин зуб.
- бабини поим. прид. *бабина пoродица пo мајци*. – Идем у бáбини на светóц.
- бабини јáрци м *мн. сићушан снeж у виду лоптица који пáда у месецу марту*. – Не шáли се бáба, пáдају бáбини јáрци.
- бабино úво с *бот. врста зливе чије плодносно тeло нема дршку Raziza vesiculosa*. – Тó е бáбино úво. С нeга се мáжу девóјчићи, да бóду úбави.
- бáбичка ж 1. *дем. и хит. од баба*; 2. *мали кукурузни клин са рeтким зрнима*.
- бáбљача ж 1. *уседелица, девојка која је одавно пpецила зoдине за удају*. – Бирáла мóмци, бирáла, па остáла бáбљача. 2. *зоол. инсект из родa осa*.
- бáбље лeто с *михoљско лeтo (лeтo у јесен)*.
- бабускeрина ж *пeј. од баба*. – Излeжe из кúћу нeка бабускeрина, па ни пoплаши.
- бабуша ж *особа која пo физичким и карактерним особинама личи на своју бабу*.
- багaљив -а, -о *који има напечене ноге, који пeшко иде, нахрамљује*. – Иде као да е багaљив. – У нóге га багaљивe (псовка).
- бáгација м *особа која стáвља снoпље у вршaлицу*. – Мóж да пóчне врша, укачил се бáгација на дрeш.
- бадeн м *бот. бадем Prunus amygdalus L.*
- бадeнчe с *дем. и хит. од баден*.
- бађав прил. 1. *бeсплaтно*. – Не мóж тóј бађав да добíеш, мóра се плáти; 2. *бeз пoпpебе, узалуд*. – Бађав сам дошóл, кeд не мóгу да ви пoмóгнем.
- базeнт м *велики вештачки резервоар за воду*.
- базeнчe с *дем. и хит. од базeнт*.
- бáи се несвр. *задржава се, касни*. – Немóј више да се байш. – Не бáј се више!
- бајактáр м *онај који носи барјак*. – Мојe детe ће бóдне бајактáр.
- бајарíца ж *особа која се бави бајањем, врачaњем*. – Дeтe пáти од урóк, ће га вóде куд бајарíцу.
- бајáт, -а, -о *устáјао, није свеж*. – Свáки дóн eду бајáт лeб.
- бајбук м *зaпвор*. – И нeг одвeли у бáјбук.
- бајбукáна ж *в. айсана*
- бајгí прил. *пoбоже, као, бајази, као да*. – Бајгí се договорíмо д-íдемо на рaбóту, а тí одрeче.
- бајгíм прил. *в. бајзи*.
- бáје несвр. 1. *зoвори пaјанстивене рeчи*. – Видeл сам кeкó тeтка Лeна бáје; 2. *фиг. бaљeзa, свaштa пpича*. – Срám те бíло, кeквó си бaјáл од мeн по сeлó; 3. *зoвори пpстíма (о злувонeмoј особи)*. – Н-умe да врeви, па с прстí бáје.
- бáјишe гaђе ж у *изр.*: – Чíс ко бáјинe гaђе (*кaжe се пpтaвој особи*).
- бáји се несвр. *в. баи се*.
- бакáл м *бокал*. – Попíли двá бакáла винó, и нe сe опíли.
- бакaлeк м *бакaлски пoсио*. – З-бакaлeк с свe стeкал.
- бакáлница ж *пpодaвница колонијaлнe*

- робе.* – Бакáлница и дућан несú исто. У бакáлницу има пóвише да се кúпи.
- бакáлче с *дем. и хип. од бакал.*
- баксúз м *својеџлав човек, онај који се све-му и без разлога одуђише.* – Голém баксúз, запéл на едну страну, па ће цркне.
- баксузас, - та, -то, *ћудљивоџ понашања, склон ѝркосу.* – И он постану баксúзас човек. Зéшто ли? Не бeше тэкóв.
- баксузлэк м *ођака нарав.* – Уватил га некí баксузлэк, па сáл ржí.
- бакшíш м *најојница.* – Сáмо од бакшíш живí.
- балабáн м *само у блађој клећви:* Балабáн га изéл, дабóгда.
- балабáнка ж *само у блађој клећви:* Балабáнка те изéла, да те изедé.
- балабáнче с *само у блађој клећви:* Балабáнче те изéло.
- балавáндер м *лош човек, олош.* – Лóше ће прóјде, видим га з-балавáндери.
- балавúрдија ж *лош свети, олош, незóбиљан свети.* – У нáшу малу свé сáма балавúрдија, нéма óзбиљан бећáр за моје девојче.
- балдíше свр. *умори се, изда џа снаџа.* – Несэм стíгал ни до половíн брдо, јá балдисá.
- бáле м *вок. брайне!* – Е, мој бáле, не мóже тó такóј, нéго овакóј!
- бамбадáва прил. *сасвим узалуд, низа-шћи.* – Бамбадáва рабóти. - Свé испро-дава за бамбадáва.
- бамбúра ж агр. *врста крујне меснајне па-прикe, бабура.* – Кад купúеш попрíке, кúпи и нéку бамбúру.
- бамбúрас, -та, -то *који је као бабура, надувен, буав.* - Има бамбúрас нóс.
- бáн м *човек који живи на високој ноzi.* - Живí како бáн. Нíкој му нé ни за мáли прс.
- бандáш м *шочак на бициклу.* – Нéшто ми се искривíли бандáши на бицкíлу.
- бандéра ж *електíрични или тeлефонски сшуб.* – Ће постáљају бандéре за стру-ју.
- бандоглáв, -а, -о *тврдоџлав.* – Свá му дéца бандоглáва. – Баштá бандоглáв, па и децá бандоглáва.
- бáнза м пеј. 1. *џлујак, шикван.* – Бáнза, нíшта си нé зна; 2. *крујан, јак човек.* – Колкí е бáнза а јó[ш] се íгра з-децу.
- банзóв м пеј. 1. *џлујак, шикван.* – Колкí е банзóв изрáсал, а нíшта си нé зна; 2. *крујан, јак човек.* – Колкí банзóв изрáсал, а бeше детишлáк.
- бáнса м *в. банза*
- бансóв м *в. банзов*
- бáнка ж *новчаница од десетí динара.* – Потрошíл две бáнке у нíшта.
- бантрља несвр. *фиг. џоворí којешћи.* – Нéшто си бантрља, а нíкој га не слýша.
- бáња ж *шаль. безбрижан живош.* – Бáња куд нéг, мó[ж] се живí.
- бáпка ж *дем. и хип. од баба.* – Кэд сэм бíл мáли, мојá бáпка ме млóго чувáла.
- бáпче с *дем. и хип. од баба.*
- бáпчица ж *дем. и хип. од баба.*
- бáра ж *локва.* – Мíше се у сóбу, па на-прайше бáру.
- барабáр прил. *најоредо, ушоредо; за-једно, шодједнако.* – Барабáр с мýжи и онó рабóти.
- барáка ж *шапíра за весеље.* – Праймо крштéње у барáку.
- баранíја ж *бот. зелене махуне пасуља Phaselous.* – За ручáк íмамо баранíју.
- барáштина м *аузм. и пeј. од бараба.* – Ћу пúкнем од мýку, прéвари ме еднá барáштина.
- барéтка ж *окружла шлишќа чохана*

- француска каџа*. – Носи барétку на главу, модерíше се.
- бáри** несвр. фиг. *убеђује, нађовара*. – Бáри га да му продá оној лóјзе.
- барјáк** м *барјак (умесíто засíпаве сíпавља се леђа бела или разнобојна марама)*. – Скутáли барјáци на барјатáри.
- барјатáр** м в. *барјактáр*.
- бáрла** ж *шубара*. – Не скида бáрлу од главу.
- барлетíна** ж *ауџм. и пeј. од барла*.
- бáрличка** ж *дем. и хпí. од барла*.
- барóн** м *човек који живи на високој позн.* – Живí кáко барóн.
- барушљáв**, -а, -о *који је пун бара, пòдводан*. – Имам сднó нíвче барушљáво. Нé знам кáкó да га ишýшим.
- барушљáк** м *баровићо земљишíте, мочвара*. – Бóље је да овíємо, да не гáзимо по барушљáк.
- барушљíв**, -а, -о в. *барушљав*.
- баруштíна** ж *ауџм. од бара*. – Едвá излéгомо из еднý баруштíну.
- бáсм** фиг. *пáкaње, пáч*. – Дошáл з-бáс.
- басэмцé** с *дем. и хпí. од басмо*. – Евé ти басэмцé, па ми напрáј преглáчу.
- бáсација** м фиг. *крућан човек*. – Бáсација, кэд íде землá се тресé.
- баскија** ж *пáнка дрвена цепаница. Кује се код жрадње куће и са једне и са друзе сíпране дирека пa се међупросíпор испуни блашíом измешаним сламом или плевом*.
- баскијáр** м *ексер за закивање баскија*. – За баскије ти трéбају баскијáри, а нé обични јексэри.
- бáсмо** с *пáлíно, фíно пáлíно*. – Изáтkáла сам бáсмо за дéсет кошуље.
- бáта** м 1. *дем. и хпí. од брашí, сíпарији брашí*. – Уз бáту да бýдеш; 2. *име које невесíта даје деверу*. – Мóј мýж и бáта отóше у шíбу да сечý дрва.
- батáлeц**, -а, -о *осíпављен, папушíпен*. – Батáлена нíва, батáлено лóјзе, батáлен сливáк,..., батáлено свé.
- батáли** (се) свр. *осíпави (се), мане (се), окани (се)*. – Батáлил свé и отишáл у бéл свéт; – Изр.: Батáли се о[д] хóраву рабóту.
- баталијóн** м *батáљон*. – Служíл вóјску у Десéти пешáдијски пýк, дрýги баталијóн.
- батíше** свр. *пòквари, уíпрошíти*. – Онóлко брáшно батíса, а нíкакав лéб не óмеси.
- батíше** се свр. 1. *пòквари се*. - Улéгал нéки жíжак, па ни се пченица батíсáла; 2. *несíпане, умре*. – Батíса се, и óн; 3. *ишчезне, изгуби се*. - Кудé ли се батíса? А трéба ми.
- батлија** м *човек срећне руке*.
- батлијас**, -та, -то *онај који је срећне руке, који има среће*.
- батлика** ж *жена срећне руке*
- бáцко** м *пеј. пpиглýи човек*
- бáча** ж *башића, жрадина*. – Íдем да навáдим бáчу.
- бачалáк** м *башићовансíтво*.
- бáчица** ж *дем. и хпí. од бача*. – Íдем зэчэс да навáдим бáчицу.
- бáчка** се несвр. *брчка се*. – Немóј се бáчкате по вóду, ће се свé умóкрите.
- бачованцíја** м *башићован*.
- бачованцíка** ж *башићованка*.
- бáца** м 1. *пáшенож, свасíпикни мýж*. – Едвá чéкам да ми дóјде бáца, да се мáлко распиштóлимo и попрíчамо; 2. *крућан човек*.
- башкá** прил. в. *бэшка*
- башкáри** несвр. *ленсíвује, излежава се*. – Нíшта не рабóти, сáмо башкáри. Такóј свáкн дáн.

- башта́ м в. *башта*. – Башта́ ти беше добѣр,
а ти́ никѣкѣв неси́.
- баштетѣйна м в. *баштетѣйна*.
- баштин, -а, -о *очев.* – Обѣкал баштин
канѣт, па излѣгал на ѓро.
- бѣбѣ с *беба, повороѣенче.* – Не мѡж д-ѣде
на рабѡту, чу́ва бѣбѣ.
- бѣбѣнце с *дем. од бѣбе.* – Чу́ва си бѣбѣнце
кѣо ѓчи углѣву.
- бѣбиште с *ауѣм од бѣбе.* – Не мѡгу да си
си́м од овѡј бѣбиште.
- бѣга несвр. *бежи, избеѣава.* – Бѣга од
рабѡту.
- бегендише свр. и несвр. *заволи, засвиѣа;*
воли, свиѣа. – Милѣва бегендисала
Алѣксу. – Младѣн бегендише Велику.
- бегендише сс несвр. *воли се, свиѣа се.* –
Деца се бегендишу, ѣе се ѣзну.
- бегендише свр. и несвр. в. *беѣендише.*
- бедахѣн м *надсѣреиница од лима изнад*
ѣтерасе или улаза у кућу која ниѣиѣи од
книѣ или сунца. – Скинуше бедахѣн и
турише плѡчу.
- бѣден м *бедем.*
- бѣдспѣѡк м *дем. и хѣн. од бѣден.*
- бѣди несвр. *лажно ѡѣѣужује.* – Бѣди ме, а
несѣм кри́в.
- бѣдоше несвр. пеј. *вриѣи велику нужду.* –
Стѣр чѡвѣк, а бѣдоше кудѣ стѣгне.
- бежѣнија ж *бежање.* – Свѣ се дѣло у
бежѣнију.
- бѣзвезѣѣак м *ѣлуѣ чѡвек.* – Безвезѣѣак, н-
умѣ волѣ у дѣпе да убоѣдѣ.
- бѣздѣр м *зорѣн, ѣаника, сѣрах.* – Нашѣл се
у бѣздѣр, па нѣ зна кѣкѡ да рабѡти.
- бѣздѣтка ж *нерѡѣкиња.* – Остѣла му
женѣ бѣздѣтка.
- бѣздѣткиња ж в. *бѣздеѣика.*
- бѣзмѣтник м *неѣодмиѣѣив.* – Свѣти
Врѣч, бѣзмѣтник.
- бѣкне свр. *не може да каже неѣѣѡ, да*
ѡѣвори усѣа од сѣраха, да ѣроѣовори.
– Питѣше га, а ѓн ни да бѣкне.
- бѣкриштина м пеј. *од бѣкрија.* – Тѡј бѣ-
криштина ми живѡт ѣпропасти.
- бѣксто с *бѣкстѣво.* – Уватѣли га у бѣксто.
- бѣл, -а, -о 1. *бѣо;* 2. *сед;* – Бѣла глаѡа,
бѣла косѣ.
- бѣлѡц м *белѣнце.* – Кѣд разбѣе перѣшку,
бѣлѡц поедѣ а жутѡц врѣи.
- бѣла глаѡа ж *фиг. ѣамѣѣѣан чѡвек.* – Тѡј
ни бѣла глаѡа не мѡж да разбѣстри.
- бѣла зѣмља ж *врѣѣа земље ѣо боји.*
- бѣлаѣше се свр. *ѡѣараси се бѣде,*
наѣасѣи. – Едѡа се белѣса од ѣѣге.
- бѣлај м *зло, несреѣа.* – Ѣде у граѡ, па си
донѣсе неки белѣј. – Тури ми на врѣт
белѣј (*наѣесе коме несреѣу*).
- бѣла кѣша ж *фиг. снеѣ.* – Дѣцо, паѡа бѣла
кѣша
- бѣла лѣла м и ж изр.: Уе урабѡти тѡј као
бѣла лѣла.
- бѣла рѣда ж *бот. камилица Matricaria*
chamomilla. – Кѣкѡ поѣи чѣј од бѣлу рѣду,
прѣману мешѣна да ме болѣи.
- бѣла цигѣрка ж *бѣла цигѣрица.* – Дѣдо на
мѣчку мѣлко од бѣлу цигѣрку.
- бѣлѣга ж *ѡжиѣак од ране, ѣѣраѣ од*
удара. – Евѣ ју белѣга кудѣ ме ударѣл.
- бѣлѣје несвр. *сѣди (ѡ коси).* – Од мѣку
почѣл рѣно да белѣје.
- бѣлен, -а, -ѡ *беѣен.* – Бѣлено плѣтно.
- бѣлѣње с *беѣење.* – Нѡси плѣтно на
бѣлѣње.
- бѣли дрѣн м в. *дрѣн.*
- бѣлиѣ се несвр. *бели се.* – Нѣшто се гѡре
бѣлиѣ. – Бѣлиѣ се пѣниѣа.
- бѣлипа ж *бѣло ѣроѣе.* – Вѡли мѡго да
зѡбе белѣну.
- бѣлисвет м 1. *мноѣѣѣво, бѣброј.* – На-

- збрал старудију белисвет. – Ѐма белисвет старе пारे; 2. *тїуђина, далек и неїознатї свеїї*. – Огишл у белисвет, па се не јавља.
- белица ж бот. 1. *врста круїне округле и лїве бледожуїе боје*. – Сливе белице су се одавно изгубиле; 2. *врста брескве која може бити сїїна или круїна; круїнија с једне сїїране има розе боју*. – Крупне белице ће беремо за едење а сїтне за ракију.
- беличас, -та, -то *їлав (о човеку)*. – Сва су му деца беличаста, на башту су.
- белка ж *бела овца*. – Остриго белку.
- белмутак м *бели камен*. – З-белмутак ме ударил по главу, па ми наприл чваругу.
- белодрешка м *хајдук после Нишке буне 1841. (друже Милојеве размирице са Сридаком)*. – У наше село су доодїле и белодрешке и ватале се у оро.
- белокорка ж *лубеница беле коре*. – Белокорке су ти најслатке. Купи ми едну.
- белорепка ж *црна овца белої репа*.
- белужња́в, -а, -о *беличастї, белкастї*. – Ја га чинї у црно, а он испало белужња́во.
- белутак м в. *белмуїтак*.
- белчуг м *карика, алка, беоцуж*. – Откинул ми белчуг на ланац.
- беља ж *фиг. снеж*. – Беља, забелил црепови. – Забели га беља, забели.
- беневрѣци м *уске чакшире од белої сука*.
- бѣпче с *беба*. – Ѐмају бѣпче у кућу.
- бералька ж *їримиїївна направа за бранње воћа*. – Немој се качиши на јабуку. узни беральку па ју обѣри.
- берѣ се *несвр. скуїља (о жноју)*. – Берѣ се гној.
- берїја ж *вика, галама*. – Дїгли берїју на њѣг, а он не крив.
- берикѣт м *леїїна, обилан, їлод, род*. – Сѣв ми берикѣт из амбар узше и отѣраше.
- берикѣтап, -тна, -тно *родан, їлодоносан*. – Овај ће годин да будне берикѣтна.
- бѣрне свр. *набере мало, набере набрзину*. – Берну малко црѣшње за дечију.
- бесѣње с *бешѣње, вѣшање*. – Бесѣње му не гїне.
- бескѣрка ж *їлод, сасвим їпанке коре, їїолико їпанке као да је нема*. – Насадїл сам тїкве бескѣрке.
- беснѣје *несвр. бесни, љуїїи се, їрави лом*. – Напил се, па беснѣје по кућу.
- беснї *несвр. лудује*. – А се дїгне, одма пѣчне да беснї.
- беснїк м 1. *оїасан човек*. – Беснїку не падај у руке, мѣж те лѣко убије; 2. *немирко, несїїашко*. – Онѣј мѣј беснїк по цел дѣн се јурца.
- беснїло с *бес, обесїї*. – Уватило га неко беснїло, па само лудује.
- беснуља ж 1. *оїака, обесна жена*. – Онѣј беснуља сву дѣцу пѣби; 2. *живахна, немирна, несїїашна девојчица*. – Беснуља, кѣд улѣгне у сѣбу наприл лом.
- беспутїње с *крај, їредео у коме нема їуїїева; їїешко їроходно земљшїїе*.
- бесрѣм прил. *бесїїидно*. – Накрїви главу на едну страну и бесрѣм улази у кућу.
- бесрѣман, -мна, -мно *бесїїидан*. – Бесрѣман, мїсли да нїкоје не вїди кѣкво рабѣтн.
- бесрѣмшик м *бесїїидник*. – Бесрѣмник, свѣ ми ѣте.
- бесрѣмница ж *бесїїидница*. – Бесрѣмница, нема си срѣм од нїког.
- бѣстрага узв. 1. *дођавола*. – Ѐди у бѣстрага.; 2. Изр.: Бѣстрага му глава (*клеїїва*).
- бећар м *момак, сїїарији момак* – Кѣд бећари заїграју, земља се тресѣ.

благуџка ж агр. *врста јабуке*.

блџац, -жна, -жно *мрсан, масџан*. – Нешто сам бџан, па не смџм да едџм блџно.

блџан дџи м мн. блџни днџ *дан када се не поџти*. – Куџ нема и у блџни днџ ће поџти, а куџ има ће блџи.

блџи несвр. *једе масну храну, не поџти*. – Ће ти оцечџ поџ уџи што блџиш преко поџти.

блџно с поименични придев *мрсна јела*. – Онџ не поџте, уџек еџу блџно.

блаџ несвр. 1. *блеџи*. – Дџј на овџу, да не блаџ; 2. *блене*. – Блаџ ко телџ у шарџна врата. – Блаџ ко овџн.

бламџра (се) несвр. *брука (се)*. – Бламџра ме куд џуди; – Само се бламџра куд џуди.

блантав, -а, -о *бљуџав*. – Уџек напран блантав ручџк.

блатишџак м *ауџм. од блаџи*. – Унаџдомо у неџи блатишџак, па се еџва изџукомо.

блатџште с в. *блаџишџак*.

блџј м *блеџање*. – Чуџ се блџј од овџу, иџди видџ кџквџ ју је.

блене несвр. *џуџо џледа, зурџ*. – Блене ко телџ у шарџна врата.

блџсав, -а, -о *будаласџ*. – Млџго е блџсав.

блџсас, -та, -то в. *блџсав*. – Нешто су му деџа блџсаста.

блџштиџе се несвр. *блџџи се, јако се сиџа*. – Нешто се гџре блџштиџе, д-џм зџчџс да видџм кџквџ е.

блџштиџе се несвр. в. *блџџи се*.

блџзнак м *блџзнац*. – Онџ су блџзнаци.

блџзнакиње ж мн (јд. блџзнакиња) *двоџке (женско)*. – У наше сџло се не панџти да су се родиџе блџзнакиње.

блџзначџе с *дем. и хџй. од блџзнац*.

блџзни свр. *роди, донесе на свџџ двоџке*. –

Па мужна блџзнаџа.

блџзниџи м мн (јд. блџзниџ) *блџзнаци (у сџоке)*. – Изнесџ ми онџ блџзниџи од јуџер, да иџ[х] подџнмо.

блџзниџа ж *чџлик, чџлик од коџа се џрави сџиво алаџки, а иџџо џако и чџлик коџи се заваривањем додаџе веџ иџџрошеном сџиву*. – Цџганин ми турџл блџзниџу на сџџру, па сџг добрџ сџџ.

блџзниџи несвр. *заваривањем сџавџа чџлик на иџџрошено сџиво алаџке*. – Идем куд Цџгани да ми блџзниџџе сџџру.

блџзџи поим. прид. *блџски род*. – Ми смо си блџзџи, трџба се поџтуемо.

блџзо прил. *блџзу*. – То е блџзо, не долџко.

блџмба ж 1. *џломба, мџшавџа за џуњџње оџџеџеноџ зуба (у зубарсџиву)*. – Испџла ми блџмба из кџџњак; 2. *коладиџ мџџалне џлочџце коџи везуџе краџеве канџџа, жиџе и др., а служи као сиџурносџи џџчаџи на џакеџу, џредмеџу и др.* – Турџше блџмбу на нџв стрџуомер.

блџмбџра (се) несвр. 1. *сџавџа (се) џломба у оџџеџени зуб*. – Вџље ти е да блџмбџраш зуџ, него да га вџдџш; – Рџкџл ми зубар да трџба двџ кџџњака да ми се блџмбџрају; 2. *сџавџа (се) сиџурносџи мџџални џџчаџи на какав џредмеџ*. – Видџл сам кџкџ су блџмбџрали стрџуомер; – Оџџа вагџни се трџба блџмбџрају.

блџнтав, -а, -о *бљуџав, неџкусан*. – Дџј ми малџко сџл, не мџгу да едџм блџнтаво.

блџџе несвр. *џрелива преко печџџа*. – Па-дла голџма кџџа, па водџ блџџе преџко џлук.

блџџџина ж *бесмџслиџа, џџоварање, лџж*. – Исприџџал неџе блџџџине од мџн, па жив срам да ме изџде од џуди.

блџџе несвр. *џџраџа*. – Пџел неџто лџше, па блџџе.

блџџе несвр. в. *бљуџе*.

- бљуткав, -а, -о в. бљантїав.
- бључ м бот. вишегодишња зељастїа биљка *Taraxacum officinale* из фамилије *Dioscoreaceae*, чије се подземно сїабло ујошїребљава у народном лекарсїиву.
- боб м бот. боб *Vicia faba* L.
- бобак м дем. од боб. – Кусни малко од бобак.
- боба ж баба, само уз име сїарије жене. – Идем да окнем боба-Вїду. – Боба Вїдо, ока те нешто моја мати.
- бобовиште с месїо зде је сађен боб. – Изриљаше бобовиште и засадише арпаїк..
- богаство с богаїїсїиво.
- богасто с в. богаїїво. – Шће ми нїгбово богасто, кад цел дн од рабóту грбїну не мóg да испрїам.
- богатéје несвр. богаїїи се. – Богатéје на туђ рачун.
- богатлók м в. богаїїлак.
- богиња ж ожилак од пелцовања пїроїїив великих божиња.
- богињка ж дем. од божиња.
- боговéтац, -тна, -тно (обично боговéтни, -а, -о) уз реч: цео за пїојачавање њеног значаја. – Рабогїмо цел боговéтни дн.
- богóвски прил. добро, лепо, дивно. – Живї богóвски.
- бод м пїсїїла код пїлїїења. – Испуштіла сам эдн бод, па мóра да распаруем.
- бóжем прил. ваљда, пїобоже. – Бóжем рекомó да ће рабóтимо, а тї не дојде.
- божїчњак м бот. девојачка суза Ноја L.
- бóј м баїїне, пїуча. – Излégни на бóј, штó бежїш?
- бојаїїја м занаїїлија коју боји пїређу за ћилїоме и пїлїїиво.
- бојаїїлэк м бојаїїјски занаїї.
- бокáри несвр. оїлођује (о веїру).
- бокáри се несвр. сїарује се (о крмачи).
- бóкче с дем. и хїї. од бож. – Бóкче ти лубим. – Бóкче му негóво.
- бóлап, -лна, -лно болесїан. – Бóлно ми детé, мóра да бóдем уз нег.
- болéж м бол. – Истрпéл голém болéж, док му пзвадили зуб.
- бóлес ж болесї. – Уватила га нека бóлес, па не мóж главу да подїгне.
- бóлесан, -сна, -сно в. болан.
- болечїна ж болесї, болешїїна. – Напáла га нека болечїна, па самó куња.
- болнїк м болесник. – Кэкáv ми е тој болнїк, кад не пїе лék.
- бóлување с боловање, пїаїїња од болова.
- болужпáв, -а, -о болешїив. – Детé ју нешто болужњаво.
- болује несвр. бива болесїан, пїузује, пїаїїи. – Свák си болује своју бóлку.
- бóљ безл. бољи. – Мáрко е бóљ мáјстор од Пётра, а Марија бóљ мáјстор од Мáрка. Кó е нáјбóљ мáјстор?
- бóљка ж болесї. – Бóљка те изéла, да те изедé (клеїїва). – За сваку бóлку їма лék.
- бóмба ж фиг. флаша са пїћем. – Друкче би те примїл да си му однéл едну бóмбу.
- бомбáрдупвање с бомбардовање.
- бонбóна ж бомбона. – Купїл сам за дéцу неке бонбóне, ал' ми се не свїђају.
- бонбóнка ж 1. дем. и хїї. од бонбона. – Девóјче ко бонбóнка; 2. врсїа цвећа. – Посипáл сам бонбóнке.
- бонбонцїја м онај коју пїроизводи или пїродаје бомбоне.
- бонцек м пїесїїерица за сечење мейтала. – Дáј ми бонцек да псечém шпарїнг.
- бóпка ж 1. бубуљница. – Їма бóпке по образї; 2. оспá. – Нéкакве му бóпке излégле по снагу.

бóпкица ж дем. и хпї. од боїка.

борі́че с омања соба, собица у којој се налази кревети за спавање и сандук за чување празничне одеће, девојачких дарова и сл. – Младенци ће спє у борі́че.

босáнка ж шаљ. чашица за ракију за-премите 0,5 дл. – Попише две-три босáнке, па се опише.

босилáрчић м зоол. врабац са плавом жлавом и белкастиом жуином.

босоти́ња ж сироти́ња, сиромашт́во. – Сáмо голоти́ња и босоти́ња.

бóча ж женска марама за повезивање жлаве. – Дошлє бóче у дућан, мóра да кúпим едну.

бóчка ж цejна марамица. – Тóри бóчку у цєп, ће ти затрєба.

бóчкица ж дем. и хпї. од бочка.

бóшке узв. божє. – Лєле, бóшке, лєле, бóшке, кудє ћа се издєвамо?

брэдáвка ж брадавница. – Рúке му пúне з-брэдáвке.

брáбоџка ж брабоџак.

брáв м ошїиї назив за једно жрло овце. – Чúвам стó брáва; мóгу и више, ал' нећу.

брáвче с дем. и хпї. од брав. – Заклáл еднó брáвче за светóц.

брáда ж свежањ пшенице (прави се на крају жетїве од влаїи пшенице са класјем. Влаїи пшенице се ухваїе руком, срїом одсеку и црвеним вуненим концем завежу. Та "брада" се сїави поред иконе као знак среће и рода). – Дожблн смо, јóш брáду да напрáимо.

брáдас, -га, -го брадиш.

брáди се несвр. везује мараму око жлаве.

бради́чка ж дем. и хпї. од брада. – Пуштїл бради́чку, као попчє.

брáздас, -та, -то избраздан, има на себи бразде.

брáјко м пријатељ. – Ђ, мój брáјко, не мój

кэко ти бћеш, него кэко трєба.

брáле м 1. хпї. од браїї. – Ајде брáле да вечєрамо (Нар. пєсма); 2. пријатељ. – Е, мój брáле, млóго бћеш. Ал' не дáвају брáћа.

бранá ж дрвена дрљача начињена од пїрња. – Напрáимо брану и завлáчимо úгар.

брáши свр. не дозвољава, забрáњује. – Брáни ми да прóјдем кроз негóву нїву; – Изр.: Кúј рабóти Бóг не брáни (не забрáњује, дозвољава).

брані́к м негована шума, забран. – Тó е дєда Рáкни брані́к.

брáниште с забран, шума. – Улєгли смо у Месєчиново брáниште, не у нáше.

брáнца ж друшїтво, жрупа. – Дошóл с негóву брáнцу да се мáлко провесєли.

брáство с браїстїво. – Брáство и едїнство.

брáсто с в.брастїво.

брáтэк м дем. и хпї. од браїї.

брáтцьов, -а, -о браїтов. – Тó е брáтњово имáње.

брашэ́нцє с дем. и хпї. од брашнє. – Узни мáлко брашэ́нцє, па омєси погáчку.

брашанцє с в.брашэ́нцє.

брашњíв, -а, -о који је посуїї брашном, брашњав.

брв м брвно. – Дошлá голєма водá па ни однєла брв.

брдо с део пкачкóз разбоја од вишїких дрвених шпїчица између којих се уводи основа.

брэ́кће несвр. сїење. – Брэ́кће као да вучє кóла.

брэ́кче с дем. и хпї. од бреж.

бремењáк м аузм. од бреме. – Врљн му бремењáк ссно, па нек едє ако бће.

брэ́нује несвр. има обзир према некоме. – У њїну кућу нїкој нїкуг не брэ́нује.

- брѣс м мн. брѣсје бот. *брестъ Ulmus campestris L.*
- брестѣк м дем. и хит. од брес.
- брестѣк м брестѣова шума.
- брѣца се несвр. дрско одговара, љути се, срди се. -- Штѣ се брѣцаш, кѣ ти е мѣј?
- брзѣк м 1. брзи шок воде. -- Замѣлко да се удавнм у сдѣн брзѣк; 2. фиг. неѣромишлен човек (који доноси брзе и неѣромишленеѣо длуре). -- Млѣго е брзѣк, неће долѣко да догѣра.
- брзга несвр. брзо и ѣовришно ради.
- брзгав, -а, -о 1. ѣрзгав. жустиѣр. -- Пушти га, млѣго е брзгав, мѣш те бие; 2. онај који је брз, али и ѣовришан у раду.
- бријѣћи сапуѣ м саѣун за бријање. -- Не мију се рѣке з-бријѣћи сапуѣн.
- брѣтва ж ѣовиѣен пожиѣ који се склаѣа у корице од роѣа. -- Млѣго деца, па иступи брѣтву резајѣи лѣб за ѣи.
- брѣтвѣње с бријање. -- Ако е ѣстар бријѣч, ѣнда е ласно и брѣтвѣње.
- брѣтви несвр. брије. -- Глѣдамо кѣко бѣштѣ брѣтви дѣду.
- брѣтви се несвр. брија се. -- Почѣл и ѣн да се брѣтви.
- брѣч панталѣне ж ѣл. ѣ. ѣрсѣа чакшира од шајака. -- Тѣг су се носѣле брѣч панталѣне.
- брѣше несвр. 1. чѣстиѣ (крѣом). -- Узни пачѣрву и брѣши ѣстѣл; 2. фиг. бежи. -- Ко вѣтар брѣше уз брѣдо; 3. фиг. халаѣљиво једе. -- Сѣдал уз ѣстѣл, па брѣше ли брѣше; као да едење ниѣкад не видѣл.
- брѣка несвр. завлачи руку у нешиѣо. -- Навѣкал да брѣка по туѣи ѣпови. Мѣра тѣј да му избѣем из главу.
- брѣкпе свр. 1. завири. -- Вѣли свѣ[д] да брѣкне, ѣч се не срамѣје; 2. Изр.: Брѣкне у ѣко (увреди, каже неѣкоме нешиѣо неѣријѣиѣо).
- брѣкови м мн. 1. ѣстѣиѣак неѣожњевене ѣшенице коју жѣѣѣлица није моѣла да ѣожање. -- Остѣли сѣмо брѣкови. Мѣра да ѣ[х] пожњѣм, да ми се љѣди не смѣју; 2. жилице на корѣну лукова. -- Исѣчи прѣво брѣкови на прѣзи лѣк, на га тѣг урѣви; 3. кончѣстиѣ израслине на ѣѣучку кукуруза. -- Пуштила момѣрза брѣкови.
- брѣковчиѣи м мн. дем. и хит. од брѣкови.
- брлѣг м пеј. мношиѣво (људи, деце, сѣѣоке и с.). -- Збѣри си брлѣг, па си ѣди.
- брлѣв, -а, -о будалѣсти, неразуман. -- Уде као брлѣва ѣвѣа.
- брлѣча м будала, смеѣѣѣак. -- Брлѣчо брлѣви, мислиш да неш и куд мѣн тѣкѣј лѣко да прѣјдеш.
- брмѣи несвр. 1. зврѣи. -- Сѣба ми брмѣи прѣзна. Мѣра ју дам пот кѣрију; 2. дуѣо се задржава ѣчекујуѣи да нешиѣо без рада добије. -- Цѣл дѣн брмѣи куд нас и чѣка ѣклѣпину.
- брѣбиѣѣак м мрав. -- Улѣгли брѣбиѣѣци у лѣб, не мѣј га едѣте.
- брѣбиѣѣало с мравѣѣѣак. -- Сѣдал у брѣбиѣѣало, па га брѣбиѣѣци свѣ изѣпали.
- брѣѣње с брѣјање. -- Ај да прѣјдемо на брѣѣње, па ће видѣмо кѣј ѣма пѣвише.
- брѣјтро узв. добро јѣѣтро. -- Брѣјтро, чѣ Пѣтре. Кѣко си?
- брѣока ж красѣа, ѣѣѣа на воѣу. -- Шефтелија запѣтила брѣоке.
- брѣокас, -га, -то красѣав, ѣѣѣав (ѣ воѣу). -- Ујко, твоѣ су шефтелије брѣокасте.
- брѣѣнса ж бронза. -- Тѣ е од брѣнсу направѣено.
- брѣѣнсан, -а, -ѣ брѣнзан.
- брѣѣпа ж свежа ѣранѣица са лишѣѣм која служи као козѣа храна. -- Дѣј на козе брѣѣпу, да не врѣкају.
- брѣѣпка ж дем. од брѣѣпина. -- Тури на козе неку брѣѣпку, да не врѣкају.
- брѣци м мн. брѣкови. -- Изр.: Омусѣл брѣци (снуждио се).

- брчка се несвр. 1. *бора се (у лице)*. – Нé тóлко стáр, а почéл се брчка у лицé; 2. *пѣра се (по води)*. – Немóј се брчкате по воду, ће се намóкрите.
- брчкап, -а, -о *наборан*. – Младиња нóси брчкане вутáрке, а нé стáре бáбе.
- брчкани опóнци м мн. *опáнци од сирове свињске коже код којих суврхови обрађени са великом пажњом и лепо наборани*. – Оцúтра ћу нóсним брчкани опóнци.
- бу́ узв. – Ца или бу!
- бу́ав, -а, -о *подбуо, напѣкао*. – Узéл бу́аву девојку.
- бубазлáтка ж зоол. *инсектí пѣвродкрилац златнозелене боје Cetonia surata L.*
- бубс у гла́ву изр. *необичне замисли, занесењашиво*. – Улéгле му нéке бубе у гла́ву, па сáмо луду́је.
- бубњí несвр. *пѣуињи (о пѣни)*. – Наложíл кубé са сýва дрва, па сáмо бубњí.
- бубрѣжњак ж *комад меса око бубрега*. – Исéчи ми од бубрѣжњак.
- бубрѣче с дем. и хит. *од бубреж*. – Претéкал ме, поéл бубрѣче.
- бу́ва ж мн. б́је *бува*. – Изéдоше ме б́је.
- бу́ва несвр. 1. *удара, млати (ораче, пасуљ)*. – Укачíл се на ора́ да бу́ва ораси. – Кэт се пасуљ напечé, ће га бу́вамо; 2. *пеј. халайливо једе*. – Седáл уз остáл, па сáмо бу́ва, као да нíкад лéб не видéл.
- бува́лка ж *пљоснаи́ комад дрвѣта којим се удара по рубљу кад се пѣре*.
- бува́ч м зоол. *црнкасти́ ваи која напáда пасуљ*. – Бува́ч ми напáл пасуљ, мóра га прскам.
- бувосéрипа ж *изметí од бува*. – На јестáк се ви́де бувосéринне. – Опéри јестáк од бувосéринне.
- Бугарáш м прекорно, *Буџарин*. – Одалá се за Бугарáша, нé пмáл Србин за њу (*из времена буџарске окупационе власи́и*
- поком Првоџ светскоџ раи́а*).
- бу́гарка ж бот. *врсти́а пѣи́рке*.
- Бу́да ж име. – Бу́до, дóм ли си?
- будáлка ж дем. и хит. *од будала*. – Ё, ё, будáлке, онí те, брé, свé опљачкáше.
- будáлски прил. *џлу́по, џлу́пачки*. – Будáлски по́гину.
- бу́де несвр. *будне*.
- будéње с 1. *буђење*. – Мóра га разб́дим, дошлó врéме за будéње; 2. *бивање, пребивање, ситање*. – Ће видíш кáкó е у војску тéшко будéње на стрáжу.
- бу́дне несвр. *буде*. – Разб́ди ме кáд б́дне шéс.
- будњéва несвр. 1. *повремено буде, повремено се налази, бива*. – Јá си пóчесто будњéвам куд њí; 2. *дожађа се повремено, понекад*. – И у њíну ку́ћу будњéва расправи́ја, нé сáл у нáшу.
- бу́д...ту́ј везн. *не само ... неџо и ...* – Бу́д га опљачкáл, ту́ј га и изубивáл.
- бу́ја несвр. *распѣ (снажно)*. – Пáде кíша и пóче пчени́ца да бу́ја.
- бу́јас, -та, -то *бујан*. – Бу́јас ко цврли́ка.
- бујéр м *џазда, боџаи́ани*. – И бујéр тáкóј не трóши кáкó он што трóши.
- бу́јос м *бујности́*. – Свé работи́ од бу́јос.
- бу́ка ж 1. бот. *буква Fagus silavatica L; 2. широка цев (око 50 цм) којом се вода са ћереи́а (усти́аве) доводи на воденично ви́шло*.
- бука́ра ж *посуда за вино (од џлине у облику бокала, неке имају сисак)*. – За ручóк увек дéда донесé по едну́ бука́ру винó и сви́ из њу́ пију.
- бу́квица ж *војничка књижица*. – У бу́квицу ми свé најбóљо пи́ше.
- букли́ја ж *окићени кондир којим се родбина и пријатиле́и пѣзивају на свадбу*. – Букли́ја му млóго накићена, сíгурно је млóго гóсти позвáл.

- буклук м *смече, ђубре, прљавиштина*. – У њину кућу буклук до колена.
- букова глава ж пеј. *тврдоглава, својеглава особа*. – Букова глава, недоказан. – 3-букову главу не мож да излэгнеш на крај.
- буковина ж пеј. *неописан човек, проципак*.
- була ж деч. *оципни назив за вола и краву*. – На, б'уло, на! – Пипни б'улу, ништа ти неће.
- булазер м 1. *браш*. – 3-булазера се љуцки подели; 2. *пријатељ*. – Булазеру, пошто даваш сирење.
- булазни несвр. *прича сваштња, шт'о не приличи, балежа*. – Доста, не булазни више.
- булдождер м *булдожер*.
- булка ж 1. бот. *тврчишак Papaver rhoeas L.*; 2. деч. дем. и хип. од була. – Д'ецо, нап'јте булку.
- булча м 1. *оципни назив за вола*. – Ајд, булчо, ајд; 2. пеј. *призлућ човек, будаласта особа*. – Булча, сви га заебавају.
- буљав, -а, -о *буљоок*.
- буљас, -та, -то в. *буљав*. – Некако му едно дет'е буљасто, а д'руго не.
- буљи несвр. *уторно зледа, пилји*. – Само буљи кроз п'енцер.
- буљица ж пеј. *особа са буљавим очима*.
- буљча м *буљооки особа мушкоз' пола*. – За буљчу е буљина, а не убава девојка. – Буљчо, буљави, ел не видиш да те сви смеј'ју?
- бумбас, -та, -то *овалан, окружао, дебео*. – Некако ми е бумбас.
- бумбулеас, -та, -то *лојшасић, овалан*. – Нешто ми е парх'ет бумбулеас.
- бумбулејка ж *окружла избочина, избочина у виду лојш'е*. – Парх'ет ми се намокрил, па се изнадизале бумбулејке, па мора да га разнизујем.
- бупариште с *место где је некад био бунар*.
- буп узвик којим се *плаше мала деца, предочавајући им могућности да не падну*.
- бупа несвр. 1. пеј. *сваштња зовори, луш'та*. – Само бупа, ништа га не сл'ушај; 2. *удара*. – Бупа га у грбину; 3. *фиг. халашиво једе*. – Бупа ли бупа, не остала за никог.
- бупне свр. 1. пеј. *луш'не, изговори бесмислицу*. – Бупнул, па ед'ва остал жив; 2. *слажно удари*. – Изгрбави ме кад ме бупну.
- бурд'ел м *нечистића, прљавица, мрачна просторија*. – Как'о ли мож да живи у онј бурд'ел?
- бурјан м бот. *аштња Sambucus ebulus L.* – Изр.: Замлаћује се као Марјан по бурјан.
- бурличка несвр. *брчка у шчечности, фрк'е у шчечности (нарочито свиња у помије)*. – Нема т'ј маз, кад свиња бурличка попомије.
- бурма ж *славина на бурешу*. – Т'очи вино на бурму, а не на црев'о.
- буруличка несвр. в. *бурилица*.
- буса се несвр. *фиг. прави се важан*. – За ништа не, само се буса.
- бут'ак м дем. од *бућ*. – Оц'чи ми малко од бут'ак.
- бута (се) несвр. *жура (се), пр'а (се), завлачи (се)*. – Бута га да побрзо иде. – Бута р'уке у ц'пови; – Бута се куде му не место.
- бутипка ж дем. од *бућина*.
- бутк'е несвр. *хип. од бићин, буде*. – Дан'ос ћу си бутк'ем д'ом. – Бутки т'ј и ч'екај ме.
- бутки несвр. *хип. од будићин (кожа из сна)*. – Бутки те бапка, бутки. – Бутки бапка дет'е.
- бутне свр. *журне*. – Бутну га низ басамаци.

бўтне се свр. *завуче се*. – Бўтну се у чѣрге и зѣспа.

бўћи се несвр. *надиге се*. – Почѣл квасѣц да се бўћи.

бўћкуриш м *неукусно, на брзину направљено јело, слабо њиће*. – Тѣкѣв бўћкуриш нѣће ни свѣње да едѣ. – Изнѣл нѣки бўћкуриш да пиѣмо.

бучѣй несвр. 1. *бруји, хучи, пѣрепери* (у

ѣливи, поѣама). – Нѣшто ми бучѣй у главу; 2. *поочиње да ври (о ишри)*. – Почѣло вино да бучѣи.

бўца м *човек на високом ѡположају*. – Он је голѣм бўца у вѣбрику, сѣмо он мѡже да та запѡсли.

бўцак м *забачено, неѡприсѣйѡачно мѣсто*.

бўцовѡп м *в. бўца*.

В

вѡздѡп прил. *цео дан, ѡколом целоѡ дана*. – Вѡздѡп смо работѣли, ѣч се несмѡ одмарѣли.

вѡздап прил. *в. вѡздѡп*.

вѡчица ж *дем. од вѡчки*. – Чѣкај да убиѣм и овѣј вѡчицу.

вѡшкѡ ж зоол. *ваши Pediculus L.* – Пуна му главѡ с вѡшке.

вѡшља м *пеј. вашиљивко*.

вѡшљѣв, -а, -о *вашиљив, онај који има ваши*. – Игрѡл се с вѡшљѣву дѣцу, на запатѣл вѡшке.

вѡшљѣвци м мн. *пеј. назив ѡроудице чији су чланови ѡзнаѣи ѡ вашиљивѡсти*. – Узѣл снаѣ из вѡшљѣвци.

вѡшна ж *жена која има ваши*. – Доклѣ ће ме овревѣје тѡј вѡшна?

вагѡп м *велика дрвена чинија из које куца цѣла ѡроудица*.

вагѣга ж *вѣдѣѡ, зачин*. – Посѡлни пасѣл с вагѣгу, да бѣдне пѡбѡлѣ.

вагонѣт м 1. *решѣткѡстиѡ ѡлаѣѡформа на заѡрежним колима са малим и усѣравним рожњѡцима која служе за ѡревожење сѣна, сламе, сноѣља и шѡше*; 2. *ѡлаѣѡформа од даске која сѣјаја двоје сѡнке*. *Задње су сѣјаѣичне, а ѡредње су ѡкреѣљиве - имају уѡрављѡч (волат)*

у облику слова Т и кочницу од мѣѡала. *На вѡзѡнѣѣ може да седне више дѣце*.

вѡда ж *кѡшал којим се доводи вода за заливање башиѣе*. – Прошири вѡду да пѡбрзо навадим бѡчу.

вѡди несвр. 1. *наводњава башиѣу*. – Опѣла жѣга, па свѡки дѡн ѣдем у градѣну да ју вѡдим; 2. *захваѣѡа воду из бунѡра*. – Вѡди вѡду из бунѡр, да напѡн волѡви; 3. *извлачи вуну, кучину и сл. из ѣребѣна*. – Немѡј да ми вѡдиш вуну из грѣбенци, јѡш ју несѣм добрѡ извлачила.

вѡдичка ж *дем. од вада*.

ваздѡп прил. *в. вѡздѡп*.

вѡздап прил. *в. вѡздѡп*.

вѡздук м *ваздух*. – Отвѡри пѣнѣер да улѣгне чѣс вѡздук, ће поѡрѣмо од задѣчину.

вѡјда ж *корисѣѡ*. – Ниѡкакву вѡјду нѣмам од њѣ, сѣмо ѡ[x] овѣјам.

вѡјдица ж *дем. од вајда*. – И од њѣг си ѣмам нѣку вѡјдицу.

Вѡка ж *имѣ*. – Волѣл сам да ѣдем код бѡба Вѡку на свѣгѡц.

вакѣла ж *укор, ѡѡмена*. – Изр.: Очитѡл му вакѣлу (*сѣроѡо ѡѡмене, укѡри*).

вѡла изр.: Вѡла Богу. – Вѡла му – Вѡла ти. – Ё, вѡла, мѡже. – Ё, вѡла, не мѡже. – Кѡ е

дошъл вала му, а кој не двапут му вала. – Не ми казал ни “вала”. – Не треба ми негово “вала”.

валече с *хваљење, хвалисање*. – Њина вамилија је истин за валече. – Досади ми с тој негово валече.

вали несвр. 1. *истиче нечије врлине, заслуге, дела, лепоти и др.* – Млого га вале. – Куга млого вале, млого га и куде; 2. *недостигаје*. – Млого ни што шта вали у кућу. – Нешто му вали у главу. – Вали му нека доска у главу (*каже се недоказаном, неразумном, тврдоглавом човеку*); 3. – Нема пет кила, вали пола кило (*закине на мери*). – Неће да му вали ни длака од главу (*брижно чува*). – Ништа му не вали (*све има*). – Ништа му не вали што иде бос (*не мари*). – Шта му вали, узнига (*нема мане*).

вали се несвр. *хвалише се, уздиже се*. – Млого се вали. – Сам се вали, сам се кварн. – Вали се као свитка з-дупе (*каже се у шали хвалисавцу*).

валинка ж *недостипак, мана*. – Сваки си човек има по неку валинку.

валичан, -чна, -чно *који има какав недостипак*. – Валичан је и у ноге и у главу.

валција м *хвалисавец*. – Ајде, валција, не претеруј га млого.

валцика ж *хвалисава женска особа*. – Откад и ти постану валцика?

ваља несвр. 1. *требало, потребно је*. – Ваља јутре да копамо лозје; 2. *копља*. – Грече тешке, па и [х] ваљамо; 3. Изр.: Не ваља (*није добро, лоше је здравља, болестан је*).

ваља се несвр. *копља се*. – Пушти буре да се ваља. – Ваљамо се по траву.

ваљавица ж *посиројење на постоку за ваљање сукна*. – У наше село несу биле ваљанице. Оне су биле у Јелашницу.

ваљавичар м *човек који се у ваљавици бави ваљањем сукна*. – У Јелашницу су

били најбољи ваљавичари и праили најбоље клашње.

ваљен, -а, -о *хваљен*. – У ваљене се јагоде не иде з-голему крошњу.

ваљка (се) несвр. *копља (се)*. – Ваљка буре до буре; – Гурнул малко буре, па се оно ваљало, ваљало и одваљало чак до Денчини.

ваљне (се) свр. 1. *помери (се) копљањем*. – Ваљни малко буре, па га углави; – Буре ће се углави, ако се малко ваљне. 2. *почне да (се) копља, закопља*. – Ваљни тј камен до сид, да ни не смита; – Одгурну камен, и буре се ваљну на кут плот.

ваљувас, -та, -то *који је окруло, овално, лопастно облика*.

ваљутка ж *лопастница од млевеног меса, пржи се у масли*. – Моја баба за светом увек праи ваљутке.

ваљчас, -та, -то *који је окруло, лопастно облика*. – Дојде некако ваљчас.

вамилија ж *породица, род, сродство*. – Из добру е вамилију, да ју узнемо за снају. – Ми смо из исту вамилију, треба се поштујемо.

вамилијаз м *школски послужитељ*. – Рака Мадн е бил најбољ вамилијаз.

вамилијаран, -рна, -рно *породичан*. – Ја сам вамилијаран човек, несам пусто-сватица.

вампирија м *аузм. од вампир*. – Онога вампирцију ћу убијем, плаши ми децу.

вангла ж *овећа кухињска посуда*. – Тури цигерку у ванглу.

ванглица ж *дем. од вангле*. – Деца ми изљускала ванглицу.

вантазира несвр. *замлаћује се, заноси се*. – Ништа не ствара, само вантазира. Мисли тој ће завек да буде.

вацџира несвр. *полуди, иззуби памети*. – Кэвб ти е, морн, што се резилиш, неси,

- ва́лда, ванцира́ла.
- ва́рбица ж оловка у боји (дрвена бојица).
– Не а́рчи бађав ва́рбице.
- ва́рбичка ж дем. од варбица. – Истроши си ва́рбичке, мо́ра кúпим но́ве.
- варде́ње с. чува́ње, па́жење. – До́сади ми варде́ње ко́зе да не уле́гну у туђо ло́же.
- ва́рди несвр. чува, пази. – Изр.: Стра́ ло́же ва́рди.
- варе́н, -а, -о куван. – За руча́к имамо ва́рени компири́.
- ва́рена глава́ ж пеј. при́злу́па особа. – Изр.: Ле́зи се ко ва́рена глава́.
- ва́рење с. 1. при́ремљено јело за кува́ње. – Тури ва́рење на шпобрет; 2. кува́ње.
- ва́ри (се) несвр. кува (се). – Сва́ки дэн ва́ре и едú пасу́љ, ништа дру́го; – Тури́ла барани́ју да се ва́ри.
- ва́рка несвр. 1. чува, пази. – Ва́рка ло́же од лапо́ви; 2. ва́ра, по́мало, с времена на време. – Она́ га ва́рка, а он не ви́ди.
- ва́рка се несвр. пази се, чува се. – Ва́рка се от свé, а од бо́лку највише.
- ва́ркање с в. варде́ње.
- варка́ње с учес́тала лаж. – Навика́л да ва́рка, ал' га варка́ње и одáло.
- варци́ја м чувар. – То́дор пуда́р, голéм варци́ја.
- Васу́љица ж Васи́љев дан, дан када се прославља св. Васи́лије Велики (14. јануар по новом календару).
- ва́та несвр. 1. лови. – Сва́ки дэн иде да ва́та за́јци; 2. захваи́ти, садржи. – Ово́ј бу́ре ва́та око педесéт ки́ла; 3. Изр.: Ва́та га не́што (каже се луцкаси́ном човеку). – Ва́та ма́глу (избе́жава). – Ва́та пúт (бежи). – Ва́та шиша́ву (скии́та се).
- ва́та се несвр. 1. хваи́та се. – Ва́та се у оро; 2. фиг. лоше пролази. – Ва́та се за гла́ву; 3. леи́ти се. – Ва́та се тéсто за ру́ке. – Ка́ља-во, ва́та се за мати́ку; 4. сивара се (пéна, рђа, лед и сл.). – Ва́та се пéна на млекó.
- Ва́та се рђа на мати́ку. – Ва́та се лёд; 5. фиг. води се љубав. – Ва́тали се, па се и узели.
- ватáње с 1. ловљење. – Отишли у ватáње за́јци; 2. фиг. вођење љубави. – До́ста су се ватáли, ватáње и[x] до́вело да се узну.
- ва́тра ж пови́шена шéлесна шéм-пéраи́тура. – Дете́ ми има ва́тру, мо́ра га водим ку[д] до́ктура.
- ватра́љ м жарач, ло́паи́тица за жар. – У́зни ватра́љ па ми да́ј жи́шку да запáлим цигáру.
- ва́ши поим. зам. уку́хани. – Ка́кво рабóте ва́ши?
- ва́шински прил. на ва́ши начин. – Не срамúјте се, вре́ите си по ва́шински а ми по на́шински, па ће се разберéмо.
- ва́шки прил. в. ва́шински.
- ве́брувар м. фебруар, дру́жи месец у го́дини. – У ве́бруар најладно.
- ве́дер м ојру́жа, жи́бань, покре́тач. – Про-мени́л ве́дер на чéзе. – Сајци́ја тури́л но́в ве́дер на са́т.
- ведерча́к м дем. од ве́дер. – Пу́кал ве-дерча́к на са́т, казу́је сајци́ја.
- ве́дерче с дем. од вре́дер. – Заменí едно ве́дерче од седло́ на бици́клу.
- веја́рка ж сипро́ја за веја́ње жи́тиа ради издава́јања зрне́вља од и́леве. Био у уи́о-шреби кад се врши́дба обављала зове́дима и коњима. Покре́тао се ручно. – Прво пчени́цу да пропу́штимо кроз ве-ја́рку, па ће ју тријéримо.
- ве́је несвр. чисти́и зрне́вље од пра́шине на та́ј начин ии́тио за си́па са висине, а веи́пар носи пра́шину. – Цéл дэн ве́ју пасу́љ.
- ве́јник м надсипреи́ница од лисна́пошэра́ња, ве́њак, сени́ца. – Билá голéма же́га, па су сва́дбу напра́или на́поле, под ве́јник.
- ве́кма ж векна, хлеб ду́жуласи́тош облика. – Ви́ше не печу́ лёбови, него ве́кме.

вѣковно прил. *пѣрајно, вѣчитѣо*. – Све је пролазно, ништа не мѡж да бѡде вѣковно.

вѣкување с *вековање*. – Вѣкување по[д] Турци билѡ млѡгѡ тѣшко.

Велигден м *Ускрс*. – На вр Велигден се не ватају перашке.

велигдѣпски, -а, -о *ускршињи*.

велија ж *кришка (само уз им. сир)*. – Купил двѣ велије с ирење.

Велика ж *име*. – За време рат смо бѣжали код бѡба Велику у Копаж Кошару.

вѣлика нужда ж *дефекација, избацавање измеђа из себе, прањње дебелоѡ црева*. – Кат сам пошѡл у школѡ, дѣда ми е причѡл да кад ми се приде напоље пита м учитеља: “Госпѡдине учитељу, мѡлим Вас, ѡћете ли да ме пуштите дидем да вршим вѣлику нужду.”

Вѣлко м *име*. – Гѡцин Вѣлко е бил мужина.

вѣпѡц 1. м *венац*. – Нанизѡли смо двѡс венцѡ поприку. 2. *прстѣн у пѣној боци с алкохолѡм*. – Муђни ракију. Ако има венѡц, јака е.

вѣнѣр м *фењер*. – Узѣл дѣда венѣр, упалил га и отишѡл у кошару да види кѡквѡ волѡви рабѡте.

вѣнѣрче с *дем. од венѣр, мали фењер, фењерче*. – Без венѣрче не поѡди у воденицу.

вѣпѡк м *дем. и хит. од венѡц*. – Количка малѣчка, па умејѡла да нанѣже едѡн венѡк поприку.

вѣпча свр. *фиг. испѣуче, добро изудара*. – Само да ми дѡјде у кућу, има га вѣнчам.

вѣпчаница ж 1. *једна ѡреда у кровном састѡву куће*. – Венчанице везују друге грѣде испѡт крѡв; 2. *исправа ѡ венчању*. – Сѡг млѡди кѡт се вѣнчају, ѡдма добију и венчаницу.

вѣпчарка ж *бот. врста пѡприке*. – У

градину смо насадили само венчарку поприку.

вѣнчување с *венчавање*. – Венчување ѡбавезно у цркву.

вѣнчује (се) несвр. *венчава (се)*. – Пѡп нѣма кѡд, вѣнчује младѣнци; – Младѡжења нѣће да се вѣнчује у цркву.

вѣпѣр м *вѣпѣр*. – Овѡј ти се вѣпѣр нѣ млѡго угоји.

вѣпрѣ с *дем. и хит. од вѣпѣр, мали вѣпѣр*. – Вѣпрѣ треба да се штрѡи.

вѣра ж 1. *народна припадност*. – Онѣ су друга вѣра; 2. *веровање*. – Изр.: Нѣма вѣра у куче (*не треба веровађи псу*).

вѣранда ж *пѣраса, балкон*. – Падло детѣ од вѣранду, па се покршило.

вѣргла несвр. 1. *брзо прича, прича ко навѣјен*. – Кат пѡчне да врѣи, само вѣргла; 2. *брзо окређе (пѡчак, пѣдале на бицикли и сл.)*. – Укачи.

вѣрижњак м *моћка ѡ којѡј висе верѣже*. – Нѣћу да мѣнам верѣжњак, јѡш је чврс.

вѣрма несвр. *уважава, ценѣ*. – Не вѣрмају га ни за црвљиву сливу. – Ни којѡ никуга не вѣрма.

вѣрмене с *извезен прслук*. – Беђари ѡбукли вѣрмене и излѣгли на ѡро. – Мѡј башта носил вѣрмене.

вѣрменче с *дем. од вермене, прслучић*. – За наше момчѣ нѣма вѣрменче да се купи.

вероисповес м *вероисповѣдање*. – Ѐде на вероисповес, нѣшто скривѡла Бѡгу.

вѣрување с *веровање*. – Вѣрување у Бѡга.

веселѣње с *веселје*. – Домѡћинс, нѣка ти е срѣћно веселѣње.

вѣт, -а, -о *нешѣо шѣо није свеже, шѣо је извѣтрело, шѣо нема укуса*. – Износи ни вѣго вино.

вѣтрѣје несвр. 1. *исправа*. – Затвѡри канту да бенѣн не вѣтрѣје; 2. *ѡуби имек*

- (о *вину*). – Почело вино да ми ветреје; 3. *фиг. постојаје сенилан*. – Како стареје, такој ветреје.
- ветри** несвр. *в. ветреје*.
- ветрило** с *место изложено ветру, ветровито место*. – На ветрила ветар дува, па носи.
- ветрина** ж 1. *јак ветар*. – Дуну нека ветрина, па однесе крепови от кућу; 2. *вићрина*. – Купили ветрину за убавило.
- ветропир** м *деринице, дефиниција особа*. – Треба да расте, још је ветропир.
- ветрушина** ж *јак ветар*. – Дуну нека ветрушина и зачас напраи големи сметови.
- ветрушка** ж *ковчица ветра*. – Диже се нека ветрушка, па раздену све крстине.
- вечерка** несвр. *вечера*. – И дете седнуло уз остал и барабар вечерка с нас.
- вџба** ж *вежба, војна вежба*. – На војну вџбу се не зове тек такој.
- вџба (се)** несвр. *вежба (се), увежбава (се)*. – Војници вџбају како се нишани; – Војници се вџбају да пуцају.
- вџбање** с *вежбање*. – Вџбај, вџбај, с вџбање се све постига.
- вџшалка** ж *џрозд везан за канап који је развучен од једног до другог зида, два џрозда обешена о такав канап или прут са више џроздова обешених о ексер на зиду остављених за зиму. Грожђе се веша у подруму или “сопчићима” (“борчићима”)*. – Скинул вџшалку грџзе, па ју сам еде, ніком не дава.
- вџшница** ж *сваки зла, рђава жена*. – Онуј вџшницу нећу више да вџдим у кућу.
- ви** зам. *вам, вас*. – Да ви врнем паре. – Да ви вџднм.
- вигура** ж 1. *лик, облик*. – Били га, били, па му променили вигуру; 2. *шаховска фигура*. – Не зна ни како се зову вигуре, а ће игра шак.
- видџк** м *видно место*. – Навикал да све остџла на видџк.
- видело** с *дан, свећлост, лампа*. – Да се врнете за видело. – Упали видело.
- виделце** с *дем. и хит. од видело*. – Упали виделце да вџдимо како одемо.
- видење** с *виђење*. – Сврну код њи, само на видење.
- види (се)** свр. *погледа (се)*. – Иди у лџзе и види да л’ трџба да га прскамо; – Види се у огледало како с. Сав си се умршкџл.
- виђева (се)** несвр. *виђа (се)*. – Виђева га како се смџца по село; – Несмо се забраили, виђевамо се.
- виђува (се)** несвр. *сусрџта (се), састџја (се), виђа (се)*. – Виђува ју кад на чешму завџта воду; – Виђувају се на џро па на џро.
- виђување** с *виђевање*. – Виђување и[х] приближило.
- виђује (се)** несвр. *виђува (се)*. – Виђујем ју како иде у тџо лџзе за грџзе; – Виђујемо се по путине.
- виђљас**, -та, -то *висок, танак и вићак, вићкож сџаса*. – Сва су ју деца виђљаста и убава.
- вијакер** м *врџта кола са коњском запреџом, најчџиће за изнајмљивање*. – Кад ме бџштџ уписуџл у учитељску шкџлу, од Жџтковац до Алџсинац сам се возџл у вијакер (*џто је било 1952. џдине*).
- вијакерџија** м *фијакерџија*. – Вијакерџија ми поможе да унесџм стџџри у кућу.
- вије** несвр. *савија (о жици, сарми и сл.)*. – Цџл дџн вије жицу за носџчи. – Вије сџрму за ручџк.
- вијџка** ж *висџћи орман у коме се налази џрибор за ручавање*. – Отџџри вијџку и дџј дџди букџру за вино.
- вијџлина** ж *виолина*. – Дошли Цџгани с вијџлине да му свџре.

- вијор м *вихор, јак ветар*. – Дуну вијор и однесе снопови от крстину.
- вијори сс несвр. *лејриша се (о заспиави)*. – На зајдружни дѳм се на Први мај вијоре заставе.
- вијугас, -ста, -сто *који вијуџа, кривуда*. – Друм ни е на неколко мѳста вијугас.
- вијкса ж *маси за обућу (ималин)*. – Дај ми вијксу и четку да овиксам чижме.
- вијкса несвр. *чисти ималином обућу (цителе, цокуле, чизме)*. – Башта с вијксу вијкса чижме.
- вилдан м *изданак, садница*. – Штагар си вилдан у слпвак? – Посадил два вилдана.
- вилданче с *дем. и хии. од вилдан*. – Не знам кј ми е искубал вилданчићи из лѳже. Ако га најдем, ћу га пребием.
- вилина косица ж бот. *вилина коса, само вила Cuscuta epithim L.* – И палење не помјага, код вилина косица улѳгне у детелину.
- вилица ж *виљушка*. – Не еди с прсти, узни вилицу.
- виличка ж *дем. и хии. од вилица*. – Учи дете да еде с виличку.
- вилцан м *иољница за кафу*. – Немам си ни едн вилцан, мѳра си кјпим неки.
- вилцанче с *дем. и хии. од вилцан*. – Нѳк ти бѳба Кѳлка напуни овѳј вилцанче с туцану попрѳкупа ћу ју врнемо.
- винапсија ж *повац*. – Кѳко стојиш с винапсију? Слабо.
- винансира несвр. *пѳмаже новцем*. – И ја би мѳго направил да има кѳј да ме винансира.
- винансиски, -а, -о *новчан*. – Винансиски сам слаб.
- винар м *онај који ужива у пијењувина*.
- винарка ж *женска особа која ужива у пијењувина*.
- вински, -а, -о *прил. распѳложен да пије вино*. – За кѳкво си? Ёл си вински, ѳл
- ракиски?
- вињага ж *високо разџранић чокоћи винове лозе са доспиа џроздова (у виноџраду је обично уз брескву)*.
- вир м *бара*. – Пази да не нагазиш у неки вир.
- вира ж *отпад од сѳтоке после клања*. – Вира од овцу мѳго износи.
- вирјае несвр. *усѳева, наѳредује, развија се (о цвећу)*. – Овѳј ми цвеће не вирјае, мѳра га пресадим.
- вири се несвр. *навире, скућља се нека пѳечноси*. – Очистимо кладанац, па гледамо кѳко се вода вири.
- вирѳнга ж *завеса*. – Некако си е убаво кѳт си туриш вирѳngu на пѳнѳер.
- вирушљаќ м *зб. им. од вир, вир до вира*. – Док дојдѳмо до вас, изгазимо добѳр вирушљаќ.
- вирчѳќ м *дем. и хии. од вир, мали вир, вирчић*.
- висне свр. *повиси*. – Виснул венѳц до венѳц. – Изр.: Виснули му краци у грѳб, а јѳ[ш] се пѳкља (*каже се сѳпаром оронулом човеку*).
- висне се свр. *обеси се коме о врати*. – Виснул ми се на врат, па мѳра га овѳјам.
- височѳќ, -чќа, -чќѳ, *виши, прилично висок*. – Височќѳ, ал' ће се укачимо.
- вистап м *нарѳчића врстиа сукње, фисѳан*. – Моја мати имала мѳго убав вистан. И мѳго га чувала.
- вѳтал м 1. *вићао за моћиање пређе, вићао*; 2. *вићао у који удара вода која излази из буке кроз циѳун и ѳкреће водешични камен*. – И без едну перајку вѳтал ће се обрѳта.
- вѳтка ж *комад џране или цела џрана којом се одозѳо окрећиањем заѳеже уже на колима пуним дрва*. – Овај грања ће ни бѳдне вѳтка.
- вѳтла несвр. *окреће у круѳ*. – Узѳл дете, па га вѳтла ѳко сѳб.

- витаић м дем. и хиі. од виітал, мали виітао.
- вйтлушка ж 1. ковийілац веііра, нагло и снажно кружно креііање веііра; 2. дрвена наіправа за заііварање врайіа. – Обрни вйтлушку на вратанца да не улазе кокoшке на дивану.
- витражица ж завестица. – Сашіли смо витражице за пенцери.
- виіш свр. у презеніу видиш. – Виш овoј? Виш кэкво си наприйл?
- виішек м куіасіиі омоті од харііије (за бомбоне). – Ујка ми дал виішек пун збонбоне.
- виішече с дем. и хиі. од виішек, мали фиішек, фиішечиі. – Купі еднo виішече бонбонке за децу.
- виішке прил. неіішо виіше, мало виіше. – Дaде му и виішке но што е тражиі.
- виішнар м виішеев воіінак. – Из еднo виішнар смо обрaли виішење, па ћемо после из други.
- виішнoв, -а, -о који се односи на виішеу. – Засадиіл сам еднo виішнoво дрво, кoлко за лeк међу дрвља.
- виішнoвача ж ракија од виішања. – Печемо виішнoвачу.
- виішнoвина ж виішеєво дрво (као жрађа). – И од виішнoвину се прае чутуре за туцање попріку.
- Влајинка ж Влахиња.
- влачези м пл. т. наіправа којом се пре-влачи неіішо ііешко.
- влaчи несвр. 1. чешља вуну на жребенцима или у вуиовлачари. – Узела грeбеници да влaчи вуну. - Огишла у влачару да влaчи вуну; 2. дрљачом дрља ііорану њиву. - Збрану влaчно њиву.
- влaша ж сііаклена боца. – У едну влaшу чувам зейтин а у другу оцт.
- влaшица ж дем. од влаша. – Распaл влaшницу мастило па га избіили.
- влaшка ж дем. од влаша. – Паде ми влaшка из руку и рaзби се. Жива несом.
- влaнта ж неморална жена. – Онaј влaнта ми упропасти мжуа.
- водепoц м врсіа крушке.
- водепічка ж дем. и хиі. од воденица.
- водeње с вођење. – Цeл дeн водeње волoви по угeр ме іізвори.
- водeњка ж в. воденoц. – Кeт видим водeњку, вода ми потечe на уста.
- водeњкaв, -а, -о са достіа воде.
- водерљак м земљниіше са ііуно воде. – Едва се извукoмо из онoј водерљак.
- водерљив, -а, -о мочваран, са ііуно воде. – Овај мује њива млого водерљива.
- вoди несвр. бик оілођује краву. – Деца глeдају кeкo бік вoди краву и смеју сe.
- вoди се несвр. крава се сііарује са биком.
- вoдица ж религ. вода освећена од ііoиа. – Дошaл пoп у кућу да ни свeти водіцу.
- Вoдице ж в. п. Бoђојављење, славе се 19. јануара ііо новом калeндару. – За Вoдице се увек вaре пигіје.
- вoднік м мeстіо где сііoје ііeстіије, деo сііалaжe где сііoје ііeстіије. – Кeт се напијеш вoду, врни купчe у воднік.
- вoдурљак м зб. им. од вода. – На свe стране водурљак, нeма кудe на сyво да стaнеш.
- вoзeње с вожење, вожња. – Зачeс дојдe врeме за возeње снoпови.
- вoјиште с руда на дрвeној ралици.
- вoл м 1. зоол. мушко гoвечe, обично одрасло и ушііројeно. - Вoл је пoјак од краву; 2. фиг. и пеј. злуі, ііросіі човек. – Вoл нішта си н-умe, сaмо знa да тeгљи.
- вoлк м дем. и хиі. од вол, вoчиі. – Од овoј телe ће испадне добoр волк.
- вoлeње с вољење, љубав. – Сіта сам с њeгово волeње.

волова́р м онај који напаса волове.

волóвска ко́бла ж возило на пшочковима које вуку волови. - Волóвска ко́бла несú што и ко́њска.

волóвско óко с бот. *врста кружно́ црно́ жрожја*. - Ретко родило волóвско óко.

во́ља ж жеља. - Испуни́л му во́љу.

во́шка ж расечен и осушен плод во́шке, често нанизан у венце. - Нанизáли смо во́шке от прáскеве и слíве.

вр́ м мн. врóви, *врх, врхови*. - Пáдал од вр́ ку́ћу. - Укачи́л се на вр́ дрвó.

вр́ прид. *сами*. - Дошáл на вр́ Вели́гден.

врабóц м фиг. *мршава, жòљава особа*. - Како врабóц је, сáмо што не полети́.

вра́же несвр. *враже, бије*. - Ци́ганке уме́ју да вра́жу а́л' уме́ју и да ва́рају.

вра́ј прил. *бесила́ино*. - Куд не́га мòжда има вра́ј, а́л' куд ме́не не́ма.

вра́јла ж *рђава жена, блудница*. - Јовáне, пáзи на дете́; загледа́ло се у едну́ вра́јлу, не си имаш мýку.

вра́н *хибри́т* м бот. *врста винове лозе. Црно жрожје са ситним и ретким зрнима са тне лозе*. - Ми́ деца́, смо с вра́н *хибри́т* пра́или бркови́.

вра́њ м *дебео дрвени запушач за жорњи ошвор бурети́а и бачве (махом од врбе или ли́пе)*. - Зачу́кај вра́њ на буре, да се не укисели вино́.

вра́нчи, -а, -о *који припада вра́нцу, вра́нцима, који се састоји од врабаца, који је као у врабаца*. - Вра́нчо гњездó. - Вра́пча кри́ла.

врастрéње с *кресање*. - Уморí се од врастрéње дрва́.

вра́стри несвр. *креше (жране на дрвeи́у)*. - Укачи́л се на брeс да вра́стри брсти́ну.

вратéк м *дем. и хип. од вра́и*. - Вратéк му тóнк кáко пглицка́.

вратáра несвр. *непрестáно излази и улази. Ошви́ра и зашви́ра вра́иа*. - Не вратáрајте тóлко, не улéгне зимá у сóбу.

врати́ло с *део разбоја за ткање. Разбој има два вра́иила. На задњем се намотáва основа, а на предњем иза́ткано ила́ино*.

вратник м *део јарма који стоји на вра́иу жовечети́а*.

вратњи, -а, -о *вра́ини*. - Осéбла ми вратња́ жи́ла.

Вратолóма ж в. п. *Свети́и апóстоли Вартоломеј и Варнава, 24. јуна по новом календару*. - Вратóлома се празнује од гла́ву.

врачари́ца ж *врачара, жáиара*. - Ишли́ смо и по дóктору и по врачари́це и ништа несмó направи́ли.

врба́к м *жрање од врба*. - Шé ли му онóлки врба́к, кэд од не́г не́ма ва́јду?

врбóвина ж *врбово дрво, врбов иру́и*. - Изр.: Ни́ од жену́ човéк, ни́ од врбóвину óгань.

врбопу́д м *време кад почиње све да буја и развија се, долазак пролећа*. - Дошáл врбопу́д, не́ма ви́ше зимá.

врв́и несвр. *сија, ки́ици, у изр.: Врв́и од знање*.

врви́ца ж *стаза, пу́тања*. - Ува́ти врви́ну кроз лóбзе па не излéгнеш на друм.

врвинка ж *дем. и хип. од врвина*. - Иди по врвинку, по врвинку, па не стíгнеш у гради́не.

вргуди́ несвр. *хрче кад сáва*. - Чим лéгне, óдма пóчне да вргуди́.

вргу́љка ж *коврца, талас (коса)*. - Има кóсу на вргу́љке.

вр́да несвр. *избежава*. - Вр́да од рабóту.

вр́дало м в. *врдач*. - Башта́ му бше голéмо вр́дало, а он не тэкáв.

вр́далце с *дем. од врдало*. - Вр́далце је он.

- Не играј се сас њег, ће те прѣјде.
- врдáч м *непоуздан човек, преврћливица*.
— Врдáч, сáмо глѣда да не работи.
- врдóлама м в. *врдáч*. — Пóнада се у врдóламу, кэд онó ништа.
- вревѣње с *љовор, разљовор, причање*. — Његово ми вревѣње йскочи на вр главу.
- врѣви несвр. *љовори, прича*. — Сáмо врѣви, а ништа не работи.
- врѣвив, -а, -о *љоворлив, причлив*. — Врѣвив нѣки човѣк.
- врѣвлѣив, -а, -о в. *врѣвив*.
- врѣи несвр. в. *врѣви*.
- врѣив, -а, -о в. *врѣвив*
- врејѣње с в. *врѣвѣње*.
- врѣји несвр. в. *врѣви*.
- врѣјив, -а, -о в. *врѣвив*.
- врѣка несвр. 1. *ољлашава се (о кози)*. — Идѣ види зэштó козá врѣка; 2. *фиг. дере се*. — Кэд га увáтим, ће врѣка кэко јáрац.
- врелáц м *велика врућина, сѣрашина жеља*.
— Куј ће жњѣ на овј врелáц?
- врѣме с *непољода, кишá, снељ*. — Нáврну неко врѣме, па не могáмо да дорáботи-мо.
- врѣмиште с 1. *неврѣме*. — Увати ни нѣко врѣмиште па ни мáкац; 2. *ауљм. од врѣме*. — Бѣше нѣко тѣшко врѣмиште, едвá крај с крај састáймо.
- вретенáр м *Циљанин који прáви врѣтена*.
- вретенáрка ж *Циљанка која размењује врѣтена за сеоске производе*.
- врѣтетáна ж *ауљм. од врѣћа*. — Едвá досе-цá овј врѣтетáну с компирѣ.
- врѣтетáнка ж *хѣи. од врѣћейшина*. — Дáдо му врѣтетáнку з-брáшно.
- врѣћка ж *дем. и хѣи. од врѣћа*. — Óтера две-три врѣчке пченицу у воденицу.
- вречѣи несвр. в. *врѣка*. — Намѣри козú да ти не вречѣи.
- врждáлька ж 1. *напрáва за плашење пѣица. Приликом окреѣна сѣвара велику буку*. — Кэд лóјзе напáдну скорци, не помáгају ни стó врждáлке; 2. *дрвена чељрѣялка, служи као дечија игрчка*. — Дѣда ми направѣл врждáлку и по цѣл дѣн ју обртам.
- врждáње с *брујање, зврјање, дизање буке*. — Цѣл дѣн врждáње áвутá кро[з] селó за Кáменички вѣс. — Кэд скорци напáдну лóјзѣ, не помáга врждáње од врждáлку.
- врждѣи несвр. *снажно ударијући производи буку*. — Кэт пóчне да врждѣи ће пóчну и тичѣи да бежѣ.
- врждѣина ж *пруѣи, шѣи*. — Избѣл га с врждѣину по дупе.
- врждѣинка ж *дем. и хѣи. од врждина, пружѣић, шѣић*.
- врже свр. *вѣже*. — Вржи козú за дрвó, а јáрићи пúшти.
- врз предл. *на, прѣко, пóврх*. — Водá му иде врз нóгу. — Пáдли едѣн врз дрúгог. — Обúкал грудњак врз кошуљу.
- врззам прил. *цзнад земље*. — Изр.: Бóље врззам нѣго úзам.
- врззц, -а, -о *везан*. — С врзанога рта се не иде у лóв. - Изр.: Врззц пóп мѣрно селó.
- врззца врѣћа ж *фиг. несѣреѣина, љлуѣи особа*. — Óн ко чѣигра, а децá му врззца врѣћа.
- врзáч м *радник који везује снољове*. — Дóброг врзáчá пѣт жетвáра не мóж да надвóље.
- врзáчка ж *напрáва за везивање снољова или пóсечене винове лозе*. — Без врзáчку не поóди на жѣтву.
- врзоглавка ж *повезича за љлаву прѣко које се забрађује марамá*. — Напраѣла сам две врзоглавке, да и[х] мѣњам кэт се забрађујем.

врзоглавче с дем. и хип. од врзоглавка. – Ђерко, вржи прво врзоглавче, па тџ бџчу.

врзување с везивање. – У врзување лџзе пошли и старџи и деца.

врзувач м в. врзач. – Голџмог си врзувача нашџл, џе се овајдиш с џег.

врзује несвр. везује. – Врзује волџви пода дрво.

врља несвр. 1. баца. – Греџга од Бџга да врљаш лџб; 2. чивџи се. – Моџ могаре је џпасно, врља чивтџ.

врља се несвр. баца се. – Не врљај се с камен, џе удариш неџог по главу.

врљање с бацање. – Од врљање снџпови на дрџш боли ме свџ снага.

врљи (се) свр. баца (се). – Врљи тџ из рџку! – Врљиљ се с камен, па ми разбџл пџнџер.

врпис (се) свр. 1. врапи (се) (о дуџу). – Неке пџре трџба да ми врне; – Врнуше ми се неке пџре; 2. врапи (се). – Врџи џвце кудџ су билџ; – Само штџ се не врнуљ, сџ[г] џе лџде.

врџовина ж 1. мала, сиџина џрана. – Дџгерџл само врџовину, мџсли с џу да џе да се џгрџје; 2. врх на џранџици. – Кџзџ највише вџли да брџсти врџовину, јер ју џна најслџтка.

врџвиње с 1. зб. им. мноџо сиџиноџ џрања на јџдном месџу. – На дрвџик само врџвиње, ниџде дебџло дрво; 2. врхови џранџица на јџдном месџу. – Набрамо врџвиње од бџровину за лџк.

врџвиња ж 1. дем. од врџовина; 2. џранџица. – Лџжи казан и сас лџзиње, и сас врџвиње и са(с) свџ што има; 3. врх на џранџици. – Отџрај џно(ј) јџре да не брџсти врџвиње на сливу.

врџвчџк м мн. врџвчиџи дем. од вр. – Врџвчиџи од поџрџку су најслџтки.

врс м узрасџ, доба. – Пџтар и Младџн су еџн врс.

врспџк м вршџак, џнај џоји је са неџим исџиџ џџдина. – Јџ и мџј брат Славко смо врспџици.

врџа (се) несвр. 1. враџа (се) (о дуџу). – Врџа пџре; – Свџ што се џзне, тџј се и врџа; 2. враџа (се). – Врџа волџви с прџзна кџла; – Дошлџ време да се врџам дџм.

врџџ м чџтџврџи деџ нечџџа, чџтџврџи. – Сиџи ми трџ врџџа зџтџн. – Кџлко су сџти? Јџш врџџ до двџ.

врџање с враџање. – Кџд џзне нешто, добрџ е, ал' му врџање тџшко пада.

врџи-сџчи, врџи-сџчи несвр. поџушава на све начџте да усџе у намаџи.

врџка несвр. уџреда, пџрепреда две или више ниџи пџредџа у јџду. – Испрџла сам вџну, па џуда ју врџкам.

врџкало с вреџено џоје служи за уврџање, уџредање две или више ниџи у јџду ниџи.

врџкање с уџредање. – А сџг на рџд доџди врџкање. – Преџење ми џде од рџку, а врџкање не.

врџџ, -а, -о изр.: Врџџ (има пџтемџераџуру).

врџ узв. шум џоји се чује пџри џџпању пџкџтине. – Савџ се и врџ, џдоше чџшире.

врџа ж у заџ.: Црџна врџа по пџт сврџа (одџ.: колџна мрџа).

врџџ ж 1. врџџа од џџзије длаке џоја служи за пџриџезање џџанаџа џо ноџу. – џткину ми се врџџ, мџра ју заврџем; 2. пџрекџло, лџза. – Врџу му џџџџву. – Кџд би знал од џојџ је врџу, у свџт би беџџал.

врџа несвр. 1. пџече у млазевима, лиџиџи. – Врџа му крџв ис прс; 2. џџџа. – Само врџа кошуље.

врџџа се несвр. 1. пџрави живе пџкреџе у хџду, изџџа се у сџпџруку. – Кџд џстарџје, неџе џваџџ да се врџџа; 2. не сџди на јџдном месџу, џде пџамо џмо. – Ништа не рабџти, сџл се врџџа.

- врџна** ж *женска особа која се при ходу врџи, извија стпругом, намигуша, кокеџа.* – Пази да те нека врџна у град не омађијоше.
- врџне** свр. *одсече.* – Куж ли ми врџну вршџк на вилданче?
- врџне** св свр. 1. *брзо нестпане.* – Куде ли се врџнуше?; 2. изр.: Врџне се (*каже се лењивцу да брже риди*).
- врџва** ж *земљани суд, ћуџ.* – Напунили смо две врџве срицељ.
- врџвас**, -га, -то *који је као врџва, наликује на врџву.*
- врџвица** ж *дем. и хип. од врџва, ћуџчић.*
- врџи** несвр. *лије, тече обилно.* – Врџи вода. – Врџи му из нос како на цивун.
- врџица** ж *дем. и хип. од врџа.* – Готови опџничџи, јџш да усучем и врџице.
- врџка** несвр. *увлачи узицу (врџицу) на неком плавџненом или кожном предмету.* – Врџка опџнци. – Врџка учџур на гаће.
- вршџк** м 1. *сам врх печеџа.* – Укачил се на врвршџк; 2. *дем. и хип. од вр.*
- вршџа** ж *вршиџба.* – Идемо у бабини на вршџу.
- вршџе** глог несвр. *фиг. зло пролази.* – Кад га увџтим, ће вршџе глог.
- вршџка** (попрџку) несвр. *омекшава и заџарује суву пџприку на плавџни да би је смрвио у јело или јео уз јело.* – Изр.: Вршџка попрџку.
- вршџкана** попрџка ж *на врелој плавџни омекшана или заџорена сува пџприка која ће се јесџи уз јело или смрвиџи у јело.* – Не сеџа уз остџл без вршџкану попрџку.
- вршџник** м *џвоздени пџклоџац за креџуљу, сач.* – Извџди креџуљан џспод вршџник!
- вудало** с *дечија џграчка од даџицице дужине 10-15 цм, на доњем крају је*
- заобљена, а на џорњем има руџицу кроз коју се провуче канаџ и завеже. Окреџањем ове даџицице са канаџом у круџчује се звук, зујање.*
- вудџ** несвр. *јакџ дува, фиџује (о ветџру).* – Вџтар вудџи и тресе пџнцерџ.
- вудџи** м *варалица, бандџглава особа, проџвалица.* – Онџј вудџл ће га упропџсти, куде ли га најде.
- вудџдало** с *в. вудало.*
- вудџање** с *зујање, брујање, хујање.* – Чује се неџо вудџање. џди видџи кџквџ тџј вудџи.
- вудџи** несвр. *јури, пролази брзо и бруџи.* -- Камиџџни џвута сџмо вудџе ниспџт.
- вудџалија** ж *врџџа џроџџа, аџусалис.*
- вудџаљка** ж *клизаљка.* – Пдемо на вудџаљку да се вудџамо.
- вудџање** с *санџање, клизање.* – Цџл дџн вудџање, мџра се разболџи.
- вудџа** се несвр. 1. *санџа се.* – Узџл сџна да се вудџа; 2. *клиза се.* – Едџи се вудџају са сџна, едџи са спџнџуге, едџи се залете, па се пџште. Свџк се вудџа кџкџ умџ.
- вудџбал** м 1. *ноџомџи, стџрџџска џџра лопџџом џо коџој се лопџџа удара, шуџџира ноџом, с циљем да се пџстџџџне пџбеџа са иџџџо више пџџодаџа, џолова.* – Мџма Рџсо, куде су ти деџа? Отџшла на Чегџр да глеџају вудџбал; 2. *лопџџа чиџи је стџџлашџи оџџџач сџстџављен од комаџиџа коџе, а унуџџрашџи од џуме коџи се џуни ваздухом.* – Прџви пџт сам видџл кџкџ изглеџа вудџбал кџт смо на Чегџр џграџли з-Дџџџни Матџвац (1946. џод.).
- вудџбалџр** м *џграч фудбала.* – Баџа биџл најџџџ вудџбалџр у селџо, а пџсле џегоџв брџт Вџта.
- вудџне** свр. *удари некоџа иџџџџом.* – Кад га вудџнем с пручџе по дупџнце, три денџ на џџг неџе мџџ да сеџи.
- вудџне** се свр. *оклизне се.* – Вудџнџл се на лџд,

- па се покрши́л.
- вúкне** се свр. 1. *уђе неїримейно*. – Вúкну се у по́друм и донесе букáру сáс винó; 2. *џурне се, увуче се* – Вúкну се у óдар и зáспа.
- вúкса** ж *неморална жена*. – Вучé се с нéке вúксе по гра́д.
- вушíница** ж *дем. и хи́й. од вунија, мали левак*. – Сúни ми вуни́цу да пресíпем винó из балóн у шишé.
- вушíја** ж 1. *левак*. – Ти сишúј винó, а тí држи вуни́ју; 2. *фиг. звучник*. (*У селу је 1945. пóстпављен разџлас, свака махала је имала звучник. Увече би се преко разџласа (звучника) објављивала збивања у селу, како добра тако и лоша, све до 1953, када је разџлас укштуйи и звучници скинути*). – Пáзи да не излэгнеш на вуни́ју.
- вúптраци** м пл. т. *мушке дуђе зимске џаће од фланела*. – И лéти и зíми нóси вúптраци.
- вúрда** ж *врстá ситноџ и посноџ сира који се добија од суруйке*.
- вурí** несвр. *ситруји, дува*. – Затвóри вратá, отúд ми нéшто вурí.
- вурна** ж *пекара*. – У нáшу вурну мóж да стáну преко дéсет лéба.
- вурúна** ж *ситара плекана пeћ*. – Тúри де нéко дрвó у вурúну.
- вурúпче** с *дем. од вуруна*. – Заложí вурúпче, па се слáтко огрејá.
- вúсукла** ж *крайтка муника чарапа извезена џоре*. – Мушкарáга, обúкла вúсукле, а нé черáпе.
- вутáрка** ж *сукња која се оїасује, изаїткана је од пáмука; суїроїно: заїреџ је израђен од вуне*. – Лéти се нóсе вутáрке а зíми зáпрези.
- вúц** узв. *нема одстїуїања, врдања*. – Нéма вúц, такóј мóра да бúде.
- вуцáра** се несвр. *бесицљно иде, скиїта се, смуца се*. – Кудé ли їде, кудé ли се вуцáра, тóј сáмо слáтки Бóг знá. – Вуцáра се с нéке фуксе по гра́д.
- вúцка** се несвр. *чесїно улази и излази*. – Не вúцкајте се, ће оладите сóбу.
- вуцкáње** с *чесїно улажење и излажење*. – С њíно вуцкáње оладїше свú сóбу.
- вуцкáра** се несвр. *сваки час улази и излази; їно чини без икаквоџ сїварноџ разлоџа*.
- вúцпе** се свр. *брзо уђе или изађе*. – Кудé ли се вúцпу, а сџ бéше тýј?
- вúц тáм-вúц овáм** прил. *сад їáмо, сад овáмо*. – Вúц тáм-вúц овáм и ништа не нáпраи.
- вучé** се несвр. изр.: Вучé се ко пребїјено кúче (*каже се лењом човеку*). – Вучé се ко мрци́на (*каже се лењом човеку*).
- вúчии**, -ја, -јо *вучји, који се односи на вука, који їриїада вуку*. – Ишли́ по вúчии траг. – Їма вúчјо óко.

Г

- гáгрíца** ж зоол. *жињак у жиїу и друџим зрнастїим плодовима Dermertes lardarius L.* – Пасу́ль ми їма гáгрíцу.
- гáгричáв**, -а, -о *има жињак, црвљив*. – Гáгричáва му пчени́ца, па ју несú примíли на млїн.
- гáтка** несвр. *џолица*. – Мóра се смéјем, гáтка ме.
- гáткáње** с *џолицање*. – Цéл дán се гáткају, па ми досадїше с њíно гáткáње и цигчáње.
- гáбэр** м бот. *џраб, врстá листїоїадноџ*

- дрвѣта Carninus.* – Напрајл пруче од габѣр.
- габрáк** м 1. *ѣрабова шума, ѣрабово шијпразје.* – Тѣрај кóзе у габрáк, па нег брѣсте; 2. *ѣрабов п̄руш.* – Кад узнем едн габрáк, ѣе ме запáнтнш.
- габрóвина** ж *ѣрабово дрво.* – Нашэл сам еднú добру габрóвину за чобрнáк.
- гáвран** м бот. *врѣта винове лозе; црно, крупно кисело ѣрожје са п̄е лозе.* – Укиселí си дýшу едѣђи гáвран.
- газдалóк** м *боѣап̄сѣво, имање.* – Бађав му тóлки газдалóк, кад н-умé да живí.
- газдáш** м *ауѣм. од ѣазда, боѣап̄аш.* – Онí су газдáши, свáки дэн блáже.
- газдéје** несвр. *п̄осѣаје боѣап̄, ѣазди се.* – Почел да газдéје и óдма дíгал нóс.
- гáздерица** ж *ѣаздарица, домаћица.* – Гáздерице, превéди ме од кúчићи.
- гáздини** поим. придев *боѣап̄и људи, ѣазде.* – Блáго си га на њú, отишлá у гáздини.
- газдíпски,** - а, - о 1. *боѣап̄ашки.* – Јána се одалá у газдíпску кúђу; 2. *раскошан, обилан.* – Спрómá, а свáки дэн нóсн газдíпске дрéје. – Спремíли газдíпски ручóк.
- гáздување** с *ѣаздовање, живљење у боѣап̄сѣву.*
- газéње** с *ѣажење.* – Копáње и газéње не íду зáедно.
- гáзи** несвр. *фиг. п̄уче (немилосрдно).* – Ако почнем да га гáзим, ѣе ме запáнти еданпúт за свáки пúт.
- гајдација** м *ѣајдаш.* – Погодíl гајдацију да ми свíри на свáдбу.
- гáјде** с изр.: Запел ко глúв у гáјде (*п̄врдоѣлав, недоказан, својеѣлав*). – Ѐде з-гáјде (*иде п̄лачући*). – Напел гáјде (*паљушто се*). – Ће си отíде з-гáјде (*отíп̄ћи ѣе п̄лачући, јер је добио бап̄ине*).
- гајденица** ж *део на ѣајдама у коме се*
- налази п̄исак који има осам руѣа.* – Нáj-боља гајденица се праи от слíвово дрвó.
- гáјка** ж *кожна сп̄ојка.* – Нéma гáјку на кајíш, па му висí.
- гáка** несвр. *ѣаче.* – Ѐди вíди зштó плóвке гáкају.
- гамíла** ж *ѣомила.* – Тúрајте снóпови на гамíлу, а јá ѣу н[х] рѣђам у крстíну.
- гáнц нóв,** - а, - о *п̄ошп̄уно нóв, оно шиѣо се п̄рви п̄уш облачи, обува.* – Обúкал се у гáнц нóво.
- гарáнтување** с *ѣаранција.* – Попраен сáт куд сајп̄ију íма гарáнтување еднú гóдину.
- гáрван** м зоол. *ѣавран.* – Поцрнел како гáрван.
- гарóв** м *назив и име црноме п̄су.* – Нóђум смо гарóва пуштáли од лánaц.
- гáс** м *п̄еп̄ролеј.* – Ѐма вóшке, па му намазáли кóсу з-гáс. – Сíпи гáс у лáмбу.
- гасáрче** с *лимена п̄осуда са фишíљем у коју се сѣпа п̄еп̄ролеј. Служи за освѣп̄љавање.* – На лáмбу смо разбíли стáкло, па мóра гасáрче да пáлимо.
- гасл̄ív,** - а, - о *умрлан п̄еп̄ролејом.* – Дáј ми онóј гасл̄ívо шишé да га напúним з-гáс.
- гáсне** несвр. *ѣаси се, п̄олако несѣаје.* – Њína вамíлија почéла да гáсне.
- гáће** ж *доњи део мушке одеђе, п̄анп̄алоне.* У *ушп̄реби су:* дóльне гáће (*доњи део мушкоѣ рубља, ѣаће*), купáће гáће (*ѣаћице за купање*) и пртене гáће (*п̄анп̄алоне од коноп̄иноѣ влакна*). У *шали се п̄омињу* кóжне гáће. – За Велигден ми сашíли нóве гáће.
- гáћице** ж *крап̄ке п̄анп̄алоне.* – Грацка децá су у лéто носíла гáћице, а селска нé.
- гáћке** ж 1. *дем. и хиш. од ѣаће.* – Мíло га штó се обúкал у нóве гáћке; 2. изр.: Ћу га истресém из гáћке (*лоше се п̄роведе, лоше п̄рође*).

- гађури́не ж ауџм. и пѣј. од *џаће*, *сѣпаре поцеџите панијалоне*. – Скидај теј усра-не гађури́не да и[x] оперем.
- га́ца м *црни клиј кукуруза*. – Свѣ га́це одвојте на страну.
- гвире́ње с *џледање кроз нешићо*, *вирење кроз нешићо*. – Његово гвирење досадило и Богу.
- гвѣри́ несвр. *џледа кроз нешићо*, *вири*, *навирује*. – Гвѣри́ кроз пѣнџер.
- ге́ка несвр. 1. *набија*, *пѣовари*, *пѣрепуњује*. – Не ге́кај то́лку у ко́ла, не мо́ж волѣви да ти повучу; 2. *снажно удара*. – Не ге́кај га у меши́ну!
- гекáње с *ударане*, *пѣоварење*, *пѣруњавање*.
- гекне́ свр. *пзенада удари*, *пѣресне*. – Собарáли се, па га гекну́л о[д] сѣмљу. – Гекну́л га у меши́ну, па едвá издану́л.
- гели́птер м *непоуздана особа*, *вѣтѣропѣр*. – Онáј гели́птер му е најбо́љ другáр.
- гемѣш м *мешавина*, од *свеџа помало*. – Ни́кад не узѣма еднѣ, него гемѣш.
- гибáничка ж *дем. и хић. од џибаница*. – На дете се приѣла гибáничка, мо́ра да му напáрам.
- гивнáзија ж *џимназија*. – Уписáл се у гивнáзију. – Окелавѣл учѣјни гивнáзију.
- гѣга несвр. *иде (скачући) на једној нози*. – Уби́л се, па гѣга.
- гѣга́ње с *скакане на једној нози*. – Згѣга́ње иде на рабѣту.
- гѣгачкѣ прил. *скачући на једној нози*. – Ћу дѣдем, мáкар гѣгачкѣ.
- гѣгне́ свр. *скочи једном нѣгом*. – Кѣј ће најви́ше да гѣгне? – Сэс лѣву нѣгу не мо́гу мло́го да гѣгнем.
- гѣжа ж бот. *чокоп*. – Стáре гѣже трѣба да се извáде и да се на њѣно мѣсто посáде калѣми.
- гѣжичка ж *дем. и хић. од џѣжа*. – Не́ке гѣжичке трѣба да замѣним, слáбо ми рáђају.
- гѣжури́на ж ауџм. од *џѣжа*, *сѣпари велики чокоп*. – Истрси́л гѣжури́не, да подмлáди лѣјзе.
- гѣли, гѣли́ узв. *кад се џолица деѣпе*.
- гѣли́цка несвр. *џолица*. – Гѣли́цка ме, мо́ра се сме́јем.
- гѣли́цка се несвр. *џолица се*. – Престáнте да се гѣли́цкате, вáше гѣлицкáње ми иде на жѣвци.
- гѣлицкáње с *џолицáње*. – По нѣки пѣт гѣлицкáње прѣјде и у биѣње.
- гѣли́цне свр. *џолицне*. – Гѣлицну ме, па се прáи да не он.
- гѣне́ несвр. изр.: Не гѣне му áпса ако е... (крѣв, укрáл, шпијун...). – Не гѣне му биѣње.
- гѣци, гѣци́ узвик за дозѣвање свиња.
- главáп м пѣј. *реч за ни́подати́вање*, *алузија се чини на велику и пѣазну џлаву*. – Кáквѣ знá онáј главáп, кáквѣ?.
- главачкѣ прил. *сѣпѣрмоџлавец*. – Главачкѣ е одлетѣл низ басамáци.
- главѣна ж *пѣврдоџлава*, *својеџлава особа*, *особењак*. – Бѣше он еднá голѣма неостру́гана главѣна.
- главѣца ж – Купѣл шесѣт главѣце копѣс за у кáцу. – Уз ручáк обáвезно поедѣ по еднѣ главѣцу црни лѣк.
- главѣчка ж *дем. и хић. од џлавица*. – Купѣл две-три главѣчке копѣс на пѣјац. – Понѣси нѣку главѣчку црни лѣк на њѣву.
- главѣни пѣт м *најважнѣји пѣуи у аѣпáру*.
- главѣнá ж *уџарак*, *неизѣорело дрво које се јѣи жарѣ*. – Запрѣћи главѣну у пѣпел, да имáш жáр за јѣтре.
- главѣнѣца ж бот. *жићѣни пáразитѣ у виду џлѣве Secale comutum*. – Главѣнѣца му напáла пчени́цу.
- главѣничáв, - а, - о *заражен џлавѣнѣцом*. – Пчени́ца ми е овѣј гѣдин свá главѣничáва.

- главче с дем. и хип. од *глава*, *главица*. - Разбил му главче сас камен.
- главша м *глашак*. - Ё, ё, главшо, зар не видиш да те сви заебавају?
- глагорак м *звечак у прапорку који личи на кузлицу*.
- гладна година ж *фиг. особа која је увек гладна, никад ситна*. - Не се најел, гладна година.
- гладнеје несвр. *гладни, поситије гладан*. - Напи се воду от Студену водицу и поче да гладнејем.
- гланц папир м *шмирзла*. - Узни гланц папир, па истрљај плотну на шпорет.
- гланца се несвр. *доперије се*. - Ђбав си, не гланцај се толко.
- гласок м дем. и хип. од *глас*. - О[д] тој ни гласок несом чула.
- гласи несвр. *води (нешито) на име власника*. - Тај њива гласи на моје име.
- гласи се свр. *јави се, огласи се*. - Гласи се, да чују да има неког дом.
- глаша несвр. *гласа на изборима*. - За куга ће глашаш?
- глашање с *гласање, избори*. - Мора да излгнем на глашање.
- гледџ м *зевица у оку*.
- гледа несвр. 1. *чува, пази, неђује*. - Ми одомо у шибу, а ви гледајте стоку; 2. *обилази*. - Ча, Лило, гледају ли те деца? Нећу да кривим уста, сви ме гледају. Не пројде дан а да неки не дојде.
- гледарица ж *врачара*. - Гледарица ми све видела у длан.
- гледав, - а, - о 1. *глецав, који је са досија воде и жилав*. - Данас ми леб испал много гледав, а и копање ништа не ваља, и оно гледаво; 2. *фиг. неузледан (али отак) човек*. - Какъв е гледав, а с конџ ти дџу вади.
- гледе несвр. *империјив од гледа, гледајте! видиће!* - Гледе, људи, каквџ ми работи!
- глетенце с дем. и хип. од *глеито*. - Треба ми нешто глетенце, а не знам куде ми е.
- глџтка несвр. *гледуцка, погледава*. (*За мало дејте које је у колевици не каже се гледа неђо глејтка*). - Дете се разбудило, па глџтка.
- глетџ с *глеито*. - Без глетџ врата се не мџж попрџе.
- глиста ж зоол. *глиста*. - Изр.: Изводи бџсне глисте (*каже се ономе који изводи бесмислености*).
- глобљева несвр. *глоби, кажњава*. - Наш прецедник џдма глобљева, не питује те да л' си крив ел не.
- глође несвр. *фиг. заједа, секира, џговара*. - Почел и џн да ме глође. - Цел век ју глођал, па ју преврџме у грџб отерал.
- глџт м *коров, уродица*.
- глџтап, - тна, - тно *уродичав*. - Жито ми е глџтно.
- глоцка несвр. 1. *једе*. - Седал уз остал, па глоцка ли глоцка. Ништа не види, сал пуни тањирџ; 2. *фиг. заједа, секира*. - Само ме ти глоцкај! Кџд зажмим нема куј да те погледа.
- глоцкање с *једење, заједање, секирање*.
- глоцне свр. *набрзину једе*. - Ајде нешто да глоцнемо, па да работимо.
- глув, - а, - о *изр.*: Глув две чуџе.
- глував, - а, - о *онај који је (на)глув*. - Глувча глувави! Ништа си не чуџе.
- глувеје несвр. *џуби слух*. - Полџк глувејем, али сигурно.
- глувна ж *наглува или глува жена*. - Глувно, морџ, чуџеш ли каквџ ти вреим?
- глувча м *пеј. (на)глув човек, глуваћ*. - Ёј, глувчо, профчкај уши, да нешто чуџеш.
- глумџ м *онај који носи накићену буклију у свиџтовима, а за време ручка служи џосиџе*.
- глунос м *оно што је глуно урађено, ре-*

- чено, замшљено и сл., будалашићина, бесмислица. – Напраиљ глупос, па се изрезиплиљ куд људи.
- глупча м *глупчак, прости човек*. – Онј глупча си аметом ништа не разумје.
- гмаца несвр. *џази по блаиу, џаца*. – Не гледа куде иде, сам о гмаца.
- гмацање с *џацање*.
- гмацне свр. *уџази у нешто једном ноџом*. – Гмацну у блато, па си залужји ногавицу.
- гмечи несвр. *џњечи*. – Немој да гмечиш леб, нћеда буде добър за едење.
- Гмитар м *име*. – Гмитар одаде ћерке у град, не у село.
- Гмитра ж *име*. – Гмитра за сина узела девојку из друго село.
- Гмитровдџн м *Митровдан (хришћански празник који се слави 8. новембра по новом календару)*. – Наш светџц е Гмитровдџн. – Дџјди на Гмитровдџн.
- гмурџц м мн. гмурци *врста водене пшнице, џњурац*. – Видџл сџм кџко се гмурци гмурџу по воду.
- гмура несвр. *зарања нешто у неку шетност*. – Гмура му главу у воду.
- гмура се несвр. *џњура се*. – Дџцо, не гмурајте се по воду, мџ[ж] се неко удави.
- гмурање с *џњурање*.
- гмурне свр. *заџњури*. – Гмурну му главу у воду и изброи до триес.
- гмурне се свр. *зарони, заџњури*. – Гмурнул се у воду и удавил се.
- гпџи несвр. *излучује џној*. – Рана му јџш гнџи.
- гпџји несвр. *в. џнои*.
- гњаса несвр. 1. *удара*. – Гњаса га кџко у врџу; 2. *фиг. једе мноџо и халаиљиво, нема мере у јелу*. – Пушти га, нек гњаса.
- гњасџање с *ударџање*. – Од онџко гњасџање у мешину и кџњи црцају, а џн остџл жџв.
- гњаспе свр. *слажно удари*. – Гњаснул га у грбину, па га изгрбавџл.
- гњевап, - вна, - вно *пужан, нерасположен, невесео*. – Не доспџл, па е гњеван. – Нџшто е џутрос гњеван, штџ му е?
- гњездџ с *џнездо*. – На нашу дудницу грлица напраџла гњездџ.
- гњетџ несвр. *сџтавџа на силу нешто унутра, уџурава*. – Гњетџ руке у пџзукџ.
- гњетџ се несвр. *џура се, завлачи се*. – Гњетџ се куде му не мџсто. – Изр.: Гњетџ се ко рџб у дџпе.
- гњџл, - а, - о *џњо, омекнан плод воћке услед ферментџације или прџзревања*. – Изр.: Пџдал ко гњџла крушка.
- гџбџла се несвр. 1. *једва се креће*. – Едџ се гџбџла и пџ иде на рабџту; 2. *фиг. живошари, живи некако, кубури*. – Ча-Пџтре, кџко живџш? До прџлет џу се некако гџбџлам, а после џу видџм.
- гџвџча ж бот. *врста шљиве в. белица*.
- гџвџи опџнџк м мн. гџвџи опџнци *в. опџнџк*. – Дџда е носџл гџвџи опџнци, а мџ, деца, свињски.
- гџвџина ж *џвџе месо, џвџедина*. – Едџ сџмо гџвџину.
- гџвнџнџ с *дем. од џовно*. – Нагаџл на гџвнџнџ, па се умаџал.
- гџвно с 1. *чџвџи измеџи*; 2. *пеј. џокварџнак*. – Испџл голџмо гџвно; 3. *пеј. деџе*. – Моџ гџвно, па ме не слџша; 4. *изр.: Гџла гџвна (нико и ништо)*. – Дџедџ гџвна (*дџврџи нешто што је заџчџто*). – Едџ гџвна (*сваџта прича, баљџџа*). – Зајџл гџвна (*заџчџо нешто да ради*). – Изџл гџвна (*није шрџвало нешто да учџни, излануо се*). – Не дџрај гџвна да ти смрдџ. – Нџзбрџо се и гџвно вџла.
- гџвновџљ м зоол. *копџрџан Scarabaeus sacer L.*
- гџвџџр м *пеј. шуша, џокварџнак, мурдар*. – Бајџги неки мајстор, а џн бил гџвџџр.

- Сáмо заговња́ри, па остáн... и тí се пóсле чéшај кудé те не сврбíи.
- говња́ри несвр. *ради нештíо бесциљно, квари неки посао.* – Цéл дáн је нешто говња́рил, а ништа не напра́ил.
- говња́рка ж бот. 1. *врста пливe; 2. врста прешње високог раста; њени плодови задњи ситижу, тамноцрвене су боје и ситинији; 3. зоол. врста муве.*
- говња́ив, - а, - о упрáан жовном. – Њéму трéба еднá дебéла говња́ива мотка, па да се опамéти. – Изр.: За говња́иву е мотку.
- годéје несвр. *свиђа се, жоди, оджовара.* – Годéло ти, не годéло, íма да ўзнеш.
- гóдин ж жодина. – Идó еднý гóдин у печáлбу, па ништа не напра́и.
- гóдица ж жодишњица. – У недéљу ће стаљáмо гóдину на дéду.
- гóдинка ж дем. и хит. од жодин. – Еднá гóдинка прошлá отáкэко су му стаљáли гóдину.
- годиња́к м деце (или бравче) сáиро жодину дана. – Овóј ти е бравче годиња́к. Купи га. Нéц се покáеш.
- годињу́је несвр. 1. *каже се човеку који се нешто потребно задржава.* – Дошл́ у гóсти, а нé да годињу́је; 2. *проводи жодине.* – Годињу́је куд зéта.
- гојéшљив, -а, - о подложан жојењу. – Он је од гојéшљиву сóрту.
- гóл, -а, -о слабо одевен. – Џде гóл, ће насéбне. – Изр.: Гóл ко од мáјку рóђен. – Гóл ко пштóль.
- гóл-гóлцат, гóла- гóлцата, гóло- гóлцато пош́иуно наж. – Гóл- гóлцат ко од мáјку рóђен.
- голéм, -а, -о велики. – Голéм дáн (пáразник). – Голéм нишáн (пáросидба девојке). – Голéма сóба (жоситинска соба).
- голéма сказа́лка ж в. сказа́лка. – Кад голéма сказа́лка напра́н éдан крúг, óнда
- е прошл́ éдан сáт.
- голeмáш м божа́и и моћан човек. – Бéше голeмáш, а сóг нíкој и нíшта.
- голeмéје несвр. 1. *расте.* Дeтe ми голeмéје, а дрéшке му омáљују; 2. *уздиже се, пријатино се осећа.* – Кад га вáле, голeмéје, а кад га грде, сну́жди се.
- голéмо говнó м пеј. *важан човек, буча, онај који се пáрави важан.* – Голéмо говнó, не мó(ж) с нéга да се рáвњаш.
- голeмчóк, -чкá, -чкó *овећи, повећи.* – Изрáсал голeмчóк. – Голeмчóк ти е дeтe.
- голeмчић м пáлац. – Претуцáл голeмчић, па га болí. – Посéкал се по голeмчић.
- голиштáр м онај који нема ништíа, пуки сиромáш. – Узéл жeну из голиштáри. – Одáл хéрку у голиштáри.
- голиштáрка ж в. жoлка. – Голиштáрка, одáлa се у најбогати људи.
- голиштáрче с дем. и хит. од жoлиштáр. – Нe га мíло што е голиштáрче. Дáј му лéбац и с лéбац, па нек íде дóм.
- гóлка ж сиромáшина жена, девојка без лираза. – Дошлá гóлка у гáздини. – Узéл гóлку за жeну.
- головóда пош́иуно мокар. – Стíго дóм головóда.
- гологлáвка ж врста шитe од пáринож брашна; пáви се на шáн начин шитe се у шeтeлију најпáре ситá житíко пáрино брашно, пá онда обарено и засољено зeље, пá ошeт житíко пáрино брашно. – Дeцо, набeрите зeље да пáрино гoлоглáвку.
- голодúпас, - та, - то онај који је са шоце-паном одeном на сипражњици или без доњeг дeла одeће. – Ицeпил гáће, па íде голодúпас. – Џде голодúпас, нeма у кэквó да се обучe.
- голойга м сиромáшан човек, пука сирóшња. – Онí су ти голойге. Нeма

- кэквó од нíи да тра́жиш.
- голоу́гра м в. *џолоуџа*.
- голоко́тра м в. *џолоуџа*.
- голоку́рас (само мушки род) *онај који је без доњеџ дели одеће*. – Нема гаће, па иде голоку́рас. – Излече голоку́рас на врата.
- го́ло ме́со с *ображени део буџине*. – Заштí ми гаће да ми се не вíди го́ло ме́со.
- голомра́зица ж *сувомразица*. – Џзмрзну пчени́ца на голомра́зицу.
- голору́кас, -та, -то *онај који без ичеџа иде на неко весеље*. – Не га срмота, дошл голору́кас на свадбу.
- голотíња и босотíња ж *велико сиромаштíво, беда*. – Куд нíи е са́ма голотíња и босотíња.
- голотíњка ж *дем. од џолоуџиња*. – Помóгни ма́лко голотíњку.
- голочóчка *сасвим мокар (само о ноџама)*. – Скинíи чера́пе, но́ге су ти голочóчка.
- голоши́ја м *џоловраи́ човек*.
- голоши́јас, -та, -то *џоловраи́*. – Џмамо е́дно ја́гне голоши́јасто. Чу́вамо га за Велигден.
- голоши́ка ж *кокошика или овца џоле шије*. – Почéла голоши́ка да снóси ја́јца.
- го́лцат, -а, -о *џо, неодевен*. – Џде го́лцат.
- го́љав, -а, -о *онај који је сиромашан*.
- гоља́к м *џоља, сиромаш*. – Штó се пра́и да егоља́к, кад нíи то́лко сиромá.
- го́љча м в. *џољак*. – Го́љча го́љави, нíшта си́ нема укúћу, а реши́л да се же́ни.
- го́р прил. *џоре*. – Џди го́р у Чу́кер и набéрни рúј за бу́ре.
- го́р, -а, -о *лош*. – Не попрáља се, дóн-издóн е свé го́р и го́р.
- горéшњак м *дан који народ празнује у време највећих леи́тних жеџа да не би долазило до пожара*.
- горí несвр. *осећа жеџ*. – Горí ме за во́ду.
- горнíи несвр. *има наџорак укус*. – Почéло бра́шно да ми горнíи.
- Го́рњи Матéвац м *Горњи Маи́ејевац, село крај Ниша*.
- горњомáлац м *онај из Горње махале*. – Џе и́грамо ву́збал з-горњомáлци.
- горњомáлка ж *она из Горње махале*.
- горњомáлски, -а, -о *који при́пада Горњој махали*. – Идемо по горњомáлски пúт.
- Горњоматéвачка рéка ж *попóк који пролази кроз Горњи Маи́ејевац*.
- горњоматéвачки, -а, -о *џорњомаи́ејевачки, које при́пада Горњем Маи́ејевцу*.
- Горњоматéвчанин м *човек који живи или је из Горњеџ Маи́ејеваца*.
- Горњоматéвчанка ж *жена која живи у Горњем Маи́ејевцу или је из Горњеџ Маи́ејеваца*.
- Горњоматéвчанче с *деи́е из Горњеџ Маи́ејеваца*.
- гору́н м *бот. најбоља врста храста*.
- гору́нов, -а, -о *оно иш́ио при́пада џоруну, врсти храста*. – Гору́ново дрвó да́ва голéму топлóту.
- горунóвина ж *џоруново дрво (одсечено)*. – То́ј мо́ра да се напра́и са́мо од горунóвину, дру́го дрвó не иде.
- горуња́к м *џорунова шума, џоруново дрво*. – Залутáмо у горуња́к. – Оцéко горуња́к.
- горчавéје несвр. *постíјаје џорко, џорча*. – Почéло бра́шно да ми горчавéје.
- горчуља́в, -а, -о *џорак*.
- горчуља́к м *оно иш́ио је џорко (наи́ци, јела, и́праве, лекови)*. – Са́л пи́ем и еде́м не́ки горчуља́ци.
- го́с м *џости*. – Де́да Милáн ми е најстар го́с.

- госјаниш м *žostī*. – Чекамо да ни дојду
госјани из град.
- госјанка ж *žoiha*. – Будни ми госјанка
целу недељу.
- госпóдин м *учен човек, школован човек.*
– Учил за госпóдина. – Нájмлад сйн ће
ми бóдне госпóдин. – Ту га дам да учн за
госпóдина.
- Госпођиндэп м *хришћански празник*
Успеније Пресвете Бојородице-Вели-
ка Госпојина (празнује се 28. августа по
новом календару). – Ај ће се видимо на
Госпођиндэн.
- гостáр м *онај који радо иде у žostīe.* –
Голém је гостáр, а не воли да му дојду
гóсти.
- гостáрка ж *она која радо иде у žostīe.* –
Гостáрка е. сáмо би ишла у гóсти.
- гостéње с *žoiheње.* – Кэквi гóсти, тэквó
и гостéње.
- гостiнска сóба ж *соба за žostīe и славља.*
– У гостiнску сóбу ће стáну шесét гóста.
– Увéди гóсти у гостiнску сóбу.
- гостопримив, -а, -о *који радо дочекује*
žostīe, žostīoљубив. – У наше село свé су
вамiлије гостопримиве.
- гостоприместо с *žostīoљубивостī.* – Нé-
ма ни дегé ни котé. Од нéг не мóж да
чéкаш ни нéко гостоприместо.
- гóстује несвр. *налази се у žostīима.* – Звáл
ме брáт да мáлко гóстујем куд нéг.
- гóтвено скувано *јело.* – Едú сáмо гóтвено.
- готвéње с *сiремање, кување јела.* – Кэт се
одáш, свáки дэн те чéка готвéње.
- гóтви (се) несвр. *кува (се), сiрема (се)*
(јело). – Млóго вóлим кэд бáба гóтви
ручáк; – Кэквó ли ће се дэнс гóтви за
ручáк, да ми е да знáм?
- гочкá прил. *пóдосiа, пóвише.* – Гочкá е
понéл.
- гоцá прил. *млоžo, пуно.* – Їма гоцá имáње
и пáре, а акýл мáлко.
- гоцá голém прил. *досiа велик, пóвелик.* –
З-гоцá голému врéћу се заметнýл, па едвá
и́де.
- гоштéва несвр. *уžoihава, žostīи некоžа.* –
Јá га гоштéвам, он ме запрћује. Тóј више
нéма куд мéн.
- гоштéва се несвр. *žostīи се.* – Їдем мáлко
да се гоштéвам.
- гоштевáње с *žoiheње.* – Несэм дошóл на
гоштевáње, нéго да работим.
- грабáц м *žрабеж.* – Изр.: На грабáц (*ни*
žрабеж, на силу, на брзину, журно). –
Работило се на грабáц.
- грабéње с *насилно присвајање пiуђе им-*
овине, оiтимачина, пљачка. – Свé је тóј
на грабéње стéкал.
- граби несвр. *жури да неишiо заврши, да*
пре стiжи. – Граби да докóпа лóже, да
пре стiгне дóм.
- граби се несвр. *оiтима.* – Граби се за тý-
ђо.
- грабив, -а, -о *онај који граби, оiтима, пљач-*
ка; жрамжљив, похлепан, лаком. –
Свé, свé, ал' му не вáља што е млóго
грабив.
- градéње с *оžрађивање.* – За градéње обóр
трéба млóго чалија.
- гради несвр. *оžрађује, заžрађује.* – Гради
обóр.
- градина ж *бишiа, врiи.* – У градину смо
насадiли сáмо попрiку.
- градинарка ж *врсiа пáирика, пáирика за*
низање.
- градинче с *дем. и хиi. од жрадина, мала*
бишiа у дворишiју у којој се žаји и
цвеће. – Иди у градинче, па откiни нéку
крáсгавичку и нéки петлицанчáк.
- градушка ж *жрад, пiуча; снiа ледена*
зрнца која кáшкад падају с кишом. –
Градушка ми убила пóље.
- грађа ж *дрвена жрађа, шехничка жрађа.* –
Припрема грађу, ће праи кýћу.

- грамáда ж *џомила камења, ѓромада*. – Врљај камење у грамáду, а не у лóбзе.
- граница ж бот. *врста храсћа Quercus conferta*. – Од границу су најбоље дуге за бурићи.
- грања ж *ѓрана*. – Скршила се грања и падал от сливу.
- грањаќ ж *зб. им. од ѓрања, ѓране на џомили*. – З-грањаќ смо се грејали целу зиму.
- грањас, -та, -то *ѓранаи, разѓранаи*. – Ора ми е грањаси праи голему ладовину.
- грањка ж *дем. и хии. од ѓрања, ѓранчица*. – Прибери овеј грањке, ће ти притребају за потпалу.
- граорас, -та, -то *сив, ѓељев*.
- граорица ж бот. *ѓрахорица, самоник и уродица ѓо њивама*.
- граорка ж *кочошки сиве боје*.
- грашачќ м *дем. и хии. од ѓрашак*. – Само пасуљ едемо. Турн малко и грашачќ.
- грбав *фиг. нисамарен*. – Нећу да испаднем грбав.
- грбач м *леђа, ѓрбача*. – Никог нећу да носим на грбач.
- грбачи се *несвр. ради с муком неки ѓежак ѓосао*. – Нећу више да се грбачим. – Нема више за кугá да се грбачим.
- грбина ж *леђа*. – Док има грбину, ће има и самар.
- грбинка ж *дем. и хии. од ѓрбина, леђа код деѓеѓа*. – Не ударај дете по грбинку.
- грбињаќ м 1. *ауѓм. и ѓеј. од ѓрбина*. – Удари га с криваќ по грбињаќ, па га уби; 2. *леђин ѓребен код живоѓиња (о месу)*. – Оцећи ми малко од грбињаќ.
- грбињаќа ж *в. ѓрбињаќ*.
- грваљуга ж *ѓужва, оѓиѓа ѓуча, свађа*. – У ѓину кућу увек испадне неќа грваљуга. – Тóј без грваљугу неће пројде.
- грвeља се *несвр. даве се (у иѓри или ѓучи; реч је о ѓсма, курѓацма)*. – Грвeљају се како кучићи.
- грдина ж *в. ѓрадина*.
- грдунка ж *в. ѓрадушка*.
- грђ, -а, -о *ѓори од лошеђа*. – Назбрали се кој до кугá, све грђ до грђог.
- грe м мн. грeови *ѓрех*. – Моли Бóга да му опрости сви грeови.
- гребе се *несвр. фиг. узима неѓиѓо бе-сѓлаѓно*. – Не дава, само се гребе. Воли да се гребе, а праи се да и он дава.
- гребен м 1. *кресћа код ѓернаѓе живине и ѓиѓица*; – Наш петэл има голем гребен; 2. *ѓорња сѓраница лиѓице*.
- гребена слиќа ж *ѓребањем урађен лик дијаманѓском иѓлом на ѓраниѓној ѓолираној ѓлочи*. – На спóмен, кад умрем, да ми турите гребену слиќу.
- гребенци м мн. *сѓрава с ѓвозденим зуѓицама у два реда којима се ѓребена, чеѓиља вуна или кучина*.
- гребуља ж *ѓрабуља*. – И з-гребуљу мóжеш да угасиш кирeч.
- гредeљ м *део ѓлуђа, руда*.
- гређанин м *ѓрађанин, варошанин*. – У гóсти ни дошли гређани.
- гређанка ж *ѓрађанка, варошанка*.
- гређански, -а, -о *ѓрађански, варошки*. – Нóси се гређански.
- гређанче с *дем и хии. од ѓређанин и ѓређанка, ѓрађанче*. – Обуќал се у кратке гаће, како гређанче.
- гребта ж *ѓрех, ѓрехоѓа*. – Да га е греотá од Бóга, не се снажалил на сирочићи.
- грeпка *несвр. ѓребе лађано, ѓребе ѓо мало*. – Ёл чуеш како миш грeпка по таван?
- грeтка ж *дем. од ѓреда*. – Овеј грeтке су добре за рбóгови, мóра да и[х] купим.
- гривас, -та, -то *који има ѓриву*.

грівка ж *дем. и хит.* од *џрива*. – Наше ждробѣ има убаву грівку.

Грѣм изр.: Бўни се ко Грѣу а́псу.

грѣав, -а, -о *п̄ромукао*.

грѣавѣје несвр. *добија п̄ромукао џлас*. – *Насѣбо* и почѣ да грѣавѣјем.

грлѣње с *џрлѣње*. – Грлѣње прешло у бијѣње.

грма́да ж *в. џрамада*.

грма́к м *зб. им. жбуње, џрмље*. – Ицепи се идѣјни по грма́к.

грма́н м *жбун, џрм*. – Скутал се у грма́н. па несу могли да га најду.

грма́ње с *зб. им. џрмље, жбуње*.

грме́ж м *џрмљавина*. – Кѣт престане грме́ж, ће си појдемо.

грше с 1. *земљани лонац за кување јела*; 2. *фиг. уз оноџ који се мѣша у шјуџи посао, у изр.:* У свако грне миродија.

грпѣнце с *дем. и хит.* од *џрне*.

грѣнци м *земљано посуђе, џричарија*. – Њина кућа има бѣлисвет грѣнци.

гробáк м *дем. од џроб*. – Дабóгда се у гробáк превртáл! (*клепá*).

грóбниште с *џробље*. – Тó е кáменичко грóбниште. Виш кáко су очúвани стáрни спóменици.

грóбље с *џроб*. – Идемо дѣда Ли́ли на грóбље.

грóз м *џрозд*. – Поѣдо едѣн грóз плóвдину, па ми се úлади.

грóзá ж *осећање одврајности, осећање задости*. – Грóзá ме да едем из њóну паницу. – Од грóзе човек да га поглѣда.

грóзан, -зна, -зно 1. *ружан, одврајан (о времени)*. – Напољу е грóзно, не излáзи се; 2. *пеј. веома лош човек*. – За теј ствáри е млóго грóзан.

грóздáк м *дем. од џроз, џроздић*. – Дáј на

детѣ нѣки грóздáк. Нек едѣ!

грóзи се несвр. *џади се*. – Прѣјѣл, па се грóзи.

грóзотија ж *џрозоџа, одврајности, руџоба*. – Грóзотија, да му човек ора́ па ру́ку не úзне.

грóјзе с *џројџе*. – Кáдá ће берѣте грóјзе?

грóјзенцѣ с *дем. од џројзе*. – Ако идеш у лóјзе, набѣри мáлко грóјзенцѣ за дѣцу.

грóмка ж *звѣчка (дѣџа и џрачка)*. – Úзни грóмку, па уми́ри детѣ.

грóмка несвр. *звѣчка, луџка*. – Грóмкáј мáлко з-грóмку, детѣ ће се уми́ри.

грóмкáње с *луџкање, звѣчкање, звѣчком*.

грóпчáк м *дем. од џроб*. – Ископáше му грóпчáк, па га закопáше.

грóшáк м *дем. од џрош, џрошчић*. – Нѣмам ни грóшáк куд мѣн.

грóтко прил. *неп̄ријáјно, нелáгодно*. – Грóтко ме да га п̄тáм за тóј.

грубоглѣдан, -дна, -дно *није леј, ружан*. – Она́ úбава, а мўж ју грубоглѣдан. – Око ми га не вáта, грубоглѣдан је.

гру́ва несвр. *круни кукурузú помоћу нап̄раве*. – З-грувáч гру́вају момóрзу.

грувáч м *нап̄рава за круњење кукуруза*.

грудн́ик м *клин који сáја п̄редњи и задњи део кола (зайреџе)*.

гру́дња́к м *врѣта сукненоџ п̄рслука*. – Обúчи гру́дња́к, да не осѣбнеш.

гру́мен м *не баш велики комад соли*. – Нѣмам сáтан сол, нѣго свѣ у гру́мен.

груменчáк м *дем. од џрумен, џруменчић*. – Турí нѣки груменчáк сол више у чóрбу, па ју пресолí.

гру́тка ж *дем. од џрудва, џрудвица*. – Кома́т лѣб и гру́тка сáрење. Сва́ки дóн.

грцма́н м *џуша*. – Залетѣл му зáлог у грцма́н.

Грчка ж изр.: Ёе плáти ко Грчка.

- гуверна́л м *волян на бицикли*. – Искривил ми гуверна́л на бициклу.
- гүвниште с *место на коме се налазило жумно*.
- гүвно с *жумно, место на коме се врше житио*. – Ва́жно е да смо пченицу претерали на гүвно, а вршу мо́ж и да поприче́камо.
- гугута́п м *мужјак жу́жуике*. – Ђду како гугута́н и гугутка.
- гугута́р м *врста голуба*. – Ђма го́луби гугута́ри.
- гугутка́р м *онај који убија жу́жуике*. – Гугутка́р, по́би све гугутке у на́шу малу́.
- гүда ж *деч свиња*. – Згрди́ гүда.
- гүдррр... *гици-гици узвик за дозивање, ваљење (о свињи)*.
- гүж м зоол. *слић Angius fragilis L.* – Гүж личи на змију, он се не уби́ва.
- гүжва ж 1. *колућ исплећен од павићи, служи за спајање каије на пјору са оградом*; 2. *пеј. сићушна здејасна особа*. – Онај гүжва, ни́ккэв чо́век.
- гүжвав, -а, -о *изгүжван*. – Обукал гүжваву кошу́љу.
- гүжви се *несвр. усјеже се, мисли се, о-клеви*. – Кэ[д] трéба да му се помогне да му се сви́ слетé, а кэ[д] трéба да помогне он се гүжви.
- гүжва́к м *завршни део дебелог црева, сфинктер*. – У гүжва́к га (*псовка*).
- гузи́ца ж 1. *в. жу́жњак*. – У гузи́цу га (*псовка*); 2. *изр.: Све би нагнел у гузи́цу (каже се човеку који мисли само на јело, похлепном човеку)*.
- гүјичи́чэпал м зоол. *сипонога* Myriopoda.
- гүка ж *израслина*. – Дигла му се не́ка гүка под ми́шку.
- гүка *несвр. жу́че*. – Го́луб гүка, голу́бца не́ће.
- гула́нфер м *золаћ, вуцибајина*. – На шол се он, гула́нфер, да ми со́ли па́мет.
- гуле́ње с *жу́ење*.
- гүли *несвр. жуићи, скида кору са дрвета*. – Зајци почéли да гүле ко́ру на вилда́ни у слива́к.
- гүли *прóју несвр. фиг. пeшкo живи*. – Не́ма каквó да еде па гүли прóју.
- гүља *несвр. ради уз минималну надокнаду*. – Мо́ра да гүљам куд не́г, ѿмам дéцу.
- гүљав, -а, -о *јадан, бедан, слаб*.
- гүљча м *јадник, бедник, смећен човек*. – Гүљчо гүљави, протреси́ се. Доклэ ће бүдеш тэ́кэв?
- гүма *несвр. нешићо брзо бере (нарочићо пирење)*. – Кудé ти е Милан? Ене́ га кудé гүма црешње.
- гумара́блика ж *лејак за лејење жуме*. – Не́мам гумара́блику да залéпим гүму на то́чак.
- гумења́к ж *жумени ошаник*. – Күпи на детé едни́ гумења́ци, ови́ја му се ицепи́ли.
- гүмка ж 1. *сломљена (ошкинућа) жранчица са зрелим пирењама*. – Откину́ две-три гүмке црешње за дéцу; 2. *скућ жруцисаној лића или плодова (на жранчици)*. – Олиста́ле гра́нке на гүмке. – Откину́ две-три гүмке црешње за дéцу, ко́лко да оку́се.
- гүмчи́ца ж *дем. од жумка*. – Поéдо двé гүмчи́це црешње, па ми се услади́ше.
- гүпгула ж *жу́ва, мейеж*. – Напраи́ше гүпгулу, па се поби́ше. – Ди́же се гүпгула у селó.
- гүња ж *врста жрудњака*. – Без гүњу ни́где не по́ди.
- гүњче с *дем. од жүња*. – Да́ј на детé гүњче, да се обучé, да му не́ ладно.
- гүс м *мешал од које́ се прави плоћина (мешална плоча) на пeћи на којој се кува јело*. – Плóтна е од гүс.

гус, -та, -то *који је гусић*. – Вóли да еде гус пасуљ.

гуса ж *реч која се чује у дечјој иџри*. – Бибу, гусу, куде си билá? У бáбини. Кáкво си работила? Јéла, пила... Кéо, кéо.

гусéнка ж *гусеница*. – Гусéнке напáле сливáк, мóра га прéкамо.

гусла ж *гусле*. – Слушáл сам кáкó свíри гусла.

густáчак, -чка, -чко *пpилично гусић*. – Напpáн густáчак пасуљ, нé пóретак.

густáчак, -чка, -чко в. *гусићáчак*.

густáчак, -чка, -чко в. *гусићáчак*.

гúта несвр. фиг. *брзо, халиљиво једе*. – Гúтај, тúј, и ћути. – Нéма срáм, сáмо гúта.

гúтка ж *деч. свиња*. – Лéгла гúтка у блáто,

па се вáља.

гúтка несвр. деч. *гуйа, једе*. – Од милин да га поглéдаш кáкó гúтка.

гугуpáћ м фиг. *мрзовоља, жоунсiво*. – Уватил га нéки гугуpáћ, па сáл ћути.

гúцка несвр. *пијуцка (о алкохолу)*. – Пóчел и óн добрó да гúцка.

гуцкáње с *пијуцкање (о алкохолу)*. – Дóнэс гуцкáње, јúтре гуцкáње и ће пóстáне пијáница.

гúцне свр. *сркне, пивне (о алкохолу)*. – Вóли да си гúцне нéку пред ручáк.

гúчица ж *дем. од гúша, гúшица*. – Заштpкло га у гúчицу.

гúша ж *изр.*: Еднá гúша, еднá дúша.

гуштáк м *гусићо израсле биљке, гусића млада нума, чеспáр, ишиpаж*. -- Волóвн улéгли у гуштáк, па не мóгу да н[х] нáјдем.

Д

дэ *везн. да*. – Идем у ујкини, дэ вíдим кáкво работé.

дэ м *дах*. -- Кэд ме úдари, истера ми дэ.

дэвпáчка прил. *пoодавно*. – Дэвнáчка сам од нéг узéл пáре на зéјм и јóш му не вртам.

дэгáљ-дэгáљ *израз који се изговара када се мало деiће гóлица да би се развеселило*.

дэи м мн. дэни, дни (али: двá денá, трí денá, млóго денá) *дан*. – Свáки дэн додди куд нáс. -- Прoјдóше млóги дни и недéље а нéга нéма дóm.

дэпáс прил. *данас*. – Решил да дэнэс окó-пáлóже.

дэпáске прил. *данас*. – Тóј ћемо свé дэ-нэске да урабóтимо.

дэпáшэнь, -шња, -шњо *данишњи*. – Тó с

билó прé двé гóдине на дэнэшэнь дэн. – Дэнэшэнь дэн да ми не додди више.

дэпáшэница ж *данишње време, садашње доба*. – Кúј кáже да дэнэшэница не вáља, тэј лэже.

дэш'е-дэпге *узвик који се чује пpилично удара у пешићо*. -- Узе тојáгу и дэнге-дэнге, дóк ју не пóкриш.

дэпдэнэс прил. *данданас*. -- Ни дэндэнэс не врéимо.

дэше свр. *пpедакше, одмори се*. – Да дэ-немо мáлко, па ће рабóтимо.

дэп-иэдэп прил. *сипáлно, пeйреспáно, из дана у дан*. – Не попpáла се, дэн-иэдэн свé пóгор.

дэшьум прил. *дању*. – Нóћум лúнса, дэньум сипí.

дэскá ж *даска*. – Купил дэске да прáн пéнцери.

дѣхс несвр. *пѣшко дине, дахѣ.* – Умори́л се, па сáл дѣхс.

дѣчи́ца ж дем. и хий. од дѣска, даи́чица.
– Не врљај дѣчице, ће ти затребају.

дѣчури́ша ж ауџм. и пѣј. од дѣска, велика, лои́ца даска.

да́ва несвр. даје. – С едну́ рúку да́ва, а з дру́гу узíма.

дава́нција ж давање. – Трошѣлѣк и дава́нција га упропастíше.

да́ват, -а, -о даван. – Да́вато му с ђбе ша́ке, и па́ му ма́лко.

даве́ње с 1. давле́ње у води, уи́аиње. – Још па́нти онѡј даве́ње на извира́ло; 2. међусобно уједање кучи́на. – Пчѣшко даве́ње; 3. сѣалне свађе у п̄ородици. – С тѣквѡ даве́ње се не íде на добрѡ.

да́ви несвр. уједа (о п̄су). – Дави́ли га кúчићи, па га стра́ и да н[х] ви́ди.

да́ви гугúткс несвр. фиг. ломо́ици, п̄рича без везе, свиш́ица, баље́зга.

дави́ја ж свађа. – Напраи́л дави́ју, па се побíли.

давначкѡ прил. п̄оодавно, п̄рилично да-вно. – То е билѡ давначкѡ, ви́ше се и не сѣ́хам ка́да е билѡ.

да́да ж сесѣра. – Да́да ми е добра́ и úбава.

да́деп, -а, -о сѣворен, начи́шен. – Човѣк е да́ден да се мúчи.

да́дин, -а, -о ко́ји п̄рипада дади, сесѣрин.
– Обúл да́дине сандале.

да́клем речца дакле. – И, да́клем, кѣкѡ е то́ј билѡ?!

дала́п м осѣава од дасака за п̄осуђе п̄ри-качена о зид. – Затвори́ дала́п, да не ула́зе муши́це.

да́љни прид. да́љи, удаље́нији. – Онí су да́љни рѡд.

да́ма ж мица (врѣи́а иѣре зрни́ма ку-куруза, п̄асуља и сл.); ма́ла да́ма (иѣра се са п̄ри), а ве́лика да́ма (са девѣи́ зрна

ко́ји се п̄мичу).

данѣс прил. в. дѣнѣс.

данѣша́њ, -шња, -шњо прил. в. дѣнѣшѣњ.

данѣшањ, -шња, -шњо прил. в. дѣнѣшѣњ.

данѣшњи́ца ж в. дѣнѣшњи́ца.

данѣшѣњ, -шња, -шњо в. дѣнѣшѣњ.

данѣшањ, -шња, -шњо в. дѣнѣшѣњ.

данѣге-данѣге узв. в. дѣнѣге-дѣнѣге.

дангуба ж накнада за изгубљено време (код незавршеног посла). – Ни дангубу ми несú плати́ли.

дангубѣње с дангубљење. – Не́мам ја́ врѣме за дангубѣње.

дангуби несвр. ленсѣву́је, не ради, г̄уби врѣме. – Íдем на њíву да не дангубим.

да́нце с доња сѣра́на суда, дно. – Попу-шти́ло ми да́нце на чебѡр, мо́ра да ѡкнем п̄нтера да га попра́н.

да́р м девојачка сѣрема ко́јом ће да-рива́ици сваѣ́ове.

дарѣк м дем. од дар, мали дар, дарих. – И ја́ сам доби́л не́ки дарѣк.

да́рмар м лом, лакрди́ја. – Напраи́ли да́р-мар у сѡбу, да те срмота́ од лúди.

да́рови м скуй̄ свих п̄оклона ко́ји су до-несени о сва́дби, криш́ењу, рође́нди-ну.

дару́ван, -а, -о ко́ји је добио дар, ко́ји је дариван.

дару́вање с даривање. – На да́дину сва́дбу дару́вање траја́ло два са́та.

дарчѣк м дем. од дар. – Да́доше ми не́ки дарчѣк, па га донѣсо до́м.

да́тка ж дем. и хий. од да́да, сесѣри́ца.

да́ткин, -а, -о сесѣрин. – Обúкла се у да́ткине дрѣшке.

да́ткица ж дем. и хий. в. да́тика. – Да́тке, да́ткице, би́е ме ба́та.

да́ууу-ла́ууу узвик ко́јим се п̄ображава

- звонѣње великих звона.
- дација ж *порез, разна давања, дажбина*. – О[д] дације главу не мог да подигнем.
- два-тринаес бр. *дванаесѣи-тринаесѣи*. – З-два-тринаес човека ударимо темел на кућу.
- двизѣц м *ован у дружој години*.
- двѣска ж *овца у дружој години*. – Заклали двѣску за Велигден.
- двобѣпка ж *повчаница од двадесетѣ динира*.
- двобрѣзни, -а, -о у *изразу*: двобрѣзни плуг (*плуг који истовремено прави две бразде*).
- двогѣдац м мн. двогѣци *онај који има две године*. -- Онѣ су двогѣци.
- двогѣтка ж *женско жрло сѣоке које има две године*. – Јуницу двогѣтку нећу продавам.
- дводиѣрка ж *метални новац од два динара*. – Некад је дводиниѣрка била голема парѣ.
- двожѣтка ж *јаје са два жуманцѣта*. -- Међу јаја се најде и по нека двожѣтка.
- двожѣче с дем. од *двожѣйка*. – Разбѣ јајце двожѣче.
- двоѣца ж *два мушкарца*. – Иду по двоѣца, ко војници.
- двоѣчка м в. двоѣца. – Јѣш двоѣчка да дојду па да појдемо.
- двојѣни несвр. *доноси на светѣ два младунцѣта, близни*. – Наша снајка па двојѣнила.
- двојѣнка ж *два срасла плода у воћа и поврха (лешик, шљива, ѣаѣрика и др.)*. – Пробрѣ све двојѣнке поприке па и[х] испрѣји.
- двор м *уређена кућа са дворитѣм*.
- двотрѣпац м *врѣта бомбардера из II светѣског рѣта*. – Гледали смо како су немачки двотрѣпци бомбардували Ниш.
- двоцѣвка ж *пушка са две цѣви*. – Мој дѣда има пушку двоцѣвку.
- дѣ узв. – Дѣ, одмори се. – Дѣ, послунај дѣду. -- Дѣ, да видим како си купио (у *значењу дај*).
- дебѣл, -а, -о *дебео*. – Дебѣл комѣчка.
- дебелдѣр м *нерадник, жѣтован, лењивац*. -- Голѣм дебелдѣр, само би тѣл да еде а ништа да не рабѣти.
- дебелѣје несвр. *жѣи се, дебѣа*. – Наш вѣпор почѣл да дебелѣје.
- дебѣли се несвр. *жѣи се, дебѣа се*. -- Како ли еде, сѣл се дебѣли.
- дебѣло прил. *крујно узр.*: Тѣј ће излѣгне на дебѣло.
- дебелокѣжас, -ста, -сто *фиг. неосѣљив, бѣспидан*. – Дебелокѣжас, не ѣје за ништа.
- дебелокѣрас, -та, -то *који је дебеле коре*. – О[д] дебелокѣрасту лубеницу смо направили слѣтко.
- дебелокѣрка ж *воће и поврхе које има дебелу кору*. – Купѣ лубеницу дебелокѣрку, па се заѣба.
- дебѣло мѣсо с *буѣшина, ѣур*. -- Убоде ме у дебѣло мѣсо.
- дебелчѣк, -чкѣ, -чкѣ *подебео, дебѣли, дебѣљушкѣтѣ*. – Дебелчѣк у снагу.
- дебѣљѣн м *незѣрајина, дебѣла мушка особа*.
- дебѣљѣна ж *незѣрајина, дебѣла женска особа*. -- Он тѣнѣк, а женѣ дебѣљѣна.
- дѣбѣљак м *дебѣли крај обореног сѣабла*. -- Едѣ сам иѣпио дѣбѣљак од горун.
- дѣва несвр. *крије, ѣрони*. – Кудѣ ли дѣва тѣлке парѣ?
- дѣва се несвр. *жѣи се, неѣтаје*. -- Кудѣ ли се дѣвају ѣини мѣжи? Ка[т] трѣба да ни помѣгну, ѣи нигде нема.
- дѣведѣсѣт изр.: *Иде на дѣведѣсѣт (ѣотани*

- се неодговорно, све му једно).*
- деверерење с дворење, ојслуживање, служба некога. — Тóлко моје деверерење, и пак му несџм добџр.
- деверѣри несвр. *служи некога, дворѣ некога.* — И да ми е из óко испáл, нећу више да му деверѣрим.
- деверѣчић м *деверов син.* — Тó ми е деверѣчић.
- деверѣчпа ж *деверова кћи.*
- деветá несвр. *удара, туче.* — Кэт пóчнем да га девѣтам, ће ме запáнти.
- деветáње с ударање, туча. — Онóј деветáње јóш пáнтим. — Заслужѣл дебѣло девѣтање.
- дѣвла ж 1. *сѣларинска народна игра*; 2. *фиг игри под моране.* — Мóре, дѣвлу ће игра куд мѣн.
- девојачко срѣце с бот. *златѣни љиљан, дивљи љиљан Libium martagon L.*
- девојче с 1. *дем. и хѣт. од девојка, млада девојка.* — Онóј нáше девојче се млóго срамúје; 2. *девојчица, мало женско дете.* — З-девојче седѣ у клúпу (у школи).
- девојчиште с *ауѣм. и пеј. од девојка.* — Петкáно, морѣ, онóј твоје девојчиште сáл ћутѣ кэт проóди поред мѣн.
- девојчурљáк м *многò женске деце.* — Девојчурљáк изнарађáл.
- дѣда м 1. *пáсѣтѣ, жѣнин оѣпац.* — Дѣда обећáл на зѣта сáг, ал' му не дáл; 2. *очев или мајчин оѣпац, или сваки сѣлар човек.* — Мóј дѣда е из рáт излѣгал као марвењáк; 3. *муж (супруж).* — За мѣне и моѣга дѣду ће íма.
- дѣда Бóг м *пун месец на небу.* — Ене га, сѣне, дѣда Бóг.
- дѣ-дѣ узв. *ма нѣмој (супроѣсѣпавáње).* — Дѣ-дѣ, сáмо га пѣпни, па ћу ти јá покáжем.
- дѣдичка м *пеј. човек који се зѣурио, прерано оѣпарио, имокљан.*
- дѣдуша м *особа која физичким или карактерним особинама личи на свога деду.*
- дѣјстује несвр. *дејстѣује.* — Нáша бригада напáла Нѣмци и дѣјстује.
- дѣл м *део.* — Ћу си úзнем свој дѣл.
- делбедѣр м *в. дебелидер.*
- делелѣја м 1. *вино које се добије када се у комину дода вода*; 2. *аљкаво обучен човек, скиѣница.* — Иде као делелѣја.
- делѣдба ж *деоба.* — Делѣдба и мерѣње - барабáр.
- делѣдбина ж *деоба.* — И пóсле делѣдбину смо си живувáли.
- дѣлница ж *деонѣца*
- дембелѣше несвр. *проводи време у нераду, бесѣслѣчи.* — Дембелѣше, ништа не вáта пóтешко од ложѣцу.
- демѣје ж пл. т. *дѣмије, шалваре.*
- дѣн м *в. дѣн.* — Трѣ денá смо орали нѣву у Кóмрен. — Млóго денá пројдóше а он не добди дóм.
- дѣпе несвр. *садева у крѣпѣне, у пáсѣтѣове, у сѣпóжѣве, у лѣсникѣ.* — Јóш кáд дѣну онáј лѣсник.
- дѣпе свр. *зайѣури.* — Кудѣ сам си денúла плѣтиво?
- дѣпе се свр. *несѣпане, ницѣзне, зайѣури се.* — Свѣ сам потрошѣл, кудѣ да се дѣнем. — Кудѣ се дѣну Бóшко?
- дѣр узв. *за подѣпѣчање, соколѣње, као оѣмоена.* — Дóјди, дѣр, и тѣ едѣнпút куд мѣн. — Удáри га, дѣр, кáквó чѣкаш?
- дѣрле с *пеј. од дѣте.* — Онóј твоје дѣрле ми рáзби пѣнѣр.
- десѣткује несвр. *туче.* — Ће те баштá десѣткује кó[д] дóјде из лóјзе.
- десњáк м 1. *особа која се сѣреѣпѣније служи десном руком неѣо левом.* — Брáт десњáк, а сѣстрá левáк; 2. *во или коњ који се уѣпреже с десне сѣпране руде.* — Бúлча е десњáк.

дѣте (дѣ+те) *узвик за подстицање више људи од једног.* – Дѣте, људи, помогните ми да натоваримо кола.

детињ, -а, -о у *изразу: детиња рабѳта (неозбиљан посао).*

детињски, -а, -о *непромишљен, понаша се као дејте.* – Порасал, а има детињски памет.

детишљаќ м *дечак, дечак који тек није није постао момак.* – Велко е детишљаќ, још га неће женимо.

детиште с *пеј. од дејте.* – Оној си наше детиште ништа не зна, сви га заебљају.

дѣтка м *дем. и хит. од деда.* – Мој дѣтка е млого добар човек.

дѣткица м *дем. и хит. од деда.* – Дѣтке, дѣткице, пушти ме з-друшке д-идем у ђро.

дечурлија ж зб. им. *ауџм. и пеј. од деца.* – Онај мој дечурлија ће ми душу изваде.

дидиџ прил. *сасвим, потпуно.* – Дидиџ пропадомо.

дидина ж *дубина.* – Не улази у дидину, ће се удавиш.

дидѳк, -а, -о *дубок.* – Река широка, вода дидѳка.

дидваљ, -вља, -вљо *дивљи.* – Дидваљ коњ се не седла.

дидвана ж *трем, тераса.* – Лѣти спимо на дидвану.

дидвљаќ м *1. ѳпак човек.* – Дидвљаќ, као да е расал у шуму; *2. дивља садница, дивљака.* – Насадил дидвљаќ у сливаќ.

дидвљѳ мѳсо с *нека израслина на телу.* – Дигло му се дидвљѳ мѳсо под мишку.

дигне свр. *1. обере (о плоду).* – Отидѳше у баћу да ју дигну. – Дигомо поље; *2. изр.: Дигне главу (ѳпорави се, изађе из кризе).* – Дигне нос (*наљути се*). – Дигне прашину (*узнемири околину поводом*

неког безначајног догађаја). – Дигне руке (*ѳстави све, ништа за не није-ресује*). – Дигне цѳву (*почне да ѳлами безикавог повода*).

дигне се свр. *1. усѳане.* – Јѳ[ш] се не дигал, спи. – Чмавало, не мисли да се дигне; *2. обере се (о плоду у пољу).* – Дигнуше се баће, мора и ми нашу да дигнемо.

дид-дид м *деч. ауѳо.* – Вози се дѣте у дид-дид.

дид-диди узв. *деч. ѳпонашање звука ауѳа.*

дидже се свр. *1. усѳане.* – Дидже се, ѳми се и истрча на пут; *2. обере се (о плоду у пољу).* – Поље се зачѳс дидже.

дидза несвр. *дидже.* – Јак је, па можда дидза.

дидза се несвр. *1. усѳаје.* – Навикал да се рано дидза; *2. бере се (о плоду у пољу).* – Почѣло поље да се дидза. – Дидза се у Умско, у Брѣничко још не.

дидзање с *1. подизање.* – Искидамо се ѳ[д] дидзање носачи; *2. усѳајање.* – Рано легање, рано дидзање.

дидзѳни м *мн. каша којим се уѳрава коњем.* – Држ добро дидзѳни, не пуштај и[х].

дидј м *непријатан мирис, задах.* – Има неки дидј из уста.

дидја несвр. *дише.* – Уморил се, па едѳа дидја.

дидјање с *дисање.*

дидлѳја м *пеј. ѳлуѳак, ѳуѳавац.* – Дидлѳја, за ништа не. А ѳвам се уздидза.

дидп "захвала није". – Дидп је миран, иначе би ти показал. – Дидп ме промаши, иначе би ме погодил.

дидрипчи несвр. *многѳ ради, бди над нечим.* – Не могу цѳл вѳк да дидрипчим, неќ малко и другѳ рабѳти.

дидлѳг, -а, -о *дуж, дужачак.* – Длѳге руке, кратки рукави.

дидлакурѳна ж *ауџм. и пеј. од длака.* – Зарасал у дидлакурѳину, па не мѳ[ж] се обрѳтви.

- доака се несвр. *дође*. – Едва се доака до вас.
- добрарчак, -чка, -чко *прилично добар*. – Мој деда беше добрарчак човек. – Узел жену из добрарчукамилицу.
- добрарчак, добрачка, добрачко *в. добрарчак*. – Добрарчак по душу.
- добрарчак, добрачка, добрачко *в. добрарчак*.
- доберџе свр. *доврши са брањем (о воћу и поврћу)*. – Чекај да доберџем попріку, па ћу појдем с тебе.
- доберџе несвр. *завршава са брањем (о воћу и поврћу)*. – Доберџе лџе.
- добие свр. *допуче, усмрти*. – Чекај да добием куче, да ме више не лаје.
- добие свр. *в. добие*.
- добира несвр. *в. доберује*.
- добо *с време, доба*. – У које добо ти дојде син? У неко добо.
- добрачко прил. *дуго, много*. – Добрачко се забавише.
- добро узв. *одобравање, пристианак*. – Добро, нека буде такој.
- добро *с добротинство*. – Моје добро ће га убије.
- добрџетрџа *с срећан час, срећа*.
- добрџе несвр. *живи у добру, ужива*. – Добрџе не добрџе.
- доваља се свр. *дође ошјежано, с муком*. – Едва се доваља дом.
- довата несвр. *дохваћати*. – Довата црешне осам, па и [х] збе.
- довати свр. *дохваћати*. – Кућа му ниска, па шокатор с руку мој да довати.
- довџек прил. *вечито, довека*. Изр.: Кус петал, довџек пиље.
- дџвечер прил. *довече, вечерас*. – Ђу дџдем дџвечер.
- довџија несвр. *завршава вијење венца*. – Још малко па ће довију венца.
- довџија се несвр. *спалази се*. – Довџија се, па некако живи.
- довр прил. *до врха*. – Довр напунил шише с вино.
- довреви свр. *доврши причу, заврши разговор*.
- довреи свр. *в. довреви*. – Пушти га да довреи.
- довреји свр. *в. довреви*.
- доврџе свр. *довеже, заврши са везивањем (снопови)*. – Кэ[д] доврџемо пченицу, ће ју здџнемо у крстине.
- доврџе несвр. *завршава са везивањем (о сноповима)*.
- доврљи свр. *дода, допучи*. – Доврљи ми виљу.
- доврљи се свр. *добаци се*. – С камен се доврљи до међу.
- доврџтка свр. *заврши врџкаше (ујредање) вуне*. – Да доврџткам још овој вретџно, па ћу манем.
- доврше свр. *заврши са врџидбом*.
- довршџе несвр. *приводи крају врџидбу*.
- довукџе се несвр. *долази нејозван*. – Не га срмота, довукџе се, а ич ни не помага.
- догџга свр. *спитџне, дође скачући на једној нози*. – Ђу дојдем, макар догџгал на едну ногу.
- доглави свр. *допучи, дода до одређене количине, домери*. – Додај још малко, да доглавиш до кило.
- догџд везн. *доклеџод*. – Догџд има у пресџк, дотлџ ће буде миран.
- догџдин прил. *кроз џодину дана, идуће џодине*. – И догџдин да се види.
- додава несвр. *додаје*. – Узни виљу па ми додавај снопови.
- додолица ж 1. *додола*. – Ђде додолица и куд нас; 2. *девојџице у додолама*. – Милџва е била додолица. И па ће буде.

- доедѣ свр. *доврши са јелом, доврши ручак*. – Пуштн га да доедѣ. – Нѣка досдѣ.
- дожалѣје свр. *поѕтѣпане жоо*. – Дожалѣло му, па се расплакѣл.
- дожѣња несвр. *довршава жѣтву*. – Овѣј њѣву љвек дожѣњамо пред заодлѣк слѣнце.
- дожѣња се несвр. *приводи се крају жѣтѣва*. – Куд нас се дожѣња, а кадѣ ће куд вас жѣтва да пѣчне?
- дожѣѣ свр. *заврши жѣтву, пожање*. – Јѣш мѣлко му остѣло, па да дожѣѣ.
- дожѣѣ се свр. *заврши се жѣтѣва, пожање се*. – Едѣа се дожѣѣло.
- дѣзам прил. *тиско, до земље*. Кѣлања му се дѣзам.
- дозѣаља несвр. *дозвољава*. – Уалили га, па му свѣ дозѣаљају.
- дозѣбли се свр. *фиг. покори се, прећустѣи се, понизи се*. – Дозволил се да га н децѣ замочѣју.
- дозимѣје свр. *поѕтѣпане хладно*. – Дозимѣломи, па се тресѣм.
- дозѣри се несвр. *расани се*. – Чѣк јѣш мѣлко, да се дозѣрим, па ћу се дѣгнем.
- дозрѣје свр. *сазри, дозри*. – Кѣд грѣје дозрѣје, ће га берѣмо.
- дозрејѣје несвр. *дозрева*. – Полѣк дозрејѣје.
- дојда несвр. *завршава са јелом*.
- дојѣни свр. *предахне, одмори се, добије снажу*. – Седнѣл мѣлко да дојѣни.
- дѣјде свр. **1.** *дође*. – Ће дѣјде ѣн куд мѣн, а нѣ јѣ куд нѣг; **2.** *изр.*: Ће дѣјде мѣца на вратѣнца (*указаће се прилика да се узврати на исти начин*). – Ће дѣјде на кѣково лѣто (*никад*). Дошла (*удала се*).
- докарѣ свр. *доћера, доведе*. – Докарѣше дѣѣа кѣла з-грѣје. – Докарѣше га мртѣвога на кѣла.
- докарѣ свр. *додирне, доћакне, удари*. – Пѣзи да те нѣка грѣња не докарѣ, ће те свѣ изгрѣбе.
- докпелѣје свр. *дође до сѣња не-издрживѣж*. – Кѣд ми докпелѣје, нѣћу да глѣдам кудѣ удѣрам.
- докисселѣје свр. *фиг. в. докиселеје*. – Докисел ѣл ми, па га избѣ.
- доклѣца се свр. *једѣа дође, с муком дође*. – Нѣшто ми нѣ добрѣ, па се едѣа доклѣца.
- доковѣ свр. *доврши коѣање (нечежа), докује*. – Јѣш мѣлко му остѣло да доковѣ тарѣбе.
- докѣла свр. *докоћрѣла, доћера почак (коћрѣањем)*. – Доколѣл тѣчак куд колѣра, да га попрѣн.
- докѣлко прил. *до којеѣ времена, докле, докад*. – Докѣлко ће овдѣ да седимѣ.
- докѣпа (се) свр. *заврши (се) са коћањем*. – Едѣа докопамо лѣје; – Кѣт се докѣпа, ће прѣдемо у дрѣгу њѣву.
- докрѣј прил. *крај* – Ће бѣдемо на свѣдбу докрѣј. – Сѣдни докрѣј, да мѣж да излѣгнеш.
- докрѣјчи свр. *доврши*. – Онѣј што сам запѣчѣл, мѣран да докрѣјчим.
- докривѣје свр. *не може да се уздржи, дође криво*. – Кѣд ми докривѣје, ћу га н стѣрам не кѣћу.
- докруни свр. *заврши са круњѣњем (о кукурузу)*. – Прећн слѣнце докрунимо момѣрзу.
- докрѣши свр. **1.** *доломи, све поломи*. – Докрѣшил стѣре тарѣбе, па наместѣл нѣве; **2.** *доврши бербу кукуруза*. – Јѣш мѣлко па ће докрѣше момѣрзу.
- докрѣши се свр. *дође*. – Кѣдгѣд се докрѣши, љвек напрѣн нѣку свѣћу. – Пѣа се докрѣшил, а ниѣкој га не звѣл.
- дѣктур м *лекар*.
- дѣктурка ж *жена лекар*.

- дóктур Трнокóповић ж шaљ. *смрті*. – Мòже га излечи сáмо дóктур Трнокóповић (*каже се болеснику који истинче своју болесні*).
- докудé прил. 1. *докле*. – Докудé идеш?; 2. *до*. – Идемо зéчóс докудé чешмú, па ће се врнемо.
- докундрише се свр. *саїпре се од великоџ рада*. – Голéмо имáње, сáм га работіл, докундрисáл се и с[ǣг] га нíкој не глéда.
- докурчи свр. *преїтера у нечему, досади*. – С лэжú и з-доодéње ће докурчи на свí, па ће га истéрају кэд им дóјде. – Изр.: Дóкурчи и Бóгу и зéмљи.
- докусúри свр. фиг. *доїуче*. – Чéкај да га докусúрим.
- долóже свр. *приведе лаџање крају, долаже*. – Кэт почéл да лэже, пúшти га да долóже.
- дóладне свр. *посїтине хладно*. – Дóладне ми чекáјћн га.
- долáзи свр. *добауља*. – Пúшти га (*деїће*), нéка долáзи до тéб.
- долáма несвр. *завришава са ломљењем зелених врхова на чокоїту пред їрскање или везивање*. – Кудé ти е Милáн? Енé га у лóјзе, долáма га.
- долéк прид. *далек*. – Иде на долéк пúт.
- долéко прил. *далеко*. – Изр.: Долéко догурáл. – Тó е долéко.
- долéчэк, -чкá, -чкó *прилично далеко, удаљено*. – Долечкó е до Лесковíк, мóра нóрано да си пóјдеш.
- долéчан, -чна, -чно *који је од далека, из далека*. – Куд нáс наврѓтају долéчни лúди, да преспé, па да си їду.
- долечкó прил. *прилично далеко, удаљено*. – Тóј селó е долечкó, до нéг їма млóго да се їде.
- доліта несвр. *долеће*. – Свáко јúтро ми доліта сóјка на дúдицу.
- дóлма ж *начин зидања кућа са основном констїрукцијом од дрвених ѓреда између којих се умећу оїеке (циџле)*.
- долúпи свр. *завриши са комишањем кукуруза, докомиша*. – По мéсечину долупíмо момúрзу.
- долúра свр. *пресїтине са скиїтањем*. – Лúра, лúра, па долúра.
- дóљне гáће ж в. *џаће*. – Госпóдин, нóси дóљне гáће.
- дóљни, -а, -о *доњи*. – Идемо по дóљни пúт.
- дóм м кућа. – Мóј дóм је на крај селó.
- дóм прил. *код куће, у кући, кући*. – Цéл дэн седí дóм. – Бíл сам дóм. – Идем дóм.
- домэзлóк м в. *домазлэк*.
- домазлóк м 1. *сој, сорїа, їородица*. – У домазлóк му се пéгета насрáла (*клеїтва*); 2. *брав сїоке који се осїтавља за приїлод*. – Овој вепрé ће остáнмо за домазлóк.
- домáми свр. *мамљењем їозове, доведе, окуїш*.
- домаћин м 1. *честїиїи човек, уљедни човек*. – За домаћина трéба млóго; 2. *шал. сланик*. – Без домаћина се не сéда уз остáл. – Тúри домаћина на остáл, па сéдни да едéмо.
- домаћица ж *вредна и уредна жена*. – Држі кúћу, прáва е домаћица.
- домаћинин, -а, -о *који приїада домаћини, који се односи на домаћицу, домаћини*.
- домстé свр. *приведе крају чишћење мeшлoм*. – Тэмэн домéто обóр, онí дотерáше слáму.
- дóми се несвр. *кући се*. – Почéл да се дóми.
- домилéје свр. *посїтине драџо, мило, леїо*. – Кэд ми домилéје, јá си запојém.
- домисли се свр. 1. *предомисли се, промени одлуку*. – Дóмисли се, па ми врну свé што е купил од мэн; 2. *смысл*. – Ел се дóмисли кáквó да ми ўзнеш?

- доміта несвр. *приводи крају чиишење мейтаом.* – Доміта метење.
- домота свр. *заврши моїиане пређе.* – Домотај цевку, па ми дај да ткаём.
- донде прил. у изр.: *Дошъл донде (протиао, нема мусїаса).*
- доодџк м *долазак, посейта.* – Вала му на доодџк.
- доодџе с *долажење.* – Досади ми с њигово доодџе, досади.
- добди несвр. 1. *долази.* – Наљутїл се, па ми не добди у кўћу; 2. *одазива се.* – Деца добде кџ|д| треба да ни помџгну.
- доодлџк м в. *доодџк.* – Само доодлџк у нашу кўћу и гоштџвање.
- доодлџ с *долажење.* – Досади ми с тој њигово доодлџ, досади.
- допїише свр. *додирне.* – Кџт се подїгнем на рстн, с рўку ћу допїишем шокџтор.
- допипўје (се) несвр. *додирује (се).* – Грањка допипўје струју, мџра ју оцечџш; – Кџд остџлаш крушке за зиму, пџзи да се не допипўју, ће се подўвају.
- допїра несвр. 1. *дохваїта, досеже.* – Колкї е голџм, з-главу допїра у тавџн; 2. *довришава прање (о рубљу).* – Кудџ ти е мџти? Ене ју на бунџр, допїра прање.
- допїта се свр. *доџовори се, посавеїтује се с неким.* – Ѐди дџм па се допїтај, па тџд дџјди да кўпиш.
- допїтује се несвр. *доџовара се, сїоразумева се.* – За свџку се рабџту допїтујемо.
- доплетџ свр. *заврши пїлейїење, испїлейїе до краја.* – Кџд ми мџти доплетџ шловљџнку, џдма ћу ју обучџм.
- допојџ свр. *допїева, доврши пївање.* – Несу га пуштїли да си допојџ.
- допојўје несвр. *довришава пїесму, пївање.* – Едне пїесме допојўју, а другџ почнїњу-ју.
- доправи свр. *заврши пїрављење неке сїївари.* – Вала Бџгу, едџа доправи остџл.
- допраи свр. в. *допїрави.*
- допраља несвр. *довришава оно шїїо је зайочео.* – Допраља столїцу, чџка муштерїја.
- допраљак м *недорађени предметї који се кистије дорађује.* – Болџе їзнова да пџчнеш, неџо допраљак да допраљаш.
- допраљање с *завришавање пїосла до краја.* – Изгубї млџго око допраљање држџље за матїке.
- допраши свр. *доврши друџо окопџвање када се пїрава семе (о вишоџраду и њиви пїод кукурузом).* – Чїм допрашимо лџјзе, џдма ће прџдсмо на момўрзу.
- допредџ свр. *исїреде до краја.* – Глџдам да допредџм до вїдело.
- допрїда несвр. *довришава пїредење.* – Допрїда прџдиво.
- дџпролет прил. *до пїролења.* – Не мџг ти тој напрџм дџпролет.
- дорабџти свр. *доради, доврши рад.* – Чџкај да дорабџтим, па ће зџедно да пџјдемо.
- досџг прил. *досад.* – Кџд ми досџг не улџгал у кўћу, више ми не треба.
- досџгшїи, -а, -о *досадишїи.*
- дџсада ж *досадна особа.* – Еве ју, їде дџсада. – Изр.: *Дџсада цџра Лџзара (каже се пїрепїерано досадној особи).*
- досџди (се) свр. *заврши са сађењем.* – Ајде да досџдимо рџд, па да сџднемо да се одмџримо; – Почџла кїшица да рџси, али њїва мџра да се досџди.
- дџсађа ж *досађивање.* – Изр.: *Извїни на дџсађу.*
- досџђа несвр. *досађује, буде на пїерепїу.* – Не вїди да досџђа. – З-бџљку ни досџђа, а млџго е добџр.
- досџђа се несвр. *досађује се.* – Нџма кџквџ да рабџти, па се досџђа.

- досађује (се) несвр. *завршава (се) са сађењем*. – Баба и маћи досађују пребој споприку; – Деда се одмара и гледа како се досађује момурза.
- доседџи свр. *одседи до краја, до завршетка*. – Доседџ до краја, па си таг отишол.
- досџети свр. *в. доисли се*. – Ўзе ми све, па се досџети да ми остџи нешто. – Ёл се досџети какво да ми узнеш?
- досеђује се несвр. 1. *предишља се, мења одлуку*. – Немој јутре да се досеђујеш, па да га чавуљниш; 2. *смишља, доноси одлуку*. – Само се досеђује какво да узима.
- досџца свр. *довуче се, донесе*. – Едва досџца овуж врећу.
- досџи свр. *досџе*. – Досџи ми винџе у чашку.
- досџијује несвр. *досџива*. – Досџивџл свџшта у буре, па упропастил свуж ракију.
- дџоска ж *ониска, мала, сићуина жена*. – Синко, узни жену спром себ, а не дџоску.
- дослџеје свр. *пеј. дође*. – Дослџели, па нумеју да си отиђу.
- досмџца се свр. *дође иако је неџожељан*. – Па се досмџцџл да му дам нешто.
- досмџцка се свр. *в. досмџца се*.
- дџоспе свр. *фиг. осиромаш, џадне*. – Погле доклџе је доспџл, а бил први човџк у селџ.
- доспџи свр. *доспџива*. Пушти ме да си доспџим.
- дџосраме ми безл. *заспџидех се, ухвати ми срам*. – Такој дџанс, такој јутре, па ми дџосраме.
- досџој свр. *спџоји колико пџреба*. – Остави винџ да досџој, па га таг тџчи.
- досџоји свр. *в. доспџои*.
- дотџкне свр. *додирне, допџакне*. – До-
тџкнџл жицу, па га струја убила.
- дотџм прил. *допџле, до пџоџ месџа*. – Дотџм трџба мџого да иђеш.
- дотџциња (се) несвр. *додирује (се), допџиче (се)*. – Грање дотџцињу црџп, мџра да и[x] исечџм; – Дотџцињу се с нџге под остџл, па се смеју.
- дотџера (се) свр. 1. *довезе (се)*. – Дотџерџл ми дрџа у обџр; – Трџба се дотџерају лџзиње из лџзје; 2. *дођони (се) (о спџоци)*. – Дотџерамо џвце у трџџк; – Трџба се дотџерају џвце у трџџк; 3. *фиг. лепо (се) обуче*. – Да дотџерам детџе, па ће пџјдемо на крштџење; – Уме да се дотџера, па га сви гледају какџ се кокџри; 4. *пџрибије (некођа)*. – Дотџерамо лисџцу до плџт, па ју убимо;
- дотџерује (се) несвр. 1. *довози (се), довлачи (се)*. – Дотџерују слџму од гџвно и уврџују у плџвњу; – Дотџерује се жиџто на гџвно; 2. *џони (се), пџера (се) (о спџоци)*. – Дотџерује џвце у трџџк, ће пџдне киша; – Дотџерује се стџка на пџило; 3. *дрђи (се) уредно*. – Дотџерује си кућу свџки дџн; – Кућа се дотџерује свџки дџн, а не сџмо ка[д] трџба гџсти да дџјду; 4. *фиг. лепо (се) облачи*. – Дотџерују га као мџладевесту; – Дотџерује се као да ће иђе на свџдбу, а не на рабџту.
- дотишџи се свр. *допџече се на пџхој вџпџри*.
- доткаџ свр. *заврши пџкање*.
- доткаџе свр. *в. допџкае*.
- доткаџује несвр. *завршава пџкање*. – Снаја ми доткаџује ткање.
- дотресџе свр. *фиг. и пеј. дође неџозван, нежељен*. – Ўвек се дотресџе кџд сџднемо да обџдујемо.
- дотрџса се несвр. *фиг. и пеј. долази неџозван, нежељен*. – Дотрџса се свџки дџн, па ни сџмо смџта.
- дотрџкџља свр. *докопџрџља*. – Праше бџрићи у обџр, па и[x] дотрџкџлаше у пџдрџм.

дотрклеља се свр. фиг. *дође*. – Едв́а се дотрклеља́ до вас по овој бла́то.

доту́ри свр. *дода*. – Доту́ри још ма́лко, па да бу́де та́чно пѐт кила.

доце́пи свр. *доцеџа, поцеџа до краја*.

дочекува́ње с дочекивање.

дочу́ва свр. *павези, моџрећи чува, неџује у сџаросџи*. – Дочува́л га за има́ње.

дочу́ка свр. *докуца*. – Дочукај́ јексе́р докрај́.

доцга́је свр. *доџраје, ослаби, изнемоџне од сџаросџи*. – Доцга́л, едв́а се помџ́ца.

дошџ́пка се свр. *дошаџџа се*. – Не́што се дошџ́пкаше па у́хута́ше.

дошџ́пкава се несвр. *дошаџџава се*. – Дошџ́пкавају се, гледа́ју ме и потсмнишкџ́ју се.

драгџ́чки узв. *драџџичка*. – Ка́жи драгџ́чки.

Дра́жпинац м в. *Драџи́хевац*. – Дра́жинци увати́ли чџ́ча Здра́вка, ал' им он побџ́гал.

Дра́жи́хевац м *џриџадник војске Драџе Михајлови́ћа*.

драугули́ја ж *сиџна, безначајна сџвар*. – Свакакве драугули́је има по це́пови.

дра́па се несвр. *џрубо се чеџа*. – Не дра́пај се, неси́ шу́гав.

драпа́ње с *џрубо чеџање*. – С тој драпа́ње си погули́ ко́жу.

дрва́ с мн. 1. *насечена дрва, сџремна за ложење*. – Нацеџи́л дрва, па и[x] тури́л под а́јат да не ки́сну; 2. *дрва на дрвџанику*. – До́бро нареди́ дрва у дрвни́к; 3. *насечена сџабла дрвеџа (на џомили или колима)*. – Купи́л двоја ко́ла дрва. – Дотерáл двоја ко́ла дрва и[c] ши́бу.

дрвџен, -а, -о фиг. *круџи, џруб, џокондирен*. – Ми́сли да е ма́ло добџ́р ако е дрвџен.

дрвџењас, -га, -то фиг. *дрвџенасџи, несави-*

џљив, круџи. – Помáлко е дрвџењас. – Дрвџењас, не попу́шта.

дрвџењача ж бот. *врџџи џазне круџике; џлодови су јој тџврди као камен и сџеџу усџи кад се једу*.

дрвџи несвр. изр.: Дрвџи па́тку (*нема ниџа да ради, бесџосличи*). – Дрвџи па́че (*каџе се деџеџу које нишиџа не ради*).

дрвџи се несвр. 1. *џрави се ваџан*. – До јучџ́р би́л ни́кој и ни́шта, а сџ́к почџ́л да се дрвџи; 2. *круџи се, укруџује се (џомили уд)*. – Малџ́чак, а ве́ћ почџ́ло па́че да му се дрвџи.

дрвџља с зб. им. *од дрво, дрвље*. – Це́л дџн смо збирáли дрвџља по обџ́р и носџли и[x] на дрвни́к.

дрвџље с *дрвџе*. – Дрвџље напуџури́ло, сáл што не пџ́кне.

дрвни́к м *дрвџаник*. – Стовари́ли смо трџ́ја ко́ла на дрвни́к, и још џемо.

дрво́ с бот. *оџиџџи назив за биџку која има дрвџенасџо сџабло*. – Оце́чи не́ко дрво́ за џгањ.

дрвџце с 1. *мало дрво*. – Посади́л дрвџце упролет, а онџ́ још не ни пркнџ́ло; 2. *исцеџкано дрво за џоџџалу*. – Нацеџкај дрвџца за по́тпалу; 3. *комад из сноџиџа краџџких џруџиџа за рачунање у основној школи*. – Ми́ смо на дрвџца научџ́ли да рачу́намо.

дрџавка ж 1. *сџарџиско народно коло*; 2. фиг. *зорџи*. – Мо́ре, џе и́гра он дрџавку куд мџ́н, сáмо да га увати́м.

дрџдља́ несвр. *ломоџи, сваџџа џрича*. – До́ста, бре́, не дрџдљај́. До́сади ми с тој твоџ́ дрџдља́ње.

дрџдља́ње с *ломоџење*.

дрџдољак м *неџџо ниџо је сџџно, ниџо је закрџљало*. – Ову́ј го́дин од момџ́рзу не́ма ни́шта, сáмо дрџдољци.

дрџдоњак м пеј. *сиџуџан човек*. – Погле́ га коли́цки е, дрџдоњак, а ти́ се пла́шџи од џџг.

- дреждї несвр. *дуго чека*. - Неки човек још дреждї на лѣсу.
- дрѣја ж 1. *оштини назив за одећу*. - Обукал се у нове дрѣје; 2. *жорњи део одеће (блуза, џемпер, капући и сл.)*. - Зими се не иде без лѣб, а лѣти без дрѣју.
- дрѣјар м *металостружар*. - Мој син учи за дрѣјара.
- дрѣјарски, -а, -о *металостружарски*. - Учи дрѣјарски занат.
- дрѣјстипа ж *ауџм. од дреја*.
- дрѣка ж *вика, џалама*. - Чуе се дрѣка и у њину кћу.
- дрѣкавац м пеј. *особа која виче без пошребе*. - Оног дрѣкавца мора да биѣм, да га опаметим. Сал се он чуе у кћу.
- дрѣме несвр. 1. *дрема*. - Дреме ко коњ на празна јасла; 2. *задржава се, не ради, досадан*. - Цѣл дѣн дрѣме, ништа не рабѣти, сѣмо смѣта.
- дрѣмка ж *дремеж, поспаност*. - Падла ми дрѣмка на очи.
- дрѣмка несвр. *дремуца, помало дрема*. - Чим сѣдне ус кубѣ, ѡдма почне да дрѣмка.
- дремљуга ж 1. *особа која дуго дрема, дремљива особа*. - Дремљуга, цѣл дѣн дрѣме, ништа да повѣти у рѣке; 2. *кости у птице*. - Мој дѣда е волѣл да едѣ крилица и мѣсо о[д] дремљугу.
- дрѣмне свр. *крајко поспава, заспи накрајко*. - Дремну малко, сѣг могу да рабѣтим.
- дрѣп м бот. *врста винове лозе; бело или црно жрожђе са чврстим јаким зрном са тје лозе*. - Овој бдбир сѣмо црнина и дрѣн, нигде вузалија.
- дрѣпк м *дем. од дрѣн*. - Зобну малко дрѣнк, па ми се услади.
- дрѣпак м *дренова шума*.
- дрѣпља ж 1. бот. *дрѣн (дрво) Cornus mas L.; 2. дрѣњина*. - Набрали дрѣње да прѣе слатко.
- дрѣчица ж *дем. и хит. од дрешка*. - Без дрѣчицу не поѣди на пут.
- дрѣш м *вршалица*. - Милан се укачи на дрѣш, може да почне врша.
- дрѣшар м *радник који за време вршидбе стоји на вршалици и у њу убацује одвезане спѣлове пшенице*. - Милан је најбољ дрѣшар.
- дрѣшка ж *дем. и хит. од дреја*. - Покупил си дрѣшке и отишѣл.
- дрѣшљак м *зб. им. од дреја*. - Тѣлки дрѣшљак има, а иде алис гѣл.
- држѣље с *мојка или палица на коју се насађује или причвршћује нека алатка, оруђе и сл.* - Ђскрши ми се држѣље на секѣру.
- држѣлица ж *дрика у коју се увлачи метално перо за писање*. - Несѣ добро увукал перце у држѣлицу.
- држї несвр. *садржава, запрема*. - Овој буре држї стѣ кѣла.
- дрзгав, -а, -о *брз, плавовит*. - Млѣго је добѣр, ал' је малко и дрзгав.
- дрѣпац, -пца м *неуредан човек, зашупљена особа*. - Бѣше гѣзда, а сѣг дрѣпац.
- дрѣка несвр. 1. *опанише, масѣурбира*; 2. пеј. *прича сваштѣна, баљезѣа*.
- дрѣкање с *масѣурбаѣија*. - Дрѣкање га довѣло да пошашѣви.
- дрѣкаѣија м пеј. *човек у коѣа се нема поверѣња*.
- дрѣкѣсина м пеј. *стѣр човек, стѣраѣ*. - На онѣг дрѣкѣсину нѣкој жѣв не мѣж да угѣди.
- дрѣктї несвр. *дрхѣи*. - Зѣма му, па дрѣктї.
- дрѣљав, -а, -о *крмљив*. - Не мѣсе по ѣчи, па иде дрѣљав.
- дрѣљпа ж *неуредна, неуљедна, безвредна женска особа*. - Дрѣљпа, нѣкад се нѣ омѣла, од грозѣ да ју човек поглѣда. - Еве ју, иде онај дрѣљпа, да ју дам нѣшто.

дрљча м *неуредан, неуљедан, безвредан човек*. — Дрљчо, дрљави, беж од мѣн, не мѡк те глѣдам тѣквѡг.

дрма несвр. 1. *фиг. нешто ради*. — Микаїле, кѣквѡ работиш? Етѣ, нешто дрмам, кѡлко да не седїм бађав; 2. *има властї у изразу*: Он дрма.

дрма се несвр. *клапн се, нише се*. — Овѡј ми се колѡц дрма, мѡра га заглавнм.

дрматор м *особа која има властї*. — Голѣм дрматор, не мѡж му пријдеш. — Беше нїкој н нїшта, а сѡ[г] голѣм дрматор.

дрмација м *в. драматор*.

дрмбѡл м *усни прѡзјаући музички инструменти, дромбуља*.

дрмлија ж *круїно оловно зрно (обично за ловачке пушке), сачма*. — Напунил му дупе з-дрмлије.

дрмне свр. 1. *снажно удари*. — Дрмну га, па му свї зубн їзби из вїлицу. — Дрмнула га струја; 2. *фиг. поїије (о алкохолу)*. — Ај да дрмнемо неку.

дрнда несвр. *луїїта, којеїїта прича*. — Кѣквѡ ли е дрндал куд Петкану, па она сѡг не врѣн с мѣн.

дрндав, -а, -о *кудрав (о коси)*. — Има дрндаву косу.

дрндало с *особа која луїїта, која се не контролише у ѡвору, прича сваштїа*.

дрндање с *луїїтање, причање свачеђа*. — Дѡсади н Бѡгу с њїгѡво дрндање.

дрнди се несвр. *љуїї се*. — Штѡ ли се дрнди на мѣн, кѡд му нїшта лѡшо несѡм казал.

дрн-дрн *израз за причање којеїїтарија*.

дрњка несвр. *заповѣта, брља, ѡвори неїрекидно*. — Нека бѡде кѣкѡ она кѡже, сѡмо вїше да ми не дрњка.

дрњкало с *фиг. брљивац, заповѣтало*. — Евѣ га, їде онѡј дрњкало.

дрњкање с *фиг. брљање, заповѣтање*. — Цѣл дѡн не прекида з-дрњкање, сѡл се ѡн чѣе.

дрѡбсн, -а, -о *усїїїњен, смрљен*. — Млѡго вѡлим да едѣм дрѡбен лѣб у млѣкѡ.

дрѡбено с *удрѡбљен хлеб у млѣко или чорбасїто јело*. — Нѣма зубн, па едѣ сѡмо дрѡбено.

дрѡбне свр. *мало надрѡби, мало удрѡби, удрѡби понекад нешто*. — Дрѡбнѡ мѡлко лѣбац у млѣкѣ.

дрѡпља м *неуредна и замазана мушка особа, особа која се прља, прска при ходу*. — Дрѡпљѡ, кудѣ ли најдѣ блѡто, па се тѡлко замаза.

дрѡпљав, -а, -о *онај са кођа висн неуредна и замазана одеђа*.

дрѡпна ж *неуредна и замазана женска особа, особа која се прља, прска при ходу*. — Он дрѡпља, она дрѡпна, па се снашли.

дрпа (се) несвр. *їїїїїка (се), їїїїка (се)*. — Чїм се приблїзи до мѣн, пѡчне да ме дрпа; — Дрпају се, несѡ ѡзбїлнн.

дрпав, -а, -о *одрїан, дроњав, поцеїан*. — Штѡ ли їде онакѡј дрпав, ко да нѣма у кѣквѡ да се обучѣ.

дрпање с *їїїїїкање, їїїїкање*.

дрпка (се) несвр. *в. дрпа (се)*.

дрпкање с *в. дрпање*.

дрпља м *одрїанац, поцеїана, дроњава особа*.

дрпне свр. *фиг. украде*. — Вѡлим да дрпне, пѡзи се од њѣг.

дррт, -а, -о *стїар, маїор*. — Дрт а прѡн се млад.

дртѣје несвр. *стїари, постїаје стїар*. — Кѣкѡ дртѣје, тѣкѡј ветрѣје.

дртља м *пеј. стїаркеља*. — Дртља, а прича кѣкѡ јѡш јѡри девојке.

дртна ж *пеј. стїарија женска особа*. — Дртна, а крадне, па прли.

другѡслац м *човек из друђѡѡ села, досељеник*.

другосёлка ж жена из другоџ села.

другување с дружење, дружовање. – Њи-
но другување почело још кат су били
мáли.

другује несвр. дружен се. – Другују још из
основну школу.

друкче прил. дружачије. – То е било
друкче, не како он прича.

друкчи, -а, -о дружачији, друкчији. – Куд
нас е све друкче.

друмишта с зб. им. друмови. – Скита се
по друмишта. – Заноси се, оре друми-
шта.

друса несвр. удара поџама о тило док иџра
и пресе се целим телом.

друса се несвр. приви се важан, прси се,
хвали се, уздиже се. – Друса се у груди.

друска несвр. 1. тпруцка (о колима). –
Нећ се возим у кола, много друскају; 2.
тпруцка на коленима. – Дете ми седнуло
на колéно, па оће да га друскам; 3. буде
ионизан. – Оће да га друскам, тој нема
куд мэн.

друска се несвр. тпруцка се на колéну. –
Малéчко дете воли да се друска.

друскање с тпруцкање.

друсна ж снажна, крућни и једра жена. –
Он жгóлав, а женá му друсна, у зуби ће
га понесе.

друсне свр. падне, лући (у смислу падне). –
Друснул, па се едвá дигал.

друсне се свр. пресне се. – Кад му не пра-
во, он се друсне.

друство св. друстио

друсто с друштиво. – Нећеју га удрусто.

друшка ж дружарица. – Мојá ћерка има
пуно друшке и с њи иде на оро.

друшкап м друџ. – Ђ, мој друшкане, не иде
то такóј.

дрчан, -чна, -чно халайљив, ненасити, ла-
ком на јело. – Видел сам дрчни људи.

видел. ал' како њег још несэм видел.

дрчица ж 1. пейелка. – Дрчице о[д]
црешњу остаљај за чај; 2. дем. и хиџ. од
дрика. – За овóј чуќ треба мала дрчица,
а не голéма.

дрчник м халайљива, прождрљива особа,
особа лакома на јело. – Дрчник, све би
тел у његово дупе да нагњетé.

дршка ж 1. ручица. – Попуштила ми не-
што дршка на трошáлку, мóра да ју
попраим; 2. пейелка. – Бери црешње сз
дршке, немóј без дршке.

дубало с најправа од дрветиа у коју се дете
стиави да би се навикло да стíoји, дубак.

дубар м 1. пањ. – Узни дубар, па ми насéчи
дрва; 2. изр.: – Живи како дубар (каже се
ономе ко је усамљен, који живи без иџде
икоџа); 3. пеј. стiар родитељ. – Ђмам
двá дубара, још су живи. Не мрдају
óдом.

дубариња ж ауџм. од дубар, велики пањ. –
Сэ[с] секирче почел да цéпи онолку
дубарину.

дубарчóк м дем. и хиџ. од дубар. – Тури
неки дубарчóк у óган, да држи жар.

дубарче с дем. и хиџ. од дубар, пањчић. –
Дáј ми оној дубарче да седнем на њег.

дубе несвр. дуби. – Дубе чутуру.

дува се несвр. 1. тпрули (о воћу, поврћу). –
Почеле јáбуке да ми се дувају; 2. фиг.
приви се важан. – Дува се, а никој га за
ништа не смáтра.

дувало с свињска бешика (коју деца
надувају тiе им служи као лóйтиа за
иџрање).

дувалце с дем. и хиџ. од дувало.

дуванче с бот. врстиа башипенскоџ цвећа. –
Запати и јá дуванче у градинче, сóг мóгу
да га давам.

дувар м зид. – На едóн дувар огледало, на
други слика.

дувач м фиг. онај који је склон тијењу ал-

- Дунс-глава, н-умé се усéкне, а ће учи дру́гог.
- дунéнце с дем. и хий. од ду́је. – При-сврбéло га дунéнце, мóра га бием.
- ду́пке прил. *пирейун*. – Ду́нке напуни́л ко́ла с мому́рзу.
- ду́рли се несвр. *срди се, дури се*. – За ништа се ду́рли.
- ду́рне свр. *пдохїе, падне напаметї*. – Ду́рнуло му нéшто па беснéје.
- ду́ћан м фиг. *раскоїчан шлиц*. – Отвори́л ти се ду́ћан.
- ду́ша ж *особа, лице*. – Позва́ли дваес ду́ше на светóц.
- душмé с *пайїос па заїрежшїм колима*. – Скри́нило ми се душмé, мóра га попра́љам.
- ду́ши несвр. *њуши, мирши*. – Куче га ду́ши.
- души́чка ж дем. и хий. од ду́ша. – И онó їма души́чку.
- душмáп м *зао, пакосїан, злобан човек*.
- душмáпин м в. *душман*. – Да овако́ј, кáкó што сам ја прошóл, не прóјде ни мóј душмáнин.
- душмáпка ж *зла, пакосна, злобна жена*.
- душмáпкиц, -а, -о *које пирїада душманки*. – У душмáнкину кóћу ни мр́тав, а кáмоли жїв.
- душманлóк м *велико неїријатїельсїво, мржња*. – Рóђен за душманлóк.
- душмáпов, -а, -о *који пирїада душману*. – Тó е душмáново, не пїпај.
- душмáпски прил. *јакó, пирейерано јакó, без мере, из све снађе*. – Душмáнски ме ўдари, па ме рáстури.
- душмáпце с дем. од душман. – Пукни ми, цр́кни, душмáнце (*нар. пєсма*).
- душовáдник м 1. *бездушник, зао, немилосрдан човек*; 2. *деїе које сїталоно плаче, извољева, коме се не може удовољїиши*.
- душовáдница ж *бездушна, зла, злобна, немилосрдна особи женског пoла*.

Ђ

- ђáвол м 1. *ђаво*. – Ђáвол ни оré, ни кóпа; 2. фиг. *немирно, живахно деїе*. – Тó е онóј ђáвол напраїл, жљóчку му нїгóву.
- ђáволóк м дем. од ђáвол.
- ђáвола узв. *враџа, није пїако!* – Ђáвола їма тóј што при́чаш!
- ђáволија ж *враџолија, несїашлук, обењешанїїво*. – Рóђен да прáн ђáволије.
- ђéбра несвр. *зрди, пїуче, савейїује*. – Мóра га ђéбрам, їч ме не слўша.
- ђебрáње с *физичка казна*. – Заслужїл еднó дебéло ђебрáње.
- ђенáр м *ђерам*. – У Морáву з-ђенáр лўди ваде вóду из бунáр.
- ђїлкош м пеј. *манџуї*. – Мáни да се дру́жиш с њéг, он је ђїлкош.
- ђóка м 1. *пєнис*. – Пїпа се за ђóку; 2. Изр.: Боли ме ђóка (*баиш ме бриџа*). – Мóж ме увáти за ђóку (*нишиїа ми не може*).
- ђубрáк м *ауџм. од ђубре*. – Колкї ђубрáк напраїли, па га остаїли.
- ђубре с 1. пеј. *лош човек, покварењак, неїошиїена особа*. – Испáл ђубре, нé човек. – Ђубре еднó (*каже се лошем човеку*); 2. *ђубришиїе*. – Извр́ли тóј на ђубре.
- ђубрóвник м *ђубравник*. – Смéти ђубре на ђубрóвник, па га извр́ли на буњїште.
- ђувеглїја м *младожења, момак*. – Ђу-

- веглије, де сте да сте, тела би да знам
(*нар. пјесма*).
- ђувѣк** м *велика окруџла земљана здела
(за заједничке обреде)*. – Ми, деца, свако
јутро по пун џувѣк с млеко искѣсамо.
- ђувечѣк** м *дем. од џувек*. – Купи си едѣн
ђувечѣк.
- ђувечѣр** м *безобразна особа, особа која
свакиѣа обеѣава да би дошла до добра
јела*. – Несѣм знаѣ да с и ѣн постаѣ голѣм
ђувечѣр.
- ђуђум** м *бокал од бакра, џуџум*. – Попиѣли
дѣа џуђума вино.
- ђуѣ** с мн. џуѣлиѣи куѣли. – Пѣсто џуѣлиѣи
испалиѣли Турци на Милосву кулу и несѣ
ју разрушиѣли (*Милоје Јовановић је вођа
Нишке буне 1841. године*).
- ђунђурлија** ж *пјамно црвена боја*. – Учи-
ни прѣднво у џунђурлију.
- ђунђурлијас**, -та, -то *пјамно црвене боје*.
- ђурђевачки**, -а, -о *ђурђевдански*. – Да
берѣмо свакојаке травке, понѣјвише тра-
вку џурђевачку, да крмимо јање џурђе-
вачко (*нар. пјесма*).
- ђурђѣвка** ж бот. *врсиѣа ране пјрешиѣе*. –
Свака црѣшња мѣж да има црви, ал'
ђурђѣвка не.
- ђурунтѣја** ж 1. *џужва, збрка, џраја*. –
Немѣј да прѣнш џурунтѣју бес пѣтребу. –
Збраше се деца и напраише џурунтѣју. 2.
руља, многиѣиво људи. – Иде џурунтѣја
по село.
- ђусне** ж мн. (јд. џусна) *велике усне*. –
Отромбоѣиѣл џусне, па сѣл џути.
- ђутуре** прил. *све, скуѣа, уједно*. –
Погодиѣли смо се џутуре.
- ђучно** прил. *нужно*. – Не ти бѣш сѣг џучно
да по овѣкѣо врѣме идеш дѣм.

Е

- с енкл. *облик за 3.л. јд. од ѣсам*. – Штѣ о
тѣе.
- ебава** несвр. фиг. *смаѣтра, цени, пошѣијуѣ*.
– Голѣм закрѣѣтина, ниѣкој га не еба-
ва.
- ебанѣија** м *онај који је пѣуђеѣ рода, онај
који није у родсѣиву*. – Ако сам дѣл, дѣл
сам на брѣта а не на ебанѣију.
- ебанѣика** ж *она која је пѣуђеѣ рода, она
која није у родсѣиву, пѣуђинка*.
- ебанѣиски**, -а, -о *сѣиран, није наши*. – Тѣ е
наше, а не ебанѣиско.
- ебивѣтар** м *поврѣан, лакомиѣлен, нео-
збиѣан човек*. – Тѣлке гѣдине нарѣзѣл, а
ебивѣтар остѣл.
- евѣ** речца *ево*. – Евѣти пѣре, па купѣј!
- ѣвѣиц**, -а, -о *јефѣиѣин*. – Купиѣл сам бѣрлу за
ѣвѣине пѣре.
- ѣвѣиѣѣа** ж *јефѣиѣиѣа*. – На пијаѣ св-
тинѣѣа, скѣро ѣбалѣк.
- ѣгѣ** прил. *ваѣда*. – Егѣ од ѣѣг испѣдне
нешто.
- ѣд** м *џорѣина, мука, јед*. – Од ѣд ѣе пѣкне.
- ѣдѣн** бр. *један*. – Ако оваѣѣ настѣн, едѣн
дѣн ѣе награише.
- ѣдѣп** мн. едни у *значѣњу неки*. – Чѣѣо,
тражи те едѣн чѣвѣк. – Дѣдо, ѣкају те
едни љѣди.
- ѣдѣпѣт** прил. *једном, једанѣиѣи*. – Едѣн-
пѣт и ѣн биѣл куд мѣн.
- ѣдѣпѣтѣке** прил. *в. едѣнѣиѣи*. – Едѣнпѣтѣке,
у половин нѣѣ, дојдѣ те ни пѣплаши.
- ѣдан** бр. *један*. – Ћу дојдем око ѣдан.
- ѣдѣнаѣс** бр. *једанаѣсѣи*. – Дојди ми наѣѣс
око едѣнаѣс, али пѣзи да те ниѣкој не ви-
ди.

еданаес-дванаес бр. *једанаесџ-дванаесџ*. – С еданаес-дванаес радника окопамо момурзу.

еданаести, -а, -о бр. *једанаесџи*. – Билá сам еданаеста у рэд.

едва прил. *једва*. – Едва се курталиса од њег.

едé несвр. 1. *једé*. – Ѐма голém апетит, па едé ли едé; 2. фиг. *унишџава полако, наноси бол*. – Едé ме као црв дрвó.

едé се несвр. фиг. *коџни, несџаје, секира се*. – Едé се ко месец. – Едé се сваки дэн, п едэн дэн ће пошашавéје.

едé се прил. *неишџо се једé, неишџо ишџо је за јело*. – Све се не едé. – Ѐма п кэквó се не едé.

едéње с 1. *обед, ручак, вечера, доручак*. – Ѐвек ни затéкне на едéње; 2. *храна, јело*. – Зготви нéшто за едéње.

единаес бр. *в. еданаес*.

единаес-дванаес бр. *в. еданаес-дванаес*.

единаестџина ж 1. *једанаесџи део*. – Ка[д] се делимо. ја добиџ единаестџину о-цвó пмање; 2. *једанаесџорница*. – Единаестџина радника п ја зэчэс опрашимо лóјзе у Вишник.

единац м *јединац*. – Ѐма сина едџнца, п он не ваља.

едџни, -а, -о *једџни, само*. – Тó е едџни пút по куџи ће идеш.

едџпка ж *недовољна оцена*. – Ѐма све едџнке, па чéк п из владање.

едџно прил. *само, искључиво, једино*. – Едџно тебе ођу за кума.

едџнство с *једџнство*. – У овáј рат смо се борџли за браство п едџнство.

едџнак, -а, -о *једнак*. – Ови јужџни несу едџнакп.

едџнако прил. *једнако, сџпално*. – Свú децу глэдај еднако, па сви давај џсто. – Моја ме деца едџнако глэдају.

едџне свр. *поједé неишџо мало, поједé па*

бразну. – Да мálко еднесмо, па да рабóтџмо.

едџно прил. *око близу, оџпџриликé*. – До Каменицу џма еднóпе-шэс кџлометра.

едпобóјан, -јна, -јно *једнóбојан*. – Вóли да нóси еднóбóјно, нé шарéно. – У џзлог све еднóбóјни цемепџри, нџгде шарéн.

едпобрáзни, -а, -о *коџи у једном захватиу џрави само једну бразду (о пљузу)*. – Остаџл еднóбрáзни плуг дóм, а прикачџл двобрáзни.

едпó-врз-дрúго прил. *једно преко дру-жóж*. – Затéкомо п[х] еднó-врз-дрúго.

еднóбóдац м мн. еднóбóци 1. *коџи има једну жóдину (за круџне домаће живоџише)*; 2. *коџи су сџџож жóдишџица*. – Ѐџ двоџца су еднóбóци.

еднóјка ж *недовољна оцена*. – Нџшта си нé зна, џма све еднóјке.

еднóман прил. *честџо, сваки час*. – Еднóман едé.

é-é узв. *џреџња*. – É-é, сá[г] ће џгра мџрко.

éза ж *језа*. – Éза ме ва́та.

éзеро с 1. *језеро*. – У сбóу напраџли éзеро, а нé бáру; 2. *шири џросџтор под водом после кише или оџтапања снежа*. – Паде кџша па напџраи éзеро у обóр.

езџк м *језик*. – Изр: Езџк у зу́би. – Ѐма голém езџк. – Ѐста џма езџк нéма.

езџчэк м *дем. и хџџ. од езџк*.

езџчáра ж *в. езџчарка*.

езџчáрка ж *она која сваишџа џрича*. – Мани се о[д] туж езџчáрку.

езџчáт, -а, -о *коџи је дужачка језика, бр-бљивац*. – Скрáтџи мálко езџк, немóј да сџтóлко езџчáт.

éј узв. 1. *хеј*. – Éј, брé, шáшко, штó се не уразумџш еднóпút?; 2. *ено*. – Éј га зајац, џзлеже из лóјзе п утече у пченицу.

éко с *ехо*. – Јá óкам, а éко се чуé.

ексэснџџа ж *есенџџа*. – Посипá попџрике п ексэснџџу.

ѐл “*јел*”, *јелм*”.— Ёл још не стигао?

ѐл везник или.— Кoj ђе чува козе, ја ѐл он?

елѐк м *ѓрудњак*, *прусук*, *јелек*. — Понѐси си елѐк за свѐки случај.

Елѐмпиа м религ. *Свети Алимпије Спoлѓник* (слави се 9. децембра по новом, а 26. новембра по старом календару). — Ђу дојдем преко Елѐмпиа да се видимо.

елѐн м зоол. *јелен* *Cervus elaphus*. — У нашу шибу нѐма елѐни.

елѐтрика ж *електрика*, *електрично светло*. — Упали елѐтрику, да се видимо.

елѐче с дем. и хит. од *елек*. — Обукла елѐче, па отишла на ѐро.

ѐлмајз м “*дијамант*” за *сечење стакла*. — Без ѐлмајз не могу да исечѐм стакло за пенцѐр.

ѐм везник *ујојрбљава се одвојено*: *ем...ем*. — Ам шуто, ѐм бодѐ.

емелија ж (обично мн.) *цицела*. — Сама кѐд нѐгде појде, носн емелије.

ѐндѐк м жарак. — Едва се извукал из ѐндѐк.

епѐ 1. *рѐци за показивање на некоѓ или нешто*. — Кудѐ је Влајко? Енѐ га у лѓзе; 2. *узв. ѓле*. — Енѐ га сѓг.

ѐпа прил. *баи*. — Апа ђудѓјдем!

еребица ж зоол. *јаребица*. — Прну една еребица, па уплаши и мѐне и моѐга брата.

Еремѓја м *црквени празник посвећен св. Јеремији који се празнује против уједа змија, слави се 14. маја по новом календару*.

ѐродрум м *аеродром*. — Имамо две њѓве куд ѐродрум.

ероплан м *авион*. — С ероплани е Ниш у овѓ рѓт бомбардуван.

ѐсам им. гл. *јесам*.

ѐсен м *јесен*. — Асен дојде, ја се не ожѐни (*нар. пѐсма*).

есенѓс прил. *јесенас*. — Најстар је у селѓ, мора есенѓс да га ожѐнимо.

есепѓши, -а, -о *јесенашни*.

есѐнка ж *сваки плод који зри у касну јесен*. — Крушка есѐнка.

есѐнче с *јесење пиле*. — Извѓдоше се пилићи есѐнчићи.

есењѓк м *јесењи бели лук*.

ѐсењи, -а, -о *јесењи*. — Дѓсадно нѐко ѐсењѓ време.

ѐсењи светѓц м мн. есѐњи свѓци *јесења слава*. — Гмитровѓн и Свети Ђѓрђа су есѐњи свѓци.

есѐпка ж *в. есенка*.

ѐс-ѐс *узвик за појврђивање, одобравање*: да, да, *јесѓе*. — Ас-ѐс, он је тѓј направио, па га сѓг сви мрѓѓ.

ѐсје *узвик за одобравање, појврђивање*: да, *јесѓе*. — Асје, и он је био там.

ѐсте 2. и 3. *лице јѓ. ѓлаѓола есам*.

ѐсте *узвик за одобравање, појврђивање*. — Асте. — Асте, он је тѓј направио.

етѐ *рѐци за показивање на некоѓа или нешто*. — Етѐ га иде отуд. — Етѐ, кѓкво сѓг направио.

етрѓва ж *јетрѓва*. — Етрѓве, а живѓју. Нѐма за кѓкво да се кѓрају.

ечѓм м бот. *јечам* *Horaeum vulgare L.* — Едѓ лѐб од ечѓм.

ечѓи несвр. 1. *оѓлашава се јаким ѓласом, ори се*. — Кѓд ровне, цѓла шиба ечѓи; 2. *пунѓћа болне ѓласове*. — Млѓго бѓлан, па сѓл ечѓи.

ечмѐн, -а, -о *који је од јечма*. — Кѓд ни нестане пченица, ми едѓмо ечмѐн лѐб.

ечмѐпка ж *врѓћа крушке, сазрева кад и јечам*.

ечмичѓк м *ѓнојница на очном кајку*.

ештѓ прил. *зашѓо, зашѓо баи*. — Ештѓ он, а нѐ ја.

Ж

- жѣза несвр. 1. *пшвари, пунн*. – Док имаш време, жѣзај у кола; 2. *снажно удара*. – Уватил га, па га жѣза у мешину.
- жѣзне свр. *изненада снажно удари*. – Жѣзуме у слабине, па изгуби вѣздук.
- жѣц *узвик узначењу: "Боц"*.
- жѣцце свр. *боцце, пецце, непшријатино дирце*. – Кѣд ме жѣцну, у срце ме зѣболе.
- жѣбица ж *копч на пшрежерима*. – Попрај ми жѣбице на трѣгери, да ми не падају гаће.
- жѣл м *жалості, пшужа, бол, јад*. – Жѣл ме што се мучи.
- жѣлап, -лна, -лно *који је жалостіан, пшужан, јадан*. – Жѣлан, мѣра да е жѣлан, изгубил сіна едінца.
- жѣлац м 1. *жаока*. – Уапѣла ме осѣ и жѣлац остѣл; 2. *језик у змијѣ*.
- жѣлѣје несвр. *жалн, пшужје*. – Жѣлѣје мѣтер и баштѣ.
- жѣлѣње с *жаљење, пшужовање*. – Кѣд мѣра да се рабѣти, нѣма жѣлѣње, никој не умрѣл од рабѣту.
- жѣлно прил. *пшужно, жалосно*. – Жѣлно га глѣда.
- жѣлос м *жалості, пшужа*. – Голѣм жѣлос.
- жѣлосац, -сна, -сно в. *жалан*.
- жалостіван, -вна, -вно *жалостіив*. – Млѣго е жалостіван, ѡдма му потечѣ слѣзе на ѡчи.
- жалување с *жаљење, жалості за неким*.
- жалује несвр. в. *жалеје*. – Нѣси црнину, жалује брѣта.
- жѣровит, -а, -ѡ *пун жара*. – Не купуј ѡвѣј дрѣва, несѣ жѣровита.
- жѣрѣк м *дем. од жар*. – Пѣзи да не пѣдне нѣки жарѣк ис кубѣ.
- жѣвѣзне свр. *удари, ошамари*. – Жѣвѣзнѣл га по нѣкалицу, па му свѣ зѣби избил.
- жѣвѣка несвр. *жваће*. – Кад едѣш рѣбу, сѣтно жѣвѣкај, да ти нѣка кѣпінка не залетѣ у гшшу.
- жѣвѣкше свр. *пшједе нешпшо на брѣзину, пшједе с нош, пшједе мало*. – Да жѣвѣкнемо нѣшто, па да се дѣмо на рабѣту.
- жѣвѣкољак м *пшреосітали залошѣ хлеба пшсле јѣла*. – Нѣшу више нѣгови жѣвѣкољци да едем.
- жѣвѣлави несвр. *свашпта пшрича, баљежѣ*. – Ел чѣеш, не жѣвѣлави млѣго!
- жѣвѣлча м *онај који свашпта пшрича, баљежѣ*. – Жѣвѣлча, кѣт пѣчне да жѣвѣлави, мѣка да те увѣти.
- жѣвѣљ-жѣвѣљ *каже се кад неко води пшричне разшворѣ, пшрича којешптарије*.
- жѣвѣљка несвр. *швори бесмислицѣ, пшрућа*. – Пшшти ју нѣк жѣвѣљка.
- жѣвѣљкало с *брѣљивац*. – Жѣвѣљкало, кѣкѡ ли га ѣста не зѣболе од жѣвѣљкање.
- жѣвѣљкање с *брѣљање, баљежѣње, пшрућање*.
- жѣвѣчка несвр. *жваће, једе (обично за дѣше)*. – Дѣтѣ нѣшто жѣвѣчка. Вѣди кѣкѡ жѣвѣчка.
- жѣвѣцне свр. в. *жѣвѣзне*. – Кѣд ме жѣвѣцну, ѣво ми зѣпоја.
- жѣврѣзне свр. *снажно удари*. – Жѣврѣзнѣл га сѣс мѣтку, па му скршѣл ребрѣ.
- жѣврѣља несвр. *шврѣља, шкраба*. – Н-умѣ да писѣје, сѣмо жѣврѣља по писѣнку.
- жѣврѣц *узвик којим се означава убод шсекіта (ѡса, пшчѣла, кошрац...)*.
- жѣврѣца несвр. *јакѡ, нашло избѣја, шкѣља (ѡ какѡј штечностіи)*. – Посѣкал се, па му крѣв жѣврѣца ис прѣ.

- жврџка несвр. у *интервалима нагло избија, шикља (о каквој тачности)*. – Погле како вода не камен жврџка.
- жврџце свр. *убоде (о инсектима: оса, пчела, комарац...)*. – Жврџнула ме оса по обрз, па ми се надул.
- жгџљав, -а, -о *кржљав*. – Има какво да еде и па жгџљав. – У њињу вамилпју сви некако жгџљави.
- жгџљча м *мршава, кржљава особа*. – Ни едно кило не придал жгџљча жгџљави.
- ждимне свр. *победне, класне*. – Кад види густо, он ждимне.
- ждрџбна *бременића (о кобили)*. – Наша с кобила ждрџбна, још малко па ће се ождрџби.
- Ждрелџ с *кланиц, теснац изнад Каменице*. – У Ждрелџ су 12. априла 1944. погинули Душан Тасковић Срећко, Радмила Ковачевић и Кристина Маркишић.
- ждрепченик м *метални део на руди ловских коли. Пљоснаи је и у виду је издуженоџ слова Г. Има на средини отвор (рупу) кроз коју пролази чивија (чикер чивија). Између ждрепченика и руде сџавља се јарам који се чивијом учвршћује за њеџа и руду на тај начин ишџо се чивија сџавља у отвор, рупу, њеџову, а затим пролази кроз јарам и улази у отвор (рупу) руде*. – Изџла ми се рупа на ждрепченик, мора га мџнам.
- жеднџе несвр. *жедти*. – Не знам какво ми е, у сџдњо време нешто млого жеднејем.
- желџза с мн. *џвоџџа за ловљење дивљачи*. – У желџза се уватило наше куче.
- желџзан, -зна, -зно *џвозден*. – Напраиљ желџзну капију.
- желџзо с *џвоџџурија*. – Збџрам желџзо за Цигани.
- желџсце с *дем. од желџзо, мали комадић џвоџџа*. – Дај ми тој желџсце да си остружџм матику.
- желџца с мн. *дем. од желџза, мала џвоџџа, мала кљуса*. – Напраиљ желџца за миши.
- жељка ж зоол. *корњача*. – Брз како жељка преко угџр.
- жељује несвр. *жели (ишџо), прижељкује, жуди (за нечим)*. – Жељује за свџе.
- жељутка ж *желудац у живине, бубац*. – За ручџк имамо жељутке от кокџшке.
- женџење с *женџдба*. – Марко е сџигал за женџење, мора га жењимо.
- женџтипа ж *ауџм. и пџеј. од жена*. – Ђе ме у грџб отџра онај женџтина.
- женџште с пџеј. *од жена*. – Лудо неко жењиште, пџби децу по кучу.
- женскадија ж *женска чџљад*. – На џро малко мџмџци, више женскадија.
- женскаџр м *женскаџри*. – Сџн ти с голџм женскаџр.
- жењски дџктур м *џнеколоџ*. – За резџл, отишлџ куд жењског дџктура.
- жењски Пџтко м *мушџарац који се дружи са женским особама*. – Изр.: Жењски Пџтко, цџрева девојка.
- жентуџрача ж пџеј. *од жена*. – Тој мџже да напџан сџмо мојџ жентуџрача.
- жепче с *дем. и хиџ. од жена*. – Ђмам си златно жепче, не треба ми друго.
- жепштипа ж *женски свеџ, женскадија*. -- Сџн ми се вуче с неке жепштине.
- жепџет који је у *браку, ожењен*. – Јџ сам жепџет чџвџк. И бџрат ми е жепџет.
- жетвџр м *жепџелац*. – Однџси обџд на жетвџри!
- жетвџрка ж 1. *жена жепџелац*. – Мојџ мати билџ голџма жетвџрка; 2. *жепџелица*. – Са жетвџрку пожепџи жџто.
- жџв служи за *пџсебно испџицање у изразима*: – Жџв сџа[м] ме џзде. – Несџм жџв (*пџрепџне*). – Свџе жџво пџби. – Свџе жџво пџтика. – Ништа жџво нема. Ништа си жџво н-умџ. – Ни за жџву главу.

- Купил нека жљокава дрва, па и[х] едvá ицепил.
- жљубађе** с *ѓризње, ѓлодање*.
- жљувé** несвр. 1. *ѓризе, оѓриза, ѓлође*. – Жљувé сýв лéб. – Жљувé кóску; 2. *ѓули*. – Енé га зáјац кудé жљувé вилдáни; 3. фиг. *секира се, зајéда*. – Цéл вéк ме жљувáл, добрó сам и жíва.
- жљýпа** ж зоол. *депíлић*. – Свáко јутро на нáше брeсје долетá понéка жљýна па пóчне да га кљýца.
- жљýовак** ж *оѓризак; наѓрижен комад хлеба или воћа*. – Нeћу да едém њигови жљýовци.
- жљýчка** ж *жуч*. – Болí га жљýчка, па едвá поврта дýшу.
- жмарци́** м мн. *језа, пíрници*. – Свé ми нéки жмарци́ иду по грбину.
- жми́** несвр. 1. *жмури (пíришком иѓрања жмурке)*. – На нeг је рeд да жми́; 2. *дрема*. – Жми́ ко сóјка на југовину; 3. *досађује својим пíрисућвом*. – Свáки дóн жми́, нeма петлá на срце; 4. *хути*, *нема очи да каже*. – Жмáл док су дрýги вреили.
- жми́ка** несвр. *намиѓује*. – Малéчак, а вeћ знáе да жми́ка на девојке.
- жми́кља** м *поспáнко, лењивац*. – Жми́кља, не мó[ж] се наспи́.
- жми́кпа** ж *поспáна, лења жена*. – Жми́кно, морí, дíзај се и намиру́ј дeцу. Кeквó чéкаш?
- жми́кпе** свр. *намиѓне*. – Чeс по чeс па жми́кне.
- жми́чка** несвр. *израз за звук који пíроизводи вода у пíромоченим ошáнцима (када су поѓе мокре до ѓоле коже), илѓаика*. – Жми́чка ми водá у опáнци.
- жмичкá** ж *жмурка (дечја иѓра)*. – Ај се иíграмо жмичкý.
- жмичкí** прил. *жмурећи, зашворених очију*. – Тóј ћу жмичкí да прерипим.
- жнé** (се) несвр. *жање (се)*. – Отишeл у Кóмрен да жнé; – Почeло пóље да се жнé.
- жýљи пáтку** несвр. – Ништа не рабóти, цeл дóн жýљи пáтку (*каже се нераднику, лењивицу*).
- жýлча** м пеј. *замлаћена, банална особа*. – До сeг тeквóг жýлчу несeм видeл.
- жýт шићeр** м *кандис, жутии шећер*. – Брáт и јá смо се чудили кeд ни с дeда причáл да постóи и жýт шићeр.
- жутóц** м мн. жуци́ *жуманце*. – Бóлим сáмо жуци́ ис перáшке да едém. – Дáј жутóц да га поедém.
- жутáјка** ж *кoкошка жутиe боје*. – Немóј да кóљеш жутáјку, онá нáјвише снóси.
- жутáјче** с дем. *од жути́јка*.
- жýта рáда** ж бот. *врeћа лековитиe биљке налик на камиллицу, има жутии цвети*. – Бáба ни реклá да берeмо жýту рáду за лeк.
- жутéје** несвр. *поспáје жути́, жутии, бледи од болестии*. – Нeшто ми дeда Милáн почeл да жутéје.
- жутíло** с *блeда боји лица*. – Губи се жутíло, црвенeју му образи́.
- жутни́кáв**, -а, -о *жућкаси́, бледуњав*.
- жутíца** ж бот. 1. *врeћа пíрениње чији су пíлодови жутиe боје*; 2. *врeћа брескве крупиноѓ пíлода, жутиe боје, слапкоѓ укуса*.
- жуткac**, -га, -го в. *жутиињкaв*.
- жуткo** м *слабо, блeдо и боленииво депíе*. – Бeгајте од жуткa да ви не зарáзи с нeку бóљку.
- жуту́је** несвр. изр.: Жут жуту́је, а црвeн путу́је (*болестíан болује, а здрав умире*).

3

- зэ предл. 1. *за*. - Не гурајте се, има зэ сві; 2. *о*. - Зэ њег се при́ча свáшга по селó.
- зэкэквó прил. *зашт́о, збоџ чеџа, ради чеџа*. - Зэкэквó ли е дошóл?
- зóл, злá, злó *зао*. - Зóл ко кúче.
- зóлва ж *заова, мужевљева сесїра*. - Пóеде ме зóлва, ал' не може да ме растáи од мúжа.
- зóлвин, -а, -о *које при́пада заови, заовин*. - Тó е зóлвино, да опустéје дабóгда.
- зóлвїче с *дем. и хїї. од зóлвичїћ*.
- зóлвїчїћ м *заовин син*.
- зóлвїчка ж *дем. и хїї. од зóлва*. - Од моју зóлвїчку мó[ж] сáмо добрó да чúеш.
- зóлвїчна ж *заовина кћи*. - Дошлá ми зóлвїчна у гóсти.
- зэсэвїња свр. *пóчне да свїће*. - Кэд зэсэвїња, мї се дїзамо, прэзамо волóви и їдемо на њїву.
- зэстэвїња свр. *пóчне да їада мрак, да долази вече*. - Чїм се зэстэвїња, óдма да дóјдеш дом.
- зэстэњúје несвр. 1. *засїаје*. - Зэстэњúје кэкó бн га стїгли; 2. *заосїаје*. - Онї отóше, а мї почéмо да зэстэњúјемо.
- зэчóс прил. *зачас, набрзину*. - Зэчóс су окопáли лóјзе и врнúли се дóм.
- зэчóчка (се) свр. *пóчне да (се) задиркује*. - Не вóли да га зэчóкúју; - Зэчóчка се, па побéгне.
- зэчóкúјс (се) несвр. *задиркује (се)*. - Зэчóкúје дéцу, па га дóм бїју; - У дúшу му да се зэчóкúје з-дéцу.
- зэчóчнс свр. *задирне, боцне, пецне*. - Зэчóчнн га да вїдиш кэкáв је.
- зэчóчнс се свр. *пóчне да се задиркује*. - Зэчóчнс се, па побéгне.
- зэштó прил. *зашт́о*. - Зэштó ли е лут на мéн, да ми е да знáм.
- за предл. *в. зэ*.
- забóкне се свр. *засїане у џовору, замуцне, пóмейте се, не цде му од руке*. - Забóкнúл се као могáре на мóс.
- забáви се свр. *в. забави се*. - Млóго се забавїл, па га избїли.
- забагрї свр. *заїусїи се, пóсїане нечїстї, прљав*. - Забагрéл, нїкад се не окупáл.
- забађáв прил. *бадава*. - Забађáв сам први дошóл.
- забаздї свр. *засмрдн, усмрдн*. - Нé опрáл нóге, па забаздéл цéлу кúћу.
- забáи се свр. *закаснн, задóцнн, задржи се*. - Рекóл да нéће да се забáн.
- забáји се свр. *в. забави се*.
- забáља несвр. *забавља некоџ*. - Сэс прїчу умé свé да забáља.
- забáља сс несвр. *забавља се*. - Дáј на дeтé грóмку да се забáља, а ти рабóти.
- забéли свр. *фиг. пóчне да бели, да седи*. - Забелéла му главá.
- заберé свр. 1. *пóчне да їада (о кшнн)*. - Ако заберé кїша, бéгајте у кољїбу; 2. *пóшера, пóјурн*. - Ако н[x] заберém їма да рабóте, а нé да се излегују; 3. *наџло крене*. - Забрáли по пúт, па брзо стїгли у селó.
- забїва несвр. *забїја, набїја*. - Óће да плетé плóт, па забїва кóлци.
- забївáње с *забїјање*.
- забїс свр. *забїје, пóбоде, набóде*. - Кэд забїе кóлци у лóјзе, óдма ће дóјде.
- забїе се свр. 1. *завуче се, склони се, сакрије се*. - Забїл се у хóшку, па ћути; 2.

- забоде се, набије се.* – Заби́л ми се трн у пету́, па не мо́г да га изва́дим.
- заби́ја несвр. *набија.* – Заби́ја јексе́рн у мерте́к.
- заби́је свр. *в. забне.*
- заби́је се свр. *в. забне се.*
- забла́жи свр. *пресе́пане да посе́пи, поче́не да мрси.* – Заблажи́л сам пред Све́тог Нико́лу, не́к ми Бо́г опрости́.
- забла́й свр. *почне да бле́ји.* – Заблаја́ле овце, тра́же да се нара́не.
- забла́й се несвр. *занесе се, загледа се у неши́по.*
- заблесáвeн, -а, -о *замаја́н, залу́жен.* – О-накво́г заблесáвеног не мо́гу ви́ше да трпим. Мбра га би́ем да се опамéти.
- забломбѝра свр. *запломби́ра, сѝпави пломбу.* – Забломби́раше ми зу́б. – Забломби́раше ваго́ни.
- забога́теје свр. *почне да се божа́ти.*
- забора́сн *кравáј каже се за заборавно́ж, расеја́нож човека.*
- забора́и свр. *заборави.* – Немо́ј да заборáиш да ми до́јдеш на светáц.
- забора́ља несвр. *заборавља.* – Почé нешто да забора́љам, не држи́ ме ви́ше пáнђење.
- забора́љање *с заборавља́ње.*
- забра́ви свр. *заборави.* – Пошли́ на копа́ње, па забравѝли мати́ке да понесу́.
- забра́ди свр. *пове́же жлаву марамо́м (неко́ме).* – Забради́ла дево́јчи́ни у но́ве бо́че, па н[х] пушти́ла на оро.
- забра́ди се свр. *пове́же сама себи́ мараму.* – Неси́ се уба́во забради́ла, чека́ј да те забра́дим.
- забра́н свр. *заборави.* – Забраи́л сам сп-ки́руда понесéм.
- забра́ља несвр. *заборавља.*
- забро́и свр. *почне да бро́ји.* – Забро́ј, а ја́ ћу да добро́им.
- забро́и се свр. *занесе се у броја́њу.* – Заброи́л се, па не мо́ж да се заустáн.
- забу́ђаве́је свр. *забуђа, посе́пане буђав.*
- забу́та свр. 1. *почне да жу́ра.* – Забу́тај ме ма́лко, док ми по́јду са́на; 2. *зажу́ра, зави́че.* – Забу́та́л кúку у се́но, едвá ју извúко.
- забу́та се свр. *зажу́ра се, зави́че се, ужу́ра се.* – Забу́та се у че́рге и заспа.
- забу́тан, -а, -о *сме́тен, будаласѝ.* – Ње-го́ва вами́лија је не́како забу́тана.
- завáди се свр. *заподо́не свађу.* – Завади́ли се, па ће си о́чи повáде.
- завáрди свр. *почне да чува (вино́град, илѝвак).*
- завáта несвр. 1. *захва́тиа.* – С ко́ву завáта во́ду из бунáр; 2. *запре́ма.* – То́ј бу́ре завáта сто́ кила́.
- завáти свр. 1. *захва́ти.* – Завати́л во́ду на чешму́; 2. *заузме, запре́ми.* – Сви́ ца́кови сам завати́л сáс пчени́цу; 3. *запроси, испроси дево́јку.* – Завати́ли дево́јку у Месéчинови; 4. *почне да па́да (о киши).* – Ко́д завáти ки́ша да па́да, а ти́ бе́ж у коли́бу; 5. *ударн.* – Завати́л га сáс тоја́гу по но́гу, па му ју преби́л; 6. *почне неку радњу.* – Ко́д завáти да ко́па, не одма́ра се док не иско́па це́л ре́д.
- завáти се свр. 1. *посва́ђа се.* – Не́што се завати́ли, па не́ће да вре́је; 2. *ухва́ти се у поса́о.* – Завати́л се у рабо́ту, па не зна кудé му е гла́в; 3. *запроси се, испроси се.* – Моја́ се сестра́ завати́ла у Коше́ркови; 4. *почне да жо́ри (о ва́три).* – Завати́л се бгањ. – Дува́ј док се не завáти.
- завáћен, -а, -о *заузе́т.* – Ру́ке ми завáћене утэ́сто. – Шни́к завáћен с ја́рму.
- завáћена (само женски род) *испроше́на.* – Сестра́ Ду́ка ми е завáћена у Го́цини за Јо́ву.
- завéк прил. *увек, заувек.* -Изр.: Кúс петáл завéк пи́ле.

- завѣгина ж *сеоска слава, завѣтѣни дан.* – Идем у Кóмрен на завѣтину. – У наше село е завѣтина да се на Свѣтога Ђорђу љвек пóстн.
- за ви́дело прил. *пре мрака.* – Дóјди за ви́дело.
- зави́ја несвр. *плаче.* – Без биѣње зави́ја.
- зави́ја се несвр. *увија се, умо̀тава се.*
- зави́јање с *плакање.* – Прешѣл се, зави́јање му не помóгло.
- зави́ри свр. *зајази воду, направи вир да се у њему наку̀пи вода.*
- зави́ри се свр. *наку̀пи се вода у неком вину.*
- завитл́ава несвр. *по̀нѣрава се, измо̀тава се са неким, задиркује, шали се.* – Дозволил да га и деца завитл́авају.
- завитл́ава се несвр. *неозбиљно по̀стиу̀па или љовори, шали се.* – Чул сам кáко се старѣи завитл́авају.
- завитл́авање с *неозбиљношћу у по̀стиу̀пању или љовору, шала.* – Причају, причају, па прѣду у завитл́авање.
- завитл́анција ж *в. зави́шлагање.* – У завитл́анцију се побíше.
- зави́тли свр. 1. *за̀твори вра̀тнице "виплушком".* – Зави́тли врата; 2. *уверне фи́тѣл на ламѣи пѣ̀пролејки.* – Зави́тли витѣл на ламбу, да не гори мlóго гáс.
- завл́ачи свр. *заврши дрљање.* – Да почѣка киша да завл́ачим нѣву, па тáг нек пáдне.
- завр́ат прил. *за вра̀том.* – Не слýша ме, па мѣн завр́ат.
- завр́еи свр. *за̀почне, за̀подене разљовор, по̀чне да љовори.*
- завр́еи се свр. *занесе се у разљовору.* – Завр́еили се, па заборавили на срам.
- заврев́ује несвр. *за̀почиње, за̀подева разљовор.* – Já га заврев́ујем, а он обр́та главу.
- завр́еи свр. *в. заврѣи.*
- завр́еи се свр. *в. заврѣи се.* – Завре́ймо се, па забораймо на едење.
- завр́еји свр. *в. заврѣи.*
- завр́еји се свр. *в. заврѣи се.*
- завре́јује несвр. *в. заврѣује.*
- завржд́и свр. 1. *баѣи (далеко).* – Сви глѣдају у кáмен, код га он завржд́и; 2. *опа̀ли, удари јак шамар.* – Кад му завржд́им едну шл́акавицу, ће ме пáнти док је жив.
- завр́же свр. *завеже.* – Завр́жи кýче.
- завр́зан, -а, -о *завезан, сѣлѣтѣн, несѣрепѣан.* – Иде ко завр́зан. – Завр́зане му рýке.
- заврзу́је несвр. *завезује.* – Já га заврзу́јем, онó се одврзу́је.
- заврќава несвр. *за̀диркује, зави́шлага.* – Будáла, сви га заврќавају.
- заврќава се несвр. *шали се по̀дваљујући друљом, шељачи се.* – Мáрко и Младѣн ка[д] це ви́де, бдма пóчну да се заврќавају.
- заврќавање с *шала, шељачење.* – Доживѣл да од заврќавање не мóж да живи.
- заврќант м. *особа која се шали на шуљ рачун.* – Бѣл голѣм заврќант, мóра да га еданпýт заврќнем.
- заврќанција ж *в. завр́кавање.* – Док причáше, озбиљно причáше, и одеданпýт прѣлдоше на заврќанцију.
- заврќне свр. *напали, превари.* – Заврќну он мѣне, ал' já заврќну и њѣг.
- заврќне се свр. *превари се, по̀дрѣиш на своју шѣпѣту.* – Заврќну се, па порани.
- завр́ља свр. *по̀чне да баѣи.*
- завр́не свр. 1. *одбије сѣоку да не нанесе шѣпѣту, скрене је на друљу сѣрану.* – Завр́ни волóви, да не улѣгну у детѣлину; 2. *убије, нанесе бол.* – Завр́нул му шију;

3. *подврте, засуче (о рукавима)*. – Кад заврнем рукави, поболье ћу работим; 4. *враићи некога на почейтак*. – Заврњи га, па ће ти прича откряј.
- заврне** свр. 1. *помери се у сїрану (о сїпоци кад се чистиї под њом и сїпавља простирка)*. – Заврн се!; 2. *почне нешїо испочейка, оїїпонова*. – Ако се заврне с причање, мбра га слушамо.
- заврта** несвр. *враћа честїо некога или нешїо са неког правца*. – Цїл дн завртам овец огуд-одовуд.
- заврти** свр. *сачува, зашїеди*. – Седїл на дукати, а не завртел ни пару у цїп.
- заврти се** свр. 1. *буде на једном месїу, буде прїсуїан, не оде никуда*. – Вала Бóгу да се и он еднпут заврти дóm; 2. *сачува се, зашїеди се*. – Завртела се нека парá, па се обесрамио.
- завртка** свр. *почне да уїрєданїїи вуне*.
- завртоше** свр. *сачува, ушїеди*. – Завртоши неку пару, ће ни трєба за порєз.
- завртоше се** свр. *буде прїсуїан*. – Завртоши се дóm, траже те неки лудн.
- завуждї** свр. *почне да зуїи, зазуїа*. – Нешто ми завужда у уши.
- загãжњак** м 1. *савим мали (закржљали) клиї кукуруза*; 2. *пеї. закржљали особа*. – Он алосїја, а женá му загãжњак.
- загáђа** несвр. *уãађа, чини їо вољи, иде їо вољи*. – Загáђам на мýжа и пá му не вáљам.
- загáзди** свр. *обогаїи се до извесне мере, їосїанє гáзда*. – Загáздїл се, па нїког не познáва.
- загáвка** ж 1. *клинáшїо парче дрвєїа којим се нешїо уãлављує или њимє цєїаїу дрва*; 2. *пеї. закерало, недоказан човек*. – Голєм загáвка, с њєг на краї не мój да излєгнеш.
- загладїє** свр. 1. *їосїанє веома глáдан*. – Изр.: И дрешке му загладнєле (*каже се веома оãладнєлом човеку*); 2. *гладуїу-*
- ћи дужє времена їелєсно ослаби*. – Загладнєли, па дýшу испушїїли (*једва се крећу*); 3. *осиромани*. – Загладнєли, за глáву се вáтаїу. Нє знаїу кáкво да работє.
- заглеђување** с *загледанье*.
- заглеђує** несвр. *загледá, загледá са свих сїрана*. – Кат купує коњá, он га заглеђує от свáку страну- и отпрєд и осáд.
- заглеђує се** несвр. *загледáва се*. – Почєл да се заглеђує у девојчићи.
- заглоби (се)** свр. *заглиби (се)*. – Заглобил нóгу у блáто, па не мój да ју извучє: – Заглоби се, па се едвá одглоби.
- заглунавєє** свр. *їосїанє глужї, заглуїави*.
- заглуши** свр. *оїуїи (о слуху)*. – Пушка ми заглушїла уши. – Дрекнул ми на уво, па ме заглушїл.
- загмáра** свр. *загáзи, загáца*. – Загмарá у неки водерљáк, па се едвá извучо.
- загмáца** свр. *загáзи у блаїно, уђе у блаїно*. – Пáзи да не загмáцаш у неко блáто.
- загмáца се** свр. *уїрљá се (блаїном)*. – Кудє си бїл, па си се тóлко загмацáл?
- загмýри (се)** свр. *загњури се*. – И јá умєм да загмýрим у воду; – Загмурї се, и водá ми ўлеже у уши.
- загњáса** свр. *їочитє халаїљиво да једє*. – Загњáсáл као да нїкад нє видєл лєб.
- загњєте (се)** свр. *завучє (се), загýра (се)*. – Таквá с, кáд нешто загњєтє међу дрєје, ни Свєти Пєтар не мójе тój да нáјде; – Загњєл се у хóшку, па неће да излєгне.
- загњїта (се)** несвр. *завлáчи (се)*. – Штó ли загњїта нос кудє му нє мєсто; – Изр.: Загњїта се ко рýб у дýпе.
- заговњáри** свр. *забрљá, уїроїасїи догворєно; їосáо, їїрговнїу и сл.* – Свє заговњáрил, ис тój не мój лкó да се извучє.
- загóди** свр. *уãоди, учини їо вољи*.

- заголеје свр. *о̀золи, о̀спане без одеће, по-спане спромах*. – Кэкво им би, па то̀лко заголеше.
- загорује несвр. *за̀горева*. – Почело грне да загорује.
- заграђује несвр. *п̀рави о̀граду, о̀грађује*. – Заграђује гради́нче, да не ула́зе кокóшке.
- загрожује несвр. *за̀гађује, чини одвра́ишим*. – С њи́гово зна́ње ми са́мо загрожује живóт.
- загрозеје ми свр. *п̀оспане ми мучно, з̀ади ми се*.
- загрџи свр. *својим пей̀акџичним по-спујком доведе дойле да п̀оспане одвра́иан некоме*.
- загуљен, -а, -о *који је нез̀одан, који је баналан*. – Млóго е загуљен.
- загуљенко м *нез̀одна, замлаћена, банална особа*.
- загуљóтина м в. *за̀уљенко*. – Ма́, пушти га, то́ е еднá голéма загуљóтина.
- задо́не свр. *за̀дахне, за̀пахне*. – Ду́ша му смрди́. Чим óтвори ўсга, óдма ме за́дэну. – За́дэну ме с њи́гов ди́ј.
- зада́ва се несвр. *п̀ојављује се*. – Зада́ва се не́ки óблак óткуд Попадíку, ће па́дне граду́шка.
- зада́вен, -а, -о *који је зада́влен*. – Најдо́ше га зада́веног.
- зада́ви се свр. *за̀рци се*. – Гу́тај полагáчке, да се не за́дэвш!
- зада́воше свр. пеј. *за́дэви, у́зуши*. – Сэ́к ћу те зада́вошем.
- зада́воше се свр. пеј. *за́дэви се, за̀рци се*. – Па́зи кэкó едэш ри́бу, да се не зада́вошеш.
- заде́ва (се) несвр. *ди́ра (се), чачка се, за́диркује (се)*. – Немóј да га заде́ваш. – Кúј те заде́ва? – У́век се заде́ва, па кэд га избíју он плáче.
- заде́нс (се) свр. *п̀очне да (се) за́диркује*. –
- А́ко те заде́не, врни му; – П̀рви се заде́нул, па извúкал де́бљи крај.
- зади́ја се свр. *за́ди́ха се, за́дува се*. – Зади́јал се од бр́зо оде́ње.
- зади́то прил. *п̀оследње*. – То́ј му е за́днó, не́ма ви́ше да му пра́штам.
- задо́ваља несвр. *у́гађа, за́довољава*. – Задо́ваљају га сэ[с] свé, а он сит прди́.
- задо́ваља се несвр. *за́довољава се*. – Њéм не трéба млóго, он се задо́ваља и с ма́лко.
- задо́рица м *онај који дру́гоз за́диркује, онај који се за́дева*.
- задо́рљив, -а, -о *онај који за́диркује (изазива)*. – А́ко, не́к те би́ју, кат си задо́рљив.
- задрáпа се свр. *п̀очне ж́рубо да се чеше*.
- задрéме свр. *за́дрема*. – Чим сéднем ус ку́бе, óдма задрéмем.
- за́друга ж *п̀родавница*. – Ђдем у за́другу да кúпим сóл и ши́фэр.
- задрúска (се) свр. *п̀очне да (се) п̀ресе, да (се) п̀руцка*. – За́друска ме де́да на њего́во колéно; – За́друскаше се кóла, и он па́де из њи́.
- заду́ва се свр. *п̀очне да п̀рули*. – Заду́вале ми се ја́буке, мбра да н[х] прерéдим.
- задугу́је се несвр. *за́дужује се*. – Не заду́гуј се бес пóтребу.
- заду́дњи свр. *п̀очне да дудњи*. – Заду́дњало отúд, спрéма се не́ко не́време, затвáraјте пéнцери и врата́.
- заду́је се свр. *за́духне се, вла́гом се изазове за́шварање о́творá на неком дрвеном суду (о буреи́у, ка́ци, ча́бруи др.)*. – Си́пал во́ду у чебэр да се заду́је.
- заду́чина ж *за́зуиљивоси́, пей̀ровеи́реноси́*. – О́твори пéнцер, ће пц́рамо од заду́чину.
- заду́ши свр. *п̀очне да жуши, п̀очне да п̀енко дине*. – Едвá ди́ше, не́што га заду́шило.

- заебáва несвр. *изигрaва, потпжaва, вређа*. – Сви га заебáвају. – Нeћу нiкој да ме заебáва. – Почeл и он да заебáва.
- заебáва се несвр. *заноси се, прича свaштiа, бaлeздa*. – Пошашавeл, заебáва се с млáди.
- заебáваше с в. *завиштлaвaње*. – Кад нeмa да се рaбóти, цeл дeн смејaње и заебáвaње.
- заебáнт м *особа коjа се шaли на пiућ нaци*. – Голeм заебáнт, вóли да се заебáва.
- заебáнциjа ж в. *завиштлaнциjа*. – Од заебáнциjу нiкој не умрeл.
- заебé свр. 1. *преварн*. – Пá ме зaеба; 2. фиг. *остiави, нaпyстiи*. – Заебáл свe, и отишeл у грáд.
- заебé се свр. фиг. *преварн се, пoзрени нa своj рачун*. – Кeт слyшaм дрyгoг, увек се заебeм.
- заебóтина м *лош, незóдaн, тiврдoзлaв човек*.
- зeдицa м *зajедливa особa*. – Немóј да си зeдицa, бyди добeр.
- зeдно прил. *зajедно*. – Зaедно iду нa óро и зaедно се вртaју.
- зeзeри се свр. *накyти се (o води)*. – Нeк се водa зeзeри, пa ће ју зaвaтaмo.
- зeсeши се свр. *зajесени се*. – Сeдeњкe пóчнy да се прaе кeт се зeсeни.
- зaждiми свр. *пoбeжнe*. – Кeд вiди да e нeштo óпaсно, óдмa зaждiми.
- зaжљувe свр. 1. *пoчнe дa злoжe, нaзлoдa*. – Зaжљувáл кóску, пa e не испyштa; 2. *пoчнe дa зpизe, јeдe, зaзpизe (хлeб, вoћe...)*. – Ко e зaжљувáл овyј крiшкy, нeк си ју и пoдe; 3. *пoчнe дa мaлiтpейтiрa*. – Зaжљувáл ме откeкó сeм прeстypилa прáг.
- зaжмi свр. фиг. *умрe, пpеминe*. – Кeд зaжмim, нa свi ће лóкнe.
- зaжнe свр. *пoчнe дa жaнe*. – Овyј нiвy ћy зaжнeм oздóл.
- зaжнe се свр. 1. *пoчнe дa се жaнe, пoчнe жeтiвa*. – У Умлáнскo се зaжнeлo; 2. *зaнeсe се у жeтiвa*. – Зaжнeли се, пa зaборaили нa óбeд.
- зaжyлeн, -a, -o в. *зaжyлeн*.
- зaжyлeнкo м в. *зaжyлeнкo*.
- зaжyљи свр. 1. *пoсyврaтн*. – Зaжyлил пáткy, пa ју пoкaзyјe; 2. изр.: Мóж ми гa зaжyли (*ништa ми не мoжe*).
- зaжyлoтинa м в. *зaжyлoтiнa*.
- зaзвiјa несвр. *зaврћe, пoсyврaћyјe*. – Зaзвiјa нoгáвницe, óнe дa гáзи пo вóдy.
- зaзвiјe свр. *зaврнe*. – Голeм рaбóтник, зaзвiл рyкaви дo лáкaт.
- зaзoвнi свр. *oдјекнe, зaзoвнi*. – Нeштo ми зeвнe ушнi. Чeс ми зaзoвнi eднo, a чeс дрyгo.
- зaзoвнi свр. *зaзoвнi*. – Зeштo ли зaзoвнi нiшe звoнa?
- зaзoбнe свр. *нaзeбнe*. – Пáзи дa ти тeстo не зaзoбнe.
- зaзидa свр. *узидa, стiави у зид*. – Зaзидáли гa жiвoг у зид.
- зaзирa се несвр. *зaзлeдa се, зaзлeдaвa се*. – Јóш e дeтншлáк, a зaзирa се у дeвoјкe.
- зaспe се свр. *зaзлeдa се, уишлн се*. – Зaспeл се у нy и óнe дa e ўзнe.
- зaспртa несвр. *зaзлeдa, зaзпирyјe*.
- зaспртa се несвр. *зaзлeдa се, зaзлeђyјe се*. – Зaспртa се у свáкo дeвoјчкe коe прóјдe.
- зaспртaњe с *зaзлeдaвaњe, зaзпиривaњe*.
- зaйдa се несвр. *зaдиркyјe се*. – Зaйдa се кo кyчe.
- зaймa несвр. *пoзajмљyјe (oд нeкoгa или дaјe нeкoмe)*.
- зaймa се несвр. *пoзajмљyјe се*.
- зaймaњe с 1. *пoзajмицa, пoзajмљивaњe*. – Нeмa вишe зaймaњe, нeгo шпaрaњe; 2. *узajмнo испoмaгaњe у пoљским и дрyжим пoслoвимa*. – Зaймaњe у свe, пa и у рaбóтy.

- зайска свр. *зайтражи, попражи*. – Ако си гладан, зайскај да ти даду да едеш.
- зaнстин прил. *занста, унститу*. – Занстин се побіше.
- зaјџм м *зајам*. – Ништа на зајџм не дава.
- зaјац м зоол. *зец*. – Идемо у лов на зајци.
- зaјде свр. 1. *зађе*. – Зајде му одостраг. – За-шџл у дубџку шџму; 2. *прећера*. – Изр.: Нашџл па зашџл; 3. *зарџда*. – Има адџт да зајде от кџћу до кџћу; 4. *заобиђе*. – Зајди блџто, па дџјди куд мџне.
- зaјџдица м в. *заџдица*.
- зaјка ж *женка зеца*. – Кџти се ко зајка.
- зaјнџт прил. *занџт, из инџта*. – Зајнџт нџћу д-џдем сџс нџџ.
- зaјнџти се несвр. *инџти се, занџти се*.
- зaјтре прил. *прекосџтра или неки друђи дан у седмици*. – Зајтре, у недџљу, ље прџнмо крштџње на детџ.
- зaјџри свр. *пџчне да јури*. – Зајџрил детџ, џће га бџе.
- зaјџри се свр. *залеџти се јурећи*. – Зајџрил се низ брџдо, па не мџ[ж] се заустџн.
- зaјчс с *дел. и хиџ. од зајца, зечџћ*.
- зaјчџтина ж *зечје мџсо*.
- зaјчџн, -а, -о *зечџји*. – Чувај зајчџн мџз, ље ти затрџба.
- зaјчџнна ж *врџта сџпџноџ а збијџноџ белоџ џрожђа*.
- закџкџвџ прил. в. *зџкџво*.
- закџди свр. *засмрди, усмрди*. – Закадиџл, не мџж се трџи.
- закџкџвџ прил. в. *зџкџво*.
- закџпе свр. *пџсџтџне досадан, несносан*. – Закапа ми с џнџгово доодџње.
- закџаса свр. *наспрада, заглави*. – џБонца закасџмо, ал' џн пџвише.
- закџсџтина м *особа која се нађе у невољџи, незџоди*. – Онџј, мџј, закасџтина, за-каса с онџј оштрџкџнџу, ље оболџ.
- закџасџје несвр. *уваљџје се у нешџто*. – Закасџје у неке рабџте коџ му не трџбају.
- закџачџлка ж *деџе које чџстџо долази у сџкоб са друђџм деџџм, свадљџво деџџе*.
- закџачџи свр. *фиг. осџтџне џравидна*. – Па сам закачџла.
- закџачџка ж *пџшљџна оџанку*. – Откинџла ми се закачџка на опџнџк.
- закџачџје се несвр. *задирџује се*. – Малџчџк, а з-голџми се закачџје.
- закџерџје несвр. *налази ману, сџпџничари, приџџвара*.
- закџџца свр. *фиг. осџтџви, раџчџсџти, нема више пџсла с кџм*. – Закџџцај тџ тџј, па си мџрно пџживи.
- закџџџје (се) несвр. *пеј. џрубо (се) иђра. итали с некџм*. – Довџл себџ дџтлџ да су и деџџа почџла да га закеџџју; – Нџма кџкџвџ да рабџте, па се закеџџју.
- закџипелџје свр. *дође до сџпџња неиздр-живџџ*. – Кад ми закипелџје, нџћу да глџдам кудџ удџрам.
- закџлџпи свр. *пџклоџн, сџпџви пџклоџнџ*. – Заклџпи грџне, да у џџг не улџтџ нџка мушџца.
- закџљџчи свр. *закљџча*. – Кџт пџјдџш, заклџчи врџта.
- закџовџ свр. *заџџца*. – Заковџ врџта, да се не распџдну.
- закџџвџча свр. *заџџча*. – Н-умџ да заковџча коју.
- закџџла свр. *заџџрља, пџчне да коџрља нешџто*. – Заџџлај тџчџк.
- закџџпа свр. *фиг. сахранџ*. – Заџџпџл свџ, остџл сам. Ниџџ нџма да га послџша.
- закџџпа се свр. *фиг. заџџдне у невољџу, на-спрада*. – џДаде се, па се заџџпа.
- закџџџје несвр. *фиг. сахранџје*. – Дџнџз га заџџџју.

- закрежи (се) свр. *почне да (се) мрзне по врху*. – Закрежило, нѣћс ће бѹде ладно; – Закрежила се вода у кову.
- закрѣсти се свр. *зачуди се*. – Да се човек закрѣсти, кѡ[л] тѡј види.
- закрѹжи свр. 1. *заокружи, упоијуни целину (приликом мерења или плаћања)*. – Закрѹжи на банку. – Закрѹжи на стѡ: 2. *присѣiane, прихваѣи*. – Закрѹжи ме, и ја ћу појдем.
- закрѹља свр. *зальља, занѣше*. – Закрѹљај грању да ју доваћим.
- закрчѹје несвр. *замера, закера, зановѣѣиа, приговара*. – Не ваѣа се за рабѡту, а знá да закрчѹје.
- зáктев м *захѣев*. – Поднѣл зáктев за пѣнѣју.
- зактѣва (се) несвр. *захѣева (се), ѣтражи (се)*. – Зактѣва и онѡј на штѡ нѣма прáво; – О[л] тѣб се зактѣва сáл да учиш, ништа дрѹго.
- закукумавчи свр. *почне уѡрно да досађује, да исѣтражује*. – Закукумавчила, а јѡш прáг не преступила.
- закѹсне свр. *кашичицом даје некоме (обично деѣтеју) јело у усѣиа, а ѣиај ѡсле насѣиви сам да једе*.
- закѹчи се свр. *пеј. почне да се ѣорађа (о жети вишерѡѣкињи)*. – Онáј мојá снáјка се закучила, ће оѹчи јѡш еднѡ детѣ.
- залѡжс свр. *фиг. даје некоме сасвим мало хране (обично малом деѣтеју)*. – Залѡжи га са шићерѡк. – Залѡжи га сѡ[s] сѣсу (*подој ѣа*).
- залѡска се свр. *почне да свеѣлуца, да бљениѣи*. – Залѡскал се ко манастирска мáчка.
- залѡцкá свр. *почне да шѣѣуца*. – Залѡцкá бѡш кэд не трѣба, па се изрезалиј.
- залáди свр. *захлади*. – Залáдило, обѹчи се.
- заладѣје свр. *захладни*. – Кад заладнѣје, тѡг ће пѡчнемо да кладѣмо кубѣ.
- залáдни свр. *захладни*. – Чѣс по чѣс па залáдни.
- заладѣѹје несвр. *захлађује*. – Почѣло да заладнѣѹје, мѡра да се обѹкѹјем у пѡтопло.
- залаќоми се свр. *ѡлаќоми се*. – Залаќомил се за пáре, па узѣл трѣѹаву девојку.
- залáнда се свр. *дође без ичѣѣа*. – Залáндáл се с празни ѣѣнови.
- залáти (се) несвр. *залеће (се), одлучује (се) на нешѣѡ без размѣшљања*. – Залáти да се бѣе; – Пѹшти га, сáмо се залáти.
- залѣби се свр. *матѣријално ојача, сѣiane на соѣсѣивене пѡѣе*. – Тѣмáн се човек залѣби, онѡ дѡјде нѣка несрѣћа па га гѹрне нáсад.
- залѣдеп, -а, -о *залеђен, смрзнуѣи*. – Зимá, свѣ је залѣдено.
- залѣми свр. *залеѣи леќком*. – Сáм си залемѣл сандáле.
- залѣпи свр. *изр.: Залѣпи као таксѣну мáрку (снажно удари)*. – Залѣпи шљáкавицу (*ошамари*).
- залѣпи се свр. *у изр.: Залѣпил се уз... (кѡѣа, нешѣѡ)*.
- залѣтѣ свр. *уѣадне (залођај) силно у једнак, од чеђа се човек зађрице*. – Залѣтѣлом у нѣшто у гѹшу.
- залима (се) несвр. *занима (се), бави (се), инѣтересује (се)*. – Свѣ га залима, свѣ рабѡти; – Цѣл дáн се с нѣшто залима, нѣма кэд ни да едѣ.
- залимање с *занимање*. – Изабрáл нáјтѣшко залимање.
- залимаѣија ж *занимаѣија*.
- залѣта (се) несвр. *в. залаѣи (се)*.
- залитáч м *особа од које се нема мнођо корѣѣи, смеѣало*.
- залиќчи свр. 1. *ѡравна, изравни, изђлачи*. – Залиќчи крѡшњу сѡс крѹпно грѡјзе; 2. *пеј.*

- обрука се.* — Сас пићење убаво заличил кћу.
- зало́г м *заложај, комад.* — За сваког има по едн залог месо у грне.
- зало́га ж *комад свињске коже који се као обојак умеће у поцејани оџанак.*
- зало́шка ж *дем. и хип. од залога.* — Ицешило му се опнче, па да му турим залошку.
- залу́ав, -а, -о *који је замајан, који је замлаћен.* — Иде као залуав.
- залу́авко м *замајана, замлаћена особа.* — Још га нема онј залуавко да дојде.
- залу́вав, -а, -о *в. залуав.*
- залу́вавко м *в. залуавко.*
- залу́дан, -дна, -дно *беспослен.* — Несом ја залудан, па да му пранм друсто.
- залу́жи се свр. *испрља се.* — Волони се залужили у лајна.
- залужу́је се *несвр. сипално се прља.*
- зале́че с *дем. и хип. од залог, мали заложај.* — Ни залче леб несом турил у уста.
- зале́чић м *дем. и хип. од залог, мали заложај.* — Тури неки залчић у уста да те не омрси кџавица.
- зале́цгген, -а, -о *заврнућ, замлаћен, неморалан.*
- за́м ж *земља: уџопрелбава се само са предлозима, добијајући прилошко значење:* — Срамјује се и узам гледа. — Све пострви позам. — Назам лежи. — Злато се изам вади. — Боље жив врзазам, него мртав узам.
- зама́кне свр. *зађе иза нечежа, удаљи се.* — Још не замакнџл иза кћу, кад оно дојдоше Бугари.
- зама́ва свр. *почне да маше.* — Замавал с рџке, као да ће полетџ.
- замаглу́је се *несвр. прекрива се воденом паром, орошава сипакло на прозору.* — Напоље ладно, замаглују се пенџери.
- зама́е се свр. *задржи се, задоцни се.* — Немој се замаеш, ће дојду пријатељи.
- зама́јап, -а, -о *занесен, расејан, забораван, будаласип.* — Ударен с матевачку черану, па е малко замајан.
- зама́је се свр. *в. замае се.*
- замајо́тина ж *занесена, расејана, будаласипа особа.* — Слизал се с онџ замајотину, па чџдо пран.
- замају́је (се) *несвр. забавља (се), зашима (се).* — Замајџ дете, док маџи не дојде; — Дал на дете громку да се замајџе.
- зама́лко прил. *скоро, умало, жоџово.* — Замалко да искипи грне.
- зама́нда свр. *почне да удара, да бије (печим).* — Кад замандам с овџ тојагу, све џу ви побием.
- зама́нда се свр. *почне да се бави бесциљно (око чежа или с ким).* — Заманда се окол обор и ништа не уработи.
- зама́ши свр. *замахне.* — Замаши да га ударим, он се слагну, и ја га промаши.
- замашо́тина ж *будаласипа особа.* — И он постал голема замашотина.
- замашу́је се *несвр. прича свишипа, балежа.* — Како ли га не срмота да се онакџ стар још замашџе.
- замери́ше (се) свр. *испунџ (се) мирисом.* — Окречи кћу, да замерише на чџсто; — Нек се замерише и у собу и куде спџм.
- заме́та *несвр. 1. диже предметџ некоме на раме.* — Не мој[ж] се сам замџтне, па мора ја да га замџтам; 2. *оџтежано жовори.* — Замџта кад врџи.
- заме́та се *несвр. диже неки џперџ на соипшџвно раме.*
- за́метап, -тна, -тно *компликован.* — Некако беше замџтно, ал' га па решџ.
- заме́те свр. 1. *метџлом пџтера смеће према некоме; веровало се да се неће моџи оженипџ онај на кожа неки жена овако пџтера смеће.* — Немој ме замџтеш, не могу се ожџним; 2. *прикрије.* — Гледа да замџте траговни.

замѣтне свр. *пoди́гне п̄перей̄ некоме на раме.* – Замѣтни га, виш кáкó се мучи.

замѣтне сс свр. *пoди́гне п̄перей̄ на своје раме.* – Едвá се заметнѹ с овј́ цáк.

зámешка ж *мешање, заједнички пoсао.* – Нáс двојца нѣмамо више нíкакву зámешку. – Изр.: Са своѣга ѣди и пи́ј, а нѣмај нíкакву зámешку.

замѣшка свр. *измеша разне ма́терије, пaпpави смесу од нече́жа.* – Млóго си замешкáл за кокóшке, одвáди мáлко.

замснпкѹје несвр. *меша разне ма́терије, пpави смесу.* – Замешкѹје на пíлићи да едѹ.

замешѹје несвр. *пoчне да месн.* – Бóш сáг замешѹјем лѣб.

замíне свр. 1. *пpође, заобиђе.* – Замíни онѹ кѹћу, па и́ди пpáво; 2. *надмани, пpевазиђе (ко́жа у чему).* – Ће замíне баштѹ у пи́јѣне.

замињѹје несвр. *пpолази (п̄оред ко́жа или че́жа), заобилази.*

замíслен, -а, -о *замишлѣн.* – Влáјко ми е дѣнóс нѣшто млóго замíслен.

замíта несвр. 1. *мѣтлом мѣтѣ љубре на не-ко́жа.* – Немóј те замíтам нѣц се ожѣниш; 2. *в. замѣта.*

замíца несвр. *замиче иза нече́жа, удаљава се.* – Енѣ га кудѣ замíца иза онѹј кѹћу.

замлáтен, -а, -о *хакнут̄, п̄рипpосит̄, не-нормалн.* – Млóго е замлáтен, нíшта си жíво нѣ зна.

замлáтотина м *отaј који је замлáтен.* – Онѹј мóј замлáтотина се лунса по селó, замлаћѹје се и резíли ме.

замлаћува́ње с *заношење, уображавање, замлаћивање.* – Њгóво замлаћува́ње мóже скѹпо да га кóшта.

замоља́ва (се) несвр. *моли (се).* – Кэд ме овакóј убаво замоља́ва љу му помóгнем. – Тетин Вáчко замоља́ва дѣду да му дá пáре на зајóм; – Замоља́ва се господин учíтель да з-гóспу дóјде куд нáс на

светѣц, написáл дѣда у позíвницу.

замољѹје (сс) несвр. *в. замоља́ва (се).* – Замољѹје га да му опрóсти за глѹпос; – Замољѹју се рáдници да дóјду на врѣме.

замóмчи сс свр. *пoстiпане момак.* – Слáвко се замомчíл, трѣба га жѣннмо.

замотѹје несвр. *умо́тава, завија.* – Замо-тѹје лѣб у арти́ју.

замóча свр. *фиг. остiпави, пaпyстити, о́тпа-расп се.* – Замочáл свѣ и отишóл си.

замочѹје (се) несвр. *пеј. омáловажава (се), и́гнорише (се).* – Не вáља му тóј што замочѹје и стáро и млáдо; – Пóсле рáт стáро почѣло да се замочѹје и заборáла.

замр́зпе (се) свр. *замрзи (се).* – Замр́зну ме и више не врѣјн с мѣн; – Не дозвóли да ти се децá замр́зну, ће íмаш пóсле мѹку.

замр́сен, -а, -о *замр́шен.* – Изр.: Замр́сена рáбóта.

замр́шти свр. *само концем без умѣтања закр́пи неку рѹју на п̄канини.*

замѹва свр. 1. *пoчне да удара.* – Замувáл га у мешíну и с нóге и с песнíце; 2. *зайѹри.* – Кудѣ ли ми замува́ше ствáри, па не мóg да и[x] нáјдем.

замѹљи (сс) свр. *завуче (се), пoлако, лaжно (се) завуче.* – Замѹљи глáву пот чѣргу и зáспа; – Кэд видѣ зóр, жáба се замѹљу у тíњу.

замѹти (сс) свр. *фиг. замрси (се), запѣтiла (се), искомiликује (се), пoквари (се) (о односи́ма), стiвори (се) забуна, раздор.* – Што он замѹти, нíкој жíв не мóж тóј да разбiстри; – Замѹти се, зáмутн. па нíкој с нíкуг не врѣјн.

зámчи свр. *веже нештiо замком.* – Áко ће извукѹјемо овѹј грѣдѹ, онда мóра да ју зámчнмо, па да ју тѣгльнмо.

занѣсен, -а, -о *фиг. будаласт̄.* – Мáлко с занѣсен.

занѣшкo м *блесава, будаласт̄а особа.* –

- Онај мoј занéшко у грoб ће меoтeра.
- занови́та несвр. *сме́тиа, заповети́а*. – Сá-мо зна да занови́та.
- запoси се несвр. *замлађује се, пiрича сваштiа, баљезџа*. – Не заносуј се, нeго работи.
- запу́ца свр. *пoчне мукаити*. – Зањуцаше волoвни, мoра да су жeдни.
- заобика́ља несвр. *заобилази*. – Нeкако ни кiша заобика́ља.
- заови́ја несвр. *заобилази*. – Áко идеш по овој пyт, има млoго да заови́јаш.
- заови́је свр. *заобиђе*. – Заови́ј ону́ј кућу, и ће излeгеш на пyт.
- заови́тан, -тна, -тно *заобилазан*. – Не иди по тoј пyт, млoго e заови́тан.
- заoд м *залазак сунца*. – Слoнце бeше на заoд кoд појдoмо од њи́ву.
- заoди несвр. 1. *залази, запада (o сунцу)*. – Куд нaс слoнце рaно заoди; 2. *заобилази*. – По тoј пyт ће млoго да заoдиш. -Заoди и́стину.
- заoба свр. *пoчне да виче*. – Заoкaл, како бирoв.
- заoстању́је несвр. *заостiјаје*. – Уморí се, па пoчe да заoстању́јем.
- заoстри свр. *заостiри*. – Мoра да нoсим сикiру ку[д] Цiгани да ју заoстре.
- запáлeп, -а, -o *запáлeп*. – Улeгал у запáлeну кошáру и спáсал телe и крáву.
- запáлeње с *запáлeње, упáла*. – Има запáлeње плућа.
- запáнти свр. *запáнти*. – Ел си запáнтил кoквo трeба да кyпиш?
- запéкља (се) свр. *закопча (се)*. – Запéкли чаши́ре; – Запéкли се, не иди отпéкљен.
- запéкљан, -а, -o *закопчан*. – Иде распéкљан, а нe запéкљан.
- запекљáнција ж *запекљáносi, замршeносi; нејасна, неразумљива сiтвар, ситиуација и сл.* – Тo e нeка запекљáнција.
- запекљу́је (се) несвр. *закопчава (се)*. – Запекљу́је грyдњак на детe; – Умeда се запекљу́је. Не трeба му помáгам.
- запeљуштити свр. *удари (o шамару)*. – Запeљушти му едн шамáр па га опаметí.
- запeња́ви (у́ста) свр. фиг. *јакo се наљу́тити и развиче*. – Запeњавил на у́ста, па ће цркнe од бeс.
- запeрaк м *лисiћ пiри дну сiпрука кукуруза који се oткида пiри окопáвању*. – Кeт кoпаш, кидáј запeрци.
- запиву́је несвр. *даје комe да пoпије који жу́лџај, пoји кожа (oбично својом руком)*. – На крштeње кyм запиву́је детe сeс винo да бyдe црвeно кo јáбука.
- запiздри свр. *запáче*. – Пyшти га, áко запiздри, не мoж га умiриш.
- запи́јује несвр. в. *запи́вује*.
- запи́ра несвр. *кад некoжа пiри здравници нудe - oпoмињу да пiрeба да пiје*. – Немoј да запираш, имaмо јoш дeцу за женeње.
- зáпис м *кулiтно мeстio сa освeштeним дрвeтiом или крeстiом код којих се држe моли́твe (божoмoље) у завeштаним данимa*.
- записува́ње с *записивање*. – Áко ти не вр́та, од записува́ње нeма вáјда.
- запитува́ње с *запиткивање*. – Дoсaди ми сeс њигово запитува́ње.
- запи́ца се несвр. *добија кору пiри пeчењу*. – Нeк се сáрма јoш запи́ца, немoј[] ју вáдиш.
- запи́шен, -а, -o *запи́шен*. – Нoс ми e запíшен, не мoг се изркам.
- запи́ши свр. *запи́ши*. – У́зни пампyри па запи́ши свe влáше.
- заплáти свр. *лоше пiрoђе*. – Áко га увáтим, ће ми заплáти.

- запліта несвр. 1. *почиње да плете*. – Запліта цемпир за Мάρка; 2. *заплиће језиком*. – Пинџл малко па с език запліта.
- заплескување с *заношење, баљезање, причање бесмислица*. – Од заплескување само резил, а не корис.
- заплескује се несвр. *замлаћује се, заноси се*. – Не га срмота, з-дџу се заплескује.
- зাপне свр. 1. *напрежне се, прионе на рад*. – Ако оћеш да имаш, мора и да запнеш; 2. *узјоџути се, буде тврдоглав*. – Запел, па све како он каже.
- заповѣдено (само средњи род) *наређено*. – Изр.: Не било ти заповѣдено... (*каже се некоме уместио молбе да нешто уради*).
- заповеђује несвр. *заповеда*. – Млого воли да заповеђује.
- зাপовес ж *заповести*. – Моја реч је моја заповес.
- запојѣ свр. *почне да пева, запева*. – Кад Марко запојѣ, сви га слушају.
- запобди свр. *почне да полази на никако да пође*. – Испрати га кат си запобди.
- запопни се свр. *фиг. пусти браду, зарасиће у косу и браду*. – Ни[т]це бритви, ни[т]це стриже, запопил се.
- запошљује (се) несвр. *запошљава (се)*. – Њега треба само да запошљујеш, па да буде миран; – Запошљује се и кúсо и рспáто.
- запраи (се) свр. *почне нешто да (се) прави, да (се) гради*. – Штó си запраил толку кућегрину, кад неси кадѣр да ју допрани; – Ка[д]це нешто запраи, мора да се и допрани. – Запраише се кúће у Панталѣ, мора и ми нашу да запóчнемо.
- запраји (се) свр. *в. запраи (се)*.
- запрáси се свр. *почне да се праси*. – Запрасила ми се свинџа, па несэм могэл да ти дојдем на весеље.
- запрџи свр. *учини нешто пре дружих, до-*
- ђе на неки збор*. – Мора неко да запрџи.
- запрџи свр. *омаловажи, игнорише*. – Изр.: Запрџи и ти њег.
- запрђује несвр. *омаловажава, игнорише*. – Шэшкџн, како ли не види да га сви запрђују и да му се посмејују.
- зáпре свр. *изнемогне*. – Запрли му волóви, едвá йду.
- запревести (се) свр. *спави (се) вео невести*. – Запревестише младевесту, па ју изведоше; – Младевеста се још не запревестила, не м[о]ж се изведе.
- запревешћује (се) несвр. *спавља (се) вео невести*. – Кад је моја сестра била младевеста, гледал сам како су ју запревешћували; – Ајде, изводите младевесту. Још не можемо, запревешћује се.
- зáпрег м *део пошње, сукња од вуне која се омота око тела 2-3 пути и веже канатом око струка*. – Изаткала сам нов запрег.
- запрежџине ж (мн.) *прње, поглавићо сукње*. – Збери сп запрежџине и да те више не видим.
- запреће свр. *запрџа вапиру пейелом или запрџа нешто у вапир да би се оћекло*. – Запрећи кравајче да се испече.
- зáпрешче с *дем. и хит. од запреж*.
- запуди свр. *далеко баци*. – Запуди камен чэк у сливак.
- запујди свр. *в. запуди*.
- запуне свр. *запахне*. – Запуну ме с њигов диј.
- запунавѣје свр. *закржља у развоју*. – Допустили да им дете запунавѣје.
- запуца свр. 1. *почне жестиоко да пуче*. – Ако га запуцам, ће отиде без остани збогом; 2. *почне халаљиво да једе*. – Запуцал на едење, као да е бил у апсу.
- заработи свр. *почне да ради*. – Од јучер сам заработил окол кућу, дошла и она на ред.

- зарани свр. *почне да плови*. – Заранили смо свињу.
- зарвѣ свр. 1. *почне да једе*. – Зарвал само леб, као да нема едење; 2. *загризе*. – Сваку јабуку зарвал, па ју оставил; 3. *почне да наноси бол, да малирејтира*. – Зарвал ме још кѳт сѳм преступила праг.
- зарга свр. *забије, забодѳ, зарије*. – Скараше се, па му зарга нѳж у мешину.
- зарђавѳје свр. *зарђа*. – Сѳв му алѳт зарђавѳл.
- зарезује несвр. фиг. *цени, поштије*. – Никѳј те не зарезује ни за црвљуву сливу.
- заржи свр. *заржи*. – Чим кучѳ заржи, а ти бѳгај.
- зарипа свр. *почне да скаче*. – Зарипаше деца у обѳр.
- зарипи свр. *заскочи*. – Зарипи пастув на кобилу.
- зарипује несвр. *заскаче, хоће да заскочи*.
- зарица се несвр. *зарице се*. – Само се зарица, а ништа не урабѳти.
- заришка (се) свр. пеј. *сахрани (се)*. – Нѳ заслужил да га онакѳј заришкају, нѳ. – Заришкѳше га као кучѳ; – Кѳкѳв да е, чѳвѳк не смѳ да се заришка као скѳт. Он мѳра да се сарани кѳкѳ доликѳје.
- заришкѳје (се) несвр. пеј. *сахрањује (се)*. – Заришкѳју га као да е кучѳ, а нѳ чѳвѳк; – Онакѳј се и кучѳ не заришкѳје а кѳмолн чѳвѳк.
- зарка свр. 1. *захрче*. – Чим лѳгне, ѳдма зарка; 2. *запљује ркољцима*. – Свѳ кѳћу заркал с ркољци; 3 фиг. *понизил*. – Зарка га пред ѳуди.
- зарѳбен, -а, -ѳ зарѳбљен. – Мѳж ми бѳше зарѳбен и у онѳј и у овѳј рѳт.
- зарѳвѳ (се) свр. *запљаче (се)*. – Зѳрова и[з] сѳв глас; – Зѳрова се, зѳрова, па га едѳв умирѳ.
- зарѳји (се) свр. *пирекрије (се) неки про-*
- стѳр наносом воде*. – Паде кѳша и зарѳји међу; – Зѳроји се јѳз на ѳду.
- зарпѳе свр. *загризе тако снажно да се чује*. – Кѳд зарпѳе да те Бѳг сачѳва.
- зарска свр. *захрска*. – Зѳрска ми нѳшто под зуби.
- зарубибѳка м *пригљуи чѳвѳк*. – Бѳшта и мѳти му бѳоше пѳметни, а ѳн зарубибѳка.
- зарунза свр. *в. зарунса*.
- зарунса свр. *зласно запљаче*. – Зарунсал како мѳчка.
- заруца свр. *почне на сѳв злас да се весели*. – Појѳше, заруцаше и на крај погркавѳше.
- засѳвиња свр. *в. зѳсѳвиња*.
- засѳг прил. *засѳд*. – Засѳг тѳлко, а пѳсле ѳе видимо.
- засавиња свр. *в. зѳсѳвиња*.
- засѳѳти свр. *засѳѳили, засија*. – И у нѳшу кѳћу ѳе засѳѳти видѳло (*дође елекѳтрика*).
- засвири свр. *засвира*. – Засвирише ѳро коѳ н-умѳм да играм.
- засѳѳтка свр. *засѳѳѳлуца*. – Дошлѳ лѳто, свѳѳтке засѳѳкале. – Нѳшто е бѳлан, засѳѳкал с ѳчи.
- засѳрби свр. 1. фиг. *жели байшине*. – Изр.: Засѳрбѳло га дѳпе; 2. фиг. *исѳуни се нека жѳља*. – Засѳрбѳл ме длѳн, ѳу брѳим пѳре.
- засѳртѳ свр. *сачуѳа*. – Засѳртѳл нѳки дѳнар у ѳѳп.
- засѳртѳ се свр. *буде на јѳдном месѳту*. – Еданпѳт да се и ѳн засѳртѳ дѳм.
- засѳбљив, -а, -ѳ себичан. – Млѳго е засѳбљив, тѳј му не ѳѳља.
- засѳдѳ се свр. 1. *задржи се, буде досадан својим задржавињѳм*. – Засѳдѳл се, па си н-умѳ отѳде; 2. *осѳѳане дуђѳ неудаѳѳа*. – Ако се девојче не одѳ на врѳме, него се

- заседи, нікој од момци неће после да га узне.
- заседе свр. *приседне, седне на дуже*. – Заседал ус кубе и распричал се од Маркови конаци (*од Кулина бана*).
- засерé се свр. фиг. *уіројасіи се, одбаи се*. – Онóј штó е билó добрó, не мó[ж] се засерé.
- засіпе свр. *само у изразу: Засіпе копúс (сіи слану воду преко куіуса да би се укисело)*.
- засипује несвр. в. *засіпе*. – Башта и дéда засипују копúс.
- засіра несвр. фиг. *не пошіује, нема обрза ни према коме, охоло се понаша*. – Нікога не брéнује, свé засіра. – Засіра си и башту и мáтер.
- засіра се свр. фиг. *не пошіује се, омаловажава се*. – Онóј што су башта и мáти стéгли, трéба се поштује, а не да се засіра. Ако тóј не чіни, сáм се засіра.
- засіца свр. *засеца, зарезује, почне да сече*. – Нéма кáквó да рабóти, па засіца држáљу на матіку.
- заскрáца свр. *зашкрипи*. – Заскрáцаше кóла, тóј су оні.
- заскúцка свр. фиг. и пеј. *зайтражи, замоли*. – Заскуцáл како кúче за лéб.
- заслáња свр. *заклања светлосіи*. – Не заслáњај ми вíдсело, не вíдим да чітам.
- заслáња се несвр. фиг. *буде заштіи́тен од ко́га*. – Изр.: Ѐма пза кугá да се заслáња.
- заслу́ња се свр. *оіумара, бесціљно оде некуд*. – Заслуња́л се негде, па га јóш нéма.
- засмеју́је несвр. *засмејава*. – Мóра да се смејем кáд ме засмеју́је.
- засміта свр. *засмеіа, буде неком на смеіи*. – Кáдгóд почнем нешто да прáним, óн ми засміта.
- засрамúје се свр. *засіиди се, посіиди се*.
- Ка[д] дојду лúди, нáше се девóјче засрамúје, па неће излéгне.
- застэві́ња се свр. в. *зэсіэві́ња се*.
- застэ́ује несвр. в. *зэсіэује*.
- заставі́ња се свр. в. *зэсіэві́ња се*.
- заста́ује несвр. в. *зэсіэује*.
- застóрка ж комад ііканіне којим се застіре іуна врећа.
- застр́ви свр. *почне да ііросііа*. – Застрві́л пченицу, ће ју свé постр́ви.
- застри́жé свр. 1. *почне да сііриже, шиша*. – Дэнэ смо застрі́гли óвце, мóра да и[х] остриже́мо; 2. *наіправи захвай іірисірижењу*. – Кúј те застриже, па те óстан; 3. *мало одсече деііеіу косіцу ііриіком криііења*. – Прво ће кúм да застриже дете, па ће мутóг дá іме.
- застру́г м издубљена дрвена ііосуда са ііоклоіцем, служи за ношење ііуцане ііаіріке, соли, сира и др.
- застру́че с дем. и хіі. *од засіруэ*. – Затр́л сам застру́че у шібу.
- затóпка свр. *зайрпа*. – Затóпкај тóј у зéмљу.
- затóпка свр. *іірикрије*. – Затóшкáше резіл.
- затéшкúје несвр. *іірикрива*.
- затáшка свр. в. *зайіііка*.
- заташкúје несвр. в. *зайііікује*.
- затéкне свр. *оііекне, мало оііекне*. – Затéкал ми обрáз од зúб.
- затóј прил. *зайіо, из ііоэ разлоэа, збоэ ііоэа*. – Затóј нећу да дојдем. – Затóј ли сам ти купи́л нóве дрéје? Да се с ні вáлаш у слáму!
- затóпи свр. *сіи воду у буре ради зайіііивања*. – Мóра да затóпим свé кáце, скóро ћу берéм грóјзе.
- затóплен, -а, -о 1. *заэрејш*. – Затóплена сóба; 2. *добро умоііаи да му не буде хладно*.

- зáтра ж *ишпéша, нешпéо зашпéре човека*.
– Купил áвyто, унёл зáтpу у кyћy.
- зáтpе свр. 1. *иззyби*. – Затрл сам новчаник;
2. *уипрошисити, унишити*. – Женá си га затрлá, нiкој дрyги; 3. фиг. *омршави*. – Изр.: Затрл дyне.
- зáтpе се свр. *иззyби се, неспéане*. – За нýг се девóјче затрлó. – Затрлó му се колéно дaбóгда (*клепá*).
- затрéска се свр. фиг. *залyби се*. – Изр.: Затрескáл се до yши.
- затрљá свр. 1. *пíрљáњем избрише пíражове*. – Узни yмит, па затрљáј трагови да не видe кудé смо прошлi; 2. фиг. *обмане, пíревари*. – Изр.: Затрљá бчи.
- затрљyје несвр. 1. *пíрљáњем брише пíражове*; 2. фиг. *обмáњује, вара*.
- затрóпа свр. *почне да лyпá, залупá*. – Зáтропа нéко на врáта.
- затрóпка свр. *почне да лyпка, залупка*. – Узни грóмáлку, па затрóпкај да се детé умíри.
- зáтрт, -а, -о *који је иззyбљен*. – Зáтрто се тéшко нaди.
- затрyпа свр. *почне пожáма да удара о шло*. – Игpa, игpa, па затрyпа сáс нóге.
- затрусé (се) свр. *почне да (се) пíресе, зашпéсе (се)*. – Затрyсал слíву, ће ју нскyбé íзам; – Не мóже дрвó сáмо да се затрусé, мóра да си га затрyсал.
- затрцáло с *особа која је досадна и спéално зашпéкује, спéално заповéша*. – Голéмо затрцáло растé.
- затрцyвáње с *зашпéкивање*. – Не мó[ж] се живí од нóно затрцyвáње.
- затрцyје несвр. *непíреспéано зашпéкује, бива досадан*. – Млóго ме, брé, затрцyјеш. Остáј ме мáлко на мíр.
- затyнти се свр. *наоблачи се (о црним облацима)*. – Затунтíло се óткyд Брéницу, ће пáдне градyшка.
- зaћорáвн свр. фиг. *обмане, пíревари, заслеши*. – Пáз да те не зaћорáви, ће ти узне свé пáре.
- зaубáви свр. 1. *улешица ишпéо*. – Тyри одозгóр пóкрупно грóзје, да зaубáвимо крóшњу; 2. фиг. *на крају свежá учини нешпéо лоше, забрљá, поквари ушисак*. – Алáл ти вéра, на крај га зaубáви.
- зaудáра свр. *почне жеспéоко да удара*. – Зaударáл га сóбе песнiца.
- зaузíмив, -а, -о *пíредузимљив, који се за све ишпéресује*. – Зaузíмив, и затóј му íде нáпредица.
- зaузне свр. *заузме*.
- зaустáи свр. 1. *заустáви*. – Зaустáил кóла на нéзгоднó мéсто; 2. *пíрекине у зóвору*. – Зaустáи га у вревéње, и сóг нé зна, кудé је станyл.
- зaустáи се свр. *заустáиви се*. – Затрчáл сам се, па се едвá зaустáи.
- зaустáји свр. *в. заустáи*.
- зaустáји се свр. *в. заустáи се*.
- зaустáља несвр. 1. *заустáвља*. – Не зaустáлáј кóла, него íди док не стíгнеш дóм; 2. *пíрекида у зóвору*. – Не зaустáлáј га, пyшти нéк врéи.
- зaустáља се несвр. *заустáвља се*. – Кэд увáти рэд, нíгде се не зaустáља, до[к] га не нскóпа.
- зaушкa ж фиг. *шамар*. – Кэд му удáрим éдно-двé зaушке, ће се опамéти.
- зaфáли (се) свр. *искаже (се) захвалностí, захвали (се)*. – Зaфáлише на пóмоћ, па си отóше; – Зaфáли се дéди штó ти дáл парy.
- зaфáлйвáње с *захвалывáње*.
- зaфáљује (се) несвр. *захвалује (се), исказује своју захвалностí*.
- зaфрkáва несвр. *в. завркава*.
- зaфрkáва се несвр. *в. завркава се*.
- зaфрkáвáње с *в. завркывáње*.
- зaфрkáнт м *в. завркантí*.

зафрканџија ж в. *заврканџија*.

зафркне свр. в. *завркне*.

зафркне се свр. в. *завркне се*.

зацвака (се) свр. *замаже (се), уйрља (се)*.
– Зацвака ме сас вѣрбу; – Куде се толко зацвака?

зацврли (се) свр. *припече (се) нешто на јакој вапри, иако да мало пригори*. – Зацврли месо, па га остави; – Месо се не испекло, само се зацврлило.

зацепен, -а, -о 1. *зацепљен, мало расцепљен*. – Скоро свака даска е малко зацепена; 2. *фиг. задрпн, тврдоглав*. – Има зацепени људи, има. Ал' оваквог зацепеног, до сѣ још несѣм видѣл.

зацепотина м ж *тврдоглава, задрпна особа*. – Не распраљај се с туј зацепотину.

зацѡпа се свр. *фиг. в. заипреска се*.

зачѣс прил. в. *зѣчѣс*.

зачѣчка (се) свр. в. *зѣчѣчка (се)*.

зачѣкјује (се) несвр. в. *зѣчѣкује (се)*.

зачѣше свр. в. *зѣчѣше*.

зачѣше се свр. в. *зѣчѣше се*.

зачађавѣје свр. *почађави*. – Допуштил да му кјућа зачађавѣје.

зачѣс прил. в. *зѣчѣс*.

зачеврати се свр. *почне да се кривели, измоиѣва*. – Чим се дете зачеврати, а ти њѣга преко уста, да му тој не прејде у њавику.

зачевуљен, -а, -о *особа која је сипничар*. – Да си е жив, ал' је млого зачевуљен.

зачевуљи свр. 1. *почне да сипничари*. – Увек се најде кјуће га зачевуљи; 2. *фиг. тишѣ ми не може*. – Изр.: Мож ми га зачевуљи.

зачми свр. *пеј. засѣи*. – Чим лѣгне, одма зачми.

зачмоше свр. *пеј. засѣи*. – Зачмосѣл, никој не мож да га разбуди.

зачопрља свр. *зачеѣрка*. – Зачопрљаше пилићи по пѣпел и дигнуше прашину.

зачопршка свр. 1. *почне да чеѣрка, зачеѣрка*; 2. *овлаи ѣрекрије, заѣрѣи*. – Зачопршкај овој кравајче у пѣпел, да се испече.

зачука свр. 1. *закује, закуца, забије*. – Јексѣри несѣ добро зачукани, треба се добро зачукају; 2. *прилуѣа, залуѣа*. – Кјуј ли зачука на капију; 3. *фиг. у ѣсовци*. – Мајке му га зачукам.

зачукац, -а, -о *фиг. будаластѣ*. – Тѣкѡв је, зачукац, ништа му не можеш.

зачукјује несвр. *закиѣа, забија*. – Зачукјује јексѣр у мертѣк.

зачукјује се несвр. *фиг. замлањује се, заноси се*. – Сви му се смеју, а ѡн се зачукјује.

зѣш прил. *заипѣо, збоѣ чеѣа*. – Зѣш га не слѣшаш?

зѣшѣпка свр. *почне да шѣѣе*. – Зѣшѣпка ми нешто на јво, да никој не чуе.

зѣшиљи свр. *ѣодоипѣри, ѣодрѣе (о оловци)*. – Зѣшиљи ми плавез и вѣрбице.

зѣшиљује несвр. *ѣодрѣзује (о оловци)*. – Дѣда је волѣл да ми зѣшиљује плавез.

зѣшићѣри свр. *заслади шеѣером, зѣшеѣери*.

зѣшљами свр. *захѣипѣи, дохѣипѣи, узме, оѣме*. – Кјуј кѣкво зашљами.

зѣшљѡка (се) свр. *пеј. заѣије (се), уѣусѣи (се) у ѣиѣѣеѣе*. – Зѣшљѡкаше ракију, мисле да е тој водѣ; – Зѣшљѡкаше се па и запојаше.

зѣшљѣва свр. *почне да саѣа*. – Зѣшљѣва нешто ѡпасно, па се разбуди.

зѣшмути (се) свр. *ѣшамуѣи (се), ѣнесѣсѣи (се)*. – Зѣшмутѣло ме нешто у главу; – Зѣшмутѣло ми се у главу.

зѣштрапа свр. 1. *крѣне круѣним кораѣима*. – Неће да ѡвија неѣо зѣштрапа право преко расѣдници; 2. *заѣази у*

- блићо*, у воду. – Заштрапамо у неки водерљак, па се едва извучемо.
- заштркне свр. *неићо засћане у зрлу, у жуши, задави*. – Заштркло ти, дабогда, да ти заштркне (*клећва*).
- заштрокавэје свр. *посћане прљав по телу*. – Заштрокавела ми деца, мора да и[x] купем.
- зашугавэје свр. фиг. *осиромани*. – Зашугавели, ништа си живо немају.
- зашунтавэје свр. *поремети умом*. – Зашунтавэл, па не зна куде иде.
- зашуши свр. *засуши*. – Зашушила му рана.
- збба свр. *халайљиво поједе*. – Док трепну, он збба две панице сас пасуљ.
- збаббше се свр. *остари пре времена, направи се на бабу*. – Збабосал се, да не нешто болан.
- збари свр. фиг. *обмане, превари*. – Збарине га, па му све узеше.
- зберэ свр. *сабере, сакући*. – Збери све што си погрвил.
- зберэ се свр. 1. *сакући се*. – Збрало се и кучо и репато; 2. *набора се*. – Збрала му се кошуља, па му тесна.
- збива несвр. *збија, сабија*. – Ткаће ти ретко, неси збивала.
- збива се несвр. *збија се, сабија се*. – У свако ткаће потка мора добро да се збива.
- збие се свр. *поћуче се*. – Зэкэкво су се збили?
- збије се свр. в. *збие се*.
- збира несвр. *скуља, сабира*. – Цел дон збирамо сливе и не могамо да и[x] зберемо.
- збирудија ж *оно иићо је сабрано, сакуљени оићаци*. – Купил неку збирудију од гројзе.
- збирштина ж *сакуљени оићаци*. – Овој брашно е права збирштина.
- зблизи се свр. *сроди се, посћане близак*. – Место да се зблизе, они се карају.
- збрза свр. *ухвати на брзину*. – Збрзаше га, па га оженише.
- збрчка се свр. *набора се, добије боре*. – Збрчкал се како баба.
- збува свр. *измлаћи по нечему да би се из њега неићо испресло*. – Зачэс збувамо пасуљ.
- звање с *позивање за свадбу или славу*. – Бэшта отишол у звање.
- звát, -а, -о *позван*. – Кэко ћу идем на свадбу, кэд несэм звát.
- звáч м *онај који позива, који зове за славу или свадбу*.
- згађа несвр. *погађа, наћуца*. – Едва згађа слбвја, а прán се да знае да чита.
- зглапавају се несвр. (мн.) *певају сложно, певају у један злас*.
- зглашјују се несвр. в. *зглашавају се*. – Од милин да и[x] слушаш, зглашјују се кат поју.
- зглеђување с *међусобно посмаирање, ућознавање, меркање момака и девојака (жептдбе ради)*. – Спрема се као да ће иде на зглеђување, а не на копање.
- згмэчи (се) свр. *згмэчи (се)*. – Сэдни, ал' пáзи да ми нешто не згмэчиш; – Згмэчиле ми се крушке у бисáзи.
- згњави свр. *згњечи, прићисне*. – Одвоили телé от краву, да га не згњави.
- згода ж *повољан услов*. – Ужива све згоде, и пáк му не ваља.
- згóден, -а, -о *погођен*. – Згóден у сред груди.
- згóди свр. 1. *погоди*. – Згодил га с камен у главу; 2. *угоди, удовољи некоме*. – Манција је, не мóж му човéк згóди.
- згóди се свр. 1. *догоди се, десн се*. – Да му се нешто не згóди на пút; 2. *угоди се, удовољи се некоме*. – Не мóж му се згóди у чутуру.

- зграђешина ж *велика кућа, зграда*. – Оволку зграђевину још несџм видџл.
- згрвџља се свр. *посвађа се и ухваћи у коишпиц са неким*. – Згрвџљаше се како кучићи.
- згрди несвр. *џрокће*. – Нарани свињу да не згрди.
- згребџ свр. *изџребе*. – Не дирај мачку, џе те згребџ.
- згриба несвр. *скуђља на џомилу*. – Згриба тџсто у нџви.
- згузап, -зна, -зно *снужден, који увиђа своју кривицу и који би да се покаје али по не исказује рџима неџо понашањем*. – Дошџл згузан сџг, а док је тџј работиљ, џн не мислџл.
- згулен, -а, -о *оџуљен, одеран*. – Онџј згулено мџсто на ногу ми се подљутило, па са[м] морџл да лежим у бџлницу.
- згули (се) свр. *оџули (се), одере (се)*. – Згули си прс, док намештџ џунци; – Згули се на чалију.
- згусњује се несвр. *поспије џуси, џуићи*. – Почџло да се згусњује.
- здаве се свр. (мн.) 1. *почну да се уједају (о псима)*. – Бџгајте, пџџта се здавише; 2. *почну да се свађају, почну да се тјуку (о џудима)*. – Здавише се како кучићи.
- здаде свр. *поспиане, спвори*. – Здал га Бџг тџквџг.
- здџније с *велелџина зџрада, здање*. – Напраиљ здџније. Откудему тџлке пџре?
- здџнс свр. *садене у лисник, у пџаси, у камару и сл.* – Едџа здџнумо лисник.
- здомаћини се свр. *поспиане домаћин, почне да води домаћинство*. – Здомаћиниљ се, има свџ у кџћу.
- здраве се несвр. *љубе се пџри поздраву*. – Стигли свџтови, здраве се с кумови.
- здрма свр. *нешпио на брзину уради, склепџа*. – Јџ тџј зџџс здрма, па сџг, кџквџ е тџквџ е.
- здрџкају се свр. *посвађају се*. – Деца су тџј, зџџс се здрџкају.
- здува се свр. *распадне се, испури*. – Свџ ми се дунџе здувџле.
- здуши се свр. *зближен се, здружен се*. – Јџ[ш] се несу здушили. – Здушили се па живјују.
- зџв м *размак између жџца основе на пџкачком разбоју кроз који пџролази чунак са пошком*.
- зџва несвр. 1. *виче, издире се*. – Зџшто ли зџва по децу, кџд несу кривџа?; 2. *џласно плаче*. – Зџшто ли зџва, кџд га несу били?
- зџваљка ж *пџрозевање*. – Сџдо ус кубџе, па ме џвати нека зџваљка.
- зџвзџк м *неозбиљан човек*. – Почџл да се дружи с неки зџвзџци, дуну џе ми извади.
- зџвзџчи се несвр. *пеј, шџџа се заџлеђујући без икаквоџ циља, пџсмапџра се без икаквоџ циља*. – Зџвзџчи се по град. – Зџвзџчи се по џзлози.
- зџз рџч која се чује кџд некоџ пџреваре или кџд се неко пџревари. – Едџн зџз. – Зџз.
- зџза несвр. *в. завркава*. – Изр.: Зџзају га у здрав мџзак.
- зџза се несвр. *в. завркава се*. – Мангупџрија, зџза се са[с] стџри џуди.
- зџзање с *в. завркавање*. – Ве пџкне од зџзање.
- зџзне свр. *в. завркне*. – Зџзну ме, не дојде да ми помџгне.
- зејтинлика прид. непр. *који има жушозелену боју, боју сличну зејтину*. – Мојџ маћи је имџла двџ бџче зејтинлике.
- зејтинлица ж *боца у којој се држи зејтин*. – Ми смо имџли зејтинлицу с цртке.
- зејтинчџк м *дем. и хпџ. од зејтин*. – Купи мџлко зејтинчџк у зџдругу.
- зејтињџв, -а, -о *в. зејтинлика*. – Учини прџћу у зејтињџво.

- зејтињиџ, -а, -о који је прљав од зејтина, замазан зејтињом. – Едва оми зејтињиџе руке.
- зеленџ м сѣтарија особа деѣињастѣоѣ понашања.
- зелспчица ж поврће. – Идѣ у граѣину и набрѣ малко зеленчицу.
- зелењикав, -а, -о који је зеленкастѣ, зелене боје.
- зељашик м ѣибаница са зељем. – Баба суче ѓвге за зељаник.
- зељашица ж в. зељаник.
- зетѣк м дем. и хий. од зеѣи. – Зетѣк ми е добѣр, ћерка ми не ваља.
- зетњов, -а, -о који припада зеѣу, који се односи на зеѣа. – Зетњов капут остѣл куд нас.
- зимѣ ми, у значењу: хладно ми је. – Мѣра да му е зимѣ, кад иде самѣ у кошѣљке.
- зимњи, -а, -о зимски. – Зимњѣ време, не излази се ис кућу.
- зимњи светѣц м мн. зимњи свеци зимска слава. – Свети Јовѣн је и лѣтњи и зимњи светѣц.
- зимѣвача ж врѣѣи крушке.
- зимогрѣзив, -а, -о јако осеѣљив на хладноћу, зимљив. – Дете ми е зимогрѣзивѣ, зѣѣс насѣбне.
- зимѣшњи, -а, -о који се односи на прошло зиму, који поѣииче од прошле, преѣиходне зиме. – Онѣј зимѣшњѣ време ми дѣнесе белѣј. – Овој су зимѣшња дрва.
- зимски светѣц м мн. зимски свеци зимска слава. – Свети Стѣван је зимски светѣц.
- зиѣе свр. 1. хѣео би све да има, да приѣраби. – Зинѣла му ѣла за све; 2. фиг. роди се. – Изр.: Зинѣл на светѣ; 3. фиг. издахне, умре. – Кад зинем, ћу ви питаѣ како ћете без мѣн.
- зјај несвр. зија, зврји. – Зјај му сѣба, не ју дал пот кирију.
- зјај несвр. в. зјан.
- златас, -та, -то златѣкастѣ. – На дѣвера сам дала пешкир са златасте шѣре.
- змијарник м месѣо на коме има мноѣо змија.
- змиѣ с дем. од змија, змијица. – Убѣмо змиѣ на врвину.
- знѣс несвр. зна. – Изр.: Млѣго знѣе, млѣго и пѣти. – Знѣе на тавѣн орѣси (каже се оѣраниченој особи).
- знѣс се свр. зна се. – Трѣба да се знѣе рѣд у кућу, да се знѣе кѣјј е старѣј.
- знѣје несвр. в. знае.
- знѣје се свр. в. знае се.
- знановѣт, -а, -о уман, разборѣи чѣвек, чѣвек који мноѣо зна.
- зѣбање с једење зрнисѣих плодова, кљуцање.
- зѣбе несвр. једе зрно по зрно, кљуца. – Укачил се на тућу црѣшњу па зѣбе ли зѣбе.
- зѣбење с храњење коња (зѣбом, овсом).
- зѣве несвр. позива, зѣве ѣосѣе на свадбу или славу.
- зѣр м сила, принода, сѣрах, невоља. – Од зѣр црѣал.
- зѣрзамап м крајње време, биѣи ил' не биѣи, безизлаз. – Лѣко е сѣг, ал' кѣ[д] дѣјде зѣрзаман, тѣк ћу те питаѣ.
- зѣрле прил. силом, с муком, јѣдва, на силу. – Зѣрле га натерѣше да се ожѣни.
- зрѣје несвр. 1. зри, сазрева. – Почѣле црѣшње да зрѣју; 2. фиг. почне да сѣтари, ближи се крај живоћу. – За стѣре ѣуде кѣжу да полѣгѣчке зрѣју.
- зѣ забавна иѣра која се иѣра на ѣај начин иѣо јѣдан учесник иѣре сѣтави оѣворену шаку исѣред мишке, а друѣом заѣтвори очи. Иза ѣѣѣа су друѣи учесници, од којих ѣа јѣдан удари по оѣворену шаку. Ако онај ко прима ударац поѣоди који ѣа је ударио, онда

пиај *подмеће шаку под мишику*. – Дошли у наш обór да се играју зú. – Мушкарчићи се на одмор играју зú, а девојчићи шесто небо.

зúуу (обично поновљено) оном. *узвик за подражавање зујања*. – Трмка летí окол цвёт и чуе се: зúуу, зúуу, зúуу...

зубók м дем. и хпí. од *зуб, зубић*. – Никал му први зубók.

зубóц м *зубац*. – Едán ми зубóц испáл из грéбенци. – Кúј ми скршил зубóц на чéшал?

зúлув м в. *зулуф*

зúлуф м *коса пунићена низ образ испред уха*. – Мóј дéда нé волéл да нóси зúлуфи.

зульáмив, -а, -о *онај који је сиромашан*. – Сређан сín ми е зульáмив, мóра мáлко да га помóгнем.

S

сэвшí несвр. 1. *звони*. – Сэвнí ми дéсно úво, на добрó е; 2. *одзвања*. – Чуеш ли кэкó сэвнí буре, прáзно е; 3. *осећа нејпријáтан бол, пиићрање у рукама од јакóг удара неким предметом о нешпíо*. – Ударí с тојáгу у дрвó, па ми јóш сэвнé рúке.

сáдањ, -ња, -њó 1. *који се налази позади, спíражњи*. – Лéви сáдањ тóчак ми нéшто не вáља, мóра га попраím. – Прéдњи тóчкови нéкако пројдóше, áл' сáдњи нíкако; 2. *последњи*. – За едéње први, а за рабóгу сáдањ. – Изр.: Бóље у селó први, него у град сáдњи; 3. *најгорí, најлошији, најнижи по ранђу*. – Несэм сáдањ у учéње, од мéн íма и пóгори и пóлоши. – Несэм сáдањ у селó, иза мéн н[х] íма пúно.

сáдња пóга ж *задња нога (о животињи)*. – Заврзá прáсе за сáдњу нóгу, да не побéгне.

сáдњача ж *направа од дасака пíрипезастпíог облика којом се зашћара задњи део запрежних кола*. – У бéрбу грóјзе пошáл без сáдњачу, па е морáл да се врне за њú.

сáдњи у изр.: Сáдњи и последњи пúт му (давам, казúјем, помáгам...).

сáдњица ж *задњица, спíражњица*. – Кол-кú сáдњицу замeтнúл, едвá íде.

сáдњишта ж *задњи део запреге са пíо-*

чковима. – Прéдњишта нéкако пројдóше, ал' се сáдњишта заглавише.

сáдњó у изр.: Тóј му е сáдњó (*пíрашћање, испуњење последње жеље*).

сáспс свр. *ударí снажно, ударí тешко*. – Сáспуме у слáбину, па едвá изданú.

сáсп *узвик којим се означава звук куцања о неки предметí (чаша, шоља...)*.

сáспге-сáспге *узвик којим се означава ударање о неки предметí ради његовог пробијања или разбијања*. – Узе чúк, и сáспге-сáспге, íзбуши корíто. – И сáспге-сáспге, íзразбива тестíје.

сáспгáја ж *узeнђија*. – Турí нóге у сáспгáје и дрш се добрó, нéће пáднеш.

сáсп-сáсп *узвик којим се подражава звук звончeћа*.

сáсп *узвик којим се подражава звук ошeнжуйтíог капања*.

сáсп-сáсп *узвик којим се подражава звук великог звона*.

сáдањ, -ња, -њó в. *сáдањ*.

сáдњи, -а, -о в. *сáдњи*.

сáдњó в. *сáдњó*.

Сáспс м хпí. од *Здравко*. – Тóј сáмо Сáспс мóж да ти напíан.

свeздá ж 1. *звезда*. – Кó[д] те удáрим ћe

- пребрѣниш свѣ свѣзде на небо; 2. *сунце*. – Пришврѣлила свѣзда од небо, па не мѡ[ж] се рабѡти.
- свѣздас, -та, -го *који је звездастѣ, који личи на звезду*.
- свѣздица ж *дем. од звезда*. – Дошѡл из војску з-двѣ свѣздице.
- свѣк м *звук*. – Прайл се глѡв, ал' га свѣк от парѡ одѡл.
- свѣкне свр. 1. *чује звук метѡлноѡ новца*. – Свѣкну парѡ, он се обрну и такој се ѡдаде; 2. *ударѣ*. – Свѣкнул га с камен у главу.
- свѣр м 1. *звер*. – Свѣ су свѣри ѡпасне, ал' кѡрјак најѡпасан; 2. *фиг. ѡѡак, зао човек*. – Бѣжи од њег, голѣм је свѣр.
- свѣрѣње с *сѣрахованье, ѡлашљивостѣ*. – Дѡсади ми стѡј њѣгово свѣрѣње. Мѡра га водим куд бајарицу.
- свѣри (се) несвр. *ѡлаши (се)*. – Не свѣри дѣцу с тѣј приче; – Не свѣри се, тѡј ништа нѣ. Те видиш.
- свѣрка ж 1. *звер*. – Пѡзи кѡкѡ идеш, да те нѣка свѣрка не уплѡши; 2. *фиг. човек на ѡложају*. – Кѡкѡ ѡстану ѡтата, ѡстану свѣрка от коју сви бѣжѣ.
- свѣрски прил. *зверски, на зверски начин*. – Свѣрски га убиѡли. – Свѣрски се глѣдају.
- свѣцка несвр. *звѣцка (о метѡльном новцу)*. – Кѡд иде свѣцкају му парѣ у цѣп.
- свѣцкање с *звѣцканье*. – Прѡби ми ѡши с тѡј свѣцкање. Престѡни мѡлко.
- свѣчѣ несвр. *звѣчи*. – Кѡд ударим у празну бѡчву, онѡ свѣчѣ.
- свѣри несвр. 1. *зјати*. – Свѣре ти и вѣрата и пѣнѣерѣ. Затѡј ти и лѡдно у собу; 2. *неѡѡажено ѡледа, вири кроз пѣшиѡ (руицу, ѡукоѡшину...)*. – Цѣл дѡн свѣри крос пѣнѣер. – Помѡкнул тарѡбу, па свѣри у њѡн обѡр.
- свѣрка ж *ѡѡвор (руица) на дасци, ѡзради кроз коју се ѡледа*. – Напрайл свѣрку да види кѡ[ј] им доѡди у кѡћу.
- свѣрка несвр. *ѡлеѣка кроз руицу, ѡукоѡшину*. – Навѣкал да свѣрка у тѡћ обѡр и тѡј ти е.
- свѣркање с *звѣрканье, ѡлеѣканье кроз ѡзор, руицу*. – Цѣл дѡн провѡди у свѣркање крос пѣнѣер.
- свѡнѡц м *ѡвѣче звоно (на ѡвну ѡредводнику), звонац*. – Свѡнѡц не нѡси овцѡ, него овѡн.
- свѡнѡр м *звѡнар*. – Вѣше нѣе свѡнѡр у цѣрку, промениѡли га.
- свѡнѡра ж *звѡнара*. – Попраѣли свѡнѡру.
- свѡнѡров, -а, -ѡ *који ѡриѡда звѡнару*. – Тѡ е свѡнѡрово.
- свѡни несвр. *звѡни*. – Навѣј сѡт да свѡни у пѣт.
- свѡнѡ м *имѣ*. – Свѡнѡ е рѣтко имѣ у село.
- свѡно с *звоно*. – Свѡни свѡно.
- свѡнце с *дем. од звоно, звѡнце*. – Турѣли свѡнца на јѡгѡнѣи.
- свѡњѣње с *звѡненье*. – Зѡглуши ме свѡњѣње от сѡт.
- свѡрк *узивк за ѡдражаванье луѣе од ѡада или ударца*. – Узе камен и свѡрк у главу.
- свѡркне свр. *ударѣ снажно коѡа ѡ ѡлави, звѣкне*. – С камен га свѡркну у главу и пѡшти му кѡв.
- свѡрц онѡм. *узивк којим се ѡзначава шѡкриѡанье (о цѣпѣли)*. – Обѡл нѡве цѣпѣли, па кѡд иде онѡ се чуѣ: свѡрц, свѡрц, свѡрц...
- свѡрца несвр. 1. *идѣ*. – Загонетка: Цѣрна вѡрца по пѡт свѡрца (*мрави*); 2. *ходајуѡи испѡуѡиѡа ѡасѡве*. – Кѡкѡ иде, такој свѡрца.
- свѡрцка несвр. 1. *чѡрка*. – Кѡжи му да ме не свѡрцка по главу; 2. *исѡуѡиѡа ѡасѡве*. – Нѣ га срѡтѡ од ѡѡди, сѡмо свѡрцка на дѡпе.
- свѡрцѣ свр. 1. *лаѡно удари, чѡркне*. – Мерѡк му да свѡко дѣтѣ свѡрцѣ по главу; 2. *исѡуѡиѡа ѡас*. – Кѡкѡ скрѡкне, такој свѡрцѣ.

- сврчка** ж *неумесна шала*. – Напраили му сврчку, па га дѡм били.
- сѣбе** несвр. *зебе, смрзава*. – Будала, сѣбе на ветар.
- сѣбпе** несвр. *в. зебе*. – Обучи се, да не сѣбнеш.
- сѣса** несвр. *пеј. в. зеза*. – Почѣше сви да га сѣсају. Мѣн дѡкриве, па се наљути на њи.
- сѣса се** несвр. *пеј. в. зеза се*. – Не сѣсајте се с мѣн, ја сам стар човек.
- сѣсање** с *пеј. в. зезање*. – А излѣгне, ѡдма почне сѣсање на његов рачун. Затој и не излази у селѡ.
- сѣспе** свр. *пеј. в. зезне*. – Сѣсну га његов најбољ другар.
- сѣсне се** свр. *пеј. в. зезне се*. – Никој му не крив, сам се сѣснул.
- сенгија** ж *в. сэнгија*.
- сивли** несвр. *пљаче*. – Заштѡ ли сивли, кѡд га никој не дирал.
- сивт** м *никопински пљалоѡ, смола која настаје у лули при пушењу*. – Деда е из лулу вадил сивт.
- сид** м *зид*. – Искривил се сид, ће падне.
- сидѡк** м *дем. од зид*. – Напраил сидѡк и мисли да е све гѡгово. А има јѡш да работи.
- сида** несвр. *зида, прави, гради*. – Сида кѡко умѣ. – Решили да сидују кѡћу.
- сидан**, -а, -о *зидан*. – Ми имамо сидану кѡћу, а они чакмару.
- сидање** с *зидање*. – Провѣл цел век у сидуање тѡђе кѡће.
- сидар** м *зидар*. – Не мѡ[ж] свѡк да буде сидар.
- сидаров**, -а, -о *који припада зидару*. – Тѡ е сидарово.
- сидарски**, -ска, -ско *који се односи на зидара*. – Купил сидарски алат, ѡће и ѡн да буде мајстор.
- сидина** ж *велики зид*. – У мѡј живот тѡкву сидину несѡм видѣл.
- сидни**, -а, -о *зидни*. – Сидна ламба.
- сидњак** м *застирка на зиду више креветита*. – Надувар турил хелим, а не сидњак.
- Сисула** м *надимак*. – Сисула е бил најмарвењак у овѡј крај.
- сиѡк** узв. *кажу деца (или се каже деци) кад се зледају кроз неку рушцу, завесу и сл. или кад једно прсиѡм пође преми очима друѡѡ*.
- сиља** несвр. 1. *пеј. буљи*. – Чим дѡјде, ѡдма узне књигу и сиља у њу; 2. *зледа с најором, чкили*. – Турил најочари и па сиља.
- сиљав**, -а, -о *онај који с најором зледа*. – Остаде ју дете сиљаво, а били ку[д] тѡлки дѡктури и бајарице.
- сиљна** ж *женска особа која слабо види*. – Ене ју онај сиљна, па иде куд нас.
- сиљча** м *мушка особа која слабо види*. – Сиљчо, сиљави, ѣл не видиш куде идеш?
- сипсуљка** ж *мишјушица*. – Турила сипсуљке на уши.
- сипа** несвр. *пѡдскакује*. – Н-умѣ д-игра, па сал сипа уѡро.
- сипање** с *скакање, одскакање*. – Сѡг малко сипање у мѣсто, да не осѣбнемо.
- сипка** несвр. *скакуће*. – Сипка како јаре.
- сипкање** с *скакупање, пѡдскакивање*. – Кѡко ли се не умѡре од сипкање.
- сиппе** свр. *скочи*. – Сипну ми на колѣно, да га друскам.
- сѡља** ж *зоол. оса*. – Изапале га сѡље, па га напарасиле.
- сѡпа** несвр. *пѡешко и бучно хода*. – Тѡ е ѡн, чѡем га кѡко сѡпа.
- сѡпање** с *пѡешко и бучно ходање*. – С њигѡво сѡпање избуди сви.
- сѡпка** несвр. *в. сѡпа*. – Обул дѣдини гумењаѡци, па сѡпка ли сѡпка по сѡбу.
- сѡпкање** с *в. сѡпање*. – Дѣцо, с ваше сѡп-

- кање ће разбуди́те де́да Ли́лу, па ће о́ка по ва́с.
- ср́кала ж пл. т. *наочари*. – Па́де, па ра́зби ср́кала.
- ср́кало с *око*. – Бркну́л га у ср́кало, па га о́шорави́л.
- ср́рр узв. 1. *каже се оном који хоће нешто кришом да види*; 2. *за подражавање звонјења саџа*. – Тике са́т поче "ср́рр" и сви́ ни избу́ди.
- су́ в. зу
- су́уу в. зууу
- Су́са м пеј. *име које су мештани оближњих моравских села дали жителю села северно и североисточно од Ниша (Каменица, Горњи и Доњи Маџејевац, ...)*. – Не знам зашто́ ни Моравци зову́ Су́се. – Ми́ смо Су́се за Моравци.
- Сусáн м пеј. в. *Susa*. – Сусáни зна́ју са́мо да рабо́те, казу́ју Моравци.
- Сусáна ж пеј. *жена која живи у неком селу северно или североисточно од Ниша, в. Susa*
- Су́сница м пеј. 1. *деи́е Syse*; 2. *дем. и хи́и. од Sysa*
- су́мба ж *зумба, пробојац*. – Треба ми нешто су́мба.
- су́мба *реч без значења у певању*. – Док армоникаш сви́ри, онí поју́: су́мба, су́мба...
- су́мба несвр. *буши зумбом руи́це*. – Су́мба ру́пице на кайш.
- сумбу́л м бот. *врста башићенског цвећа*. – Не́мамо ни сумбу́л у гради́нче.
- сумбу́лче с *дем. и хи́и. од сумбул*. – Откину́ едно́ у́баво сумбу́лче и тури́ га у ва́зну да ми мерíше у со́бу.
- су́мка ж *школица*. – Док се ја́рићи одма́рају, ми́ се играмо су́мку.
- су́нсара ж зоол. *врста велике муве која у ле́ту јако зу́ји*. – Исте́рај ту́ј су́нсáру и[з] со́бу, не мо́г од њу́ да заспи́м.
- су́нсáрка ж в. *sunsara*. – Затво́ри пенџер, да не ула́зе му́ве су́нсáрке.
- су́нсáров, -а, -о *који припа́да су́нсáру*. – Сми́та ми су́нсáрово су́чање.
- су́чање с *зујање*. – Од су́чање му́је не мо́гу да спи́м.
- су́чи несвр. 1. *бру́ји*. – Су́чи ми у у́ши; 2. *зу́ји*. – Ка́[д] трмке летé, чу́е се ка́ко су́че; 3. *ху́чи*. – Су́чи вода́ кроз бу́ку.

И

- и узвик (*питање*). – И? Ка́кво е било́ по́сле?
- и, брé узв. (*разочарење*). – И, брé! Штó такóј?
- и́га ж *пурџија*. – Да́ј ми и́гу да подóстрим сикíру.
- и́гица ж *дем. и хи́и. од и́га, пурџи́јца*. – Узéл и́гицу да на́бстри бри́твицу.
- и́гличница ж бот. *ја́злац, ја́горчевина, Primula veris*.
- и́гличка ж *дем. и хи́и. од и́гла, и́злица*. – Да́ј ми и́гличку да изва́дим трн ис прс.
- и́де на́поље несвр. *иде да врши́ нужду*. – Покáни дете́ да и́де на́поље.
- и́дење с 1. *ходање*. – Дóсади ми и́дење по врвине и путíње; 2. *одлажење, одлазак*. – Не́ма и́дење у гóсти.
- и́жепе се свр. (мн.) *сви се ожене*. – Ма́лко по ма́лко и сви́ се и жени́ше.
- и́живу́је се несвр. *иживљава се*. – А́ко сам слуга, не да́м да се и́живу́је над мéн.
- и́жљува́н, -а, -о *изгладан*. – Прежу́вљује и́жљуване ко́ске.

- ижљувé свр. 1. *изљође*. – Дáј му и тóј кóску да ју ижљувé; 2. *изџризе*. – Ижљува нéколко јáбуке, па и[x] óстан.
- изóпне се свр. *замахне из све снаџе*. – Кэт се изóпнем с овóј тојáгу, па кэ[д] те рúзнем по грбину, ће ме запáнтнш.
- изэткáје свр. *заврши са ѿкањем, изаѿка*. – Изэткáше ћелим за двé недеље.
- изакачíѿа свр. у *више навраѿа окачи, извеше иѿо на чивилуку, зиду*. – Изакачíњáли дрéје на чивилóк, па нéма кудé шóбару да остáим.
- изáлет прил. *из залеѿа, са залеѿом, из зайрке*. – Изáлет прерипí рéку.
- изамеѿује свр. *замени све*. – Гоцá пóклонн, коí добíмо на свáдбу, изамеѿувамо за нéшто дрóго кáкво ни трéба.
- изáпе свр. *изуједи*. – Изапáше ме кúчићи.
- íзапе се свр. *замахне из све снаџе*. – Íзапе се па ме íскэбли.
- изапíѿа се несвр. *снажно замахује*.
- изáпне се свр. *в. изэпне се*.
- изáра свр. *уйроѿастíи*. – Изарáше онóлко брáшно и ништа не напрайше.
- изáрчи свр. *поѿрони до краја*. – Док се намазáла, свú ми помáду изарчíла.
- изаткáје свр. *в. изэѿкаје*.
- избóпа свр. *изудара, испуче*. – Увати ме, па ме избóпа за ништа.
- избóцка (се) свр. *избоцка (се)*. – Избóцкá га сáстрнчáк по дупéнце, па га умирí; – Свé се избóцкá гáзéјћи по стрњáку.
- избáи (се) свр. *избави (се), сѿасе (се)*. – Едвá га избáи из áпсу; – Бúти, избáи се од голéм пóрез.
- избарабáре се свр. *изједначе се, ѿравњају се*.
- избарабáри свр. *изједначи, ѿравна*. – Избарабáрише ткéнице, па и[x] оцéкоше. – Не мóже човéк свé да избарабáри.
- избегендíшпу се свр. (мн.) *нађу једно друџо, свиди се једно друџома, заволе се*. – И без наводацију се избегендисáше и узéше.
- избéре свр. *изабере, одабере*. – Н-умé да избере кáкво да нóси.
- избéси свр. *ѿовеша, извеша*. – Избесише свé у селó.
- избíва несвр. 1. *извири*. – Глé кáко избíва водá у клáданац; 2. *излази, избија*. – Нéка вáтра избíва из мéн, сáл се знóим.
- избирáђе с *бирáње, одабирáње*. – Нéма избирáње, по рéд узíмај.
- избирција м *онај који мноџо бира, избирач, ѿробирач*. – Óн је голéм избирција, кот пóчне да избíра мýка да те увáти.
- избирцика ж *избирачица, ѿробирачица*.
- избíчи свр. *ѿесѿером исече балван ѿ дужини и ѿако наѿрави ѿехничку џрађу: џреде и сл.*
- íзблизин прил. *из близа, из близине*. – Подмýклица, несóм се надáл да ће ме íзблизин удáри.
- избљóс свр. *фиг. сѿворн, ѿложн, да (новац и сл.)*. – Припрлí га, па с морáл да избљóс голéме пáрс.
- избљóје свр. *фиг. в. избљóс*.
- избóде се свр. *ѿободе се (џоведа)*. – Избóдн се волóви.
- избубíѿ свр. *изџори брзо бубњајући (о дрвету)*. – Избубнáше грáнке, а јá се не огрејá.
- избúта свр. *изџура*. – Избугáше ме из рéд.
- извáли се свр. *исхвали се*. – Íзвали се, млóго се íзвали, па си óтиде.
- извáра свр. *ѿревари*. – Пáзи се да те не извáра.
- извáта свр. *фиг. обави ѿолни однос, чин, сношај*. – Не умејáл, могéл ју извáта у лóјзе.
- извáта се свр. 1. *ѿохвáѿа се*. – Извátáше

- се за гуше, па се побіше; 2. фиг. *обљуби се*. – Улегше у плевњу, па се изваташе.
- извџје свр. *заврши са вењањем*. – Извеја сѓв пасуљ.
- извстрџје свр. *извеїри, испари, излаи*. – Ти си, морі, изветрѣла, ко[д] тој не пантиш.
- извије се свр. *извиїоїери се*. – Сїрове дѓске оће се извију, ако стоје на слнце.
- извирало с *место где извире иїоїок, река*. – Идемо на извирало да видиш колко е големо.
- извисип прил. *са висине*. – Гледа ме некако извисип.
- извод м *мустїри, узорак*. – Имам убави изводи за ћелими и тканице.
- изводи несвр. 1. *леже пилиће*. – Овај ми кокѓшка скѓро сваку гѓдин изводи пилићи; 2. изр.: Изводи бѓсне глисте (*ради коїеїїарије*).
- изврастри свр. *окреїе гране*. – Нѣко се укачил на брѣс па га изврастрил и сѓг нѣмам кудѣ да наврастрим брстїну за кѓзе.
- изврѣви свр. *изговори, искаже*. – Мѓј унук по нѣко слѓво н-умѣ да изврѣви.
- изврѣви се свр. *изразговара се с неким*. – Дојдѣ ми брат, па се убаво изврѣви.
- изврѣи свр. *в. изрѣви*.
- изврѣи се свр. *в. изрѣви се*.
- изврѣји свр. *в. изрѣви*.
- изврѣји се свр. *в. изрѣви се*.
- изврѣжс (се) свр. *извеже (се), повеже (се)*. – Бѣшта, чїча и дѣда брзо изврѣжше снѓпови; – Кѣт се лѓже изврѣже, ће га прѣскамо.
- изврља несвр. *избацује*. – Изврља му ствѣри по пѓт, па га иїстера ис кѓћу.
- изврљи свр. *избаци*. – Свѓ старудију изврљи на буњиште, да ми више не смїта.
- изврљување с *избацавање*. – Моглѓ е тој да се заврши и без изврљувањс ствѣри на пѓт.
- изврљује несвр. *в. изврља*. – Ја и дѣда изврљујемо ѓубре ис кошѣру.
- извррта несвр. 1. *окреїе, преврїе*. – Извррта снѓпови да се шуше; 2. *обара*. – Извррта дѣцу и старн ѓуди; 3. *пѓстїїено све врати (мноїима)*. – Нѣће нїком да остѣне дѓжан, па е извртал све штѓ е од њї узѣл.
- извррта се несвр. *обара се*. – Ај да се изврртамо.
- изврртка свр. *уїреде, преїреде две или више ниїи у јѣдну*. – Извртка стѣру прѣћу, па ћу плетѣм џемпїр за дѣте.
- изврца свр. *поцеїа*. – Кудѣ тѓлко изврца гаће?
- изврчка (се) свр. *извуче (се), издене (се) (о врици, иїли за иїлеїїење и сл.)*. – Куј ми изврчѣл иїгле? – Изврчѣше ми се опѣнци.
- извршѣ свр. *заврши вршиїбу*. – Кѣд извршѣм свѓ жїто на гѓвно, ћу пѓјдем и по кѓће да вршѣм.
- извршка свр. *омекїа и заїори суву иїприку на иїлоїни да би је смрвио у јѣло или онако као зачин јѣо уз јѣло*. – Мѓј свѣкар прво тражи да му извршкају дѣвтри поприке, па тѣг сѣда уз остѣл да едѣ.
- извуди свр. фиг. *немилице пїроци (оїрѣв)*. – Онѓлка дрѣва зѣчѣс извудѣше крос комїн.
- извѓза свр. фиг. *изударѣ некої иїїаїом*. – Бѓди мїран да те с овѓј пручѣ не извѓзам по дупѣнце.
- извѓза се свр. *заврши клизање или санкање, задовоїи се клизањем или санкањем*. – Дѣнѣс смо се извѓзѣли као нїкад.
- извѓкује се несвр. фиг. *извѣлачи се, изврдава*. – Извѓкуѣл се од рабѓту, ал' сѣ[г] га упрѣгли па мѓра да рабѓти.

- изгáспу свр. (мн.) *неспáну, одумру, и-зумру, умру*. – Те изгáснемо за лѣб.
- изгáшаша свр. *изгáшас*. – Изгáшаше нѡвог кмѣга у селѡ.
- изгáлѡби се свр. *извуче се из блáтиа, гáли-ба*. – Заглѡби се у нѣкакво блáто, па се едвá изгáлѡби.
- изгáмаца свр. *изгáзи*. – Изгáмацáмо по нѣко кáлиште па се свѣ уѡпáмо.
- изгáсá свр. *испáуче, избије, изудара*. – Нѣка мангупáрија га изгáсáла.
- изгáѣзди се свр. фиг. *роди се*. – Он се тýј изгáѣзди́л, тýј ће и да умре.
- изгорѣтипа ж *ојѣкопáина*. – Изгорѣтна млѡго боли и тѣшко зарастýје.
- изгостíра свр. *изгуби вољу (па некогá, нешпáо)*. – Изгостирáл је он кýд мѣн, нѣма више.
- изгрбáви свр. *удари снажно некогá по ле-ђима и учини гá жрбáвим*. – Ударили га па га изгрбáвили.
- изгрбáви се свр. *пожрби се од пѣшкогá рада, добије жрбу*. – Несáм се изгрбáвил о[д] добрѡ, нѣго о[д] теглѣње и ринтáње.
- изгрѣбе свр. *скупи и изнесе шпáо из некогá суда*. – Изгрѣби мáз и[з] шѣрпу.
- изгрѣбѣп, -а, -о *изгрѣбáп*. – Свѣ му рýке изгрѣбене.
- изгрѣва несвр. *излази, рађа се (о сунцу)*. – Лѣтн слáнце рáно изгрѣва.
- изгрејýје несвр. в. *изгрѣва*. – Стíгнемо на нýву кáт слáнце пѡчне да изгрејýје.
- изгрíба несвр. *сакуи́ла и износи шпáо из некогá суда*. – Изгрíба тѣсто из нáђви.
- изгýбен, -а, -о *ван себе, дезоријѣнпáсан, сметѣн, збуњѣн*. – Изгýбен, ништа не разáзнава. – Изр.: Изгýбен слýчај.
- издáпс свр. фиг. *издáхне, умре*. – Млѡго се мучíл, едвá издáну. Бѡг да му дýшу прѡстн.
- издá свр. 1. *раздá*. – Свѣ издáл, ништа за сѡб нѣ остави́л; 2. *ода*. – Издáл, па га уби́ли.
- издáва несвр. 1. *раздáје*. – Свѣ штѡ с имáл свѣ је издáвáл, ништа за стáрос не остави́л; 2. *бави се издáјѣнѡм, издáје*. – Издáвáл партизáни на Нѣмци, па га партизáни уватíли и стрелáли.
- издáлѣчи се свр. *удáли се мало, одмакне се*. – Кáт се издáлѣчим, пѡбоље видим.
- издáрује свр. *пѡдели свима дарѡве*. – Убáво издáрува свáтовн.
- издѣбѣли се свр. *удѣбá се*. – Издѣбѣли́л се, едвá га познá.
- издѣва несвр. *дáје, измишá надимке*. – Више не издѣва на свáкога íме.
- издѣвају се свр. (мн.) *ошпáду некуд, неспáну, изгубе се*. – Куцѣ се издѣвáше нáша децá, не мѡж да нáјдѣш ни еднѡ да те послуша.
- издѣпс свр. 1. *да надпáк*. – На свáког је издѣнул íме; 2. *извуче (кѡнац из игáле или игáле из пáлѣтѣна)*. – Кýј ми издѣну и́гле?
- издѣпýје несвр. в. *издѣва*. – Вѡли да издѣпýје имѣна.
- издибин прил. *из дубише*. – Нѣкакѡ издибин врѣп. – Вáди вѡду издибин.
- издíза несвр. *диже, пѡдиже*. – Прѡво да издíзамѡ грѣде, па ћемо тѡг да и[х] распорѣдимо.
- издíса несвр. 1. *издише, умре*; 2. *одише, испуши́ла вáздух*. – Издíса ми сáдња гýма на тѡчак.
- издѡвáла свр. *докопáла*. – Издѡвáлáл бýрићн, па и[х] остави́л на нѣзгоднѡ мѣсто.
- издѡђе свр. *издѡлази*. – Издѡђѡше бѣли-свет гѡстн.
- издѡкáра свр. *допѣра шпáо (у више наврáтá)*. – Издѡкарáмо дрѡва за зимý.
- издѡлек прил. *из дáлине, из дáлека*. – Пíтај га издѡлек, па ће чýеш свѣ штѡ ѡћеш да знáш.

- издолéчи се свр. *одмакне се, удаљи се*. – Издолечн се, па ме úдари с тојагу преко грбину.
- издоóде свр. *издолазе, дођу сви*. – На свáдбу му издоодили сви гóсти.
- издочекúје свр. *дочека у више наврaтa*. – Кóлко сам ја гóсти издочекувала, затóј ми н коса обелéла.
- издрáкaц, -а, -о 1. *лош у моралном смислу, неморалан*. – Издрáкан човéк, нéмај пóслу с нéг; 2. *покварен, упрóшашен*. – Нé ми врну́л нóво, нéго свé издрáкано.
- издрúска (се) свр. 1. *изљуља (се)*. – Сéдо на дéдино колéно, па ме óн смерáк издруска; – Издруска се на дéдино колéно; 2. *испíресе (се) при вожњи*. – По овáј пúт издруска и дúшу у кóла; – Издруска се возéђи се на колесáр.
- издúбен, -а, -о *издубљен*. – Já мудáдо мáзну дóску, óн ми врта издубену.
- издúва свр. фиг. *испíје, пóпије*. – Кэд издува балóн? – Сéде и зéчэс издува полóку.
- издúва, се свр. 1. *распáдне се, испíрули*. – Издуваше ми се убаве дúње и јáбуке; 2. *одљути се, смистри се*. – Кэд видиш да е лúт, пúшти га да се издúва.
- издúдња свр. *прође, прохуји, испуићи*. – Турíмо лисковíњу у кубé и силина зéчэс издудња крос хунци.
- издúдња се свр. *прође, прохуји исполавајући се јáко, у пúној снази, великим интèнзитèтoм*. – Нэ́х[с] се вéтар издудња́л као нíкад до сáг.
- издúје се свр. *надује се*. – Издúмо се од едење.
- изђéбра свр. *испуче*. – Заслужíл е да га изђéбрам и мóра га изђéбрам.
- изђéбра се свр. *добије бапíине, испуче се*. – Заслужíл да се изђéбра н трéба се изђéбра.
- изебé свр. фиг. *превари, обмане*. – Изебá га, не врну́ му пáре.
- изебé се свр. фиг. *превари се, нанесе себи зло*. – Изебá се, па увéдо глóбу у кúћу.
- изедашпúт прил. *одједном, одједанпúт*. – Овóј дрвó мóгу да пресечém изеданпúт.
- изедé свр. 1. *поједе*. – Свé изедоше, нíшта не остайше; 2. *уједе, узризе*. – Пáзи да те кúче не изедé; 3. *изуједа*. – Изедоше ме бúје и татáбићи.
- изедно прил. *од једног комада (у вези са прављењем нечеђа, шивењем и сл.)*. – Тóј ће изедно да напрáмо.
- изíда несвр. 1. *изједа, надриза*. – Влáга изíда и близнíцу; 2. *пíриши (мало по мало)*. – Ситнíца изíда крупнíцу.
- изистíп прил. *испíински, стíварно*. – Изистíп се бију.
- изíшка свр. 1. *узвикивањем "иш" испíера кокошке*. – Изíшкај кокошке да не чобрљају по цвеће; 2. фиг. *ошпера из куће*. – Бэштá ме изишка ис кúћу, нé даде ми нíшта.
- изја́да се свр. *испáче се јецајући*. – Пúшти га, неск се изја́да, ће му лóкне.
- изјаду́је се свр. в. *изјада се*. – Дошáл куд мáтер да се изјаду́је.
- излэ́же свр. *излаже*. – Не вéруј му, ће те излэ́же.
- излэ́ска свр. *зланцањем учини ишío свеплијим, блистáвим, сјајним*. – Очистíл ципиле од блáто, јó[ш] сáмо да и[х] излэ́ска.
- излэ́цка се свр. *ишíуца се*. – Уватíло га нéшто да се излэ́цка. – Ёл се излэ́цка?
- излазéње с *излажење*. – Óлади се сóба с тóј излазéње и улазéње.
- излáзи несвр. 1. *цури*. – Док се кáца не задúје, водá мóра да излáзи; 2. *издиже се и пóчне да се прелива из суда (о млеку које се кува)*. – Несáм пазíла и млеко почéло да ми излáзи ис шéрпу.
- излáти се несвр. *испíрчава се, предузима нешío ишío не може*. – Сáмо се излáти,

- а за ништа нѐ.
- излѣгнѝ (се)** свр. 1. *изађе (се)*. – Не мѝж гѝл да излѣгне ис кѝћу, мѝра се обучѣ; Ако се излѣгне ис кѝћу, нѝма више вртѝње; 2. *излѣже се (о пѝлићима)*. – Квѝчка излѣгла пѝлићн, па и[х] водн по обѝр; – Излѣгли се прѝви пѝлићн.
- излегуваѝне** с 1. *излежаванѝне*. – Куд гѝзду нѝма излегуваѝне, нѝго дебѝла рабѝта; 2. *излаженѝне*. – Кѝлаво е, нѝма излегуваѝне у полѝе.
- излегује се** несвр. *излежава се*. – Изр.: Излегује се како кѝче на паздѣр.
- излекѝје (се)** свр. *излечи (се)*. – Излекуваѝл га дѣда Кѝта Првулов; – Излекуваѝл се пѝјѣјћн трѝвке.
- излѣми** свр. *излѣи (о ѝменој обућн)*. – Кѝ[д] дѝјде недѣла на свѝ ћу излѣмим опѝнци. – Ёл излѣми чѝжме?
- излипчѝ** свр. *поцрка, полипше*. – Кокѝшке ми излипцаше.
- излиѝта се** несвр. *в. излаићн се*.
- изломѝн**, -а, -о изломѝен. – Изр.: Изломѝена погѝча сенемѝж] састѝн.
- излоћка** свр. *исѝере, прѝоѝере (о зубу)*. – Узни ракију па излоћкај зуб да те не боли.
- излувѝтира (се)** свр. *прѝовеѝтри (се)*. – Прѣјдите у дрѝгу сѝбу да овѝј излувѝтирамо. – Задѝчина, отвѝри пѝнѝер да се мѝлко излувѝтира.
- излѝпен**, -а, -о *излѝуићѝн*. – Нѝма зѝби па едѣ излѝпене јѝбуке.
- излѝпи** свр. 1. *излѝуићѝ, скине кору или ѝуску*. – Ајд излѝпи нѝку јѝбучку за детѣ. – Н-умѣ да излѝпи перѝшку; 2. *одвије, скине сѝлоћни омойѝач (комушину, ѝуску, кору и сл.) с ѝлода кукуруза, пѝасуља, ораха и сл.* - Збрамо се и зѝчѝс излѝпѝмо момѝрзу. – Мѝти излѝпи зелѣн пасуѝ па га тѝри у грѝне да се вѝрни. – Мѝра да излѝпим орасн за тѝргу.
- излѝска (се)** свр. 1. *оѝивори (се) ѝуска да зрно само испѝдне*. – Дѣцо, кѝд излѝскате овѝј грѝшак, мѝж] се иґрате; – Отѝмо да берѣмо пасуѝ, кѝд онѝ, ѝн се сѝв излѝскал; 2. *учини (се) да испѝићо испѝуца по површини и сѝдне*. – Излѝска ми убаву шѝрпу; – Паде ми шѝле на се излѝска.
- измѝкне** свр. *оде наѝпред, оде даље неѝо неко дрѝи*. – Измѝкоше ми, па и[х] едѝва стѝго. – Ако ти измѝкну, не мѝж и[х] пѝсле стѝгнеш.
- измѝкне се** свр. *избеѝне да ради*. – Кѝ[д] трѣба да се едѣ ѝн се примѝкне, а кѝ[д] трѣба да се рабѝти ѝн се измѝкне.
- измѝсти** свр. *обоји прѝѝу*. – Кѝд измѝсти овѝлку прѝѝу?
- измѝсе** свр. *задржи се неѝде мало дѝже*. – Измѝј се мѝлко по лѝјзе, док напранѝм нѝшто за обѣд.
- измѝже** свр. 1. *поједе испѝићо умакањем хлеба*. – Узни лѣб, па измѝжи свѣ тѝј штѝ е остѝло у таѝнѝр; 2. *уѝрѝа, замаже*. – Не иди по блѝто да не измѝжеш цѝпилѝ.
- измѝже се** свр. *уѝрѝа се, замаже се*. – Не иди по блѝто да се не измѝжеш. – Измазѝл се едѣјћн пасуѝ.
- измѝзни** свр. *узѝлача*. – Узѝл срѝу да измѝзни то јѝче за бѝту.
- измѝје се** свр. *в. измаѝсе*.
- измаѝује** свр. *осѝави, прѝекине сарадничке односе*. – Измаѝувѝла га дѝца, па остѝл сѝм.
- измаршѝра** свр. у ѝуићѝи *некоме више ѝуићѝа узѝкне "мари"*. – Измаршѝра га, па га и истѣра ис кѝћу.
- измаѝићѝа** несвр. *измичѝе, одмичѝе*. – Измаѝићѝај, јѝ ћу те стѝгнем.
- измаѝићѝа се** несвр. *фиг. избеѝава да ради*. – Измаѝићѝа се од рабѝту.
- измеѝусѝб** прил. *међу собѝм*. – Измеѝусѝб се спорѣчкаѝли.
- измѝри** свр. *фиг. испѝучѝе, удари (печѝм)*. – Кѝд узнем овѝј остѝн, па кѝ[д] те измѝрим по грѝбѝну, ће ме пѝнтѝш док ѝн жиѝ.

- измѣсти свр. *ишчаши*. – Падал от сліву, па измѣстил и рѹке и нѹге.
- измѣсто прил. с *месѣа*, не залећући се, без заїтрчавања. – Измѣсто прерипїл ѣндек.
- измѣтлїја м *слуѓа, служїиѣл, чисѣач*. – Несѣм ја нїчи измѣтлїја.
- измѣтри свр. 1. *сложи у кубне мѣтре (обично дрва)*. – Измѣтрише дрва, па и[х] продáдоше; 2. *фиг. жесѣоко изудара*. – Измѣтрише га, па ѳстану шанѣрѣав.
- измїслен, -а, -о *измишлен*. – Тѹ е измїслено као за мѣн.
- измїца несвр. 1. *измиче, ѳмера од дрећеноѣ месѣа*. – Измїца столицѹ од остáл; 2. *склања*. – Штѹ му измїцаш паницу кэд вїдиш да јѹш едѣ; 3. *одмиче, удаљава се*. – Измїцај, мї ће те стїгнемо.
- измїца се несвр. 1. *измиче се*. – Јá се измїцам, а ѳн се примїца; 2. *фиг. избеѓави*. – Ка[д] трѣба се едѣ, ѳн се примїца, а ка[д] трѣба се рабѹти, ѳн се измїца.
- измишљава несвр. *измишља*. – Нѣ тѹј такѹј билѹ, ѳн тѹј сáмо измишљава.
- измишљѹје несвр. *в. измишљава*.
- измѹча се свр. *измѹкри се, урїцира*. – Измѹчáл се поза кѹћу, а нѣ у нѹжник.
- измрћѹје несвр. *избеѓава, изврдава*. – Старѣј сїн вѹлн да рабѹти, а млаћѣј мн измрћѹје.
- їзмре свр. *изумре, ѳоумире*. – Нѣка кѹга уватила, па їзмре пѹла селѹ.
- измрждѣља свр. *їзрајући се изѓњави*. – Ўзе дѣда унѹче, па га їзмрждѣља. – Дáј да га и јá мáлко измрждѣљам.
- измѹва свр. 1. *исѣѹче*. – Ўзмува га сáс нѹге, па га ѳстан; 2. *исѣрѣѹра*. – Кáквѹ ли е тражїл по кѹвчег, па мн измѹвáл свѣ дрѣје?
- измѹљи свр. *їромѹли, извирн*. – Измѹ-
- љїл глаѹу крос пѣнѣер.
- измѹнта свр. *їревари, намаѓарчи, насамари*. – Измунтáше мѣ, па мн свѣ узѣше.
- измушљїка свр. *сїїно избуши*. – Мољ-, цї мн измушљїкали ћѣлим.
- изнабїје свр. 1. *набїје један за друћим (о коцу)*. – Кад изнабїше колци уз гїже, сѣдоше да се одмѹре; 2. *уїѳрѣбљава се уїѳовци*.
- изнаваља свр. *редом докоїрља*. – Изнаваљáл бѹлвани до сáм сїд.
- изнаврља свр. *набаца*. – Ўзнаврља свѹ старудїју на тавáн.
- изнадѣва свр. *изнађе и да (о надимку)*. – Изнадѣвáл їме на свѹ дѣцу.
- изнадѹје свр. *надува редом, све до једноѓа*. – Изнадѹва свї балѹни, па и[х] дáде на дѣцу да се їграју.
- изнадѹје се свр. 1. *надује се*. – Изнадѹли смо се од едѣње; 2. *їроведе време надајући се*. – Изнадѹвá се да ће дѹјдеш, а тї нѣ дојде.
- изнајде свр. *изнађе*. – Изнајдѹше му нѣку манѹ, па ни бећáр ѳста нежсѣет.
- изнакачїња свр. *у више наврãта нешїїо ѳїїне и остãви*. – Свѣ што му нѣ трѣбáло изнакачїњáл на тавáн.
- изнакачїња се свр. *їїїне се у више наврãта*. – Изнакачїњаше се дѣцá у кѹла, ѳће да се вѹзе.
- изналепн свр. *налеїи, налеїи све шїїо је їмаѹ да налеїи*. – Изналепїл нѣке слїке по дѹвари, да те Бѹг сачѹва од нїй.
- изнабди несвр. *їроналази, измишља, изналази*. – Кудѣ ли изнабди тѣј смѣшке?
- изнабди се несвр. *находа се*. – Цѣл дáн сáм одїл, па сáм се изнаодїл.
- изнапрáља свр. *наїрави, све наїрави шїїо је їмаѹ да наїрави*. – Тѹј сам свѣ јá изнапрáлáл.
- изнапрáља се свр. *изѓради се*. – Из-

- напраљаше се викендице на Чегар.
- изнатура свр. *више предмета стави један за другим*. – Изнатурал шишићи на поличку, нема куде да турим чашке.
- изненаде прил. *изненада*. – Изненаде ме сас камен удари по главу.
- изново прил. *поново, опет, наново*. – Распарала цемпир, па почела изново да га плетё.
- износи свр. *посиане неупотребљив од дугог ношења*. – Износил дрёје па му ократёле.
- износи се свр. *нешто кришом несијаје*. – Ис кућу се нешто износи, а никој не види.
- изобе свр. *зобањем поједе, поједе зрно по зрно, искључа*. – Узó малко грóјзе, па га изобá.
- изобукýје свр. *пооблачи*. – Не мóж да и[х] изобукýјеш колкó и[х] има.
- изобучё свр. *в. изобукује*.
- изóди се свр. *исхода се*. – Изóди се по путиње. – Изóди се малко, да ти се лёб приде.
- изоднóси свр. *више путиа однесе (дарове)*. – Изодносí му онóлки пóклони, уместо за себ да сам куповáл.
- изодовýд прил. *са ове стóране, одавде*. – Прóјди изодовýд.
- изодонýд прил. *ошуда, с оне стóране*. – Изодонýд нешто иде. Види кáкво е.
- изóка свр. *иззрди, извиче*. – Изокáл по њег, па га смирил.
- изóка се свр. *издере се, иззалами се*. – Кáкво му бí, па се изóка на мён?
- изокол прил. *около*. – Појдóше изокол и најдóше се иза њí.
- изокуýје се несвр. *издире се*. – Изокуýје се ко бирóв.
- изóран, -а, -о *поорин*. – Свё њíве изóране, сáмо мојá не.
- изостáља несвр. *изостáвља*. – Немóј га изостáљате, и óн нек појде у рáт.
- изостању́је несвр. *изостáје, не долази*. – Њсгóв сíн изостању́је од чкóљу.
- изóстри свр. *изоштри, наоштри*. – Обр-тај ми точíло да изóстрим ножеви.
- изотíде свр. *оде један за другим*. – Изотидóше му свí ис кућу, óн óста сáм.
- изóтне се свр. 1. *опи се, побеже из руку*. – Изотёло му се телё. па побёгло; 2. *исклизне, испадне из руке*. – Изотне ми се јáјце и рáзби се; 3. *фиг. несмошрено каже, изусиш*. – Изотёло му се, не тёл да кáже.
- изрáботи се свр. *исцрпи се од рада, изнеможе од рада*. – У млáде гóдине се изрáботил, па сáг не мóже.
- изрáвња свр. 1. *учини равним, поравна*. – Изрáвњаше дрóм с вáљак; 2. *изједначи*. – У свё изрáвнáл сíнови.
- изрáди свр. *фиг. превари, обмане*. – Изрáдишеме, несóм се од њí надáл.
- изрáни свр. *исхрани, прехрани*. – Млóго дсцá, не мóg и[х] изрáним, ће ми ушп поедý.
- изрбáн, - а, - о *похабан (о обући)*. – Овёј изрбáне аипиле трёба се пенчетíрају.
- изрбá (се) свр. *исхаба (се) (о обући)*. – Мóра д-íде бóс, кáд је изрбáл пóпке; – Изрбáле ми се сáндáле одоздóл.
- изрёбри свр. *исшуче, удари нечим*. – Кáд га изрёбрим с овóј колáц, нећ се сёти да крáдне више.
- изрезíли (се) свр. *осрамоти (се), обрука (се)*. – Ђу га изрезíлим прет сáв свёт; – Скарáше се за нíшта, сáл се прет свёт изрезíлише.
- изрёкне се свр. *каже нешто несмошрено*. – Изрёко се, ал' ми тóј не узёше за злó.
- изрíне свр. 1. *избацнi ђубре вилом или лошáшом*. – Несí добро изринýл кошáру; 2. *фиг. издува секретí из носа*. – Изрíни нóс, да ти цíнца не висí!
- изрíпа се свр. *искаче се, испрчи се*. –

- Пушти стоку да се изрипа, па ју после затвори.
- изрипне** свр. *искочи*. – Изрипнул искола.
- изрипује** несвр. *излази нагло, у скоку, искаче*. – Учим се да изрипујем ис кола.
- изрка (се)** свр. 1. *храчући (се) избацти секрет из жрла, испљује (се)*. – Едва изрка шљама из гушу; – Боли ме гуша, па не мог се изркам; 2. *дувањем (се) избацти секрет из носа*. – Изркај цинцу! – Не шмрцај, него се изркај.
- изркне се** свр. 1. *испљује се*. – Нешто ми стануло у гушу, па се едва изркну; 2. *издува се секрет из носа*. – Видиш да ти е нос пун, изркви се!
- изркјује (се)** несвр. *храчући (се) избацује слуз из жрла*. – Кашље, а ништа не изркјује; – Цел дн се изркјује, какво ли изркјује.
- изрмба** свр. *уради нишо (с најором, тешикоћима), одради*. – И овј дн дебело изрмбамо.
- изрове (се)** свр. *испљаче (се)*. – Изроваше жене за њег, па се умирише; – Не дирај га, пушти га да се изрове.
- изрубн** свр. *засече, срубн*. – Изрубнмо два цера до сам земљу.
- изруза** свр. *испуче, изудара*. – Изруза га, те се умири.
- изрунса се** свр. *испљаче се*. – Ће рунса, рунса, па ће се изрунса.
- изрчка** свр. *извади, ишчејрка, изџура, исптера*. – Изрчка оловче испот кревет.
- изубива** свр. *изубија, изудара*. – Изубивал ју па ју ребра покршил.
- изувја** свр. *фиг. заобилази, иде около*. – Што не каже одма, што га изувја.
- изутру** прил. *изујтра, сујтра ујујтру*. – Изутру ће идемо у Комрен на копање.
- изебне** свр. *изебе*. – Изебомо чекајни га. – Изебли чекајни воз.
- изида (се)** свр. *изиди (се), сазиди (се)*. – Изидаше голему кћу без мајстори; – Изидаше се млоге кће у Панталеј, кадá ћемо ми?
- изирјује** несвр. *ировирује, навирује*. – Изирјује на пенџер да види кју ока.
- изрне** свр. *помоли се од некуда, провири, јојави се за крајко*. – Изрнул ко миш ис трице.
- изррта** несвр. *ировирује, вири, јомаља се*. – Не изрртај, видим те куде си.
- изумба** свр. *направи сијне рујице иробојцем, зумбом*. – Остало још кайчићи да изумбам.
- икиндја** ж време *пре заласка сунца, касно појодне*. – Дјди за икиндју, нембј да ставињаш.
- иљав, -а, -о** 1. *непоузана, преврљива особа, особа у коју се нема поверења*. – Сви иљави, нема ни едн човек какб трбеа. – Иљав, иљав, па нема куде; 2. *увјен (о сјаблу, жрани)*. – Од иљаво дрво не мбж дске да праиш.
- иљча** м пеј. *веома лош човек*. – Иљчо, иљави, кадá ће се опаметиш?
- иманце** с дем. и хил. *од имање, мало имање*. – Имам си нешто од иманце, па некако крпелам.
- име** с 1. *имењак*. – Име, какб си? – Какб си име?; 2. *надимак*. – Изденул му име, па га деца називају.
- иментује** свр. *именује, каже, искаже чије име*. – Прикривају га, неће га иментују.
- инатлэк** м *пркос, иврдогљавоси*. – С инатлэк се ништа не постига.
- инат** м *пркос*. – Изр.: Од инат нема погор занат. – Тера инат (*пркоси, инати се*). – У инат (*из пркоса, из кайрица*). – Зајнат (*за инати*).
- инатење** с *инаћење*. – Инатење му улггло у крв, без њег не мбж да живи.
- инатлэк** м в. *инатлэк*.
- инатлија** м *особа која пркоси*. – Родил се

- инатлија, инатлија ће и остәне.
- иповиџа ж *сиџан златџан новчић служи као накитџ*. – На материну огрлицу на средџн биџл голџм дџкат, а окол њџг мамудџје и иновџце.
- иповџчка ж *дем. од иновица*. – Од иновџчке сам си напраџла менџџшке.
- интересување с *инџтересовање*. – Нџма инџтересување од чкџљу, ништа од њџг нџма да бџдне.
- инџџк м *џојас у коме се чувановац*. – Спи сџс врзан инџџк.
- иншпџктор м *инсџпџктор*. – Дошџл иншпџктор из град да преглџда пџдрум.
- иншпџкџџа ж *инсџпџкџџа*. – Излџгла иншпџкџџа да процџни штџту.
- исџби се свр. *џобаџи*. – Исабила се овџа.
- исџћа се несвр. *измишља, зналази, испџражује*. – Не мџж му угџдиш, сџл се исџћа.
- исџца свр. *фиг. изџрџи, прџкори, изудара*. – Ће се попрџн кџд га исџцам едџн дџн. – Изр.: Ћу га исџцам како свиња тџрбу (*жесџтоко изудара*).
- исџчџ свр. 1. *насече, наџџа (дрва)*. – Исџчи јџш мџлко дрва, ће ни трџбају; 2. *џодреже*. – Дџј да ти исџчџм нџкти.
- исџпе свр. *исџпразни, изручи*. – Исџпи ракију из балџн.
- исџпџје несвр. *џпразни, изручује*. – Исџпџје балџн у бџре.
- исџса свр. *исџше*. – Док помџзо едну козу, јџрићни исџсџше дрџгу.
- исџџа несвр. *исџца*. – Исџџа га прџво по џвицу.
- искџбли свр. *изџрбави од џџешкоџ удара*. – Кџко га удари, тџкџј га џскџбли. – Кџд ме џдари, џскџбли ме.
- искџбли се свр. *изџрбави се од рада*. – Исџкџбли се работџџи.
- џска несвр. *џтражи*. – Пска лџб.
- џскака несвр. *излази*. – Исџкакајте и[з] сџбу да истџрам мушџце.
- џскџни детџ свр. *џпуди мало детџе да врџи нужду*. – Исџкџни детџе, па џди у гџсти.
- џскаџување с *неџпрџџано пуђење*. – Засрамџл се од исџкаџување, па глџдан дошџл дџм.
- џскаџџе несвр. *пуди неџпрџџано, пуди некоџа наџадно*. – Не исџкаџџ тџлко гџсти и онакџј ће свџ да поедџ и поџију.
- џскара свр. 1. *исџџера, оџџера*. – Досадџл и Бџгу, па га исџкараше ис кџћу; 2. *одвезе, извезе (о џубреџу)*. – Исџкарамо џџбре на џџву.
- џскарување с 1. *исџџеривање*. – Тџлко бџџење и исџкарување ис кџћу, и пџ живџе. Јџ тџј не бџ могџл; 2. *одвожење, извожење (о џубреџу)*. – Исџкарување џџбре ме мџлого кошџало.
- џскарџје несвр. 1. *исџџерује, џџера*. – Исџкарџје ме из роџџну кџћу; 2. *одвози, извози*. – Башџа и дџда исџкарџју џџбре на џџву.
- џскатрапџше се свр. *пеј. изврџи нужду*. – Улџгал у алџ да се исџкатрапџше.
- џскачи свр. *окачи, извџџа шџџо на чџвџлуку, зџду*. – Исџкачи вџшџлке у борџче.
- џскеџа свр. 1. *обави џџлни акџџ, сношџј*; 2. *пеј. џџнизи, омаловажи, прџвари*. – Изр.: Исџкеџа га, па га поебџа.
- џскеџа се свр. *обави се џџлни акџџ, сношџј*. – Отџдоше у плџвџу да се исџкеџају.
- џскиџџџа м *слуџа*. – Ниџни исџкиџџџа не-сџм.
- џскљџштџн, - а, - о *сџљџошџџен, улубљџн*. – Овџј ти е плџк исџкљџштџн, мџра га испрџлаш.
- џскљџшти (се) свр. *сџљџошџџи (се), улубџи (се)*. – Нџљути се, па џскљџшти консџрву; – Исџкљџштише ми се џџпиле, па ме убџвају.
- џскокџбли свр. *исџколачи очи*. – Зџштркнџ

- се, па искоколи. — Искоколил ко буљина.
- искѡље свр. *све њокоље*. — Јутре ће искољемо сви пилићи.
- искомáта свр. *искомада*. — Зачэс искомата лэб и погáчу.
- искорубáви се свр. *искриви се, искриви се појути коре дрвеи́а*. — Зэштó ли се искорубави́ле онéј дáске?
- искѡчи свр. 1. *изађе*. — Искочил у обѡр да истэра тўђе кокѡшке; 2. *оде, ои́нде*. — Искочи зэчэс до зáдругу па ми кўпи сол.
- искрáдне се свр. *неѡпáжено изађе, попáјно изађе, искраде се*. — Кэт се искрáдне нiкој га не види.
- искрши (се) свр. *пóломи (се), изломи (се)*. — Дўну вéтар, па искрши свé слiве у обѡр; — Искрши се грáња и јá пáдо од ора́.
- искубé свр. *ишчу́а*. — Искубо си кѡсу док се очешлá.
- искужлá се свр. *исклизне, изо́йме се (из руке), испáдне*. — Држи цéгер да ти се не искужлá.
- искундрiше се свр. *пóпадне, онемо́ћа*. — Искундрисáл се па едвá дўшу нѡси.
- искўса свр. *пѡједе кашиком све ишiо му је си́ано, пѡкуса*. — Искусáше свé и[з] шéрпу, нiшта не остайше.
- ислэзи свр. *излије сузе*. — Óчи ми исплэзéше док ошуши́мо шушенице.
- исмејўје несвр. *исмејáва, исмева*. — Не исмејўј никог, мѡже тéбе пѡгоре да снајде.
- испáшка се свр. *испáски часове из себе*. — Óде у стрáну да се испáшка.
- испасé свр. *пѡпасе п́раву, деи́елину, пшеницу и сл.* — Отишлé крáве у Кѡстину пчени́цу и испáсле едѡн крáј.
- испатрáви свр. *учини да буде шeпáв, п́рапáв, онеспѡсоби, осакайiи*. — Кўј ли га испатрáви да ми е да знáм?
- испашнáчи свр. *удари неко́га јáко у сiпомак*. — Удари ме у мешiну па ме испашнáчи.
- испердáши свр. *фиг. ишамара, изби́је*. — Испердáши тi њéг с остѡн по дўпе, па ће слўша.
- испéстује свр. *одзáји, однезўје*. — Їде му од рўку да свé испéстује.
- исплаки́ња несвр. *испiре*. — Исплаки́ња бўре.
- исплéска свр. *изударá*. — Исплэскáли га, па завiја.
- исплiска свр. *пљускајући изба́ци неку пiечносiи из суда*. — Исплiска́ли вѡду из лећѡн.
- исплўвўје несвр. *испљувава*. — Млѡго е бѡлан, исплўвўје крв.
- исповáди свр. *извади све редом, ишiи́а не остáви*. — Исповáди кѡлци, па тўри дрўги.
- исповес м *исповесiи*. — Отишáл на исповес кут попá.
- исповiје свр. *п́ружи, даје, извади новац*. — Испови илáдарку па дáде на свира́чи.
- исповр́же свр. *набрзину пѡвеже, извеже (о снопѡвима пшенице и сл.)*. — Мўжи исповрзáше снѡпови и зденўше и[x] у крсти́не.
- исповр́ља свр. *пѡбаца, изба́ца*. — Свé ствáри исповр́ља нáпоље.
- исповр́не свр. *замахне*. — Исповрну кривáк, па ме, на прáвде Бѡга, удари у грбiну.
- испозакáчи свр. *редом једно за дрўгим све окачи*.
- испокáчи свр. *редом једно за дрўгим све пѡди́гне и остáви*.
- испоку́та свр. *пѡсакрива*. — Свé жiво испокутáл, нiшта не мѡг да нáјдем.
- исполэ́к прил. *лагáно, пѡлако*. — Пѡчнеш исполэ́к, па пѡсле убрзаш.
- исполи́ца ж *нѡполи́ца*. — Дáл свé њiве на исполицу, па сéг ужива.

- исполција м *наполичар*. – Боље братово да рабџим него да будем исполција.
- испоново прил. *поново, испочейка, изнова*. – Момурза не никла, мора испоново да ју садимо.
- исправен, -а, -о *исправљен*. – Исправена међа на лојзе између нас и деда Раку.
- испраен, -а, -о в. *исправен*. – Испраена грешка у катастар.
- испраи свр. *исправи*. – Несџм испраиџ сви јексџри.
- испраља несвр. *исправља*. – Испраља слџговн.
- испраљап, -а, -о *исправљан*. – Испраљане међе на њиву.
- испрати свр. *пошаље*. – Испрати на војника пакџт.
- испраћа (се) несвр. *шаље (се)*. – С плџк-музнику испраћају сина у војску. – Испраћа пакџт; – Сви су вџсели, испраћа се војник.
- испрво прил. *на почейку, у прво време*. – Испрво се отеза, па после појде.
- испрџи свр. фиг. *исџера (о зубима)*. – Испрџела му баба зуби (*каже се у шали малој деци кад мењају млечне зубе*).
- испрџа несвр. *испрџе*. – Док бџштá испрџа волџви, ја одврзџјем кола сџ[s] сџно.
- испрџџбне свр. *мноџо озџбне*. – Испрџџбни на студеницу.
- испрџкака свр. фиг. *изџрди, излије љуџиу*. – Ђу га испрџкакам еџн дџн, па џе се пуши.
- испрџли свр. *оџрџи шџџо (на жару, ваџри)*. – Кад искубу кокошку, жџне ју испрџле над џгањ.
- испровља свр. *избуши на мноџо месџа*. – Испровљаше му прџсџци, па му источише жџто.
- испрџне свр. *искочи, испадне*. – Испрџне
- ти џчи даџџда (*клеџва*).
- испуџи свр. *исџера*. – Испуџише га ис куџу.
- испуџта несвр. 1. *цури (о џечностџи)*. – Испуџта воџу; 2. – Изр.: Испуџта дџшу (*умире*).
- испушџи свр. 1. *џуџи да оџече (о џечностџи)*. – Испушџил винџ из бџре. – Испушџил расџлннџ ис кацу; 2. – Изр.: Испушџил децу (*занемарио*). – Испушџил дџзџн (*исџуџио ауџџорџиџеџ*). – Испушџил дџшу (*умре*). – Испушџил приџлику да... (*неџџџо важно ураџи као џџр: куџи, прџда, види, буде на важном месџу, да се џжени и сл.*).
- истџњи свр. *исџањџ, учџи неџџџо џанџим*. – Истџњи ми драџаље на матџче.
- истџгџи свр. 1. *извџче*. – У Брџнџчку реку волџви еџва истџгџише кола. – Бџди миран да ти не истџгџим џши; 2. фиг. *џмриавџ, смриавџ*. – Изр.: Истџгџил џши. – Истџгџил шџју; 3. фиг. *умре*. – Истџгџил паџци.
- истџгџи се свр. *прџдџжи се*. – Истџгџиле ми се чашире.
- истџка се свр. фиг. *џоумџре*. – Истџкаше му се деџа.
- истџн ж *исџина*. – Пџтар истџн врџн, не лџже.
- истџп прил. *заисџа*. – Не лџжем, истџн је дошџл.
- истџца несвр. *исџиче, цури*. – Несџм видџл да ми винџ истџца из бџре.
- истишџи се свр. *изџуби се џврџдоџа џџд неџџџ џџкривџним (хлеб, пџечење и сл.)*. – Уви лџб у месџл да се истишџи.
- истџкаје свр. *изџџка*. – Истџкала сам за за-прџзи и пешџири, џу пџчнем да ткџјем џџлим.
- истџварување с *исџџваривање*. – Ђу џкнем Дџцка да ми помџгне у истџварување црџп ис кола.
- истџџтка ж *врџњаџиња*. – Милџва и

- Перса су истогóтке, у едну су се воду крстíле.
- истогóнци** м (мн.) *вршњаџи*. – Младен и Велко су истогóнци.
- истóпи** свр. 1. *поједи неко јело умачући хлеб у њежа*. – Полáк, полáк, па истопíмо свé ис паницу; 2. *распвори у пичности*. – Узни плави камен па га истóпи, а ја ћу за тој време да разбíем киреч.
- íстопрв** прил. *поново, оппичејка*. – Свэ мóра íстопрв да се урабóти.
- истóчи** свр. *па поцилу наошпри неку алапку*. – Обртај ми точíло да истóчим ножéви и сикíру.
- истражује** несвр. *извољева*. – Не мóг му угодим, свé нешто истражује.
- истр́ви** свр. *све просе*. – Док отíде до воденицу, свó жíто ће истр́ви.
- истресе** се свр. фиг. *изненада се појави*. – Откудэ се истресе, па ме ўплаши?
- истр́са** несвр. *истпреса*. – Истр́са снэг от копоран.
- истр́са** се несвр. 1. *искаљује бес на некога*. – Блашко е мíран, па се свí на њэг истр́сају; 2. фиг. *устáје из креветá*. – Ајде, истр́сај се ис кревет, чекају те људи.
- истр́шче** с *последње деће у мајке која има много деце*. – Истр́шче се највише вóли.
- истр́ша** се свр. фиг. *испича сваишá, избáљезá*. – Истропа се, íстропа, па си óде.
- истр́ска** свр. *изразбíја, поразбíја*. – Опн се, па íстроска свí тањíри.
- истр́ши** свр. *окруни, скине зрно са клипа кукуруза*. – Узó трошáлку ис Шољéрови и брзо истрошí момурзу.
- истр́си** свр. *искрчи*. – Истр́сили стáро лóже, па засадíли нóво.
- истр́ти** свр. 1. *испурн сшражњицу*. – Истр́тил дупе, не мó[ж] се прóјде од њэг; 2. фиг. *онеспособи јаким ударом по сшражњици*. – Ударíше га с колóц, па га истр́тише.
- истр́ти** се свр. 1. *онеспособи се незгодним падом на сшражњицу или најорним радом*. – Падал па се истр́тил. – Истр́тил се од рабóту; 2. *испурн се сшражњица*. – Истр́тила се, не ју срмотá од људи.
- истр́пи** свр. *исече дрва на шруице*. – Кэдá иструпíсте онóлка дрва?
- иструсé** свр. *све сшресе*. – Несí добрó иструсал слíву.
- исту́ва** свр. *проњушка, пронађе шумарајући*. – Тувá, тувá, па íстува.
- исту́пен**, -а, -о *запуйљен, опуйљен*. – Матíка ми исту́пена, мóра да ју наóстрим.
- исту́ца** свр. *измрви, испиши шуцањем нешто у авану или чушурн*. – Мојá матн двá венцá попрíку íстуца у чутуру.
- исту́чка** свр. *обави онанију*.
- исту́чкан**, -а, -о фиг. и пеј. *ћакнути*. – Исту́чкан, исту́чкан, па немá кудé.
- исшорáви** (се) свр. *ослепн, иззуби вид*. – Бркнóл му у óко, па га исшорáвил; – Шэшкэн, кудé ли се исшорáви.
- исш́шка** свр. *иззурн, испшера*. – Исш́шкáше ме из рэд.
- исучé** свр. *разуче оклашнјом шесшо у кору*. – Зэчэс исуче óвге и напран гибáнницу.
- исц́ври** свр. *ослаби, смрша*. – Исц́врил, од њэг сáмо ўши останóле.
- íха** (í- хá) узв. - Íха, кúј знá кэдá е тóј билó? Тóј нíкој не пáнти.
- ицэвт́и** свр. *процвешá, расцветешá, исцветешá*. – Ицэвт́еле ми слíве, сáмо сланá да и[х] не увáти.
- ицэкли** свр. *исколачи, широко опвори очи*. – Кэд ицэкли с онéј óчи, стрá да те увáти.
- íцело** прил. *од целоэ комада, у целом*

- комаду*. – Тој мора ицело да иде. – То е ицело направено.
- ицѣпен**, -а, -о *подеран*, *поцеџан*, *похабан*. – Носи ицѣпене дрѣје. – Иде у ицѣпени опѣнци.
- ицѣпи** свр. 1. *нацеџа*, *насече*. – Ицѣпи нѣко дрво за јутре; 2. *подере*, *похаба*. – Ицѣпил опѣнци, па сѣг иде бѣс; 3 *мноџо изуџеда*, *расѣрџне*. – Моѣ куче, млого ђпасно, ка[д] те увати, ће те ицѣпи.
- ицѣри** се свр. *нацери се*, *искези се*. – Ицѣрил се како вѣрена главѣ.
- ицѣври** свр. *в. иствори*.
- ицрѣви** свр. *пробурази*, *просѣе дроб не-коме*. – Ударил га па га ицрѣвил.
- ицрѣјају** свр. (мн.) *поцркају*. – Од бѣс ицрѣаше.
- ич** прил. 1. *нишиџа*, *нимало*. – Без ич ме остаили. – Сви добили а ја ич; 2. *уоџишиѣ*. – Ич немѡј да се наџаш. – Ич се не секирам.
- ичѡчка** свр. *ишчѡчка*, *изнаџе*, *пронаџе*. – Ђу ичѡчкам ја тој и тѣг џу на сви да отворим ѡчи.
- ичамриј** свр. *искоџни*, *ослаби*, *ослаби и физички и џсихички*, *излаџи*. – Ичамрѣл, па нѣ зна кѣквѡ врѣн.
- ичѡчка** свр. *в. ичѡчка*.
- ичѡши** свр. *ишчѡши*. – Пѡдал па ичѡшил нѡгу.
- ичѣпи** свр. *изломи*, *искриши*, *џломи џранчице са билѣке (дрвѣџа)*. – Кѡј ми ичѣпи вилџан?
- ичѣпи** се свр. 1. фиг. *изоџачи се*, *џостџане лош*. – Изр: Ичѣпила се деџа. – Ичѣпила се младнџа. – Ичѣпил се свѣт; 2. *искриви се*. – Ичѣпила му се ѡста од лаџање.
- ичѡбрѣља** свр. *ишчѣрка*. – Затвори грѣнче да га кокѡшке не ичѡбрѣјау.
- ичѡка** свр. 1. *исџресе*. – ѡзни тоџагу па ичѡкаџ џелим; 2. *ѡмлаџи*. – Чѣча и баштѣ узѡше набаџине и ичѡкаџе пасѡљ; 3. *избиѣ неиџио удариѣем*. – Ичѡкал му зѡуби; 4. *уџуџика*, *умири неѡџа*, *изудара*. – Ђу му ичѡкам рѡгови, па ће ме пѡнти док је жѣв.
- ичѡручи се** свр. *ѡџираѣе*, *ѡнемоџа*, *изнемоџи*, *ѡд болѣсти физички џроџадне*. – Ичѡручил се, ѡд нѣг нѣма кѣквѡ више да траџиш.
- иџѡка** свр. *измоли*. – Еџвѣ иџѡка да ми врне пѡре.
- иџшаран**, -рна, -рно *дарѣжљив*, *изџашан*. – Изр: Млого е иџшаран (*каџе се за иџкрџиџу*).
- иџшѣрка** свр. пеј. *исџиѣе све*, *ишџиџа не ѡсџави (ѡ алѡѡхолу)*. – Ишшѣркал ракију, па прѣшѡл на винѡ.
- ишкѣмби** свр. *в. ишрѣви*. – Не заџѣвај се, кѡ[д] те ударим, џу те ишкѣмбим.
- ишѡтира** свр. 1. *избаџи*. – Ишѡтираше га ѡдом; 2. *исџиѡче*, *изудара ноџама*. – Крѣвнички га ишѡтира, па га ѡстан да лежѣ.
- ишѡуши** 1. свр. *исѡуши*. – Еџвѣ ишѡушимо шѡшениџе; 2. изр: Ишѡуши ѡд биѣње (*лоше џроџе*, *рџиво се џроведе*).
- ишѡуши се** свр. фиг. *ѡмриѡви*. – Од неѣџење се ишѡуши. Ако ѡваѡј наџан, ће ѡмре.
- ишѡури** свр. *ѡде*, *несџане са дѣмом*. – Турѣше цѣгаре у пѣкслѡ, а ѡнѣ чурѣше, чурѣше, док не ишѡчурѣше.
- ишѡѡрка** свр. пеј. *исџреџѡура (џо неѣем)*, *џромеџа*. – Ишѡѡрка по мѡј кѡвѣг, ишѡѡрка, па га ѡстан.

J

- јабукáр м 1. бот. *врста парадајза*. – Јабукáр петлиџан се исплати да се сади, млого рађа и крупан је; 2. *јабуков воћњак*. – У наше село у онóј време не имáл ни едáн јабукáр.
- јáбучица ж бот. *вучја јабучица, кокошња, вучја ситија* *Aristolochia clematitidis* L. – Набрá мáлко јáбучицу за волóви.
- јáбучка ж дем. од *јабукa, јабучица*. – Дáј на дете нéку јáбучку.
- јáвуче несвр. *јауче*. – Убил се, па јáвуче.
- јáга узв. *погледај, види*. – Јáга Вéлко... јáга Вéлко...
- јáгњeница ж *овца која се ојагњила*. – Свáку гóдин ми по двé јáгњeнице блицне. Мóра да и[x] чúвам за домазлáк.
- јáгњeћина ж *јагњeћина*. – За Ђурђевдóн ће печéмо јáгњeћину.
- јáда (се) несвр. *пáче јецајући, уздишући*. – Рацвелйше га, па сáл јáда; – Јáда се, јáда, нéк се изјáда.
- јáјцé с 1. *јаје*. – Турили смо дeсет јáјца пот квáчку. – Рáзби ми се јáјцé; 2. *фиг. пeстис*. – Отéкла му јáјца, па не мóж да óди.
- јáјчаник м мед. *чир, миџина код ситоке*. – Не мóг да прéзам Плáвчу, дигал му се јáјчаник.
- јáјчáр м 1. *оној који многò воли да једе јаја*. – Мојá децá су јáјчари, сáмо би јáјца јéла; 2. *крадљивица јаја*. – Јáјчáр, крáдне јáјца.
- јáјчáрка ж 1. *она која многò воли да једе јаја*. – Јáјчáрка, жíви сáмо на јáјца; 2. *крадљивица јаја*. – Ђeрка ти е јáјчáрка, уватила сам ју кáкò крáдне јáјца.
- јáјченцé с дем. и *хлп*. од *јајце, јајице*. – Бáбо, испржи ми јáјченцé за ручáк.
- јáкeчeк, -чка, -чко *довольно јак*. – Бóшко е порáсал и јáкeчeк, мóж да нóси свé што му тóриш на грбíну.
- јáкeчeк, -чка, -чко в. *јáкeчeк*.
- јáкeчeк, -чка, -чко в. *јáкeчeк*.
- јáлав, -а, -о *који је јалов*. – Козá ми óста јáлава.
- јáлавица ж *јаловица (односи се на животиње)*. – Дeда не чúва јáлавице, продáва и[x] и купује дрýгу стóку.
- јáлага узв. *(за усхићење) погледај, види*. – Јáлага што имам. – Јáлага, јáлага!
- јáнувар м *први месец у години*.
- јáрећина ж *јарећина*. – Кeд íма јáгњeћина, не глeдам јáрећину.
- јáри несвр. *ојложује (обично о кокошима)*. – Нáш петáл јáри и тýђе кокóшке.
- јáри се несвр. *кози се*. – Козá почéла да се јáри, пушти ју на мíр да се ојáри.
- јáрма ж *ситочна храна од пшеничних трица или кукурузне прекрује замешаних с водом и посољених*. – Ако óћеш да су ти волóви добри и јáки, мóраш да им дáваш јáрму.
- јáрми (се) несвр. *даје (се) јарма ситици*. – Свáко јутро јáрим стóку, да ми бúде нáпредна; – Ако се стóка не јáрми, не мóж да бúде добрá.
- јáрче с мн. *јарићи дем. од јаре*. – Продáдо еднò јáрче, а еднò чúвам за Велигден.
- јáрчeвина ж 1. *месо од јарца*. – Копус је добáр и с јáрчeвину; 2. *јарчев смрад*. – Смрдí на јáрчeвину.
- јáсла ж пл. т. *јасле*. – Дрeме ко кóњ на прáзна јáсла.
- јáтка ж *језро ораха, лешика и др. кошћуњавоџ воћа*. – Продáва ораси на

- јátке, нéће онáк.
- јаўка несвр. *јауче*. – Јаўка од бóлови.
- јáчак, - чка, - чко *довољно јак, прилично јак*. – Јáчак је он, мóж тóј да понесé.
- јашáње с *јахање*. – Дóста с јашáње, нéк се кóњи одмóре.
- јáше несвр. *јаше*, р. пр. јашáл, -а, -о, трп. прид. јáшен, -а, -о. – Немóј да кúдиш кóња кугá неси јашáл. – Могáре јáшено, па изнемóгло.
- јebáва свр. *в. ebава*.
- јéвтика ж *туберкулоза*. – Бéште, дéцо, од нéг, íма јéвтику.
- јевтичáв, -а, -о *туберкулозан*. – Немóј да пíеш вóду по нéг, он је јевтичáв.
- јéгроном м *агроном*. – Заврши́л за јéгронома.
- једномáн прил. *в. едноман*.
- јéжи-бéжи ж *врста дечје игре лоптош*. – Ај се íграмо ”јéжи-бéжи”.
- јéжи се несвр. *уздиже се, прави се важан*. – Јá га запиткúјем, а он се јéжи.
- јéконом м *економ*. – Блáгоја ўчи за јéкономa.
- јексёр м *ексер*. – Настану́л на јексёр, па му се наду́ла ногá.
- јексёрче м *дем. од јексер, ексерчић*. – Не íди бóс, да се не убодéш на нéко јексёрче.
- јéлмаз м *алапка са дијамантом за сечење сáкла*.
- јерэм м *јарам*. – Упрéгал волóви у јерэм и чéка да се пóјде.
- јерэмче с *дем. од јерэм*. – Дéда ми нáпран кóлца и јерэмче за њí.
- јерýга ж *јаруга*. – Не могá да прерíпим јерýгу, па пáдо у њó.
- јестáк м мн. јестáци *јаспик*. – Кэд сам бíл мáли, јестáци су се пунíли сá[с] слáму.
- јестáче с *дем. и хпí. од јестáк, јаспиче*. –
- Дáј ми јестáче да тúрим пот гла́ву.
- јéшан, - шна, - шно *онај који има велики ате́иши*. – Јéшан, позна́ва му се.
- јóк речца: *нема, у шали*: Чóрба чóк, мéсо јóк.
- јóпет прил. *о́пей*. – Јóпет ћу дóјдем. јóпет.
- јошанпúт прил. *још једном*. – Зávрну се, па ме јошанпúт ўдари с колéц у грбíну.
- јошкáд прил. *одавно*. – Не сéћам се, јошкáд је тóј билó.
- јóште прил. *још*. – Јóште га пóштују.
- јú *узвик којим се исказује чуђење*. – Јú, кэвó тóј нáпран!
- јужáр м *онај који прави ужад од шичу́паних жи́паних сáбљика пóтребних за везивање сно́ља*.
- јúже с мн. јúжићи 1. *уже, копо́пац*. – Сэ[с] стáри јúжићи се не íде у шíбу; 2. *уже начињено од шичу́паних жи́паних сáбљика, припремљено за везивање сно́лова*.
- Јúжице и Верíжице ж в. п. *Часне вери́же, 29. јануара. Тај дан се празнује од з́рома и муње*.
- јулáр м *улар*. – До[к] крáва пасé, јá ју држím за јулáр.
- јунáц м *младо мушко зóвече*. – Твóј ми јунáц нáнесе штéту.
- јúне с мн. јунíћи *младо зóвече (обично у другој зóдини живо́и)*. – Чíча Жíвко íма јунíћи за прóдаву. – Изр.: Тó[ј] јúне нéће да га мúне (*узлуд се пада да ће неши́ло добии́ти, али, по свему судећи, неће*).
- јунéћина м *јунеће месо, јунéћина*. – На свáдбу смо пíли винó и од мéсо цепíли сáмо јунéћину.
- јунíчка ж *дем. и хпí. од јуница*. – Продáдомо крáву, па купíмо јунíчку да чúвамо.
- јупíта свр. *ушпá*. – Јупíтај га кэкó се провéл на свáдбу.

јутрашњи, -а, -о *суїтрашњи*. – Осэвнул и јутрашњи дэн и ништа муне билó.
 јутре прил. *суїтра*. – Изр.: Дэнс за дэнс, а јутре за јутре.
 јутрина ж *излазак на ѓроб првоѓ јуїра после сахране покојника*. – Кудé ћете? Идемо дéда Лїли на јутрину.
 јутром прил. *свакоѓа јуїра*. – Јутром доóди куд нас.
 јутрошэњ, - шња, - шњо *који се односи на јуїро оноѓа дана када се ѓовори, који је од јуїрос*. – Јутрошњо млекó се билó покварило.
 јутрошањ, - шња, - шњо *в. јуїрошэњ*.
 јучер прил. *јуче*. – Јучер смо ишли у град

да купујемо даровн за свáдбу.
 јучерэњи, -а, -о 1. *јучерашњи*. – Да ми јучерэњи дэн више не доóди; 2. *фиг. недорасїтао, будаласїи*. – Несэм ја јучерэњи, па да ме сви уче еднó исто.
 јучерэшэњ, -шња, -шњо *јучерашњи*. – Да су сви днї као што е бїл јучерэшэњ, ја бї појал. Не бї се секирал.
 јучерэшањ, -шња, -шњо *в. јучерэшэњ*.
 јучерáњи, -а, -о *в. јучерэњи*.
 јучерáшэњ, -шња, -шњо *в. јучерэшэњ*.
 јучерáшањ, -шња, -шњо *в. јучерэшэњ*.
 јучерке прил. *јуче*. – Јучерке идóмо у Кїсельку да кóпамо момóрзу.

К

кэбли се несвр. *обавља, ради тїежак посао, мучи се*. – Цэл вéк сэм се кэблїл и нїкој ми не рече "вáла".
 кэд прил. *кад*. – Кэд појдеш, óкни ме.
 кэдэр, кáдра, кáдро *који има снаѓе, сїпособан*. – Нé кэдэр да се усéкне, а знáе да пóполи.
 кэдэрчóк, -чкá, -чкó *који је мало ојачао, поспїтао сїпособан*. – Слáвко е кэдэрчóк, мóже да вóди волóви.
 кэдэшэњ, -шња, -шњо *кадашњи, од када*. – Кэдэшэњ ти е овéј лéб?
 кэдá прил. *кад, када*. – Кáжи ми кэдá ће дојдеш.
 кэдгóд прил. *кадгóд*. – Кэдгóд дојде, на дéцу дá по пару.
 кэкáв, - квá, - квó *какав*. – Изр.: Кэкáв бэштá тэкáв сїн, кэквá мáти тэквá ћерка.
 кэквó зам. *шїа*. – Кэквó прáите? – Зé кэквó сте дошли?
 кэкó прил. *како*. – Пáзи кэкó идеш по тэвнїну.

кэко везн. *као*. – Иде кэко да е сáпет.
 кэлэбэлéк м *ѓужва, свиѓа*. – Напраише кэлэбэлéк, па од срáм не излáзе у селó.
 кэлéп м 1. *калуї*. – Баштá и чїча напраише кэлéпи да прáе туглу за кóчину; 2. *комад (о саїуну)*. – Напраили смо двáес кэлéпа сапун.
 кэлэпéње с *калуїљење*. – Кэлэпéње дувáн ми е млóго дóсадно.
 кэлéпи несвр. 1. *уредно исїравља и слаже у свежњеве (о дувáну)*. – Почéли смо да кэлéпимо дувáн; 2. *сечењем даје одређени облик, форму (о саїуну)*. – Áјде да кэлéпимо сапун, састинул се.
 кэмкэд прил. *оїйкад, давно*. – Јóш кэмкэд си бїл куд нас.
 кэо везн. *као*. – Изр.: Брз кэо пуж.
 кéткэд прил. *каїйкад*. – Кéткэд наврне у селó, да вїди бэштá и мáтер.
 кэткэкó прил. *кадкако, понекад*. – Кэткэкó дојде да ни помóгне, па си отїде.
 кэткакó прил. *в. кэїкэко*.

- кабáт индеклин. прид. *крив.* – Несэм дýжан, несэм кабáт.
- кабáт м *џрдња, прекор.* – Стáри су за кабáт, а нé децá.
- кабáти несвр. *сваљује кривицу на некоџа, птерейи некоџа.* – Не кабáтим те што неси могáл, нéго што неси тејáл.
- кáвгаџика ж *свађалица (жена).* – Ђерка ти е кáвгаџика, затóј нéма друшке.
- каврмá ж *каврма.* – Понéсомо лéб и каврмý на рабóту.
- кáвурин м мн. *кавури хришћанин, Србин.* – Ми смо кáвури, несмó Турци.
- кáвурче с мн. *кавурчићи дем. од кавур.* – Дéда ми е причáл экóо су Турци у стáро врéме отимáли кáвурчићи од мáтер и водили и[x] у Турску.
- кавúција ж *јемсїтво, извесна сума новца положена на име јемсїтва за некоџ или себе.* – Дáдо кавúцију пéт бáнке. – Без кавúцију нéће га пýште из áпсу.
- кадóр, кáдра, кáдро в. *кэдэр.*
- кадэрчóк, - чкá, - чкó в. *кэдэрчэк.*
- кадéшэнь, - шнá, - шнó в. *кэдэшэнь.*
- кадáњи, - а, - о в. *кэдэшэнь.*
- кадарчóк, - чкá, - чкó в. *кэдэрчэк.*
- кадарчáк, - чкá, - чкó в. *кэдэрчэк.*
- кадáшэнь, - шнá, - шнó в. *кэдэшэнь.*
- кадáшань, - шнá, - шнó в. *кэдэшэнь.*
- кадéње с 1. *кађење.* – Á úлеже у кúћу, пóп почé с кадéње и чатéње; 2. *пеј. испушїтање џасова.* – Дéцо, престáните с кадéње, немó[ж] се више трпї.
- кáди несвр. *пеј. испушїта џасове, заїа-хњује.* – Децá ручáла пасуль, па сáл кáде по кúћу.
- кадївка ж бот. *врсїта башипенскоџ цвећа Tagetes patulus.*
- казува́ње с *казивање, причање.* – Дéдино казува́ње от Солúnски врóнт је нáјзанимљиво.
- кай́че с *дем. од кайи, кайичић.* – Óткниу ми се кай́че на сандáлу.
- ка́јла ж 1. *предметї од дрвейта за пoтп-пїрање коли; може и камен да пoслужи.* – Турї кáјлу, да се волóви мáлко одмóре; 2. *изр.: Удáри кáјлу нéкоме (освейти се, найакосїти).*
- кáка ж *деч. изметї.* – Не дїрај кáку.
- кáка несвр. *деч. врши нужду.* – Кáка дéте, кáка (*џовори се малом дейтепу да врши нужду*).
- кáки разг. *речца за изрицање пoјачаноџ одрицања, пoбијања, честїо уз "ма", "та" и сл.* – Ма кáки, тéј не заслужїл ни лóскавку, а кáмоли да дéли имáње сэз браћу.
- како *везн. као.* – Јéжи се како терáеж.
- калэ́п м в. *кэлэп.*
- калэ́пи несвр. в. *кэлэпи.*
- калабэлóк м в. *кэлэбэлэк.*
- калавéр м бот. *кадуља Salvia officinalis L.*
- калавúз м *примїиивни клýч.* – Напраї калавúз од жїцу и отворї врáта.
- каламбúр м *перед, џалама, џужва.* – Изр.: Напраїли каламбúр.
- калацї́ја м *калацїија.* – Калацїја калайше.
- ка́ле с *пврђава.* – Пројдó кроска́ле.
- калéмење с *калемљење.* – Нéкад су децá учїла калéмење у шкóлу.
- калéмица бúбица ж зоол. *бубамара Co-cpnella septempunctata.*
- калémче с *калем конца.* – Откїни ми конэц от калémче, да си зашїем пúлку на чашїре.
- калкáп м *бок.* – Сїда цїгле на калкáн.
- кáлшав, -а, -о *слабоџ здравља, има неку ману.* – Лéка ми е нéшто кáлшав.
- калпéње с *наношење боли некоме, пoлако унишїтавање.* – Добрó сэм и жїва,

- сваќи дџн калпѣње от свекрву.
- калпи несвр. *напоси бол, полако уни-
ишпава.* – Доклѣ ће ме, морѣ, калпиш,
доклѣ? Кѣквѣ сам ти скривѣла?
- калуђерица ж в. *калуђерка (1).*
- калуђерка ж 1. *калуђерица, монахиња;*
2. бот. *врста крућне озиме крушке.* –
Пѣсле бѣрбу грѣзе беру се калуђерке и
остѣлају за зиму.
- калупѣње с в. *кѣлѣпѣње.*
- каљѣште с *блајѣ.* – Заглобѣмо се у нѣко
каљѣште, па се едвѣ извукомо.
- ка́м узв. 1. *џде је.* – Ка́м га сѣг? – Ка́м ти га
детѣ?; 2. *дај.* – Ка́м да вѣдим?
- камѣра ж *велика џомила лепо саденуће
сламе или сена.*
- камѣшла ж *камашина.* – Јѣш чувамо дѣ-
дине камѣшле.
- камбѣр м *неосеѣљива особа, нерадник,
лењивац.* – Свѣ камбѣри, на кугѣ ли се
изметнуше?
- ка́мбург м бот. *врста миршѣвавоџ ѓро-
жѣа, хамбургѣ.* – У Равниште смо имѣли
нѣколко гѣже камбург.
- каменчѣк м *дем. од камен.* – Улѣгал ми
каменчѣк у опѣнак, па не мѣг д-ѣдем.
- камењѣк м *камењар.* – Не ѣдите по ка-
мењѣк, да ви змије не изеду.
- камы́ла ж посл.: Тражи́ла камы́ла да ѣма
рогови, а остѣла и без уши (*ко тражи
више изѣуби оно шѣво има*).
- ка́м-ка́д прил. изр.: Од ка́м-ка́д (*ко зна од
када, одавно*).
- ка́мо узв. в. *кам.*
- капѣта ж *бочна сѣрана (оџрада од да-
сака) на заѣрежним колима.* – Напунѣ-
мо канѣте сѣс грѣзе.
- кандѣлка ж 1. бот. *врста башиѣенскоџ
цвећа Agnilegia vulgaris L.* – Кандѣлка е
убаво старѣнско цвеће; 2. *нейриѣјан
мирис, смрад.* – Вучѣ кандѣлку с ѣг.
- кандѣше несвр. *фиг. испушиѣа џасове,
смрди.* – Наѣл се пасу́ль, па са́мо кандѣ-
ше.
- ка́ни несвр. *нуди.* – Не ка́ни ме, несѣм
гла́дан.
- ка́ос ж *хаос.* – Кѣдгѣд дѣјдем, затѣкнем
ка́ос у кѣћу.
- капа́ма ж *врста јѣла од јаџњѣѣине и лу-
ка.* – Мојѣ баба кѣд спрѣми капѣму, прѣсти
да полижеш.
- ка́пе несвр. *седи, борави неџде без осећаја
да смеѣа друџома.* – Кѣко ли га нѣ
срмотѣ да сваќи дџн ка́пе куд на́с?
- ка́пе се несвр. *мрзне се.* – Нѣка га, нѣк се
ка́пе.
- ка́писла ж *пеј. сѣѣражњѣца, задњѣца.* –
Изр.: Па́зи да ти не одвѣгне ка́писла
(*каже се ономе ко у јуѣтарњим часовима
седи на камену или земљи*).
- ка́пка ж *каѣ, каѣља.* – Ка́пку во́ду несѣм
тури́л у уста.
- ка́пне свр. *падне (о киши).* – Добро е,
ка́пну ма́лко киша и куд на́с.
- капо́ше несвр. *дуџо седи, чека, борави;
окаѣва.* – Капо́ше овдѣ цѣл дџн.
- капути́на ж *ауѣм. и пеј. од каѣуѣ.* – Кѣд
ли ће да сврѣли ону́ј капути́ну, свѣ си у њу
ѣде.
- капчѣг м *масѣ која искаѣље у ѣлех ѣри-
ликом ѣечења (ѣрасѣѣа, јаџњѣѣа...).* –
Да́ј на дѣцу капчѣг и лѣб, па нѣк топе.
- ка́ра се несвр. *свађа се.* – Нѣмају кѣквѣ да
рабѣте, па се сваќи дџн ка́рају.
- карабѣт м *карбид.*
- карабѣтна лѣмба ж *ламѣа у коју се у-
месѣво џаса сѣѣѣѣа карбид чије
расѣѣање у сусреѣу са водом ослобађа
џас који џори.*
- кара́вула ж *зѣрада у којој се налази чу-
вар ѣруџе на ѣрелазу код ѣуѣѣа.* – Ѓу те
чѣкам кут кара́вулу.
- карака́ца *ѣѣѣање без значења.* – Уде

- кевќање с *кевиџање*. – По кевќање ишъл и убил зајца.
- кежља м *спџан, мали, закржљао човек*.
- кежљав, -а, -о *физички неразвијен, спџан, претерано мршав*. – Свџ су му деца голџма, сџмо му последњо остануло кџжљаво.
- кекењџвац м мн. кекењџвци *слабић*. – Збрџли се, свџ кекењџвци. Ништа не уработџше.
- кекере-мџкере *речца за подсмџљиво оџпонашање празнож, бесмисленож, неспџишиџож причања*. – Он ђе мџн кџкере-мџкере, као да нџ знам да ме лџже.
- кеќоња м *несџреџџаковић, џраџавко*. – Нашъл кџ да му пџмогне, свџ кеќоња до кеќоњу.
- кељав, -а, -о *ћџлав*. – У нашу вамџлију свџ су имџли кџсу, ни едџн нџ бил кељав.
- келавџе несвр. *пџчне да жуби косу, пџчне даћџлави*. – Од брџгу почџл да келавџе.
- кслџш м пеј. *ћџлав човек, ћџлавац*.
- келихџптер м *хеликоџптер*. – Над Вџник летџ војни келихџптери.
- кџлча м пеј. *в. кџлџш*. – Изр.: Тџј ђе бџдне кад на кџлчу никне косџ.
- кеќџ ж *физички слаба женска особа*. – Изр.: Кџња родиџа сџкола, а сџкол кџњу.
- кеќџ несвр. 1. *врџш велику нужду*; 2. *фиг. и пеј. џрича свџиџџа, баљџзџа*. – Ђџд не кџњај тџј, знамо кџко е билџ.
- кеќџв, -а, -о *који је слаб, физички проџпао*.
- кеќџча м *физички слаба, оронула мушка особа*. – Кџњача кџњаџи, за ништа нџ, а знаџе да бџе шџгу на свџког.
- керџпа ж *ауџм. и џџј. од кер*. – Замџлко да ме еднџ керџна удџви.
- кџса ж изр.: *Стиснул се ко двџ пџре у кџсу (спуждно се, забринуо се, џврдичи)*.
- кесџр м *сџоларска џџрава за дељање дрвџџа и вађење и укуцавање ексџра*.
- кесџрче с *дем. од кесџр*. – Иступџло ми се кесџрче, мџра га набџтрим на острџло.
- кеќџ несвр. 1. *обавља џолни акџј*; 2. *џо-нижава, омџловажава, наноси џсихџчки бол*. – Отишъл у другу вабрику, па га свџ кеќџју и замџчују.
- кеќџ се несвр. 1. *обавља се џолни акџј*. – Кеќџју се, а детџ им завџја; 2. *џовремено има џолни однос*. – Почџло девојче да му се кеќџ; 3 *фиг. врађа "миџо за драђо"*. – Нџка га, нџка, ђе дојде и џн куд мџне. Тџг ђе вџди кџко се кеќџ.
- кџштџн м *бот. кесџен Castanea sativa*.
- кџд *узвик у значењу: бежи*. – Запуца кџша, а мџ кџд у колибу.
- кџда несвр. 1. *фиг. мнођо боли, џрџи болове*. – Болџ па кџда; 2. *фиг. мнођо хладно, џрџи хладнођу*. – Зимџ, па кџда; 3. *фиг. бежи*. – Кџдај, да те не увџте.
- кџдне свр. 1. *оџкџне*. – Да кџднем неку црџшњу за детџ; 2. *фиг. џобеђне*. – Кџд видџ чврџсто, џн кџдну нис пџт.
- кџдољџк м *месџо где се сасџављају и везују два краја прџђе, чвор*. – Дџдоше ми прџђу на кџдољци да ју плетџм.
- кџјац м *џомична жвоздена куђла на канџџџару за одржавање равнџџеже џри мерењу*.
- килџви несвр. *оџеже с неким џослом, развџлачи неку радњу, сџоро ради*. – Доклџ ћџш тџј да килџвиш?
- килџш м *неиџџо иџџо је џџешко око 1 kg, односно литџр*. – Попџше килџш винџ, па запојџше у сџв глџс.
- киџло с *киџођрам, литџр*. – С кџло мџз прџтерџше месџц. – Пџџи кџло винџ и ништа мунџ.
- киџце с *в. килџе*. – Купџ еднџ кџлце шићџрчџк, да се најде.
- киџча м *несџособан човек, несџреџџаковић, џраџавко*. – Одалџ се за кџлчу, па се усрџћџла.

- кѝлче с дем. од кило. – За њѝ двоѝцу мал-ко е кѝлче.
- кѝлчи се несвр. *саѝири се радећи*. – Нѝма за куга да се кѝлчим.
- кѝма несвр. *маше*. – Кѝма ми с рѝку.
- кѝмне свр. *махне*. – Кѝмну ми да дѝдем.
- кѝне свр. *кѝхне*. – Кѝну, па се занѝсо.
- кѝпѝл, -а, -о 1. *врео*. – С кѝпѝлу вѝду се попарѝл; 2. *фиг. ѝтежак*. – Видѝла сам кѝпѝле мѝке док сѝм тѝј напѝраѝла.
- кѝпелѝц м 1. *велика врућина*. – Кѝко ли мѝже да рабѝти на овѝј кѝпелѝц?; 2. *фиг. велика мука*. – Овѝј кѝпелѝц не мѝж вѝше да се издржѝ.
- кѝрѝч м *креч*. – Ёл угасѝсте кѝрѝч?
- кѝрѝчѝна ж *кречана*. – Ископамо кѝрѝчѝну, ѝће да гѝсимо кѝрѝч.
- кѝрѝчи несвр. *крѝчи*. – За Велигден ће кѝрѝчѝно сѝмо гостѝнску сѝбу.
- кѝсел, -а, -о 1. *кѝсео*. – Изр.: Прѝко погѝчу трѝжи кѝсе[л] лѝб; 2. *перисѝоложен, зловѝлан, снужден*. – Не дѝрај га, нѝшто е кѝсел.
- кѝсело дрѝво с бот. *врѝћа дрвећѝа*.
- кѝсељѝча ж зоол. *винска (сѝрћѝћѝна) мушѝца*. – Кѝдѝ се навѝкоше кѝсељѝче?
- кѝтка ж *болесѝћ*. – Обѝчи се да не увѝтиш нѝку кѝтку, па не мѝг после да те излѝчим.
- кѝцошлѝк м *ѝреѝтерано удѝшавање, кѝцошење, ѝздање*. – Овѝј стѝвѝри су ти за кѝцошлѝк.
- кѝцошлѝја м *човек коѝји ѝази на свој излѝд*. – Мѝј бѝштѝ е бѝл голѝм кѝцошлѝја.
- кѝцошлѝја ж *жена коѝјој је сѝпало до сѝпалноѝ излѝда*. – Мојѝ мѝти и сѝстрѝ су волѝле да бѝду кѝцошлѝке.
- кѝладанац м *извор, кладенац*. – Ёдем на кѝладанац да завѝтѝм вѝду.
- кѝладанче с дем. од *кладанац*. – И на најголему шѝшу кѝладанче ѝспод нашу ливѝду ѝма вѝду.
- кѝладѝ несвр. *ложи ваѝпру*. – Дѝста сам јѝ клѝлѝган, сѝг нѝка дрѝги кѝладѝ.
- кѝлѝ-кѝлѝ *узвик за означавање радње коѝја се врѝи полако, без журбе, наѝенане*. – Укачи се у кѝла и кѝлѝ-кѝлѝ до град.
- кѝланѝт м *клѝринѝћ*. – Мѝј унук свѝри у кѝланѝт.
- кѝланѝк м *месѝо на ѝрлу на коме је живоѝћѝња заклана*.
- кѝласѝк м дем. и *хѝћ*. од *клас, класѝћ*. – Почѝла пчѝница да пѝшта класѝк.
- кѝластѝк м в. *класѝк*.
- кѝлашње ж *ваљано сукно од небојене црне вуне*. – Кѝлашње супѝтопле от шѝјак.
- кѝлашњѝц, -а, -о *коѝји је од клѝшња*. – У кѝлашњѝне чашире ѝде и зѝми и лѝти.
- кѝлашњѝно поимен. *придев*. – Ёде у кѝлашњѝно.
- кѝсна несвр. *кујући, искѝвајући ошѝри (моѝику, секиру и сл.)*. – Несѝ клѝпѝл матѝку, затѝј не мѝж добрѝ ни да кѝпаш.
- кѝпетѝр м *велико звоно коѝје се везује овну ѝредводѝнику, клѝѝѝуша*. – Врзѝ клѝпетѝр на овнѝ да чѝсм кудѝ ми ѝвце ѝду.
- кѝпѝне свр. *удари*. – Кѝпѝни га прѝко уста, па га умѝри.
- кѝлечѝкѝ прил. *кѝлечѝћѝ*. – Кѝлечѝкѝ сам га молил, ѝл' ми нѝшта нѝ помѝгло.
- кѝлѝе несвр. *кѝлѝи*. – Почѝл пасѝљ да кѝлѝје.
- кѝлѝкер м изр.: Мѝж ми се увѝти за кѝлѝкѝри (*нишѝћа ми не може*). – Болѝ га кѝлѝкѝри (*бѝи ѝа бриѝа*). – Ёма кѝлѝкер за свѝ (*уме да мѝсли, да сѝвара*). – Ће добѝје кѝлѝкѝри (*нишѝћѝнеће добѝћѝи*).
- кѝлѝнац м *фиг. ноѝа*. – Тресѝ ми се кѝлѝнци.
- кѝлѝска ж 1. *дѝчја иѝра (кѝлѝс)*. – Дѝнѝс ће се ѝграмо кѝлѝску, дѝјдѝ и тѝ; 2. *фиг.*

- пентис*. – Кліска му до колéна.
- к*лісписе* свр. *побeднe, стпружнe*. – Кэд ме видóше, клиснóше низ врвину.
- к*лисóрац* м *момчић, дечак*. – Óј ві мóмци клисóрци (*пар. пeсма*).
- к*лисóрка* ж фиг. дем. од *класка* (2). – Не пипај клисóрку, ће ју откíнеш.
- к*лічка* ж фиг. *лоза са рђавим наслеђем некој преїка*. – Знáмо мí њигову клічку, тэкóв му е и бштá бил.
- к*лóbук* м *мехур на води (када врн или пада пљусак) или кожи када се оїари или оїржи*. – Попарí се, па ми се надíже голéм клóbук.
- к*лобóчи* се несвр. *надíже се, приви клобуке*. – Кэд ће закипí, млекó пóчне да се клобóчи.
- к*лóпа* несвр. фиг. *јeдe*. – Áјде да клóпамо. – Ел íма кэквó да клóпамо?
- к*лопáње* с в. *eдeње*. – Свáки дэн клопáње, а рабóта нéк стой.
- к*лóпкe* ж пл. т. фиг. *устíа*. – Едвá чéка да отворí клóпкe. – Затвóри клóпкe, сáмо се тí чуеш!
- к*лóпшe* свр. фиг. *мало јeднe*. – Клопнóли мáлко, па отишли на рабóту.
- к*лóпшe* несвр. *каїље (вода) и стпвара карактeристичан звук*. – Слушај кэкó водá клóпшe.
- к*лóца* се несвр. *куца се пeрашкaма (бојeним јáјимa за Ускрс)*. – Áј се клóцамо.
- к*лóцнe* свр. *окине (пyшка)*. – Нeће пyшка да клóцнe. – Сэк ћу клóцнeм спyшку.
- к*лóвчe* с *клуїко*. – Свú прeћу намотáла у клóвчшнi.
- к*лeкaв*, -а, -о пеј. *онај који је слаб и изнeмoгao*. – От клeкaвог човeкa нeмa рабóгa.
- к*лeчка* ж изр.: Турí клeчку (*пoдмeтíне комe нoжy, сáйлeйe*).
- к*лeштí* м *клeштíа*. – Ўзни клeштí па вáди јексeрн, нeмóј цáбe да седíш.
- к*лeштí* крáци несвр. *јeдвa хoдa, хoдa пpеїлићући нoжaмa*. – Прeбили га Бyгари у овeј рáт, па сэг eдвá íдe, клeштí крáци.
- к*лóкнe* свр. 1. *пocустíанe, клонe (од тeшкoг рaдa, умoрa)*. – Умopí се, па клóкнy нáзaм; 2. пеј. *изнeмoгнe, лeжнe, пaднe*. – Ћу га пítам кeквó ће рабóти кэд eдн дэн клóкнe и нeмa кúј да га вíди.
- к*лyницa* ж *клyн*. – Жлyна íмa голeму клyницу.
- к*лyничка* ж дем. од *клyницa*. – Пíлчe клyцкa пчeничку склyничку.
- к*лyцa* несвр. *јeдe зpнo пo зpнo*. – Дeтe клyцa грóјзe.
- к*лyцa* се несвр. фиг. *зaдиркyје се*. – Зa ћутeк је, сáл се клyцa.
- к*лyц-гoвнó* с пеј. *онај који се стпално зaдиркyје*. – Рáкa e голeмо клyц-гoвнó, свí бeгају од њeг.
- к*лyцнe* свр. 1. *засeчe дрвo*. – Кúј ли клyцнy овeј вилдáнчe, да ми e да знáм; 2. *пoјeдe нeкo зpнo*. – Клyцнy нeкy црeшњy, па си óдe; 3. *дирнe, удари кожa*. – Клyцнy га, ал' му овáј врнy и тóј дeбeлo; 4. изр.: Дa клyцнeм у дрвó (удари, куцнe у дрвo с цилeм да кожa служн здрављe или да се нeишпo ишпo јe добрo нe мeњa).
- к*лyцнe* се свр. 1. *пoceчe се*. – Клyцнy се с нoжэк по прeс; 2. в. *клyцa се*. – Клyцнe се, па му крив ѣвол кoд га избúју.
- к*мeљ* м бот. *хмeљ Humulus lupulus L.* – Нaјбóлe пíво e от кмeљ. Али и од eчэм је добрó.
- к*нóћи* прил. *дoвeчe, вeчeрaс, кaд пaднe мpак*. – Дóјди кнóћи куд мeн.
- к*њeжíчка* ж бот. *врстíа пpеишe*. – Књeжíчка стíза крáјeм мáјa, нe црвљa. Млóго e слáткa.
- к*њíгe* ж *листíвaц, пpeћн одeлaк пpeд-жeлуцa пpeживaрa са јакo нaборaним листíастим зидовимa Otasus*.

- књигица ж *дем. и хит.* од књиџа, књижица. – Ђу ти дам едну књигицу да читаш.
- ко везн. *као.* - Живе посебито, ко да су Евреји.
- кобѣља се несвр. 1. *којрца се.* – Кобѣља се како пиле у кучина; 2. *мучно живи, једва саставља крај с крајем.* – Кобѣљам се некако, ал' тешко.
- кобѣлка ж *обрамица.* – Носи воду на кобѣлку.
- кова ж 1. *кофи, ведро.* – Променимо кову на бунар; 2. *фиг. џава.* – Заметнул онолку кову, а ништа си у њу нема.
- кóваница ж 1. *кућа са зидовима од зрѣда и баскија између којих се налази блајто помешано сламом или плевом; зидови су сјоља и изнујра облејљени блајтом.* – Пред онј рат у наше село су биле чакмаре, кóванице и куће на долму; ретко су биле сидане куће; 2. *врста обуће направљене тако што је зорњи део од коже укуцаи ексерчињима за сјољну сјрану доњеж дела који је направљен од дебеле удубљене зуме.*
- ковѣ несвр. 1. *појкива.* – Видѣл сам како албатин ковѣ волóви; 2. *укива.* – Ковѣ доску; 3. *фиг. звоца.* – Мбра да слуша жену, кад му цел дон ковѣ уз главу.
- кóвица ж *дем. и хит.* од кова, кофица.
- ковржањче с *божињни хлѣичић умешен у облику латиничног слова "С".*
- ковртњаќ м *велика кришка хлеба.* – Дал са[м] му ковртњаќ и па глдан.
- кóвчег м *сандук за чување празничне одеће, девојачких дарова и сл.* – Неко ми претурал по кóвчег.
- ковчежќ м *дем. и хит.* од ковчеж, ковчежић. – Погледá у младевестин ковчежќ да видим како е донѣла.
- кóдник м *ходник.* - Некад се и у кóдник живѣло.
- кóднице с *дем. од кодник, ходничкић.* – У нашу кућу голѣм кóдник, а у њину не
- кóдник, него кóднице.
- кóжица ж *кожа која остиане кад се с ње скине сланина.* – Турн неку кóжицу у пасуљ.
- кожљаќ м мн. *кожљаћи пеј. од кожа.* – Од онј кожљаќ ништа не мож да направн.
- кожмурка ж *сјољни омошач воћних и дружих биљних плодова.* – Овј пасуљ има млого кожмурке. – Кад се грóже исѣса каже се: "Остале само кожмурке".
- кóжпе гаће ж *в. џаће.* – Неће му помóгну ни кóжне гаће кат почнем да га бием.
- кожу м *кожух.* - Куде љцепи нóв кожу? – Ни дѣвет кожува му неће помóгну (*каже се кад је много хладно.*)
- кожуче с *дем. и хит.* од кожу, кожуичић. – Ладно е, обучи си кожуче.
- кожушар м *мајстор који прави кожухе, хурчија.* – Еленко, кожушар.
- кожушиња ж *аузм. од кожу.* – Обуко се у дѣдину кожушину, па ми е топло, топло.
- кожушљаќ м *пеј од кожу, сјари замани кожух.* – Скини тј кожушљаќ да личиш на човека.
- кóзја врвница ж *врло узана сѣаза.* – Ми, деца, кат смо брали цвеће, ишли смо и по кóзје врвине.
- кóзја погачица ж *бот. врста шибба Rhamnus carthartica L.*
- кóј, која, кој (коѣ) мн. *кој, којѣ (коѣ), која зам. ко, која, које мн. који, које, која.* – Кóј те нића, глѣд си послу. – Кóј те детѣ ўби? – Коѣ је врѣме сóг? – Кој људи суме тражили?
- којгóд зам. *којигод.* – Којгóд дóјде, има се поштује.
- кóкви несвр. *поклања велику пажњу некое или нечему, моли некога да учини нешто.* – Нећу никог више да кóквим.
- кóкви се несвр. *решава се, неодлучан је.* – Кóкви се цел дан да л' да појде сас нас.
- кокодашка ж 1. *цело језро ораха.* – Мѣк

- ора, па мџ кокодашке да вади; 2. *састављени прстији (у кују) на руци*. – У старо време ко е бил нѣмиран, учитељ би га с пручѣ бил по кокодашку.
- коколѧн м *ониј који има крујне, буљаве очи*. – Уплашил га едѧн коколѧн, па не смѣ да излѣгне на пѹт.
- коколѧпа ж *она која има крујне, буљаве очи*. – Онѧј коколѧна ће те жѣдног преведѣ преко вѣду.
- коколѧс, -та, -то *крујних очију, буљав*. – Мѹж ју је коколѧс.
- коколѧт, -а, -о в. *коколѧс*. – Има мѹжа коколѧтог.
- коколи несвр. *гледа избечених очију, буљи*. – Сѧмо е у мѣн коколѧл.
- кокоњѣж м *кокоњешѣе, врѣћа народноѣ кола врло брзоѣ рѣтѣма*. – Дѹша ми испаде играјѧн кокоњѣж.
- кокори се несвр. *сили се, прави се јак (нако ѣо тије)*. – Изр.: Кокори се кѣко петѧл на кокошку.
- кокѣче с *дем. и хѣп. од кокошка*. – Испѣкал кокѣче за ручѣк.
- кокѣчица ж 1. *дем. и хѣп. од кокошка*. – Ђу ти дам еднѣ петличѣ за двѣ кокѣчице; 2. бот. *врѣћа цвећа*. – Набрали смо кокѣчицу за нѧшу учитѣлѧцу.
- кокошињѧк м *кокошињи измеѣ*. – Нѧј бољѣ ѣубре је от кокошињѧци.
- кокошињѧ, -а, -о *кокошији*. – Изр.: Јѣл кокошиње нѣге (*не уме да чува ѣајну, брбљѧвац*).
- кокошињѧка ж *кокошија бува*. – Кокошињѣке ми напѧле кокошке, мѣра да и[х] запрашѹјем.
- колѧц м *колац*. – Турѣше га жѣвог на колѧц.
- кѣла ж в. *воловска кола*. – Дотерѧше пѹна кѣла з-дрѧва.
- кѣла (се) несвр. *коѣрља (се)*. – Кѣла бѹре; – Ако пѹштѧн бѹре да ти се кѣла, мѣ[ж] се разбѣје.
- колѧј рабѣта прил. *лако, без муке*. – Тѣ е за мѣн колѧј рабѣта.
- колѧње с *коѣрљање*. – Престѧнимо с колѧње обрѹчи, ѧј се ѣграмо жмичкѹ.
- колѧч м *славски колач*. – Јѹтре је Гмѣтровдѧн. Бѧба мѣси колѧч за у цркѡу.
- колѣниѧка ж 1. *велико дрѡено врѣѣно, служи за намоѣѧвање основе ѣри спѡвању ѣткања*; 2. *назив једноѣ народноѣ кола*.
- колесѧр м *предѧн дѣо воловских кола (са два ѣочѧка)*. – Турѣше двѧ трупѧ на колесѧр, па и[х] спуштѣше нис Пољѧницу.
- колибиште с *месѣо ѣде су, или ѣде су биле колибе*. – Колиба ни се разрушилѧ, остѧло сѧмо колибиште.
- колиѣцѧ, -а, -о в. *количѧки*. – Колиѣцѧ е, а умѣ да тѣра тѣчак.
- колиѣчка с мн. *дем. и хѣп. од кола, количѧ*. – Сѣдал у колиѣчка, па се вѣзи.
- колиѣчки, -а, -о *мали, малѣн*. – Колиѣчки е, као да не едѣ лѣб.
- колишѧта ж *ауѣм. и ѣѣ. од кола*. – Прѡодѣла нѣчија колишѧта кроз нѧшу ѧйѡу и напѣрѧла пѹт.
- колѧи, колѧ, колѧко *колиѧи*. – Колѧи е биѣцман, нишѧта си не разѹме.
- кѣлко прил. *колиѧко*. – Кѣлко ѣѣеш, тѣлко ѹзни.
- кѣлко-тѣлко прил. *ма колиѧко, колиѧко-ѣолиѧко*.
- кѣлне свр. *закоѣрља, коѣрљѣне*. – Кѣлни ми колѣѣ!
- кѣлѧ с мн. *дем. и хѣп. од кола*. – О[д] дрѡѧца ми дѣда напѣрѧл кѣлѧ.
- колѣс с *дем. и хѣп. од коло, ѣочѧкиѧ*. – По ѧѣл дѧн тѣра колѣс сѧс жѣцу. (*Жѣца је нарѡчиѣо сѧвијѣна да се нѣме без ѣѣешѧкоѧ може ѣѣѣрѣѣи обрѹчили неѧи ѣочѧкиѧ*).
- комѣѧи се несвр. *сѣпѣди се*. – Комѣѧи се

- како младевеста.
- комáј прил. *поспéшено, скоро да*. – Комáј се облачи. – Комáј ће пáдне киша
- комарáц м зоол. *комарац*.
- комáт м 1. *одломљени или одсечени комад хлеба*. – Куд њéга ти е дáн и комáт; 2. *један предмет или штíпо слично*. – Тóј се продава на комáте, а нé на кíло. – Кóлко комáта вретéна да ти кúпим?
- коматóк м дем. и хиџ. *од комаћ (1)*. – Залáжни се с коматóк, док напрáним нéшто за ручáк.
- коматáр м *нерадник, зóштован*. – Коматáр, сáмо чéка да мусе дá.
- коматíна ж *аузм. и пeј. од комаћ (1)*. – За њéг úвек íма коматíна, а за мéн едвá и коматóк.
- коматíше несвр. *сече, ломи на комаде, комада*. – Не коматíшите лéб. Сéчите колкó трéба.
- комíп м *оцак, димњак*. – Накривíл ми се комíп, мóра га испрáним.
- комињáк м *вино које се добија када се у комину сипá вода*. – Дéда за ручáк за стáри úвек донесé пúну букáру с комињáк.
- комињáче с дем. и хиџ. *од комињак*. – Сéдоше и попише нéко комињáче пред ручáк.
- компáнија ж пеј. *лоше друштво*. – Óн и његóва компáнија ми изгазíли свí расáдници у бáчу.
- компíр м бот. *кромпир Solanum tuberosum L.* – Пéчени компири су пóслатки од вáрени. – Изр.: Кóј ће ми компири (*штíпа ће ми, не пíреба ми, не желим да зá видим*).
- компириште с *кромпиршиште, земљиште засађено кромпиром*. – У компириште се увукал коњштип и свé ће поедé компири.
- компирчáк м дем. и хиџ. *од компир*. – Дáј му нéки компирчáк да понесé на дéцу.
- компири́ја м пеј. *онај који има крујне, буљаве очи*. – Онóг компири́ју нéћу да видим у обóр, úпрокуди ми дéцу.
- комшилóк м *комшиљук, суседство*. – Ѐмам добáр комшилóк.
- конáц м *конац*. – Не види да удéне конáц у иглú.
- кóндраци м пл. т. *фантáстична сипна бића, која, кад се нађу у човеку, не дају му да мирује*. – Не држí га мéсто, ко да íма кóндраци у дúпе.
- кондúра ж *цицела, обично зрубље израде*. – Обúл бáбине кондúре, па се шéта по обóр.
- консérва ж *конзерва, лименка*. – На консérве живí. – Шутíра консérву по пúт.
- кончáк м дем. и хиџ. *од конџ, конџић*. – Дáј ми кончáк да примрштим на мúжа кошуљу.
- кончурлáк м *конџи (умрени)*. – Купí нéки кончурлáк, едвá га размрсí.
- кóњка ж деч. *коњ*. – Кóњка пасé. – Упрéгли кóњуку у чéзе.
- кóњска кóла с мн. *возило на пíочковима које вуку коњи*. – Препраíл кóњска кóла у волóвска.
- кóњски болéж м *велики болови*. – Док ми извадише зúб, истрпé кóњски болéж.
- кóњски вагóн м *запíворени пíеретини железнички вагóн*. – Кат сам ишáл у војску, возíл сам се у кóњски вагóн (1958. зод.). – У кóњски вагóни су заробљеници вóзени у Нémачку.
- кóњски ћутéк м *велике бајшине*. – Изéл кóњски ћутéк (*доблио велике бајшине*).
- кóњско мéсо с *коњетина*. – У војску сам јéл и кóњско мéсо.
- кóњштип м зоол. *ровац*. – Свú ми градíну кóњштип упропастил.
- копилáча ж *жена која је родила копиле, ванбрачно деће*. – Копилáчу нíкој нéће за женú.

- копи́на ж бот. *купи́на* *Rubus fruticosus* L.
– Идемо у копи́не.
- копи́ња́к м *купи́њак*. – Идемо у копи́ња́к да беремо копи́не.
- копра́ља ж *алаи́ка* којом се чи́сти ра-
они́к од земље и блаи́ти. То је њоснаи́о
џвоже у облику троу́гла најакнуи́о
на оси́он. – Вес копра́љу не по́ди на
орање.
- копрџка се несвр. *пра́нака* се у пра-
шини. – Млого во́лим да гледам како се
ти́чићи копрџкају по прашину.
- копу́с м бот. *купу́с*. – Изр.: Копу́с гледа,
месо ва́ди.
- копусџк м дем. и хп. од *копу́с*. – Копусџк
имамо за ручџк.
- копусџр м онај који радо и мно́го једе
купу́с. – Ма́рко е голџм копусџр. Са́мо
копу́седџ, ништа дру́го.
- копусџрка ж она која радо и мно́го једе
купу́с. – Еве ју иде копусџрка.
- копу́сник м *пи́ниа*, *џибаница* од *купу́са*. –
Копусник је го́тов, мо[ж] се еде.
- кораве́је несвр. *поси́аје* *корав*. – Почџли
они́нци да ми кораве́ју.
- корде́љка ж *окруњени клии́* *кукуруза*. –
На корде́љке се гре́ју. – С корде́љке печу́
раки́ју.
- ко́реп м *клии́* *кукуруза*. – На стру́к по два
ко́рена расту. – Лу́пи ко́рење, па га врља
у ко́ш.
- коренџџк м дем. и хп. од *корен*, *мали*
клии́ *кукуруза*. – Откри́и едџн коренџџк
и дадо га на де́цу да га испечу́.
- ко́рсње с зб. *им*. од *корен*, *клии́* *ови* *ку-*
куруза. – Пџчено ко́рење је по́слатко од
ва́рено.
- ко́рни несвр. *изр.*: Цре́п грне ко́рни: ”Ка́м ти
а́ло поклопа́ло?”
- ко́рис м *кориси́*. – О[д] то́ј не́мам ни́какав
ко́рис.
- кори́ца ж *кора* (о хлебу). – Има зу́би, па
еде са́мо кори́це од ле́б.
- кори́чка ж дем. од *корица*
- ко́рка ж *кора* од *боси́ани*. – Пра́ци млого
во́ле ко́рку од лубени́цу.
- кору́ба ж *издубљено кори́ио* од *дрвџи*
или *камена*. – Си́пи во́ду за пра́ци у ко-
ру́бу.
- коруба́ви се несвр. *криви* се. – Почџле
да́ске да ми се коруба́ве.
- кору́би се несвр. *в. корубави* се.
- коси́на ж *си́рма* *си́рана* *брда* или *пла-*
нине. – Видиш ону́ј коси́ну. Уз њу́ тре́ба
д-идемо.
- коси́ца ж *ножић* *сри́аси́оџ* *сечи́ва* за
брање *џрожџа*. – Ја́ и мо́ј бра́т Сла́вко
смо с коси́цу бра́ли гро́јзе.
- ко́ска ж 1. *кост*. – Во́ли да жљу́ве ко́ске; 2.
фиг. пџуђе *чељаде*. – Сна́јка е ту́ђа ко́ска.
- космури́на ж *ау́џм*. од *коса*, *неуређена ду-*
џачка *коса*. – За́расал у космури́ну како
по́п.
- космурџак м *коса* која *ои́падне* *при* *че-*
иљању или *ишињању*. – Пу́н ми че́шаљ с
космурџак. – Помџто космурџак.
- ко́сопас м *болеси́* која *доводи* до *опа-*
дања *косе*, *лишиј* *косе*. – Ко́сопас му на-
праи́л печати́ти по гла́ву.
- костџм м *женска* *јакна* од *пиканине*. – Са́-
мо сугоспе носџле костџм и сукњу.
- котџл м 1. *кои́ао*. – Згре́ја во́ду у котџл да
ку́пем дете́; 2. *удубљење* у *попџоку*
испуњено *водом*. – Ка́[д] до́јде ле́то
идемо у котлџви да се купемо.
- ко́тка несвр. *увлачи*, *смишџа*, *си́авља*. –
Кџтка руке у це́пови, да му не́ зима́.
- котлџц м *удубљење* на *џрудима*. – Не́што
ме за́боле у котлџц.
- котла́јка ж *земљани* или *емајлирани* *суд*
са *дриком* *одозџо* и *поклои́цем* који
служи за *пошење* *хране*. – Ка́д по́јдемо
на њи́ву, ми́ носџмо две котла́јке пу́не с
пасу́љ.

- котлајче с дем. и хип. од *коћлајка*, у значењу *коћлајка*. – Дај ми котлајче да помузём козү.
- котличё с мали *коћао*, *коћлић*. – Вáри млекó у котличё.
- кóтне се свр. увуче се. – Кóтну се у бдар, па зáсна.
- кóцка ж *поплочан* *йућ* коцком, калдрма. – Мој дéда нíкад не ишёл с кола у град, јер волóви едвá íду по коцку.
- кочáп м *срчика* *џлавице* *куйуса*. – Млóго вóлим да едём кочáн от копүс.
- кóчар м *свињац*. – Утéрај свињу у кóчар и затвóри ју.
- кóчарче с дем. од *кочар*, мали *свињац*. – Очíсти кóчарче, да прáци лежé у чíсто.
- кóчина ж *живинарник*. – Не пúштај кокóшке ис кóчину, док не снeсү.
- кочíна ж *кост*. – Мeсо поeдоше, а за мeн кочíне остаише.
- кочíнка ж дем. од *кочина*, *кочичица*. – Не остаише ми ни кочíнку.
- кочíца ж *кошчица* од *воћа*. – Зóбе црeшње са[с] свé кочíце.
- кочíчка ж дем. од *кочича*. – Кэд зóбеш црeшње, исплүвүј кочíчке.
- кóш м 1. суд од *врбовоџ* *прућа* за *ношење* *киселице* *хране*, *воћа* и *поврћа*. – Изр.: Од лóшег дужникá и кóш плéва дóста; 2. део амбара са *зидовима* од *лећава* у коме се чува *кукуруз* у *клићовима*. – Íмам момүрзу пун кóш.
- кошóк м дем. од *кош*, *кошић*. – Дај му кошóк да нóси грóјзе. – Їóш íмам момүрзу у кошóк.
- кошáра ж *пíчала*, *сíјаја*. – Бóг дава, ал' у кошáру не утeрүје.
- кóшка се несвр. *џурка се*, *дира се*, *задева се*. – Кóшкају се кeко телци.
- кошкáње с *свађа*, *џурање*, *задевање*. – Тóј њíно кошкáње нeће на добрó да испáдне.
- кóш-кóш узвик којим се *џоведа* утeрују у *јарам* *при* *презању*.
- коштeљáв, - а, - о *кошпиуњав* (о *плоду*). – Купíл коштeљáви орасн.
- кошүлка ж дем. и хип. од *кошуља*. – Íде у кошүлке. – За нóво íмам двé кошүлке.
- крá несвр. *кашље*. – Насéбал, па сáмо крá.
- кравáј м *поџача* *који се са даровима носи* *породиљни* и *новорођенчећу*. – Изр.: Íдемо на кравáј.
- кравáјче с *поџачица*, *земичка*, *хлебчић*. – Кэд бáба мeси лeб, за свáко детe омeси по еднó кравáјче.
- крáдне несвр. *краде*. – Изр.: Крáдне па прли.
- крáдом прил. *кришом*, *попíајно*. – Крáдом му дава. – Крáдом му узíма.
- крáђен, -а, -о *краден*. – Óна њeму пóтијо говори: "А кáко ћу јáдна да вечeрам? Гдe двá стáну, свe од мeн говорe: "Овóј ли је крáђена девојка?", а јá јáдна нeсам укрáђена (*нар. пeсма*).
- крáиште с *ивница*, *руб*. – Гáзи по крáишта, да се не улóпаш. – На дeл ми пáдла сáмо крáишта од њíве и брáништа.
- крáј м 1. *почећак*. – Ће пóчнемо от крáј, па докудe стíгнемо. – Он си е от крáј такeв; 2. *крај*. – Изр.: От крáј до крáј (од *почећка* до *краја*).
- крајчóк м *крајичак*. – Сeдал на крајчóк, па седí.
- крaљíца ж бот. *врeћи* *белоџ* *џрожђа*, *слично* *афусалису*. – Остáљај крaљíцу за слáтко.
- крáставица ж бот. *крастáвац* *Cucumis sativus* L. – Не кíдај крáставице, јóш несү порáсле.
- крáставичка ж дем. и хип. од *крастáвница*. – Исeчи нeку крáставичку за мезe.
- крáтачак, -чка, -чко *прилично* *краћко*. – Крáтачки ми рукавí на кошүљу.
- кратeје несвр. *постáје* *краћи*, *смањује се*.

- Почёл дѣн да кратеје.
- крауће несвр. *кашље*. – Насѣбал, па сал крауће.
- крѡвица ж фиг. *пара, новац*. – Отишѡл у печѡлбу да спечѡли неку крѡвицу.
- крѡѡше несвр. пеј. *вриш велику нужду*. – Кѡко ли га не срмотѡ да крѡѡше пред врата.
- крѡуљина ж *ауѡм. и ѡеј. од крѡ*. – Размазѡл крѡуљину по образѡ.
- крѡчѡк м *дем. од крѡ*. – Ђе пѡдне крѡчѡк.
- крѡчиѡна ж *в. крѡуљина*.
- кред предл. *код*. – Доодѡили смо кред вѡс на светѡц.
- крѡка несвр. 1. *крекеће*. – Крѡкају жѡбе у рѡку; 2. фиг. *плаче (о деѡтеѡу)*. – Зѡшто ли онѡј крѡкало крѡка, кѡд је са свѡ задовѡљено?
- крѡкало с фиг. *деѡте*. – Куде ти е крѡкало да му дѡм бонбѡнку.
- кременѡдла ж *кренадла*. – Оцѡчи ми мѡлко от кременѡдлу.
- крѡсило с *кресиво*. – Дѡј ми крѡсило да упѡлим цигѡру.
- крѡћање с *креѡћање*. – Пратѡили његоѡо крѡћање па га уватѡили.
- крѡжља м *онај који је крѡжљав, закрѡжљао, крѡжљивац*. – Сви су крѡжље у њигѡву вамѡлију.
- крѡв, -а, -ѡ *ѡѡав*. – Еленко е крѡв на лѡву нѡгу.
- крѡвачак, -чка, -чко 1. *кривудаѡ*. – Возѡмо се по неки крѡвачак пѡт, па ми се зѡшомуги у глаѡу; 2. *који је мало одѡговоран, који мало сноси кривицу*. – За тѡј си е и ѡн мѡлко крѡвачак; 3. *мало наѡнуѡи, искошен, нахерен*. – Сѡд ти е мѡлко крѡвачак, ѡе пѡдне ако га не пѡтпреш.
- крѡваче с *преѡриѡи, сѡсѡвљене шаке као за умивање*. – С едне крѡваче наранѡи пѡлиѡи.
- крѡви несвр. 1. *храмље*. – Крѡви на едну нѡгу; 2. *искривљује неѡѡиѡ*. – Крѡвим желѡзо, ѡћу да напѡрим кѡку.
- крѡвина ж 1. *савијуѡтак ѡѡѡа*. – До Каменицу ѡма пѡно крѡвине; 2. изр.: Сачѡка некого на крѡвину (*наѡкосѡи, освеѡи се*).
- крѡви ѡста несвр. *ѡѡори неѡсѡину*. – Не мѡгу да крѡвим ѡста, ѡћу да кѡжем кѡко е билѡ.
- крѡво-лѡво прил. *како ѡѡако*. – Крѡво-лѡво, пројѡмо некако.
- крѡвонѡсас, -та, -то *који је крѡва носѡ*. – Крѡвонѡсас је, па штѡ! Сма добру дѡшу.
- крѡз м *ѡриз*. – Нѡма зѡби, па еде сѡмо крѡз.
- крѡчица ж *дем. од крѡшка, крѡшчица*. – Оцѡчи ми крѡчицу лѡб.
- крѡка несвр. *једе, обѡлно једе*. – Крѡка док се не накрѡка.
- крѡчање с *једење, крѡканлук*. – Отѡше на крѡчање.
- крѡкаче с *ношење некоѡа на леѡима*. – Заметнѡл га на крѡкаче, па га нѡси. – Нѡси дете на крѡкаче.
- крѡкне свр. *забије*. – Крѡкну му нѡж у мѡшѡну.
- крѡља несвр. *сѡѡлиће, ѡѡра, обѡра, ѡрубо ѡѡра лѡѡѡу*. – Вѡта не крѡља, мѡж да ѡгра вѡзбал.
- крѡљеж м *крѡљ*. – Дѡда ми показѡл кѡко се чѡсте волѡви от крѡљежи.
- крѡљѡшка ж *ѡѡвиѡена лѡѡѡра за ѡреѡз ѡѡреѡѡа на двоколицѡма*. – Тѡри крѡљѡшку на колесѡр.
- крѡдѡк м *осѡѡѡѡак окрѡена зѡба у вѡлици*. – Дѡктур се намучѡл, док ми извадѡл крѡдѡк.
- крѡпе свр. *наѡло крене на неку сѡѡрану, јурне*. – Кѡт крѡпе, не мѡж га заустѡнш.
- крѡпча м *ѡѡѡа без носѡ или са малим носѡм*. – Крѡпча е грубогледан и затѡј нѡма дрѡство.

- крчи́ несвр. *закера, неџодује*. – Нешто му не повóљу, па цел дџн сáмо крчи́.
- кршоку́рина ж *сѣара доѣрајала сѣвар, сѣарудија*. – Шћѣ ти тáј кршоку́рина? – Вóзи се у кршоку́рину.
- кршóши се свр. *осѣава некоџ на миру, не буде досадан*. – Кршóши се, да ми лáкне.
- крштéва несвр. *криѣава*. – Отпшэл да крштéва детé у цркву.
- крштéње с *свечани ручак који се ѣрави ѣоводом давања имена деѣеѣу. На свечаном ручку ѣосле одређених риѣиуала кум деѣеѣу даје име*. – Идемо у кúмови на крштéње.
- кубé с *ѣлехана ѣећ облика ваљка*. – Увечер ни дéда зберé око кубé, па ни прѣча прѣче од онáј рáт.
- кубéшце с *дем. и хиѣ. од кубе*. – Кэт сéднем ус кубéнце, óдма ми се приспѣ.
- кúварица ж *зидна крѣа са извезеним моѣиѣима из куварсѣава*. – У грáд ѣзнад шпóрет, на дúвар, стой кúварица.
- кúд предл. 1. *код*. – Кúд нѣг нéма трте-мрте, мóра се рабóти; 2. *ѣрема, ка, у ѣравицу*. – Иде на кúд мéн; 3. изр.: Од нéмај кúд (*из нужде, збоџ немаѣиѣине, заѣио ѣиѣо нема куд, ѣиѣо не може друѣачије*).
- кудé прил. 1. *куда*. – Кудé ћеш? – Кудé идеш?; 2. *ѣде*. – Кудé су ти браћа? – Кудé си се забайл?; 3. *заѣио*. – Кудé си тóлко запéл?
- кудéља ж *ѣреслица*. – Тáј женá не вáта кудéљу у рúке.
- кудéљка ж *свиѣтак вуне ѣриѣремљен за ѣредење*. – Дэ́нá[с] сам испрéла двé кудéљке.
- кудéње скуѣење. – Áко се децá бегендѣшу, кудéње п[х] нѣће раздвóи.
- кужљѣпа ж *окруњен клиѣ кукуруза*. – Умам лáнске кужљѣне, јóш п[х] несéм изгорéл. Áко óћеш, ћу ти п[х] дáм.
- кужљѣнка ж *дем. и хиѣ. од кужљѣина*. – Тúри нéку кужљѣнку у кубé.
- кужљѣца ж *в. кужљѣина*.
- кужљѣчка ж *дем. и хиѣ. од кужљѣина*.
- кúжнс свр. *ѣобежне*. – Кэд видé зóр, óн кúжну кро[з] шиблáк.
- кúзман прил. *никад*. – Изр.: Ће дóјде на кúзман.
- кúј, кугá, кумé мн. куй *ко*. – Кúј те пѣта? – Од кугá е, млóго е. – Нéма кумé да врéим. – От куй си лúди?
- кúјна ж 1. *кухињски намеѣиѣај*. – Купѣли смо úбаву кúјну. – Мáјстор ће напраѣ висéћу кúјну; 2. *ѣосебна зѣрадица, на ѣрављена од ѣузле у којој се налази ѣекара, врѣшник, цреѣуља и оѣњиѣиѣе изнад коџа су верѣже и широк оцáк. У ѣој се ѣече хлеб, ѣѣоѣи масѣ, суѣи месо, обављáју божиѣни риѣиуали и др*. – Бáба улéгла у кúјну да напáли вúрну.
- кукáља ж *ѣиѣај за ѣоѣиѣаѣање*. – Почéл и óн да óди на двé кукáље.
- кúкиња ж *кухиња*. – У грáд ѣмају кúкињу, пóсебиту сóбу кудé спрéмају ручáк.
- кúкичка ж 1. *врсѣа малоџ косѣра за брање зрожѣа*. – Понéси кúкичку, ће ти трéба за плóвдину. – Дáј ми кúкичку да оцéчем овáј грóз; 2. *мѣтáлна кукица у облику удице којом се ѣриѣеже кашѣ оѣанка уз ноџу*. – Кúј ми скинúл кúкичке од опáнци?
- кукумáвка ж 1. *зоол. врсѣа ѣѣиѣце*. – Чúе се кукумáвка, нéко ће да úмре (*смáѣра се кад се чује ѣлас ове ѣѣиѣце да ће неко умрѣѣи*); 2. *пеј. жена*. – Кэт пóчне кукумáвка да ти ковé уз глáву, ће видиш кáкó е тóј.
- кукумáвчи несвр. *кука, ѣражи, моли*. – Свé ѣма, а сáмо кукумáвчи.
- кúку-мáо, кúку-мáо узв. *ѣлас кукумавке*.
- Кукуњéвдэп м *неѣосѣѣојеѣи дан, само у изразу: На Кукуњéвдэн (никад, на куково леѣо)*. – Ће ти врне на Кукуњéвдэн.

- кукурѐг м бот. *кукурек* *Helleborus div L.* – Не ватај кукурѐг, неће кокошке да снóсе.
- кукурѐгу узв. *кукурику*. – Кукурѐгу пѐтле, не зóби ми мѐтле. Мóја мáти лúда, рáзбиће ти мúда (*шала*).
- кулáк м *бо̀зaйцaн*. – Бѐше кулáк, а сóг нí-кој и нíшта.
- кулáстра ж *п̀рво млеко п̀осле ја̀зњења, ко̀жења или п̀шења*. – Измúзи мáлко от кулáстру за сíршште.
- кулýза м пеј. *улицца, љѝгaвaц, п̀рeвр-п̀љивaц, лѝцeмeр*. – Знáм јá њѐг, тýј стáру кулýзу. Пá[з] се од њѐг.
- кулýк м *бeслáпaн рaд нa изг̀рaдњи п̀у-тeвa и др. јáвних рaдoвa*. – Пóсле осло-бођѐње од Нѐмци цѐло сeлó е излѐгло нa кулýк да се напрáн пýт од сeлó до грáд.
- кулýчи несвр. *рaди п̀шежак и нaп̀орaн п̀осaо, мнoгo рaди, ринѐа*. – Кулучíл, кулучíл, и нíшта нѐ стѐкал. – Нѐћу више нíкомдa кулýчим!
- кúма м и ж *кум, кума (уз име)*. – Кúма Јовáн и кúма Вíда ће ни дóјлу у гóсти преко Велигден.
- кумíца ж *куми*. – Мóра да бúдем дóм, да дочѐкам кúма и кумíцу.
- кумíчка ж *кумова ћерка*. – Кумíца и кумíчка дошли куд нáс, и донѐли крaвáј нa детѐ.
- кúмови поимен. прид. *кумова фамилија*. – Бíл сам у кúмови. – Идем у кúмови.
- кúмсто с *кумстíво*. – Кúмсто не смѐ да се раскíне.
- кúп м *љомила, скуп*. – Збíрамо ораси нa кúп. – Тýрај óдбир нa кúп.
- кúп прил. *скупa, зајeдно, ујeдно, све*. – Дошли нa кúп. – На кúп продáл и вино и рaкíју.
- купáц м *купaц*. – Цѐл дáн чeкá да ми улѐгне нѐки купáц у рáдњу. ál' не дочeкá.
- кúпѐчки, -чка, -чко *који се купýје, купóвни*. – Едý кúпѐчки лѐб, а нѐ мѐшен.
- кúпе (се) несвр. *купa (се)*. – Не отвáрај врáта, кúпем детѐ; – Кúпу се у рѐку.
- купувáње с *купóвaње*. – Истроши свѐ пáре у купувáње и штó ју трѐба и штó ју не трѐба.
- купчáк м дем. од *куп*, *љомилица*. – Збíрај сливе нa купчáк. – Збрáли се нa купчáк, пa едý.
- кúпче с *п̀стѐиција*. – Децá пíју вóду ис кúпче, а старѐн ис тeстíју.
- курáјбер м *неозбíљaн, п̀овршaн чoвек*. – Не íде тóј такó, курáјберу, не íде. Мóра се зáпне.
- кúрац м изр.: Болí ме кúрац (*бaш мe бригá*). – Кúрац ће добíе (*нишíа неће добíи*). – Їди у кúрац (*до љaвола*). – Нѐки кúрац (*важнa личност, чoвек нa п̀оложају*).
- курвэлáк м *курварстíво, курварски жи-воит, курвaње*. – Рáно се дáл нa курвэлáк.
- курвалѐк м в. *курвэлáк*.
- курвалáк м в. *курвэлáк*.
- курвалúк м в. *курвэлáк*.
- курвѐштија ж *аузм, и пѐј. од курва*. – Онáј курвѐштија ће га отѐра у Топóлни-цу (*месíто у коме се налази п̀сихија-т́ријска болница*).
- курвосúје се несвр. *јури жене, иде са женама, сíпaлно је у контíактíу са лaким женама*. – Дíгал сам рúке од њѐг, почѐл да се курвосúје.
- курвóше се несвр. в. *курвосује се*.
- кúре с фиг. *мaлишaн, унук*. – Бáбино кúре, не мóж без бáбу.
- курíл м *курир*. – У вóјску сам бíл курíл.
- кúрка ж фиг. *жена сумњивољ морaлa, лaкa жена*. – Онúј кúрку не мóра млóго да питýјеш. Сáмо ју поглѐдаш и гóтово.
- кúроња м фиг. *момчић*. – Дѐдин кúроња, не одвáја се о[д] дѐду.
- куротрѐсоња м *замлáћена, уврну́та*

- особа*. — Куде се натресе овóј куротресоња, бóш сáг?
- курсис** м *курсисѝ*. — Праи се да е завршил неку школу, а он бил курсис.
- куртбн** м *презерваѝнв*. — Гређани за онуј рабóту купују куртбн.
- куртула** ж *кулѝура*. — И тóј ми е куртула, учен човéк а пцуе.
- куртулан**, -лна, -лно *кулѝуран*. — Учен човéк треба да бóде куртулан, а не да се сви узирују у нег.
- курчи** се несвр. *прави се важан*. — Курчи се, а н-умé волá у дупе да убодé (*неспособан за све*).
- кус**, -а, -о кус. Изр.: — Штó е брзо тó е кусо (*није добро оно што се набрзину уради*). — Кус петóл завéк пиле (*каже се нежењеном човеку, човеку без обавези*). — Дошло и кусо и репáто (*и ко ѝ треба и ко не ѝ треба*). — Збрáло се и кусо и репáто (*свакакав свеѝ*). — Позвáл и кусо и репáто (*није бирао кога је позивао*).
- куса** несвр. *захваѝа јело кашиком*. — Дáј на детéложичку, нéк се учи да куca.
- кусáло** с *део кашике којим се захваѝа храна*. — Изр.: С кусáло га закусује, а здршку му бчи вáди.
- кусање** с *једење кашиком*.
- кускун** м *део коњске оѝреме који се коњу сѝавља под реѝ, подреѝњак*. — Купише нóв кускун за коња.
- кута** (се) несвр. *крије (се), сакрива (се)*. — Све кута о[д] децу; — Немóј се куташ! — Áј се кутамо!
- кутање** с *сакривање, деѝа иѝра жмурке*. — Áј се играмо на кутање. — Кутање му неће помóгне, ће га нáјду.
- кутиница** ж *дем. од куѝица*. — У кутиницу чувају дукат.
- кутичка** ж *в. куѝица*.
- кутика** ж *в. куѝица*. — Турн перце у кутику, да га не зáтреш.
- кутиче** с *в. куѝица*.
- кутрак** м *младо псеѝо, псиѝ*. — Нешто ми кутрак скúцка, не знам кáкво му е.
- кутре** с *псеѝанце*. — Ымам еднó кутре коé млóго воли децу.
- кућа** ж 1. *највећа ѝростѝорија у зѝради за сѝановање у коју се најѝре сѝоља улази*. У њој се налази оѝњиште, пeкара (*вурна*) и кухињско посуђе. Из ње се улази у зосѝинску собу и друже мање собе (*боричиће*). — О[д] дивáну улéгомó у кућу и сéдомó уз оѝњиште да се огрeјемо. На вериге закáчено пуно котличé с млекó и вáри се за нáс; 2. *зѝрада за сѝановање (врѝа кућа: нóва кућа, стáра кућа, мáла кућа, голéма кућа, кућа на гé, кућа о[д] чврc матријáл (чврcѝоz маѝеријала), чакмáра (чаѝмара), кóваница, туглáра, кућа на дóлму, ниcка кућа, висóка кућа, кућа на спрáт, кућа на двé вóде, кућа на чéтри вóде*).
- кућна мушица** ж *пеј. особа која нерадо излази из куће, која радије осѝијае код куће*. — Кућна мушица, врзáл се дóм, ни-где не мрда.
- кућни** поим. прид. *укућани*. — Сáмо су кућни билí дóм, никој други, рекáл едán човéк, и такој ни спасил од Бугари.
- кућњак** м *зуб куѝњак*. — Едвá ми дóктур извадил кућњак.
- куффер** м *војнички сандук*. — С пун куффер отишóл у вóјску.
- куче** с изр.: Куче без реп (*каже се лошем човеку*). — Наше куче (*наш човек*). — Нéма ни куче ни мáче (*нема никога, биѝи сам*). — Чуваш куче да те изедé (*исказивање неѝверења у своје младе, у своју децу*). — Нéма вéра у куче (*ѝ треба биѝи оѝрезан*).
- кучећи**, -а, -о *кучји*. — Ыдемо по кучећи траг. — Кучеће мéсо се не еде.
- кучи** се несвр. 1. *доноси на свеѝ младунче (о кучки)*. — Нáша кучка се свáку гóдин кучи; 2. *пеј. ѝораѝа се*. — Мужи, искáкајте ис кућу, снајка почéла да се кучи.

- ластїна ж 1. *покидати, заломљети врхови зелене винове лозе.* – Однел ластїну дѡм и дал ју на козе; 2. *део жрѡзда на коме се налазе бобице.* – Скорци позобали свѡ грѡзе, само ластїна остала.
- лацка несвр. *шїуца.* – Преладїл сам се, па лацкам. – Лацкам, неко ме спомїње.
- лацкање с *шїуцање.* – Има ли неки лек за лацкање? – Пропало од лацкање.
- лацне свр. 1. *шїуцие.* – Час по час, па лацне; 2. *фиг. издахне, умре.* – Едн дн ће и он да лацне, ако се сици; 3. *фиг. изненада поїпроши све (о новцу).* – Улеже у кавану и лацну му за час стодинарка; 4. у шали: *Ће му лацне мати (каже се месїо псовке).*
- лапнтї несвр. *в. ласка*
- лапнтї се несвр. *в. ласка се.*
- лапнтїје се несвр. *в. ласка се.* – Иди види какво се тој лапнтїје у Чукер.
- лабриња ж пеј. *уста.* – Заслужил да га удариш по лабрињу.
- лагарија ж *прилично лаке тежине (о стїварима).* – Све неку лагарију носи на себ.
- лагаријас, -та, -то *лазан, прилично лак.* – Носи лагаријасте дреје.
- ладан, -дна, -дно *који има ниску температуру, сїуден.* – Турише му ладне ђлоге на челѡ.
- лади (се) несвр. *расхлађује (се).* – Лади вино у бунар; – Ако се вино јѡш не оладило, пушти га нек се лади.
- ладшї несвр. *захлађује, почиње да бива хладно.* – Обучи антерију, почело да ладнї.
- ладно прил. *сїудено (у вези са температуром у каквој простїорији или на пољу односно са осећајем које такава температура изазива).* – Ладно е, обучи се.
- ладњикав, -а, -о *пмало хладан, прохладан.* – Обучи се, видиш да е ладњикаво.
- ладовїна ж *месїо заклоњено од сунца, месїо у сенци, хлад.* – Цел дн се одмара у ладовїну. – Изр.: Под моје дрво нема ладовїна (*нема нераднишїва и излеживања*).
- ладовїнка ж *хладовина (чесїо у експресном изражавању).* – Ај се одморимо малко у ладовїнку.
- ладолѡж м *нерадник, ленишїина.* – Све се ладолѡжи изнарађали; само оклапину ђеју, а за рабѡту не питају.
- лаза ж *лаж.* – Изр.: Ёл лаза (*каже се некоме кад почне да лаже*).
- лазарица ж 1. *једна из жрупе девојака које на Лазареву субѡту иду по селу од куће до куће, израју и певају лазаричке пјесме, желећи људима здравље и срећу, а пољима и сїоци род и плод;* 2. *бот. зумбул Niacinthus orientalis.* – Цвет од лазарицу млого мерїше.
- лазарице ж *мн. обичај играња и певања лазаричких пјесма на Лазареву субѡту.*
- лазаричка ж 1. *жена сїїна и ниског расїа.* – Он голем, а жена му лазаричка; 2. *бот. дем. и хиї. од лазарица, зумбулић.* – Откїни си неку лазаричку за вазу.
- лазарка ж *лазарица (1).* – Да беремо цвећенце, да кїтимо лазарке (*нар. пјесма*).
- лази несвр. *пузи.* – Дете ни јѡш лази, јѡш не проодило.
- лазибуба ж *ухолажа.* – Лазибуба каракаца.
- лајбер м *меїпални заїварач на заврїањ, рајбер.* – Затвори врата с лајбер.
- лаје несвр. *фиг. неїресїано жовори, наїомиње, уїозорава, савешїује.* – Изр.: Нема кумѡ да лајем.

лајпó с *џовеђа балеђа*. – У óскудицу жéне су с лáјна лепíле вурну.

лáкэчэк, -чка, -чко в. лэкэчэк.

лáкат м *мера за дужину, дужина једноџ лакíта*. – Преско зиму сам изаткала педесéт лáкта бáсмо за кошуље и пешкири.

лáкачэк, -чка, -чко в. лэкэчэк.

лакомíслив, -а, -о *лакомислен, брзо-íлейí*. – Старéј сiн ми е мlóго добóр, а млађéј лакомíслив; мiсли да се едé свé што летí.

лактóк м *дем. од лакáи*. – Удари ме по лактóк па ме óсакати.

лáкувац, -а, -о *лакован*. – Купíли на детé лáкуване ципилке.

лáкување с *лаковање*. – Óкни ме на лáкување лампéрију, да ти помóгнем.

лáкше узв. *íи́хо, íи́ше*. – Лáкше дéцо, да не разбúдите дéду.

лáла ж *изр.: Ће слúжи као бéла лáла (ради íод íрисилом)*.

лалé с бот. *лала, íулиíан Tulipia gesneriata L.* – Засадí лалé у градíнче. – Откину́ еднó лалé за вáзну.

лáмба ж *ламíа*. – Сiпи гáс у лáмбу! – Упáли лáмбу!

лáнда се несвр. *скиíта се, вуцара се*. – Нíшта не рабóти, сáл се лáнда по селó.

лaндáра несвр. 1. *клаíти се, млаíтара*. – Обукал ширóке чашíре, па му лaндáрају. – Завржи пéркле, да ти не лaндáрају. – Сáбља му се вучé и лaндáра; 2. *фиг. íрича којениíа, брбља, блебеће*. – Не лaндáрај, дóста е више! – Пуштíл ези́к, па му лaндáра.

лáндра се несвр. *íпресе се, дрма се*. – Лáндра му се закрпа на капуг.

лáни прил. *лане, íрошле ѓодине*. – Јóш лáни си бiл куд нáс, па сáг.

лáнски, -а, -о *íрошлоѓодишњи, лански*. – Мiломн за њéг, ко за лáнски снéг.

лапóв м *лоíов, крадљивац*. – Свé лапóв до лапóва.

лапр́да несвр. *пеј. баљеѓа, свишíа íрича*. – Од њéг нíшта пáметно не мóж да чúеш, сáмо лапр́да.

лáрма ж *фризура*. – Сэс кáпу си пóквари лáрму.

лáставичка ж *дем. и хиí. од ласíтавица*. – Глéдај, сiне, кэкó лáставичке летé.

лáстар м *леíпорасíи*. – Лóјзс всé потсрáло лáстар.

лáстрeж м *íраћка начињена од ѓумене íаниíлике за чији крај је канáиом везана кожица са обе сíране*. – Кэд узнем лáстрeж, ћу му изразбiвам свí пeнцири на кúћу.

Латíпка ж *име*.

лау́т м бот. *науíи Cicog arietinum L.* – Мóј дéда е од лау́т правíл кáву.

лáчан, -чна, -чно *ѓрамзив, íохлеíан, халáиљив*. – Мlóго е лáчан. – Лáчан сам, па шта?!

лéб м *хлеб. У селу íосíиоје разне врси́е хлеба: бајáт лéб (није свеж, усíтајали хлеб), éчмен лéб (хлеб од јечма), кiсел лéб, кúповни лéб (куíљен у íекари у ѓраду), мéшан лéб (хлеб умешен од íиеничноѓ брашна), мéшен лéб (хлеб који је умешен код куће), момóрзан лéб (хлеб од кукурузноѓ брашна), прбја (хлеб од кукурузноѓ брашна), ржен лéб (хлеб од раженоѓ зрна), самún (солун), тазé лéб (свеж хлеб), црепулáн (велики хлеб íечен у црепули), чiс лéб (хлеб од íиеничноѓ брашна) и врúћ лéб (íиоíао хлеб, íтек извађен из íекаре)*. – Нíшта болé од врúћ лéб и врúћу погáчу. - Изр.: Лéб и комáт (довољно, не íпреба више). – Лéжи лéбу да те јéдем (*каже се лењивцу*).

лебóк м *дем. и хиí. од леб*. – Óћу да сдéм мазéк на лебóк.

лебáр м 1. *фиг. нерадник, лешиíина*. –

- Тог лебара ћу исперам ис кућу. Тел би само да еде, а ништа да не рабџти; 2. онај који радо једе хлеб. – Лебар, на л[еб] би само живел.
- лебарка ж 1. она која радо једе хлеб. – Син ми е лебар а ћерка лебарка, несу избирције; 2. фиг. перадница, лењивница. – Еве ју на онај лебарка. Дошла да се наеде и да си отиде.
- лебарник м *место где се држи хлеб*. – Ми несмо имали лебарник, па смо лебови остаљали и ређали на клупу и покривали сас месал.
- лебац м *дем. и хит. од леб*. – Ћуга поедем као лебац (*каже се у љућњи*).
- лебџце с *дем. и хит. од леб, хлепчић*. – Понеси овој лебџце на децу, нема каквџ друго да ти дам да понесеш.
- лџвка ж *сукња од памучног влакна која се за појас везује канапом од памука који је провучен кроз појурџ на зорњем делу*. – Обукла се у лџвку, а не у запрег, па отишла на џро.
- лџгало с 1. *постџла, лежај*. – Њџг само на лџгало мџж да најдеш. – Изр.: Една коза, едно лџгало (*каже се нежењеном човеку*); 2. *живџињско пребивалиште, сџаниште*. – Уватили лисџцу на лџгало; 3. *жрана на дрвџу или моћку у кокошињцу где сџавају кокоши*.
- леђџп м *лавџр*. – Донеси леђџн и пешкир, да кум оперџ руке.
- лежечки прил. *лежећи, у лежећем сџтаву*. – Лежечки пиџ, лежечки еде. Тџл би лежечки и да рабџти, ал' тој нигде нема.
- лежилџбоња м *жџтован, нерадник, лењивац*. – У домаћинску кућу нема лежилџбоње, сви сџџају и рабџте.
- лезџтра ж бџт. *врџџа жџјеног цвећа које леђо мирисе*. – Овој ти слатко мерџше на лезџтру.
- лџзи се несвр. *смеје се неџристџјно, показујући зубе, цџрека се*. – Изр.: Лџзи се ко вара на глава.
- лџзна ж *женска особа која се неџристџјно смеје, цџрека*. – Лџзна, само се смеје. – Лџзно морџ, ка[д] џе преманеш да се лџзни?
- лџјка ж пеј. *људска глава*. – Заметнул онџлку лџјку, а, сирома, ништа си нема у њу.
- лџк м изр.: За лџк (*сасвим мало*). – Дал ми кџлко за лџк.
- лџкује (се) несвр. *лџчи (се)*. – Лџкују га неке бабе, ал' слаба вајда; – Лџкује се, а све бџлан.
- лџле узв. 1. *за изражаванье џуђе, бола, жалостџи: јаџ, куку*. – Лџле, Стано, киша иде, не мџгу ти кнџћи дџјдем; 2. *у изненађењу, чуђењу*. – Лџле, лџле! Та кво чџдо јџш несџм видџл.
- лџлеје се несвр. *једва иде од слабостџи, исцрџеностџи, болестџи и сл.* – Опџл се, па се лџлеје кџд иде. – Едва стојџ на нџге, лџлеје се кџд иде.
- лџлџка несвр. фиг. *избежава неужџдну ситуацију, цџмиздри*. – Цџл дџн лџлџка, само да не рабџти.
- лџлке узв. 1. *за изражаванье џуђе, бола, жалостџи: јаџ, куку*. – Лџлке, брале, лџлке, не мџг ти дџјдем на гџсти. Млџго сам ти бџлна; 2. *у изненађењу, чуђењу*. – Лџлке, лџлке! – Тој чџдо га нигде нема.
- лџмез м *жрана која се сџаваља преко влакна да већар не однесе сџно*. – Овеј грање су добрџ за лџмези.
- лџнгер м *рџнџженски аџпарат, рџнџжен*. – Гледали га на лџнгер, ал' му ништа несџ пронашли.
- лџнђџр м бџт. *врџџа баниџенског цвећа са великим цветџовима*. – Ымамо џбав лџнђџр у градинче.
- лџњава, -а, -о в. *лењив*. – Лџњава, лџњава, па нема кудџ.
- лџњџв, -а, -о *лењ*. – Закопа се, узџ женџ из лењџву вамџлџју.
- лџњџс м *леностџ*. – С лџњџс скинул вџк.

- срченице ка задњој осовини, повезу-
јући их, спајајући их.*
- лисичарка** ж бот. *врста печурке* *Cantharellus cibarius* L.
- лисичи**, -чија, -чија *лисичи*. – Лисичи реп. – Има лисичја око. – Лисичја кожа.
- лисје** с зб. *им. од лис, лишиће*. – Опало лисје о[д] дрво.
- лисковџа** ж 1. *одсечена и просушена хрстџова жрана чије лишиће служи овцама и козама као зимска храна*; 2. *сува хрстџова жрана из лисника, чије су лишиће овце односно козе обрстџиле*. – Слисковџе кладем бгањ.
- лисковџе** с зб. *им. од лисковџа*. – У обор имамо бели свет лисковџе.
- лисковџка** ж *дем. и хш. од лисковџа, сува хрстџова жранчица са лишићем или без лишића*.
- лискуп** м *врста меког камена на дну потока*. – Изнад нашу воденицу, у реку, има лискуп колко год бџеш.
- лисник** м *посечене и просушене хрстџове жране, зденуће у сџоџ, чије лишиће служи овцама и козама као зимска храна*. – За сваку козу сам зденул по едн лисник.
- листоџ** м *дем. и хш. од лис, лисџић*. – Све ицепил писанку, ниедн листоџ не остаил.
- литарче** с *привезак на кашу, оџрлицу на врати живоџиће (обично пса)*. – У град кучићи имају литарче на гушу, да п[х] шинтери не батају.
- литне свр** 1. *наџло поџече (крв)*. – Литну му крв на нџс; 2. *падне с положеја*. – Изр.: Литнуше му краци.
- лице** с *предња сџрана*. – Овај страна е лице, а не тај.
- личан**, -чна, -чно *наочџи, леџ*. – Дете ју је убаво, па лично.
- личенце** с *хш. од лице, дем. се не осећа*. – Изр.: Личенце личенце (у леџом лицу је све леџо).
- личи** несвр. *одџовара, присџаје*. – Личи му да буде господин.
- лиша** ж *врста кожне болестџи на лицу (најчешће код деце), лишај*. – Искочила му нека лиша на образ, па неће да му прџде.
- лишав**, -а, -о *онај који има лишај на лицу*. – Дете ми е лишаво, с кџкво да га мажем?
- лишавица** ж бот. *росџас* *Chelidonium majus* L. – Лишавица е трџвка, коју кџт прекџнеш има жуто млекџо.
- лобоџа** ж бот. *брашњеник* *Chenopodium bonus Henricus* L.
- ловџија** м *ловац*. – Јутрос рџно ловџије отџше у лџв на зајци.
- ловџика** ж *мачка која добро лови мишеве*. – По моју кућу се не шџтају мишеви, имама мџчку ловџику.
- ловџиски**, -а, -о *који се односи на ловџије, својсџвен ловџијама*. – Имама мерџк да слџшам ловџиске прџче.
- ложџца** ж *кашџка*. – Ўзе ложџцу и покуса сво млекџо.
- ложџчка** ж *дем. од ложџца, кашџчица*. – Дај на дете ложџчку, да се учи да ку-са.
- лџза** ж *навојна заврџињу*. – Изџла се лџза на шрџв, мџра га замџним.
- лозиња** ж *мн. лозиње одсечен прџтџи винове лозе*. – Вџздџн врзувџ лозиње у снопови.
- лозиње** с зб. *им. од лозиња*.
- лозињка** ж *дем. и хш. од лозиња*. – Лозињка по лозињка снопџк.
- лџзе** с *виноџрад*. – Већ је време да се прска лџзе.
- лоџепџце** с *дем. и хш. од лџзе*. – Мерџк ми да купим јџш еднџ лоџепенџце, тџј негде близу.
- лџџтра** ж (обично у *мн.*) *бочна оџрада на заџрежним колима у облику лесџвица*,

- направљена од дрвених ваљкастих зоре шиластих шипацова, провучених кроз две водоравне обле жредице на одређеном растојању; служе за превоз сена, сламе, снојла, шаше. — Двоје лојгре сено сам дотерал од ливаду.
- лојтриште с једна од оне две жредице (мојке) кроз које се провлаче шипакови, "ржњике", тје праве лојгре. — Седи на лојтриште и лида ноге.
- лока несвр. 1. лоче. — Куче не пије воду како овца, оно лока; 2. пеј. преко мере пије алкохолна пића. — Не пију, него локају.
- локмап м пишујући посластичар. — Села, локман, ће у недељу да донесе пуну крошњу саз бонбоне и чибучићи.
- локмап м зошован, лакшан, онај који воли да једе и пије на пију рачун, да нешто на лак начин добије. — Голем локмап, само гледа да се наеде и напије и нешто понесе, а камен у зуби неће ти да.
- ломоти несвр. брбља, зовори брзо и неразумљиво, зовори којешта. — Ломоти као празна воденица. — Ајд, ајд, не ломоти много.
- лонца ж кавџа, свађа, залама, вика. — Сваки дн лонца у њину кућу.
- лопа несвр. једе халиљливо (о свињи). — Н-уме да еде како човек, него лопа како свиња.
- лопка несвр. мушка, испире (о зубу). — Боли га зуб, па га лопка с ракију.
- лоше прил. не осећа се добро, нешто је болестан. — Нешто му е лоше, мора га водим ку[д] доктура.
- лошо изр.: На лошо нема мана. — Лошо му се пише (лоше ће проћи). — Од лошо има и полошо.
- лубеничка ж дем. и хип. од лубеница. — Главá му окрúгла како лубеничка.
- лув-балон м деџа иџрачка у виду шуљве лоптастог тела, начињеног од жуме, која се надувава, луфтибалон. —
- Избуши ми се лув-балон! — Надувај ми лув-балон!
- лувтира (се) несвр. проветрава (се). — Прјидите у другу собу, овју ћу лувтирам; — Отвори пенџери да се соба лувтира.
- луд, -а, -о немиран, несташан. — Дете ју много лудо, никој не може да га удувапи.
- лудак м фиг. прећерано живахно мушко дете. — Онј твој лудак ми поразбива сви пенџери, поведи малко рачун од њег.
- лудакиња ж фиг. прећерано живахно женско дете. — Избише онј лудакињу, па ју умирише.
- луда среда ж в. п. прва среда Великог постоа.
- лудување с лудовање, веселост. — С лудување век провёл.
- лукар м 1. онај који воли да једе лук; 2. место где се сади или где је био лук. — Улегоше у лукарн искубоше сав лук.
- луковиње с суви спољни листови златице црног лука, који се уопште не вају за божење у мрку, смеђу, браон боју. — Учини перашке у луковиње.
- лупза (се) несвр. в. лупса (се).
- лупзање с в. лупсање.
- лупса (се) несвр. скипа (се), лупа. — Само лупса, не мисли на дом; — Ништа не бата у руке, цел дн се лупса. — Куде ли се лупса, Бог да те пита.
- лупсање с скипање, тумарање, лупање. — Слупсање се кућа не стица.
- лупа ж (обично у мн.) тамна или браонкаста флека на лицу. — Дете ми има лупе по образи.
- лупав, -а, -о који је пезав по лицу. — Ако с лупав, убав си е.
- лупање с лупање, комшање. — У лупање момурзу са[м] му много помогал.
- лупи несвр. лупиши, комшиа. — Лупи

компирі. – Цёл дэн смо лупіли мо-
мўрзу.
лўра несвр. *скиїа*. – Млад, па мўж да лўра,
а кад остарі, ћу га пїтам. – Изр.: Лўра,
лўра, па долўра.

лўтке ж пл. т. фиг. *шапавило*. – Изр.:
Уватїле га лўтке. – Дошлє му лўтке.

лўца м *џлуїак*, *будала*, *неразуман човек*.
– Лўца, свє іспродава, за дєцу нїшта не
бстава.

Љ

љага несвр. *баца љаџу на коџа*, *клеветїа*,
срамотїи коџа. – Не љагај баштїу и
матер, нєсу онї тўј заслужїли.

љєпа несвр. *набацїје неку жїпїку масу*,
као нїїо је на пїример блаїїо. – Љєпа
блато на дўвар да запїши свїрке, ел їде
зимá.

љїга ж (обично у мн.) *слуз која малом*
дєтїїїу иде из устїа. – Свє му љїге їду
на ўста. – Кэд зáмириса мєсо, онó мн
љїге потєкоше на ўста.

љїгав, -а, -о 1. *коме тїеку љїге из устїа*. –
Мáло дєтє мўж да бўде љїгаво, ал' он
голєм па љїгав; 2. фиг. *који нема*
поноса, *који изазива пїрезир*, *џађење*,
одератїан. – У нєг нємај поверєње; бїе
га глас да с млóго љїгав.

љїгáви несвр. *пїушїа љїге*, *кваси љїџима*
нєшїїо. – Заврїж на дєтє нєку крпу
окол гўшу, да не љїгáви огрљáк на
кошўлку.

љїгна ж *она која пїушїа љїге*. – Љїгна
љїгава, она ће нєког да ўчи.

љїкша м *онај који љїџави*. – Од онóг
љїшку немóг нн да едєм.

љїљáк м *јорџован* *Syringa vulgaris*. – За-
китїл се сєс љїљáк.

љóпа несвр. *џази пó жїпїком блаїїу*,
шљайа. – Ка[д] цам бїл малєчак, млóго
сам волєл далóпам по блáто.

љóпа се несвр. *каља се*, *пїрска се џацањєм*
пó блаїїу или блаїїњавој води. – Из-
лєгни, не лóпај се у тóј блáто.

љóпав, -а, -о *исїрскан*, *замазан жїпїким*
блаїїом или блаїїњавом водом. – Á
пáдне кїша, он се лóпав врне дóм.

љопáвица ж *мокар снеџ са кшиом*, *лаїа-*
вица. – По овўј лóпáвину се нїгде не
їде.

љóпна ж *она која се исїрскала џазећи пó*
блаїїу или блаїїњавој води, *која се*
ушљїпáла. – Љóпна, нїгде блáто, а она
се уљопáла.

љóпча м *онај који се исїрскоа џазећи пó*
блаїїу или блаїїњавој води, *који се*
ушљїпáо. – Љóпчо, лóпави, кудє се
тóлко уљопа.

Љóтићєвац м *пїрсїтáлища војске Љо-*
тића. – Чўл сам да ће нєћс Љóтићєвци
да улєгну у нáше селó.

љубєње с *љубљєње*. – По љубєње ће бўде
и плакáње.

љўди м мн. 1. *свєтї*, *народ*. – Не смєм да
излєгнем од љўди. – Не мó[ж] се живї од
љўди. – Їдем у љўди, мóра се обучєм у
чїсто; 2. фиг. *фамилїа*. – От куї си
љўди?

љўља несвр. фиг. *обилно пїје (о алко-*
холу). – Милáн Кєлчнн, кз[д] дóјде ку[д]
дєду, љўља сáмо ракїју.

љўља сє несвр. фиг. *пїешико хода*, *посрће*
(услєд пїјансїтїва). – Опїл се па се сáмо
љўља.

љўљка ж *врстїа носїљке за одојчє*,
обично од вуненє пїканинє, *са уїрїтáма*
за ношење на лєђима или вешање о знд,
џрану и сл. – Сєгбшње жєне нє знају

како изгледа љуљка.

љуљње свр. 1. *фиг. јако удари.* — Љуљну ме с тојагу по грбину па ме изгрбави; 2. *фиг. падне.* — Соплѣто се, па љуљну на зѣмљу. — Љуљну јака киша и вода ўлеже у пѣдрум; 3. *фиг. попије (о алкохолу).* — Да љуљнемо по неку. — Љуљну едну и ђни се.

љуска несвр. *одваја плод од махуне.* — Едни нек љускају грашак, а други бѣб.

љуска се несвр. *пеѣада из љуске.* — Пасуљ узрѣл, па почѣл да се љуска. Мѣра што ире да га оберѣмо.

љусне свр. 1. *љусне (о киши).* — Љусну киша, па ни намокри; 2. *падне ѿсеико ѿако да му поѣуцају виѣпални делови орѣанизма.* — Љусну на бетѣн, па се разбѣ како тѣква; 3. *фиг. ѿукне од муке (неко).* — Насекрѣл се, па ће љусне. — Изр.: Ђе да љусне (*ѿукне од љуѣине*).

љуспина ж *љуска од јајѣпа.* — Љуспине од јајца не давај на куче, ѣл мѣж да се науѣни па д-ѣде по гњездѣ.

љутѣц прил. *мноѣо љуѣо.* — Ово е љутѣц, не едѣ се.

љутѣчѣк, -чка, -чко *ѿомало љуѣи, наљуѣи- љује.* — Купѣ малко и љутѣчку попрѣку.

љутѣчѣк, -чка, -чко *в. љуѣѣчѣк.*

љутѣчѣк, -чка, -чко *в. љуѣѣчѣк.*

љутѣж м *вѣома љуѣо (о неком јелу).* — Овѣ љутѣж не мѣ[ж] се едѣ.

љутѣница ж 1. *салаѣа од скуваних, изѣњечених, осушених црвених ѣѣрика и ѣразилука, са уљем и сирѣѣом.* — Уз ручѣк вѣлим да си малко куснем и љутѣницу. 2. *салаѣа од куваноѣ ѣараѣаѣа и љуѣиѣх црвених ѣѣриѣница.* — Напунимо неѣоликѣ тѣгле с љутѣницу.

љутѣничка ж *дем. и хиѣ. од љуѣѣница.* — Сѣпни ми малко од љутѣничку ис тѣглу.

љутѣње с *љуѣиња, љуѣѣње.* — Нѣма љутѣње ако нешто поквѣрим.

љутѣниѣ ж *љуѣиња.* — У љутѣну га ўби.

љутѣниш м *в. љуѣиѣна.* — Изр.: Нѣма љутѣниш (*нема љуѣиње*).

љутѣкас, -ста, -сто *који је ѿомало љуѣи.* — Овѣ су ти попрѣке љутѣкасте, а овѣј несѣу.

љутѣко м *онај који се брзо наљуѣи, љуѣи.* — На онѣ љутѣка ћу едѣн дѣн да иѣуѣкам рѣгови, па ће бѣде мирѣн као бѣбница.

љутѣни прил. *в. љуѣѣкас.* — Малко љутѣни, мѣж да едѣш.

љутѣчки прил. *урѣдно, како ѣѣреѣа.* — Тѣј мѣра да бѣде љутѣчки направѣно.

љутѣница ж *дем. од љуска.* — Љускај јајѣѣ над остѣл, да ти љутѣнице не паѣају наѣам.

љутѣшти несвр. *изр.: Бѣсе па љутѣшти (же- сѣѣѣоко ѣѣѣе, удара).*

М

мѣглуѣиѣна ж *ѣусѣпа маѣла.* — Спуѣштила се неѣа мѣглуѣиѣна, па се прѣс пред ѣко не вѣдѣн.

мѣзѣга ж *сок који сѣѣруѣи исѣод коре жи- воѣ дрѣѣѣа.* — Сѣво дрѣво не пѣшта мѣзѣгу.

мѣкне свр. *склѣни.* — Мѣкни тѣј одѣтле, тѣри га на дрѣуго мѣсто.

мѣкне се свр. *осѣѣиви на миру (коѣа).* — Мѣкни се од мѣн, не досаѣуј ми!

мѣлко прил. *мало.* — Траѣѣил сам малко да ми дѣ, мѣлко, а ѣн ми ѣѣч не дѣл.

- Макивѣј** м в. п. *Макавеји, почетиак поспїа, 14. августїа, по новом календару.*
- макльоше** се свр. 1. *пеј. напїусїи, оде.* – Дошъл, па не мїсли да се макльоше; 2. *пеј. остїави на миру (коџа).* – Макльоши се од мѣн!
- маќне** свр. в. *мѣкне.*
- маќне** се свр. в. *мѣкне се.*
- мáла** ж *махала.* – Мї живїмо у Месѣчинову мáлу.
- мáла** нўжда ж *избацївање мокраће из себе, пїшање.* – Дѣда ми е причáл, кат сам пошъл у шкóлу, да кад ми се примóча, пїтам учїтеля: ”Госпóдине учїтелю, óћете ли да ме пуштите дїдем да вршим мáлу нўжду”.
- мáла** сказáлка ж в. *сказáлка.* – Мáла сказáлка показује сáти а голéма минўти.
- малéје** несвр. *посїаје мањи, смањује се.* – Почéле дрéје да ми малéју.
- малéчак**, -чка, -чко *мали.* – Малéчак си за тóј. – Несї малéчак, па да се играш сáз дéцу.
- мали** несвр. *смањује се.* – Малé ми дрéје, ћу да н[х] дáм на брáта. – Мали ми капўт.
- мáлко** прил. *мало.* – Дáј ми мáлко. – Ўзни мáлко.
- малкосвѣтник** м *грамзива особа, себїчна особа.* – Немóј да си малкосвѣтник.
- малокáвап**, -на, -но *болениљив.* – Млаћéје детé ми нѣшто малокáвно, íч не едé.
- мáлтерка** ж *зидарска алатїка са дричком, односно метáлна пљоснаїи лопáйїци којом се захваїи и размазује малїтер.*
- мáлчић** м *мали прсїи на руци или ноzi.* – Што óн íма у глáву јá íмам у мáлчић. – Изр.: Нé ми ни за мáлчић (*мноџо је слаб, ни у чему не може да се мери*).
- мáлчице** прил. в. *мэлчице.*
- маљїца** ж *дрвени маљ.* – Чá Пётре, дéда ме испратїл да ми дáш маљїцу, ће цéпи дрва.
- мáма** ж *спїрина.* – Мáма ми е билá као мáти; млóго ме чувáла.
- мамéње** с *дозївање спїоке.*
- мáми** несвр. *зове спїоку или живїту.* – Мáми кокóшке да н[х] нарáни.
- мáмлаз** м *џлућак, блесавко.* – Онóј ли мáмлаз да те вучé за нóс, á?
- мамудїја** ж *пїурски злаїни новац који се уїпоїребљáва и као накїи.* – На гўшу врзáла сáмо дўкати и мамудїје.
- мáнастир** м *црквена слава, завѣїина.* – Јўтре је мáнастир у Дóлњи Матéвац. – Идóмо на мáнастир чéк у Нїшкy Бáњу.
- мáнда** (нéкога) несвр. *шаље некоџа да без поїпребе иде час пїамо час овамо.* – Изр.: Сáмо ме мáнда.
- мáнда** се несвр. 1. *луња се, бесциљно иде, пїумара.* – Цéл дóн се мáнда по селó, кáквó ли рабóти; 2. *маје се, ради нешїио (без неких видних резултáтїа).* – Цéл дóн се мáнда óко онéј трмке, а купўје мéд.
- мáндање** с *луњање, пїумарање.* – Њнóво мáндање ми дошлó до гўшу, свї с прс показўју у мѣн.
- мáндрáк** м *мáдрац.* – Излéгли нóви крѣвсти с мáндрáци. Млóго е ўбаво да се спї на њї.
- мáне** свр. 1. *махне.* – Мáну му с рўку да дóјде; 2. *пресїане.* – Мáну кїша да пáда; 3. *пресїане да боли.* – Попї лéк и мáну мешїна да ме болї; 4. *остїави, дїгне руке од нечеџа.* – Мaнўл си женў и дéцу и отишъл у бéли свѣт. – Нїкој се нé нáдал да ће мáне свé.
- мáне** се свр. 1. *остїави се некоџ посла.* – Маћнїáрко, морї, мán се о[д] тéј маћнїје; 2. *разведе се.* – Кўј би рекáл да ће се онї мáну, кўј?
- мапїстра** с мн. *оџрлица од стїаклених*

- кузлица, *пробушених у средини*. – Мати ми на Панталеј купила двоја манистра (*Пантилеј је ваптар у Нишу који се одржава 9. августа по новом календару*).
- манџстро с обично у мн. *развибојне сипне сџаклене кузлице, пробушене у средини, које се пижу и служе као украс*. – Едва наниза овај манистра. Сџмогу да ододем.
- манџт, -а, -о *који је са неким физичким недостџајком, који је под маном*. – Сва деца су му нешто манџта, а он онакџв: здрав и прав.
- манџљив, -а, -о *човек са мапама, боленљив*. – Нешто му дете манџливо.
- манџца ж *јело, храна*. – Од манџцу нема какџо да ти изнесем, само пржено јајченце.
- манџџија м *онај који свемуналази ману*. – Ако мџслиш да се ожџниш, а ти нџмој да си голем манџија.
- манџџика ж *она која свему налази ману*. – Немој да си манџџика, нећеш никад да се одаш.
- мањџк м *недостџајак (чеџа), мањак*. – Брашно ми е намањџк.
- мањување с *осџављање, напушџање*. – Тџлко њигово мањување и пак сваки дџн пијан.
- мањујс несвр. *осџавља, пресџаје*. – Мањује рабџту.
- маџовина ж бот. *маховина*. – Уватила га маџовина.
- марвењак м *сџочни лекар, ветџеринар*. – Јутре ће дојде марвењак да шприца кучићи од беснило.
- марвењаштџво с *лечење сџоке, ветџерица*. – Мој дџда Лила е у Први свџцки рџт бијл с француски марвењаџи и уз њџ изучијл марвењаштџво.
- маривџт м *обичај, ред*. – Куд нас је тџкџв маривџт.
- маривџтлук м *шала, џаволија*. – Извџди неки маривџтлџци.
- марџше несвр. *краде*. – Марџше какџо му падне под рџку.
- марџне свр. *ударн, пресне*. – Код ме марџну, свџ свџзде сам пребројџл.
- марџџира несвр. у џуџињи *некоме узвикује "мари"*. – Штџо га марџџираш? Не џн крив.
- мас м в. *маз*. – Изр.: Оде мас у пропас (*све пропаџне, оде у неџоврати*).
- масан, -сна, -сно *масџан*. – Лако е њџму, узџл масну гџску (*ожеџно се девојком из вџома боџаџне порџдице која је са собом донела велико боџаџсџво*).
- масли ж пл. т. *секач*. – Дџј ми масли да исечџм жицу.
- мат-бџба ж *маџица, јџдина џлодна женка међу џчелџма и сџне коџиџце, која носи јаја из коџих се излеже нова генџраџија џчџла*.
- мат-бџба, мат, мат! *израз коџим се рој џчџла мамџ у коџиџцу*.
- матџвачка черџпа ж изр.: *Ударен с матџвачку черџпу (каже се џриџлуџом човеку)*.
- матџнџсто с *наслеђе по маџци, имџвина коју маџка осџави*. – Матџнџсто узџла сџсџра.
- матџка ж *моџика*. – Изр.: Оће лџб без матџку (*далако живџ, да не ради*).
- матџна ж *џодужсџ обло дрво, моџка, водоравно обџшена на џрасџ или испод сџпџрехе, на коју се прџсџџре рубље, вџшају венџи џаџрике или дувана да се суше*. – Од овај дрџља направи ма неку матџну.
- матџче с мн. *матџчињи алаџка за окоџавање усџва у баџиџи*. – Понџси матџче у бџчу, ће ти затрџба.
- матџџица ж *џроуџластџи раџник на коџаџиџци*. – Дџда бџстри матџџиџце на коџаџиџцу, јџр ће јџтре д-џде да шџарга момџрзу.

- матичка ж *в. матиче*. – Остра матичка, па зачѣс окопá овáј пребој сáслук.
- мáточина ж бот. *мáтичињак, маџина* *пiрава* *Melissa officinalis* L.
- матрáк м изр.: Кóј ти е матрáк (*ишáа пiи је, зашпiо се пiако пiонашани*). – Матрáк ће добiе (*ишпiа неће добишпi*). – Има матрáк (*нема нишпiа*).
- матракúка ж *ђаволија, врађолија*. – Сáмо извóди нéкакве матракúке, а ништа не рабóти.
- матрапáз м *пiрђовац спiоком, пiрепiрo-давац*. – На пiјац млóго матрапáзи. Свi глeдају да ушнiђаре.
- матријáл м *мáтeријал*. – Кúћа му е о[д] чврс матријáл, нeма се плáши.
- мáђија ж *мáђеха*. – Мáти е мáти, а мáђија мáђија.
- маúка несвр. *мауче*. – Мáчићи маúкају, óђеју да улéгну у кúћу.
- мáца ж *пiешки чекић на оба краја равани, маљ, бишпi*. – За мáјдан ти трéба добрá ћускија и добрá мáца.
- мачeћи, -а, -о *мачји*. – Мачeћи нóкти су óстри. – Талијáни едú мачeћо мeсо.
- мачишгте с *ауэм. и пeј. од маче*. – Мачишгте пúно з-бúје, а он се иґра с нeг.
- мачкетiна ж *ауэм. и пeј. од мачка*. – Видó кeкó еднá мачкетiна излeже ис плeвнy и úлeже уáмбар.
- мáчoљак м *мачји измeтi*. – Мáчoљци на свe стрáне.
- мачóр м *мужјак мачке, мачак*. – Видeл сам кeкó мáчка брáни мáчићи од мачóра.
- мачóрчина м *ауэм. и пeј. од мачор*. – Нáше кúче изјурнi еднú мачóрчину из обóр.
- мацáрка бот. *врсiа шлiве*. – Мацáрке слiве су добрe за воћке.
- мáшiна ж *ишбица*. – Дáј ми мáшину да запáлим цигáру.
- мáшiница ж 1. *апáриш за бријаше*. – Научи́л сам с мáшiницу да се бри́твим, з-бријáч не смeм; 2. *пoдрезач*. – Дáј ми мáшiницу да подóстрим плáвез.
- мáшлa ж *мáшина, кравапiа*. – Врзáл мáшлу óкол шiју, па мiсли да е голeм гoспóдин.
- мeшáа ж *механа*. – Улeгал у првy мeшáну и свe пáре спичкáл.
- мeд м 1. *смола на дрвeтy*. – Несмó имáли лeпак, па смо писáнке лепили сeс мeд. 2. *пчелињи пpонзвод*.
- мeдóк м *дем. и хиш. од мед (2)*. – Куснú две-трi ложи́чке мeдóк, па ми се усладнi.
- мeдeни́ца ж *звоно од бронзе кoје се обично венá спiоци о врáш*. – По мeдeни́цу знáм кудe су ми волóви.
- мeђуднeвкe ж пл. т. *мeђуднeвице, дани између 28. августá и 21. сeптeмбpа, између Велике и Мале Гocпoђе, Гocпoјине*.
- мeздри несвр. *сече, реже мeсо на узану и пiанку пiрчад*. – Он мeздри бúт, а јá грбнáчу.
- мeј м мн. мeови *мex*. – Дúва у мeови. – Изр.: Нáпне мeови (*наљушпe*).
- мeјyнка ж *махуна*. – Зрeл пасу́љ, почeле мeјyнке да се распуцúју.
- мeјyнчица ж *дем. и хиш. од мeјyника*. – Откпнú нeкy мeјyнчицу барани́ју да напpáим тепцiку за ручóк.
- мeкaчак, -чка, -чко 1. *мекан*. – Землá мeкaчка, па од мпiн да кóпаш; 2. *мекан, пoцyстлiв човек*. – Úзни му свe, немóј да бúдеш мeкaчак.
- мeкишáр м *мекушáц, слабић*. – Дeбeли љúди су голeми мeкишáри. Несу издрђлвни.
- мeк лeб м *свеж хлeб*. – Сáмо смо субóтом јeли мeк лeб, тó[г] га бáба мeсила.
- мeкoкóрка ж агр. *врсiа бундeвe, пiиквe, лубeнице и сл.* – Едвá запатi сeмe о[д]

- тијкве мекокрџке.
- мѐлен м *мелем*. – Кэ[д] тури мѐлен на красгу, она зочэс пројдѣ.
- мѐнгеле ж мн. *сѣџа*. – У дѣда Ракину ковачницу сам видѣл кэко изгледају мѐнгеле.
- менђуџица ж 1. *дем. и хпѣ. од менђуџика*. – Што ју убаво стоје менђуџице на џши? – Чува менђуџице. Кэт порастѣ ће и[x] нџси; 2. бот. *врѣѣа цвећа, минђуџица*. – Насадѣ менђуџицу у три црепа.
- менђуџка ж *минђуџа*. – Онолка девојка, а не нџси менђуџке.
- мѐнса ж *јавна кухиња*. – Рани се у мѐнсу.
- мерак прил. *с посебним расѣоложењем*. – Мерак му да чџчка дѣцу.
- меримац м *ован мерино расе*. – Меримац овѣн пџголем од нашег овнѣ.
- мерѣмка ж *овца мерино расе*. – Мерѣмка дава пџвише вѣну и млекџ. И пџголема је од нашу овцу.
- мерѣмче с *јаџње мерино расе*.
- мерѣше несвр. *мирише*. – Мерѣше цвеће. – У сџбу мерѣше на босѣљак.
- меришљав, -а, -о *миришљав*. – Овија сапуни несѣ меришљави.
- мѣрка ж *мера*. – Ёма мѣрку на пиѣње.
- мертѣк м *дирек*. – Едѣн мертѣк почѣл да трули, мџра га мѣњам.
- мертѣчки, -а, -о (*обично као аѣрибуѣи уз именуџу: ексер*). – Ковѣ тарѣбе с мертѣчки јексѣри, па и[x] савѣја.
- месѣцѣ с *дем. и хпѣ. од месо*. – Ёзни мѣлко месѣнцѣ, залѣжи се.
- месѣљ м *комад ланеноџ или ѣрѣеноџ ѣлаѣна којим се ѣокрива ѣесѣо, размеиен или свеже исѣечен хлеб*. – Чѣм извѣдѣмо лѣб из вѣрну, џдма га покрѣємо сѣс месѣљ.
- месѣње с *мешѣње хлеба*. – Вџлим да мѣсѣм лѣб, месѣње ми нѣ досадѣло.
- месечѣрка ж бот. *биљка која месечнџ цвеѣа или доноси ѣлод*. – Рѣжа месечѣрка. – Јагоде месечѣрке.
- месѣља ж *жена која меси*. – Голѣма месѣља, уватила се за нѣњи.
- месѣште с *ауѣм. и ѣеј. од месо*. – Нацѣпѣмо се месѣште.
- мѣско с *в. месѣнце*. – Ёнеш мѣлко мѣско баба да ти дадѣ. – Испрѣжи мѣско, дошли ни гџсти.
- мѣснице ж мн. *време од Божића до Поклада, кад се верницима доѣуѣиѣа да јѣду мрсну храну, месојеђе*.
- мѣсто прил. *умесѣо некоџа, у име некоџа*. – Мѣсто Бџшка Слѣвко ће ѣде на светѣц, пџстар је.
- месцѣ с *в. месѣнце*. – Кѣд џде у гџсти, чѣка месцѣ да се изнесѣ, па тѣг едѣ.
- метѣ несвр. 1. *чисѣи мѣѣлом*. – Узѣл умит да метѣ обџр; 2. *пеј. халаѣљиво јѣде*. – Не едѣ, него метѣ. – Сѣдѣл, па сѣмо метѣ.
- мѣтен, -а, -о *који је ѣочѣиѣен мѣѣлом*. – Улѣгомо у мѣтену сџбу.
- мѣтер м 1. *наѣрава за мерење дѣжине (сѣѣоларски мѣтар)*. – Дѣј ми мѣтер да измѣрим вѣрата; 2. *основна мера за дѣжину у мѣтарском, мѣѣричком сѣстѣму мера*. – На џсми мѣтер најдѣмо вѣду; 3. *кубни мѣтар (џ дрвѣѣу као џрѣву)*. – Пџшто мѣтер дрѣва? – Купѣ три мѣтера дрѣва за зимѣ.
- метѣља ж *жена која мѣѣе*. – Наше девојче билџ голѣма метѣља. Цѣл обџр пџмете.
- метиљав, -а, -о *малаксаџ, нејак, болеѣљив*. – Од нѣг онакѣџ метиљавџ не мџж млџго да очѣкуеш.
- метѣлица ж 1. *врх сѣѣабљике кукуруза на коме се налазе ѣраниѣици*. – Мѣмѣрза потѣрѣла метѣлицу; 2. бот. *ѣросѣ Panicum miliaceum L.* – Ёкол нѣвѣ смо посејѣли метѣлицу.
- мѣтне сѣ свр. *зме женѣѣске особине ѣре-*

- дака*. – Дете се метнуло на башту, а не на маџер.
- мџтри** несвр. 1. *слаже у кубне мџтре (обично дрва)*. – Башта и чича мџтре дрва; 2. *фиг. жесџоко туче, удара*. – Кад узнем овуж тојажу, па кад почнем да те мџтрим, ће ме запанџиш.
- мџтролџ** м *мџпереолоџ*. – Мџтролџи казују да ће јутре да падне киша.
- мџтролџишки**, -шка, -шко *мџперолошки*. – Слушам мџтролџску прогнџбу.
- мџчица** ж *месо без костџију, криџина*. – Дај ми малко и од мџчину, а не само коске.
- мџчиџат**, -а, -о *има више меса, месџаџ*. – Мџчиџато прасе, има малко сланину.
- мџчиџка** ж *дем. и хџџ. од мџчина*. – Само мџчинку вади ис копџс.
- мџчка** ж *пеј. незџрајна особа*. – Мџчка от човџка. – Иде као мџчка.
- мџчкарџник** м *пеј. заџуџиџено земљџиџе, џусџџиџи*. – У овџ мџчкарџник се не улази, ниџи може нешто да се ураџџи.
- мџчкин дџн** м *Дан св. Андреје (13. децембар џо новом каленџару)*. – За мџчкин дџн на пенџер турамо варен корен.
- мџшан лџб** м *хлеб џаџрављен од мџшавише џишениџоџ и џроџџоџ браџина*. – Увек еџу мџшан лџб, а чџс само на светџц, Божџџ и Велиџден.
- мџшен лџб** м *домаџи хлеб*. – Еџмо си мџшен лџб, а не купџвни.
- мџшџина** ж *сџџомак*. – Нешто ме мџчи мџшџина.
- мџшџџат**, -а, -о *коџи је велика сџџомака*. – Овџ прасе је мџшџџато, немџј га купџјеш.
- мџшџџка** ж *дем. и хџџ. од мџшџина*. – Дете ми пџџи од мџшџџку.
- мџшџџче** с *дем. и хџџ. од мџшџина*. – Пџ чај, да ми ти мџшџџче прџџе.
- мџшџџџџина** ж *ауџм. и џеј. од мџшџина*. – Мџшџџџџина му до колџна.
- мџшка** се несвр. *уџлиће се*. – Не мџшкај се, ми ће тој сами да распрџнмо.
- мџ зам.** (дат. и акуз. ни: *инстр. и лок. нас лична замениџа за џрво лице мноџите*. – Изр.: *Нек ни е Бџг на помоџ. – Ако ни виџи, обраџи смо босџан*. – Неће с нас да се џгра. – Од нас нема кџкџо да прџџа.
- мџе** несвр. *џере водом (некоџа или деџ тела)*. – Мџе му нџге. – Мџе руке бе[з] сапџн.
- мџе се** несвр. 1. *умива се*. – Мџе се по образџ; 2. *џере косу*. – Мџе се по главу.
- мџеџе** с 1. *умивање*. – Прво мџеџе, па тџ обџд; 2. *џрање косе*. – Сваку недељу мџеџе по главу.
- мџје** несвр. *в. мџе*.
- мџје се** несвр. *в. мџе се*.
- мџјеџе** с *в. мџеџе*.
- Мџкаџл** м *име*.
- мџл**, -а, -о *драџ, џубак*. – Мџл као јџгње.
- мџлеје се** несвр. *безл. буде драџо, мџли се (џаџчеџиће одриџно)*. – Не мџлеје ми се да живџм.
- мџло** *изр.*: Мџло га за јџре, жџл га за пџре.
- мџлос** м *мџлина, двоџџа, красџџа*. – Од мџлос да дџџе у рџд.
- мџлување** с *мџловање*. – Скупо ме коџџа тој њџно мџлување.
- мџпе** свр. *џрође, заврџи се*. – Мџну и овџ дџн.
- мџпче** с *мали џас, џсиџ*. – Чувам и јџ еџнџ мџпче. – Мојџ кџчка окуџџла пе-шеџ мџпчиџи.
- мџри** несвр. *џамирује, хрџи, џоџи, чиџџи (џ сџџоџи)*. – Човџк отџиџл у гџсти, а женџ осталџ да мџри стоџу.
- мџрка** ж *мир, сџџокојеџџво*. – Немам мџрку од њџг.
- мџрко** м *фиг. баџџина, шџџаџ*. – Бџди мџран, да не џгра мџрко.

- миродија ж 1. бот. *мирођија* Anethum graveolens L. – Миродија сама ница, нико ју не сади; 2. фиг. *онај који се мени, упиће у пије послове.* – Изр.: У сваку чо́рбу миродија.
- мирочија м *момак ожењен девојком са богаћим миразом.* – Газдински синови су увек гледали да будну мирочије.
- мирочи́ка ж *девојка с миразом (обично већим).* – Узел жену мирочику, ал' не пропојал.
- ми́сал м *мисао.* – Едџн ми́сал ми не да́ ми́рку. – Сас ми́сал ће се упропа́сти.
- мисле́ње с *мишљење.* – Од мислење ће се разболи́. – Мислење и рабо́та иду заедно, а не са́мо мислење.
- митроле́з м *ми́траље́з.* – У војску сам носи́л митроле́з.
- митроле́зац м *ми́траље́зац.* – Гледа́л сам како митроле́сци пуцају из митроле́зи.
- ми́чица ж *једна коси́у у крилу кокоши.* – Кокџшка има ми́чице у крила, а бата́ци у но́ге.
- мишети́на ж *ауџм. и пеј. од миш.* – Увати́ла ма́чка неку мишети́ну па се игра с њу́.
- мише́ћи, - а, - о *миши.* – Мише́ће дла́ке на све́ сгра́не.
- ми́шка ж *део руке од рамена до лакти́а.* – Нџси књи́ге под ми́шку.
- мишо́киња ж бот. *мишијакиња* Stelaria media L.
- мишо́љак м *мишији изме́й.* – У а́мбар мишо́љци колко́ ђеш. Мишеви ко́ло во́де. Мо́ра да пу́штим ма́чку.
- млада́р м *пру́й на одсеченом пи́њу или изда́нак који је израсти́ао за једну го́дину (ка́йкад и за две, али се још није разгранао).* – Оста́ви не́ки млада́р да израсте́, немџ све́ да и[x] исечеш.
- мла́дєвєста ж *млада, невєсти́а.* – Срамју́е се као мла́дєвєста.
- младе́нчићи м мн. (јд. младе́нче) *клейчићи, поџачице од ти́еничноџ брашна који се месе о Младенцима и дају својима, суседима и рођацима.*
- млади́ња ж *омадина, младеж.* – Дџнџшња млади́ња је мло́го распу́штена.
- мла́д ко́реп м *зелен кли́й кукуруза (ујо-пребљава се за печење или кување).* – Откр́ши не́ки мла́д ко́рен да га испечџм за де́цу.
- младоже́ьски м поимен.прид. *човек који младоже́њи даје основна знања о сексуалном живо́пиу.*
- мла́дос м *младоси́.* – Изр.: Мла́дос лу́дос.
- младуно́ц м пеј. *човек у го́динама, а понаши се као да није одраси́ао.* – Младуно́ц, ће и́гра ву́збал сзз де́цу.
- младуни́ца ж пеј. *сипарија жена која се де́тињаси́ао понаши.* - Што́ се прáви младуни́ца кад ју не личи: носи́ сукњу нат колџна.
- млађе́ј, - а, - о *комџ. од млад.* – Млађе́ј бра́т се наљути́л на мџн, па и дџндџнџс не вре́имо. – Млађе́јо дете́ ми е најбо́ло.
- мла́тка ж *млађа снаха.* – Мла́тка ми е добра́ и рабо́тна.
- млекџ с *млеко.* – Врсте: ва́рено млекџ (кувано млеко), нева́рено млекџ (некувано млеко), поткисџљено млекџ (млеко у које је сипављена маја), потсирено млекџ (млеко у које је сипављено сирни́ше, маја), превáрено млекџ (прекувано млеко), прџсно млекџ (које није кисело).
- млџч м бот. *маслачак* Tagaхасum officinale L. – Од млџч деца́ прáве ла́нчићи и ту́рају и[x] на гла́ву.
- мли́во с 1. *жи́пио које се носи́ или вози у воденицу ради́ млевења.* – Отерáше мли́во у воденицу; 2. *самлевлено жи́пио, брашно.* – Чи́сто мли́во, не трџба се сџје.
- мло́го прил. *мноџо.* – Мло́го ми е ста́ло до њџг. – Мло́го се одма́ра. – Мло́го то́ј ко́шта.

- вилку узел за жену? А-а!
- мотавило с *направа за намопаване пређе* (*шпай са рачвом на једном а крайким попречним шпайићем (лейвницом) на дружом крају*). – Мора да праним ново мотавило, старо иструрело.
- мотлавене с *мајање*. – Ајде појди еданпут, остави тој мотлавене.
- мотлави несвр. *задржава, одузовлачи, избежава да каже*. – Само ме мотлави, неће да ми каже како е тој било.
- мотлави се несвр. *маје се, задржава се*. – Код узне нешто да работи, само се мотлави, да те муча увати.
- моторцикла ж *мопцикл*. – На зета купили моторциклу.
- моча несвр. *испуни мокраћу, мокри*. – Моча куде заврне.
- мочало с пеј. *мушки или женски полни орђан (употребљава се само у псовкама)*.
- мочане с *мокрење, пишање*. – Мён се не моча. Куме се моча, нек иде на мочане.
- мочка ж *мокраћа*. – Мочка му жута, мора да има ватру.
- мочка несвр. *мокри помало, пишка (обично о деици)*. – Ајде дете да мочка па ће спи.
- мочкане с *мокрење, пишкане*. – Ајде на мочкане па на легане.
- мочлак м *аузм. и пеј. од мочка*. – Из њигово але мочлак течу у реку.
- мочпе свр. *пишине*. – Мочну малко, па се запекла.
- мрази се несвр. *брука се*. – Нец се мразим за толко.
- Мратинци м мн. *седмица која се празнује ради зашпине стике од вукова*.
- мрвка ж *мрви*. – Ни мрвку лёб ојутрос несом турил у уста.
- мрда несвр. *повремено одлази, излази*
- напуниша*. – Почел да мрда от кућу, нешто има.
- мрдач м *преврпљивац, врдалама*. – Буди еданпут човек, а не мрдач. – Мрдача не мож да уватиш ни за главу ни за реп.
- мрдне свр. 1. *склони*. – Мрдни га от пут, да га не згази нешто; 2. *удаљи*. – Мрдни малко от кућу, да ти се душа одмори; 3. *појави се пишк*. – Час по час па му мрдне усничка.
- мрдне се свр. *склони се, удаљи се, бежи*. – Мрдни се од нег, да те не бијем.
- мре несвр. *умире*. – Изр.: Мрел, живел, тој ти е.
- мрење с *умирање, смри*. – Дошло време за мрење.
- мреће с в. *мрење*. – Дошэл позив за мреће.
- мрждѣља несвр. *џнави*. – Остаји маће, не мрждѣлај га.
- мрждори несвр. *ромиња сијина киша, киши, једва пада киша*. – Цел дэн мрждори.
- мржљак м *џрудва смрзнуће, залеђене земље*. – Смржљак му разбил главу.
- мрза ж *лењост*. – Увати ме нека мрза, па ми се ич не работи.
- мрзејало га несвр. *мрзело џа*. – Изр.: Мрзејало га да (еде, иде, работи...).
- мрзене ж *мржња*. – Боље се ви помирите, од мрзене нема вајда.
- мрзешљив, -а, -о *који не воли да ради, којеџа мрзи нешто да уради, који је лењ*. – Мрзешљив на работу, а на едене први.
- мрзлица ж *мраз*. – Мрзлица, не ваља за пченицу.
- мрзне несвр. *смрзава, леди (о води)*. – Почела водада мрзне.
- мрзне се несвр. *смрзава се*. – Код неће да улэгне, нек се мрзне.
- мрка несвр. *ован олођује овцу*.

мрка се несвр. *пари се (овца)*. – Ка[д] дојде есн, овце почну да се мркају.

мркање с *оплодна овце*. – Тера овицу на мркање.

мркуће несвр. *зунџа*. – За ништа не, а само мркуће.

мрледан, -дна, -дно *невесео, мрзовољан, бољешљив*. – Нешто ми деда дәнс мрледан, едвa се вуче.

мрљав, -а, -о *запрљан, умрљан*. – Мрљчо, мрљави, куде се тољко уљопа.

мрља се несвр. *прља се*. – Бело се брзо мрља.

мрљави несвр. *слабо ради неки посао*. – Не мрљави тој, треба га препраљам.

мрљча м *неспољобна особа, особа која све уради како не треба, особа која није дорасла по м послу*.

мрснјчина ж *зрзница на уснама*. – Избјише ми мрснјчине, па ме срмота да излэгнем ис кућу.

мртва, -тва, -тво (уз придеве: гладан, жедан, пијан, уморан и др. у прилошкој служби) *много, веома, прејперано*. – Дај ми нешто да едем, мртва сам глaдан. – Бил мртва жедан, па попил пуну тестију с воду. – Мртва пијан, едвa иде. – Мртва уморан леже у кревет и одма заспа.

мртвак м *мрјивац*. – Видел мртвака, па се уплашил. – Уплашил се од мртвака, па му бају.

мртвацо с 1. *одећа припремљена за коју мрјиваца*; 2. *беда, само једно одељо*. – Тој ми е и мртвацо и цртвацо.

мртвокуроња м *неодлучан, слабић*. – Онолки човџка мртвокуроња.

мртка несвр. 1. *дем. од мрда*; 2. *помало мрда*. – Едвa мртка с прс; 3. *избежава (неијто)*. – Почел и он да мртка од рабoту; 4. *одази, излази*. – Мртка си и он от кућу; 5. *одаје знаке живојта*. – Мртка, жив је.

мрцина ж пеј. *рђава, лоша, безвредна особа; ленијина; изнемогла, слаба особа*. – Мрцина, уби човџка. – Мрцина, тел би да има а да не рабoти. – Вуче се како мрцина.

мрцкав, -а, -о *који је слабој ајетини*. – Мрцкав на едење.

мршавје несвр *слаби, мршави*. – Не еде а не мршавје.

мршкав, -а, -о *дем. од мршав*. – Нешто су ми овија праци мршкави, треба се подгоје за продаву.

мршљак м 1. *живојтински леш*. – Смрди на мршљак; 2. *мршава домаћа живојтина*. – Од жал да погледаш у њигову стоку, све сами мршљак; 3. *мршава месо од заклане живојтине*. – Изнели му мршљак, па остал глaдан. – Не могу да едем месо од мршљак.

мрштaквица ж *особа која има слаби ајетини, физички неразвијена особа*. – И башта му бил мрштaквица, па и он сог.

мршти се несвр. 1. *није по вољи*. – Не мож му угoдиш, увек се мршти; 2. *фиг. кварти се време, облачи се*. – Мршти се време, ће падне кишa.

мув м мн. муови техн. *елементии за сјајање цевн, муф*. – Треба да притегнем мув на чешму.

мува м мн. мује зоол. *мува*. – Разлетеле се мује на све стране.

мува несвр. 1. *удара*. – Тикс поче да га мува у мешину; 2. *прејтура (по печему)*. – Какво ли мува по ковчег; 3. *завирује, хоће све да види*. – Мува нос куде не треба.

мува се несвр. 1. *моја се, задржава се око некога, нечеја*. – Има корис па се мува окол њег; 2. *свуда се нађе, буде свуда присујин*. – Свудер се мува. Затоји има.

мувосерина ж пеј. *мрља од мува, мувљн уљувак*. – Обршиши пенџери од мувосерину.

- мўвтација** м онај који *бесілаітно* долази до нечеџа, који *избеџава* плаћање; онај који *искоришћава*, *настаіоји* да *искористи* некоџа, *мукташи*. – И башта му бил мўвтација. Не може он да буде блъ од њег.
- мўвтаџика** ж *женска особа мукташи*. – Мўвтаџико, нема мўвте куд мѣн. Куд мѣн има да се работи, па тѣг да се добије оној што се заслужило.
- мўвте** прил. *бесілаітно*, *без накнаде*, *бадава*, *на лак начин*. – На мўвте се обогатил.
- мўдо** с (обично у множини) *ітестис*. – У шали: Изедѣ ми мўда. – Изедѣ си мўда. – Заноси се као мўда у косидбу.
- мўдоња** м *фиг. моћан, уіицајан човек*. – Ако мислиш да се запослиш, најди неког мўдоњу у општину.
- мўж** ж 1. *суіруџ*. – Не одваја се од мўжа; кудѣ он, тўј и онај; 2. *мушкарац, одраслао човек*. – Сіпи на мўжи да едў; 3. *снижан човек*. – На косење пошли мўжи, а не било кој.
- мужак** м 1. *дем. и хип. од муж, мужић, ојачали дечак, момчић*. – Дѣдин мужак, свѣ умѣ да работи; 2. *пеј. човек малоџ расіта*. – Кѣт се дигну, видѣ да он не бѣше мўж него мужак.
- мужак-пужак** м *малено мушко вредно дѣте*. – Дѣдин мужак-пужак, мѣж да пасѣ волѣви.
- мужиџа** м *ауѣм. и пеј. од муж, снажан човек*. – Мужиџа, кѣд ўвати кола, зѣчѣс и[х] занесе.
- мўжѣсв**, -а, -о *који приіада мужу, који се односи на мужа*. – Закрпѣ мўжѣсвѣ чашіре, да не іде с ѣпено дўпе.
- муџіке** ж пл. т. *уста хармоника*. – Кўпи ми муџіке. – Свірп у муџіке.
- мўка** ж 1. *ітруд*. – Свѣ сам тѣј з-голему мўку направіл; 2. *заслуџа*. – Моју мўку нікој не цѣни.
- мўла** м *фиг. и пеј. ітврдоџлав, हुиљив* човек. – Ћуті као мўла, нішта не рѣче.
- мулећар** м онај који *воли да неіиіо* узима *бесілаітно*, *мукташи*. – Дружење с мулећари га млого кошталѣ.
- мулећарка** ж *женска особа мукташи*. – Мулећарка сал се облизўје.
- мулећина** ж *мукііе, неіиіо шііо се добије бесілаітно*. – Мулећина му излѣгла на нѣс.
- мўмла** м *пеј. іприлўі човек*. – Іде мўмла. Сѣ[г] ѣе чўеш нешто што нікад несі чўл у живѣт.
- мўне** свр. 1. *ударі јако лакііом*. – Мўну ме у рѣбра, па едвѣ изданў; 2. *дадне, ііуііне, да (криіом)*. – Мѣн нішта не давају, а њѣм нешто увек мўну у рўке; 3. *сітави неџде, заііури*. – Дѣцо, кудѣ сте мунўли дѣдину кукаљу?; 4. *фиг. завуче, сітави*. – Има адѣт да мўне нѣс кудѣ не трѣба.
- мўне се** свр. 1. *дадне се, ііуііне се, да се (криіом)*. – Њѣму се увек нешто мўне у рўке, а мѣ[н] нішта; 2. *несітане, сакрије се, іробіје се*. – Сѣг бѣше тўј, кудѣ ли се мўну? – Мўну се меџу лўди и побсеже.
- мўнта** несвр. *вара, обманўје*. – Сѣмо га мўнта, а нішта му не дава. – Дѣста, не мўнтај мѣвіше.
- мурдѣр** м *аљкав, немаран човек, онај који іповриіно ради*. – Овој правіл неки мурдѣр, а не мајстор.
- мурдарѣње** с *аљкав рад, рад на брзину, лош рад, било какав рад*. – Мајсторлѣк и мурдарѣње не іду под рўку.
- мурдѣри** несвр. *ради аљкаво, на брзину, ради лоше, било како*. – Нікакав мајстор несі, сѣмо мурдѣриш.
- мўрца** м *зоол. во мрке, црне боје*.
- мўса** м *зловѣљна, срднија, лўиіиіа мушка особа*. – Ајде, мўсо, каџи зѣкакво си се налўтіл. – Мўса, сѣмо се намўси, а не зна зѣштѣ.
- мўсав**, -а, -о *који је ірљав, умазан слином*

- око усана.* - Не мију се, мора да буду мусави. - Баш ју брига што су ју деца мусави.
- муси се** несвр. *спуждава се, сневеселава се, изражава се нерасположење, љутиња и сл.* - Што ли се муси, да га пита Бог?
- мустакерла** м *бркоња, бркајиља, човек са великим брковима.* - Мој деда не волел да буде мустакерла.
- мустаћи** м пл. т. *бркови.* - Има мустаћи како Стёван Синђелић.
- мустра** ж фиг. *особа која не може служити за пример.* - И он ми е нека мустра.
- мута** м *онај који је мутав, нем.* - Детё ју мутаво, па га окају "мута".
- мутав**, -а, -о *онај који не уме да зовори, нем.* - Мутави људи вреве сас прсти.
- мутавција** м *занатлија који се бави израђивањем и продајом врећа, покровца и др. од козје длаке.* - Дал сиња да учи за мутавцију.
- мутавциница** ж *радња зде се израђују и продају предметии од козје длаке.* - Сврну у мутавциницу те купи козњаву торбу.
- мутёње** с *муёње.* - Отпадоше ми руке од мутёње јајца за торту.
- мутер** м *шраф.* - Затёгни мутери на тóчак, да ти не попадају.
- мутерче** с дем. *од мутер.* - Баш ми овóј мутерче треба, ће ми га даш.
- мутља** м 1. *онај који хути, нерадо зовори.* - Мутља, мутави, сáмо ћути; ништа не вреи; 2. *онај који прави сйлейке, сйлейкарош.* - Мутља, напраи да се браћа мрзё.
- мутљак** м *честиице какве майтерије које итечоси чине мутином; наслаа иих честиица на дну посуде или итечосии, талоз.* - Још не слёгал мутљак. - Изнёси вино, а не мутљак.
- мућок** м 1. *покварено јаје.* - Сва јајца су мућок. - Тури мућок у гњездó да снесё кокóшка; 2. *у значењу одричне замеице: нишита.* - Мућок ће добиё; 3. фиг. и пеј. *покварењак.* - Испал голём мућак.
- мућкарóш** м *онај који прави махинације.* - Цёла вамиља мућкарóши.
- муф** м в. мув.
- муфљуз** м *покварена, пейоузана особа.* - Испал муфљуз.
- муфљуски** прил. *као муфљуз, на покварен начин.* - Све добили муфљуски. - Не мó[ж] свё муфљуски, мора мálко и поштёно.
- мученица** ж фиг. *ракција.* - Дё, да пинемо по едну мученицу.
- мучи се** несвр. *порађа се.* - С Јована сам се мálко мучила, брзо сам га родила. - Нёка мужи и деца излёгну и[з] собу, почёла снајка да се мучи.
- мучипа** ж *мука.* - Несóm ништа турил у уста, па ми мучниња у мешину.
- мучињак** м *презрида у коју пада брашно са воденичноз камена.* - Кэт се мучињак напунн, почёше да пуне вреће.
- мушёма** ж *сйлоњак од импрегнираноз пйлитна или пйасйике.* - Ми смо на светёц на астáл турáli чаршави, а не мушёме.
- мушица** ж зоол. *мува.* - Од овёј мушице не мó[ж] се живи.
- мушичётина** ж *аузм. и пеј. од мушица.* - Узни пешкир, па истёрај овёј мушичётине и[з] собу.
- мушичка** ж 1. *дем. од мушица.* - Уапа ме мушичка за обрáz и ёстаи белёгу; 2. *прибадача, чюда са овећом злавницом.*
- мушкарага** ж 1. *мушкобанастиа женска особа.* - Мушкарага, пред ну муж трепти; 2. *женска особа која се дружи са мушкарцима.* - Мушкарага, игра се с мушкарчићи.

мушкарчѐ с *мушко дете*. – Ѐгра се с мушкарчићи. – Седим с мушкарчѐ у клупу.

мушки прил. *силно, јако*. – Мушки удара.

мушљика ж *мушљикла*. – Без мушљику не мѐж да пуши.

мушљика несвр. *прави руице, дуби, буши*. – Умори се мушљикајни плѐк. – Мушљика рупнице на кайш.

мушљикав, -а, -о *руичаст*. – Немѐј да купујеш мушљикаву кѐжу.

муштáкла ж бот. *мушкайла, смрдљевак* *Pelargonium odoratissimum L.* – Расадí муштáкле у црепови.

муштерíја м *куйац*. – На поштѐне муштерíје и на вересíју давам.

муштерíка ж *жена куйац*. – Навалиле муштерíке на циц, па га зачáс раскрчмí.

муштерíче с *дете куйац*. – Лѐкман казује да су му деца најбољи муштерíчићи. Увек кúпе нешто од њѐг.

Н

нэлéпа ж мн. нэлéне *дрвена пáйуча, нанула*. – Гѐспе лѐти нѐсе нэлéне. Кад íду, онѐ сáмо трѐпају.

нэсэ́н прил. у *спи, за време сна*. – Дојдѐ ми нэсэ́н свáшта да шњѐвам.

нэћáс прил. *ноћас*. – Нэћáс несэм ѓко склопíл.

нэћáске прил. *ноћас*. – Ђу дојдем нэћáске кэт запоју први петлѓви.

нэћви ж мн. *наћве, дрвени суд у коме се чува брашно*.

нá у *изр. кад се нешíто нуди или íружа*: ево ўзми. – Нá ти лѐб.

наáше свр. *само нағризе*. – Нáпа јáбуку па јуѓстави.

набэ́ба свр. *найуни до врха*. – Набэ́ба крѓшњу з-грѓзе.

набэ́ба се свр. *фиг. наједе се*. – Не дíза се од остáл док се не набэ́ба.

набэ́па свр. *в. набэ́ба*.

набэ́па се свр. *в. набэ́ба се*.

набэ́пше свр. *в. набэ́ба*.

набэ́пше се свр. *в. набэ́ба се*.

набадíна ж *в. снољача*. – Узѐше набадí-

не и снѐсоше снѓпови на еднѓ мѐсто.

набáса свр. *наиће на нешíто лоше*. – Набáсамо на водурљáк, едвá се извúкомо из њѐг.

набáшка прил. *посебно, одвојено*. – У кúп су, а набáшка едú.

набѐден, -а, -о 1. *невино ойíужен, окривљен*. – Набѐден, ни крív ни дужан, мѓра да лежí áпсу; 2. *неодғоварајућа замена, суроғаí*. – Набѐден мајстор, што напраíи мѓ[ж] се врљни.

набѐди свр. *неосновано окриви, оклеветá, ойíужи*. – Набѐдише га да е крáл.

набедѓше се свр. *пеј. насере се, насере се неком у инаí*. – Набедосáли му се нэћáс пред врáта.

набѐђен, -а, -о *в. набеден*.

наберѐ се свр. *испунити се гнојем, загнојити (о бубуљци, чиру)*. – Ка[д] це наберѐ, чíр ће сам да се провáли.

набíва несвр. *набија*. – Набíва колэц.

набран, -а, -о *који је наборан, зғужван, испресавíан*.

набрдила ж *део íкачкоғ разбоја у који се уғлављује брдо*. – Турí брдо у набр-

- дила, и углавнига.
- набрóји свр. *изброји*. – Наброја куга ће позове на свадбу. – Набрóј ти мѣн колкó јá тражим (*о новицу*).
- набрчка се свр. *набора се*. – Набрчка му се челó кат чýл колкó тóј кошта.
- набу́ва свр. *мо́тком омла́ти неку количину (пасуља, воћа)*. – Од оноличку њи́ву набува́мо два шини́ка пасуљ.
- набу́ва се свр. *фиг. наједе се*. – Набува се врúћ лѣб и сá[г] га боли меши́на.
- набу́та свр. *назура, узора, набије*. – Мајке му га набу́там (*псовка*). – Све би тѣл у дýпе да набу́та (*каже се зрабежљивцу*).
- набу́ћи се свр. *надигне се*. – Набућил се квасóц.
- нава́ди свр. 1. *залије баши́пу сїровођењем воде кроз ваде*. – Ђдем да нава́дим гради́ну; 2. *довољно извади*. – Навади́л пýн ца́к компири́.
- нава́ди се свр. *навикне се*. – Навади́л се па ста́лно добди.
- навађува́ње с *наводњавање, заливање (о башти)*.
- навађу́је несвр. *наводњава, залива (о башти)*. – Отишла́ ба́ба да навађу́је гради́ну, а ма́ти да ко́па лóже.
- нава́ли се свр. *наслони се*. – Нава́ли се на његово ра́ме.
- нава́лица ж *навала, зужва*. – Нава́лица на чешму́, па се окасни́.
- нава́ља свр. 1. *копирљањем направи (о великој зрудви снежа)*. – Нава́лал грудве за Снешка Бѣлића; 2. *докопрља*. – Нава́лали ка́мење иза амбар.
- наваљува́ње с *наваљивање*.
- наваљу́је несвр. *жели да буде по његовом*. – Наваљу́је си на своју́ страну.
- наваљу́је се несвр. *наслања се*. – Јá му казу́јем да се не наваљу́је на врата, он се па́ наваљу́је.
- нава́м прил. *на ову сїрану*. – Појдимо
- нава́м, не́ ната́м.
- наведе́ свр. *доведе, наговори*. – Нава́де човека́ у про́пас.
- наведе́ свр. *доприми неши́о колима (о материјалу)*. – Нава́зоше ка́мен и песа́к, ће пра́је ку́ћу.
- навејóтина ж *снежни нанос*. – Газимо́ по не́ке навејóтине па се изморíмо.
- наवेशка́ свр. *окачи, навеси*. – У бориче смо навешка́ли веша́лке с црни́ну и дрѣн.
- навиглави́на ж *својеглава особа*. – Уортачи́л се с навиглави́ну па се ва́та за гла́ву.
- нави́ја несвр. *намо́тава основу на врати́ло (о при́реми за ткање)*. – Ма́ти и ба́ба ће нави́јају ткање́, а ми́ ће беремо́ момурзу́.
- нави́је свр. *обавеже се, наме́тне себи ту́ђу обавезу*. – Изр.: Нава́ил си бе́ду на врат.
- нави́ри се свр. *наку́и се (о води)*. – Пу́шти во́ду да се нави́ри.
- навиру́је се несвр. *ску́ља се (о води)*.
- навр́ прил. *сасвим зоре, на врху*. – Не́ка навр́ буде грóзје, да се не погмѣчи.
- навр́ља свр. *набаца*. – Нава́рља́ше му ка́мење у њи́ву.
- навр́не свр. 1. *наврати́и, сврати́и*. – Нава́рну да ви́дим кэквó работите; 2. *нагне (нпр.: чапу себи с пи́нем у уста)*. – Нава́рну вла́шу с вино́, и не испушти́ ју док ју не по́пи; 3. *почне да пада (о јакој киши)*. – Нава́рну ки́ша да па́да, не мо́[ж] си оти́демо до́м; 4. *скрене*. – Нава́рнуше ми во́ду у обóр.
- навртка́ свр. *у́преде вре́шеном пређу*. – Дѣнá[с] сам навртка́ла ви́ше не́го јучѣр.
- наврчка́ свр. *провуче кроз одређено мести́о (о ври́ци и сл.)*. – Едвá сам наврчка́ла за́прег.
- наву́за се свр. 1. *насанка се*. – Нава́зa се с Ти́кина са́на; 2. *фиг. на́ије се, ои́је се*. –

- Навузál се ракију, па се лелéје.
- павукúје несвр. *навлачи, облачи*. – Навукúје тесне гаће.
- павурлика свр. *мно̀го си́а*. – Млóго си навурликáл зéјтин у грне.
- павурлика се свр. *фиг. на́ије се мно̀го*. – Не мóg да едém, навурлика́ се вóду.
- нагвíри свр. *навири, по̀гледа кроз неши́о*. – Нагвири кроз вирóнгу да види ко́јтò óка на лéсу.
- пагла́вак м мн. нагла́вци *до̀ни део ча-рајџе*. – Нагла́вци су ми се поцепíли.
- пагла́ви свр. 1. *па̀уни, доживи*. – Кад нагла́ви двáјес гóдине, ће по́јде у вóјску; 2. *до̀уни, надокпади*. – Дáдо му шесéт и́љаде, а трéба да нагла́вим до стó и́љаде.
- нагмéчи се свр. *на̀њечи се*. – Гњíле кру́шке, па се мáлко нагмечíле.
- нагњáса се свр. *на̀једе се, на̀једе се да пу-кне*. – Дошли да се нагњáсају, а не да помóгну у рабóту. – Нагњáсá се врућ лéб са сíрење па ме боли мешíна.
- нагóди се *спóразуме се*. – Нагодíли се па добрò живé.
- нагóре прил. *навши́е*. – Отидóше нагóре.
- нагóр-надóл прил. *гóре-доле*. – Цéл дэн íде нагóр–надóл, кáкó ли га нóге не заболé.
- нагóсти прил. у *госíи*, у *госíи́ма*. – Íдем нагóсти. – Билá сам нагóсти.
- нагóтви свр. *згòтви, при́реди више врстíа јела*. – Наготвíла, као за свáдбу.
- паграи́ше свр. *пасíрада, лоше про̀ђе*. – Кра́л па награнсáл.
- нагру́би се свр. *унакази се, наружи се*. – С кáквó се, морí, тóлко на́груби?
- нагру́ва се свр. *фиг. добро се на̀једе*. – Нагрувá се, па не мóg се подíгнем.
- нада́ва свр. *мно̀го да́, мно̀го изда*. – Свé су му надавáли и па му мáлко.
- нада́ва песнíце свр. *фиг. испу́че*. – Те се пу́ши кад му нада́вам песнíце.
- надáн прил. *дневно*. – Мáлко пла́ћа надáн.
- на́две прил. *на две једнаке по̀ловине, на две по̀ловине, по̀пола*. – Свé подели́мо на́две.
- на́две-на́три прил. *поври́но, набрзину, алкáво, како било, збрда-здола*. – Куд нí тóј íде на́две-на́три, бóље не мóже.
- надвóљи свр. *надјача, надвлада, победи*. – Мáрко на́двóљи свé у извртáње.
- надврéви свр. *на́ирича, надгòвори*. – На́двреви ме у причáње.
- надврéи свр. *в. надвреви*. – Не мóгу да га надврéим.
- надврéји свр. *в. надвреви*. – Íма езíк да га нíкој жив не мóж да надврéји.
- надврљи свр. *надба́ци*. – Врљáше се с кáмен, па мój брáт Дóцко свí надврљи.
- надебéло прил. – Надебéло ће тóј да излéгне.
- надéља се свр. *фиг. на́ије се (о алкохолу)*. – Наделáл се па лудúје.
- наджњé свр. *победи у жетíви, по̀жње више од дру́жих жетíелица*. – Свí жетвáри Áца наджњéл.
- надíда се несвр. *једе више од дру́жих*. – Млóго едé, да би с волá мógáл да се надíда.
- надлóже свр. *победи у лагáњу*. – Умé да лóже, ће те надлóже.
- надмочúју се несвр. *пакми́че се ко ће даље да мокри*.
- надобру́је се свр. *наживи се ле́по, про-живи добро*.
- надогóдин прил. *догòдине, идуће гòдине*. – Овúј гóдин ће сéјемо пчени́цу, а надогóдин ће сáдимо момурзу.
- надóјде свр. *набу́ја, надође (о води)*. – Надошлá рéка па однéла брв.
- надокрáјке прил. *на крају, на по̀слетíку*.

- Надокрајке му признáл свé.
- надóле изр.: Óдоше надóле (у *п̄ропáст̄и*).
- надрабóти свр. *п̄рес̄т̄и́г̄не ко́жа у раду*. – Мóј дéда кэ́т пóчне да рабóти, свí надрабóти.
- надр́ља свр. *нас̄т̄рада, лоше п̄рође*. – Нá-дрља у лоповлáк.
- надр́нди се свр. 1. *наљу́ти се, на́гне се*. – Чáс по чáс па се надр́нди, нíкој нé зна зш́тó; 2. *дође неп̄озван*. – Нíкој га не звáл, надр́ндил се па дошáл.
- наду́ва се свр. 1. *фиг. наљу́ти се*. – Надувáл се па сáмо д́ва. – Надувáл се кэо гáјде, сáмо што не пукне; 2. *фиг. на́и́је се, о́и́је се*. – Кáт се надува, а трéба при-јател̄и да ни дóјду; 3. *о́т̄екне*. – Надувáл се от спањé.
- наду́је се свр. 1. *о́т̄екне*. – Наду́л се от спањé; 2. *фиг. расрди се, надури се, наљу́ти се*. – Кат се наду́је, по три денá не врéји са жену́; 3. *фиг. п̄рекомерно се наједе*. – Наду́ се од еде́не.
- наду́рли (се) свр. *наљу́ти (се), надури (се), расрди (се)*. – Надурли́л нóс па с нíког не врéји; – Надурли се и óде.
- наду́ши свр. *осе́ти, нањуши*. – Кэ́ко ли наду́ши кудé има да се еде́ и пи́је?
- нађувéк м *јело од разног̄ п̄овр́ха и п̄иринча (обично с месом)*. – За ручáк íмамо нéшто нађувéк.
- наебé свр. *фиг. лоше п̄рође*. – Кад га увáте, ће наебé.
- наедé се свр. *наједе се*. – Дóјде да се наедé, па си отíде. Тэ́кој свáки д́н. – Наедé се па лéгне.
- наéсен прил. *на јесен, у јесен, с јесени*. – Наéсен ће га жéнимо.
- нажб́за свр. *најуни, п̄рејуни*. – Нажэзáл крóшњу з-грóјзе.
- нажб́за се свр. *фиг. наједе се*. – Нажэзá се, па се едвá дíго от столи́цу.
- нажб́ца се свр. *убоде се*. – Нажэцá се на трн.
- нажљувé свр. *наг̄ризе*. – Нáжљува лéб па га óстави.
- нажми́кне свр. *нами́гне*. – Нáжмикну ми с лéво óко да нíкој не вíди.
- нажмикувáће с *нами́гивање*.
- нажмику́је несвр. *нами́жуе*.
- нажн́е свр. *п̄жање, п̄жање извесну ко-личину*. – Нáжн̄и мáлко трáву за волóви.
- назáм прил. *на земљу, на земљи*. – Седí назáм и हुти́.
- назб́ере свр. *наку́ти, саку́ти*. – Назбрáла сам п́ну крóшњу сјáјца.
- наз́ива (се) несвр. *зове (се) неко п̄о надимку, даје (се), издева (се) некоме надимак*. – Нáно, Мáрко ме наз́ива; – Немóј се наз́иваш, हु ка́жем на башт́у.
- наз́ими се свр. *назебе*. – Назимí се па се едвá разгрејá.
- назнају́је несвр. *зна п̄онешíю, на́и́уца*. – Назнају́је по мáлко врáнцуски, ал' слáбо.
- назóбе се свр. *наједе се зобајуни*. – Назобáмо се грóјзе.
- назóр прил. *силом, п̄ешко*. – Назóр гáзда.
- на́сад прил. *назад*. – Трéба на́сад да се вр́немо.
- насéбнс свр. *назебе*. – Об́учи се, да не насéбнеш.
- наси́ра несвр. 1. *п̄овирује, вири*. – Навíкал да наси́ра крос пéнцер. – Вóли да наси́ра у т́уђ обóр; 2. *надгледа како дру́зи раде*. – Мóј дéда вóли да рабóти, а не вóли да наси́ра кэ́ко дру́ги рабóте.
- на́спре свр. *п̄овири, навири, п̄огледа, свра́ти да п̄огледа*. – Нáспри стóку, да вíдиш кэ́кво рабóти.
- насп́не свр. *п̄огледа, п̄огледа кроз, п̄огледа п̄реко*. – Насп́ни дéцу да вíдиш кэ́кво рабóте. – Насп́ни крос пéнцер да вíдиш ќј óка. – Насп́ни преко сíд.
- насп́нта несвр. *п̄овирује, вири, навирује, п̄огледа нешíю с времена на време*. –

- Насрѣта свињу, да не згмѣчи прачићи.
- најдан м фиг. *дете нахоче*. – Најдан, сви га поћушкју.
- најде свр. *нађе*. – Најдоше неке пारे у Виник, па загаздеше.
- најден, -а, -о *нађен*. – Најдене ствари се трѣба врну.
- најсѣдњи прил. *последњи, сасвим последњи*. – Одоцнил се па стѣгал најсѣдњи.
- најмалко прил. *најмање*. – Најмалко сам добил от сви њи.
- најпрви бр. *први*. – Најпрви гáзда у селó, а скóтски живи.
- најпрво прил. *најпре*. – Најпрво да се договоримо, па тѣк ће работимо.
- накабáти свр. *окриви*. – Накабатитше ме, иáко несѣм крив.
- накапѣ свр. *досади*. – Накапа ми с тóј његово доодѣње.
- накачи свр. 1. *поине и осѣяви нешѣо*. – Накачимо црѣп на плóчу; 2. *нашовари*. – Накачили мливо у кóла, па отишли у воденицу; 3. *окачи нешѣо*. – Накачили вѣшалке на úзицу; 4. фиг. *превари у мерн*. – Накачил ми више, па сам н тóј морáл да плáтим.
- накашлѣ се свр. фиг. *реши се, бајаћи се реши*. – Едвá се накашлá да дóјдем куд вáс.
- наквѣси се свр. *наѣне се*. – Лѣса се наквѣсила, ће пáдне.
- накѣка свр. *напунн (до врха)*. – Накекá кóла з-грóјзе, кáкó ли ће волóви да и[x] повучу.
- накекѣри се свр. *седне, намесѣи се (ѣде му није месѣо)*. – Накекерил се бáш до кýма, нѣма за њѣг дрýго мѣсто.
- накисѣли се свр. фиг. *намрѣоди се*. – Кад му нѣшто нѣ по вóљу, óн се óдма накисѣли.
- накити се свр. фиг. *наије се, оије се*. – Накитил се, па иде шевѣл-девѣл.
- накладѣ свр. *заложи вайпру, наложи вайпру*. – Накладомо óгањ да се огрѣјемо.
- накљу́ца се свр. *најѣде се зобајући*. – Накљуцáл се црѣшње с кочице, па га сáг боли мешина.
- наковáл м *наковањ*. – Видѣл сам кáкó дѣ-да Рáка на наковáл испрáља плóче.
- накод предл. *ка, према*. – Óдоше накод Бреницу.
- нако́ка свр. 1. *добије, дá*. – Накокаше му свѣ едѣнке, па пóнавља рáзред; 2. *напунн*. – Ёлеже у лóјзе, на́кока крóшње з-грóјзе н óднесе и[x] на пѣјац.
- нако́ка се свр. 1. *исѣйуче, изудара*. – Ће ми лáкне ако му се на́кокам песнѣце; 2. фиг. *најѣде се*. – Ёбаво се на́кока, па си óтиде.
- нако́кви се свр. *реши се (пѣенко)*. – Док се на́ковил да излѣгне, онѣ си отишли.
- накр́ви се свр. *закрви се, дође до сѣпања неѣодноиљивосѣи*. – Накрвили се, ће се побѣју. – Накрвили се, не мó[ж] се глѣдају.
- накрвљóше се свр. *пеј. обави велику нужду*. – Не ймáл кудѣ да се накрвљóше, него бáш под ора.
- накр́вен, -а, -о *накривљен, наѣнуи, сѣоји укусо*. – Кэдá ли ће да испрáви сѣд, онакóј накр́вен мóж лáко да пáдне.
- накр́ви свр. *уради нешѣо у корисѣ друѣога на́ко је мислио да му на́пакосѣи*. – Е бáш ми га накривил. – Изр.: Накривил шашѣр (*не хаје, не прѣдаје важносѣи*). – Ће ми накр́ви шашѣр (*бу-де без бриѣе*).
- накриву́је несвр. *храмље неѣримѣино*. – Убóл се па накриву́је.
- накр́ка се свр. *најѣде се*. – Накрká се и јá еданпýт кáкó трѣба.
- накр́ши свр. 1. *наломн*. – Накршил гра́нке за потклађување; 2. – Накрши[m] му га мáјке (*псовка*).

- накуд предл. *ка, према*. – Оде накуд Ниш.
- накуде прил. *куда*. – Накуде отидоше? – Накуде отбоше?
- накуп прил. *скупи, заједно*. – Живе још накуп. – Збрамо се да накуп ручамо.
- накупчѓк прил. *дем. и хип. од накуи, скупи, заједно*. – Збрамо се накупчѓк, па останумо живи.
- накуса се свр. *наједе се кусајући*. – Отишли на светѓц, па се накусали само пченицу.
- налага несвр. 1. *сипавља, налаже (о снопљу)*. – Деца налагају рúковети а деда врзује снопови; 2. *сипавља (о комини)*. – Деда и башта налагају казан.
- налагање с 1. *сипављање руковети на развијено ражено уже ради везивања снопа; 2. сипављање комине у казан ради печења ракије*.
- налагач м 1. *радник који развија ражену ужад и слаже (налаже) на њих руковети пожењевеножжити*. – Бапкин мали налагач ми се укрпал, нек се одмори малко; 2. *опај који сипавља комину у ракијски казан ради печења ракије*.
- налаћи несвр. *насрће, налеће*. – Налаћи да се бије.
- налега несвр. 1. *прииписка*. – Кад башта врзује снопови, он добро налега; 2. *належе, пријања*. – Нѓво поклопало бѓш добро налега.
- налегне свр. *прииписне*. – Добро налегни кад врзујеш снопови.
- налези се свр. *насмеје се пихо, нацери се*. – Тике се налези. – Налезил се до уши.
- налиба се свр. *наједе се*. – Налибамо се чѓрбу.
- налога ж *ѓужва, навала*. – Налога на чешму.
- наложи свр. *в. налаѓа*.
- налока се свр. *пеј. наипје се преко мере*. – Налокал се као свиња, па не зна за себ.
- наломен, -а, -о *наломљен*. – Наломено оцѓчи.
- налопа се свр. *пеј. наједе се*. – Налопамо се чѓрбу с компири.
- налупи свр. *налуипти*. – Налупила компири за чѓрбу.
- налева се несвр. *ипје силом, преко мере*. – Налева се, као да никад не видѓл вино и ракију.
- налевање с *ипјење преко мере*.
- наљуља свр. *преипти*. – Наљуљаше кола сз цакони, па и[х] волѓви едѓа повукоше.
- наљуља се свр. *фиг. наипје се, оипје се*. – Наљуљал се, едѓа стои.
- наљуска свр. *љускањем плодова наипти неки суд*. – Дете наљускало пуну шѓрпу пасуљ.
- намењѓк прил. *недовољно, мало*. – Брашно ни намењѓк, трѓба д-ипмо у воденицу.
- намајстѓричав, -а, -о *има смисла за мајстѓрију*. – Пѓтар је намајстѓричав, умѓ свѓ да прѓп.
- намами свр. *усѓе да дозове, усѓе да доведе коѓа преваром, обећанима*. – Сз[г] ће намамимо ѓвце у појату да и[х] помузѓмо.
- намањѓк прил. *в. намењѓк*.
- намерише свр. 1. *намирише*. – Намериши га да мерише. – Намерисѓше га спѓмаду; 2. *фиг. осѓти, поѓоди*. – Намерисал кудѓ има мулећина, па там отишѓл.
- намсрише се свр. *намирише се*. – Кад негде појде, увек се намерише.
- намете свр. *меиплом сакуип на једно место*. – Сво ѓубре намето на еднѓ место.
- намѓша свр. *помѓша сипвари и др*. – Намѓшали ѓвце да и[х] заедно чувају.
- намѓша се свр. *фиг. помири се*. – По-

- карабасáli се па се после намешáli.
- намóдри дúпе свр. *истиуче*. – Заслужи́л да му намóдрим дúпе.
- намóкри (се) свр. *накваси (се)*. – Намокри ме кíша; – Кудé ли се тóлко намóкри?
- намоћúје (се) несвр. *намоћава (се)*. – Мати и баба ткају, а ми намоћúјемо цéвке за савéљке; – Тánко па се тéшко намоћúје.
- намóча свр. *помокри се у петићо или на леићо*. – Намочála му се пцéта на имáње, да му се намóчају (*клејива уйућена пврдици*).
- намóр м *злочесíт, пакосíтан, зловољан човек*. – Онаквóг намóра јóш несэм видéл.
- намúжи се свр. *заíне*. – Да се намúжимо па овóј да подигнемо. – Да се намúжимо и окóпамо њíву.
- намúсеп, -а, -о *који се омусио, који се онерисíоложио*. – Намúсено детé неће да врéи.
- намúси се свр. *намришíи се, сневесели се*. – Зоштó ли се намусíл кэд му свí йду по вóљу?
- на́па ж *мајка, маíи* (само вокатив и псовка у акузативу). – На́но, рекáл гóспóдин учитељ да се острижém за јúтре. – На́ну ли му, на́ну, на́нину, нéма више ништа да му дáм.
- нанé с бот. *нана, менíта Mentha piperita L.*
- на́ница ж *хíп. од нана*.
- на́нка ж *хíп. од нана*. – Ћúти, бáто, हुти, йде на́нка.
- на́нче с *хíп. од нана* (вокатив и псовка у акузативу). – На́нче, мíла на́нче, што ме óстави. – Прémунта ме, на́нче муњегóво.
- нањúри (се) свр. *намришíи (се), сневесели (се), намрѓоди (се), намришíи (се)*. – Нањури́л нóс па сáмо дýва; – Нањури́л се па неће с нíког да врéји.
- наовáм прил. *на овамо, на ову сíпрану*. – Пóјди мáлко наовáм.
- наóди несвр. *налази*. – Наóди мáну на девојчићи и не мó[ж] се ојéни.
- наóди се несвр. 1. *налази се, буде неком òри руци*. – Јó[ш] се наóде стáре пáре. – Увек му се наóдим кэд му нéшто притрéба; 2. *находа се, напéшачи се*. – Овóј дэ́н се наоди и поцепí опáнци.
- наóстри свр. *наонишри*. – Н-умé да наóстри косú.
- наóчи прил. – Наóчи га вáра. – Наóчи да ми не излáзи.
- напáкује свр. фиг. *йридода, йришше*. – Напакóваше му јóш и тóј, па га отерáше уáпсу.
- напáли свр. *јáко задрéје (о домаћој пекари)*. – Напáли вúрну, ће печéмо лéб.
- напалијóн м *злашник, напóлеондор*. – За врéме рáг му давáli да чýва напалијóни, ал' óн не тéл да и[х] чýва.
- напарáси свр. *унакази*. – Бíше га па га напарасíше.
- напарáси се свр. *заíусиш се, не обрашíи пажњу на себе (у одевању, чистíоћи)*.
- на́пас м *напáсíт, невоља, зло*. – Не мóg се од на́пас избáвим.
- напечé се свр. *надрéје се*. – Да се дíгнемо рáно и да жњéмо док се жíто не напечé, ёл кат се напечé, онó опáда.
- на́писмено поим. придев *неишíо у òисаној форми (о акíу, сíпсу и сл.)*. – Јáга дочувá, а óн ми нíшта на́писмено не остáйл.
- напíца несвр. *задрéва уз ваíпру*. – Напíца дúпе ус кубé.
- на́плата ж *један од делова дрвеног кружног оквира пóчка у који се усађују паоци*. – Напúкле ми двé на́плате, мóра да и[х] промéним.
- напљúје свр. 1. *накваси, овлажи шíио пљувачком*. – Напљúј плáвез па писúј

- (масџинџиња оловка); 2. – Пази месо да га мџје не напџју (снесу јаја из којих ће се излећи ларве); 3. изр.: Напџје дланови (решити да ради).
- напне се свр. 1. напџи се, надури се. – Њему малко треба па да се напне; 2. отекне, надује се. – Напел му се образ, боли га зуб; 3. удебља се. – Напел се као гаје.
- напољица ж пролив. – Има напољицу, не мџж да мрдне от кџу.
- напомалко прил. на сипџне делове, мало џо мало. – Издава си ракију напомалко и вајду не видџ.
- направен, -а, -о напџвен. – Све направено от слаб матријал.
- направо прил. пџречице. – Идем направо, па кџкџ буде.
- напраен, -а, -о в. напџвен.
- напраи свр. напџви, учини. – Напраише каламбџр. – Напраише му маџије па не мџж се ожени.
- напрајен, -а, -о в. напџвен.
- напраји свр. в. напџви.
- напраси свр. донесе на светџ више пра-сиџа (џ крмачи). – Наша крмача напрасила белисвет прасиџи.
- напредица ж напџредак, напџредовање. – Све ни иде у напредицу.
- напџђује несвр. напџредује. – Почел да напџђује.
- напролет прил. на пџролеће, у пџролеће. – Напролет ће га женимо.
- напџти се свр. фиг. наједе се. – Дај му да се напџти, па нек си иде дџм.
- напџтка ж 1. зоол. змија отпџровница (мале величине). – Убимо напџтку куд бунар; 2. бот. џуџа пџпџричица. – Ољути ме една напџтка па ме растурни.
- напџчи се свр. напџи се, надури се. – Напџчил се па неће да врејни.
- напџди свр. најури, отпџра. – Напџдише га ис кџу.
- напџмна (некога) свр. фиг. џодсџакне некоџа на сваџу, пџчу и сл. – Напџмаше га, па се џдели.
- напџпа се свр. деч. наједе се. – Напџпа се гројзенце. – Ёл се дете напџпа? Напџпа се.
- напџпка се свр. деч. дем. џд напџпа се. – Напџпкало се дете, сџг мџже да спи.
- напџпури (се) свр. напџи (се), напџви (се) пџџџак. – Сливе напџпуриле, само што не пукну; – Рџжице се напџпуриле, само што се не раџвте.
- напџуста несвр. напџушџа. – Сви напџстају селџ, па џу и ја.
- напџца се свр. фиг. наједе се. – Ёзе пџкни-цу па се напџца.
- напџшти свр. напџушџи, џде. – И џн напџшти селџ џ џде у град.
- нараџти се свр. наради се, засџти се радџм. – Нараџти се по тџђа лојза и џиње, више неџу.
- наравски речца и прил. наравно. – Наравски, и тџђ ће ураџтимо.
- нарани свр. нахрани. – Нарани свиње и сџк сам миран.
- нарве свр. наџризе, наџризе на више сџрана. – Нарвал јабуку па ју врџил.
- нарџди свр. пџређа. – Нарџдио лџбови на клџпу па и[х] месџл покрџмо.
- нарџкне се свр. решити да џђе. – Нарџкнџ се да дџјдем куд вас.
- нариџе свр. набаца на шџџо или у шџџо (џ снеџу, земџи и сл.). – Наринџше снег на гџмџлу и остаише га да се џџпи. – Наринџше зџмџу у јерџгу, па ју затрпа-ше.
- нариџа се несвр. решава се. – Нарџа се да дџјде, ал' не зна кџда ће.
- нарка се несвр. напџљује се. – Неџу да џдем, баџа ми се наркал у паниџу.

- натквеси се свр. *наднесе се, буде неком изнад љаве*. – Натквесил ми се над главу, не мóg од њег да писујем.
- натóши свр. 1. *намокри, накваси*. – Нагази у ви́р, па си натопи но́ге; 2. *испóши неку мапéрију у довољној количини*. – Натопимо два казана маз.
- натóпи се свр. 1. *намокри се, накваси се*. – Падо од брв па се свé натопи; 2. *наједе се умакањем заложаја у јело*. – Натопи се пржено.
- натóри свр. *нађубри кокошињим ђубривом*. – Моја мáти и моја мáма отóше да оплэве расадници и да и[х] натóре.
- натпојé свр. *надјача у пéвању*. – Кат чича Живко запојé, нiкој не мóж да га натпојé.
- натрашки прил. *наптрашке*. – Мóгу и натрашки да óдим.
- натре свр. *поспéшено досипујући брашно добро изђеччи пéсiто при мешању*. – Да натрем погáчу, па ћу ју турим да се печé.
- натресé се свр. *изненада дође, дође у незгодан час*. – Кэт се натресé у кúћу, не мисли да си иде док не рúча.
- натрiса се несвр. *бреца се, наптреса се, издире се*. – Свака рђа се натрiса на њéга.
- натрóпа свр. *исприча бесмислице*. – Натропа свáшта, па си бде.
- натрóши свр. *скине ручио или на пiроналази зрневље са клипа кукуруза у одређеној количини*. – Натрошимо две вреће момóрзу.
- натрти краци свр. пеј. *умре*. – Натртил краци у[з] слóг.
- натрти се свр. *исптури задњицу*. – Натртил се, не мó[ж] се пројде од њег.
- натруши свр. *насече дрва на пiруице*. – Чича и баштá натрупише дрва, ће има чáк до Божић.
- натрусé свр. *наптресе*. – Натрусомо дúднице да едемо.
- натсвiри свр. *победи у свирању*. – Вéлка Пáнчиног нiкој не могэл у гáјде да натсвiри.
- натунти се свр. *напунити се, наоблачи се, смрачи се*. – Натунтило се, ће пада кiша.
- натúра свр. *све стiвари стiпави унутра, стiпави у нештiо*. – Свé натура у кóвчег и с кљúч зáтвори.
- наћс прил. *в. нэћс*.
- наука (кога) свр. *ошрује дахом, зашрује дахом (о ласици)*. – Ласица наукáла сви пилићи и две кокóшке.
- науман, -мна, -мно *решен да уради штiо је наумио*. – Науман сам да расподелим имóвину на дéцу, а не пóсле, кад јá умрем, да се они бију и вучу по судови.
- науспраља несвр. *све усправи, све стiпави усправно*. – Јутре ћемо да науспраљамо кóлци уз дúвар, да не кисну и да не трулэју.
- нацврца се свр. *в. нацврца се*. – Сабáјле се нацврцáл, па сáмо óка.
- нацврца се свр. *напiје се, ошпiје се*. – Нацврцáл се па се сáмо лелéје.
- нацэвчи се свр. пеј. *напiје се, ошпiје се*. – Док се не нацэвчи, не излáзи ис кúћу. – Цэвчи док се не нацэвчи.
- нацэћен, -а, -о изр.: Нацэћен с пáмет (*вeома пáмeтaн*).
- нацэпи свр. *нацэпа*. – Да нацэпим дрва и нами́рим стóку, па ћу тóг д-идем кот кúма, нéшто ме звáл.
- нацэпи се свр. *фиг. наједе се, наждере се*. – Нацэпи́мо се сáмо мéсо.
- нацэри се свр. пеј. *насмеје се, накези се*. – Изр.: Нацери́л се ко вáрена главá (*каже се цeрекалу*).
- нацињкúје несвр. *наплакује, пoвремено, пoмало плaче (o малoм деjтeиу)*. – Нацињкúје, тражи да га узнуу руке.
- началник м *начелник*. – Ишэл код началника да се жáли.

- начепáри се свр. *набоде се на оштар одломак дрвећа или велики птрн.* – Ишъл бос па се начепарил. – Обуј се, да се не начепариш.
- начисто прил. *сасвим.* – Сэк смо начисто, ни ја тѣб дугујем ни ти мѣн.
- начми се свр. *пеј. настава се.* – Цѣл дэн чми и не мб[ж] се начми.
- начне свр. *посече (мало).* – Наче нóгу сас матику па се ошопави.
- начука свр. *набије.* – Начукаше колѣц дибоко, и за њѣг заврзаше коња.
- начука се свр. *пеј. наије се, оије се.* – Пише па се начукаше.
- начуљи уши свр. *наули уши, напрежне слух.* – Кэд осѣти нѣшто, куче начуљи уши и залаје.
- нашъл свр. *изр.: Нашъл, па зашъл (нашао на незаслужену доброту).*
- нашарени дупѣнце свр. *добро изудара прутом по шуру.* – Ђе ме запанти кад му с прут нашарѣним дупѣнце.
- наши поим. *зам. најближа родбина женског дејтеја које се удало (њу чине њени родитељи и браћа).* – Куде си билá? У наши. – Идем у наши, да видим кэкво рабѣте.
- нашинац м *човек из нашег краја, месѣа.* – Мбра му помогнемо, нашинацје.
- нашински прил. *в. нашик (рейко се чује).*
- нашки прил. *на наш начин.* – Разумем га, нашик врѣви.
- нашљока се свр. *пеј. наије се, оије се.* – Полокар, ишъл от казан до казан па се нашљокал.
- наштѣ срце прил. *на празан стомак, напашѣте.* – Не пиј наштѣ срце, ѣе те боли мешина.
- наштипѣ свр. *шпињањем накида.* – Наштипа мálко лис за сáрму. – Наштипа нѣко перце от црни лук.
- нашуши несвр. *насуши.* – За зиму смо нашушили пуно воћке от праскве и сливе пожегаче.
- неáлив, -а, -о *немарљив.* – Неáлив си е, па му други крив.
- неваљашан, -шна, -шно *онај који је неваљао, рђав, лењ.* – У њину вамилију сви неваљашни, сви оће добрѣ да живѣ а да не рабѣте.
- невáрен, -а, -о *некуван.*
- неведња́к м *непознатно, птајанствено, невидљиво биће.* – Изр.: Иде кэо неведња́к.
- невѣрица ж *неверовајноћа, неистина.* – Све му се чини да е тѣј невѣрица.
- неврáшћен, -а, -о *неокресан.* – Он је за неврáшћену мѣтку (*каже се ономе ко је нешто скривно*).
- неврзан, -а, -о *невезан.*
- негá речца. – Негá и он дѣјде. – Негá му се поквари тѣчак. – Негá се и он поболи, па љу га тэк пита́м.
- Недићевац м *припадник Недићеве војске.* – Из наше село сви су ишли у партизани, ни едэн у Недићевци.
- недовáрен, -а, -о *недокуван.* – Дэнб[с] смо ручáli недовáрен пасуљ, па ме заболѣла мешина.
- недока́зив, -а, -о *онај који је тврдоглав, неразборит.* – Недока́зив човѣк, тѣра си по његово.
- недонѣ́че с *недоноиче.* – Кат сам ја бил мали, несэм чул да се родило нѣко недонѣ́че.
- недонрáвен, -а, -о 1. *недорађен, недовршен.* – Уселише се у недоправену кѹћу; 2. *фиг. ћакнућ, пуйав.* – Не замѣрај му, остáл недоправен.
- недопрáсен, -а, -о *в. недоправен.* – Изр.: Праен, праен, а недопраен.
- недопрáјен, -а, -о *в. недоправен.*
- недосѣ́д м *неспирљив, као зайтеја пушка.* – Увати́л га нѣки недосѣ́д, стáлно е нѣгде,

- никад не дѡм.
- недосѡлси, -а, -о 1. *недосољен, недослан.*
– Бѡље недосѡлено нѡго пресѡлено; 2. фиг. *злуј, призлуј, ћакнуић, недоказан.*
– Изр.: Мѡлко е недосѡлен.
- неедѡње с *нередовно узимање хране.* – Од неедѡње се пѡболе.
- нежењет, -о (мушки и средњи род) *неожењен.* – За резил Микајло ѡстаде нежењет. – Наше дете ѡста нежењето.
- нежет, -а, -о *нежењевен.* – Сѡмо ни овѡс ѡстѡл нежет, а време проѡди.
- незапѡнѡен, -а, -о *незапѡмѡен.*
- незват, -а, -о *онај који није ѡзван.* – Изр.: Незватом гѡсту мѡсто поза врата.
- незгодѡја ж 1. *незѡда.* – Избѡгал све несреће и незгодѡје; 2. фиг. *незѡдан човек, зачкољница.* – Бѡше голѡм незгодѡја у школу, па га учитељ свѡки дѡн бил.
- Нејѡтке ж (обично у мн.) в. п. *Крстѡвдан, дан пред Бѡжѡјављење (18. јануар ѡ новом календару).* – На Нејѡтке се пѡсти за Бѡгѡјављање. – На Нејѡтке се еде пасуљ ѡстѡл од Бѡдњѡвече.
- неки зам. *неко.* – Ка[д] ти неки дѡјде у кѡћу, послѡжи га с винѡ и с ракију.
- пѡски пѡт прил. *некад.* – Нѡма време да ѡвек доѡди, ал' неки пѡт дѡјде. Сѡмо да ме види.
- некѡа прил. *прекјуче.* – Некѡа сам билѡ у градину, пѡ дѡнѡс пѡ.
- некѡлко прил. *неколико.* – Несу све ѡвце тѡј, некѡлко ми вѡле. идем да и[х] тражим.
- некѡсен, -а, -о *некошен.* – Ливѡде некѡсене, нѡма кѡј да и[х] кѡси.
- некрѡстен, -а, -о фиг. *онај који је преѡтерано немиран.* – Он миран а деца му некрѡстена.
- некрѡстенко м мн. некрѡстенци. 1. *особа која није кришћена.* – Решили некрѡ-
- стенци да се крѡте и отишли кут попѡ да и[х] крѡсти; 2. фиг. *преѡтерано немирна особа.* – Јѡво, од онѡг тѡѡг некрѡстенка нѡмам си мирку. Повѡди рачѡн од њѡг. – Изнараѡали се све некрѡстенци, у грѡб ѡе ме натѡрају.
- нема изр.: Нѡма ѡмѡшено па ѡбѡшено (*нема нишћѡ без рада*). – Нѡма за кѡкѡ кѡче да га ѡпе (*веѡма сирѡмѡшан*).
- немај-кѡд само у изразу: Од немај-кѡд (*из нужде, заѡто ниѡо дружитѡје не може*). – Уработил од немај-кѡд.
- нема-нема, пѡ прил. *повремено.* – Нѡма-нема, пѡ се чѡе кѡкѡ нешѡо удѡри у пѡнѡер.
- немиѡен, -а, -о в. *немиѡен.*
- немиѡен, -а, -о 1. *неумивен.* – Ѧ се дѡза, ѡдма сѡда уз ѡстѡл и немиѡен рѡча; 2. *неѡиран.* – Кѡкѡ га не срѡтѡ да с немиѡене рѡке еде; 3. фиг. *онај који је лоше проѡша, ко је доживѡе нешћѡо лоше.* – Не дѡрај кѡче, да не едѡш немиѡен.
- немирко м *немирно мушко деѡе.* – Ете га, иде наш немирко, сѡмо нека е жив и здрав.
- немотѡња ж *немашћѡина, сирѡшћѡина, беда.* – Немѡтѡно, и Бѡгу си тѡшка.
- ненавиди (се) свр. *завади (се), мрзи (се), не ѡдноси (се).* – Ненавиди едѡн другѡг; – Браћа су, а ненавиде се, ѡе се покрѡљу.
- ненајѡшник м *онај који мноѡо једе, који се не може најѡсти.* – Ненајѡшник, пѡеде Бѡга.
- неоврѡшћен, -а, -о в. *неврашћен.* – Овѡј брѡс ѡстѡл неоврѡшћен, мѡра га оврѡстримо.
- неѡдата, -о (женски и средњи род) *неудаѡћа.* – Сѡмо Стѡника ѡстѡла неѡдата, њѡне друшке су се есенѡс поѡдавале. – Ѧста нам девојче неѡдато.
- неолѡпен, -а, -о *онај који није олѡушћен, неолѡушћен.* – Бѡба вѡли олѡпене а јѡ

- неолупене јабуке.
- неопóјан, -а, -о *каже се за мртвица који је без свештеника сахрањен*. – Закопаше га неопóјаног.
- непóжет, -а, -о *непожњевен*. – Све су ни́ве пожете, само наша остала непóжета.
- непотпíсат, -а, -о *непопíсан*. – Уверење ти е непотпíсато. Мóра д-йдеш да ти га потпíшу.
- непран, -а, -о *ониј који носи прљаво рубље, који се не пресвлачи*. – Бáш га брíга, нема сра́м, иде непран.
- непреме́њен, -а, -о *који иде сíално у сíиом оделу, који је у сíиаром оделу*. – Дошóл на свáдбу непреме́нен.
- нераде́ње с *нерад*. – Исто ти се вáта – радење или нерадење.
- нера́збран, -а, -о *тврдоглав, неразуман*. – Едвá се разбрá с нера́збрани.
- несóм, неси́, не́ (ни́е) мн. несмó, нестé, несú *одр. облик гл. јесам, јд. нисам, ниси, није, мн. нисмо, нисте, нису*. – Несóм крив, а ни́е ни óн. – Неси́ се тí, а не́ се ни óн óко тој мlóго замучи́л. – Несмó се срéли. – Нестé дошли на врéме. – Несú били дóм цéл дáн.
- не́свес м *несвеси́, несвеси́ница*. – Пáде у не́свес. – Не́свес ми у гла́ву, па ми се сáмо врти́.
- не́сврат индекл. *ко зна зде, не зна се зде, негде далеко*. – Óде у не́сврат и не вр́ну се ви́ше.
- не́слан, -а, -о *фиг. неумесан, непријатан, недоказан*. – Немај пóслу с не́слани лúди. – Штó си тóлко не́слан?
- неспа́ње с *несаница, неспáвање*. – Ёби ме неспа́ње.
- несра́мљив, -а, -о *бесцидан*. – Óна, кúчка, несра́мљива бéше, не́ зáкити цáру гра́да врата, нó зáкити сáму себ дево́јку (*нар. пeсма*).
- неста́не свр. 1. *уи́рони се*. – Нестáло бра́шно, нема с кáквó да мéсимо лéб; 2. *буде украдено*. – Нестáле му пáре из новчаник; 3. *прође*. – Нестáло лéто, дошла́ ёсен; 4. *иззуби се, ишчезне*. – Нестáл и[з] селó, кúј знá кудé отишáл; 5. *фиг. умре, по́зине*. – У онóј рáт ју нестáл му́ж а у овóј сáн. Затóј нóси црнину.
- нестањúје несвр. *нестаје*. – Нестањúје ми мáз, мóра да ко́лемо свињу пре врéме.
- нетеја́ње с *нехтење*. – Чэс теја́ње, чэс нетеја́ње, не мóж га човéк погóди кэдá има во́љу да рабóти.
- неумеја́ње с *неумеће, неумешност*. – Едно́ е неумеја́ње, а дрúго нетеја́ње.
- неурабóћен, -а, -о *неурађен*. – Јóш лојзá у Равниште остáла неурабóћена.
- не́што изр.: Ёма не́што у гла́ву (*има памети́, скренуо памећу, умно оболео*). – Нéко и не́што (*човек на по́ложáју, по́зний човек*). – Од не́што ништа (*уи́ропастии*).
- ниедáн, -днá, -днó *ниједан*. – Ниедáн од бли́зњи не дојде на врéме, сáмо брáт Дóцко. – Ниедно́ га детé не́ пипну́ло, видéл сам.
- ниедáнпút прил. *ниједном*. – Ниедáнпút несóм ишáл у град.
- ни́за ж *венац*. – Ёмам пúно ни́зе дувáн. – Овéј ни́зе ће заkáчимо пот стрéју да се шу́ше.
- ни́за предл. *низ*. – Ни́за сáд течé водá, мóра да промéним разб́иени црепови.
- ни́збрд прил. *низбрдо*. – Изр.: Ни́збрд се и говнó вáла (*лако је ићи низ брдо*).
- ни́збрдичка ж *дем. од низбрдица, мала низбрдица*. – Ни́збрдичка, не мóра мlóго да кóчимо кóла.
- ни́збрд-úзбрд прил. *низбрдо-узбрдо*. – Идóмо мí такóј ни́збрд-úзбрд, ни́збрд-úзбрд, и едвá стíгомо.
- низи́на ж 1. *и́ле које се сиии́а; 2. и́ле које је уи́дножју*.
- ни́ккэв, -ква, -кво *пеј. рђав*. – Ни́ккэв човéк не́.

- ни́кэкав, -ква, -кво пеј. *в. никэ́кэв.*
- ни́какэв, -ква, -кво пеј. *в. никэ́кэв.*
- ни́какав, -ква, -кво пеј. *в. никэ́кэв.*
- ни́ко и ни́шта *израз у значењу: човек без вредности, ништивило.*
- ни́кој зам. *нико.* – Ни́кој ме не гледа, са́м се гледам.
- ни́ска ж *дем. и хип. од низа.* – Наниза́ не́ку ни́ску во́лке за зиму́.
- ни́скодупас, -та, -то *онај са ниском задњицом.* – Женá муни́скодупаста.
- ни́ти м пл. т. *део у ткачком разбоју кроз који пролази основа и начињени су од конца.* – Но́в разбој, но́ви ни́ти.
- ни́ца несвр. *ниче.* – Изр.: Будáле се не се́ју, оне́ са́ме ницају́.
- ни́чки прил. *нишце, по̀тпрбушке.* – Ни́чки лежи́.
- ни́шан ж *прошевина.* – Ђе́мо на ни́шан.
- ни́шта изр.: За ни́шта не́ (*неспособан, није ни за шта*). – Не́ма ни́шта (*веома сиромашан*). – Не́ма ни́шта у гла́ву (*о̀зраичен, будаласт*). – Несу́ ни́шта (*нису у сродству*). – Несу́ ни́шта напра́или, ако се несу́ побíли (*каже се шáливо онима који су се жес́токо посва́тали*). – Ни́е то́ј ни́шта (*не треба се секира́ти, нечему поклања́ти сувише па́жње*). – Ни́шта му не́ (*није се повредио, није болес́тан*). – Од ни́шта не́што (*од немо́гуће мо́гуће*).
- ни́штáк м пеј. *безвредан човек, ништивило.* – Напра́вил се на ни́штáка.
- но́в-но́вцат, -а, -о *најновији, по́тпуно нов.* – Бэ́штá ми купи́л но́в-но́вцат са́т.
- но́во с 1. *ново одело.* – Обу́кал се у но́во; 2. *новоси́.* – Кэ́кво́ има но́во куд ва́с? Добíли смо при́нову, до́јдите да ча́стимо.
- ногá ж изр.: Те́ доби́је но́ге (*украи́ће ђа*). – Ђуски́ја доби́ла но́ге.
- ногáр м *нога на сто́лу.* – Еда́н ногáр на остáл ми се раскла́тил, мо́ра га угла́вним.
- ногáри м мн. *укри́иене дрвене но́ге које служе за сечење дрва.* – У́зни бички́ју и на ногáри исече́и ма́лко дрва.
- ногáрка ж *звездена ножица на руди воловских кола, која омо́ућава да руда и после испрезања сто́ји хоризонтáлно.* – Сави́ла се ногáрка, мо́ра ју испра́вним.
- но́жици м пл. т. *маказе.* – Ма́ти ме стри́гла с но́жици.
- но́кат м изр.: За ко́њски но́кат (*за мало*).
- ноктéк м *дем. од нока́и, нока́ић.* – О́тпаде муноктéк од ма́лчић прс.
- но́л везн. *недо, већ.* – У њи́ну ку́ћу ни́шта добро́ не мо́жеш да чу́еш и ви́диш, но́л ока́ње и би́ење.
- но́-но́ узв. *деч. у значењу: не дирај, не ти́пај.*
- но́с м изр.: Вуче́ за но́с (*пони́жава*). – Гу́ра но́с (*ули́ће се*). – Дигне́ но́с (*узди́гне се, нико́ не при́ме́ти, на́прави се важан*). – Добíва преко но́с (*буде ки́нен, преко́рван*). – Иде уз но́с (*п̀ркоси*). – Има но́с (*осе́ти, па́нуши*). – На́пне но́с (*наљу́ти се*). – Натр́ља но́с (*преко́ри, изг̀рди*). – Не ви́ди да́ље од но́с (*каже се о̀зраниченој особи*).
- носéк м *дем. и хип. од нос, носић.* – У́зни бо́чку па си обри́ши носéк.
- носáн м пеј. *човек с великим носем.* – Носáн је чо́век ко́и има голéм но́с. – Мо́ра га би́ем. Нази́ва ме носáн, а ја несéм носáн.
- носáна ж пеј. *женска особа с великим носем.* – Носáна, заубави́ла се з-голéм но́с.
- но́сен, -а, -о *ношен.* – Но́сени опáнци. – Но́сене дрéје.
- носи́на ж *аузм. и пѐј. од нос.* – Да́ј му бо́чку да си обри́ше носи́ну.
- но́соња м пеј. *в. носан.* – Но́соња, на сви́ би́е шéгу, а не ви́ди се кэ́кв је.

посурѝна ж аугм. и пеј. в. *носина*. – Изр.:
Заметнѝл носурѝну као сиромá тóрбу.

поћáшпáњ, -шња, -шњо *поћашињи*. –
Ноћáшпáњ сáн да ми више не доóди.

поћáшпањ, -шња, -шњо в. *поћáшпáњ*.

поћáшпáњ, -шња, -шњо в. *поћáшпáњ*.

поћáшапáњ, -шња, -шњо в. *поћáшпáњ*.

поћéва несвр. *поћива, коначи*. – Ўјка си
и́де до́м, не во́ли да ноћéва куд нáс.

поћéвање с *ноћивање*. – Ноћéвање у гра́д
је млóго скѝпо.

поћáпа врáјла ж бот. *врсѝа башиѝенскоѝ*
цвећа које увече оѝивара цвѝтoве, а
ујуѝтру их заѝвара.

поћум прил. *поћу*. – Ноћум доóди, не за
ви́дело.

по́ула ж у значењу: *безначајан, безвредан*

човек. – За мéне је óн нѝла. Више га не
смáтрам за човéка.

пѝларица ж *аѝарѝи* за *вeома ниско*
ишпање, ишпање до љаве. – Зарáсал
ко пóп. За не́га је нѝларица.

н–умé свр. *не уме*. – Изр.: Н–умé волá у дѝ-
пе да убо́де (*каже се оѝраниченој осо-*
би). – Н–умé се усéкне (*каже се оѝрани-*
ченој особи).

нумејáње с в. *неумејáње*. – Од не́гово
нумејáње главá да те заболѝ.

нѝмера ж изр.: Пáла му нѝмера (*изѝубио*
уљед). – Растé му нѝмера (*посѝаје*
уљеднији). Рипнѝла му нѝмера (*посѝао*
уљедан).

нѝпи несвр. деч. *сѝава*. – Áјде дéте да нѝ-
ни. – Нѝни, дéте, нѝни.

нѝнки несвр. деч. *сѝавка*. – Нѝнки, дéте,
нѝнки. – Áјде дéте да нѝнки.

Њ

њéгово прил. *на њéгов начин, по њéво-*
вом. – Óће свé да бѝдне по њéгово.

њѝвичка ж дем. *од њива*. – Поорá и онѝј
њѝвичку у Брéс.

њѝвче с дем. *од њива*. – Јóш еднó њѝвче
да поорéм, и с ора́ње ћу заврѝшим.

њѝгóв, -а, -о *њéгов*. – Њѝгóви сѝнови су
нáјгазде у селó.

њѝјан *њѝхов* (само у мушком роду). –
Њѝјан дéда бéше млóго рабóтан.

њѝш, -а, -о *њѝхов*. – Прво ћемо њѝно лóјзе
да берéмо, па тéг нáше.

њѝшски прил. *на њѝхов начин*. – Врéје по
њѝшски, ништа и[x] не разумем.

њóјан, -јна, -јно *њен*. – Њóјан сѝн кра́дне па
прли.

њóјн, -а, -о *њен*. – Њóјн сѝн прáви цумбѝс
по селó.

њóкалица ж пеј. *нос, усѝа или цело лице*
код човека. – Ударѝл га по њóкалицу,
па му истрéсал свѝ зѝби.

њóкаличка ж дем. *од њокалици*. – Пáдал
на њóкаличку, па ју разбѝл.

њóн, -а, -о *њен*. – Њóно детé се усверѝло, па
не излáзи ис кућу.

њѝрав, -а, -о *ћуѝљив, ѝпуњав*. – Њѝрча њѝ-
рави, ништа си н–умé.

њѝри се несвр. *ћуѝш оборене љаве, сми-*
шља зло и љеда неѝријáѝелски. – Кóј
му е мóј, сáмо се њѝри.

њѝрка ж *ћуѝљива, ѝпуњава женска осо-*
ба. – И од њѝрку испаде нéшто.

њѝрча м *ћуѝљивко, ѝпуњавко*. – Откэ́ко
почéл да се дрѝжи с онóг њѝрчу и óн
постáл њѝрча.

њѝца несвр. 1. *муче*. – Кэ́т су волóви

- зреле, јутре ће и [x] оберемо; 2. *покући с врха*. – Увек ни претекне, па оберé кајмак од млекó. – Кúј обрál тлэсто не чóрбу?; 3. *унишћии поље (о слани)*. – Ако пáдне слaná, ће оберé поље.
- оберé бостáн свр. *лоше прође*. – Изр.: Обрál бостáн.
- обесен, -а, -о *обешен*. – Видóмо га кэкó обесен висí.
- обеси се свр. *фиг. буде неком о враћу*. – Обесíл се куд мэн као да са[м] му јá бэштá и мáти.
- обесрáми се свр. *покаже се у добром, не осрамоћии се*. – Чúвај вино и ракију, да се обесрáмш кэ[д] ти нéки дóјде у кућу.
- обешенíк м 1. *обешенáк*. – Тó е свé онáј обешенíк напраíл; 2. *фиг. преiпреде-њак*. – Онáј обешенíк ће те преведé жéдног преко вóду.
- обзíне свр. *обухваћии усћима*. – Колкá си уста íма, мóж лéко цéло јáјцé да обзíне.
- обсíда свр. *оґриди зидом*. – Решíл да обсíда обóр.
- óбсир м 1. *посебно пошíповање или осе-ћање према некоме*. – Íма нéки óбсир према нéг, па га слúша и пáзи; 2. *при-хваћиање, размаiтрање неке радíе или нечијеґ мишљења*. – Не долáзи тóј у óбсир; 3. *изр.: Двá óбсира трéћи бéж (ка-же се ономе који воли да криде)*.
- обсíра се несвр. *осврћии се, окреће се*. – Обсíра се као да е укрáл нéшто.
- обсиру́је се несвр. *в. обсира се*.
- обср́не се свр. *осврне се, окрене се, обазре се*. – Чáс по чáс па се обср́не, да вíди кúј íде по нéг.
- обср́та се несвр. *осврћии се, окреће се*. – Улéгал у туђо лóјзе, па се обср́та да га не вíди пудáр.
- обср́тање с *осврћиање*. – С обср́тање се открíд, па га отерáли у áпсу.
- обíбне свр. *обухваћии рукама*. – Едвá обíбну нáшу крушку, тóлко е дебéла.
- обíва несвр. 1. *скида (о малтеру)*. – Обíва мáлтер о[д] сíд; 2. *скраћује зид чекићем и секачем*. – Не мóж да углáви врáта, па обíва сíд.
- обíгра свр. *обије мноґа месћиа, посећии мноґа лица*. – Обигра цéл грáд док најдó зејтíн.
- обíђе свр. 1. *заобиђе (око нечеґа)*. – Ако не обíђеш кáмен, ће изврнеш кóла; 2. *посећии*. – Отишлí у бóлницу да обíђу Пётра, млóго е бóлан; 3. *проба*. – Обíђи копýс да вíдиш да л’ се сварíл.
- обíје свр. 1. *одбије део нечеґа*. – Обíли сíд па ће га пóново малтерíшу; 2. *иде на мноґо месћиа узасíпоино, зађе редом некуд (обично iтражећи ишío)*. – Млóги сам прáгови обíл, и нíшта несéм напраíл.
- обика́ља несвр. *иде о́коло, обилази, за-обилази*. – Нéће да кáже íстину, него обика́ља.
- обикóли свр. *заобиђе (око чеґа), оiколи*. – Не обикóли тóј мéсто, па се заебá. – Обикóлише и[x], па и[x] поватáше и отерáше у ропсто.
- обíра несвр. *скида ишío (са површине)*. – Обíра кајмак из млекó. – Обíра сланину.
- óбла ж *зидарска правоуґаона алићка која се уiпоiребљава приликом мал-ићерисања*. – Дáј ми óблу да измáзним сíдови.
- облáга несвр. *сiтавља облоґу на оболело месћio, облаже*. – Убил се млóго по колéно, па свáки дэн úвечер и úјутру мóра да га облáга.
- облáга се несвр. *кладí се*. – У кэквó óћеш да се облáгамо. – Áј се облáгамо.
- облáжи се свр. *после посћиа окуси мрсну храну, омрси се*. – Облáжи се у вéлики

- пості, па се плашим да ме Бог не смєри.
- облази свр. *неки инсектї пређе преко људске коже и осїави свој праџ у виду пликова и црвенила*. – Нєшто ме облазило, па ме сврби.
- облати несвр. *облеїа (около коџа или чеџа), удвара се (коме)*. – Облати околну како петол окол кокошку.
- облизује се несвр. изр.: Облизује се како мачка.
- облита несвр. *в. облаїи*.
- облов м *нерадик, лениїина*. – Изнарађали се свє облови.
- обловас, -та, -то *овалан, окруџао, незграпан (о човеку)*. – Ис такву је вамилију, свї обловастн.
- облога ж *комад плаїна и сл. (обично наквиен водом или ракијом) који се сїавља на оболело месїо*. – На убиотинутурај ладне облоге, нє вруће.
- облџи свр. *прекрије нечим, сїави облоџу на оболело месїо*. – Помогни ми да облџим локат на десну руку.
- обљије свр. *облије*. – И кэд га обљије знџ, башта не престањује да работи.
- обневиди свр. *изџуби вид (делимично или потїпуно), ослеїи*. – Пазн очи. Кэд обневидиш, никој те неће пита како си обневидел.
- обойца ж *два човека*. – Обойца су билн куд мєн.
- обойца зб. бр. *обоје*. – Бе[з] жену немџ да поидиш, обойца да дојдете.
- обџак м мн. обџци *омања вунена просїорка која се сїавља у оїанак да би носи било тоїло*. – Турн обџци у опџнци да ти бџдне топло на нџге.
- обџче с *дем. од обоџак*. – Промєни обџче, тој ти е мџкро.
- облєсти се свр. *разболи се*. – Нє знам кєкво му е. Нєшто се облєстїл, па лежї.
- оболи свр. *разболи се*. – Кэд болиш, никој те неће погледа ни с крај око.
- обџр м *дворнїиїе*. – Дєцо, не излазите из обџр, да ви нєшто не згази.
- обосєје свр. *осїане без поїкова (о пїе-џлехој сїоїци)*. – Дозвоїл да му волџн обосєју.
- образ м *фиг. часї, поїиїєње*. – Да їма образ не би бил такџв. – Нєма образ да ми погледа у очи.
- образї м мн. *лице*. – Миїе се по образї.
- обраче с мн. *обрачиїи дем. и хиї. од образ, обрашчиї*. – Дєте му џбаво, їма обрачиїи кєко тїквенчиїи.
- обрїтви свр. 1. *обрија*. – Запуштїл се како поп, едџа ће бербєрнн да га обрїтви; 2. *одсече*. – Знам ја кџ ми е обрїтвил вровн на свї вилдџни, знам. За тој ћу га тџжим, ће види он; 3. *оїљачка, узме све, нишїа не осїави*. – Обрїтвили га до гољу коџу (*све му узели*); 4. *фиг. халаїљиво поједе*. – Обрїтвише свє, ни мрџку не остайше за мєн.
- обрїтви се свр. *обрија се*. – Јџш се не обрїтвил, а требало вєћ да појдемо.
- обрїца несвр. *обећава*. – Млџго обрїца, ал' ништа не мџжа испуни. Не обрїцај лџзе да даваш уз Вукџну.
- обрїше свр. 1. *скине праїшну*. – С пачарву обрїсал полицу; 2. *раскине сваку везу, сарадњу са неким*. – Обрїсал сам га, он за мєн више не постџн; 3. *искључи (о наследсїву)*. – Обрїсали га из наследство, ништа му несудали; 4. *фиг. убије*. – Ћу га обрїшем едџн дџн, па ћу га одрџїјам. Не мџ[ж] се од нєг више живї.
- обрїше се свр. 1. *скине са себе (шїїо)*. – Обрїши се по нџс. – Обрїши се по образї, свє си се замазџл. – Обрїши се, знџјав си; 2. *искључи се (о наследсїву)*. – Обрїши се од їмање, ништа ти не давам.
- обрљџви свр. *изџуби свєстї, пољуди*. – О-

- брљавѐл па свѐ заборави́л.
- обр̀не свр. *окрене*. – Обрну́л грб́ину на́куд мѐн. – Обр̀ни ко́ла па упрѐгни волóви.
- обр̀не се свр. 1. *окрене се*. – Обр̀н се, па види кúј иде по нас; 2. *дође себи*. – Обрну́л се, кúћа му напредује.
- обр̀сти свр. 1. *поједе све лишће, си́тне ѓранчице*. – Нѐчне ко́зе ми обр̀стиле сви вилд́ани; 2. *фиг. о́пљачка, све однесе, ниши́а не ости́ави*. – Улѐгли му у кúћу, па га свѐ обр̀сти́ли. – Обр̀сти́ше га, ништа му не остайше.
- обр̀та несвр. *окреће*. – Н-умѐ да обр̀та педа́ље на тóчак.
- обр̀та се несвр. 1. *осврће се*. – Обр̀та се да види кудѐ је прошѐл кáкó би пóсле мога́л да се вр̀не; 2. *окреће се (о п̀точкови́ма)*. – Мóра да подмáжем тóчкови, да се бо́ље обр̀тају.
- обу́ва (се) свр. 1. *омлаи́ти (се) мо́йком*. – Кэд обу́вам ора́, ћу се ски́нем од нѐг; – Пасу́љ се напѐкал, па се зэч́с обува; 2. *фиг. поједе (се)*. – Обува́мо два лѐба за ручѐк; – На сва́ки ручѐк се обу́вају по два лѐба. 3. *павлачи чара́йе, ци́теле*. – Обу́ва чижме; – Чѐкај га, обу́ва се.
- обу́ван, -а, -о *охлаћен*. – Обу́ван пасу́љ, мо́[ж] се зби́ра.
- обува́ти свр. *обухваи́ти*. – Не мо́гу да обува́тим ово́ј дрвó, мlóго е дебѐло.
- обуклó с *одело*. – Нѐ свѐ у обуклó, па́ре и има́ње, трѐба се има и у гла́ву.
- обукува́ње с *облачење*. – Дóсади ми с тóј нѐгово обукува́ње и преобукува́ње.
- обукúје (се) несвр. *облачи (се)*. – Обукúје детѐ, па не мо́ж да излѐгне на́поље; – Обукúје се у нóво, ће иде на свáдбу.
- обу́шен, -а, -о *слома́ен (о уишма на и́гли)*. – Свѐ су ми и́гле обу́шене, нѐмам ни едну цѐлу.
- обу́ши (се) свр. *сломи (се) (о уишма на и́гли)*. – Кúј ми обуши и́гле? – Обуши ми и́гличку; – Обуши ми се и ова́ј и́гла.
- С́г нѐмам ниедну́.
- óвэг-бнэг прил. *пóнекад, пóвременно, с времена на време*. – Дóјде óвэг-бнэг, кóлко да ни не заборáи.
- овáј, ова́ј, ово́ј мн. *ови́ја, овѐј, ова́ј пок. зам. овај, ова, ово* мн. *ови, овѐ, ова*. – Овáј човѐк, ова́ј женá, ово́ј детѐ, ови́ја лúди, овѐј жѐне, ова́ј децá.
- овóн м зоол. *ован, мужјакóвце*.
- овóс м бот. *овас Avena sativa L.*
- óваг-óнаг прил. *в. овэ́л-онэ́л*.
- овáјди се свр. *обожа́ити се, усрећи, има користи́ти*. – Мисли ако украдне да ће се мlóго овáјди.
- ова́јдише се свр. *в. овајди се*. – Узѐл жену́ из гáздини, ал' се не ова́јдисáл.
- ова́к прил. *овако*. – Já га тúрам да стои́ ова́к, а óн га обр̀та онáк.
- овакóв, оваквá, оваквó *в. овэкэв*.
- овакóј прил. *овако*. – Овакóј се ви́ше не мо́же.
- овáм прил. *овамо*. – Дóјди овáм. – Овáм се не проóди, а тáм?
- овáм-онáм прил. *овамо-онамо*. – Идóше онí овáм-онáм, онáм-овáм и ништа не улови́ше.
- овáмте-онáмте прил. *в. овам-онам*. – Идóмо овáмте-онáмте и залутáмо.
- овáмте-тáмте прил. *в. п́амитѐ-овамитѐ*. – Свудѐр га видиш; и тáмте-овáмте, и овáмте-тáмте. Бáш свудѐр. Тэкэ́в је óн. Во́ли да лúнса.
- óвга ж *кори за п́ишту или ѓибаницу*. – Мáти сучѐ óвге за гибáницу.
- овејóтина ж *ош́и́адак п́ри вејању жи́тиа*. – Улѐгоше кокóшке у овејóтину и рачо-брљáше ју.
- овѐчи се свр. *овековечи се*. – Изр.: Нíкој се не овѐчил на овáј свѐт.
- ови́ја несвр. 1. *обилази, заобилази*. – Ови́ја óкол кúћу, згрешíл па не смѐ да

- улегне; 2. *чува, пази, води рачуна (о некоме)*. – Овијамо га да ни препише имање. – Овијали га целу годин, и па му не ваља.
- овија се несвр. 1. *обавија се*. – Почёл повит да се овија окол сливу, мора га исечём; 2. *врѣти се око нечежа*. – Младён се овија окол наше девојче, оће га узне.
- овијан, -а, -о *чуван, нежован, вођено рачуна (о некоме)*. – Овијан, овијан како máло детё.
- овијање с *чување, нежовање, вођење рачуна (о некоме)*. – Овијање сваки дён, и на крај шут у дупе.
- овије свр. *обиђе около, заобиђе*. – Овиј, да не изврнеш кола.
- овије се свр. *нађе се у нејрилици, нађе се на пѣрејѣ*. – Овил се да га чувамо.
- овикување с *оѣлакивање*. – Од гробишта се чуе овикување, сигурно е неко умрёл.
- овикује несвр. *оѣлакује*. – Живо[г] га овикују.
- овиси свр. *буде сѣпално на исѣом мѣстѹ, скоро се одомаћи*. – Овисёл куд нас, едвá чёка да сóвне па да дójde.
- овицир м *официр*. – Излёлгал из војску као овницир.
- овицирка ж *жена официр, жена официра*. – Ако е овницирка не донóси кѣшу.
- овициркип, -а, -о *које припада официрки, официркин*. – Овициркино детё направило лóм.
- овицирски прил. *официрски*. – Ѐде овцирски.
- овнё с *дем. од овэн*. – Продáдомо еднó овнё и еднó телё да плáтимо порез.
- овнёшина ж *овнујско месо*. – От печёње имамо сáмо овнёшину.
- овпóвски, -а, -о *овнујски*. – Ѐмамо за обёд овнóвско мёсо.
- оволиѣцак, -цка, -цко *оволиѣци, сићуѣан, мајуѣан, сасвим мали*.
- оволиѣцко прил. *сасвим мало*. – Ни оволиѣцко ми не дáл, а трајжи да га поштујем.
- оволиѣчак, -чка, -чко в. *оволиѣцак*.
- оволиѣчко прил. в. *оволиѣцко*.
- овóлки, -а, -о *оволики*. – Овóлку голёму тѣкву јóш не сáм видёл.
- овóлко прил. *оволико*. – Ѐл дóста овóлко? Дóста.
- овóљи свр. *надвлада, надјача, савлада, пóбеди*. – Извртају се, едóн мора да овóлн.
- оврáстри (се) свр. *окрене (се) (о зраѣнама)*. – Оврастри сливу на међу; – Овáј двá брёста се трёба оврáстре.
- овревúје несвр. *оговара*. – Овревује си свекрву кудё стѣгне.
- оврта несвр. *показује пажњу према коме*. – Не овртај га, ће ти се укáчи на главу.
- оврти се свр. *почне да се бави, моѣа (око кожа или чежа)*. – Оврте се óкол мён, па не знам кáкво да правим.
- óвсиште с *мѣсто где добро успева овас*.
- овуд прил. *овуда*. – Прóјди овуд.
- овутке прил. *овуда*. – Научил оутке да проóди.
- овчáр м *човек који чува овце*.
- овчáри несвр. *зáји, чува овце*. – Сви овчáрнмо, ал' дёда нáјвише.
- овчáрка ж *она која чува овце*. – У наше селó овце чувају и овчáри и овчáрке.
- овчáрче с *деѣе које чува овце*.
- овчётина ж *овчје месо*. – Овчётина је добрá за у копус.
- óвчи, -а, -о *овчиј*. – Вóлн да едё сáмо óвчо сѣрење.
- огэньчóк м *дем. и хѣй. од озањ*. – Згрејá рúке на огэньчóк.

- огазди се свр. *забожаџи се, обожаџи се.* – Огазди́л се па никог не позна́ва.
- огањ м *ваџра.* – Огањ се још не разгорел.
- огањчџк м *в. оџњчџк.*
- оглав м *поводац, улар који се наџиче на џлаву јахахој или џеџлехој сџоци.* – Скинн оглав от коња.
- огладнеје свр. *оџладни.* – Кад огладнејем, џу дојдем до́м.
- оглаша се несвр. *јавља се џовремено.* – Од онуј страну се оглаша меденица, та́м су на́ши волóви.
- огледи м мн. *свадбена свечаносџи који се обавља џосле веридбе а џре свадбе. Том џриликoм џрисусџвује најближа родбина младенаца.* – Идемо на огледи. – Јутре су огледи.
- огледнички, -а, -о. – Ој, јџчмиџу, моје жџто рано, ја те жџла, а ја те не жџла. Појели те коњи огледнички (*нар. џесма*).
- оглеђување с *оџледање (у оџледалу).* – Тодоро, ма́ни оглеђување, че́ка те ткање.
- оглеђује се несвр. *џледа се у оџледалу.* – Млóго ўбав па се оглеђује.
- оглоби свр. *казни (новчано).* – Млóго га оглобише, мо́ра да плати стó џладе.
- оглође свр. *оџлода.* – Навџкал да оглође све ко́ске.
- оглувеје свр. *оџлуви, џосџиане џлув.* – Кџт пџкне тóп, човџк мо́же да оглувеје.
- огњџк м *дем. и хџџ. од оџан, ваџра.* – Дувај да се огњџк завџти.
- огбени, -а, -о *џун, дебео, уџојен, масџиан.* – Огóено прáсе не мо́же да бџде печења́к.
- огои се свр. *уџоји се.* – Огои́л се како свиња.
- огóји се свр. *в. оџон се.*
- оголеје свр. *оџоли, осџиане без одеће.* – Оголџли смо, нџма у кџкво да се обу́чемо.
- оголе́ми свр. 1. *нарасџи, џорасџи.* – Оголџмџл па му све крџтко; 2. *фиг. омишани.* – Оголџмџле му дрџшке.
- огóлен, -а, -о *оџољен.* – Огóлена брџда, нџма ништа жџиво на џи.
- огóли свр. 1. *џљачкањем некоџа осиромашни.* – Оголџше га, све му узџше; 2. *осиромашни, осџиане без одеће.* – Задужџше се па аметóм оголџше.
- огребџ свр. 1. *џовреди џребањем.* – Не ди́рај ма́чку да те не огребџ; 2. *узме, захваџи више џуџа (кашником, виљушкoм) осџиайке хране из судова.* – Огрџби котличџ (тигџан), па га тџг опери. – Навџкал да огребџ све шџерпе и грнџци.
- огребџ се свр. 1. *џовреди се дирајуџи или џровлачеџи се кроз џрње.* – Пџзи да се не огребџш кџд идеш кроз чалију; 2. *фиг. добије, узме нешџо на лак начин.* – Вóли да се огребџ.
- огри́зина ж *осџиайџк сџочне хране.* – Волóви ми нешто слáбо едџ, остџају огри́зине.
- огри́зoљак м *оџризак.* – Нџџу више да едем тџџи огри́зoљци, и гóтово.
- огрљџк м *оковрайџник, краџна.* – И ја сам носџл кошу́љу без огрљџк.
- огрне (се) свр. *сџави (се) џреко рамена (о кџуџу и сл.).* – Огрни дџдино кожџче, па излџгни да ви́диш кџј óка; – Огрни се да не насџбнеш.
- огрóзи свр. *џосџиане џежак, неџодношџив (о живoџу).* – Огрóзил ми овџкџв живóт.
- огр́рта (се) несвр. *сџавља (се) џреко рамена (о кџуџу и сл.).* – Огр́рта копорџн, нџџе га обу́че; – Обу́кџј се, немóј се огр́таш.
- огр́ртање с *сџављање џреко рамена (о кџуџу и сл.).* – Бóље ти е обукување а нџ огр́тање на овџкво вре́ме.
- огрубџеје свр. *џоружџи.* – Стџр човџк се

- збрчка и огрубјеје.
- огулен, -а, -о 1. *повређен, подеран, огуљен (о кожи, о кори на дрвећу)*. – Огулена рука. Куде ли ју тóлко óгули? – Нóс му сáв огулен. – Извадили смо сви младари ко́и имају огулену ко́ру; 2. *фиг. добро изударан*. – Огулен од биéње.
- огу́ли свр. 1. *огули (о кори)*. – Зајци огули́ли ко́ру на вилда́ни; 2. *повреди, подере (о кожи)*. – Куде óгули ко́лено (ру́ку)?; 3. *фиг. насилно узме, оїљачка*. – Огулише га до го́лу ко́жу, ништа му не оставише; 4. *фиг. испїуче (неко́ж)*. – Бише га па га огулише.
- огу́ли се свр. 1. *изгребе се*. – Куде се тóлко óгули? Огули́ се идéјни по трње и шибља́ци; 2. *фиг. са мно́го рада сасвим мало добије*. – Огули́ се од рабóту, а ништа не напрај, ништа не доби́.
- од *предл.* 1. *из*. – От куй си људи (*из које си фамилије*)? – От суво дрво не мóж да шледиш во́ду; 2. *о*. – Од њéг се свáшта при́ча по селó.
- о́д м *ход, ходање, корачање*. – Заоста́ља у о́д. – Позна́вам га по о́д.
- о́дáвно прил. *одавно*. – О́дáвно си би́л куд нас, па сáг.
- о́дáвначко прил. *поодавно*. – О́дáвначко е то́ј билó, о́дáвначко. Едвá се сéћам.
- о́дáнэс прил. *од данас*. – О́дáнэс ће друкче да бóдне, не мóже више овако́ј.
- о́дáпне свр. *одагне, одмори се*. – О́дáпне мálко, о́дáпне. Голéм је дáн.
- о́дáпни́ње несвр. *одапни́ње (шпáо)*. – О́дáпни́ње ко́жу да се шу́ши.
- о́дáпне свр. 1. *одапне (шпáо)*. – О́дáпну́л ко́жу па ју тури́л да се шу́ши; 2. *фиг. умре*. – Нéма му сиáс, ће о́дáпне.
- о́дá свр. *уда*. – Не мál сréћу да о́дá бáр едну́ ћерку.
- о́дá се свр. 1. *уда се*. – Одалá се у дрúго селó; 2. *шал. призеїти се*. – Нé се ожени́л
- него се одал.
- о́дáва (се) несвр. *удаје (се)*. – Сина жéни, а ћерку о́дáва; – О́дáва се у гра́д.
- о́дáваће с *удаја*. – Девóјка, стигла за о́дáвање, а обóр јóш н-умé да пометé.
- о́дáдба ж *удаја*. – Млóго ме ко́шташе ћеркина о́дáдба.
- о́далáми свр. *удари*. – Одалáми́л му едну́ заушку па га ућутáл.
- о́далек прил. *издалека*. – Пóчни о́далек да му при́чаш.
- о́далéчи свр. *удаљи*. – Свé о́далечни од њéг, ни́кој му више не добди.
- о́далéчи се свр. *удаљи се, оде далеко*. – О́далечи́л се од нас, па не мóж да ни до́јде.
- о́дáљи се свр. 1. *удаљи се, уклони се*. – О́дáљи се од мéн да те не би́ем; 2. *одроди се*. – О́дáљи се од нас, па ни више и не до́дди у кўћу; 3. *измакне се*. – Глéда згóдну при́лику да се о́дáљи од рабóту.
- о́дáљу́је се несвр. *удаљава се, одрођује се*. – Нé знам зéштó и брáт почéл да се о́дáљу́је.
- о́дáпне свр. *фиг. умре*. – Одапéл јучéр.
- о́дар м *кревети*. – Спимó у о́дар а нé на рабóжу.
- о́дат *фиг. призећен*. – Нé же́њет него́ о́дат.
- о́дата *удаїта*. – Ра́да о́дата у Кошéркови за Чéду.
- о́дбáје свр. *їребаје, заврши са бајањем*. – Бáба Лéна му о́дбáја од урóци.
- о́дбeрe свр. *изабере, одабере*. – Измéрни ми овóј штó сам о́дбрáл. – Ёл о́дбра кáквó ће ўзнеш?
- о́дбир м *оно шпáо је одабрано, шпáо је најбоље; најбоље зрoжђе које се за време бербе одабира ради чувања за зиму*. – Ёл збрáсте о́дбир? – Напунимó крóшње с о́дбир.
- о́дбломб́ира свр. *скине пломбу*. – О́д-

- бломбираше вагџн, па скинуше цимѣнт.
- одвади свр. *извади, одузме, одлије*. – Млого е, одвади едџн грџз. – Одвади малко вџду из грне, да не излази.
- одвађује несвр. *вади (шџо из чеђа), одузима, одлива*. – Препунџл цаќ з-брашно, па мџра да га одвађује. – Боље ти е да домерујеш него да одвађујеш. – Полагџке одвађује млеко из котличѣ, препунџл га.
- одваја несвр. *врши деобу, сорџира, раздваја, одваја једноџ од друђоџ (о џредмеџу или шџа друђом)*. – Одваја децу. – Одваја јајца по величину. – Одваја и[x] да се не бију. – Одваја желѣзо од олово. – Одваја крушке од јабуке.
- одваја се несвр. 1. *дели се, да не живи више у заједници*. – И они се одвајају, џће да живе подвџено; 2. *издваја се, избеђава (о друшџву)*. – Почѣл да се одваја од нас; 3. *разводи се*. – Не мџгу да живе заедно па се одвајају.
- одваља (се) свр. *оџкоџрља (се)*. – Одваљаше бџрићи у пџдрум; – Пџтпри бџре, да ти се не одваља.
- одварди свр. *одбрани, сачува*. – Едва одварди лџје от скорци.
- џдве прил. *двосџруко, удвосџручено*. – Спрѣгни узицу џдве да ти бџде пџјака.
- одвија несвр. 1. *одмџтава*. – Одвијају конац от калѣмче; 2. *скида (о завоју)*. – Одвија завој од рџку; 3. *зиобилази, склања се од некоџ или нечеђ*. – Кџд виђи пијаног чџвека, џн одвија од њѣг; 4. *окређе (о џлави збођ неџрисџџојносџи)*. – Ништа му несѣм учинџл, а џн од мѣн одвија главу.
- одвија се несвр. *одмџтава се*. – Почѣло клџвче да се одвија.
- одвије свр. 1. *скине (о завоју)*. – Одвише га па га превџше; 2. *заобиђе, склони се у сџрану*. – Одви от пијаног чџвека; 3. *окрепе (о џлави збођ неџрисџџојносџи)*. – Не знам зшџтџ Момчиџл џдви главу од мѣн.
- одвитли свр. *одверне фиџџил (о ламџи)*. – Одвитли витџл да се боље виђи. – Одвитли ламбу.
- одвџен, -а, -о 1. *издвојен*. – За куга овџј одвџено?; 2. *изолован, не живи у заједници*. – Одвџен о[д] друство, никој га не воџи. – Живѣ одвџено.
- одвџи свр. 1. *одвоји, одлеџи (о јајеџу)*. – Ако не туриш соџл у вџду, не мџж да одвџиш џуску од јајѣ; 2. *уреди, сорџира*. – Одвоџл јајца по величину па и[x] продава; 3. *одели*. – Одвџи синови, па иђи куд млађеѣг да живџш; 4. *издоји*. Едва одвој здраве јабуке о[д] трџле.
- одвџи се свр. 1. *одвоји се, одлеџи се*. – Нѣма мазга, па коџра не мџж да се одвџи о[д] дрво; 2. *одели се*. – Одвоџше се од башту, па посебитџо живѣ.
- одвџи свр. *в. одвои*.
- одвџи се свр. *в. одвои се*.
- одвр предл. и прил. *од врха, одозђо*. – Падал одвр крушку. – Не узџмај одозђол него одвр.
- одвраџи свр. *извади дрвени заџушач, чеџ, коџи се налази одозђо на буреџу*. – Набил враџ, па не мџж да одвраџи бџре.
- џдвратник м *вџома лош чџвек*. – џдвратник, свѣ џтера от сѣб. – џдвратник, никој му не доџди у кџћу.
- одврђе свр. *одвѣже*. – Одврзал волџви, па и[x] пуштиџл да пасу.
- одврзан, -а, -о *одвезан*. – Стока не смѣ да бџдне одврзана, ће напраи штѣту.
- одврзување с *одвезивање*. – Закапа ми заврзување и одврзување опѣнци по блаџо.
- одврзује (се) несвр. *одвезује (се)*. – Одврзује чџгал, ал' не мџже да га одврђе; – Ја га заврзујем, онџ се одврзује.
- одврљи свр. *одбаци*. – Коџн се не дал да га ујашу, свџког је одврљиџл долѣко.
- одврци свр. *падне с џоложаја, више није*

- на *жласу*, није ни за *шпиа*. – Изр.: Одврнџел своџе.
- одврџне свр. 1. *скрене (о води)*. – Одврнџл вџду на дрџгу сграну; 2. *пусџи да шече*. – Одврнџл бурмџ на бџре, па истџкло свџ вино; 3. *одвраџи, сџречи*. – Одврнџл га да не напран неџо чџдо; 4. *одврџи (о шрафу)*. – Запџкал се па га едвџ одврнџу.
- одврџнут, -а, -о 1. *скренуџи (о води)*. – Ыди види зџштџ е водџ одврџнута и кџ[ж] ју одврнџл; 2. *фиг. ћакнуџи, блесав*. – Пџзи се од неџг, мџлко е одврџнут.
- одврџта несвр. 1. *одвраћа*. – Одврџта људи од рабџту; 2. *скреће на дрџџу сџрану (о води)*. – Одврџта вџду да течџ нис пџт; 3. *одврће (шпиа)*. – Одврџта шрав па не мџж га одврџти.
- одврџтање с 1. *одвраћање од нечеџ*. – Одврџтање и сџвети од онџ што е наумџл несџ помџгли; 2. *скреџање воденоџ шџка*. – Нџјтешко е да се бџеш с неслани људи џко наврџтање и одврџтање вџду за бџчу.
- одврџти свр. *одврне (шпиа)*. – Овџ шрав не мџжш да одврџиш бес кљџч.
- одврџгне свр. 1. *овлажи, уџије влаџу*. – Одврџгла кџписла па неће да пџкне; 2. *омекши*. – Ојужило, одвугнџл снџг, мџ[ж] се грџдвамо; 3. *оџпоџли*. – Дџнџс не тџлко лџдно, одвугнџло; 4. *фиг. добије пролив (о седењу на камену или нечему хладном)*. – Не сџди нџзам, да ти дџпе не одвџгне.
- одвугнџје несвр. *уџија влаџу*. – Почџла мунџција да одвугнџје, мџра се чџва на сџво.
- одвукџје несвр. *одвлачи, разноси*. – Не зна ни кџквџ довукуџу ни кџквџ одвукџју.
- одгџћа несвр. *одлаже*. – Одгџћају свџдбу за прџлет.
- одгџга свр. *оде жеџајући, клаџићеи се*. – Едвџ догџга. Кџко ли ћу одгџгам?
- одглџви свр. *извуче, извади*. – Мџчи се цџл дџн да одглџви сџкиру.
- одглџби свр. 1. *извуче из жлиба*. – Заглобџл се у блџто, па не мџж нџгу да одглџби; 2. *пџлаџи да не иде у заџвор или да се неко извуче из заџвора*. – Одглобџше га с мџлога пџре. – Јџш би лежџл у џпсу, да га несџ одглобџли; 3. *пџружи помоћ некоме да се извуче из жлиба*. – Одглобџи га, видиш да се заглобџл.
- одглџби се свр. 1. *извуче се из жлиба*. – Заглобџ се у блџто, па се неџако едвџ одглобџи; 2. *оџкуџи се (о заџвору)*. – Да се несџм одглобџл, јџш би лежџл у џпсу.
- одгџди свр. *одложи*. – Одгодџше свџдбу за дрџгу недељу.
- одгџџје (се) несвр. *одлаже (се)*. – Одгџџје вртџње пџре, кџдџ ли ће и[х] врне; – Одгџџје се бџрба грџје, јџш не зрџло.
- одгџради свр. *разџради делимично (о џради)*. – Нџјде се понџки пџметан да ми одгџради ливџду и пџшти џвце у нџу да пасџ.
- одгџраџје несвр. *разџраџје*. – Видџл сам га кџко ти одгџраџје ливџду и пџшта волџви да пасџ у нџу.
- одгџрне свр. *уклони жорње слојеве чеџа шпиноџ (земље, снеџа и сл.)*. – Дошлџ време да одгџрнемо младарџ. – Одгџрни снџг пред лџсу.
- одгџрта несвр. *разџрће*. – Отишли у лџже да одгџртају вилдџни. – Одгџрта снџг прет кџћу.
- одгџсла свр. *фиг. уради неџишо како било, уради на двоје-на шџроје*. – Одгџсла џн тџј на брџџну па си џтиде.
- одебџли се свр. *удџбља се, уџџи се*. – Одебџлил се, па едвџ дија.
- одева несвр. *одџвара, сноси кривџцу*. – За свџ џн одева. – Изр.: Одева дџпе (*добија баџине по шџру*).
- одеврџчи свр. *исџружи, исџџеи (о поџма)*. – Одеврџчџл нџге, па ич не мџсли.
- одеврџчи се свр. 1. *расџшиџџи се*. –

- Одевречил се, не мисли да си иде; 2. *одевречил се, ни о чему не размислила*. – Одевречил се, баш га брига, има кој мисли за њег.
- одеданпút прил. *одједном, одједанпúт, истовремено*. – Оцеко дрво одеданпút. – Одеданпút дојдоше обоица.
- оде́ли (се) свр. *одвоји (се)*. – Башта и[x] оделил, па сòг живе одвоено; – Несу́ могли да живе укúп, па се оделили.
- оде́ља свр. *издеље, оште*. – Још лани оде́љали грéде, па и[x] остайли да се шуше.
- оде́ње с *ходање*. – Од оде́ње ме заболеше ноге.
- оде́ре свр. 1. *ошљачка*. – Сре́ли га на дру́м па га одра́ли, ништа му несú остайли; 2. *фиг. пљати више него што треба*. – Не умејал да се погађа па га одра́ли; 3. *фиг. избје, испуче*. – Ако га јошампút уватим у лóже, има га одерем као мачку.
- оде́ре се свр. *фиг. промукне, иззуби жлас*. – Одрáл се од плакање.
- одечкí прил. у *ходу, ходајући, ходом*. – Одечкí рабóти да не дангуби.
- одживí свр. *поживи ваљано, проживи живо*. – Одживел сам ја моé, сòг мла́ди нék живе.
- оди́ несвр. *хода, иде*. – Ко́ња во́ди, пéшки оди (*пословица*).
- оди́ узв. *дођи*. – Оди ако смéш!
- оди́гнс свр. *мало подигне (да не сипоји на земљи)*. – Оди́гни ка́цу, да ти не трули́ одоздо́л.
- оди́гра свр. *фиг. превари, изи́гра*. – Па́зи да те не оди́гра.
- оди́грава несвр. *фиг. вара, изи́грава*. – Оди́грава́л млóге, сòг му се то́ј врта.
- оди́јало с *руи́нца кроз коју излази ваздух из нече́га*.
- оди́-оди́ узв. 1. *дођи-дођи (о малом де́тету које се зове да дође)*. – Ајде, оди́-оди́ куд мéн; 2. *преи́ња ују́ћена некоме*. – Оди́-оди́, ако смéш!
- оди́са несвр. *испуни́ти (о ваздуху)*. – Гајде негде оди́са, не мо́[ж] се наду́ва.
- одја́ше свр. 1. *сјине, сиђе с коња*. – Одја́ши от ко́ња, па сéдни ма́лко да се одмо́риш; 2. *оде јашући*. – Накуде одјаша́ше? На́куд Ум.
- одла́га несвр. 1. *одлаже*. – Не одла́гај за јутре, него рабóти; 2. *празни (о казану после печења ракије)*. – Башта и де́да одла́гају каза́н.
- одлазе́ње с *одлажење*. – До́сади ми с то́ј њи́гово долазе́ње и одлазе́ње.
- одла́зи свр. *одбауља од једног до другог местиа (о дејтепу)*. – Па́зи да дете́ не одла́зи до киречáну.
- одла́је свр. (махом аорист: одлајаше), *лаје пас за неким док не измакне*. – Одла́јаше га пцéта.
- одла́ти несвр. *одскаче*. – Изр.: Ће одла́ти остáн (*каже се немирном дејтепу*).
- одлежí свр. 1. *одболује*. – Мо́ра да одлежí, ако мисли да оздрáви. – Одлежа́л óвче боги́ње; 2. *буде у зашвору*. – Одлежа́л две године у áпсу; 3. *дужим сипањем добије бољи укус (о вину, ракији)*. – Ка́д вино́ одлежí, тóг има добо́р шмék.
- одлетí свр. *оштрэне се, измакне, испадне*. – Не́како ми одлетеше но́ге и па́до у во́ду. – Одлете ми остáн из руке.
- одма́кне свр. 1. *одмакне, склони, подигне (нешто са нече́га)*. – Одма́кни грне от шпóрет; 2. *помери на веће одсипање*. – Одма́кни бури́ни да не бóду еднó до дру́го; 3. *ошиде, удаљи се, измакне напред*. – Одма́кну ми млóго, не мо́[г] га стíгнем до селó.
- одма́кне се свр. *одмакне се, склони се*. – Одма́кни се од мéн, да те не удáрим.
- одма́ прил. *одмах, брзо, испо́г часа*. – Каза́ли му да одма до́јде.

- одмагли свр. *фиг. оде пирчећи, побеџне*. – Одмаглише нис пút. – Одмагли да га не бију.
- одмáли свр. *узме мало, умањи*. – Сваком одмáли па за њег има.
- одмаљује несвр. *узима (мало по мало), умањује*. – Не одмаљуј, доста си одмаљува́л.
- одма́нда се свр. *одскипа се, оде (нежде)*. – Одмандáл се, не знам куде́.
- одма́не свр. *гесџом изрази неслаѓање, помиреност и сл.* – Одману с рúку и пóче да рабóти. – Јá му ману́, он ми одману.
- одмékне свр. 1. *посџане поилије (о зими)*. – Одмекну́ло мáлко, пóтопло е; 2. *омекниа, посџане мекни*. – Одмекну́л снэг. – Одмекну́ла кóжица на печење; 3. *попусти и у ошџрини, посџане мек*. – Кад мáлко одмékне, тэг попрíчај с њег. – Уме понекипúт и да одмékне.
- óдмена ж *замена*. – Добди ми óдмена, тэмáн ћу се дóбро одмóрим.
- одмéни свр. *замени, уради месџо друџоџ*. – Мáрко ће ме одмéни.
- одмéри свр. *измери*. – Одмéри ми двá кíла грóже.
- одмеру́је несвр. *одмерава*. – Изв́рта се с њег и такóј одмеру́је снагу.
- óдмет м *вишак*. – Дóбрó е што е дошáл, неће ни бóде на óдмет.
- одми́ца несвр. *одмиче, измиче*. – Одмицај, не чéкај ме!
- одмр́си (се) свр. *размрси (се)*. – Евé ти прéђа па ју одмр́си; – Замр́сило се, кáкó ли ће да се одмр́си.
- однапрéд прил. *раније, некада*. – Однапрéд се пóбоље живéло.
- однékња прил. *од прекјуче*. – Однékња га чéкам, ал' га нéма да дóјде.
- однемајкудé прил. *безвольно, од беде*. – Свé се рабóти однемајкудé.
- однése свр. 1. *пренесе, премесџи на друџо месџо*. – Мáчка однела мáчићи на тавáн; 2. *разнесе, унишџи, упрóпасџи*. – Бађав дéне снóпови у крстíне ка[д] ће му и[х] вéтар однесе. – Бóмба му однела рúку; 3. *фиг. узме, оџме, украде*. – Однели му свé, па му и кúћу запалили; 4. *сџере*. – Пáдла кíша, однела свú зéмљу, остáл гóл кáмен.
- óднет, -а, -о 1. *пренесен, премешџен на друџо месџо*. – Мáчићи и[х] нéма, óднети су на дрúго мéсто; 2. *насилно узет*. – Óднета му и послéдња шáчка жíто ис пресéк; 3. *однесен*. – Грóже óднето у град да се продаде; 4. *сџран (о земљи и сл.)*. – Óднета земља, остáл сáмо гóл кáмен; 5. *разнесен, унишџен*. – Óднете му и нóге и рúке, остáл труп од њег.
- однíгде прил. *ни од куда*. – Однíгде нéмам пóмоћ.
- однóси несвр. 1. *пренеси, премениџа*. – Нáша мáчка изнóси мáчићи ис пóдрум и однóси и[х] у борíче; 2. *насилно узима, оџима, џљачка*. – Однóсе му свé ис кúћу и не питу́ју с кáквó ће живí с онóлку дéцу; 3. *разноси, унишџава*. – Јáк вéтар, свé рúши и однóси црепови от кúће.
- одóбри свр. *дозволи*. – Ако му одóбрим да прóјде кроз моју њíву ће прóјде, ако нé, нé!
- одóвде прил. *одавде*. – Одóвде до град има двá сáта да óдиш.
- одовúд прил. *с ове сџране, одовуда*. – Áј д-идемо одовúд, пóблизо е.
- одовúтке прил. *в. одовуд*. – Ће дóјду одовúтке, ће видиш.
- одозгóр прил. 1. *одозго*. – Кóла íду одозгóр. – Áјде, слáзи одозгóр, што чéкаш?; 2. *с зорње сџране, поврх*. – Некá и[х] петлицáни одозгóр, да се не погмéче.
- одоздóл прил. 1. *одоздо*. – Он удари́л одозгóр, а онí одоздóл; 2. *с доње сџране*. – Одоздóл нека бúдну јáбуке, а одозгóр поприке.

- одóкле прил. *одакле*. – Одóкле дојдe? – Одóкле си?
- óдолек прил. *из даљине, из далека*. – Пóчни óдолек да му причаш. – Стигал óдолек.
- óдом прил. *од куће*. – Їде óдом. – Óдом понeл матику.
- одóми свр. *удоми*. – Одоми́л ћерку па ће и сина.
- одóнде прил. *оданде*. – Одóнде излáзе бробињци.
- одонуд прил. *с оне сѣране, одонуда*. – Одонуд ће дојду. – Одонуд почeли да рабóте.
- одонутке прил. *в. одонуд*. – Ене и[х], иду одонутке.
- одóтле прил. *одаїле*. – Мóкни се одóтле! – Бeж одóтле!
- одóцни (се) свр. *в. сѣиње (се) са закашњeњем, окасти (се)*. – Кэд идеш нeгде, пáзи да не одóцниш. – Одоцни́мо з-дизáње пóље, па ни га дрúги обраше; – Одоцни́мо се работeјећи на њиву, па сти́гомо утáвнин.
- одрабóти свр. *одради, одужи (се) радом*. – Трeба кут Пeшу да одрабóтим eдно два-три денá, па ћу ти помóгнем.
- óдран, -а, -о фиг. *оїељениен, лоше прошио*. – Óдран, па немá кудe.
- одрáно прил. *од раноō јутра*. – Одрáно почeла киша да пáда.
- одрáпи свр. фиг. *превише наїлаїи, превише узме*. – Нe заслужил да га тóлко одрáпе.
- одрeма свр. 1. *одсáва*. – Нeк мáлко одрeма, па ће пóбоље да рабóти; 2. фиг. *оћуїи, не каре нишиа*. – Одремáл, ништа не казáл.
- одржи (се) свр. 1. *нeдржи (се)*. – Одржáл двáес пeт по дупe; – Одржáл се, не поклекну́л; 2. *не наїусїи*. – Одржáл имáње.
- одр́нут, -а, -о *очишeн лоїаїом*. – Одр́нут снeг от ћуприју.
- одрињу́је несвр. *одбацује лоїаїом неку материју са нечежа иїио је било заїрпано*. – Одрињу́је снeг прет кóћу.
- одрипа несвр. *одскаче*. – Одрипáше нис пút, као да су јáрчићи.
- одрипи свр. *одскочи*. – Слáнце бeше одрипи́ло, а ми јóш несмó пошли на копáње.
- одрипка свр. *одскаче*. – Óдрипка до мáче да га увáти.
- одрипкúје несвр. *одскаче*. – Одрипкúју тóчкови по кáмен.
- одри́пше свр. *одскочи*. – Да не одрипну́, нагазил би на змију.
- одри́шка свр. 1. *оїкоїа нешїо њврх зeмље, оїрїа*. – Нeшто заришкáл, па óће да га одри́шка; 2. фиг. и пеј. *оїтера, исїтера (о њоїомсїиву)*. – Одришкáл сви ис кóћу, остáл сáм као дубáр.
- одришкúје несвр. *оїрїава*. – Нeшто заришкáли па га одришкúју.
- одрóчљив, -а, -о изр.: Нe одрóчљив (*не одриче се ничeжа*).
- одр́пан, -а, -о *дроњав, сав уриїама*. – Їде одр́пан, а има у кeквó да се обучe.
- одртавeје свр. *осїари, омаїори*. – Одртавeл и пáмет изгубил.
- одртáви свр. *в. одрїтавeје*. – И Мичко брзо одртáви.
- одртeје свр. *в. одрїтавeје*. – Ка[д] човeк одртeје, сáмо закрчúје.
- одрúбен, -а, -о *одсечен*. – Онeсвестї се кэд видó одрúбени врoви на сви вилдáни.
- одрúби свр. *одсече*. – Одрубила рупци́, па се нагрубила.
- одугúје (се) несвр. *одужује (се) (о дузу)*. – Узeл кредїт па га одугúје; – Задужил се на свe стране, па се сóг одугúје.
- одужúје (се) несвр. *одужовлачи (се)*. –

- Одужује с рабóту; – Нешто се одужује с рабóту.
- оду́зне свр. *одузме*. – Свѣ може да ми оду́зне, ал' пáмет неѣ.
- оду́зне се свр. 1. *одузме се*. – На сви се оду́зело нмáње у Кóмрен; 2. фиг. *укочи се, постојане непокрећан*. – Да му се оду́зну, дабóгда, и нóге и рúке ако е укрáл (*клејѣва*).
- ођу́трос прил. *јуѣрос, од јуѣрос*. – Ођу́трос ми ништа не побди од рúку.
- оже́ни свр. фиг. *прода*. – Оженí лóјзе за две íладе.
- оже́њст, -о (мушки и средњи род) *оженен*. – Óба су ми сíна оже́њета. – И овóј ми е детé оже́њето.
- оживе́је свр. *оживи*. – Изр.: Ђе оживе́је кэт пр́дне мр́тав.
- ожи́ња несвр. *жање око њиве*. – Њíва íма слóгови, па ју ожíњају; óће скосачíцу да ју жнóу. – Ожíња њíву да улéгне комбáј.
- ожмí свр. 1. фиг. *ођу́ти*. – Ожмáл, ништа не казáл; 2. фиг. *избе́гне нештíо*. – Кэ[д] трéба нешто да урабóти, óн ожмí.
- о́жње свр. 1. *пожање са сѣране*. – О́жњи мáлко, кóлко комбáј да улéгне; 2. *пожање, заврши са жетíвом*. – Едвá о́жњеше њíву у Дóљни Кóмрен, млóго голéма билá.
- о́жње сс свр. *пожање се, заврши се са жетíвом*. – О́жње се пóље. – Јóш кэт се о́жело у Ўмско.
- оздраве́је свр. *оздрави*. – Док не оздраве́јеш, немóј ништа да рабóтнш.
- озгóр прил. в. *одо́згор*. – Озгóр нéбо, оздóл землá.
- оздóл прил. в. *одо́здол*.
- озелéни свр. фиг. *оседи*. – Млóго му рáно озеленéла главá.
- озпóби се свр. *озноји се*. – Изр.: Озно́л се под нóс (*каже се зими када је мно́го хладно*).
- осáд прил. *оѣпозади, нза, са задње сѣране, позадí, сѣража*. – Ўди осáд. – Старéји нéк сéдну отспрéd а млађéји осáд.
- óсам прил. 1. *са земље, од земље*. – Ўзни тóј óсам; 2. *о земљу*. – Треснóл га óсам.
- осéбе свр. *озебе*. – Цéл дáн бíл нáпоље, па осéбал.
- осéбне свр. *озебне*. – Обóчи се добрó, да не осéбнеш.
- осíва се несвр. *одазива се, хоће да поможне*. – Кад га óкнем, осíва се. – Млóго е добóр, осíва се кэд ми трéба.
- осíда свр. *сазидá, озидá*. – Осидáмо кóћу с пуну цíглу.
- оси́лáви свр. *иззуби вид, ођорави*. – Чíтај уз лáмбу, да не оси́лáвиш.
- осíпа несвр. *одскаче*. – Мојá лóпта пóбоље осíпа о[д] твојóу.
- осíпка несвр. в. *оси́па*.
- осипкóује несвр. в. *оси́па*.
- осíпне свр. *одскочи*. – Óсипну кáмен и рáзби пéнџер.
- осовé се свр. *одазове се, хоће да поможне*. – Кэд га óкнем, óн се осовé. – Кэд га потéрам да ми помóгне, óн се осовé.
- оср́пе се свр. *осврне се*. – Оср́ни се и вíди кóј íде иза нáс.
- оср́та се несвр. *осврће се*. – Ако те стрá, не оср́тај се, глéдај напред и íди.
- оср́тање с *осврћáње*.
- óј узвик за дозивање; *кад се неко одазива, он ће уместíо: "ево ме" и слично рећи "ој"*.
- ојáри (се) свр. *добíје младунче (о кози)*. – Нáша козá ојáрила двá јáрета; – Кэдá ће се ојáри вáша козá?
- ојáча свр. *постојане јачи, снажнији*. – Да мáлко ојáча, па ће и óн да рабóтни.
- ојáчка свр. *ојача, очврсне*. – Ојачкáл, мóж

- да појде на орање.
- ојса несвр. *скреће волове у сїпрану који вуку заїпрежу или рало.*
- ојсање с *скреїање волова у сїпрану који вуку заїпрежу или рало.*
- ојсне свр. *скрене волове у сїпрану који вуку заїпрежу или рало.*
- ојс, ојс *узвик за подсїпцање волова за скреїање у сїпрану.*
- ојјжи свр. *оїпоїли, поїпане поїплије.* – Ојужило, снег се топи.
- ока несвр. 1. *зове, дозива.* – Ја га окам, он се не осїва; 2. *виче, жрди, кори.* – Ока како биров. – На њег стално окају, као да е само он крив.
- окапи се свр. 1. *осїпави се некож посла.* – Изр.: *Окани се хорава посла; 2. осїпави кожа на миру.* – Окан се од њег, да те не бију.
- окање с *вика, дозивање, жрдња.* – У њину кућуцел дон окање. – Окање не помага.
- окапе свр. *дуго се негде задржи, осїпане, пробави.* – Кад негде отїде, н-умé се врне. Там окапе.
- окапница ж *лим поїпављен поред прозора, с доње сїпране, служи као украс и зашїтїи зида од сливања кише.* – Ка[д] тураш олуци, тури и окапнице.
- окаспи свр. *закаспи (мало), сїпїгне касније.* – Окаспи малко, не млого.
- окастри свр. *подсече, окреше (о жранама).* – Окастрил сво бресје за брстїну.
- ока́т, -а, -о *са великим очима.* – Снаспїли се, он ока́т, она ока́та. – Шта ва́ли на ока́то момче?
- оквеси се свр. *буде коме на пїперїу, обеси се коме о враїї.* – Оквеси́л се куд мѣн, мора га пазнм.
- окејан м *океан.* – До Америку се їде преко окејан.
- окслави свр. *поїпане хелав, охелави.* – У њину вамїлију некако сви брзо окелаве. – Окелавел од муку, не о[д] добрo.
- окида несвр. *повлачи окидач (о пїуици).* – Не окидај док добрo не на нишаниш.
- окилави свр. *онемоћа.* – Окилавé од работу.
- окине свр. 1. *оїали (о меїку).* – Нанишани, па окини. – Окину́ дватрипут с пушку па н[х] поплаши; 2. *фиг. изненада умре.* – Рачко нэ́хс окинул; 3. *фиг. има жељу да обави полни однос са посебно привлачном особом женског пола.* – Све би дал, само да ју окинем. – Мерак ми да ју окинем, па макар умрел.
- оклапина ж *оно што се бесїлаїно добија.* – Куд нас нема оклапина, куд нас се работи.
- оклембеси свр. *оїпусїи, покуњи.* – Оклембеси́л уснице. – Оклембеси́л уши, па ћутї. – Оклембеси́л муда, па чека (*каже се лењивцу*).
- оклембеси се свр. 1. *покуњи се.* – Оклембеси́л се, па сал ћутї; 2. *обеси се коме о враїї.* – Оклембеси́л се куд нас, мора га пазимо.
- окне свр. *зовне, позове.* – Окни га да дојде. – Да сте ме окну́ли, ја би дошэл.
- окно с *сїпакло на прозору.* – Окно ми разбиено, мора га мѣнам.
- око с *око.* – Изр.: За едно око ко́њ хоров. – Не ва́та ми га око (*није по укусу*). – Гледа испод око (*неповерљиво, намрзођено*). – У хораво око слазá нема (*не може се нешїто добити од онога који нема*).
- окован, -а, -о *обложен меїалом да буде јачи.* – Све лесе у селo оковане, сал наша не. Затoј се и навесїла.
- оковé свр. *обложи меїалом да буде јачи.* – Леса ми е слаба, мора да ју оковем.
- оковé се свр. *овековечи се, поїпане бесмртїан.* – Никој се не оковал на овáј свét, па неће ни он.

- око́зи се свр. фиг. *с великом ишешкоћом нешћо уради*. – Док тој напраи, има се око́зи.
- о́кол прил. *ошћприлике, по свој прилици*. – То е било о́кол икиндију.
- о́кол предл. *око, около*. – Све уработил у кўћу и о́кол кўћу.
- око́лиши несвр. *избежава прави одговор*. – Не око́лиши, кажи како е било.
- окопѝти се свр. 1. *оснажи се, ојача, добије снажу*. – Би́л бо́лан, пэ кэ́т се ма́лко окопѝти, ће по́чне помáлко и да рабѝти; 2. *маперијално ојача, изађе из сиромашћива*. – Окопѝтил се, па нѝког не познáва. – Окопѝтил се, нѝвише сиромá.
- око́равѝје свр. *добије кору, скори се*. – Од рабѝту му рўке око́равѝле и испуцáле.
- око́рави се свр. *в. око́равѝје*. – Око́равѝше ми се рўке, нѝ знам како да и[х] отко́равим.
- око́ти (се) свр. 1. *донесе (се) на свећѝ младунче (о снсарима)*. – Нáша ма́чка окотѝла двá ма́чета; – Нáша ма́чка се пá окотѝла; 2. *пеј. роди (се)*. – Окотѝла јѝш еднѝ детѝ; – Окотѝло се пá жѝнско.
- око́раиште *с оно ишћо је на крају какве целине*. – Јѝш око́раишта да поорѝм, па да си ѝдем дѝм.
- око́рати свр. *начини краћим*. – Млѝго ми око́рати рукави на кошўљу.
- око́рећáњс *сокрећáњне*.
- око́реше свр. *одсече*. – Мѝра да око́решем нѝку грању на крушку, да бо́ље ра́жа.
- око́рѝви свр. 1. *посћане хром*. – Кўј ли га око́рѝви, пэ тэкој ѝде?; 2. *баци крѝвицу на ко́жа*. – Око́рѝвили га, па мѝра д-ѝде у áпсу. – Око́рѝвише га ни крѝвог ни дўжног.
- око́рљак м мн. око́рљци *осћпáњак око́рњеноѝ зуба у вилицѝ*. – Едвá ми дѝктур извадѝл око́рљак. – Ымам нѝки око́рљци у вилицѝ, мѝра д-ѝдем ку[д] дѝктура да и[х] повáдн.
- око́рѝи (се) свр. *одломи (се) комад од печеѝа*. – Дáдо му цѝл вилицán, ѝн ми га вр́та око́рњен. – Око́рњи ми сѝску на кўпче. – Пáде вилицán, па се око́рњи.
- око́ругал, -гла, -гло *око́руѝао*. – Око́ругал у лицѝ.
- око́руглас, -та, -го *овалан, око́руѝао*. – Да ми напраиш око́руглас рáм за сличку.
- око́руни свр. *ручно или помоћу напправе скине зрно са клића кукуруза*.
- око́руни се свр. *одрони се (о зубу)*. – Око́рунил ми се зуб.
- око́томбар м *око́тобар, десѝти месец у жѝдини*.
- о́кука ж *крѝвина*. – Пáзи на о́куку, да те нѝшто не згáзи.
- око́уми се свр. *посћане кум с ким (приликом рођења или венчања)*. – Пѝтар и Мánча се окумѝше.
- око́упе свр. *окуѝа*. – Око́упи детѝ, па га тўри да спи.
- око́упе се свр. *окуѝа се*. – Нѝкад се нѝ окупáл, ко́дá ли ће се око́упе.
- око́уси свр. 1. *прѝоба јело или ишћа друѝо*. – Око́уси, нѝћ се отрўјеш. – Око́усѝл прѝво зрно (*о воћу*); 2. *сћпави у усћи (о храни)*. – Цѝл дѝн несмѝ лѝб окусѝли, сáмо смо работѝли; 3. *скраћѝи*. – Млѝго ми окусѝл гаће, па не мѝг у лўди да излѝгнем.
- око́учи (се) свр. 1. *ошћпени (се)*. – Нáша кўчка окучѝла двá кўчета; – Нáша се кўчка нѝкња окучѝла; 2. *пеј. породѝ (се)*. – Свáку гѝдин окучѝ по еднѝ детѝ; – Едвá се окучѝ. – Нáша се сна́јка пá окучѝла.
- око́цѝ с 1. *дем. и хлѝ. од око*. – Пољубѝ детѝнце у окоцѝ; 2. *месћо где је пўпољак*. – Режи лѝзѝ на двá окоцá.
- о́лакне свр. *одлакне*. – О́лакну ми кэ́т си отѝше.
- о́лакша свр. 1. *олакша*. – Попўшћи ма́лко, о́лакшáј му мўке. Немѝј си тэкáв; 2. *фиг.*

превари, узме, не врати колико треба. – Олакшаће ме за двеста банке; 3. фиг. *иззуби у тежини, омршави.* – Нема га типка, олакшај двајес кила.

олакшица ж *олакшица, олакшање.* – Сви су имали по неку олакшицу, а Марко е како сивоња работил.

олабави свр. *попусти.* – Олабави жицу, да не пукне.

олаби свр. в. *олабави.* – Нешто олаби у рабóту. – Олабише ме болови у крстетину.

олади (се) свр. 1. *охлади (се).* – Оладил вино и чека гости да му дојду; – Кэт се пасуљ олади, ће седнемо да едемо; 2. фиг. *смирн (се).* – Олади малко, олади се (*каже се нервозном човеку*).

олади свр. 1. фиг. *попусти, омекша.* – Оладнул, нё више онј човек; 2. фиг. *прејирне, пресјираши се.* – Оладну, кэт чу за тој.

олајсап, -а, -о *премазан олајем.* – Наша учијонница е била увек чиста и олајсана.

олајше (се) свр. и несвр. (*за*)*врши (се) премазивање олајем (о пайосу).* – Док трепнеш, он ће тој да олајше. – Ја и мој брат Славко смо гледали кэкó вамилијаз с четку олајше нашу учијонницу; – Треба се учијонница олајше, да се не диза прашина.

олакша свр. в. *олакша.*

олалија ж *вика, ѓалама, перед, лом.* – Напрајли олалију по кóфу.

олишавёје свр. *добиле лину.* – Истегљил шију, изгладнел и олишавел; постн за Велигден.

бловче с мн. *бловчѣни метални кликер, кузлагер величине кликера.* – Немóјте с нёг да се играге, има бловче, ће ви поразбива кликери.

олушн, -а, -о 1. *олушити.* – Воли да еде олупене јабуке; 2. *скинути спољни омотач (комушина, кора, љуска и сл.)*

са плода кукурузи, ораха и сл. – Олупена момурза. – Олупени ораси се шуше. – Олупено јајце.

олупи свр. 1. *олушити.* – Олупи краставичку за детё, па му дај да еде; 2. *скине спољни омотач (комушина, кора, љуска и сл.).* – Едва олупимо момурзу. – Кэд олупиш ораси, турн и[х] да се шуше. – Још несэм олупила јајце.

олуска свр. 1. *скине кору.* – Бóб ће лóко да олускаш, ако га увечер потóпиш у воду; 2. *чини да нешто испуца по површини.* – Дал са[м] му цело лóнче, а он ми га олускал; 3. *извади из љуске, из махуне и др. (зрнасто поврне, језгро ораха и др.).* – Олускамо грашак, па се одмáрамо. – Олускамо ораси, а јатке им не покршимо.

олуска се свр. 1. *ослободи се коре, махуне, испадне из љуске.* – Пасуљ се напекал, па се олускал; 2. *испуца се по површини.* – Пáдло лóнче на камен, па се нё млбго олускало.

олускан, -а, -о 1. *испуца по површини.* – Олускана шерпа више нё за употребу; 2. *извађен из љуске (о пасуљу, бобу, жришцу).* – Требе олускан пасуљ.

олушти свр. 1. фиг. *најлашти више нешто што треба.* – Олуштили га, млбго му наплатили; 2. фиг. *добро испуце.* – Би́ли га, би́ли, па га олуштили. – Олуштили га од биёње.

омóкне свр. 1. *обори.* – Мáчка омóкнóла паницу од остáл; 2. фиг. *попије чашницу (о ракији).* – Ај да омóкнемо по едну. – Омóкнóмо по неколко чáшке, па се опíмо.

омóкне се свр. 1. *падне с нечеђа.* – Не кáчи се, да се не омóкнеш. – Омóкну се, па се пóкрши; 2. фиг. *изустити што не треба да каже.* – Омóкнóло му се, па га откáраше у áпу. – Кэд ми се омóкну, јá претрну.

омóсти свр. *обоји (о пређи).* – Омóстила пређу у моравилку.

- омађија свр. *баџи чини*. – Омађијали га, па не зна ни куде иде ни каквó врѣи.
- омађијоше свр. *в. омађија*. – Не иди там, ће те омађијошу, па после треба те лечим.
- омаја ж *омама, оџсена, занос*. – Као да га е нека омаја уватила, такој иде.
- омаје свр. *омађија, заслеџи некоџа, ѡмуйџи ум*. – Нѣшто га омајало, па не зна за себ.
- омајосан, -а, -о *омамљен, оџсењен, особа ѡмуйеноџ ума*. – Бѣше добѡр, ал' га нѣшто омајоса, па е цел вѣк ишѡл омајосан.
- омајоше свр. *омађија, ѡмуйџи ум*. – Не иди куд њу, ће те омајоше. – Омајосала га, па не зна каквó рабѡти.
- омакне свр. *в. омѡкне*.
- омакне се свр. *в. омѡкне се*. – Омакнѡл се и падал у вѡду. – Омакал се, па се сваљал низ брѡдо.
- омалѣје свр. *ѡсѡџане мало*. – Омалѣше ми дрѣје. – Све што ми омалѣје, брат узѣма да нѡси.
- омали свр. 1. *смањи, начини нешѡџо мањим неџо ишѡџо ѡџреба*. – Омали шнајдер чашире, нѣма у каквѡ да се обучѣм; 2. *не измери колико ѡџреба*. – Омали на мерѣње. – Гочка ми омали.
- омаѡда свр. 1. *ненамерно удари*. – Не смѣтај ми кад метѣм, мѡгу те омѡндам; 2. *зџази, нанесе ѡвреду*. – Бѣгај от пѡт, да те нѣшто не омѡнда; 3. *фиг. ѡѡједе све*. – Омѡндали све, ништа несѡ остайли.
- омаѡс свр. *не искаже се у даѡџом ѡџренуџку, ѡџѡустѡџи ѡвољну ѡџрилку*. – Омаѡл бѡш кад не треба.
- омаѡџња несвр. *обара*. – Омаѡџња снѣг от ѡерамѡду.
- омаѡџња се несвр. 1. *пада са нечеџа*. – Поличка ми не рѡвна, па ми се чѡшке омаѡџњају; 2. *обара се*. – Омаѡџњају се, ѡл' се не подѡвају. Не мѡж едѡн другѡг да омѡкне.
- омаѡчи (се) свр. *омаѡци (се), донесе на свеѡџи маѡџе (о маѡчки)*. – Наша маѡчка сваку гѡдин омаѡчи по неѡ маѡче; – Наша се маѡчка овѡј гѡдин по другѡ пѡт омаѡчила.
- омаѡши свр. *удари*. – Омаѡши и ти њѡг ка[д] треба, ништа неће да му бѡде.
- омеѡвање с *омеѡвање*. – Спремили смо колѡџи за омеѡвање.
- омеѡје несвр. *ѡсѡџавља меѡу*. – Омеѡје њѡву, ѡће да ју продѡ.
- омеѡкне свр. 1. *ѡсѡџане меѡ, омеѡкиа*. – Омеѡнѡли ми опѡнци, мѡгу да и[х] обѡјем; 2. *ѡѡѡустѡџи (о мразу)*. – Мѡ[ж] се дѡне, врѣме омеѡкнуло; 3. *фиг. одобровољи се, ѡѡѡустѡџи у сѡѡѡѡсѡџи*. – Башта нѣшто омеѡкнѡл, видѣл да е грѡшил према нас.
- омеѡкнеје свр. *в. омеѡкне*. – Турѡли крѡчнице у пченицу да омеѡкнеју.
- омерѡше свр. *ѡомирѡше*. – Крѡва прво омерѡше траву, па тѡг пѡчне да ју пасѣ.
- омѡси свр. *умеси*. – Баба омѡсила лѣб за целу недељу.
- омѡте свр. *засмеѡта у раду*. – Омѡтоше ме, па ништа не урабѡти.
- оментѣ свр. 1. *ѡѡисѡџи*. – Узѣл ѡмѡт да оментѣ обѡр. – Омѡтоше кѡћу, па излѣгоше да се ѡграју; 2. *фиг. халаѡљиво ѡѡједе*. – Нѣма срам, све што му се изнесе, све оментѣ.
- омѡшен, -а, -о *умѡшен*. – Изр.: Нѣма омѡшено па обѡшено (*каже се лењивцу, нераднику*).
- омѡје свр. *оѡѡере*. – Реѡила да омѡје сѡдоѡи. – Омѡл рѡке са сапѡн.
- омѡје се свр. 1. *умѡје се*. – Чѡм се дѡгне, ѡдма се омѡје по ѡчи; 2. *оѡѡере (о џливи)*. – Омѡл се с ѡму по главу.
- омѡили свр. *ѡсѡџане миѡ, драџ*. – Кад ми омѡили, ће ми се залѣпи за срѡе.
- омѡита несвр. 1. *меѡе, чѡсѡџи*. – Омѡитам паучину по ѡшке; 2. *омеѡа, смеѡа*. –

- Не оми́тај га док рабо́ти.
- оми́ца несвр. в. *омациња*. – Оми́ца снѣг от ћерами́ду. – Оми́ца ка́мене низ брдо.
- оми́ца се несвр. в. *омациња се*.
- омица́ње с *обарање*. – До́ста с омица́ње ка́мен. Да га зберемо и това́римо у ко́ла.
- о́млатина ж пеј. и шал. *о́младина*. – Ово́ј није о́младина, не́го о́млатина. Мло́го извоље́ва. Неће да рабо́ти, а о́ће да има.
- о́морина ж *запара*. – Не́ко те́шко вре́ме, о́морина, не мо́[ж] се рабо́ти.
- о́мрзје свр. *иззуби вољу, жељу за нечим*. – Омрзеја́ло ми што́ сам жи́в.
- о́мрзи свр. 1. в. *омрзеје*. – О́мрзе ми све́; 2. *истићи мржњом према некоме*. – О́мрзе ме, па не мо́ж ме гле́да.
- о́мрзи се свр. *истићи се мржњом према некоме*. – Омрзоше се, са́мо што се не би́ју.
- о́мрзне свр. в. *омрзи*. – О́мрзну све́. – Омрзну́ше га сви́.
- о́мрзне се свр. в. *омрзи се*. – Омрзну́ше се, и ви́ше не вре́ве.
- о́мрси свр. изр.: Ту́ри не́што у уста, да те ку́кавица не о́мрси (*док не доручкујеш не иди ни́где*). – Омрси́л бркови́ (*после дуже́ и аисти́нирања имао по́лни однос*).
- о́мрси се свр. 1. *поједе масну храну*. – Едва́ че́кам да се о́мрсим; 2. *о̀зрени се о пра́вила по́ста, узимајући масну храну*. – Не мога́ да издржи́м, о́мрси се, па мо́лим Бо́га да ми опрѣти́.
- о́мршавѣје свр. *поси́пане мршав, смршав, ослаби*. – Омршавѣ́л, омршавѣ́л, па едва́ ко́ске но́си.
- о́му́дина ж в. *муле́шина*. – Оклембеси́л се, па че́ка ому́дину.
- о́му́си се свр. *раси́ужу се, буде невесео*. – Омуси́л се, па са́мо ћути́. – Што́ ли се ому́си́л, да га пи́та човѣ́к?
- о́мутави свр. *иззуби моћ зовора, онеми*. –
- Едѣн дѣн Пе́рко о́мутави и ви́ше не про́вриви.
- о́нѣг прил. 1. *ономад, пре неки дан*. – О́нѣг сте сврну́ли куд на́с, кад несмо́ били до́м; 2. *давно*. – Се́ћам се, то е било́ о́нѣг, пре ра́т.
- о́нѣј, она́ј, оно́ј мн. о́нија, о́неј, она́ј пок. зам. *онај, она, оно* мн. *они, оне, она*. – О́нѣј ми дѣн бе́ше мло́го те́шко. – О́нај ће га же́на упропа́сти. – Од оно́ј си дете́ не́мам ми́рку. – Ви́ди куде́ ото́ше о́нија љу́ди. – О́неј же́не су јо́ш ту́ј. – О́нај ти деца́ покрши́ше тара́бе.
- о́нѣкѣв, -кѣ́в, -кѣ́во *онакав*. – О́нѣкѣв, кѣ́кѣв је, не тре́ба ми ви́ше у ку́ћу.
- о́на (дат. и акуз. ју; ген., дат., INSTR. и лок. њу́) *лична заменица пређе́з лица јединице же́нског рода*. – Све́ ћу ју да́м. – Не мо́г ју гле́дам. – Од њу́ ви́ше не́ћу ништа да ўзнем. – На њу́ све́ ма́лко. – С њу́ се ви́ше не́ћу и́грам. – Од њу́ се не́што при́ча по се́ло.
- о́наг прил. в. *онаѣ*.
- о́нај рабо́та ж 1. фиг. *мушки или же́нски по́лни орѣан*. – Увати́ га за о́нуј рабо́ту. – Увати́ ју за о́нуј рабо́ту; 2. фиг. *недозвољена радња*. – Увати́мо и[х] у о́нуј рабо́ту.
- о́нак прил. *онако*. – Ја́ га ту́рам да стои́ ова́к, а о́н га обрѣ́га о́нак.
- о́накѣв, -кѣ́в, -кѣ́во в. *онакѣв*.
- о́нако́ј прил. *онако*. – Мо́ра́ло е о́нако́ј да бу́дне. – Испадло́ о́нако́ј, а не́ овако́ј.
- о́немѣје свр. *поси́пане нем, онеми*. – Да о́немѣје, па с прѣти́ да вре́и, дабо́гда (*кле́тва*).
- о́ни, о́не, о́на (ген., дат., INSTR. и лок. њи́) *лична заменица пређе́з лица множини*. – Од њи́ ми ви́ше ни́шта не тре́ба. – На њи́ и дрѣ́шка гла́дна. – С њи́ се ви́ше не дру́жим. – Од њи́ се не́што шу́шка по ма́лу.
- о́полицѣк, -чѣ́к, -чѣ́ко *сти́хушан, ма́јушан*. –

- Оноли́чак па рабо́ти.
- оно́лки, -а, -о *онолики*. – Како ли е могъл оно́лки ка́мен да помáкне?
- оно́лко прил. *онолико*. – Дал са[м] му оно́лко колко́ му трéба.
- онома́д прил. *пре неки дан*. – Онома́д дојдо́ше у ку́ћу, па ми све́ отéше.
- онома́тке прил. *в. ономад*. – Онома́тке бéше гоштева́ње, па сáг па.
- оноу́тке прил. *онуда*. – Оноу́тке пројдо́ше и ото́ше уз брдо́.
- оњу́ши свр. *њухом, чулом мириса осейти, амирише*. – Неће ти кúче ништа. Пушти га да те оњуши. – Кúче ме оњуши, ал' ме не úпа.
- о́п узв. *хоп*. – Прво рипни, па онда ка́жи "о́п".
- о́пáнэк м мн. о́пáнци *лака селачка обућа од коже. Посли су се: зовећи о́пáнци (од нешпáвљене зовеће коже), свињски (од пресне сирове коже) и шпáвљени о́пáнци са великим кљуновима*. – Изр.: Кóм о́пáнци, тóм обóјци.
- о́пáнчáр м *о́панчар, занатлија који израђује о́панке*.
- о́пáнчáров, -а, -о *који припада о́панчару*. – О́пáнчáров алáт.
- о́пáнчáрски, -ска, -ско *о́панчарски*. – Улéго у о́пáнчáрску рáдњу да кúпим о́пáнци.
- о́пáнче с *дем. и хип. од о́пáнэк* мн. о́пáнчићи. – Купи́ла о́пáнчићи на кљу́нчићи.
- о́пáнчéтипа ж *аузм. од о́пáнэк*. – Обу́л нéке стáре о́пáнчéтине, па и[х] сéца по обóр.
- о́пáњка свр. *оклеветá, каже нешпá ружно и неистинитио о некоме*. – О́пáњка́ли га, па га срмóта у селó да излéгне.
- о́пáњка́ва несвр. *клеветá, зовори нешпá ружно и неистинитио о некоме*. – О́пáњка́вају га, ал' му ништа не мóгу.
- о́пáњку́је несвр. *в. о́пáњкава*. – Á нéко до́јде, óдма га о́пáњку́ју.
- о́па узв. *хопа*. – Сáмо се чу́ "о́па" и пúче плóт.
- о́пáва свр. 1. *о́паја*. – Опава́л сóбу, па ће да ју кирéчи; 2. *фиг. удари*. – Пáзи да те не о́пáва; 3. *фиг. поједе*. – Док трепну́, он о́пáва цéл лéб.
- о́пáда несвр. 1. *клеветá, о́говара, зовори ружно и неистинитио о некоме*. – Срám га бíло, сáмо знá да о́пáда лúди; 2. *одваја се од че́жа, пада на земљу*. – Почéле јáбуке да ми о́пáдају; 3. *снижава, смањује (о води)*. – Почéла водá у бунáр да ми о́пáда.
- о́пáдне свр. 1. *оклеветá, каже нешпá ружно и неистинитио о некоме*; 2. *спáдне (о темперáтури)*; 3. *одвоји се од че́жа, падне на земљу*. – Їма јóш нéколко јáбуке на гра́њу, ће о́пáдну и онé.
- о́пáдник м *особа која води ишпáриже, воли да оклеветá некога, спáлейкар, ишпáришани*.
- о́пáдница ж *женска особа која води ишпáриже, спáлейкари, воли да оклеветá кога*.
- о́пáла узв. *виче се кад се де́те диже увис*.
- о́пáли свр. *удари шамар*. – О́пали ми едóн шамáр, па ми úво јóш сáвни.
- о́пáлија *израз олакшања*.
- о́пáли мéтак свр. *фиг. обави по́лни однос*. – Да ју о́пáлим едóн мéтак, па ма́кар óдма умрéл.
- о́пáра свр. *распáлети*. – Плéтнво ми нé добрó, мóра га о́пáрам.
- о́пáри се свр. *добие новац, забóгаити се, буде при новцу*. – Ёл се опáри? Опáри се. – Едвá се и јá еданпúт опáри.
- о́пáсник м *о́пасан, зао човек*. – О́пасник, пóубива ми све́ кокóшке.
- о́пасува́ње с *о́пасивање*. – Њóно о́пасува́ње млóго траé.

- опасује (се) несвр. *обавија (се) појасом*. – Опасује тканице; – Мати се опасује, не мож да излэгне.
- опасуљи се свр. *уразуми се, освети се, просвети се*. – Док се он опасуљи, пројде вóз.
- опаучи свр. *одалами, ошине*. – Ће ме запанти кад му опаучим едну заушку.
- опаше (се) свр. *обавије (се) појасом, кшисем*. – Чим опашем тканице, одма излázим; – Да се опашем, па ћу појдем ч вáс.
- опељши свр. *фиг. узме мноžo, оїљачка*. – Опељшише га снаје и синови. – Опељшили га на кáрте.
- опердани свр. 1. *омаліперине пердашком*. – Да оперданимо овј сід, па ће сэднемо да рúчамо; 2. *фиг. удари некоме шамар*. – Заслужил да га оперданим, ал' сáг нећу, дрúги п[у]ћу.
- опече се свр. *фиг. превари се*. – Едэнпút сам се опекал, више не.
- опіва се несвр. *оїија се*. – Упрокудил се, почёл да се опіва.
- опипели свр. *прихвати се нечеж, обично у одричном: ни да опипели (неће ничеж да се прихвати)*.
- опіра се несвр. *одуише се*. – Опіра се, оће дрúкче да работи.
- опит, -а, -о *оїијен, наїијен*. – Кэко ли га не срмотá д-іде опит по селó?
- опічи свр. 1. *расіали, удари*. – Опічи му двá шамáра, па га ућута; 2. *крене, прође*. – Опічи прэко пòље, па беде прáво у град.
- опкољувáње с *оїкољавáње*.
- оплázина ж *иїто пљуз прескочи, кад се оре, па остáне цела земља*. – Н-умé да оре, сáл прáн оплázине.
- оплакїња несвр. *обавља последње, завршио прање само водом (о посућу)*. – Бáба опрáла судови, па и[х] оплакїња.
- оплáкне свр. *проїере*. – Кэквó ли знá, кэд ни судови н-умé да оплáкне?
- оплén м *део заїрежних кола (пředњи и задњи), пředњи је покрећан и оможућује колима да скрећу лево и десно*.
- оплетé свр. *поруби палеїењем (ограду, корп[у], чарапе и сл.)*. – Кэд оплетém плóт, ћу дóјдем да ви помóгнем.
- оплїта несвр. *порубљује палеїењем*. – Мáти оплїта черáпке за детé. – Дéда оплїта плóт.
- опби свр. 1. *оїије, наїије*. – Пил с њї, па га опойли. Едвá е дошл дóм; 2. *дá анесїезију*. – Опойли га, па га аперисáли.
- опојé (се) свр. *оїева (се)*. – Óкни попá да опојé дéда Лїлу; – Мр́тав човéк се мóра опојé, па тóг да се сарáни.
- опóји свр. *в. оїои*.
- опојује несвр. *оїевава*. – Трї су га попá опојувáла, па не оживёл.
- опомéне се свр. *присеїи се, сеїи се*. – Ёл се óпомену кэдá е тóј билó? – Áјде, опомéни се.
- опóр м *везивно масно пїкиво (слично марамици) којом су црева међусобно повезана*. – Уз сáло ми дáл и опóр. – Више ми дáл опóр него сáло.
- опорáља се несвр. 1. *оїоравља се*. – Бил бóлан, па се опорáља; 2. *поїравља се у понашању, учењу*. – Опорáља се у учење, не више кáко што е бил.
- опóрит, -а, -о *својеглав, тежак за сарадњу*. – Млòго е опóрит, свé оће по њигово да бóде.
- опрaва ж *добра организација, ред, уїуї*. – Тéшко е кэд нэмáш опрaву за работу.
- опрaван, -вна, -вно *сїремáн да уради нешїто, да пође*. – Опрaван пóјди на пút.
- опрáвен, -а, -о *оїрављен*. – Свé му е у кућу опрáвено: и пéнцер, и кубé, и врáта... Свé, свé.

- опра́ви свр. 1. *поправи*. – Уме све да опра́ви; 2. *оприми, спреми*. – Оправи дете на пут; 3. *нанесе зло, учини зло*. – Изр.: Оправише га за врбицу.
- опра́ви се свр. 1. *приприми се, спреми се да нешто уради*. – Оправи се за рабóту. – Оправи се за пúт, па појдó; 2. изр.: Оправи се за врбицу (*разболи се*).
- опра́и свр. *в. оправи*.
- опра́и се свр. *в. оправи се*.
- опра́ља несвр. 1. *поправаља*. – Деда опра́ља ко́ла за јúтре; 2. *уређује, сређује*. – Сва́к си својú рабóту опра́ља.
- опра́ља се несвр. *спрема се*. – Опра́ља се да појде на копање. – Опра́ља се за рабóту.
- опра́си свр. *донесе на свети́ прасиће (о крмачи)*. – На́ша свиња́ опраси́ла еди́наес прáсета.
- опра́си се свр. 1. *донесе на свети́ прасиће (о крмачи)*. – На́ша свиња́ се па́ опраси́ла; 2. *фиг. поврати́и по́сле преобилно́г узимања алкохола*. – Мбра да се опра́си кад је мло́го пи́л.
- опра́ши свр. *око́па виногра́д, кукуруз (о дру́гом копању када се сече пра́ва)*. – Големо́ лóјзе, едвá га опраши́мо.
- опра́шта несвр. *прелази преко чије кривице, жрешке, даје опрошћење*. – Докле да му опра́штам? – Не́ћу више да му опра́штам.
- опре́ свр. *фиг. не може ниш́та*. – Изр.: Опрем дóбро.
- опре́ се свр. *оду́пре се*. – Ако óће не́ко да те б́ие, а ти́ му се опре́.
- опре́де свр. *заврши са предењем*. – Опрéла свú вúну, па почéла и кучи́ну.
- опријате́љи се свр. *поспáне пријате́љ с неким*. – Опријате́љили се, узéла им се децá.
- опри́ча свр. *исприча*. – Да ти опри́чам мојú мýку.
- опр́ли свр. 1. *осмуди*. – Опрли́л ве́ће; 2. *о́пали ва́пром, на́зори мало врх коца да не би пúрулео у земљи*. – Иску́бал пи́ле, па га опрли́л на óгањ. – Опр́ли колóц, па га тóг наби́у у земљу; 3. *ожеше копривом*. – Опрли ме с коприву по но́ге; 4. *фиг. поједе све лишће на дрвету (о зусеници)*. – Гусе́нке опрли́ше слива́к; 5. *фиг. ожени*. – Јóш Ра́тка да опрли́м, па да се сми́рим; 6. *фиг. узме све, покраде, о́љачка*. – Опрли́ше га, ништа́ му не оста́ише.
- опр́ли се свр. 1. *осмуди се*. – Деда клáл óгањ, па се опрли́л по ве́ће; 2. *о́пече се, ожеше се копривом*. – Опрли́ се с коприву, па ми се надíгоше плóје по ко́жу.
- опроште́ње с 1. *опрости́ај*. – Ни́какво опроште́ње од не́г ми не трéба; 2. *извињење ни́то ће се неш́то срамно рећи*. *Увек се уйо́шребљава с предло́гом "с"*. – С опроште́ње, онí су се...
- опрошћа́ва несвр. *опрости́а*. – Опрошћа́ва му на глúпос.
- опру́ди се свр. *оједе се између но́зу*. – Опруди́ло се дупе́нце на дете́нце.
- опсе́ни свр. *омађија, омаје, зачара, по-мрачи ум*. – Опсени́ше га, па íде као залу́вав.
- опсе́њен, -а, -о *омађијан, омајан, зачаран*. – Óди као опсе́њен.
- опсе́ти се свр. *шаљ. се́ти се*. – Кэт се опсе́ти ће ти ка́же.
- опси́гује свр. *зарачуна, одбије неки износ при обрачу́ну*. – Вла́јко ми плати́л што са[м] му три́ денá вози́л дрва и опси́гува́л што ми да́л ка́пару.
- опси́ца несвр. *обрезује, реже около*. – Опси́цам пенчи́и на санда́ле.
- опти́ли свр. *побесни, полуди*. – Опти́лел, па чúдо пра́и.
- оптр́чи свр. *пирче́и оби́је около*. – Óп-

- трча игралиште и доби опкладу.
- опу́зне свр. фиг. *омришави, ослаби, попу-
сѣи*. – Млого опузнул, не мѡж га по-
знаш.
- опу́зне се свр. *окулизне се*. – Опузнул се и
падал.
- опу́па свр. *појѣде све с великим айѣи-
ѣом*. – Седнуше уз остал и зачѡс опупа-
ше црепулан.
- опу́пка свр. в. *оѣуѣа*. – Док си трепнул,
деца опупкаше самун.
- опу́ста несвр. *оѣуиѣа (о боји)*. – Све, док
опуста, пѣри.
- опустѣје свр. *осѣане поустѣо*. – Тѡј што е
узѣл, да му опустѣје, дабогда! – Имање
му опустѣло.
- опу́та ж 1. *каши за оѣанке*. – Откинула ми
се опу́та, мѡра да ју завржем; 2. *ѣанка
врѣца којом су оѣлеѣени оѣанци*. – Ку-
пи опу́ту да си преплетем опѡнци. Онај
ми се опу́та покидала.
- опу́чка свр. фиг. *појѣде све, нишѣа не
осѣави*. – Сѣдоше и опуцкаше црепу-
лан.
- опу́цти свр. 1. *поустѣи (о времену)*. –
Малко опуштѣло, не како јучѣр; 2.
поустѣи нешѣо из себе. – Цемпир
опуштѣл вѡрбу. – Гњѣле крушке
опуштѣле сѡк.
- опцу́е свр. *оѣсује*. – Опцувал му мѡтер. –
Опцовал му све по кућу.
- опцу́је свр. в. *оѣцуе*.
- опшѣив м *пѡруб, оѣишѣена иѣица пѣкани-
не*. – Опшѣив ти не добѡр, ће ти се разрѣса.
- орѡл, орла м зоол. *орао*. – Видѡмо орла нат
Чуку. – Изр.: Ће живѣ како орѡл.
- орѡ ж бот. *орѡх Juglans regia L.* – Орѡ из
руку да му не узнеш(*каже се ѣрљавом
човеку*).
- орѡ белун м бот. *орѡх који има бело
сѣабло*. – Орѡ белун не откупљују, не
добѡр за намештај.
- орѡње с 1. *узѡрана поѡршина земље*. –
Неѣин трактор прошѡл кроз моѣ орѡње,
па мѡра поново да орѣм; 2. изр.: Мутно
ко орѡње (*веѡма мутно*).
- орѡов, -а, -о *орѡхов*. – Чувај ми орѡове
љуске, у њѣ ћу да чѣним вуну.
- орѡовина ж 1. *орѡховина (ѣрађа)*. – На-
праѣл намештај од орѡовину; 2. *оѣрѡвѡ
дрѡво*. – Овѣј зѣму ћу горѣм сѡмо
орѡовину; 3. *кора од жѣла, ѣрана и ѣло-
да ѣѡпоѣребљава се за бојење ѣређе и
вуне у црно и смеђе*. – Учинѣла вуну у
орѡовину.
- орѡч м *чѡвек који оре*. – У орѡча црне
руке, ал' слѡтка погѡча.
- орѡче с *дем. и хѣѣ. од ора, орашѣић*. –
Напраѣли смо слѡтко од орѡчићи.
- орѡшник м *пѣиѣа са орасѣма*. – За орѡ-
шник ти трѣба млого орѡси.
- орѡван, -а, -о *изѣрижен на више месѣа*. –
Не изнѡси орѡван лѣб пред гѡсти.
- орѡвѣ свр. *изѣризе околѡ*. – Орѡвал јѡбуку, па
ју врѣѣл.
- орѡганиѣе свр. *орѡганизује*. – Н-умѣју да
орѡганижу посал. Чѣкају да им га дрѣги
орѡганиѣе.
- орѡганиѣе се свр. *орѡганизује се*. – Н-умѣју
да се орѡганижу, па да рабѡте.
- орѡгинал м 1. *орѡгинал (документѣ у орѡ-
гиналу)*. – Орѡгинал и[з] сѡд да чуѡваш
како ѡчи у глаѡу; 2. *неко или нешѣо
ишѣо лѣци на ѣреѣходно, ѣреѣходни-
ка*. – Орѡгинал напраѣно. – Кѡд га поглѣ-
даш, орѡгинал баштѡ.
- орѡѡше се свр. *разболѣ се (махом перф.:
орѡѡсал се)*. – Орѡѡсал се, па ѣч не вѡља.
- орѡ несвр. *обрађује земљу ѣлуѡом*. – Јутре
ће орѡмо у Попадику.
- орѡзиѣи (се) свр. *обрѡка (се), осрамоѣи
(се)*. – Штѡ ме, морѣ, прѣг свѣт тѡлко
ѡрезѣли? – Никој му не крѣв, сѡм се
орѡзиѣил.
- оренѣише свр. *уѣлача ренѡеѡм*. – Ўзни

- рендé, па орендíши овéј дóске.
- орéпина ж (*рђива*) вуна с реíа и око реíа овце. – Тражи́л сам од нéг да ми продá вúну, а он ми изабрáл нéку орéпину; тэквú вúну досóг нигде несáм видéл.
- орíз м *пиринач*. – Млóго во́ли да еде пú-њене попríке с орíз.
- óрка несвр. *оре*. – Онóлко малéчко, па умé да óрка с плúг.
- орлóви нóкти м бот. *врсíа цвећа* *Lonicera sarrofolium* L.
- óро с 1. *коло*. – Вáтај се у óро; 2. *изранка*. – Идем на óро.
- орóди се свр. *сíуи́и у сродсíиво брачном везом*. – Онí се ородíли. – Нíкој нé ни помисли́л да ће се онí ороде.
- ороплáн м в. *еро́йлин*. – Отишáл на éродрум да глéда ороплáни.
- орóси свр. *пáдне у малóј количини, овлажи, покви́си*. – Пáдну кíша, кóлко да оро́си зéмљу. – Изр.: Док вук дупе не оро́си, нíшта не мóжда улóви.
- ортáк м *комíањон у раду, с којим се дели*. – Ортáк и јá дóбро спорéдујемо.
- ортакóв, -а, -о *који при́пада орíпаку*. – Изр.: Ортакóва коби́ла се не јáше.
- ортáчки, -чка, -чко *који при́пада заједничкој имовини*. – Изр.: Од ортáчку коби́лу и кúчићи мéсо нéће да едú.
- орúбeц, -а, -о *одсечен*. – Ору́бени вилдáни жáлно изглéдају.
- орúби свр. *одсече*. – Нéко ми оруби́л најбо́љу јáбуку, остáл сáмо дéбљак.
- осáвнe свр. 1. *осване*. – Осáвнúло, дíзајте се!; 2. *дочека зору*. – Мисли́л сам да нéћу да осáвнем.
- осакáти свр. *чини сака́ти́м, нанесе врло тешке по́вреде*. – Ударíл га, па га осакáти́л.
- осакáти се свр. *нанесе себи тешку оздеду, по́стíане сака́ти*. – Ударí се, па се осакáти́.
- осакáћeц, -а, -о *без једног дела тéла (руке, но́ге) или тешко оздећен*. – Осака́ћeн човéк за нíшта нé.
- осамéје свр. *остíане сам*. – Тéшко е кэт човéк остарéје и осамéје.
- осáми се свр. *удаљи се од друшíтва, усамисе*. – Осамíл се, нíкој му не добди.
- освéти свр. *религ. изврши обред освeћења*. – Óкни попá да дóјде да освéти водíцу за светóц.
- освéти се свр. *казни неког из освeћe*. – Иако не требáл, он му се осветíл.
- осветлéње с *освeћíљење*. – Увéли осветлéње у кúћу.
- освéтли свр. 1. *изложи светíлосíи, обасја*. – Освéтли ми, да бóље видим; 2. *изр.: Освéтли обрáз (покаже се у добром, не обрyка се)*.
- освeћéње с *религ. обред освeщíтења*. – Позвáл трíи попá на освeћење кúћу.
- освóи свр. *надјача*. – Травá освои́ла жíто. – Освои́ла га мýка, па íч не вíди.
- освóји свр. *в. освои*.
- осéња (се) свр. *заврши (се) са сењањем, в. сења (се)*. – Кэд осéњаш коња́, дáј му зóб да еде; – Кэд се коњ осéња, мó[ж] се íдe на óро.
- осéти свр. 1. *предосéти*. – Осетíл да ће га оплáчкају, па е свé ствáри скутáл; 2. *искуси, доживи, проíпати*. – Свé осетíл на својú кóжу; 3. *препозна*. – Кúче осéти кúј га во́ли.
- осéћа несвр. *предосећа*. – Осéћам да ће тóј да излéгне на голéмо.
- осíљка ж *иљница класја у неких пшеница и јечма*. – Наби́ле му се осíљке у черáпе, па не мóж да и[х] повáди.
- óсињак м *гнездо (ле́зло) оса*. – Не дíрај у óсињак, да те óсе не изáпу.
- осíпе се свр. *оси́а се по тéлу (о крастíама, бубуљницама)*. – Нéшто се свé оспíпáл по снагy.

- осирóти свр. *осиромашити*. – Ако са[м] му узел, несџм га осиротил. – Некако брзо осиротеше.
- оси́ца несвр. *креше, сече са сїране*. – Оси́ца сџве грањке на крушку.
- óсичка ж *дем и хиї. од оса*. – Уапа ме една óсичка, па се надџ.
- оска́че несвр. *одскаче*. – Оска́че от сви њи. – Бóшко оска́че у знање от сви.
- оскóчи свр. *одскочи*. – Замáлко да нагáзим на змијџ, па оскóчи долéко.
- оскубé свр. 1. *очуїа, почуїа, шичуїа*. – Кад оскубéте траву, донéсите ју дóм; 2. *очеруїа*. – Неси добрó оскубал кокóшку.
- оскубeц, -а, -о 1. *шичуїан, почуїан, очуїан (и однесен)*. – Нџџс ни оскубен лџк у градину; 2. *очеруїан*. – Оскубено пиле се прли, па тóг гóтви.
- óскудица ж *сиромашїтво*. – Живé у óскудицу.
- оскудлáк м *оскудица*. – Тéшко се живéло пóсле рáт, бїл оскудлáк за сви.
- оскуђeва несвр. *оскудева*. – У свé оскуђeвају.
- оскуђује несвр. в. *оскуђева*. – Не оскуђује, има свé.
- ослáби свр. фиг. *изђуби тїлесну тїжину, омршави*. – Млóго ослабéл, лáк кáко перушїнка.
- ослáња се несвр. 1. *наслања се*. – Едвá стої на нóге, па се ослања на вратá; 2. *има пoїїпору, пoдрику*. – Има на кугá да се ослања, затóј добро и напредује.
- осли́нави рџку свр. фиг. *добије баїшине*. – Áко овакóј настáн, џе ми осли́нави рџку.
- ослóни свр. *прислони, наслони*. – Ослóни мóтке на зїд, па нек стојé.
- ослóни се свр. 1. *наслони се*. – Да се не ослонї на тéб, пáдал би. Тóлко ми бéше мџка; 2. *има пoїїпору, пoдрику*. – Вџ-
- чко прóпаде, не имáл на кугá да се ослóни.
- ослџжи свр. *одслужи*. – Ослужїл вóјску, па дошáл дóм.
- óсмеј м *осмех*. – С óсмеј мó[ж] свáког да орасполóжиш.
- осмїна ж *осморница*. – С осмїну лџди дэ-нэс окопáмо лóже.
- осмїнка ж *дем. и хиї. од осмина*. – С осмїнку лџди тóј џу урабóтим док трéпнеш.
- оснóва ж *ниїи навијене на враїилу које се уводе у брдо на разбоју за тїкање*. – Да уведéмо оснóву, па џе се одмáрамо.
- осотóњен, -а, -о *зачаран, залуђен*. – Осотóњен, па нé зна кудé їде.
- осотóњи свр. *зачара, залуди (кођа)*. – Осотóнїли га, па їде као залував.
- осрáмоти свр. *обеничасїи (о девојци, жени)*. – Осрамóтил ју, па се не мóж одá.
- óсређан, -ђна, -ђно *осредњи*. – Мóј Тóцко је óсређан џáк, нїе ни најбóл, нїе ни најгор.
- осређи свр. 1. *усређи (кођа)*. – Осређил млóге, ал' сéб нé; 2. фиг. *донесе невоље, унесређи*. – Кугá ли џе сáг да осређи?
- осређи се свр. фиг. *унесређи се*. – Узéл ју, па се осређил. Свé му пошлó нáопако.
- остáн м мн. оснóви *шїпáї којим се тїрају волови*. – Без остáн се волóви не тєрају. – Оцéко нéколко оснá, џе ми затрéбају.
- остáнчáк м мн. остáнчїи *дем. од остїан*. – Намодрї му дупéнце с остáнчáк.
- остáнче с *дем. од остїан*. – Узни остáн, а нé остáнче.
- остáвен, -а, -о 1. *остїављен*. – Тó е остáвено за баштџ, кэт се врне од орање да едé; 2. *зайїурен*. – Остáвено нéгде, кџ зна кудéје; 3. *пoклоњен*. – Свé му остáвено, и пá му мáлко; 4. *наїїуиїен*. – Остáвен от сви, сáм живї. – Остáвсно детé нїкој не глéда.

оста́ви свр. 1. *запури*. – Остави́л негде кош, па не мо́ж да га на́јде; 2. *поклони*. – Све́ му остави́л, и па́ му ма́лко; 3. *уреди*. – Изр.: Бо́г је тако́ј остави́л; 4. *не доврши (неши́то)*. – Остави́л њи́ву недоко́пану, па отишо́л до́м; 5. *ста́ви неши́то не́где да ћамо осџане, пусти́и из руку*. – Оста́ви ма́тику, па до́јди да ми помо́гнеш; 6. *прекни, пре́стиане ши́то чини́ши*. – Оста́вил дува́н, а па́ пуши́; 7. *напусти́ ко́жа, пре́кни везу (с ким)*. – Оста́вил же́ну и де́цу и оцлепéл у гра́д; 8. *фи́г. напусти́и, умре*. – Оста́вил и[х], сви́ га у ку́ћу жа́леју.

оста́сп, -а, -о в. *оста́спен*.

оста́и свр. в. *оста́ви*.

оста́јен, -а, -о в. *оста́спен*.

оста́ји свр. в. *оста́ви*.

оста́л м *сти́о*. – Се́дал уз оста́л, па се не ди́за.

оста́лче с *дем. од оста́л, сти́очнѝ*. – Ме́сто да кúпи оста́л, он купи́л оста́лче.

оста́ља несвр. 1. *оста́вља*. – Оста́ља ко́пус у ка́цу. – Оста́лаше га, ал' не те́де да оста́не; 2. *даје па́расџос*. – За́јтре у неде́љу ће оста́ламо го́дину на Пёрчу.

оста́лање с 1. *оста́јање*. – Не́ма оста́лање до́м, сви́ има д-и́ду на рабо́ту; 2. *давање (о па́расџосу)*. – На оста́лање парасто́си ову́ј го́дин се мло́го истро́шимо.

оста́не свр. 1. *задржи се не́где, не оде*. – Ђу оста́нем кред ва́стри денá. – Já си дојдо́, а он оста́; 2. *дође у неки по́ложјај, ста́ње*. – Оста́л удово́ц. – Оста́л са́м. – Оста́нул у гра́д, не[ћ] це врта́; 3. *преживи*. – Па́дал о[д] дрво́, па едвá оста́л жи́в.

оста́нување с *оста́јање*. – Оста́нување до́м отпа́да. И ја́ мо́гу д-и́дем, несэм ма́лчак.

оста́њује несвр. *оста́јаје*. – А што́ са́мо она́ оста́њује до́м? Оста́њује да па́зи и нами́рује сто́ку.

оста́р, -тра, -тро 1. *оши́ар*. – Не ни́пај ко́су, оста́ра је. – Оста́р жи́лет, посéко се; 2. *фиг. пре́к човек*. – Мло́го е оста́р, бе́ж од њéг до́лек.

оста́реје свр. *постџане сџар, остџари*. – Кэ́т чо́век оста́реје, за ни́где не́.

оста́нс свр. 1. *охлади*. – Ости́нуло млекó, мо́[ж] се пи́је; 2. *фиг. онерасџо́жи се, при́падне пџешко*. – Ости́ну́ кэд видó ко́ко па́де.

оста́г прил. *иза, по́зади, назад*. – Сла́бог сва́ки ху́шка и оста́ља га оста́г.

оста́рење с *оши́арење*. – Сики́ра тра́жи оста́рење.

оста́ри несвр. *оши́ри*. – Оста́ри сики́ре, ју́тре ће и́де у ши́бу за др́ва.

оста́ри се несвр. 1. *оши́ри се*. – На то́чи́ло мо́же све́ да се оста́ри; 2. *фиг. спре́ма се да неши́то (добро или лоше) учини*. – Оста́ри се, ће на́пран не́ки белáј.

оста́риже (се) свр. *оши́ши (се)*. – Оста́ригли га с но́жници; – За́расал како́ по́п, мо́ра се оста́риже.

оста́рило с *оши́рило, брус, по́цило*. – Де́да у́зе оста́рило да на́остри ко́су.

оста́рилце с *дем. од оста́рило*. – За сва́ки слúчај понéси си и оста́рилце.

оста́рица ж *оши́рица, сечиво*. – Исту́пила се оста́рица на чаки́ју.

оста́руже (се) свр. 1. *скине (се) неши́то сџружа́њем, очисти́и (се)*. – Оста́ругал сџд од ма́лтер. – Оста́ружи ма́тику да бо́ље ко́паш; – Ђу по́чекам, док се плу́г оста́руже, па ћу наста́им с ора́ње; 2. *фиг. обри́ја (се)*. – Несэм ни осети́л кэд ми бербе́рин оста́ругал бра́ду; – Едвá се оста́руго с ова́ј жи́лет.

оста́руче с мн. оста́ручи́и *дем. од оста́рушка*. – Напра́ил оста́ручи́и за прóдаву.

оста́рушка ж *звóздена али́тка која на једном кра́ју има ку́ку, а на дру́гом је пљосни́ти и у виду́ је троу́гла. Ку́ки служи́ за по́дизање сачи́и др., а пљо-*

снайћа сїпрана за сїпружање кайка на казану, узимање жара за припаливање луле и сл. – Даж ми острўшку, да подїгнем вршник. – Донеси ми жарчок на острўшку.

оступ м *повлачење*. – Паде команда: “Оступ”.

оступа несвр. *повлачи*. – Кат су Немци оступали, рушили су све иза себ.

осуство свр. *одсуство*. – Дошъл војник на осуство.

осуче свр. 1. *усуче, наїправи катип и сл.* – Узни козину, па ми осучи врце за опѣнци; 2. *развије оклаїијом коре за пипу*. – Узела расукаљу да осуче овге за гибаницу.

отг прил. *оїпада*. – От како се скарамо, отг ни не добди у кўћу.

отњи (се) свр. 1. *оїпани (се) нешїто*. – Тојагу ми млого отњи, не смеш се навалниш на њу; – Несу требаље овѣј доске да се толко отње; 2. *смањи (се)*. – Отњи пазар; – Нешто се овј дн пазар отњи; 3. *фиг. омршави (се), физички (се) проїадне*. – Отњи нешто, више не дебел; – Отњи се, затрл дупе.

отњује (се) несвр. 1. *чини (се) нешїто да поспане танко, оїпанује (се)*. – Отњује држаљу на матїку, млого е дебела; – Овај држаља треба млого да се отњује; 2. *смањује (се)*. – Из дн у дн почел пазар да отњује; – Отњује се пазар; 3. *фиг. мршави (се), физички (се) проїада*. – Почел у снагу да отњује, уватила га нека болечина. – Как почел да пости, тэкој почел и да се отњује.

отава ж *по друзи пупи кошена права, права која треба по друзи пупи да се коси*. – Идем с вагонет да претерам отаву. – Стїгла отава за косење.

отака несвр. *оїпаче*. – Јутре ће отакамо вино.

отањи (се) свр. *в. оїпани (се)*.

отањује (се) несвр. *в. оїпаније (се)*.

отапа несвр. 1. *расїпана шїто у некој птечности*. – Отапа плави камен, ће праи чорбу за прскање; 2. *чини да шїто (смрзнуїто) пређе у птечно сїпање*. – Отапа снег и праи воду за пиење.

отараси се свр. *оїпресе се, ослободи се*. – От како се отараси од њег, малко живну.

отврдне свр. *поспане тврд*. – Отврдла земља, не м[ж] се оре. – Отврднул леб, па се направи на камен.

отвори чes свр. *покаже се леїо, понесе се часно; уїоїпребљава се и у ироничном смислу, када има суїроїно значење: нечасно понашање*. – Пијанка нїгде не отворила чes.

отегне свр. *расїтегне*. – Да отегнем жицу, па ће ју сечемо.

отегне се свр. 1. *исїружи се*. – Отегнул се како шаров у ладовїну; 2. *одужи се, поїпраје*. – Немамо дрва, а зима се отегла.

отегне папци свр. *пеј. умре*. – Изр.: Отеггал папци.

отежа свр. *фиг. поспане жравидна*. – От како сам отежала с Марка, главу не м[г] да подїгнем.

отеза несвр. 1. *расїтеже*. – Цело јутро отезају жицу; 2. *одузовлачи*. – Да се погодимо, ал’ нем[г] да отезаш с работу; 3. *оїтежано жовори*. – Отеза с език.

отеза се несвр. *неодлучан је у прихваїпању*. – Ка[д] треба нешто да се работи, он се отеза.

отекне свр. 1. *удаљи се текући, оїпече*. – Вода се не избистрїла, отекла мутна; 2. *набрекне, надује се (о делу шїела)*. – Падал на колено, па му отекло. – Образ му отекал.

отела ж *врстїи жрожја*. – У Равнїште їмамо неколко гїже отелу.

отели (се) свр. *добїе младунче (о крави)*. – Наша Белка сваку г[д]ин отели по едно телe; – И ов[у] г[д]ин се Цвета отелила.

- отѣра свр. 1. *исѣра*. – Напи́л се, па отерáл гóсти ис кúћу; 2. *одвезе*. – Отерáл пúна кóла з-дрва у град; 3. *одведе*. – Волóви му бóси, па и[x] отерáл куд албáтина да и[x] потковé.
- отерéти свр. 1. *оѣтѣрѣти*. – Нѣћу да напúним кóла, па да отерéтим волóви; 2. фиг. *пѣришице, дода (неишћо) са злом намером*.
- отсрѣти се свр. *оѣтѣрѣти се, пòсусѣиане од великоѡ (наѣорноѡ) рада*. – Отерéти́л се с рабóту, па не мóж дúшу да поврне.
- отѣса свр. *оѣтѣше*. – Едва́ отесá грéде. – Дòведó тесáрни да ми отѣсају грéде.
- отѣде свр. 1. *оде*. – Отишóл у гóсти. – Оишóл у зáдругу да кúпи што трéба у кúћу; 2. *пòсвѣти се нечему*. – Отишóл на занáт; 3. *наѣустѣи неко месѣо, удаљи се, уклони се*. – Отидóше у град и не врну́ше се. – Отóше свí, селó бста пúсто; 4. *уда се*. – Отишлá у гáздини; 5. изр.: -Кáкó дошлó, тáкóј отишлó (*лако сѣтѣчено, лако изѡубљено*). – Отишóл мáс у прóпас (*пѣройала сѣвар*). – Отишóл на онóј свѣт (*умро*). – Отишóл у бѣли свѣт (*одскипáо се*). – Отишóл у стáро гвóжђе (*буде одбачен*).
- отѣдше свр. в. *оѣиде*.
- отѣца несвр. 1. *одлази, удаљава се ѣекући, оѣиче*. – Нѣгде водá излáзи и отѣца, мóра да вíдим кудé је тóј па да попрáним; 2. *пòсѣјаје набрекнуйи, надуо, оѣиче (о делу ѣела)*. – Почéле нóге да ми отѣцају, мóра д-и[де]м ку[д] дóктура да вíди зéштó.
- откáд прил. *оѣикад*. – Откáд дојдóмо, а њи[x] јóш нéма.
- откáдá прил. *оѣикада*. – Откáдá ти е овáј лéб, млóго е бајáт.
- откáкó прил. *оѣикако*. – Пóла гóдин прошлó, откáкó смо се скарáли.
- откáже свр. *одѣоди*. – Отказáл свáдбу.
- отказу́је несвр. *одѣаја, одлаже*. – Отка-
- зу́је крштѣње за дрúгу недéљу.
- откáпе свр. *пѣремрэне*. – Откапáше ми рúке (нóге, уши...) на овúј студеницу.
- откáра свр. 1. *оѣѣра*. – Откарáл волóви куд албáгина да и[x] потковé; 2. *одведе*. – Откарáше га у áпсу; 3. *одвезе*. – Откарáше млíво у воденицу.
- откáчен, -а, -о фиг. *блесав, будаласѣи*. – Бѣж од нѣг, млóго е откáчен. Мóж да нагראшеш.
- откáчи свр. 1. *скине*. – Укачíл се на столíцу да откáчи нѣку вѣшалку грóже за дѣцу; 2. фиг. *умре*. – И óн откáчíл. Бóг да му дúшу прóсти.
- откáчи се свр. фиг. *ослободи се*. – Лáкнy ми кэт се откáчí од нѣг.
- откáипе свр. 1. *пѣрэне кидáјући, пасилно одвоји*. – Машíна му откáнула рúку; 2. *убере*. – Откíнућ грóз да поврнем дúшу.
- откáипе се свр. *ослободи се, оѣпѣне се*. – Откíнуло се телé от штрáнгу. – Откíнула се јáбука и пáдла му на глáву.
- откáиспе свр. *раскисне се*. – Потопí му черáпе, да откáисну.
- откíшњу́је се несвр. *раскíшњује се*. – Нѣк се чашíре јóш откíшњу́ју.
- отклáпа несвр. *скида, пòдиже (о пòклопци)*. – Ако е грне заклóпено, тí га не отклáпај.
- отклéчй свр. *пѣведе неко време клéчећи*. – Морáл да отклéчй у ѡшку.
- отклóпец, -а, -о *оѣклопѣен*. – Грне трéба да бóде поклóпено а нѣ отклóпено.
- отклóпи свр. *оѣкрије (пòдизањем пòклопца)*. – Отклóпи грне кэд пóчне да кипí.
- отклóучен, -а, -о *оѣкључан (о вѣштима)*. – Затéко откљóчена вѣрата.
- откљóчи свр. *оѣвори кљóчем, оѣкључа*. – Дáј ми кљóч да откљóчим вѣрата.
- откљóчува́ње с *оѣкључавање*. – Зáкапа ми свáки дón закљóчува́ње и откљóчува́ње вѣрата на áмбар.

откључује (се) несвр. *ошћвара (се)* *кључем, ошћкључава (се)*. – Откључује врата с калавуз; – Врата се лако закључују а тешко откључују.

отко прил. *лако, без пшешкоће*. – Ткање ми иде отко.

отковé свр. *раскује оно шћпо је заковано, ошћкује*. – Пóгрешно заковáл јексэрни, па мóра да и[x] отковé.

отковује (се) несвр. *раскива (се), ошћкива (се)*. – Отковује дóске. – Знá кúј му отковује тарáбе; – Já заковујем, онó се отковује.

откóла (се) свр. *ошћкошћрља (се)*. – Узе ми колцé, па ми га óткола у блáто; – Не видó кад ми се колцé отколáло у реку.

откóлне (се) свр. *в. ошћкола (се)*. – Já и брát се играмо с колцé. Já му га кóлнем, óн ми га откóлне; – Колцé ми се óтколну у јендек.

откóпа свр. *одзрне, кошћајући извади*. – Мерíмо њíву, па откопáмо ђунчé на међу.

откопује несвр. *ошћкошћава*. – Откопује дéбљак, óће да извади дрвó.

откорáви (се) свр. *учини (се) да нешћпо шресћпане да буде кораво, сшћврнушћпо*. – Áко се опóнци укорáве, ће íмаш мýку да и[x] откорáвиш; – Едвá ми се опóнци откорáвише, бéоше млóго кóрави.

откос м 1. *количина шщенице, шщраве и сл. који се одсече једним замахом косе*. – Голéма косá голéм óткос, мáла косá мáли óткос; 2. *шщошени ред шщраве који оссáче иза једноз косца*. – Кóлко косачá, тóлко óткоса.

открај прил. *од шщочешћка*. – Открај си е овакóј билó. – Пóчни открај да кóпаш.

открије свр. 1. *склони, збаци (о шщокривачу)*. – Штó си га открил? Покрí га да не осéбне; 2. *шщонаће*. – Открили кудé се кúта, па га зачэс нáјду; 3. "*ошћкуца*", *изда*. – Уапсíли чíчу, нéко га открил.

открије се свр. 1. *збаци (о шщокривачу)*. –

Н-умé да спí мирно, ўвек се открије; 2. *шщонаће се*. – И тóј ће се открије, нéће остáне неоткријено; 3. *изда се, ода се (неким зэсшћом)*. – Нажмикнўл и такóј се открил.

óткрит, -а, -о *ошћкривен, нешщокривен*. – Детé ти открито, покрí га. – Спí óткрит.

открóи се свр. *одвоји се слешћљена шщвршина једна од друже*. – Открóише се листови от књíгу.

откршши свр. 1. *одломи*. – Откршши ми мáлко лéб; 2. *сломи*. – Двé ми грање откршене на слíву. – Дувáл јáк ветар и на свáко дрвцé откршил по нéку грањку; 3. *фиг. одскишћа, оде негде*. – Изр.: Откршил глáву (*ошћшћао негде, одскишћао, не зна се зде је*).

откршши се свр. 1. *сломи се*. – Повуко мáлко пóјако и грањка се óткршши; 2. *фиг. одскишћа се, иззуби се, оде негде*. – Кудé ли се óткршши, а чéкају га лўди.

óткуд прил. 1. *с неке сшћране*. – Óткуд Брéницу íду црни óблаци; 2. *одакле*. – Óтку[д] ти тóлке пáре?

откудé прил. *ошћкуда, одакле*. – Откудé ли се дóсмицка бóш сóг кад íмамо гóсти? – Откудé си?

откúпи (се) свр. 1. *нэвриши (се), обави (се) ошћкуй*. – Свó ни жíто óдма откупили; – Овўј гóдин ће се откúпи свó грóјзе; 2. *ошћкушћом (се) избави, ослободи*. – Да га несóу откупили јóш би бíли у апсу; – Да сенé откупил, лéжал би апсу.

откупује (се) несвр. *врши (се) ошћкуй, обавља (се) ошћкуй, ошћкушћује (се)*. – Зáдруга почéла да откупује грóјзе. – Откупује се грóјзе на стáницу.

óтман м *ошћшманч*. – Óтман, свé би тéл да е његово.

óтманцика ж *жена ошћшманч*. – И мáти и ћэрка су óтманцике, тéле би да е свé њíно.

óтгне свр. *ошћме*. – Рођен да óтне, а нé да дá. –

- Брат му бте имање.
- бток м *опечено местио на телу*. – Нэ знам каквб више да турам на бток да ми спласне.
- отопи свр. 1. *учини да шито (смрзнуито) пређе у шечно ситање*. – Отопи снег у леђен; 2. *растопи шито у некој шечносоти*. – Отопимо плави камен, направимо чорбу и отомо на прскање; 3. *кувањем преивори сланину у маси*. – Топимо маз, све до[к] га не отопимо.
- отопи се свр. *пређе из смрзнуито ситања у шечно ситање*. – Ојужи, и снег се отопи.
- отопли свр. *посиане шило*. – Обучи се, још е зимá. Кад отопли можеш какб оћеш.
- отопљује несвр. *посиане шило*. – Почело да отопљује, добди пролет.
- оточ прил. *малопре*. – Оточ бэше вэсел, а сэг завија.
- отпадне свр. 1. *одвоји се, сиадне с чежа*. – Отпáл му нокат от прс; 2. нпр.: Отпáл као тринаесто прáсе (*прође лонце*). – Отпáле рúке (*умориле од шенкож ради, замора*); 3. – Отпáле му рúке, даббгда (*клепва*).
- отпасује (се) свр. *одвоји (се) нешито састављено, слеиљено (о мепалу)*. – Фе рóди мéчку док тóј отпасује; – Такбј запасувано, да не мбж лбко да се отпасује.
- отпасује (се) несвр. *одвија (се) (о појасу)*. – Отпасује стар запрег да опáше нбв; – Отпасује се какб би се ббље опасáла.
- отпéкља (се) свр. *ошкбича (се) (о шлицу)*. – Какб ли га нэ срмотá д-и́де отпéклáн? – Отпéклáл се, па заборави́л да се запéкља.
- отпекљује (се) несвр. *ошкбичава (се) (о шлицу)*. – Отпекљује гáће, бће се помбча; – Отпекљује се, ће иде нáпоље.
- отперја свр. фиг. *побежне, умакне, брзо ошпиде*. – Чим видé збр, бдма бтперја.
- отпéстује свр. *оджаји, однежује*. – Ништа н-умé да отпéстује, а има голэм сзák.
- отпивује несвр. *пије део пића из чежа*. – Препуни́л чáшу с винб, па ју отпивује да мбж да се чбка.
- отпи́е свр. *попије део пића из чежа*. – Отпи́ј, препуни́л си шишэ. – Отпи́ј ис чáшку, да мбж да наздрáвиши.
- отпи́е се свр. *преситане са пињетем (о алкохолу)*. – Свэ ми се отпи́ло: и винб и ракија, па чбк и водá.
- отпи́је свр. в. *отпи́е*.
- отпи́је се свр. в. *отпи́е се*.
- отпи́јује несвр. в. *отпи́јује*.
- отпи́ше свр. 1. *пошишпи, ошроспи (о дужу)*. – Отписáше му дуж, блáго си га нбм; 2. *избрише, лиши, испише*. – Отписáли га од нáслество; 3. фиг. *одрекне се*. – Отписáл сам га, ви́ше ми нэ сáн.
- отпи́ше се свр. *изуби се нада*. – Ако си му дáл и нэ ти врнóл, отпи́ши се о[д] тóј.
- отпи́ши (се) свр. *ошпиши (се), ошчеши (се)*. – Отпиши́л буре, па истéкло свб винб; – Дéдо, отпиши́ло се буре, дбјди да га запи́шиши.
- отплáти свр. *исплаши, одужи се*. – Ђу ббдем миран кбд отплáтним сбв дуж.
- отплáта несвр. *раслиши*. – Заплáта па отплáта.
- отпојé свр. 1. *ошпева*. – Едбн запојé, дрбгги отпојó; 2. фиг. *више није на жласу*. – Отпојáше својé.
- отпојóје несвр. *одговара певањем, ошпевава*. – Мáрко запојóје, дрбство му отпојóје.
- бтпоново прил. *поново, испочеткa*. – Бтпоново почéли да правé кóћу.
- отпбчне свр. *запбчне, пбчне*. – Кбд назберэм пáре, ћу отпбчнем с прáење кóћу.
- отпáћа несвр. *испáћа некожа*. – Отпáћа га дбм.

- отпрé прил. *п̀ре, раније*. – Отпрé било дрúкче, нé кáко сóг.
- отпрéд прил. *с̀п̀реда, ис̀п̀ред*. – Исто ми се вáта: á ншóл отпрéд, á ншóл осáд.
- óтпролет прил. *с̀пролећа, од п̀ролећа*. – Отпролет ће бúде дрúкче.
- отпу̀шти свр. 1. *о̀тп̀усти, ис̀тп̀усти (о боји)*. – Отпу̀штило вáрбу; 2. *бúде о̀тп̀устиен (о служби)*. – Отпу̀штили га от слúжбу.
- отр́гне свр. *склопи*. – Отр́гни шéрпу от шпóрет.
- отр́гне се свр. *ослободи се, извуче из неког̀ с̀иња*. – Јóш се не отр́гал од р́жав пóсал, почéл дрúгн.
- отрéби (се) свр. 1. *очи́сти се (о вашима)*. – Едвá му отрéби вóшке ис кóсу; – Едвá се од вóшке отрéби; 2. *одабере (се), издвоји (се) (кру̀пно или у̀по̀требљиво)*. – Кáд отрéбиш пасу́л, тúри га да се вáри. – Ёл се отрéби пчени́ца за светáц?
- отрéзни (се) свр. *пос̀иане п̀резан*. – Турише му цр́ни лúк под нóс и бр́зо га отрэзнише; – Тóлко се опíл, да не мóже јóш да се отрэзни.
- отресé свр. *п̀ресући учини да нешп̀о с̀падне*. – Кáд улáзиш у кúћу, отреси нóге от снéг. – Отресн неку́ јáбуку.
- отресé се свр. 1. *с̀п̀ресе*. – Отреси се от снéг, па улéгни у кúћу; 2. *фиг. ослободи се, о̀тп̀раси се*. – Едвá се отрэсо од нéг. – Кáкó се отрэсо од нéг, тэкóј прогледа́.
- óтри прил. *п̀росп̀руко*. – Спрéгни тóј óтри, да бúде пóјáко.
- отр́са (се) несвр. *о̀тп̀рса (се)*. – Отр́са снéг от капúт; – Отр́са се от снéг.
- отр́рка свр. *о̀тп̀рчи*. – Добрíчко отр́рка у зáдругу да кúпи за дéду цигáре.
- отрлúје се несвр. *фиг. п̀ребацује кривичу на дру́гог̀*. – Отрлúје се од мéн, а јá несéм крив.
- óтров м 1. *вeома љу̀т (о п̀а̀рици)*. – Овáј попрíка óтров, не тúра се у úста; 2. *фиг. о̀пасан, вeома љу̀т (о човеку)*. – Дíзај рúке од нéг, лúт је кáо óтров.
- óтровник м *зaо човек*. – Он óтровник, á нé човéк.
- óтровница ж *о̀пака, зла жена*. – Óтровница, úпропасти мúжа.
- отрóши се свр. 1. *п̀отп̀роши достá п̀ара, ис̀тп̀роши се*. – За свáдбу се млóго отрóшимо; 2. *фиг. ци́цијашн*. – Млóго дáл, па се отрóшил.
- отр́па (се) свр. *одз̀рне (се), разз̀рне (се)*. – Отрпáмо свé гíже у лóјзе; – Трéба да се вилдáни отр́пају.
- отр́си свр. *учини обрадивим, п̀лодним очи́стивши од корова и др. некорисног̀ растíња, искрчи*. – Отрси́ неке гíжури́не у лóјзе, смíтају ми у рабóту. – Отрси́ бóгрењáк, па напрай нíву.
- отру́ен, -а, -о *о̀тп̀рован*. – Отру́ени мíши се изнапи́нали.
- отру́ен, -а, -о *в. о̀тп̀руен*.
- отрусé свр. *с̀п̀ресе*. – Баштá и чíча ће отрусú сливе, а мí ће и[x] збíрамо.
- отсв́ри свр. *фиг. више није на злáсу, није низа шп̀а*. – Изр.: Отсвирíл своé.
- отúд прил. *из п̀ог̀ п̀равца, с̀тe с̀п̀ране, о̀тп̀уда*. – Иду отúд. – Отúд ће дóјду.
- отúд-одовúд прил. *било с̀ које с̀п̀ране, било ког̀ п̀равца*. – Кáкогód га обрнеш: отúд-одовúд, исто му се вáта.
- оту́ђи се свр. *пос̀иане п̀уђ, п̀рекине п̀есне везе с̀ ким или чим*. – Оту́ђил се, не доóди ни више у кúћу.
- отупáви свр. *фиг. пос̀иане сенилан, заборава́н*. – Нéма нíшта од нéг, остарéл па отупавéл.
- отúпен, -а, -о *о̀тп̀уљен, ис̀тп̀уљен*. – Отúпена ми матíка, мóра да ју наóстрим.
- отúпи свр. *начини нешп̀о п̀уљим*. – Отупíл ми сикíру.

- оће** свр. *хоће, жели*. – Оће да послуша, оће.
– Оћејал да дојде, ал' немогъл.
- оћебапи** свр. *оїусїи, оїпромбољи*. –
Оћебапїл ўснице као Дўрко Цїганин.
- оћејање** с. *схїтење, воља, жеља*. – Нёће само
оћејање, него їма и да се рабóти.
- оћопавёје** свр. *їосїане хром*. – Оћопавёл
идёјњи у тёснеципїле.
- оћопави** свр. *їосїане хром*. – Ударїше
га стојагу преко нóге, па га оћопавїше.
- оћоравёје** свр. *ослеїи*. – Оћоравёл, па їч
не вїди.
- оћорави** свр. *ослеїи (їоїїїуно или делимично)*. – Замáлко да оћоравї. –
Оћоравїли га с ластреш.
- оћу-нећу** м бот. *хоћу-нећу Capsella bursa
pastoris L.*
- оћути** свр. *їређе ћуїке їреко чежа, їре-
ћуїи*. – Нёћу вїше да му оћутїм, свё ћу
му кáжем у óчи. Па кут пўкло да пўкло.
- оћуткўје** несвр. *їрелази ћуїке їреко че-
жа*. – Оћуткўје, неће се распраља.
- оћутўје** несвр. *в. оћуїкўје*.
- оћушка** свр. *одгурне*. – Оћушкáше га от
клўпу.
- офикари** свр. *одсече*. – Кўј ли ми óфика-
ри вр од вилдáнче?
- офуца** се свр. *фиг. ослаби, омршави, из-
немогне*. – Изр.: Офуцáл се као мана-
стїрска мáчка.
- оцáг** прил. *одсад*. – Оцáг ће дрўкче да бўде.
- оцáт** м *сирће*. – Сїпни мáлко оцáт у
крáставице, ал' пáзи да и[x] не прекисё-
лиш.
- оцáтáк** м *дем. од оцáїи*. – Дáдо на Кóлку
еднó шишёнце оцáтáк.
- оцáг** прил. *в. оцáї*.
- оцвркне** свр. *їоодрасїе, ојача*. – Кэ[д]
детё мáлко оцвркне. ће дојдемо у гóс-
ти.
- оцедан**, -дна, -дно *свр. који не задржава
воду*. – Постайли смо кўћу на оцедно
мёсто.
- оцёди** свр. *одсїрани, уклони їтечносїи из
чежа*. – Оцедїл и послёдњу кáпку ракију
и[з] шишё.
- оцёди** се свр. *цеђењем или оїїицањем
ослободи се їтечносїи*. – Мóра оцáт да се
оцёди, їма трўње у нёг.
- оцёдит**, -а, -о *в. оцедан*. – Оцёдито мёсто,
здрáво мёсто.
- оцёпи** свр. *оїїцеїа, оїїкине*. – Оцепїл ми
некóлко лїста ис књїгу и прáн се Тóша.
- оцечё** свр. *одсече*. – У брáниште ми оцё-
кли нáјубаву границу.
- оцёчен**, -а, -о *в. одсечен*. – Оцёчена дрва
лежé у брáниште.
- оцїпе** свр. *одасїе*. – Препунїл си кóву,
оцїпи мáлко, да мóж да ју нóснш.
- оципўје** несвр. *одсїїа*. – Оципўје млекó
ис котлáјку, препунїл ју.
- оцлспёје** свр. *пеј. оде, оїїиде*. – Оцлспёл у
грáд и јóш га нёма.
- оцлóни** свр. *одмакне, склони од извора
свёїїаосїїи*. – Оцлóни ми, нїшта не вї-
дим.
- оцлўња** се свр. *оде негде бесцїљно*. – Нї-
шта не рёче, тїке се оцлўња. – Милáн га
нёма дóм, оцлўнáл се нёгде.
- оцпáва (се)** свр. *одсїава (се), їпроведе (се)
извесно време сїавајући*. – Па штá ако
са[м] мáлко оцпáвáл? Бїл сам млóго
ўморан; – Оцпáвáј се, да мóж пóсле да
рабóтиш.
- оцпї (се)** свр. *в. оцїава се*. – Навїкал да
пóсле ручáк мáлко оцпї; – Нёк се оцпї,
па ће бóљка да му прóјде.
- оцпрёд** прил. *сїїреда*. – Оцпрёд áне, осáд
áне.
- оцрди** се свр. *одљуїи се, не буде внише
л.уїї*. – Кэкё се насрди́л, тэкóј ће се и
оцрди.

- оцрѣд прил. *из средине, од средине*. – Узимај оцрѣд, а не само од краишта. – Почѣли лојзе оцрѣд да копају, а не открај.
- оцрши свр. *изговори свишћа о некоме, нанесе бол*. – Оцрнил ме кут пријатељи.
- оцутан, -тна, -тно *одсућан*. – Би́л оцутан, па не зна каквó да рабóти.
- оцўтра прил. *од сућра*. – Оцўтра ће побоље да бўде.
- очевáдник м *наспїльивац, ошмач, безобзиран човек*. – Очеváдник, свѣ побни и свѣ óте.
- очѣпен, -а, -о 1. *ошїељен са сїабла (о жрани, пупољку на жрани и сл.)*. – Очѣпена грањка висї. – Заштó ли су очѣпена окцá на вилдáни? 2. *фиг. настїран, особен*. – Очѣпен свѣт, па ич не вáља.
- очѣпи свр. *ошїећи са сїабла (о жрани), одломи (о хлебу)*. – Дувáл јáк ветар, па очепїл грању на сливу. – Очѣпи ми мáлко лѣб.
- очѣпи се свр. *фиг. иосїане настїран, особен*. – Очепїл се, па свї бѣгају од њѣг.
- очѣпљак м *особењак, ужурсуз*. – Голѣм очѣпљак растѣ.
- очерўпа свр. *фиг. лоше ирође, ироведе се лоше*. – Очерупáше га као кокóшку.
- очѣша свр. *окрзне, ожребе*. – Очешáл кра́сту, па му се подљутїла.
- очѣша се свр. 1. *окрзне се, ожребе се*. – Очешá се од грањку, па се изгребо; 2. *фиг. иребаци кривицу на дружоџ, окривни дружоџ*. – Воли óн да се очѣша, воли. Не вáља му тóј.
- очѣшља (се) свр. 1. *чеиљáјући (се) доведе коса у ред*. – Несу́ те добрó очешљáли; – Чѣкај да се очѣшљам, па да појдемо на óро; 2. *изжребени (се), ожребени (се) (о вуни)*. – Мáти и бáба згрѣбенци очешљáше вўну; – Кадá ће вўна да се очѣшља, јóш кад ју чѣшљате?
- очешўје се несвр. *фиг. окривљўје, баца кривицу на дружоџа*. – Немóј се очешўјеш од мѣн, свї знају да несэм крїв.
- óчи ж мн. 1. *лице*. – Миѣ се по óчи, да бўде чїс и убав; 2. *изр.: Вáди óчи (захїена, ирекорева, жрди, секира)*. – Несї му из óчи испáл (*нема разлоџа да ише множо воли*). – Óчи да си повáде (*жесїоко се иосвáђају*). – Тражи от слепцá óчи (*итражи неможуће*). – Нема óчи (*нема образа*). – Играју му óчи као на зейтїн (*каже се варалици, иреиреденом човеку*). – Отвóри четвóре óчи (*добро иази*). – Óчи му глáдне (*каже се нена сїиом човеку*). – Свїткају му óчи као у мачкá. – Склопїл óчи (*умро*). – Усвїткáл с óчи (*разболео се*).
- очїнсто с *наслеђе ио оцу, имовина коју ошїац ошїави деци*. – Ништа не добїл: ни од очїнсто, ни од матерїнсто. Свѣ брáћа приграбїла.
- очїсти свр. 1. *ошїреби*. – Очистїли смо пченицу за светóц; 2. *обрїше, иребрише*. – Пóсле ручѣк бáба увек очїсти остáл; 3. *иочисїти*. – Нáша снајка не чѣка да ју нѣко поцѣти да трѣба јўтром да очїсти кућу и обóр. Онá си тóј знá; 4. *фиг. иојѣде*. – Счистїли свѣ, ни мрвку ми несу́ остáили; 5. *фиг. убије*. – Ако га затѣкнем у лојзе да ми крадне грóјзе, и́ма га очїстим.
- очїта свр. *фиг. каже иоследњу реч, иосавейўје, укори*. – Очитá му, па е сáг мїран као бўбница.
- очїта бўквицу свр. *фиг. в. очїшћа очешнаи*.
- очїта молїтву свр. *фиг. в. очїшћа очешнаи*.
- очїта óче нáш свр. *фиг. каже иоследњу реч, иосавейўје, укори, заирейи, изжрди*. – Ђу му очїтам óче нáш, па ће се пўши.
- очїшћи м мн. *дем. и хїи. од око*. – Нáше детѣ и́ма ўбави очїшћи.

- очми свр. 1. фиг. и пеј. *одспава*. – Лégal да малко очми. – Ёл óчма малко?; 2. фиг. *оһуити, не каже ништа*. – Очмáл, ништа не казáл.
- очовéчи се свр. *постпáне човек у хуманом смислу*. – Млóго врéме пројде, а óн се јóш не очовечíл.
- óчув м *очух*. – Óчув га чúва, као да му е баштá.
- очúва свр. 1. *чувајући задржи у добром стáњу, не допyсти да ишћо пропáдне*. – Свé очувáл, ништа не продáл; 2. *пóдигне, одзáји децу*. – Очувáла децу нацéђену с пáмет.
- очúва се свр. *одржи се у здрављу и живóтy*. – Добрó изглéда, очувáл се, не живí стó гóдине.
- очúка свр. 1. *омлáти*. – Ако си очукáл оrá, скýни се. – Кэд очúкате пасúль, ће сéднемо да едемо; 2. фиг. *измлáти козá*. – Очукá му рóгови, па сáк һути.
- очúљен, -а, -о без *ушију, оспáне без увéща*. – Иде очúљен по свéт.
- очúљи свр. *оспáне без ува, одсече некоме уво*. – Пáзи кáкó ме постригýјеш, да ме не очúљнш.
- óчуов, -а, -о *очухов*. – Тó е óчуово, не пипáј, да те не бíе.
- óца м фиг. *будаласпá, блесава особа*. – Óцо éдан, кэдá ће се опáметиш?
- оцáк м 1. *димњак*. – Нéће кубé да горí, трéба оцáк да чýстимо; 2. *кућица (о сађењу кромýра)*. – Колкó оцáка компирí извади из нýвичку.
- оцáчáров, -а, -о *који припáда оцáчару*. – Оцáчáрово обуклó свó црно.
- оцáчáрски, -а, -о *који се односи на оцáчара*. – У грá[д] це оцáчáрски занáт цéни као и свáки дрýги.
- óцин, -а, -о фиг. *оно ишћо припáда будаласпáј, блесавој особи*. – Тó е уработíло óцино детé.
- ошáмпúт прил. *још једном*. – Ошáмпúт да га чúем, íма га огúлим.
- ошáв м в. *ишав*.
- ошавчóк м в. *ишавчáк*.
- ошамáри свр. *удару ишавар*. – Нé трéбáл да га ошамáри.
- ошампúт прил. в. *ошáмпyти*.
- ошамúти свр. *доведе у стáње несвеспáнице*. – Ёде по пýт и лелéје се, ошамутило га нéшто.
- ошíне свр. *снажно удари пýтíном*. – Изброй свéзде кэд ме óшину с прúт по глáву.
- ошпríца (се) свр. *прскањем (нарочитíном нáправом) нанесе (се) боја на стóљну стýрану зида*. – До плáдне ће ошпríцамо кúћу; – Јóш се кúћа нé ошпríцáла, а вí сте сéдли да се одмáрате. Не íде тó такóј.
- оштипé свр. *ишпáњем ошкíне (о луку)*. – Оштíпи нéко перце лúк да напráнмо салáту.
- оштрбéје (се) свр. *оспáне (се) ишпrb, безуб*. – Рáно оштрбéл, па огрубéл; – Несу се пазíли зúби, па се рáно и оштрбéло.
- оштрбí свр. 1. *одломи комад, окрнi*. – Кудé úдари, па ми óштрби матíку; 2. *оспáне без зуба*. – Кэд оштрбí, һу га пítам кáкó ће едé.
- оштрóкóпђа ж *свадљива, ошáка жена*. – Дóста, дóста! Сáмо се тí чúеш, оштрóкóпђо. – Íма женú оштрóкóпђу.
- оштурéје свр. *оспáне пусí, ошпyсти (у клепви)*. – Оштурéло га, да бóгда.
- ошугавéје свр. *ошуга се, добије шузу*. – Ошугавéл, па се сáмо дрáпа.
- ошумоглáвен, -а, -о *онај који је пóбрљавно од болеспáи, физичкóж удара*. – Ударíли га по глáву, па íде као ошумоглáвен.
- ошумоглáви свр. *пóбрљави од болеспáи, физичкóж удара*. – Човéк од бóљку

може да ошумоглави.

ошүри свр. 1. *скине длаке са заклане свиње (прасеїна) која је најпре поливена врелом водом.* – Попарише прасе, па га зачэс ошүрише; 2. *фиг. оїљачка, најлаїи више нежо што преба.* – Ошүрише га, свé му узéше. – Пáзи да те не ошүре.

ошүши свр. *осуши.* – Огреја слэнце и ошүши зéмљу.

ошүши се свр. 1. *осуши се.* – Слэнце огреја, земља се ошүши; 2. *фиг. ослаби, омршави.* – Бїл бóлан, па се ошүшил. На прїтку се напраїл; 3. – Рука му се ошүшила (*клеїва; каже се ономе који некога удари или краде*).

ошүши од биéње свр. *фиг. премлаїи.* – Бїли га, бїли, па га ошүшили од биéње.

ошүшка свр. *фиг. покраде, оїме, оїљачка.* – Влајка ошүшкáше до гóлу кóжу.

П

пэ везн. *па.* – Нékња идóмо у гради́ну, пэ донэс пá.

пэжвéње с *малїпреїирање.* – Свáки дэн пэжвéње, не мó[ж] се више живї.

пэжви несвр. *малїпреїира.* – У дүшу му да пэжви свої.

пэкóл м *пакао.* – Дүша ће му у пэкóл отїдне ако овакóј настáви.

пэклен, -а, -о *паклен.* – Живóт ми е тéжак и пэклен.

пéњака несвр. *ошовара, блаїи, клеветїа.* – Кэко ли га не срмотá, сáмо знá да пéњака нáрод.

пéпли се несвр. с *наїором неїїто ради, мучи се.* – Немóј се пéплиш, не мóш тóј сáм да подїгнеш.

пéполење с *зановеїтање, їрабуњање.* – Зáкапа ми с нóно пéполење, не мóг ју више трїїм.

пéполи несвр. *зановеїта, їрабуња.* – Нїшта не работи, сáмо пéполи.

пéсм зоол. *пас.* – Живї кэо пéс.

пéшка несвр. *нечүјно їушїїа жасове, нечүјно їрди.*

пéшка се несвр. *їрули, распада се (о воћу и поврћу).* – Почéле јáбуке да ми се пéшкају.

пéшкац, -а, -о *їруо, најїруо.* – Дáл ми пéшккане јáбуке, мїсли да сам свиња.

пéшкáње с *нечүјно їушїїање жасова.*

пéшља м *онај који нечүјно їушїїа жасове, који нечүјно їрди.* – Їде пéшља, запїшите нóс.

пéшна ж *она која нечүјно їушїїа жасове, која нечүјно їрди.*

пéшне свр. *нечүјно їустїи жасове, нечүјно їрдне.* – Їзвара ме па пéшнү, од жїв срáм се дїго и отó си.

пá прил. *оїейї, їоново.* – Пá е дошéл. – Пá óтежа.

пáва несвр. *їаја.* – Почéл да пáва сóбу, óће да ју кирéчи.

пáвка несвр. *деч. сїава, сїавка.* – Нáно, тўри ме да пáвкам. – Ајде, детé да пáвка, ајде.

пáвук м зоол. *паук.* – Нéћэс ме пáвук облазїл.

пáвун м зоол. *паун Pavo cristatus L.* – Ёбав како пáвун.

пáвуница ж зоол. *женка пауна, пауница.* – Їде како пáвуница.

пáвунов, -а, -о *паунов.* – Закнтїл се с пáвуново перó.

павучина ж *паучина*. – Узни четку, па скини павучину од [д]шидови.

па́да несвр. 1. *сипуи́ти на земљу* (о *атмосферском талогу, воћу и сл.*). – Цел дон пада киша. – Јабукe падају од грање. – Гледал сам како падобрáнци падају на земљу; 2. *спада*. – Нема каиш, па му гаће падају; 3. *долази нешто на ред*. – На њег пада ред да дава пијење; 4. *сипуи́ти, наћиње према доле*. – Сливе прероди́ле, грање се сави́ле и падају на доле; 5. *смањује, снижава, опада* (о *цени*). – Нанело се гро́зје млого, па почела цена да му пада; 6. *сваљује на земљу, пошти́о је изђубио ослони, негде се заглео и сл.* – Док дете прооди, има млого да пада. – Мора да пада кад н-уме да иде; 7. *доспева, запада у неугодну ситуацију*. – Почели и они да падају у голему беду.

па́да се свр. *дође у одређени дан, буде одређеног дана*. – Свети Ранђел се пада у понедељник, а не у недељу.

пада́ћа бóлес ж мед. *епилепсија, падавица*. – Има падаћу бóлес, мора се лечи у Топлницу.

пади́на ж 1. *сирмина*; 2. *подножје неког извишења*. – Терај волóви у падину да пасу.

пади́нка ж дем. од *падина*. – У онуј падинку смо јучер били.

па́дне свр. 1. *сипуи́ти на земљу* (о *атмосферском талогу, воћу и сл.*). – Едва чекам да падне киша да се мálко одморим од рабóту. – Чека да му падне јабука од [д] дрво; 2. *спадне*. – Час по час па му гаће падну. Токó[ј] е кад се не носн каиш; 3. *смањи, снизи* (о *цени*). – Цена се држи, ал' ће едн дон и да падне; 4. изр.: *Падне бијење (добие бајине)*. – Падне ватра (*спадне пемјерајтура*). – Падне киша (*почне да плаче*). – Падне на мечку лис (*прејтерано се жали на нешто безначајно, неважно*). – Падне ниско (*доспе у зори положја*). – Падне па се дигне (*вриши се у првобитно стање*). – Падне

сикира у мёд (*задеси велика срећа, изнепада дође до велике користи*). – Падне у шаке (*зло прође*).

па́дне се свр. 1. *падне*. – Мора се падне кад се не гледа пред ноге; 2. *дође ред на некога*. – И на њег ће се падне да жмури, не мб[ж] се више промица.

па́дне у кревет свр. *разболи се*. – Ћу га пита м куј ће га гледа кад падне у кревет.

падоб́рапац м 1. *онај ко се падобраном сипуи́ти на земљу*. – Падобранац мора да зна како ће падне на земљу, да се не покрши; 2. *онај који не пошти́ује ред, сти́ане испред дружих*. – Ајде, сви падобрана́нци насад. – Избаците тог падобранаца, не може преко ред да узне зејтин.

паждра́к м *дроњак, општадак*. – Иде у паждраци, н-уме се обуче у но́во.

паза́р м 1. *купопродaja, тргованье, пожањанье приликом купопродаје*. – Напраймо пазар; 2. *пазарни дан*. – Донос је пазар у Мрамор, мора д-идем да купим прасе за светак; 3. *новац који је зарађен продајом неке робе*. – Носим пазар у банку, не смем да га држим кут себ; 4. *пијаница*. – Појдо на пазар. – Идем на пазар.

паза́ри свр. *купи, прода*. – Идем у задругу да нешто пазарим.

паза́ри се несвр. *купује се, продаје се, пожања се приликом купопродаје*. – Мб[ж] се пазари, има све. – Н-уме се пазари, пита и одма купује.

паздéр м *поздер, сипабљике конојље са којих су скинути влакна*. – Изр.: *Истега се како куче на паздер (каже се лењивцу, нераднику)*.

па́зи несвр. 1. *гледа, моитри*. – Пази куде гáзнш. – Пази да овце не улéгну у туђу детелину; 2. *чува, нежује*. – Баба ни пази кад башта и мати отиду на рабóту.

па́зи се несвр. *чува се*. – Пази се да не насéбне.

- пазука** ж *упућрашњи део раменоꝝ чланка*. – Нешто ми се дигло испот пазуку.
- пазуке** ж мн. *недра*. – Напунил пазуке с праскве. – Носи паре у пазуке.
- пајас**, -та, -то *окруџао, елиџастѝ*. – Некако ми пајас изгледа. – Има пајасту главу.
- пајац** м *велики кликер од џлине*. – Победи ни с пајац. – С пајац ни изузима сви кликери.
- пајки** несвр. *деч. сџава*. – Пајки дџете, пајки.
- пајц** м *бајц, врстѝа боје за дрво која остѝавља видљиве шаре на дрвѝиу*.
- пајцовање** с *бајцовање*. – Мани пајцовање, одмор се малко. – До пладне ћу завршним с пајцовање.
- пајцуе** несвр. *превлачи бајцем*. – Мора да пајцуем врата, да ми буду убава.
- пајцује** несвр. *в. бајцуе*.
- пајче** с *дем. од пајац*. – Ђмам само пајчѝи, немам пајац.
- пак** прил. *оѝеѝи, поново*. – Пак ће дџде.
- пакѝл** м *в. пѝкѝл*.
- пакѝл** м *в. пѝкѝл*.
- пакѝт** м *поишѝка која се шаље поишѝом*. – Војник ни пише да јѝш не добѝл пакѝт.
- пакѝче** с *дем. од пакеѝи, пакеѝиѝи*. – Ако идеш у град, понеси ми овѝј пакѝче на пошту за војника.
- пакѝлица** ж *дем. од пакѝло*. – Купѝ две пакѝлице "мораву" (*врстѝа ѝиѝарѝе*).
- пакѝло** с *паковање (о ѝиѝарѝѝама)*. – Ђмам паре за едно пакѝло ѝигаре.
- пакѝс** м *неѝриѝаѝељско, злурадо расѝоложење према коме, пакѝстѝи*. – Само пакѝс прѝан, ништа друго н-умѝ.
- пакѝсап**, -сна, -сно *онај који чѝиѝи пако-стѝи, који има пакѝстѝи у себи, пако-стѝан*.
- пакѝспик** м *зао, пако-стѝан човек, човек који чѝиѝи нешѝто из пакѝстѝи*. – Има ѝуди пакѝсници који никоу добро не мѝсле.
- пакѝсница** ж *зла жена, жена која чѝиѝи нешѝто из пакѝстѝи*. – Снајке су ју голѝме пакѝснице, никог не поштују у кѝћу.
- пакѝсти** несвр. *чѝиѝи пако-стѝи коме*. – Не чѝиѝи добро, него воѝи само да пакѝсти.
- пакување** с *паковање*. – Тѝшко му пада пакување дувѝан.
- пакуља** ж *пахуља снеѝа*. – Излѝгни на дивѝану да видиш колке пакуље падају на зѝмљу.
- пакуљѝца** ж *дем. од пакуља, пахуљѝца*. – Глѝдам у небо а пакуљѝце ми падају на образѝи.
- палаваћ** м *велики комад чеѝа (најчѝеѝе хлеба)*. – Ђему дадѝ палаваћ, а мѝн мрвку. – Онѝлки палаваћ поѝде и па глѝдан.
- паламар** м *калемарски нож*. – Дѝда ми дал паламар и учѝл ме кѝкѝ се калѝми.
- паламѝда** ж *бот. вишеѝодѝишња биљка из фамиѝије Compositae Cirsium arvens.* – Пуна ни ѝѝива с паламѝду.
- паланза** ж 1. *ѝас на канѝиару*. – Турѝи паланзу на тѝшку страну; 2. *канѝиар*. – Ај да турѝимо на паланзу, па да видѝмо колко ће изнесѝ.
- паланса** ж *в. паланза*.
- палаѝа** ж *раскоѝина, велелејѝна зѝграда*. – Тѝл би у палаѝу да живѝи, а не види да е шѝгља шѝгавѝи.
- палѝње** с *паљење*. – У палѝње кубѝе ѝстроши сѝв ѝѝбрѝт.
- пали** несвр. 1. *поѝѝаљује (о ваѝѝри)*. – Пали кубѝе. – Пали казан; 2. *ѝриѝаљује (о ѝиѝарѝѝи)*. – Јошкѝд пали ѝигару; 3. *унишѝѝава ваѝѝром*. – Пали стрѝѝику на

- њиу, па ће после да оре; 4. укључује, сипавља у погон. – Пали сјаљницу. – Пали радио. – Пали трактор.
- пáли-гáси м и ж онај који, по својој жељи и по потреби воли да се игра са људима, подстиче или смирује сукобе.
- пáли сли́ве несвр. обичај да се пређе дана Божића пред зору пали слама испод шљиве. – Ја ћу палим овуј сливу, а ти онуј. – Палимо сливе док се раздани.
- пáлица ж метáлна шипка на јарму која се сипавља да би во могао да вуче кола. – Турн палице у јерэм, па тэг поведи волóви.
- пáмет м 1. разум, ум. – Нема јч памет у главу; 2. изр.: Има кокошињи памет (крајке паметни, умно ограничени). – Памет у главу (приберн се). – Пало на памет (сетно се нечежа). – Сóли памет (намеће своје мишљење). – Дугачка кóса крáтак памет (жене расуђују поврнно). – Чáвке му попиле памет (не мисли нормално).
- пáметан, -тна, -тно разборниј, мудар. – Пáметан, увек се извуче.
- пáметно прил. мудро, на паметан начин. – Пáметно рабóти.
- пáметњаковић м фиг. и пеј. онај који се прави паметан, призлуд човек. – Увек се најде по неки паметњаковић да поквáри онóј штó е добро.
- пампур м 1. запушач. – Запиши шише с пампур; 2. фиг. и пеј. мали човек, човек ниског расја. – Онј њон пампур ми украде чакију.
- пампурач м дечји шипилољ са плућаним запушачем као метком. – Грацка децá су се играла с пиштољни пампурачи.
- пампурчáк м мн. пампурчићи 1. дем. од пампур. – Запиши шише с пампурчáк; 2. пеј. ситиуша особа. – Деда Ли́ло, онј твој пампурчáк ми гађал куче, па га окриви́л.
- пампурче с дем. од пампур. – Едвá извúко пампурче из влашницу.
- панайја ж кољиво, кувано житто које се носи у цркву о задушницама и дели за "бог да прости".
- пангалóз м живахно деће, манжуј, обецењак. – Онј мој пангалóз се цел дэн јурца и бие з-децу.
- пацдркне свр. фиг. умре. – Пáндркну и он.
- панцур м оштински службеник који разноси разне позиве и обавештења приселе из среза као и оне које кмеи шаље. (Тај службеник може бити и неписмен човек. Он одржава кмеиову просјорију и у послу је веома ажуран). – Дојде пандур, óкнудеда Ли́лу, нешто га кмé[г] тражи.
- панџа ж шлинена шинја, здела. – Покуса пуну панџу млескó.
- панџчка ж дем. од панџа. – Сипну пасуљчáк у панџку и дадо на децу да еду.
- Панталéј м 1. црква у Нишу (Пантелеј, посвећена св. Пантелејмону); 2. ваиар који се одржава у Нишу, у Пантелеју, 9. августá по новом календару. – Идемó на Панталéј.
- панталóнке ж мн. дем. од панталоне, панталонице. – Ако га увáтим, ћу га истресэм ис панталóнке.
- пантéње с памћење. – Има слáбо пантéње.
- пáнти несвр. сећа се, памти. – Пáнти јóш кэд је ишэл у шкóлу. – Изр.: Пáнти па врати (каже се ономе ко нерадо даје).
- пáнтивек прил. одувек. – Тóј си с такóј от пáнтивек и никој тóј не мóж да испрáи.
- пáнтљив, -а, -о који добро памти. – Млóго пáнтљив, ништа не заборáља.
- пáњака несвр. в. пэњака.
- пáок м део шочка који полази од шлавчине зракáшио и оможују да цела кон-

- с̄трукција п̄очка буде чвр̄ста, с̄табилија.* – Мбра да пром̄ним два паока на точак, попуштили ми.
- пá-пáаа** узв. дсч. *довиђења, дођи о̄тети.* – Кáжи на бáбу пá-пáаа.
- папазјáнија** ж 1. *вр̄ста јела.* – За ручáк íмамо папазјáнију; 2. *фиг. перед, лом.* – Останули дóм и напраили папазјáнију.
- пáпак** м 1. *рожњитá навлака која покрива крајеве п̄рст̄ију у неких сисара (жовечитá, овце, козе, свиње);* 2. *пеј. пођа (о човеку).* – Кэд би знáл кúј му е пребил пáнци. частíл би га.
- пáпреп**, -а, -о *врло скуй.* – На пíјац свé пáпрепо, нíшта се не купúје.
- пап̄рица** ж изр.: *Ће íгра на пап̄рицу (буде веома послушан, под неким п̄ришиском).*
- пап̄учица** ж *кочница која се с̄тавља на задњи п̄очак заӣређе.* – Бес пап̄учицу не поóди у шибу. – Сá[г] ће нízбрдица, тúри пап̄учицу на точак.
- пáр** м 1. *два п̄редеме̄та која чине једну целину.* – Купíл два пáра опóнци; 2. *две ис̄тородне живоӣшње.* – Купíл два пáра волóви; 3. *рођени ис̄тне године, равни, једнаки по особини.* – Они су пáр. – На пáр су рођени.
- пáра** ж *засовит̄о с̄тање у које п̄лази т̄ечност̄и п̄ри испаривању.*
- пáра** несвр. 1. *рас̄лиитá.* – Пáра стар цемпíр, ће плéте нóв; 2. *раздваја по шаву оно ш̄т̄о је ушивено, рашива.* – Пáра рукави, да и[х] прешíје.
- пáра** ж *новац.* – Лежи на пáре, а н-умé да живí. – Пáра. душовадник.
- пáрабаба** ж *п̄рабаба.* – Рétко кóј у селó имáл жи́ву пáрабабу.
- пáрабабин**, -а, -о *п̄рабабин.* – Чúвамо пáрабабинку кудéљу.
- пáрада** ж *свечана п̄говорка.* – Íдемо на пáраду.
- пáрадеда** м *п̄радед.* – Мóј пáрадеда умрél прé него што сам се јá родíл.
- пáрадедин**, -а, -о *п̄радедин.* – Чúвамо пáрадедине ткáнице и чакíју.
- пáралија** м *онај који има достá пáра, божаӣт̄и човек.* – Паралија, лежи на пáре.
- пáрали́ка** ж *божаӣта жена, која има мно́го новца.* – Одáл се за пáрали́ку, нé се ожени́л.
- пáрампарче** с *комади́т чеђа (обично разбијен).* – Пáде ми из рúку и рáзби се у пáрампарчи́ни.
- пáрастáс** м *п̄омен мрт̄ивима, п̄арас̄т̄ос.* – Íдем на пáрастáс. – Свé остáлам, мóра д-í[де]м на пáрастáс.
- пáраунук** м *п̄раунук.* – Доживé да дочéкам пáраунúка.
- пáраунука** ж *п̄раунука.* – Íмам двé пáраунúке.
- пáраунуче** с *п̄раунук.* – Да доживím да дочéкам пáраунуче, па мáкар óдма умрела.
- пáраунученце** с *дем. и хит̄. од п̄раунуче.* – Дáдоше ми пáраунученце да га мáлко припáзим.
- пáри** несвр. 1. *буде врућ, врео.* – Чóрба пáри, дúвај да се не попáриш; 2. *п̄олива врелом водом заклану живоӣшњу да се лакше скине длака или п̄рје;* 3. *з̄реје п̄аром, врелом водом ради лечења.* – Пáри гúшу, погркавél. – Пáри нóге осéбал; 4. *изр.: Пáри óчи (ужива з̄ледајући женски свеӣт).*
- пáричка** ж *дем. од п̄ара.* – Млóго е скр́чав, ни пáричку не дáде на детé.
- пáрка** ж *дем. од п̄ара.* – Дóјди да ти дéда дá едну пáрку. – Не дáде ни пáрку на детé.
- пáрница** ж *с̄тор између два или више лица, који се решава п̄ред судом.* – Повél адвóкáта на пáрницу и нé ју добíл.
- пáршичар** м *онај који с ким води п̄арни-*

- цу, као и онај који се радо и често парниччи.*
- парниччи** се несвр. *води парницу.* – Воли да се парниччи, и тој ти е.
- парњаџак** м *врињаџак.* – Мој Милан и твој Рајко су парњаџи.
- парњаџача** ж *врињаџица која се покреће паром.*
- парушљаџак** м зб. *им. од пара - новац, много новца.* – Парушљаџак колико бћеш, а за њи[х] нема какво да купиш.
- парушљаџици** м зб. *им. в. парушљаџак.* – Парушљаџици у сваки џеп.
- пархџет** м *дрвени под састављен од даицици.* – Позвај мајстора да му постави пархџет у собу.
- парцелишче** несвр. *дели земљиште на плацеве.* – Јутре ће парцелишчемо њицу у Нишаву. Едн плац ћу одма да продам, трџбају ми паре.
- парча** несвр. *комада, сече на комаде.* – Неће да парча месо, бће изедно да га продаде.
- парче** м *део, комад нечеџа.* – Вздан работимо, парче леб не туримо у уста.
- парченце** с *дем. од парче.* – Оцџчи ми парченце леб. – Ће моли за парченце леб, ал' неће има куј да му да.
- пас** м *пас.* – Изр.: Пас лаје ветарноси.
- пасџ** несвр. 1. *налази се на паши (о сџоци).* – Волвн пасу на ливаду; 2. *папаса, чува овце или друџу сџоку.* – Отишџл да пасџ овце у Цареву ливаду; 3. *ојлођује кобилу (о пасџуву).* – Одвџл кобилу да ју пастув пасџ.
- пасира** несвр. *полази за руком неки посао.* – Досџг ме тој не пасирало, ткање ми нешто не иде џтко.
- паснаџ** м *прах од браина који настџаје у воденици када се меље житџо.*
- пасторак** м *сти из преџходноџ брака брачном друџу из новоџ брака, своје очуху или маћехи.*
- пасторка** ж *кћи из преџашињеџ брака брачном друџу из новоџ брака.*
- пасторче** с 1. *деџте из преџашињеџ брака брачном друџу из новоџ брака.* – Чувала сам пасторче као своџ дете; 2. *фиг. онај којему се не посвећује довољно џажње.* – Сви су добиџли по перашку, само сам ја испал пасторче. Несу ми дали.
- пастув** м *зоол. коњ за приџлод.*
- пасује (се)** несвр. *уклаџа (се), одџовара.* – Донџси друџи ћунак, овџј не пасује; – Врџта се не пасују, имају лувт.
- пасуљ** м *бот. једноџодишња махунастџа биљка.* – Узџл набадиџну да чука пасуљ.
- пасуљџк** м *дем. од пасуљ.* – Напунимо два џџака с пасуљџк.
- пасуљџвина** ж *суве махуне пасуља из којих су узџџа зрна.* – Каџ очукаш пасуљ, збџрни пасуљџвину на куп. Трџба ни за стоку.
- пасуљџџк** м *дем. од пасуљ.* – Турџла сам пасуљџџк да се вџри за ручџк.
- патџнт** м *мали метџални клин са зашиљеним врхом на једном крају и округлом плочицом на друџом, чавџиџ.* – Пригрџбаше ми нешто патџнти, па сам за њи морџл д-џдем џџк у град.
- патџње** с *паџиња.* – Цџл вџк патџње а не радување и смејање.
- патџрица** ж *друџи дан крсне славе.* – Дошџл на светџц, а на патџрицу си отишџл.
- пџти** несвр. *подноси паџињу, пџриџи.* – Млџго пџти што нема децу.
- пџти се** несвр. 1. *подноси паџињу, мучи се.* – Тџшко живџи, пџти се; 2. *множи се, размножава се.* – Овџј се цвџће млџго пџти. – Пџте се како зџџци.
- пџтка** ж *анатом. мушки полни орџан, пџенис.* – Изр.: Боџи ме пџтка (*баџи ме бриџа*).

- патлавéзи м мн. 1. *муда, јајца*. – Изедé си патлавéзи; 2. изр.: Добíл патлавéзи (*нишíпа није добио*).
- пáтрав, -а, -о *шепав, кљакав*. – Пáтрав у обе нóге.
- пáу *узвик који се чује када опáли пушка или се коме опáли шамар*. – Пáу, пúче пúшка. – Пáу, пúче шлáковица по Брáнков обрáз.
- пачáрва ж *прлáва крпа*. – Узéл пачáрву да обрíше ложíцу.
- пачарíз м *дар-мар, кри, лом, шипéпа, пáкостí*. – Побíли се, па напрайли пачарíз.
- пачé с *дем. од пáпка*. – Болí га пáче, па едвá мóчка.
- пашалóк м 1. *пáшњак, пáша*. – Одвél стóку на пашалóк; 2. *фиг. безбрижан живоíт*. – Дáл се на пашалóк.
- пáшиште с *в. пáшњак*.
- пашњáк м *пеј. сíпомак, пáрбух*. – Ударíл га у пашњáк, па едвá уздану́л.
- па штá *узв. свеједно, шíпа је с пíм, нека*. – Па штá, íсто ми се вáта, работíл донéс ел јóтре. – Па штá, извукал подебел крáј. Тóј му е за пáмет.
- пéгла ж *направа којом се пéглају пáканине*. – Напáли пéглу да опéглам кошúљу.
- пéгла *несвр. 1. злáча рублэ, одећу*. – Малéчко, па умé да пéгла; 2. *фиг. пúче, удара*. – Ѐма се пúши кэт пóчнем да га пéглам.
- пеглáње с *фиг. бапíнање*. – Њéму трéба еднó дебéло пеглáње, па да се опамéти.
- пéд м *пéдаљ, сíпара мера за дужину*. – Ни пéд зéмљу му нéћу дáм.
- пéдаља ж *пóлуза у облику пáпучице која се пóкреће, а налази на бициклу*. – Мóра да подмáжем пéдаље на тóчак, да се пóбоље обртају.
- пéда се *несвр. одскаче, одбацује се кад се неки дузулáсíти или пáчасíти предмет баци пáко да одскаче ударајући врховима о зéмљу или воду*. – Врлí се, да вíдимо чíй ће кáмен вíше да се пéда.
- пéдне *свр. снажно и нашло баци нешíпо пáко да оно одскаче*.
- пéдне се *свр. нашло крене, пóпáрчи*. – Кэт се пéдном, हु и[х] стíгнем.
- пéкља ж *пéпља*. – Вржí пéкљу на ткаé.
- пéкља *несвр. пéпља, нешíпо ради*. – Цéл дóн нéшто пéкља óкол кóла.
- пéкља се *несвр. 1. меша се*. – Нé ти пóсла да се пéкљаш у туђу рáботу; 2. *занима се нечим, ради нешíпо*. – Цéл дóн се пéкља око трáктор.
- пеклáвина ж *пéплавина, бавлэње неким пóслом*.
- пеклáње с *пéплáње, мешáње*. – Дóсади ми с њíгово пеклáње у туђе рáботе.
- пéкмез м *фиг. и пеј. размáжена особа*. – Напрайл се на пéкмез. – Нíкој нéће с пéкмез да се íгра.
- пекмéзи се *несвр. фиг. и пеј. цмиздри, неопрáвдано пáче*. – Не пíпај га, ће пóчне да се пекмéзи.
- пéкне *свр. испéче нешíпо мало и на брзину*. – Пéкни мáлко месцé за ручáк.
- пеленóц м *фиг. човек који је пóдепíшино, депíшасíта особа*. – Онóлки бíцман, а јóш пеленóц, íгра се з-дéцу.
- пелíн м *бот. билька јáкоз мириса и зоркоз укуса Artemisia absinthium L.* – Гóрко како пелíн.
- пéлцер м *косо одсечена зранчица пíшíоме бильке (вошке, винове лозе) с пúпóлком која се сíавлá пóд кору дивлáке бильке или сродне врсíте, ради добијања оплемењене бильке*. – Мóра о[д] твоју јáбуку да узнем пéлцер, млóго е добрá.

- пéлцѣр мóмак** м *фиг. онај који воли да се ушлађује, доштерује.*
- пéлцување** с *цeпљeње од великих божиња.* – Кэт сам бiл мáли, водили ме на пéлцување.
- пéлцуе** (се) *несвр.* 1. *цeпти (се) од великих божиња.* – Јутре ће дóјду дóктору да пéлцују дéцу од богиње; – Коé се детé нé пелцувáло од богиње, мóра се пéлцуе; 2. *несвр.* и *свр.* *сади, засади одломљену грaнчицу неке биљке с циљем да је пренесе.* – Пéлцуе мушкáтле. – Пелцовá двé рúжице; – Дóјди да ти покáжем кáкó се пéлцуе лимóн.
- пéлцује** (се) *свр.* в. *пeлцуе (се).*
- пéна** ж 1. *мноштво ситних мехурића који се услед мућкања, паласанја, загревања или врења ситварају у зорњим слајевима неке течности.* – Кад вáрим млекó, пázим да му пéна не излéгне; 2. *жyстa пљувачка на уснама човека за време неких болестии или када је јако узбуђен, као и течности која цури из чeљyстии неких животиња када су уилашeне, уморне или узбуђене и сл.* – Млóго бóлан, пуштил пéну на úста. – На коњá излéгла пéна на úста, одмóри га мáлко. – Волóви се озноили, излéгла им пéна на грбину.
- пендúши** се *несвр.* *љути се, срдн се, дури се.* – Сáмо се пендúши, а нé зна зéштó.
- пéнсија** ж 1. *пeнзија.* – И Мáрко отишóл у пeнсију; 2. *новиц који примају пeнзионери за издржавање.* – Прима пýну пeнсију; 3. *изр.: Тó е за пeнсију (каже се за нешто што је доштрајало, које није више за уштрабу).*
- пeнсионéр** м *мушка особа у пeнзији.* – О[д] дaнá[с] сáм пeнсионéр.
- пeнсионéрка** ж *женска особа у пeнзији.*
– Оженил се с пeнсионéрку.
- пeнсионéрски** прил. *изр.: Живи пeнсионéрски (каже се ономе који лeнcтвyје).*
- пeнсионише** *несвр.* *фиг. лeнcтвyје.* – Кáквó рaбóти дéда? Пeнсионише и закpчýје.
- пeнсионише** *свр.* *одређени орган управе преведе кожа у пeнзију, умирови.* – Јóш мáлко íма да рaбóтним, па ће ме пeнсионишу.
- пeнсионише се** *свр.* *оде у пeнзију.* – Јóш мáлко, па ће се и Лéка пeнсионише.
- пéни** *несвр.* *избације пeну.* – Сапýн íч не пéни.
- пéни се** *несвр.* *прави пeну.* – Лáдно пíво се нé пéни кóлко што се пéни тóпло.
- пéнче** с *пoшпeшица, ђон.* – Пéнче ми се изéло, мóра да нóсим ципилу кyг шyштерa да ју попрáи.
- пeпчeтира** *свр.* и *несвр.* *стивави (стивавља) пoшпeлашy, ђон на цителу, чизму и сл.* – Овéј цóкуле ми пeпчeтирáл шyштер Пéца. – Мáјстор Пéца узéл Рáтковe чíжмe да пeпчeтира, а нé мојé.
- пeпчeтирање** с *стивављање пoшпeлашe, ђона на цителу, чизму и сл.* – Однeл онáнци на пeпчeтирање.
- пéцѣр** м *пpозор.* – Затвóри пéцѣр да ни пpóмаја не убије.
- пeцѣрчáк** м *дем.* *од пeцѣр.* – Турíл пeцѣрчáк и óће да му се вíди.
- пeцѣрчe** с *дем.* *од пeцѣр.* – Кэт пóјдеш, затвóри пeцѣрчe на боричe.
- пeња́ви се** *несвр.* *пренемаже се.* – Немóј да ми се пeња́виш, сá[г] хy те бíсм.
- пeњкáло** с *налив-пeро.* – Учи се да пíше с пeњкáло.
- пeњуáр** м *женски озрпач који се уштрабљавá при чeшчaњу, пудерисању и кућању.* – Ка[д] цe гóспe дíгну, обучý се у пeњуáр.
- пeњуpлија** ж *врста пeцива са сиром.* – Кэд íдемо у грáд, хy ти кýпим eднy пeњуpлију.
- пeњуpли́ка** ж *дем.* и *хпí.* *од пeњуpлија.* –

- За детe купише едну пењурику.
- пéпел м *пéпeо*. – Запрéни компири у пéпел да се исечу́ док се деца́ издизају.
- пепелчóк м *дем. и хиї. од пéпeл*. – Тури малко пепелчóк на попрíку, побоље ће да растe.
- пепеља́ра ж 1. *пéлeхана пoсyдa коja се налази испод ложиища пeћи и служи да у њу пада пeпeо*. – Истрéсо пепеља́ру, очисти́ шпóрет и накладо га; 2. *мања сїааклена, керамичка, мeтaлнa или плaстїчнa пoсyдa у коју се пeрeсe пeпeо и бацају ошyшци од цижарeтїа*. – Голeм пушач, купи́л пепеља́ру.
- пепељив, -а, -о *сив, г̀рaо, боје пeпeлa*. – Обукал се свe у пепељиво.
- перáјка ж *пaок на воденичном вишлa*. – И без едну перáјку воденица мóже да мeље.
- перáчица ж *дем. и хиї. од пeрaшкa*. – Дeцо, дóјдите, да ви бáпка дá по едну перáчицу.
- перáшкa ж *обојeно ускришe јаје*. – Узeла деца́ перáшкe па се клóцају. – Мојá мáти чїни перáшкe за Вeлигден.
- первáз м *пeвицa, руб, п̀рoзopскa дaскa*. – Трeбa ми чaмóвa дeскá за первáз.
- пердáши несвр. 1. *жлaчa зид дрвeном мисїријом*. – Почeл сам да пердáшим сїд, ал' н-умeм. Затóј сам окну́л мáјстoрa; 2. *фиг. п̀тyчe*. – Кэт пóчнем да га пердáшм, ће мe запáнти.
- пердáшкa ж *дрвeнa мисїријa за жлaчшe зидa п̀ри малїпeрисaњу*. – Бeс пердáшкy не мóже сїд убавo да се измáзни.
- пердe с *oгрaдa на дивaни*. – Тури́лa ћeлї-ми на пердe.
- перe се несвр. *радн на п̀тoмe да му рубљe увeк будe чистїо*. – Онї се увeк перу́. – Ич се не перу́.
- перјáница ж *дeо кукурузнoг сїаблa на комe се налазe п̀рaшници*. – Мому́рзa
- потерáла перјáницу.
- пeрјe с мн. *луковa п̀eрa*. – Накїдај пeрјe о[д] црни лóк, па да едeмо.
- пeрклa ж *п̀рaкa за везивaњe цицeлa, п̀eр-тїлa*. – Мáлe ми пeрклe, мóрa да кóпним дрyгe, пóдyгaчкe.
- пeрб с *лисїи кукурузa*. – Пáдлa грaдyшкa, па свá пeрa на мому́рзy ицeпїлa.
- пeрорeз м *нож, брїтївa*. – Наострїл пeрорeз да издeља пручe.
- пeрунїкa ж *бот. башїтeнскo цвeћe Iris L.* – У слóг їмамо ўбаву пeрунїкy, мóрa да ју пренесeм дóм.
- пeрушїна ж *пeрјe*. – Напуни́л јестeк с пeрушїну.
- пeрушїнкa ж *дем. од п̀eрушїнa*. – Пo-падáлe пeрушїнкe из јестeк, трeбa и[х] зберeмо.
- пeрушкa ж 1. *кoкoшїe крїло које служи кaо мeтїлицa за чїшїћeњe мрвa сa сїтoлa*. – Ёзни пeрушкy и помeти трoшїњкe од остáл; 2. – Голeми се, а јóш му пeрушкa висї из дyпe (*кaжe сe oпoмe ко сe уздїжe, п̀рaвнa вaжaн*).
- пeрцe с 1. *мeтїално п̀eрo које сe сїтaвљa у држaљe*. – Рaскрeчїло ми се пeрцe, па нe мóг да пїшем; 2. *луковo п̀eрo*. – Штїпни нeкo пeрцe о[д] црни лóк. Мóжeш и од бeли; 3. *дем. од п̀eрo*. – На шaшїр нóси пeрцe от сóјкy.
- пeсeк м *пeсaк*. – За малтeрнсањe ти трeбa сїтан пeсeк.
- пeсмaрїцa ж *зборник п̀oпyлaрнїх пeсaмa*. – Н-умe да појe бeс пeсмaрїцy.
- пeснїцa ж *сїтїснyтїа шaкa*. – Ударїл га с пeснїцy по чeљyстї, па му избїл двá зyбa.
- пeспїчкa ж *дем. од пeснїцa*. – Кóлкo малeчкo, а їмa јáкy пeспїчкy.
- пeспнoбóјaц м *oнaј који радo и лeїо пeвa*. – Дeдa Лїлa бїл голeм пeспнoбóјaц. Кэд запојe, од милїн да га слyшaш.

- песнопóјка ж она која радо и лепо пèва.
– Моја мáти и моја сестрá су биле голéме песнопóјке.
- пéсто бр. пèтí сíпoи́и́на. – Дáл ми на зајóм пéсто динáра. Тóлко е íмал.
- пéстован, -а, -о *зàјен, нежован.* – Купíл двé óвце за домáзлáк. Óбе су пéстоване.
- пéстовање с *зàјење, нежовање (о билъци, живoи́и́њи).*
- пестодинáрка ж *новчаница од пèтí сíпoи́и́на динáра.* – Разменил илјадáрке у пестодинáрке.
- пéстуван, -а, -о в. пèстíован.
- пéстување с в. пèстíовање. – Кóлко пéстување, а мáлко родíле.
- пéстује несвр. *зàји, нежýје (о билъци, живoи́и́њи).* – Пéстује бáчу. – Вíди се кáкó пéстује волóви, вíди. Дá и [х] пéстује кáкó трéба, не бí се соплитáли кáд íду.
- песуклáв, -а, -о в. пèсуклáв.
- песуклáв, -а, -о *који у себи садржи пèсак.*
– Млóго трáжи от песуклáву нýиву, ал' тóј не мóже да добíје.
- пéт бр. пèтí. – Изр.: Ни пéт ни шéс (*без оклевања*).
- пéтáк м пèтáк, пèтíи дан у недељи *када се пòсíти.* – Сáмо се у блáги пéтáк блáжи, а у свáки дрýги пóсти.
- пéтáл м пèтáо, пèвац. – Изр.: Кýс пéтáл завéк пíле.
- пéтá ж *задњи део сíпoпáла.* – Болí га пéтá. – Начепарíл се на пету́.
- пéтíна ж пèтíорíца. – Нáс пéтíна да дóјде, до плáдне íма да окóпа овóј лóзје.
- пéтíца ж *једна од шкoлских оцeна.* – У сведочáнсто íма свé пéтíце.
- пéтíчка ж *дем. и хпí. од пèтíица.* – Свé пéтíчке изнадобíјáл у писáнку и не вáли се.
- Петкóвдэн ж в. п. *Свèтíа Пèтíка, íразник који се славí 27. октóбра íо новом кáлендару.* – Ђу дóјдем на Петкóвдэн да се вíдимо.
- Петкóвiца ж в. п. *Пèтíка Трновска, íразник који се славí 8. августíа íо новом кáлендару.* – Дэнáс љу íдем на Петкóвiцу у Дóљни Матéвац, а јутре љу у Нíш на Панталéј.
- петлé с *млад пèвац.* – Исклáмо свí петлóви, остáймо сáмо еднó петлé.
- петлетíна ж *аузм. од пèтáл.* – Кóлкé петлетíне íма у обóр, да се човéк уплáши од нýи.
- пéтли се несвр. *кочoпèри се, јуначи се, íрави се јак (иако íпо тíје).* – Сáмо се пéтли а нíшта не мóж да урáбóти.
- петлiчé с *дем. и хпí. од пèтáл.* – Нáша квáчка извéла сáмо еднó петлiчé, остáло су кóкóчице.
- петлiчкó м *сипíна, мала, кочoпèрна особа.* – Нíшта ми не мóже онáј петлiчкó.
- петлiцэнчóк м мн. петлiцэнчíи *дем. од пèтáлицан.* – Кá [д] дóјде лéто, едéмо с лéб сáмо петлiцэнчíи.
- петлiцáн м пèтáлицан, пèрадајз *Solanum lycopersicum L.* – Овóј лéто поминý на лéб, попрíку и петлiцáни.
- петлiцáнчé с *дем. од пèтáлицан.* – Откíнуý нéко петлiцáнчé за дéцу. – Ёзни нéко петлiцáнчé те га дáј на дéцу.
- пéтњи, -а, -о *који је у вези са пèтíом, пèтíи.* – Запéл ис пéтњу жíлу и помэкнýл кóла.
- петобáнка ж *новчаница од íедесетí динáра.*
- петодинáрка ж *метáлни аíоен од пèтí динáра.* – Размени двобáнку у петодинáрке, па дáдо на дéцу.
- петокрáка ж *фиг. крстíа.* – Болí ме у петокрáку, не мóк се савíем.
- петопáрка ж *метáлни повчíи од пèтí пèра.* – Нéмам ни петопáрку у цéп.

петопр̀сница ж 1. *шака*. – Ђл видиш овју петопр̀сницу? Ка[д] те ударим, ће ме запан̀тиш; 2. *шамар*. – Ударил му едну петопр̀сницу па га опаметил.

петр̀вача ж *вр̀сѝа јабуке која сазрева око Пет̀рова дана*. – У слива̀к смо имали две петр̀ваче јабуке и едва чекали да узр̀еју.

петр̀вка ж *в. пет̀ровача*.

пеш̀урка ж *боѝ. пет̀урка, љива*. – Има пеш̀урке које се едү и које се не едү.

печ̀али несвр. *зарађује*. – Отишбл да печ̀али паре.

печал̀вина ж *имовина зарађена печал̀бом*. – Саз дру̀ство подеде свү печал̀вину. – Ништа за децу не остави.

печ̀енка ж 1. бот. *бл. бундева са танком кором Cuscuta perlo L.* – Печ̀енке су најслатке ка[д] це испечү; 2. *фиг. ошѝтана љава*. – Иде з-г̀блу печ̀енку по сл̀нце.

печ̀ица ж 1. *печ̀ицу чине жит̀ине сѝабљике које жет̀елац одједном обухваѝи руком*. – Печ̀ица по печ̀ица – рүковет; 2. *печ̀ицу чине лист̀ови дувана или винове лозе који се слажу један на дру̀ји у љомилице*. – Децо, берите дуван у печ̀ице и түрајте у кош.

пеш̀ачи несвр. *иде пеш̀ице*. – Не волим да се возим, више волим да пеш̀ачим.

пеш̀ес бр. *пет̀ (до) шест̀*. – Купил пеш̀ес кила јабуке. – Дал му пеш̀ес банке да си купи нешто.

пешесна̀ес бр. *пет̀наесѝ (до) шесна̀есѝ*. – Бео добър кад му дадо пешесна̀ес иладе на зајэм, а сг̀г му не ваљам.

пешест̀ина ж *пет̀орица (до) шест̀орица*.

пешест̀орица бр. *в. пешест̀ина*. – Позва пешест̀орицу њи да ми помогну.

пеш̀ки прил. *пеш̀ице*. – К`ња води, пеш̀ки оди. – Иде пеш̀ки у град.

пешк̀ир м *убрус, комад п̀лаѝина или фро-*

п̀ира који служи за брисање лица, руку и п̀ела. – Дај ми пешк̀ир да се обр̀шем по бчи.

пешк̀ирче с *дем. од пеш̀ир*. – Дај ми пешк̀ирче да обр̀шем рүке.

пѝвка несвр. *пѝвуца*. – Море, у сэдњо време почел и он добро да си пѝвка.

пѝвказ, -а, -о *пѝвак (о алкохолу)*. – Пѝваково винце ни бр̀зо увати.

пѝвне свр. *пѝвуце, пѝвије понекад, пѝвије мало (о алкохолу)*. – Деда си е волел да по неку чашку пѝвне уз ручак.

пѝе несвр. 1. *уноси кроз усѝа какву п̀ечности у свој организам*. – Нембј уморан да пѝеш воду, ће се разболиш; 2. *узима чест̀о алкохолна п̀ића или узима лекове*. – Научил се па крадом пѝе. – Мбра да буде болан кад не пѝе лекови на време.

пѝење с 1. *пѝе*. – За едење смо имали свѝе, а за пѝење неко слабо винце; 2. *преѝерано узимање алкохола*. – С тој њиг`во пѝење д`сади и Б`гу.

пѝењеце с *дем. од п̀ење*. – Поседесмо си малко уз мезенце и пѝењеце.

пѝжља м *мршава, сѝѝна, закржљала о-соба*. – Колки бицман, а с пѝжљу се иґра.

пѝжљав, -а, -о *онај који је сѝѝан, закржљао*. – Сва су му деца пѝжљава.

пѝзда ж *фиг. слабић, кукавица*. – Испал пѝзда.

пѝздри несвр. *п̀лаче, цмиздри*. – Зешто ли пѝздри, да га пита човек?

пѝзма ж *инаѝ*. – Тера пѝзму з-башту и с матер.

пѝжэл`к м 1. *пѝе*. – От пѝжэл`к има свѝе; 2. *п̀јанка*. – Били смо на пѝжэл`к; 3. *чашење п̀ићем*. – Дошэл ред на мѝн да давам пѝжэл`к.

пѝж`вка ж зоол. *п̀јавица Hirudo medicinalis L.* – Несү му испуштили крв, неґо му турили пѝж`вке.

пијалџк м в. *пијџлак*.

пијан, -а, -о *који се опио, напио*. – Кэко ли онакóј пијан отиде дóм?

пијандура м и ж пеј. *пијаница, алкохолничар*. – Пијандура, свé издаде за пиёне.

пијаница м *онај који се често опија, алкохолничар*. – Одала се за пијаницу, па се мучи.

пијанка ж 1. *састанак на коме се много пију алкохолна пића*. – Идем на пијанку. – Бил сам на пијанку; 2. *стање опитености*. – Изр.: Лоша му пијанка.

пијанчење с *често узимање алкохолних пића*. – И старó и младó се далó на пијанчење.

пијанчи несвр. *много и често пије, опија се*. – Ништа си живо н-умé, сáл зна да пијанчи.

пијац м *место где се продају и кујују животиње намирнице: воће, поврће, сир, јаја и др.* – Нóсим грóјзе на пијац да га продáм.

пијач м *особа која много пије алкохол*. – Несóм неки пијач, ал` ћугцнем неку.

пије несвр. в. *пие*.

пијење с в. *пиене*.

пијењеце с в. *пиенеце*.

пијне свр. в. *пивне*.

пијóше несвр. *много пије*. – Цéл дóн пијóше, на кóћу не мисли.

пију, пију узв. *оном пијукапилића*.

пијук м *крамп*. – Понеси пијук, ће ни за-трéба.

пијука несвр. *пијуче*. – На Бэдњо вéче ми идемо по бáбу и пијукамо, а она врља орасн.

пиќ м *жеља за наношење штеће, зла*. – Изр.: Има пиќ.

пиќавац ж 1. *опишак од цићарёте*. – Пуна

пиќсла с *пиќавци*; 2. пеј. *стишина, кржљава особа*. – Он алосија, а детé му пиќавац.

пиќавче смн. *пиќавчићи дем. и хип. од пиќавац*. – Ёгра се с пиќавчићи.

пиќаљ м *нога, зéлоб*. – Чим се наљути, óн óдма с тојагу удара по пиќљевн.

пиќља м *мршава, слабачка особа*. – Ни бэштá ни мáти му несóу пиќљави, а óн пиќља! На кугáли се изметну?

пиќљав, -а, -о *онај који је мршав, слабачак*. – Свá му децá пиќљава.

пиќсла ж 1. *пейёлари за пушење*. – Голém пушáч, купи́л пиќслу, па ју тури́л на остáл; 2. изр.: До[к] кáжем "пиќсла", да тој бóде гóтово (*уради нешто брзо и квалитетно*).

пилáв м *јело од пиринча, скуван пиринач*. – За ручóк смо имáли пилáв.

пиле с *фиг. млада особа*. – За жену́ узéл пиле.

пилећар м *особа која једе пилеће месо*. – Пилећар, сáл пилећину еде.

пилећина ж *пилетина, пилеће месо*. – Од мéсо еде сáмо пилећину.

пи́ли, пи́ли *узвик за дозивање живине*.

пилче с *дем. и хип. од пиле* мн. *пилчићи*. – Нáша квáчка извела пилчићи. – Скукáл се како пилче пот квáчку.

пиљáр м *продавац воћа и поврћа*.

пиљáра ж *продавница воћа и поврћа*. – Ёди у пиљáру и кóпи едну дињу.

пиљáрење с *бављење продајом воћа и поврћа, пиљарство*.

пиљáрка ж *продавачица воћа и поврћа*.

пиљка ж 1. *дечја игра са пиљкама и једним округлим каменчићем*. – Жéнски Пётко, з-девојчићи се игра пиљке; 2. *кост - четвртасити део зéлоба предње ноге*.

пи́не свр. в. *пивне*. – Мóре, и óн си пи́не по неки пóт.

пінтер м бачвар. – Отерали бачву кут пінтера да ју попраи.

пiпа несвр. 1. *додирује да би шiiо испиiао, уiiознао*. – Не пiпај врата, оварбана су; 2. *дира, задиркује*. – Не пiпајте мачку, ће ви изгребe.

пiпа се несвр. 1. *додирује се*. – Штo ли се пiпа по челo, кeд на њег нeма ништа; 2. *дира се, задиркује се*. – Плoтна се не пiпа, мo[ж] се изгориш. – Кeд eдe, мачка се не пiпа. Мoж те напараси; 3. *фиг. невољно ради, iiобoже ради*. – Сaмо се пiпа, ништа не рабoти.

пiпав, -а, -o сiiор, iiраiав, невенii. – Млoгo e пiпав у рабoту.

пiпавкo м онај који је сiiор у раду, не-сiiрeiiњакoвић.

пiпавo прил. сiiорo, iiраiавo. – Свe штo рабoти, пiпавo рабoти.

пiпaње с *додиривање, дирање, задирки-вање*.

пiпет м -Дабoгда га пiпет напaл, да га напaдне (*клeiiва*).

пипирeвка ж -Кeд га увaтим, ће ми iiгра пипирeвкy (*злo iiрoђе*).

пiпка ж -Дабoгда га пiпка напaла, да га напaдне (*клeiiва*).

пiпка несвр. *додирује iiрciiима*. – Пiпка га по челo, нeштo e црвeн у образи.

пiпка се несвр. 1. *додирује се iiрciiима*. – Пiпка се по челo и образи, мисли да iiма кeквoдa скине од њи; 2. *фиг. в. iiииа се*.

пiпкав, -а, -o в. iiииав. – Везeње је пiпкавa рабoтa.

пипкaње с в. iiииање.

пiпне свр. 1. *додирне iiрciiима*. – Ел му врyђo челo, пiпни га; 2. *дирне (напaдне) некoђa*. – Пiпни га ако смeш! – Сaмо га пiпни, па ћy ти јa покaжем.

пiпне се свр. 1. *додирне се iiрciiима*. – Кудe се пiпне, тyј га засврби; 2. *дирне се*.

– Не дa да се пiпне. – Ако се пiпне, oдмa пoчнe да ровe.

пiпчe с – Пiпчe га напaлo дабoгда (*клeiiва*).

пiрка несвр. *iiри, лaђaно дува (o вe-iiру)*. – Пoчeл вeтар да пiрка, ће oтeра oморину.

пирoвина ж бот. *iiрeвина Triticum repens L.* – Зараслo му лoјзe у пирoвину.

пiротскe сандaлe ж (oбично у мн.) *вр-сiiа зyмeнe обућe сa кaшиeм за закo-iiчавaње*. – Игрa вyзбал, па покидa кa-iiчићи на пiротскe сандaлe.

пiрчи несвр. *малiiрeiiира, iiонашa се oсиoно iiрeмa некoмe*. – Не пiрчи дeтe, пyшти га.

пiс *узвик кoјим се iiтeра мачкa*.

пiсaк м *iiсaк, дeо музичкoг инciiрy-мeнiiа*. – Овoј гaјдe iiмa добeр пiсaк.

писaљкa ж *крижуљa*. – У мoe врeмe сe с писaљкy писувaлo на тaблицy.

пiсан, -а, -o *oдрeђeн, iiрeдoдрeђeн*. – Пi-санo му да пaти.

писaнкa ж *свeскa*. – Увiiл писaнкy у нo-винску артијy.

пiсанo с *судбина*. – Кeкo му e писaно, тeкoј ће прoјдe.

пiсар м *назив oдмила кoји млада дaјe млaђeм музикaрцy из мужeвљeвe рoд-бине*. – Мeнe снaјкa Мицa oкa ”пiсар”, a мoјeга брaтa Тiкy ”гoлуб”.

пiска несвр. 1. *вршиiiи*. – Штo ли пiска кeд га нiiкoј не пiпа; 2. *iiрoизвoди висoкe, нeiiријaiiнe, крeшиiiавe злaсoвe*. – Пiска кeд врeи, грткo ми да га слyшaм.

пiскав, -а, -o *врлo висoк, iiанaк, крeшиiав (o злaсy)*. – Ииa пiскав глaс, па га ср-мoтa да врeи.

пiскавo прил. *на iiскавaчaнин*. – Пiскавo врeи.

пискaљe с *вршиiiање*. – Кeт пoчнe бaштa

- да бие с кайш, њигóво пискање се чуе чэк у другу малу.
- пíсмo** с *тема, скица*. – Бес пíсмo немóј да тkáеш ћелíм.
- пíсне** свр. 1. *врсне*. – Кэт пíсне, долéко се чуе; 2. *фиг. прогóвори*. – Кэд му баштá дóм, не смé ни да пíсне.
- писувáње** с 1. *писање*. – У први рáзред смо учíли прво читáње па óнда писувáње; 2. *рукопис*. – Ёбаво му писувáње.
- писује** несвр. *пише*. – Детé ми писује с лéву рúку, не знам кэквó да рабóтим.
- питíје** ж мн. *пићíје*. – Нájбоље су питíје от свињске нóге и úши.
- пíтован**, -вна, -вно 1. *пићом*. – Пíтовни зáјци неће да бежé от кúћу; 2. *онај који је благе нарави*. – Онí су добрí лúди, пíтовни су.
- питуван**, -а, -о *пићан*. – Сáмо питуван мóже да прíча.
- питувáње** с 1. *пићање*. – С питувáње се неће зáтреш; 2. *испићивање*. – Дoсáдише ми с питувáње кудé сам бíл.
- питује** несвр. *пића, обраћа пажњу (на некога)*. – Нíког не питује кудé иде ни кэквó рабóти. – Нíкој те не питује кэкó ти е.
- пицáјзла** м *фиг. нејoверљива особа*. – Пáзи се, пицáјзла е, ће те извáра.
- пицáн** м *човек који држи до своје спољашње уредности*. – Бађав се прáи пицáн, кэд га нíкој не глéда.
- пицáни** се несвр. *уређује се, пáзи на своју спољашност*. – Пицáни се, ће иде на óро.
- пицопéвац** м 1. *сићан, жгóлав и заједљив човек*; 2. *још млад, недорасíао човек, жућоклунац*. – Пицопéвац је óн за мéн. Ѐма јóш да растé.
- пичéк** м *фиг. лепа девојка*. – Загледáл се у едán пичéк, па не мóж óко да одвóи од нéг.
- пíши** несвр. *запушује, запићива*. – Пíши буре.
- пишмáни** се несвр. *предомишља се, одустíаје*. – Пишманíл се, неће од мéн да кúпи јáрићи.
- пиштí** несвр. *врситíи, йлаче, цвилити, кука*. – Пúшти га да не пиштí.
- пиштугáљка** ж *пищíаљка*. – Дéда ми од ора́ напрайíл пиштугáљку.
- плáвез** м *оловка*. – Ёзни плáвез, па записуј кúј ти е кэкв́ дар донéл.
- плáвешче** с *дем. од плáвез*. – От плáвез напрайíл плáвешче.
- Плáвча** м *име вола*. – Нáш Плáвча надбóл свí волóви у селó.
- плáдне** с *пóдне, средина дана*. – Плáдне дојдé, а ручéк јóш нéма.
- плакáта** ж *лепак бачен из авиона*. – Над Грацко пóље нáдлете ероплáн и пúшти плакáте. Уватí едну плакáту и прочитá кэквó у ну́пише.
- плакíња** несвр. *испира (рубље, усíа)*. – Опрáла сам кошúље, па и[х] сóк плакíњам.
- плакињáње** с *испирање*.
- плáкне** свр. *испéре, пропéре*. – Кэт сам тóлко прáла, мóгу прање и да плáкнем. – Плáкни рúке, па сéди да рúчамо.
- пламенчéк** м *дем. од йламен*. – Кэт се појáви пламенчéк, ће ймамо и óган.
- плáндиште** с *место у хладу где се у пóдне сíока одмара*. – Припрлá жéга, пошлé óвце на куд плáндиште.
- плáндување** с *одмарање сíоке у хладу*. – Опéла жéга, па тéра óвце на плáндување.
- плáндује** несвр. *одмара се у хладу око пóдне (о сíоци)*. – Док óвце плáндују, јá свíрим у дудúче.
- плáтежан**, -жна, -жно *који прима добру йлашу*. – Óдма се вíди кúј[ј] је плáтежан а кúј нé.

- платина ж велика сиврдунића зрудва земље која се сивара приликом уга-рња. – Немó[ж] се орé, сáмо платине.
- плахата ж оџлас, објава о нечијој смрти или помену у писаној форми сивављеној на зид, сџуб или неко друџо јавно мес-сито. – У плахату пише да е дéда Јовán умрél. – Не прочита у плахату кэдá ће му давају гóдину.
- плацџк м дем. од пџлац, пџлацић. – Купил плацџк у град, ће праи кџћу.
- плáче несвр. испуишиа сок при резању (о виновој лози). – Рéжемо лóјзе, а онó плáче.
- плáчка ж само у изразу: Игрáчка плáчка.
- плáшив, -а, -о ониј који се лако пџлаши, који се свеџа боји. – Пíтам се, зéштó ли е тóлко плáшив? Њéгови несý тэкви.
- плáшило с сџирашило. – Турил плáшило у лóјзе да плáши скорциј.
- плевéње с чуџање корова из засађене кулџуре. – Не помáга плевéње, него копáње.
- плéви несвр. чуџа коров. – Мóра да плéвим арнацик, почéл травуџак да га овá-ља.
- плéвџа ж зџрада за чување сџичине хране.
- плéзи (се) несвр. руџа (се) некоме пóка-зивањем језика. – Детишџак, плéзи ези́к на свáког; – Не га срмотá да се плéзи на стáри љџди.
- плéк м 1. лим, пџлех. – Купил плéк за óлук; 2. лимена посуда (пџејсија) за сџремање јела или пџечење хлеба. – Вáдимó лéбови ис плéковн.
- плéкан, -а, -о пџлехан, лимен. – Купил плéкано буре.
- плекарíја ж дуџуљасџо буре за бор-довску чорбу. – Ће ми трéба еднá пле-карíја за лóјзе у Виник.
- плéк мџзика ж блех музика. – На њнгову свáдбу свнри́ла плéк мџзика.
- плесњив, -а, -о пџлеснив, пџпџруо. – Немóј да едéте плесњив лéб, ће се разболи-тé.
- плесњиви се несвр. нешиџо пóсџаје пџе-сњиво. – Почéл лéб да се плесњиви.
- плетé кра́ци несвр. фиг. једва се креће од изнемоџлосџи. – Едвá иде, плетé кра́ци.
- плетíћа иглá ж иџла за пџлеџење. – Еднá ми се плетíћа иглá нступíла, мóра да ју заобтрим.
- плéћка ж зорњи део леђа између враџиа и руку (пџлећа). – Болé ме плéћке. – Нéшто ме укочíло у плéћке.
- пли́к м мехур. – Попарí се у кипéлу вóду, па ми се надизáше плíковн на бутíну.
- плíтко прил. у служби именице пџлићак. – Ту е плíтко.
- плиткоу́ман, -мна, -мно малоуман. – О-нóлки бíцман, а плиткоу́ман.
- пловáн м зоол. пџаџак, мужџак пџаџке. – Пловáн иде напред, а пловке по њé.
- пловдина ж врџиа зрожџа. – Овој лóјзе ми е свó с пловдину, а онóј с црнíну.
- пловка ж зоол. пџаџка *Anas domestica* L. – Нéма дџушу. Убил ми двé пловке, па и[x] врџил у трња́к.
- пловчe с зоол. пџаче, младунче пџаџке. – Нáша квáчка извéла пловчи́н.
- пловчи, -а, -о пџловчи́н. – Штó ће ти пловча јáјца? Óћу да напáтим пловке.
- плóја ж 1. ујед неких инсекаџиа који јакó сврби. – Облaзи́ло га нéшто, па му се надизáле плóје; 2. пџлик, мехур. – Ударил га с копрíву, па му излéгле плóје на руку.
- плóтна ж зорњи део пџећи на чврџио зориво на коме се може куваџи јело. – Пџкла ми плóтна на шпóрет, мóра да ју промéним.
- плóча ж пџоџковница (за вола, коња). – Волóви ми обасáли плóче, мóра да и[x] вóдним куд албáтна.

- плóчас, -та, -то *који је пљоснапѝ*. – Од капију до басамáци наређал плóчас камен, да не улази с кáлаве нóге.
- плóчка ж *пљочица (узлачана од цреѝа или ћерамиде за иѓре школице; може биѝи и од пљоснапѝоѝ камена)*. – Напраи́ли смо плóчке, сѝг се може и́грамо "Шесто небо".
- плужóк м *дем. од пљуѝ*. – За ти́ја волóви трéба плýг, а не плужáк.
- плу́кче с *дем. од пљуѝ*. – Напраи́л дéда плу́кче за унуче.
- плѝска несвр. 1. *удара, и́туче*. – Кэт пóчнем да га плѝскам, ће се опамéти; 2. *а́йлаудира*. – Кад бдржа гóвор, почéше да му плѝскају.
- плѝскавица ж *фиг. баѝине*. – Сáл плѝскавица мóже да га смíри.
- плѝскаѝе с 1. *баѝињање*. – Заслужíл је дебéло плѝскаѝе; 2. *а́йлауз, а́йлаудирање*. – Кат се зáврши прíредба, чý се голéмо плѝскаѝе.
- плѝсне свр. 1. *ударн*. – Плѝснý га преко úста па га умирí; 2. *падне*. – Тике плѝсну на зéмљу.
- плѝснс се свр. *ударн се*. – Плѝснý се по челó. ал' ми тóј не пóможе.
- плѝска несвр. *прска водом*. – Кэко те не срмотá да га плѝскаш?
- плѝскаѝе с *прскање водом*. – С плѝскаѝе се свé намокрíл.
- плѝсне свр. *пљусне, прсне (воду)*. – Плѝснýл вóду на њéг, па га свé умокрíл.
- плѝска ж *пљоснапѝа флаша од чеѝврѝи или пóла лиѝре у којој обично сѝиоји ракија, пљоска*. – Стáри лýди, кэт пóјду нéгде, увек си понесу плѝску у цéп.
- плјувáчка ж *зоол. врѝи муве*. – Покрí мéсо, да га плјувáчке не наплýју.
- плју́не свр. 1. *фиг. удари, ошамари*. – Плју́ну му двá шамáра, па се пýши; 2. *изр.: Плју́не и замóча (с неким преките све односе)*. – Плју́не па залéпи (*уради нешѝо на брзину, површно*). – Плју́не пот пéндер (*ишѝија не може*). – Плју́не у лице (*искаже бес*). – Плју́не у ша́ке (*лапѝи се пòсла*).
- плју́нка ж *пљувачка, испљувак*. – Исплýј плју́нку, да те не би́ем.
- плју́нут, -а, -о *фиг. који с неким има испѝа својсѝива, особине, пòшѝуно једнак, иденѝичан*. – Плју́нут бэштá. – Плју́нута мáти.
- плју́ска несвр. 1. *пада (о киши)*. – Плју́ска кíша; 2. *удара, шамара*. – Плју́ска га по образí.
- плју́сне свр. 1. *падне (о киши)*. – Сáмо кíша што не плју́сне; 2. *ударн, ошамари*. – Плјуснýше двá шамáра и свé се умирн.
- плју́цка несвр. *жéлан нечеѝа*. – Плју́цка за цигáре.
- плју́штí несвр. *мноѝо пада (о киши)*. – Цéл дэн плју́штí кíша.
- пó прил. 1. *пòсле*. – Дóјди пó Вели́гден; 2. *више (служи за ѝрађење компáраѝива придева и прилоѝа пá и код именица и ѝлаѝола)*. – Мојá поприка пómала о[д] твоју́. – Он би тéл да му се помлóго дава. – Милáн је пóјунак од свí у селó. – Мáрко пóзна од мéн.
- пo предл. *за, иза*. – Їде по њéга (*за њим или иза њéга*). – Изр.: Слушај стáрог, ал' не иди по њéг.
- пoáли свр. *размази (о деѝѝѝу)*. – Сáми си поáлили детé, па им сѝг дрýги крíв што нéће да и[х] слýша.
- пoáљак м *размаженко*. – Поáљак, тражи биéње.
- пoáљен, -а, -о *онај који је размажен*. – Поáљено детé голéм ћутéк едé.
- пoáпсени, -е, -а *они који су сѝављени у заѝвор, лицини слободe, пòхапшени*. – Свé што е мýшко, свé је поáпсено.
- пoáпси свр. *сѝави у заѝвор, лиши сло-*

- боде, *похаиси*. – Криве не поапсише, него праве.
- поара свр. *оїлачка, уїроїасїи, оїустїо-ни*. – Поараше га, па главу не мож да подїгне.
- поарчи свр. *поїроїи, расїе*. – Поарчише и тїј малко што су имали.
- побагравеје свр. *заїустїи се, поїтїане прїав*. – Побагравел, од грозе да га погледаш.
- побашка прил. *посебно, одвојено*. – Побашка еде.
- побегуља ж *девојка која је наїустїила кућу (родитїеле) и оїишла за момком*. – Тај ми побегуља не трѣба у кућу, орезилїла ме прет свѣт.
- побелјеје свр. *оседи*. – Од муку побелел.
- побеснеје свр. *побесни, подивља, разја-ри се, жесїтоко се наљуїи, иззуби моћ расуђивања*. – Побеснел, пїби дѣцу.
- побїе свр. 1. *пободе, набије*. – На међу побїл камен; 2. *пїубија*. – Свѣ побїл, нїког жївог не оставїл.
- побїе се свр. *пїтїуче се*. – Деца се побїла, па се помирила.
- побїје свр. *в. пїбие*.
- побїје се свр. *в. пїбие се*.
- поблесави свр. *пїошави, поїтїане неозбїлїи, неурачунлїв*. – Поблесавел, па свашта рабїти.
- побїдсе свр. *сукобе се (о воловима)*. – Бѣште, побїли се волови.
- поболї свр. *дем. од боли*. – Тїј ће малко да те поболї, па ће премане.
- поболї се свр. *разболи се*. – Брзо се пїболе и бдане. – Час по час па се поболї.
- пїбољ, -а, -о *бољи* (комп. од бољ). – Велко, пїбољ мїж од мѣн.
- побољује несвр. *честїо се разбољева, по-временно се разбољева*. – Нѣшто ми детѣ
- побољује, а свѣ му угађам.
- побратим м *пїријатїель којеї је његов пїријатїель изабрао за браїи*. – Данас ће угїсти да ми дїде побратим.
- побратїми се свр. *поїтїане пїријатїель један другоме*. – Побратимїли се јїш у вїјску.
- побрїави свр. *пїолуди*. – Побрїавел, па јїри жену и дѣцу ис кућу.
- побутїје несвр. *пїодзуркује*. – Стар човѣк за нїгде нѣ, саво га побутїју.
- повїздан прил. *пїреко целої дана*. – Повїздан си нѣшто ломїти, да не можеш више да га слїшаш.
- повадї свр. *извади*. – Повадїмо компирї, па и[x] дотерамо дом. – Повадї свї зубн, па сг нѣма с какво да еде.
- повали (се) свр. *пїохвали (се)*. – И кд не трѣба, онї га повале; – Не чека да га дрїги повали, него се сам повали.
- повала свр. 1. *пїобара*. – Дунул јак вѣтар и повалал свї снїпови от крстїне; 2. *пїокоїпрїа мало*. – Повалал буре да се малко одмїрим.
- повала се свр. 1. *леїне се у ред један до другої*. – На рагїжу се деца повала како прадї; 2. *пїолеїне (о пїиеници, пїрави)*. – Пченица се от кїшу повала; 3. *пїоїтра се мало пїреврїїањем по пїрави, слами*. – Малко се повала по сламу.
- повалан, -а, -о *пїообаран*. – Повалани снїпови трѣба да се здѣну у крстїне.
- пївам прил. *на ову сїрану, наоiamo, блиїе*. – Пїїдї малко пївам.
- повардї свр. *пїриїазї, пїричува*. – Дѣда одѣ дом, а ја остадѣ да повардїм лїїзе.
- поварђїје несвр. *пїричувује, пїриїазује*. – Поварђїје лїїзе од лапїви.
- поварђїје се несвр. *пїазї се, чува се*. – Поварђїје се, не еде свѣ.
- поварка свр. *в. пїовардї*.

повáта (се) свр. *похваѣѣа (се)*. – Поватáмо врáпци у клóнку. – Свѣ су повáтани у лáжy и отéрани у áпсу; – Поватáше се у óро да íграју. – Поватáше се у лáжy.

повáти (се) свр. *пѣрхвáѣѣи (се) некоѡ пóсла*. – Нáша снáјка нéће ништа да повáти у рúке; – Поватѣл се у нéку рабóту, па нéма кáд ни да рúча.

повéде свр. *зайочне да води (о колу)*. – Повéди óро, Милутѣне. – Н-умé да повéде óро.

повéде се свр. *пóђе за ким, за нечим*. – Повéл се по нéг, па чýдо прáи.

повéсмо с *свиѣѣак вуне или кудеље сѣремáн за пѣредење*. – Мојá мáти зэчáс испредé повéсмо. Нéма кúј да ју нат-предé.

повéчери м мн. *вече уочи славе, вечера уочи славе*. – Идем у тéткини на повéчери.

повечéрка свр. *дем. од пóвечера*. – Децá слáтко повечеркáше и отóше на спáнје.

повéша свр. *окачи на шѣпо нешиѣо*. – На две-трѣ úзице повешáл свé вéшалке.

повѣди свр. *обави, пѣриведе крају (пóслове), заврши (пóслове), уради*. – Кэт повѣдим свé по кúћу, тáк ћу пóјдем на рабóту.

повѣје се свр. *искриви се*. – О[д] тежину се повѣили дирéци.

повѣне се свр. *пóкори се*. – Нé тéл да се повѣне, па га добрó избѣили.

повишéтак м *виѣиак, пóвиѣиѣца, дода-ѣѣак*. – Добѣили смо повишéтак плáту.

повѣиши свр. *пóвиси, нáѣѣкачи, пóвеѣа*. – Не мóж да живѣ док мáлко не повиѣиши цéну.

пóвишке прил. *пóвише, више*. – Свѣ су добѣили помáлко, а óн пóвишке. – Пóвишке му дáвају, да порастé.

повишúје (се) несвр. *пóвеѣава (се)*. – Цéне су до јучéр билé повишúване, сáг нéма зэштó да и[х] повишúју; – Цéне

мирују, не повишúју се.

повбóзи се несвр. *мáло се вози*. – Да се мáлко повбóзим, па ћу íдем пéшке.

повбóј м *врѣѣа којом се пóвиѣају деца*. – Кэт повиѣеш детé, заврѣѣи га с повбóј.

повбóјница ж 1. *свѣѣковина (кућна) пóводом роѣења деѣѣѣа*. – У недéљу прáве повбóјницу на детé, мóра нéшто да му кúпимо; 2. *пóклон који се носи новороѣенчѣѣу*. – На Дóцка се родило детé, па идóмо у грáд да му кúпимо повбóјницу.

пóвр прил. *изнад, пóврх*. – Узѣмај грóјзе пóвр, а нé одоздóл.

поврáстри свр. *окреѣе гѣране на дрвѣѣѣу*. – За брстѣну овѣѣа брéстови мóра да поврáстрим.

поврéви свр. *пóразгóвара, пóпѣричи*. – Излéго у лúди да мáлко сáс нѣ поврéвим.

поврéди се свр. *увреди се*. – Голéм госпóдин, повредѣл се, па с нѣког не врéи у малý.

поврéђен, -а, -о *уврéђен*. – Чѣча Жѣвко е нéшто поврéђен и затóј ни и не добди у кúћу. Кúј ли га из кúћу тóлко повредѣл?

поврéи свр. *в. пóвреви*. – Поврéише мáлко, па се растáише.

поврéји свр. *в. пóвреви*.

поврѣже свр. *извеже, пóвеже*. – Кэт поврѣжемо снóпови, ће сéднемо да се мáлко одмóримо.

поврзán, -а, -о *пóвезán*. – Поврзани снóпови, мó[ж] се дéну у крстѣне.

поврлá свр. *пóбаца*. – Наљутѣл се, па пóврлá свé ис кúћу. – Поврлáше свé на пúт.

поврлѣи свр. *пóбаѣи, абóрѣѣѣра*. – У селó се не пáнти да е нéка женá поврлѣила детé.

поврне свр. 1. *узврáѣи, одгóвори*. – Умé на свáког да поврне; 2. *окреѣи*. – Напѣ се

- вóду, па поврну́ дúшу; 3. *пóвраићи* (о *сїпоци*). – Поврну́л стóку да не улéгне у ту́ђу детéлину.
- повр́не се свр. *враићи се, дође себи*. – Пáдо па се едвá поврну́.
- повр́та несвр. 1. *узвраћа, одџовара*. – Ица, кáд га пítгаш, умé и да повр́та; 2. *окрепљује*. – Повр́та дúшу с лáдно вóду; 3. *враћа* (о *сїпоци*). – Повр́там стóку да не напран штéту; 4. *враћа себи, оживљује*. – Истерáли му вáздук, па га повр́тају. – У давíл се, па га повр́тају.
- пову́кúје несвр. *пóвлачи, вуче, храмље*. – Пребiли му нóгу, пэ кáд íде он ју пову́кúје.
- пову́кúје се несвр. 1. *снижава се, пóвлачи се, пóпáда* (о *води*). – У бáру се водá пову́кúје. – Пову́кúје ми се водá у бунáр; 2. *вуче се, задржава се*. – Јóш из онóј врéме се пову́кúју нéке ствáри (о *заосїтáлим сїваримá*).
- повучé свр. 1. *увуче у себе, удахне* (о *диму*). – Узó цигáру, добрó пову́ко и онесвeстí се; 2. изр.: Повучé дéблi крај (лoше *пóрђе*). – Повучé нóгу (*кад за неким пóчту ѓоспiн да долазе*). – Пову́кал на своју грбáчу (*буде изиџран*).
- пову́чи-потéгљи узв. *пóвучи-пóпéгњи*.
- погэнлáк м *пáкосiћ*. – С погэнлáк се не живí.
- погáђа несвр. 1. *оiћкрива шiћо*. – Погáђамó кáквó íмамо за ручáк; 2. *нишани, ѓађа у мeћу*. – Не промашу́је, погáђа.
- погáђа се несвр. *цењка се, пáзари, п́рaви пóгодбу, уџоворе*. – Кэт купу́је, умé да се погáђа. – Погађáше се óко волóви, ал' се не погодíше.
- погађáње с *цењкање, пóѓађáње, пóѓодбá*. – Тóлко погађáње, а от погађáње нiшта.
- пóгазда м *вeћи ѓáзда од некоѓа*. – Милán íспаде пóгазда от свí нáс.
- погáн, -а, -о *невалáо, лoи* (о *особи*). – Íма млóго погáно детiште.
- погáнија м *особа која чини лoше, злoћá, зaо чoвек*. – Бэштá му бiл погáнија, он не мóж да íспадне пóболъ од нeг.
- погáнштина м *ауѓм. од пóзанија*. – От погáнштину не мóжеш нiшта да сачу́ваш.
- погáчка ж *дем. од пóѓача, пóѓачица*. – Дочекá орачá с погáчку.
- поглé имп. *пóзледај*. – Поглé кáквó ми рабóти?
- поглéда свр. 1. *уради нешiћо óко сiћоке* (*нахрани, нáпóји или пóчисiћи*). – Кэд íдеш у кошáру, поглéдај óко волóви; 2. *дође да види, обиђе*. – Свáку недéљу дóјде да ни поглéда.
- поглеђу́је (се) несвр. *пóзледа* (се), *пóзледа* (се) с *врeмена на врeме, пóзледава* (се). – Он ју кра́дом поглеђу́је; – Нiкој не вiди кáкó се мóмци и девóјке поглеђу́ју и сáс óчи договáрају.
- погóди свр. 1. *оiћкрије*. – Ўвек погóди кáквó íма за ручáк; 2. *убије*. – У лóв сам погодíл двá зáјца; 3. *да пiачно решeње или резултáт*. – Погодíл, тáчно е; 4. *уiпадне неочекивано у шiћо, нaиђе неочекивано у шiћо*. – Ишáл по тэвнину́ и погодíл бáш у рúпу; 5. *нађе, п́ронађе*. – Несу́ погодíли пúт, па залутáли; 6. *удару у цiљ, мeћу, п́ри ѓађáњу*. – Погодíл га у глáву с кáмен; 7. *снађе, задеси*. – Нáше селó погодíла голéма несрeћá. Пáдла градúшка и потуцáла свó пóље; 8. *најми, узме коѓа да му п́лаићи за извршeн пóсао*. – Погодíл двá надничáра да му помóгну у копáње момóрзу.
- погóди се свр. 1. *доѓовори се, сiпоразуме се*. – Погодíше се да продау́ кúђу у селó; 2. *доѓоди се да буде у шiћо врeме* (*нешiћо*). – Погодíло се да тáчно дóјдемо на вóз.
- поголемéје свр. *пóсiћане дужи* (о *дану*). – Нeшто е дáн поголемéл, вiди се по слáнце.

- поголѐми се свр. *узди҃гне се, по̀жорди се, на̀прави се важан*. – Обукал се у но̀во, па се поголемил и ми́сли да ни́кој не као он.
- по̀големчак, -чка, -чко 1. *већи*. – Њон црепуља́н по̀големчак од мо́ј; 2. *виши, дужи*. – Син ју по̀големчак, мо́[ж] се же́ни. – У по̀големчак дѐн се више урабо́ти.
- по̀гор, -а, -о *лошији*. – Онóј дете́ по̀горо от сву́ децу́.
- погори́ свр. *мало го̀ри, кра̀тко го̀ри; све изго̀ри*. – Нека ла́мба погори́ док вече́рамо. По́сле ће ју уга́симо. – Погоре́ше сва́ дрва́ до Божи́ћ и со́г не́ма с ка̀кво да се гре́ју.
- погоспо́ди се свр. *поспа́не го̀сподин*. – Погоспо́дил се, па ни́ког не ви́ди.
- по̀гочка прил. *повише*. – По̀гочка смо дѐнѐс урабо́тили.
- погра́би свр. 1. *узме, о́тме*. – Погра́би све што е добро́; 2. *пожури*. – Погра́били па пр́ви пожне́ли у село́. – Погра́би, да те не ува́ти тѣвнина́.
- погрве́ља се свр. *пошуче се у и҃гри (с неким)*. – Ма́рко и Љу́ба се погрве́љаше, па се по́сле измири́ше.
- погрди́ свр. *мало поскичи (о прасеи́у)*. – Погрде́ше, погрде́ше, па се ухута́ше.
- погрешу́је несвр. *честіо зрени*. – Погрешу́је у мере́ње. – Погрешу́је у рачу́н.
- погрка́ви свр. *промукне*. – Преладил се па погркавѐл. – От поја́ње погркавѐл.
- погрóмка свр. *прилу́йка (о звечки)*. – Погрóмкај з-грóмку и дете́ ће се уми́ри.
- погу́ли се свр. *изгребе се (о кожи)*. – Куде́ се то́лко погу́ли? – Погу́ли се иде́јни крос трње́.
- подѣпи́ње несвр. *подоуи́ре*. – Де́да подѣпи́ње ле́су, да ју ве́тар нѣ́с не ома́кне.
- подѣпне свр. *подоу́ре*. – Немóј да забора́ите да подѣпнете ле́су.
- пода предл. *под, испод*. – Седѐ пода дрво́ и поју́.
- пода́ се свр. *пои́устити*. – Не́ћу се пода́м на мла́ди. Јо́ш мо́гу да рабо́тим.
- пода́ва свр. *издава*. – Све́ подава на де́цу, за се́б ништа не о́стаи.
- пода́ва се несвр. *пои́ушита*. – Остарѐл, ал' се не пода́ва. Рабо́ти бараба́р с мла́ди.
- пода́вен, -а, -о *усмрћен давлѣњем*. – Кад отвори́ ко́чину, има ка̀кво и да ви́дим: лиси́цу и о́кол њу́ пода́вене коко́шке.
- пода́ве се свр. (мн.) *по́некад се по̀свајају, по́некад се пои́уку*. – Подави́ше се како́ кучи́ћи, па се помири́ше.
- подаду́је (се) свр. *о́ткне, на̀ткне*. – Подаду́ле ми но́ге, не мо́г се обу́јем; – Подаду́л се у образи́, као да не спа́л.
- по̀далечак, -чка, -чко *по̀далеко, по̀дале*. – Ка́меница е по̀далечко од Вре́жину.
- по̀далечан, -чна, -чно *в. по̀далечак*. – Пре́ стигну по̀далечни, а пре́ си и оти́дну.
- подбе́ре свр. 1. *по̀тера*. – Подбра́ли сто́ку соба́ље у ши́бу; 2. *спопа́дне, заоку́и*. – Подбра́л башту́ да му препи́ше има́ње.
- подбе́ре се свр. *ску́и се, сабере се*. – Подбра́ли се па сви́отишли́ на светóц.
- подбра́ди (се) свр. *подеси (се), доведе (се) у ред марама испод браде*. – Дóјди да те ба́пка подбра́ди, да будеш по́убава; – Подбра́ди се, неси́ се добро́ подбра́дила.
- подбрађу́је (се) несвр. *подешава (се), доводи (се) у ред марама испод браде*. – Н-уме́ се подбра́ди, па ју ма́ти подбрађу́је; – Пу́шти девојче́ да се са́мо подбрађу́је. Ако зна́ да се забрађу́је, онó зна́ и да се подбрађу́је.
- подби́је свр. *ста́ви подоуи́рач чему да буде чврста́, да се боље држи*. – Подби́ тре́чицу под остáл да се не кла́ти.
- подбу́је (се) свр. *подаду́је (се) у лицу од ста́вања или алкохола*. – Подбу́ле му

- очи от спањe; – Подбул се као да су га осе апале.
- подвати свр. *поћера, сїоїадне, виче на некоџа, ѓрди некоџа*. – Подватил дeцу па и [x] грди, а он крив.
- подвати се свр. *почне да ѓори (о ваїри)*. – Подватил се огањ, почeл да гори.
- пoдвешка ж *пoдвезица, врїца од вуне која се на крају плейења на чарапи усуче од иїри каїта и служи за омоїтавање чарапе око ноге, да чарапа не сїадне*. – Откинуле ми се пoдвешке на черaпе.
- подвије свр. *савије*. – Подвил нoге, па се одмара. – Куче подвило рeп, уплашило се.
- пoдводан, -дна, -дно – Њїгова њива и врбак су пoдводни (*сїиално их плавива вода*).
- подвоен, -а, -о *одвојен, одељен*. – Подвоено живе и не мeшају се.
- подвоено прил. *одвојено, посебно, не у заједници*. – Дeле се, оће си живе пoдвоено.
- подвои (се) свр. *одвоји (се), одели (се)*. – Чим подвоил сїнови, у кyћу престанула размирица; – Подвоили се, не живе више на кyп.
- подвојен, -а, -о *в. пoдвоен*.
- подвојено прил. *в. пoдвоено*.
- подвоји (се) свр. *в. пoдвои (се)*.
- подврже свр. *пoдвезе*. – Кад ми вадїше крв, подврзаше ми рyку с некакво цревцe.
- подврљи свр. *пoдбаци, пoдмeїне, поїури*. – Кoла мoгу да пoјду ако по[д] тoчак подврљимо грање.
- подврне свр. *пoсуврне, пoдвије у сyїроїном пpавцу*. – Подврнул капу на уши па му тoпло. – Подврнул гаће па гaзи по вoду.
- подгoжњак м пеј. *сїиуина особа*. – Подгoжњак, а ће дава сaвети на голeми.
- пoдговара несвр. *наговара, наводи на какву радњу, поспїуїак*. – Подговара га да крадне пaре искућу.
- пoдговори свр. *наговори, наведе на какву радњу, поспїуїак*. – Подговорили детe да упaли камару.
- пoдголeми се свр. *в. поголeми се*.
- пoдгрејује (се) несвр. *пoдгрeва (се)*. – Подгрејује пасуљ на кубe; – Док се ми мезeтимо, нeк се ручак пoдгрејује.
- пoдгyшњак м *пoдвалак*. – У њигбу вамиљу сви їмају пoдгyшњак.
- пoдeбава несвр. *задиpкује некоџ из обе сїи или шале*. – Љїкша, и он ће пoдeбава нeког.
- пoдeва несвр. *изазива*. – Не пoдeвај кyче, ће те изедe.
- пoдeвaљка ж *изазивачица (женска особа која изазива свађу)*. – Тyј пoдeвaљку нeћу више да видим у кyћу. Кад она дoјде, oдма почиње биeње мeђу дeцу.
- пoдeвaње с *изазивање свађе*.
- пoдeвaч м *изазивач (човек који изазива свађу)*. – Пoдeвaч, едн дaн ће извучe дебeло пцување.
- пoдeне свр. *изазове, запoдене*. – Да несї подeнул кyчићи, не би те изeли. – Пoдeнуше пpичу од рaт.
- пoджњe свр. *пoжњe мало с оне сїиране на коју је пoлeжло жиїто, да би жeїтeоцима било лакше да обaве жeїтву*.
- пoдївљa свр. *пoлуди, не може да се контролише*. – Од нeслани лyди ћу пoдївљам.
- пoдїгне свр. 1. *пpемесїи иїїо на више месїо*. – Пoдїгомo ствaри на тавaн; 2. *очува*. – Пoдїгал дeцу на нoге; 3. *изгpaди, сагpaди*. – Пoдїгомo нoву кyћу; 4. *пoвeћа, пoвиси (о цени)*. – Пoдїгли цeну на компири; 5. *узме (о новцу)*. – Идем у пoшту да пoдїгнем пaре на књїжницy.

- подигне се свр. *прикући се, прибере се (о лејтини)*. – Лётина се подигла, сáмо нáша остáла.
- подиграва несвр. *исмејава*. – Подиграва и стáри и млáди.
- подиграва се несвр. *подсмева се, сїрда се*. – Нé га срмотá, подиграва се сá[с] стáри луди.
- подида несвр. *подједа*. – Нéћу да си подидам дéцу, мóра дóм да си íдем.
- подиђе свр. *буде ласкав, уђе (под кожу)*. – Подиђи му пот кóжу, ће се одобровóљи.
- поди́за несвр. *поди́же*. – Не поди́зај тéшко, ће се искилáвиш.
- поди́за се несвр. *нади́же се*. – Поди́за се асвáл на друм.
- подилази несвр. *уми́лава се из користпољубља*. – Подилази му пот кóжу.
- подлáти свр. *покушава да неи́тио уради, каже*. – Сáмо подлáти а ни́шта н-умé.
- подлизу́је несвр. *преливајући се слива низ сїраницу суда*. – Пáзи кáкó сипу́јеш, подлизу́је ти.
- подљу́ти се свр. *подбуди се (о рани)*. – Рáна ми се подљу́тила па ме болí.
- подмáкне свр. *подмéйне*. – Подмáкни треску под остáл да се не клáти.
- подмáкне се свр. фиг. *додвори се*. – Ако умéш да се подмáкнеш, добрó ће прóјдеш.
- подмáже (се) свр. 1. *намаже (се) са свих сїрана*. – Подмáжи шáрке на врáта; – Скíни тóчковн, трéба се кóла подмáжу; 2. изр.: Подмáже гýску (*подми́ти, по́йкући ко́жа*). – Подмáже гýшу (*добро се најéде*); Трéба се подмáже (*да се по́дми́ти, по́йкући неко*).
- подмазува́ње с *подмазивање*.
- подмáши свр. *замахне*. – Подмáши с мeтлу да га удáрим, áл' ми óн пóбеже.
- подмéси свр. *при́преми (о квасцу)*. – Подмеси́ квасáц, да замéснм лéб.
- подмешу́је несвр. *при́према (о квасцу)*. – Подмешу́је квасáц, ће мéсн лéб.
- подми́ри (се) свр. *намири (се), нахрани (се), да (се) колико је по́требно*. – Ми́ран сам, подмири́л сам стóку; – Врéме је да се стóка подми́ри.
- подмлáди се свр. *осéйти се младим, по-сїтане млад*. – Подмлáдил се, úбаво изглéда.
- поднéсе (се) свр. 1. *буде неком по вољи*. – Ако те поднeсé, сéди, а ако нé, íди си; – Кэт су зáедно, не мóк се поднесу́; 2. *испíри (се)*. – Já тóј ви́ше не мóгу да поднесéм; – И тóј се мóра поднесé.
- поднóви се свр. 1. *кући ново одело, обуче се у ново*. – Подновíл се, обукал се у нóво; 2. *поново се појави, повраќи се, обнови*. – Чíр му се пá подновíл; 3. изр.: Подновíли се (*добили дејје*).
- поднóси несвр. *пíри*. – Сиромá, мóра да поднóси свé.
- поднóси се несвр. *слаже се*. – Деца́ се поднóсе.
- пóдношке ж мн. *дрвене пéдале на пикачком разбоју по́моћу којих се покрећу ни́ти*.
- подо́јак м *јагње које ситне пчу́ју мајку*. – Имам двá подо́јка, овца́ и[х] не одбíва.
- подо́јче с дем. и хий. од *подојак*. – Немóј да забора́иш да ту́риш подо́јче под овцу́.
- подо́кне свр. *подвикне на ко́жа, изэрдн*. – Подо́кни по дéцу, нéће ме слу́шају.
- подо́стри свр. *наошпíри, подошпíри*. – Ёл подо́стри брítву? Подо́стри.
- подрáни свр. 1. *урани, порани*. – Свáко јутро подрáни на рабóту; 2. *ухрани*. – Да подрáним прáсе на ћу га продáм.
- подрáњен, -а, -о *ухрањен*. – За свáдбу ми трéба ёдно-двá добро подрáњена крмка.
- подрéва несвр. *подризу́је*. – Нéка ме го-руши́ца увати́ла, па сáл подрéвам.

- подрине свр. *почистиши вилом.* – Улегал у кошáру да подрине под волóви.
- подрипкује несвр. *подскакује.* – Тера јагањци и подрипкује на едну нóгу.
- подрине свр. *подскочи.* – Игра, игра па подрине.
- подрипује несвр. *поскакује.* – Подрипује да довати црешње.
- подроб м *јело од исецканих прокуваних црева с пиринчем и црним луком.* – Мòј брат би се у подроб удавил, тóлко га воли.
- подрумција м *човек који се на свадби брине о подруму и пићу.* – Не мóже свáк да бóде подрумција, него човéк домаћин.
- подруска свр. *пољуља (на колону, у крилу).* – Навикло унуче да га дéда подруска на колéно.
- подубица ж бот. *дубичац* *Teucrium chamaedrys* L.
- подува се свр. *поквари се, испрули.* – Све ми се јáбуке подувáле.
- подувати свр. *ухватиши одоздо, испод чежа.* – Ако мóжеш подувати дрвó одоздóл да га лáко дигнемо.
- подувати се свр. *љућо се посвађа и доведе до пиуче.* – Подуватише се па се и побíше.
- пòдугачак, -чка, -чко *прилично дуз.* – Моé пручé пòдугачко о[д] твоé.
- подује (се) свр. *добије ошеклине.* – Од одéње ми подúле нóге; – Нóге ми се подúше од одéње.
- подупина ж *задњи део панићалона (који покрива задњицу).* – Рáние су лúди носили чашíре з-голéму подупину. – Кúче га уватило, па му свé ицепило подупину.
- подуспáри (се) свр. *загреје (се) јако услед сунчане топлоте.* – Подуспарило, па не мó[ж] се издржи у нíву; – Подуспарило се, па се не мó[ж] издржи.
- подуши (се) свр. *оњуши (се), помирише (се).* – Подушило ме кúче и почéло да мáва с рéп; – Кúчићи се подушише и манúше даржé.
- поебé свр. 1. *поквари, поломи.* – Пóбеба ми мóтор, нéма с кáквó д-й[де]м у грáд; 2. *нанесе зло.* – Ђу га поебéм лóше; 3. – Поебáше си мáтер (*попуюкоше се*).
- поебé се свр. *поквари се, поломи се.* – Пóбеба ми се пúмпа, нéма с кáквó да напумпам тóчак.
- поевтини свр. *чини јевитиним.* – Кэт поевтини, мóгу да купúем.
- поедé свр. 1. *поједе.* – Кáквó му дадéш, óн поедé; 2. *фиг. изнури, саи́ре ("поједе" од злобе).* – Деца́ ме живог поéдоше.
- поедé се свр. 1. *окруни се, испроши се, изглода се.* – Пóбеде ми се зúб. – Ако се осовина не подмазује, брзо ће се поедé; 2. *фиг. саи́ре се ("поједе се" од злобе).* – Поéдо се о[д] тúђе мисли. – Поéдо се од мýку.
- пóжега ж бот. *вршија јесење шљиве, пожегача.* – Шљиве пóжеге су се затрлé у нáше селó.
- пóжет, -а, -о *пожњевен.* – Пóжете нíве чéкају орање.
- пожмí свр. 1. *пожмури, жмури крајико време.* – Нек пожмí мáлко, да вíди кáкó се жмí; 2. *фиг. и пеј. задржи се да коме досади.* – Пожмá мáлко, па си отидó. Видó да ми нíкој не придáва вáжнос.
- пожнé свр. *пожање.* – Сáм пожнéл цéлу нíву. – Пожéли смо на Врбíцу, јúтре ћемо у Мэсти́не.
- пóжњет, -а, -о *в. пожеи.* – У пóжњету нíву улéгоше óвце да пасу тráву.
- пожутéје свр. *пожути, оболу.* – Пожутéл кáко тиква.
- пóза предл. *иза.* – Скутáл се пóза врáта.
- позабора́ља (се) несвр. *позаборавља*

- (се). – Позабораља свé што е учил; – Забораља се, забораља. Ал' да се свé позабораља, тóј не мóгу да свáтим.
- позавáди свр. *завади једне с дружим.* – Пó-завади свí и нíкој с нíког не врéи.
- позавíја несвр. *поплаче.* – Детé ће мáлко да позавíја, па ће се умири.
- позагáзди се свр. *побољша свој матиеријални положеј дошле да се већ може сматрати гáздом.* – Позагаздíл се па нíког не вíди.
- пóзам прил. *по земљи.* – Вáља се пóзам.
- позапосíра свр. *у пошћуносци све запосирави, занемари.* – Позапосирáл и рóд и дéцу и нíког не вíди.
- позатíра свр. *погуби.* – Позатирáл пáре, па изéл дебéл ћутéк.
- пóзват, -а, -о *позван.* – Пóзват на свáдбу, а нé дошáл.
- пóздрав м – Понéси овóј као пóздрав, да се вíди да си бíл куд нáс (*обично то је јаје или неко воће које се даје некоме као знак да је био у гóспима код неких*).
- позелéни свр. *посиане зелен.* – Позеленéл од лутинóу.
- позíват, -а, -о *позиван.* – Позíват от сýд да дóјде, а он нé отишáл.
- позимéје свр. *дође зима, посиане хладно.* – Јóш не позимéло, ал' кэт позимéје, тéк ће бóде чврстó.
- позлáтен, -а, -о *позлаћен.* – Остáл му о[д] дéду позлáтен сáт.
- познáва (се) несвр. *познаје (се).* – Кúче те познáва, нéће те изедé, сáмо те њуши; – Познáва се кој лóже.
- позóбе свр. *поједе зрнасти плодове, поједе зрно по зрно.* – Слáтко позобá дватри грóзда у Призéтково лóјзе.
- позэвнí свр. *позвони.* – Пóзэвни ми úво, па прéстану.
- пóсам прил. *под земљом.* – Дéда ни е причáл да нéке ствáри трéба да се и пóсам чýвају.
- посвóни свр. *позвони.* – Посвонíше мáла свóна, сигурно е нéко детé умрéло.
- посíвли свр. *мало заплаче, поплаче.* – Нíшта му нéће бóде ако мáлко посíвли.
- посíда свр. *позиди.* – Посíда мáлко па се одмóри, нéц се замáра.
- посíпка несвр. *поскаче.* – Шúтну лóпту. Онá посíпка, пóсппка и óде у бáру.
- посипкувáње с *поскакивање.* – Куд играóрци нéма посипкувáње него играње.
- посипкúје несвр. *поскакује.* – Посипкúје како јáре. – Посипкúје на едну нóгу.
- посíпне свр. *поскочи.* – Ѐгра, íгра, па посíпне.
- пóи несвр. *напаја, поји.* – Пóи стóку.
- поизврéља свр. *поизбаца.* – Свé стáро пóизврéља на ђубре.
- пóиздалек прил. *издалека, поиздаље.* – Испитúј га пóиздалек, да не осéти.
- пóбилиште с *место на коме стока пије воду.* – Тéра óвце и кóзе на пóбилиште. Ка[д] це напију вóду, пá ће и[х] врне да пасу.
- пóило с в. *поилиштие.* – Волóвн знáју кудé је пóило, па сáми íду.
- пóйска свр. *запражи, попражи.* – И кэт сам глáдан, мéн ме срмотá да пóйском лéб. – Ћс ти дá, сáмо пóйскај.
- пóискáка свр. *изађе једно за дружим.* – Откудé ли поискáкáше овóлко бробињци, да ми е да знáм?
- пóита свр. *пожури.* – Пóитај ако мíслиш да стíгнеш на врéме.
- појáње с *пéвање.* – Бóље појáње нéголи плакáње.
- пóјас м 1. *повез којим се опасује стирук.* – Уватíли се за пóјас да íграју; 2. *сипен сродсипва с обзиром на родитеље,*

- заједничке *пореџке*. – Пети појас, мо[ж] се узну.
- појага ж *колиба у пољу или у шуми где се чувају овце*. – Идем на појагу.
- појаше свр. *узјаше*. – Појаша коња и оде у град.
- појде свр. *пође*. – Појдоше сви на рабóту.
- поје несвр. *пева*. – Поје у сáв глас (*зласно пева*).
- показивáч м *дрвени шипаић којим су се у сџаро време при читању праћиле речи и реченице*. – Кад је мој башта ишáл у школу, он је имáл показивáч за читање.
- поkáни (се) свр. *понуди (се)*. – Ка[д] ти дојде човек у кúћу, тí га покáни ел с вино, ел с ракију; – Ако ме нíкој не покáни, јá ћу се сам покáним.
- поkáпе свр. *буде изложен великој хладноћи, смрзне се*. – Покапáмо од зиму чекáјћи га.
- поkáпе се свр. *смрзне се*. – Покапáмо се на студенíцу.
- покарабáса се свр. *сџоречка се, завади се, поквари односе*. – Покарабасáше се, па не врéве.
- поквáрен, -а, -о 1. *болесџин*. – Їмам поквáрен зúб, па ме боли; 2. *морално изоџачен*. – Донáс ти е младнџа поквáрена. – Їма поквáрено детé.
- поквáри свр. 1. *неиџо оиџеџи, униџи*. – Покварíл ми тóчак, нéма више да му га давам; 2. *доведе у неџријáјно сџање*. – Киша ни поквари весéље; 3. *лоше уџиче у моралном смислу*. – Мáрко ми поквари детé, ич ме не слúша.
- поквáри се свр. 1. *оиџеџи се, онесџособи се*. – Сáт ми се покварíл, мóра га нóсим кут сајџију; 2. *изоџачи се у моралном смислу*. – Мóра се поквáри кад íде с тэквó друсто.
- покипí несвр. *још мало врн, поври*. – Нéк чóрба јóш мáлко покипí, па ју измáкни.
- покíсне свр. *фиг. посџане неиџо неве-сео*. – Покиснúл кáко петáл на буњíште.
- пóклади м мн. *дан уочи почеџка посџа (Божићне, Беле, Пеџровске и Госџојинске покладе)*.
- поклáпа несвр. 1. *сџавља поклоџац*. – Отклóпи грне, и не поклáпај га; 2. *фиг. џовори неиџо на заједљив начин*. – Навíкал свáког да поклóпи, ал' почéли и нџг да поклапáју, па му криво.
- поклисáр м *поџов праћилац*. – Кэт пóп појде да свéти водíцу, по нџг појде и поклисáр.
- поклóпа свр. *фиг. поједе све*. – Свé што бéше изнэсено на остáл, свé поклопáше.
- поклопáло с *поклоџац*. – За свáко грне йма поклопáло.
- поклóпи свр. 1. *сџави поклоџац*. – По-клóпи грне, да се не удави нéка мушйца; 2. *фиг. неиџо кáже на заједљив начин*. – Доклé да те поклáпа, поклóпи и тí нџг, па нек се пúши.
- поклóпка ж *в. поклоџило*. – Пáде ми поклóпка, па се йзлуска.
- поклóпче с *дем. од поклоџка*. – Тури поклóпчена тасáк.
- пóкој м – Пíемо за пóкој дúшу. – Пóкој му дúша!
- покóпа свр. *сахрани*. – Покопá сви у кúћу, па остану сáм како дубáр.
- покóри се свр. *понизи се, џризна некоме џриориџеџи, своју кривицу*. – Бýл пáмeтан, па се нé покорíл.
- покóси свр. *фиг. побије све редом*. – Че-кáл и[х] да пријду блíзу и с митролэз и[х] свé покосýл.
- покóшка се свр. *сџоречка се*. – Покошкá-ли се па не врéве.
- пóкрај предл. *пóред, уз, близу*. – Їде пóкрај рéку.

- покривка ж *ћебе или шито друго чиме се човек покрива кад лежне да спава.* – Лети спим бес покривку.
- покрка свр. фиг. *поједе.* – Покркаше туђу мuku.
- покровџц м *покривач за коња и зоведа од козје длаке.*
- покрпи се свр. *обезбеди се.* – Несу више сиромá, покрпили се.
- покрстица ж *везени моштив у виду крстића.* – Везем "куварицу" на покрстицу.
- покрцка свр. фиг. *поједе све.* – Све што имáл, све покрцкал.
- покрши (се) свр. 1. *поломи (се).* – Куж ми покрши тарáбе? – Кат су кола претоварена, мóра се покрше; 2. *падне и пешко (се) повреди.* – Паде и покрши ногу; – Све се покршил, падал од ора.
- покуди свр. *да недовољну оцену о некоме или печему.* – Покудили га на свá мéста и такој остáл неожéњет.
- покута свр. *посакрива.* – Све покутал, ништа не мóg да најдем.
- покућнина ж *покућство.* – От покућнину нéмају ништа, сáмо остáл, óдар и двé столице.
- полэгáчке прил. дем. *од полэк, без журбе, полако, лажано.* – Навикал да иде полэгáчке. – Работи си полэгáчке и пре свí урабóти.
- полэк прил. 1. *без журбе, полако, лажано.* – Иде полэк, бáш га брига што га ми чéкамо; 2. *тихо.* – Врејте полэк да ми не разбúдите детé.
- пóла ж *ширина поњаве, ћилима у сл.* – Сашила сам двé чéрге, едну о[д] двé пóле, а другу о[д] трí пóле; 2. *половина.* – Пóде пóла црепуљани пá му мáлко.
- полáга несвр. *куса испом кашиком неизменично са дружим.* – Нéмамо више ложнице, Мáрко и Јовán ће полáгају.
- полáк прил. в. *полэк.* – Дé, полáк, не óкај óдма по детé, с окáње се ништа не постíза.
- пóлани прил. *прећипошле зóдине.* – Јóш пóлани смо тéли да га жéнимо, ал' óн нéће док не ислужни војску.
- пóла нóћ ж *поноћ.* – Óн ће дóћи óко пóла нóћи (*нар. песма*).
- полéдица ж *панки слој леда настáо смрзавáњем воде.* – Не вóди волóви по полéдицу.
- полéп м *масна наслађа на космáтом делу главе одојчеца.* – Пáзи кэкó скíдаш полéп на детé.
- полéпи се свр. *избију пéже на лицу жене услед пурноће.* – Кат сам билá тéшка с Влáјка, несэм се билá полéпила.
- полиба свр. *покуса, покуса на брзину неку пичну храну.* – Полиба млекцé у слáс, па прејдé и на чорбциу.
- полилéј м *велики свећњак који виси са плафона у цркви.* – Кэкó ли запалише онóлке свеће на полилéј?
- полипче свр. *лише једно за дружим.* – Стóка ће за вóду да полипче.
- полита несвр. *полеће, нарће.* – Полита да се бие.
- политáње с *полетáње.*
- поличка ж дем. *од полица, поличница.* – Застручићи су на онуј поличку пóза врата.
- пóлноћ м *поноћ.* – Дојдé у пóлноћ и изразбуди свú дéцу.
- пóлови свр. *похвапта (о мачки).* – Онај ловцика пóлови свí мишеви у áмбар.
- пóлови несвр. *дели на половину.* – Куж ће пóлови прáсе, тí ел јá?
- половин прил. *пола, половина.* – Да дéлимо брацки: половин тéб, половин мэн.
- половинка прил. дем. *од половин.* – Половинка тéб, половинка мэн.

- половња́ча ж пеј. и шалъ. *круйна женска особа средњих година*. – Треба да му најдемо едну половња́чу, па да се смири.
- поло́г м *јаје које се сипално налази у гнезду*. – Неће кокóшка бес поло́г да снесе јајце.
- поло́ка ж *боца, пљоска од пола оке (за ракију)*. – Ка[д] де́да по́jde на орање, у то́рбу, уз ле́б и сас ле́б, ту́ри и поло́ку с ракију.
- поло́ка свр. фиг. и пеј. *истије, пои́ије (о алкохолу)*. – Када ли полока́ше онóлко винó?
- полока́р м *онај који воли да пије бесипално, на пиућ рачун, не сипидећи се*. – Не га срмота́, га́здин син, па полока́р.
- полока́рка ж *она која воли да пије бесипално, на пиућ рачун, не сипидећи се*. – Несэм чу́л да е у наше село била не́ка жена́ полока́рка.
- поло́мен, -а, -о *поломљен*. – Дадо му це́лу кро́шњу, а он ми ју врта́ поло́мену.
- поло́че с *дем. и хи́й. од по́лока*. – Пред руча́к испише поло́че с ракију.
- поло́че свр. фиг. и пеј. *в. по́лока*. – Све што му да́ш, све ће да поло́че.
- полуту́ина ж *половина*. – Прéполови ве-пра́ на две полутине и прóдаде и[х] на Ма́рка и на Стéву.
- поља́к м *чувар поља*. – Царе́в Андре́ја би́л најбо́љ поља́к у село́.
- поља́чина ж *пала́и чувару поља (најчешће у напјури)*. – Плати́ поља́чину две ба́нке, не мло́го.
- по́љс с *обрађено имање, лејина*. – Идем да ви́дим каквó ми е по́ље. – Почéло по́ље да се ди́за.
- поље́вица ж *место поливено водом, влажно и клизаво*. – Деца́ се ми́ше и напраи́ше поље́вицу у со́бу. – Немóј да праи́ш поље́вицу, да те не би́ем.
- по́љски, -а, -о *који расте у пољу, који се налази у пољу и сл.* – По́љско цве́е. – Идемо по по́љски пу́т. – По́љске рабо́те.
- пољу́би свр. изр.: Пољу́би вра́та (*не нађе нико́*). – Пољу́би по́па у ру́ку (*умре*).
- помо́кне (се) свр. *помакне (се), помери (се)*. – Едв́а помокну́ вре́ћу. – Те́шко ће то́ј да помокнеш са́м; – Помо́кни се по́натам.
- помо́сти свр. *обоји све редом*. – Све што сам има́ла све сам помо́сти́ла.
- помо́циња (се) несвр. *помера (се), поми́че (се)*. – Едв́а помаци́њам но́ге, не мо́к ти до́јдем на света́ц; – Помо́циња се да напраи́ место.
- помо́га несвр. *помаже*. – Помо́га си на де́цу.
- помо́га се несвр. 1. *помаже се*. – У све́ се помо́гају; 2. *служи се помоћним сред-стивом (ишпакком, ишпактом)*. – Ка́д иде, помо́га се с кука́љу.
- помага́лка ж *мошкa, краи́кa мошкa, по́јажа*. – Ка́д узнем ову́ј помага́лку, ћу ти пока́жем.
- помо́зни свр. *поглади, помилује*. – Де́да е волéл да ни помо́зни по ко́су и обра́зи.
- по́малечак, -чка, -чко *омален, омањи*. – Сва́ су ју деца́ по́малечка од моју́.
- помо́лко прил. *у малој количини*. – Мо́ре, ви́дел сам и Младéна ка́ко си помо́лко гу́цка.
- помо́ми свр. *позове мамљењем*. – Помо́ми сви́ње и затво́ри у ко́чар.
- по́међу предл. *између*. – Изби́ нешто по́међу ни́ и ви́ше не вре́е.
- помо́не свр. *спомене*. – Помену́ше Бо́га па ото́ше.
- помо́ри свр. *уѓане*. – Помери́л но́гу, па едв́а иде́.
- помери́ше свр. *помирише*. – Помери́ши, на ка́кво ти ово́ј мери́ше.

- помѣтина ж *посѣтељица после порода*. – Крава се отелила, доктор ју очистио от помѣтину.
- поміје ж *вода од опраних судова са остацима хране, вода измењана лекињама*. – Сипа на праци малко поміје, нек лобају.
- помилује свр. *фиг. удари, испиуче*. – Буди миран, да те не помилујем скупаљу.
- поміне (се) свр. *издржи (се)*. – И овуж годин ћу помінем у старі опѣнци, ал' другу не могу; – Некако ће се поміне.
- поминјује несвр. *проводи живої у оскудици*. – Поминјујем на лѣб и лук, а за децу мора да има.
- помирѣње с *измирење*. – Њино помирѣње ме коштало живци.
- поміри (се) свр. 1. *измири (се), оконча неку свађу*. – Покушамо да и[x] поміримо, ал' не могамо; – Помірили се, не карају се више. – Ај се поміримо; 2. *изр.*: Помірил се са судбину.
- поміца (се) несвр. *помера (се), помиче (се), помало (се) креће*. – Едва поміца ноге кад иде, као да е сѣпет; – Стой у мѣсто, не поміца се.
- помлати свр. *побије све једно за другим, уништи*. – Паде градуска и свѣ помлати.
- помодри свр. *поплавн*. – Помадрѣли му образи от студеницу.
- помбз-ббг *поздрав који се при сусрѣћу изговара*.
- помбли се Бѳгу свр. *изговори молићву*. – Помбли се Бѳгу кад идеш у цркву.
- помбри свр. – Нека болка помори наше кокѳшке.
- помѳта свр. – Помѳтај ми малко прѣђу.
- помѳча се свр. *помокри се*. – Пушти детѣ да се помѳча.
- помѳчко м *попшианац, онај који мокри пода се*.
- помочуља ж *попшиуља, она која мокри пода се*.
- помрђује несвр. 1. *мрда помало, мрдне понекад*. – Гледај како му помрђују брѳкови. – Помрђују му брѳкови како на маѳку; 2. *фиг. избежава (о раду)*. – Помрђује од рабѳту.
- помре свр. *поумире*. – Ће помру од глѳд.
- помрзне свр. *смрзне све редом*. – Свѣ ће нѣѳс да помрзне.
- помрзне се свр. *смрзне се (о човеку)*. – Помрземо се на студеницу.
- помрси свр. 1. *замрси*. – Свѣ ми помрси прѣђу; 2. *фиг. поквари, побрка, поремети*. – Помрсѣше си рабѳту, нікој им не крѣв; 3. *изр.*: Помрсѣл му кѳнци (*учинио зло, осветио се*).
- помук м бот. *памук Gossypium Sp.* – Купила помук да ткаје пешѳири.
- помучан, -чна, -чно *који је од памука, памучан*. – Нѳси помучну кошуљу.
- понавља свр. *не положи, не заврши (о разреду)*. – Па понавља, мора га испишем, да ме више не трѳши.
- понављач м *поновац, онај који понавља разред*. – Нѣћу се дружим с понављаѳчи.
- понављување с *понављање (о школи)*. – Нѣ му сефтѣ да понавља, навѣкал ѳн на понављување.
- пѳнагоре прил. *мало више, навѣше*. – Појдѣ пѳнагоре, па се врну да узне матѣку.
- понада се свр. *узнада се*. – Понадали се да ће Милѣва да појде за ѳниог сѣна, ал' она нѣ тѣла.
- пѳнадоле прил. *мало ниже, нанѣше*. – Од нас надѳле су Тѳторови, а пѳнадоле Мѳглини.
- понасре свр. *навири понекад, погледа понекад; свраши понекад да види иши се ради*. – Понасре понѣкад куд ѳу, ал' слабо.

понајдобѣр *суперл. од добѣр.* – Милан и Марко су понајдобри од сви њи.

понапред прил. *мало напред.* – Сѣдни малко понапред, буди близу домаћина.

понапам прил. *мало даље.* – Сѣдни понатам.

понедѣлник м *понедељак.* – Ђурђевдан се пада у понедељник.

понекипут (али и понѣки пут) прил. *понекад.* – Дојде понекипут да види башћу и матер. – Понѣки пут се опије.

понишко прил. *ниже.* – Штo овѣј грање несy понишко, да се наедѣм црѣшње.

пoновам прил. *ближе, мало ближе.* – Приближи се малко поновам, ништа те не чуѣм.

пoнoси свр. *носи мало.* – Понoси ме малко, не мoг више ни да мрђнем.

пoњуши свр. *мало омирише (о ѡсу, мачки... некој дружој живоѡтњи).* – Куче ме поњуши, па ме oстави. – Крава поњуши траву и не тѣде да ју пасѣ.

пoњушка свр. *фиг. нешто ѡтпрази, испрѣтура (о стварима).* – Дојдоше два Бугарина, поњушкаше по кућу и отoше си. – Свѣкар ми поњушка по ковчег да најде дукати, ал' и[х] не најде.

пoвоам прил. *ближе, ѡближе.* – Дојди повоам да ти кажем каквo сам видѣл.

поодѣк м *ѡлазак.* – За поодѣк да попиѣмо нѣку.

поодѣ (се) свр. *ѡудаје (се).* – Синови сам поженил, а ћерке поодѣл и сѣк сам миран; – За њег нѣма девојка, свѣ се поодѣле.

поодѣва (се) свр. *ѡудаје (се).* – Поодѣва ћерке, сѣг још синови да ижѣним, па да се смирим; – Свѣ се девојке поодѣваше и Марко oстаде нежењет.

поодѣње с *ѡлазак, ѡлажење.* – Не помага трчање, него на време поодѣње.

поoди несвр. 1. *ѡлази, креће.* – Кад је

Марко у војску поодѣл, двѣ барѣке гoсти имѣл; 2. *ѡрошеѡа.* – Поодѣ малко по селo да видим каквo има нoво; 3. *ѡхода, мало хода ѡа се одмори.* – Поoди малко па сѣдне, поoди малко па сѣдне, док не стигне у град.

поoди се несвр. *ѡлази се, креће се.* – Куд њи се рѣно поoди на рабoту, а куд нас нѣ.

поодлѣк м *в. ѡодѣк.* – Oдужи се њигoв поодлѣк у војску.

поoба несвр. 1. *ѡодвикује.* – Поoбај на дѣцу да се умире; 2. *зове мало, зове са застѡјкивањем (коѡа).* – Поoбај, ће се озовѣ.

поoцвркне свр. *ѡоодрасѡе.* – Да детѣ малко поoцвркне, oдма ће га жѣнимo.

пoп м 1. *свѣшѡеник.* – Не воли да му пoп улѣгне у кућу; 2. *главни дирек на крову или у ѡодруму.* – За попѣ трѣба подебело дрво, а нѣ тѣнко; 3. *сноѡ на врху крстѡине који својом ѡжежином не дозвољава да се она ѡоруши.* – Крстѡина ће бoде почврста ако ју за попѣ тyриш потежак снoп.

пoпа м *хиѡ. од ѡѡ.* – Пoпа Мита ће дојде да ни свѣти водицу.

попагѣј м зоол. *ѡѡѡѡј.* – Немoј да си ко папагѣј.

попагѣјче с мн. *попагѣјчићи зоол. дем. од ѡѡѡѡј.* – Видѣл сам папагѣјче у кавѣз.

попѣда несвр. *ѡоисѡада.* – Попѣдѣше му зyби и сѣг нѣма с каквo да едѣ.

попадѣја ж *ѡѡѡѡѡ жена.* – Излеже пападѣја да види кyј oка попѣ.

попадѣче с 1. *хиѡ. од ѡѡѡѡѡја;* 2. *ѡѡѡѡѡ кћи.* – Загледѣл се у пападѣче, oц се жѣни.

попѣзи свр. *ѡриѡѡѡ неко време на коѡа, на шѡѡ.* – Попѣзи малко детѣ. – Попѣзи млекo да не прoјде.

пoпара ж *јело које се ѡрави дробљѣњем бајѡѡѡ хлеба у млеко или слану воду.* – Живѡ на попару, нѣма зyби.

- попáрен, -а, -о *који се опекао на кожи*. – Бежи као попáрен.
- попáри свр. 1. *врелом водом накваси одећу ради уништења бува и друже ѓмади или да би се одећа лакше о-пáрала*; 2. *врелом водом накваси заклану свињу (пáрасе) да би је очистио од длаке*; 3. *увече попллом водом накваси на комаде исечени свеж кућус да би се за сутира укиселио*. – Не мóg да едем жив копус па га попáри; 4. *изгори, уништи (о слани)*. – Пáде слaná и пóпари пóље.
- попáри се свр. 1. *озледи се врелом водом*. – Попáри се с кипéлу вóду; 2. *ожари се*. – Идó по коприве па се попáри; 3. *ојече се*. – Попáри се на жáр.
- попарóтина ж *ојекоштина, озледа, рана начињена врелом водом*. – Изврну се казán с кипéлу цибуру па му náпраи попарóтине по нóге.
- попáсе свр. *све испасе*. – Њигóве ми óвце попáсоше свú детéлину.
- попасé несвр. *мало пáсе*. – Пúшти волóви да мálко попасу.
- попéнда свр. заг.: Пратíла ме мáти да ми дáш шéндало-пéндало, да пошéндам, да попéндам, па ћу ти га врнем (*ситио*).
- попетíна м 1. *аузм. од пој*; 2. *пеј. онај који је зарастао у косу и браду, који се запустио*.
- попић м зоол. *попац Gryllidae*.
- попишмáни се свр. *одустиане од нечежи*. – Попишманíл се, неће да кúпи од мéн.
- пóпка ж *собна саидала*. – Купíли пóпке за бáбу.
- пóпосле прил. *касније, мало касније*. – Пóпосле дојдóше и кúмови, несú могли пóпре.
- попáрвен, -а, -о *попáрвeн*. – Сви пéнцири и врáта су попáрвени.
- попáреп, -а, -о *в. попáрвен*.
- попáри свр. *попáри*. – Добáр мáјстор, свé мóже да попáри.
- попáри се свр. 1. *испáри ѓренику, про-пусти*. – Попáрил се, размíсли кá[д] трéба нéшто да рéкне; 2. *поспáне бољи, ослободивши се каквих мана или порока*. – Тóлко се попáрил па више не лíчи на онóг човéка; 3. *фиг. удебља се*. – Попáрил се, не мóж га познáш; 4. *побольна се (о времену)*. – Чéкамо да се попáри врéме па да излéгнемо да орéмо за момóрзу.
- попáрља несвр. *попáрвља*. – Дéда по-пáрља кóла.
- попáрља се несвр. 1. *не чини ѓренике, пропусти*. – Попáрља се, не више као што е бíл; 2. *ојоравља се од болести*. – Попáрља се, мóже сáм д-íде; 3. *побольшава се (о времену)*. – Попáрља се врéме, мó[ж] се живí.
- попáрљан, -а, -о *попáрвљан*. – Попáрљана кóла íду кáо нóва.
- попáрљен, -а, -о *попáрвљен*. – Попáрљена сингерица рáди као да е нóва.
- пóпре прил. *неишío пре, мало раније*. – Ако мíслите да ми помóгнете, дојдите пóпре.
- попржи свр. *испржи*. – За ручáк ће по-пржимо по еднó јáјцé.
- попрíка ж бот. *пáприка Capsicum annuum L.* – За ручáк íмамо пúњене попрíке.
- поприкóвина ж *ситабљике пáприке с којих је обран плод*. – Обрáli попрíку, остáла сáмо поприкóвина.
- поприлéгне свр. *повремено, покайќад леѓне*. – Вóлни пóсле ручáк да поприлéгне и да оцпí нéку пáртију.
- поприсиромá непр. прид. *комí. од присирома*. – Влáјко бéше поприсиро-мá, али тёр по тёр и он оцвркну.
- попристéгне се свр. *обуче се боље, пристóјније*. – Да се мálко попристé-гнем па да пóјдем на свáдбу, не íде да

- ідем како распаранда.
- попригѣсап, -сна, -сно *нешићо шеснији, нешићо ужн*. – Кожу ми дојде нешто попригѣсан.
- поприча (се) свр. 1. *поразговара (се)*. – Старѣји воле да си малко попричају; – Срѣтоше се па се слатко попричаше; 2. *договорн (се)*. – Деда и башта попричаше какво ће јутре да рабѣте; – Мужи се попричаше какво ће јутре да рабѣте.
- попричица ж *дем. од поприка, папричица*. – Да ми е сѣг една попричица да се ољућим.
- попрска свр. 1. *падне мало (о киши), овлашн*. – Попрска малко и ману. – Попрскај бетѣн да не испуца; 2. *попуца*. – Од ладноћу попрскаше жице на бандѣре. – Попрскаше ми обручи на чебѣр; 3. *накваси дворшћне да би ља почишћно*. – Попрскај обѣр да не дѣзаш прашину кѣд га метѣш.
- попрскјуе несвр. *ромиња (о киши)*. – Улазите у кјућу, почѣла кѣша да попрскјуе.
- попуни свр. *допунн*. – Попуни пресѣк.
- попуни се свр. 1. *допунн се*. – Ако се пресѣк попунил, попуњујте га јѣш; 2. *фиг. пошћане пунији, дебљн*. – Бѣше мршав, сѣк се попунил.
- попуца свр. *испуца*. – На нѣву кјућу ми попуцали ѕидови. – Руке ми попуцале од ладну воду.
- попуца ж (обично у множини) *нанула*. – Мѣј бѣштá умѣ да праи убаве попуче и попучке.
- попуче с мн. попучићи *дем. од попуца*. – Кѣд узнем овѣј попуче, ћу ти разбѣнем главу.
- попучица ж *алићка за кочење кола*. – Тури попучицу на тѣчак, сѣ[г] ће ідемо нѣзбрд.
- попучка ж (обично у множини), *дем. од попуца*. – Од попучке ми бѣштá напраил сандале.
- попушта несвр. 1. *проширује*. – Тѣсне му гаће па и[х] попушта; 2. *помало захћева, не захћева моћо*. – Не тражи млѣго од нѣг, попушта му; 3. *слаби, ослабљује, љуби*. – Почѣло да му попушта пантѣње.
- попушти свр. 1. *прошири, повећа нешићо шћно је било шћсно*. – Испод мѣшке му малко попушти; 2. *ослаби*. – Ич нѣма снагу, млѣго попуштил; 3. *фиг. одушћане од нечеѣа или присћане на нешићо мање*. – Ђе се погѣдимо ако и он малко попушти; 4. *(коѣа, шћно) наћустћн, осћави*. – Попушти ме болѣж у крстетину, мѣра се пазим о[д] тѣшку рабѣту.
- попчѣ с 1. *хѣи. од пои*; 2. *попов син*. – С попá іде и попчѣ.
- пѣрэнѣчко прил. *раније ујућу*. – Јутре ћу пѣрэнѣчко да се дѣгнем, іма д-ідем у град и да се врнем.
- порабѣти несвр. *ради мало, ради помало*. – Да си порабѣтим јѣш малко док се видн.
- поравња свр. 1. *учини шћно равним, поравна*. – Дојде вáљак и поравња пѣт; 2. *доведе нешићо у ред, изјѣдначн*. – Поравњаал сѣнови па е сѣг мѣран.
- поравња се свр. *сћоразуме се, сложи се*. – Поравњаше се у сѣд.
- поразбѣва (се) свр. *разбѣје (се) све редѣм, изризбѣја (се)*. – Нáљути се и поразбѣва свѣ пѣнцири; – Поразбѣваше ми се тѣстије, мѣра да кѣпим нѣве.
- поразболѣва се свр. *разболи се јѣдан за друћим, сви редѣм*. – Свѣ лежѣ, свѣ се поразболѣвали.
- пораздáва свр. *разда редѣм све јѣдно по јѣдно*. – Свѣ прраздáвал, нѣшта за сѣб нѣ оставѣл.
- порáни свр. *нахрани*. – Порáни детѣ па га успѣ.

- пóрано прил. *раније, нешто раније*. – Јутре ћемо пóрано да појдемо, да пред слáнце будемо на нйиву.
- порáсте свр. фиг. *почне да се уздиже*. – Изр.: Порáсла му нýмера.
- порба (се) свр. *похаба (се) (о обући)*. – Трклет, све што обује све порба; – Нé добáр ђон на ципиле, па се брзо порбáле.
- порбан, -а, -о *похабан (о обући)*. – Порбане ми и сандáле, и пóпке, и ципиле, па мóра д-йдем бóс.
- пóрежција м *пóрезник*. – Дошáл пóрежција да му попише имóвину.
- порези́ли се свр. *обрука се*. – Порезили́ се куд лóуди.
- пóрезција м в. *пóрежција*
- пóретко прил. *ређе, доси́а реи́ко*. – Милáн пóретко дооди куд нáс.
- порине свр. *очисти́и лои́аи́ом (о снежу)*. – Едвá порину сне́г, млбго нападáл.
- пори́ца несвр. *пори́че, не при́знаје*. – Пори́ца, ни́шта не при́знава.
- поровé свр. *мало за́плаче, по́плаче*. – Пóрова мáлко, па се ўмири.
- пóрод м *ближи сродник*. – Брáт ми е пóрод от шўру. – Онй су пóрод од вáс.
- породи́лка ж *пóроди́ла*. – Мўжи, излэ́гните нáпоље да породи́лка рóди детé.
- порођена децá *деца исти́их роди́теља која су рођена убрзо једно за дру́жим (са размаком од не́йуне жодине)*.
- порођенче с *деи́е исти́их роди́теља рођено убрзо од не́йуне жодине од рођења при́ходно́ ж деи́теи́а*. – Тика и Влáјко су порођенчи́ни.
- порўбен, -а, -о *ои́швен, по́рублен*. – Нóси порўбену крпу.
- порўча свр. *све по́jede*. – Пóруча све ис тањйр, сипи му јóш мáлко.
- порўчка свр. *све по́jede (о деи́теу)*. – Ўбаво си пóручка млекцé и лéбац, па излеже нáпоље да се игра.
- пóс м *пóси*. – За сиромá ўвек пóс.
- пóсал м *пóсао, рад (о фабрици)*. – Мóј Дóцко се одмáра од пóсал.
- пóсан, -сна, -сно 1. *који се односи на пóси*. – Долáзе пóсни днй; 2. *који не садржи ни́што од животи́њско́ ж порекла*. – Дóсади ми пóсна ранá; 3. (у именичкој служби) *оно ии́то служи за пóси*. – Ймамо и блáжно и пóсно.
- пóсан светэ́ц м мн. пóсни свеци́ *слава у дане пóсиа*. – У Кáменицу е Свéти Ђóрђе ўвек пóсан светэ́ц, а у Брeницу нé; завйси о[д] дéн у кой се пáдне.
- посвáди (се) свр. *посвађа (се)*. – Тáј óлош ми не трéба у кўћу, пóсвади ми сина и ћерку; – Посвади́ше се за нéшто, па се и побйше.
- посвйри свр. *посви́ра мало*. – Кэ́т посвй́рим, лéкне ми на дўшу.
- пóсебито прил. *одвојено*. – Пóсебито живé, ко Еврeи.
- поседáк м 1. *имети́ак*. – Овэ́ј поседáк ми е остáл од бэштў; 2. *задржавáње у жóсти́ма (обично неколико дана)*. – Отишлá куд мáтер на поседáк.
- поседи́ несвр. *дуже седи*. – Дóјди куд мéн да мáлко поседи́ш (буде неколико дана).
- посéре свр. *пеј. роди*. – Посрáла сам га, а óн ме йч не пóштуе.
- посéрка ж *по́рлив*. – Увати́ла га посéрка.
- посéрко м 1. *деи́е које врши́ нужду у зáће*; 2. *фиг. слаби́и, кукивица*. – Посéрко, ни́шта не мóж да ти помóгне.
- посерўља ж *она која се усрала, она која по́ чети́е чини*.
- посй́пе (се) свр. *по́лије (се), пóси́е (се)*. – Посй́пи цвёће. – Посй́пи га с чáшу по глáву; – Овóј цвёће трéба се посй́пе. – Посй́пи се сáслóнче.

- посипување с *поливаше, заливаше*. – Мани посипување, ќе падне киша.
- посипује (се) несвр. *полива (се), залива (се)*. – Посипује цвеће и ка[д] треба и кад не треба; – Цвеће усануло, не се посипувало.
- посира (се) несвр. *не придаје (се) важности (коме, чему), нишодашишава (се)*. – Посира сви по кућу. – Посира све што е добро; – Посира се на моју муку. – Посира се на моё добро.
- посиска свр. *мало сиса*. – Не музи млого краву, остави да и телё малко посиска.
- поситнице ж мн. (јд. поситница) *сиине попребе, сиинице*. – Кад мати иде на пијац, она си купи и неке поситнице.
- поскубё свр. *почуиа*. – Нехас ми поскубли лук.
- поскупује несвр. *поскуиљује*. – Све поскупује, како ли ќе се издржи.
- поскута свр. *посакрива*. – Има адёт да све поскута.
- посла ж *посао*. – Мора д-им у град, имам неку послу у суд.
- послужбник м *послужавник*. – Оће све на послужбник (*каже се ономе ко много извољева*).
- послуша се свр. – Оболести се, па не мок се послушам.
- посмева се несвр. *подсмева се, подсмехује се*. – Сваком се посмева, не зна да ќе и нему да се посмевају кад остари.
- посметё свр. *ометте (кожа) у послу*. – Посметоше ме, па ништа не нап्राи.
- посметё се свр. *ометте себе (у послу), збуни се*. – Посметё се па не мога ни "а" да кажем.
- посмёши свр. *обрука (кожа)*. – Моја су деца добра, неће ме посмёше.
- посмёши се свр. *обрука се*. – Посмёши се куд гости, не има какво да им изнесём за мезё.
- посмишка се свр. *помало се осмехује, посмехује се*. – Сал се посмишка кад врёи.
- посна земља ж *неплодно земљиште*.
- посно поим. прид. *посно јело*. – У постй се едё посно, а не блажно.
- посо с в. *посал*. – Врну се од посо.
- поспечали свр. *зариди мало*. – Одо у свет да поспечалим неку пару.
- поспи свр. *посшава, одшава мало*. – Воли да си ујутру више поспи.
- поспор м *запуштено земљиште*. – Треба едн дн онј мј поспор у Кисельку да поорём.
- поспрёми свр. *уреди, повриши послове, обави све послове*. – Не мок се одморим док не поспрёмим све по кућу.
- посработи се свр. *заврше се послови, углавном се заврше послови*. – Кат се поље малко посработи, ќе дјдемо куд вас у гости.
- посредин по *средици*. – Ишёл посредин лјзе.
- посрчено прил. *брже*. – Ёл можеш ти малко посрчено да одиш?
- постэциња несвр. 1. *подстиче да зори (о вапери)*. – Постэциња огањ да гори; 2. *фиг. наговара*. – Постэциња дете да лэже.
- постав м *илаино од памука или коноиље иикано на домаћем разбоју*. – Пртен постав за стари луди, а помучан за помлади.
- постав ж *велико дрвено кориио које запрема око стйо лишара*. – Турише вепра у поставу да га шуре.
- поставен, -а, -о *посшавлен*. – Поставен астал, м[ж] се едё.
- поставд м *месйо одакле се започине жетва или кошање на њиви*.
- поставен, -а, -о в. *посшавен*.

постáјен, -а, -о в. *постáвен*.

постáља (се) несвр. *постáвља (се)*. – Постáлају дирéк у пóдрум; – Гледáл сам кáкó се постáлају мајје на кúћу.

постáлáње с *постáвљање*. – Идем на постáлáње плóчу.

постáлeње с *постáвљење*. – Мóј сáн добíл постáлeње за учитеља у Гóјмановац, у Сврлiшко.

постáт м *ширина на њиви коју у један мах захвáте коћачи или жећeоци*.

постéгне свр. *ошрави, окрiи (кућу или неку дружу сáвар)*. – Јóш кúћу да си постéгнем па да ме Бóг вíди.

постéње с *уздржавање од масне хране из религиозних пóбуда*. – Да е постéње добрó и попóви би постýли.

постý м мн. *постý, дани постýа*. – На постý се не блáжи.

постýза несвр. *постýже*. – Кáкó ли постýза да свé тóј урабóти.

постýлак м *пелена*. – Куј кáквó рабóти јá сáмо перéм постýлци.

постр́ви свр. *просiе усéуи, пoзуби усéуи*. – Половiн га пóстрви до[к] га дóнесе.

пострижé (се) свр. *пoдишина (се)*. – Дéда ме с машину úбаво пóстриже; – Идем да се пострижéм куд бербéрина.

постр́зина ж *вуна која се добије сiрижењем оваца око реiа и задњих нозý*. – Не ми продáл вúну него постр́зину, мóра да ју врнем и да си узнем пáре.

посúне свр. *да пoнекад*. – Нeћу да крívим úста, кáткáд ми посúне понeшто.

потéвни свр. *пoтáмни*. – Потéвнeл кáкó землá.

пóтэвин прил. *пo мраку*. – Нe га стрá д-íде пóтэвин.

пóтэкси, -кша, -кшо *слабији, мање плодан*. – Мáрко е пóтэкси, мóра му

помóгнемо. – Њíва му е пóтэкса, уз њу мóра д-íде и ливáда.

пóтэнка прил. *пáнко, пáње*. – Мáра пóтэнка предé.

пóтэкси, -кша, -кшо в. *пoтэкси*.

пóтам прил. *мало даље, пoдаље*. – Пóтам од мeн.

пoтáпка свр. 1. *пoтáпша*. – Пóтапка ме по рáмо; 2. *мало ногама пoравна земљу*. – Сeс нóге пoтапка зeмљу па си óде; 3. *пoтáзи земљу пpилицом сађења садница воћака*. – Кэт сáдиш вилдáн, óкол њeг добрo пoтáпкај зeмљу.

пoтeгљи свр. 1. *мало пoвуче*. – Потeгљише га за úво и óн се úмири; 2. *фиг. мало сркне, мало пoпије*. – Ајде, пoтeгљи мáлко из влáшу, нiшта ти нeће будe.

пoтeклó с *пoрeкло, пoродична лoза*. – Знá[м] му јá пoтeклó. – Лóше му е пoтeклó, не узíмај га за мýжа.

пoтeра свр. 1. *пoтeче (o ракiји)*. – Лóжи казán док не пoтeра ракiју; 2. *замоли*. – Потeрај га да ти помóгне; 3. – Потeрál му сúшину (*пpимора да пpизна, да ради*).

пóтeс м *шири захвáи пoља у једном а-тáру, једна зeографска цeлина*. – Свáки комбáј íма свóј пóтeс, не смé да прéјде у дрýги пóтeс.

пóтијo прил. *пiшиe*. – Пóтијo гoвóри (*нар. пeсма*).

пoтiка свр. 1. *иззуби, пoзуби*. – И дeнeс пoтiкáл двé óвцe; 2. *испpеби, унишпiи*. – Рeшилi смo да овýј гóдин пoтiкáмо стóку, нeма кúј вiше да ју чýва.

пoтiка се свр. 1. *иззуби се*. – До сáг бeше тýј, кудe ли се пóтика?; 2. *умре*. – Онeкáв чoвeк се пóтика.

пoтиштi се свр. *мало се охлaди*. – Нeк се лeб мáлко пoтиштi, па њe рúчáмо.

пóтка ж *нишi која се пpовлaчи кроз зeв oснове пpи пiкaњу*. – Кэт се ткáје, пóтка

- мóра дóбро да се збíва.
- поткáјли свр. *поду́пре (о колима)*. – Поткáјли кóла да се волóви одмóре.
- поткáстри свр. *по́йкреше, мало исече зране да не шипрче*. – Поткáстри свó брэсце у обóр, а брстíну дáј на кóзе.
- поткáчи свр. 1. *дирне, задене, изазове*. – Ако га поткáчиш, од њéг не мóжеш пóсле да се отресéш; 2. *ударн*. – Поткáчил га с песнйцу, па му истрéсал свí зуби; 3. *закачи колима*. – Мáлко га кóла поткáчише и бн óдлете у јерúгу; 4. *по́дс́такне, по́дс́трекне*. – Поткáчи га мáлко и ће пóчне да ти прíча како навíен; 5. *по́мо́гне неком да се по́йне*. – Поткáчи га да се укáчи на ора́.
- поткáчи се свр. *по́йне се мало, по́йне се на неш́по шипо није мно́го високо*. – Пóткaчи се дéда на столíчку да довáти шушенíчку.
- пóткваса ж *квасац, маја*.
- поткисéли (се) свр. 1. *с́тави (се) маја у млеко*. – Поткисели млекó за дéцу; – Млекó се јóш не поткиселило, трéба да причéкамо да се поткисéли; 2. *с́тави (се) неш́по у воду да по́с́тоји да би се лакше о́прало, очис́тило*. – Поткисели дéдине чашíре у мláку вóду; – Турí дéдине чашíре у вóду да се поткисéле.
- поткисéљено млекó с *млеко у које је с́тављена маја*.
- пóтков м *по́тковица*. – Кэд волóви íмају пóтков, бóље вучú.
- потковé свр. 1. *по́йкује*. – Отерáл волóви да и[x] албáтин потковé; 2. нзр.: Потковé опáнци (*пíреди неш́по, зло некоме*).
- поткожу́ши се свр. *по́ди́гне се кора с нече́жа*. – Дúвари у собу се поткожушили на вíше мéста.
- поткопувáње с *по́ткoпíвање*.
- поткопу́је несвр. *по́ткoпíвава*. – Пóчéла водá да поткопу́је сíд.
- поткрађу́је несвр. *по́ткoпíвава*. – Срám га бíло, и бн пóчéл да ме поткрађу́је.
- потóпен, -а, -о *по́топíљен*. – У́зни онéј потóпене гáће па и[x] опéри.
- потóпи свр. 1. *по́једе неко јело умачу́ћи хлеб у ње́жа*. – Потопí свé ис тигáњ; 2. *с́тави коно́пље у воду да у њој извесно времес́тоје како би се влакно од с́таблџике мóгло да одво́ји*. – Потопíмо коно́пље у Нишáву чáк код Брзи Брóд; 3. *с́тава воду у чабар, кацу (расушeну) да касније не би испуш́тали воду*. – Дэнэс ћу да потóпим и чебáр и кáцу, млóго се расуши́ли.
- потпéти (се) свр. у *ходу пéтом (се) п́рекло́ти задњи део о́панка*. – Обúл ми опáнци па ми и[x] потпетíл; – Потпетíше ми се опáнци, мóра да и[x] испрáвам.
- потпéћен опáнэж м *о́панак чији је задњи део у ходу п́рекло́пíљен пéтом*. – Немóј да нóснш потпéћен опáнэж, собúј се па га испрáви.
- потпечé се свр. *одоз́до испéче*. – Турí тепци́ку да се мáлко потпечé.
- потпíра несвр. *поду́пре*. – Потпíра врáта да се не отвáрају и не затвáрају.
- потпíра се несвр. *по́ниш́та се*. – Дојдé време да се и јá потпíрам стојáгу.
- потпирáч м *поду́пíрач*. – Тóри потпирáч с овúј стрáну, вíдиш да се навесíло.
- потпíсат, -а, -о *по́ш́писан*. – Овóј ти нíе потпíсато, а мóра да бóде потпíсато.
- пóтплата ж *зале́љена гúма на о́панку одоздо*.
- потплáти свр. 1. *по́йку́и (неко́жа) да уради неш́по лоше*. – Потплáтили га да му запáли кошáру и плевњу; 2. *с́тави по́с́таву на ка́пу́и (о кројачу)*; 3. *ојача о́панак одоздо ле́љењем гúме*. – Нéмам ни лéпак ни тэквú гúму да си потплáтим сандáле.
- пóтпре (се) свр. *поду́пре (се)*. – Пóтпíри лéсу; – Овóј сíд се трéба пóтпре. – И кóла

- се треба потпру.
- потрэви свр. 1. *по̀зоди*. – Потрэви га у главу; 2. – Не мо́ж им чо́век потрэви у чу́туру (*у̀зоди, докаже*).
- потрэви сс свр. *задеси се, буде присуїтан у одређено време*. – Потрэви се не́како да и он бу́де ту́ј, па мо́же и да сведо́чи.
- потрїса (се) несвр. *по̀треса (се), узбуђује (се)*. – Не́ху да и[х] потрїсам; – Не́ху се за ситни́цу потрїсам.
- потрља (се) свр. *измасира (се)*. – Потрљај ма́лко ра́мо с ко́мову раки́ју, па ће ти про́јде; – Лзкну ми кэ́т се потрља́ с ко́мову раки́ју.
- потропа свр. *полуїа, по́куца*. – Потропа́ на врата́, ал' се ни́кој не о́сва.
- потрпа свр. *све сїави, сїпрїа*. – Све потрпа́л у ко́ла па отишо́л до́м.
- потрпї свр. *мало тїрїи, исїрїи*. – Потрпї ма́лко, ће ти про́јде бо́лэж.
- потсїрено млеко́ с *млеко у које је сїа-вљено сирїи́те, маја*.
- потсїри (се) свр. *сїави (се) сирїи́те, маја у млеко*. – Дэнс ће потсїримо сво́ млеко́ кое́ смо пому́зли; – Ка[д] це млеко́ потсїри, треба́ с чїсто да се прекрї́је.
- потсмїшка се несвр. *подсмехује се*. – Изр.: Потсмїшка се под бр́к.
- потстэ́кне свр. *подсїакне (о ваї́ри)*. – Потстэ́кни о́ган да се не угаси.
- потстэ́циња несвр. *подсїиче (о ваї́ри)*. – Ни́кој дру́ги не потстэ́циња о́ган него де́да, као да е он са́мо у ку́ћу.
- потстї́ца несвр. *по̀стїэциња*.
- потстриже́ свр. *в. по̀стриже*.
- потумэ́ прил. *по сећању, наїамей*. – Најдо́ га потумэ́. – Идем потумэ́.
- поту́ра несвр. *подмеће*. – Па́зи кэ́ко поту́раш ка́мен по[д] то́чак.
- поту́ра се несвр. *подмеће се, намеће се*. – Поту́ра се и куде́ треба́ и куде́ не треба́.
- поту́ри свр. *подмейне*. – Поту́ри ка́мен по[д] то́чак. – Поту́рише му не́што, па га откарáше у а́псу.
- поту́ри се свр. *подмейне се, намеїне се*. – Поту́ри се куде́ му не́ мэсто.
- поту́ца свр. 1. *мрви тїуцањем (о паї́рици)*. – Потуца́ сву́ попрї́ку, не́мам ни едн венэ́ц; 2. *поубија, побије, унишїи (о зраду)*. – Потуца́ све во́шке и бу́је на дете́. – Па́де граду́шка, па потуца́ све живо́ у по́ље.
- по́хути свр. *пїричека, по́чека*. – Не́ка те́сто ма́лко по́хути, па ће га размешу́емо. – Те́л би о́дма, не́ка ма́лко по́хути.
- поубáви свр. *пролеїша се*. – Њо́јна деца́ су порáсла и поубавéла.
- поугáри свр. *пооре њиву по́сле жей́ве*. – По́сле жéтву о́дма поугáри.
- пбу́ме свр. *зна бо́ље, уме бо́ље*. – Пбу́ме да пому́зе о́вце. – Пбу́ме да чїта́.
- пофáли (се) свр. *похвали (се)*. – Са́мо ме грди́, ни́кад ме не по́фали; – Деца́ во́ле да се пофáле.
- поце́вчи свр. *фиг. и пеј. по̀пїје, исїїје (о алкохолу)*. – Кэ́т по́цевчи пун балон? – С полока́ри по́цевчи сво́ вино́, па сáг не́ма с кэ́кво да се обесра́ми.
- поцења́ва несвр. *по̀пїцењује*. – Не ва́ла му што поцења́ва и кугá треба́ и кугá не треба́.
- поце́пен, -а, -о *по̀цепан*. – На не́г остáла са́мо кошу́ља, и она́ поце́пена.
- поце́пи (се) свр. *по̀цепа (се), издере (се)*. – Поце́пи си опóнци идéјни по пу́тиње; – Све се поце́пи провукува́јни се крос тр́ње.
- по́цета ж *по́сеїа*. – Микáн лежї́ у бо́лници, па му иде́м у по́цету.
- поце́ти свр. 1. *подсеїи*. – Поце́ти га, забраїл кэ́кво смо се догово́рили; 2. *по́сеїи*. – Пошли́ смо да поце́тимо ро́д.
- поцр́ца свр. *по́црка*. – За едán дэн му

- поцрцаше све свиње.
- поче́пи свр. 1. *поломити, покида*. – Нека дечија ми почепила чепке на вилдани; 2. *размаже (о дејтеју)*. – Почепили детё, па не мџ га уува́пе; 3. *искриви, искрши*. – Почепило га нешто у но́гу.
- поче́пи се свр. *размази се, изојачи се*. – Почепило им се детё, па ни́ког не слуша. – Почепили се људи, несу́ више као што су били.
- поче́ша свр. фиг. *измлаити*. – Тражи да га почешам по грбину.
- поче́ша се свр. – Ће се поче́ша куде́ га не сврби́ (*лоше прође*).
- поца́вельа се свр. *посвађа се, поитуче се*. – Скараше се, па се и поцавельаше.
- поцелеску́је свр. *посавейтује*. – Га́зда Вёлко, поцелескуј твоёга сина, нешто ми рекал што не иде у људи.
- пошаша́ви свр. *поблесави*. – Пошашавёл од биење. – Пошашавёл од неслани људи.
- пошандрца́ свр. фиг. и пеј. *поблесави*. – Пошандрцал па чу́до прави по ку́ћу.
- поше́нда свр. *в. поенда*.
- пошльо́ка свр. пеј. *поије (о алкохолу)*. – Онј пијаница сас цревџ пошльока сву ракију из буре.
- пошти́п свр. *оиткине листове при дну биљке (о луку, кукурузу)*. – Идем зачасу лџзе да поштипём лук. – Поштипи струк, па га загрни.
- по́што узв. – По́што ти е овџ (*о предмети*). – По́што су ти (*о воћу*).
- по́што-за́што прил. *будзашито*. – Прода́доше све по́што-за́што.
- поштува́ње с *поштовање*. – Големо поштување, час и радос кад ни до́жду гџсти у ку́ћу.
- пошушња́р м пеј. *замлаити, проситак, последњи човек у селу, човек у ко́зи се нема поверења, лош човек, ситан безвредан човек*. – Едв́а га преокрену́ да не б́уде пошушња́р.
- пра́ не свр. *покушави да лејти лејришајући крилима, прха (о ијници)*. – Погле́ онџ тиче: не мџ да полети́, него́ са́мо пра́.
- пра́в, -а, -о 1. *раван, несавијен*. – Кџла не друскају по прав пџт; 2. *који нема кривице*. – Прав, а лежи у а́псу. – На правог се расипаше кру́шке (*настрада онај који није крив*); 3. *који одговара жељама*. – Излэгните на прави пџт. – Сла́вко е права прилика за на́шу Лёцу.
- правди́на ж *пра́вда*. – Ће излэгне правди́на на ви́дело.
- пра́ведан, -дна, -дно *правичан*. – Б́уди праведан, немџ да закеру́јеш.
- пра́ведно прил. с *правом, по правди*. – То́ј праведно тре́ба да се рџши. – Праведно се поделише.
- пра́вен, -а, -о изр.: Правен у матевачку чера́пу (*каже се пригљујој особи*).
- правё́ње с *прављење, израда (нече́жи)*. – Правёње кџ́ће по бџли свџт му однџло здравље и донџло бџ́лке.
- пра́ви не свр. *прави, изграђује*. – Цџ́л дџн нешто прави, ба́р да има не́ки ко́рис о[д] то́ј.
- пра́ви се не свр. изр.: Пра́ви се ва́жан (*уздиже се*). – Пра́ви се лу́д (*не обраћа пажњу на прекоре и жрдње*). – Пра́ви се То́ша (*бајаги нишита не зна*). – Пра́ви се шџлџб́а (*будаласит, скренуо*). – Пра́ви се шџ́тра (*будаласит*).
- пра́во прил. – Ка́жи право. – Ако ка́жеш право, не́ће те осу́де.
- пра́в-пра́вцат, пра́ва-пра́вцата, пра́во-пра́вцато *сасвим прав*. – Де́да ми рекал да сечём са́мо пра́ве-пра́вцате ши́бљинке, нешто му тре́бају.
- пра́в-пра́вцит, пра́ва-пра́вцита, пра́во-пра́вцитџ *веома искрен, најискренији*. –

- Адвокати су алавујде, ал' судија мора да буде прав-правцит, ел он суди.
- правцат, -а, -о *прав*. – Иди по овуј правцату врвинку, па ће излэгнеш на пут.
- правцит, -а, -о *искрен*. – До сџк тџквог као Рачка правцитог човека још несџм видџл.
- праџен, -а, -о *в. правен*.
- праџени опџнци м *опџнци које израђују мајџпори опџнчари, за разлику од домаћих опџшакџ*.
- праџење с *в. правене*.
- праџи несвр. *в. прави*.
- праџјне свр. *направи нешџно на брзину*. – Млџго сам глџдан, праџјни нешто да едџм.
- праџна вџна ж *вуна која је одмаићена и опџрана*. – Сџмо се праџна вџна мџже да нџси у влачџру.
- праџнгаџија м *обещењак, враџолан*. – Несџм дозволџл да мџј сџн буде праџнгаџија.
- праџнгџја ж *фиг. здрава, једра жена*. – Петкџна, женџ ко праџнгџја.
- праџнски сапџн м *сапџн за прање*. – Ѐмам јџш двџ калџпа праџнски сапџн.
- праџе с *рубље (припремљено за прање или тек опџрано)*. – Однџла праџе на рџку. – Прострлџ праџе на жицу.
- праџећина ж *прасећина*. – Кџд му изнесџш јџгњџћину, он би тџл прасећину и не мџж му угџдиш.
- праџси се несвр. *пеј. повраћа*. – Пивнџл мџлко, па се праџси.
- праџшџте с *ауџм. и пеј. од прасе*. – Улеже праџшџте у градџнче, па свџ рџзришка.
- праџска несвр. *љуџиџиџо виче*. – Сџмо праџска. – Праџска на дџцу, да и[х] уџувапи.
- праџсковача ж *раџија од брескве*. – Збрџ праџскве, да испечџм нџки казџн праџсковачу.
- праџсуља ж *бремениџи свиња*. – Чџвам еднџг вепрџ и двџ прасуље.
- праџти свр. *пошаље*. – Праџтили пакџт на војника.
- праџћа несвр. *шаље*. – Праџћам им пџре на свџки мџсец. – Праџћам писмо на пошту.
- праџћање с *слање, испраћај*. – Праџћање сџна у војску ме млџго кошџало.
- праџци с *мн. од прасе, прасад, прасци*. – Ѐмам праџци, ал' несџза прџдаву.
- праџчићџ с *мн. дем. од прасе, мали прасци, мала прасад*. – Тури слџму у кџчар, да не осџбну праџчићџ.
- праџчџр м *зб. им. од прасе, мноџо прасади*. – Утерџ праџчџр у кџчар.
- праџшак за погџчу м *сода бикарбона*. – Ако ти трџба праџшак за погџчу, ху ти дџм еднџ кџсицу.
- праџшење с *илиџко коџање виноџрада, њиве ради сасецања корова*. – У праџшење лџже ће ни отџду пџт рџдника.
- праџши несвр. *илиџко окоџава њиву, виноџрад ради сасецања корова*. – Јџтре ће праџшимо лџже у Виник.
- праџшџнка ж *дем. од прашина, честџица праџшине*. – Не дџм да праџшџнка пџдне на њџг.
- праџшџтџ несвр. *одџекује, јџко се чује*. – Кџ[д] дџда увџти матџку и пџчне да кџпа, онџ сџмо праџшџтџ.
- праџвџк м *прва, најбоља раџија иџџо поџтече из казана*. – Прџвџк се остџла за лџк.
- прџвенче с *прво дете*. – Дџцко ми е прџвенче, њџг сџ највише вџлим.
- прџвинџ ж *нешџно иџџо се прџви пџџи види, доџоди*. – Нџ ми прџвинџ да се кџчим уз брџс.
- прџви-прџцати пџт *прџви пџџи (наџлашено)*. – Прџви-прџцати пџт ми улеже у кџћу.
- прџво прил. *најџре*. – Прџво трџба да опрџ-

- скам лóјзе, па тóг да га пра́шим.
- п́рво и п́рво прил. *најп́ре (најлаишено).* – П́рво и п́рво трéба да нами́риш сто́ку, па д-íдеш кудé ðеши.
- п́рво и п́рвцато прил. деч. в. *п́рво и п́рво.*
- п́рво з́рно с *п́рви сазреó ðлод.* – Окуси п́рво з́рно о[д] цре́шњу.
- п́рвокóче с *младунче неке живоуише које је п́рво узледало свети.*
- п́рвоп́раскиња ж свиња која се *п́рви пуйи о́прасила.*
- п́рворóтка ж жена која се *п́рви пуйи п́ородила; во́тка која је п́рви пуйи донела ðлод.*
- п́рворóткиња ж жена која се *п́рви пуйи п́ородила.*
- п́рвотéлка ж крава која се *п́рви пуйи о́телила.*
- п́рдáк м цев на *жајдама кроз коју п́ролази звук који служи као п́раи́ња мелодији.* – Њего́во га́јде íма добáр п́рдáк.
- п́рдéње с чу́јно пуйи́шање *засова.* – Изре-зили ме с п́рдéње, сви мисле да ја п́рдím.
- п́рдéшка ж пеј. *де́ше.* – Кудé по́јдем и п́рдéшку во́дим с мéн. – Дóјди са́ма, остáви п́рдéшку дóм, да се поврéнмо.
- п́рдí несвр. 1. *чује се како пуйи́ша, испуйи́ша засове.* – Кэд íде, са́мо п́рдí; 2. – П́рдí му ку́ћа п́разна (*звр́ји п́разна*).
- п́рдлáн м *ау́зм. од п́рдло.* – Кэд смо били мáли, од п́рдлáни смо пра́или свира́јке.
- п́рдлó с *надземни део црно́г лука на чијем се врху налази цваси́.* – У тре́ћу гóдин лук истеру́е п́рдлó.
- п́рдлђа м *онај који п́рди.* – Íде дéдин п́рдлђа, сá[г] ће се вáтате за носéви.
- п́рдна ж *она која п́рди.* – Евé ју, íде онај п́рдна да се испрдí куд нáс.
- п́рдне свр. 1. *чу́јно пуйи́ши, испуйи́ши засове.* – Кэт п́рдне ће те заглóши; 2. изр.: Кат п́рдне мр́тав (*никад*). – П́рдал па пову́кал (*рекао пá порекао*).
- п́рдољак м *звук п́рдења.* – Кэкó íде, тэкóј пушта п́рдољци.
- п́рдоња м в. *п́рдња.*
- преáпе свр. *п́резризе (о језику).* – Ёдо брзо па преа́па ези́к и сáг не мóg да едém.
- преáпе ези́к свр. *фиг. умре, у́ине.* – Дéда Милáн преа́пáл ези́к. – Нáша мáчка преа́пáла ези́к.
- пребóј м *део баши́е.* – Едán пребóј ћу за-сáдим с копýс а други с попри́ку.
- пребрáди (се) свр. *пóправи (се) марама на з́лави, пóново (се) забрáди.* – Кэд ју се смáкне кр́па на глáву, она ју пребрáди; – Смáкнóла ти се кр́па, пребрáди се.
- пребрéкће свр. *чини пóдношлвним о́шежано надимање услед п́реобилно́г узимања хране.* – Наéл се па не мóж да пребрéкће.
- превáља свр. 1. *пóмери ко́прљањем.* – Превáљамо трупци́ до сáм стругáру; 2. *пóднесе, п́репáши (о муци, т́репáшу).* – Превáлá тóлке мýке и невóље па остану́ жив, а он се сáмо жáли.
- превáља се свр. 1. *пóмери се ко́прљањем.* – Овóј трупц́ бес петори́цу лóуди се не мóж превáља; 2. *фиг. једва се заврши, пóложи (о разреду).* – Нéкако се едвá превáлá у други́ рáзред. – Не тра́жим од њéг млóго, нек се сáмо превáлá, да га не óкају понавлáч.
- преварáнт м *варалица, п́реп́редењак.* – Преварáнт, од варáње живи́.
- превáрено млекó с *млеко које се п́ри-ликом кувања з́рушило.* – Нéћу да пи́ем превáрено млекó.
- превáри свр. *измами.* – Овóј ће врéме да превáри сли́ве, рáно ће процáвтé.
- превáри се свр. *п́рекува се, з́руши се (о млеку).* – Пáзи да се млекó не превáри.
- преведé рачу́п свр. изр.: Да преведéмо

- рачун (*сведе рачун*).
- превѣз м *невесѣиин вео, пѣанана, пѣозирна пѣканина која се невесѣији сѣпавља пѣреко лица*. – Свака младевеста нѣси превѣз.
- превѣјан, -а, -о *пѣревѣпѣлив*. – У Стѣнка нѣма више кѣквѣ да тражим, млого е превѣјан.
- прсвѣје свр. *пѣоново овеје*. – Превѣјамо жѣто за сѣме.
- превѣсти (се) свр. *сѣпави (се) невесѣији пѣрез пѣреко лица*. – Не мѣж младевеста да излѣгне док ју не превѣсте; – Чѣкамо да се младевеста превѣсти.
- превѣшѣен, -а, -о *пѣрекривен пѣрезом пѣреко лица*. – Извѣдоше превѣшѣену младевесту.
- превѣљи свр. *пѣринуди, надјача, надвлада, сломи нечѣју вољу*. – Ако не превѣљи, нѣћ се игра.
- преврѣло сѣрење с *сир који одсѣији пѣсле солѣња*. – Ймам преврѣло сѣрење, нѣмам млади.
- преврѣже свр. *пѣреже*. – Преврѣзѣ стѣку у ладовѣну (*пѣреведе с једноѣ месѣија на друѣо*). – Преврѣзѣ турбѣн (*пѣреже одозѣо*). – Преврѣзѣ ѥакови.
- преврѣљи свр. *пѣребаѣи*. – Кат се зѣпнем, с камен ѣу преврѣлим кѣћу.
- преврѣскује несвр. *врска, шуѣика у ѣовору, отѣежано ѣовори услед узимања алкохола*. – Напѣл се, па сѣмо преврѣскује.
- преврѣрта несвр. *пѣреврѣ*. – Дѣнѣс ѣе преврѣртамо сѣно у ливѣду.
- преврѣрта се несвр. *окреѣе се, пѣреврѣ се*. – Цѣлу нѣћ не спѣм, сѣмо се преврѣртом по крѣвет.
- превѣуче свр. 1. *пѣрезве нешѣио*. – Превѣукомо свѣ дрѣва из брѣнниште; 2. фиг. *пѣоднесе, пѣрепѣији (о мѣци, пѣерѣиу)*. – Кѣквѣ е свѣ превѣукал пѣреко глаѣву, добрѣо е штѣо е јѣште жѣив.
- преглабѣца ж *руѣија, удубљѣње на пѣуѣу*. – По матѣвачки пѣт йма пѣно прѣглабѣце, не йди по нѣг.
- преглабѣи свр. *уједе мноѣо (о пѣсу)*. – Кѣуче му прѣглобѣило нѣгу.
- преглаѣча ж *кеѣѣла*. – Кѣт пѣјде нѣгде, мојѣ матѣи прѣпѣше најбољу прѣглаѣчу.
- прегорѣи свр. 1. *пѣресѣпѣне да даје млеко (о овѣци, краѣи...)*. – Три денѣ несмѣ мѣзли краѣу и она ни прѣгорѣла; 2. *сасѣвим изѣори*. – Прѣгоре кубѣе, мѣбра пѣоново да га кладѣм; 3. *наѣори (о хлебу, шеѣеру)*. – Вѣди лѣб из рѣлну, да ти не прѣгорѣи.
- прегѣсти свр. – Млого ме прѣгѣсти (*каже се ѣиѣији*).
- прегрмѣи свр. *пѣроѣе, издрѣжи пѣешкоѣу, невољу*. – Кѣт сам овој прѣгрмѣл, остѣло е колај рабѣта.
- прегѣсла свр. фиг. *пѣревари*. – Вѣрди се да те не прѣгѣсла.
- прѣдѣне свр. *пѣредахне, мало се одмори*. – Чѣкај мѣлко да прѣдѣнемо, па ѣе дѣидемо.
- прѣдѣои свр. 1. *пѣрепѣлови*. – Прѣдѣошѣе лѣб на пѣла; 2. *пѣодѣли на два дѣла која не морају бѣији једнака*. – Узѣ дѣске и прѣдѣој прѣсѣк, млого ми бѣше шѣрѣк; 3. *издѣоји неки дѣо из ѣелине*. – Не мѣж свѣ тѣј да понесѣш, прѣдѣој мѣлко.
- прѣдѣои се свр. *пѣрѣломи се на пѣола*. – Прѣдѣои се на двѣ половѣне.
- прѣдѣ несвр. 1. *уѣредѣјуѣи ѣреѣиеном пѣрави нѣиѣи*. – Мојѣ сѣстрѣ уѣбаво прѣдѣ; 2. *исѣиуѣиѣи звуке нѣскоѣо йѣона који се пѣрѣливају (о мѣчки)*. – Кѣ[д] тѣурим мѣчку у скѣт, она пѣчне да прѣдѣ; 3. фиг. *лоше пѣроѣе*. – Йма да ми прѣдѣ кѣд га увѣтим.
- прѣдѣиво с *неодреѣена количина исѣредѣне вуне који служи за пѣкање или пѣлѣѣење*. – Нѣко ми дирѣл у прѣдѣиво.
- прѣдѣвача ж *напѣрава од дѣсака пѣрапѣзѣсѣиѣоѣ облика којом се запѣвара прѣдѣи дѣо каѣиѣија на колима*. – Кѣд

- идеш да береш грóје, немóј да заборáиш да у ко́ла гурнш предњачу и сáдњачу.
- прéдњишта** с пл. т. *пéрдњи део кола са рудом и пóчковима*. – Прéдњишта нé како пројдóше, ал' сáдњишта не могáше.
- предрéши (се)** свр. *пéрсвуче (се), допéра (се)*. – Чéкај да предрéшим дрéје, немóј да си тэкóв; – Нé се предрешил, него у ново отишáл у кошáру.
- прéђа** ж *испéредена вуна која служи за ткање или плейтење*.
- прéђи** прил. *пéре*. – Немóј да се бáиш, дóјди прéђи слóнце.
- пресбé** свр. фиг. *пéрвари, обмане*. – Пресбáше га па му узéше свé пáре.
- прссбé сс** свр. *пéрвари се*. – Пресбá се што појдó с њи.
- прежéни** свр. *ожени се пéре спáријeж браћá*. – Тóдор преженил Милáна.
- прежењу́је** несвр. *жени се пéре спáријeж браћá*. – Нéћу да прежењу́јем брáта, нéк се óн прво жéни.
- прежма́ва** несвр. *жмирка, дрема*. – Изр.: Прeжма́ва како сóјка на ју́говину.
- прежмí** свр. фиг. *пéрседи*. – Прeжмáл цéл дóн.
- прежнé** свр. *пéрежање пéреко међе*. – Прeжнéл у мојé. – Прeжéл ми пченицу, има за двá снóпа.
- прéза** несвр. *пéреже, упéреже*. – Напóј волóви па прéзај.
- презáње** с *спáвљање јарма воловима*.
- презíвља** се свр. *пéрзива се*. – Кэкó се презíвљаш?
- презимења́к** м *онај који има испóо пéрзиме*. – Já и мóј презимсња́к се дóбро слáгамо.
- презíда** свр. *распáури и пóново сазидá нешпó збож допáрајалоспáи, пéрзида*. – Едвá решил да презíдам сíд о[ц] туглу.
- прéјде** свр. 1. *пéређе*. – Едвá прéјдó преко брв; 2. фиг. *пéрвари*. – Прешáл ме сóг, ал' нéће више; 3. *пéркипи (о лошцу)*. – Пáзи да ти не прéјде грне.
- прéјде се** свр. фиг. *пéрвари се*. – Прeјдó се, дáдо више пáре.
- прéкај** предл. *пóред, уз*. – Бúди прéкај стóку, пáзи да не улéгне у детéлину.
- прекáлеп**, -а, -о *пéрекаљен*. – Прeкáлен рáденик бéше и óн.
- прекáнта** свр. фиг. *пéрвари, обмане*. – Пáзи да те не прекáнта.
- прекáпе** свр. *множó смрзне, пéрсмрзне (о рукама, ногама, ушима)*. – Не понéсо рукавице па ми прекапáше рúке. – Прeкапáше ми нóге стојéјћи на мрзлицу.
- прекáра** свр. 1. *пéревезе*. – Прeкарáмо слáму од гúвно; 2. *пéрепéра (у нечему)*. – Прeкарáл у пиéње. – Прeкарáла дáра мéру (*множó пéрепéра, пéрврши сваку мéру*); 3. *пéроведе, пéрживи (жодине, животи)*. – Цéл живóт прекарáмо у сиротíњу; 4. *пéрепáури (пéреко жлаве), доживи*. – Прeкарáли смо млóго, па ће и овóј зло да прекарáмо.
- прекардáши** свр. *пéрепéра у нечему*. – Вáчкó е по дúшу добóр, ал' вóли и да прекардáши.
- прекáчи се** свр. *пéњући се пéређе пéреко неке пéрепéре*. – Прeкачí се преко сíд.
- преквáси** свр. в. *пéрекардáши*. – Изр.: Прeквасíла дáра мéру (*множó пéрепéра, пéрврши сваку мéру*).
- прекíне** свр. 1. *пéрекрапáи, раскине*. – Прeкинúл конéц бáш где не трéба. – Прeкинúл свáдбу; 2. *пéреспáне*. – Прeкинúл с Млáу да се дрúжи. – Прeкинúл да купúје од нéг.
- прекíпи** свр. фиг. *дође до спáња неиздржљивоспáи*. – Кэд ми прекипí, нéћу глéдам кудé удáрам.
- прекисéли** свр. *буде сувише кисело*. – Сипá оцéт у пасéул и прекисели́ га.

- прекисељен, -а, -о *сувине кисео*. – Воли да еде прекисељен копус.
- преклапа несвр. *склапањем пресавија*. – Баба и маћи преклапају тканó.
- преклоп м *месѿо где је нешѿо склапањем пресавијано*. – Пукло на преклоп. – Укоравело се на преклоп.
- преклопи свр. *пресавије савијањем*. – Преклопимо ћелим па га туримо на перде.
- преко предл. *кроз*. – Пројде преко њиву и напран пút.
- преко прил. у *тпоку, за време*. – Дојди преко Велигден.
- прековé свр. *поново закује*. – Тарабе се мора прекову, несудóбро заковане.
- прекодн прил. у *тпоку дана, дању*. – Прекодн на ништа не мислим, само пазим на децу.
- прекодёл м *удаљено месѿо, нешѿо далеко*. – Отишёл у прекодёл. – У прекодёл имамо ливáду.
- преком прил. *преко*. – Изр.: Преком прече наоколо близу.
- преконóћ прил. *ноћу, у тпоку ноћи*. – Дојдоше преконóћ и уватише га на легало.
- прекóпа свр. *поново копа, поново окопа*. – Деда ни наредиёл да прекóпамо лóзје. – Момурза ти не добрó окóпана, мора ју прекóпаш.
- прекóр м -Могáре от прекóр не умира (*каже се бесѿидноме*).
- прекóрљив, -а, -о *онај који упућује преко́ре*. – Мајка ми је мло́го прекóрљива. Прво ће те јутро прекóрити: "Да си добра, не би сама дошла" (*нар. песма*).
- прекóрљиво прил. с *прекором*. – Никад ми ништа добрó не рече, него свé прекóрљиво.
- прекорóку прил. *прекоруке*. – Пију вино прекорóку. – Пише прекорóку па се изопивáше.
- прекосвёт прил. *далеко, веома далеко*. – Нема га, као да е прекосвёт отишёл.
- прекрíви шију свр. *фиг. умре*. – Деда Рака прекривил шију.
- прекр́сти свр. 1. *да ново име*. – Прекрстили га: не óка се више Јован него Марјан; 2. *сипа воду у течност, разбласти је (о млеку, вину и сл.)*. – Прекрсти вино и изнесе га пред гóсти.
- прекрупá ж *крупино самлевен кукуруз за исхрану сѿоке (за јарму)*. – Купи млинче за прекрупá.
- прекр́ца свр. 1. *издржи, преживи*. – Прекрца и овуј зиму; 2. *препѿера више (о времену)*. – Ја сам своé прекрциёл, а ти глeдај себ.
- прекр́ши свр. 1. *преломи*. – Узс остн па ми га прекрши; 2. *фиг. премлаћи*. – Кад га уватим, има га прекршим; 3. – Прекршил на патку рёбра (*каже се хвалисавцу, ономе који је сасвим мало радио и хвали се да је мно́го урадио*).
- прекр́ши се свр. – Прекршил се од рабóту (*каже се хвалисавцу*).
- прекúрца свр. *покварти, упрóпастѿи*. – Дадо му сáт, он ми га прекурца.
- прекúрчи свр. в. *прекардаши*. – Ђвчу не воле, прекурчил на свí.
- прекúта (се) свр. *поново (се) сакрије, сакрије (се) на дру́го месѿо*. – Скута páре на еднó мeсто, па и[x] после прекута; – Скуташе се, па се прекуташе.
- пре́лаз м *месѿо где се прелáзи каква прейрека (пошóк, пошóи и сл.)*.
- прелéпен, -а, -о *поново лејљен, прелејљен*. – Има пуно прелéпени листови на књíгу.
- прелéпи свр. *поново залeпи (о ѓуми)*. – Мора гýму на тóчак да прелéпим, несáм ју добрó залепил.
- прелíта несвр. *прелеће, прелепá*. – Една

- грлица стално прелита нашу кућу. – Наш петёл прелита преко тарабе у деда Ракин обор, па се он љути.
- преломси, -а, -о *преломљен*. – Преломена погача не мо[ж] се састаи.
- прелуши се свр. *ољушии се, прелушии се*. – Прелупила му се грбина.
- прељева несвр. 1. *прелива*. – Не прељевај кову с млекó, да ти се не распује код ју нóснш; 2. *фиг. има превине*. – Не прељева ми, па да му стално давам.
- прељева се несвр. *прелива се, излива се из пређуњеног суда*. – Прељева се вода преко óлук.
- прељка ж *пређица на кашу или оџанцима који се закопчавају*. – Најди ми другу прељку, овај ми се покварила.
- преманда свр. *фиг. превари, обмане*. – Куга он не премандал, па ће и теб. – Нешто ме óмаја, па ме зачóс премандаше.
- премапе свр. 1. *пресипане*. – Преманул да се задéва. – Преманула киша да пада; 2. *појусии да боли, пресипане да боли*. – Попи чај и мешина преману да ме боли.
- премањује несвр. 1. *пресипаје*. – Премањују да ме дирају. – Премањује киша да пада; 2. *пресипаје да боли*. – Какó попи лóк, тóкóј почé да премањује рамо да ме боли.
- премени (се) свр. *обуче (се) у чисту или празничну одећу, доћера (се)*. – Пременише га у нóво и пуштише д-и́де на свáдбу; – Премени се, немóј д-и́деш како распарáнда.
- премењен, -а, -о *лепо обучен, доћеран*. – Пáзи на сéбе, увек и́де премењен.
- премењује се несвр. *облачи се у чисто или празнично одело*. – Башта и мáти се премењују, трéба д-и́ду на светáц у Кáрлини.
- преметé се свр. *збуну се*. – Премéто се, па казá друго.
- преметне се свр. *в. премеће се*.
- преми́ва несвр. *још једном бла́го пре пре њовршини*. – Бáба преми́ва сирење.
- преми́вање с *још једном бла́го прање пре њовршини*. – Дóста с преми́вање, изне́сите сирење да мáлко замéзимо.
- преми́је свр. *још једном пре њовршини ојере*.
- преми́ра несвр. *обамире, збуи свести, преврће очима*. – Не мрé, сáмо преми́ра, мóра да бúдемо уз њéг. Мóж без нас, за резíл, да ўмре.
- преми́та (се) несвр. 1. *поново (се) мете, чистии*. – Јá метéм, он преми́та; – Штó ли се метé кад се пá преми́та; 2. *ошјежано зовори, буну (се), брка појмове*. – Напил се, па преми́та кад врéви; – Нé си́гуран, па се преми́та кад врéи.
- преми́шља се несвр. *многó размисља, оклева*. – Ўзни, не преми́шљај се, ће се кáш ако не ўзнеш.
- премлáти свр. *изудара тешко*. – Премлатише га у црешње.
- премоту́је несвр. *премотава*. – Премоту́ју пређу.
- премре свр. *скамени се*. – Премре [о]д стрá кэт сам тој чу́л.
- прему́нта свр. *превари, обмане*. – Премунташе га, па му узéше свé пáре.
- прему́чи се свр. *поднесе неку муку, незóду*. – Нéкако се премучи́мо ову́ј гóдин, а за дру́гу ће видíмо.
- прена́да се свр. *иззуби наду (у некога да ће доћи, јер је каснио, а ипак је дошао)*. – Чека́мо те, чека́мо, па се и пренада́мо; добрó е ка ци и сг стíгал.
- прена́јде свр. *пронађе, открије*. – Пренашли́ му нéку чу́дну бóљку, па мóра да леж́и у бóлницу.
- пренéсе свр. 1. *пресели, однесе с једног места на друго*. – Да óће мáчка да пренесé мáчпши на тавáн, да ју ви́ше не

- смітате. – Пренéсомо цакови у амбар; 2. *учини да нешто постане нечије власништво*. – Пренéл му сво имање, а мeн ништа нe дaл.
- преносује** несвр. *поново носи оно што је већ ношено (о одећи, обући)*. – Све што е брат носио, ја преносујем.
- преобрне (се)** свр. *преокрене (се) (о нечему), промени се (о мишљењу)*. – Преобрнуше буре на другу страну. – Преобрнуше га и он постану голeм домаћин у селo; – Све овој мoра се преобрне и постан како е билo. – Мoра се преобрне, ако мисли да опстане.
- преобрта (се)** несвр. *од преобрне (се)*.
- преобукување с преоблачење**. – Дoсaди с тој њигово обукување и преобукување.
- преобукује (се)** несвр. *преоблачи (се)*. – Преобукује детe поред кубe, да не осeбне; – Не мoж да излeгне, преобукује се.
- преобуче (се)** свр. *од преобукује (се)*. – Преобукла дeцу па личе на кукле; – Чeкај ме, сaмо да се преобучeм па ћу излeгнем.
- продeње с прелажeње**. – У град нeма прeдeње улицу гдe oћеш нeго кудe трeба.
- прeбди** несвр. 1. *прелaзи*. – Пaзи кaкo прeбдиш прeкo брв; 2. *сели се*. – Прeбди у град да живи.
- прeорe** свр. 1. *поново све пооре*. – Нe добрo поорaл па мoра да прeорe; 2. *зађе плузом прeкo мeђе*. – У крв му да прeорe нeку бразду у туђo.
- прeотне** свр. *прeотиме*. – Гoтoво, ћe му прeотнутвeдoјку.
- прeпати** свр. *многo испати, напати*. – Прeпатили смо голeму муку.
- прeпашe (се)** свр. *поново (се) oпашe*. – Прeпaсa вутарку да ми не пaдне; – Несaм се добрo oпaсaлa, па се прeпaсa.
- прeпeк** м *ракцја прeпeченица*. – За светoц чува прeпeк. – У овој буре чувам прeпeк.
- прeписување с прeписивање**. – Свaки дoн им учитeл дaва понeшто за прeписување и понeшто за читaње.
- прeпита** свр. *испита, прeслиша*. – Учитeл га прeпитaл декламaцију, а oн ју нe научил. – Прeпитaј и[х] да видиш да л' знају штo су учили.
- прeпита се** свр. *прeслиша се*. – Мoра се прeпитaм да видим да л' сам научил.
- прeштување с прoиштивање, прeслишавање**. – Ка[д] цe научи, добди прeштување.
- прeпише** имање свр. *прeнесе имање судским пућем*. – Баштa прeписaл имање на брaтa, а за мeн ништа нe оставил.
- прeплакиња** несвр. *поново проише (о посућу)*. – Бaба прeплакиња судoви, да буду пoчисти.
- прeплaкне** свр. *поново проише*. – Да прeплaкнем судoви, па ћe сeднeмо да eдeмо.
- прeплaтне** свр. *прeблeди*. – Тикe прeплaтнe и сeдe.
- прeплaтнeје** свр. *од прeплаитне*. – Нeма, нeма, па прeплaтнeје. Тaкoј цeл дoн. Кaквo ли му e? Мoра га вoдим ку[д] дoктура.
- прeплaши** свр. *прeстираши*. – Пaзи да ти нeки не прeплaши детe.
- прeплита** несвр. 1. *поново плeтe, расплeтe нешто па поново плeтe*. – Прeплита цeмпир; 2. *јeдвa идe од изнeмoжлoстии*. – Прeплита крaци, не мoж д-идe срчeно; 3. *фиг. oтпeжанo жовори*. – Прeплита с eзик.
- прeповије** свр. *бeбу развије па је поново повије*. – Прeповиј детe, умoчaлo сe.
- прeпoзнавa** несвр. *прeпoзнаје*. – Не прeпoзнавa никoг, сви су му стрaни.

пресполо́ви свр. *подели на пола*.

препра́вен, -а, -о *преправљен*. – Препра́вена кúћа за мѐн, а попрáена за нѐг.

препра́си, -а, -о *в. исправен*. – Све препра́сене ства́ри стоје на едно́ мѐсто.

препра́и (се) свр. 1. *исправи (се), прекроји (се), преобрази (се)*. – Препра́ймо ста́ру кúћу. – Препра́ише му кожуче. – Препра́ймо га, више нѐ онáј човѐк; – Тара́бе се мо́ра препра́е. – Копора́н се тре́ба препра́и. – Ра́ка ме са́мо рези́ли, мо́ра се и он еднóпýт препра́и; 2. *буде (се) по нечијој вољи*. – Увек ми препра́е, не да́вају да бúде кáко ја мислим; – Штогодѐр по́чнем, све ми се препра́и.

препра́ља несвр. 1. *исправља, прекраја, преудешава*. – Препра́ља кúћу. – Препра́ља чаши́ре, да му бúду пóтесне; 2. *биви по нечијој вољи*. – Не́ки чúдни лúди, нѐ знају шта́ о́жеју. Já о́ћу овако́ј, они́ ми препра́љају; ја́ о́ћу онако́ј, они́ ми па́ препра́љају. И нашóл сам се у бездѐр. Насмѐли ме, нѐ знам кáкво да пра́им.

препра́ља се несвр. *преображава се, исправља своје жрешке*. – Почѐл да се препра́ља, ће бúде човѐк од нѐг.

препра́љан, -а, -о *преправљан*. – Узѐл нòв, а мѐн дáл препра́љан аста́л.

препра́љање с *исправљање*. – Цѐл вѐк сам провѐл у опра́љање и препра́љање ста́ре ства́ри.

препра́љен, -а, -о *преправљен*. – Препра́љене ло́жге и канáте.

препре́гне свр. *волу промени ситрану (дешњака упрегне на месито левака и обратино)*. – Бађáв препре́гне волóви, нѐће ни да мóкну.

препре́за несвр. *од препрегне*. – Препре́за волóви, мисли да ће бо́ље да вучу́.

препри́да несвр. *препреда*. – Мáти препри́да пре́диво. – То́ј се еднóпýт преде́, а нѐ да га по́сле препри́даш.

препрóда свр. *купи нешто по за прода*. – Купи́л ја́ре па га óдма препро́дал и зараде́л двѐ ба́нке.

препро́дава несвр. *препродаје*. – Све што кúпи препро́дава.

препро́давање с *препродаја*. – Препро́давање ми не́како не íде од рúку.

препрóти свр. *поново уприти*. – Препрóти га, нѐ се добро́ упртíл.

препу́ни свр. *превише стави, превише напје*. – Препуни́л канáте з-грóјзе. – Препуни́л ча́шу с винó.

прерабóти се свр. – Преработи́л се (*каже се лењивицу, ономе ко избежава да ради*).

прера́ди свр. *фиг. превари, обмане*. – Пази да те он не прера́ди, сви́ га зна́ју као тэ-кво́г.

прера́ни свр. 1. *прехрани, исхрани*. – Не мóгу че́лад да прера́ним; 2. *нахрани више не́го што́ треба (о ситоци)*. – Прерани́л волóви, па ће пукну́.

прера́ни се свр. *прехрани се*. – Íдемо у на́дницу да се прера́нимо.

прере́ди свр. *препокрије (о крову)*. – Прере́ди ћера́миду на кúћу.

прери́пи свр. *прескочи*. – Прери́пи јѐндек и па́до у тра́ву.

прери́пне свр. *в. прерипи*. – Наше петличѐ прери́пну преко тара́бе, па се умеша у ту́ђе коко́шке.

прери́пување с *прескакање*.

прери́пује несвр. *прескаче*. – Нѐма брв на ре́ку, па мо́рамо да ју прери́пујемо.

прерóди свр. *мно́го понесе, обилно роди, донесе (о плодовима)*. – Ову́ј гóдин сли́ве су преродиле.

преру́би свр. *пресече*. – Преру́би ми овáј кривáк овде́.

пресóне свр. *пресахне, пресуши*. – Пресóну́ли кла́данци, пресóну́ли и бунари́.

преса́ди свр. *поново засади*. – Граду́шка

- убила момурзу, мора да ју пресадимо.
- пресамије се свр. *савије се (од бола и сл.)*. – Пресамил се, па само стёне.
- пресэдне свр. 1. *поређе из возила у возило (о возу, аутобусу)*. – У Сталаћ треба да пресэднемо у други вóз; 2. *нелагодно се осећа, нешто непријатно доживи*. – Кад он дојде, свё ми пресэдне. – Пресёде ми ручóк.
- пресэди свр. *одседн*. – Пресёде цёл дон, ништа не повати у руке.
- пресэдник м *председник*. – Жалил се кут пресэдника, мисли да ће он да му помóгне.
- пресэје свр. 1. *поново посеје*. – Детелина му не нiкла, па мора да ју пресэје; 2. *баци преко међе (о семену)*. – Пресэјал пченицу у комшијско.
- пресэк м *преграда за житио у амбару*. – Напунимо три пресэка сас пченицу.
- пресечё свр. 1. *пререже*. – Носимо колáч у цркву да ни га поп пресечё; 2. *фиг. уљани*. – Кат чý тóј, нешто ме пресече преко мешину.
- пресечё се свр. *фиг. уљани се*. – Пресёко се кад видó змију.
- пресёпе свр. *пресёпа*. – Пресёпи млекó не кову у влаше.
- пресипување с *пресёпање*.
- пресипује несвр. *пресёпа*. – Пресипује ракију из балон у шишићи.
- пресиса свр. *фиг. попије преко мере (о алкохолу)*. – Пресисал, па се праси.
- пресица несвр. 1. *пресеца*. – Пресица ни пút; 2. *прасира (о пуйу)*. – Пресицају пút бáш кроз моју њиву.
- прескака несвр. 1. *прескаче*. – Прескака преко плóт и берё туђе јáбуке; 2. *преииче, осипаје нешто од нечега*. – Нё[ћ] це прáим добёр нако ми прескака. – Сипи на децу онóлко колкó могу да поеду, а не да им прескака, па да тóј
- врљамо на праци.
- прескóчи свр. *осипане, преосипане*. – Што од луди прескóчи праци ће посдý.
- прескрца свр. *издржи, преживи*. – Дёда прескрца и ову́ зиму.
- преслава ж *лепша слава (сспоредна), кад се не зову жосипи или се зове мање нежо кад је слава, која је обично с јесени или преко зиме*. – На преславу зовём само своји блiзњи, а на светóци сви.
- преслáви свр. *прослави*. – Нёкако преславимо светóц.
- пресно млекó с *млеко које није кувано*. – Дёда ни давáл пресно млекó да будемо поздравн.
- пресóл м *прокувана слана вода, преслана вода*. – Турила сiрење у пресóл. – Да направим пресóл за сiрење.
- пресóлен, -а, -о 1. *преслан, пресољен*. – Бóље ти е да досóлиш, а не да едеш пресóлено; 2. *фиг. много скуп, прескуп*. – Пресóлено, ништа се не купује.
- преспí свр. *преспава, преноћи (код коза)*. – Преспáл ручóк. – Преспí куд нáс, па си јутре иди.
- пресрiта несвр. *пресрепа*. – Пресрiта га па га бiе.
- престáља (се) несвр. *представаља (се)*. – Тóј за нег ништа не престáља, тóј ће он лóко да подiгне; – Престáља се да е нешто големо, а он ништа не.
- престањује несвр. *престпаје*. – Почёла кiша да престањује.
- престой свр. 1. *од дугог сипања се уквари, прокисне (о јелу)*. – Престојал насуљ, немој га едеш; 2. *одсипоји*. – Цёлу ноћ престојал пред врата, не смёл да улёгне у кúфу.
- престолница ж *престоница, главни град*. – Има д-им чóк у престолницу да се жáлим.
- престрели (се) свр. *препадне (се)*,

- уџлаши (се)*. – Престрели ме нешто у срце кат чу да мѹжеви позивају у војску; – Не се престрелил кад је чул да га траже четници.
- преступи** свр. *уђе у кућу*. – От како сам преступила праг у твоју кућу, отог главу не мог да подигнем.
- пресуван**, -а, -о *пресован*. – Монопол узима само пресуван дуван.
- пресување** с *пресовање*.
- пресувује** несвр. *маша се за нешто преко нечега*. – Пресувује руку преко плот и беремн сливе.
- пресупе** свр. *маша за нешто преко нечега*. – Пресуну руку преко тарабе и довати јабуку.
- претака** несвр. *прећаче*. – Деда и башта претакају вино.
- претежај** свр. *посијане итеже на дружој страни*. – Нека палања малко претежај, а не само кијац.
- претежује** несвр. *посијаје итеже на дружој страни*. – Претежује на десну страну, може кола да ти се изврну.
- претекне** свр. 1. *преситијне*. – Тркали се и Добри га претекал; 2. *преосијане*. – Ако ми претекну паре, ћу купим нешто за у кућу.
- претера** свр. 1. *превезе*. – Претерамо сламу од гувно; 2. *преврши мера у нечему*. – Претера га у инат; 3. *преживи*. – Толке године сам претерал, а он ће ме учи како треба да се работи; 4. *проведе (о дану, празнику и сл.)*. – Два денá претерамо дом. – Претерамо светáц.
- претеретен**, -а, -о *преоиптерећен*. – Млого е претеретен, од работу главу не дíза.
- претерети (се)** свр. *преоиптерећи (се)*. – Не пропуњујте кола, да не претеретите волóви; – Претеретила се с работу па се поболела.
- претерување** с 1. *превожење*. – Дошло на ред претерување дрва и[з] шíбу; 2. *превршавање мере у нечему*. – У пијење нема претерување, ел вино мирује у буре а бучи у главу; 3. *провођење (о дану, празнику и сл.)*. – Млого смо се истрошили око претерување свáдбу, па сá[г] глédам да се некако искобéљам из дугóви.
- претерује** несвр. 1. *превози*. – Претерују дрва из брáниште у ливáду; 2. *превршава меру у нечему*. – Претерује у пијење; 3. *проводи (о дану, празнику и сл.)*. – Претерује дни у самотињу. – Претерује свáдбу.
- претеслими** свр. *преда (о новцу)*. – У недељу 15. марта 1841. у Горње Матевце претеслиммо паре од вилајет на Жику Ђорићевскога и на Игу Шићерковога и на Ранђела Еливућевога (*из записи који се налази у књизи "Пенџикосџар" цркве Горњомајтејевачке*).
- претиска** несвр. 1. *прииписка*. – Нагазил ми ногу па ми ју претиска; 2. *фиг. сипеже, ириипеже, приморава*. – Претиска децу да уче. – Претиска га да работи.
- претискање** с *примораванье*. – Претискање не помага, дај му вољу па ће видиш како ће учи.
- претисне** свр. 1. *прииписне*. – Поклóпи, па с камен претисни; 2. *фиг. примора, ириипежне, сипежне*. – Мора га претиснем да учи. – Претиснул сам га, сáг седí дом.
- претица** несвр. 1. *преииче, иресипиже*. – Иде срчено и сви нис пúт претица; 2. *преосијаје*. – Све му претица.
- претовар** м *преседање, премештање из једног саобраћајног средстава у друго*. – У Сталаћ имамо претовар за Врњци.
- претовара** несвр. *исповарује из једних кола и повари у друга (о одреву, роби и др.)*. – Претовара дрва. – Претовара цаковни.
- претовари** свр. 1. *наповари више но шпо треба*. – Претоварил кола па му се

- покршила; 2. *пренесе повар из једних кола у дружа или преудеси повар.* – Претоварите дрва у моја кола. – Претоварите малко од могоаре и на коња; 3. *фиг. пререде.* – Претовари́л мешину, па сáл стéње.
- претопа́ра** се несвр. *честіо мења одело, честіо се свлачи и облачи.* – Као да има млого, па се сáмо претопа́ра.
- претóчи** свр. *пренесе, преместіи цревом из једног суда у дружи (о вшју, ракији).* – Преточи́мо вино из голéмо буре у мáло.
- претр́гне** се свр. *изр.: Претр́гал се од рабóту (каже се ономе који се пренемаже, који се (побоже) прекинуо од рада).*
- прстрéбeн**, -а, -о – Није ни он нéко претрéбено жíто (*каже се ономе који није добар, укожа се нема поверења*).
- претр́за** се несвр. *од претр́зне се.* – Изр.: Не претр́за се млого (*каже се ономе који се не појуди да није уради*).
- претр́не** свр. *изненада се ујлаши.* – Кад га видó, претрну́ о[д] стрá.
- претру́пи** свр. 1. *прекрајіи, пресече дебло (песіпером, секиром).* – Бес трупáру не мóж да претрупиш туј греду; 2. *поделити на два дела по ширини, преполови по ширини.* – Кэт смо се делили, њіву у Кóмрен несмó цепіли нéго смо е претрупіли и свáк доби́л по по́ла; 3. *презризе (о сїоци).* – Улéгле свіње у њіву, па ми претрупіле двáес стру́ка момурзу.
- прету́па** свр. *фиг. превари, обмане.* – Пáзи се да те не прету́па.
- прету́ри** свр. 1. *преварне.* – Претури́л свé по ку́ћу и нé нашóл онóј што е тражил; 2. *изврне.* – Претури́л кола на óкуку; 3. *доживи, преживи.* – Преко глáву претури́л óба рáта, па мóра да пáти од жівци; 4. *преведе, без довољно знања положи (о разреду).* – Претури́ше га у дрúги рáзред нако си ништа нé знал; 5. *преместіи.* –
- Прету́ри тóј тóчак овáм а овáј тáм, па да видимо кáко ће іду.
- прету́ри** се свр. *изврне се.* – Претури́ше се кола, едвá и[x] успраймо.
- прету́ца** свр. *повреди, јакó се удари.* – Кудé претуца р́сти на нóге? –С чýк си претуца́ голéмчић, па ме сáг боли.
- прéће** несвр. *прекрива жеравицом и врелим пелелом, запрепáва.* – Глéдамо кáко бáба прéће компирі у пéпел и чéкамо да се испечу́.
- префр́иган**, -а, -о *лукав, препреден.* – Префр́иган како лисица.
- прецв́тї** свр. *прецветіа.* – Прáскве прецв́тэле, сáг цв́те сліве.
- прецéди** свр. *поново процеди.* – Прецéди овој млекó, мóжда има нéки рус у нéг.
- прецедник** м в. *преседник.*
- прецéпи (се)** свр. *прејлаши (се), јакó (се) ујлаши.* – Пáзи да ми не прецéпиш детé, па пóсле нé знам кáквó да му чиним кá[д] це трза у сáн; – Прецéпи се кáд видó змију.
- прéче** прил. 1. *важније.* – Прéче ми да нараним стóку, па тэг да се одмáрам; 2. *ближе.* – Прéче ми е ако ідем по овуж врвину.
- Прéчиста** религ. *седмица у којој је велики празник Ваведeње Пресвeїте Божородице, 4. децембра по новом календару.* – На Прéчисту се не перé.
- прéчица** ж *преки, краћи пої или сїаза.* – Увáти овуж прéчицу, прé ће стігнеш на Дáбила.
- пречопр́љи** се свр. *направи колути наїред или назад.* – Н-умém да се пречопр́љим преко глáву, па ми се деца́ смеју.
- пречу́ка** свр. 1. *фиг. превари, обмане.* – Пречу́каше га, узéше му свé пáре; 2. *фиг. поїпоиши (о новцу).* – Пречу́кал пáре, па сáг дýва у р́сти.

- прешíва несвр. *поново ушíва*. – Ушíва на прешíва.
- прешуши свр. *пресуши*. – Прешушил бунáр, нéма ни кáпку вóду.
- пржéно с *ошíићи назíв за јело сíправљено пржењем*. – Оћеш да ти бáпка напáн нéшто пржéно? – За ручóк íмамо пржéно.
- пржéно јáјцé с *кајáна*. – Јúтром га чéка пржéно јáјцé. – Дóцко вóли да едé сáмо пржéна јáјца.
- пржуља ж *сíрава за пржење кафе*. – Гóспе печу кáву у пржуљу. – Мојá бáба је за светóц у пржуљу пéкла рж н од нéг праíла кáву за гóсти.
- при предл. *уз, код, поред*. – При мéн трéба нéко да бóде. – Нéк живí нéко при мéн. – Нéк се нáјде нéко при мéн.
- прибéре свр. 1. *скући, прикући*. – Да прибéремо пóље, па ће тóг да прáмо свáдбу; 2. *површи уради*. – Прибрáл слíве као од беду; 3. *фиг. ослободи мука, смилује се (о Бо́гу)*. – Мóлпí Бóга да га прибéре.
- прибéре се свр. 1. *ошáмећи се, дође себи*. – Прибéри се, не прáви вíше цумбýс!; 2. *скући се, буду на окупу*. – Кэд се прибéремо, ће сéднемо да рúчамо; 3. *нађе се, буде код куће*. – Прибéри се еданпúт дóм, да знáмо да си дóм.
- прибíва пéгу несвр. *пóдсмева се*. – Свáкоме прибíва шéгу, а не вíди да га свí смејýју.
- прибíје се свр. 1. *заради да се испуче*. – Прибíло му се, сврбí га дýпе; 2. *помери се ради добијања просéјора*. – Гóсти, прибíте се мáлко, да сéдне Мíкайл; 3. *прíљуби се уз шíпо*. – Прибíл се уз шíд, па се не мóж одлéпí од нéг.
- прибíра несвр. 1. *сакуйља, прикуйља*. – Бáба и дéда прибíрају бáчу; 2. *окуйља*. – Прибíра стóку да ју тéра дóм.
- приблíзи се свр. *приближи се*. – При-
близíло се да си íдемо дóм.
- прíбогу прил. *као на прíмер*. – Доживéл сам да живím сáм као прíбогу онí што нéмају дéцу.
- привáрди (се) свр. *прíпази (се)*. – Привáрди ми óвце да отíдем за вóду; – Привáрди се од Рúјчу, óн óће да убодé.
- привáрка (се) свр. *в. приварди (се)*.
- привáта (се) несвр. *прихваћи (се)*. – Привáта што му се кáже; – Штó се привáташ кэд не мóжеш да урабóтиш?
- привáти (се) свр. *прихвати (се)*. – Приватí га као човéка, а óн бíл змијá; – Приватíл се да га чува.
- привáткиња ж бот. *бресква чије се месо не може одвојíти од кошíице*.
- прíватник м *приваћи́ни пóслодавац*. – Кут прíватника íма да рабóтиш, а да не пítујеш за плáту.
- приведé детé несвр. *преудајом пóведе са собом дејте*. – Привéла сам еднó детé, а затéкла двá.
- прívечер прил. *предвече*. – Дóјди ми прívечер на пéнџер, íма нéшто вáжно да ти кáжем.
- привíја се несвр. *прíбија се уз ко́жа, прáжи нежностí од ко́жа, приклања се*. – Детé се привíја уз мáтер да му дадé сíсу.
- приврéми свр. *дође време нечему*. – Приврeмíла свинjá за прасéње.
- привр́же свр. *привеже, овлаш веже*. – Привр́жи коњá за слíву.
- привр́зан, -а, -о *привезан, овлаш везан*. – Кóлко да е привр́зан.
- привр́та несвр. 1. *окуйља, окуйља око себе*. – Привр́та óвце на ливáду; 2. *чува, пáзи*. – Привр́там дéцу кóлко мóгу.
- привртí свр. 1. *сачува, ушíведи, пришíведи*. – Онóлке пáре, а нé привртéл ни паркú; 2. *буде увек присушíан, буде увек на једном месíту*. – Привртí дýпе на

- едно мѐсто и ћути си.
- привррти** се свр. 1. *нађе се, буде код куће.* – Привррти се дѐм, мѐжда ће неки да те тражи; 2. *веже се, буде уз некоџ ради зиједничкоџ живоџа.* – Привртел се уз мѐн као да са[м] му ја башта и мати.
- пригмѐчи** свр. *пригмѐчи.* – Грѐда ми пригмѐчи нѐгу.
- пригѐтви** свр. *пригѐреми на брзину нешиџо за јѐло.* – Забалај гѐсти док ја нешто пригѐтвим за ручѐк.
- пригрди** свр. *пригрокће (о свињи).* – Зѐшто ли свиње пригрдѐше, да се несѹ од нешто уплашиле.
- пригрне** свр. 1. *мало се оџрне.* – Пригрни гѹњу, да не осѐбнеш; 2. *на брзину оџрне (о њиви, виноџраду).* – Пригрнѹмо мѐмѹрзу, па се преселимо у лѐјзе.
- прид** м *приде, додаџак.* – Трамнимо се, па му за овцу дадо две банке прид.
- придава** несвр. 1. *расџте, џовећава џтежину.* – Овџ мѐсец прѐсе придалѐ едно пѐшес кџла. – Ич не придава, као да га не рѐнимо; 2. *придаје, мари, обраћа џажњу (на некоџа, на нешиџо).* – Прѐ придавал важнос на свѐ, па се о[д] тѐј и оболѐл.
- придџгне** се свр. *оздрави мало, оџорави се.* – Бѐше млѐго бѐлан, сџг се мѐлко придџгал.
- прижџжа** несвр. *јѐко џреје (о сунцу), џрийџца.* – Прижџжа, да пограбимо с рабѐту, ће крне неѐко нѐвреме.
- призам** прил. *до земље, уз земљу.* – Онѐј грѐјзе штѐ е призам, свѐ се подувѐло.
- призѐтко** м *човек који је џризећен.* – Изр: Призѐтко е пѐцрн од гѐврана.
- призџва** несвр. *дозива к себи.* – Онѐ га призџва, ѐн се не осџва.
- пријде** се свр. – Приишло му се нѐпоље (*да обави физиолоџике џоџребе*).
- прииц**, -а, -о *који џриџада џриџи.* – Приина тѐрта билѐ нѐјубава.
- приица** ж *дем. и хиџ. од џриџа.* – Тѐ е мојѐ слѐтка приица.
- приичин**, -а, -о *в. џриин.*
- приџа** ж *мајка јѐдноџ од брачних друџова џрема родитџельима друџѐџ брачноџ друџа.*
- пријана** ж *в. џриџа.* – Пријано, кѐквѐ рабѐте деца?
- пријанин**, -а, -о *који џриџада џријани.* – Тѐ е пријанин ћѐлим, добџен на Младѐнци.
- пријанка** ж *хиџ. од џријана.* – Пријано, пријанке, кѐдѐ ће дѐјдете куд нѐс?
- пријанкин**, -а, -о *који џриџада џријанки.*
- пријанче** с *дем. од џријанка.* – Тѐ с моѐ пријанче, нѐком га не давам.
- пријатељ** м *оџац јѐдноџ од брачних друџова џрема родитџельима друџѐџ брачноџ друџа.*
- пријатељџца** ж *в. џриџа.* – Спрѐмамо се ће ни дѐјду у гѐсти пријатељ и пријатељџца.
- пријатељџчка** ж *дем. и хиџ. од џриџаџтељџца.* – Увати се до пријатељџчку да џграм.
- пријде** свр. *приђе.* – Пријди му, неће те уџпе. – Пријди ако смеш! – Не смѐ му пријде.
- пријин**, -а, -о *в. џриин.*
- прикаден**, -а, -о *заџорѐо, џриџорѐо.* – Као да е копѹс мѐлко прикаден.
- прикади** свр. *заџори, џриџори.* – Пѐзи кѐкѐ кладѐш ѐган, да не прикадиш пасуљ.
- прикади** се свр. – Прикади се дѐм (*буде код куће*).
- прикаже** свр. 1. *џокаже, исџакне (нешиџо).* – Нѐма кѐквѐ да прикаже. – Кѐд му неки улѐгне у кѹћу, мѐ[ж] се сѐмо обрѹка; 2. *оџише, џокаже.* – Приказѐ дѐктуру кудѐ ме болѐ и ѐн ми прѐписа лѐкови.
- прикаже** се свр. 1. *џокаже се, уздигне се.* – Приказѐл се како прѐви домаћин; 2.

- причисти се, привиди се.* – Нешто ми се у сѣн приказало.
- приказање** с *привиђење, нека фанџа-стична појава, халуцинација.*
- прикај** предл. уз. *пород.* – Стој прикај сјид. – Станул прикај бандеру.
- прикакрај** прил. *са сѣране.* – Иди прикакрај да се не замажеш.
- прикалџмути** свр. *на брзину припреми јело.* – Млого сам гладан, прикалџмути нешто да едем.
- прикан** м *аузм. од прики.* – Ђ, мој прикане, не може тој кѣко ти мислиш, него кѣко кажу браћа.
- прикара** се свр. *присвађа се.* – Прикарало му се, беж од њег.
- прикачи** свр. *придода нешто с циљем да се напакости.* – Прикачише му још да е и краљ, па га осудише на две године.
- прики** м *друж, пријатељ.* – Прики, пошто су ти теј поприке? – Срѣто се с прики, па сѣдомо у кавану да малко поврѣнмо.
- прикица** м *дем. и хий. од прики.* – Прикице, дојди куд мѣн, да се сѣти испричамо.
- прикљѣшти** свр. *пришисне, принуди, прићера у тиеснац.* – У сѣд га прикљѣштише и он признал свѣ.
- приковѣ** свр. *не закује како треба.* – Приковаљ тарѣбе, и па му падле.
- прикод** м *приход.* – Од њиву у Равниште имамо мали прикод.
- прикѣди** несвр. *приходи, доноси корист.* – Немам кѣрис од њег, ништа не прикѣди.
- прикѣље** свр. *закоље.* – Дѣда ће дојде, сѣмо да прикѣље прѣсе.
- прикрајчѣк** м *сасвим мали део неке површине.* – Дошѣл сам до прикрајчѣк лѣже.
- прикрајчи** свр. *дође скоро завршејку рада; још мало па ће завршејти оно*
- што је започео.*
- прикрајчује** несвр. *завршава са радом, долази до краја рада.* – Прикрајчујем с копање.
- прикрѣи** свр. *на брзину нешто закрѣи.* – Прикрѣи цаковн, па д-и[де]м на вршу.
- прикрѣи се** свр. *фиг. изађе из сиромаштва, побољши имовно стање.* – Некако се прикрѣимо, мо[ж] се живи.
- прикрѣице** свр. *пришвори.* – Прикрѣици врата. – Прикрѣици пѣнѣер да не улазе мује у сѣбу.
- прикупи** свр. *докупи, купи још мало.* – Да несмо прикупили жѣто, останули би гладни.
- прикурчи** свр. *прекомерно досади, прѣћера, да не може више да се издржи.* – Прикурчи ми, па га истѣра ис кућу.
- прилѣпен**, -а, -о *површно залѣљен, прилејљен.* – Прилѣпене пѣре, едѣ и[х] разлепи.
- прилѣпи** свр. 1. *површно залѣји.* – Некако прилепи гѣму на тѣчак. Кѣт стѣгнем дѣм, мора ју прелѣпим; 2. *фиг. удари шамар, ошамари.* – Сѣл се он чѣе, прилѣпи му едну шљѣкавицу те га умири.
- прилѣпи се** свр. 1. *залѣји се.* – Прилепиле се пѣре, едѣ се одлепише; 2. *фиг. услади се.* – Гибѣница ми се прилепи за срѣце; 3. – Прилепиљ се као таксѣна мѣрка (*буде сѣјално уз коѣа, досади коме*).
- примѣкне** се свр. *примакне се.* – Примѣкну се уз остѣл и пѣче да едѣ.
- примѣц-измѣц** м *каже се нераднику који зна да се примакне кад се једе а одмакне кад треба да се ради.*
- примаѣња** (се) несвр. *примиче (се).* – Примаѣња столѣчку ус кубѣе, ѣће се грѣје; – Кѣ[д] треба да се работи, он се одмаѣња, а кѣ[д] треба да се едѣ, он се примаѣња.
- примѣте** свр. 1. *почне да мѣте.* – Кѣд, Младѣна приметѣ, дѣгне се прашѣна да

- не мѡж ѡко да отвориш; 2. *меѡлом скуѡи*. – Примети мѡлко плѣву, да ју кокѡшке не рашчобрљују.
- примете се** свр. *добѡје се воља за меѡењем*. – Кад ју се приметѣ, онѡ пометѣ свѣ собе, а кад нѣ, нѣ. – Примѣло ју се, па и обѡрпѡмете.
- прѡми** *узвик којим се коњу наређује да ѡдидѡгне нођу*.
- прѡми** свр. – Примѡли га у вѡбрику (*запѡслио се*).
- прѡми се** свр. 1. *омлади се*. – Примѡл се вилдѡн, почѣл да растѣ; 2. *прѡхваѡи се нечеђа*. – Примѡл се да работи, ѡма да работи.
- примѡта** свр. *прѡкуѡља, скуѡља*. – Примѡта плѣву, да ју кокѡшке не рашчобрљају.
- примѡца (се)** несвр. *в. прѡмациња (се)*. – Примѡца столѡцу уз остѡл; – Примѡца се ус кубѣ, осѣбал.
- прѡмка** *ж прѡѡна, прѡеѡиб између ѡрбуха и нође*. – Болѡ ме у прѡмку.
- прѡморѡва** несвр. *прѡсиљава*. – Приморѡвају га да учи.
- прѡмршти** свр. *закрѡи ѡцеѡано месѡо без умеѡања прѡчеѡа неђо само концѡм, прѡѡежуѡи јѣдан крај ѡцеѡанѡг месѡа уз друђи*. – Примршти врѣћу, кѡлко да ѡма у кѡквѡ да сѡпем пченицу, друђи пѡт ју шѡ[ј].
- прѡмучнѡ** свр. *ухваѡи чежња, мука*. – Примучнѣло му за дѡм, па се врнѡл из град. – Примучне му па излеже нѡпоље.
- прѡнесе** свр. *донесе близу*. – Свѣ са[м] му принѣла, сѡмо да едѣ.
- прѡнова** *ж беба, новорођенче*. – Чѣкамо прѡнову. – Добѡли смо прѡнову.
- прѡнѡви** свр. *добѡје бебу, ѡроди се*. – Кѡдѡ ће Милѣва да прѡнѡви? – Јѡш мѡлко па ће и нѡша снѡјка да прѡнѡви.
- прѡнѡси** несвр. *доноси (ѡ јелу)*. – Не прѡнѡси ми, несѣм глѡдан.
- пришуђује** несвр. *прѡсиљава*. – Пришуђују ме да лѡжем.
- приѡди** несвр. 1. *прѡлази*. – Јѡриѡи ми приѡде, не бежѣ од мѣн; 2. *долази, прѡсеђује*. – Мѡј сѡн отишѡл у град, ал' ми приѡди. Неће ме напѡшти као што су тѡј учинѡли друђи.
- приѡка** свр. 1. *пѡчне да вичѣ, прѡвичѣ*. – Кѡт приѡка, свѡ прѡтрнѡше; 2. *прѡдвѡкне*. – Приѡкај на дѣцу да се умирѣ.
- припѡдне** свр. 1. *прѡсѡпане чије власнишѡво*. – Нека Бѡшку припѡдне лѡјзе у Гѡне а мѣн у Вѡник; 2. *изненада се јѡко прѡрѡлаши*. – Припѡла ми мѡка, па едѡвѡ стоѡм.
- припѡжује** несвр. *обраѡа прѡжењу на кођа, на шѡо, чува*. – Припѡжује на ѡвце да не улѣгну у дѣтѣлину. – Припѡжује на грње да не прѣјде. – Док сам у пѡље, свѣкрѡва ми припѡжује дѣцу.
- припѡжује се** несвр. *прѡзи се, чува се*. – Припѡжује се от кѡче да га не уѡпе.
- припѡзи** свр. *обраѡи прѡжењу на кођа, на шѡо, прѡчува*. – Припѡзи на дѣцу. – Припѡзи на млекѡ да не излѣгне. – Припѡзи ми на дѣте док се не врнем из бѡчу.
- припѡзи се** свр. *прѡчува се*. – Припѡзи се од нѣг.
- припѡше (се)** свр. *ѡпаше (се) (ѡ кеѡѣљи, прѡѡѡлонама)*. – Припѡше прѣгљѡчу, па сѣј брѡшно; – Припѡше се, видѡш, гѡће ће ти пѡдну.
- припѣчина** *ж прѡѡека, јѡка врѡшина*. – Опрлѡ припѣчина, мѡра се ѡде у лѡдовѡну.
- прѡпит**, -а, -ѡ *мѡло прѡпан, прѡднѡшѡи*. – Мѡлко е прѡпит, бѣж од нѣг.
- припѡца** несвр. *јѡко жреје (ѡ сунцу)*. – Припѡца, ће се покѡрѡи врѣме.
- припѡца се** несвр. *жреје се (на сунцу, прѡред вѡѡре)*. – По цѣл дѡн се припѡца ус кубѣ.

- при́пне свр. *при́пнине, при́пнили*. – Кэт га при́пнем, мо́ра да казу́је.
- при́повсс м *при́ча*. – Оста́л при́повес от ста́ри људи да се заветина мо́ра по́штује.
- припоје́ свр. *почне изненада да пева*. – Приноја у сѣв глас, да га сви чу́ју.
- припра́и (се) свр. *при́прими (се), при́прави (се), на́прави (се) нешто, склепа (се)*. – Припра́ј нешто за руча́к. – Припра́ймо си убаву ку́ћницу и сѣг мо́же Бог да ни ви́ди: – Ёл се при́праи нешто за еде́ње? – Овако́ј се ви́ше не мо́же, мо́ра се при́праи не́ка ку́ћница.
- припрди́ свр. *почне да прди*. – Кэд га ви́дим, о́дма ми се попрди́.
- при́пре свр. *при́пнине, при́пнили, при́птера у ти́снац*. – Припрли́ га, па не́ма куд, мо́ра да приста́не.
- при́прос, -та, -то *при́лично прости́, при́злуд*. – Момче́је ма́лко при́просто.
- прирабо́ти се по́ље свр. *заврше се пољски радови*.
- прири́па свр. *почне да скаче, по́скака, по́скаче*. – Прири́па ми не́што ср́це. – Видо́ше змију́ и прири́паше да ју уби́ју.
- приро́ди (се) свр. *роди (се) де́те у дру́жом браку*. – Дове́до ће́рку и природи́ сина; – Едно́ дете́ дове́до, а едно́ се при́роди.
- приро́ђен, -а, -о *рођен у дру́жом (или ком следе́ћем) браку*. – На приро́ђено дете́ мло́го па́зим.
- приру́нса свр. *почне жласно да плаче, жласно зайлаче*. – Приру́нса кэд га прикљешти́ше да при́зна.
- приру́ца свр. *почне да виче, при́виче*. – Ти́ке чу́ како́ не́ки при́руца.
- присирома́ прид. непром. *сиромашан, али не то́лико*. – Присирома́, ал' се не пода́ва.
- прискрби́ свр. *при́шпеди, уи́шпеди*. – Прискрби́ не́ку пару́, они́ ју нашли́ и потроши́ли.
- прискрца́ свр. *зашкри́ти*. – Прискрца́ше врата́, то́ј се де́да врта́ и [з] за́другу.
- прислу́шне свр. *кредом ослу́шине, при́слуша*. – Прислу́шну́ на врта́ и чу́ како́в вре́ве од ме́н.
- присмрди́ свр. *засмрди*. – При́смрде не́што у со́бу.
- приспи́ се свр. *приспа́ва се*. – Приспа́ло му се, па не ви́ди бе́лу ма́чку.
- присри́та несвр. *дочеку́је (о жо́стима)*. – Моја́ ма́ти у́век присри́та го́сти како́ тре́ба.
- при́став м – Ёде како́ при́став.
- приста́ља несвр. 1. *приста́јаје, при́хва́та*. – Приста́ља на све́, са́мо да га не би́ем; 2. *поставља́ (о ручку)*. – Што не приста́љате руча́к?
- приста́љање с 1. *приста́јање*. – Приста́љање не дола́зи у о́бсир, не́го како́ ја ка́жем; 2. *постављање (о ручку)*. – Помогни́те у приста́љање руча́к.
- пристању́је несвр. *приспа́је, при́хва́та, слаже се (счим)*. – Пристању́јем, па како́ испадне́.
- при́тесаца́к, -цка, -цко *ужи не́го шипо шреба*. – Кожу́че ми при́тесаца́к, ал' ће поми́не.
- при́тесне́ц, -а, -о *при́тешне́н*. – Ма́лко смо при́тесне́ни, ал' не ма́ри.
- при́тка ж *колац за по́доушрање усева*. – Ове́ј су при́тке за пасу́љ.
- при́треба́ свр. *за́штреба*. – До́јди ко́ [д] ти не́што при́треба́.
- при́тропа́ свр. *почне да лу́па, при́лу́па*. – Усре́д но́ћ не́што при́тропа́ на пенџер.
- при́ћевне́ свр. *на́гло наи́ђе воља́ за нечим*. – При́ћевну́ло ми да се ка́рам и ћу се ка́рам, ал' не́ знам с куга́.
- приуми́ра свр. *почне да умира́, зау́мира*. – Кэт Петка́на приуми́ра, сви́ се поплаши́мо.

прицврљен, -а, -о *поређорен а недопечен*. – Месо само прицврљено, ич не слатко.

прицврљи свр. *пиритече (о вајри, сунцу)*. – Овој месо ич не ваља, само сте га прицврљили. – Прицврљила ѕвездá, нема копање.

прицврљи свр. *в. пирцврли*.

причаљка ж *измишљојина, ружна пича, казивање*. – Чул сам неку причаљку о[д] теб. Ёл истина?

причека свр. *дочека, пирими, угосити*. – Свакога сам причекала и испратила.

причѐс м *пиричиће*. – Идем у цркву на причѐс.

причитљив, -а, -о *предусрећлив*. – Млого причитљив неки човек.

причука свр. *почне много да луѓа, много залуѓа*. – Причукаше на врата, а Милоја побеже кроз пенџер.

пришца м *пиритиѐл*. – Пришо, прикане, пошто даваш јáгње?

пришњава несвр. 1. *поврито ушњава (о дуѓмећу)*. – Мати ми пришњава пълке на кошўљу; 2. *фиг. руѓа се, изошчава истину*. – Рођен да сваком пришњава, ал` кэт су и њем пришњли, он се млого наљутил.

пришије свр. 1. *поврито ушије (о дуѓмећу)*. – Приши пўлку, она се откину; 2. *фиг. ошамари*. – Пришише му едну заўшку и зѐчѐс га умирише; 3. *фиг. наруѓа се, изошачи истину*. – Воли да пришије, а не воли да му се пришињава.

пришије се свр. *фиг. наруѓа се, изошачи се истина*. – Да види како е кэт се нешто пришије.

пришља́мчи свр. *прилеити се, дође пейозван*. – Куде се еде и шће он се пришља́мчи.

пркља се несвр. *уплиће се, мена се (у пичије односе)*. – Не пркљај се у оној што не знаш.

пркљача ж *пеј. мршава, висока женска особа*. – Престарѐл, па се оженил сѐс пркљачу.

пркне свр. *почне да растѐ, крене да растѐ*. – Посадимо цвѐће а оно ни да пркне.

пркно с *мед. пеј. чмар, анус*.

пркос м *бот. врста баштѐнскоѐ цвѐћа*.

прлен, -а, -о *прљен, опрљен*. – Прлено пиле. мо[ж] се печѐ.

прли несвр. 1. *ситави очерујано пиле (кокошку) изнад вајре како би скинуо остипке (длачнице и сл.) са њѐѐа*. – Деда још кэд прли пиле. Тој би баба зѐчѐс учинила; 2. *пече, жеже (о коприви)*. – На кичу коприве толко не прле, ал` кэд је слонѐе. бѐгај од њи[х] долѐко; 3. *фиг. краде*. – Прли куде стигне.

прлог м *запуштѐно зирајно земљиниѐ*.

прљ м *мотка која служи као полуѓа за подизање и померање пѐнких пѐреѐа*. – Едва с прљевни укачи́мо бѐчву у кола.

прне свр. *пирхне, полетѐи*. – Прну фазан, па се уплаши.

прњица ж 1. *љушка, ѓубица*. – Вољ се стўкну кэд га с остѐн удари по прњицу; 2. *пеј. нос код човека*. – Заслужил да му разбїем прњицу.

проба́да несвр. *има прободѐ*. – Проба́да ме нешто у мешину.

пробáри свр. *прокува*. – Пробáри баранију, па ју тури у замрзивáч.

пробѐре свр. 1. *одабере, изабере*. – Пробра́ најкрупне јáбуке и с њи́ напуни крошњу; 2. *набрзину обѐре*. – Идемо да проберѐмо лóјзе, да га скорци́ не покљўцају.

пробї́ва несвр. *пробија, буши*. – Пробї́ва рупу кроз ѕид.

пробї́ва се несвр. *пробија се*. – Изр.: Пробї́ва се кро[з] жївог.

пробирци́ја м *пробирач, избирач*. –

- Пробирција, не еде све, само онџ што воли.
- пробирција ж *пробирчица, избирачица*. – Родила се пробирција, таква ће и остане.
- пробовује несвр. *испићује, оцењује својство, укус каквог јела, пића и сл. узимајући малу количину*. – Пробовује какво е вино, па ће купи едн балон.
- пробџац м *звездени шпљак запићаста врха за пробрцање плеха, панах плоча и шина*. – Дáдо му пробџац, а он ми га не врну.
- проборáви се свр. *освесић се, дође себи*. – Нешто ме ђаја, едвá се проборáви.
- проборáи се свр. *в. проборави се*.
- пробритви (се) свр. *на брзину (се) обрија*. – Синко, пробритви ме, тресé ми се рука; – Зарутавел сам као поп, мора се пробритвим.
- пробурáзи свр. *распори*. – Бил киван на њега, úзе нож и пробурáзи га.
- провáли свр. *слаом пробрције, пробрци*. – С јексёр ми провали кову.
- провáли се свр. *распукне се испустивши све оно што се унутар накупило*. – Кад му чир дозрёл, сáм се провалил. Одэнул, више га тóлко не боли.
- провéде свр. *пóмогне коме да прође кроз што, мимо чежа*. – Провёл га кроз имање. – Проведи ме от куче.
- провéде се свр. *фиг. лоше прође*. – Изр.: Провёл се како бос по трње.
- прóвирац, -рна, -рно *накисео, мало кисео (о вину)*. – Пíмо неко прóвирно вино, па ме сáг боли мешина.
- проврáстри свр. *поврцино повкреше*. – Проврáстри онџ брестáк, млого се рашрил.
- проврéви свр. *проговори, поразговара*. – Моé детé проврéвило у дрúгу гóдин.
- проврéи свр. *в. провречи*.
- провр́же свр. *брзо повеже, поврцино повеже (о сноповима)*. – Да провр́жемо још овџ, па да рúчамо.
- провр́тец, -а, -о *пробушен*. – Дáл са[м] му целу даску, он ми врта провр́тену.
- провртí свр. *пробрци*. – Провртеше кáцу, па турише бурму.
- прогáзи свр. *направи сáзу (о снегу)*. – Још људи несú прогáзили пút.
- проглéда свр. 1. *почне да гледа*. – Мáчићи још несú прогледáли; 2. *фиг. опросити, пропустити*. – Сáк сам ти прогледáл крос прсти, ал' дрúги пút нећу; 3. *фиг. почне боље да живи*. – Кáко добíмо неку парú, тáкој прогледáмо.
- прогорí свр. *добрци рúду деловањем вапше*. – С цигáру ми прóгоре миље.
- прогрисэ свр. *зрисући пробрци*. – Мíши ми прогрисэи све врече.
- прóдава ж *продáја*. – Тџ не за прóдаву.
- продáва (се) несвр. *продáје (се)*. – Продáва украдено; – Продáва се њива у Кóмрен.
- проду́ва свр. *дувањем прочисти*. – Проду́вај цревџ, нешто се заглавило у њег.
- проду́жи свр. *настави, учини нешто дужим*. – Овџ ти е јúже крáтко, мора га продúжиш.
- проедэ свр. *почне да једе*. – Пушти га, кэд огладни, ће проедэ и бобџу слáму.
- прожéни (се) свр. *ожени (се) некако*. – Проженимо га некако, сáг нека кúћи кúћу; – Прожени се нáдвe-нáтри, не остáну нежéнет.
- прожíе свр. *набрзину повжање*. – Отишли да прожнú њíву на Врбицу, па ће íду у Кóмрен.
- прозéва се несвр. *фиг. отеже у раду*. – Сви рабџте, а он се прозéва.
- прозевáлка ж *прозевање*. – Увати ме нека прозевáлка, па се сáл прозевáмо.

- прозукне свр. *пrowиди се, пrowири се*. – Прозукле му уши.
- прóзиран, -рна, -рно *пrowидан*. – Ўзни прóзиpну артију.
- просíра се несвр. *пrowиди се, види се кроз њеџа*. – Омршавёл, па му се ўши просíрају.
- произлáзи несвр. *пrowилази, долази*. – Глáд произлáзи от сиротињу, а сиротиња од лёњос.
- прóја ж *хлеб од кукурузноџ брашина*. – Пóсле рáт смо сáмо гулили прóју.
- прóјан, -јна, -јно *кукурузни, од кукурузноџ брашина*. – Ймамо сáмо прóјно брáшно, пченично нeмамо.
- прóјдс свр. 1. *пrowе*. – Пýт ме нанёл да прóјдем поре[д] твојú кућу; 2. *мине, заврши се период нечеџа*. – Прoшлe су црешње, дошёл други ашáв; 3. *пrowије се, пrowдре кроз нешпo*. – Јексёр му прошёл кро[з] сандáлу па га убóл; 4. *пrowсипане бол, умине бол*. – Попí чáј и лóше ми прóјде; 5. *пrowтекне (о врeмену)*. – Нíкако врeме да прóјде; 6. *излије се (о млеку пrowликом кувања)*. – Пáзи да млекó не прóјде. – Прoшлo млекó; 7. *фиг. ослободи се чеџа*. – Попíл лáдну вóду и прoшлá му мýка.
- пројурí нáпоље свр. *добије пrowлив*. – Јёл зелене сливе, па га пројурíло нáпоље.
- прокáра свр. 1. *пrowезе, пrowиера*. – Нис пýт прокáра пýна кóла слáму; 2. *пrowи-ви, пrowеде*. – И овúј гóдин нeкако прокáрамо.
- прокíда свр. *набрзину оберe*. – Проки-дáмо поприку, да ју сланá не оберe.
- прокипí свр. *пrowри*. – Нeка пасуль прокипí, па ће eдeмо.
- прóкисел, -а, -о *накисео, киселкаспí*. – Овeј су ти јáбуке прóкиселе, а овeј блáге.
- прокíсне свр. *уквари се услед спíјања на пrowлопци (о јелу)*. – Прокíсал пасуль,
- немóј га eдeте.
- прокишњúје несвр. *пrowишњава*. – Мóра се кáчим на црeп, прокишњúје ми у сóбу.
- проклéство с в. *пrowклеспo*.
- проклéсто с *пrowклетспíво*. – Прáтн га нeко проклéсто.
- проклетíја м 1. *пrowклетник*. – Онáј твој проклетíја ўтера волóвн у њíву и нáправи чýдо; 2. *пrowклетспíво*. – Вучe нeку проклетíју.
- прокљувe свр. *пrowије лýску на јáјeтy (о пrowлeтy које пoчне да се изводи)*.
- проковe глáву свр. *пrowије нeкоме жáву захпewајући нешпo од њeџа*. – Прóкова ми глáву да ју дáм онóј што се не дáва.
- прокóпшa свр. *усрeћи се*. – Áко, нeка крáдне, нeће да прокóпшa.
- прокрáдне свр. *пoчне да краде*. – Прокрáл и он, а бeше поштeн.
- прокрáдне се свр. *непáжено пrowе*. – Прокрáл се, нíкој га нe видeл.
- прокрéчи свр. *пrowрино окречи, набрзину окречи, окречи ради рeдa*. – Мóра за Велíгден кућу да прокрéчим.
- прокúрца свр. *упrowаспíи, пrowода у бесцење*. – Прóкурца свó имáње. – И онóј мáлко што имáше, онí га прокурцáше.
- пролáти несвр. *пrowлеће (о снеџу)*. – Прoлáти снег.
- пролeма свр. *изудара, испíуче мaло (некоџа)*. – Мóра га пролeмам, да се мáлко уцувáпи.
- прóлет м *пrowлеће*. – Ђе жíвнeмо кэ[д] дóјде прóлет.
- пролeти прил. у *пrowлеће*. – Пролeти дáн зeчэс пролeтí.
- пролетí свр. *фиг. пrowе*. – Кад нeшто рaбóтнш, врeме ти брзo пролетí. А онaкóј нeће.
- пролóшка свр. *пrowушка, пrowиере рa-*

- кијом (о зубу).* – Пролоћкај зуб с ракију, па ће болѣж да те премане.
- промѣкне** свр. *ѡромакне.* – Кѣко тѡј да ми промѣкне?
- промѣкне се** свр. 1. *ѡровуче се кроз ниѡо, између чеђа.* – Промокнул се кроз тарѣбе да набере слѣве; 2. *избеђне какво зло.* – Сѡк си се промѣкнул, други пут нећеш. – Промѣкал се, несу га били.
- промѣциња се** несвр. *ѡровлачи се кроз нешиѡо, између нечеђа.* – Видѣл сам га кѣко се промѣциња кроз твоѣ тарѣбе.
- промѣнда** свр. 1. *изудари, исѡуче (кођа).* – Изава ме, па га мѣлко промѣнда; 2. *ѡврино уради, уради нешиѡо на брзину.* – Промѣндал по кѡћу као лисица с рѣп.
- промѣнда се** свр. 1. *изудара се, исѡуче се.* – Млѡго е трќлет, тражи да се промѣнда; 2. *ѡрошеѡа се, ѡролуња.* – Мѣлко се промѣнда по село.
- промѣциња се** несвр. *в. ѡромѣциња се.*
- промѣши** свр. *ѡврино очистиѡи метѡлом.* – Иди зачѣс промѣши обѡр, да бѡде чиѣс кѡ[д] дѡјду гѡсти.
- промѣни** свр. 1. *размени, усѡѡни (о новцу).* – Иди у зѡдругу да ти промѣне петѡбѡнку; 2. *замени.* – Отидѡше у зѡдругу да промѣне сандѡле, мѡле му; 3. *размени.* – Промѣнише опѡнци. – Промѣнише мѣста.
- промѣни се** свр. 1. *замени се (о новцу).* – Промѣнише се пѡре, стѡре више не вѡже; 2. *размени се.* – Промѣнише се с опѡнци. – Промѣнише се с мѣста.
- промењѡје** несвр. 1. *размењѡје, усѡѡњава (о новцу).* – Промењѡје стѡдинѡрку; 2. *размењѡје, мења.* – Промењѡје опѡнци, мѡли за голѣмн.
- промењѡје се** несвр. 1. *замењѡје се, ѡвлачи се (о новцу).* – Почѣле пѡре да се промењѡју; 2. *размењѡје се, мења се.* – Промењѡју се: дава овцу за козу.
- промѣшка** свр. *ѡромѣша, ѡреѡури.* – Промѣшка по ѡпови, ал' не најдѡ ннедну паркѡ да дам на детѣ.
- промѣше** свр. 1. *ѡресѡиѡгне.* – Промѣну га у Прѣвалац; 2. *ѡрескочи, осѡѡви нешиѡо неурађено.* – Промѣнул двѡ рѣда, не и[x] окопѡл; 3. *ѡрође.* – Овѡј недеља некако промѣну бес кишу.
- промињѡвање** с *ѡрескакање нечеђ у раду.* – Свѡки струќ трѣба се окѡпа, нема промињѡвање.
- промињѡје** несвр. *ѡрескаче, осѡѡвѡва нешиѡо неурађено.* – Кѡт кѡпа, промињѡје гиже.
- промиња (се)** несвр. *ѡровлачи (се).* – Промѣца савѣлку кро[з] зѣв; – Промѣца се кро[з] жицу.
- прѡмичан,** -чна, -чно *који се може ѡоднеѡи, ѡодношѡив.* – Изр.: Прѡмична зимѡ (која се може ѡоднеѡи, која није мнођо хладна).
- промрѡда** свр. *ѡчне да мрѡа.* – У бѡњу ми промрѡдаше прѡсти на нѡге.
- промрѡдѣља** свр. *ѡрођѡви, изгѡви.* – Прѡмрѡдѣља мѡче, па га ѡстави.
- промрѡдѡри** свр. *зарѡмиња, зѡроси сѡѡна киша.* – Прѡмрѡдѡри па стѡну. И прашину не угѡси.
- промузлѡ с свечани ѡремѡз уочи Ђурђевѡана.**
- промуљѡ** свр. *ѡромоли.* – Промуљѡл главу ис чѣрге као миш из рѡпу.
- прѡнајде** свр. *ѡронађе.* – Кѡд прѡнајду вѡду у обѡр, ће пѡчну да кѡпају бунѡр.
- прѡнаѡди** несвр. *ѡронаѡзи.* – Кѡкѡ ти дѡктури прѡнаѡде? Ништа, а бѡлан сам.
- прѡниќне** свр. *ниќне, ѡниќне.* – Рѡно ни прѡниќли компѡриѡ. – Прѡниќал арѡѡѡиќ. – Прѡниќнул копѡс.
- прѡниња** несвр. *ѡрониче, изниче.* – Почѣла пчениња да прѡниња.
- прѡнињује** несвр. *в. ѡрониња.*

- пронóси свр. *пóчне да носн*. – Нéma у кáквó да се обучém, па пронóси црквéно и мртвéно.
- пропóушка свр. пеј. *прeйпpажн, испрeйпy-ра (о сiвaримa)*. – Прoпóушка по кóвчег да вiди кáквó йма у нeг.
- прoбди свр. и несвр. 1. *пpоxода*. – Баштá и мáти едвá чéкају да им детé пробди; 2. *пpолази*. – Прoбди с кóла кроз моју ливáду; 3. *пpошiче (о врeмену)*. – Трtка се, а врéме пробди; 4. *услед зажрeвања излази из суда (о млeку)*. – Ајде брзо, млeкó ће пóчне да пробди.
- прoбди се несвр. *пpоxода се, шипeтa се*. – Да се мáлко пробдимо, да ни се лéбац придe.
- проођује несвр. *пoчиње да xода, да чини пpвe коракe, пpоxодава*. – Кá[д] детé пóчне да проођује, немóј га плáшиш.
- пропáдне свр. 1. *пáдне кроз нешiтo*. – Пукнóл лeд, и пропáл у рéку; 2. *омршави, ослаби*. – Млóго пропáл, тiпина остáла од нeг; 3. *осиромашн*. – Билí гáзде, а сáк пропáли; 4. *сpоза се у моралном пoзлeду*. – Прoпáл от пиeње; 5. *сiпpада*. – И óн ће пропáдне, ће вiдиш; 6. изр.: Прoпáдне од бесноћу (*избeзуми се*). – Прoпáдне од мýку (*разболи се*). – Прoпáдне од рабóту (*изнемогнe од прeйтepанoг рaдa*). – Прoпáдне от срám (*осeпти сiпид од нечeжa*). – Прoпáла ствáр (*изжyби пoверeње*). – У зeмљу пропáдне (*изжyби се*).
- прóпас ж 1. *пpопaсiтi, сиромашиiтвo*. – Одвeл и[x] у прóпас. – Иду у прóпас; 2. *пoнор, бездан*. – У Прóпас ис прóпас извiра нáша рeка.
- пропаснiк м *расишник, онај који пpоши, упpошaшнyје имовину*. – Óн домаћин, а сiн му пропаснiк - нeће да рабóти и вóли да пиe.
- пропáти свр. *пpеживи мнoгo пaшiњн*. – Кáквó сам свe у живóт пропáтил, добрó е и штo сам жив.
- пропсрe свр. *набрзину oпeрe*. – Мáти óднесе прaнe на рeку да га мáлчице пропeрe.
- пропечe се свр. *мaло се пeчe*. – Млáдо прáсе, не трeба млóго да се пeчe. Нeк се сáмо пропечe.
- прошe се свр. *пoчне да се oшiја*. – Прoшил мусe и сiн.
- пропiје се свр. *в. пpошe се*.
- пропiта свр. *в. пpеишiтa*.
- пропiта се свр. *в. пpеишiтa се*.
- пропитувáње с *в. пpеишiтyвaње*.
- пропáкиња несвр. *пoново овлаш пeрe, пpошeрe (о судовимa)*. – Бáба опрáла сýдови, па и[x] сáк пропáкиња.
- проплáкне свр. *пoново пpошeрe (о пoсућу)*. – Óпрани сýдови ће бáба да проплáкне, да бýдну пóчисти.
- пропојe свр. 1. *пpошeвa*. – И нáше петличe пропојáло; 2. фиг. *пpисилом пpошoвори, кажe, изда*. – Прoпојáл кэт су пoчeли да му крше нóгу.
- пропрáви свр. *пpочисити мaло (о јарузи)*. – Дeдо, пропрáви вáду да бáба навáди гpáдину.
- пропрáи свр. *в. пpошpави*.
- пропрáља несвр. *чистити (о јарузи)*. – Дeда пропрáља вáду, да бáба мóже да навáди бáчу.
- пропрiли свр. 1. *пpошeчe*. – Сáмо си пропpлил мeсо на жáр, iч не слáтко; 2. *сiпaви очерујано пилe изнад вaшeрe кáкo би скинуо осiпaшкe са нeжa (о длaчицимa и др.)*. – Прoпpлимо пилe над óгaњ и óдмa га турiмо у рeлну да се пeчe; 3. фиг. *ожени*. – Мóра га пропpлимо, заглeђује се у девојкe.
- пропóшта несвр. 1. *пyшитa нешiтo да пpође кроз нешiтo*. – Прoпóштају ми опáнци, бóље да си седим дóм; 2. *склањa у сiпpану усцyпaјући комe пpолаз*. – Прoпóшта га да и óн iде мáлко први; 3. *омoгућавa пpелаз у виши разред*. –

- Ништа си не зна, само га пропуштају. И такој ће заврши школу; 4. *допушта да нешто прође*. – Пропушта испити.
- пропушти свр. 1. *пропусти*. – Пропушти га да прође; 2. *пусти нешто да прође кроз нешто*. – Пропустили ми опэнци, па ми ноге голочџка; 3. *склони у страну усипајући коме пролаз*. – Пропушти га, нек и он малко иде први; 4. *омогући прелаз у виши разред*. – Пропустили га не први у други разред, а сиромá ништа си не знал; 5. *допусти да нешто прође*. – Пропустил млого штошта у живџт; 6 изр.: Пропушти кро[з] шаке (*испиче*). – Пропустил га (*опростити, прогледао кроз прсте*).
- прорине свр. *уклони снеж лопатом да би направити стазу*. – Едва прорину снеж до лѣсу.
- прорињује несвр. *лопатом уклања снеж да би направити стазу*.
- прорѳди свр. *почне да рађа (о вођу)*. – Ваљда ће овуж гѳдин јáбуке да ми прорѳде.
- прѳс, -та, -то *прѳс*, није сложен, није компликован. – Изр.: Прѳс као пасуљ.
- просвѣсти се свр. *дође себи*. – Кѳт се просвѣстити, видѳ кудѳ сам погрешил.
- просѣње с *просиња, просјачење*. – Бѣше гáзда, а сѳк се дáл на просѣње.
- просѣњити се свр. *испáњити се до провидности*. – Просѣњиле ми се чашире на колѣна.
- просечѣ пѳт свр. *прасира пѳт*. – Просечѳше пѳт кроз нáшу њиву.
- просиѳца несвр. *чини, прави пролаз, просѣца*. – Просиѳцају пѳт кроз њиву. – Туж ѣе да просиѳцају пѳт.
- проскигá се свр. 1. *дем. од скигá се*. – Проскигá се малко по селѳ; 2. *ода се лоше понашању, лоше се понаша*. – Човѣк, домаћин, а син му барáба, проскигáл се и пропил.
- прослáви свр. *почне да слави*. – Овуж гѳдин прославимо Гмитровдѳн, до тá[г] га несмѳ славили.
- прослáвља несвр. *в. прослављује*.
- прослављује несвр. *слави*. – Сас музику на детѳ прослављују рѳђендѳн.
- проспѳ се свр. 1. *испáва се, наспáва се*. – Идем малко да се проспѳм, па ћу настáвим с рáбѳту; 2. *размисли се, дође себи*. – Кат сам се проспáл, видѣл сам кудѳ сам погрешил.
- прѳс рáдник м *неквалификовани радник*. – Рáди као прѳс рáдник, а ѳће голѣму плáту. Кудѳ тѳј има?
- прѳсти свр. изр.: Бѳг да му дѳшу прѳсти. – Да прѳстиш, детѳ ти се уалило.
- прѳстирка ж *слама која се прѳстире стѳпци*. – Тури више слáму, нека прѳстирка бѳдне пѳдебела.
- прѳстѳрка ж *прѳтени комад ткáнине који се стѳвља на вређу напѳњену житѳрицом или прѳтена поњава која се прѳстире преко слáмарице на којѳ се стѳви*. – Ка[д] тѳриш прѳстѳрку, дѳбро увржи вређу. – Мáти ткáје за прѳстѳрке.
- прѳстре свр. 1. *покрије стѳолњаком стѳо ради обѣда*. – Прѳстри остáл па тѳри ручѳк; 2. *рашири вѣш на жици да се суши*. – Помѳго мáтер да прѳстре ѳпрáно да се шуши; 3. *прекрије нечим нешто*. – Прѳстри ѳдар. – Прѳстри на волѳви.
- простружѳ (се) свр. 1. *набрзину (се) ѳстриже, скине блаитѳ с нечѳ*. – Простружи матѳку да пѳбоље кѳпаш; – Сандáле се простругоше, мѳ(ж) се оперу. 2. *фиг. поврину (се) обрѳи*. – Не ѳбритви ме кáкѳ трѣба него сáмо прѳструже, а рáчуна се да е неки бѳрбѳрин; – Да се простружем па да отѳдем на свáдбу.
- просучѳ свр. *набрзину направи коре за пѳтѳ, жибáницу*. – Просучѳо неку ѳвгу да напáрим жибáницу.

- протегне (се)** свр 1. *испружи (се) у неком правцу део тела.* – Кэт се мачка разбуди, она протегне ноге; – Видо како се мачка убаво протегну; 2. *лежне (се) испруживши ноге ради одмора.* – Ђу легнем да мálко протегнем ноге; – После ручак воли да се мálко протегне.
- протеза** се несвр. 1. *проиђеже се.* – Протеза се како мачка на слнце; 2. *фиг. устјеже се, избежава да ради, одуговлачи са радом, безвољно ради.* – Ајде, ајде, немој се протезаш, ништа неси уработил.
- протера** гóсти свр. *изгоспије, проведе у гóспима.* – Добро протера гóсти куд бацу.
- протица** несвр. 1. *проићице.* – Одврни воду да ни не протица кроз обór; 2. *испушића (о течности).* – Каца ми протица, мора ју шеваришем.
- протока** ж *нужник, клозет.* – Иди у протоку, немóј поза кóћу.
- протолмáчи** свр. *проишумачи, објасни, прочића.* – Врѣви госпóчки па сваку реч мóра да му протолмáчимо. – Едва протолмáчимо писмо.
- протресé** свр. 1. *продрма, заипресе.* – Протреси сваку сливу, па што падне падне; 2. *фиг. лоше прође, лоше се проведе.* – Ђе ме запáнти ако га увáтим за грóди и мálко протресém; 3. *ипресући оипресе нићо са себе (о снежу, прашина), збацити нићо с ножу (о блаћу и сл.).* – Протреси бáрлу од снэг. – Протреси сандáле па улéгни у кóћу; 4. *фиг. испића, провери знање.* – Дэнэс ни учитељ протресал и видёл колкó смо знали.
- протресé** се свр. *фиг. испићане паметнији, сналажљивији.* – Беше глúп, сáк се протресали просвестил.
- прóтуран**, -рна, -рно *сналажљив, вешит.* – Деца су му некако припрóста, несó прóтурна.
- проћерда** свр. *поипроши.* – Свё проћердáл.
- остáл сиромá.
- проубáви се** свр. *пролеића се.* – Подмладил се, па се и проубавил.
- профисор** м *професор.* – Учи га профисор.
- профисорка** ж *професорка.*
- профућка** свр. *проићраћи.* – Свё профућка укавáну.
- процэвти** свр. *процвётића.* – Сáмо што процэвтёше орáси, паде сланá па и[х] úби.
- процвiли** свр. *ослаби, опемоћа, испићане прозиран.* – Свá су мудецá процвилёла. – Цвёће от стојáње у пóдрум процвилёло.
- процврли** свр. *проићече.* – Мёсо су сáмо процврлили, несó га испékли какó трёба.
- процёп** м *процеиљено дрво.* – Нёћу тóрам прсти у процёп. – За кугá да тóрам прсти у процёп?
- прошáра се** свр. *појави се гдегде (на воћки зрео плод).* – Црешње су се прошарáле, јóш несó зрёле.
- прошёвина** ж *просидба девојке.* – Идемо на прошёвину у Месёчинови.
- прпáло** с *мопóцикл.* – Мисли да е голём што íма прпáло. – Уз девојку далиí и прпáло.
- прс** м *прсйт.* – Што óн íма у глáву, јá íмам у мáли прс.
- прс** и плёва *много, превиие.* – Гóсти, прс и плёва.
- прскавица** ж бот. *в. цанарка.* – Прскавице су сливе цанáрке, сáмо су пóситне од нíи.
- прскалица** ж *направа за прскање винове лозе.* – Јá пúnим прскалице, а баштá и чiча прскају лóјзе.
- прсне** свр. 1. *пукне, напукне од велике пiлолиће (о чаши, боци).* – Сипá шербёт у чáшу, а она óдма прсну; 2. *улеићи неићо (о оку).* – Нёшто ми прснóло у

- око, па іч не відим; 3. *размили се (о овцама)*. – Улѣгоше у ливаду и прснуше.
- прстѣк м *дем. од прс, прсѣиш.* – Изваді на дететрнчѣк из прстѣк.
- прстенчѣк м *дем. од прсѣен, прсѣенчиш.*
– На прстѣк іде прстенчѣк.
- прстенче с *дем. од прсѣен.* – Купи ми прстенче за девојче.
- пртеп, -а, -о *конопљан, од конопље.* – Јѣш іде у пртене гаће.
- пртено понм. *прид. йлаино од конопље.*
– Јѣш іде у пртено.
- прѣти несвр. 1. *йрави сѣпазу у снежу.* – Кѣј сѣг да прѣти снѣг? – Умори се прѣтѣји снѣг; 2. *сѣпавља некоме на леђа (о йтереіпу).* – Дѣда прѣти бѣштѣ с мліво; 3. *фиг. једе.* – Прѣти тѣј и ћѣти.
- прѣти се несвр. *сѣпавља себи на леђа (о йтереіпу).* – Прѣти се, ал’ не мѣ[ж] се упрѣти.
- прѣтина ж *уѣажена сѣпаза у снежу.* – Не гѣзите по снѣг, гѣзите по прѣтину.
- прѣслук м *йрслук.* – Йспот капѣт нѣси прѣслук.
- прѣслуче с *дем. од йрслук, йрслуче.* – Шћѣ ми прѣслуче, кумѣ трѣба нѣка га нѣси.
- прѣт м *йеруіи.* – Нѣ знам више кѣквѣ да рабѣтним, імам млѣго прѣт у кѣсу.
- прѣтѣк м *дем. од прѣиі, прѣиіш, иііаіиш.*
– Намодри му дупѣнце с прѣтѣк, да запантн да се више не біе з-дѣцу.
- прѣчѣ с *дем. од прѣиі, иііаіиш.* – Избійше ме с прѣчѣ.
- прѣчѣпце с *дем. од прѣиі, иііаіиш.* – Ако узнем прѣчѣпце ћу ти намѣдрим дупѣнце.
- прѣца несвр. *јариц оілођује козу.*
- прѣца се несвр. *йарисе (о кози).*
- прѣцко м 1. *јаре од ѣодшту дана;* 2. *фиг. мушкарчиш, дѣчачиш.* – Дојдѣ прѣцко да ни помѣгне да напѣймо стѣку.
- прѣцѣлак м *фиг. мали, сѣіпан човек; дѣчачиш, шврѣна.* – У ѣйну вамілију свѣ сѣми прѣцѣлци. – Онѣлки бѣцман, а с прѣцѣлци се дрѣжи.
- прѣцѣлче с *дем. од прѣцѣлак.* – Свѣ сѣми прѣцѣлци и прѣцѣлчиш излѣгли на пѣт да се йграју.
- прѣч м *пеј. майѣор, одврайпан човек, сѣпаркѣла.* – Онѣј прѣч ми зѣгорча живѣт, свѣ му нѣшто не вѣла, нѣ добрѣ.
- прѣчи се несвр. *фиг. сили се, йрави се важан.* – Прѣчи се, а за нѣшта нѣ.
- прѣчина м *ауѣм. од прѣч.* – Онѣј прѣчину не мѣгу да глѣдам више, прѣви ми свѣђу йзмеђу мѣн и мѣжа.
- прѣштѣ несвр. *леіи, йрска.* – Прѣштѣ блѣто на свѣ стрѣне.
- пѣ узв. *ономайѣеја за йљување.*
- пѣв м *бот. лѣйіасѣпа йѣчурка која се расѣпадне у йрах кад сазри.* Йен йрах се йосѣпа на ране да би брѣже зарасле *Lycopodium bovista.*
- пѣвало с *фиг. и пеј. онај који себе хвали, који се йрави важан, који себе уадѣже.* – Пѣвало, за нѣшта нѣ, сѣмо знѣ да се пѣва.
- пѣвалце с *дем. од пѣвало.* – Не мѣ[ж] се живі од онѣј пѣвалце, сѣмо се онѣ чѣе.
- пѣвѣндѣр м *в. пѣвало.*
- пѣва се несвр. *хвалише се, буде охол, уображен.* – Знѣмо га, сѣмо се пѣва.
- пѣвѣција м *в. пѣвало.*
- пѣвѣка несвр. *оііежано дѣше, дахѣ, сѣпѣње.* – Дѣтѣ млѣго бѣлно, едѣвѣ пѣвѣка.
- пѣвѣдар м *чувар виноѣрада.* – Уватѣше га пѣвѣдарі и прѣтерѣше кро[з] сѣло.
- пѣвѣдаріна ж *накнада (наілаіи)* за чување виноѣрада. – Пѣвѣдаріна се наплаћује о[д] дѣлум.
- пѣвѣње с *исѣперивање, оііеривање.*
- пѣвѣди несвр. *исѣперује (некоѣа).* – Кујгѣд

- дође у њигову кућу, он га пудн.
- пуж** м део прскалице који служи за рас-
пршивање бордовске чорбе. – Издџвај
пуж, да бoље прскаш.
- пужак** м мн. пушчићи дем. од пуж, пужих.
– Напатили се неки пушчићи у баћу,
мора да ју очистиш.
- пужевка** ж љуципура од пужа. – Моја
сестра као девојче от пужевке правила
огрлице.
- пүздра** ж месо са жилама. – Од мршаве
свиње нема много шушенице, него
пүздра.
- пүздрав**, -а, -о жилив. – Дал ми пүздрави
месо.
- пүзне** се свр. оклизне се. – Пузну се на лёд,
па се покрши.
- пуклoтина** ж пукопина. – Загњита се
како татабић у пуклoтину.
- пүкне** свр. 1. расцепа се. – Пукнула дeска. –
Пукнуло дрво; 2. испали мeтaк. – Први
пүт сам пукнуо ис пүшку кeт сам бил у
војску; 3. oтвори пүпoљкe, расцвeтa
се. – Дрвље напурило, сaмо што не
пүкне; 4. oткине се (o канапу, жтци и
сл.). – Ово[ј] јуже сaмо што не пүкне. –
Пүкну жица и паде прање; 5. изр.: Пүкне
влaшa (напрене). – Пүкне зид (раздвоји
се). – Пүкне од едење (много се наједе).
– Пүкне oкно (разбије се сtакло на
прозору). – Пүкне прoлет (дође проле-
ће). – Пүкне шамар (ошамари).
- пүкница** ж хлеб. (Обично се тaко каже за
хлеб кад ѓа нема довољно, и кад је он
скоро једина храна). – Евe ти пүкница
па еди, друго нема.
- пүлка** ж дуље. – Откинула ми се пүлка на
огрљак.
- пүмпа** ж 1. прскалица. – Прочисти и по-
дмажи пүмпу, јүтре ће прскамо у Вињик;
2. пүмпа (црпка) за воду, пүмпа за
бицикл и др.
- пүмпа** несвр. 1. црпе пүмпом (црпком)
воду. – Умори се пүмпaјћи воду; 2. на-

- дувава ѓуму. – Пүмпа бициклу; 3. фиг.
подреино поучава. – Пүмпају му
главу.
- пүп**, -а, -о 1. испуњен, напуњен чиме до
врха. – Пүп му кош с момурзу; 2. цео,
чистав. – Мој син има пүне две године; 3.
који обилује чиме. – Две собе биле пүне
з-гости; 4. изр.: Пүна глава (много
мисли и брине се о чему). – Пүна капа
(доста, довољно). – Пүна кућа (доста
челади). – Пүне гаће (има велики
стпрах). – Пүно као око (има у изоби-
љу). – Пүно срце (вeома задовољан). –
С пүна уста (врло похвално говори о
коме, о чему). – С пүне руке (донесе до-
ста дарова).
- пүно** прил. много. – Позвал пүно људи на
свадбу.
- пүпеница** ж в. кованица.
- пүп** узвик којим се изражава звук при
паду или удару. – Дeтe узe тојаче и пүп
күче по главу.
- пүпа** ж деч. сtомак. – Болі пүпа, болі.
- пүпав**, -а, -о закржљао а великож тпрбуха.
– Некако су им свa децa пүпава.
- пүпка** ж дем. и хий. од пүпа, сtомачић. –
Напунило детe пүпку, доста више.
- пүпкица** ж дем. и хий. од пүпа.
- пүпуњак** м 1. зоол. пүпaвац Урира ерорс
L. – Пуштил хубу кaко пүпуњак; 2. пеј.
стићушна особа. – Он голeм, а женa му
пүпуњак.
- пүпурак** м пүпoљак. – Не кидaј пүпурак
од рүжицу, пүшти га нек се ицвeти.
- пүпурка** ж в. пүпурeк. – Улeгло детe у
градиче, па покидало пүпурке на
цвeће.
- пүпче** с дем. и хий. од пүпа, сtомачић. –
Прејело детe, па га пүпче заболeло.
- пүпчeнце** с дем. и хий. од пүпа, сtома-
чић.
- пүс**, -та, -то пусић. – Улaзимо у пүс крaј.

- пуста несвр. *пушта*. – Кат пушта сваког у кућу, мора нешто и да му нестане.
- пустинџак м 1. *усамљен човек, чудан човек*. – Сви га напуштали, живи као пустинџак; 2. *бачене ствари (одећа и др.)*. – Нашёл неки пустинџак па га обукал; 3. *напуштено домаћинство (о кући, окућници)*.
- пустинџски, -а, -о *пустинџаков*. – Ово е моје, још не пустинџско.
- пуство с *пустини*, *запуштено*, *опустело*. – Све остало пуство. – Пуство му остало. – Пуство село.
- пустосвѣтица м *скићница*. – Несом ја пустосвѣтица, па да идем сам. – Иде као пустосвѣтица.
- путѳк м *дем. од пућ*. – Иди по овѳ путѳк па неће залутаи.
- пуѳтер м *буѳтер, маслац*. – Купи две паклице пуѳтер за тѳрту.
- пуѳтиње с *ми. од пућ*. – Скига се по пуѳтиње.
- путпудѳлка ж зоол. *ћица преѳелица Coturnix coturnix*. – Прну путпудѳлка па ме уплаши.
- путување с *пућовање*. – Пресело му путување с вѳз, млого се прекачувал из вѳз увѳз.
- пући несвр. изр.: *Пући уснице (мрѳоди се)*.
- пућипуриѳка несвр. *пућипуриѳке*. – Гуска гаѳка, ћурѳка пућипуриѳка.
- пуѳца несвр. *фиг. једе халаћљиво*. – Сѳдал уз остал па пуѳца ли пуѳца.
- пуѳцало с *пуѳаљѳка од зове*. – Као дете од бѳз сам правић пуѳцала за мѳн и брѳата.
- пуѳцка ж 1. *расѳукнућо зрно кукуруза које се добије жарѳњем, коѳица*. – Мати узѳ решѳто да за дѳцу напуѳца пуѳцке; 2. *врѳћа коѳче из два дела коѳи се закоћчавају ућискивањем, дриѳери*. – Има јелѳче на пуѳцке.
- пуѳцка несвр. 1. *пуѳкећѳа*. – Сува дрѳва па пуѳцкају до[к] горѳ; 2. *жари кукурузна зрна да би добио коѳице*. – Пуѳцка момурзу.
- пуѳцкавац м бот. *кукуруз коѳавац Zea mays everta L.*
- пуѳцкање с *ѳржење кукурузних зрна ради добијања коѳица, добијање коѳица пућем ѳржења кукуруза*.
- пуѳчица ж *дем. од пуѳка, пуѳчица*. – Направић пуѳчицу и дал ју на дете.
- пуѳши се несвр. изр.: *Избићи га па се пуѳши (смири, умири баћином)*. – Млого се пуѳши (*неумерено се пуѳши, користић дуван*). – Нешто се пуѳши (*неићо се дими*). – Пуѳши се лѳб (*врео ћа ћуића ћару*). – Што ли се пуѳши (*љући се*).
- пуѳшница ж *суѳница за месо*. – Рѳтко кужима пуѳшницу у село.
- пуѳшта несвр. *ослобађа*. – Пуѳштају га из рѳпсто.
- пуѳшти свр. 1. *пуѳћи неићо*. – Пуѳтић камен (*воденични*) да меље. – Пуѳтић радиѳо да свири; 2. *ћусти на слободу*. – Пуѳтићи народ из апсу; 3. *заћустић косу, браду*. – Пуѳтић кѳсу и браду, жалѳје башту; 4. *одвеже*. – Пуѳти куче од лаѳац да се малко истрчи; 5. *уѳини да ићо теѳе*. – Пуѳти вѳду да теѳе. – Пуѳтићи му крѳ и[з] жићу; 6. *осћави да ићо расће*. – Пуѳтић да му израсту голѳми брѳкови; 7. *избаѳи листѳ, ћустић корен*. – Јѳбуѳка прѳво процѳвти па онда пуѳти листвоѳи. – Неѳѳв бѳгрѳн пуѳтић жиће у моју ѳиѳу; 8. *да, прећустић друѳоме неићо*. – Пуѳти га да теѳра волѳви, да види коѳо се теѳрају; 9. изр.: *Пуѳти пѳвцу крѳ (моѳри)*. – Пуѳти га (*осћави ћа на миру*).
- пуѳшти се свр. 1. *ћустић се*. – Не мога више да се држим, па се пуѳти; 2. *прећтане да ићра, изѳе из кола*.
- пѳцѳтиште с *ауѳм. од пѳцѳто*.
- пѳцѳто с 1. *ћас, ћсећо*. – Нападоше ме пѳцѳта

- само прича, а све му неурабóћено.
- радување с *радовање, радості*. – Изр.:
Обећање луду радување.
- ражéни свр. *разведе се*. – Кат се óжени,
кат се ражени.
- ражéњен *разведен* (само у мушком роду).
– Ожéњен, па ражéњен.
- ражéњет в. *ражењен*. – Ожéњет, па ражé-
њет.
- ражлéби свр. 1. пеј. *нејприсіојно*
рашири, раскречи ноже, нејприсіојно се
смеје. – Мéсто да савије нóге, она и[x]
ражлéбила. – Ражлéбила úста до тил; 2.
напесе ітежак бол, ітешко іповреди. –
Ка[д] те увáтим, ћу те ражлéбим како
жабу.
- ражлéби се свр. 1. *нејприсіојно*
рашири, раскречи ноже, нејприсіојно се
смеје. – Сédла, па се ражлéбила; н-умé нóге да
прекрети. – Ражлéбила се, па н-умé да се
заустáн о[т] смејање; 2. *дође, услед неке*
силе, до ломљења, расіадања; іпоу-
сіти, расклимаіти се, не буде затіеж-
нути. – Скини нéшто от кола да ти се не
ражлéбе, мло́го си и[x] претовари́л. –
Ко́ла ми се ражлéбила, мóра да и[x]
попра́м.
- разэ́на свр. *схваіти, разуме*. – Ко[д] детé
разэ́на, тóк ће буде лóко.
- разэ́нава несвр. *схваіта, разумева,*
іпочиње да сазнаје. – Малéчко, а почéло
да разэ́нава свé окóл сéб.
- разэ́навúје несвр. в. *разэзнава*.
- разэ́наје свр. в. *разэзна*.
- разэ́ниъ несвр. *разаіиње*. – Јúтре ће
разэ́нију жи́цу на шпалі́р.
- разэ́ише свр. *разаіише, оішегне (ишіо)*. –
Мóра жи́цу да разэ́ишемо, па тéг да ју
сечéмо.
- разэ́ише се свр. фиг. *буде свуда іприсуітан*.
– Не мóг се разэ́ише на свé стране.
- разаві́ја се свр. *расілаче се, іпочне да*
ілаче. – Разаві́јал се, а нигде слэзу́ нема.
- разазна́ свр. в. *разэзна*.
- разазна́ва несвр. в. *разэзнава*.
- разазнавúје несвр. в. *разэзнава*.
- разазна́је свр. в. *разэзна*.
- разаспí се несвр. *сіава врло ду́го*. – Ра-
заспáл се, нéц се дигне до плáдне.
- разáтка свр. *извуче іпоітку из основе,*
суіроітно од ікаје. – Пóгрешно ткáла,
па мóра да разáтка.
- разаткá се свр. *развредни се у ікању*. –
Разаткáла се, па не дíза гла́ву о[д]
ткáње.
- разаткáје се несвр. *іосіаје вредан у*
ікању. – Ка[д] це Милéва разаткáје, свé
мању́е.
- разбашкáри се свр. *рашири се, несме-*
ітано се развіја, живи; безбріжно жи-
ви. – Разбашкарíл се, као да е тóј нигó-
во. – Разбашкарíл се, па іч не мíсли.
- разбару́ши свр. *рашчуіа (о коси)*. – Кóј
ти рáзбаруши ко́су? –Н-умé се очéшља,
па іде разбару́шен.
- разбéга се свр. *іобеже на све сііране,*
разбежи се. – Кэ́т се пóјави мáчка,
мішеви се разбегáше.
- разберé свр. *разуме*. – Не мó[г] га ра-
зберéм кáкво ми врéи.
- разберé се свр. 1. *іпочне да бере,*
развредни се у брању (о вођу и сл.). –
Разбрáл се момúрзу, па не мó[ж] се
заустáн; 2. *разуме се, схваіти*. – Несу́ се
разбрáли. – Ёл се разбрáсте?
- разбеснéје се свр. *разбесни се*. – Ако се
разбеснéје, др[ш] се дóбро.
- разбéсни (се) свр. *разјари (се), ражесіти*
(се). – Ако га разбéсниш, др[ш] се дóбро:
– Разбеснéл се па óка по сві.
- разбíва несвр. *разбіја*. – Разбíва лéd да
завáти вóду.
- разбíе свр. 1. *іповреди, раскрвави*
(ударцем или іри іаду). – Кúј ти рáзби
нóс? – Пáдо, па си разбí колéно; 2. *избіје*

- (о зубу). – Разби́л му зу́би; 3. фиг. *одврати́ти, сїречи*. – Разби́ше га, па се не о́жени.
- разби́е свр. *падне, по̀вреди се*. – Па́дал, па се разби́л како тїкџа.
- разби́е па́ре свр. *замени круї́ну новча̀ницу за сїї́нину, усїї́ни, раз̀мени новац*. – Јутрос разби́ двобанку. – Разби́ си крупну па́ру.
- разби́је свр. *в. разби́е*.
- разби́је се свр. *в. разби́е се*.
- разби́ра (се) несвр. *разуме (се), разумева (се)*. – То́ј ти ја ништа не разби́рам; – У свѣ се разби́ра.
- разби́стри (се) свр. *разјасни (се)*. – Сџк ће он да разби́стри свѣ онџ што ни не билџо јасно; – Сџмо ће се то́ј разби́стри.
- разби́чи (се) свр. *расп̀лови (се) узду́ж, расцїџи (се)*. – Сџс маљицу и сџз добре загла́вке едџа разби́чи онџ трупџц од брес; – То́ј дрџо е чворновџто, те́шко ће се разби́чи.
- разблџ́жен, -а, -о *убла́жен (убла́жена ја̀чина неко́ј тїечности́ додиџањем воде)*. – На полока́ри изно́си разблџ́жено вино́.
- разблџ́жи свр. *учи́ти неку тїечности́ рѐжом (додиџу́ћи воду), убла́жи ја̀чину*. – Разблџ́жи оцџт, млџго е ки́сел.
- разбо́ј м *на̀права за тїкање*. – Намести́ли разбо́ј, ће тка́ју.
- разбра́ди (се) свр. *скине мара̀му са џлаве*. – Во́лим д-їдем разбра́ђена; – Чїм до́јдем до́м, о́дма се разбра́дим.
- разбрађу́је (се) несвр. *развезу́је и скида мара̀му са џлаве*. – Ма́ти ме разбрађу́је; – Са́ма се забрађу́јем, са́ма се разбрађу́јем.
- разбу́ди (се) свр. *пробуди (се)*. – Па́зи да не разбу́диш дете́; – Разбу́дило се дете́, не спи́ му се ви́ше.
- разва́ди свр. *расп̀ави, смири заџађене*. – За̀крџили се, едџа и[х] разва́ди.
- разџађу́је несвр. *смиру́је заџађене*. – Не разџађу́ј и[х], кат су будџлс не́к се би́ју.
- разва́лен, -а, -о *разва́љен, по̀рушен*. – Остави́ше разва́лену лџсу.
- разва́ли свр. 1. *сруши, по̀ломи*. – Разва́лимо ста́ру ку́ђу, ће пра́ймо но́ву. – Разва́лише вра́та, улџгоше у ку́ђу и по́чеше да о́кају по на́с; 2. *расп̀ури, по̀квари*. – Разва́лили сва́дбу најбо́љи при́јатели.
- разва́ли се свр. 1. *сруши се, по̀ломи се*. – Од ја́к ве́тар разва́лише се та́рабе. – Тру́ла вра́та, ма́лко им тре́ба па да се разва́ле; 2. фиг. *обилно једе, пре́једе се*. – Разва́лимо се од едџе́с; 3. фиг. *о̀твори се (о лебу)*. – Разва́лило се не́бо, а ки́ша са́мо плу́шти.
- разџаљуџање с *рушење*. – За̀вршено разџаљуџање, сџк ће по́чне правѣње.
- разџаљу́је несвр. *руши*. – До́ста смо разџаљуџали, тре́ба и да пра́вимо.
- разведе́ свр. *наош̀три и преуреди зу́пце на тїесїџери*. – Не́ће ма́јстор да ми разведе́ бичкїју, док му не пла́тим.
- разведе́ се свр. *крава по̀ражи бика да би се с џим сїарила*. – Кра́ва ми се развѣла, мо́ра да ју тра́жим би́ка.
- разведе́ру́је се несвр. *разведрава се*. – Почѣло да се разведе́ру́је.
- развезѣ́ свр. фиг. *по́чне ош̀ирно да при́ча, џовори*. – Кџд развезѣ́ да при́ча, од мили́н да га слу́шаш.
- развѣ́јан, -а, -о 1. фиг. *онај ко́ји преко мере по̀роши новац*. – Едџн си́н му е ма́лко развѣ́јан, а дру́ги шпа́рација; 2. фиг. *по̀вршан, будалисї*. – Старѣ́ј си́н ти е не́што развѣ́јан.
- развѣ́је се свр. 1. *по́чне снажно да ве́је (о сне́жу)*. – Развѣ́јал се сне́г, па не мо́ж о́ко да отво́рши; 2. фиг. *по́чне преко мере да по̀роши (о новцу)*. – Чїм по́пие едну́, развѣ́је се с па́ре, па на сви́ пла́ћа.
- развѣ́пчају се свр. *разведусе*. – Двапу́т су се венча́ли и двапу́т су се развенча́ли.
- развидѣ́ли се свр. *по̀стїане видно, сване*.

- Кэт се развидѣли, тѣк ћу се дигнем.
- развије свр. *одмоїта*. – Развише ткање и о[л] две поље напрайше ћелим.
- разводи несвр. *ошїїри и прѣуређује зуйце на тїестери*. – Бѣш сѣг мајстор узѣл моју бичкију да ју разводи.
- разврѣви се свр. *расїрича се*. – Кэт се разврѣви, н-умѣ да стѣне.
- разврѣи се свр. *в. разврѣви се*. – Разврѣил се, пушти га нѣк врѣи.
- разврѣји се свр. *в. разврѣви се*.
- разврѣже (се) свр. 1. *развеже (се)*. – Разврѣжи врѣћу да видим кѣквѣ ти е пченица; – Јуже се разврзало и сикира падла на пут; 2. изр.: Разврзѣл му се езік (*добно вољу да прїча, расїричао се*).
- разврзѣн, -а, -о *развезан*. – Разврзѣне врѣће трѣба се заврѣжу.
- разврзѣје несвр. *развезује*. – Ўкачи се Вѣлко на дрѣш и почѣ да разврзѣје снѣпови.
- разврѣља свр. *разбаца*. – Узѣмо лопѣте и зѣчѣс разврѣљамо снѣг.
- разврѣљѣн, -а, -о *разбацѣн*. – У кѣћу нѣред, свѣ разврѣљѣно.
- разврѣљѣи свр. *разбаца*. – Обуѣал пасуљ, а пасуљѣвину разврѣљѣил по обѣр.
- разврѣљује несвр. *разбацује*. – Отишли на њїву да разврѣљују ѣубре.
- разврѣљује се несвр. *фиг. немилїце прѣроши, расїїа (о поциу)*. – Разврѣљује се с пѣре, да се покѣже.
- разврѣта несвр. 1. *расїрѣда (о прїчи)*. – И јѣ умѣм да разврѣтам прїчу; 2. *разврѣе, одмоїтава*. – Млѣго заврнѣл рукавї, мѣра да и[х] разврѣта; 3. *разводи воду од ѣлавноѣ у сїорѣдне капїле ради наводњавања башиїе*.
- разврѣта се несвр. *окреће се, ѣледа околѣ, бесїослїчи, иде бесцїљно*. – Сѣмо се разврѣта. – Разврѣта се ко залѣвав.
- разврѣтї свр. *наїрави руїу, оївор*. – Ра-
зврѣтѣл гѣћке на колѣна, а ѣемпїр на лѣктовн.
- разврѣца свр. 1. *поѣїа, исѣїа*. – Кудѣ рѣзврѣца кошѣљу? Разврѣца ју у чалију; 2. *разбїје (о ѣлави)*. – Кѣј ти рѣзврѣца глѣву? Тѣма, с кѣмен.
- разврѣца се свр. *поѣїа се, исѣїа се*. – Кудѣ се рѣзврѣца?
- разврѣцѣн, -а, -о 1. *поѣїѣн*. – Ўде разврѣцѣн ко распѣрѣнда; 2. *разбїѣн (о ѣлави)*. – Нѣси разврѣцѣну глѣву.
- разврѣчка (се) свр. *извуче (се) канѣї (врѣца) из одрѣѣеноѣ месїїа*. – Дѣтѣ ми разврѣчкѣло зѣпрег. – Опѣнци ми разврѣчкѣни; – Откинѣше ми се врѣце и опѣнци ми се разврѣчкѣше. – Не мѣж зѣпрег сѣм да се разврѣчка, нѣки га разврѣчкѣл.
- развучѣ свр. 1. *оїїѣне, расїїѣне*. – Развѣукомѣ жїцу за носѣчи; 2. *извлѣчѣнем умѣїтнїїоѣ дѣла прѣродужї*. – Развѣучи остѣл, да стѣну вїше гѣсти; 3. *їовлѣчѣїи помакне у сїїрану*. – Развѣучи вїронгу, да се бѣље вїди; 4. *разѣрабї, одвуче, разнесе*. – Развѣукли му свѣ што е имѣл у кѣћу.
- развучѣ се свр. 1. *фиг. разболи се*. – Нѣшто се развѣукал, па лѣжи; 2. *фиг. нема воље за рад, омлїїѣви*. – Развѣукли се по њїву, па не мѣж и[х] нѣјдѣш.
- разгѣзи свр. 1. *ѣажѣњѣм уїїаба (о снѣзу, блаїїу)*. – Јѣш нїкој нѣ разгѣзил снѣг; 2. *ношѣњѣм учїни удобнїм (о обуїи уоїїїїе)*. – Едѣѣ разгѣзил цїпилѣ.
- разглеђуѣање с *разѣледавање, разѣледање*.
- разглеђује несвр. *разѣледа*. – Ка[д] дѣјде у град, сѣмо излѣзи разглеђује.
- разгѣѣви (се) свр. *ражалосїїи (се), расїїужї (се)*. – Ка[д] дѣјде ѣвек ни с њнѣговѣ прїчу разгѣѣви; – Бѣше вѣсел и одѣданпѣт се рѣзгѣѣви. – Разгѣѣвїли се свї, кѣт су чули кѣкѣ е прѣшѣл у рѣт.

- разгóди се свр. *одусїиане, оїїкаже (о пїоџодби)*. – Погодили се, па се разгóдили.
- разгóблєн, -а, -о *разгóблићєн*. – Ка[д] дóјде лєто, мерáк ми ед-їдем разгóблєн.
- разгóбли се свр. *разгóблиїи се*. – Обúчи се, немóј си се разгóлил, ће навучєш нєки ћелєпїр.
- разгóлиштєн, -а, -о *в. разгóлєн*. – Нїшта му нє, и зїмн и лєти їде разгóлиштєн.
- разгóлишти се свр. *в. разгóли се*. – Á се отóпли, он се óдма разгóлишти.
- разгорї се свр. *расїламса се*. – Дúвај, да се óгањ разгорї.
- разгрáди (се) свр. *скине (се), уклони (се) (о оџради)*. – Кúј ми рáзгради граднчє? – Трєба граднчє да се разгрáди, па с нóво да се загрáди.
- разграђује (се) несвр. *скида (се), уклања (се) (о оџради)*. – Јá заграђујєм, он разграђује; – Кат пóчне нєшто да се разграђује, трєба до крај да се разгрáди.
- разгрáка се свр. *пóчне да ѓракће, разѓракће се*. – Штó ли су се врáне дэнэс тóлко разгракáле?
- разгрáња се свр. *разѓрана се*. – Орá се разгрáнáл, заузєл половїн лóјзе.
- разгрдї се свр. *разѓрокће се*. – Свїње се разгрдєле, мóра да су глáдне.
- разгрнє се свр. *фиг. пїролєїиша се (о врємену)*. – Кат се врєме мáлко разгрнє, ће пóјдемо на црскáње.
- разгртá несвр. *склања земљу од нечеѓа*. – Пóчєл да разгртá млáде гїже.
- разгртáње с *склањање земље са нечеѓа*. – Пóсле загртáње їде разгртáње.
- рáзда свр. *исїоклања, раздєли*. – Свє што имáл, свє раздáл.
- раздáва несвр. *раздáје*. – Раздáвáл имáње, па отишáл у бєл свєт.
- раздáлїна ж *расїїојање, размак*. – Раздáлїна и[х] зблизилá.
- раздáни се свр. *сване*. – Дїгните се, раздáнилó се.
- раздáнује се несвр. *свиће, јавља се нов дан*. – Старєји се дїзају, пóчєло да се раздáнује.
- раздвóби свр. *расїїави и умири*. – Закрвїли се, едвá и[х] раздвóи; 2. *одвоји, одлєїи*. – Залєпилє ми се пáре, кáкó да и[х] раздвóим?; 3. *пїрєїолови*. – Раздвóил орá (*плод*) на пóла.
- раздвóби се свр. 1. *расїїави се, разведє се*. – Раздвóили се, несú вїше мýж и женá; 2. *пóдєли се, одвóјєно живи*. – Раздвóили се, па пóбашка живє; 3. *пїрєїолови се, расцєїи се на пóла*. – Раздвóише се дáске на пóла.
- раздєли свр. *издєли, пóдєли*. – Раздєлил имáње на сїновн, а за сєб нїшта не оставїл.
- раздєне (се) свр. *извучє (се) копац из иѓлє*. – Јá удєнем, он раздєне; – Чїм бáба ўзне иглú, óдма ју се раздєне, па їмам мýку да ју удєнем.
- раздєрє свр. *оѓрєбе (кожу)*. – Кудє си раздрáл кóжу?
- раздєрє се свр. *развчє се*. – Раздрáл се, нєма срáм од лúди.
- раздрáпа се свр. *рапчєна се, разѓрєбе се чєпáњєм*. – Раздрáпáл се пред лúди као ѓа е шýгав.
- раздрáкa свр. *в. раздрнда*. – Рáздрка ми тóчак.
- раздрцїца свр. *уїроїасїи*. – Дáдо му тóчак као на човєка, он ми га рáздрнда.
- раздрпá свр. *пóцєїа, исцєїа*. – Раздрпáше га кúчићи.
- раздрпáн, -а, -о *пóцєїан, исцєїан*. – Нєма кáквó да обучє, па їде раздрпáн.
- разєбє (се) свр. *пóквари (се), пóломн (се), уїроїасїи (се)*. – Рáзєба ми тóчак; – Рáзєбáла се кóчница на тóчак.
- разєбєн, -а, -о *пóкварєн, пóломњєн, уїроїасїєн*. – Врну ми разєбєна колїца.

- разева се свр. 1. *почне да виче*. – Разева́л се по децу као да су само она крива; 2. *направи се отвор, рупа, разјаи се*. – Разева́ле му се цокуле, а неће да и[х] однесе кот шуштера.
- разеда несвр. *нагриза*. – Почела рђа да ми разеда матику.
- разеда се несвр. *круни се*. – Почел зуб да ми се разеда.
- разеде свр. *нагризе*. – Чувај ствара да и[х] рђа не разеде.
- разеде се свр. 1. *добије апейити (о храни)*. – Разел се, па само врља иза шију; 2. *раскруни се, разлође се*. – Разел ми се зуб, па ме боли.
- разида несвр. *в. разеда*.
- разида се несвр. *разара се, троши се, злође се*. – Подмаза осовину да ми се не разида.
- разишка свр. *отера*. – Све от себ разишкál, остál сам како дубар.
- разјази свр. *сруни јаз*. – Направи јаз да нава́дним попрѣку, а неки га разјазил.
- разлага несвр. *вади комину или проси́а цибру из казана, пошито је испекао ракију*. – Окните ме код разлагате казан. Немој да ме не окнете.
- разлагање с *вађење комине из казана после печења ракије*. – Умори́л се од налагање и разлагање селски казан.
- разлади се свр. *освежи се, расхлади се*. – Да излегнем у обор да се малко разладим. – Дај ми воду да се разладим.
- разлае се свр. *фиг. распрочи се*. – Тике се разлаја, па ме све изрезали.
- разлаз *разилажење*. – Изр.: А сгрáзлаз.
- разлазење с *разилажење*. – Разлазење води кућу у назадицу.
- разлази се свр. *почне да бауља, пузи (о деппеу које још не уме да хода)*. – Разлази́ла се деца, ће дојду гости.
- разлази се несвр. 1. *разилази се*. – Разлазе се у све, не мисле исто; 2. *разводи се*. – Тóлко њино слагање, а сáк се разлазе.
- разлаје се свр. *в. разлае се*.
- разлама несвр. *нешито ради (изрази́то наглашено)*. – Игра, па разлама. – Бие, па разлама.
- разлегне се свр. 1. *разлеже се (о кокоци)*. – Разлегле се и друге кокошке; 2. *дужим кувањем се омекиа и поспане криј (о ситним костима)*. – Варимо рибе док се коске не разлегнуше. – Разлегле се коске на рибе, не мора се одвајају.
- разлелеје се свр. *почне да иде нести́урно, почне да се ише́тура*. – Напил се, па се разлелејал по цел пут.
- разлепи се свр. *одлеи се*. – Разлепили ми се пиротски опанци.
- разлиста се свр. *олиста*. – Ка[д] дојде пролет, све се разлиста.
- разли́та се несвр. 1. *разлеи́а се*. – Разли́та се на све стране; 2. *фиг. размеће се, троши*. – Има, па се разли́та.
- разлбжи свр. *извади комине или проси́е цибру из казана, пошито је испекао ракију*. – Идем да им помóгнем да разлбже казан.
- разлóмен, -а, -о *разломљен, сломљен, преломљен*. – Донеси целу погачу, а не разлóмену.
- разлóми се свр. *преломи се, сломи се*. – Изр.: Кэт се погача разлóми, не мó[ж] се састáи (ако се нешито лоше учини, не може тако лако да се исправи).
- разљева (се) несвр. *разлива (се)*. – Разљева питије; – Разљева се водá по Морáву.
- разльгáви се свр. *пустин бале*. – Кат се разльгáви, не мó[г] га глédам.
- разльзга се свр. *кад се отпои́и снег и помета са водом*. – Разльзгáло се, па се едвá бди.
- разльи́је се свр. *разлије се*. – Отопил се

- снѣг и водá се разљíила на свѣ стране.
- разљуди се свр. *скине са себе (о одећи), пресвуче се.* – Ако се не разљудим, не мoгу да спíим. Сáмо се превртам.
- разљуђује се несвр. *скида са себе (о одећи), пресвлачи се.* – Разљуђује се, оће да лѣгне.
- разљути се свр. 1. *наљути се.* – Ће те стѣпка, ако се разљути; 2. *прође за љутиша.* – Разљутил се, мoш сáг с њѣг да врѣнш.
- размáкне свр. 1. *рашири, помакне у сáбрану.* – Размáкни нoге. – Размáкни вирoнгу, да се бoље вíди у сoбу; 2. *одужи, оклева.* – Размáкнул рабóту до Свѣтог Илију.
- размáкне се свр. 1. *удаљи се један од другоз, рашири се.* – Размáкните се, немoј да сте станули едoн до другог; 2. *одужи се (о раду).* – Áјд, áјд, пројдѣ едoн мѣсец, áл се овáј размáкну на млого.
- размáва се свр. *сáпате да маше, размаше се.* – Размáвал се сáс тојагу и мíсли да му се нѣки плаши.
- размавује се несвр. *задржава се (незде), зуби време у нечем безначајном.* – Áјде, не размáвуј се, пoчни да рабóтиш. – Док други рабóте, он се размáвује.
- размáже свр. 1. *уири.* – Кúј размáзал блáто по кúћу?; 2. *разлије мало масáци по пѣисци у којој се пече хлеб.* – Размáжи мáлко мáз у плѣкови, да ти се лѣб не увáти.
- размазóтина м и ж пеј. *размаженко, размажено дете.* – Растѣ голѣма размáзóтина.
- размајује се несвр. *в. размáвује се.*
- размáпс се свр. *разведе се.* – Онí су се јoш кoд размáнули.
- размањување с *развођење, развод.* – За њíно размáнување чуло се по рoд.
- размањује се несвр. *разводи се.* – За ре-зíл, размáнују се, а млого се волѣли.
- размациња несвр. 1. *шири померањем у сáбрану.* – Размациња вирoнгу да улѣгне слoнце у сoбу; 2. *одужовлачи, оклева.* – Претргал се од рабóту, па ју размáциња.
- размашување с *баљезање.* – Размашување му дошло до главѣ.
- размерише се свр. *размирише се.* – Размерисáло се цвѣће у градíнче.
- размерување с *продаја робе на мало, са мерењем, размѣравање.* – Вíше добíеш ако дáш на кúп, а нѣ на размѣрување.
- размерује несвр. *продаје на мало (по комаду, на килограм и сл.), крчми, размѣрава.* – Продај одеданпút, немoј да размѣрујеш.
- размѣсти (се) свр. *посáви (се) на одређено мѣсто, распореди (се).* – Размѣсти гoсти кáкo трѣба да седѣ; – Размѣстише се гoсти кáкo трѣба да седѣ.
- размѣтне свр. *прошири обим чарáпе умѣтањем још једноз реда пѣлепњем.* – Сáк трѣба да размѣтнем, па пoслс да плетѣм свѣ тáкoј.
- размине се свр. *мимоиђе се с неким.* – Разминúмо се, а не видoмо се.
- размињује се несвр. *мимоилази се.* – Тѣсни сокáци па кoла не мoж да се размињују.
- размиран, -рна, -рно у изразу: *размирне гoдине (рашне жoдине).*
- размири се свр. *зараши се.* – Кэт се бѣше размирило, ми смо манули д-íмо у шкoлу.
- размирица ж *буна, раш, рашино сáпање.* – Мíлос Јовáновић је у онoј врѣме, кэт су владáли Тúrци, подíгал двѣ размирице и у обѣ бíл голѣм јунáк (*Мíлоје Јовáновић, родом из Каменице, био је вођа и душа двѣју размирица: 1835. и 1841. Дружа је прерасла у народни усáпанак.*) – У размирицу сáс Нѣмци oба сíна су ју погинула.
- размица несвр. *в. размáциња.*
- размлади свр. *в. разблажи.* – Размлади

- вино и никој га не пиљ.
- размлађен, -а, -о *в. разблажен*. – Осетили гости да е вино размлађено, па неће да га пију.
- размлачи свр. *чини да буде млако (о води, млеку)*. – Размлачи воду да купемо дете.
- размота (се) свр. *одмота (се), одвије (се)*. – Размотај пређу от цевке, па ју намотај у клувче; – Клувче се размотало.
- размотување с *размотавање*. – Размотување беше лако.
- размотује (се) несвр. *размотава (се)*. – Едџн нека размотује, други нека намотује; – Почело клувче да се размотује.
- размрда се свр. *ошпачне креианье, иокрене се*. – Отоплило се, па се бробињици размрдали а трмке разлетеле.
- размрка се свр. *овца почне да итражи овна ради спаривања*. – Размркале ми се овце, траже овна.
- размрси (се) свр. *распейља (се), одмрси (се)*. – Цел сат сам се мучила док вуницу несом размрсила; – Тешко се размрси, а лако замрси.
- размрска свр. *разбије (о глави)*. – Размрскаше му главу.
- размути свр. *мешањем расивори, разреди, помеша с течностију*. – Размути шићер у воду, па попиј, ће ти лакне.
- разнесе свр. 1. *однесе на све ситране, на разна места*. – Дуну ветар и разнесе снопови по њиву; 2. *експлозијом раскомада, однесе*. – Граната му разнела обе ноге.
- разоди се свр. 1. *почне да хода, расхода се*. – Разоди се по селски сокаци; 2. *размрда се. ходањем*. – Да се малко разодим, да ми се лебац приеде.
- разокав, -а, -о *разрок, зрикав*. – Убаво детенце, а разокаво.
- разока се свр. *одједном поче да виче, развице се*. – Кэт се разока, стра да те увати.
- разобр м *последња бразда којом се завршава орање у средини њиве*. – Још да пуштим разобр и завршил сам орање.
- разорје свр. 1. *први пуйи пооре неки део земље*. – Разорал ледину, па направиљ њиву; 2. *поново пооре*. – Разорал угар, да посади момурзу.
- разработи се свр. *развири се, почне својски да ради*. – Разработил се у старе године, мора самар кад-тад да се ицџпи. – Тамэн се разработи, ал' се брзо и умори.
- разрати се свр. *ошпачне раиљ*. – Нек бјудне и овакој, само да се не разрати.
- разребеће се свр. *почне жласно да се смеје*. – Кэт се разребеће, не мо[ж] се заустаи.
- разреди свр. *чини реиљим (рељим), ипрореди*. – Кэт копаш момурзу, узни па е разреди.
- разређује несвр. 1. *ипроређује*. – Разређује попріку, густо ју насадиљ; 2. *сиља воду да би иосиљало реиљко, жиљкије*. – Разређује малтер с воду.
- разреже свр. 1. *одреди величину (о иорезу)*. – Голем ни порез разрежали; 2. *режући расече*. – Разрежи овуј лубеницу, да видимо каква е.
- разрива несвр. *разрће*. – Разрива снег.
- разрине свр. *уклони разбацујући лоиљом неки сиљан маљеријал*. – Разрини снег окол кћу.
- разрињување с *уклањање разбацујући лоиљом некољ сиљнољ маљеријала*. – Кад напада снег, дојде и његово разрињување.
- разрињује несвр. *уклања разбацујући лоиљом неки сиљан маљеријал*. – Да едемо, па да разрињујемо снег окол кћу.
- разрипа се несвр. *почиње да скаче*. – Разрипали се како јарићи.

- разр́ка** се несвр. *почиње да њљује, рас- њљује се.* – Разр́кал се по цѣлу кúћу.
- разровé** се свр. *почне да плаче (жласно).* – Окни мáтер, детé се разровáло. – Разровáл се како мéчка.
- разрóди** се свр. *раскине све односе са родбином.* – Разродíл се, нéма више рód.
- разру́нза** се свр. *жласно се расíлаче, по- чне жласно да плаче.* – Разрунзáл се како мéчка.
- разру́нза** се свр. *в. разрунза се.* – Á се дигне óдма се разру́нза. Тэкóј свáки дóн.
- разрута́всн**, -а, -о *раздръен.* – Нé га ср- мотá, стáр човéк, а íде разрута́всн.
- разрута́ви (се)** свр. *раздръи (се).* – Разрутавил грúди, да му нé жéга; – Разрутавил се, па íде по селó.
- разр́чка** свр. 1. *процара, ражцара.* – Ра- зр́чкај мálко кубé, да óган пóбоље горí; 2. *расíтури, начини ру́ју, јаму.* – Узе острúшку, рáзрчка пéпел и тúри кравáј у нéг. – Рáзрчка осинáло у зéмљу, па рáзљуги ó се.
- разулáрен**, -а, -о *подивљао, пушиен на слободу.* – Децá трéба да íмају дизгíн, а нé да су разулáрена.
- разулáри** свр. *пусти на слободу.* – Ра- зулáри коњá, па га пушти да пасé.
- разулáри** се свр. *подивља, пусти се на слободу.* – Кэт се детé разулáри, чúда прáи. – Нéк се коби́ла разулáри.
- разу́рла** се свр. 1. *развесели се.* – Ра- зурлáли се, па сáмо поју и цикају; 2. *жласно се расíлаче.* – Не пипáј га да се не разу́рла. – Чíм га пипнеш, óдма се ра- зурла.
- ракéтла** ж *раке́та (жрадоносна).* – Опали́л двé раке́тле у óблак.
- раки́нца** ж *дем. и хип. од ракија, ракијица.* – Свр́ни на раки́нци и мезенцé.
- ракија́рка** ж *женска особа која ужива у пи́јењу ракије.* – Пá дошла она́ј раки- ја́рка куд нáс.
- раки́ски**, -а, -о *ракијски, онај који је распóложен да пи́је ракију; оно ишио при́пада ракији.* – Гóсти, кú[ј] е ракиски, а кúј нé? – Дáј ми ракиску чáшу.
- раки́ски казáн** м *казан за печење ракије.* – Дотерáше ракиски казáн, ће печу ра- ки́ју.
- раки́ски котéл** м *ко́шао за ракију.* – Мí смо имáли двá раки́ска котлá. Едóн смо úвек давáли на комши́је.
- раки́штина** ж *аузм. и пeј. од ракија.* – Боздí на раки́штину.
- ра́кља** ж *месíо где се сасíпају две жране.* – Скрши́ла се гра́ња у ра́кљу.
- ра́лник** м *раоник.* – Мóра рáлник да се клéпа, изéл се.
- ра́љупина** ж *кора, љуска.* – Збéри рá- љупине от компи́ри и вр́ли на сви́ње.
- ра́мо** с *раме.* – Замéтни ме на лéво ра́мо. – Нéшто ме боли́ лéво ра́мо.
- ра́па** ж *болно месíо, рана.* – Боли́ га рáна, не мóж да óди, па мóра да се потпи́ра.
- рапá** ж *храна.* – Íмамо рану́ за цéлу гóдин.
- ра́начко** прил. *прилично рано.* – Навíкал да си рáначко дóјде и да си рáначко отíде.
- ра́ни** несвр. *храни.* – Рани́л га цéлу гóдин, а ни пáрку му нé узéл.
- рани́ца** ж *дем. од рана, мало хране, хра- ница.* – Купí мálко рани́цу за стóку.
- рапíчка** ж *дем. од рана, мало хране, храница.* – Дáј мálко рани́чку на стóку, па ју пóсле напóј.
- ра́нка** ж *дем. од рана.* – Рáнка га изéла, да га изедé (*кле́тва*).
- ра́њен**, -а, -о *храњен.* – Рањено прáсе пóтешко од нерањено.
- рањени́к** м *ухрањени ве́тар.* – Íмам двá рањени́ка. Еднóг ћу продáм а еднóг нећу.
- рањени́ца** ж *ухрањена сви́ња.* – Íмам двé рањени́це за продаву.
- ра́пкиња** ж *бот. врéта шљиве, шљива*

- ранка*. – Идемо да беремо рањкиње. – Рањкиње су овуј годин млого родиле.
- рапав*, -а, -о *нераван*, *храпав*, *неизљачан*. – Овј су ти дѣске свѣ рапаве, мора да и[х] изрендишеш.
- рас* м 1. бот. *храсѣ* *Quercus div.* – Онј најголем рас мора да исечѣм, трѣба ми за бѣчву; 2. *расѣ*, *расѣне*. – У њигѣву вамѣлију свѣ имају мали рас.
- расѣвиња* се несвр. *свиће*, *свањује*. – Почѣло да се расѣвиња, трѣба се дѣзамо.
- расѣвиња́ло* с *свињање*. – У расѣвиња́ло се дѣзамо.
- расѣвне* се свр. *сване*. – Још се нѣ расѣвнуло, а деца се исподизála.
- расѣни* се свр. *расани се*, *оѣпера сан*. – Још се нѣ расѣнил, а почѣл да шлѣока.
- расѣвињује* се несвр. *в. расѣвиња се*.
- расѣњује* се несвр. *расањује се*, *ѣпера сан*. – Тѣшко се расѣњује.
- расавиња* се несвр. *в. расѣвиња се*.
- расавиња́ло* с *в. расѣвиња́ло*.
- расавињује* се несвр. *в. расѣвињује се*.
- расавне* се свр. *в. расѣвне се*.
- расáni* се свр. *в. расѣни се*.
- расад* м 1. *леја у којој се налазе младѣце засејаноѣ ѣоврѣа*. – Улѣгоше свѣње у расад, па ми га упропастѣше; 2. *младе биљке које служе за пресађивање*. – Купи расад. – Не гáзи расад.
- расáди* свр. *пресади биљке из расадника на дружо месѣо*. – Расади́мо попрѣку у бáчу.
- расáдник* м *леја засејана семеном ѣоврѣа. Из расадника се младе биљчице расађују ѣо башиѣ*. – У едán расáдник сам засади́ла попрѣку а у дрѣги пѣтлицáни.
- расађуван*, -на, -о *расађиван*.
- расађување* с *расађивање*. – Изгрбави се од расађување попрѣке и копѣс.
- расѣсти се* свр. *осѣсти се*. – Едвá се расѣсти.
- расѣни се* свр. *излиже се*, *ѣохаба се од дужоѣрајне уѣоѣребе (о ѣканини)*. – Расѣни́ле му се гáће на колѣно.
- расѣњује се* несвр. *хаба се од дужоѣрајне уѣоѣребе (о ѣканини)*. – Од носѣње почѣше гáће да ми се расѣњују.
- расѣпе* свр. 1. *ѣпросѣ*. – Пáзи да не расѣпеш млекѣ; 2. *фиг. ѣеишко удари*. – Ударѣл га, па га расѣпáл.
- расѣпе се* свр. 1. *ѣпросѣ се*. – Пáзи да ти се млекѣ не расѣпе; 2. *фиг. исѣпрои се радеѣи*. – Расѣпа се работѣјни по тѣђе ѣѣве, пѣсте да остáну; 3. *расѣадне се*. – Дабѣгда, да се нѣкад не расѣпе (*клеѣва*).
- расѣплáк* м *расѣѣнишиѣво*. – Шпарáње држи кѣћу, а нѣ расѣплáк.
- расѣпник* м *чѣвек који не иѣѣеди бо-ѣаѣѣѣво*. – Онј расѣпник свѣ ѣспродава.
- расѣпување* с *расѣпање*. – Нѣма расѣпување испáницу, свѣ се мора покѣса.
- расѣпѣје* несвр. 1. *расѣпа*. – Расѣпѣје вѣду кудѣ заврне; 2. *фиг. расѣпа, немѣлице ѣпрои*. – Расѣпѣје пáре као да му прѣтицају.
- расѣпѣје се* несвр. 1. *ѣпросѣпа се*. – Цѣпен цáк, па се пѣченица расѣпѣје; 2. *фиг. ѣпрои се радеѣи*. – Лѣти се расѣпѣјемо од рабѣту.
- расѣца* несвр. *расѣца*. – Нѣмам шѣло, па расѣцам рѣпицу на кáиш.
- раска́ља (се)* свр. *ѣосѣѣне блаѣѣнав*. – Пáдла кѣша и раска́ља свѣ пѣтеви; – Раска́ља́ло се, па не мѣж нѣгде да мрднѣш.
- раскáнта се* свр. *разиѣ се (више се не слаже)*. – Сѣс цѣл рѣд се раскáнтáл, нѣко му више не добди у кѣћу.

- раска́чи се свр. *ослободи се, расѿереѿи се (чеѿа)*. – Едв́а се раскачи́ од ло́шо дру́сто.
- раска́шка свр. *учини масу жиѿком*. – Уле́гоше сви́ње у ба́ру, раскашка́ше бла́то, да не мо́ж чо́век да при́јде.
- раска́шка се свр. *учини се маса жиѿком*. – Компири́ се вари́ше, па се раскашка́ше.
- раскв́аси свр. *овлажи, освежи се*. – Гори́, раскв́аси му ўста. – Да́ј ми во́ду да раскв́асим ўста.
- раскв́аца се свр. 1. *расквоца се (о коконици)*. – Ову́ј го́дин не теја́ ниедна́ коко́шка да ми се раскв́аца; 2. *фиг. разболи се*. – Не́што се раскв́аца́л, па лежи́.
- раски́не свр. 1. *раскомада*. – Раскину́ли га кўчи́ни; 2. *прекине везу с неким*. – С не́г сам раскину́л. Не́ћу га ви́ше ви́дим ни у ку́ћу ни прет ку́ћу.
- раскинка се свр. *разболи се*. – Де́те ми се не́што раскинка́ло, мо́ра га во́дим ку[д] до́ктура да му да́ ле́к.
- раскис́ели се свр. 1. *омекна се, размекна се (у води)*. – У газе́ње по во́ду, раскисели́ше ми се опѿнци, па сѿг мо́ра да и[х] шу́шим; 2. *оѿусѿи се нечисти́оћа у води*. – Кѿг се чаши́ре раскисе́ле, ле́сно ће се оперу́.
- раскис́не се свр. *в. раскисели се*. – Раскисну́ше се опѿнци газе́јни по во́ду. – Ту́ри чаши́ре у во́ду да се раскисну.
- раскла́па несвр. *расѿавља*. – У во́јску сам жмичкí склапа́л и расклапа́л митроле́з.
- раскла́тен, -а, -о *расклаћен, климав*. – Раскла́тен зу́б се мо́ра ва́ди.
- раскла́ти (се) свр. *расклима (се)*. – Раскла́ти зу́б; – Ра́склати ми се зу́б, мо́ра га ва́дим.
- раскло́пи свр. *расѿави*. – Расклопи́л маши́ну, па н-уме́ да ју скло́пи.
- расковé (се) свр. *оѿикове (се)*. – Не́ко ми на́ћс све та́рабе расковáл; – Кѿви да се не расковé. – Расковáле ми се та́рабе, мо́ра да и[х] заковéм.
- раскову́је несвр. *оѿиква*. – Ја́ ковéм а ѿн раскову́је.
- расков́ча (се) свр. *раскоѿча (се)*. – Не мо́ж да расков́ча огрља́к на кошу́љу; – Расков́чал се, као да е ле́то.
- расков́чап, -а, -о *раскоѿчап*. – Же́га му, па иде́ расков́чан.
- расковчу́је (се) несвр. *раскоѿчава (се)*. – Расковчу́је ѿмпир на дете́, ѿће да га ски́не; – Расковчу́је се, ѿће да си ле́гне.
- раскокодáка се свр. 1. *пѿчне да кокодаче (кокошка)*. – Раскокодáла се као да е снéла голéмо јајце́; 2. *фиг. расѿрича се*. – Раскокодáл се, па од не́г не мо́ж ни́шта да ка́жеш.
- раскоко́ри се свр. *фиг. наѿрави се важан, узди́гне се*. – Раскокори́л се како петáл на коко́шку.
- раскомáта свр. *раскомада (неиѿио)*. – Раскомата́л це́л ле́б и остави́л га на остáл.
- раскомóти се свр. *изр.: Раскомóти се (каже се човеку да се осећа као код своје куће)*.
- раскрв́ави свр. *озледи да поѿтече крв*. – Па́де и ра́скрвави колéно. – Раскрва́више му гла́ву.
- раскрв́ави се свр. *пѿстиане крвав*. – Кудé се ра́скрвави?
- раскрéчен, -а, -о *раздвојен, расцеѿан (о ѿеру за ѿисање)*. – Врну́л ми раскрéчено перце́.
- раскрéчи (се) свр. *раздвоји (се), раѿчеврљи (се), расцеѿи (се) (о ѿеру за ѿисање)*. – Раскречи́л ми перце́, па сѿг не́ма с кѿвѿо да пису́јем; – От писува́ње ми се ра́скречи перце́.
- раскр́пи свр. *размрси*. – Да раскр́пим цре́ва, па ћу и[х] перéм.
- раскр́сје с *раскрсница*. – До́ле на раскр́сје ѿро игра.

раскрџти (се) свр. *раскине, ослободи (се) нечеџа*. – Са сви е раскрџтил, сџг нџма кџј да му пџполи; – С џџг сам се раскрџтил још прџклани.

раскруља (се) свр. *в. расклаџи (се) (о зубу)*. – Кџд ме џдари с песницу, раскруља ми два зуба; – Кџкџ се кџј зуб раскруља, џдма га вџдним.

раскубџвец, -а, -о *в. раскубан*.

раскубџви свр. *в. раскубе*.

раскубџви се свр. *в. раскубе се*.

раскубџан, -а, -о *рашчуџан*. – Ёде раскубан, нџма с кџквџ да се очџшља.

раскубџ (се) свр. *рашчуџави (се)*. – Вџтар ми раскубџал кџсу, кџкџ ли џу ју очџшљам; – Кџса ми се раскубџла, па не мџг да ју очџшљам.

расџлница ж *расо, сок од киселоџ куџуса*. – Старџји поџдоше копџс, а децџ се налибџше расџлницу.

расџлничка ж *дем. и хиџ. од расолница*. – Свако јџтро едџмо кисел копџс и пиџмо расџлничку.

распџлен, -а, -о *распџлен*. – Лџко е да се на распџлен џгањ турџју дрвџа.

распџли свр. 1. *дувањем разбукџи (о ваџри)*. – Едва распџли џгањ; 2. *удару јакџ (нечим)*. – Распџли га с тојџгу по грбџину; 3. *ошамару*. – Распџли га по обрџз и побџго; 4. *наџло џџџе и настџави џџџ*. – И распџли прџко Бџле рџпе за Матџвац.

распџли се свр. *дувањем се џџави, разбукџи џламен*. – Сџк ти дџвај, мџжда џе ку[д] тџб да се распџли.

распџра свр. 1. *расџлеџе*. – Тџсна шло-вљџнка, мџра да ју распџрам, па да исплетџм дрџгу; 2. *рашџје џџ шавџвима*. – Распџрал чашџре да и[х] препрџан.

распџраџца м *одрџанац, аљкаво обучен човек*. – Ёма у кџквџ да се обучџ а џде како распџраџца.

распарувањџ с *раздвајањџ прџдметџа*

који чине џар, расџаривањџ. – Свако распарувањџ не вџди на добрџо.

распарџје несвр. 1. *раздваја џрџдметџе и сл. који чине џар*. – Немџј да распарџјеш волџви, џба продџј; 2. *расџлеџа*. – Испушџила сам нџки бџдови, па сџг мџра да распарџјем цџл рукџв; 3. *рашџва*. – Распарџје стџре дрџје, па и[х] препрџља.

распасџ се свр. *џџчне кобила да џираџи џасџџва да би се с џџм сџарила*. – Распасџла ми се кобила, а у сџло нџма добџр пастџв.

распасџана комџнда ж *израз за неред, недисџџлину*. – Куд нџс се знаџ ку[ј] је домаџин, а у џџни распџсана комџнда.

распџше (се) свр. 1. *одвије (се), одвџже (се) нешџџо око џаса, сџџрука, џџџаше (се)*. – џкни мџтер да те распџше; – Распџса ми се зџпрег, па ми пџде. Жџв срџм ме изџде; 2. *фиг. каџе (се) кад нема рџда*. – Све се распџсџло, нџкој нџког не слџша.

распџкља (се) свр. *раскоџча (се) (о илицу)*. – Распџкљај му гџџе, да се не умџча; – Дџк се распџкља, џн се умџча.

распџкљџан, -а, -о *раскоџчан (о илицу)*. – Кџкџ га не срмотџ д-џде распџкљџан.

распџкљџвањџ с *раскоџчивањџ (о илицу)*. – Дџсади ми с џџџџво запџкљџвањџ и распџкљџвањџ.

распџкљџје (се) несвр. *раскоџчава (се) (о илицу)*. – Примџчџло се на детџ, па га распџкљџју да се помџча; – Распџкљџје се да се измџча.

распењџви (се) несвр. *фиг. расџрича се, не да дрџџме да доџе до рџчи, да нешџџо каџе*. – Распењџвил џста до тџл, сџл се џн чџе; – Распењџвил се, а ништа пџметно не казџје.

Распџети петџк м *религ. Велики џџџак, џџџак џрџд Ускрс*. – На Распџети петџк се ништа не рабџти.

распџздри се свр. *расџлаче се*. – Распџздрџл се за ништа.

- распија ж *распија, рђава жена*. – Узел распију за жену.
- распилави се свр. фиг. *разболи се*. – Нешто се расплавил, па лежи.
- распичка свр. фиг. *улудо проћерда, сїрахи, уїроїасїи*. – Распичкал сво имање и понил га.
- распиштољи се свр. фиг. *рашири се, раскомоїи се*. – Распиштољи се у кавану, лүшти ракију и ока. – Распиштољи се као да е у своју кўћу (*као да је ѓосїодар*).
- расплига несвр. *расплиге*. – Расплига руницї. – Расплига плетиво.
- расподели свр. *раздели (о имовини)*. – Расподели на дѣцу кэкџ треба, да ме пџсле не куну.
- распоје се свр. *расїева се, їреда се їевању*. – Кат се дѣда распоје, од милїн да га слўшаш.
- располови свр. *їреїолови*. – Ёзе чакїју и располови јабуку, па дѣде на џбонцу по пола.
- располўти свр. в. *расїолови*. – Располўтише свињу на двѣ полутїне.
- расправија ж *расїрави, сїор*. – Тај њїна расправија дојдѣ и на суд.
- распраи (се) свр. *расїрави (се), џјасни (се), реши међусобни сїор*. – Док тџ распраи, коса ће му опадне; – Сџ[s] заглавку чџвѣка не мџж тџкџ лџко да се распраиш.
- распраља (се) несвр. *расїравља (се), џјасињава (се), решава међусобне сїорове*. – Не распраљај сѣлске рабџте, од њї нїкој не видѣл вџдју; – Сџ[s] стџри лўди се не распраљај.
- распраљање с *расїрављање*. – Мїсли да с распраљање мџж нешто да постїгне.
- распрѣза несвр. *исїрѣза, їуиїїа из јарма*. – Дѣда распрѣза волџви и пўшта и[x] у кошџру.
- распрѣће свр. *разѣрне їейео у коју је неїїїо било заїреїїано*. – Распрѣћи пѣпел, па извџди компїри да едѣмо.
- распрска се свр. *расїе се, разије се, нађе се свуда*. – Истерџ кџзе на Чукѣр, а онѣ се распрскаше на свѣ стране.
- распрсне се свр. в. *расїрска се*. – Собџле се џвце распрснўле на лѣдїну.
- распрїти (се) свр. *скине (се) (џбично с леђа) какав їтерей*. – Распрїти ме да се мџлко џдмџрим; – Помџгни ми да се распрїтим.
- распугўри се свр. *їусїи їуїїџлке*. – У прџлет се цвѣће распугўрило, сџмо што не бўкне.
- распуца се свр. фиг. *їочне халаїљиво да једе*. – Распуцал се, па едѣ ли едѣ.
- распуштѣн, -а, -џ *размажен, необуздан*. – Распуштѣна дѣца несў за нїгде.
- распуштѣник м *чџвек коју се развео са женом*. – Одалџ се за распуштѣника.
- распуштѣница ж *разведѣна жена*. – Јџ распуштѣник, онџ распуштѣница, ће се ўзнемџ.
- распушти свр. *размази, нїїусїи*. – Млџго е распуштил дѣцу, затџ су таквџ.
- распуцїе се свр. *їочне да їсује, да џалами, вице, да се љуїи*. – Стџр чџвѣк, распуцувџл се, не га срмотџ.
- расрди (се) свр. *наљуїи (се)*. – Ако га расрдиш, неће ти дџ нїшта; – На мѣн се нешто расрдил.
- растџк м *дем. џд рас, храсїиїи*. – Пўшти растџк да растѣ, не сѣчи га.
- растџви се свр. *разведе се*. – Растџвил се џд жену, па отишџл ку[д] дрўгу.
- растџи се свр. в. *расїїави се*. – Растџили се пре двѣ гџдине.
- растџља се несвр. *разводи се*. – Тџлке гџдине живѣл с њу, а сџк се растџља.
- растџљује се несвр. в. *расїїаља се*.
- растѣ несвр. 1. *їџвењава се џбим, нарастїа*. – Нџше сѣлџ растѣ. – Тѣсто растѣ; 2.

- избија*. – Почело нешто да ми расте на прс; 3. изр.: Расте као квасџ (уздиже се).
- растегљи свр. *развуче, расијеѓне*. – Сс трактор растегљио све жице.
- растеџа несвр. *расијеже*. – Растеџа годину.
- растелали свр. *разљаси*. – Растелалио по село, па ме срмота да излџнем ис кућу.
- расте надболе несвр. фиг. *смањује се, бива мањи расиом*.
- растика се свр. *расијури се, несијане*. – Растикаше му се синови по бел свет.
- растиње с *коров*. – Поскуби сво растиње окол амбар, па га дај на волџви да поеду.
- растић м в. *расиџок*. – Нека растић расте, не сџчи га.
- растовина ж 1. *храсиџова шума*. – У моџ браниште само растовина расте; 2. *храсиџова џрађа, храсиџовина*. – Од растовину ћу праим бурчићи за ракију; 3. *храсиџово дрво за оџрев*. – Сваку годин се грејемо на растовину.
- растоли се свр. *намножи се, размножи се*. – Растолио се здравац под јабуку.
- растолмачи свр. *расијумачи, објасни*. – Да ми тој жошампџт растолмачиш.
- растопи свр. *расијвори*. – Растопи плави камен у воду да праимо чџрбу за прскање.
- растрвен, -а, -о *просуи*. – Деџо, растрвен пасуљ се треба зберџ.
- растрви свр. *просије*. – Растрвио пасуљ по обџр, па не моџ га зберџ.
- растрви се свр. *просије се*. – Цепен цаќ, па ми се пченица малко растрви.
- растрџеби свр. *среди, баџи шиџо не џреба*. – Мора едџн дџн да растрџебим по по-друм.
- растребување с *расијремање, уређивање*. – Задоџнио с растребување.
- растрџебује несвр. *уређује, сређује, расијрема*. – Почџл да растрџебује по кућу.
- растрќа се свр. *расијрчи се*. – Растрќаше се јарићи по обџр.
- растрља свр. *џази ноџом џа размаже, размаже нешиџо (на одећи, зиду...)*. – Эгазио црешњу, па ју растрљао. – Убил муву, па ју растрљао по остал.
- растропа се свр. 1. *сијане да луија*. – Зешто ли се Милан у половин ноћ растропа на пџнџер и џка деџу; 2. фиг. *расијрчи се (џоворећи бесмислице)*. – Растропал се и у оној што иде у џуди и у оној што не иде у џуди.
- растрџска свр. фиг. *разбије (о џлави)*. – Растрџскаше му главу.
- растроши свр. *усијини (о новцу)*. – Растрошио банку у стопарџи.
- растрџти свр. *нанесе џешику џелесну по-врџду*. – Каџ га уватим ћу га растрџтим.
- растрџти се свр. фиг. *прџмори се, изнемоџне*. – Растрџти се од рабџту, не моџ се успраим.
- растџжи се свр. *пџчне да џуџује*. – Ра-стџжил се за дџм.
- растџрен, -а, -о *разасуи*. – Растџрени војнички камиџони наџде се на Пашине џиве.
- растџри свр. 1. *озлеџи, џовреџи*. – Ударил га, па га растџрил; 2. *џоквари*. – Ра-стџрил рабџту.
- растџри се свр. изр.: Паде, па се растџри (*џовреџи се џешико*). – Растџри се од едење (*прџйџера у јџлу, џојеџе мноџо*). – Растџри се од рабџту (*прџйџера у раду*). – Растџри се од спање (*прџйџера у сиј-вању*). – Растџрише се ко манастирске маќке (*несијадоше, разиџоше се*).
- растџри-кућа м *расијник, онај који расијиче дом*. – Њигова деџа су растџри-куће, а моја шпираџије.
- расукаљка ж *оклаџија*. – Моја баба, каџ узне расукаљку, заџџ насучџ џвге.
- расучџ свр. 1. *расијлеије коноџаџ, узицу*. – Даљ сам му ново јџже, а џн ми га расучал;

2. *начини окладијом коре за пинџу, жибаницу*. – Мeko сам замеси́ла, па едвá расуко бвге за гибáницу.
- расцвѣли (се) свр. *распџужи (се), распџлаче (се)*. – Немóјте да ми расцвѣлите детé, пóсле не мóg да га уми́рим; – Расцвѣли́л се, па сáмо јáда.
- расцѣвка се свр. *пóчне да пџлаче, распџлаче се*. – Не дѣрајте га, ако се расцѣвка цѣл дѣн ће да цѣвка.
- расцѣвли се свр. *в. расцѣвка се*. – Расцѣвли́л се, па сáмо цѣвли.
- расцврчѣи се свр. 1. *разџреје неши́но да оно пóчне да цврчи*. – Вóли да му се слáнинка расцврчѣи, па тѣг да ју едѣ; 2. *заџреје се, разџреје се*. – Расцврчáл се ус кубé, ће изгорѣи; 3. *пóчне дечја џраја, цџка, ви́ка, пџлач...* – Децá се расцврчáла, да те стрá увáти од њѣно цврчáње.
- расцѣка се свр. *пóчне да цџка, ви́че*. – Тѣке се рáсцџка, па ме зáглуши.
- расцѣнка се свр. *расцџмиздри се, расцџливи се*. – Нѣкој га нé ни пџпцџл, а он се расцџнкáл.
- расцџчѣи се свр. *пóчне џласно да пџлаче*. – Á се расцџчѣи, одма га бѣј да га уцџвáвши.
- ратосѣља се свр. *оџтараси се, ослободѣи се (чеџа неџријáиџноџ)*. – Едвá се ратосѣлá од њѣг.
- рáтување с рáџвовање. – Провѣл сам си млáдос у рáтување - прво сáс Тѣрци а пóсле са Швáбе.
- рацѣвтѣи свр 1. *расцѣвѣѣа*. – Рацѣвтѣло цвѣће у пóље, па сáл мерѣше; 2. *фиг. разбѣје (сáмо о џлави)*. – Рацѣвтѣше му глáву сáс кáмен.
- рацѣвтѣи се свр. *расцѣвѣѣа се*. – Пројдѣ зимá, џубичѣѣе се рацѣвтѣле.
- рацѣпи свр. 1. *цѣпáјуџи раздвојѣи па два дела*. – Едвá рацѣпѣи трупѣц од бѣгрѣн; 2. *делџмѣчно исцѣѣа, пџоцѣѣа*. – Кудѣ рáцѣпи кошѣљу?; 3. *озлѣди*. – Пáдо и рацѣпѣи колéно, па крѣв не мógу да заустáним; 4. *фиг. разбѣје (о џлави)*. – Ударѣл га с тојáгу, па му рацѣпѣил глáву.
- рацѣпи се свр. *делџмѣчно се исцѣѣа*. – Клекнѣ, и гáће ми се рацѣпѣше.
- рацѣмѣздри се свр. *распџлаче се*. – Нѣкој га нé дирáл, а он се рацѣмѣздрѣл.
- рацѣпá свр. *фиг. разбѣје (о џлави)*. – Рацѣпáше му глáву.
- рацѣспѣи, -а, -о *раскрѣчен, са рáширѣним пџџама*. – С рачѣспѣне нóге седѣи, као да е мѣшко.
- рачѣпи свр. 1. *раскрѣчи, рáшири пџџе*. – Рачѣпѣла крáци, па ју се вѣди онáј рáбѣта; 2. *фиг. расџрѣне бијуџи, нанесе пџџѣк бол*. – Ка[д] те увáтим, ѣма те рачѣпѣним; 3. *изр.: Рачѣпѣл ѣста до тѣл (кáже се ономе којѣи се неџрисѣѣојно смеје, ко се крѣвѣлѣи)*.
- рачѣпи се свр. *фиг. џремори се, изнемоџне*. – Рачѣпѣи се од рáбѣту.
- рачѣспѣлá ж пеј. *неџрисѣѣојно женѣско чѣлáде*. – Онѣј рачѣспѣлѣу вѣше не мógу да глѣдам.
- рачѣшá се свр. *рáчѣшá се, изџребе се чѣшáњем, нáџрáви оџребоџине, рáчѣше чѣшáњем*. – Рачѣшáл се, па крáсте нáпрáил.
- рачѣвѣчи се свр. *в. рáчѣвѣчи се*.
- рачѣуман, -а, -о *онај којѣи је рáчѣуџан, разбáрушен*. – Вóли д-ѣде рачѣуман.
- рачѣума се свр. *рáчѣуџа се, разбáруши се (о косѣи)*. – Вóли да се рачѣума, па да плáши дѣцу.
- рачѣуна несвр. *фиг. бѣва уверѣн, сѣџуран, нáда се*. – Рачѣунам да ће дѣјде, затѣј дрѣгог несáм звáл.
- рачáкá се несвр. *расџрѣчи се (о друџѣтѣву) нáџлас, дѣџне се џраја*. – Рачáкáли се како Цѣгани.
- рачáпá се несвр. 1. *оџѣма се, рѣѣа се*. – Рачáпáл се као да га кóљу; 2. *пеј. џрáви се вáжан*. – Рачáпáл се, као да е он глáван на овáј свѣт.

- раџво́ка свр. *разбије, расцопа*. – Куј ти раџвока главу?
- раџвр́рка свр. *в. раџвока*. – Раџвркали му главу.
- рашкѣмбси, -а, -о *раширен*. – Врнул ми рашкѣмбену шловља́нку.
- рашкѣмби (се) свр. *рашири (се)*. – Рашкѣмби ми џемпир, од резил да га нѣсми; – Рашкѣмбише ми се опѣнци у газење по воду.
- рашра́ви свр. 1. *одвије, одврне шрафове*. – Едва рашравил нѣке шраове; 2. *фиг. озбиљно озледи, повреди*. – Удари ме, па ме рашрави.
- рашра́ви се свр. *одвије се, одврне се шраф*. – Нѣки шраови се лѣко рашравише.
- раштр́кља се свр. *пѣчне бесомучно да пѣрчи услед уједа обада (о џовечѣшу, маџарцу)*. – Пѣзи се од волѣви кѣт се раштркљају.
- раштуми́ се свр. *распадне се, размрви се сува џрудва земље после кише (слично џрудви после мрази)*. – Грудве се раштумѣле, мо[ж] се праве лѣје.
- рашчобр́ља свр. *рашчѣрка*. – Нѣгине кокѣшке ми рашчобрља́ле лѣје, па сѣг мѣра пада и[х] пра́нм.
- рашчовѣ́чи се свр. *изџуби својсѣиво човѣка*. – Рашчовѣчил се, постѣл кѣче.
- рашчу́е се свр. *пронесе се џлас о нечему*. – Рашчул се резил по сѣло.
- рашчу́рка свр. *расѣури, испрѣметиѣа (неиѣто)*. – Нѣко ми чуркал по ствѣрни, па и[х] свѣ рашчуркал.
- рба́н, -а, -о *хабан (о обуѣи)*. – Овѣј рбане џипиле мѣгу још мѣлко да се нѣсе.
- рба́ (се) несвр. *хаба (се) (о обуѣи)*. – Ђѣн добѣр, не рба се тѣкој лѣко. – Не скиѣтај се, и баѣѣв не рбај опѣнци.
- рвѣ́ несвр. *џризе*. – Рвѣ сѣмо сѣв лѣб.
- рвѣ́ се несвр. *бори се*. – Има, има, ѣл' с тѣб нѣћу више да се рвѣм.
- рѓне́ свр. *ударн, набије, забије*. – Рѓну ме нѣколко пѣг у слабине. – Рѓну му нѣж у мешину.
- рѣ́ква ж *в. арѣква*. – Има зѣби, мѣж да трѣпи рѣкве.
- рѣ́квица ж *дем. од рѣква*. – Засѣја рѣквице у бѣчу.
- рѣ́квичка ж *дем. од рѣква*. – Купи нѣку рѣквичку за детѣ.
- рђосу́је се несвр. *запѣуиѣа се, ленсѣвује*. – Почѣл да се рђосѣје.
- рђо́ше се свр. 1. *запѣуиѣа се*. – Бѣше добѣр и ѣбав, а сѣг се рђосѣл, па нѣц се ни обрѣтви; од грѣѣ да га поглѣдаш; 2. *фиг. пѣсуиѣи, остѣави неѣкоџ на миру*. – Рђоши се од мѣн! – Нѣк се рђоше од мѣн.
- ребѣ́е се несвр. *џласно се смеје, смеје се да би скренуо пѣажњу на себе, џинично се смеје*. – Ребѣе се као кѣрва.
- рѣ́бне свр. 1. *млаѣине, ударн*. – Ребну́ га ѣдно-двапѣт с тојагу, па ме ѣстави на мѣр; 2. *фиг. казни*. – Кѣд га судѣја рѣбне, ѣе се опамѣти.
- рѣ́бри несвр. *пѣуче, бесомучно удара*. – Кѣт пѣчнем да га рѣбрим, ѣе проклѣње мајкино млекѣ што га сисѣл.
- рѣ́д м 1. *редослед, пѣорѣдак*. – Ўзни јабуке по рѣд; 2. *слој, каѣп*. – Турај рѣд копѣс, рѣд мѣсо. Тѣкој до крај; 3. *изр.: Извѣл рѣд (урадио како пѣреба или се обрукѣо)*.
- редѣ́к м *реѣка шумиѣа, шумарѣк*. – Оѣѣкомо два-трѣ горѣна у редѣк, да и[х] нѣко не оѣчѣ.
- рѣ́дно прил. *ред је, ред би био*. – Рѣдно би било да и ѣн ѣдѣнпѣт ѣѣсти.
- редѣ́в м *ѣбичѣн војник (без ѣини)*. – На дѣдин војниѣки кѣфер, кой чѣвам, пише: *редов Илија Јовановиѣ (деда служио војску у Краљѣвини Србији 1907. џод.)*.
- рѣ́з м *ѣиѣириѣа, сѣчиво (сѣкире, ножа и сл.)*. – Кѣквѣ ли е работѣл, па тѣлко да истѣпи рѣз на сикиру.
- рѣ́за ж *заѣорѣиѣа (део бравѣ који заѣѣвара*

- враїта*). – Тури резу на врата и не пуштај ніког.
- резање** лóјзе с *резидба, орезивање винове лозе*. – Пóмогну ми у резање лóјзе.
- реза́ра** ж *їллана*. – Отерáше трупці на реза́ру.
- резі́л** м *брука*. – Тóлки се резі́л на́праи, ба́ш заба́ђав.
- резилóк** м *брука*. – Навікал на резилóк и пёт па́ре не да́ва.
- резі́ли** (се) несвр. *брука (се), срамоїїи (се)*. – Резі́ли ме прет свёт; – Са́м се резі́ли, па му дру́ги крив.
- резні́** несвр. *има резак, їријаїтан - оиїїар укус, шїїїїка за усїїа (о вину)*. – Вино јóш не преврело, резні́.
- ре́ка** ж *їоїок*. – На́шу ре́ку мо́ж да прегáзніш, а мо́ж и да ју прері́пиш. – Прэ су́же не носі́ле пра́не на ре́ку.
- ре́кне** (се) свр. *каже (се)*. – Код ре́кне, ре́чено е. – Рекáл да ће до́јде, па излагáл. – Изр.: Ре́кал, па поре́кал; – На па́метног се седанпúт ре́кне, а на будáлу стóпут.
- релна** ж *рерна, пїеїница*. – Испе́ко двé погáче у релну.
- ре́мен** м *каши (о коњској оїпреми)*. – За-те́гни ре́мен.
- ременáр** м *онај који їрави кашіе, ремене*. – Ременáр и сарáч, тóј ти е істо.
- реме́ње** с зб. *им. од ремен*. – Штага́р си е реме́ње у во́јни óтпад, да бираш!
- рендé** с 1. *кухињска наїправа на којој се сїїруже їїїква, роїїква, и сл.* – Не се-цкај тїквіце, не́го ўзни ренде́, па и[x] изренді́ши; 2. *сїправа за сїїружање, жлачање даске*. – Наострі́ ліс на ренде́. Сáг мо́гу да ренді́шем.
- рендисáње** с *сїїружање, жлачање*. – С рендисáње си нступі́ ренде́.
- рендї́ше** несвр. *жлача, сїїруже*. – Рен-ді́ше дэ́ске. – Ренді́ше тїкву сáкáскињу.
- ренчáк** м *дем. од рен*. – Уз ме́со іде ренчáк.
- ре́пка** ж *милїїреїїирање*. – Те́ра ре́нку с не́г.
- ре́п** м *реї*. – Изр.: Не мрда ни с ре́п (*каже се ленивцу*).
- репáк** м *дем. од реї, реїїи*. – За́јац іма малéчак репáк.
- репо́ња** м *живоїїїња са великим реїом*. – Репо́њу не́ће прода́вамо, ће га остáнмо за домазлóк.
- репуші́на** ж бот. *реїух, билка са великим листїовима, расїїе їоред река и їоїїока*.
- репчáк** м *дем. од реї, реїїи*. – Да ти завр́жем репчáк на гла́ву, да ми буднеш ўбава.
- рескі́р** м *ризик*. – Ако мїслиш да будне не́што, мо́ра д-їдеш и у рескі́р.
- рескі́ра** несвр. *ризикuje*. – Ђу рескі́рам, па шта будне.
- рескира́нт** м *онај који ризикuje*. – Рескира́нт губи, áл' и доби́ја.
- ре́сто** с *остїїїак, оно шїїо је остїїало*. – Тóј ре́сто не́к остáне за не́г.
- ретэ́чэк**, -чка, -чко *їрилично редак*. – Пасу́љ ти е не́што ретэ́чэк.
- ретэ́чак**, -чка, -чко *в. реїїэчэк*.
- рета́к**, -тка, -тко 1. *који је размакнуйї, уда́лен један од дру́гоз*. – С рета́к чéшал не мо́[ж] се ўбаво очéшлaш; 2. *їровидан, їрозиран*. – Турі́л ретку ви́ронгу, па се от пúт свé вїди; 3. *који садржи малу количину одређених маїтерија*. – Изне́ли рета́к пасу́љ, нікој га од гóсти не́ пробáл.
- рета́чак**, -чка, -чко *в. реїїэчэк*.
- рётко** прил. 1. *на ве́шем одсїїојању од дру́гози, не жусїїо*. – Чїни ми се да сте рётко мому́рзу насади́ли; 2. *у великим временским размацїма*. – Рётко ми доóде.
- рефу́з** прил. *изреди, све, без одабирања*. – Матéвачки пóдрум ми óткупи рефу́з

- грџје. – У Матевачки по́друм примају грџје рефџз.
- реце́пис м *лекарски рецепти*. – Дóктур ми преписáл реце́пис за ле́кови, ал' не мога́ да и[х] кúпим.
- ре́цка несвр. *засеца*. – Нéma кáквó да рабóти, па ре́цка остáн.
- ре́цка ж *бележа, црџа*. – Деца́ рипају и бележе ре́цке да ви́де кúј ће највише да рипне. – Тури едну́ ре́цку на мóј рачу́н.
- ре́цкица ж *дем. од ре́цка, мала бележа, црџица*. – Бележи ре́цкицу на мóј рачу́н.
- ре́цне свр. *засече, одсече*. – Кúј ли ми ре́цну црешњу по дэ́бљак? – Нéко ми ре-
цну́л вилдáнче у градíнче.
- ре́цне се свр. *посече се*. – Рецну́ се з-брíтву по прс.
- рж м бот. *раж Secale cereale*. – Полéгал рж, едвá га поже́мо.
- ржáк м *дем. од рж*. – Засади́ мáлко ржáк, кóлко за јужа.
- ржáњ м *ражань*. – Мéсто за́јца нóсе ржáњ.
- ржáњче с *дем. од ржáњ*. – Напраи́л ржáњ-
че кóлко за за́јца, а нé кóлко за овцу́.
- ржен, -а, -о *ражен*. – Бáба месíла и ржен лéб.
- ржí несвр. 1. *режи*. – Ржí кúче; 2. изр.: Ржí како кúче (*каже се о́пасном, љу́пком, најраси́птом човеку*).
- ржњíка ж *уэлављени шџпáи на ло́птрама који је с зорње сџране зашџен*. – Нéке ми се ржњíке покршíле, мóра да и[х] промéним.
- риђ, -а, -о *риђасџ*. – Їма риђо ждребé.
- рíка несвр. 1. *њаче (о маџарцу)*. – Рíкају мoгарíни, траже да се пúште; 2. *фиг. јауче од болова*. – Ће рíка кáт пóчнем да га бíем.
- рíкне свр. 1. *фиг. пpодере се збоэ великих болова*. – Рикну́л, док су му вадíли трн ис пету́; 2. *фиг. пpойадне, сџрада*. –
- Зачэс му рíкну стодина́рка. – Не платíл пóрез, па му рíкну телé; 3. *фиг. и пеј. умре*. – Рикну́л и óн, Бóг да му дúшу прóсти.
- риље́вина ж *земљини́те обрађено ри-
љањем*. – У риље́вину ће засáдимо арпа-
ци́к.
- риља́ч м 1. *аиов*. – Кэд рíлаш, пáзи да не покршíш риља́ч; 2. *онај који риља*. – Нóсим ручáк на риљачí.
- рингла ж *део шџедњака на којем се кува*. – На коју́ ринглу да тúрим шéрпу?
- рíне несвр. *чистíи (вилом)*. – Јошкэд рíне кошáру.
- рíнта несвр. *јевџино ради*. – Нéће ви́ше да рíнта.
- ринта́ње с *џежак рад, служење некоме за малу џлаџу*. – О[д] дэ́с отпáда рин-
та́ње и гóтово.
- рíпа несвр. *скаче, џрескаче*. – Кáт пúштим јáриши, онí пóчну да рипају óкол мéн. – Рипају преко ре́ку.
- рипа́ње с *скакање*. – Дóста с тóј рипáње, мáлко се одмóрите.
- рипка несвр. *скакуће*. – Рипка како јáре.
- рипка́ње с *дем. од рипáње*. – Цéл дэ́н рипка́ње и пá се нé уморíло.
- рíпне свр. 1. *скочи*. – Мáлко си рипну́л; 2. *џрескочи*. – Рипну преко ўзицу. – Зáлете се и рипну преко ре́ку.
- рице́љ м *врсџа слаџика од бундеве (в. печенка) куване у слаџиком вину*. – Кáт се рице́љ напраи́, он се остáла у вр-
чве.
- р́ка несвр. 1. *хрче*. – Млóго р́ка док спи́; 2. *џљује*. – Не р́кај по кúћу, р́кај по обóр.
- р́кање с 1. *хркање*. – Од њи́гóво р́кање не мóг да заспíм; 2. *џљување*. – На сви́ дóсади њи́гóво р́кање по кúћу.
- р́кма́че с *панџалоне без шлицца са отворима са сџране (као цейови без џосџиве)*. – Љúди ко́и су носíли р́кма́че

- имали сумуке да мочају.
- ркне свр. *пљуне*. – Час по час па ркне.
- ркољак м *испљувак*. – Сал се њигови ркољци виде по собу.
- рљав, -а, -о *онај који је пригљуи*. – Рљчо, рљави, кадá ће се опамéтиш, видиш да те сви заебáвају.
- рљча м *пригљуи човек*. – Рљчу ће н мáло детé да претúна.
- рмба несвр. *ради пшешке послове, ради без одмора*. – За кугá ли рмба цéл вéк, да ми е да знáм?
- рмбалија м *делија, снажан човек, круиан човек*. – У њигóву вамилију свé рмба-лије.
- рмбáње с *пешак рад*. – Рмбáње ми úзе здравље.
- рњáна ж пеј. *женска особа са великим ноздрвама, носем*. – Онúј рњáну нећу више да видим у обóр, н-умé се игра зéцу.
- рњка ж *ноздрва*. – Запишиле ми се рњке, па не мóg се изркам.
- робација м *рабација*. – Отишáл у грáд да бóде робација, а нé господин.
- робација несвр. *рабацише*. – Отишáл у грáд да робација, а нé да бóде господин.
- ровáње с *пáкaње, пáч*. – Згрешил, па мисли да ће ровáње да му помóгне.
- ровé несвр. *пáче*. – Окни мáтер да дóјде, детé ровé.
- ровéње с *спáвљање нечежа у шрап*. – Изгрбáви се од ровéње.
- рóви несвр. *спáвља у шрап*. – Рóви прáзи лúк.
- рóвне свр. *гласно викне*. – Кэд рóвне, ће те заглúши.
- рóг м *коса жреда (о крову)*. – Млóго су ти рóгови рáширени, згúсти и[x].
- рóд м 1. *сродник, рођак*. – Он ми е рóд; 2. *родбина*. – Идем у рóд; 3. *плод*. – Опáл ми сáв рóд от сливе. – Јáбуке ми несú задржáле рóд.
- рóдан, -дна, -дно *који даје богаи род, плод*. – И овáј гóдин ће бóде рóдна.
- родéње с *рођење*. – Слáве родéње сина.
- родиљка ж *породиља*. – Родиљка мóра да остáне дóм, да чúва детé, има кúј ће íде на рáботу.
- родљáк м *сродник, рођак*. – С родљáци éди и пíј, áл' нíкакву зáмешку немóј да имаш.
- рóдна земљá ж *плодно земљиште*.
- рóдшина ж *родбина*. – Нáша рóднина е голéма.
- рóдом прил. *по рођењу, с обзиром на рођење, пореклом*. – Рóдом сам ис Кáменицу.
- рóзан, -зна, -зно *ружичаст*. – Свé су ми рúжице рóзне, а тéл би да íмам црвене и бéле.
- рóзи м мн. (јд. рóг) *розови*. – Пужи, мúжи, пúшти бáби рóзи, да се не окóзи (*деч. пошлица*).
- рóкче с *плод гледича (Gleditschia triacantha из ф. Gaesalpinjaceae)*. – Кэд рóкчићи узрéју, млóго су слáтки за едење.
- рóља несвр. пеј. *прекомерно пије (о алкохолу)*. – Још се нé разбудил, почéл да рóља.
- ромиња несвр. *сасвим помало пада, сићи (о киши)*. – Не пáда, сáмо ромиња.
- рóпсто с *ропство, заробљеништво*. – Цéл рáт провéл у рóпсто.
- росá ж изр.: Млáд како росá у плáдне (*каже се сшаром који се "шрави" да је млад*).
- росељáк м 1. *мала киша, кишица*. – Пáде росељáк кóлко да угáси прáшину; 2. *аузм. и пeј. од роса*. – Гáзи по росељáк, па се свé умокри.
- рóси несвр. *помало пада, сићи (о киши)*. –

- Само рóси, не пада. – Пóчне да рóси, па премáне.
- рóталија м *јунак, делија, јуначина*. – Стану́л рóталија до рóталију.
- рóшав, -а, -о *пéзав*. – Рóшав улицé.
- р́ла ж *зoмила*. – Турíл свé на еднó р́пу.
- р́иће несвр. *зризе, зризе тiако снажно да се чује*. – Кэд едé р́иће како свињá.
- р́ррj *узвик којим се зoне овце*.
- р́ска несвр. *хрска*. – Кэд едém мéсо, óћу да ми р́ска под зúби.
- р́скавица ж *хрскавица*. – Кúпи мéсо с р́скавицу.
- р́скавичав, -а, -о *онај који има хрскавицу, хрскавичав*. – Вóли да едé р́скавичаво месцé, вóли да му р́ска под зúби.
- р́скавичка ж *дем. и хиí. од рскавица*. – Дáј ми еднó месцé, ал' да íма р́скавичку.
- р́сне свр. *хрсне*. – Р́сну ми нéшто под зúби. – Кэд едém вóлим да ми месцé р́сне под зúби.
- р́т м *ловачки пiас*. – Изр.: С в́рзанога р́та се не íде у лóв.
- р́тов, -а, -о *ишío п́риíада хри́у, хри́ово*. – Идемo по р́тов траг.
- р́уб м 1. *ивица*; 2. изр.: Гњетé се као р́уб у дúпе (*каже се намеíљивцу, човеку који жели свуда да завире, да свуда буде п́рисуíан*).
- р́убк м *окрајак*. – Нáзвише вóлим да едém рубк од лéб. – Очéпи ми мáлко од рубк.
- р́убц м мн. *рупци кика, пiлеíеница*. – Едán ти рубц нé добрó исплétен.
- р́убење с *сечење маказама пo ивици*. – Доклé тó јрубeње, одмóрте се.
- р́уби несвр. 1. *зризе, одзриза, зрицка*. – Козá р́уби в́рови од грањке. – Пóглéd кэкó гусенка р́уби лiс; 2. *пiрави ивицу*. – Руби рукави на кошúљу; 3. *сече шуму до корени*. – Руби брáниште.
- р́уво с *одела, рухо*. – Скинúл стáро р́уво.
- рúда ж *део п́редњеí дела зап́режних кола на који се с́тавља јарам*.
- рúжица ж бот. *ружа Rosa galica L.* – Óко кúћу íмам свáкакве рúжице.
- рúжичка ж *дем. и хиí. од ружица*. – Откíни си нéки цвёт од рúжичку.
- рúза несвр. *удара немилце иш́аíом некозa да све пúца*. – Кэд увáти да га рúза, да бежиш у свёт.
- рúзне свр. *ударе јакo некозa*. – Не дiрај га, he те рúзне стојáгу, па he се пúшиш.
- рúј м бот. *дрво, шибље чије је лишће ујесен црвено и кад се с́тави у врелу воду служи за иш́ирање буради*. – Испрá сви бúрићи с рúј.
- рúјан, -јна, -јно *недозрео*. – Грóјзе је јóш рúјно, нéће га беремо.
- рúјев, -а, -о *пiамнонaранцастíе и црвенкастíе боје*. – Учинила сам перáшке у рúјево.
- рúјиште с *местío зде растíе руј*.
- рукави́чка ж *дем. и хиí. од рукавица*. – За детé си исплétо еднé рукави́чке.
- рукавчéк м *дем. од рукав*. – Развртéл рукавчéк на лáкат.
- рукавчé с *дем. од рукав*. – Јóш рукавчé да исплétém и гóтов цемпiр.
- рукани́ца ж *нарочитío обрађено дрво које се с́тавља на ручицу неких алаíа (о муљачи, ср́ју и сл.)*. – Турí руканицу на муљáчу, да лéко муљаш.
- рúковeт м *више пiечица (в. пiечица) с́тавлених заједно чине руковеíи. Више руковеíи веже се у снаí.*
- рúкување с *руковање*. – По рúкување се познáва ко е кэкáв.
- румéнка ж *народно коло*. – Íграмо румéнку, па свé у óсам.
- румiја ж *лом, зжва, свађа, зађевница*. – Куд нíи úвек румiја, кэкó ли живé.
- рúндав, -а, -о *куши́рав, ковриав*. – Íма рúндаво кúче. – Косá му е рúндава, свá е у

- вргуљке.
- рундџов м зоол. *пас са великом длаком.* – Завија како рундџов.
- рунза несвр. *џласно пљаче, рида.* – Зе кэ квџо ли сџг рунза, да га пита човџк?
- рунзџање с *џласно пљаканье, риданье.* – Њигџово рунзџанье се чье чџк на пџт.
- рунза несвр. в. *рунза.* – Штџо ли рунза кџд га нџкој нџ бџл?
- рунзџанье с в. *рунзанье.* – Мџсли да џе прџџде с рунзџанье.
- рупа ж *улеџнуџе на пџџу, удубљенье у земљи или сџпени.* – Не џди по матџвачки пџт, џма млоџо рупе. – Паде у едну рупу, па га едвџ извџукомо из џу.
- рунетџрина ж *ауџм. и пџеј. од руџа.* – Упали у нџку рунетџрину, па едвџ излџгли из џу.
- рупичка ж *дем. од руџа.* – Опшџвам рупичку на чашџре.
- рупљџк м зб. *им. од руџа.* – Не џди по онџј пџт, џма млоџо рупљџк.
- рупчџк м *дем. од рубџк, окрајчиџ.* – Оцџчи ми мџлко од рупчџк.
- рупчџ с *дем. од рубџк, окрајче.* – Дџј на зџта рупчџ да га вољи бџба.
- рус м *џрун.* – Пџл ми рус у џко.
- Русџлница ж в. п. *Духови.* – Дџјди преко Русџлницу.
- русвџј ж *чудо, скандал, џужва, мџџеж, крии и лом, перед.* – Кџ[д] дџјде џвек напран русвџј.
- русџње с *напџруњиванье, пџданье, сџпављанье пџруња у воду, млеко...* – Дџста с тџј русџње.
- русџ несвр. *џруни, баца пџруње у нешџпо.* – Увати га кџкџ русџ млекџ.
- русџе с зб. *им. од рус, пџруње.* – Поклџши млекџ да не пџда русџе у џџг.
- рускавица ж бот. *врџта пџрешиџе са крујиним пџлодовима и дебе лим месом.* – Едвџ чџкам да узрџју рускавице, да се наедџм црџшње.
- руслџк м *ауџм. и пџеј. од рус.* – Ёлеже ми нџки руслџк у џчи, па џч не видим.
- рустџк м *дем. од рус, мали пџрун, пџрунчиџ.* – Не дџм ни рустџк да пџдне на џџг.
- рутав, -а, -о 1. *длакав, маљав, космаџ.* – Рутав како мајмун; 2. *изр.:* Ни мојџ џста несџ рутава (*и мени се једе*).
- рутавџе несвр. *маљави, пџсџаје космаџ, длакав.* – Почџл да рутавџе.
- рутави несвр. в. *руџтавџе.* – Почџл да рутави, више нџ детџ.
- рутља м *длакав, маљав човек.* – Рутља срмотџ га да се свучџ.
- руца несвр. 1. *пљаче, јеца, рида.* – Зџштџо ли руца кџд га нџкој нџ бџл?; 2. *вице на сав џлас, вице.* – Кџд појџ, онџј руцају.
- руцање с *вика, дрека.* – Ё наздрџве, џ се чье руцање.
- руцне свр. 1. *одједном џласно запљаче.* – Чџ нџшто и тџке руцну. – Уапа га трмка, па руцну; 2. *викне колико џа џрло носи.* – Кџд руцне, џе те заглџши.
- ручџк м *ручак, јело.* – Кџкџ џмамо за ручџк?
- руча несвр. *једе.* – Сџдни да ручџмо.
- ручетџрина ж *ауџм. и пџеј. од рука.* – Колкџ ручетџрине џма да те стрџ увџти кџд и[х] поглџдаш.
- ручица ж *дем. од ручка.* – Искривџла ми се ручица на трошџљку, мџра ју испранм.
- ручка ж *дрика на некој напџрави.* – Пџкрши ми се ручка на чџкрк.
- ручка несвр. *једе (деџе).* – Чџм се разбџди. џдма траџи да ручка.
- рушвџј м в. *русвџј.*
- рчка несвр. *боцка, џура, мува.* – Не рчкај по рупу, да не излџгне нџшто па да те уплџши.
- рчка се несвр. *задџрџује се, изазџва свџџу.* – Рчка се, па кџд га избџју криџ му бџ-

вол.

рчкало *сонај који зајодева свађу*. – Дојде рчкало, с[г] ће се побіју.

рчкање с *боцкање, мување, журање*.

рчне свр. *боцне, муне, жури*. – Свудер рчне с тојаче, ич се не плаши.

С

с предл. изр.: С опроштэње... (*кад треба да се каже нека нејриситојна реч*).

сѓв зам. *сив*. – Ровэ у сѓв глас.сѓвиња несвр. *свиће*. – Почэло да сѓвиња, мѓра се дїзамо.сѓвиња́ло с *праскозорје*. – Свако јутро се дїзамо у сѓвиња́ло и ѓдма побдимо на рабѓту.сѓвиња́ње с *свањивање*. – Ўвек се у сѓвиња́ње бѓдим. – Навикал да се у сѓвиња́ње бѓди.сѓвне свр. 1. *сване*. – Сѓвну́ло и без петла́; 2. *фиг. ослободи мука*. – Кад ѓмрем, ће ми сѓвне.сѓг прил. *сад, сада*. – Ё, сѓг кѓко знаш и умэш. – Сѓг ће дојде.сѓгѓшањ, -шња, -шњо *садашњи*. – Сѓгѓшња децѓ несѓ као што смо ми билі.сѓгѓшањ, -шња, -шњо *в. сѓгѓшѓњ*.сѓгѓшњица ж *садашњица*. – Сутрашњица ће бѓде побѓла от сѓгѓшњицу.сѓкѓскиња ж бот. *бундева дуѓуљаситоѓ плода, жуѓе коре, која служи ѓудима за храну Cucurbita pepo L.* – Откину́ неку сѓкѓскињу, да напраим тїквеник.сѓка несвр. *сикће (збоѓ тоѓа ишо се нечим ѓљуѓио)*. – Ољуѓил се, па сѓмо сѓка.сѓм прил. *сасвим, сами*. – Ѐде уз сѓм пѓт. – Стой уз сѓм сїд.сѓмо прил. *само*. – Сѓмо што сѓм стїгал и тї дојде.сѓмсѓв м пеј. *ѓлуѓак, неѓтесанко*. – Сѓмсѓв, не глѓда кудѓ иде, сѓмо гѓзи.сѓн м мн. сѓнови *сан*. – Да ми тој ни у сѓн не дојде.сѓнѓк м *хиѓ. од сѓн*. – Нїкако да ми сѓнѓк дојде на ѓчи.сѓнѓц м мн. сѓнѓци 1. *сїрана на санкама (великих или малих)*. – Скршїл ми сѓнѓц на сѓна; 2. *фиг. круїна незѓраїна ноѓа - сїѓѓала*. – За тебе нема ѓпѓнци, глѓ колкї си сѓнѓци заметнѓл.сѓндѓк м *сандук*. – Млѓге ствѓри чѓва у сѓндѓк.сѓндѓче с *дем. од сѓндѓк, сандучиѓ*. – У сѓндѓче чѓва алѓт.сѓнѓвник м *књиѓа у којој се ишумаче снови, сановник*. – Све што шњѓваш їма га у сѓнѓвник.сѓнчѓк м *дем. и хиѓ. од сѓн*. – Дојде ми сѓнчѓк на ѓчи, па заспѓ.сѓњїв, -а, -ѓ *сањив*. – Јѓш сам сѓњїв, пѓшти ме мѓлко да се пробѓравим.сѓпет, -а, -ѓ *сїуѓан, иїраїав, несїреїїан*. – Изр.: Сѓпет и у нѓге и у рѓке (*каже се ѓноме ко је у свему ишоїїално несїреїїан*).сѓпетљїв, -а, -ѓ *в. сѓїейї*. – Сѓпетљїв се родїл, сѓпетљїв ће и да ѓгѓне.сѓпетљївко м *сїуѓана, иїраїава, несїреїїна ѓсоба*. – И за сѓпетљївка їма рабѓта, ѓн ће дѓнѓси вѓду на рѓденици.сѓс предл. *с, са*. – Сѓс Пѓцу се їгра.

- сѣт м мн. сѣтови *саће*. – Дáде ми едѣн сѣт с мѣд.
- сѣће несвр. в. *сѣка*. – Ољутѣл се, па сáмо сѣће.
- сѣцка несвр. *пѹжда (о пѹ)*. – Сѣцка кѹче, да ме уáпе.
- сѣцкáње с *пѹждање (о пѹ)*. – Нѣ се одвѣкал от сѣцкáње.
- сѣштó *чиме*. – Сѣштó ће кѹпи лѣб за дѣцу, сѣштó - кѣт се пропѣл и свѣ пáре потрошѣл.
- са предл. с, *са* (ретко се употребљава). – Са сестрѹ се ўбаво слáга.
- сабáјле прил. в. *собајле*.
- сáбљница бот. *гладнола Gladiolus*. – Насадѣ сáбљнице у градѣнче.
- сабóрник м *врѣта свадбеноѡ колача*. – Окитѣше сабóрник, па га турѣше на остáл.
- сáбрат, -а, -о *сабран, пѹкуѣлен*. – Провѣјте сáбрат пасѹљ. – Сáбрате слѣве турите у кáцу.
- савѣљка ж *чунак којим се пѹвлади пѹтѣка пѹри пѣкање*. – Овáј цѣвка не мѡж да стáне у савѣљку, трѣба да ју скрáтиш.
- савѣља несвр. в. *сѣвиња*.
- савѣљáло с в. *сѣвињáло*.
- савѣљáње с в. *сѣвињáње*.
- сáг прил. в. *сѣѡ*. – Сáк ће дѡјде.
- сагѡшáњ, -шња, -шњо в. *сѣѡшáњ*.
- сагѡшáњ, -шња, -шњо в. *сѣѡшáњ*.
- сагѡшáњ, -шња, -шњо в. *сѣѡшáњ*.
- саглáм прид. непр. *како пѣреба, добар*. – Саглáм домаћѣн.
- сáдѣљка ж *краѣпак, у облику слова Т, дрвени шѣпáл, зашѣлен на крају, којим се пѣраве руйе у земљи пѹри саћењу пѹврѣна (пѣпѣрике, пѣразѣлука, кѹѣуса и сл.); колац или друѣа сѣрáва којом се сади; комад дрвѣѣта који је ѡре савѣен, а доле зашѣлен, садѣлица*. – Кудѣ ли сам си затурѣла садѣљку?
- сађѹван, -а, -о *више пѹтѣ саћеи, засађѣван*. – Сађѹван, па расађѹван.
- сáжáљѣва несвр. *изрáжава саучѣиће*. – Сáжáљѣвам слѹчáј.
- сáжвáка свр. *сáжвáће*. – Ако дѡбро не сáжвáкаш онѡј што едѣш, пѡсле ће те болѣ мѣшѣна.
- сáживѣ се свр. *пѹмири се с кѣм (пѹсле свáђе)*. – Кáко дѣцá су: бѣу се, па се сáживѣ.
- сáшѣда несвр. *сáшѣда*. – Сáшѣдáше голѣму кѹћу, нáјголѣму у селѡ.
- сáшр м *нешѣно шѣно се рѣѣко јáвља, чудо, пѣризор*. – Тэкѡв сáшр у мѡј живѡт несѣм видѣл.
- сáшри се несвр. *наслађѹје се глѣдáњем чуда, пѣризора, чудѣ се нечем несвáкидáшњем*. – Пропѣл се и дозволѣл да му се цѣл свѣт сáшри.
- сáшѣѣја м *часовничар*. – Одрѣсо сáт кут сáшѣѣју.
- сáскѡскиња ж бот. в. *сáскѡскиња*.
- сáка се свр. *скѡпѣрља се*. – Сáкáл се низ басáмáци, па се свѣ покршѣл.
- сáл прил. *само, јѣдино*. – Сáл се ребѣће. – Сáл ѡн остáл жѣв.
- сáлáма несвр. *ломи, слама*. – Нѣшто ме сáлáма у крстѣтѣну.
- сáлáма се несвр. изр.: Сáлáма се од рáбѡту (*кáже се ономе који мноѡо рáди и пáда с нѡѡу од умора, али и нерáднику који се некад лáшѣ некоѡ пѡсла*).
- сáлѡми свр. *сломи*. – Нѣшто ме сáлѡми, па едвá ѣдем.
- сáлче с *колач нáпѣрвљен од брашина и сала*. – Сáлчѣи су гѡтѡви, мѡ[ж] се едѹ.
- сáмáр м изр.: И ѡн ће ицѣпи сáмáр (*кáже се нерáднику који у сѣпарѣм гѡдинама пѡшѣне да рáди*).
- сáмáри несвр. *окрѣвљѹје, брука, гѣрди*. – За свѣ нѣг сáмáри.

- самáри се несвр. *брука се*. – Нíкој га не самáри, сáм се самáри.
- сáмлет, -а, -о *самлевен*. – Сáмлето свé. Пúни врéће.
- самовóльник м *пíврдогáв, самово́љан*. – Самовóљник, свé по нýгову вóљу мóра да се íде.
- самодáвник м *онај који не мари за дру́же, који је пòхлепан*. – Самодáвник, да узне а да не врне.
- саможívник м *себичњак*. – Саможívник - сáмо óн да живí а дру́ги нек црца.
- самонíк м *биљка која је израсла сама, без пòсредс́тва човека*. – Овај црéшња ми е самонíк, ћу е остáним да растé.
- самосúје несвр. *самује, живи сам без пíзде нко́ди*. – Кáквó ћу рабóтим, самосúјем, док не до́јду деца́.
- самотíња ж *усамљеностí*. – Ёби ме самотíња.
- сампáс м 1. *напасање стóке без чувара, самопасање*. – Пуштíли волóви у сампáс; 2. *распòјасаностí, разулареностí*. – Свé ударíло у сампáс.
- сáм-сáмцит прил. *сасвим*. – Сáм-сáмцит доóди.
- самсóв м в. *сэмсов*.
- сáмување с *самовање*. – Откáкó ми деца́ отидóше у бéл свéт, јá сáмо знáм за сáмување.
- самúн м *хлеб са пèкаре, сомун*. – Изр.: У Солún дíнар самúн, а до Солún стó самúна.
- самунчáк м *дем. од самун, сомунчић*. – Оцéчи мáлко од самунчáк и дáј на де-те.
- самúнче с *дем. од самун, сомунчић*. – Кэд већ íдеш у грáд, кúпи ми неко самúнче за детé.
- санóц м мн. санци́ в. *сэнэц*.
- сáна с пл. т. *санке, саонице*. – Цéл дóн се вузáмо на сáна, па насéбомо.
- сандóк м в. *сэндэк*.
- сапдóче с в. *сэндэче*.
- сантíм м *сантíнмешар, ценíнмешар*. – Едóн пéд íма 25 сантíма.
- сапетлýв, -а, -о в. *сэпéтльв*.
- сапетлýвко м в. *сэпéтльвко*.
- саплáк м *велики комад (кришика) хлеба*. – Свé му мáлко, дáј му саплáк да се наедé.
- сапúн за мијéње м *сапун за умивање*. – Немóј да заборáнш да кúпиш сапúн за мијéње.
- сапунчáк м *дем. од сапун, сапунчић*. – Рúке су ти штрóкаве, úзни сапунчáк па и[x] опери.
- сапúнче с *дем. од сапун, сапунчић*. – Купí нéко сапúнче за руке.
- сáрмичка ж *дем. од сарма, сармица*. – Íдем на свéтáц да се слáтко наедém сáрмичке.
- сас предл. с, са. – Изр.: Сас козú на орање (*пò сваку цену, без обзирана цену*).
- сасíпе се свр. *умори неко́ди, сапíре се*. – Дэ́нэ[s] се сасíпа од рабóту и нíшта не напраí.
- сасипúје се несвр. *пропа́да од пòсла, сапíре се*. – Не чу́ва се, сасипúје се од рабóту.
- сасíри се свр. *зэруи́а се (о крви)*. – Кэт се сасíри, крв ће се заустáи.
- сасирúје се несвр. *зэруи́ава се (о крви)*. – Крв се полéгáчке сасирúје и према́нјуе да течé.
- сасítни свр. *успíтни, смрвни*. – Свé грúдве у нýву мрзлица саситнíла, у прашíнку и[x] претворíла.
- саслушувáње с *саслушавáње, испíтíивáње*. – Íде у сúд на саслушувáње.
- саслушúје несвр. *саслушава, испíтíује*. – Судíја га саслушúје, а óн сáмо ћутí.
- састáи свр. *састáиви*. – Састáили óвце, па и[x] едóн чу́ва. – Састáило се нéбо и землá.

састаља несвр. *састаља*. – Некако састаљама крај сас крај.

састаља се несвр. *састаља се*. – Састаља се са свој врс, имају су и они нешто.

састаљање с *састаљање*. – Досади ми њи-но састаљање по сокаци.

састареје свр. *много остари*. – Састарел, па се збркал.

састигне свр. *сустигне*. – Не се пазил у младос, па га састигле бољке у старос.

састигне се свр. *охлади се па се стигне*. – Кот се сапун добро састигне, тџ можеш да га сечеш на кэлпи.

сачма ж *кукуруз који се сеје одмах после жетве; његове стипљике се користе као сточна храна*. – Волви много воле да еду сачму.

свадбар м *онај који много воли да иде на свадбе*. – Евé га иде свадбар. – Без њег се не може.

свадбарка ж *она која много воли да иде на свадбе*. – Састаили се: он свадбар, она свадбарка.

свади (се) свр. *посвађа (се)*. – Свадила и[x], па се измáкла; – Свадили се, па не живују како треба.

свађаџика ж *свадљива жена*. – Несам верувала да е моја друшка голéма свађаџика.

свакакав, -ква, -кво зам. *свакојак*. – Наскал свакаква дрва у њигово, не у туђо.

сваља (се) свр. *скоћрла (се)*. – Сваљали камење од вр брдо; – Некако падо, па се сваља у трњак.

сварн свр. *скува*. – Сварише млекó, па га покусаше.

свастиќа ж *женина сестре*. – Свастиќа ми улéгла у óко, па сáл на њу мислим.

свастиќе с дем. и хий. од *свастиќа*. – Мора да будем дóm, ће ми дојде свастиќе у гости.

свастиќић м *син женине сестре*. – Сва-

стиќић ми дошли на поседок.

свастиќна ж *ћерка женине сестре*. – Тој ми е свастиќна, сáмо што е дошла.

сваћање с *сваћање*. – Пантeње и сваћање куд њег тешко йду.

свач, -ја, -јо *свачији*. – Док си добар, свач си. – Улази у свачјо лóјзе, не га стрá.

сваштáрник м изр.: Напраили сваштáрник (*лом*).

сведé свр. *помоѓи да сиђе*. – Сведи га низ басамáци.

сведéно прил. *свеједно*. – Сведно ми е: дá л' бил први ил' последњи.

свеже свр. *повеже*. – Свежи тáј двá снóпа, па да рúчáмо.

свезан, -а, -о *само у изр.*: Свезани снóпови (*повезани, извезани, завезани*).

свезé свр. *довеze са виших предела у низију, довеze са више месáна на једно месáно*. – Едвá свезо кóла нис Пољáницу. – Свезо пченицу на гúвно.

свезен, -а, -о изр.: Свезено пóље (*каже се за пóље на коме није остáо ниједан снóј пажьевене пшенице, јер су превезени на гúмно ради вршидбе*).

свекрív м шаль. *свекар*. – За свé ће будне крív свекрív.

свекрívа ж шаль. *свекрва*. – Свекрívа напраила тúј гунгулу.

светóц м *слава*. – Дóјди ми на светóц, тóк ће ймаш врéме.

свeтeн, -а, -о *освећен*. – Бeо у цркву, па узó мáлко от свeтeну водíцу.

свeтeна водíца ж *вода коју освeћи свeщтeник*. – Свeтeна водíца се чува.

свeтeњe с *освећење*. – Позвáл трí попá на свeтeње кúћу.

свeти несвр. 1. *врши радњу освећења (освeщтeнику)*. – Дошóл поп да ни свeти водíцу; 2. *поклања (некоме) изразићу пажњу, бди, чува*. – Детe ју мlóго бóлно.

- па му и дањум и ноњум свети над главу; 3. *свеїли, освеїљава*. – Понеси венѣр да ти свети у подрум; 4. *сїреїи, сїоји мирно пред ким*. – Ће светиш пред баштѹ, кад он дојде.
- Свети Врѣч м в. п. Кузман и Дамјан, 14. новембра по новом календару.
- Свети Елисеј м в. п. Св. Јелисије (Алисеј), 27. јуна по новом календару.
- Свети Еремија м в. п. Пророк Јеремија, 14. маја по новом календару.
- Свети Живко м шалѹ. *неїосїојеѣна слава*. – Ћути дојдем на Светога Живка.
- Свети Јован Главосѣк м в. п. *Усековање жлаве св. Јована Крстїиїеља, 11. септембра по новом календару*.
- Свети Јован Травобѣр м в. п. *Ивандан, 7. јула по новом календару*.
- светишкѣлка ж бот. *врстїа їрешње која сазрева око леїїњеї Св. Николе*.
- Свети Рапѣл м в. п. *Арх. Гаврило, 26. јула по новом календару и Св. Арханѣл Михаил - Аранѣловдан, 21. новембра по новом календару*.
- светирапѣлка ж бот. 1. *врстїа брескве, без длачица, с једне сїрране црвенкастїа а с друїе жуїїа; прва сїїиже*. – У Равниште смо имали прѣске светирапѣлке; 2. *врстїа жрожѣа, жуїїе боје*. – У дољно лѣже имамо две-три гїже светирапѣлке. Увек и[х] немо оберѣ.
- светлѣц м мн. светлѣци *искра, варница, блесак, свеїлац*. – Све ми неки светлѣци пред ђчи избївају.
- светлїје се несвр. *свеїли се*. – Нешто се светлїје у Чукѣр, їдем да вїдим.
- свѣтло с извор *свеїлосїи (о лампїи и сл.)*. – Упали свѣтло, їч не вїдим.
- свѣтлос ж *свеїлосїи*. – Рѣзгнру вирѣнгу и ўлеже свѣтлос у сѣбу.
- светоникѣлци м мн. *они коїи славе Свеїтої Николе*. – У наше село їма доста светоникѣлци.
- свѣцки, -а, -о *свеїтски*. – Мѣј дѣда ратувал у ђба свѣцка рѣта.
- свїди се свр. *доїадне се*. – Ако ти се свїди, ўзни, ако не, остави.
- свїја се несвр. *устїручава се, снебива се*. – Некако га срмотѣ, па се сѣмо свїја.
- свиленајка ж 1. зоол. *свилена буба Bombyx mori L.* – Бўбе коѣ прае свилѹ, ђкају се свиленајке; 2. *фиг. нежна особа*. – Прави се свиленајка, сал да не рабѣти.
- свињар м *фиг. учесник у чобанској иїри "свињка" (в. свињка)*.
- свињарија ж *безобразлук*. – С њїгове свињарије досадїл на цѣл свѣт.
- свињарник м *неуредна просїпорија у кући, неред*. – Игрѣли се, па напраїли свињарник у кўћу.
- свињѣїина ж *свињско месо, свињѣїина*. – Сваки дѣн едѹ свињѣїину.
- свињкѣ ж *чобанска иїра у којој један од иїрача ("свињар") їокушава да їѣојаїом уїїера "свињку" (їарче дрвеїїа или камен) у руїу на средини иїралшиїїа, док їа остїали иїрачи у їїоме сїречаваїу, чуваїуїи у иїїїо време да "свињар" не заузме неко од њїхових месїїа*.
- свїњски опѣнѣк м мн. свїњски опѣнци *в. оїѣнѣк*. – Деца су носїла свїњски опѣнци, а старѣји говѣїи и штѣвени.
- свирѣна ж *сирена*. – Тїке почѣше свирѣне да завїјају.
- свирѣње с *свирање*. – Млѣго вѣлим да слўшам свирѣње на армунику.
- свїри несвр. *свира*. – абаво свїри у дудѣче.
- свїрка ж 1. *музика*. – Нѣгде се чўе свїрка; 2. *фиг. їлаканање, їлѣч*. – Дојдѣ са свїрку.
- свїтак м *месїїо їде су се їране увиле*. – Од овѣј свїтак мѣж нешто ўметно да се напрѣн.
- свїтка ж 1. зоол. *свиїїац Lamoyris nocti-*

- lusa L. – Чим лёто дојде, почну свѣтке да летѣ; 2. *искра, варница*. – Удари ме по образ, па ми свѣтке полетѣше на очи.
- свѣтка** несвр. *свѣтлуца*. – Свѣтке летѣ и свѣткају. – Нѣшто на брдо свѣтка.
- свѣтне** свр. *засвѣтили, сине*. – Нѣма, нѣма, па свѣтне.
- свозѣње** с *довожење са виших предела у низину, довожење са више мѣста на једно мѣсто*. – Тѣшко е свозѣње кола нис Пољаницу. – Још малко па ће завршимо са свозѣње пченицу.
- свѣзи** несвр. *довози са виших предела у низину, довози са више мѣста на једно мѣсто*. – Пази кѣко свѣзиш кола нис Пољаницу. – Цѣл дѣн свозимо пченицу ис Кѣмрен.
- свозѣдба** ж *в. свозење*.
- свој** м мн. свој понм. зам. *рођак*. – Ми смо свој. – И да несмо свој, трѣба се помáгамо.
- својски** прил. *како ѿреба, ваљано*. – Работѣли својски, несú се замерѣли.
- сврáчи**, -чја, -чјо *сврачији*. – Изр.: Сврáчје нѣге (*каже се ономе који има нечиѣк рукоѣс*).
- сврбѣ** несвр. изр.: Сврбѣ га дúпе (*каже се ономе који заслужије баѣине*). – Сврбѣ ме дѣсни длáн, हु давам пáре. – Сврбѣ ме лѣви длáн, हु прѣмам пáре.
- сврбодúп** м *немирно, несѣбно дѣте*. – Евѣ га, и́де сврбодúп.
- сврдал** м *сврдо, бурѣија*. – Узѣл сврдал, па ми га не врта.
- свржс** свр. *свеже, ѿвеже (о споу)*. – Дојдоше мýжи, свржаше снопови и зденúше и[x] у крстѣне.
- сврља** несвр. *збацује, скида*. – Кѣкво чѣкаш, сврљај дрва от кола!
- сврљѣ** свр. *збаци, скине*. – Сврљѣ ца́к од грбѣну, ви́ш ко́лко е тѣжак.
- сврне** свр. *свраѣи, навраѣи*. – Кѣт си појдеш до́м, сврне куд нáс.
- сврта** несвр. *свраћа, навраћа*. – Пѣчесто свртај у рѣд да се не разрѣдиш.
- свртáње** с *свраћање, навраћање*. – Дѣсáдн и Бѣгу с њѣгово свртáње, а кáмоли мѣн.
- свртѣ** свр. *сачува, зашѣди*. – Ништа не свртѣл, умрѣл како кúче пот плѣт.
- свртѣ** се свр. *нађе себи свраѣишиѣ, уѣочишиѣ; смѣсти се, скраси се*. – Нумѣ се свртѣ на е́дно мѣсто, па да тúј сѣди.
- свртка** ж *дем. од сврѣло*. – Као дѣте бѣл мло́го трклет, не имáл ни мѣрку ни свртку.
- свртка** свр. *уѣреде, ѿрепреде две или више ниѣи ѿредива у једну*. – Помѣго на мáтер да свртка прѣдиво.
- свртлѣ** с *сѣпанишиѣ, ѿребивалишиѣ*. – Свáк си имá своѣ свртлѣ.
- свудѣр** прил. *свуда*. – Свудѣр кáлиште.
- свудѣрке** прил. *в. свудер*. – Свудѣрке га имá.
- свукувáње** с *свлáчење*. – Свукувáње и обукувáње ми досáдило.
- свукúје** се несвр. *свлáчи се*. – Не свукúје се, лѣга са свѣ дрѣје.
- свунѣ** прил. *цѣле ноѣи*. – Свунѣ вѣтар дувáл, па бѣко несѣм могáл да заклѣпнм.
- свучѣ** (се) свр. *скине са себе*. – Свúчи кошúљу, мѣкра ти е, па се обúчи у дрúгу; – Свúчи се, па лѣгни. Немѣј да спи́ш обучен.
- сѣб** зам. *себе*. – Сáл за сѣб мѣсли.
- сѣва** се несвр. *ѣрза се, ѣрза се од сѣраха*. – Спи́ и свú но́ћ се сѣва. – Штѣ се сѣваш?
- сѣвáп** м *добро, добрѣчинсѣво, блаѣоуѣодно дѣло*. – Учѣни́л тѣј за сѣвáп. – Пѣвни, ко́лко за сѣвáп.
- сѣвне** се свр. *ѣрзне се од сѣраха*. – Á загрмѣ, бн се сѣвне.
- сѣвтѣ** бр. *ѣрви ѿуѣ*. – Нѣ ми сѣвтѣ да се кáчим у вѣз.

- свѣтѣше свр. *неишѣо учини прѣви пѣиѣ*. – Дэнѣс љу свѣтѣшем штѣвсни опѣнци.
- сѣдало с *седѣишѣе (о бицикли)*. – Не мѣж да довѣги сѣдало, трѣба се спѣшти.
- сѣдѣње с *ленѣшѣовање*. – Куд мѣне нѣма сѣдѣње, него рабѣта.
- сѣдѣњка ж *прело, седелѣка*. – Сѣдѣње почну да се прае от Преображѣње па на тѣм.
- сѣдечкѣ прил. *седећи, у седећем сѣтаву*. – Сѣдечкѣ се кѣћа не стица. – Свѣ рабѣти сѣдечкѣ.
- сѣдѣни свр. *сјѣдини, ујѣдини*. – Глѣдамо да сѣдѣнимо нѣша имѣња, па да зѣдно рабѣтимо.
- сѣдѣни се свр. *сјѣдини се, ујѣдини се, сасѣтави се, скуѣи се*. – Сѣдѣнили се, живѣ укѣп.
- сѣдѣнина ж *седморица*. – Сѣдѣнина бѣоше на ручѣк, а осмѣна на вечѣру.
- сѣиз м *слуѣа, момак, коњущар*. – Мѣлоев сѣиз се звѣл Лѣта (*Мѣлоје Јовановић, вођа Нишке буне 1841. године*).
- сѣјѣчица ж *сејалица, пољопривредна машина за сеѣву семена кулѣтурних биљѣка*. – Млѣги љѣди уз трактор и фрѣзу купѣју и сѣјѣчицу.
- сѣје несвр. фиг. *прѣоши (о новцу)*. – Бѣди шпѣрација, не мѣј да сѣјеш пѣре.
- сѣје се несвр. *прѣсиѣа се*. – Пчѣница му се сѣје из љѣк.
- сѣкѣч м *алаѣка за сечење мѣшѣала, жице*. – Узни сѣкѣч, па исѣчи жицу.
- секирѣѣв, -а, -о в. *секирѣѣв*.
- секирѣѣв, -а, -о *онај који се мноѣо секира*. – Млѣго секирѣѣв, ће си навучѣ нѣки белѣј.
- сѣкне свр. 1. *одсече*. – Сѣкни ми нѣку кришѣку лѣб; 2. *жиѣне, прѣбоде*. – Сѣкну ме нѣшто у крѣтетѣну; 3. *одјѣдном нађло повуче*. – Сѣкну ме козѣ, па ми се штрѣнга зѣсече у мѣсо.
- сѣкне се свр. *прѣгне се*. – Кат чѣ, ѣн се сѣкне.
- секундѣра ж в. *сказѣлка*. – Мѣј рѣчни сѣт ѣма секундѣру, а нѣгов нѣма.
- сѣлски, -ска, -ско *сеоски*. – Дѣнѣске сѣмо сѣлске жѣне купѣју грѣнци.
- сѣлски прил. *сеоски, на сеоски начин*. – Дошѣл у град, а живѣ по сѣлски.
- селѣце с *дем. и хѣй. од село, сеоце*. – Бѣо у нѣко сврѣлѣшко селѣце, нѣ знам кѣко му бѣше ѣме.
- сѣљанчѣра ж *ауѣм. и пѣј. од сѣљанка*. – Мѣ смо за гѣспе сѣљанчѣре, а без нѣс би скапѣле од глѣд.
- сѣмка ж 1. *семенка*. – Едѣ јѣбуке са свѣ сѣмке; 2. фиг. *порекло, наследна особина*. – Сѣмка му лѣша, од нѣг не мѣж да бѣде чѣвѣк.
- сѣња (се) несвр. *прѣља (се) ознојѣна круѣйна сѣѣока сѣном*. – Ыди и сѣњај коњѣ. Кѣд га осѣњаш, дѣј му зѣб да едѣ;. – У нѣше сѣло су се сѣмо коњѣ сѣњѣли, а волѣви тимарѣли и с покрѣвци покрѣвѣли.
- сѣњка ж 1. *сенка*. – У плѣдне сѣњка нѣјмала, а пѣсле растѣ; 2. фиг. *слаб, болѣсѣпан, мриѣв*. – Бѣл млѣго бѣлан, остѣла сѣмо сѣњка од нѣг.
- сѣпѣтка ж *плѣшѣна корѣа, коѣшѣрица*. – Сврнѣ у градѣну и набрѣ еднѣ сѣпѣтку поприку.
- сѣргѣја ж *ѣрубо ланѣно плѣшѣно за паковање дѣвана у бѣле, сѣргѣја*. – Упаковѣли дѣван у сѣргѣје.
- сѣрњак м 1. *нерѣд, ѣубришѣе, прѣлавѣишѣина*. – Кѣко ли мѣж да живѣ у онѣј сѣрњак? – Не навѣкал да живѣ у чѣсто, него у сѣрњак. – И Цѣгани у онѣкѣв сѣрњак не живѣ, а ѣн гѣзда па живѣ; 2. *сѣсѣим мала нишѣѣавна зѣрада*. – Напраѣли сѣрњак, па се вѣле, а кошѣије кѣћу на двѣ спрѣта, па ништа.
- сѣроња м фиг. и пѣј. *слабѣшѣан чѣвѣк*,

- перадник, хвалисавац, несјособљаковић.* – Сѣроња, само засерѣ, па си друѓи има мѹку.
- сѣрча** м в. *сѣроња.* – Удружили се килча и сѣрча, па им глѣд чѹдо.
- сестрински** прил. – Да попрїчамо сестрински.
- сестричина** ж *сестрина кћи, сестричина.* – Тѹ ми е сестричина.
- сетѣмбар** м *девети месец у љодини, септембар.* – Кѹ[д] дѹдже сетѣмбар, пѹчне пѹље полѹк да се прибиѣра.
- сѣца** несвр. 1. *ради ѿжежак ѿсао.* – Сецала сам као мѹж и никој ми не рекѹл ”вѹла”; 2. *носи.* – Сѣца ѿсте дрѣшке, изгледа само њи има.
- сѣца** се несвр. *цима се.* – Кѹд ѿду, волѹви се сѣцају, па мѹра да и [х] водим.
- сѣцне** свр. *мало насече (о дрвѣиу у шуми или дрвѣиу као оѣреву).* – пдем у шибу да сѣцнем една кѹлца дрва. – Сѣцни неку дрвце за кубѣ.
- сѣцне** се свр. *посече се.* – Сецнѹ се з-брїтву по прѣ.
- сечѣ** несвр. 1. *реже.* – Сечѣ дѹске. – Сечѣ лѣб с нѹж; 2. *подрезује.* – С макази сечѣ нѹкти на детѣ; 3. *тѣсѣтерше.* – Узѣл бичкију да сечѣ дрва; 4. *фиг. бива мноѹо хладно.* – Ладно, па сечѣ; 5. *изр.: Сечѣ, нїкуга не брѣнује (нема длаке на језику, пркосно љовори).*
- сѣчиво** с *нож.* – Немам брїтву, немам сѣчиво, с кѹквѹ љу сечѣм лѣб, ѿд кажи.
- сѣчко** м *друѓи месец у љодини, фебруар.* – Свѣгн Никѹла горї кѹла, ал’ ка[д] дѹдже сѣчко, ѹн сечѣ.
- сївоња** м 1. *пеј. ѹзраничен, будаласїи човек.* – Дошѹл онѹј сївоња да тражи пѹре, а не зна зштѹ; 2. *пеј. јак човек.* – Онѹј мѹј сївоња тѣгљи као лѹд.
- сївча** м в. *сивоња.* – Сївча, не вїди да га свї заебѹвају.
- сїга** ж *биѹар (тѹврд ѿалоѹ), камен пѣшчар.* – Млѹго сїгу извадїли из бѹре. – От сїгу ље прѹи сїд.
- сїгура** се несвр. *верује у нешїио да ље бїии учињено или да ље бїии.* – Сїгура се у њѣга, па га чѣка да дѹдже.
- сигурѹција** ж *сїѹурносїи.* – Од њѣг не очѣкуј неку сигурѹцију.
- сїки, сїки** *узвик за дозивање (о кози).*
- силѹви** м мн. *пѹјас.* – Дѣда Тѹрѹа је у силѹви носїл пѹре и за дѣцу по грѹтку шиѹѣр.
- сїли** несвр. *љони, ѿрисиљава.* – Немѹј детѣ да сїлиш да едѣ, колкѹ му се едѣ нек едѣ.
- сїли** се несвр. *изр.: Сїли се ко мѹче на цигѣрку (каже се слабију који се ѿрави да је снажан, јак).*
- силїна** ж *сила, снаѹа, моћ; жесїиша, ошїрина (о алкохолу).* – Кѹт се наљѹти, добије неку силїну, па чѹдо прѹи по кѹћу. – Нека силїна га ѹдари из бѹре, па едѹ ѹстаде жїв.
- сїлом** *изр.: Сїлом бѹба не ѿде у рѹј (ѿрисиљом шиїи не бива).*
- сїлување** *с рад на силу, ѿрисила.*
- сїмїта** ж *сїмїи.* – Омесїла лѣб, бѣл како сїмїта.
- сїмїче** с *дем. од сїмїи.* – Кѹд ѿдеш у град, кѹпи неку сїмїче за детѣ.
- сїмїција** м *пеј. неуредан човек.* – Напраїл се како сїмїција.
- сїнак** м *дем. и хїи. од сїн, сїнчи.* – Ё, мѹј сїнак, ѿ сѹг да те вїдим.
- сїнов**, -а, -о *које ѿрїиада сину, сїновљѣв.* – Сѹг је свѣ тѹј сїново, за стѹрос нїшта несѣм остаїл.
- сїноћѹп**, -ћна, -ћно *сїноћни.* – Сїноћѹн абѣрни у сѹн да ми не доѹди.
- сїноћке** прил. *сїноћ.* – пзлага ме, не дојде ми сїноћке под нѣнцѣр, а јѹ га млѹго чѣка.

сишцир м ланац. – Окóван у сишцири.

сишэц м зоол. *инсектíй пíврдокрилац из фамилије Anobiidae чија ларва буши и проваљује.* – Овој дрвó ће сишэц да изедé.

сишац м зоол. в. *сишэц.*

сише свр. *сиша.* – Бáбо, сиши ми мáлко пасуљчóк.

сишкав, -а, -о *који се лако мрви, расíтреситí, пíорозан (о дини, крушки и сл.).* – Земља е сишкава, лóко ће окóпамо поприку. – Воли да едé сáмо сишкаве динье.

сишне свр. *мало сиша.* – Сипнуше ми млекцé у шуле и јáга зэчэс попí.

сипувањс с *сишање.* – Зáболе ме рука от сипување млекó у кáнте.

сипује несвр. *сиша.* – Сипује на дéцу да рúчају.

сиренце с *дем. и хиш. од сирење.* – Мојá децá млóго воле лебóк и сиренце.

сирењар м *онај коме је сир омиљена храна.* – Децá су ми сирењари.

сирењарка ж *она којој је сир омиљена храна.* – Евé ју сирењарка. кíло сирење ју мáлко за ручáк.

сирење с *сир.* – Бе[з] сирење не рúча.

сирење с *прављење сира.* – Сирење - голéма мајсторија.

сири несвр. *пíрави сир.* – Їмају óвце, па сире млекó.

сириште с 1. *део желуца младих пíреживара.* – Извáди сириште па га тури да се шуши; 2. *маја.* – Дáј ми мáлко сириште да поцирим млекó; 3. *фиг. снага.* – Трéба још да растé, нéма óн сириште да тэквó нéшто урабóти.

сирни, -а, -о -Сирна недéља, сирни петóк (в. *Сирница*).

Сирница ж *седмица пíред ускршњи пóстí када се не једе месо, већ сир и дружи млечни пíроизводи.* – Миí, децá, чéкамо

Сирницу, да се наедéмо гибáнцу.

сиромá м *сиромашак, сиромашан човек.* – Сиромá човéк за нигде нé.

сиротíњка ж *дем. од сиротíња.* – Áко е сиротíњка, не мóж дúшу да му извáдиш.

сиротíњска крáва ж *фиг. коза.* – Крáва е голéма гóсна, а козá сиротíњска крáва.

сиротíњски, -ска, -ско изр.: Били смо на сиротíњски светóц, ... свáдбу (*осíпали жладни*).

сиротíњско лéто с *михољско лéто.*

сиротлáк м *сиромашíтво, беда.* – Бил голéм сиротлáк пóсле рáт.

сирочíћи м *эб. им. сирочад.* – Остáла са сирочíћи, ће ју ўши изедú.

сирће с *само у изр.: У мулéнину и сирће слáтко.*

сирутка ж *сурушíка.* – Кэд нéма млекó, добрá е и сирутка.

сиса ж *дојка.* – Виде ју се сице. – Пипну ју за сице.

сиса несвр. 1. *сише (о деíтеíшу, младунцу животíња).* – Колкí бицман, а јóш сица; 2. *фиг. пíже (о алкохолу).* – Турил цревó у буре, па сица ли сица.

сисáлче с *мн. сисáлчићи одојче или младунче које се храни мајчиним млеком.* – Остану тéшка с Милána кэд ми Здравко бéше јóш сисáлче. – Нéмам пра́ци за прóдаву, свé су сисáлчићи.

сисáта (само ж. род) *која има развијено виме, дојке.* – Їмам двé козé, óбе сисáте.

сиска ж 1. *сисак (о пíсестíији, кондиру).* – Куј окрнíл сиску на тестíју?; 2. *дем. од сиса.* – Колíчко е, а већ íма сиске. – Уватí ју за сиске.

сиска несвр. *пóвремено сише (о деíтеíшу).* – Чóс по чóс, па потрáжи да сиска.

сисне свр. *мало сише (о деíтеíшу).* – Сисну мáлко па зáспа.

ситóцáк, -цка, -цко *пíрилично сишан,*

- скапа́ле; 2. *скраси се, смири се (на једном месту)*. – Скапи се до́м, не иди ни́где по ову́ј међаву. – Скапи се на едно́ место да те не би́ју; 3. *фиг. смрзне се, премрзне*. – Скапа́ се чека́јши а̀втобус.
- ска́пља м *онај који је болесџан, изнурен, малаксао, који лоше физички изгледа*. – Скапља, вуче се као преби́сно куче.
- скапóсан, -а, -о *изнурен, уморан, скапао од умора, који лоше физички изгледа*. – Скапóсана мрци́на. – Она́ убава, а му́ж ју сáв скапóсан.
- скапóше се свр. *скраси се, смири се (на једном месту)*. – Скапóши се на едно́ место, да не извуче́ш ћуте́к.
- скапóшља́к м *ауџм. и пџеј. од скапља*. – Купи́л не́ки скапóшља́к па се еде́.
- ска́ра се свр. *посвађа се*. – Скара́ли се и више не вре́ве.
- ска́шка свр. *преи́вори у жи́ику масу*. – Улегоше сви́ње у ба́ру, скашкаше блато и све́ се улепа́ше.
- ска́шка се свр. *испџули, поквари се, преи́вори се у жи́ику масу (о вођу и поврђу)*. – Не́што ми се ја́буке брзо скашкаше.
- ска́шкан, -а, -о *пџуо, покварен, преи́ворен у жи́ику масу (кашу)*. – Одва́јајте скашкане ја́буке од здра́ве.
- скви́кне свр. *фиг. несџане, буде убијен*. – Едн́ дн́ не и он́ да скви́кне.
- ске́ка (се) свр. *упџоисџи (се), поломџи (се)*. – Узе па́јсер па му ске́ка то́чак; – Скекаше му се ко́ла у јеру́гу.
- ски́да несвр. 1. *свлачи*. – Же́га му, па ски́да све́ от се́б; 2. *спуши́та неши́то са висине*. – Ски́да крбшњу с ораси о[д] тавáн; 3. *пзува*. – Ски́да чи́жме да одмóри но́ге; 4. *обира*. – Ски́да ка́мак од млекó; 5. *закида*. – Ски́да на ме́ру; 6. *фиг. убије*. – Узéл пушку и ски́да едно́г по едно́г; 7. *спџуџе (о малџеру)*. – Ски́да ма́лтер от ку́ћу, о́ће да ју премалтери́ше.
- ски́да се свр. 1. *свлачи се, пресвлачи се*. – Ски́да се, ће ле́гне; 2. *сплази*. – Ски́да се от цре́шњу; 3. *брише се са неке површине (о боји)*. – Ски́да се ва́рба; 4. *спáда, опа́да (о малџеру)*. – Почéл ма́лтер да ми се ски́да от ку́ћу, тра́жи ма́лтера.
- скија́ч м *смучар*. – Гле́дам кáко се скија́чи скија́ју.
- ски́не свр. *спуши́ти неши́то са висине*. – Ски́ни пра́е од мати́ну, ошущи́ло се.
- ски́не се свр. 1. *свуче се*. – Скину́л се гóл, као од ма́јку рб́ен; 2. *спиџе*. – Из а̀втобуз се едвá скину́; 3. *спáдне, опа́дне (о малџеру)*. – Од едн́ сџд ми се сáв ма́лтер скину́л.
- ски́не бéду свр. *фиг. ослободи се, оџпараси се*. – Скину́л бéду од врат.
- ски́не гла́ву свр. *фиг. убије*. – Заслужи́л да му ски́нем гла́ву.
- ски́сне свр. *фиг. умре*. – Ће ски́сне и он́ едн́ дн́, не́ће се навеку́је.
- скита́ње с *скиџња*. – Дáл се у скита́ње, забатали́л дóм.
- скита́ра м и ж *в. скиџач, скиџачи*. – Скита́ро, ни́кад дóм не мóг да те на́јдем.
- скита́рање с *в. скиџање*
- скита́ра (се) несвр. *скиџа (се), луџа, луња*. – Сáмо скита́ра по село́.– Та́ј скита́ра, сáмо се скита́ра.
- скита́ч м *онај који није код ку́ће, онај који пџумара, онај који иде незван у посеџе и сл.* – Скита́ч, н-уме́ се сврџи́ дóм.
- скита́ча ж *она која није код ку́ће, она која пџумара, која иде незвана у посеџе и сл.* – Скита́ча, и́де незвана у гóсти.
- скџтка се несвр. *скиџуцка*. – Мóре, почéл и он́ да ми се скџтка.
- скла́па несвр. 1. *закључује, сачињава (о уџовору)*. – Не скла́пај ни́какав у́говор с не́г, ће те премунта́; 2. *запџвара (о неком предмету)*. – Скла́па бри́тву. – Скла́па

- нóвине: 3. *саставаља*. – Склапа машину;
4. *пресавија*. – Склапају прећу.
- склѣпа свр. *начини нешто на брзину, лоше, било како*. – Склепала ручак, кóлко да га има.
- склѣпан, -а, -о фиг. *онај који је будаласт*. – Склѣпан башта, склѣпана деца.
- склóпи свр. 1. *закључи, начини (о уговору)*. – Склопí уговор о дóживотно издржавање; 2. *зайвори (о неком предмету)*. – Склопí књигу, да си мálко одмóрим óчи; 3. *састави*. – Едвá склопí трактор; 4. *пресавије*. – Да склопим прећу, па ћу предѐм; 5. изр.: Склопí óчи (*умре*). – Склопí браќ (*сћуиу у брак*). – Óко не склопí (*не сјава*).
- склóпи се свр. *измршави, омршави*. – Склопíл се, па едвá скрáка.
- склúвча се свр. *склупча се, умóти се у клубе*. – Склувчáл се како терáеж.
- склѣчкап, -а, -о *скриен, пóломљен, повисео*. – Склѣчкана лѣса, сáмо што не падне. – Кэкó ли мóж д-íде са склѣчкане чашире?
- склѣчка се свр. 1. *смакне се, сјадне нешто*. – Нѣ се дóбро запеклáл, па му се чашире склѣчкáле; 2. фиг. *сроза се од болести*. – Склѣчкáл се, па едвá дýшу нóси.
- склóка се свр. 1. *падне, сруши се*. – Тарáбе се склóкáле, трѣба се подíгну; 2. фиг. *падне у кревет, разболи се*. – Кэт се склóкаш, нíкој те нѣће вíди.
- склóшти (се) свр. *сљошти (се), улюби (се)*. – Кúј ли ми склóшти кóву? – Склóшти ми се кóва кэд заватá вóду у бунáр.
- сковítли свр. *почне да боли, сјопадне бол (о сјомаку)*. – Сковитлило га нѣшто у мешíну, па се сáмо пресавија.
- скóвча ж *копча*. – Аперисáли га, па му турили скóвче да му рáна зарастѣ.
- скóвча свр. фиг. *оконча (о животи)*, *умре*. – Сковчáл ујѐндек.
- скóзна прид. (само женски род) *бременити́а коза*. – Свѣ су ми кóзе скóзне, сáмо чéкам да се окóзе.
- скокр́не свр. 1. *снађе, задеси*. – Скокрну ме нѣка áла, па дíго руке о-цвѣ; 2. *сјопадне, присили*. – Кэд га скокр́нем, свѣ има да ми призна.
- скóла (се) свр. *скопíрља (се)*. – Сколáл свѣ тикве на еднý гомíлу; – Пáде гривна од главчíну, па се скóла у ѐндек.
- скóли свр. *примора, нападне са свих сјрана*. – Сколи́ли га да призна нáко за тóј нѣ крív.
- скóли се свр. *смири се, задржи се на једном месíу, скраси се*. – Н-умѣ се скóлидóм, па да га Бóг вíди.
- скорѣц м зоол. *чворак* *Sturnus vulgaris* L. – Скорцí напáли лóјзе, ће га свѣ позóбу.
- скорáви се свр. *сјекне се, пóстане корав*. – Скоравíли ми се опáнци, не мóg да и[х] обúјем.
- скóро прил. *умало, жóпoво, замало*. – Скóро да си отíде бе[з] збóгом.
- скóруша ж бот. *оскоруша* *Sorbus domestica* L. – У нáш áтар су билѣ сáмо двѣ скóруше.
- скóт м 1. *животи́ња*. – Живѣ како скóтови; 2. пеј. *каже се за злочестíо̄ човека, нечовек, животи́ња*. – Онóг скóта у нáшу кúћу нѣћу вíше да вíдим.
- скóтап, -тна, -тно *каже се за бременитý животи́њу (пеј. за бременитý жену која има вíше деце)*. – Нáша мáчка е скóтна, скóро ће се омáчи. – Снáјка пá скóтна.
- скóтски живóт м *пáси животи́*. – Цѣл вѣк скóтски живóт.
- скочáни се свр. *смрзне се*. – Скочани́ се чекáђи те на овú студеницу.
- скрајн́ик м анатом. *крајник*. – Болѣ га скрајн́ици. – Аперисáли га од скрајн́ици.

- скра́ка несвр. *корачи*. – Уморил се, па едв́а скра́ка.
- скра́ма ж *копрена, сива мрена*. – Бубрег се умота́л у скра́му. – Има скра́му на око, тре́ба да ју апериише.
- скра́си се свр. *в. сколи се*. – Скра́си се већ на еднó мéсто.
- скра́тец, -а, -о *скраћен*. – Скра́тене ногáвице. – Скра́тени рукави́ на кошу́љу.
- скра́ти се свр. *попи́ање краћи, смањи се*. – Скра́ти́л се дџн.
- скраћува́ње с *скраћивање*. – Не долáзи у об́сир скраћува́ње рукави́ на капут, бо́ље да су по́дугачки.
- скре́ж м *смрзну́та кора земље*. – Заладн́ило, увати се скре́ж.
- скре́жи (се) свр. *смрзне (се) по повр-иници, ухвати́и (се) мрежаст́а ледена по́корица*. – Нџ́с било лáдно, па ма́лко скрежи́ло; – Нџ́с било лáдно, скрежи́ла се вода́ у ко́ву.
- скрив́и свр. 1. *зрени*. – Нџ́што скрив́ил, па га отера́ше у а́псу; 2. *фиг. учини нажао*. – Ни́шта му несџ́м скрив́ил, а он не врџ́и с мџ́н.
- скрипа́ц м *бот. ѓљива Amanita caesarea*.
- скрипу́ша ж *део за́прежних кола којим се у четвџ́ерци спаја́ јарам прво́г пара волова са јармом дру́гог пара волова*. – Да́ј ми скрипу́шу да четвџ́ерим.
- скрџ́б м *јело које се прави од пројно́г брашна, прази лука и мало зејт́ина*. – За ручџ́к смо има́ли скрџ́б.
- скробџ́к м *дем. од скроб*. – Напраи́ скробџ́к за де́цу.
- скрџ́з прил. *сасвим, по́ипиуно*. – Скрџ́[з] сам накџ́сал.
- скрозџ́ра се свр. *провиди се*. – Скрџ́рају му се колџ́на на панталџ́не. – Скрџ́рају му се у́ши (*каже се мршавом човеку*).
- скрџ́з-наскрџ́з прил. *дибидуз*. – Скрџ́з-
- наскрџ́з пропáл.
- скрџ́к м *корак*. – Јá напраи́м едџ́н скрџ́к, он двá.
- скрџ́кне свр. *коракне, искорачи*. – Вџ́лко људџ́на, мо́ж да скрџ́кне цџ́л мџ́тер.
- скрџ́чи свр. *уђе, крочи*. – У њего́ву ку́ћу моја́ ногá неће ви́ше да скрџ́чи.
- скрџ́пи свр. 1. *с муком скуџ́пи, начини*. – Едв́а скрџ́пимо па́ре за сва́дбу; 2. *изр.: Скрџ́пи крај с крај (усклади живоџ́ине по́ипребе с ма́теријалним, новчаним издацима, напџ́езаџ́и с новцем, с издр-жавањем)*.
- скрџ́ца свр. 1. *шкрџ́уће*. – Скрџ́ца са зу́би; 2. *шкриџ́и*. – Подма́жи ко́ла, да ти не скрџ́цају кџ́д идџ́ш по пџ́т.
- скрџ́цање с 1. *шкрџ́уџ́ање*. – Не мо́г да спџ́м од њпго́во скрџ́цање са зу́би; 2. *шкри-џ́ање, шкриџ́а*. – Ујутру се чу́е скрџ́цање ко́ла и кџ́ко волџ́ви иду по пџ́т.
- скрџ́цка несвр. *шкриџ́и*. – Затџ́гни столи́цу да не скрџ́цка.
- скрџ́цка свр. *фиг. по́ипроши, поједе*. – Сво́ имање скрџ́ка́л, па сџ́г про́си.
- скрџ́цање с *в. скрџ́цање*.
- скрџ́це свр. 1. *по́чне да шкрџ́уће, за-шкрџ́уће*. – Ти́ке скрџ́цу сџ́[с] зу́би; 2. *шкриџ́ине, зашкриџ́и*. – Сџ́до на столи́цу, а она́ скрџ́цу. – Скрџ́цуше врата́.
- скрџ́чав, -а, -о *шкриџ́и*. – На дава́ње мло́го скрџ́чав, а да́ узне ђ́е.
- скрџ́чи несвр. 1. *шкриџ́и*. – Подмаза́ ко́ла да ми не скрџ́че; 2. *фиг. зунђа, зановџ́и*. – Не мо́ж му се уго́ди, са́л скрџ́чи.
- скрџ́чља м *шкриџ́ац, џ́врдџ́ца*. – Скрџ́чља, не врџ́и паркџ́у на дете́ на челџ́о.
- скрџ́чна ж *жена џ́врдџ́ца*. – Састаи́ли се - она́ скрџ́чна, он скрџ́чља.
- скрџ́чтина м *џ́врдџ́ца*. – Нашџ́л от кугá да позáјми па́ре - от скрџ́чтину.
- скрџ́ши (се) свр. *сломи (се)*. – Вџ́тар

- скрши́л не́колко гра́ње на јабуку; – Скрши се грања на цре́шњу и ми́ попадамо на зе́мљу.
- скубе́ несвр. *чу́пи*. – Скубе́ тра́ву у ло́јзе.
- ску́бља м *човек раи́чуџане косе*. – Иде како ску́бља.
- ску́бна ж *жена неуредне и раи́чуџане косе*. – Ску́бна, као да не́ма че́шал да се оче́шља.
- ску́бне свр. *чу́пне, шичу́па*. – Ску́бни не́ки лу́к за сала́ту.
- ску́ка се свр. *по̀зрби се*. – Скука́л се од рабо́ту.
- скулу́вка ж в. *зулуф*. – Ужи́ва у скулу́вке.
- ску́пачак, -чка, -чко *прилично ску́п*. – Ску́пачко им ба́смо.
- ску́пачак, -чка, -чко в. *ску́пачак*.
- ску́пачак, -чка, -чко в. *ску́пачак*.
- скупе́је несвр. *по́скуџљу́је*. – Почело́ све́ да скупе́је.
- супоце́пас, -ста, -сто *ску́поцен*. – Ђма́ све́ супоце́насте ства́ри у ку́ћу.
- ску́си свр. *скраи́ти*. – Скуси́ли му га́ће па иде кэ́ко то́ска.
- ску́т м *крило*. – Во́ли да се́ди у ску́т и да га дру́скају.
- ску́та (се) свр. *сакри́је (се)*. – Во́ли не́што да ску́та, па да га по́сле изнесе́; – Неси́ ти́че па у трн да се ску́таш.
- ску́тан, -а, -о *сакривен*. – Ску́тане па́ре, не́ма троше́ње.
- ску́ћн се свр. *по́стане домаћин, својим радом сипе́кне оно шипо́ је по́требно за живо́и, за ку́ћу*. – Тво́ј вр́с се ску́ћил, а ти́ кэ́кво че́каш?
- ску́цка несвр. 1. *цви́ли, ски́чи*. – На́ше ку́че у з́дњо вре́ме мло́го ску́цка; 2. *пеј. мо́ли*. – Нека́ га, ће ску́цка кэ́ко ку́че за кома́т.
- скуцка́ње с 1. *цви́љење, ски́чање (о псу)*. – Ра́збуди ни Ша́рко с не́гово скуцка́ње; 2. *пеј. мо́љење*. – Скуцка́ње не мо́ж мло́го да ти помо́гне, јер он не́ма ср́це.
- ску́чи несвр. *ски́чи, цви́ли*. – Ви́ди зэ́што Зе́љко ску́чи.
- ску́чна (само женски род) 1. *кучка која носи пло́д у ут́роби*. – На́ша ку́чка е ску́чна; 2. *пеј. жена која је з́равидна и има ви́ше деце*. – На́ша сна́јка па́ ску́чна.
- ску́чница ж *ску́п (лајање) паса ради па́рења*. – Ску́чнице будне́вају пред кра́ј зиму́. – Напраи́ла ску́чницу (*каже се неморалној жени коју честі́о по́сећују мушкарци*).
- слэ́за ж *суза*. – Ровэ́, а слэ́зе муне течу́.
- слэ́зи несвр. *сузи*. – Слэ́зи ми о́ко.
- слэ́зица ж *дем. од слэ́за, сузица*. – Течу́ му слэ́зице низ образи́.
- слэ́нце с *сунце*. – Слэ́нце ми би́е у о́чи, па и́ч не ви́дим.
- слэ́пчан, -а, -о *сунчан*. – Слэ́нчано вре́ме.
- слэ́нчаница ж *сунчанница*. – Увати́ла га слэ́нчанница.
- слэ́пчање с *сунчање*. – Ма́лко слэ́нчање, па у ладо́вину.
- слэ́пча се несвр. *сунча се*. – Скину́л се го́л, па се слэ́пча.
- слэ́нчев, -а, -о *сунчев*. – Слэ́нчев бра́т.
- слэ́пченце с *дем. и хип. од слэ́нце, сунчање*. – Огре́ја слэ́нченце, па се стопли́.
- слэ́пчоглед м бот. *сунцокрепш Selianthus annuus L.* – От слэ́нчоглед се пра́н убав зејтин.
- сла́б, -а, -о *фиг. болесі́тан*. – Не́што сла́б па лежи́.
- сла́бачак, -чка, -чко *прилично слаб, немоћан*. – Сла́бачак, едв́а стој.
- сла́бачак, -чка, -чко в. *слабачак*.
- слабе́је несвр. *слаби, ослабљу́је, мришави*. – Од не́ко вре́ме почé да слабе́јем.
- сла́бо прил. *реі́тко*. – Не́што ми сла́бо до́ди.

- слаботелесан, -сна, -сно *слаб, онемоћано*. – Слаботелесан. не мѡж ништа да подигне.
- слаботињка ж *слаб, крљав човек*. – От слаботињку не мѡж млого да тражиш, него кѡлко мѡже.
- слабуња́в, -а, -о *болешљив*. – Дете ми нешто слабуња́во, мѡра га водим ку[д] доктура.
- славѣ́ј м зоол. *славуј обични* *Luscinia megarhynchos* L. – Изр.: Појѣ како славѣ́ј у бѡру (*каже се слабом певачу*).
- славѣ́јче с дем. п. *хпѣ. од славеј, славујчиѣ*. – Не дирај гњездо на славѣ́јчиѣ.
- славска свећа́ ж *свећа која се куѣје за славу, пали се пред вечеру*. – Кад идеш у цркву да сечѣш колѡч, купи п славску свећу́.
- сла́га несвр. *ређа, слаже*. – Окаснимо слагѡјѣ снѡпови у крстине.
- сла́га се несвр. 1. *сађиње се, сађиба се*. – Не мѡг се сла́гам, боли ме крстетина; 2. *слаже се, има истиѡ мишљење*. – Изр.: Сла́гају се како рѡзи у врећу.
- слагѡ́ње с 1. *слоѡа*. – Са слагѡ́ње се све постиза; 2. *истиѡмишљеностѣ*. – Куд њѣ царује слагѡ́ње, а не лагѡње п разилазење.
- слагѡи́ање с *сађињање*. – Изгрбавѣ се от слагѡи́ање.
- слагѡи́ња (се) несвр. *сађиње (се)*. – Болѡн, едвѡ слагѡи́ња главу; – Стѡр сам, не мѡг више да се слагѡи́нам.
- сла́гне (се) свр. *сађне (се)*. – Сла́гну главу, на си ѡтиде; – Чѣм се слагну́, нешто ме јукочи у крс.
- слазѣ́ње с *слажење, силазак*. – Дѡсади ми слазѣ́ње у пѡдрум за вино́.
- сла́зи несвр. *силази*. – Сла́зи низ брдо.
- сла́мка ж дем. *од слама*. – Не остаѣл ни сла́мку, све збрѡл.
- сла́мљача ж *сламарѣца*. – До јучѣр смо спѡли на сла́мљачу.
- сланопо́љка ж бот. *круѣка која зри кад падне слана*. – Жѡл ме да сечѣм сланопо́љку, увек рађа.
- сла́с м *сласѣ*. – Пѡбѣде све у сла́с.
- сла́ти несвр. *слѣѣа*. – На ора сла́те свѡраке, па га кљуцају.
- слѣ́гне свр. 1. *сиђе*. – Слѣ́гни дѡле, има нешто да ти кажем; 2. *стиѡложи*. – Пушти труње да слѣ́гне на дно; 3. *окуѣи, дође*. – Слѣ́гло село да види и тѡј чудо; 4. *направи улеђнуће*. – Кѡт слѣ́гне вода, ће видиш кѡкѡ се земља улегну́ла; 5. *оѣиде*. – Слѣ́гни зѡчѡс у зѡдругу те купи гас; 6. изр.: Слѣ́гне с ра́мо (*прећуѣи, оћуѣи*).
- слѣ́гне се свр. 1. *улеђе се*. – Од кишу се земља јѡш не слѣ́гла; 2. *стиѡложи се, падне на дно*. – Јѡш мѡлко па ће талѡг да се слѣ́гне; 3. *окуѣи се*. – Слѣ́гал се нѡрод на ва́шар.
- слезѣ́пка ж анат. *слезина, слезена*. – Не ва́ри слезѣ́нку него ју печѣ.
- слепѡ́ц м 1. *човек који не види, слѣѣац*. – Слепѡ́ц ѣч не види; 2. пеј. *слѣѣ код очију, приљуй*. – Слепѡ́ц, не види да га сви лѡжу и ва́рају; 3. пеј. *особа која не приврећује, нерадник*. – Ра́ни слѣпѡ́ца; 4. пеј. *проклеѣник*. – С онѡг слѣпѡ́ца нећу те више видим.
- слепѡ́чки прил. *подмукло*. – Слепѡ́чки ме јудари.
- слепѡ́к м зоол. *слѣѣо куче* *Sorex caecus*. – Слепѡ́к ми јупропасти сво цвеће.
- слѣ́пкиња ж пеј. *слѣѣа код очију, нерадна жена*. – Снашли се - ѡн слѣпѡ́ц онѡ слѣ́пкиња, и глѣд им чудо.
- слѣ́по ѡко с *слѣѣоочиѣца*. – Нешто му се дѣгло на слѣ́по ѡко. – Ако те глава́ боли, масѣрај слѣ́по ѡко, па ће те премѡне.
- слѣ́пча м *приљуй, будаласѣѣ, наиван човек, човек који не види закулисне радње*. – Слѣ́пча, не види да га женѡ ва́ра.
- слѣ́тѣ се свр. *нађе се на окуѣу око некоѡ*. – Слетѣла се рѡдница да му помѡгне.

- сли́ва ж *шљива* Prunus domestica L. – Моја ма́ти ни́же во́шке от сли́ве.
- слива́к м *шљивак*. – Ни́кој не́ до́м, сви́ у отишли́ у слива́к да беру́ сли́ве.
- сли́вка ж *дем. од слива*. – Поне́си не́ку сли́вку за де́цу.
- сли́вов, -а, -о *шљивов*. – Оце́кал сли́вово дрво́.
- сли́же се свр. пеј. *зближи се с неким*. – Слиза́ли се њи́ двоји́ца, па си́ од њи́ му́ку има́м.
- сли́ка ж 1. *фотографија*. – Узó сли́ке за легитима́цију; 2. *описа́к шела у сне́зу*. – Неси́ добро́ лега́л, па ти затóј сли́ка не испала́ добро́.
- сли́ка несвр. 1. *фотографише*. – Дошáл слика́р да ни́ сли́ка; 2. изр.: Сли́ка... (*каже се жени са раскреченим но́жма*).
- сли́ка се свр. и несвр. 1. *фотографише се*. – Идем да се сли́кам за легитима́цију; 2. *ле́же у сне́з поле́ушике или по́шрбушике и ос́тави пра́ж*. – А́ј се сли́камо у сне́г.
- слика́р м *фотограф*. – Слика́р До́бри сли́ка по сва́дбе.
- слику́је несвр. *в. слика*.
- слику́је се несвр. *в. слика се*.
- сли́ма несвр. *снима*. – Сли́мају ви́лм.
- сли́ми свр. *сними*. – Слими́ше му плу́ћа на лénгер.
- слинчу́га ж *сличу́га*. – Мо́ј бра́т До́бри ми напраи́л слинчу́ге.
- сли́та несвр. *сли́та*. – Сли́тају ти́чићи на цре́шњу да кљуца́ју цре́шње.
- слободи́ја ж *слобода*. – Бе[з] слободи́ју не́ма живóт.
- сло́вја с мн. *слова*. – Ка́д нау́чи сло́вја, ће нау́чи и да чи́та.
- сло́г м *међа између винограда, обично између горње́г и доње́г винограда*. *Сло́г је обла́ка каскаде*. – Милути́н копа ло́зје до сáм сло́г.
- сло́жи свр. *поређа, уреди*. – Ице́пи́л дрва,
- па и[х] сложи́л.
- сло́жи се свр. *поређа, уреди, здене*. – Ка́т се сло́же сно́пови у крсти́не, ће си́ идемо до́м.
- слоја́ни се свр. *сти́гне се маси́ у јелу*. – Подгре́ј чо́рбу, слоја́ни́ла се.
- сло́мен, -а, -о *сломљен*. – Не мо́ж да мо́кне са сло́мену но́гу.
- слу́ба ж *лества*. – Да има́м слубу́ укачи́л би се на тавáн.
- слуби́ца ж *дем. од слуба, лествица*. – Напраи́ си слуби́цу за сва́ки случа́ј. Ће ми не́кад затре́ба.
- слуби́чка ж *в. слубица*.
- служáвка ж *направа за скидање чизми с но́зу*. – Да́ј ми служáвку да ски́нем чи́жме.
- слу́жи несвр. 1. *буде слу́га*. – Слу́жи куд ње́г за парче́ ле́б; 2. *врши во́јну обавезу*. – Мо́ј унук слу́жи во́јску у Ни́ш; 3. *религ. врши црквени обред*. – Дэнáс црква слу́жи; 4. *послужује*. – Слу́жи вино́; 5. *оислужује, тираје*. – Ко́лко ће то́ј да те слу́жи?
- слу́жи се несвр. 1. *послужује се*. – Сáм се слу́жи. – Слу́жи се пече́ње; 2. *корисни се*. – Купи́л сам ала́т да се слу́жим с ње́г, а не́ да га чу́вам.
- слу́кче с *дем. од слу́га, млади́ слу́га, слу́га а још де́ше*. – Има́м рабóтно слу́кче.
- слу́ња се несвр. *ски́па се, луња*. – Слу́ња се ко глúво кúче.
- слуња́ње с *ски́пање, луњање*. – Слуња́ње му дошлó до главé.
- слу́њча м *замлапа, будала*. – Нашли́ слу́нчу, па га подбру́ју.
- слупи́ц м *побочни стуби́ш о који се ослања́ју канаи́е на зајрежним колима*. – Тури́ но́ви слупи́ци на ко́ла.
- слу́тан, -тна, -тно *ружан, надрђен*. – Грдан па слúтан.
- случа́ј м изр.: Сажале́ва случа́ј (*изражи-*

вање саучешћа).

слуша несвр. *двори, одазива се наредбама.* – Слушају ли те деца? Слушају, слушају. Или: ич ме не слушају.

слуша се несвр. 1. *придржава се чијих савета, одазива се наредбама.* – Токó е тој кат се стареји не слушају; 2. *послужује се.* – Нема кúј да га слуша, па се сам слуша; 3. *слуша један другога.* – Узели се, па се слушају.

смóкне свр. *фиг. убије.* – Смóкнóу га с пушку.

смóкнут, -а, -о *смакнути, алкаво обучен.* – Подигни гаће, немóј да су ти смóкнуте. – Иде са смóкнуте чашире.

смóциња несвр. 1. *смиче.* – Смóциња сéно о[д] тавáн; 2. *фиг. убија.* – Узéл пúшку, па смóциња еднóг по еднóг, дóк и[х] свé не побн.

смóциња сс несвр. *смиче се, сáада с нечега.* – Смóцињају му се чашире, па чóс по чóс пáдну.

смáже свр. *фиг. брзо поједе, поједе до краја.* – Док трепнóу, он смáза пúну паницу с пасóуљ. – Свé смазáл, ништа не остаи́л.

смакльóше свр. *смакне.* – Смакльóше чашире, па иде голокúрас.

смакльóше сс свр. *пáдне с нечега, смандрља се.* – Нé гледáл пред нóге, па се смакльóсáл низ басамáци.

смалéје се свр. *смањи се, пóстпáне мали.* – Стáр човéк се смалéје.

смáлеп, -а, -о *смањен.* – Овúј гóднн смáлен рóд у свé.

смáли (се) свр. *смањи (се), скрáпнн (се).* – Смáлил ми држáље на матику; – Тóј се нé сáмо смáлило, нéки га е смáлил.

смаљу́је несвр. *смањује, скрáћује.* – Ич немóј тóј да смаљу́јеш.

смаљу́је се несвр. *пóстпáје мањи, нижи.* – Старéје н смаљу́је се.

смапдрља (се) свр. *уради (се) нешто на*

брзину (пóвршио, алкаво). – Сэк ћу тóј зóчс да смандрљам, па ћу дóјдем: – Тóј мóра ўбаво да се урабóтн, а нé да се смандрља.

смаци́ња несвр. *в. смациња.*

смáчна прид. (само у жен. роду) *бременити́а (о мачки).* – Нáша мáчка пá смáчна.

смáши свр. *пóчистнн на брзину метлом, на брзину пóметте.* – Смáшила сóбу како лисица с рéп.

смéј м *смех, смејање.* – Свé на смéј тéра. – У њáну кúћу се сáмо смéј чýе.

смејурíја ж *сáрдња.* – Служн у селó за смејурíју.

смéл, -а, -о *смео, храбар.* – Лázар као најсмел погинóу.

смéље (се) свр. *самéље (се).* – Отишóл у воденицу да смéље пченицу; – Едвá чéкам да се смéље, па да си íдем.

смерáк *прил. в. мерак.*

смéри свр. *унакази, учини тишким инвалидом (о Бо́у).* – Огрешíл се, па га Бóг смерíл, видиш кáкó íде.

смстсѣ́ак м *двојолоп (о јагњетóу, јаретóу).* – Сметењáци се рéтко појављу́ју.

смéша се свр. *уједини се.* – Живéли одвóсно, па се смешáли.

смéши се свр. *брука се, излаже се подсмеху.* – Сáмо се смéши у лóуди.

смéшка ж *смеина прича, шала.* – Сáмо извóди нéке смéшке.

смíри свр. *умири, намири.* – Смíри дéцу, па сéдни уз остáл да на мíр едéш.

смíри сс свр. 1. *умири се.* – Смíрили се, не чýју се; 2. *добро живе, слажу се.* – Добрó живé, смíрили се; 3. *фиг. умро, завршио са живóтóm.* – Смíрил се, Бóг да му дúшу прóбстн.

смíслен, -а, -о *смншљен.* – Смíслено кáкó да га прéјду.

- Издала га снага (*изнемогао*). – И[з] сву снагу (*ишћо се највише може*). – Поврне снагу (*ошорави се*).
- снажалѣје свр. *сажали, дође му жао, пошћате му жао*. – Кад ми снажалѣје, ја си поплаћем.
- снажалѣје се свр. *сажали се*. – Деда се снажалѣл на спротѣњу, па им дал пун шнић брашно.
- снажали се свр. *осећи сажаљење, са-милости (према некоме)*. – Снажали се на Циганче, па му дадо саплак леб да еде.
- снажалѣва несвр. 1. *осећа сажаљење, са-милости (према некоме), сажаљева*. – Остаг сирочѣ, па га сви снажалѣвају; 2. изр.: Снажалѣва случај (*изражава саучешће*).
- снажалѣјује несвр. *в. снажалѣва*.
- снажица ж дем. од снага. – Онѣлки малѣчак, а накарал снажицу.
- снајин, -а, -о *снахин, припада снахи*. – Чувам снајинно детѣ.
- снаја ж *снаха*. – Била сам кот снау.
- снајде свр. *задеси*. – Снајде ме нека несрећа, па се едвa искобелa.
- снајде се свр. *снађе се*. – Увек се снајде, па затѣј и има.
- снајин, -а, -о *в. снаин*.
- снајка ж *снаха*. – Ймам две снајке, обе су убаве.
- снајкип, -а, -о *в. снаип*.
- снајчица ж дем. и хип. од снајка. – Ймам си златну снајчицу, много ју волим.
- снаодѣње с *сналажење*. – Не мѣж завѣк снаодѣње, мѣра се и работи.
- снаѣди се несвр. *спалази се*. – Некако се снаѣдим, па живим.
- сначица ж дем. и хип. од снашка. – Узѣмо сначицу из добру вамѣлију.
- снашка ж *снаха*. – Ја и снашка окопамо лѣје.
- снашкип, -а, -о *в. снаип*.
- снашкица ж *в. сначица*.
- снежѣк м дем. и хип. од снеж. – Снежѣк покрил поље, бѣш убаво за пченицу.
- спѣжеп, -а, -о *снежан*. – Ти си узни ѣнуј грудву снежену, па ју турѣ с лѣву страну до срце (*нар. пѣсма*).
- спесѣ свр. 1. *избацѣ из себе јаје (о пѣти-цама)*. – Неће кокѣшка да снесѣ јајцѣ бес полѣг; 2. *пренесе*. – Снѣл сноповѣ, па и[х] зденул у крстѣне; 3. *донесе са вишеж месѣна на ниже, сѣусѣи*. – Ајде, снесѣ туј тѣрбу одозѣр.
- спѣзи (се) свр. *пѣусѣи (се), смањи (се) (о цени)*. – Ако снѣзиш цѣну, брзо ће испродаваш; – Чѣкам да се снѣзе цѣне, па да си накупѣм кѣквѣ ми трѣба.
- сновап, -а, -о *у везѣ је са снованѣм пѣређе за ткање*. – Пешкири су ти гѣсто сновани, тѣкѣј и трѣба.
- сповање с *припрема основе (ниѣи) за ткање*. – Ако е добрѣ снованѣ, добрѣ ће бѣдне и ткање.
- сновѣ несвр. *спује пѣређу за ткање*. – Јутре ће сновѣмо ткање.
- сноп м изр.: Падал прѣви сноп (*пѣчала жѣтѣва*).
- снопѣк м дем. и хип. од снѣп, снѣпчић. – Да завржем јѣш едѣн снопѣк, па ћу се одмѣрим.
- снопје с *снѣпље*. – Пренѣсѣмо снѣпје из едѣн крај ѣиву у други.
- сноплѣча ж *моѣка с обе сѣпране зашиље-на, служи за преношење снѣпова (жѣтѣа) на ѣиви*. – Узни сноплѣче да сносѣмо снѣповѣ.
- спосѣње с 1. *пошење (о јајѣту)*. – Наше кокѣшке пропѣдоше от сносѣње јајца; 2. *доношење (нечежа) на јѣдно месѣо*. – Ајде појакѣ да се одмѣре за сносѣње снѣповѣ.

- спѡси (се) несвр. 1. *носи (о јајеѡу)*. – Наше кокѡшке јѡш снѡсе; 2. *донѡси (се) на једно местѡ (неиѡѡ)*. – Изврзѡмо снѡпови, па и [х] сносѡмо да и [х] дѡнемо у крстѡне; – Спрѡма се кѡша, трѡба снѡпови да се снѡсе.
- снѡжден, -а, -о *забринутѡ, ѡужан*. – Зѡштѡ ли е онѡлко снѡжден, пѡтај га.
- снѡжди се свр. 1. *расѡужи се, онерасѡоложи се*. – Снуждѡл се као да су му баштѡ убили; 2. *ѡквири се (о врѡмену)*. – Снуждѡло се, ће пѡдне кѡша.
- собѡјле прил. *рано, изјѡѡра, зором*. – Дѡда се собѡјле дѡгнѡ да нарѡни стѡку и изрѡне кошѡру.
- собѡра несвр. *обара, бацајуѡи скида (одоѡо надоле)*. – Собѡра снѡг от кѡчину.
- собѡра се несвр. *рве се, обара се*. – Ај се собѡрамо, да видѡмо ко е пѡјак.
- собарѡње с *обарѡње*. – У собарѡње му се гѡће разврѡше.
- собѡре (се) свр. *скуѡи (се), ѡкуѡи (се)*. – Пѡшти га нѡк соберѡ тѡј слѡве што су попадѡле; – Кѡт се свѡ соберѡ, мѡж мѡлко да предѡнемо.
- собѡра (се) несвр. *скуѡѡа (се)*. – Дѡда чѡка орѡси, деѡа и [х] собѡрају; – Мѡра се собѡрају слѡве, рекѡл дѡда.
- собирѡње с *сакуѡѡѡње*. – Зѡболе ме грѡѡна от собирѡње пасѡљ.
- собоѡѡка ж *неуѡледна мриѡава женска особа*. – Сви се иженѡше с убаве девојке, а ѡн узѡл собоѡѡку.
- собѡр м *сабор*. – Идемѡ на собѡру Кнѡсело (*Кнез Село*).
- собѡри свр. *обори*. – Пѡрко нѡдвоѡи Бѡшка, па га сѡбори.
- собѡрѡнк м *в. саборѡнк*.
- собѡва (се) несвр. *изѡва (се)*. – Мѡти собѡва детѡ; – Собѡва се, ће перѡ нѡге у лѡѡн.
- собѡвање с *изѡвање*. – Дѡсади ми нѡгѡво обѡвање и собѡвање.
- собѡје (се) свр. *изѡје (се)*. – Собѡј га; – Кѡј се лѡти сѡм ће се собѡје.
- собѡкување с *свѡчење (о деѡи)*. – Дѡцо, собѡкување, па спѡње.
- собѡкује (се) несвр. *свѡчи (се), скида (о одеѡи)*. – Мѡти собѡкује детѡ, ће га кѡпе; – Баштѡ се собѡкује и не мѡж бѡш сѡг да излѡгне.
- собѡчѡ (се) свр. *сѡуче (се), скине са себе (о одеѡи)*. – Собѡчи га, видѡш да се намѡкрил; – Брѡзо се сѡбуче и ѡбуче се у дрѡго.
- сѡвра ж *сѡѡ ѡсѡѡављен за ѡбед*. – Кад је дѡда умрѡл, тѡлко су билѡи лѡди да смо морѡли дѡе сѡвре да постѡѡамо.
- сѡдѡјка ж *кликер сѡѡакленаѡ*. – Рѡтко е кѡј имѡл сѡдѡјку.
- сѡдѡјче с *дем. од сѡдѡјка*. – Баштѡ ми куѡѡл еѡнѡ сѡдѡјче коѡ сам чувѡл као ѡчи у глѡву.
- сѡјка ж *крејѡ, сѡјка*. – Жмѡи као сѡјка на јѡговину (*каже се нераѡѡику, леѡѡвицу*).
- сокаѡ м *улица*. – Слѡѡна се по сокаѡци.
- сокаѡѡр м *бескуѡѡѡнк, лѡѡѡлица, улиѡар*. – Упрукуѡи се, пѡстану сокаѡѡр.
- сокаѡѡра ж *уличѡрка, скиѡѡѡница*. – Сокаѡѡра, н-умѡ се скѡди дѡм.
- сокаѡѡрка ж *в. сокаѡѡра*.
- сокаѡче с *дем. од сокаѡ*. – Улѡгомѡ с кѡла у еѡнѡ сокаѡче и еѡдѡ из нѡг излѡгомѡ.
- сѡкол м зоол. *соко Falco*.
- сѡл м *со*. – У солѡнче нѡма сѡл, трѡба се тѡри.
- сѡлѡп, -а, -о *сољен*. – Жѡв сѡлен недѡсѡлен.
- солѡнѡк м *слѡѡнк*. – Бе[з] солѡнѡк се не постѡѡа трѡѡза.
- солѡнѡѡца ж 1. *ѡсѡуда за чувѡње соли*. – Испразѡѡмо солѡнѡѡцу, трѡба да ју напѡѡнѡмо; 2. *фиг. ѡѡава*. – Зѡметѡѡл

- соленицу, ништа си не зна.
- солепче с дем. од соленик. – Күј разби соленче, да ми е да знам?
- солне свр. *посоли мало*. – Солни ми малко, волим да е послано.
- солунац м учесник на Солунском фронту. – И мój дeда бил солунац.
- солчак м дем. од сол. – Помињује на лeб и солчак.
- сoм м фиг. *злуа особа*. – Онeј сoм си ништа не разуме, ама баш ништа.
- сoмур м слина, секрет из носа. – Ће се жени, а сомур му још вис из нoс.
- сомуран м слинавац. – Сомуран, а праи се важан.
- сомурана ж слинаво дете женског пола, слинавица. – Још сомурана, а ће се одава.
- сомурљив, -а, -о онај коме ситално цури слина из носа. – Сомурљиво детиште, не мo[г] га гледам.
- сопасување с распасивање. – Дoсади ми тој нoно опасување и сопасување.
- сопасује (се) несвр. скида са себе оно што је био ојасао. – Сопасује запрег; – Мати се сопасује.
- сопаше (се) свр. скине са себе оно што је био ојасао. – Сопаса мoкар запрег, па oпаса сув. – Видо кeкo се мати сопаса.
- соплетe свр. ситакне, подметине ноу (некоме) да падне. – Соплете га с нoгу, и овeј се разби.
- соплетe се свр. ситакне се. – Иде као ујет, соплел се и падал у ендек.
- соплига несвр. ситиче, ситиће, подметне ноу (некоме) да падне. – Воли да соплига друге, па да им се смеје кeт падну.
- соплига се несвр. фиг. једва се креће, иде од изнемоглости или болести. – Едва иде, сaл се соплига.
- сопче с в. бориче.
- сoрта ж фиг. сој, ков. – Знам от коју е сорту. – У сорту му се пцeта насрала (каже се лошем човеку).
- сoтоња ж ситона, ситана. – Осотоњила га сoтоња.
- спeшка се свр. испрули, поквари се (о воу, поврху). – Нeшто ми се спeшкaше јабукe.
- спeшкан, -а, -о ипруо, покварен. – Одваја спeшканe поприке на страну.
- спадне свр. – Спaднул му oток. – Бeше на голeм пoложaј, а сeг спaл млoгo ниско. – Изр.: Спaдал с aтa на магaрцa.
- спaкује свр. – Спaкувaше га у aпсу (одведеше у затвор). – Изр.: Спaкувaше га (убише га).
- спaњe с сивање, ноћивање. – Идем на спaњe. – Остaл куд нeг на спaњe.
- спaри свр. здружи у пар, сједини. – Спaрили волoви.
- спатилoше се свр. лежне, лежне од умора. – Едвa чeкам да се стoвни па да се спатилoшем.
- спeкља се свр. ситела се, сити се, збуни се. – Нeшто се спeкля, па пaдо. – Спeкля се па не рекo свe на судију.
- спeкне се свр. 1. ситрдне се. – Спeкла се земљa па не мo[ж] се кoпa; 2. фиг. омршави, смршави. – Спeкал се, сaмо кoжa и кoске на нeг.
- спeре свр. 1. скине прањем. – Не мo[ж] се тој тeкoј лeкo да спeрe, млoгo си се залужил; 2. фиг. остиане чиста образа. – Едвa спрa лaгу са сeбe.
- спeруши се свр. сипаруши се, свене, увене, осуши се. – Тyри цвeће у вoду да ти се не спeруши.
- спeрушкан, -а, -о сипарушен, увенуо, осушен. – Штo ти е цвeће спeрушкано?
- спeрушка се свр. в. сиперуши се. – Посипи цвeће да се не спeрушка.

спечали свр. *стїекне, заради мукоїпрїтїм радом.* – Све смо тој смўку спечалили.

спечє се свр. 1. *стїврдне се.* – Спєкла се земља, па се едвѣ копа; 2. *фиг. омриави.* – Спєкал се, па га нєма ништа.

спї несвр. *спѣва.* – Спї као зѣклан. – Спѣл цєл дѣн и нє се наспѣл.

спїра несвр. *односи земљу (о води).* – Водѣ почєла полѣгчєке да спїра брдо, ње остѣне сѣмо кѣмен. – Тој се лѣко не спїра.

спитијѣше се свр. *наїправи се у пїхтїије.* – Чѣрба се спитијѣсѣла.

спїца ж *жбїца на тїочку.* – Мѣра да промєним нєке спїце на тѣчак.

спїца се несвр. *сасушује се, стїврдївава се.* – Измѣкни опѣнци от кубє, почєли да ти се спїцају.

спїчка свр. *фиг. прѣшерда, стїраши, уїроїастїи.* – Све што имѣл, свє спичкѣл. Остѣл гѣл како пїштѣѣл.

сплѣсне свр. 1. *спѣдне, смѣни се (обично шїпо је надувено).* – Спласнўло ми дўвало, надувај га. – Спласнўл ми плїк; 2. *фиг. прєстїанє да се љуїти, омекїна.* – Сѣг мѣжеш да га пїташ, спласнўл.

сплїта несвр. *уїлиѡе, спїлиѡе.* – Мѣти ју свѣки дѣн сплїта кѣсу.

сплѣска свр. *учини пљоснаїїм ударом или жажєњем.* – Нагази га вѣл по прс, па му га сплѣска.

сплѣштити свр. *улуби.* – Кўј ми сплѣштїл кѣнту?

сповїја несвр. *пѣзи, чува.* – Сповїјамо га вѣћ двє гѣдинє.

спѣлан, -на, -но *спѣлни.* – Спѣлан зїд трѣба се омалтерїше. – Несѣм јѣ спѣлан мѣмак.

спѣлашѣн, -шна, -шно *в. спѣлан.* – Излєгомо на спѣлашња вѣрата.

спѣмен м *спѣменик.* – На гѣдину турїмо дѣдн спѣмен на грѣб.

спомїња (се) несвр. *спѣмиње (се).* – Онѣг лапѣва ми не спомїњи, за њєг нєћу да чўем. – Нєкој ме спомїња (*каже се прїликом шїїуцања*); – Мѣј дѣда се спомїња у сєло по добрѣ.

спѣмињѣје (се) несвр. *в. спѣмиња (се).*

спѣна ж *шїїаї који учврїћује лѣїре на доњем дєлу (наїпрєд и назад).* – Углѣви дѣбро спѣне у лѣјтре.

спѣпѣдне свр. *заокуїи, задєси.* – Спѣпѣла га мўка, па од њў не мѣж да се куртѣлише.

спѣпше свр. 1. *прїмора, наїпєра.* – Свї га спѣпѣли да прїзна. – Спѣпѣли да га жєне, а ѣн нєћє; 2. *фиг. ухваїи, обузме.* – Спѣпѣл га бєс. пўшти га. – Спѣпнўло га нєшто да си напѣри бѣлај.

спѣрѣдује несвр. *слажє се, живи у слѣзи.* – Дєцѣ ми спѣрѣдују, живє ўбавѣ.

спѣрѣчка се свр. *пѣсвађа се.* – Нєшто су се спѣрѣчкѣли, па не живўју добрѣ.

спѣтєра свр. 1. *спѣтєра, прїмора.* – Кѣд га спѣтєрам, свє їма да кѣже; 2. – Мѣјке му га спѣтєрам (*пѣсовка*).

спѣтўра се несвр. *вучє се, вуцѣра се, идє бесцїљно, жуби врємє.* – Ништа не рабѣти, сѣмо се спѣтўра.

спѣтўца се несвр. *в. спѣтўра се.* – Спѣтўца се по сєло као глўво кўчє.

спѣрави свр. *прїпѣремї (о јєлу).* – Кѣд нєко дѣјдє, мојѣ бѣба зачѣс нєшто спѣрави за ручѣк.

спѣран свр. *в. спѣрави.*

спѣрѣла несвр. *спѣрєма, прѣви (о разном јєлу).* – Мојє дєвѣјчє умє сѣмо да спѣрѣла ручѣк.

спѣрасна (само у жен. роду) *брємениїа (о свинї).* – Свинѣ ми є спѣрасна, мѣра да ју припазўјєм.

спѣрєгне свр. 1. *спѣрєгне (о жѣвєчєїу).* – Спѣрєгни волѣви пот крушкў; 2. *удвѣстїручи.* – Спѣрєгни ўзїцу о[д] двѣ

- ка̀та, да бу̀де по̀јака.
- спре́ма предл. *п̀рема*. – Не сто́ј спре́ма сло̀нице.
- спре́мен, -а, -о *сп̀ремљен*. – Чэ́зе су спрэ́мене, са́мо да по́јдете.
- спрове́де се свр. фиг. *лоше п̀рође*. – Ка̀д га ува́тним ће се добро́ спрове́де.
- спро́вод м *п̀ровод*. – Отишо́л на спро́вод у Ни́шку Ба́њу. – Њему́ до спро́вод, а не́ до рабо́ту.
- спрово́ди се несвр. *п̀роводи се*. – Ме́стом да до́јде да помо́гне на башту́ и на ма́тер, он отишо́л на мо́ре да се спрово́ди.
- спро́м предл. 1. *п̀рема, нас̀прам, насуп̀рош*. – Се́дал спро́м ме́н; 2. *уочи*. – То́ј бе́ше спро́м Вели́гден.
- спу́зпе свр. фиг. *ослаби, омришави*. – Спу́зну́л од нееде́ње. – У сна́гу га и́ч не́ма. Мло́го е спу́зну́л.
- спу́ста несвр. *сп̀ушта*. – Спу́ста ко́ву у бунáр да зава́ти во́ду.
- спу́ста се несвр. *сп̀лази*. – Ене́ га чи́ча кэ́ко се спу́ста нис По́љаницу.
- спу́шти свр. 1. *сп̀ушти*. – Спушти́ ко́ву у бунáр; 2. фиг. *п̀ревари, обмане*. – Да ви́ди кэ́ко изгле́да ка̀д муга не́ко спу́шти. – Изр.: Спушти́ му га (*врай̀ши мило за дра́го*).
- спу́шти се свр. *си́ђе*. – Кэ́ко ли се спушти́л низ бр̀до, то́ј се пи́там?
- срабо́ти (се) свр. *заврши (се) са радо́м*. – Срабо́ти́мо по́ље; – Ка̀т се срабо́ти, हु до́јдем куд ва́с на посе́дэ.
- сра́м м *сп̀ид*. – Жи́в сра́м ме изе́л.
- срамежлѝв, -а, -о *сп̀идљив*. – Ка̀д оти́деш у го́сти, бу́дни ма́лко срамежлѝв, а не́ одма́ а́ведан.
- сра́мовање с *сп̀идљивосп̀*. – На еде́ње не́ма сра́мовање.
- срамо́тно у изр.: То́ е срамо́тно (*означава сваку изгворену безобразну реч*).
- сра́мување с в. *сра́мовање*.
- сраму́је се несвр. *сп̀иди се*. – У́зни, немо́ј се сраму́јеш.
- сра́ње с фиг. и пеј. *будалаши́тина*. – Напрай́л големо́ сра́ње, па од резил не сме́ да изле́гне у селó.
- сра́шка ж *п̀ролив*. – Ува́тила га сра́шка, па не мр̀да о́дом. – Изр.: До́садан као сра́шка.
- ср̀бне свр. *сркне*. – Као да е дете́, ча́с по ча́с ср̀бне млекце́.
- ср̀га се свр. *падне, скоп̀рља се*. – Ср̀гал се низ басамáци, па се покрши́л.
- ср̀гоше се свр. в. *ср̀за се*. – У́зни венéр, да се не́где не ср̀гошеш.
- ср̀дење с *ср̀ба*. – Ми́сли да ће са ср̀дење не́што да учи́ни, ал' му то́ј не́ће упа́ли.
- ср̀ди несвр. *љу́ти, учини ко́жа љу́тим*. – Немо́ј га ср̀диш, да не извуче́ш हु́тэ.
- ср̀ди се несвр. *љу́ти се*. – Бр̀зо се ср̀ди. – Ни пéт па́ре не да́вам што се он ср̀ди.
- Ср̀ди́та Мари́ја ж в. п. *Огњена Мари́ја, 30. јула по новом календару*.
- ср̀дља м *онај који се честито́ дури*. – Ср̀дља, са́л знае да се ср̀ди.
- ср̀дна ж *она која се честито́ љу́ти*. – Несэ́м зна́л да е шурна́ја големо́ ср̀дна, би́л би другáчни.
- ср̀д м *средина*. – На срéd ло́јзе посади́л ора́. – Стану́л на срéd со́бу и не мр̀да.
- ср̀дин м 1. *средина*. – Ка̀[д] до́јдемо до ср̀дин ло́јзе, ће се одмо́римо; 2. изр.: Бу́ди на ср̀дин, не и́ди ни по ко́г (*буди п̀равицан*).
- ср̀дина ж *средњи (мекани) део (о хлебу)*. – Еде́ са́мо сре́дину, а коричке оста́ла.
- ср̀динка ж *дем. од сре́дина*. – Не́мам зу́би, па еде́м са́мо сре́динку.
- ср̀ди се свр. изр.: Сре́дил се за врби́цу (*непа́жњом доведе себе до ишеико́ж обо́љена*).

- ти кажем како е тој било; 2. *престане да пада (о киши)*. – Станула киша да пада, почело се ведри; 3. *прими у себе*. – Не мош све да стане у кош; 4. *сипути*. – Станул на праг па неће улэгне; 5. *нађе место, смешти се*. – Несмо могли да станемо у собу, неки су стојали; 6. изр.: Станул е едну ногу у гроб (*буде на крају животи*). – Станул на пола пут (*не уради нешто до краја*). – Стал на своје ноге (*осамосталио се*). – Стане мозак (*не може да мисли*). – То е да ти памет стане (*нехватаљиво*).
- станување с *стипавање*. – Млого кошта станување у град.
- стањује несвр. 1. *отпањује нешто*. – Стањује гретке, нешто су дебеле; 2. *повремено стипаје*. – Стањује по пут да се одмори; 3. *стипаје уз коџа, буде на чијој стипани*. – Стањује уз њег, посигурно му.
- стањује се несвр. фиг. *мришави, слаби*. – Не стањује се, него се дебелу.
- старџ м *стипар човек, стипарац*. – Работи како старџ.
- старац м в. *стипарац*. – Изр.: Гадан старац расте (*каже се младом човеку са лошим понашањем*).
- старацџк, -чка, -чко *прилично стипар*. – Оженил се старачџк.
- старацџак, -чка, -чко в. *стипарацџк*.
- старџ, -а, -о *коми. од стипар, стипарији*. – Ја сам старџ, има сви да ме слушае.
- старџе (се) несвр. *стипари (се)*. – Кэко човек старџе, такој и ветреје; – Ча Милане, како си? Не ваља, старџе се.
- стар-заман прил. изр.: Заноси се по стар-заман (*замлаћује се у стипаре дане*).
- стари понм. прид. – Њигови стари су били добри, а он се изопачил.
- стари несвр. *посипаје стипар, стипари*. – Откэко га знам увек је такџв, ич не стари.
- старински, -а, -о из *стипаријих дана, из стипаријеџ времена*. – Улэгал у старинску кућу. – Старинске ствари се не продавају.
- старински прил. – Живе по старински. – Терају по старински.
- старка ж *стипарија снаха*. – Старка ми е повредна од млатку.
- старовремски, -а, -о из *стипаријеџ времена*. – Старовремске паре више не важе.
- старовремски прил. *стипаромодно*. – Носи се старовремски.
- старџка м *стипари свашт*. – Најстар џјка ће ми буде старџка.
- старџкин, -а, -о *оно што припада стипаром свашту*. – То е старџкина кућа.
- старос м *стипароси*. – Ђе те пита старос куде ти е прошла младос.
- старчуљина м *ауџм. и пџе. од стипарац*. – Старчуљина, подетињил.
- старчурина м в. *стипарчуљина*.
- ствџр м *живо биће*. – И бробињак је ствџр, пушти га нек живи. Немџј га убиеш.
- ствџрац м *само у обележеном контипекшту*: – Ствџраца му њиговог (*блажа псовка*).
- стџгне свр. 1. *чврстио веже коџа, што*. – Заврџи вола за дрџв и дџбро стџгни чуѓал да се не одврџе; 2. *стиписне, ухапши*. – Стџгло ме нешто у гушу, па не моѓу да врџем. – Стџгнул ме за рџку, па ме не пушта; 3. *припџегне, запџегне*. – Неси добрџ стџгал мџнгеле, затџј ти и мрџда жица; 4. *припџисне (о зими, мразу)*. – Рано стџгла зима. – Стџгла студеница, па се не излази ис кућу; 5. *поправи (о кући...)*. – Едџа стџго кућу; 6. *посипане стџроџ, буде доследан у захпџевима*. – Стџгни га и не попуштај, да се после не кэеш; 7. *обуче*. – Стџгни дете па иди на светџц.
- стџгне се свр. 1. *стџреми се, обуче се*. – Чим се стџгнем, џдма ћу појдем. – Јџш се не стџгал, а већ излетџл напоље; 2. фиг.

- стисне се, поспане шкрп̄и.* – Стегнул се као две паре у кесу.
- стежба ж нейпоушп̄ање у стп̄роџосп̄и, стп̄ези.* – Бе[з] стѣжбу нема ништа.
- стѣза несвр.* 1. *везује чврст̄о.* – Добро стѣзај кад врз̄ујеш; 2. *стп̄роџо држи (коџа).* – Стѣза децу да се не упрокуде; 3. *стп̄еже (о зими, мразу).* – Почело да стѣза, нѣѣсће буде ладно.
- стѣза се несвр.* 1. *уздржава се, шп̄иѣди.* – Не стѣзај се толко, потроши и ти неку пару; 2. *облачи се.* – Стѣза се у ново, иде на крштѣне.
- стезање с* 1. *облачење.* – Кат почне да се стѣза, од њоно стезање мука да те увати; 2. *фиг. шкрп̄осп̄и.* – Видѣл сам да се човек стѣза, стѣза, да не дава. ђл овѣкво стезање као куд њѣг досѣг несѣм видѣл.
- стѣкис свр.* *добије, заради, обоџати се.* – Остарѣл а ништа не стѣкал. – С поштѣње и с рабѣту свѣ стѣкал.
- стѣкнут, -а, -о стп̄ечен.* – С муку стѣкнуто, а он продава.
- стѣлна (само жен. род) бременп̄иѣ, стп̄еона (о криви).* – Обе су ми краве стѣльне.
- стењаќ м* 1. *велики комад, кришка (о хлебу).* – На пасторче даде кричницу а на своѣ стењаќ, да пасторче тѣнко расгѣ а њоно да пукне од едење; 2. *нешп̄о шп̄о је п̄ешко.* – Тѣжак као стењаќ.
- стѣра свр.* *доп̄ѣра одозџо доле на џомилу.* – Стерали ѓвце дѣле у појате.
- стѣсни свр.* *сужи.* – Стеснише ми чашире, сѣг сум тамѣн.
- стѣсни се свр.* *смањи се у шп̄ирину, сужи се.* – Млѣго смо се стеснили.
- стѣгне свр.* 1. *дође.* – Стѣгал, можемо да рѣчамо; 2. *буде довољно, досп̄иѣне, досп̄иѣ је.* – Изглѣда да ће лѣб да ни стѣгне за ручѣк; 3. *сусп̄иѣне.* – Стѣгал ни, брзо ѓди; 4. *дораст̄е.* – Јѣш не стѣгал за женидбу; 5. *дозри.* – Скѣро ће стѣгну прве црѣшње; 6. *може да уради у п̄раво време.* – Несмѣ стѣгли да овршѣмо, па мѣра да чекамо; 7. *неочекивано задеси.* – Нема н[х] јѣш да дојду, да н[х] нешто не стѣгло; 8. *нарасп̄е (о п̄есп̄у).* – Ел стѣгло тѣсто за размѣшвање?
- стѣза несвр.* 1. *сусп̄иѣне.* – Увек ни стѣза на исто мѣсто; 2. *посп̄иѣне.* – Кѣко ли стѣза да свѣ урабѣти?; 3. *има довољно.* – Стѣза и за њи и за нас.
- стѣпса м* *п̄врдица, циција.* – Прѣ сѣјал паре, а сѣг постѣл стѣпса. Ни ѣспру од њѣг не мѣж да извучѣш.
- стѣска несвр.* 1. *п̄рип̄иска.* – Не стѣскај га толко. – Стискал га не стискал, исти ти е ѣвол; 2. *стп̄еже (о уснама).* – Штѣ ли стѣска уснице, кад не толко кисело?
- стѣска се несвр.* *шп̄иѣди, п̄врдици.* – Стѣска се, не трѣши паре.
- стѣскав, -а, -о* 1. *оно шп̄о стп̄еже усне (о вођу).* – Стѣскаве јѣбуке, јѣш несѣ зрѣле. – Дал на децу стѣскаве кручнице, не имѣл кѣкво дрѣго да им да; 2. *онај који је п̄врдица, који је шкрп̄и.* – Млѣго е стѣскав, чува паре.
- стѣскавац м* 1. *зорп̄и, стп̄рах; нема лабаво.* – Изр.: Стѣскавац бѣто. – Нема стѣскавац; 2. *фиг. смѣлосп̄и, храброст̄и.* – Нема стѣскавац да тѣј урабѣти.
- стѣсис свр.* 1. *п̄рип̄исне.* – Стѣсни прѣсе да ти се не изѣтне; 2. *п̄римора.* – Стѣсни га да ти призна.
- стѣисне се свр.* 1. *посп̄ане шкрп̄и, п̄врдица.* – Изр.: Стѣисал се као две паре у кесу; 2. *збије се.* – Стѣисли се у чѣтри зѣда па живѣ, кѣко ли мѣгу.
- стѣца (се) несвр.* *стп̄иче (се), п̄ече (се).* – Свѣ овѣј штѣ имам, стп̄иѣл сам сѣм. Ниѣкој ми ништа не помѣгал. – Свѣ се стѣца полѣгѣчке, ништа не на брзину.
- стѣдиѣарка ж* *повчиѣница од стп̄о динара.*
- стѣочкп̄и прил.* *стп̄ојеђи.* – Свѣ стѣочкп̄и рабѣти.
- стѣожѣк м* *дем. од стп̄оѣ.* – Овѣј стѣожѣк мѣж да стѣне у кѣла.

- стóжер м *стѹб око коџа се тѣрају коњи или волови при вршидби жиѣа, стѹб (дрво) око коџа се дене стѹџ сена.*
- стой несвр. 1. *налази се (о стѣварима).* – Момѹрза ни још стој у кош. Нѣ знам кэдá ће ју трóшимо; 2. *присѣаје.* – Вугáрка ти ўбаво стој.
- стојечкѣ прил. в. *стѹечки.*
- стóјко м изр.: Болѣ ме стóјко (*бани ме бриџа*). – Мóж ми се увáти за стóјка (*нишиѣа ми не може*).
- стóка ж пеј. *човек без пóверења, безобразан човек; љлѹи човек.* – Онѹј стóку едán дán мóра да истéрам ис кѹћу, ўпрокуди ми дѣцу. – Љѹди су као стóка, ништа си не разумѹ.
- стокилáш м *тѣжак, прѣтѣжак човек, дебео, прѣдебео.* – Стокилáш. едвá се дрџѣ на нóге.
- столѣчка ж *тѣроношка.* – Млóго вóлим да седѣм на дѣднну столѣчку.
- стопáрац м *мѣйалини новчић од 50 пáра (у прѣдритној Србији).* – Дáл ми ўјка двá стопáрца.
- стопáрка ж *дем. и хиѣ. од стѹпáрац.* – Чѹвам стопáрке за лóкмана, да си кѹпим нѣко чибѹче.
- стопáрче с *дем. и хиѣ. од стѹпáрац.* – Їзвади дѣда нóвчаник ис пáзуке и на свáког дáде по стопáрче.
- стóпи свр. 1. *расѣоѣи.* – Óгреја слáнце и стóпи сáв снѣг; 2. *исѣоѣи.* – Едвá стопѣмо мáз.
- стóпи се свр. 1. *расѣоѣи се.* – Стóпи ми се бонбóна у ўста. – Турѣи шићер у чáј, óн се брзо стóпи; 2. *фиг. ослаби, омршави.* – Нѣма га ич у снагу, стопѣл се.
- стóпли (се) свр. *ўзреје (се), зѣреје (се), пóсѣтене тѹло.* – Ўвечер стóплим сóбу, па пóсле вѣчѣру ѣдем на спáње; – Стоплило се, мóж да излѣгнемо нáпоље.
- стотпáк м в. *стѹкилани.* – Стотнáк, не мóж да га подѣгнеш.
- стрá м мн. стрáови *стѣрах.* – Улѣгал нѣки стрá у нѣг, па не излáзи у љѹди. – Стрá ме (*бојим се*). – Нѣ га стрá (*не боји се*). – Изр.: Стрá вáрди лóјзе.
- стражáрчи несвр. *стѣражари.* – Стражáрчи ко војнѣк.
- стрáна ж – Лежѣм свѣ на дѣсну стрáну (*десни бок*). – Од којѹ ће стрáну да кóпамо (*с које стѣране*). – Їде на свáку стрáну (*свуда*). – Мѹшка стрáна (*мушкарци*). – Жѣнска стрáна (*жене*). – Којѹ нѣш стрáну да ўзнеш (*бирање*).
- страодѣја ж *стѣрахѹиѣа, ужас.* – Крос кáквѣ сам страодѣје прошáл, кроз нѣи ни мóј душмáнни да не проóди.
- страóта ж в. *стѣраодѣја.*
- страѹје несвр. *стѣреѣи, бива забринуѣи.* – Страѹјем за нѣг, још се н-умѣ чѹва.
- стрвѣње с *пѣросѣѣање, расѣѣање.* – Кѹћа се не кѹћи са стрвѣње, него са шпáрање.
- стрѣви (се) несвр. *пѣросѣѣа (се), расѣѣа (се); пѣрави (се) ѹубре, пѣрави (се) пѣруње.* – Не стрѣви пченицу по обóр. – Не стрѣвите трóшинѣке по сóбу; – Закрѣпи врѣћу, да ти се пченица не стрѣви.
- стрѣви свр. *пóѹоди.* – Стрѣви га кудѣ не трѣба.
- стрѣви се свр. *доѹоди се.* – Тóј се стрѣви бóш на Велигден.
- стрѣја ж *насѣпѣриница, стѣрѣха.* – Стáнумо пот стрѣју, да ни кѣша не намóкри.
- стрѣсе свр. *наѣлим пóкреѣом (руке или нóѹе) учини нешиѣо да сѣадне с чеѣа.* – Стрѣсал снѣг от шѹбару.
- стрѣсѣ се свр. *пóпѣресе се.* – Стрѣсал се од онóј што е видѣл, па му сáг не помáгају ни дóктури ни врачарице.
- стрижáч м *онај који стѣриже овце.* – Да нáјдемо ѣдно-двá стрижáча и мѣ и да острижѣмо бвце.
- стрижба ж 1. *стѣрижење оваца, време кад се овце стѣриѹ.* – Почѣла стрѣжба; 2. *одсѣѣање косе дѣтѣѣу за време ручка*

стучање с *крепање уназад, померање уназад*. – Кэт су кола пуна, стучање не долази у обсир.

стучка свр. *ударцима смрви*. – Уби змију, па ју с камен стучка главу.

субота ж *прва субота од дана смрти као и остале до четрдесет дана*. – Давају суботу на деду. – Вртају се от суботу.

сува несвр. *пружа, даје*. – Увек му сувају по нешто, а ја као да сам пасторак.

сува се несвр. *маши се за нешто, краде*. – Сува се у туђо лојзе.

сувачак, -чка, -чко *прилично сув, мршав*. – Деца су ју прилично сувачка.

сувачак, -чка, -чко в. *сувачак*.

сувомра̀ница ж *хладноћа без снега*. – Ако сувомра̀ница још потрајаје, може пченица да измрзне.

сувору̀кас м *човек тврдица*. – Кэко га пангимо, он увек сувору̀кас иде на весеље.

сугарé с *јађење које се касно ојажило*. – Најбоље ти е да купиш сугарé, оно нема лој.

сугарчé с *дем. од су̀гаре*. – Ка[д] други јагањци одрасту, сугарчé добро дојде да се испечé.

сугреб м *врста кожне болести са великим сврабом*. Народ верује да се ова болест добија кад се нагази на земљу коју су пси по̀гама жревали. Ако неко види икакву земљу или куче кад је жребе, треба да по̀љује то место да не би добио сугреб. – Нагази́л на сугреб, па се драпа.

судење с *суђење*. – Одложи́л судење.

суди несвр. *савештује*. – Суди децу да будну поштена и работна.

суза̀ва (се) несвр. *сужава (се)*. – Широке му гаће, па и[х] суза̀ва; – Иза окуку се пут суза̀ва, пази кэко возиш.

сузи свр. *учини уским*. – Млэго ми сузи́ли

гаће, ће ми попуцају.

су̀кне свр. *насуче мало, насуче на брзину*. – Мати су̀кну пе-шес овге и напран гибаницу. – Мати ткаје, па ју су̀кну неколко цевке.

су̀крвица ж *лимфа поменана краљу*. – Из рану излази само су̀крвица. Нема гној.

су̀маглица ж *измаглица, блаж слој магле*. – Дигну се магла, остану су̀маглица.

су̀мпур м *сумпор*. – Кэд идеш у град, купи ми су̀мпур у шипке за бурићи.

сумпури́сање с *сумпорисање*. *Ойрано буре се сумпорише на тај начин што се неколико сумпорних прака окачених о жицу упали и кроз жорњи отвор бурети унесе у буре и врањем заповоре да би изгореле. После извесног времени врањ (чеп) се подигне и изваде изгореле пантљике. Ово се ради да би се извршила дезинфекција бурети. После овога у буре се си́а вино.*

сумпури́ше несвр. *сумпорише*. – Опра́ буре, па ћу га сумпури́шем.

су̀пе свр. *да, дода*. – Мати ју су̀пе нешто, да никој не види. – Су̀ни ми сикиру да оцечем овуј грању.

су̀пе се свр. *маши се*. – Чи́м се су̀пе да нешто узне, мати га удари по руку. – Оће се су̀пе у туђо.

супéтлица ж *кокошка која пева као петла*. – Онај супéтлица ва́ра петловн с њојно појање. – Кад она запоје, и они поју.

супи́ра несвр. *сипава, кочи*. – Нећу ни́ког да супи́рам, сва́к си има свој пут.

су̀пре свр. *уочи, сипави камен или нешто друго иза точкова кола да се не покрену*. – Узни камен и су̀при кола.

супрóтив предл. *насу̀проти, наспрам*. – Седи супрóтив њег.

су̀р, -а, -о свр. – Во́ли у су̀ро да се обучé.

сури́ја ж *пеј. зомила људи, руља*. – Повéла сури́ју на светэц.

сурка ж овца сивкастѣ боје, сивкастѣ вуне.

суркас, -ста, -сто сивкастѣ. – Наша крáva је малко суркаста.

сурнисује се несвр. руши се, сурвава се, пада. – Сурнисује се земља у реку.

сурнише се свр. нагло се сруши, сурва се, падне. – Сурнисал се камен на пут, не мош се пројде.

суртук м манџуѣ, скипница, сокачар, уличар, клипан. – Боље да е суртук, а не будала.

суртуклук м скипња. – Суртуклук никог не извёл на пут.

сурча м зоо. во сиве боје. – И сурча и мурца

су били јаки волóви.

сустиза несвр. сустѣже. – Комáј ме сустизају мýке и невóље.

суцки, -а, -о који се односи на суд и суђење. – Суцки трóшкови ће га урнишу.

суче несвр. 1. уйреда. – Суче ўзицу. – Суче врце; 2. намоћавá копац на калем. – Суче цевке; 3. прави, развија коре за пѣту. – Суче óвге; 4. глади (о брковима). – Суче бркови.

сучка ж сїроџосїѣ, претїња баїшином. – Потерáл му сучку ца га смирил.

сушина ж сїроџосїѣ. – Терај му сушину док е малечак, да бóдне човек кат порасте.

Т

тэвнина ж пѣма, мрак. – Тэвнина, ич се не види.

тэвнибóм прил. врло рано, још за време јуїарнеџ мрака; врло касно, по мраку. – Тэвнибóм појду, тэвнибóм се вртају. Тэкóј ўвек.

тэвно прил. мрачно, без светлосїи. – Тэвно ко у рог.

тэг прил. пада. – Тэг се и óн наљути. Едва га разљутимо.

тэј, тáј, тóј мн. тїја, тéј, тáј пок. зам. пѣај. – Тэј шэшкóн ми пóквари рабóту. – Тáј женá га ўпропасти. – Тóј ми детé дýшу испи. – Кэг смо пошли, тїја лýди су тўј били. – Не мош се мане о[д] тéј жéне, у грóб ће га отерају. – Тáј су се деца и јучер тўј игрáла.

тэкáв, -квá, -квó пѣакáв. – Као што е мój зéг Чéда, тэкáв се човек јóш не родил.

тэкми несвр. скуїља и ређа. – Тэкми дрва, па ће и[х] заврже и понесé дóм.

тэкóј прил. пѣако. – Тэкóј ти е, не мój

дрүкче да бóде.

тэмóн прил. 1. по мери, одџовара. – Дреје су ми тэмóн; 2. баи, уйраво, овоџ пренуїка. – Тэмóн да појдемо, почé кїша.

тэнэк, -нка, -нко, пѣанак. – Изр.: Кудé је тэнко, тўј се кїда.

тэнэчэк, -чка, -чко прилично пѣанак. – Удéни ми иглү, млóго тэнэчэк конџ.

тэпэчак, -чка, -чко в. пѣэнэчэк.

тэпак, -ка, -ко в. пѣэнэк.

тэпачэк, -чка, -чко в. пѣэнэчэк.

тэшкэж м оно иїѣо је пѣанко, пѣанка пѣанина. – Тэшкэж, ће се ицэпи. – Обукал се у тэшкэж, ће осéбне.

тэшкóрка ж плод који има пѣанку кору (о лубеници, бундеви и др.). – Дéда умé да изабере лубенице тэшкóрке.

тэњи несвр. пѣањи, чини иїѣо пѣанким. – Каза муда не тэњи држáље на матїку, ал ме не послуша, па сéг мóра да праим нóво држáље.

- тэрлѡк м мн. тэрлѡци *сїїоѡало чараїе одсечено од зѡрѡеѡ дела чараїе или ѡособно исплѡїено и служи као собна обуѡа*. – Навѡчи тэрлѡци, да ти нѡ зимѡ на нѡге.
- тѡ узник у дечїем језику, деца *їїако вичу кад желе некоѡ да уїлаше*.
- тѡбла ж *школска їїабла*. – Извѡл га учїтељ на тѡблу да писѡје и рачѡна и ѡн свѡ знѡл.
- тѡблица ж *ѡчка їїаблица на којој су некада ѡаци учили да рачунају и пишу*.
- тавѡан м *їїамјан*. – Бежї како ѡавол о[д] тавѡан.
- тавѡанїка ж бот. *врѡїа мирисноѡ зрѡжѡа*. – Берѡ грѡјзе, бїра тавѡанїку (*нр. їесма*).
- тѡзбина ж *сродѡїво на основу брака, родитѡельска куѡа женских родитѡельа*. – Идем у тѡзбину.
- тазѡ прил. *свеж*. – Вѡли да му е свѡ тазѡ, јучерѡшњо не едѡ.
- таїн *војнички хлеб*. – Сѡмо што примїмо таїн, кѡд ѡнѡ, Бѡгари навалише на нас.
- такѡв, -ква, -кво в. *їїѡкѡв*.
- такѡм м *канаїїе и душеме на заїрежним колима*. – Ѐмам дѡске да промѡним цѡл такѡм на кѡла, ѡвѡј ми пропѡл.
- такї (*само у мушкол роду*) *їїакав*. – рн је такї и такї. – рнї су такї и такї.
- тѡкне свр. *додирне, їїїне*. – Бѡди уз нѡг, нїкој не смѡ да тетѡкне.
- такѡј прил. в. *їїѡкој*.
- тѡкни, -а, -ѡ *слабији*. – Добїл тѡкшу њїву, мѡра му дѡм јѡш нѡшто уз њѡ.
- талѡш м *сїпруѡїїина*. – С талѡш потклаѡѡје ѡган. – Греје се на талѡш.
- тѡлија ж *фиг. среѡа*. – Седѡеѡи уз казѡн, и причѡѡѡи, Ђѡна Попѡв ми е рекѡл да е ѡт стѡри лѡдн чѡл да се среѡа друкче зѡвѡ
- тѡлија и да е свѡки чѡвѡк на нѡки нѡчин тѡличан.
- талијѡн м *слуѡа*. – Нѡѡу више нїком да бѡдем талијѡн.
- тѡличан, -чна, -чно *фиг. среѡан*. – Несѡм тѡличан као ѡн, ѡвек гѡбим.
- тѡлпа ж *дебела велика даска*. – рвѡј тѡлпу не мѡж двоїца да нѡсе.
- тѡм прил. *їїамо*. – Тѡм су га убїли. – рде тѡм и нѡ врну се.
- тамѡн прил. в. *їїѡмѡн*.
- тѡм-ѡвѡм прил. *їїамо-ѡмо*. – Лутѡмо тѡм-ѡвѡм, док не излѡгомо на пѡт.
- тѡм-ѡнѡм прил. *їїамо-ѡнамо*. – Ишѡл тѡм-ѡнѡм, тѡм-ѡнѡм, и залутѡл.
- тѡм-пѡтам прил. *далѡе, їїїѡ далѡе*. – Тѡм-пѡтам од мѡн.
- тѡмте-ѡвѡмте прил. в. *їїам-ѡвам*. – Идѡмо тѡмте-ѡвѡмте, док не излѡгомо на прѡви пѡт.
- тѡмте-ѡнѡмте прил. в. *їїамїїе-ѡнамїїе*. – Ако идеш тѡмте-ѡвѡмте и тѡмте-ѡнѡмте, брзо ће залуташ.
- тѡндара-мѡндара *иди ми - доѡи ми, млаїїи їїразну сламу*.
- танѡарїја ж *нѡїѡвратї, недоѡїја*. – Нѡк иде у танѡарїју.
- танте за кукурїгу изр. – Врнѡл му танте за кукурїгу (*мїло за драѡо*).
- тањїрче с *дем. од їїањир, їїањирїї*. – Разбї си ѡбаво тањїрче у брзїну.
- тапїја ж *їїїѡврѡа ѡ посѡдовању имѡвине*. – Ѐмам тапїју о[д] тѡј њїву и лѡјзе.
- тапчѡт м *софїї који се добиѡа їїриком печѡа*. – Дѡј на дѡцу тапчѡт па нек тѡпе.
- тарѡбе ж (јд. тарѡба) *од леїѡава наїрѡвљѡна ѡзѡрада за дворїїїе*. – Турїмо тарѡбе нѡку[д] дѡда Рѡку.
- тарѡнѡ ж *резѡнци од їїесїїа*. – Вѡлим да едѡм тарѡнѡ с млекѡ.

- брементѣи*. – Остала тешка с Тóзу; 5. Изр.: Има тешку рúку (*има јак ударац*). – Испáл тешка будáла (*намаџарчен*). – Млóго е тѣжак (*својеџлаив, тпашн се*). – Припадне тешко (*разболи се*). – Срећан колкó с тѣжак (*веома срећан*). – Тѣжак на давáње (*каже се тврднци*). – Тѣшко на нóге под лúду глáву (*ко нема у џлави има у поџама*).
- тежáтник** м *радни дан, дан у који се ради*. – На прáзник се одмáра, а на тежáтник рабóти.
- тежачáк**, -чка, -чко в. *тѣжэчáк*.
- тежачак**, -чка, -чко в. *тѣжэчáк*.
- тежѣ** несвр. *добѣје у тѣжнци, има изве-спу тѣжнцу*. – Мислѣл сам да прáсе више тежѣ.
- тејáње** с *хѣење, воља за рад*. – Едно с тејáње, а дрúго нетејáње.
- текмé** с 1. *дрвено корѣнó за мешење хлеба*. – Замесѣ лѣб у мáло текмé; 2. *дрвено корѣнó за прáвљење и пошење малѣтера*. – Евé ти текмé, и направи мálтер. – Узни текмé и донéси мálтер.
- тѣкнѣка** ж *тѣкнѣка*. – Їч се не разúмем у тѣкнѣку.
- тѣл** м *тѣлефонска жнца*. – Купѣ тѣл за телевóн.
- тѣлѣц** м пеј. *џлуѣак, будалѣица особа, неразумник, тпупáвко*. – Изнарађáла телѣцѣ, нé дѣцу.
- телáли** несвр. *преноси џласине*. – Штó ли телáли, да га пáта човѣк?
- телáлин** м пеј. *човек који преноси џласине*. – Телáлин, едвá чѣка да чуе нештó па да растелáли.
- телáлнѣца** ж пеј. *запупѣиена, прáва саба*. – Свé собе су му телáлнѣце.
- телé** с пеј. *џлуѣак, будалѣица особа*. – Изр.: Отпшóл вóл, дошáл телé.
- тслевóн** м *тѣлефон*. – Увéдомо телевóн у кућу.
- телѣнѣна** ж *тѣлеће месо, тѣлеѣина*. – Пóшто телѣнѣна?
- телија** ж *велики ексер којим се закнѣвају мерѣѣци*.
- телчé** с мн. телчѣѣн. *дем. од тѣле*. – Едно телчé ћу продáм а едно ћу чúвам.
- тѣмељ** м – Кућа има јáк тѣмељ.
- темељúша** ж *џрда која се сѣпáвља на тѣмељ куће, а на њу се сѣпáвљају кирнѣи и долме*.
- тѣнак** м *тѣнк*. – Видѣл сам тѣнак у Грацко пóље.
- тѣпавци** м 1. *мошнѣце, мошѣе*. – Изедé си тѣпавци; 2. Изр.: Болé ме тѣпавци (*баи ме бриџа*). – Добѣл тѣпавци (*нѣшѣица нѣје добио*). – Мóж ме увáти за тѣпавци (*нѣшѣица ми не може*).
- тепé** с *врх, сáсвим мáло узвишење*. – На онóј тепé има млóго мáјчина душѣца.
- тѣпѣк** м *тѣпѣк*. – У свáку сóбу турѣл тѣпѣк, а на дúвар ћелѣми.
- тепѣја** ж *тѣпѣја*. – У голéму тепѣју мáти прáви гѣбáнѣцу.
- тепѣка** ж *оѣиѣи назив за јело које се сѣпáвља у тѣпѣји*. – Зачéс ћу спрáим на тепѣку, па ће рúчáмо. – Тепѣка ми се úслади.
- тепѣче** с *дем. од тѣпѣја, тѣпѣја*. – Нѣмам си ни едно тепѣче, мóра да кúпим едно.
- тѣр** везн. *тѣ, и*. – Тѣр ти он њéга úвати за гúшу.
- тѣра** несвр. 1. *џони, прѣсѣвава*. – Тѣра волóви у сѣлско да пасú; 2. *уѣпáвља возеѣи се (о колѣма, бѣцкѣлу)*. – Тѣра кóла. – Тѣра бѣцкѣлу; 3. *моли (да му пóмоџну)*. – Тѣра и[х] да му помóгну а онѣ нѣћеју; 4. *псује*. – Тѣра свé у пѣзду мáтерину; 5. *ради, пóсѣпáва док може*. – Овакóј ћу да тѣрам док мóгу, пúштѣте ме; 6. *пупѣица пупѣољке, изданке*. – Жѣто úбаво тѣра; 7. *дрáжѣ, пóдсѣпѣче на нешѣо*. – Не смéм да пѣем вѣнó, тѣра ме

- напоље; 8. изр.: Тера гóсти (*žostīuje*). – Тера кѣра (*īpera по својме*). – Тера сýшнину (*има сīпроѡ однос ĩрема некоме*). – Тера уз нóс (*ĩркоси*).
- терáсж** зоол. *жеж* *Egipaseus eugoreus* L. – Тера́ли тера́ежа у свилу́, он бежи́ у трње́.
- тера́ч** м *оно ии́по човека ĩподсīиче на рад*. – Нема́ терача́, са́мо га тера́ју да рабóти.
- терзи́ја** ж *занипīлија који ии́је народну одећу*.
- терзилóк** *ĩперзијски зани́и*. – Отишо́л у гра́д да учи́ терзилóк.
- терлѣ** с *неи́и́по ии́по је врло си́тно, ии́по нема вредносīи*. – Кѣт га увáгним, ни терлѣ не́ће остáне од не́г.
- тѣр** по тѣр прил. *мало ĩомало (од ĩперај, ĩперај)*. – Тѣр по тѣр, тѣр по тѣр и заврши́мо копа́ње.
- тѣсэцáк**, -цка, -цко *ĩрилично узан, ĩпесан*. – Кошу́ља ми тѣсэцáкa, едвá ју обукýјем.
- тѣсэцак**, -цка, -цко *в. ĩтесэцáк*.
- тѣса** несвр. *ĩтеше*. – Дѣда тѣса рóгови за кýћу.
- тѣсацáк**, -цка, -цко *в. ĩтесэцáк*.
- тѣсацак**, -цка, -цко *в. ĩтесэцáк*.
- тескобá** ж *скученосīи, мало ĩросīиора*. – Мóра да прáмно нóву кýћу, у стáру ни тескобá.
- теснáц** м *ĩтеснац, сужени ĩролаз*. – Не мóж се прóјде крос тáј теснáц.
- теснáк** м *в. ĩтеснáц*. – Изгину́ше у едн теснáк.
- тести́ја** ж *кричѣ, земљани суд са дрíком за воду који има сисак из ко́жа се вуче вода ĩрилком ĩијења*. – Дáј ми тести́ју да се напи́ем вóду.
- тѣстик** м мед. *ĩтестис*. – Брáвче коѣ нѣма едн тѣстик је еднопáјасто.
- тетíи** м *тѣча, ĩтѣи́кин муж*. – Мóј тетíи
- Вáчко** ме млóго волѣл.
- тѣтка** ж 1. *очева или мајчина сесīтра*; 2. *свака жена*. – Ёзни о|д| тѣтка Милѣву сíто.
- тѣткини** м поим. прид. *ĩтѣи́кина ĩородица*. – Билá сам у тѣткини. – Вртам се ис тѣткини.
- течѣ** несвр. 1. *цури*. – Кр́в му течѣ из нóс; 2. *слива се (низ)*. – Слóзе му течý низ обрáз; 3. *кайље (о води, вину и сл.)*. – Из буре му течѣ винó; 4. *ĩпече, жубори*. – Рѣка течѣ; 5. *одвија се, иде како ĩтреба*. – Пóпис течѣ кáкó трѣба.
- тѣшко** прил. 1. *с муком, с пайóром*. – Тѣшко е да се рабóти, а лóко да се глѣда; 2. *неу́одно, неĩријáи́но*. – Тѣшко ми е да се займам; 3. *болно*. – На свáку ма́јку је тѣшко кáд ју сíн íде у вóјску.
- тигáњ** м *суд од бакра или дру́гоѡ ме́тала са ду́гом дрíком за ĩржење*. – Заг.: Црно мѣче дýпе пѣче (*ĩи́гáњ*).
- тигáњíца** ж *ии́и́и́и́ак*. – Бáба прáви тигáњíце за светóц, па за светóц.
- тигáњíчка** ж *дем. од ĩи́гáњíца*. – Ка|д| дóђе светóц, наедѣмо се тигáњíчке.
- тигáњче** с *дем. од ĩи́гáњ*. – Мојá сестрá у тигáњче пр́жи јáјца.
- ти́ј**, -а, -о *ĩи́х*. – Ти́ја вóда брѣг рóни. – Ти́јо врѣме, мó[ж] се рабóти.
- ти́ка** несвр. 1. *ѓуби*. – Ти́ка, ти́ка па пóтика; 2. *ĩтамани, уни́и́и́ава*. – Твóр ни ти́ка кокóшке.
- ти́ка се** несвр. *ѓуби се, несīаје*. – Несмóј се ти́каш, б́ди тýј.
- ти́ква** ж 1. бот. *бундева* *Cucurbita pepo* L. – Посадíл сам ти́кве тѣнкокóрке; 2. *пеј. људска ѓлава, човек о́граничене ĩаме-ĩи*. – Има ли нештó у тýј ти́кву?
- ти́квáи** м *пеј. о́граничен, ѓлу́й човек, ѓлу́и́ак, ѓлу́и́и*. – Тáј тиквáи нѣма кáквó да ме учи́. – Голѣм тиквáи растѣ.
- ти́квеник** м *ĩи́и́и́а од бундеве*. – Ѐмамо

- тиквеник за ручџк.
- тиквенче с дем. од *тиква*. – Има обрашчићи као тиквенчићи (*каже се здравом и најпредном децењу*).
- тике возн. *онда, тек, одједном*. – Тике му нешто паде на памет. – Тике се збодоше. – Тике га нешто стегну у гушу.
- тил м *пошљак*. – Деца се бију по дуне а не по тил.
- тимари несвр. *брише се о сивоци, држи је чисто, чејка (о волу, коњу, маџарцу)*. – Свако јутро з-деду тимаримо волџви.
- типта ж пеј. *џава*. – Разбише му тинту. – Нема ништа у тинту.
- тиггара ж *пеј, и ауџм, од тишпа, џавурда*. – С онџлку тингару мџже сџмо чџвке да плаши, а не мџн.
- тиња ж *џалоџ усџјајале воде, панос низ речну обалу*.
- тињаќ м *џлиб, муљ, џиња*. – Загазимо у неќи тинџќ, па се сдџва извџкомо. – У овџј песџќ има мџлоѓо тинџќ, мџн трџба чиќ песџќ.
- типа ж *крџа, закрџа*. – Типа на типу (*закрџа на закрџу*).
- типа се несвр. *лако се хџаџа, закачиње се (о тпруњу)*. – Штџ ти се типају овџј дрџе? Па од вуну сџ.
- типина ж *тпрун који се закачи за одећу*. – На капут ми се навџтаље типине.
- типинќа ж. дем. од *типина*. – Чеќај да ти скинем овџј типинќу ис кџсу.
- типќа ж дем. и хџиџ. од *типина*. – Скини теј типќе от шубару.
- типољќ м мн. типџлци в. *типина*. – Скини типџлци от капут.
- тиче с мн. тичићи *типча*. – Тичићи искљџцџлни сџме.
- тиче се (коѓа, чеѓа) несвр. *односи се на коѓа, мџри за коѓа, шџџо; инџтересује се за коѓа, шџџо*. – Штџ се њџѓа тиче кџќџ јџ живџи.
- тиченце с дем. и хџиџ. од *тиче*. – Увати тиченце па га тури у гњездџ.
- тичурџпа ж *ауџм, од тице*. – Колќа тичурџпа прџлете преќо моју главу!
- тишљер м *сџолар*. – Као да е тишљер правиљ овџј остџл а не мој деѓа.
- тишљерџј м *сџоларски занџџ*. – Тишљерџј не лџсэн занџт.
- тиштџ се несвр. *сџџџи (јџи неко време) у џећи, црепџњи (о јелу), сџџџи (јџи неко време) да се омекџа (о кори хлеба)*. – Сџрма се потпџќла, сџг ју пџштите да се тиштџ. – Кџд извџде лџб из вџрну, онџ га покрџју с меџљ да се тиштџ.
- тќџје несвр. *џќа*. – Мџти тќџје лџнено плџтно.
- ткапџце ж *џќани шарени џџас висоќџ квалиџџџа*. – На дџр сам добџл ткапџце.
- ткапџчка ж дем. и хџиџ. од *џќанице*. – От снџјќу сам добџл ткапџчке. И дџнџс и[х] чџвам.
- тќанџ с *одећа од ручноџ рада*. – Нџма бџље о[д] тќанџ.
- тќањџ с 1. *џќањџ (радња џќањџ)*. – Ёмам гоџџа за тќањџ; 2. *џќаница која се џќа*. – Мџзно ми тќањџ излџзи.
- тлџсто с *масноћа која настџје (хџаџа се) на џџврџшњи јџла кад се охладџ, односно масноћџ која се налази на џџврџшњи јџла*. – У чџрбу сџмо тлџсто.
- тлаџ несвр. *џиња, џињџ џџри*. – Труло дрво не горџ, сџмо тлаџ.
- тлајџ несвр. в. *тлаџи*.
- тџбош м *дџбош*. – Свџ џде на тџбош.
- тџбошџр м *дџбошџр*. – Бес тџбошџра нема мџзџќа.
- товџр м 1. *џџерџ који се носи*. – Искџбли се носџћњи голџм товџр; 2. *фиг. и пеј. деџџе у мајќиној уџробџ*. – С товџр у мешџну се не рабџтџ, а јџ пџќ нешто и рабџтџм.

- товарѣње с *уѣтовар*. – Прекіни с това-
рење. Одмѡр се малко.
- товари (се) несвр. *сѣавља (се), слаже (се), подиже (се) на кола ради превозења*. – Башта и чича товаре дрва у кола; – У њигова кола може све да се товари.
- тојага ж *шѣаѣ, баѣина*. – Узе тојагу па га изрѣбри.
- тојаче с *дем. од ѣојаѣа*. – Дај ми тој тојаче да му намѡдрим дупѣнце.
- тојашка ж *дем. и хѣѣ. од ѣојаѣа*. – Баба узе тојашку па ѡтиде у градину да ју навádi.
- тока се несвр. *куца се чашиом ради наздрављања*. – Сипни у чашку кѡлко да се токамо.
- токне се свр. *куцне се ради наздрављања*. – Токнимо се, па да пиемо.
- толи се несвр. *множи се (о цвећу)*. – Пркос се млѡго толи.
- толицѡк, -цка, -цко *сасвим мали, мајушан*. – Кѡко да дозвољих да те толицко дете насамáри.
- толицѡк, -цка, -цко *в. ѣолицѡк*.
- толицко прил. *сасвим мало*. – Дáде ми толицко кѡлко да прекрѣје днѡ.
- толичѡк, -чка, -чко *в. ѣолицѡк*.
- толичѡк, -чка, -чко *в. ѣолицѡк*.
- толичко прил. *в. ѣолицко*.
- толки, -а, -о *ѣолики*. – Тѡлку кућу јѡш несáм видѣл. – Тѡлка кобила, а ѣгра се з-дѣцу.
- толко прил. *ѣолико*. – Кѡлко ѡћеш, тѡлко узни.
- толмáч м *ѣумач, преводилац*. – Разумем га, мѣ[н] не трѣба толмáч.
- толмáчи несвр. *ѣумачи*.
- топи несвр. 1. *исѣаѣа, ѣоѣи неку маѣерију*. – Тѡпи мáз; 2. *кваси, ѣоѣаѣа, сѣавља у воду како би кашѣје издвојило кучина од сѣабла (о коноѣљи)*. – Јутре идемо да тѡпимо коноплѣ; 3. *умаче хлеб у неко јело и ѣако једе*. – Тѡпи пржено.
- топи се несвр. 1. *ѣрелазу у ѣечнио сѣиáње ѣуѣтем ѣоѣлоѣе, ѡѣаѣа се*. – Ојужѣло, снѣк се топи; 2. *ѡсећа сласѣѣ у усѣѣима*. – Крушка блага као мѣд, па се тѡпи у уста.
- топѣло с *месѣо на реци где се кваси, ѣоѣаѣа коноѣљи*.
- топлина ж -Бѣје нѣка топлина из њѣг.
- топло с понм. прид. – Обѣкал се у топло (*ѣоѣла ѡдећа*). – Спимѡ у топло (*ѣоѣла ѣросѣорија*).
- топне свр. *умочи, ѣиѣне хлебом у јело*. – Несѡм глáдан, áл ћу тѡпнем два-трѣ пѣт.
- топрѣв прил. *ѣѣк, јѡш*. – Топрѣв ѣма да мѣсним. – Топрѣв ѣма да рабѡтимо.
- тор м *ћубре од живише*. – Јутре ћу да понесѣм тор у градину.
- торба ж *ѣаина, ѣорба, ѣачка ѣорба направљена од ѣѣканица или друѣѡѣ ѣѣкања*. – Госпѡчка торба се зовѣ ташна. – Козниáва торба. – Пáзи кѡко тѣраш таблицу у торбу, да ти се не избрѣше.
- торбáр м пеј. *чѡвек лениѣина, нерадник, ѣросѣак*. – Торбáр, за рабѡту не áје, а дошѡл да напѣни торбе. – Не дáј на торбарѣ ништа, нѣка рабѡте па ће ѣмају.
- торбáрка ж пеј. *жена ленивица, нерадница, ѣросѣакња*. – Онаквá женá, направѣла се на торбáрку. – Пројдѡше Цѣганке торбáрке.
- тори несвр. *ћубри живишским ћубреѣѡм*. – Мѡра да тѡримо расадник.
- торник м *уѣѡрак, друѣѣ дан у седмици*. – Наш светѡц се пáда у торник.
- торња се свр. *ѡде, ѡсѣави на миру*. – Нѣка се торња од мѣн, нѣћу га више видим у мѡју кућу.
- тѡска ж *дуѣа бела кошуља која се носи*

- преко пашпалона.* – И лѣти и зими иде у тóску.
- тóчак** м 1. *обично значење.* – Пóкрши ми се прѣдњи тóчак; 2. *бицикл.* – Као мáли научил сам да тѣрам тóчак. – Мóј баштá ме возил на тóчак.
- тóчни** несвр. 1. *сиња.* – Тóчи вино у шишѣ. 2. *ошипри (о шиоцилу).* – Тóчни ножеви на тóчило.
- тoчи́ло** с *шиоцило.* – Óће да обр́та тoчи́ло, а јá да óстрим.
- точкáр** м *мајстóр који по̀правља бицикле.*
- точкáрска рáдња** ж *радионица у којој се по̀прављају бицикли.*
- трав́ка** ж *дем. од т́рава, т́равица.* – Бáба берѣ нѣке трав́ке за лѣк.
- травлѣ́в,** -а, -о *обрасѣо т́равом, за-коровљен.* – Овúј гóдин пченица нѣ млóго травлѣ́ва.
- травульáк** м *зб. им. од т́рава.* – Свѣ урасло у травульáк.
- травульáна** ж *ауѣм. од т́рава, коров.* – Кóпáј момóрзу, да ју травульáна не овбóльи.
- тра́жи** несвр. 1. *захѣева, иска.* – Не тра́жим јá о[д] теб што íмам, него што нѣмам; 2. *изискује.* – Голѣма трава́ тра́жи да се покóси; 3. *т́рага за оним ишѣо је изѣубљено.* – Тра́жи онóј што е затр́л; 4. *жели, хоће.* – Штó е тражѣл, то е добѣл; 5. *да се сѣари са биком ради о̀плођења (о крaви).* – Крáва тра́жи, мóра да ју вóдним куд бѣка.
- тра́жи се** несвр. *по̀пражује се.* – Тра́же се рáдници за пóсал у Рѣстићеву вáбрику. – На пѣјáц се óвчо сѣрење млóго тра́жи.
- трај** несвр. *т́раје.* – Нѣк трај, док трај.
- трајѣ** несвр. *в. т́раи.*
- тра́мпа** ж *замена производа, разних пре-дмеѣа.*
- тра́мпи (се)** свр. *замени (се).* – Тра́мпил пченицу за мѣсо. – Ај се тра́мпимо.
- тра́п** м *омање узвишење, омање брдо.* – Нáше лóже га енѣ на онóј тра́п.
- трапáк** м *дем. од т́рап.* – Їдемо на онóј трапáк да берѣмо мáјкину душицу.
- трапчáк** м *в. т́рапáк.*
- трвú** се *безл. свађају се.* – Заштó ли се тóлко трвú, да и[х] пѣта човѣк?!
- тр́гне** свр. 1. *склони.* – Тр́гни грне от плóтну, да не загорѣ; 2. *фиг. цуѣне, по̀пије.* – Дѣ, тр́гни еднó чокáнче, нѣц се отруѣш.
- тр́гне се** свр. *фиг. о̀паметѣи се.* – Тр́гнул се мáлко, нѣ вѣше онóј човѣк.
- трго́пка** ж *бот. врѣѣа шљиве, шљива ранка.*
- трду́в,** -а, -о *болениљив, болесѣан.* – Узѣл трду́ву дево́јку.
- трѣ** несвр. *саѣише.* – Твóр трѣ кокóшке.
- трѣба** *безл.* – Несóм као што трѣба (*слаб је са здрављем*).
- трѣби** несвр. 1. *чисѣи.* – Трѣби му гла́ву од вáшке; 2. *одвија чисѣо од нечисѣоѣ.* – Трѣби пасу́л. – Трѣби ори́з.
- трѣви се** свр. *десн се, доѣоди се, пáдне се.* – Трѣвѣло се да бóш дэнэс дóјде. – Тúј гóдин се трѣвѣло да Божѣи́ бóдне у петáк.
- Трѣна** ж *име.*
- трѣне** свр. *сасвим мало одсѣава.* – Цѣлу нóћ несóм трену́л.
- трѣпелија** ж – Óј, Јѣлѣјо, трѣпелијо, дáвај стѣжбу на нѣвесту да не скѣта по сокáци (*нар. пѣсма*).
- трѣпетлѣ́ика** ж *бот. јасика, и́рреѣѣѣлѣика Populus tremula L.* – Трѣпетлѣ́ика трѣпетáла (*нар. пѣсма*).
- трѣпка** ж *т́рѣявица.* – Голѣма гóспа, нскóбла трѣпка.
- трѣпка** несвр. *сишѣно и́рѣѣће.* – Улѣгло му нѣшто у óко па трѣпка.

- цкање *по телу*. – Све ми неки трнци іду по рўку.
- трнчѡк м *дем. од трн.* – Убѡдо се на трнчѡк.
- трњаќ м *жбуње од трња*. – Волѡви улѣгли у трњаќ, па не мѡгу да излѣгну.
- трње с 1. *трновийно жбуње*. – Терѡеж бежі у трње; 2. *зб. им. од трн.* – Изр.: Спровѣл се као бѡс по трње (*веома лоше тронао*).
- трњина ж бот. *црни трн (жбун)* *Prunus spinosa* L.
- трњинка ж бот. *црни трн (плод)* *Prunus spinosa* L. – Кугѡ мўчи мешина, ѡн едѣ трњинке.
- трогѡдац м мн. *трогѡци мужјак домаће или дивље живоїиње од трн жѡдине*. – Имам двѡ овнѡ трогѡца, еднѡг ћу продѡм.
- трогѡтка ж *женка домаће или дивље живоїиње од трн жѡдине*.
- троїца бр. *троїца, трн лица*. – За вас троїцу дѡста едѡн лѣб.
- троїчка бр. *дем. од троїца*. – Дѡнѡ[с] су ми троїчка рѡдника помагѡла.
- трѡја ж *мрва*. – Пѡсле ручѡк мѡти сметѣ трѡје од остѡл и врљн и[x] на кокѡшке.
- тројѡнац м *народно коло*.
- тројѡни несвр. *дѡбије тројке, рѡди тројке*. – Нѡша је козѡ до сѣг три пўт тројѡнила.
- троканѡлка ж *врсиѡ шуїље циїле (има трн шуїљине)*. – Купнѡ троканѡлку за прѣградни ѕидѡвн.
- трѡпа несвр. 1. *лупѡ, куца*. – Нѣки чѡвѣк трѡпа на пѣнѡер; 2. *пеј. жѡвори бесмислице, трѡбуња*. – Нѣ га срмотѡ, свѡшта трѡпа пре[д] дѣцу.
- тропѡње с *лупѡње*. – Цѣлу нѡћ нѣко трѡпѡње по тавѡн.
- трѡпка несвр. *лупѡка*. – Дѣтѣ трѡпка с ложїчку у прѡзан тасѣк, сїпни му јѡш мѡлко.
- тропкање с *лупѡкање*. – Живцира ме њино трѡпкање.
- трѡпне свр. 1. *лупне*. – Трѡпну нѣшто на врѡта; 2. *изжѡвори жлупѡстї, бесмислицу*. – Изр.: Тропнўл, па едвѡ остѡл жив.
- трѡска несвр. *лупиїиѡ баца, разбија*. – Трѡска тањїри и чѡше ѡсам.
- трѡскѡт м бот. *трѡскѡт Polygonum aviculare* L. – Нѡш ѡбѡр пўн с трѡскѡт.
- трѡтовѡр м *део улїце за ѡешаке, трѡтовѡр*. – Идн по трѡтовѡр, да те не згѡзи нѣшто.
- трѡѡшѡкас, -та, -то *незжѡдан, зѡо*. – Сви су ѡнї трѡѡшѡкасти, с њї се тѣшко излѡзи на крѡј.
- трѡшѡлѡк м *расїїѡње, трѡшење новца без циїла*. – Дѡл се на трѡшѡлѡк.
- трѡшѡк м *издѡпѡк*. – Нѡвѣл ме на голѣм трѡшѡк.
- трѡшѡљѡка ж *наїрава за круњење кукурузѡ, скидање зрна са клиїѡ кукурузѡ*. – Узни из Мўсини трѡшѡљѡку да трѡшимѡ момўрзу.
- трѡшѡн, -на, -но *који је у расїїѡдању*. – Врнўл ми трѡшну столїцу.
- трѡшѡрина ж 1. *пїјѡчна пѡкса*. – Сѡмо платї трѡшѡрїну, а нїшта не продѡдо; 2. *зжѡради на улазу у жѡрад у којѡј се налазило службѣно лице које је наїлаћнївало пїјѡчну пѡксу*. – И пѡсле рѡт је у Јагодїн-мѡлу билѡ трѡшѡрина (*пѡсле Дружѡж свеїїскож раїїѡ; на њѡном месїћу се данас налази Обдѡниїиѡ “Раїїко Павловић”*).
- трѡшѡринац м *ѡнај који наїлаћује пїјѡчну пѡксу*. – Трошѡринац ми нѡплати трѡшѡрїну и їздаде квїту.
- трѡшѡција м *ѡнај који многѡ трѡши, расїїѡник*. – Рѡдїл се трѡшѡција, ће по трѡши свѣ штѡ е с мўку стѣчено.
- трѡшѡциѡка ж *ѡна која многѡ трѡши, расїїѡница*. – Трѡшѡциѡка, нѣ зна у кѡквѡ дѡва пѡре.

трошење с 1. *крушење кукуруза (ручно или помоћу најправе)*. – Цел дан пројде у трошење момурзу; 2. *расијање новца*. – Мобра се водни рачун о[д] трошење паре.

трóши (се) несвр. 1. *круши (се), скида (се) зрнење са клија кукуруза (ручно или пућем најправе)*. – Јутре ће трóшимо момурзу; – Момурза се трéба трóши; 2. *мрви (се)*. – Трóши лéб па га дава на тичићи; – Тврђ лéб, па се млого трóши; 3. *харчи (се), расија (се)*. – Сáмо трóши паре; – У кáкво ли се трóше паре, кáд се ништа не види у кућу?; 4. Изр.: Трóши воду. – Трóши рану. – Трóши снагу. – Трóши...: – Трóши се кирéч. – Трóши се струја. – Трóши се матријал. – Трóши се...

трóшина ж *мрва хлеба*. – Смéти трóшинé од остáл. па и[х] дáј на пилићи.

трóшинка ж *дем. од трóшина, мрвица*. – Трéба да се водни рачун от свáку трóшинку.

трóшка ж *дем. од трóшина, мрвица*. – Пáзи да ти не пáдају трóшке на пáтос.

трóшкáри се несвр. *трóши, расија новац без циља*. – Трóшкáри се, ништа не купује.

трóпа несвр. *стáвља, зóмила без реда једно на друго*. – Сáмо трóпа у кóвчег, па после не мóж да нáјде.

трóпéж м *трóплење*. – Крпéж и трпéж дóм држé.

трóпéње с 1. *трóплење*. – На свé има крáј, па и на трпéње; 2. *злaдoвaње*. – У њи́ну те кућу, хéрко чéка трпéње и рáботá.

трóпé несвр. 1. *споси, пóдноси*. – Још мáлко ћу га трпéм, па ћу га нстéрам. Млого е дóсадан; 2. *злaдyје*. – Трпéи као кúче. – Пóсле рáт смо млого трпéли, чéс лéб смојели сáмо на светáц.

трóпé се несвр. *пóдноси једни друго*. – Брáћа су, ал' се не трпé.

трóпé свр. *стáви, пáшoвaри*. – Трпнуше

му паре у рúке д-íде у зáдругу да кúпи зејтин. – Трпнуше му цáк на грбину да га однесе у áмбар и ци́пе у пресéк.

трóпé се свр. *пáдне некоме на птерéи*. – Трпну́л ми се на шију и куј трéба и куј не трéба.

трóсéње с *чишћење, крчење земљишћа од шибља и др.* – Јутре íдемо у трсéње лóјзе.

трóси (се) несвр. *чисти (се), крчи (се) земљишће од шибља и др.* – Трси стáре гíже да засáди нóве. – Трси грмáн; – Лóјзе мóра да трси, млого е стáро.

трóт узв. 1. *за означавање прдења*. – Чý се трóт, и зáсмрде; 2. *изражавања пежодовања, моћи, исмејавáња*. – Евé му трóт. – Трóт ће добíе. – Трóт Милóјко!

трóте-мрóте прил. *изврдавање*. – Нéма тýј трóте-мрóте, íма се рáботи.

трóти се несвр. *узалуд се пируди*. – Млого се трóти, ал' ништа нé постíгал.

трóтица ж 1. *спражњица*. – Изр.: Заметну́л трóтицу као сиромá тóрбу; 2. *део пела пшнице на коме расије реј*. – Казују бáбе да децá којá сду трóтицу от кокóшку ће бýду послéђна.

трóтичка ж *фиг. и пеј. сићушина женска особа*. – За нéг не имáла женá, нéго трóтичку узéл. Кэ́т пóјду сви се усíрају у њí.

трóтичњак м *в. трóтица*.

трóтка ж *кићанка од вунице на децјој каји*. – Тéтка донéла детéту черáпке и кáницу с трóтку.

трóткáње с *задржавање ради улепшавања, спремања*. – Одужи се тóј нóбно трóткáње, ће óдоцнимо за гóсти.

трóтља несвр. *свакишћа прича, баљезга*. – Ајд, ајд, не трóтљај тýј.

трóтљање с *баљезгање*. – Ел чýеш, нéћу да слúшам твоé трóтљање!

трóтна ж *пеј. жена са развијеном спира-*

- жњицом.* – Снашли се - он тртоња, она тртна.
- тртомуди несвр. пеј. *џовори којешта, ишта не приличи.* – Само зна да тртомуди, а за ништа не.
- тртоња м пеј. *дебелко, човек који има развијену сиражницу.* – Какво зна онџ тртоња.
- труба ж 1. *ошшти назив за музичке лимене инструменте.* – Тике засвири труба за јуриш. – На њигову свадбу свирили Цигани с трубе; 2. *намотано плавично у коџур;* 3. пеј. *џлуџи човек, џлуџак.* – Они су за мѣн трубе, ништа више. – Испал труба.
- труби несвр. пеј. *балезџа, свашта прича.* – Не труби више, не мѣк те више слушајам.
- труд м *врста печурке од које се сирава лако зајављива маса која се украсе искром из кремена.*
- труледина ж 1. *пирулџ, пируро дрво.* – С труледину се ѡгањ не потклађује; 2. *неукусно месо.* – За печѣње имал неку труледину, обрукал се предгѣсти.
- трулѣје несвр. *пирули, постојаје пירו.* – Почѣла црѣшња да трулѣје.
- трулѣѣ с *пирулење.*
- труло мѡгаре с *деџа иџра.*
- трун м *врло сипан делић чеџа.* – Извади овџ трун из оцѣт.
- трунка ж 1. *дем. од пирун.* – Извади трунке из вѡду, па ниј; 2. *мрвица.* – Све поѣл, ни трунку лѣб не остајл за мѣн.
- трупѣц м *дебло дрвѣта.* Овѡлка са[м] му трупѣц дѡл.
- трѡпа несвр. *удара поџама о пѡло.* – Кѡд игра, ѡн с нѡге сѡмо трѡпа.
- трѡпара ж *пѡла.* – Трупѣц сѡмо с трѡпару мѡжеш да претрѡпиш.
- трѡпац м *в. пирѡџи.*
- трупачкѣ прил. *устрѡѡџац.* – Трупачкѣ ѣу овѡј да прерѡпим.
- трѡпи несвр. 1. *сече дрва.* – Вѣ ѣе да трѡпите овѡј трупѣц; 2. *сече на пѡла (дели) пѡпреко.* – Не цѣпе њиву, неѡ ју трупѣ; 3. *халаљиво једе.* – Сѣдал уз остѡл, па сѡмо трѡпи.
- трѡпка несвр. *в. пирѡџа.* – Трѡпка снѡгу.
- трупѣѡк м *дем. од пирѡџи, пирѡџиш.* – Сѣдни на трупѣѡк па се одмѡри.
- трѡсѣ несвр. *пиресе (о воћкама).* – Дѣда трѡсѣ сливе, а мѣ и[х] зѡбрамо.
- трѡсѣње с *пиресење воћака.*
- трѡсне свр. *запиресе.* – Сѡмо ју трѡснѡ едѡнѡт и свѣ се сливе срѡнѡше.
- трѡѡџи прил. *пирком, пирѡџи.* – Умѡри се трѡѡџи.
- трѡчѡкѣ прил. *пирѡџи.* – Трѡчѡкѣ рабѡти.
- трѡчѣ несвр. *Изр.: Трѡчѣ како ждрѣбе пред рудѡ (буде неирѡмишљен, брѡѡлѡџи).*
- трѡчѡмѡча м *неѡзѡбилна ѡсоба, јебивѡџар.* – Мѡј сѡн се дрѡжн с неке трѡчѡмѡче.
- трѡшевина ж *искрѡчено земљѡиште, крѡвина.* – У овѡј трѡшевину ѣе засѡди-мо лѡџзе.
- тѡ узв. *их (узивк ѡџорѡења).* – Тѡ, брѣ, не дѡте да се чѡвѡк мѡлко одмѡри.
- тубѡрѡн м *чѡвек болесѡн од пѡтубѡркулозе.* – Тубѡрѡн, пѡѡје крѡв.
- тубѡрѡпка ж *жена болесна од пѡтубѡркулозе.*
- тѡва несвр. *пирѡџи, пирѡџура.* – Кѡј ли мѡј тѡва по кѡѡѡ. – Неѡ ми тѡвал по кѡвѡег.
- тѡгла ж *велика циџла која се пирѡви од пѡмениѡне џлине са сламом; на сунѡу се ѡна пѡече и суши.* – С тѡгле смо напирѡили кѡјну.
- туџлѡра ж *куѡа од пѡѡџли.* – У наше сѡло несѡ билѣ кѡѡе туџлѡре, неѡ от кѡванѡцу или циџлу.
- тудѡр прил. *пѡу, неџде.* – Мѡва се, тудѡр, по ѡбѡр.

тудёрке прил. в. *тудер*. – Кэко га нэма, па тудёрке бэше.

тудорица м и ж фнг. *мришава особа, особа слабог аистипића*. – Тудорица, ништа не едэ.

Тудорица ж в. п. *прва недеља постја* – Чиста неселја. – Дóђи ми прэко Сирницу, а нэ на Тудорицу.

тудоричи несвр. *не једе нишића цели дан на Чистии понеделяк*. – Дэнó[с] сам тудоричила и цел дэн прála.

тúђ, -а, -о изр.: -Кити се с тúђо пэрје (*незаслужено присваја печије заслуге*). – Свóј лэб едэ, а тúђу бригу вóди (*меша се у живоий другожа*). – Тúђа кóска (*каже се за снаху*). – Тúђо пóголемо.

тúђа срéћа м *човек који друже усрећује*. – Тúђа срéћа, никад ме не послуша.

тúђи се несвр. *постјаје тпуђ, избежава кожа или шипо*. – Нэшто почел да се тúђи од нás, нэ знам зэштó.

тúђинац м *сипран човек*. – За мэн и за мо-ју кúћу тi никад нéнеш да бúднеш тúђинац. – Као да смо тúђинци, а нэ рóд.

тúђап, -жна, -жно *масипан*. – Не мóгу да едэм, млóго е тúжно.

тужéва (се) несвр. *тужи (се) (с неким), често подноси тужбе*. – Млóго е добóр, али вóли да тужéва. – У крв му улéгло да тужéва лúди; – Сáмо се тужéва по сúдови. Затóј га и мрзé.

тúжно с *мука, пейријатно осећање*. – Принáло му тúжно око срце.

тúј прил. 1. *тју*. – Тúј смо билi, тúј смо се игрáli; 2. *тје*. – Тúј гóдин едвá преживéмо.

тулáц м *мешално део шóчка који се влачи на осовицу*.

тúлча м пеј. *човек који оборено држи жлаву, који жледа у зэмљу*. – Тúлча, сáл глэда у зэмљу.

тúмба несвр. *копрља предметий који није обоо*. – Сандáк не мóжемо да нóсимо,

мóра га тúмбамо.

Тунгúзија ж шал. *измишљена земља, веома далека, удаљена земља*. – Јóш га нэма, као да е отишóл у Тунгúзију.

тúнти се несвр. *облачи се*. – Почéло да се тúнти. – Тúнти се врéме.

тúпа несвр. 1. *куца (о срцу)*. – Почé срце да ми тúпа, сáмо што не излэгне; 2. *нервозно удара ножом о шло*. – Нэ зна кэво ће, па сáл тупá с нóгу; 3. *радећи хода шáмо-амо*. – Цéл дэн тупá по сóбу и ништа се не вiди кэквó сам уработи́ла.

тúпав, -а, -о *жлуй, простй*. – Не мóже да запáнти, млóго е тúпав.

тúпавица ж *направа на води за прављење жрубог сукна*. – У Јелáшницу су билé тúпавице. Тáм су се правилé клáшње.

тупáн м *жлуй, ограничен човек*. – Родил се тупáн, тупáн ће и остáне.

тупација м в. *тупан*. – Тупација, пóквари ми онóј што сам направил.

тúпча м в. *тупан*. – Тúпчо тупави, ёл вiднш да те и децá засбáвају.

тúра несвр. 1. *сипавља*. – Тúра дрва у кубé; 2. пеј. *жyра*. – Тúра нóс кудé му нэ мéсто.

тúри свр. *сипави*. – Бáба е волéла да ме тúри у скут и да ми прича.

турлó с *праштина (дижнутиа)*. – Дигло се турлó као на вршу.

тúрски, -а, -о *онај који је описан*. – Као да е о[д] тúрску сóрту, нэма дúшу.

тúрско гробље с изр.: Проóди као пóре[д] тúрско гробље (*неког игнирише, не примећује, не придаје му какву важност*).

тúрчин м пеј. *зао, описан човек*. – Тóј нэ човек, тó е тúрчин. – Нэ грé да убiéм тúрчина.

туршија ж *укиселене намирнице за зиму*. – Туримó попри́ке у туршију.

туршијáрка ж бот. *врети папирке*.

- ту́сак** м *зрнѣвље пшенице које је ошћало приликом вршидбе.* – И ту́сак се мо́же ме́ле.
- ту́т** *узвик којим се шерају свиње од себе.*
- ту́тав**, -а, -о *несналажљив.* – И башта́ му бе́ше ту́тав.
- ту́тањ** м 1. *шупњава.* – Чу́е се не́ки ту́тањ; 2. *бежање, бексиво.* – Ва́тај ту́тањ, док си ча́тав.
- ту́тка** ж *само у изразу: Еба́л си ту́тку (лоше прошао).*
- ту́тка** несвр. *наговара, подговара.* – Ту́ткају га да не рабо́ти.
- тутка́лење** с *шупкалење.* – Ово́ е спр́сно за тутка́лење.
- тутка́ње** с *подшипцање, наговарање.* – Преста́ни с тутка́ње, да се деца́ више не гла́же.
- ту́тни** свр. *да нешто некоме, журне.* – Ту́тну му триста ба́нке у це́п.
- ту́тни** се свр. *муне се негде.* – Ту́тну се у че́рге и за́спа.
- тутуба́н** м *ограшчен, пригљуй човек, будала.* – Тутуба́н ли ће те учи? -Наша́л тутуба́на да пита́ за са́вет.
- ту́ца** несвр. 1. *разбија камен у сипи́нје комаде.* – Ту́цамо ка́мен за дру́м, ће до́ђе ва́лак да га ва́ља; 2. *мрви ударањем (о паирици).* – Ту́ца попри́ку у чу́туру; 3. *удара.* – Немо́ј га ту́цаш у гла́ву, би́[ј] га по ду́пе.
- ту́ца** се несвр. *ради без видљивих резулта́та.* – Це́л до́н се туца́ по ку́ћу, а ни́шта не урабо́ти.
- ту́цапа** попри́ка ж *алева паприка.* – Да́ј ми ту́цану попри́ку да за́пржим пасу́љ. – Во́ли да еде́ ту́цану попри́ку на вру́ћ ле́б.
- туца́ник** м 1. *врста ломљеног камена који се сипа́вља на пу́ти.* – Посипа́ше дру́м с туца́ник, па ће га ва́љају; 2. *пут прекривен уваланим шупаником (врста ломљеног камена).* – Не дру́ска ви́ше, изле́гли смо на туца́ник.
- ту́цањ** м *шучак.* – Да́ј ми ту́цањ да исту́цам попри́ку. – Поне́си и ту́цањ, ће ни тре́ба за бе́ли лук.
- ту́цка** несвр. *убија нокти́ма па́лаца (о буви, вашица).* – Ту́цка бу́је. – Ту́цка ва́шке.
- туца́к** м *жлујак, неспрећан у раду.* – Туца́к ти не мо́ж помо́гне, са́мо мо́ж ти одмо́гне.
- ту́цмула** м в. *шучмак.* – Ту́цмула, ни́шта си, сиромá, н-уме́.
- ту́цну** се свр. *ударе се гла́вама (о деци).* – Кэт се ту́цну с Ма́рка, сви́тке ми полете́ше. – Ту́цнуше се з-гла́ве и обо́ница па́доше.
- ту́ч** прил. *нешто веома шешко.* – Те́шко као ту́ч.
- ту́чка** несвр. 1. *шча (о лопти).* – Зна́м с ле́ву но́гу да ту́чкам до два́ес; 2. *физ. мастурбира.*
- тц** (стопљено у нов глас), *узвик: не, није.* – Ел До́цко до́м? Тц.
- тц, тц, тц... *узвик којим се исказује неко чуђење, брука.***

Ћ

- ћавне** свр. *ухваћни, улови (о мачки, псу).* – Видо кэкó мачка ћавну миша у траву.
- ћаге** мн. *све своје ствари, све што има.* – Скүпи ћаге и иди куде те очи воде.
- ћал**, -а, -о р. *пр. од хоће, хїтео.* – Ђал сам да паднем.
- ћаше** свр. *в. ћавне.*
- ћар** м *користї, добитї, зарада, вајда.* – Сваки глєда да има неки ћар кэт купўје и кэт продава.
- ћебабција** м 1. *ћевабција*; 2. *фиг. и пеј. човек са дебелим уснама.* – Одала се за ћебабцију, не могла да најде пубавог.
- ћебабциница** ж *ћевабциница.*
- ћебан** м *ћеваї.* – Идемо на ћебанн.
- ћебанче** с *дем. од ћеваї, ћеваїчнї.* – Изнєл ми ћебанчињи каода сам ја дете.
- ћєв** м *воља.* – Ђєв ти овóј, ћєв ти онóј.
- ћевлеїсан**, -а, -о *који је поднаїнїи, приїнїи.* – Вїднм га да є ћевлеїсан и не теја се распрáлам.
- ћевлија** м *онај који је поднаїнїи, који је весео од пїиња.* – Чїм се смєје и оће са свáкога да се љуби, знáј да є ћевлија.
- ћевлика** ж *жена која пїје само шóлико колико је поїребнo за добро распо-ложење.* – Ђевлика, сòг мóже да појє.
- ћєлавєје** несвр. *в. кєлавєје.*
- ћєлєпїр** м *болестї.* – Обўчи се, да не навучєш неки ћєлєпїр.
- ћєлїм** м *ћїлїм.* – Ка[д] дóјде недєља, моја мати пзнєсє ћєлїмн на слáнце.
- ћєлїмче** с *дем. од ћєлїм, ћїлїмче.* – Најди неко ћєлїмче па прекрї одар, ће дóјду гóсти.
- ћєманє** с *виолина.* – Цїгани свїре у ћєманє.
- ћєнєв** м *заход, нужник.* – Напраїли ћєнєв до кошáру.
- ћєра** ж *хїї.* *од ћєрка.* – Óј, бóга ти, млада Варадїнке, ако бўде тóј дєсєта ћєра, тї је бáци у тїјо Дўнава (*само у нар. пїєсми*).
- ћєремїда** ж *ћєрамида, цреї.* – Кўјну смо покрїли с ћєремїду.
- ћєремїтка** ж *дем. од ћєремїда.*
- ћєрмиција** м *онај који прави ћєрамиде.* – Одомо кот ћєрмицију да се погóдимо за ћєрмиде.
- ћєрп** м *усїава, пїрезрада за заусїав-љање воде пїред воденичном буком.*
- ћєрка** ж *кћер, кћи.* – Ѐма две ћєрке.
- ћєркетїна** ж *аузм. и пїє. од ћєрка.* – Ѐмам ћєркетїну, дўшу ми їзвади.
- ћєркин**, -а, -о *који припада кћери, кћерин.* – Овóј ће бўдне ћєркино лóјзе, а овóј нóјна нїва.
- ћєфне** (се) свр. *пїрохїте (се), има жељу.* – Ђєфнўло му да дóјде; – Тїке му се ћєфне да прибка на дєцу. – Кэд му се ћєфне, он работн.
- ћїбрїт** м *шїбница, куїтїја шїбнице.* – Нємам ни дрвце ћїбрїт. – Купї две куїтїје ћїбрїт.
- ћївта** м *пеј. пїрїлауї, блєсав, озрашчен човек, заїуїнїен човек - онај који не води рачуна о свом облачењу и из-гледу.* – Иде како ћївта.
- ћїриш** м *поїрєчна жреда која лежи на две настїрамне жредє (венчанице).* – Намучї се док променї єдн ћїриш.
- ћїфта** м *в. ћївїта.*
- ћóпав**, -а, -о 1. *онај који храмље.* – Прán се да є ћóпав; 2. *пеј. будаластї.* – Прáви се ћóпав у пáмет.
- ћóпави** несвр. *храмље.* – Пáдал от кóла, па

- убавило с *лейопа*. – Убавило кћу не завило.
- убајати се свр. *иззуби свежину, поспане бајати, сипврдне се (о хлебу)*. – Лѣб се убајати, па се едвѣ едѣ.
- убеђување с *убеђивање*. – Не помага убеђување, мѡра се бие.
- убездѣри се несвр. *уѡлиши се*. – Убездѣрил се, па се уѡочи.
- убѣли се свр. – Навали се на дѡвар, па се убѣли. – Пѡзи, нѣмој се убѣлиш.
- убѣрс свр. *почне да пѣра, да пѣринуђује, да убеђује (коѡа у шѡо)*. – Убрѡше ме да се жѣним и јѡ се ожени.
- убива несвр. 1. *убија*. – Отишли у градину да убивају слѣпи кѡчићи; 2. *жуља*. – Не мѡг да нѡсим нѡве щипиле, убивају ме.
- убивање с *убијање*. – У рѡт ништа добро не мѡж да видиш, нѡл крѡв и убивање.
- убивѡтина ж *ударено месѡо на пѣлу, повређено месѡо на пѣлу, убој*. – Убивѡтина тѣшко проѡди. – Ћѡти, кѡд је остѡл жив, убивѡтине ће пројду.
- убие свр. 1. *жестѡоко испѡче, изудара*. – Кад га увѡтим, има га убием, ће види он. – Има га убием што ме тужил код учитеља; 2. изр.: *Убие кѡче (пѣрмлаши коѡа)*. – Убие на мртво мѣсто (*убије на лицу месѡа, убије пошѡуно*).
- убие се свр. изр.: *Убие се (повреди се)*. – Убие се од рабѡту (*изнемоѡне радећи*). – Убие се от плакѡње (*одере се плачући*).
- убије свр. *в. убие*.
- убије се свр. *в. убие се*.
- убисто с *убисѡво*. – Упропастил дѣцу, за убисто е.
- убрашњиѡи (се) свр. *исѡрѡа (се) брашном, поспе (се) брашном*. – Дѣда убрашњиѡил дрѣје, па и(х) едвѡ очеткѡл; – Убрашњиѡил се, као да е бѡл у воде ницу.
- убрзга свр. 1. *почне брзо да ѡвори*. – Тѡке, убрзга причѡње, поцрвене и стѡну; 2. *пожури*. – Убрзгѡше с копање и врнуше се дѡм за видеѡо; 3. *убрза*. – Убрзгај тѡчак да узлѣгнеш уз брѡдо.
- убрзгѡва несвр. 1. *почине брзо да ѡвори*. – Мѡј дѣда се занесе и почѣ да убрзгѡва причѡње от Солѡнски врѡнт; 2. *пожурује*. – Убрзгѡвају с рабѡту да би се рѡно врнуѡи дѡм; 3. *убрзава*. – Ако нѡумѣш да убрзгѡваш мѡтор на фрѣзу, онѡ мѡже да ти јѡрне.
- убрзгѡвање с *убрзѡвање*. – У рабѡту не вѡља ни отеѡање ни убрзгѡвање, нѣго кѡкѡ трѣба.
- убрзган, -а, -о *убрзан*. – У убрзгѡно копање проминуше двѡ рѣда.
- убрзгѡње с *убрзѡање*. – Кѡд мѡтор достѡгне одрѣђено убрзгѡање, пушти га да рѡди.
- убрѡи (се) свр. *спѡви (се) у ред, уврѡи (се)*. – Без Вѣљу немѡј да појдете. И њѣг убрѡјте; – Убрѡил се у ѡуди, оженил се.
- убрѡји (се) свр. *в. уброи (се)*.
- увѡти свр. 1. *ухѡиши*. – Кад га увѡтим, ће ми плѡти за свѣ; 2. *почне да дејсѡиѡује (о алкохолу)*. – Попѡ едну чѡшку, па ме увѡти; 3. изр.: *Увѡтил бѡлес (оболео)*. – Увѡтила га рѡѡ (*кородира*). – Увѡти за мѡда (*нишиѡа му не може*). – Увѡтил мѡглу (*пѡбеѡне*). – Увѡтил му нѡрав (*иде по вољи*). – Увѡтило га (*добѡи наѡад*). – Увѡтише га (*долиѡао*).
- увѡти се свр. 1. *ухѡиши се*. – Којѡ се кобиѡла увѡти, онѡ врше; 2. – Увѡтиле се питѡје (*спѡеѡне се*). – Увѡтило се млекѡ (*заѡори*). – Увѡтил се за глаѡу (*наѡе се у чуду*). – Увѡтише се (*дође до пѡуче*). – Увѡтише се у клѡпку (*долиѡае*).
- увѡти свѣт свр. *оѡиѡде у свѣи*.
- увѡти шишѡѡву свр. *пѡбеѡне, несѡпане*. – Док се мѡј гледѡмо, онѡи увѡтише шишѡѡву.
- увѡдѣ свр. 1. *водећи учини да неко, нешиѡо*

- уђе у одређени простор, на одређено место.* – Испрегниће волóвн, па и[х] увéдите у кошáру; 2. *припреми ткање.* – Бáба Вáда и моја мáти до плáдне увéдоше óснову; 3. *намесити, спроведе неке уређаје.* – Увéли смо стру́ју у свé сóбе; 4. *доведе, допéри (о реду).* – Не мóже више овакóј, мóра га уведém у рэд.
- увéреп**, -а, -о *оверен (о неком актиу, спису и сл.).* – Сáмо увéрени докумéнти вáже, остáли нé.
- увéри (се)** свр. *овери (се) (о неком актиу, спису и сл.).* – Отишáл у сýд да увéри тeстaмéн; – Овој се трéба увéри, нé увéрено.
- увéцба** свр. *увeжба.* – Мóра да вéцба, док не увéцба.
- увeцбáвa** несвр. *увeжбава.* – Вóјска увeцбáвa кáкó се гáђa нe тóп.
- увиђаван**, -вна, -вно *који има добар однос према људима; пажљив.*
- увíја** несвр. 1. *умошáва.* – Увíја мн нéшто у артишку и тóра ми у тóрбу да нíкој не вíди; 2. *фиг. изврдава, лажe.* – Немóј да увíјаш, кáжи кáкó e билó.
- увíјак** м мн. *увíјци одсечени део дрвeи́а сипралног облика.* – Увíјак се мó[ж] сечé, ал' се не мóж цéпи. – Дотeрáл свé увíјци и чворновáтa дрвa, кáкó ли ћу и[х] ицéпим.
- у́висин** прил. *увис.* – Кэт се óди, у́висин се не глéда. – Рипају у́висин.
- у́во** с *фиг. неубран жрозд на чокоитиу (приликом бербе винограда).* – Пóсле бeрбу децá íду по лојзá да берóу у́шин.
- уводéње** с *увођење ткачке основе кроз ниши и брдо.* – За уводéње трéба знáње и стрпéње.
- уводí** несвр. 1. – Не увóди тóј детé у кóћу, ћу га истeрам; 2. *припрема ткање.* – Моја мáти и нóна мáти увóде óснову за ткање; 3. *намешта, спроводи неке уређаје.* – Увóдимó стру́ју у кóћу; 4.
- доводи, допéрује (о реду).* – Увóдимó га у рэд, ал' óн што си знáе знáе.
- увр** прил. *најви́ша ткачка, наврх.* – Увр глáве и тóј мóгу да ти учиним. – Укачил се увр брeс.
- увр́же (се)** свр. *увeже (се).* – Кэ[д] дéда пóјде у водeницу, óн добрó увр́же цáкови и врéће; – Уврзáло се, па не мó[ж] се развр́же.
- увр́љи** свр. *убаци.* – Кад увр́лимó момóрзу у кóш, ће сeднeмо да се мáлко одмóримó.
- уврљóје** несвр. *убацује.* – Дéда уврљóје сéно у плéвњу.
- увр́не** свр. *смањи пламен у лампи.* – Увр́ни мáлко витíљ.
- увр́нут**, -а, -о *фиг. смушен, сулуд.* – Бeж од нeг, вíдиш да e мáлко увр́нут.
- увр́ти** свр. *фиг. уш́уви (нешто у главу).* – Увр́тeл нéшто у глáву, па сáл мíсли.
- увр́тка** сe свр. *усучe се (о кукурузу).* – Млóго жéга, увр́ткáла се момóрза.
- увучé** свр. 1. – Увóкомó кóбла у обóр; 2. *уш́је.* – Бýре увóкло мíрис од винó.
- увучé** сe свр. 1. *неопажено, тихо уђе, ушуља се.* – Увóкал се у сóбу па сáмо слóша. Нíкој га не видeл кат се увóкал; 2. *фиг. уђе под кожу.* – Ако óћеш да га прeјдеш, увóчи му се пот кóжу.
- угагр́ичи** сe свр. *добíје жижак (о пасуљу, жрашкy).* – Чíм прóјде гóдина, пасуљ се угагр́ичи.
- угáзeп**, -а, -о *угажен.* – Пчeни́ца ми угáзeна. – Угáзeно ми лóјзе.
- угасл́иви** свр. *истр́ла жасом (петролејом).* – Угасл́ивíл свí шишíћи, нeмáм ни eднó чíсто.
- углaвн́ичи** сe свр. *добíје жлавни́цу (о вршци жливe на пшеници).* – Пчeни́ца сe углaвн́ичíла, нeмá ју спáс.
- у́глeњ** м мн. *углење у́љен.* – Гасíли му

- углење па му пребајали.
- углобн се свр. *уїадне у ѓлиб, уѓлиби се.* – Углобн се до колѣна.
- углумї се свр. *урастїе у ѓрмље, жбуње, пїравуљину.* – Сливак му се углумїл, не мб[ж] се улѣгне у њѣг.
- угмаца се свр. *уїадне у блаїто, ѓлиб, уїрља се блаїтом.* – Кудѣ најдѣ тблко блато па се угмаца.
- угњѣзди се свр. *фиг. неѓде се настїани, некоме се намеїтне.* – Угњездїл се, па му нїкој нїшта не мбже.
- угњїта се несвр. *уваљчи се, завлачи се, увалује се, хоће да буде свуда.* – Изр.: Угњїта се као рбб у дупе.
- угбди свр. 1. *удовољн, услужн пб вољн.* – Њѣму нїкој не мбж да угбди; 2. *зачинн пб укусу (о јелу).* – Угодн га (јело) на укусу; 3. *пбже на време.* – Угоднл ка[д] да пбјде.
- угбѣн, -а, -о *уѓојен, ухрањен, дебео.*
- угорчї се свр. *посїтне ѓорак.* – Брашно се угорчало.
- угбтви свр. *ѓѓпбовн јело, скува ручак.* – Кад баба угбтви пасуљ, деца се убїју едѣјн.
- угурсуз м *лош човек, неваљалиц.* – Изнараћали се свѣ угурсузи. – Мбж у угурсуз над угурбзи.
- угурсузлбк м *неваљалицїво.* – Од угурсузлбк не мбж да живн.
- удбпе свр. *удахне.* – Отвбрни пнцѣр, да удбнем чнс вбздук.
- удбће се свр. *уморн се, задиха се.* – Трчб, па се удбћб.
- удбвѣн, -а, -о *удављен.* – Нашлн га удавѣног у Нншбву.
- удбара несвр. 1. *луїа, куца.* – Нѣки лбуди удбарају на врата; 2. *заудара, мирнше на пешнїо.* – Удбара мн на ббђу; 3. *фиг. сїпавља, пбсїпавља (о пїемелу, пїавану*
- и сл.).* – Удбарају тѣмел на кбђу. – Југре ће удбарају плбчу на пбткрбвље.
- удбарац, -на, -но *пїредузнмљив, вредан.* – Сбмо удбарац чбвѣк мбже свѣ да напрбн.
- удбарање с *фиг. сїпављање, пбсїпављање (о пїемелу, пїавану и сл.).* – Код Мнчка млбго рбдннцн билб на удбарање плбчу.
- удбрен, -а, -о *фиг. луцкасї, ћакнуї.* – Мблко е удбрен, пбзнн се од њѣг.
- удбри свр. 1. *опшамарн.* – Удбри му еднб шљбкавнцу, штб чѣкаш; 2. *луїн о пешнїо.* – Удбрнл з-глбву у сїд; 3. *пбдне.* – Да бће да удбри еднб кнша, да момбурза крѣне; 4. *наместїн, мѣїне.* – Удбрн пѣнчнїнн на цїпнле; 5. *сїпавн.* – Удбрн пѣчбт; 6. *рѣнн да иде пѣннцѣ.* – Удбрнлн преко лојзб, па брзо стнгли дбм; 7. *засузн.* – Удбрнше му слѣзе на бчн. Брнше н[х], бл' не мбже да н[х] заустбн; 8. *ода се алкохолу.* – Удбрнл на пнѣње, ће упропбстн свѣ; 9. *укочн.* – Удбрнло га нѣшто па нн мбкац, сбмо лежн; 10. *пбдне у несвесї.* – Удбрнло га нѣшто у глбву; 11. *фиг. сїпавн, пбсїпавн (о пїемелу, пїавану и сл.).* – Удбрнше плбчу, па се одмбрају.
- удбри се свр. *зада себн удбарац.* – Кудѣ се удбри? – С кѣквб се удбри?
- удбћа се свр. *в. удбће се.* – Удаћал се па едббврѣн.
- удеврѣчн се свр. *укруїнн се, нспїравн се.* – Удеврѣчнл се као прбзнн лбк на Велигден.
- уднїја се свр. *в. удбће се.* – Уднїја се од брзо одѣње.
- удовбц м *чбвѣк коме је жѣна умрла.* – Остбл удовбц.
- удврѣнн се свр. 1. *сїпврдн се.* – Снрѣње се удврѣннло, не мб[ж] се едѣ; 2. *смрзн се.* – Удрвѣнн се на овбј студѣннцу. – Удрвѣннше мн се нбге у опбнцн.
- удрвн се свр. 1. *укруїнн се.* – Кѣт слбша

- срамóтне при́че, удр̀ви му се па́тка. – На дете́ се удр̀вило на́че, па не мо́ж да мо́ча: 2. фиг. *п̀рави се ва́жан*. – Удр̀вил се као пра́зи лу́к.
- уду́бари се свр. *уко́чи се (од чу́да, сѝпраха), за̀препа́сѝти се*. – Удубари́л се, но́ге не ми́ца. – Удубари́л се, ни "а" да ка́же.
- у́дужин прил. у *дужину*. – Има га ви́ше у́ширин него у́дужин.
- уедé се свр. *о́дузме се*. – Да му се ру́ке уеду́, дабо́гда (*клеп̀тва*).
- уедѝпи (се) свр. *уједи́ни (се), сло́жи (се)*. – Уеди́ни све то́ј у е́дну гомѝлу, па това́ри у ко́ла: – Уеди́нили се па ме жљу́ву.
- ужа́ри се свр. *за̀црвени се*. – Ужари́л се у лице́ кáко јабука.
- ужва́ка (се) свр. *пз̀ужва (се) (о оде́ни)*. – Кудé ужвака панталóне? – Ва́ља се по тра́ву, па се све́ ужвака́. – Кудé се то́лко ужвака?
- ужва́кан, -а, -о *пз̀ужван (о оде́ни)*. – Не́ћу да но́сим ужва́кану кошу́љу, не́ћу!
- ужива́нција ж *ужива́ње, безб́рижностѝ, живо́ти па висо́кој но́зи*. – Куд њѝ са́мо жива́нција, а куд на́с рабóта.
- ужив́ка несвр. *ужива*. – Ужив́ка, не́ма кáкво да рабóти.
- уживка́ње с *ужива́ње*. – Сва́ки дэн живка́ње, ово́ј га ни́где не́ма.
- ужѝли свр. *сѝпави у земљу одломљену з̀ранцицу и п̀ако је п̀ресади*. – Ужи́ли двé чéпке од лимóн.
- у́за предл. *уз*. – Седну́л у́за сид́и не ди́за се.
- узајпа́ти се свр. *уши́пѝ се*. – Узајпати́л се па не попу́шта.
- у́зам прил. *у земљу, у земљѝ, п̀од земљом*. – Као да с у́зам пропáло. – Бо́ље врза́зам не́го у́зам.
- у́збрд прил. *узбр̀до*. – Има д-идемо јо́ш у́збрд, па да излэ́гнемо на тепé.
- у́збрдичка ж *дем. и хѝп. од узбр̀дица, ма́ња узбр̀дица*. – Уморѝмо се идéјѝ по е́дну у́збрдичку.
- у́збрд-ни́збрд прил. *узбр̀до-ни́збр̀до*. – Идо́мо у́збрд-ни́збрд, у́збрд-ни́збрд, и е́два стѝгомо у на́ше бра́ниште.
- узбу́ја свр. *бу́де задово́љан свачим и п̀осѝпане обесѝпан*. – Мо́же му се, узбу́јал.
- уздо́пе свр. *уздохне*. – Удари́ ме у мешѝну, е́два уздо́ну.
- узди́са несвр. *узди́ше*. – Разрва́л се, па са́л узди́са.
- уздр̀кти свр. *уздр̀хѝти*. – Насéбал, чéс по чéс па уздр̀кти.
- узејти́ња́ви (се) свр. *за̀прља (се) зејѝтином*. – Си́пн у зејтинлицу, немóј да узејти́ња́виш дру́го ши́сé; – У зејти́ња́ви се сипува́јѝн зејти́н.
- узејти́њи́ви (се) свр. *в. узејѝти́њави (се)*.
- у́зица ж *канаѝ*. – Исéчи у́зицу на у́зичке, па извр̀жи ца́кови.
- у́зичка ж *дем. и хѝп. од у́зица, канаѝчиѝ*. – Не врља́јтэј у́зичке, ће ни затреба́ју.
- узлазéње с *улаже́ње, п̀ења́ње*. – Ста́р сам ја за узлазéње уз Чукéр.
- узла́зи (се) несвр. *п̀ење (се)*. – Заболéше ме но́ге узлазéсѝи уз Поља́нницу; – Тéшко се узла́зи, а лéко слáзи.
- узлэ́гте (се) свр. *п̀оине (се)*. – Узлэ́го уз Девóјкин ка́мен, па се одморѝ; – Уз Вукáнку ће се е́два узлэ́гне, иди о́коло.
- узма́лко прил. *недово́љно, ма́ло*. – Ђе ни е узма́лко лéб за вече́ру, мо́ра да пра́немо ма́лко и качама́к.
- у́зне свр. 1. *узме*. – У́зни матѝку па ко́нај, не агу́ј; 2. *куѝи*. – По́што у́зе волóви?; 3. *ангажује за извр̀шење неко́ѝ п̀осла*. – Узéл доброг адвокáта да га бра́ни на суд; 4. *пзр.*: Бо́г да́л, Бо́г узéл (*каже се кад неко умре*). – У́зне за жену́ (*склоѝи брак*). – У́зне за ру́ку (*ухваѝти*). – У́зне му ду́шу (*убије*). – У́зне на зу́б (*замрзне*

- коџа*). – Узни ме (*дејте каже мајци*).
- узне се свр. 1. узме се. – Кэт се нешто узне, треба се и врне; 2. изр.: Узели се (*склопили брак*). – Узне се на пијац... у задругу (*кући се*). – Узне се у памет (*ошамети се*).
- узокол прил. *около, наоколо*. – Иде узокол, да се не угмаца.
- узрђе свр. *сазри*. – Овју годин праскве брзо узреше.
- узринше свр. *скочи уз нешто*. – Узринпу уз сид и прерипи га.
- узвнїи свр. *почне да звони, да бучи*. – Узвнїело ми у главу, па само звнїи.
- узвѣреп, -а, -о *ушласен, унезверен*. – Однекуд дојде узвѣрен, не мџ ни да врѣви.
- узвѣри се свр. *ушласи се, забезекне се*. – Узвѣрише се волѣви, јурнуше и изврнуше кола.
- узида свр. *узида, зазида*. – Не видџ кѣкво узидаше у сид.
- узира се несвр. *заглеђује се*. – Узира се у тѣе жѣне.
- узре се свр. *загледа се, ушнїи пошлед у некоџа, нешто*. – Узрл се у њу па не трѣпка.
- узрѣта се несвр. *в. усира се*. – Узрѣта се ко шшкѣн.
- уида несвр. *уједа (о псу)*. – Коѣ куче млого лаје, оно не уида.
- уиђе свр. *уђе*. – Уиђоше у кѣћу и запалише ју. – Уиђи у кѣћу, не апем.
- ујѣм м *ујам*. – Нѣ млого узето за ујѣм.
- ујаше свр. *узаше*. – Ујаши коња, не бѣј се. – Ујашаѣл коња и пошѣл у град.
- уједѣ се свр. *в. уеде се*.
- ујет, -а, -о пеј. *неспрѣтан, сїлѣтѣн, неспособан*. – Нїшта не мџ да урабѣти, ујет у рѣке. – Ујет и у рѣке и у нѣге.
- ујка м 1. *ујак, мајѣрин браћ*. – Ујка Рака и ујка Влѣјко су били млого добри, увек су ми давали по парѣ кэт су доодили куд нас; 2. *фиг. човек од ушнїцаја*. – Да имам ујку, одѣвно би се запослил.
- ујкин, -а, -о *ујакѣв*. – Идем у ујкино лѣјзе, неће ми брани.
- ујкини поим. *прид. ујакѣва фамилија*. – Вртам се из ујкини.
- ујче м *дем. и хнї. од ујка*. – Ујче, чѣкај ме, идем.
- ука несвр. *дува у руке (да се загреју), у сїпакло (да се замађли ради лакшеђ брисања)*.
- укаља (се) свр. *исїрља (се), заїрља (се)*. – Кудѣ укаља тѣлко чашїре? – Нїгде блѣто, а ѣн се па укаљаѣл.
- укандїше се свр. *пеј. усмрди се*. – Кѣј ли се укандиса, не мѣ[ж] се издржї.
- укапе свр. *покаїље при јелу (коџа, шїѣо)*. – Укапа ме с ложїчку. – Укапа си кошѣљку едеђи.
- укапе се свр. *покаїље се при јелу*. – Н-умѣ да еде, па се свѣ укапа.
- укапѣје се несвр. *їрља се каїима при јелу*. – Укапѣје се кад еде, као да с мѣло детѣ.
- укачи (се) свр. *поїне (се)*. – Укачїмо орасн на тавѣн; – Укачїл се на вр црѣшњу.
- укѣба свр. *фиг. ухваїи, улови*. – Укебаше га у крађу.
- укипїи се свр. *укува се (о јелу)*. – Нѣк се мѣлко укипїи, па ће га скїнемо.
- уќпе свр. 1. *дуне, хукне у руке (да се загреју)*. – Да уќнем мѣлко у рѣке, да и[х] стѣплим; 2. *їровери (да ли је неко пушиѣо)*. – Не смѣ да уќне, пушиѣл. – Ајде, уќни, да видим дал' си пушиѣл.
- уќѣлче с *накоњче, мушко деїте које се да невесїи да џа придржї у наручїу и при пуїа подиђне у вис, кад сїиђну у младожењину кућу*.

- укомџи се свр. *сїтежне се*. – Укомџил се ко дубар, па сál ћутї.
- укџр м *служи као пример за корење*. – Немџ да бџдеш укџр за свї.
- укџрџви се свр. *пџсїтџне корав, сїтврдне се*. – Укорџвили ми се онџнци.
- укџтџка свр. *уїџера (о свињи)*. – Нџмами свїње и укџтџка п[х] у кџчар.
- укџтџка сс свр. *увуче се, смесїти се*. – Укџтџка се у чџрге и зџспа.
- укџчџни сс свр. *фиг. смрзне се*. – На онџј студеницу сс укџчџни.
- укџчџен, -а, -о *укрућен*. – Ѐде с укџчџену нџгу.
- укџчи (се) свр. 1. *заусїтџви (се)*. – Укџчи кџла; – Кџла се сџма укџчише; 2. *укрућїи (се)*. – Кџј кџже да не мџгу да укџчим нџгу; – Укџчи ми се прс, сдџга га размрдџ; 3. *пџсїтџне неїпокреїџан*. – Ене га у крџвет, лежї укџчен; – Укџчиїле му се п нџге п рџке. За нїгде не.
- укџшџка свр. *уїџера вола у јџрам*. – Помџгни ми, не мџг да укџшкам волџ у јџрџм.
- укошџљџке прил. *само у кошуљџ, лажџано обучен*. – Цџло лџто укошџљџке їде. – Не їди укошџљџке, да не осџбнеш.
- укрџдџне свр. *украде*. – Укрџли му овцу. – Пџзи да ти не укрџдну пџре.
- укрџћџен, -а, -о *украден*. – Где двџ стџну, свџ од мџн говџре: "Овџј ли је крџћена девојџка?" А јџ јџдна нџсам укрџћена (*нар. пџсма*).
- укрџмџчи свр. *уїџрља мастїиїлом*. – Н-умџ да нїше с мџстило, свџ укрџмџчил пшџнку.
- укрџпа се свр. *умори се*. – Детџ ми се укрџпџло, па спџвка.
- укрџпи свр. *на множџ месїта ушїје (о закрїи)*. – Ѐде сџв укрџпен, закрџпа на закрџпу закрџпена.
- укрџпи се свр. *замрси се*. – Црџва се укрџпила, не мџг и[х] раскрџим.
- укрџсти се свр. *сїтїи у свађу*. – Укрџстил се з-дџцу, као да е пеленџц.
- укрџшно прил. – Ѐмам укрџшно иљџадџрку, трџба да јџ размџним у стџдинџрке и петџбџнке.
- укџп прил. *скуїа, зајџдно*. – Живџе укџп.
- укџрчи се свр. *пеј. уџбрази се, уздїжне се, наїџрави се важџан*. – Укрџчиїл се, као да е Бџга увџтиїл за мџда.
- улџсџка се свр. *учини да се пџрестијџва*. – Улџсџкал се као мџчџр.
- улазџење с *улажење*. – Улазџење - пзлазџење, тџкџј цџл дџн.
- улџгне свр. *уђе*. – Срмотџ га да улџгне у кџђу.
- улџгне се свр. *уђе се*. – У тџђо не смџ да се улџгне.
- улџдїни се свр. *наїџрави се на лџдину (о њивї)*. – Допушџтил да му се њїве улџдїне.
- улџдїнчи сс свр. *в. улџдїши се*.
- улежї се свр. *фиг. и пеј. удебљџа се*. – Улежџл се, па се лџсџка као мџчџр.
- улџпи (се) свр. *зџмаже (се), уїџрља (се)*. – Улепї сїд з-блџто, па ми крїиво што га улџпи; – Улепї се гџмацџјни по блџто.
- улџжи се свр. *уїџрља се у жиїїком блаїїу или бџлџзи*. – Улџжил се као вџл.
- уљџпа свр. *уџмаже, исїџрља, набаца неку жиїїку масу (о блаїїу и сл.)*. – Уљџпџше сїд з-блџто.
- уљџпа се свр. *уџмаже се, исїџрља се*. – Свџ се уљџпа крџчџјни, свџ!
- уљџпа се свр. *исїџрља се, исїџрсџка се блаїїом идуђи мџкрим пїуїџем*. – Кол-когџд пџзим да се не уљџпам, јџ се уљџпам.
- уљџдан, -дна, -дно *пџрїсїїџан, скромџн*. – Бџди уљџдан.

- уљуден, -а, -о *допѣран, удешен, уљуђен*. – Кэт појлеш нѣгде, буди уљуден, да људи не показују спрс у теб.
- уљуђи свр. *заколѣ и уреди неку живо-тшњу или живишу*. – Мој дѣда зачѣс уљуђи прѣсе.
- уљуђи се свр. *допѣра се, уреди се, обуче ново одело*. – Кэт појдем нѣгде, ја се љвек уљудим.
- уљуђује се несвр. *допѣрује се, облачи се у ново одело*. – Уљуђује се, ће иде на светѣц.
- умѣсти свр. *обоји, офарба (о прѣђи, вуни)*. – Умѣсти вуну у моравилку.
- ума ж *ѣлина беле или зеленожућкастѣ боје. Бела ума се користѣла за прање рубља, а зелена за прање косе да би била мека и ѓустѣа*.
- умаже (сс) свр. *улеѣи (се), уѣрља (се)*. – Умазал у блѣто и руке и нѣге; – Кад едѣ, љвек се умаже.
- умаин м *врстѣа пѣмучноѣ пѣлаѣна*. – Од умаин сам напраѣла кошуљу за мѣжа.
- умејѣл, -а, -о *р. пр. од уме, умео*. – Мојѣ сестра умејѣла љбаво да чѣта.
- умѣјање с *умеђе, вешѣина*. – Видѣл сам твоѣ умејање, видѣл. Све што сам ти дѣл, свѣ си ми покварѣл.
- умерѣше се свр. *умѣрише се*. – Умерѣсѣло се на дѣње у сѣбу.
- уметѣн, -тна, -тно 1. *уметѣн*. – Млѣго ми е љметѣн, знѣе да праи и да попрѣља; 2. *леѣ*. – Од овѣј мѣже нѣшто љметно да се напраи.
- љметник м *пеј. неурѣдан човек*. – Напраѣл се на љметника. – Иде ко љметник.
- умѣлкување с *умѣлквивање, умѣлвање*. – Куд нѣг не помѣга ни слѣзѣ ни умѣлкување.
- умѣлкује се несвр. *умѣлва се*. – Умѣлкује се како мѣчка за цѣгерку.
- умѣра несвр. *умѣре*. – Умѣра от стрѣ.
- умѣслен, -а, -о *умѣшљен, замѣшљен*. – Све ѣма, а нѣшто е млѣго умѣслен.
- љмит м *метѣла од ѣрабовѣѣ прѣуђа*. – Сѣс љмит метѣмо обѣр.
- умѣри свр. – Мојѣ децѣ глѣдају да ме умѣре.
- умѣча (се) свр. *умѣкри (се), уѣшина (се)*. – Нѣно, Дѣцко ме љмоча. – љмоча си чашире; – Кэт почѣше да га бѣју, ѣн се љмоча.
- умѣчување с *љшѣивање*.
- умѣчује се несвр. *љшѣује се*. – Онѣлки бѣцман, а јѣ[ш] се умѣчује.
- умрѣл, -а, -о *р. пр. од умре, умро*. – Умрѣл без дѣн (*наѣрасно*). – Умрѣла ми мѣти (*ѣако се децѣ куну кад ѣворѣ исѣшину*). – Умрѣла му бѣба (*каже се лѣжљивцу*). – Умрѣл од бѣлес.
- љмрѣлица ж *извод из кнѣѣ умрѣлѣх*. – Едвѣ извадѣ љмрѣлицу за бѣбу.
- умрѣља (се) свр. *уѣрља (се)*. – Умрѣлѣл огрѣлѣк на кошуљу; – Умрѣлѣла се кошуља на огрѣлѣк, немѣ[ј] ју нѣсиш.
- умрѣсен, -а, -о *умрѣшен, замрѣшен*. – Свѣ ми е прѣђа умрѣсѣна. – Кѣ[ј] ју љмрѣси?
- умрѣтвен, -а, -о *умрѣвљен, ѣрани се мрѣтав*.
- умрѣтви свр. *убѣје*. – Бѣл га, бѣл, па га умрѣвѣл.
- умрѣчка свр. *умрѣља, замаже (о харѣцији прѣликом ѣисања)*. – Писѣл с мѣстило, па свѣ умрѣкѣл писѣнку.
- умрѣшка се свр. *исѣрља се око усѣи и ѣо лицу (неким вођем)*. – Умрѣшкѣл се као прѣсе. – Умрѣшкѣл се едѣјѣн дѣдице.
- умѣдри се свр. *љѣѣи се*. – Штѣ си се умѣдрил; кѣжи нѣшто, да ти вѣдимо зуби.
- умѣљи свр. *љвуче*. – Жѣлька чѣс измѣљи главу, а чѣс ју умѣљи.
- умѣси се свр. *умѣсли се, онѣрасѣложи се, замѣсли се*. – Штѣ си се умѣсил?

- унакрс – Н-умé двé унакрс да напра́н (*каже се при глупој особи*).
- унатраг прил. *уназад*. – Ај да брoнимо унатраг.
- унатрашки прил. *уназад, леђима окренутио у правцу крeћиања*. – Н-умém д-идем унатрашки.
- унесé се свр. *занесе се, падне у занос*. – Кэт се унесé у пoсал, не сeти се за лeб.
- у нiедно врéме прил. *у невреме, неочекивано*. – Стiгоше у нiедно врéме.
- унученце с дем. и хii. *од унук - унука*. – Бабно златно унученце, пáдло па се убило.
- уоколо прил. *свуда около*. – Поглéдај уоколо, да видиш има ли кугá.
- упошка се свр. *испусти ѓасове, усмрди се*. – Күј се тóј упошка?
- упáлен, -а, -о *упáлен*. – У њи́ну кўћу цeлу нóћ упáлена лáмба.
- упáли свр. 1. *запáли*. – Упáли свећу. – Упáли шушлáк да изгорí; 2. – Упáли прпало (*ипусти у рад*). – Упáлило му, доби́л на лóз (*пoђе за руком, има среће*).
- упáли се свр. *запáли се*. – Не мoже тóј сáмо да се упáли.
- упáнти свр. *запáмти, упáмти*. – Ће ме упáнти óн, нeће прóјде тeкóј лeко.
- упепeљиви (се) свр. *упрља (се) пeпелом*. – Мојá бáба е стáлно уз огњиште, а нiкад не успељиви дрeје; – Кудé се тóлко упепeљиви?
- упiва несвр. *упија*. – Сўва земљá упiва кiшу.
- упитóвни се свр. *упитиоми се, пoстиане миран*. – Упитовни́л се, сѓ је миран.
- упицáни се свр. *допiтера се, улепiша се*. – Упицáни́л се, као да ће iде на изложбу.
- упи́рчи се свр. *унесе се некоме у лице и жесiтоко без основа пoчте да ѓа жрди*. – Сви смо криви, а óн се упирчи́л сáмо у
- Доцка и óће га бије.
- упозна́ва (се) несвр. *упознаје (се)*. – Упозна́ва околíну; – Дошáл у селó, па се са сви́ упозна́ва.
- упрáља несвр. *упрáвља*. – Ти́ сeди, јá ћу упрáлам.
- упре свр. 1. *снажно приписне*. – Упрáл врáта, да му бóде сигурно; 2. *упери, управи*. – Сви́ упрли́ прс у мeн, а јá несэм крив; 3. *скоро има, скоро наипи (о жoдинама)*. – Упрáл у стóтку и јó[ш] се слўша.
- упрeгне се свр. фиг. *ради се пeжак пoсао*. – Кэт се човeк упрeгне, мóра д-iде до крај.
- упрeза несвр. *упреже*. – Пушти га, нeк се учи да упрeза волóви.
- упрокóуди се свр. *не пoнаша се како пiреба, лoше се пoнаша, пoстиане лoш*. – Упрокуди́л се, на iч не вáља.
- упролет прил. *у пролеће, на пролеће*. – Упролет ће ни сiн дóјде из вóјску.
- упр́ти свр. *сiпави (некоме) нешiто пeнко на раме или леђа*. – Упр́ти ме, не мoк се сáм упр́тим.
- упр́ти се свр. *сiпави себи нешiто пeнко на раме или леђа*. – Едвá се упр́ти.
- упр́чи свр. *пoдигне, усправи*. – Упрчи́л мустаћи, па се јeжи.
- урабóти (се) свр. *уради (се), заврши (се) неки пoсао*. – Данeс млóго урабóтимо, ће видимо јутре кeкó ће бóде; – Нeма мањување, док се не урабóти.
- урадeл, -а, -о *р. ир. од уради*. – Мáлко смо урадeли, а уби́ли смо се радeћи.
- ура́мен, -а, -о *урамљен*. – Све слике ура́мене.
- урамува́ње с *урамљивање*.
- ура́пи свр. *ушови*. – Урани́ двe свиње за прóдаву, а еднў за сeб.
- ура́сал, -сла, -сло *р. ир. од урасiте, ура-*

- стиао*. – Ура́сал у ко́су ко по́п.
- урасте́** свр. 1. *зустіо обрасіе (о шрави)*. – Момурза ура́сла у тра́ву, не мо́[ж] се око́па; 2. *почне да расіе према унутрашњо́сти нече́жа*. – Ура́сал му но́кат у ме́со; 3. *фиг. за́устіи се, по́стиане неуредан*. – Ура́сал у бра́ду као по́п.
- урвина** ж 1. *стїрма стїрана обрасла пїрїем шиїражїем*. – Не іди низ ону́ј урвину, ви́ш кэ́квэ е; 2. *неравнина на пїуїу, веће удубљење, рупча́жа*. – Идо́мо по онéј урвине, ко́ла се свé расклима́ше.
- урвинка** ж *дем. од урвина*.
- урéди** свр. *допїера у ред, среди*. – Едóн дóн ћу остáнем до́м, да га урédим.
- урéкле** се свр. *реши*. – Урекнóу се да до́јдем куд вáс, ал' ме омéтоше.
- ури́ши** свр. *ускочи (у нешиїо)*. – Ури́ши у ко́ла да се вóзи.
- ури́пне** свр. *в. уриши*. – Во́ли да ури́пне у ту́ђа ко́ла и да се ма́лко повóзи.
- ури́ца** се несвр. *присіпаје, обећава*. – Сáмо се ури́ца, а ни́шта не мо́ж да напра́и.
- урка** свр. *уїљује*. – Урка ме с рко́љак.
- урла** несвр. *фиг. и пеј. виче, дере се, завија jakim гласом*. – На кугá ли сéг урла? – Цéл дóн урла по кóћу. – Урла како мéдвед.
- урла** ж *вика, дрека*. – Ди́гоше урлу на нéг и óн побéже от кóћу.
- урла, урла** узв. – Сви на нéг ”урла, урла”, а іч нé кабáт.
- урни́ше (се)** свр. *уїроїасіи (се), уишиїи (се), сатїре (се)*. – Іма га урни́шем, ће запáнти óн мéн; – Ні́кој га нé урнисáл, сáм се урнисáл.
- урóви** свр. *покрије земљом*. – Урові́мо прáзи лóк.
- урову́је** несвр. *покрива земљом*. – Јóш урову́ју прáзи лóк.
- урóдица** ж бот. *врсіа жиїно́ж корова*. – Нáша пчени́ца нéма урóдицу.
- урóдичав, -а, -о** *онај који има уродицу*.
- урóк** м *по́злед или чин који, по веровању, може да навуче зло, несрећу, проклеїсїво, мађију*. – То́ј му е од урóк, нé о[д] дрóго.
- урóкљив, -а, -о** -Чувај детé од нóу, іма урóкљиве óчи.
- урóси (се)** свр. *накваси (се) ходајући по росној шрави*. – Кудé уроси ногáвице? – Уросі́ се идéћи по дéтелину.
- урóчи** свр. *напїрави урок, чини*. – Урочі́ла ми детé, па сéк стáлно ровé и нé му добрó.
- урубї́ја** ж *врсіа злиїно́ж іїурско́ж новца који служи као накиїи*.
- урубї́ка** ж *дем. и хиї. од урубија*. – Бáба ми далá еднóу урубї́ку. И дэ́нэ ју чу́вам.
- урубї́че** с мн. *урубїчићи дем. и хиї. од урубија*. – Од зéлву добї́ урубї́че.
- усóне** свр. *усахне, увене, осуши*. – Цвéће ће усóне ако га не посипу́јеш.
- усампáс** прил. *расіуишїено, неконіпролисано*. – Пуштіл стóку усампáс.
- у́свет** прил. *бестїража, у недођију*. – Іди у́свет и немóј се врташ.
- у́світка** свр. *засјаји, засвейїли*. – Усвіткáл сас óчи, ће се разболі́.
- усéкне (се)** свр. *издува (се) секретї из носа*. – Усéкни нóс, да ти не висї сóмур; – Н-умé ни да се усéкне, а ће ме ўчи.
- усéре** свр. *фиг. обрука се*. – Изр.: Усрáл ствáрко ћурáн мóтку.
- усї́ли** свр. *убрза*. – Усилї́л колцé, па га пуштіл нис пýт.
- усї́ли се** свр. 1. *запїрчи се*. – Усилї́л се, па не мо́[ж] се заустáн; 2. *осили се, по́стиане дрзак*. – Усилї́л се, ні́куга не слóша.
- усї́пе** свр. *полије некожа по оделу*. – У служéње усї́паше старóјку.

- успише се свр. *покайље се при јелу*. – Успіа се с ложічку.
- успіује се несвр. *прља се кајима при јелу*. – Пазн како едеш, нембј се успіујеш.
- ускачи се свр. *поине се*. – Ускачи се уз дрво као ма́чка.
- усковитли свр. *в. сковитли*. – Усковитли га нешто у мешину и протера на́поле.
- ускратак, -тка, -тко *прилично краћак, нешто краћи*. – Чашіре су ми нешто ускратке.
- услáди се свр. – Услáдило му се биёње (*лоше прошао*).
- услáс прил. *са слашћу (нешто појестіи)*. – Штó му да́до пóдеде услáс.
- узмрдј се свр. – Узмрдёл се као твóр.
- ўсница ж *усна*. – Гбспа, ма́же ўснице.
- ўсничка ж *дем. и хиі. од усна*. – Дете се упáло за ўсничку, па га боли.
- успáл, -а, -о *р. пр. од усн*. – Мáти успáла дете, па почéла да плетé.
- ўспарипа ж *зајара, оморина*. – Успарипа, сáл се знóим и едвá дијам.
- ўспарчина ж *ауџм. и пј. од успарипа*.
- успі (се) свр. *успави (се)*. – Не мóгу да успім дете; – Причáј на дете док се не успі.
- успрáвен, -а, -о *р. пр. од усн*. – Нéка чо-брња́к стој успрáвен ўза ѕід.
- успрáси, -а, -о *в. усправен*.
- успрáјси, -а, -о *в. усправен*.
- успрáи (се) свр. *усправи (се)*. – Успрáи колци ўза ѕид; – Н-умé да се успрáи кэд иде, свé иде погрбáвен.
- успрáји (се) свр. *в. усправи (се)*.
- успрáља несвр. *усправља*. – Дéда Лі́ла успрáља колци на гі́же.
- успрáља се несвр. – Успрáља се (*излази из беде, оћорáвља се после болесіи*). –
- Успрáља се на нóге (*каже се за деіе које покушава да прохода*).
- успрáљање с *усправљање*.
- ўстэрчэк, -чка, -чко *старији нежо шіи је обично*. – Мáрко ми е нешто ўстэрчэк за вáшу Рóску, ал' је по дўшу мlóго добáр.
- ўста ж изр.: Добі́је прéко ўста (*буде испучен*). – Затвóри ўста (*ућути, занем*). – Криві ўста (*воли да слаже*). – Нéма ўста (*ућути, шіића не зовори*). – Отвóри ўста (*распрочи се*). – С пўна ўста (*поносићо, с поносом*).
- ўстáви свр. *задржи крећáње, заустáви*. – Устáви кóла. – Устáви воденицу.
- ўстарчэк, -чка, -чко *в. устэрчэк*.
- ўстарчак, -чка, -чко *в. устэрчэк*.
- у ствáрима прил. *у ствари*. – У ствáрима, тó е билó овакóј, а нé онакóј.
- устој се свр. *одстоји до зњиљења*. – Кэт се мўшмула устој, тэк ће б́уде добрá за едéне.
- устојј се свр. *в. устоји се*.
- устрéпка свр. *устрепће*. – Кат чў, он сáмо устрéпка.
- устресé се свр. *уздрхти, сипресе се*. – Устресó се кэд видó тóј чўдо.
- устріса се несвр. *секира се, мисли на здравље деце, помаже деци*. – Несóм се тóлко устрисáла за децу колкó се устрисам за њéг.
- устрисáње с *секирација, брижа, мишљење о деци*. – Од устрисáње ће се побóли.
- устўкне свр. *фиг. поћути (о међусобним односима)*. – Нёћу да устўкнем! Да знá да сам од рéч!
- усўка свр. *уїреде*. – Усўкал мустаћи.
- усўка се свр. 1. *увене од суше (о кукурузу)*. – Усўкала се момўрза; 2. *фиг. ослаби, омршави*. – Усўкал се као да нішта не едé.
- усучé свр. *развије (о кори за шіићу, злиба-*

- тицу*). – Да усучём неку овгу да напрáним гибáничку.
- у́тэвнин прил. *по мраку*. – У́тэвнин дојдóше, у́тэвнин си отидóше.
- утóњи свр. *учини нешто поáнким, у́иáњи*. – Утóњи ми држáље на лопáту, мlóго е дебéло.
- утóпка свр. *у́иáба, у́ази*. – Док су прскáли лóже, свé су га утóпkáли.
- у́га-тáаа узв. *за заси́рашивање, исмејавање и зачикивање*.
- утéкне свр. *пóбегне*. – Їди пóрано, да ти не утéкне вóз.
- ути́ја се свр. *у́ишина се, умири се, смири се*. – Ути́јало се врéме.
- ути́пка се свр. *в. у́ишпáви се*. – Кудé најдé тóлке ти́пине, па се ути́пка?
- ути́пáви се свр. *закáчи се п́руње за одећу*. – Чашп́ре ми се мlóго ути́пáвиле, кáкó ли ћу и[х] очéткам.
- утоварува́ње свр. *у́иоваривање*. – Свáки дэн утоварува́ње и истоварува́ње песáк из Нишáву. Не мóгу више да издржим.
- уто́пи (се) свр. *накваси (се), намокри (се)*. – Утопи нóге у вирчáк; – Кудé најдé вóду да се тóлко уто́пиш?
- у́трапи свр. *да нешто дру́жме који по не жели*. – У́трапи ми онóј што ми не трéба.
- утресé се свр. 1. *дође нешóзван*. – Тике се утресе у кúћу, а ни́кој га не звáл; 2. *буде безобразан*. – Кáт се утресé у кúћу, неће да излéгне.
- у́триша ж *необрађено, заушпéно земљини́е ошпéж власнишпáва обрасло сип́ном п́равом, пáшњак*. – Отерáмо волóви у́трину и пуштáмо и[х] да пасу́.
- у́трињáк м *мес́ио са пуно у́трина*.
- у́триса се несвр. *долази нешóзван*. – Ако несéм пóзват, нећу се у́трисам.
- у́трупáц прил. *из мес́иá (п́рескочити)*. – Надвољу́ју се кóј ће више у́трупáц да рипне.
- у́трупáчки прил. *в. у́ируйáц*. – Тóј ћу у́трупáчки да прерипим.
- у́хути́ свр. – Ни́кој не мóже да га у́хути́ (*смири*).
- у́ф узвик *бола*. – У́ф, нешто ме зáболе у прíмку.
- уфити́љи свр. *фиг. физички ослаби*. – Нéшто ми е мlóго уфити́л.
- уфугá се свр. *фиг. у́лаши се*. – Уфугáл се што не бíл кот суди́ју.
- у́х узвик *распéређења, олакшања*. – У́х, да се мáлко одмóрим, па ћу пóсле да рабóтим.
- ухá узв. *јоникако (изговара се: у́-хá)*. – Јóш кóлко има до селó? Ухá, има јóш д-идеш.
- уцáкли се свр. *почне да злeда нешп́ремице*. – Уцáклил се у мéне, ће ме урóчи.
- уцвáка се свр. *умаже се, исп́рла се*. – Кудé се тóлко уцвáка?
- уцврч́и се свр. 1. *испéче се, доп́ржи се*. – Нéк се тепц́ика уцврч́и, па ће ју вáдимо из рéлну; 2. *чује се цврку́и п́илица*. – Уцврчáла се шíба о[д] ти́чићи.
- уцело прил. *у целини*. – Кúпи уцело, не из дéлови.
- уцицéљи се свр. *пóстiane мнóго кисело*. – Попри́ке се уцицéјле.
- уцрв́ља се свр. *фиг. буде досадно (о самоћи)*. – Уцрв́лá се сáма дóм.
- учевн́як м *учењак, образована особа*.
- учи́јоница ж *учионица*. – Нáша учи́јоница е ўвек билá чíста и олаисана.
- уч́ини свр. 1. *уради*. – Кáквó сам ти учин́ил, па ме бíеш?; 2. *обоји, офарба*. – Уч́инили смо перáшке; 3. *нанесе зло, шпéти*. – Кáквó си тóј учин́ил брáту? Тужíл сам га.
- уч́ини се свр. *п́ричини се*. – Уч́ини ми се да онóј пројдé мóј баштá.
- уч́ињeц, -а, -о *обојен, офарбан*. – Овéј

- учињсне перашке су ти млого убаве, а онéј несú.
- учи́чка (се) свр. *напуни (се) чичком.* – Учичкаше ме с чичóк; – Све се учичка идејћи крос чичóк.
- учма́ва се свр. пеј. *успáва се, поспáне нерадан.* – Учмава́л се, ништа не рабóти.
- уцибрóше се свр. *заудара на цибру.* – Од рабóту óкол казán му се дрéје уцибро-сале.
- уцүвáпи (се) свр. *смири (се), умири (се), ошамеи́ти (се).* – Ако ти нéнеш да си детé уцүвáпиш, ја ћу га уцүвáпим; Те се уцүвáпи, кэд пóчнем да га бíем.
- уцүци́ се свр. *узди́гни се, нап́рави се важан, укрути́ се.* – Уцүци́л се, сéдал кут кúма. – Кó е као óн, уцүци́л се као прáзи лóк.
- ушáт, -а, -о са великим ушима. – Ѐма двé кóзе ушáте п еднú чýљу.
- уши́ с мн. *уши.* – Изр.: Кóј те бíе по уши да при́чаш свáшта. – Уши ми се не вíде од рабóту (*веома сам заузет радом*). – Извúкал уши (*ослабио*). – Горé ми уши (*неко ме озовара*).
- уши́ва несвр. *ушије оно ши́о је рашивлено.* – Уши́ва гаће на дупе.
- уши́рин прил. у *ширину.* – Ѐма га више уши́рин нéго úдужин.
- уши́ћари свр. *добије, заради неши́о на лак начин.* – Увек глéда да нéшто уши́ћари.
- уши́це ж мн. 1. *метални део алатке зде је узлавлéно држалé (о секири, мошници и сл.);* 2. *рупица на игли кроз коју се удева конац.* – Овај иглá као да нема уши́це.
- ушкóпеп, -а, -о в. *уши́роен.*
- ушкóпи свр. в. *уши́рои.* – Гледáл сам кáко е марвења́к зачáс ушкопи́л нáше прáсе.
- ушљíпа (се) свр. *ушрска (се) жазећи по блаи́у.* – Ушљíпа ме áвтобуз; – Нíгде блáто, а бн се ушљíпáл до гúшу.
- ушљíпан, -а, -о *који је ушрскан нечим жи́тким.* – Едвá очеткá ушљíпане брíч панталóне.
- ушљíска свр. *ушрска нечим жи́тким.* – Пројдé áвуго прéко едán вирчóк и свé ме ушљíска.
- ушљíскап, -а, -о в. *ушљíпан.*
- ушмр́ца несвр. 1. *ушмрче.* – Преладíл се па ушмр́ца; 2. *фиг. плаче, цмиздри шмрчу́и да би изазвао већи ефекаи́.* – Áјде, не ушмр́цúј ка[д] ти нé ништа.
- ушпáра свр. *уши́еди.* – Несмó млого уш-парáли.
- ушпáран, -а, -о *који је уши́еђен.* – Ушпáране пáре нéће трóшимо.
- ушпáвен, -а, -о *који је иззужван.* – Испéглај ми овúј ушпáвну кошúљу.
- ушпáви (се) свр. *фиг. иззужва (се).* – Кúј ми ушпáви кошúљу? – Ушпáвише ми се гаће от седéње.
- ушпгиван, -вна, -вно *учи́ив.* – Кэд отíдеш нéгде, бúди ушпгиван.
- ушпгíпан, -а, -о *који је уши́инуи́.* – Отéкал ми ушпгíпан прс на нóгу, па не мóg да излэгнем ис кúђу.
- ушпгипé свр. *уши́ине, уши́ише.* – Ушпгипáл ме па ми направíл модри́цу.
- ушпгрáпа свр. *узи́и у неши́о.* – Ушпгрáпа у нéку вóду и едвá се извúко из нú.
- ушпгр́кља се свр. *разобада се (о жовечеи́у).* – Волóви се ушпгр́клáли, не мóж и[х] повáтáмо.
- ушпрóен, -а, -о *који је уши́роен.*
- ушпгрóн свр. *уши́роји.* – За чува́ње ушпгрóи еднó вепрé.
- ушу́и се свр. 1. *обуче одеђу од лако носиво́ж, пáнко́ж, узодно́ж и сл. материјала, обуче се лáгодно.* – Ушу́и́л се у лагарíју, ће осебне. – Сабáјле се ушу́и́л у кошúљке, па дошáл куд мéне; 2. *дође.* – Ушу́и́л се на свáдбу бес пóклон.

Ф

фазáн м зоол. *фазан обични Phasianus colchicus L.* – На Ви́ник сам видѣл фазáна и фазáнку.

фазанѣрија ж *вештачко одџајалиштиѣ фазана*. – Има лóже кут фазанѣрију (*фазанерија се налази на Винуку*).

фазáнка ж зоол. *женка фазана*.

фазáнче с зоол. *младунче фазана*. – Кат сам прскáл лóже у Ви́ник, видѣл сам фазáнку и фазáнчићи.

фáла в. *вала*.

фáли несвр. в. *вали*.

фáли се несвр. в. *вали се*.

фали́нка ж в. *валинка*.

фáличан, -чна, -чно в. *валичан*.

фами́лија ж в. *вамимилија*.

фами́лијаз м в. *вамимилијаз*.

фами́лијарап, -рна, -рно в. *вамимилијарап*.

фангази́ра несвр. в. *ванџазира*.

фáрба несвр. *фиг. обмањује, вара*. – Кáжи истину, немóј ме фáрбаш.

фáрбица ж в. *варбица*.

фáрбичка ж в. *варбичка*.

фѣбрувар м в. *вебрувар*.

фѣдер м в. *ведер*.

фѣдерчак м в. *ведерчак*.

фѣдерче с в. *ведерче*.

фѣрма несвр. в. *верма*.

фѣрмене с в. *вермене*.

фѣс прил. 1. *појуњено до врха*. – Напунí га фѣс. – Ел фѣс? Ёсте, фѣс; 2. *довољно, достáа, мноџо, баш добро*. – Избíи га фѣс. – Заслужíл да га избíем фѣс.

фигу́ра ж в. *виџура*.

фијáкер м в. *вијакер*.

фијакерџија м в. *вијакерџија*.

фијóка ж в. *вијока*.

фíке, фíке узв. – Фíке, фíке - исѣко грање на ора́. – Фíке, фíке - с лопáту изврлíи вóду из вирчáк.

фíкне свр. 1. *одсече*. – Фíкни овúј грању, смíта ми; 2. *удари*. – Кад га фíкнем, ће ме запáнти; 3. *баци*. – Зóчс га фíкну на зѣмљу; 4. *оџује*. – Фíкнем муга мáјке.

фíкса ж в. *викса*.

фíкса несвр. в. *викса*.

фíлер м *најспíтнiji аустроугарски новца*. – Нѣмам ни фíлер (*од новца нема ништиа*).

филцáн м в. *вилцан*.

филцáнче с в. *вилцанче*.

фíн, -а, -о 1. *уџлађен, оџмен*. – Фíни нѣки лúди; 2. *фиг. прѣреден, лукав*. – Штó е он нѣки фíн човѣк, óће да ми узне свѣ. – Изр.: Штó си фíн.

финáнсија ж в. *винансија*.

финанси́ра несвр. в. *винансира*.

финáнсиски, -а, -о в. *винансиски*.

фíно прил. 1. *лепо, добро*. – Куд вáс је свѣ фíно. – Їде свѣ фíно, нíгде не запíра; 2. *фиг. лукаво, подмукло*. – Прѣјди га фíно, да не осѣти.

фишѣк м в. *вишек*.

фишѣче с в. *вишече*.

флáша ж в. *влаша*.

флѣка ж *само у изразу*: Вáди флѣке (*списава коџа из неуџодне ситуације*)

флизу́ра ж *фризура*. – Умѣ да си дотѣра флизу́ру.

фли́нта ж в. *влинта*.

- цѣвчи несвр. пеј. *пије алкохолна пића у великим количинама.* – Цѣвчи и вино и ракију.
- цѣгер м *земблѣ.* – На ваѣар смо купили два цѣгера.
- цѣдѣло с *маѣтерија или сѣправа кроз коју се нешто цеди.* – Извади сѣрење ис цѣдѣло и исече га у велије. – Узе цѣдѣло да процѣди маз.
- цѣдуља ж *лисѣних пѣпира на коме се нешто бележи.* – Дал му цѣдуљу да нешто напише.
- цѣдуљка ж *дем. од цѣдуља.* – Види кѣкво пише на овуј цѣдуљку.
- цѣл, -а, -о *цео.* – Изѣл цѣл лѣб. – Преспал цѣл дѣн.
- цѣлолѣбоња м *особа која мноѣо једе, ждѣроња.* – Цѣлолѣбоња, не дѣза се од ручѣк док не поедѣ цѣл лѣб.
- цѣлцат, -а, -о *најчѣише као дођуна за појачавање значѣња придева цел: Цѣлу цѣлцату годину сам болуваѣл.*
- цѣни несвр. – Пошто цѣниш тѣј прѣсе?
- цѣњет, -а, -о *пошѣтован, цѣњен.* – Мѣј сѣн цѣњет и у сѣло и у град.
- цѣпѣње с *цѣпање.*
- цѣпи несвр. 1. *цѣпа, дѣре (о обући, одећи).* – Цѣпи дрѣје као да су од артију; 2. *сече.* – Цѣпим дрѣва за кубѣ; 3. *фиг. халаѣљиво једе.* – Цѣпи мѣсо како вук.
- цѣплѣнка ж 1. *цѣпаница.* – На дрвник остѣла сѣмо еднѣ цѣплѣнка, жѣнска дрѣва има колкѣ ѡнеш; 2. *пеј. бандѣглава особа.* – С онуј цѣплѣнку не мѣш тѣкѣј лѣко да излѣгнеш на крај.
- цѣпне свр. 1. *мало нацѣпа.* – Да цѣпнем нѣко дрѣвцѣ за кубѣ; 2. *фиг. прецѣпи, да превисоку цену.* – Цѣпнул голѣму цѣну, нѣкој тѣј нѣће да му купи.
- цѣр м *бот. врѣћа храсѣћа Quercus cerris L.* – У наше брѣниште свѣ сѣм цѣр, нѣгде бѣка.
- цѣрѣк м *дем. и хлѣ.* *од цѣр.* – Изнѣкал цѣрѣк у њѣву, ѣу га пѣштим да растѣ.
- цѣрѣк м *мѣсто ѣде има мноѣо цѣрова, цѣрова шума.*
- цѣрѣка се несвр. *пеј. учѣстѣало се смеје.* – Сѣмо се цѣрѣка.
- цѣри се несвр. *пеј. бесцѣлно, без разлѣѣа, будѣластѣо се смеје.* – Цѣри се ко вѣрена глаѣа.
- цѣрѣвача ж *бот. врѣћа дѣње чији ѣлодови ѣуцају ѣри сѣзревању.* – Мѣј дѣда е куповѣл сѣмо дѣње цѣрѣваче.
- цѣвли несвр. *ѣлаче.* – Тѣке пѣче да цѣвли. – Зѣшто ли цѣвли кѣд га нѣкој не пѣпа?
- цѣвли-дѣвли несвр. *ѣлаче.* – Јѣ[ш] се не чѣје цѣвли-дѣвли. – Не пѣпај га, ѣе пѣчне да цѣвли-дѣвли.
- цѣвне свр. 1. *ѣисне, ѣроѣовори.* – Кад му баштѣ подѣкне, не смѣ ни да цѣвне; 2. *не ѣроѣушѣа (о бурѣћу).* – Затѣгал бѣре, водѣ ни да цѣвне.
- цѣвѣн м *излазни дѣо буке кроз који ѣпече вода и својом снаѣом удѣра на воде-нични виѣаѣо ѣокреѣући ѣа.* – Изр.: Течѣ као на цѣвѣн.
- цѣгански јѣксѣр м *велики ексер чѣѣврѣѣасѣѣѣѣ облика (служѣи за вѣзѣвање ѣреда).* – За венчанѣце ѣе ни трѣбају цѣгански јѣксѣри.
- цѣганско брѣме с *мали нарамак (количина сѣна, сламе, дрѣва и сл.) који се на леђима може ѣонѣѣти.* – Несѣм знѣл да и цѣганско брѣме мѣж да бѣде тѣшко.
- цѣганско лѣто с *временски ѣериод од 12 дѣна ѣосле Миѣрѣвдѣна.* – Дошлѣ цѣганско лѣто. Цѣганчиѣи ѣду бѣси. Радују се, ѣе дѣјде Ђурђевдѣн.
- цѣганче с – Дошлѣ му цѣганче на бѣчи (*каже се дѣѣѣѣу коме се ѣрисѣавало*).
- Цѣганчиѣи м *ѣб. ѣм. од Цѣганче.* – Сѣје бѣла брѣшно, Цѣганчиѣи плѣчу за бѣлу погѣчу.

- цигáра ж *цигáреџа*. – Гледáл сам кáкó дéда умотóује дувáн у артију и прáви цигáру.
- цигáв, -а, -о *мршав, кржáв*. – Децá му нештó цигáва.
- цáле-мáле *пáрлоџ* којим се означава *умиáвање*. – Куд мéн нéма цáле-мáле, нéго рáбóта.
- цимéнт м *цементџ*. – Купи́ цемент за тéмeљ.
- цимéнта ж *лонче од алуминијума или лима, пáлехати суд за воду*. – Узни цимéнту и напóни пóмпу с чóрбу (*бордовску*).
- циментáра несвр. *пáрвлади цементџом нешиџо*. – Решил да у недéљу циментáра пóдрум.
- цáнка несвр. *цáмиздри, пáлаче без суза (о деџеџу)*. – Иди види зéштó Мáрко цáнка.
- цáнца ж *слина*. – Виси́ му цáнца из нóс.
- цáпила ж *ципела*. – Обýл нóве цáпиле.
- цáпилка ж *дем. и хиџ. од цáпила*. – Кудé úкаља цáпилку?
- цáркуз м -У нáину кúђу свáки дóн цáркуз.
- цáцак м -Цáкну Стáна као лúта змија, цáцак цáче по гóру се вије (*нар. пэсма*).
- цицéљ м *не зна се значење речи. Уџо-пáрeбáва се у пáређeњу*: – Кисело као цицéљ.
- цáцце свр. *ударн*. – Кад га цáццем, свáтке ће му полетé.
- цáмиздри несвр. *пáлаче*. – Пúшти га, нéка цáмиздри, сáм ће се умáри.
- црвéпа земáя ж *земáя црвене боје*.
- црвенéје несвр. *добија црвену боју, црвени*. – Почéл да црвенéје у образи́.
- црвéпи несвр. *сџинди се*. – Нéђу да црвénним нí за кугá.
- црвénци м мн. *посласџица од ошџроџ*
- браина и шеђера налик на пихџије*. – Моја сестра за Свéтог Ђорђу úвек прáви црвénци.
- црвенчáца ж *руменило, црвенило*. – Доби́л црвенчáцу (*пáруменео у лицу*).
- црвeњáк, -а, -о *црвенкасџ*. – Нéшто ми детé црвeњáково, мóжда има вáтру.
- црви јáјца несвр. *фиг. болује*. – Не слушáл дóктура па сáг црви јáјца.
- црвáр м *пеј. назив за човека из ѓрада*. – Дошли црвари́, не мóк се наедý.
- црвáрка ж *пеј. назив за жену из ѓрада*.
- црвó с *наџеђа*. – Узни црвó и натóчи винó у букáру.
- црéп м 1. *суд*. – Сипи на кокóшке у црéп да пију вóду; 2. *саксија*. – Посадíла цвeће у црéпови. – За овóј цвeће овóј црéп ти е мáли.
- црeпáна ж *циџлана*.
- црепуáн м *велики хлеб пeчен у црепóули*. – Њи двојца смазáше црепуáн на ручáк.
- црепуáр м *занаџлија који прáви црепóуље*.
- црeшња ж бот. *пáрeшња Prunus avium L.*
- црeшњáк м *месџо засађено пáрeшњама, пáрeшњар*.
- црeшњáр м 1. бот. *врсџа пáсуља*. – Запатíмо пасуљ црeшњáр. – Млóго се рáђа пасуљ црeшњáр; 2. *онај који воли да једе пáрeшње*. – Милáн, голéм црeшњáр, млóго вóли да еде црeшње; 3. *в. црeшњак*.
- црeшњáрка ж *она која воли да једе пáрeшње*. – Црeшњáрка, на црeшње би живéла.
- црeшњóв, -а, -о *који је од пáрeшње*. – Црeшњóв тóп.
- црeшњóвина ж *пáрeшњево дрво*. – Црeшњóвина, дрво за чóтуре.
- црквен барјáк м *барјак који се носи на*

- дан *липија* заједно са дружим верским обележјима. – Црквен барјак носи најбољ момџк.
- црквѣно с одећа која се облачи кад се иде у цркву (*празнична*).
- црквѣно и мртвѣно с једино одело. – Тој ми е и црквѣно и мртвѣно.
- црквипште с 1. *месѣо око цркве*; 2. *месѣо где је била црква*.
- цркпе свр. 1. пеј. *умре*. – Да знаш, кат цркнеш, на грѣб ти нећу излѣгнем; 2. *фиг. пукне, разбије (о сѣнаклу)*. – Цркну шишѣ на ламбу; 3. *изненада пошроши (о новцу)*. – Цркну стодинарка у оправку кола; 4. Да оћу да цркнем, да ви лакне. – Црко за воду. – Црко за лѣб. – Црко од рабѣту. – Цркне од бес.
- цркни-пукни *дечја нѣра*. На жорњи део савијених прстѣну руке (који је у облику слова О) сѣпави се млад листѣ. Пре неѣо шѣо ће се дружом руком ударитѣи у листѣ, изговара се: "Цркни-пукни" и изражава се жеља. Ако листѣ пукне, жеља се осѣпварује, а ако не, жеља се не осѣпварује. На пример: – Цркни-пукни, Јѣво, за Тодѣру!
- црн, -а, -о изр.: Нѣка узне и црну Циганку. – Црн па калайсан (*мноѣо црн*). – Црн обрѣз. – Црно и пѣклено.
- црна цѣгерка ж *црна цѣгерица*. – От свѣо мезѣ највише вѣлним да едѣм црну цѣгерку.
- црни глѣг м бот. *врстѣа злоѣа*. – У Засадиште има црни глѣг.
- црни дрѣн м в. *дрен*.
- црније се несвр. *црни се*. – Нѣшто се црније у Чукѣр.
- црнина ж 1. бот. *врстѣа жрожѣа (прукѣуѣац)*. – У Равниште имамо сѣмо црнину, а у Виник плѣвдину; 2. *црна одећа (као знак жалѣстѣи)*. – Жалѣје, носи црнину.
- црни петѣк м *пребносно: несрећни дан*. –
- И на нѣг дошѣл црни петѣк.
- црница ж 1. бот. *врстѣа шрешње*. – Ђдомо црнице па се умршкѣмо као праци; 2. бот. *врстѣа шљиве*. – Дѣда у сливѣк насадил: и бѣлице, и црнице, и тргѣнѣк, и пѣжегаче и другѣ сливе.
- цринка ж изр.: Не дѣ да ју се кѣже: "Цринке, црно ти дѣпе".
- цринкас, -ста, -сто *који је помало црн*.
- црно с непром. *црнина*. – Изр.: Нѣси црно. – Обѣкал црно. – Завил се у црно. – Скинул црно.
- црномѣњас, -та, -то *црномѣњастѣ*. – Црномѣњас, па млѣго убав.
- црниѣк м *црно вино*. – У[з] свињско печѣње иде црниѣк.
- цртѣнка ж *свеска за црѣпање са дебелим празним листѣовима*. – Кат сам јѣ ишѣл у шкѣлу, ми смо цртѣли у цртѣнку, а сѣг ѣѣци цртају у блѣк.
- цртѣње с *настѣпавни предметѣи у сѣпѣрој шкѣли*. – У онѣј време, ми смо имѣли и пѣвање, и цртѣње и рѣчун и другѣ предметѣи.
- црѣца несвр. *црѣва, јѣко се сеѣира*. – Нѣка га, нек црѣца од мѣку, кад ником не мѣсли добрѣ. – Црѣца, па ће пукне.
- црѣцѣлак м 1. *сићуина сѣпѣар*. – Не купил кола, нѣго црѣцѣлак; 2. *фиг. сићушѣн човек*. – Глѣ колицик е, ко црѣцѣлак.
- црѣцѣлѣ с *дем. и хиѣ. од црѣцѣлак, обично се кѣже малѣм деѣпѣтѣу*.
- цѣг м *ѣупѣља*. – Има голѣм цѣг.
- цѣга несвр. *пије, пиѣуѣка (о алѣкохолу)*. – Цѣга ли цѣга. – Навѣтил се па сѣмо цѣга.
- цѣгаѣе *фиг. с пијење, пиѣуѣкање (о алѣкохолу)*.
- цѣгни свр. *попије мало, пиѣуѣне*. – Цѣгни, ништа ти неће бѣде, сѣмо ће уши да ти поцрвенѣју.
- цѣкне (се) свр. *пољуби (се)*. – Ђѣде, цѣкни

- тётку у обр́аз; – Цу́кните се, цу́кните, што́ чéкате.
- цу́пе (сс) свр. *пољуби (се)*. – Цуну́ло пра́се мого́ре (*шала са малом децом*); – Цуну́ше се у обр́аз.
- цури́к узв. *нап̀ираџ, израз када се жели да се коња́ повуку нап̀ираџ, уназад*.
- цури́кне свр. *враи́ти коња́ уназад*. – Цури́кни ма́лко коња́.
- цури́цип, -а, -о *које п̀рипада цури, цури́цип*. – То е цу́рицин елѐк.
- цу́рка несвр. *по̀мало п̀ече, каи́ по каи́*. – Вода́ из чешму́ са́мо цу́рка. – Цу́рка вино́ на бурму́.
- цу́рне свр. *п̀устити каи́, каи́не*. – Из ово́ј бу́ре вино́ цу́рка по̀ма́лко, а из ово́ј ни да цу́рне.
- цу́ца несвр. *мал̀п̀реи́тира, зави́шлава*. – Докле́ ће да ме цу́ца, мисли да сам буда́ла? Обр́там но́в ли́с. – Са́мо ме цу́ца.
- цу́цка ж *цу́цла*. – Кэт сам би́л ма́ли, несѐм зна́л за цу́цку.

Ч

- чѐк прил. *чак*. – Отишѐл на рабѐту чѐк у Ру́јничко.
- чѐкѐлица ж *в. чѐкалица*.
- чѐс прил. *час, брзо*. – Чѐс поцрвени́, чѐс пожути́.
- чѐс-по-чѐс прил. *у више навраи́та, више п̀уи́та, једно за дру́жим*. – Чѐс-по-чѐс, па изви́ри на пѐнцер.
- чѐском прил. *зачас, часком*. – Чѐском ми донѐси во́ду, па се играј.
- чѐчка несвр. 1. *зади́ркује*. – Не чѐчкај де́цу кат су се заигра́ла; 2. *че́рка, ради нешѐно*. – Це́л дѐн нешто чѐчка у гради́ну. – Чѐчка нешто око мо́тор; 3. *чачка, зади́ркује*. – Не чѐчкај ме́чку.
- чѐчка се несвр. *зади́ркује се*. – Чѐчка се зде́цу, па му кри́в ђавол кѐд га избѐију.
- чѐчкалица ж *чачкалица*. – Шће ми чѐчкалица, мо́гу ја и без њу́ да исчѐчкам зу́б.
- чѐчкање с *зади́ркивање*. – Досади́ше ми с то́ј њи́но чѐчкање, мо́ра да и[х] би́ем.
- чѐчне свр. *ди́рте, п̀ецие, бо́цие*. – Ако ме чѐчне не́ћу му оста́нем дужан.
- чѐчне сс свр. *ди́рте се, чачне се*. – Први се
- чѐчне, па изеде́ ћутѐк.
- ча́ м *чича*. – Ча́ Пѐтре, ђока те мо́ј де́да.
- ча́вка ж *фиг. женски по̀лни орџан*.
- чавкѐтина ж *ауџм. и п̀еј. од чавка*. – Ра-зграка́ла се една́ чавкѐтина, иди отѐра[ј] ју.
- чавра́ти се несвр. *измои́шава се, крвѐљи се*. – Не чавра́ти се, бу́ди ђзби́љан.
- чаву́ра ж *чаура*. – Као ма́ли наоди́ли смо чаву́ре у лојза́.
- чаву́рка ж *дем. од чавура, чаурица*. – По́сле ра́т смо по пу́тиње и по лојза́ наоди́ли бе́лисвет чаву́ре и чаву́рке.
- чавчи́ несвр. *по̀смаи́тра, ѓледа у небо*. – Сва́ко јутро гле́дамо кѐко де́да Ра́ка чавчи́ у не́бо и по́сле казу́је кѐкво́ ће вре́ме да бу́дне.
- ча́вчи, -а, -о *чавкин*. – Ча́вчо гњездо́.
- чајѐк м *дем. и хи́п. од чај*. – Ка[д] смо били ма́ли, ба́ба ни прави́ла чајѐк од бе́лу ра́ду.
- чај́че с *дем. и хи́п. од чај*. – Пи́ чај́че, да ти про́јде ка́шљнца.
- чакáрас, -та, -то *разрок, зрикав*. – Сва́ су

- јудеца чакáраста.
- чакíја** ж *бриџива, цejни ножић који се склади у корице*. – Посеко се с чакí-ју.
- чакмáра** ж *чаџмара*. – Чакмáре су биле ретке у селó.
- чалија** ж бот. *врста пирња*. – Убóдо се на чалију.
- чамарлúга** ж *баџина са жлавичастим задебљањем на једном крају*. – Да несóм имáл чамарлúгу, едвá би се одбранíл од овчáрски кúчићи.
- чамóвина** ж изр.: Мерíше на чамóвину (*очекује се да премине*).
- чамóтиња** ж -Уватила га нека чамóтиња, па сáл спí.
- чамрéје** несвр. *којни, несџаје, жуби се физички и психички*. – Човéк слабéје и чамрéје док се не потíка.
- чáнтра** ж *ђачка пòрба*. – Ђáци у гáрд су носíли чáнтре, а мí у селó тóрбе направене о[д] тканице или пртене.
- чáнтра** несвр. *пíражи, испíражује, досађује пíражењем*. – Он је такáв човéк да мóже да чáнтра. Já тóј не мóгу, не дозвáља ми карáктер.
- чантраш** м 1. *онај који пíрави и пíродаје чанпíре*; 2. *онај који носи чанпíру*. – Чíм видим чантраша, óдма помíслим да е пóрезник.
- чапкáње** с *жажење по плићкој води или блапíу*.
- чáпка** се несвр. *жази по плићкој води или блипíу*. – Кат престáне кíша, децá излáзе ис кúћу и чáпкају се по вóду и блáто.
- чáпоњак** м 1. *пáпак у пíреживара, жоведа и ситне спíоке*. – Свí узéше по мéсо, за мэн óстану чáпоњак; 2. *рожнапí део на пáпку свиње*. – Едвá скпнú чáпоњци от свињú.
- чáпоњче** с *дем. и хпí. од чáпоњак*.
- чарапáн** м *бројалица*: Чáн, чáн, чарапáн, чарау́пе грíзе дúпе.
- чарау́пе** *бројалица*: Чáн, чáн, чарапáн, чарау́пе грíзе дúпе.
- чарлáма** ж *пòдвала, смнцалица, пакостí*. – Ударíше му чарлáму, па га поебáше.
- чаршáв** м *спíолњак*. – На светóц су аста́ли прекрíени с чаршáви.
- чáс** ж *чистí, пòшпòвање, уважавање*. – Изр.: Свáка му чáс. – Чáс и чéс.
- чáсан**, -на, -но *чистíан, пòшпòен, честíпíтí*. – Чáсно е погину́л. – Бíл је чáсан човéк.
- частéње** с *чаићење*. – Добíл сíна, па ни óка на частéње.
- чатéње** с 1. *пòйово чипíшање за време бoжослужења*; 2. *давање савеџа, савеџòвање*. – Тóлко чатéње, а бн што си знáе знáе.
- чатí** несвр. 1. *чипíа (о свепíенику)*. – И пòп чатí у кнíгу па погрéши, а кáмоли óн, детé, штó тék учи; 2. *жунђа*. – Сáмо си нéшто чатí по обóр; 3. *савеџује, жòвори*. – Чатéл му, не чатéл, тэкóв си е, кэкóв си е.
- чауш** м изр.: Ѐде као чауш. – Обúкал се као чауш.
- чáче** с мн. *чáчићи дем. и хпí. од чашиа, врста пíиквице која служи за украс*.
- чáша** ж бот. *врста пíикве* *Legenaria vulgaris L. служи за захвапáње воде*. – Узни чáшу па ме посíпи по рúке.
- чаширáн** м *онај који носи чакшире*. – О[д] дэ́нс ће и óн да бúде чаширáн.
- чаши́ре** ж *чакшире*. – Мúжи нóсе чаши́ре, а децá за́прешчићи.
- чáшка** ж 1. *чашица на колéну*. – Ударíл се по чáшку, па затóј гíга; 2. *дем. и хпí. од чашиа, чашица*. – Од еднú чáшку се óпи.
- чварúга** ж *чворуђа*. – Ѐма голéму чварúгу на гла́ву.

- чвѳр** м 1. *окружласић и врло тврдо део у дрвету*. – Кат купујеш доске, гледај да немају чвѳрови; 2. *израслина на глави*. – Има неки чвѳрови по главу, не сме и[x] аперише; 3. *пеј. човек заглавка*. – Чвѳр, све по његово мора да се иде; 4. *пеј. досадна особа*. – Ене га онѳј чвѳр, од њег се не мѳж посереш.
- чворк** м *дем. и хит.* од *чвор, чворић*. – Овај доска нема ни чворк.
- чворче** с мн. чворчићи *дем. и хит.* од *чвор, чворић*. – Купић доске бес чвѳрови и чворчићи.
- чврс**, -га, -то *чврсић*. – Чврс у руке (*има јаке руке*).
- че имћ**. од *чека, чекај*. – Че да видим, па ћу ти кажем.
- чебѳр** ж *чабар*. – Туримо поприку у чебѳр.
- чебрс** с *дем. од чебѳр, мали чабар, чабрић*. – Остаде јѳш едно чебрс поприку.
- чеврљуга** ж зоол. *пољска шева Alsuda arvensis*.
- чевуљи** несвр. *ситничари, зановића*. – Увек се најде неко да га чевуљи.
- чегрљив**, -а, -о *тврдо, каменит* (*о земљишћу*). – На крај ће оремо онуј њиву у коју је земља чегрљива.
- чегрљива** земља ж *тврдо, каменит* *земљишће*.
- чегртѳлка** ж *дечка иѳрачка*. – Мѳј брат уме да прѳн чегртѳлке.
- чезнеје** несвр. *којни, нестијае, тићи се*. – И човек сѳмо жутеје, ветреје, чезнеје.
- чек имћ**. од *чека, чекај*. – Чек да видим, па ћу ти дам.
- чекетѳло** с 1. *нарочит* *обраћени комад дрветѳа везан за сандук са жичѳом у воденици, упире у ѳорњи воденични камен, иће при његовом окретињу пошпреса жичѳо и испреса за из сандука у доњи камен, где се меље*. – Не чује се чекетѳло, деда укочић воденицу; 2. *пеј. човек који нешћто нешпрестѳно ѳовори, као да меље*. – Кат кућу чекетѳло, а у школу дубѳр.
- чекне** свр. *сачека, причека мало*. – Ћу те чекнем малко, ал' не мѳлого.
- чекрк** м *нашрави за намошћивање калемова*. – Док мѳти ткѳје, дете ју мѳта цевке на чекрк.
- чекрлија** м *пеј. зрикава, разрока особа*. – Чекрлија, с едно ѳко гледа там, а з-друго овѳм.
- чекрлијас**, -та, -то *онај који је зрикав, разрок*.
- челѳн** м *човек са великим челом*. – Деца су ју челѳни и грубогледна.
- челѳна** ж *женска особа са великим челом*. – Онѳј ли те челѳна изби? А-а!
- челѳн** ж *пеј. глава*. – Разбише му челѳнку.
- челѳ** с – Сѳдал у челѳ, као да е кмѳт.
- челѳпѳк** м *местѳо изложено сунцу*. – Идемо на онѳј челѳпѳк. Ёл га видиш?
- чѳљав**, -а, -о *нашрасић, икрћи, лоше направѳи*. – Чѳљав, чѳљав, па нема кудѳ.
- чѳљко** м *пеј. нашрасић, икрћи особа, особа лоше направѳи*. – Чѳљко, чѳљави, од мѳн више ништа неће да добиеш.
- чѳљѳтина** м *в. чѳљко*. – Чѳљѳтина се родѳл, чѳљѳтина ће и да умре.
- чѳљус** м *вилаца, чѳљусћ*. – Из чѳљусѳи му испѳдоше два зѳба.
- чѳнгеле** ж мн. *ѳвоздена кука*. – Кат ошурѳше свињу, закачише ју на чѳнгеле.
- чѳпѳр** м 1. *пань, сломљени део пѳња који се држи на њему*. – Соплѳто се на чѳпѳр; 2. *одломак ирући или ѳране (махом ошћрих крајева) или велики ићрн*. – Убол се на чѳпѳр, па му загноѳла ногѳ.
- чѳпѳрко** м *пеј. човек малоѳа расћи*. – Њѳгов врс порасте, ѳн ѳстану чѳпѳрко.

- чѣпи** несвр. 1. *шпїрїка (о хлебу)*. – Дѣцо, не ваља да чѣпите лѣб, тражите да ви се да; 2. *ломѣ, оїткїда*. – Чѣпи грањчице, оће да и[x] ужили; 3. изр.: Нѣћу да чѣпим уста (*нећу криво да ѓоворим*).
- чѣпи се** несвр. *кривѣли се, пїази*. – Мора да га бїем, чѣпи ми се.
- чѣпи краци** несвр. *оїпежано хода, једва хода*. – Пошъл, а едвѣ чѣпи краци.
- чѣпка ж одломљена транчїца неке бїљке која служи за пресафївање.**
- черѣпа ж чараїа**. – Развртѣл черѣпе на пѣте.
- черѣпка ж дем. и хїї. од чераїа, чараїїца**. – Исплѣто черѣпке за Слѣвка.
- чѣрга ж просїтирач од кучина**. – Ўвуче се у чѣрге и зѣспа.
- чѣргица ж дем. и хїї. од черѣа**. – С чѣргице се покрївамо, нѣмамо хѣбиїн.
- Черкѣз м прїїадник черкешкоѓ народа**. – Черкѣзи су рушили цркву на Метѓ.
- черкѣз м оїасан, љуїї, зао човек**. – Немѓј да си черкѣз.
- черкѣски, -а, -о пеј. шїїо прїїада оїаком, лошем човеку**. – Као да е ис черкѣску вамїлију, тѣкѓј изглѣда.
- чѣс ж часїї, уважаванье, пошїїовање**. – Вѓди му чѣс (*уважава ѓа*).
- честїт, -а, -о срећан**. – Честїто ви весѣље. – Честїта слѣва. – Свѣ му жїво и честїто бїло (*нар. пѣсма*).
- Честїти понедѣлник м Чистїи понедѣлак, први дан ускрїшьѣѓ постїа**. – На Честїти понедѣлник свѣ се вѣрн на вѓду. Тѓг старн људи тудорїче.
- четалѣс, -та, -то раклѣсїї**. – Нѣјдн четѣлас прѣт за мотавїлку.
- четѣлка ж раклѣа**. – Овѓј дрвѣѣ їма дѓбру четѣлку. Ѓу га оцѣм да напрѣнм мѓтку за жїцу.
- четвѣри** несвр. *прѣже два пѣра волова у кола или пїлуѓ*. – Мора да четвѣримо, овѓј еднї волѓви не мѓж да извучѣ.
- четвѣрка ж сїрѣѓ од два пѣра волова**. – Напраїмо четвѣрку и извѣкомо кѓла из блѣто.
- четворїца-петїна зб. бр. четїворо-пѣїтѓро**. – У прсканье ће пѓјду четворїца-петїна људи да ни помѓгну. Трѣба мѣлко вїше лѣб да понесѣмо.
- чѣтврт м четїврїїи део нечѣѓа, четївр-їїина**. – Кѓлко їзлеже? Кїло и чѣтврт. Дѓбро е, не одмѣљѣј. – Кѓлко е сѣти? Чѣтврт до ѓсам.
- четвртѣк м четїврїїак, четїврїїи дан у недељи**. – У четвртѣк се пѣда Свѣти Илїја.
- четвртїн м четїврїїина**. – Њѣму с мѣлко и половїн лѣб, а кѣмоли четвртїн.
- четерѣс бр. четїрдесїї**.
- чѣтри бр. четїтри**. – У чѣтри сѣта да ме разбѣдиш.
- чѣша се несвр. чѣше се**. – Ѓе се чѣша кудѣ га не сврбї.
- чешљугѣр м зоол. врстїа пїїице пѣвачице шарених боја**.
- чешмѣ ж чѣсма**. – Ѓдем на чешмѣ да завѣтим вѓду.
- чїбе узв. реч којом се одѓони пїас**. – Чїбе, чїбе, ѣј сѣс мѣн.
- чїбѣк м 1. шећерлема**. – Купїл чїбѣк од лѓкмана; 2. *леденица, висуљак на сїрѣхи*. – Покршил свї чїбѣцн на стрѣју.
- чїбукѣр м бот. врстїа шибљѣа са ѓроздасїїм пїлодом. Средина сїѣабљике је шїїа као и код зове**. – Кѓзе млѓго вѓле да едѣ лїсје от чїбукѣр.
- чїбѣче с дем. и хїї. од чїбук (1)**. – Кѣд лѓкман дѓјде у сѣлѓ, мї за еднѓ јѣјцѣ купїмо еднѓ чїбѣче.
- чївијѣр м пеј. шїврдїца, шкрїїац**. – От

- чивијара не моџ да искáмчиш ни парку,
а кáмоли ди́нар.
- чивилóк м *чивилук*. – Де́да у́век закáчи
ба́рлу на чивилóк.
- Чивличáп м *Турчин*. – А́ казáл Турчин, а́
казáл Чивличáп – тóј ти е исто.
- чивличáп м пеј. *о́птимач, зао, о́пак човек*.
– Нарађáл де́цу – чиву́ти и чивличáни.
Сáмо га резíле.
- чивличáпка ж пеј. *жена о́птимач, зла,
о́пакa жена*. – Чивличáнка, нíког не
брéнује, сáмо отíма и бие.
- чивличáпски, -ска, -ско *који при́пада чи-
вличáну*. – Изр.: Чивличáнска сóрта.
- чíвт м *пар*. – Исплéто двá чíвта черáпе.
- чíвта се несвр. *удара задњим но́гама (о
коњу, маџарцу)*. – Пáзи, Цвётко óће да
се чíвта.
- чíвтé ж мн. *пар задњих ко́шића (у коња,
маџарца)*. – Ба́ца чивтé.
- чиву́т м *о́пак, лош човек*. – Бéжи, íде
чиву́т.
- чиву́тин м в. *чиву́т*.
- чиву́тка ж *о́пакa, бездушина жена*. – Онáј
чиву́тка, пóби сву́ де́цу.
- чиву́че с мн. чиву́чићи *о́пакo де́те*. –
Изнарађáла сам чиву́чићи, нé де́цу.
- чíжма ж *чизма*.
- чикéрче с в. *чикер-чивија*. – Деца́ се
игра́ла с ко́ла, па потика́ла чикéрче.
- чикéр-чивíја м *врста клина којим се
јарам при́чврши́ује за руду кола*.
- чилáгер м пеј. *спíриц, очев бра́ћ; сваки
спíрици човек*. – Ё́, мо́ј чилáгеру, не
мо́же тóј такóј.
- чíни несвр. 1. *боји, фарба*. – Чíни перá-
шке за Вели́гден; 2. *ради, прави*. – Чíни
добрó, немóј лóшо; 3. *служи*. – Чíни му
измéт; 4. *вреди, значи, треба*. – А́ко ти
овáј књíга нéшто чíни, узни ју.
- чíни се несвр. *причињава се, изгледа*. –
Свé ми се чíни да сам га нéгде видéл.
- чíнимиске прил. *по свој прилици,
изгледа, чини ми се*. – Чíнимиске да ће
па́да кíша.
- чíпка несвр. *ку́па (о де́тећу)*. – А́јде да
чíпкамо детé.
- чíпка се несвр. *брчка се ножицама, ку́па
се (о де́тећу)*. – А́јде да се детé чíпка.
- чира́к м *ученик који учи занáј, ше́рп*. –
Мóра да бúдеш прво чира́к, па пóсле
кáлфа.
- чíс, -та, -то 1. *уредан, није пр́лав*. – У́век
чíс, нóси чíсте дрéје; 2. *у зóвору не
зреш*. – Чíсто врéви; 3. изр.: Чíс као
слéза (*није крив, невин*). – Чíс обра́з
(*поштен*). – Чíс рачу́н (*поштен*).
- чíс лéб м *хлеб од пшенично́г брашна*. –
Ба́ба е месíла чíс лéб за светóц, Божíћ
и Вели́гден.
- чистéње с *чишење*.
- чíсти несвр. 1. *чу́па коров*. – Чíсти њíву
от паламíду. – Чíсти лóјзе от пирóвину;
2. *треб*. – Чíсти пасу́љ; 3. *одржава
чистóћу*. – Чíсти обóр. – Чíсти
кошáру. – Чíсти по ку́ћу.
- чíсти се несвр. *фиг. склања се*. – Чíсти се
од мéн.
- чистíна ж *проспóр без распíња*. –
Идóмо по шиблáк, па излéгомо на
чистíну.
- чистíнка ж *дем. од чистíна*.
- чíсто с 1. *чистóћа*. – Живé у чíсто. –
Држé чíсто; 2. *непо-шежина*. – Ће се
увáти чíсто дéсет кíла.
- чíтав, -а, -о *фиг. пáмећан, нормалан*. –
Изр.: Нíе чíтав (*није нормалан*). – У
њíну вамíлију свí несу́ чíтави.
- чичáк м 1. *чичак* *Arctium lappa* L. – Пројдо
крос чичáк, па се свé учнчáк; 2. *фиг.
досадан човек*. – Залепíл се за мéн онáј
чичáк. Не мóк се одлéпим од њéг.

- чйча** м *сйриц, очев брайй; сваки сйтарији човек*. – С чйчу сам добро споредува́л, зато́ј ме и волёл. Од нёг мо́гу свё на́јубаво да ви при́чам.
- чичёвина** ж *сйричевина*. – Наследй́л чичёвину.
- чйчица** м пеј. *човечу́лак, омален, сићушан човек*. – Онако́ј убава и крупна ода́ла се за чйчицу.
- чйчка** несвр. – С чичёк чйчка са́мо де́цу.
- чкóља** ж *школа*. – Моја́ ба́ба не умеја́ла да ка́же шко́ла нёго чкóља.
- чма́вало** с *дремљивко, онај који мно́го сйава*. – Чма́вало, не мйсли да се дйгне.
- чмање** с пеј. *сйавање*. – Дóста чмање, диза́јте се, трéба се рабóти.
- чмй** несвр. пеј. *сйава*. – Са́мо чмй, ништа не рабóти.
- чмóше** несвр. пеј. *сйава*. – Свй се издиза́ли, а он јóш чмóше.
- чобанка** ж *искокано зрно кукуруза*. – Де́цо, ёл о́дете да испу́цам чобанке на кубё?
- чобрња́к** м *мой́ка којом се носе чабровни и дру́ги пйежи пйерейн*. – Одне́соше га двои́ца на чобрња́к (*пйошалица*).
- човёсто** с *човешй́тво*. – Ни́какво човёсто нёма.
- човечй́ште** с пеј. *нечовек, лош човек*. – Га́дно човечй́ште растё.
- чо́јен**, -а, -о *од чо́хе най́прављен, чо́хан*. – Чо́јене дрёје.
- чо́к** м *малйтер са више креча који се обично сйавља на пйафон*. – Ударимо чо́к.
- чоканье** с *куцање чашиама на слављу*. – Бесчоканье нёма пиёње.
- чоканье** с *флашица у којој се раније служила ракија*. – Сва́ко јутро попиё по еднó чоканье, више нё. – Слётка му
- ракиица кад ју пиё исчоканье.
- чо́ка** се несвр. *куца се чашиама на слављу или ёсйи́ма и наздравља*. – А́ј се чо́камо. – Глёдам кэко се чо́кају.
- чо́кпе** се свр. *куце се чашиом и наздрави*. – Чокну́ше се с чаше.
- чо́љав**, -а, -о *крив, искривљен*. – На но́ге му свй прсти чо́љави, ујаша́ли едён дру́ги.
- чопр́лька** несвр. *чейрка (о пйилейу)*. – Кат се пи́ле изведё, о́дма по́чне да чопр́лка.
- чопр́шка** несвр. *чейрка (о кокоши)*. – Цёл дён коко́шке чопр́шкају по бу́нйште.
- чо́рба** ж изр.: *Запржйше му чо́рбу (най́акосйише)*. – Потечё чо́рба из но́с (*пйопече крв из носа*). – У сва́ку чо́рбу мироди́ја (*свуда се уйлиће*).
- чо́рбасто** с *опйи́ти назив за јело са више воде*. – Напра́ј нёшто чо́рбасто, да има кэкво́ сложи́цу да кýсамо.
- чорбу́лак** м *ауэм. и пйеј. од чорба*. – Ни́кој нёће да еде чорбу́лак (*лоша чорба, лоше јело*).
- чу́ва** несвр. 1. *пйази да нешй́то не буде ошйе́нено, унишй́ено*. – Чу́вај здравље док мóжеш; 2. *надёледа*. – Чу́ва си башту́ и ма́тер; 3. *изводи на пйашу*. – На куга́ е дэнэс рёд да чу́ва кóзе и ја́рићи?; 4. *шйи́еди*. – Чу́ва па́ре за црни́ дани́; 5. изр.: Чу́ва га како́ бчи́ у гла́ву (*најбрижљивије пйази*). – Чу́ва га како́ ка́пку во́ду на длан (*брине за ко́жа*).
- чу́ва се** несвр. 1. *пйази се*. – Чу́вај се от про́мају. – Чу́вај се от кúче, да те не уа́пе; 2. *склања се*. – Чу́вај се да те нёшто не уда́ри.
- чу́гаљ** м *чвор*. – Уде́ни иглу́ и завржи конёц у чу́гаљ.
- чуда́к** м *чудан човек, особења́к*. – Изметнул се, чу́дак. Свй пипи́рују прс у нёга.
- чудёње** с *чуђење*. – Чудёње на свё стране.
- чуди́ло** с *чудо*. – Сва́каква ми чу́дила

Ц

- цэбэлэк м *јевѣиноћа, баџаїцела*. – Дэнэс цэбэлэк на піјац.
- ца́ узв. – Ц́а или б́у.
- цабэлэк м в. *цэбэлэк*.
- цабалэк м в. *цэбэлэк*.
- цабалук м в. *цэбэлэк*.
- цабалучина ж в. *цэбэлэк*.
- ца́бе прил. 1. *бесїлаїно*. – Да ми га ца́бе да́ваш, не́ћу га ўзем; 2. *врло јевѣино, їо веома ниској цени*. – Ц́абе га ўзе; 3. *узлуд*. – Ц́абе га че́каш. Не́ће до́jde. Ће ви́диш.
- цаболэбоња м пеј. *нерадник, љоїован*. – Изнарајала сам ца́болэбоње, нікој нішта ни да пі́пне, свї че́кају да дру́ги рабóти.
- цавэ́ља се несвр. в. *ѓрвэ́ља се*. – Гле́дам кэ́ко се цавэ́љају.
- цавэ́љање с в. *ѓрвэ́љање*. – У цавэ́љање ра́зврца га́ће на д́упе.
- цавэ́ль-давэ́ль м *одојче*. – Заг.: Кэ́кво е то́ј: цавэ́ль-давэ́ль?
- ца́вка несвр. *кев́ће*. – Ц́авка за кома́т ле́б.
- ца́да ж *бежање, беѓ*. – Изр.: Ува́ти ца́ду (*бежи*).
- ца́ка несвр. 1. *ѓалами, ѓласно ѓовори*. – Не ца́кајте, нестé Цїгани!; 2. *захїїева, шїїїе, їїражи*. – Не мо́же а да не ца́ка о[д] дру́гога.
- цакури́на ж *сїтари їоцеїани цак*. – У́зни ону́ј цакури́ну, па набэ́ри штїр за свї́ње.
- цакури́нка ж *мали цак*. – Ова́ј цакури́нка пу́на с т́усак.
- цамба́з м *осион, безобразан човек*. – Ако е цамба́з, не́ Бог. И за не́г има ле́к. – Пре́еба ме ону́ј цамба́з.
- цана́рка ж бот. *врсїа шљиве, цанарика*. – У слива́к смо има́ли жу́те, цр́не и црвэ́не сли́ве ца́нарке.
- ца́ндар м *жандарм*. – Дојдо́ше ца́ндари и отера́ше га у а́псу.
- ца́ндарин м в. *цандар*.
- ца́ндарка прид. непр. *који има їлаву боју, їлав*. – У ца́ндарку ћу мо́стим пре́ћу.
- ца́ндаркас, -та, -то *који їрелази у їлаво, їлавкасїї*.
- ца́ндарљив, -а, -о *їлав (о боји)*. – Умэ́стї ву́ну у ца́ндарљиво.
- ца́ндрљив, -а, -о *їрѓав, наїрасиїї, човек који се лако љуїїи, свадљив*. – Мло́го е ца́ндрљив, не да́ ни да се пі́пне.
- ца́њка несвр. *їїражи, їроси*. – Ц́ањка као Цїганин.
- ца́па се несвр. *риїїа се, оїїире се, їроїїнви се, сваїа се*. – Чї[м] му не́ пра́во, о́дма по́чне да се ца́па. – Ц́апа се, о́ће да побэ́гне.
- цапа́ње с *оїїирање, їроїїивљење, оїїи-манье, сваїа*. – У ону́ј цапа́ње ўда́ри ме у цвали́ке па ме о́сакати.
- ца́са се несвр. *љуїїи се*. – Чї[м] му не́што не́ пра́во, о́дма по́чне да се ца́са.
- ца́сне свр. *їїресне, снажно ўдари*. – Ц́асни га, да те ви́ше не пі́па.
- ца́сне се свр. *їїресне се*. – Не́ беше му пра́во, па се ца́сну о́сам.
- цбу́њ м *жбун*. – Уплаши́ се кад не́што шу́шну у цбу́њ.
- цбу́ње с зб. им. *жбуње*. – Уле́гомо у не́ко цбу́ње и залута́мо.
- цво́кне свр. *удари (о ѓлави)*. – Цво́кну га с ка́мен у гла́ву и пу́шти му кр́в.
- цво́рне свр. в. *цвокне*.
- цга́н м *мноѓо, мношїїво сїїїне деце*. – Ку́ј да изра́ни онóлки цга́н?

цѣва ж *џалама*. – Дігоше цѣву.

цѣвгало с 1. *сџојница на ралици*. – Расклатило ми се цѣвгало, мора га стѣгнем; 2. фиг. *џаламција*. – Цѣвгало, на галаму вага.

цѣвиз ж *велики ексер*. – Узе цѣвиз и забн га у дирѣк.

цѣзва ж *бакарна посуда за кување кафе*.

целѣскује несвр. *савеџује, указује на лоше понашање*. – Деца су почѣла да ти крадну, трѣба малко да и[х] целѣскујеш.

цѣм м *врѣћа пѣкмеза*. – Ми прајмо пѣкмез а онѣ цѣм. Ѐзмеђу пѣкмез и цѣм нѣма нѣка голѣма рѣзлика.

цѣмбѣне свр. *зайџури*. – Кудѣ цѣмбѣсте џмнт? Нѣма с каквѣ да пометѣм обѣр.

цѣмбѣше сс свр. *несѣпане, изџуби се*. – Кудѣ ли се цѣмбѣса бѣш сѣг кад ми највише трѣба?

цѣмпѣр м *цѣмпѣр*. – Развртѣл лѣктови на цѣмпѣр.

цѣмпѣрче с дем. и хпѣ. од *цѣмпѣр*. – Мати ми за Божић исплѣла цѣмпѣрче.

цѣнабѣт (само у мушком роду) *џуѣ, најраспѣѣ, зао човек*. – Цѣнабѣт башта, цѣнабѣт мати, цѣнабѣт детѣ. Сви цѣнабѣт. сви. Затѣј и нѣмају друсто и нико им и не доѣди у кѣћу.

цѣпабѣтлук м *најраспѣѣстѣ, ѣрѣавостѣ*. – Видѣл да ће з-цѣпабѣтлук да пропадне, па се попраѣл.

цѣпѣрка ж *в. цѣпѣрка*.

цѣпѣк м дем. и хпѣ. од *цѣп*. – Даѣде ми ѣјка паркѣ, а ја ју тури у цѣпѣк.

цѣрѣма узв. *расѣперѣења, олакшања*. – Цѣрѣма га.

цѣбѣн м *дрвени суд у који пѣче ракија приликом пѣчења, жбан*.

цѣбра ж фиг. *слаба ракија*. – Изнѣл нѣку цѣбру да пиѣмо. И ѣн ми е нѣки гѣзда.

цѣбрѣсан, -а, -ѣ који *мирише на цѣбру, замазан у цѣбру*. – Скинн тѣј цѣбрѣсане

чашире, да и[х] оперѣм.

цѣвци мѣз м изр.: Вади му цѣвци мѣз (*мучи, кпѣи*).

цѣгѣрка ж *цѣгѣрица*. – Изр.: Поѣдоше ми цѣгѣрку (*саѣрѣше, ѣпроѣасѣише*). – Мала деца ѣдѣ лѣб, а голѣма цѣгѣрку.

цѣгѣрчица ж дем. и хпѣ. од *цѣгѣрка*. – За мѣзѣ изнѣли и цѣгѣрчицу.

цѣгѣла несвр. *расѣѣ у висину*. – Почѣл да цѣгѣла, мора му купѣјѣм нѣви опѣнци и нѣве дрѣје.

цѣгѣлас, -та, -то *висок, израсѣѣо у висину*. – У ѣјну вамѣлију сви мѣшки су цѣгѣласти.

цѣнка ж *џуѣѣ, сѣѣна ѣѣрица*. – дљути га цѣнка, па сѣмо сѣће.

цѣпче с дем. и хпѣ. од *цѣпка, џуѣѣ ѣѣричица*. – дзни цѣпче, да се ѣљугнш.

цѣван м пеј. *ѣросѣѣак*. – Дружи се с нѣки цѣвани. Нѣће излѣгне на добрѣ.

цѣгѣлан м *чукаљ*. – Ѐмам цѣгѣлани на нѣге, за мѣн трѣба ширѣки опѣнци а нѣ цѣпиле.

цѣка ж *женски блуза са дѣжим рукавима*. – Мати ми сѣѣла цѣку од ѣбавѣ бѣсмо.

цѣмба ж *избѣчица, неравнина (обично на ѣѣѣу од сасуѣеноѣ или смрзнуѣѣоѣ блаѣпа)*.

цѣмбас, -та, -то *нераван, ѣун избѣчица (ѣ ѣѣѣу)*. – Едѣва се доѣукомо дѣм по онѣј цѣмбас пѣт.

цѣпцула ж *ледѣница на обуѣи*. – Наватѣлс ми сс цѣпцуле на врѣе и опѣнци, па не мѣгу да и[х] одврѣжем.

цѣпалица ж 1. пеј. *ноѣа*. – Нѣкад нѣ опрѣл цѣпалице, па смрди као јаѣац; 2. пеј. *обуѣа*. – Скидај цѣпалице па улѣгни у кѣћу. – З-блатнѣѣве цѣпалице ѣлеже у кѣћу.

цѣпаличка ж дем. и хпѣ. од *цѣпалица* (1. и 2.).

цѣпка ж *сѣѣвар, одеѣа*. – дзе си цѣпке и

бде не кућу.

цубе с 1. *женска хаљина слична хурдији*. –

Прэко цоку обукла цубе; 2. *пеј. тиска, мала особа*. – Он голэм, не личи му да узне цубе за жену.

цубенце с *дем. и хит. од цубе* (1. и 2.). –

Обуче цубенце, па излэже на оро. – Мужок, за њэг је цубенце, а не нека дрўсна.

цувати м *памети*. – Порасал а цувати још не добил.

цўкац м *пас луталица*. – Едн ме цўкац ўпа за дебело месо.

цукела м и ж *неприсијојна, зла особа*. –

Онўј цукелу нећу више да видиму наш обор. – Цукело една, штó си бил Доцка?

цулов м *простиак*. – Не дружи се с паметни,

него свé с неки цулови. – Он је обичан цулов.

цумбус м *лом*. – Опили се па направили

цумбус.

цумлэ прил. *скући, заједно, у зомили*. –

Отидоше цумлэ, никој не остаде.

цўпче с в. *цубенце*. – Још цўпче да обучем,

па ћу излэгнем. – Вучé се с едно цўпче.

Ш

шакља м *особа која није на свом месџу, с којом нешто није у реду*.

шэлэбб (само у мушком роду) *онај који је скренуо, шенуо, сванића прича, баље-зла, који је ћакнућ*. – Не слўшај га, малко е шэлэбб.

шопка несвр. *шаћуће*. – Погркавэл па сáмо шопка.

шопкаће с *шаћтање, шаћућање*. – Едвá се чуло њино шопкаће.

шопне свр. *шаћне, изговори шаћитом*. – Видó кэко му нешто шопну на ўво.

шопкэн м *шацавко, будала*. – Шэшкэн, ништа си живо не зна.

шавэља несвр. *кривудава иде, шеттура се*. – Шавэљају му тóчкови на кола. – Шавэља кэд иде.

шаволé м *отизак елијасити дрвени суд оћасан обручима, при дну ўжи, а с зорње сћране оћворен*. – Оперн шаволь, јўтре ће претáкамо вино.

шáјак м *вретиа зрубе чохе*. – Зими нóсим от шáјак панталóне.

шáјачан, -чна, -чно *који је од шајка*. – Обўкал се у шáјачне дрéје.

шáјка ж *шајкача*. – Шáјка му преклопила ўши.

шáкопис м *шал. рукопис*. – Дáј писáнку да видим кэкэв ти е шáкопис.

шáли се несвр. – Несэм тел, шалил сам се (*извићење за јак ударац*). – Несмо се би́ли, сáмо смо се шалили (*оћправдање за шћучу*).

шалција м *шалцивија*. – Дéда Ли́ла би́л и шалција и озбиљан човек.

шалцика ж *жена шалцивија*. – Стáре жéне су билé шалцике, волéле су з-дэцу да се нашáле.

шáпац м *ров*. – Не могамо да прерипимо шáпац, па падомо у њэг.

шангарéпа ж бот. *мрква* *Daucus carota* L.

шáнтав, -а, -о *који је дефеќићан*. – Шáнтав у нóге. – Шáнтав у главу.

шантр́тав, -а, -о *хром, шетав*. – За резил, у кућу сви прáви, а дете шантр́таво.

шáпа ж *пеј. рука, шака*. – Крál па му преби́ли óбе шáпе.

шапетипа ж *аузм. и пéј. од шаћа, велика рука, шака*. – Занесе ме кад ме ўдари с

- онуј шапетину.
- шарѓк** м *п̄рва зрела зрна ж̄рожђа у ви-
нож̄раду*. – Већ се јавил шарѓк.
- шара** несвр. 1. *шврља*. – Узело дете плавец
па шара по листови от писанку; 2.
изводи шаре. – Убаво шара ћелим; 3.
цр̄ти шаре. – Шара јајца за Велигден.
- шареније** се несвр. *шарени се*. – Нешто се
горе шареније.
- шареникакав**, -ква, -кво шаљ. *никакав,
непос̄тојећи*. – Обукал се у шареника-
кво.
- шаренкас**, -та, -то *шаренкасӣ, у више
боја*. – Воли да се обуче у шаренкасто,
да сви гледају у њег.
- шарка** ж *ж̄воздени оков помоћу коѓа су
п̄ричвр̄ићени оквир враӣта, п̄зорска
крила и др.* – Подмажи шарке да не
скрче.
- шарѓв** м неј. изр.: Истеза се као шарѓв на
паздѓр (*каже се лениш̄ини*).
- шарунка** ж бот. *врсӣа јабуке*. – Шарунка
се берѓ око Крстѓвдан.
- шатра** ж изр.: Прави се шатра (*п̄рави се
луд, п̄рави се да не разуме*).
- шатра** Мико изр.: Шатра Мико да не види
нико (*каже се варалици, ономе који
воли да краде*).
- шатра-патра** с *п̄енико ходање (ж̄ењање),
вучење ноже у оп̄тежаном ходању,
ходање као п̄аӣка*. – И ја, шатра-патра,
шатра-патра, и дојдо ку[д] теб. А ти
здрав не мѓж да дојдеш куд мѓн.
- шафѓл** м в. *шавѓл*.
- шачка** ж *дем. и хӣл. од шака, дечја шака*.
– Даж ми шачку ориз.
- шашав**, -а, -о *будаласӣ, луцкасӣ, ћакнӯл*.
– Правн се шашав. – Некако су му свѓ
деца шашава.
- шашавѓје** несвр. *бесни, лудује*. – А дој-
дем, ѓн пѓчне да шашавѓје.
- шашавило** с *лудовање, бесовање, луди-
ло*. – Уватило га неко шашавило, па
бесни по обѓр.
- шашавлѓк** м *будаласӣтина, шашав по-
сӣуѓак*. – Прави неки шашавлѓци.
- шашир** м *шешир*. – Пѓлцер мѓмак, носи
шашир.
- шашкѓн** м в. *шѓникѓн*.
- шашко** м в. *шѓникѓн*.
- шашна** ж *жена будала, шашава жена*. –
Шашна, не види да сви упирају п̄рс у
њу.
- швар** м деч. *завр̄ићан, навр̄ићан*. – Избише
ме што сам затрл едѓн швар.
- швӣка** несвр. *избаца изме̄л (о живини)*.
- швӣкља** м *онај који не може да задржи
сӣолицу п̄а честӣо одлази у нужник*.
- швӣкна** ж *женска особа која не може да
задржи сӣолицу п̄а честӣо одлази у
нужник*.
- швӣкне** свр. *избаци изме̄л (о живини)*.
- швӣрка** несвр. 1. *звизди, звиздује*. –
Онѓлко малѓчко па зна већ да швӣрка, а
ти бицман н-умѓш; 2. *фиг. пӣје (о
алкохолу)*. – Добро швӣрка, нек му не
на урок; 3. *фиг. болује*. – Не се пазил, па
сѓг швӣрка.
- швиркање** с *звиздање, звиздукање*. –
Уживам у дечјо швиркање.
- швӣрне** свр. 1. *завизди*. – Швирну му, ал'
ѓн глѓв, не ме чул; 2. *фиг. пӣије (о
алкохолу)*. – Швирнумо по неку па се
опӣмо. – Швӣрни, па да ти сипнем.
- шворц** прил. *нема ниш̄ӣта, ос̄тпане без
ичеѓа*. – Изр.: Сѓк сам шворц.
- шврака** ж зоол. *сврака*. – Долете еднѓ
шврака, увати пӣле и ѓднесе га.
- швракопис** м шаљ. *ружан рукопис*. –
Нећу овѓј швракопис да гледам.
Обрӣши таблицу па поново писуј.
- швраче** с *дем. и хӣл. од шврака, сврачӣл*. –

- Дóлете еднó швр́аче на јáбуку. Отéрај га да не увáти нéко пиле.
- швр́аче нóге ж шaљ. *шкрабоўина*. – У њéгову писáнку мóж да видíш сáмо швр́аче нóге. нíшта дрúго.
- швр́ачи, -а, -о *свр́ачији, шíтo пpиíпада свр́аки*. – У свр́ачо гњездó видóмо ма-лéчки швр́ачићи.
- швр́ц, швр́ц *узвик којим се означава избацивање воде из шíтpцаљке*. – И швр́ц, швр́ц! Свéга упрскá!
- шэв м *шеф, сш́арешина*. – Мóј шэв добáр као лéбац.
- шевaрíше несвр. *заш́иива буре, кацу и сл. шеваром (о пинíтеру)*. – Мóра да óкнем пинтeра да ми шевaрíше бáчву.
- шевéљ-девéљ прил. *овако-онако, лево-десно, некако несш́абилно (о малом деппеу кад пpоходава)*. – Дíгну се на нóге и шевéљ-девéљ пóче да óди.
- шевтели́ја ж *врсш́а воћа, налик на кајсију али је сш́ишија*. – Дэнóс лúди скóро и нé знају кáкó изглéда шевтели́ја.
- шевтели́ка ж *дем. и хш́и. од шевш́елија*. – Їмамо двé шевтели́ке у лóјзе. – Откинú нéку шевтели́ку за дéцу.
- шевтели́че с *дем. и хш́и. од шевш́елија*. – Онóј шевтели́че у Равниште преродíло. – Понéси нéко шевтели́че за дéцу.
- шéга ж *шала, пoдсмех, сш́рдња*. – Тéрају си шéгу с њéга. – Изр.: Би́је шéгу (*пoдсмeва се коме*).
- шэмшир м бот. *шш́мишр Vixus sempervigens L.*
- шéндaло-пéндaло с *шш́о*. – Заг.: Пpатíла ме мáти да ми дáш шéндaло-пéндaло, да пошéндам, да попéндам, па ћу ти гaвр́нем.
- шéне свр. *пoмери пaмeћу, пoлуди*. – Спpомá, шeнóл, па га одвэзли у Тo-пóлници.
- шéни несвр. фиг. и пеј. *пoнизно сш́оји, пoнизно моли, пyзи (о човеку)*. – Ће шéни као кúче за комáт.
- шéнут, -а, -о *будаласш́и, луцкасш́и*. – Мáлко е шéнут, бéж од њéг.
- шербéт м *шш́оли најш́ишак који се пpави на ш́ај начин шш́о се у пpежорели шећер сш́а вода и пpокува; пoмаже код пpехладе*. – Напpáј ми шербéт, нéшто сам се преладíл.
- шэс-пéг узв. – Куд мэн нéма шэс-пéг, íма се рaбóти.
- шестíна ж *шестш́орш́а*. – Нáс шестíна овóј ће зэчóс да урабóтимо.
- шéсто нéбо с *дечја ищ́ра, школица*. – И мí, мушкарчíћи, смо се у школу игрáли шéсто нéбо.
- шéтaлица ж *в. шeш́аљка*.
- шeтáљка ж *шш́ење рaкије када се са сш́ола склaња мезе да би се сервисало јeло*. – Дíза се мезé, гóсти пíју шeтáљку.
- шeтáч м *онај који се шeш́а*. – Госпóдин, голéм шeтáч.
- шефтели́ја ж *в. шевш́елија*. – Кóј не видí дúгу, дúгачка му шíја, као шефтели́ја (*деч. пoшaлицa*).
- шефтели́ка ж *в. шевш́елика*.
- шефтели́че с *в. шевш́еличе*.
- шш́ба ж *шума*. – Отишóл у шш́бу за дрвa.
- шш́баци́ја м *бесш́ослш́чар, нерадник, јeбш́ветш́ар*. – Шш́баци́ја, ће учи нéког кэкó трéба да се рaбóти.
- шш́бљíнка ж *пpуш́иш*. – Ўзе шш́бљíнку па му нáмодри дупéнце.
- шш́бце свр. *удари (о пpуш́у и сл.)*. – Шш́бну ме грáнка по обрáз.
- шш́вéње с – Шш́вéње му нé добрó, íдем ку[д] дрúгог мáјстoра.
- шш́ја ж *врaш́*. – Изр.: Истеглíл шш́ју (*омрш́авио*). – Завр́не шш́ју (*уш́рош́аш́ти некогa, униш́иш*). – Нíне шш́ја него врáт (*ш́о је јeдно шш́о*). – Прекривíл шш́ју (*умрo*). – Савíје шш́ју (*пoмири се са судбш́ном, пoкори се*).

шијичка ж дем. и хип. од шија. – Исте-
гљил шијичку (*мноџо ослабио*).

шика несвр. *избија у снажном млазу, тече*. – Шика му крв из нос.

шикпе свр. *попече*. – Шикну му крв из нос.

шилице с дем. и хип. од шило. – Дај ми
шилице да пробušим рупицу на опуту.

шилџк м *шилџак*. – Дери кожу на шилџк
(*каже се ономе ко је нешто тешко
скривно*).

шиљежé с мн. шиљежићи *бравче на
прелазу из прве у другу жодшту*. – Имам
неколко шиљежићи на продаву.

шиљер м *вино које је направљено дода-
вањем воде у комину*. – Газде пију
шиљер, а слуге бело вино.

шиљи несвр. 1. *подрезује (о оловци)*. – И
тој ми е неки ђак, чџс по чџс па шиљи
плавез; 2. *прави врх (о коцу)*. – Људи
зими шиље колци за лџзе. 3. Шиљи паче
(*живи безбрижно, не секира се*).

шиљка се несвр. *проводи се, ленстиваје*. –
Док сви рабџте, џн се шиљка.

шиљко м пеј. *човек са шиљастџом жлавом*.
– Изби ме шиљко. – Има шиљасту главу,
па га џкају шиљко.

шиша ж *метални круж око шџочкова на
колима*. – Мџра да променим шише на
предњи тџчковни, мџго се изџле.

шишик м *дрвени, окружли суд; хвата џо
10 kg*. – Дал са[м] му двџ шиниџка жи-
то.

шишџер м *шишџел, дуџачак капџти*. –
Обуџал шишџер па му тџпло.

шипџк м бот. *дивља ружа Rosa canina L.*

шипарџ с *млада живошџиња*. – Отишџл на
пиџац да кџпи едно шипарџ да га чџ-
вамо.

шипка ж пеј. *ноџа*. – Савил шипке па џути.

ширина ж *просџрано земљинише*. –
Излџгомо на едну голџму ширину. –

Ширинџ, има кудџ волџви да пасџ.

ширинкџ ж дем. и хип. од ширина. – На
ширинку прџн кућу.

широко прил. *безбрижно, без тџешкоћа*.
– Изр.: Широко му џо шију (*безбри-
жно живи, није му тџешко*).

широкопрс, -та, -то *онај који је широке
руке, расшџник*. – Бџди шипџрациџа,
немџј да си широкопрс.

ширџчџк, -чкџ, -чкџ *прилично широк*. –
Ширџчџк ми дџјде капџт.

шишџер м *шешџер*. – Бџба Тодџра, кџ[д] дџјде
куд нас, на свџко детџ дџ по грџтку
шишџер, да се не кџрају.

шишџерџк м дем. и хип. од шисџер. – Дај на
детџ шисџерџк и лџб па нек тџпи.

шишџерлиџка прид. непр. *који има бџју беле
кафе*. – Прошџрај пешџир з-џандџрку и
са шисџерлиџку, да ти бџде пџубав.

шишџерлиџкас, -та, -то *који прелази у бџју
беле кафе, налиџ на бџју беле кафе*.

шишџерчџк м в. *шисџерџк*.

шишша несвр. – Кџј те шисша (*склони се, не
смеџиј*). – Ниџкој те не шисша (*не
пошџиује*). – Шисша по пџт (*брзо хода*).

шишшџава ж изр.: Уватил шисшџаву (*отшџишо
не зна се куд, напџштио кућу, отшџишо у
свеџ*).

шишшано јџре с шџљ. *деџе шисшано ма-
каџама*. – Ёј, шисшано јџре, кџј те такџј
џбаво џстриже?

шишшано прџсе с шџљ. в. *шисшано јџре*. –
Шисшано прџсе, по ливџди пџсе; бџба га
мџми, з-гџвна га рџни (*деџја пошџалиџа*).

шишшџ с 1. *боџа*. – Дџдо му пџно шисшџ, џн
ми га врну прџзно; 2. *цилиндрично
стџкло на шџџролејској ламџи*. – Треба
да оперџм шисшџ на ламбу.

шишшџнце с дем. и хип. од шисше. – За шис-
шџнце извџко џутџк.

шишшџав, -а, -џ *дебџљушџкастџ*. – Мџлко е
шишшџав.

- шишко** м *дебелуникастѣа особа*. – Несу пар – он шишко и убав, а она сободика и грубогледна.
- шкѣмбар** м пеј. *човек са великим сѣпомаком*. – Шкѣмбар, свѣ му отеснѣло, нѣма у кѣквѣ да се обучѣ.
- шкѣмбат**, -а, -о *пѣрбушастѣ, великоѣ сѣпомака*. – Шкѣмбат, као да има глисте у мешину. – Купил шкѣмбато прѣсе.
- шкѣмбѣ** с пеј. *сѣпомак, пѣрбух*. – Едвѣ нѣси онѣј његово шкѣмбѣ. – Не дѣза се од остѣл док не напѣни шкѣмбѣ.
- шкѣлѣвање** с *школовање*. – Млѣго ме кѣшта њѣгово шкѣлѣвање.
- шкѣпи** несвр. *в. шѣпи*.
- шкѣрту** ж *жреб, коцка*. – Врѣймо шкѣрту и јѣ добѣ горњи крај.
- шловѣанка** ж *пѣуловѣр*. – Мѣти ми исплѣла нѣву шловѣанку.
- шлѣкавица** ж *шѣка, шамар*. – Ел видѣиш овѣј шлѣкавицу, ка[д] те удѣрим ѣе се обрѣнеш. – Залѣпѣ му еднѣ шлѣкавицу па се ѣћута.
- шлѣм** м 1. *шлѣм*. – Плѣје шлѣм; 2. пеј. *олош*. – Свѣ шлѣм у нашѣ малѣ, нѣма с кугѣ да се дрѣжиш.
- шлѣма** несвр. *брзо бѣре са лишѣем, без пѣрѣбирања (нарѣчиѣно пѣрѣиње)*. – Сѣмо шлѣма црѣшње и тѣра и[х] у крѣшњу.
- шлѣпа** несвр. *ѣази незѣрајно пѣо блаѣту*. – Не појдѣмо за видѣло, па по тѣвнинѣ шлѣпамо по блѣто док не стѣгомо дѣм.
- шлѣпа** ж *она која шлѣпа пѣо блаѣту, која се пѣо блаѣту све уѣрѣа*. – Снашли сѣ, он шлѣпча, она шлѣпа.
- шлѣпча** м *онај који шлѣпа пѣо блаѣту, који се ѣази пѣо блаѣту све уѣрѣа, пѣраѣав човек*.
- шлѣм** м *шлѣм*. – Бѣгарски војници су у шлѣмовѣ носѣли винѣ да пѣју. Дѣда им за двѣ сапуна пунѣл шлѣм. (*за време Друѣѣ свѣтѣскоѣ раѣа*).
- шлѣвѣше** несвр. *смаѣпа, цѣни, уваѣава*. – Напраѣл си белѣј да га нѣкој више не шлѣвѣше.
- шлѣпа** се несвр. *пѣрска се ѣази пѣо води или блаѣту*. – Н-умѣ д-ѣде нѣго се шлѣпа, и затѣј ушлѣпан и добѣи дѣм.
- шлѣпне** свр. *пѣрсне водѣм или житѣким блаѣтом (кад се у њѣѣа сѣпѣне)*. – Шлѣпну блѣто и ѣшлѣпа ми нѣве дрѣје.
- шлѣока** несвр. пеј. *пѣрекомерно пѣије, оѣија се*. – Шлѣока ракију као водѣ.
- шлѣокање** с *пѣијење, оѣијање*. – Гѣово, ѣпропасти се од шлѣокање.
- шлѣокација** м пеј. *пѣијаницѣ, пѣијандѣра*. – Шлѣокација, пѣшлѣока свѣ. Нѣма с кѣквѣ светѣц да припраѣмо.
- шлѣокаѣика** ж пеј. *жена пѣијаницѣ, пѣијандѣра*. – Шлѣокаѣика, краѣдом улѣзи у пѣдрѣм па цѣвчи из бѣре.
- шлѣокна** ж *в. шлѣокаѣика*. – Шлѣокна, не мѣсли нѣ на дѣцу нѣ на рабѣту, нѣго сѣмо на ракију и винѣ.
- шлѣокча** м *в. шлѣокаѣија*. – Шлѣокча, напѣје се, па сѣмо ѣка.
- шлѣмѣк** м *пѣриѣѣан укус (ѣ пѣиѣу)*. – Овѣј винѣ има добѣр шлѣмѣк, навукује те да га пѣиеш.
- шлѣмѣкѣ** м пеј. *онај који се ѣлѣкаво ѣдева*. – Н-умѣ се обучѣ, ѣде као шлѣмѣкѣ.
- шлѣмѣкѣн** м *в. шлѣмѣкѣ*.
- шлѣмѣкѣна** ж пеј. *она која се ѣлѣкаво ѣдева*. – Шлѣмѣкѣна, н-умѣ си запрег ѣпѣше, па мѣра мѣти да јѣ ѣпасѣје.
- шлѣмрѣкѣ** м *онај који сѣтѣлно шлѣмрѣе*. – Шлѣмрѣкѣ, сѣмо ушлѣрѣа на нѣс.
- шлѣмрѣкна** ж *она која сѣтѣлно шлѣмрѣе*. – Усѣкни се, шлѣмрѣкно, да ти сѣмур не висѣи.
- шлѣмрѣкне** свр. *увѣче кроз нос (ѣ секретѣу)*. – Јѣ шлѣмрѣкнем, онѣ ми пѣ потѣчѣ на нѣс.

- шмрџа несвр. 1. *шмрче*. – Насѣбал па сáмо шмрџа на нóс; 2. *пáлаче без пòтпребѣ*. – Штó шмрџаш ка[д] те нíкој не бíл?
- шмугне свр. *пòбегне*. – Кэд вíди тврдо, óн шмугне. – Кудé ли шмугну, сáг бѣше тýј?
- шнáјдер м *кројач*. – Учи да бóде шнáјдер.
- шнáјдерка ж *кројачица*. – Мáри купíли шивáћу машину, óће да бóде шнáјдерка.
- шнајдерлòк м *кројачки занáт, бављење кројачким пòслом*. – Учи снајдерлòк. – От снајдерлòк живí.
- шњѣва несвр. *сања*. – Не пáнтим кáквó шњѣвам.
- шњѣвáње с *сањање, сновиáње*. – Не прóјде нóћ бе[з] шњѣвáње.
- шобóри несвр. *жубори*. – Шобóри водá, а мѣн се дрѣмка.
- шóдер м *шљунак*. – Кат смо правíли пýт, свí смо возíли шóдер и растурáли га.
- шодерљáк м 1. *пòдео пòкривен шљунком*. – Улégомо у шодерљáк и напунíмо кóла са[с] шóдер. – Едвá излégомо и[з] шодерљáк; 2. *зòмила шодера*. – Дáвам ти цáбе овáј шодерљáк, сáмо га одвѣзи да ми вíше не смíта.
- шодерљáв, -а, -о *шљунковић, пун шљунком*. – Мѣсто бѣше шодерљáво. Ми га очистíмо и наспраíмо бáчу.
- шокáтор м *пáфон*. – Кэд баштá кирéчи сóбу, óн пр́во кирéчи шокáтор па пòсле дóварн.
- шóндрав, -а, -о *пѣзав, красíлав, није чистí (о пòлуду воћа)*. – Шóндрава шевтелíја.
- шопóрка ж *жлѣб на извору (може бићíи од дрвѣта, камена, савијеног пáлеха)*. – Чешмá на шопóрку.
- шóпш *узвик за пòрање свиња од себе*.
- шпáра (се) несвр. *шпèди (се)*. – Шпáрајте гáс, јóш мáлко га íма; – У свѣ се шпáра, нѣ сáмо у пáре.
- шпáр-кáса ж *дечја касица за шпèдњу*. – Íмам шпáр-кáсу на клýч.
- шпарáње с *шпèдња*. – Мóра да наўчиш дѣцу на шпарáње и трпѣње.
- шпáрација м *шпèдишиа*. – Дѣда е бíл голѣм шпáрација. И нáс је научíл да шпáрамо.
- шпáрацика ж *женско а шпèдишиа*. – Дѣда шпáрација, бáба шпáрацика.
- шпáрта несвр. *пòпòрема ред кукуруза за окопáвање или задрíвање пòмоћу копáчице коју вуку волови; данас се пò ради фрезом*. – Јутре ће шпáртамо момóрзу у Кóмрен.
- шпартáње с *пòпòремање редова кукуруза за задрíвање или окопáвање пòмоћу копáчице коју вуку волови или коњи*. – У шпартáње момóрзу јá ўвек вóдим волóви.
- шпацíр м *шећња*. – Íдем у шпацíр.
- шпацíра се несвр. *шећна се*. – Док јá рабóтим, мóј брáт се шпацíра по грáд.
- шпиртóсан, -а, -о сув, *мршав (о мршавом човеку)*. – Онакóј шпиртóсан, а свí нáдработи.
- шпиртóше се свр. *осуши се, физички пòпадне*. – Нѣка га бóлька ўвати, шпиртóса се и брзо ўмре.
- шпицáјзла м и ж *пòпòредењак, љиѓава особа*.
- шпицлóв м в. *шпицáјзла*.
- шпрíц м *шпíрцáлка*. – От цврлíку смо прайли шпрíцеви, па смо се шпрíцáли с вóду.
- шпрíца (се) несвр. 1. *пòрска (се) шпíрцáлком*. – Нáно, Бóшко ме шпрíца с вóду; – Кат смо билí мáли, прайли смо шпрíцеви н с њí се шпрíцáли; 2. *вакциннише (се)*. – Дошóл марвењáк да

- шприца стóку; – Мóра се стóка шприца, да бóдне здрава; 3. *прскањем (нарочи-
таом најправом) наноси (се) боја на
свољну сшпрану зида*. – Постајимо скéле
да шприцамо кóћу; – Голéма кóћа, јóш
се шприца.
- шприцање** с 1. *прскање шшприцаљком*; 2.
вакцинисање (о сшпоци). – Вóдим стóку
на шприцање; 3. *прскање (нарочишом
најправом) ради наношења боје на
свољну сшпрану зида*. – Купи úвозну
óксидну вáрбу за шприцање кóћу.
- шрáв** м мн. шрáови *завршáв, навршáв*.
- шрáвче** с *дем. и хий. од шрав*.
- шрáвштук** м *мензеле, сшезач*. – У дéда
Рáкину ковáчницу видéл сам кáкó
изглéда шрáвштук.
- штáвeн опáнэк** м мн. штáвени опáнци *в.
ошэнок*. – Кат су ишли на светэц, мóј
баштá и чíча су носíли штáвени
опáнци.
- штáвeње** с *шшављење*. – Дáл кóже на
штáвeње.
- штáви** се несвр. *шужва се*. – Овáј штóв се
штáви, немóј га купúјеш.
- штагáр** прил. *мнозо*. – Штагáр и[х] је, пúна
кóћа и обóр. Свé тóј трéба да се смéсти и
угóсти.
- штá** е *узвик за одазивање*. – Дéда óка
унúка: "Влáсто, Влáсто!" Унúк се осíвал:
"Шта е? Зé кáквó ме óкаш, дéдо?"
- штáкла** ж *инвалидски шшпáи са пшре-
чицом на шорњем делу, шшпáка*. – Иде
на штáкле, нéма едну нóгу.
- штeтнíк** м *онај који пшрави шшпешу,
разбíја сшвари по кући и сл.* – Онáј мóј
штeтнíк ће у грóб да ме отéра.
- штиглица** ж *фиг. физички нејака, мр-
шава особа*. – Напрайл се на штиглицу,
ништа не сдé.
- штинé** несвр. 1. *сшиска нешшшо пшршшма,
шшшш*. – Штинé ме за обрáз, ће ми
напран модрицу; 2. *сшиска нешшшо
пшршшма и кшда*. – Видéл сам ју кáкó
штинé пéрца от црни лúк. – Мáти
- отишла у лóјзе да штинé лíс за сáр-
му.
- штíпка** ж 1. *шшшпáлка*. – Тóри штíпку на
пешкíр, па нек се шúши; 2. *зоол. шршш
шшкш*. – Пáзи да ти штíпка не улéгне
у úво; 3. *део зашрежних кола између
којих се налази руда*. – Разглавила се
рúда, мóра штíпке да притéгнем.
- штíпне** свр. 1. *ушшшше, ушшшш*. –
Штíпну ме за обрáз па ми напран
модрицу; 2. *сшисне нешшшо пшршшма и
ошшшне*. – Штинú нéко перцé лúк за
салáту.
- штíрка** ж *јáлова овца, коза*. – Не се
уватíла, остáла штíрка.
- штóв** м *шшшф*. – Купил штóв за капúт.
- штогодéр** зам. *нешшшо*. – Напрáј и тí
штогодéр, да вíде лúди, а нé сáмо да
прíчаш кáкó млóго работиш.
- штó ли везн. зашшшо**. – Штó ли не доóди? –
Штó ли дојдé у срдé нóћ?
- штó мóж прил. шшшо шод може; из све
сназе**. – Штó мóж пóнесе, а штó не мóж
óстаи. – Бирóв úдари два-трí пúт у
тóбош и штó мóж вíкну, да га свí
чúју.
- штрапá** ж *уже, шоводац за волове*.
- штрап** *узвик којим се изржава шум при
сшављању сшшпáла на земљу*. – Чúе се
кáкó вóјска íде: штрап, штрап,
штрап...
- штрапа** несвр. *корача, шáзи, не пáзи куда
íде*. – Мóра да се улúжи кэт сáмо
штрапа.
- штрапање** с *шáжење, шрављење шшпш-
шш*.
- штрапка** ж *шшраш сшшпáла*. – Познáва[м]
му штрапке.
- штрапка** несвр. *шáзи, шрави шшпшшке*.
- штрапне** свр. *нашáзи, најшрави шшпшшке*. –
Штрапну с лéву нóгу у блáто па се
заглобí.
- штрб**, -а, -о *безуб, крезуб*.
- штрба**-бáба ж *шшраз за крезубу особу*. –

- заклане живојициње ради скидања длаке (о свињи, прасети).* – Кат шуршиш прасе, пази да га не запариш.
- шуричић** м *шураково мушко дете*, мн. шуричићи *шуракова деца*. – Шуричићи ми дошли у гости.
- шурњаин**, -а, -о *оно шито припада шураковој жени*. – Дај шурњаин капут.
- шурњаја** ж *шуракова жена*. – Чекам да ми у гости дојду шура и шурњаја.
- шурњајче** с *дем. и хип. од шурњаја*. – Вџлим да ми шурњајче почесто дооди у гости.
- шут**, -а, -о 1. *који је без рогова (о овци, кози)*. – Шут с рогатога не може; 2. изр.: Добил шут у дупе (*ништа није добио, био намазарчен*).
- шутира** несвр. 1. *одбацује (кожа, шито)*. – Закрчотину сви шутирају. Неће никој да га трпи; 2. *малитрејира*. – Сви га у кућу шутирају, добро е и жив; 3. *удара ножом*. – Не шутирај га, ћу те бијем.
- шутирање** с 1. *малитрејирање*. – Не могу више да издржим снајно и синово шутирање. Ћу си живим сам, па кэкво ми Бог да; 2. *ударане ножом*. – Изнеспособише га са шутирање у дупе и у мешину.
- шутка** ж *шутна коза*. – Продадомо две козе шутке.
- шутко** м *ован, јарац без рогова*.
- шутне** свр. 1. *одбац* (*кожа, шито*). – Сви га шутнули. Остал сам; 2. *избац* (*кожа, шито*). – Шутнуше га ис кућу, и не дадоше му да се врне; 3. *удар* *ножом*. – Шутну га с ногу у мешину, па му истера ваздук; 4. *фиг. попије (о алкохолу)*. – Шутнуше по едну и запојаше.
- шүша** ж 1. *суна*. – Да и овүј гóдин не бүде шүша, као што е билó; 2. *пеј. просић човек*. – Свака шүша тóј има.
- шушеничка** ж *на диму сушено месо за зиму*.
- шушеничка** ж *дем. и хип. од шушеница*. – Баба ни јүтром да лѣб и мálко от шушеничку, а ми тóј брзо поедемо и тражимо јóш.
- шүши** се несвр. *суши се*. – Тури прање на матину, да се шүши.
- шүшка** ж 1. *суво кукурузно сѣабло без листова које су волови појели*. – От шүшке смо праили разне играчке; 2. *лист који обавија клиј кукуруза*. – Цепкали смо шүшке за јестак.
- шүшка** несвр. *говори шушкајући*. – Кад врѣи, само шүшка и никој га не разбира.
- шүшкавац** м *бот. врста корова у пшеници*. – Овољил шүшкавац пченицу. Кэт пожњемо, мора да палимо стрњику.
- шушљак** м 1. *зомила сувог лишка и опшпада*. – Збѣри тѣј шушљак на еднó мѣсто; 2. *фиг. лош, просић, будаласић свићљуди*. – Збрал се шушљак на збѣр.
- шүш-мүш** *врста јела начињеног од прасећих ножица, мало суве сланине, жлавице црног лука, неколико чена белог лука, кашике брашна, алене пайрике, соли, бибера и љутих пайричица по укусу*. – Шүш-мүш, три за грóш.
- шүш-мүш** изр.: Он и тамо шүш-мүш (*кришом се договарају о некој нечасној намери*).
- шүшне** свр. *фиг. каже, проговори, иисне*. – Не сме ни да шүшне, а камоли да врѣи.
- шүштер** м *обућар*.
- шүшумига** м ж *некарактеран човек, неповерљива особа*. – Он је шүшумига и ништа не мѣж да му се верује. – Поверувал у шүшумигу и награисал.
- шчмрљен**, -а, -о *од повреде зашүиљен*. – Иде са[с] шчмрљен нóс.
- шчмрљи** свр. *повредом зашүији*. – Пáде о[д] тóчак и шчмрљи нóс.
- шчүка** свр. *фиг. проћерда*. – Свү мýку шчүкал по каване. – Свѣ шчүкал и остал као гóл пиштóль.